

گوڤه‌ند زنار

فه رهه‌نگی

فارسی - کوردی

(آ - س)

چاپخانه

حه مه که ریم عارف

شه‌ولیر - ۲۰۰۶

ناوی کتیب: (گوڤه‌ند و زنار)

فه رهه‌نگی فارسی - کوردی

- دانانی: حه مه که ریم عارف

- نه‌خشه‌سازی ناوه‌وه: طه حسین

- پیبته‌چنین: رزگار حه‌ساری

- به‌رگ: هوگر سدیق

- سه‌ریه‌رشتی چاپ: هیمن نه‌جات

- چاپ: چاپی به‌که‌م ۲۰۰۶

- ژماره‌ی سپاردن: (۵۸)

- تیراژ: ۷۵۰ دانه

- نرخ: (۷۵۰۰) دینار

- چاپخانه: چاپخانه‌ی وه‌زاره‌تی په‌روه‌رده

زنجیره‌ی کتیب - ۶۴ - (۱۶۷)

ناونیشان:

ده‌زگای چاپ و بلاوکرده‌وه‌ی موکریانی

هه‌ولیر - پشت روژنامه‌ی خه‌بات

پوستی نه‌لکترونی: asokareem@maktoob.com

ژماره‌ی ته‌له‌فون: ۲۲۶۰۳۱۱

www.mukiryani.com

پیشکشہ بہ :

(سہرگون)

پیشه‌کی

بیگومان فەرهنه‌نگ قه‌لای پارێزه‌ری زمانه، نه‌مازه زمانی نه‌ته‌وه‌یه‌کی هێرش‌دیده‌و سته‌مدیده‌ی کوردئاسا؛ چونکه زمان به‌خوه قه‌لخانی پاراستنی ناسنامه‌ی نه‌ته‌وه‌ییه له شێواندن و فه‌وتاندا.

هه‌لبه‌ته فەرهنه‌نگ بۆ خۆپه‌روه، وه‌رگێر؛ یه‌کێکه له پێوستترین ئامرازین لێ‌کۆلینه‌وه‌و، هه‌میشه په‌ناده‌ریکی گرنگه.

فه‌ره‌ه‌نگ‌سازی هونه‌ریکی بێ سنوره؛ چونکه هه‌میشه له گۆرانکاری، گه‌شه‌سەندن و پێشکه‌فتن‌دایه، که‌چی هه‌رگیز لاپه‌وونی بۆ نییه میناک خودی زمان؛ که زینده‌وه‌ریکه له چیه‌ی جغزی (رابردو، ئیره‌نگه‌و ئایینه‌) دا‌ها‌وپێشکه‌فتنی شارستانیه‌ت ده‌ژی و، به‌ درێژایی ته‌مه‌نی، سێ‌لئاسایانه په‌یقه‌گه‌لێک لێی ده‌مرن و، په‌یقانیکی نوێ دینه‌ ئاراوه؛ جا بۆیه ده‌روازه‌ی ئیجتیهادی زمانه‌وانی هه‌میشه والا‌یه‌و، هه‌روه‌ها فه‌ره‌ه‌نگ‌سازیش.

گه‌رچی فه‌ره‌ه‌نگ‌سازی به‌ شێوه‌یه‌کی گشتیانه ئه‌رکی کۆرپین زانیاری و داموده‌زگای رۆشن‌بیرییه، له‌ کئی ئیمه‌ی کورد بۆته به‌ره‌مه‌ین کۆششی تاکه‌که‌سانیکێ دلسۆزو سوارچاکی ئه‌م مه‌یدانه، که له‌ گه‌ل هه‌موو که‌موکورییه‌کدا هه‌ژی به‌ها‌به‌خشی و شانازین.

ئه‌وه‌تانی چیرۆکنووس، وتارخان و، وه‌رگێری به‌ناوبانگمان حه‌مه‌ که‌ریم عارف، که‌سی سالیکه بۆ رازه‌گوزاری ئه‌ده‌بیاتی کوردی خۆی به‌خت‌کردوه، سه‌رباری نووسینی چه‌نده‌ها په‌رتووی جو‌راوجۆر به‌ کوردی و، وه‌رگێرانی ده‌یانی تر له‌ فارسی و عه‌ره‌بییه‌وه بۆ کوردی، له‌ ته‌مه‌نیکێ رۆشن‌بیری پی‌گه‌یشتوو‌دا قۆلی له‌م بواره‌شدا هه‌لمالیوه؛ چونکه باش ده‌رکی کردوه، که فه‌ره‌ه‌نگ‌سازی ئه‌رکیکی نه‌ته‌وه‌یی هه‌ره‌ گرنگه.

وا به‌نده‌ش، که شه‌ره‌فی ئه‌رکی هه‌له‌بژیری و، زیده‌کردنی په‌یقین کوردی- به‌ هه‌ر شێوازیکی بێ- پیم به‌خشا، دل‌نیام که ئه‌م فه‌ره‌ه‌نگه‌ که‌لێنیکێ گه‌وره له په‌رتوو‌کخانه‌ی کوردیدا پر ده‌کاته‌وه‌و، هه‌مه‌ر باندۆریکی ئه‌ریانه‌ی له‌ بزاقی وه‌رگێراندا له‌ فارسییه‌وه بۆ کوردی ده‌ییت، بگره ئاسانکاریش بۆ دانانی فه‌ره‌ه‌نگین دیکه‌ی زمانین (...؟- کوردی) به‌ ناوکۆبی فارسییه‌وه. که‌واته رینگا خۆش و کورت ده‌کاته‌وه بۆ دانانی فه‌ره‌ه‌نگین: (فه‌ره‌نسی- کوردی)، (ئه‌لمانی- کوردی)، (ئیتالی- کوردی) و (ئه‌رمه‌نی- کوردی)... هتد به‌ یارمه‌تی فه‌ره‌ه‌نگین: (فه‌ره‌نسی- فارسی)، (ئه‌لمانی- فارسی)، (ئیتالی- فارسی) و (ئه‌رمه‌نی- فارسی)... هتد نه‌خاسمه ئه‌م فه‌ره‌ه‌نگه:

۱- له ته‌ف فه‌ره‌ه‌نگین دیکه‌ی (فارسی- کوردی) ده‌وله‌مه‌ندتره؛ چونکه تیکرای په‌یقین هه‌ردوو فه‌ره‌ه‌نگین (عه‌مید) و (موعین) و، زۆرتین ژماره‌ی په‌یقین کوردی- به‌ گشت شێوه‌زارو ده‌فۆکه‌وه- گرتۆته ئامیزی خوه‌و، هه‌ر ئه‌مه‌ش ره‌سه‌نا‌یه‌تی و ده‌وله‌مه‌ندی زمانی کوردی ده‌به‌لگینیت؛ که هیچی له‌ زمانین به‌رجه‌سته‌ی جیهان که‌متر نییه؛ گه‌ر

هه‌موو وشه‌کانی سه‌رانسه‌ری کوردنشین کۆکریته‌وه.

۲- کرکین په‌یقین فارسی به‌ پیتین عه‌ره‌بی و لاتینی تیدا تۆمارکراون؛ که برایانی کورد له‌ باکوور و رۆژئاوای کوردستاندا سوودیکێ باشی لێ‌وه‌رده‌گرن.

هیوادارم ئه‌م فه‌ره‌ه‌نگه‌ زۆرینه‌ی پێوستی و ئاره‌زوویین خۆپه‌ره‌ان و، وه‌رگێران دابین بکات، تکاداریشم له‌ هێژایان: خۆپه‌ره‌ان، پسپۆران، زانایان، وێژه‌فانین و، وه‌رگێران، به‌ تیبینیین و هه‌له‌بژیریین خوه‌ ده‌وله‌مه‌ندی بکه‌ن؛ چونکه هه‌رگیز چاپی یه‌که‌م و دووه‌می فه‌ره‌ه‌نگیک بێ هه‌له‌و که‌موکوری نه‌بووه؛ بۆیه‌ش به‌لای د. ساموئیل جو‌سوینی فه‌ره‌ه‌نگ‌ساز و وێژه‌فانی ناوداری ئینگلیزی: فه‌ره‌ه‌نگ‌ساز وه‌ک وێژه‌فان نییه که ئاره‌زووی ناوده‌رکه‌فتنی هه‌بیت؛ چونکه ئاواتی فه‌ره‌ه‌نگ‌ساز هه‌ر ئه‌وه‌نده‌یه، که تیروتوانجی لێنه‌گرن، که‌چی له‌م کامه‌رانییه‌شدا زۆرینه‌ی فه‌ره‌ه‌نگ‌سازان ناکامن!

جەلال زەنگابادی

نیسانی ۲۰۰۵

« ۲ »

هەر میلله تیک، زمانی ستانداردی یه کگرتووی نه بیت، به تایبه تی که بندهست بیت و بی ده ولته تی سیاسی بیت، نهوا یه کیک له فاکتیره هره گرنکه کانی بهرگری کردن و بهر قانی له خو، له دست ددات و نه گه ری پارچه پارچه کردن و به چند نه ته وه کردنی زور زیاد ده بیت، واتا نه گه ری مه رگی نه ته وه ی دایک و له دایک بوونی چند ورده نه ته وه یه کی بی شه خسییهت و لاواز دیته ناراه. رهنکه هه ندیک له و ورده نه ته وانهش به تیپه رپوونی روژگار، به یه کجاره کی زمانی زگماکی خوئی ته رک بکات و زمانی نه ته وه یه کی دی وهر بگرت. به مهش خوئی ده دزرتینی و له نیو نه و نه ته وه یه دا ده توتینه وه که پیشتر زمانه که ی وهر گرتوو... هه موو ده زانین که پرۆسه ی توواندنه وه ی نه ته وه ی کورد چ له باری فیزیایی و چ له باری مه عنه وییه وه، له مپژه له گه ردایه و لیره و له ویش، کم و زور سه ری گرتوو، دیاره نه هه و و پرۆسانه ی دوژمنان و داگیرکه رانی کورد خوئی له خویدا نه وه ده گه یه بیت که بایه خ و گرنگی زمانی نه ته وه یی «زمانی خویندن و نووسینی یه کگرتووی کوردی» به نه ندازه ی بایه خ قه واره ی سیاسی گرنگ و هه ندیک جار گرنگ تریشه. رهنکه هه ندی جار نه بوونی قه واره ی سیاسی و ده کو نه مری واقیع به تویری سه پیتزیت و ناسایی بنوینی، به لام نه بوونی قه واره ی زمانه وان «لغوی» ناسایی نییه و نه گه ر خومان، خومان بین و خاوه مان هه بیت، و ده کو نه مری واقیع نایه ته سه پانندن. هه ر بۆیه پابه ند بوون و خویه ستنه وه به زمانی ستانداردی نه ته وه ییه وه خوئی له خویدا سه نگره یکه بۆ به گژداچوونی پرۆسه ی توواندنه وه ی نه ته وه ی کورد، بۆیه هه ر هه و ولدانیکی نووسین بۆ نه وه ی زمانی ناوچه یی له ناوچه یه کی ته سکدا بمینیت، کاریکی گه له ک نابه جییه و ناوه له ناشی دوژمن ده کرت... پتویسته زاراه کانی زمانی نووسینمان یه ک بخه یین و گیروگرتی زمانه وان ناپتویست بۆ خومان دروست نه که یین و له مه نه ه جیهت دوور نه که وینه وه و نه نارشیزی حزبییه تی ته سک بۆ نیو زمانه که مان نه هینین، و هاوسه نگی زمان له دهست نه چیت.

« ۳ »

بیگومان، زمانی کوردی، له هه ر هه موو نه و ولا تانه دا که به ناهه ق کوردیان پتوه لکیتراوه، سه رکوتکراوه و ده کرت و ده یان پرۆسه ی توواندنه وه و شیواندن و گه شه نه کردنی یه کجار خه ته ری بۆ وه گه رخواوه نه ک هه ر ناهیلریت رواج په یدا بکات، به لکو زور به وردی هه و و ده درت له به ر چاوی رۆله ی نه ته وه ی کورد بخرت و وا بیته بهرچاوه که زمانی کوردی، زمانیک نییه بتوانیت گزارشت له بابه ته ئینسانی و زانستییه کانی بکات و بیت به زمانی به خشش!... بۆ وینه بهرنامه ی خویندنی کوردی، قوتابخانه کان له کودستانی باشور، هینده سه قهت و ناکوردییه مه گه ر هه ر بلین شا به تاقه تی قوتابی داماو، برۆ سه یی وهر گپرانی کیمیا و فیزیا و بیرکاری و ته نانهت وانه نه ده بییه کانیش

زمان له هاوکیشه ی نه ته وه ییدا

همه کهریم عارف

« ۱ »

زمان، فاکتیه کی هه ره گرنگی یه کخستن و پیکه وه گرتدانی نه دامانی هه ر کومه لیکه چ له رووی کومه لایه تی و چ له رووی سایکولۆژییه وه، دیاره له نه نجامی نه مه وه یه که یه کی کومه لایه تی دیته ناراه. واته زمان بنه مایه کی سه ره کی پیکهاته ی بوونی نه ته وه یی و ده کو قه واره یه کی کومه لایه تی پیک دین. (ساطع الحصری) له کتیبی «چند وانه یه ک له مه ر سه ره لسانی بیری نه ته وه یی» یه وه ده لیت: «زمان روح و ژبانی نه ته وه یه، زمان له بری ته وه ری نه ته وه یی و بره ری پشتییه تی. ل ۲۶». دیاره که نه مه بایه خی زمان بی له پیکهاته ی بونیادی کومه لایه تیدا، مانای وایه بایه خدان به زمان به تایبه تی بۆ نه ته وه ی بندهست، نه ک نه رکیکی ناساییه، به لکو ده چیته خانه ی خه باتی هه ره جدییه وه و فه رامۆش کردنی یه کجار مه ترسیداره. چونکه هه ر نه ته وه یه ک زمانه که ی بریت به خویشی ده چیته خانه ی مردو وانه وه. هه ر له م پتووانگه وه، گه له ک له و گه ل و میلله تانه ی که چه پۆکی روژگار، یان هه ر هۆیه کی دی ده ره ده ر و ناواری کردوون، ده ستبه رداری زمانی خویمان نابن و له جار ان پتر خوینی پتوه خه ریک ده کن. ده بکه نه به سه نگره ی بهر قانی و مانه وه ی نه ته وه یی. دیاره لیره دا ده بی تا ماژه به وه بکری که نه ته وه ی بندهست، به حوکمی جه وه ره و کرۆکی پیکه و ته وانه ی دۆزه که ی ناتوانیت کۆنه په رست و بهرچاوه ته نگ بیت، راسته نه مرۆ دنیا زور بچووک بووه ته وه و مرۆقی نه م سه ر زه وینه، و ده کو نه وه وان له یه ک مالدا برین، به لام پتوه ندی کردن به جیهانه وه بوون به نه دام له م جیهانه دا، له ریکه ی گه لیکه دیادیکراوه و خاکیکی نه ته وه یی دیاریکراوه و ده دروست ده بیت، به مهش جار تیکی دی بایه خی زمان به دیار ده که ویته وه و بیگومان زمانی ستاندارد «زمانی خویندن و نووسین» نه هلی نه ده ب و قه له م جله و داری ده کن و نه هلی نه ده ب و قه له میش، که بابه تی به رود وایان، مرۆق و نازادی مرۆقه، و تیرای نه وه ی که له سه ریانه خو له قه ره ی مالیجه ی گرفته جیهانی و گه ردوونی و ئینسانییه کان بدن، ده بیت نه وه شیان له بیر نه چیت که جه ماور تیکی تاییه تی و دیاریکراوه به زمانیکی تاییه تی دیاریکراوه و دووین و نه م دوو تاییه تمه ندییه ده لاله تی کاره نه ده بی و روژشیرییه کان دیاری ده کات، بهر له وه ی نیوه رۆکی جیهانییه ی دیاری بکات، «پروانه الادب من الداخل، ل ۱۵۵».

«۵»

به نسیسبته زمانی کوردیییه وه مه خابن تا نهوژی زمانی ستانداردمان نیییه: نووسینی کوردیکی باشووری کوردستان له زتی گهوره هیورتتر ناچی، دیاره نووسینی کوردیکی باکووری کوردستانیش له زتی گهور هیورتتر نایهت! کهواته کیانیکی زمانهوانی نه ته وه بی به کگرتوومان نیییه، که کورد له ههر شویتیک بیت به کیان بخت.

هموو ده زانین، زمان دیاردهیه کی کۆمه لایه تی ئالۆزه و هموو گه شه کردنیکی کۆمه لاتیسه هندیکی سست و خاوه و ماوهیه کی تا رادهیه ک زۆری گهره که تا نه نجام به دهسته وه دهدات، ئیمه نالین زمانی نه ته وه بی به کگرتوو به قرار دروست ده بیت... نه خیر، به لکو به جوړیکی خوړسک و له نه نجامی پهره سه ندنی ئاسایی خو یه وه و به پشتیوانی و ئاراسته کاری زۆر فاکته ری رامباری و ئابووری و روشنبیری و په روه رده و فیترکردنه وه، نه وه قهواره به به ره چیده بیت، پیم وایه نه وه قهواره به بو کورد نه گهر له قهواره ی سیاسی گرنگتر نه بیت، نه وه هاوتای قهواره ی سیاسییه «پروانه ریگای کوردستان ژماره ۱۴۰/۱/۱۹۹۵ لاپه ره ههشت «حه مه که ریم عارف» چونکه نه گهری دروستبوون و دروستکردنی چند ورده قهواره به کی سیاسی بو کورد زۆر دوور نیییه، جا نه ورد قهواره سیاسیانه. گهر قهواره ی زمانی ستاندارد به یه که وه بیان گری نهدات، نه وه نه گهری نه وه پهیدا ده بی که کورد بکریت به چند ورده نه ته وه به کی وهک: گهر میانی، سووانی، هه وامانی، بادینانی... هتد.

«۶»

زمان دهوړیکی گه له ک مه زن له یه که خستنی نه ته وه دا ده بی نی، یه کیستی زمانی نه ته وه بی «خویندن و نووسین» فاکته ریکی گه وره به بو هاریکاری نیوان رۆله کانی نه ته وه. هه لبهت نه م دوره له چوارچیوهی مه رجه میژووییه کاند ده بی نی، بو یه له سه رمانه مه وادی نه ته وه بی زمان که شف بکه یین و له ناو میژوودا وه گهری بکه یین و له وهی پتر فه راموشی نه که یین، ده بی بایه خی روشنبیری و سیاسی فاکته ری زمان له پال فاکته ره پیکه یینه ره کانی دیکه ی بوونی نه ته وه بییدا وه گهری بکه یین.

نه وهی لیپردا مه به ستمه زمانی قسه کردن نیییه، چونکه زمانی قسه کردن، له هه ل سوکوت و مامه له ی رۆژانه دا به کار دیت و هۆیه که له هۆیه کانی لیکدی گه یشتن، به لکو مه به ست زمانی خویندن و نووسینه که دهوړی ههره سه ره کی و قورس له ری که خستنی فی کرو هۆشدا ده بی نی، ههر له بهر نه مه شه کاتی نه وه هاتوو سل له به کاره یانی زمانی کوردی نه که یینه وه ده بیت له هه مو بواره روشنبیری و زانستی و نه ده بی و هونه رییه کاند زۆر جدیانه به کاری به یین و چالا کانه وه گهری بکه یین و بکه وینه سه ر سکه ی ئاسایی خو ی و رۆلی میژووی خو ی له چوارچیوهی ههر قوئاغی کی میژوو بییدا بگپریت و بییت به زمانی

بکه، نه و جا تیده گه یین له دیوه خانان چ باسه... له لایه کی دیکه وه، زمانی کوردی له و لاتانه دا، نه زمانی نان په یدا کردنه، نه زمانی ژبان، نه زمانی کار و کاسییه، نه زمانی روشنبیرییه و نه له قوئاغانه کاند ده خوینریت... له کاتی کدا نه م واقیعه به چاوی خو مان ده بی نی و زۆر چاک ده زانین که زمان کۆله که یه کی ههره سه ره کی پیکه هته ی بوونی نه ته وه بییه، وه کو قهواره به کی کۆمه لایه تی، ده بیت حکمهت و فه لسه فه چی بی له وهی که ده م ساله ده سه ته وه ستان دانیش تووین و هیچمان له م باره به وه نه کردوو؟ بیگومان به شیک له مه ش ده که ویتنه ئوبالی شه ری برا کوژی، ئی بو بکریت؟ خزمه تی زمان و روشنبیری نه ته وه بی له شه ره له پیشتر نیییه؟! ههر میله تیک خاوه ن و دل سوژی هه بی، به ۱۰-۱۵ سال زۆر شت ده کات.

«۷»

۱۰-۱۵ ساله... گله یی له کی بکه یین، به گز کیدا بچین، کی خه تا باره، خه تای کی بگرین، کی گو ی ده گریت، کی به ته نگه وه دیت؟! نه وه حالی زمانی نه ته وه بیمانه و له م باشووره حه یاته دا، ئورگانی حزه کاتمان به زمانی عه ره بی ده رده چن!... له رۆژنامه کوردییه کان پتر بایه خیان پی ده دریت، بودجه یان بو ته رخان ده کریت! بو؟! ئاخ ئیمه چ پیوستیمان به وه یه رۆژنامه به زمانی عه ره بی ده ربه کین، یان کار گه یه ته راده یه که هندیکی جار شانازی به وه وه بکریت، که یارۆ زمانی عه ره بی له زمانی کوردی باشتر ده زانیت!...

له کاتی کدا زۆر ئاساییه کوردیکی له ههر پله و پایه کدا بیت عه ره بی باش نه زانیت وه کو چون عه ره بیکی کوردی نه زانیت یان باش نه یزانیت، نه گهر له سه رده می خویدا ناچار کرابین و ده سه لاتی مه رکه زی عیراق بو وهی لیمان حالی بی که چی ده لنین و چ ده که یین داوایان لی کردین به زمانی عه ره بی بنووسین، نه وا بو نه و قوئاغه، نه و داوا نابه جیه ی حکومتی نیوه ندی ره نگه پاکانه ی خو ی هه بو بیت ره نگه که میکیش به درۆ دلی خو مان دا بیتنه وه، چ قه ییدییه، دۆزی نه ته وه که مان به برابانی عه ره بیش ده ناسینین... نه وا بو ئیستا و قوئاغی نه مری ئیمه ئاشکرایه رۆژنامه ئاراسته ی خه لکی خوینده وار ده کریت، و خوینده واری عه ره بی نه مری گبرو گرفت و خه مه کانی خو ی هینده که م نین و هینده ش ده ست به تال نیییه، بی له م رۆژگار تیر تیپه ره دا کاتی خو ی به خوینده وهی رۆژنامه ی عه ره بی کوردی به فیرو بدات و له ویتنه ره وه دۆزی کورد بناسیت، چونکه ریگه ی دی هه یه... که واته ئیمه به م کاره مان ده مانه ویت کی بدوینین و چی بلین!؟

خو له ریگه ی به رنامه یه کی یه ک سه عاتی رۆژانه ی ئاراسته کراوی رادیوی یان ته له فیو نیسیه وه نه م کاره ئاسانتر دیتنه نه نجامدان. خو نه گهر مه سه له ناساندنی دۆزی کورد به عه ره ب بیت و نه م کاره زۆر زه رووری بیت، نه وا به هه مان نه ندازه و بگره پتریش زه روورییه که دۆزی کورد، بو وینه به جه ماوه ری ئینگلیز و فه رهنسی و نه لمانی و رووس و نه مریکی... هتد بیته ناساندن با به زمانی نه وانیش بکه وینه رۆژنامه ده رکردن.

به خشش، دهی ههولئى ئهوه بدریت خو له بهکارهینانی وشه ی ناوچهیی دووریگرین و ئه و وشه و زاروانه بهکار بهینین که له تیگه یشتنی زۆریه ی هه ره زۆری خه لکی کورده وه نزیکن و پیتویسته زۆر جدیانه کار بو ئه وه بکری که ئه و دوو هیله هاوته ریه ی که ئیسته به هه ردوو شیه ی کرمانجی سه روو و خواروو به ره مه میان پی دیته نووسین، ته و او له یه کدی نزیکن بخه رینه وه و تا له ئه نجامدا ده بن به یه ک هیل و زمانى ستانداردی نه ته وه بییمان پینک ده هین.

«۷»

ببگومان، زمان رو لئیکى یه کجار مه زن له یه کخستنی نه ته وه بیدا ده بینیت و فه راموش کردنی ئه م فاکنه ره کارئیکى نابه جییه و دوژمانی کورد رژدتر ده کات له سه ره به گژدا چو و نمان و نابیت ئه م سه نگه ره به چۆلی بمینیتسه وه. هه له به ته هه ره نه ته وه یه ک زمانى نه ته وه یی یه کگرتووی نه بیت که لچه ری یه کگرتووی نابیت و ئاسانتر دیته داگیرکردن و به ره به ره زمانه که ی دیته کوشتن و جۆگه له ی هزرو بیرو به هره ی زانا و دانا و نووسه رو هونه رمه ندانی، ده خریته سه ره باخی رو شنیبیری داگیرکه ره و به زمانى داگیرکه ره، مه رگی زمانى زگماکی خو ی راده گه یه نیت، دیاره مه رگی زمانیش هاوتای مه رگی نه ته وه یه .

«۸»

جا له به ره هه موو ئه و هۆبانه ی سه ری به نده شانم دایه به ره باری گرانی ئه م کاره و سوور ده زمانى که فه ره نگ له به ره تدا ده کاته کو که رده وه ی وشه به ره ته ییه کانی زمان، زمانیش وه کو هه ره بوونه وه ریکى زندوو، له زاوژی و گۆرانی به رده و امدا ده بیت، بو یه فه ره نگ وه کو بیستانه وه ده یی بۆاری به رده وام بکریت، ده نا ناتوانی ره نه قی خو ی پپاریزی و به گه ل ره وتی روژگار بکه وئ، هیچ فه ره نه گیک به حوکمی سه روست و ته بیعه تی زمان و به رینی و ده و له مه ندی زمان و ریشه دا کوتانی له هه موو بواره ژبانى و ژباریه کان ناتوانی له که م و کوپی به ده ره یی. جا کاری من لیره دا ته نیا ئه وه نده بووه به گویره ی توانای خو م بناغه یه کم بو ئه م جو ره کاره دانا وه و با خه لکی دیکه ش به چاوی ره خنه گریه وه ته ماشای بکه ن و له هه ره شوینى هه له به کیان بینی چاویوشی لی نه که ن و راستی بکه نه وه و «مالی قه لپ سه ری ساحیبی» و ره خنه ی بو نیاد نه رانه م له گیان خو شتره تا ستایشی خالی له راو بو چوونی جدی.

له کو تاییدا پیتویسته ئه وه بلیم ئه مه ئه و کاره یه که توانیومه ببکه م، نه ک ئه وه ی که ویستومه ببکه م.

بو زانیاری زیاتر بروانه کتیبی: په لکه ره نگینه، وه زاره تی رو شنیبیری، چاپی یه که م ۲۰۰۴، حه مه که ریم عارف ل ۲۲۵-۲۳۰.

سه رچاوه کانی ئه م فه ره نگه:

- ۱- فه رنگ عمید / چاپ سوم ۱۳۶۹ (بچووک)
- ۲- فه رنگ عمید دوو به رگی چاپ ششم / ۱۳۶۴ امیر کبیر، ته ره ن
- ۳- فه رنگ فارسی (متوسط) دکتر محمد معین، چاپ سیزدهم ۱۳۷۸
- ۴- هه نbane بو رینه- فه رنگ کردی- فارسی
- هه ژار یک جلدی، سه روش / ته ره ن ۱۳۶۹ چاپ اول
- ۵- فه رنگ عمید (بچووک) چاپ ۱۳۶۲/۲۲
- مؤسسه انتشارات امیر کبیر ته ره ن
- ۶- فه رنگ عربی- فارسی معاصر
- تألیف: د. فریده رازی / ۱۳۶۶ ته ره ن، نشر مرکز
- ۷- ده ستوری فه ره نگی زمانى کوردی- عه ره یی- فارسی
- علاء الدین سجادی- به غدا ۱۹۶۲
- ۸- کورته یه ک له مه ر زمان و ده ستوری فارسی،
- حهمه که ریم عارف ۲۰۰۰،
- هه ولیتر- چاپخانه ی وه زاره تی رو شنیبیری

کورتہی نہ و نیشانانہی لہ م فہرہ نگہ دا بہ کارہاتوون

- ۱- اسم
- ۱. آ- اسم آلت
- ا. جم- اسم جمع
- ا. خ- اسم خاص
- ا. ص- اسم یا صفت
- ا. فا- اسم فاعل
- ا. مف- اسم مفعول
- ا. مر- اسم مرکب
- ا. مص- اسم مصدر
- انگل- انگلیسی
- پہ- پهلوی
- ت- ترکی
- حر- حرف
- رو- روسی
- ص- صفت
- ص. ت- صفت تفضیلی
- ص. فا- صفت فاعلی
- ص. مف- صفت مفعولی
- ص. ن- صفت نسبی
- ض- ضمیر
- ع- عربی
- عا- عامیانہ
- فر- فرانسوی
- ق- قید
- ق. ص- قید وصف
- ق. مر- قید مرکب
- ک- کنایہ

- لا- لاتینی
- م- میلادی
- مص- مصدر
- مص. ج- مصدر جعلی
- مص. ل- مصدر لازم
- مص. م- مصدر متعدی
- ہند- ہندی
- یو- یونانی

تیبینی:

نیشانەى پیتى (غ، ق) لەم فەرھەنگەدا بە لاتینی بەمجۆرەیه (\hat{X})، بەلام لەبەر ھۆى ھونەرى ئەو نیشانەىمان بۆ فەرھەم نەکراو بەم شێوەیه (X) ماوەتەو، خۆینەرانی ئازیز دەتوانن لە رێگەى خودى وشەکەو ە یان لە رێگەى رینوسە کوردییە باوەکەى باشوور و رۆژھەلاتى کوردستانەو ە فۆنەتیکى ئەو وشانە بدۆزنەو ە کە پیتى (غ یا ق) یان تێداى ە.

$$\text{ـ} = U$$

$$\text{و} = \hat{U}$$

$$\text{ـ} = i$$

۱- حر (ئا- A):

ئەلفى درېژ، پىتى ئەلف. (آ)، (ا) له ئەلفبای فارسیدا بەيەك پىت ھەساوكراون، بەلام له راستیدا دوو پىتى جىوازن.

ائروپلان - ا (ئاىروپلان - ayruplan):
بالەفې، فېژكە، تەبارە.

ائىن - ا (ئايىن - aîn): دەستوور، رېباز، دابونەرىت، شەرىعەت، سوننەت.

ائىن جەمشىد - ا (ئايىنى جەمشىد - aîni cemşîd): نىيوى ئاھەنگىكى كۆنى مۆسىقاي ئىيرانىيە.

ائىن دادرس - ا (ئايىنى دادرس - aîni dadres): دەستوورو رېبازى دادوهرى، بىنەماكانى محاكەمە.

ائىن نامە - ا (ئايىن نامە - aînnamê): ئەو دەستوورانەى بۆ جىيەجى كەردنى ياسا يان ئەنجامدانى كارى ئىدارى دەنووسرىت، جارار «نىزامنامە» يان پىدەگوت.

ائىنە، ايىنە، اينە - ا (ئايىنە - aîne): ئاوتىنە، خۆدىك، جام.

ائىنە بخت - ا (ئايىنەى بەخت - aîne bext): ئاوتىنەى بەخت، ئەو ئاوتىنەى بەختى كە لە كۆرى ژن ماره كەردندا رووبەرووى بووك دادەنرى.

ائىنە چرخ - ا (ئايىنەى چەرخ - aîne cerx): ھەتاو، ۆرەتاو، خۆر.

ائىنە خاورى - ا (ئايىنەى خاھەرى - aîne xaverî): رۆژ، ھەتاو، روچىار، خۆر.

ائىنە دار - ا ص (ئايىنە دار - aîne dar): دەلاک، بەرىەر، سەرتاش.

ائىنە سگندر - ا (ئايىنەى سگەندەر - aîne skender):

ائىنە اسگندرى - ا (ئايىنەى ئەسگەندەرى - aîne eskenderî):

ئاوتىنەى بەختى بوو كە ئەرستو بۆ ئەسگەندەرى دروست كەردووھو لە ئەسگەندەرىيە، لەسەر بورجىك داىان نابوو.

آب - ا (ئاب - ab): شلەيەكە لە دوو ھىدروچىن و يەك ئوكسىژىن پىكھاتوو، لە

پلەى گەرمای سەد دىتە كۆل و لە پلەى سەرمای سفردا دەمەيى، ئاو.

رژپوشراو، شوینیی عه مارکردنی ئاو،
عه ماراو، هه ساره، سارداو.

آبانگاه - (ئابانگاه - abangah):
نیوی فریشتهی بهرپرسی ئاوه.

آب انگور - (ئابیی ئهنگور -
abi engûr): شهراو، ئاوی تری، به
مانای عاره قیش دیت، هاوهو ههنگوری.

آب باز - (ئاب باز - ab baz):
مهلهوان.

آب بها - (ئاب بهها - ab beha): ئاو
بایی، بههای ئاو، ئهوه پارهییهی لهبری ئاوی
خواردنهوه ددری.

آب بینی - (ئابیی بینی - abi bînî):
ئاوی کهپو، چلم، ئاوهو لوتی.

آب پاش - (ئاب پاش - ab paş):
ئاوپرژین، ئامیتریکه له بابتهی مهسینه،
سهری لولهکهی کون کونه، بوئاودانی گول
یان ئاوپرژینی زهوی بهکار دیت.

آب پز - (ئاب پز - ab pez):
کولاو، هیلکهی مریشک یان هه رشتیکی
ترده خریته ئاوهو تا بکولن، گرینای.

آب پشت - (ئابیی پشت - abî puşt):
تۆماو، شههوهتی پیاو که له کاتی
جووتبوون یان دهستپهرا، له گونانهوه
دیتته دهر، شاوهت.

آب تاختن - (ئاب تاختن - ab taxten):
میزتن، گمیزکه ردهی.

آب تابه - (ئاب تابه - ab tabe):
مهسینه، ئافتاوه،

آب تلخ - (ئابیی تلخ - abi telx):
ئاوی تال، مهبهست شهراو یان عه ردهقه.

آباء - (ئاباء - aba'): وشه یهکی
عه ره بییه، کۆنه، واتا باوکان، تاتا.

آب آتشگون - (ئابیی ئاته شگون -
abî ateşgûn):

آب آتش رنگ - (ئابیی ئاته ش رنگ -
abî ateş reng):

آب آتش زه - (ئابیی ئاته ش زه -
abî ateşza):

آب آتش نما - (ئابیی ئاته ش نما -
abî ateşnima): مهبهست: شهراوی
تال و سووره.

آباد - (ئاباد - abad): خوش، بهر هونهق،
شوینیی ئاوو گیای هه بی، ئاوه دان،
پیتچه وانهی ویران. وهکو پاشگر له گه ل نیوی
گونو شاران به کار دیت، وهش.

آباد بوم - (ئاباد بوم - abad bûm):
شوینیی ئاو، جیی ئاوه دان، یاگی ئاوه دانه.

آباد - (ع (ئاباد - abad): هه میسه،
هه تا هه تا، کۆی (ابد) ی عه ره بییه.

آبادان - (ص (ئابادان - abadan): دئ،
گونو، ئاوی، دهگا.

آبار - (ئابار - abar): بییری ئاو، کۆی
(بئر)ه.

آبازور - (ابازور - abajûr):
سابات، که پیر، چاتۆل.

آبان - (ئابان - aban): مانگی
هه شته می سالی هه تاوی ئیرانی، مانگی
دووه می پایز.

آب انبار - (ئاب ئه نبار -
ab enbar): ئه ستیلی گه وره ی

آب تنی - ا- مص (ئاب تنی) -
 (ab tenî): مهله کرن له ئاوی ساردا.

آب جامه - ا(ئاب جامه - ab came):
 جامی ئاو خواردنه وه، جامی شهراو
 خواردنه وه، جاموّل و ئاو وارده یۆ.

آب خوری - ا(ئاب خوری - ab xûrî):
 کاسه، جام، پهرداخی ئاو خواردنه وه.

آب جو - ا(ئاب جو - ab cû): ئاوی جو،
 بیره.

آبخست - ا(ئابخوست - ab xust):
 دورگه ی ئاودار، ئاوه که ی بوگهن بووبی،

آبجی - ا(ئابجی - ab cî): کورتکراوه ی
 ئاغا باجییه، وشه یه کی تورکییه به مانای
 خوشک، والی.

آبخون - ا(ئابخون - ab xûn): دورگه ی
 فره ئاو، بوگه ناو.

آب چین - ا- فا (ئاب چین - ab çîn):
 وصف، خاوی، که پاش خوشتن له شی پیت
 هیشک ده که یه وه.

آبخیز - ا(ئابخیز - ab xîz): زهوی پر
 ئاو، زهوییه که که هه ر شونیتکی هه لکه نی
 ئاو دیتسه دهر، شه پۆل و هه ستانی ئاو،
 لافاو.

آب حیات - ا(ئابی هیات -
 abi heyat): ئاوی ژیان، ده لپین
 سه رچاوه و ئاو پیکه له هادیسدا، هه ر
 که سیک لپی بخواته وه ئیدی نامری و گوایه
 خدر پیغه مبه ر ئه و ئاوه ی خواردنه وه،
 کیناییه به مانای زاری ماشوقش دیت.

آبدار - ا- فا (ئابدار - abdar): ئاودار،
 ته روپر، گه ش و به رده نه ق.

آب خانه - ا(ئابخانه - ab xane): ئه ده ب
 خانه، ئاوده ست، ته و الپیت.

آبدارخانه - ا(ئابدارخانه - abdar
 xane): دیوه خان، ئه و ژوره تاییه ته ی
 که له دایه ره کان یان له ماله گه وره کاند
 چا و قاوه و شه ربه ت و قلیانی تیدا ناماده
 ده کری.

آب خسب - ا- فا (ئاب خسب -
 ab xusb): ئه و چوارپییه ی که هه ر
 کاتئ روباری بیته ری، یان بگاته
 ته نکاو پیک، له نیو ئاوه که دا بخه وی.

آبدار، آبدار باشی - ا- فا (ئابدار، ئابد
 باشی - abdar, abdar başî):
 به رپرسی دیوه خان.

آب خست - ا(ئابخسته - ab xest):
 میوه ی بی ئاو، میوه ی ترشای له که لک
 که وتوو.

آبدان - ا(ئابدان - abdan): ئه ستیل،
 چه وز، عه ماراو، هه ساره.

آب خو - ا(ئاب خو - ab xü): دورگه ی
 زۆر ئاودار.

آبدان، آبدانک - ص (ئابدان، ئابدانه ک -
 abdan, abdanek): میزلدان،
 مگیره دانی.

آبخورد، آبخورد - ا(ئابخورد، ئابخورد -

آبدوزدک - ا(ئاب دوزده ک -
 ab düzdek): سرنج، سرنجی شیرینقه
 لیدان.

- آبدست** - (ئابدهست - abdest):
 ناویک که دهست و دهموچاوی پی بشون،
 واتای دستنویژ، تهقواو خواناسی و داوین
 پاکیش دهگه یه نیت.
- آبدستان** - (ئابدهستان - abdestan):
 مهسینه، ئه و ئاوهی بو
 دهست شتن له مهسینه ده کری.
- آبدوغ** - (آبدوغ - abdûx):
 دؤ، ماستاو، ئافاماست.
- آب دهان** - (آب دهان - abi dehan):
 ئاوی دهم، لیکاو، تف.
- آب دیده** - (آب دیده - abi dîde):
 ئاوی چاو، ئه شک، ئه سرین، روندک،
 فرمیسک، عه سرین، هه لس.
- آب دیده** - (آب دیده - ab dîde):
 هه لمژته، شتیکی که وتبیتته ئاوه و ئاوی
 هه لمژتی بی.
- آبراهه** - (آبراهه - abrah):
 ریگه ی ئاو، ره هه ند، کونج.
- آبرفت** - (آبرفت - abruft):
 ئاو له گه ل خویدا رای دای، ئاومالکه.
- آب رفتن** - (آب رفتن - ab reften):
 مص (آب رفتن - ab reften):
 چوونه ئاو (بو قوماش و
 جلو به رگ).
- آبرو** - (آب رهو - ab rew):
 ریگه ی ئاو، ره هه ند.
- آبرو** - (آبرو - abrû):
 سه ربه رزی، ئابروو، چه یا.
- آبرومند** - (آبرومند - abrûmend):
 به ئابروو، خواوهن
 شه رده ف، به چه یاو حورمه ت.
- آبرون** - (آبرون - abrûn):
 گولی
 هه میشه به هار.
- آبریز** - (آبریز - abrîz):
 ئاو، ئه و چاله ی که چلکاوی تیده ریژن،
 ئاوده ست.
- آبریزان** - (آبریزان - abrîzan):
 جه ژنیکی کونی ئیرانییه، ده که ویتته رژی
 ۳۱ تیرماه.
- آب زندگی** - (آب زندگی - abi zindegî):
 ئاوی ژیان، ئاوی
 حه یات.
- آبزه** - (آبزه - abzi h):
 ئاوبدات، ئه و درزو که لینه باریکانه ی که
 ئاو دزه یان لیتوه ده کات.
- آب زیرکاه** - (آب زیرکاه - abi zîrkah):
 بنیاده می شه یان و به تازارو موزیر و ریاکار
 که به رواله ت ساده و ساکار بنویتن، به لام له
 ژیره وه موزیر پی، موخه نه ت، له بنه وه پری،
 بوغز له زگ، دل ره ش.
- آبسال** - (آبسال - absal):
 باغ، بیستان، وه رزی به هار.
- آبست** - (آبست - abist):
 سوکراوه ی ئابیسته نه، ئاووره.
- آبستن** - (آبستن - abisten):
 ژن یان حه یوانی ئاوس،
 باردار، بو ئینسان حامیله، سک پری.
- آبستنی** - (آبستنی - abistenî):
 ئاوس، بارداری، سک پری،
 له یه که م رژی گرتنه وه تا رژی نه جات
 بوون، له مرؤقدا ماوه ی ئاسایی ۲۸۰ رژه.

- آبسته - ص - (آبسته - abeste): زهوییهک که ئاوی کرابیته سهرو ئاوی له سهرو هستا بی و توویان دابی، ئاوه نیا.
- آب سوار، آب سواران - (آب سه قار، آب سه قاران - ab sevar, ab sevaran): بلقی سهرو ئاو، به تاییه تی ئه و بلقانه ی له کاتی بارینی باراندا، له نیو ئا و دروستده بی.
- آب سیاه، آب سیه - (آبایی سیاه، آبی سییه ه - abi sîyeh, abi sîyah): یه کیکه له نه خویشییه کانی چا و که ده بیته هوی کویری و نابینایی، ئاوی رهش، به و شه رابهش ده گوتری که له تربی رهش ده گیری.
- آبشار - (آبشار - ab şar): تافگه، ئاوی له بهرزییه وه برژیته نشیوی، سولا ف، قه لبه ز.
- آبشتن - مص (آبسته ن - abeşten): قه شیرتن، په نهان کردن، شاردنه وه.
- آبشت - ص - م (آبسه شت - abeşt): شاردراوه، په نهان، جاسوس.
- آبشتنگاه - (آبسه شته نگاه - abeştengah): شوینی ئا و خواردنه وه، خه لوه تخانه، ئاوده ست.
- آبشخور - (آبایشخور - abişxûr): شوینی ئا و خواردنه وه، سه رچاوه و کانی، رزق و روژی.
- آب شدن - مص (آب شده ن - ab şuden): توانه وه، بوون به ئا و، به کینایه شه رمه زار بوون، ته ربیق بوونه وه، بوهرین.
- آبشنگ - (آبشه نگ - abşeng): ته شتی خو شوردن.
- آبز - (آب زه ن - ab zen): ته شتی خو شتن.
- آبشنگرفی - (آبایی شه نه گه رفی - abi şengerfî): کینایه یه له شه رابی ئال، له فرمیسیکی خو تینین.
- آب شیب - (آب شیب - abşîb): ئاوه روژی سه ره ولتیش.
- آبغوره - (آب غوره - abxûre): ئاوی بهر سیله، ئاوه و هالی.
- آبفت - ص - (آبفه ت - abeft): جلک، جلکی نه ستور.
- آبک - (آبکه - abek): جیوه.
- آبکار - ا - ص (آبکار - abkar): ئاو کیش، سه قا، مه یفرۆش، عه ره قه خۆر.
- آبکش - ا - ف (آب کهش - abkeş): سوزگی، پلا و پالتیو.
- آبکند - (آب کهند - abkend): ئاودر، عه مارا و، نه ستیل.
- آبکروه - (آب کووه ه - abkûhe): شه پۆلی ئا و، پیتل.
- آبکی - ص (آبکه کی - abekî): شل، ئاودار، پر ئا و.
- آبگاه - (آبگاه - abgah): که له که، قه برغه، خالیگه، نه ستیل، میز لدان.
- آبگرد - (آب گهرد - abgerd): گیتزا و، گیتزه نگ.
- آبگردان - (آب گهردان - abgeradan): که وچکیکی گه وره ی له مس دروستکراوه ئاوی پی له مه نجه لیکه وه بو مه نجه لیکه ی

دی دهگوزانه وه.

آبگرم - (ئابى گهرم - abi gerim):
 ناوى مه‌عه‌ده‌نى، گه‌راو، ناوئیکه له هه‌ندى شوئینان هه‌لده‌قولئ و گوگردو بابه‌تى مه‌عه‌ده‌نى تری تیدایه‌و بو چاره‌سه‌رى نه‌خوشی پیتست باشه.

آبگز - ص - (ئاب گه‌ز - abgez):
 میوه‌ی ترشاوو خراپ، میوه‌یه‌ک که له‌نئبو ناودا خراپ بووبی.

آبگند - (ئاب گه‌ند - abgend): ناوى بۆگه‌ن، گه‌ناو، زۆنگاو.

آبگون، آبگونه - ص (ئابگون، ئابگونه - abgûn, abgûne): ناو ئاسا، ساف و روون وه‌کو ناو.

آبگیر - (ئابگیر - abgîr): گۆلاو، چه‌وز، ئه‌ستیل، چالاو.

آبگینه - (ئابگینه - abgîne): شووشه، بلور، ناوئینه، شه‌راب، مینا.

آب لمبو - ص (ئابله‌مبو - ab lembu): میوه‌ی گه‌ییوی پلیشاوه‌ی ناودار.

آب لوج، آب لوج - (ئاب لوج - abluç): شه‌کر، نه‌بات، قه‌ندی سپی.

آبله - (ئابله - able): تلۆق، نه‌خوشی ناوئه.

آبله فرنگی - (ئابله فه‌ره‌نگی - able ferengî): ئه‌و تلۆقانه‌ی به‌هۆی نه‌خوشی سیفلیسه‌وه له‌سه‌ر پیتستی به‌ده‌ن په‌یدا ده‌بن.

آبله کوب - ا - ص (ئابله کووب - able kûb): ئه‌و که‌سه‌ی خه‌لکی دژی

ناوئه ده‌کوئتی.

آبله کوبی - ا - مص (ئابله کووبی - able kubî): کوتان دژی ناوئه.

آبله‌گای - (ئابله گائی - able gavî): ناوئه‌ی چیل و گایان.

آب مروارید - (ئابى مورقارید - abi murvarîd): ناوى سسپی، نه‌خوشی چاوه ده‌بیتته مایه‌ی تاریکی و نابینایی چاو.

آب مقطر - (ئابى موغته‌ته‌ر - abi muxeter): ناوى کولئینراوى پالئوراو که له‌پزیشکگه‌رى و ده‌رمانسازیدا به‌کار دئیت.

آب نه‌بات - (ئابى نه‌بات - abi nebat): جوړه شیرینییه‌که که به‌شیله‌ی شه‌کر دروستی ده‌که‌ن.

آب نما - (ئاب نیما - abnima): چه‌وز، جوگه‌ی ناو مالّ یان باغ که ناوه‌که‌ی دیاریی، سه‌راب، تراویله‌که.

آبنوس - (ئاب نوس - ab nûs): دره‌ختیکه له‌هندو چه‌به‌شه‌ ده‌روئ، وه‌کو دارگوتیز گه‌وره ده‌بی و لق و پۆپ ده‌هاوئ، داره‌که‌ی قورس و قسایه، په‌له‌ی ره‌شی پیتوه‌یه، دواى برینه‌وه‌ی ماوه‌یه‌ک له‌ ناوى ده‌خه‌ن تا ره‌ش بیئ.

آبو - (ئابوو - abû): گولئ نیلوفه‌ر، نیلوفه‌رى شین.

آب ورز - ص. فا (ئاب قه‌رز - ab verz): ناوباز، مه‌له‌وان.

آب وند - (ئاب شه‌ند - ab vend): کاسه‌ی ناو، گۆزه.

آتابای - (آتابای - atabay): پیماوی گه وره و مالدار، ناوی تیره یه کی گه وره ی تورکمانه.

آتاش - آداش - ت - (آتاش، آداش - atas, adaş): ها و نامه، هم نامه.

آتاشه - فر - (آتاشه - ataş): وابه سته، فه رمانبه رو پیماوی سه فاره تخانه.

آتاشه میلیتر - (آتاشه میلیتر - ataş mîlîtr): وابه سته بی سوپایی.

آتاک - (آتاک - atak): هیترش، په لامار، حمله.

آتین - (آتین بین - atin bîn): نیوی بابی فه ریدونه، چاکه کار، خاوه ن گوتارو ره فتاری چاک.

آتریاد - (آتریاد - atiryad): ده سته یه ک سه ر باز.

آتش - (آتاش - ates): ناگر.

آتیش - (آتیش - atîş): ناگر.

آدیش - (آدیش - adîş): ناگر.

آزیش - (آزیش - azîş): ناگر.

آزر - (آزره - azer): ناگر.

آتش افروز - افا (آتاش نه افروز - ateş efrüz): هر شتیک ناگری پیبکریتته وه، به و که سه ش ده گوتری که ناگر هه لایسین، فیتنه گیر، ده سته چيله.

آتش افروزنه - امر (آتاش نه افروزنه - ateş efrüzene): فیتنه گیر، ناگر هه لگیرسین، ده سته چيله.

آتش افروزی - ا - مص (آتاش نه افروزی - ateş efrüzî): فیتنه گیر، ناور هه لایسین.

آبونمان - (آبونیمان - abuniman): آبوننه، پاره ی به شداری له روژنامه یان گوفا.

آبی - ص، ن (آبی - abî): ناوی، روهک و گیاندارانی ناوی، شین؛ وه کور هنگی آسمان، رهنگی ناوی ده ریا.

آبیار - ا - ص (آبیار - abyar): میراو، که سیک که به پرسی ناودانی باغ و مه زراو مالان بی.

آبیاری - ا - مص (آبیاری - abyarî): ناودانی باغ یان کشتوکال، ناودیری

آبیده انیز - (آبیده انیز - abîde, anîz): شه راره، پزبسک.

آپارتمان - (آپارتمان - apartman): کوشک و سه راز.

آپاندیس - ا - ف (آپاندیس - apandîs): ریخوله کویره، ریخوله یه کی بچوکی زیاده که ده که ویتته لای راستی به دهنی بنیاده مه وه.

آپاندیست - (آپاندیست - apandîsit): ناوسانی ریخوله کویره، که گه له ک به آزاره و به نه شته رگری مالیجه ده کری.

آپاتیوز - (آپاتیوز - apatiyuz): په رستنی مرؤف به تایبه تی پاشایان له یونان و روم - ی کون، دیمه نی کوتایی شانوگری.

آپیس - (آپیس - apîs): گای پیروز که میسر بیانی کون په رستوو یانه، ته ویلی سپی بووه و وینه ی هه لویان بازی له سه ر پشت بووه.

- آتش انداز** - ا- فا (ئاتهش ئەنداز -
 (ateş endaz): كه سيك له كورهى
 خشتسازى يان تونى گهرماودا، مامورى
 هه لگيرساندى ناگره.
- آتشبار** - ا- فا (ئاته شبار -
 (ateşbar): هه ر شتتيك كه ناگرى ليوه ببارى، له
 زاوهدى سوپادا برىتييه له دهسته يهك
 سه ربازى توپخانه، مه فزه زهى توپخانه،
 تفهنگ، توپ.
- آتشبازى** - ا- ص (ئاته شبازى -
 (ateş bazî): ئاوربازى، يارى كردن به
 ناگر، ناگر بپ.
- آتش بس** - ا (ئاتهش بهس -
 (ateş bes): ئاور بهست، له زاوهدى سوپا بيدا ده كاته
 هودنه و راگرتنى شه ر،
 آتشيپا - ص (ئاته شپا -
 (ateş pa): خيرا،
 له ز، تيزرۆ، خوشه ز، بى ئارام.
- آتش پارسى** - ا (ئاتهش پارسى -
 (ateş parsî): تاميسكه، عازبه، جوانه
 زمه.
- آتشپاره** - ا (ئاتهش پاره -
 (ateş pare): پولو، پهنگر، په رنگ، سكل، مندالى
 هاروهاج و نه سه وت.
- آتش پرست** - ا- فا (ئاتهش په رست -
 (ateş perest): ئاگر په رست،
 زه رده شتتييه كان، چونكه ريزى ناگر بيا
 ده گرت، پييان ده گوترا ناگر په رست.
- آتشخانه** - ا (ئاتهش خانه -
 (ateş xane): كوره، چه كى ناگر وه كو
 توپ و تفهنگ.
- آتشخور، آتشخاره، آتشخاي** - ص -
 فا (ئاته شخور، ئات شخاره، ئات شخاي -
- ateşxay**: ئاگر خوره، مه ليكه كه ناگر
 ده خوات، ئايره مه لى، كينا يه يه، بو
 بنياده مى زوردارو سته مكار.
- آتشدان** - ا (ئاته شدن -
 (ateşdan): كوره، كوانوو، مه قلى، وه جاغ، ناگردان.
- آتش رنگ، آتش فام** - ص (ئاتهش رهنك
 ئاتهش فام -
 (ateşreng, ateşfam): قرمز، سورى توخ، به رهنكى ناگر.
- آتشزا** - ا- فا (ئاتهش زا -
 (ateşza): ئه وهى كه ناگرى لى به ره هم دى.
- آتش زنه** - ا (ئاتهش زنه -
 (ateş zene): چه خماخ، به ردو نه ستى.
- آتش سوزى** - ا- ص (ئاتهش سوزى -
 (ateş suzî): ناگر كه وتنه وه.
- آتش فام** - ص (ئاتهش فام -
 (ateş fam): سورى توخ، به رهنكى
 ناگر.
- آتش فشان** - ا- فا (ئاتهش فه شان -
 (ateş feşan): گرگان، بوركان.
- آتشك** - ا (ئاته شهك -
 (ateşek): گوله ستيپه، ئاوله.
- آتشكار** - ا- ص (ئاته شكار -
 (ateşkar): ئاسنگه ر، مامورى ناگر كردنه وه.
- آتش گردان** - ا (ئاتهش گه ردان -
 (ateş gerdan):
- آتش سرخ كن** - ا (ئاتهش سورخ كون -
 (ateş surxkun):
- آتش چرخان** - ا (ئاتهش چه رخان -
 (ateş çerxan): سه به ته يه كى بچوو كى له
 ته ل دروستكراوه، چند كوئو خه لوزو ناگرى
 تيپده كهن و له هه وادا بايد ده دن تا ناگر بگرى.

- آتش گرفتن** - مص (ئاته ش گیریفتهن - ائتیشیزه - (ئاته شیزه - ateşize): گوله ئه ستییره.
- آتشین پنجه** - ص. مر (ئاته شین په نجه - ateşin pence): سه نعه تکاری لیپهاتوو، کارامه و چالاک و به دهه سلات.
- آتلاتیک** - ص (ئاتلاتیک - atlantîk): ئوقیانوسی ئه تله سی.
- اقسفر** - ا. مر (ئات موسفیر - atmusfir): فهزا، هاماج، هه وای ده وراو ده وری گۆی زه وی.
- اتون** - ا (ئاتون - atün): تونی حه مام، پزدان، پزلی، ژنی که دهرس به کیژان بلتی و کاری ده سستیپان فیتر بکات.
- آتی** - ا. فا. ع (ئاتی - atî): داهاتوو، ئاینده
- آثار** - ا. ع (ئاسار - asar): شوپینه وار، نیشانه، ئاسار، ئاسه وار، مه نهر.
- آثام** - ا. ع (ئاسام - asam): گوناهان، تاوانان.
- آجال** - ل. ع (ئاجال - acal): مؤلّهت، دهرفته، ئه جهل، مهرگ.
- آجده** - ا. مص (ئاجیده - acide): ته قه لّ لیدراو.
- آجر** - ا (ئاجور - acur): که ریوچ، خشتی سوره و ده کراو
- اجل** - ا (ئاجهل - acel): قرقینه.
- اجل** - ص. ع (ئاجیل - acil): چه رز، ئاجیل، شه وچه ره له بادهم و نوک و گوله به رۆژوه ناوکه کوله که.
- اجار** - ا (ئاجار - acar): ترشی، ههر خوارده مه نیبه که له ئاوی لیمو و سرکه کرابی و تامی ترش بووی.
- آتش گرفتن** - مص (ئاته ش گیریفتهن - ateş giriften): ئاگر گرتن و سوتانی شتیپک، ههروه ها کینایه یه له توره بوون و هه لچوون.
- آتشگون** - ص (ئاته شگون - ateş gûn): وه کو ئاگر.
- آزرگون** - ص (نازه رگون - azer gûn): وه کو ئاگر.
- آتش فام** - ص (ئاته ش فام - ateş fam): وه کو ئاگر، به رهنگی ئاگر.
- آتش گیره** - ا (ئاته ش گیره - ateş gîre): چیلکه و دارو سوتهمه نی، ده سته چيله.
- آتشناک** - ص. مر (ئاته شناک - ateşnak): سوتینه ر.
- آتش نشاندن** - مص. م (ئاته ش نیشاندهن - ateş nişanden): ئاگر کوژاندنه وه.
- آتش نشان** - ا. فا (ئاته ش نیشان - ateşnişan): ئاگر کوژاندنه وه.
- آتش نیشانی** - ا. مص (ئاته ش نیشانی - ateşnişanî): ئاگر کوژاندنه وه، دایه ری ئاگر کوژاندنه وه.
- آتش فرود** - ا. مر (ئاته شی نیمرود - ateşinîmrud): ئه و ئاگره یه که به فه رمانی نه مرودی فه رمانه وای بابل هه لیانگیرساند تا چه زره تی ئیبراهیمی تیدا بسوتینیت، ئاگره که به فه رمانی خودا چه زره تی نه سوتاند، بوو به ساردی و سه لامه تی.
- آتش، آتشین** - ص. ن (ئاته ش، ئاته شین - ateşin): به رهنگی ئاگر، ئاگرین.

- اچار** - (ئاچار - açar): ئاچەر، هاچەر، کلیل.
- اچمز** - ا - ب (ئاچ مەز - açmez): داخراو، نەکراو، پیچەوانەیی ئاچوخ.
- احساد** - ا.ع (ئاھاد - ahad): یەکان. لە ۱-۹، عسرات / دەیان، لە ۱۰-۹۰، مئات / مئئات: سەدان، لە ۱۰۰-۹۰۰، الوف / ئولوف: ھەزاران لە ھەزار بەیانەو.
- اخال** - (ئاخال - axal): زرو زبڵ، خاشال، پروپوش.
- اختن** - مص (ئاختەن - axten): ھەلکیشان، وەک ھەلکیشانی خەنجەر لە کیتلان.
- اخته** - ا - مف (ئاختە - axte): ھەلکیشراو.
- اخذ** - ع - ص - فا (ئاخیز - axiz): وەرگر.
- اخر** - ع - ص (ئاخەر - axer): یەکیک لە دوو شتان، یان یەک لە دوو کەس.
- اخر** - ع - ص (ئاخیر - axir): دوایین، ئەنجام، پیچەوانەیی یەکەم.
- اخر الامر** - ع (ئاخیرەل ئەمر - axirelemr): ئاخیریەکەیی، ئەنجام، ئاقیبەت، بنەتا.
- اخر الزمان** - ا - ع (ئاخیرو زەمان - axiruzzeman): کۆتایی دنیا، روژی قیامەت، پەسلان.
- اخره، اخرت** - (ئاخیرە، ئاخیرەت - axire, axiret): ئەو دنیا، ئاخر زەمان، پەسلان، قیامەت.
- اخریان** - (ئاخیریان - axriyan): ئالا، کوتال.
- اخسمه** - (ئاخ سومە - axsume):
- شەرابێک کە لە برنج یان ھەرز بگیری.
- اخشیح** - (ئاخ شیج - axşic): ھەر چوار رەگەزی ئاو، ئاگر، با، خاک، توخم.
- اخشيجان** - (ئاخ شیجان - axşican): چوار رەگەزی ئاو، ئاگر، با، خاک.
- اخور** - (ئاخور - axür): شوینی نالیكدانی و لاخ.
- اخورچی** - ا - فا (ئاخورچی - axûrçî): میر ئاخور، ئاخور سالار، سەرۆکی خزمەتچیانێ تەویله و ئەستەبڵ.
- اخورک** - (ئاخوړک - axurek): ئیسقانی لای چەپ و راستی سەر ووی سینە و ژێر گەردن، چەنبەر، چەلمە، تەر قوہ.
- اخوند** - ا - ص (ئاخوند - axûnd): مەلای شیعیان.
- اخوندهک** - (ئاخوندهک - axûndek): میتروپەکە، سەوز رەنگ لە کولە گەورەترە، قاچەکانی درێژو سەری گەورەبە، لە ھەندی شوینی کوردستان مایینی حەسەن و حوسەینی پێ دەلێن، تانجیە پیغەمبەرە.
- اخیه** - ا - م (ئاخیه - axye): میخ زنجیر.
- اداب** - ا - ع (ئاداب - adab): دابونەربت، رەوشتی باش.
- اداش** - (ئاداش - adaş): ھاوناو، دوو شت یان دوو کەس ھاوناو بن.
- اداک، ادک** - (ئاداک، ئادەک - adak, adek): دورگە، ئاوخوست، گراف.
- ادخ** - ص (ئادەخ - adex): چاک، باش، خاس.
- ادیر** - (ئادیر - adir): نەشتەر، ئاگر.

اذر، ابادگان - (ئازەر ئابادگان - azer abadgan): ئاتەشکەدە، پەرستگەیی زەرەدەشتییان، ناوی کۆنی ئازەریایجانە.

اذرافروز - ا - فا (ئازەر ئەفروز - azer efruz): مایە فیتنە، ئاگر هەلگیرسین.

اذرافزا - ا - فا (ئازەر ئەفزا - azer efza): ئاگر هەلگیرسین.

اذرپرست - ا - فا (ئازەر پەرەست - azer perest): ئاگر پەرست.

اذرپرا - ا (ئازەر پیرا - azer pira): خزمەتچی ئاتەشکەدە.

اذرخش - ا (ئازەر خش - azerxş): هەورە تریشقە، بریسکە.

اذرسنج - ا (ئازەر سەنج - azer senc): گەرماپیتو، پیرومەتر.

اذرشسپ - ا (ئازەر شەسپ - azer şesp): ناوی فریشتەیی ماموری ئاگرە، سەمەندەر.

اذرکەدە - ا (ئازەر کەدە - azerkede): ئاتەشکەدە، پەرستگەیی زەرەدەشتییان.

اذرکیش - ا - ص (ئازەر کیش - azerkîş): ئاگر پەرست.

اذرگشسب - ا (ئازەر گشسب - azerguşesb): ئاگر، بلیسە، بلاچە، هەورە تریشقە.

اذرگون - ص (ئازەر گون - azergûn): بەرەنگی ئاگر، وەک ئاگر، سوور، گۆلی لالە، گۆلە باخی سووری وەک ئاگر.

اذرنگ - ا (ئازەر نگ - azereng): خەم، رەنج، مەینەت، تیشک، رووناکی.

اذین - ا (ئازین - azîn): زێرۆ زیو،

ادرخش - ا (ئادەرەخش - adrexş): هەورە تریشقە، بروسکە.

ادرس - ا (ئادریس - adris): ئەدەرس، ناوونیشان.

ادرنگ - ا (ئادەرەنگ - adereng): خەم، رەنج، ئافەت، مەینەت، خەفەت، کەسەر.

ادم - ا - ع (ئادەم - adem): مەرۆڤ، یەكەمین مەرۆڤ، مێردی حەوا، بابی بەشەران.

ادمک - ا (ئادەمک - ademek): مەرۆڤی بچوک، پەیکەری بچوک کە لە شێوەی بنیادەم دروستکراوە.

ادمیخورا - فا (ئادەمی خارا - ademî xar): پیاوخواز، مەرۆڤی کیتی کە گوشتی مەرۆڤان بخوات، بنیادەم خۆر.

ادمیرال - ا (ئادمیرال - admîral): دەریا سالار، فەرماندەیی کەشتی و هێزی دەریایی.

ادمییزاد - ا.ص (ئادەمی زادا - ademîzad): نەووە تیرەیی ئادەم، بنیادەم، ئادەمیزاد.

ادیش - ا (ئادیش - adîş): ئاگر.

ادیندە - ا (ئادینەندە - adyende): پەلکە رەنگینە، کەسک و سۆر، کۆلکە زێرینە، رەنگین کەمان، زەرینە و سیمینە.

ادینە - ا (ئادینە - adîne): هەینی، دوا روژی هەفتە.

اذار - ا (ئازار - azar): مانگی یەكەمی بەهار، ئادار، ئازار.

اذان - ع - ا (ئازان - ajan): گۆی، گۆتیان.

اذر - ا (ئازەر - azer): ئاگر، ئاگر.

- زینت و جوانی.
اذین بندی - ا- مص (نازین بهندی -
azînbendî): چراخان، رازاندنه وهی
 ده رودیواری موغازه و کوچه و کۆلان و بازار
 له رۆژانی جهژن و ئاههنگ و شادی دا.
اراء - ا (ئاراء - ara^u): بوچوون، را
اراتیدن - مص (ئاراتیدنه - araiden):
 رازانه وه، جوانکردن، ریکخستن.
اراستن - مص. م (ئاراسته - arasten):
 جوانکردن، رازانه وه.
ئارایش - ا- مص (ئارایش - arayiş):
 ئارایش، جوانی.
اراینده - ا- فا (ئاراینده - araynde):
 ئارایشکه ر.
اراسته - ا- مف (ئاراسته - araste):
 رازوه، رازینراوه. رازیاوه.
ارام - ا (ئارام - aram): هیدی، ئاسوده،
 ئارام.
ارامش - ا- مص (ئارامش - aramiş):
 ئاسوده بی، ئارامی.
ارامشگاه - ا- م (ئارامشگاه -
 aramişgah): جیی ئیسراحت، جیی
 خه وتن.
ارامگاه - ا (ئارامگاه - aramgah):
 شوینی هه وانه وه، به مانای گۆرو
 گۆرستانیش دیت.
ارامیدن - مص. ل (ئارامیدنه -
 aramîden): پالکه وتن، خه وتن،
 ئیسراحت کردن.
ارایشگاه - ا (ئارایشگاه -
 arayîşgah): جیی ئارایش کردن،
 دوکانی به ریه ری.
ارایشگر - ا. فا (ئارایشگر -
- arayîşger**): کهسیک که خه لکی
 ئارایش ده کات، ئارایشگا، به ریه ر.
ارتیست - ا- ص (ئاراتیست - artist):
 هونه رمه ند، ئەکته ر، کهسیک که له
 هونه ری نیگارکیشی یان موسیقا، یان
 شانۆگه ریدا وه ستا بئ.
ارتیشو - ا (ئارتیشو - artîşu): کهنگری
 فه رهنگی.
ارج - ا (ئاره ج - arec): ئانیسک،
 قوونانیسک.
ارخالق - ا (ئارخالوغ - arxalux):
 کوله نجهی درێژ که جارن ژنان و پیاوان
 له به ربیان ده کرد، کوله جهی لۆکه تیخنراو.
ارد - ا (ئارد - ard): ئارد، ئار، ده غلی
 هاردراو بۆ نان.
اردبیز - امر (ئاردبیز - ardbîz):
 هیلکه، ئاردبیز.
اردوله - ا (ئاردووله - arddûle):
 ئارده وا، په لوله، پرتوله.
اردن - ا (ئاردهن - arden): کهوگیر،
 سوزگی، پلاو پالئو.
اردهاله - ا (ئاردهاله - ardhale):
 په لوله، ئارده وا.
اردینه - ص-ن (ئاردینه - ardîne):
 ئاردینه، ناشی ئارد.
ارزو - ا (ئاریزوو - arizû): هه ز، هیوا،
 ئومید، خۆزی، هیقی، ئاوات.
ارزومند - ا (ئاریزومه ند - arizûmend):
 کهسیک که ئاره زووی شتیک بکات،
 به تاسه، به ئاوات، ئاره زومه ند.
ارستن - مص (ئاره ستهن - aresten):
 رازاندنه وه، ریک و پیکردن، جوانکردن.
ارشیدوک - ا (ئارشیدۆک - arşîdok):

ارواره - (ئارقشاره - arvare): کاژیره، شه ویلاگه، شه ویلاگه، کاجیر.

ارویند - ا.ص - (ئارووبه‌ند - arûbend): شکسته‌به‌ند، جه‌راحی عه‌شایه‌ر که شوینی شکاوی به‌دهن ده‌گریته‌وه.

اروغ - (ئارووغ - arûx): قرقیینه، قرقیینه.

اروند - (ئارقشه‌ند - arvend): فه‌ر، شکو، عه‌زه‌مه‌ت، پایه‌و شه‌وکه‌ت، ئە‌قل و زانست، فیل و ده‌هو.

اروین - (ئارقین - arvîn): تاقیکردنه‌وه، ته‌جره‌به، ساوکه.

اریا، اریایی - (ئاریا، ئاریایی - arya, aryayî): ره‌گه‌زی ئاریایی.

اریستوکرات - فر(ئاریستوکرات - aristûkrat): خه‌لکی سه‌ر به‌چینی ئە‌شراف، لایه‌نگری ده‌وله‌مه‌ندو ئە‌شرفان، لایه‌نگری ئارستوکراسی.

اریستوکراسی - (ئاریستوکراسی - aristukrasî): حکومه‌تی چینی ده‌وله‌مه‌ندو ئە‌شراف، سه‌رمایه‌داران و بوژروا.

اریغ - (ئاریغ - arîx): نه‌فهرت، ساردی، کهرب و کینه له‌ دلگرتن به‌رانبه‌ر به‌ که‌سیک، رک له‌ زگ، رکونی، رغن، کینه‌کیش.

ارین، ئاریان، اریا - (ئارین، ئاریان، ئاریا - arîn, aryan, arya): گه‌وره‌ترین و گرینگترین لقی سپی نه‌ژادان، سپی پیستانی ئاسیا و ئه‌روپا که هندو ئە‌وروپاییان-ش پیته‌گوتری.

از - (ئاز - az): به‌ ته‌ماح، چا‌وچنوکی، ئیتره‌بی، هه‌سوودی.

ازاد - ص (ئازاد - azad): سه‌ره‌ست، پیچه‌وانه‌ی کۆیله، ئازاد.

نازناوی شازاده‌کانی بنه‌مائه‌کانی جارانی ئیمپراتۆری نه‌مسایه.

ارشین - (ئارشین - arşîn): یه‌که‌یه‌کی پیوانه‌ی رووسییه، به‌رامبه‌ر به‌ ۱۷سم.

ارشیو - (ئارشیف - arşiv): ئه‌رشیف، شوینی پاراستن و هه‌لگرتنی قه‌واله‌و به‌لگه‌نامه‌و نووسراوی ئیداره‌ ده‌وله‌تی، یان میلییه‌کان.

ئارشیویست - افر(ئارشیفیست - arşivist): ئه‌رشیفکار، مامورو به‌رعۆده‌ی ئه‌رشیف.

ارغده - ص (ئاره‌غده - arexde): ئاره‌زوومه‌ند، تاسه‌بار.

ارغده - ص (ئاروغده - aruxde): توپه، ئالۆز، هه‌سوود.

ارکیولوژی - (ئارکیۆلۆژی - arkiolojî): شوینه‌وارناسی، ئاسه‌وارناسی.

ارم - ا. فر(ئارم - arm): دروشمی تاییه‌تی ده‌وله‌تیک یان دایه‌ره‌ک یان گروپ و حیزب و تاخمیک.

ارمان - (ئارمان - arman): ئاوات، ئامانج، ئاره‌زووی مه‌زن.

ارمییدن - مص.ل(ئارمییدن - armîden): ئارامگرتن، ئارامبوون، خه‌وتن، ئاسوده‌بوون.

ارامش - ا-مص(ئارامش - aramiş): ئاسوده‌بی، ئارامی.

ارن - (ئارهن - aren): ئانیسک، یه‌ره‌ژنه، قونانسک، ئاره‌نج.

ارنج - (ئاره‌نج - arenc): ئانیسک، قونانسک، ئاره‌نج.

ارنگ - (ئاره‌نگ - areng): ئانیسک، ره‌نج، خه‌م، قونانسک، ئاره‌نج.

- ازادمرد** - ص (ئازاد مـهرد) - ازادمرد (azad merd): جوامیـر، رهسهن، خانهدان، نهجیب، نهجیمزاده.
- ازادمیوه** - ا (ئازادمیوه - azad mîve): جۆره شیرینییه که که به ناوکه بادام و پسته و قهندیان شه کر دروستده کری.
- ازادوار** - ص (ئازادوار - azadvar): ئازادانه، سه‌ریه‌ستانه، ره‌هایانه.
- ازاده** - ص (ئازاده - azade): رهسهن، خانهدان، نهجیبزاده.
- ازادگی** - ا.مص (ئازادگی - azadegî): ئازادبوون، جوامیـری، سه‌ریه‌ستی.
- ازار** - ا (ئازار - azar): ژان، ئیش، ئازار، نه‌خۆشی.
- ازخ** - ا (ئازخ - azex): بالوکه.
- ازدن** - مص (ئازدهن - azden): ته‌قه‌ل ئیدان.
- ازردن** - مص (ئازردهن - azerden): ئازاردان، ره‌نجاندن، ئه‌شکه‌نجه‌دان.
- ازرده** - ا.مص (ئازرده - azerde): ئازاردیده، ره‌نجاو، ئازاردراو.
- ازرم** - ا (ئازرم - azerm): شه‌رم، به‌مانای گه‌وره‌یی، ئابروو، عیـززه‌ت و حورمه‌ت، نه‌رمی و به‌زه‌بیش دیت.
- ازرمجو** - افا (ئازرم جوو - azermcû): به‌شه‌رم، پاک، دادپه‌روه‌ر.
- ازرمگین** - ص (ئازهرمگین - azermgîn): شه‌رم، به‌حه‌یا، سه‌لار.
- ازغ** - ا (ئازوغ - azux): لق، لقیـک که له‌دار خورمای ده‌پرنه‌وه.
- ازفنداک** - ا (ئازفه‌نداک - azfendak): په‌لکه‌ زپرنه، کۆلکه‌ زپرنه، که‌سک سۆر، زه‌پرنه‌و سیمینه.
- ازمائیدن** - مص (ئازمایدن - azmayîden): جـه‌ریاندن، تاقیکردنه‌وه، ساوکه‌کردن.
- ازمایش** - ا.مص (ئه‌زمایش - azmayîş): جهرپاندن.
- ازمایشگاه** - ا (ئازمایشگاه - azmayîşgah): شوئینی تاقیکردنه‌وه‌ی زانستی و هونه‌ری، تاقیگه، لابراتور، ئه‌زموونگه.
- ازمایشگر** - ص (ئازمایشگر - azmayîşger): تاقیکردنه‌وه‌کار، ئه‌وه‌که‌سه‌ی کاری تاقیکردنه‌وه ئه‌نجام دده‌ات، ئه‌زموونکار، ساوکه‌کار.
- ازمند** - ص فا (ئازمه‌ند - azmend): به‌ته‌ماح، چاوچنۆک، حه‌سود، ته‌ماحکار
- ازمودن** - مص م (ئازمووده‌ن - azmûden): جـه‌ریاندن، هه‌لسه‌نگاندنی چاکه‌و خراپه‌ی شتیـک، تاقیکردنه‌وه.
- ازموده** - ا.مص (ئازمووده - azmûde): جهرپیتراو، تاقیکراوه، ساوکه‌کراوه.
- ازموون** - ا (ئازموون - azmûn): ئه‌زموون، ته‌جره‌به، تاقیکردنه‌وه.
- ازموونه** - ا (ئازموونه - azmûne): لوله‌ی تاقیکردنه‌وه، بۆری تاقیکردنه‌وه.
- ازنگ** - ا (ئازه‌نگ - azeng): ئه‌و چرچ و لۆچه‌ی له‌ئه‌نجامی پیری یان توره‌بیدا، له‌ده‌م و چاوو ته‌ویـل په‌یدا ده‌بن.
- ازور** - ص (ئازقه‌ر - azver): حه‌سوود، به‌غیل.
- ازوغه** - ا (ئازوغه - azûxe): ئازووقه، ئازووخه، بژئوی پیتوبست له‌مالدا.

ازیر - (نازیر - azir): نازار، رهنج.
ازغ - (نازغ - azîx):
 پروانه: **اریغ** - (ناریغ - arîx):
اژان - (ناژان - ajan): نوینەر، پاسهوان
اژانس - (ناژانس - ajans): وه‌کاله،
 هه‌والگری، هه‌والگوزاری.
اژدن - (ناژدهن - ajden):
 پروانه: **اجیدن** - (ناجیدهن - acîden):
اژند - (ناژهند - ajend): ئەو قوهری
 له‌سه‌ر چینه دیواریک رۆ ده‌کرئ تا
 چینیکی تری له‌سه‌ر رۆبهری.
اژندیدن - مص (ناژهن‌دییدن -
 ajendîden): راکیشانی قوری سه‌ر به‌رد
 یان خشت له‌کاتی دیوار دروست کردنا.
اژنگ - (ناژه‌نگ - ajeng):
 پروانه: **اژنگ** = نازه‌نگ
اژی ده‌هاک - (ناژی ده‌هاک -
 ajî dehak): ئەژده‌هاک، نییوی
 پاشایه‌کی سته‌مکارو زۆردار بووه، به
 مانای ماریکی سه‌یری سی سه‌رو هه‌زار
 پیش هاتووه.
اژییر - ص (ناژییر - ajîr): به‌هۆش، ژیر،
 هۆشیار، زیره‌ک، به‌ئاوه‌ز، سل و زینه‌ل،
 گوماو، هه‌وز، ئەستیل.
اژییریدن - مص (ناژییریده‌ن -
 ajîrîden):
 ناگادارکردنه‌وه
اژییریده - ا مف (ناژییریده -
 ajîrîde):
 ناگادارکراو.
اس - (ئاس - as): ده‌سار، ده‌ستار.
اس - (ئاس - as): ته‌ک خال، یه‌کیکه
 له‌وه‌ره‌قه‌کانی قومار.
اسا - (ئاسا - asa): پاشگره، واتای
 وه‌ک ده‌گه‌به‌نی: شیراسا،

اسا - (ئاسا - asa): باویشک، باوشک
اسایدن - مص (ئاساییده‌ن - asaiden):
 هه‌سانه‌وه، ئیسراحه‌تکردن، نارامگرتن.
اسان - ص (ئاسان - asan): سانا،
 هاسان، سوک، ئاسان.
اسانسور - ا فر (ئاسان سور -
 asan sûr): بالارۆ، مه‌صعه‌د.
اسایشگاه - ا (ئاسایش‌گاه -
 asayîşgah): جیتی هه‌سانه‌وه،
 شوینیک که نه‌خۆشان به‌تایه‌تی خه‌لکی
 سیلداری تیدا ناگاداری و مالیجه‌ده‌کرئ.
أسپیرین - ا (ئاسپیرین - aspîrîn):
 جوړه‌هه‌بیکه‌ بۆ دامرکاندنه‌وه‌ی تاو نازار
 به‌کار دیت.
استات - ا (ئاسیتات - asitat): خویی
 ئەسیدی ئەستیک.
استان - ا (ئاستان - astan): ده‌رگا،
 به‌رده‌رگا، قه‌ده‌مه، ده‌ربارو باره‌گا.
استانه - ا (ئاستانه - astane): ده‌رگا،
 به‌رده‌رگا، ده‌ربارو باره‌گا.
آستر - ا (ئاسته‌ر - aster): ئەسته‌ر، به‌ر،
 به‌ری که‌وا.
استین - ا (ئاستین - astîn): قۆلی کراس
 یان هه‌ر جلیکی دی.
استیم - ا (ئاستیم - astîm):
 هه‌وکردن و ئاوسانی زام و برین، چلک و
 کیم.
استینه - ا (ئاستینه - astîne): هیلکه‌ی
 مریشک، هیله‌و که‌رگی، خایه.
اسغده - ص. مف (ئاسوغده - asuxde):
 نیوه‌سووت، دارو چیلکه‌ی نیوه‌سوتاو.
اسفالت - ا (ئاسفالت - asphalt):
 ئەسفه‌لت، قیری قیرتاوی جاده‌و شه‌قامان.

ازیر - (نازیر - azir): نازار، رهنج.
 ازغ - (نازغ - azîx):
 پروانه: اریغ - (ناریغ - arîx):
 اژان - (ناژان - ajan): نوینەر، پاسهوان
 اژانس - (ناژانس - ajans): وه‌کاله،
 هه‌والگری، هه‌والگوزاری.
 اژدن - (ناژدهن - ajden):
 پروانه: اجیدن - (ناجیدهن - acîden):
 اژند - (ناژهند - ajend): ئەو قوهری
 له‌سه‌ر چینه دیواریک رۆ ده‌کرئ تا
 چینیکی تری له‌سه‌ر رۆبهری.
 اژندیدن - مص (ناژهن‌دییدن -
 ajendîden): راکیشانی قوری سه‌ر به‌رد
 یان خشت له‌کاتی دیوار دروست کردنا.
 اژنگ - (ناژه‌نگ - ajeng):
 پروانه: اژنگ = نازه‌نگ
 اژی ده‌هاک - (ناژی ده‌هاک -
 ajî dehak): ئەژده‌هاک، نییوی
 پاشایه‌کی سته‌مکارو زۆردار بووه، به
 مانای ماریکی سه‌یری سی سه‌رو هه‌زار
 پیش هاتووه.
 اژییر - ص (ناژییر - ajîr): به‌هۆش، ژیر،
 هۆشیار، زیره‌ک، به‌ئاوه‌ز، سل و زینه‌ل،
 گوماو، هه‌وز، ئەستیل.
 اژییریدن - مص (ناژییریده‌ن -
 ajîrîden):
 ناگادارکردنه‌وه
 اژییریده - ا مف (ناژییریده -
 ajîrîde):
 ناگادارکراو.
 اس - (ئاس - as): ده‌سار، ده‌ستار.
 اس - (ئاس - as): ته‌ک خال، یه‌کیکه
 له‌وه‌ره‌قه‌کانی قومار.
 اسا - (ئاسا - asa): پاشگره، واتای
 وه‌ک ده‌گه‌به‌نی: شیراسا،

- اسم** - ا ف س ا (ئاسم - asim) :
تهنگه نه فه سی.
- اسمان** - ا (ئاسمان - asman) :
عاسمان، ئاسمان.
- اسمانخراش** - ا فا (ئاسمان خهراش - asman xeraş) :
کۆشک و ته لاری چه ندین نهۆمی و زۆر بهرز که سه ری گه ییبیتته هه وران، کۆشک و ته لاری سه ر به فه له ک.
- اسمان دره** - ا (ئاسمان دره - asman dere) :
کاکیشان، کاکه شان، کاذ، چه رخ و فه له ک.
- اسمان گون** - ص (ئاسمان گون - asman gûn) :
شینباو، به ره نگه ئاسمان.
- اسمانه** - ا (ئاسمانه - asmane) :
سه قف، بن میچ، ئاسمانه.
- اسمند** - ص (ئاسمهند - asmend) :
سه رسام، سه رگه ردان، فریوکار، درۆزن.
- اسموغ** - ص (ئاسموغ - asmûx) :
درۆ دو زمانی، فیتنه چییه تی.
- اسه** - ا (ئاسه - ase) :
ته وهر، به ردی ئاش، زه وی ئاماده بو کشتوکال.
- اسیا** - ا (ئاسیا - asya) :
ئاش، ئاسیاو.
- اسیابان** - ا - ص (ئاسیابان - asyaban) :
ئاشه وان، لوبینه.
- اسیا زنه** - ا (ئاسیا زنه - asyazene) :
ئامپریکه به ردی ئاشی پی تیژ ده که نه وه.
- اسیا سنگ** - ا (ئاسیا سه نگ - asya seng) :
به رداش، تات و تاویر، هه ر به ردیکی گه وره له به رداش بچی.
- اسیب** - ا (ئاسیب - asîb) :
ئاسیو، زیان.
- زه ره ر، نه زیه ت، به لا.
- اسیه** - ا - ص (ئاسیه - asiye) :
ژنی خه مگین.
- اسیستان** - ا (ئاسی ستان - asîystan) :
یاریده دهر، ده ستبار.
- اسیمه** - ص (ئاسیمه - asîme) :
په رتیشان، سه رگه ردان.
- اش** - ا (ئاش - aş) :
شۆریا، دۆکولیو، دۆخه وا، ئاش.
- اش دادن** - م ص (ئاش دادن - aşdaden) :
خۆشه کردنی پیستی چه یوانات.
- اشامیدن** - م ص (ئاشامیدن - aşamîden) :
خواردنه وه، خواردنه وه ی ئاوو هه موو شله مه نیبه ک.
- اشامنده** - ا - ف ا (ئاشامنده - aşamende) :
ئه و که سه ی ئاو یان ساردی ده خواته وه.
- اشپزخانه** - ا - م (ئاشپه زخانه - aşpezxane) :
جیگه ی شیولیتان، مو به ق، متبه خ.
- اشتی** - ا - م ص (ئاشتی - aşti) :
دۆستایه تی و ته بایی و نیوان خۆشی.
- اشرمه** - ا (ئاشورمه - aşurme) :
زین، لبادی زینی ئه سپ.
- اشغال** - ا (ئاشغال - aşxal) :
ئاخال، زروزیل، خاشال، پروپوش.
- اشفتن** - م ص (ئاشوفته ن - aşuften) :
توره بوون، په رتیشان بوون.
- اشکار** - ص (ئاشکار - aşkar) :
ئاشکرا، دیار، خویا، به رچاو.
- اشکوب** - ا (ئاشکوب - aşkûb) :
میچ،

- سه‌قف، ئاسمانه.
- اشکوخیدن** - مص - ل (ئاشکوخیدهن - *aşküxîden*): نوچدان، خـزان، سه‌رسمدان، رەت بردن.
- اشکوخیده** - ا - مف (ئاشکوخیده - *aşküxîde*): خزاو، رەت بردوو.
- اشگر** - ص (ئاشگەر - *aşger*): پیسته خوڤشکەر، دەباغچی.
- اشمال** - افا - ص (ئاشمال - *aşmal*): مه‌راییی کردن، پانکەرەوه.
- اشناب** - ص - فا (ئاشناب - *aşinab*): مه‌له‌وان، ئاویاز.
- اشناگر** - ص - فا (ئاشیناگر - *aşinager*): مه‌له‌وان.
- اشناور** - ص - مر (ئاشیناقر - *aşinaver*): مه‌له‌وان.
- اشناه** - ا (ئاشیناه - *aşinah*): مه‌له‌وان.
- اشوال** - ا (ئاشقال - *aşval*): پارەیی سه‌ر میژی قومار.
- اشوب** - امص (ئاشووب - *aşûb*): فیتنه، ئاژاوه، پشیوی، ئاشووب.
- اشوبگر** - ص فا (ئاشووبگر - *aşûbger*): فیتنه‌چی، ئاژاوه‌چی، ئاژاوه‌گیی، سه‌ره‌سۆدره، مایه‌فیتنه، که‌تنگیی.
- اشوبناک** - ص - م (ئاشووبناک - *aşûb nak*): به‌ئاژاوه، پیرئاژاوه، ئاشووبناک.
- اشوردن** - مص - م (ئاشووردن - *aşûrden*): تیکدان، شیواندن.
- اشورنده** - ا - فا (ئاشورنده - *aşûrende*): مایه‌فیتنه، تیکدر، گییره شیوتین.
- اشوغ** - ص (ئاشوغ - *aşûx*): غه‌واره، پیگانه، گومناو، نه‌ناسراو.
- اشیان، اشیانه** - ا (ئاشیان، ئاشیانه - *aşyan, aşyane*): هیلین، لانه‌یی مه‌لان، مال و خانوو.
- اشیهه** - ا (ئاشیهه - *aşîhe*): حیلەیی ئەسپ.
- اصل** - ع - ا (ئاسال - *asal*): بوئیتله، زه‌رده‌په‌ر، خۆزله‌زه‌رده.
- اغار** - ا (ئاغار - *axar*): نم و شی، رتووبه‌ت، ته‌ر.
- اغاردن، اغاریدن** - مص - م (ئاغاردن، ئاغاریدن - *axarden, axarîden*): ته‌رکردن.
- اغاز** - ا (ئاغاز - *axaz*): هه‌وه‌ل، سه‌ره‌تا، ده‌ستپیک.
- اغازگر** - ص - فا (ئاغازگر - *axazger*): ده‌ستپیکەر، له‌بواری جریدبازی ئەسپدا به‌و که‌سه‌ده‌گوتری که‌ فه‌رمانی هه‌ره‌که‌ت به‌ ئەسپ سواران ده‌دات.
- اغازه، اغاره** - ا (ئاغازه، ئاغاره - *axaze, axare*): په‌رگه‌ما، بنه‌ما.
- اغازیان** - ا (ئاغازیان - *axazyan*): گیاننداری یه‌ک خانه‌یی که‌ ته‌نیا به‌ میکروسکۆب ده‌بینی.
- اغازیدن** - مص - م (ئاغازیدن - *axazîden*): ده‌ست پیکردن.
- اغازنده** - ا - فا (ئاغازنده - *axazende*): ده‌ستپیکەر.
- اغازیده** - ا - مف (ئاغازیده - *axazîde*): ده‌ستپیکراو.

- اغالیدن** - مص - م (ئاغالیدهن - axalîden): دنه‌دان بۆ شه‌ر، اغر - (ئاغهر - axer): خری، شیوه‌له، رووباری وشک، وشکه چه‌م.
- اگره** - (ئاغیره - axire): نه‌خۆشی پیست، نه‌گزیما.
- اغستن** - مص - م (ئاغسته‌ن - axesten): ئاخین، ماخه‌نای، پرکردن، پرکردنی شتیک به‌زۆر، ته‌پاندن.
- اغشتن** - مص - م (ئاغسته‌ن - axestên): ته‌پرکردن.
- اغل** - (ئاغهل - axel): ئاغهل، جیتی داگردنی مه‌رو بزن له‌ کاتی سه‌رمادا، گهور، پشتتیر.
- اغندن** - مص - م (ئاغهنده‌ن - axenden): گولۆله په‌مووی ئاماده‌کراو بۆ رستن.
- اغوز، اغز** - (ئاغوز - axuz): ژه‌ک، فرچک، هه‌وه‌ل شیر.
- اغوش** - (ئاغوش - axuş): هه‌مبیز، ئامبیز، باوه‌ش، باوش، کۆش.
- اغوشیدن** - مص - م (ئاغوشیده‌ن - axuşîden): یه‌کتر له‌باوه‌ش گرتن، په‌شتان.
- اف** - (ئاف - af): خۆر، هه‌تاو، رۆژ، رۆجیار.
- افات** - ع - (ئافات - afat): ئازار، زیان، به‌لا، مسیبه‌ت.
- افاق** - ع - (ئافاق - afaq): ئاسۆ.
- افت** - ع - (ئافه‌ت - afet): پروانه.
- افات، ئافات**، (afat)
- افتاب** - (ئافتاب - aftar): هه‌تاو، خۆره‌تاو.
- افتاب پرست** - ا - (ئافتاب په‌ره‌ست - aftarberest): خۆرپه‌رست، خۆره‌تاو په‌رس.
- افتابرو** - ص - م (ئافتاب روو - aftarbrû): روو وه‌ک هه‌تاو، جوان، شۆخ.
- افتاب زرد، افتاب زردی** - ا - م (ئافتاب زه‌رد، ئافتاب زه‌ردی - aftarberd, aftarberdî): زه‌رده‌په‌ر، خۆر له‌ زه‌رده‌ی ئیوارئ، خۆر له‌ زه‌رده.
- افتاب گردان** - ا - م (ئافتاب گه‌ردان - aftar gerda): گولبه‌په‌رۆژه، شه‌به‌نگه به‌په‌رۆژ.
- افتابه** - (ئافتابه - aftabe): مه‌سینه.
- افرازه** - (ئافرازه - afraze): شوله‌ی ئاگر، بلتسه.
- افرینگان** - ا - م (ئافه‌رینگان - aferîngan): هه‌ندئ له‌ نوێژه‌کانی خورده ئاویتتایه که زه‌رده‌شتییه‌کان هه‌ندئ جار ده‌بخوین.
- افروزه** - (ئا فرووزه - afrûze): پلته‌ی چرا.
- افروشه** - (ئا فرووشه - afrûşe): جوړه هه‌لوايه که به ئاردو رۆن و هه‌نگوبین دروست ده‌کری.
- افره** - (ئا فره - afre): سزای خراپی.
- افریدگار** - ص - فا (ئافه‌ریدگار - aferîdgar): خوا، یه‌کیکه له‌ نیتوه‌کانی په‌زدان.
- افریدن** - مص - م (ئافه‌ریده‌ن - aferîden): خولتقاندن، دروستکردن، نه‌فراندن.

ئیبواره، ئەو شه‌پپوره‌ی ئیواران له سه‌ریازخانه‌دا لیدده‌درئ.

اکادیی - (ئاکادیی - akadîmî): نیوی سه‌وزه‌زاریک بووه له ئەسینا که ئەفلاتون دەرسی له‌ویدا گوتوو ته‌وه، ئیستا به‌کۆری سه‌رئامه‌دانی زانست و هونه‌ر ده‌گوتئ که بۆ لیکۆلینه‌وه‌ی مه‌سه‌له‌ زانستی و ئەده‌بیه‌کان دابنئ، کۆری زانیاری.

اکادمیست - (ئاکادمیست - akadimîst): به‌رپوه‌به‌ری زانستگه، شاگردی زانستگه.

اکادمیسین - (ئاکادمیسین - aka-dimîsin): ئەندامی ئەکادیمییا.

اکاژو - (ئاکاژو - akajü): دره‌ختیکه له دره‌خته‌ جه‌نگه‌لییه‌کانی ئەمریکا بۆ دروستکردنی شتی دارینی به‌نرخ و گران به‌ها به‌کار ده‌هینئ.

اکالیفا - (ئاکالیفا - akalîfa): گۆلیکه له ئاران و گه‌رمه‌سپران ده‌پوئ، په‌ره‌که‌ی درشت و هیلکه‌یی و نوک تیژه، ته‌خته‌که‌ی سوڕیکی ئاچوخه، خالی وردی توخی تیدایه.

اکام - (ئاکام - akam): گردۆلکه.
اکب - (ئاکوب - akub): گوپ، ده‌وراو ده‌وری ناو ده‌م.

اکتر - (ئاکتر - akter): ئەکتەر.
اکتریس - (ئاکتریس - akterîs): ئەکته‌ری ژن.

اکتیو - (ئاکتیف - aktîv): کارا، چالاک، کاریگه‌ر، چه‌له‌نگ، کارانگاز.

اکتیویته - (ئاکتیڤیته - aktîvîte): چالاکي، پرکاری، کارانگازی.

افرینش - (ئا‌فرینش - aferîns): دروستکردن.

افریننده - (ئا‌فریننده - aferînde): خوا، خالق، یه‌زدان.

افریده - (ئا‌فریده - aferîde): خوێنراو.

افرین خانه - (ئا‌فرین خانه - aferînxane): شوێنی نوێژکردن، په‌رستگه.

افگانه - (ئا‌فگانه - afgane): مندالی نه‌به‌کام، مندالی که به‌مردویه‌تی له‌باربجئ، مندالی له‌بارچوو.

افل - (ئا‌فیل - afil): ئاوابوو، که‌وتنه‌ نه‌دیوی، خوړئاوابوون، پیاوابوون، نه‌په‌نی.

افند - (ئا‌فنده‌ - afend): جه‌نگ، دژمنایه‌تی.

افنداک - (ئا‌فنده‌داک - afendak): بروانه: **ازفنداک** (ئا‌زفنده‌داک - azfen-dak):

افندیدن - (ئا‌فنده‌ن دیده‌ن - afendîden): شه‌پکردن، دژمنایه‌تی کردن.

اق - (ئا‌غ - ax): سه‌رموو، چه‌رمه.

اقا - (ئا‌غا - axa): سه‌ردار، گه‌وره، وشه‌ی ریزلینانه بۆ پیاوی گه‌وره.

اق صقال - (ئا‌غ سه‌غال - axsexal): سه‌رگه‌وره، ردین سپی، ریشچه‌رموو.

اق سنقر - (ئا‌غ سونغور - axsunxur): بازی سپی.

اقشام - (ئا‌غشام - axşam):

- اکروبات** - (اکروبات - akribat): پالنه وان، نهو وهرزشکاره ی کاری قورسی وهک په تباری، ژیمناستیک و قورس هه لگرتن نه نجام دهدات.
- اکروباسی** - (اکروباسی - akribasî): کاری قورسی وهرزشی وهک په تباری و ژیمناستیک.
- اکستن، اگستن** - مص - م (ناکوسته - akusten): توند بهستن، شه ته کدان.
- اکسته** - ا - مف (ناکوسته - akuste): بهستراو، شه ته کدراو.
- اکندن** - مص - م (ناکسته نده - akenden): پرکردن.
- اکنش** - ا - مص (ناکهنیش - akeniş): کرده وی پر کردن، ناواخنی لیفته و دۆشهک.
- اکنده** - ا - مف (ناکهنده - akende): پرکراو.
- اکنش** - ا - مص (ناکهنیش - akeniş): پروانه: **اکندن** (ناکهنده - akenden): اکنه - ا (ناکهنه - akene): پرکریاک، ناواخن.
- اکو، اگو** - ا (اکو، ئاگو - akü, agü): کونده په پو، کونده بو، بایه قوش.
- اکوردئون** - ا (ناکوردیون - akurdion): ئوکوردیون، نامیتریکی موسیقاییه.
- اکومولاتر** - ا - فر (ناکومولاتور - akümlatür): دهزگایه که که هیتری کاره با عه مبار دهکات بۆ کاتی پیویست.
- اگاه، اگه** - ص (ئاگاه، ئاگه - agah, ageh): خه بهردار، هوشیار، به ئاگا، ئاگادار.
- اگاهاندن**، **اگاهایدن** - مص - م (ئاگاهانده، ئاگاهانیده - agahanden, agahanîden): وربا کردنه وه، هوشیار کردنه وه.
- اگاهاننده** - ا - فا (ئاگاهاننده - agahanende): وربا که ره وه.
- اگاهانیده** - ا - مف (ئاگاهانیده - agahanîde): وربا کراوه.
- اگاهی** - ا - مص (ئاگاهی - agahî): دایه ره ی ئیجرام.
- اگر** - ا (ئاگور - agur): خشتی سوره وه کراو، که ره بوچ، ئاجور.
- اگر** - ا (ئاگهر - ager): که فه ل، سمت و ران.
- اگراندسیمان** - ا (ئاگراندسیمان - agrandisman): گه وره کردن، به رینکردن.
- اگرمان** - ا (ئاگیرمان - agirman): ره زامه ندی.
- اگشتن** - مص - م (ئاگه ش ته ن - agaşten): ته پرکردن.
- اگفت، اگفت** - ا (ئاگفت، ئاکیفت - agift, akift): ئافهت، ئازار، به لا، مه بنهت.
- اگندن** - مص - م (ئاگسته نده - agenden): پروانه: **اکندن** (ناکهنده - akenden)
- اگنده** - ا (ئاگهنده، ئاگهنده - agende, agunde): ئاخو، ته ویله، نهسته بل، جیبی چاره وی.
- اگنه** - ا (ئاگهنه - agene): خوری یان په مووی ناواخنی لیفته و دۆشهک.
- اگنیدن** - مص - م (ئاگهنیده - agenîden): ئاخنین، پرکردن، تی په ستاوتن، ته پاندن.

الاس - ا (ئالاس - alas): ره ژوو، خه لوز، زوخال، ره ژئی.
الاف - ع (ئالاف - alaf): هه زاران.
الاکلنگ - ا - م (ئالاکلنگ - alakuleng): گه مه یه کی مندالانه، چه نده رحو پ.
الاله - ا (ئالاله - alale): لاله، ره به نوک، میتلقه، هه لاله.
الام - ع - ا (ئالام - alam): دهر د و نازار.
الامد - ا (ئالامود - alamud): مؤدو باوی روژ.
الام دلی - ا (ئالام دلی - alamdilî): دره ختی که له دارستانه کانی مازنده ران ده روئی.
الانک - ا (ئالانک - alanek): خانوچکه.
الانه - ا (ئالانه - alane): هیلاننه، هیلین.
الاو - ا (ئالاف - alav): شوله ی ناگر، هالای ناگر.
الایش - ا - م (ئالایش - alayiş): له وتاندن، ناپاکی، فسق و فجور.
البالو - ا (ئالبالو - albalû): هه لهه لوک، به لالوک، ئالوبالو، هه لوزه.
البوم - ا (ئالبوم - albüm): ئه لبومی وینه و پولی هه مه جوژی پوسته.
البومن - ا (ئالبومن - albûmin): سپینه ی هیلکه، سپوچک، چه رمینه ی هیلکه.
الت - ع - ا (ئالت - alet): ئامیر.
الترناتیو - ا (ئالتسه رناتیف - alternatîv): به دیل، بریکار.

اگنیده - ا - م (ئاگه نیده - agenîde): ئاخینراو، پرکراو، ماخه نیا.
اگوش - ا (ئاگوش - agûş): پروانه:
اغوس / ئاغوش - م (axus, axuş):
اگوشیدن - م - م (ئاگوشیدنه - agüşîden): پروانه: **اغوشیدنه** = (ئاغوشیدنه)
اگون - ص (ئاگون - agûn): سه رنگون، ده مه و خوار، ده مه و قلیپ، سه رنگون.
اگه - ص (ئاگه - ageh): پروانه: **اگاه / ئاگاه** - (agah)
اگهی - ا (ئاگه ی - agehî): به بیاننامه، خه بهر، هه وال، سالوخ.
اگشیدن - م (ئاگیشیدنه - agîşîden): هه لواسین.
ال - ص (ئال - al): ئال، سووری که م رهنگ، جنوکه ی زه یستان کوژ، ئال بوونه وه ی ددان له ئه نجامی خواردنی شتی ترش، نه ههنگ و ماسی گه وره، مؤوری رهنگ سووری سه ر کاغه زو نووسراو.
ال - ا (ئال - al): بنه ماله، خانه دان، مالبات.
ال رسول - ا (ئالی ره سول - aliresul): بنه ماله ی پیغه مبه ر (د.خ):
الا - ص (ئالا - ala): ئال، سوور، سووری کال.
ئالاء - ع - ا (ئالاء - ala): نیعمه ت.
الائیدن - م (ئالائیدنه - ala'iden): ته رکردن، له وتاندن.
الات - ع - ا (ئالات - alat): ئامیر.
الاجق، الاچیق - ا (ئالاجق، ئالاجیق - alaçix, alaçix): که پر، سابات.

- ال ته مغا -** (ئال ته مغا - altemxa): ته مغه، مۆرى سوور، مۆرى سولتاناانى مه غول كه به مه ره كه به سوور له نامه و فه رمانيان ده دا.
- التون -** (ئالتونون - altûn): ئالتونون، زير، ته لا.
- الر -** (ئاله ر - aler): ران، سمت و كه فه ل.
- الست -** (ئاله ست - alest): كه فه ل، ران، سمت.
- الش، اليش -** ات (ئال ش، ئال يش - aliş, alîş): ئالویر، سه و داو مامه له، ئال ش و ویرش.
- ال عبا -** ا - م (ئالی ئه با - alyeba): خانه واده ی په یام به ری ئیسلام محمد (د.خ)، عه لی، فاته، حه سه ن، حوسین، رۆژنیک ئەم پینجه له ژیر یه ک عه با دا ده نوون و ئیدی له و رۆژه وه به ئالی عه با ناو نران.
- ال عمران -** ا - م (ئالی ئومران - ali umran): نه وه و تیره ی حه زره تی موسا، ناوی سووره تی کی قورئانه.
- الغونه -** (ئال غونه - alxüne): سووراوی ژنان.
- الغده -** ص (ئالوغده - aluxde): تووره.
- الفتن -** مص - ل (ئالوفته ن - aluften): ئالۆزبوون، په ریشانی بوون.
- ال كساء -** ع - ا - م (ئالی کیساء - alikisa): پروانه: ال عبا (ئالی ئه با - alieba):
- ال گونه -** (ئال گونه - algüne): سووراوی خو جوان کردنی ژنان، سووراوی گۆنه.
- الربالو -** (ئالربالو - alübalü): ئالو بالو، به لالوک، برالو.
- الودن -** مص - م (ئالووده ن - alûden): له و تاندن، ته رکردن، پیسکردن.
- الایش -** ا - م (ئالایش - alayiş): ناپاکی، له و تاوی.
- الوده دامن -** ص - م (ئالوده دامه ن - alûdedamen): داوین پیس، به دناو، گونا هکار.
- الومین -** (ئالومین - alümîn): ئوکسیدی ئه له منیوم، له سروشتدا به شیی وه ی جوړاو جوړ پهیدا ده بی و ده رده که وه و وه ک: له عل و یاقووت و مرواری.
- الومینیوم -** (ئالومینیوم - alüminyom): کانزایه کی سپی و سووکه، له پله ی (۶۵۰) ی گه رمیدا ده تویته وه و بو دروست کردنی هه ندی ئامیرو تفاق و قاپ و ده قرو ئامان به کار دیت.
- الونک -** (ئالونک - alûnek): خانوی بچووک، هیلین، هیلانه.
- الهه -** ع - ا (ئالیه هه - alîhe): خوا و ندان، په رستراو،
- الیاژ -** فر - ا (ئالیاز - aliyaj): هاو جو ش، پیکه وه جو ش دانی دوو یان چه ند کانزایه ک پیکه وه له ریگه ی توانه وه وه، بو وینه وه ختی مس له گه ل زیر تی که ل ده کری تا قایم تر بی، به مه ده گوتری ئالیاز.
- الیز -** (ئالیز - alîz): جووته و له قه وه شان دن، هه لتی زگان دن.
- اماتور -** ا - ص (ئاماتور - amatûr): که سیک که له پیناوی زه وقی خویدا

امبولانس - (امامبولانس) - ترومبیلی نه خو شبر، ترومبیلی فریاگوزاری.
امپیر - (تامپیر - ampir): یه که ی پیوانه ی وزه ی ته زووی کاره با.
امپرسنج - (تامپرسنج - ampirsenc): تامپیری پیوانه ی راده ی ته زووی کاره با.
امپول - (تامپول - ampûl): شپینقه، دهرزی دهرمان.
اموختن - مص - م (تاموختن) - اموختن (amûxten): فی کردن، فی بوون، هینبوون، هوکاره بوون.
امدن - مص - ل (تامدهن - ameden): هاتن، **اینده** - ا - فا (ئاینده - ayinde): هاتوو، که سیک له شو تینیکه وه بیت، داهاتوو.
امر - ع - ا - فا (تامر - amir): فه رمانده ر، فه رمانده.
امرزش - ا - مص (تامورزش - amurzîş): به خشین، لیبووردن.
امرزگار - ص - فا (تامورزگار - amurzgar): عه فوکار، یه کیکه له سیفه ته کانی خوا، به خشه ر.
امرزیدن - مص - م (تامورزیده ن - amurzîden): به خشین، عه فوکردن.
امرزیده - ا - ف (تامورزیده - amurz de): به خشاو.
امرغ - (تامه رغ - amerx): میقدار، بر، بایه خ، سوود، بیترس، ئه من و ئه مان.
امنه - (تامه نه - amene): کۆله چیکله و دار.

کارتیک نه نجام بدات، نه ک له پیناوی کاسبی و پاره وه رگرتن، واته دوور له پیشگری، ناشی.
اماج - (تاماج - amac): نیشانه، هدهد، هه وچارو گاسن.
امادگا - (تامادگا - amadga): ئه و دایه ره یان شو تینه ی که پیداویستییه کانی سوپای تیدا تاماده و فه راهه م ده کری.
امادن - مص - م (تاماده ن - amaden): سازدان، تاماده کردن، ته یار کردن.
امار - (تامار - amar): تامارو سه رژمیری، سه ر ژماری.
اماردن - مص - م (تامارده ن - amarden): ژماردن.
امارشناس - ا - فا (تامارشناس - amarşinas): سپیزی سه ر ژمیری.
امارگر - ا - ص (تامارگره ر - amarger): مامووری سه ر ژمیری.
اماریدن - مص - م (تاماریده ن - amarîden): پروانه: **اماردن** (تامارده ن - amarden):
اماس - (تاماس - amas): ئاوسان، په نه ماو، ئاوسیگ، هه لماساو.
اماسیدن - مص - ل (تاماسیده ن - amasîden): ئاوسان، په نه مان، ورماسای.
امال - ع - ا (تامال - amal): هیوا، ئاوات، ئاره زوو، خو زیا، ئومید.
اماه - (تاماه - amah): پروانه: **اماس** (تاماس - amas):
اماهیدن - مص - ل (تاماهیده ن - amahîden): پروانه: **اماسیدن**، تاماسیده ن.

هاتووچژکردن، جوت بوون.
امیزه - ص (ئامیزه - amîze): ئاویتته.
امیرال - ا (ئامیرال - amîral): دهریا سالار، میرالا، فه‌مانده‌ی کهشتی و هیزی دهریایی.
امیزگار - ص - فا (ئامیزگار - amîzgar): کهسیک که زۆر له‌گه‌ڵ خه‌لکیدا تیکه‌ڵ ده‌بیت.
امیزه - ص (ئامیزه - amîze): پروانه: **امیختن** - ئامیختنه، **امیزه‌مو** - ص - مر (ئامیزه‌مو - amîzemû): موی ره‌ش و سپی، پیاوی ردین ماش و برنج.
امیغ - ا (ئامیغ - amîx): پروانه: **امیختن** (ئامیختنه - amîxten): **امین** - ع (ئامین - amîn): خواپه قبولی بکه‌ی.
ان - ضمیر (ئان - an): ئه‌وه.
ان - ع - ا (ئان - an): کات، وه‌خت، ئانو سات، گاڤ.
اناتومی - ا (ئاناتومی - anatûmî): شیکار، ته‌شریح.
انارشى - ا (ئانارشى - anarşî): ئازاوه، بیسه‌روه‌ری، پاشاگه‌ردانی، بشیوی.
انارشىست - ص (ئانارشىست - anarşîst): ئازاوه‌چی.
انارشىسم - ا (ئانارشىسم - anarşîzim): ئازاوه‌گه‌ری.
اناف - ع - ا (ئاناف - anaf): که‌پوو، لووت، دفن، بیثل.

اموت - ا (ئاموت - amût): هیلانه‌ی بالنده‌ی وه‌ک بازو شه‌هین و هه‌لۆ.
اموختن - مص - م (ئاموختنه - am xten): فیربوون، فیرکردن، هینبوون.
اموزنده - ا - فا (ئاموزنده - amûzende): فیرکار.
اموخته - ا - مف (ئاموخته - amûxte): فیربوو، فیربیه، فیرخواز.
امورز - ا (ئامورز - amûrûz): نه‌خۆشیه‌کی چاوه، ئاوی ره‌ش.
آموزش - ا - مص (ئآموزش - amûziş): پروانه: **اموختن** (ئاموختنه - amûxten) **آموزشگاه** - ا - م (ئآموزشگاه - amuzîşgah): قوتابخانه، خوتندنه‌گه، مه‌کته‌ب، شوینی فیربوون و دهرزو خوتندن، فیرگه.
آموزگار - ص (ئآموزگار - amûzgar): فیرکار، ماموستا، به‌مانای قوتابی-ش دپت.
اموسنى - ا - مص (ئاموسنى - amûsinî): ئاوسان، هه‌وکردن، په‌نه‌مان.
امه - ا (ئامه - ame): شوشه‌ی مه‌ره‌که‌ب، کۆله‌چیلکه.
امیب - ا (ئامیب - amîb): ئه‌مبیا.
امیختن - مص - م (ئامیختنه - amixten): ئاویتته‌کردن، تیکه‌ڵ کردنی دوو یان چه‌ند شتیک.
امیزش - ا - مص (ئامیزش - amîziş): کاری تیکه‌ڵ کردن، هاونشینی، دۆستتایه‌تی و تیکه‌ڵ بوون و

- اناناس** - (اناناس - ananas):
دره ختیکی بچووکه له ئه مریکا و هندی و لاتانی نه وروپا ده روی، میوه یه کی درشت و به له زهت ده گری که هم مره با و هم ترشیاتی لی دروست ده کری.
- انتراسیت** - (انتراسیت - antrasît):
جوړه ره ژوو یه کی به ردی ره شه.
- انتراکت** - (فر (انتراکت - antrakt):
ماوه ی نیوان دوو په رده ی شانۆ نامه یه ک بو پشووی بینه ران، ماوه ی نیوان دوو پارچه موسیقا به مه به سستی ئیسراحت کردن.
- انتروپولوژی** - (انتروپولوژی - antrüpolojî):
سروشتی ئاده میزاد.
- انتن** - (فر (انتن - antîn):
نه ننتین، بوج و ریک.
- انتی توکسین** - (انانتی توکسین - antî tüksîn):
دژی ژهر، ماده ده یه که، که خرۆکه ی سپی دژ به و میکرۆبانه ی ده چنه خوینه وه، به ره هم دینی.
- انتیک** - (ص (اننتیک - antîk):
عه ننتیکه، کون، دیرینه، هه ر شتتیک میژووی و کون و کهم وینه، نایاب.
- اندون** - (ق (اندون - andün):
نه وینده ر، نه و سا، نه و زمانه.
- ایدون** - (ق (ایدون - aydun):
ئیسستا، ئیره، نه و زمانه.
- انژین** - (فر (انژین - anjîn):
ئاوسانی گه روو، مله خره، له وزه تین.
- انسکلوپیدی** - (انانسکلوپیدی - ansklupîdî):
کتیبیک که هه موو وشه و زاراهه زانستی و نه ده بییه کانی زمانیکه به پیتی ریزی پیتی ئه لف و با
- تیدا تو مار کرابی.
- انکارت** - (انانکارت - ankart):
له یاری و هره قه دا به و مانایه دی که هه ردوو لایه نی یارییه که به رانه ر بن و کهس براوه نه بی، له فارسیدا به مانای بی پاره و لات دی.
- انگلفوب** - (انگلفوب - anglüfub):
دژمنی ئینگلیز.
- انگولوفیل** - (انگولوفیل - ang 1 fil):
ئینگلیز دوست، لایه نگری ئینگلیز.
- افی** - (انانه می - anemî):
نه خو شتی که م خو تینی.
- انوفل** - (انانوفل - anüfil):
پیشکه ی مه لاریا، میتشو له ی له رزوتا.
- انه** - (ص (انه - ane):
دراوتیکی باوی هندوستانه، ده کاته رو پییه ک، عانه.
- انی** - (انانی - anî):
ئیسته رهم، هه ر ئیسستا، بیدره نگ، کاتی، هه نوو که بی، ئیره نگه بی.
- اوا** - (ئاڤ - av):
ئاو، ئاڤ.
- اوا** - (ئاڤا - ava):
ئاواز، بانگ، ئاهه نگ.
- اواخ** - (ئاڤاخ - avax):
ئاخ، ئوڤ.
- اوار** - (ص (ئاڤار - avar):
دارو، په ردوو، ئاواره.
- اوارچه**، **اورچه** - (ئاڤارچه، ئاڤه رچه - avarçe, averçe):
ده فته ری هه ساو، ده فته ری ده رامهت و مه سره ف.
- اواره** - (ص (ئاڤاره - avare):
بی مال، ده ربه دهر، دووره ولات، ته ره، هه لوه دا، مشه خت، بی یانه، ئاواره.

اوریدن - مص - م (ئاڤه ریده ن -
averîden): پروانه: **اوردن** = ئاڤه رده ن.
اوریل - ا (ئاڤریل - avrîl): مانگی
 چواره می سالی فله رنگی، نیسان.
اوکات - ا (ئاڤکات - avkat): نه وقت،
 پاریزه، وه کیل، محامی.
اوند، اونگ - ا (ئاڤه ند، ئاڤه نگ -
 avend, aveng): نه پته یه که
 هیشوه تری و میوه ی تری به بن میچانه وه
 پته لده واسن، به ندۆل.
اونگان - ص - فا (ئاڤه نگان -
 avengan): هه لواسراو، ور واسیا.
اوه - ا (ئاڤه ه - aveh): ئاخ، ئاه و
 ئۆف.
اویاتور - ا (ئاڤیاتور - avyatûr):
 فرۆکه وان، ئاسمانگه ر.
اویختن - مص - م (ئاڤیختنه -
 avîxten): هه لواسین.
اویزان - ص - فا (ئاڤیزان - avîzan):
 ئاویزان، هه لواسراو.
اویژه - ص (ئاڤیژه - avîje): تایبته،
 خالیسه.
اه - ا (ئا ه - ah): ئاه، ئاخ، ئۆف،
 هه ناسه ی خه مباری یان شادی،
اهار - ا (ئا هار - ahar): شله یه که
 له نشاسته یان که تیره دروستی ده کن و له
 پارچه ی ده دن تا سفت و بریقه داریی،
 به مانای شله ی خواردنیش دیت.
اهازیدن - مص - م (ئاهازیده ن -
 ahazîden): هه لکشان، هه لکشانی
 بالا، هه لزان.
اهازیده - ا - مف (ئاهازیده -
 ahazîde): هه لکیشراو، هه لکشاو.

اواریه - ا (ئاڤاریه - avarye): خراو،
 ون، گوم، خه ساره و مه ند، خه ساریوو.
اواز - ا (ئاڤاز - avaz): بانگ، ده نگ،
 نه غمه، نه وا.
اوانس - ا (ئاڤانس - avans): پیشه کی،
 کومه ک، بیعانه.
اوخ - ا (ئاڤه خ - avex): ئاخ و ئۆف.
اور - ق (ئاڤه ر - aver): باوه ر، راست و
 دروست، بیگومان.
اوری - ا - ص (ئاڤه ری - averî):
 به باوه ر، خاوه ن یه قین.
اورتا، اورت - ا (ئاڤورتا، ئاڤورت -
 avurta, avurt): شاده ماری خوتنبه ر.
اورد - ا (ئاڤه رد - averd): جه نگ،
 شه ر، هیرش و په لامار، هه لمته.
اوردخواه، اوردجو - ا - ص (ئاڤه ردخواه -
 averdxah, averdcu):
 شه رکه ر، جه نگاوه ر.
اوردگاه، اوردگه - ا (ئوردگاه - ئوردگه -
 ordgah, ordgeh): شه رگه، مه میدانی
 شه ر.
اوردن - مص - م (ئاڤه رده ن -
 averden): هیتان.
اورنده - ا - فا (ئاڤه ره نده -
 averende): هیتنه ر.
اورده - ا - مف (ئاڤه رده - averde):
 هیتراو.
اورک - ا (ئااوره ک - awrek):
 گوریسیک که له لقی دره خته وه یان شتی
 تروه هه لواسن و له سه ری دابنیشن و پیچ
 بخۆن.
اورند - ا (ئاوره ند - awrend):
 روباری دجله.

- اهختن** - مص - م (ناهییختنه - ahixten): هه لکی ششان، وهک هه لکیشانی خه نجه ره کیلان.
- اهرامن، اهرین** - ا (تاهرامهن، تاهریهن - ahramen, ahrîmen): رینویینی خراوه، شهیتان، تهریمهن.
- اهرن** - ا (تاهره - ahren): شهیتان، تهریمهن.
- اهسته** - ص - ق (تاهسته - ahiste): تارام، هیدی، هیتور، هیمن بیدهنگ، خاو، به کاوه خو، هپواش.
- اهک** - ا (تاهک - ahék): قسل، کسل، گه چ.
- اهمند** - ص (تاهومهند - ahumend): درۆزن، گوناکار، عه بیدار.
- اهمند** - ص (تاهمه‌ند - ahmend): نه خۆش-ی پر تاهوناله.
- اهن** - ا (تاههن - ahén): ناسن.
- اهن جفت** - ا - م (تاههن جوفت - ahén cuft): گاسن.
- اهن ربا** - ا - ف - م (تاههن روبا - ahénruba): موقناتیس، ناسنکیش.
- اهنگر** - ص (تاهه‌نگهر - ahenger): ناسنگهر.
- اهنین** - ص - ف - م (تاهه‌نین - ahénîn): ناسنین، توندو توّل وقایم وهک ناسن.
- اهو** - ا (تاهوو - ahû): که ژال، ناسک، جهیران.
- اهوبره** - ا - م (تاهو بهره - ahubere): بیچوه ناسک، کارمامز.
- اهویا** - ص - م (تاهویا - ahüpa): خیرا، گورجرۆ، بهلهز، که سیک وهکو ناسک بچ له غارداندا.
- اهو** - ا (تاهوو - ahû): عه یب، که مایه سی، نوقستانی.
- اهون** - ا (تاهون - ahûn): تونیل.
- اهونبر** - ا - ف - ص (تاهون بوپ - ahünbur): که ن.
- اهوری** - ا (تاهوری - ahürî): خه ردهل.
- اهوی موشک** - ا (تاهووی موشک - ahuymuşk): ناسکی تاتار، تهو ناسکانه یه که مسک (عه تر) له ناوکیان ده رژی.
- اهیانه** - ا (تاهیانه - ahiyane): کاسه سهر، کارژله، کلۆخ.
- ایات** - ع - ا (تایات - ayat): نیشانه کان.
- ایبک** - ا (تایبک - aybek): بت.
- ایت، ایه** - ع - ا (تایهت، تایه - ayat, aye): نیشانه، پیایوی گهوره، شتی سهیر، ههر یه کیک له رسته کانی قورتان.
- ایه الله** - ص (تایه تولا - ayetulla): له قه بی هندی زانای تاییبیه له مه زه بی شیعهدا.
- ایزه نه** - ک - ا (تایزه نه - ayzene): زاوا، زهما، میردی خوشک.
- ایس، اتیس** - ا - ف - ا (تایس، تاییس - ayis, ayis): نائومید، مایوس.
- ایسه، اتسه** - ا - ف - ا (تایسه، تاییسه - ayîse, ayise): ژنی له په نجا سال به ره و ژوور، له زگ و زا وه ستاو.
- ایش** - ا - م (تاییش - ayiş): هاتن، زهوی یهک سال نه سالییک ره عه مهل بهیترئ.
- ایشنه** - ا (تاییشنه - ayîşne): جاسوس، شوّفار، هه وال دز، زیانگیر، خه به ردرز.

ایفت - (ثایهفت - ayeft): داوا، تکا، پید اویستی.

اینه - (ثایینه - ayîne): ئاوینه، خوډیک، نهینۆک، قوډیک، گوزگی.

اییز - (ثاییز - ayîj): شه راره، پزیسک، ئاورینگ، پریشکه ی ئاگر، پزوسکه، پزوسک.

ایین - (ثایین - ayîn): دهستور، رتیباز، سوننه ت، شه ریه ت.

ایینک - (ثایینهک - ayinek): عهینهک، چاویلکه، بهرچاچک، ئاوینه.

ایینه - (ثایینه - ayîne): ئاوینه، قوډیک، گوزگی.

ا

- ا- حر (a, u, e, i, '):
- همزه یان ئهلف، پیتی به که می ئهلفبای فارسییه، له دهستوری زمانی فارسیدا جیاوازی نیتوان همزه و ئهلف ئه مهیه که همزه حه ره که قبول ده کات، ئهلف بیده نگه و حه ره که قبول ناکات.
- اتلاف** - ع - مص - م (ئیئتیلاف - i'tilaf): پیکه وه بوون.
- ائمه** - ع - (ئه ئیمه - eime): کۆی ئیمام، پیشه وایان، پیش نویتژ.
- اب** - ا.ع - (ئه ب - eb): باوک، باب.
- اباء** - ع - مص - ل (ئیباء - iba'): سه ریچی کردن، نه کردنی کاریک.
- ابابیل** - ا.ع - (ئه بابیل - ebabîl): وشهیه که کۆیه، تاکی نییه، گرووپ، دهسته و تاقمی پهراگه نده، ناوی تهیریکه، په ره سیلکه، پلوزگرد.
- اباحه**، **اباحت** - ع - مص - م (ئیباهاه - İbahe, İbahet): مویاح کردن، ره واکردن، هه لاکردن.
- اباریق** - ع - (ئه باریق - ebarîx): مه سینه، ئافتاوه.
- ابازیر** - ا.ع - (ئه بازیر - abazîr): ئالته و زهرده چه وه و بهارات.
- اباشه** - (ئوباشه - ubaşe): دهسته خه لکیک.
- اباض** - ع - (ئیباز - ibaz): په تیکه که دهستی حوشتری بیده به سن تا نه توانیت پروات.
- اباطیل** - ا.ع - (ئه باتیل - ebatîl): قسه ی بیهوده، بی بنه ما، نادرست.
- ابالیس** - (ئه بالیس - ebalîs): شهیتان، (کۆیه).
- ابام** - (ئه بام - ebam): قهرز، قهرت، وام، قهرد.
- ابان** - (ئه بان - eban): مانگی هه شته می سالی هه تاوی ئیرانی.
- ابانه** - ع - مص - م (ئیبانه - ibane): ئاشکرکردن، روونکردنه وه، جیاکردنه وه.
- ابتث** - ا.ع - (ئه بتهس - ebtes): ریزی ئهلفبای ئیستای زمانی عه ره بی: ا، ب ت، ث....

له: ا، ب، ج، د، ه، و، ز، ح، ط، ی، ک، ل، م، ن، س، ع، ف، ص، ق، ر، ش، ت، ث، خ، ذ، ض، ظ، غ، له کۆی ئەم پیتانه ههشت وشه‌ی ده‌ستگردیان دروستکردوه به‌م جووره ده‌خوێنرینه‌وه: ابجد/ئه‌بجهد، هوز/هه‌وهز، حطی/ حوتی، کلمن/ که‌له‌مه‌ن، سعفص/ سه‌عه‌فه‌س، قرشت/ قهره‌شه‌ت، ثخذ، ضطغ، هه‌ر به‌کیک له‌م پیتانه ژماره‌یه‌کی بۆ دانراوه به‌ نیوی حیسایی ئەبجهد، که به‌م جووره‌یه:

۱=ا، ۲=ب، ۳=ج، ۴=د، ۵=ه، ۶=و، ۷=ز، ۸=ح، ۹=ط، ۱۰=ی، ۲۰=ک، ۳۰=ل، ۴۰=م، ۵۰=ن، ۶۰=س، ۷۰=ع، ۸۰=ف، ۹۰=ص، ۱۰۰=ق، ۲۰۰=ر، ۳۰۰=ش، ۴۰۰=ت، ۵۰۰=ث، ۶۰۰=خ، ۷۰۰=ذ، ۸۰۰=ض، ۹۰۰=ظ، ۱۰۰۰=غ.

ابحاث - ا.ع = ا(ئه‌به‌اس - ebhas): باس، گه‌ران، لیکنۆلینه‌وه، توێژینه‌وه، منه‌کردن.

ابه‌خر - ع - ص (ئه‌به‌خر - ebxer): ده‌م بۆگه‌ن، که‌سێک که ده‌می بۆنی ناخۆشی لی بێ.

ابه‌خره - ع - ا(ئه‌به‌خیره - ebxire): بوخار، هه‌لم، بۆخ.

ابد - ع - ا(ئه‌به‌د - ebed): هه‌میشه، هه‌تاهه‌تایه، بێ برانه‌وه.

ابدا - ع - ا(ئه‌به‌ده‌ن - ebeden): هه‌رگیز، قه‌ت، به‌هیچ کلۆجی.

ابداء - ع - م (ئیبداء - ibda'): ده‌ست پێکردن، ده‌ربڕین.

ابداع - ع - م (ئیبداء - ibda'): ئەفراندن، داهێنان.

ابتداء - ع - م - ل - ا(ئیبتیداء - ibtida'): سه‌ره‌تای کار، ده‌ست پێکردن، سه‌ره‌تا، ده‌ستپێک. قه‌ره‌ور.

ابتداع - ع - م - م (ئیبتیداء - ibtida'): داهێنان، داهێنانی شتیکی تازه.

ابتدال - (ئیبتیزال - ibtizal): کۆنه‌کردنی شتیکی، بێقه‌دری، نزمی.

ابتر - ع - ص (ئه‌به‌تر - ebter): کلک براو، نا ته‌واو، وه‌چاخ کوێر.

ابتسام - ع - م - ل (ئیبتیسام - ibtisam): زه‌رده‌خه‌نه، بزه.

ابتعاد - ع - م - ل (ئیبتیئاد - ibtiad): دوورکه‌وته‌وه، دوورخستنه‌وه.

ابتغاء - ع - م - م (ئیبتیغاء - ibtiga'): ویستن، داواکردن.

ابتکار - ع - م - ل (ئیبتیکار - ibtikar): ده‌ست پێشکه‌ری، داهێنانی شتیکی تازه.

ابتلاء - م - ل (ئیبتیلاء - ibtila'): گه‌ڕۆده‌بوون، دووچاربوون، توش بوون به‌ به‌لا.

ابتناء - ع - م - م (ئیبتیناء - ibtina'): بیناکردن، دروستکردن، بناغه‌دانان.

ابتهاج - ع - م - ل (ئیبتیهاج - ibti-hac): شادبوون، شادی، خۆشی.

ابتهاال - ا - ع - م - ل (ئیبتیهاال - ibtihal): پارانه‌وه، دوعاکردن.

ابتیاع - ع - م - ل (ئیبتیاء - ibtiya'): کرپن، سانای.

ابجد - ا.ع - ا(ئه‌بجهد - ebced): ته‌رتیب و ریزه‌ندیکردنی ئەلفبای عه‌ره‌بیه‌ که بریتیه‌

- ابدال** - ع - مص - م (ئیبیدال - ibdal):
گۆرینی شتتیک به شتتیک، گۆرینه وه.
- ابدال** - ع - ص - ا (ئه بیدال - ebdal):
پیاوانی خوا، خه لکی سالدان و چاکه کارو
خیره ومه ند، عه بیدال.
- ابدالاباد** - ع - ا (ئه بیدهل ئاباد - ebdelabad):
هه رگیزاو هه رگیز،
قه تاوقه ت.
- ابدان** - ع - ا (ئه بیدان - ebdan):
مالبات، بنه ماله، ره چه له ک، شایسته،
خانه دان.
- ابدان** - ع - ا (ئه بیدان - ebdan):
به دهن، له ش، جه سته.
- ابدی** - ع - ص - ن (ئه به دی - abedî):
سه رمه دی، نه مر، هه تا هه تایبی، بی برانه وه.
- ابدیت** - ع - مص (ئه به دییه ت - ebedîyet):
هه میسه یی، قیامه ت،
ئاخیره ت.
- ابر** - ا (ئه بر - ebr):
هه ور، مژی، عه ور.
- ابراء** - ع - مص - م (ئیبراء - ibra'):
قه رزانه وه، پاک کوردنه وه ی ویزدان،
چابونه وه له نه خویشی، ته بری کردن.
- ابراج** - ع - ا (ئه براج - ebrac):
بورجه کان.
- ابرار** - ع - ا (ئه برار - ebrar):
دلسوژان، چاکان، چاکه کاران.
- ابراز** - ع - مص - م (ئیبراز - ibraz):
به دیارخستن، ئاشکرا کردن،
به رجه سته کردن.
- ابرام** - ع - مص - م (ئیبرام - ibram):
سه ور بوون، مکور بوون له سه ر شتتیک،
ته نگ پی هه لچنین، قایم کردن، مکوم
کردن.
- ابره** - ع - ا (ئیبهره - ibre):
ده رزی، چزووی دوپشک، چزووی زه رگه ته.
- ابرد** - ع - ص (ئه برده - ebred):
ساردتر، ته زی تر، سه رده تر.
- ابرش** - ع - ص (ئه برهش - ebreş):
ئه سپی سووری خال خالی سپی، به رشه.
- ابرص** - ع - ص (ئه برهس - ebres):
به له ک، که سیتیک که نه خویشی به له کی هه بی.
- ابرکاکیا** - ا (ئه به رکاکیا - eberkakîya):
داوی جالجالۆکه،
جۆلانه نه.
- ابرکهن** - ا - م (ئه به رکوهه ن - eberkuhen):
ئیسفه نج.
- ابرمرد** - ا - م (ئه به ری مورده - eberimurde):
ئیسفه نج.
- ابرنجک** - ا (ئه به ره نجکه - eberencek):
هه وره تریشقه، هه وره
بروسکه.
- ابرو** - ا (ئه بروو - ebrû):
قاش.
- ابروفراخی** - ا - مص (ئه برووفه راخی - ebrûferaxî):
رووخویشی، دلواوی.
- ابرون** - ا (ئه بروون - ebrûn):
گولی
هه میسه به هار.
- ابره** - ا (ئه بره - ebre):
رووی جلک،
به رامبه ر ئه سته ری.
- ابره** - ا (ئوبره - ubre):
کارمامز، بیچوه
ئاسک، وه له ی.
- ابرهام** - ا (ئه به ره هام - eberham):
سروش، ته بیعه ت.
- ابریز** - ا (ئیبریز - ibrîz):
زیری بی
غه ش، زیری په تی.
- ابریشم** - ا (ئه بریشوم - ebrîşum):
ئاوریشم، هه وریشم.

- ابریق** - (اِئِبْرِیخ - ibrîx): مه‌سینه، نه‌م وشه‌یه له ابریز/ ئاب ریز/ ی فارسییه‌وه وهرگیراوه‌وه عه‌ره‌بیتراوه.
- ابزار** - (ئه‌بزار - ebzar): ئامییر، ئالته، ئه‌سباب، ئامراز، ئه‌وزار.
- ابزار** - (ئه‌بزار - ebzar): به‌هارات و ده‌رمانی بۆن خۆش که ده‌کریتته چپشت و خواردنه‌وه وه‌ک بیبه‌ر، زه‌رده‌چه‌وه، دارچین و به‌هارات.
- ابسال** - مص - ع (ئیبسال - ibsal): حه‌رام کردنی شتییک، گره‌وکردن، به‌کوشتدان.
- ابستروکسیون** - (ئوبستروکسیون - ubstruksîyun): مان گرتنی ژماره‌یه‌ک له نه‌ندامانی په‌رله‌مان له کۆبوونه‌وه‌دا، به‌مه‌به‌ستی کۆسپ خستنه‌ری کۆبوونه‌وه‌که.
- ابصار** - ع - مص - م (ئیبسار - ibsar): دیتنی به‌چاو و به‌دل.
- ابصر** - ع - ص (ئه‌بسه‌ر - ebser): بیناتر، چاو تیبتر، چه‌م تیبتره‌ر.
- ابطاء** - ع (ئیب‌تاء - ibta'): به‌تال‌کردنه‌وه، هه‌له‌وه‌شاندنه‌وه.
- ابطال** - ع - (ئه‌بتال - ebtal): قاره‌مانان، دلیران.
- ابطح** - ع - (ئه‌بته‌ه - ebteh): خپ، ئاوه‌رۆی سیتلاو.
- ابعاد** - ع - مص - م (ئیبئاد - ib'ad): دوورخستنه‌وه.
- ابعاد** - ع - (ئه‌بئاد - eb'ad): مه‌ودا، ره‌هه‌ند، دوور.
- ابعد** - ع - ص (ئه‌بعده - ebed): دوورتر.
- ابغاض** - ع - مص - م (ئیبغاز - ibxaz): بوغزاندن.
- ابقاء** - ع - مص - م (ئیبغاء - ibxa'): هیشتنه‌وه، ئاسته‌بو.
- ابکاء** - ع - مص - م (ئیبکاء - ibka'): گریاندن.
- ابکار** - ع - مص - ل (ئیبکار - ibkar): زوو هه‌ستان.
- ابکار، ابکاره** - (ئه‌بکار، ئه‌بکاره - ebkar, ebkare): کشتوکال، مه‌زرا.
- ابکم** - ع - ص (ئه‌بکه‌م - ebkem): لال، بچ زوان.
- ابل** - (ئیبیل - ibil): وشتر، حوشر، ده‌قه.
- ابلاس** - ع - مص (ئیبلاس - iblas): بچ ئومیدبوون، خه‌مبار بوون.
- ابلاغ** - ع - مص - م (ئیبلاغ - iblax): گه‌یاندن، گه‌یاندنی نامه‌یان په‌پام به‌که‌سیک.
- ابلغ** - ع - ص - ت (ئه‌بله‌غ - eblex): ره‌وانتر، به‌زوانتر، ره‌وانبیتتر.
- ابلق** - ع - ص (ئه‌بله‌غ - eblex): به‌له‌ک، هه‌ر شتی دوو ره‌نگ بچ، به‌تایبه‌تی ره‌ش و سپی، ئه‌بله‌قی عه‌ره‌بی له‌به‌له‌که‌وه وهرگیراوه، بازگ.
- ابلك** - ص (ئه‌بله‌ک - eblek): بازگ، به‌له‌ک.
- ابلوج** - (ئه‌بلوج - eblûc): نه‌بات، شه‌کر، قه‌ند.
- ابلوک** - ص (ئه‌بلوک - eblûk): به‌له‌ک، دوو ره‌نگ، دوو روو.
- ابله** - ع - ص (ئه‌بله‌ه - ebleh): بچ ئه‌قل، که‌وده‌ن، گیل، حۆل، بچ ئاوه‌ز، ئه‌بله.

- ابلیس** - (ایبلیس - iblîs): شهیتان، بی تو مید له ره حمی خوا.
- ابن** - ع - (ایبن - ibin): کور، مندالی نیبینه.
- ابن اوی** - (ایبن ئافا - ibin ava): چه قه ل، توپی، توپک.
- ابن السبیل** - ع - امر (ایبنه سه بیل - ibnessebîl): ریوار، موسافییری دهست به تال.
- ابن الوقت** - ع - (ایبنول فهخت - ibnul vext): ایبنی وهخت، کوری روژ، هه لپه رست، زه مانساز.
- ابنه** - ع - (ایبنه - ubne): خه وش، کهرب، کینه، گرتی دار.
- ابن عرس** - ع - (ایبن ئیرس - ibin 'irs): مشکی خورما، خورما چوچان، خورما خوره.
- ابنیه** - ع - (ایبنیه - ebniye): بینا، ته لاران.
- ابو** - ع - (ایبوو - ebû): باوک، وهک (ابو جاسم): (بابی جاسم).
- ابو البشر** - ع - (ایبول به شهر - ebûl beşer): بریتیه له باوک نادهم.
- ابو الهول** - ع - (ایبول هه ول - ebûl hewl): کۆته لیککی گه لهک گه وره و سهیره که میسریه کۆنه کان له بهرد دروستیان کردووه و سهری هی مرۆقه و له شی هی شیره.
- ابوان، ابون** - ع - (ایبه فان - ئه به فه بن - ebevan, ebeveyn): داک و باب.
- ابوت** - ع - ص (ایبو فهت - ubûvet): باوکایه تی، تاته به تی.
- ابو تراب** - ع - (ایبو توراب - ebûturab): نازناوی میری موسلمانان (عه لی) یه.
- ابوی** - ع - ص (ایبه قی - ebevî): باوکانه.
- ابه** - ا - تر (ایوبه - ubbe): تایفه، عیل، ئه و شوپنه ی تایفه بهک خپوه تی خو بان لی هه لدا بی، هویه، ئویه، زوم.
- ابهی** - ع - ص (ایبه ها - ebeha): روشنتر، دره خشانتر، جوانتر، رونا هیتتر.
- ابهام** - ع - (ایبهام - ibham): که له موس، په نجه که له، قامکی گه وره.
- ابهام** - ع - مص - م (ایبهام - ibham): پوشر او، ئالوزان.
- ابهت** - ع - ا - مص (ایوبه ههت - ubbeheth): گه وره بی، شکو، هه بیهت، پایه به رزی.
- ابهل** - ع - (ایه ب هه ل - ebhel): سه روی کیوی، عه رعه ر، دره ختی که له تیره ی کاژ.
- ابیات** - ع - (ایبهیات - ebyat): بهیتی شیعر، مالان.
- ابیاری** - ص - ن (ایبهاری - ebyarî): جوړه پارچه به کی ناسکه، جوړه کۆتریکه.
- ابیشه** - (ایبهیشه - ebîşe): جاسوس، راپوژتنووس، شوفار، خه ورده ز، سالوخرگر.
- ابيض** - ع - ص (ایبهیه ز - ebyez): سپی، سپی پیست، رهنگی سپی، چه رمۆ، چه رمگ.
- ابین** - ع - ص (ایبهیه ن - ebyen): ئاشکراتر، روونتر، دیارتر.
- اپرا** - (ایپیرا - upîra): نمایشی به سازو ئاواز، شانویبهک که ئه کتبه ره کان

- تبايدا ته نيا شيعرو ئاواز بخوتين، ئوپرا.
اپرت - ا(ئوپيريت - upirît): شيعرو
 ئاواز، ئوپراي بچووكي خه نده دار.
اپرخيده - ص(ئه پرخيده - eperxîde):
 ئاشكراو بچ پهرده، قسه ي له پروو.
اپشك - ا(ئه پشهك - epşek): شه ونم،
 خوناف، ئاونگ، شه قنم.
اپگانه - ا(ئه پگانه - epgane):
 مندالتيك كه به مردوويه تي له بار بچي،
 مندالي نه به كام.
اپل - ا(ئه پل - epl): شان، پيل.
اپيدمي - ا(ئه پيدمي - epîdmî):
 نه خووشي گشتي.
اپيون - ا(ئه پيون - epyûn): تلياك،
 شيله ي خه شخاش، ئه فيون.
اتات - ا(ئه تات - etat): باب، باوك،
 تاته.
اتابك - ص - مر(ئه تابهك - etabek):
 باوه گه وره، په وره ده كاري مندال،
 به تاييه تي په وره دكاري شازادان.
اتان - ع - ا(ئه تان - etan): ماکه ر،
 ديئه كهر، ماهه ر.
اتباع - ع - مص - م(ئيتبا - itba'):
 هيتاني وشه يهك به دووي وشه يهكي ديدا
 كه هي دووهم هاوكيش و له وهي پيش خوئي
 بچيت.
اتباع - ع - ا(ئه تبا - etba'): موريدان،
 پيره وان.
اتباع - ع - مص - م(ئيتيبا - ittîba'):
 په يره وي كردن.
اتحاد - ع - مص - ل(ئيتيهاد - ittîhad):
 په كبوون، به كيتي.
اتحاف - ع - مص - م(ئيتيهاف - ithaf):
- دياري به خشين، دياري ناردن.
اتخاذ - ع - مص - م(ئيتيخاز - ittîxaz):
 گرتن.
اتراق - اوتراق - تر - ا(ئيتوراغ - iturax, uturax):
 لاداني موسافير له
 شويتيك.
اترج - ع - ا(ئوتروج - utruc): ترنج.
اتساع - ع - مص - ل(ئيستاء - ittisa'):
 به ريني.
اتصاف - ع - مص - ل(ئيتيساف - ittîsah):
 وه سف كراو، سيفه ت گرتن.
اتصال - ع - مص - ل(ئيتيسال - ittîsal):
 په يوه ندي كردن.
اتعاب - ع - مص(ئيتعاب - it'ab):
 ماندوو كردن، زه حمه ت دان.
اتعاظ - ع - مص(ئيتيئاز - ittî'az):
 په ند وه رگرتن.
اتعب - ع - ص(ئه تئهب - eteb):
 قورستر، ماندوو كه رتر.
اتفاق - ع - مص - ل(ئيتيفاغ - ittîfax):
 هاوكاري، هاوپه يمان.
اتقى - ع - ص(ئه تغا - etxa):
 به ته قواتر، خواناستر.
اتقاء - ع - مص - ل(ئيتتغاء - ittîxa'):
 پاريزگاري، پاريزكرن، خو
 دوور خستنه وه.
اتقيا - ع - ا(ئه تقيا - etxîya):
 ته قواكاران.
اتكاء - ع - مص - ل(ئيتتيكا - ittîka):
 پشت پيوه دان، پشت به ستن.
اتلاف - ع - مص - م(ئيتلاف - itlaf):
 فه وتاندين، نابوتكرن، نه هيشتن.
اتلال - ع - ا(ئه تلال - etlal):
 گردو لكان.

- اتم** - (ئه توم - etum): زهره، ئه توم، گه ردیله.
- اقام** - ع - مص - م (ئیتمام - itmam): ته و او کردن، به ئه نجام گه یاندن، لاپکردن.
- اتنوگرافی** - (ئیتنوگرافی - itnugrafi): نه ژادناسی.
- اتو** - (ئوتو - utû): ئوتوو.
- اتوبوس** - (ئوتوبوس - utûbûs): پاس.
- اتوبیوگرافی** - (ئوتوبیوگرافی - utûbiografi): ژیننامه یه ک که ئه و کسه خوی بو خوی بنووسیتته وه، ژیننامه.
- اتوکار** - ا - مر (ئوتوکار - otokar): ئوتومبیلی گه وره ی تایبته به موسافیرو گه شت و گهران.
- اوتوماتیک** - ص (ئوتوماتیک - utümatîk): ده زگایه ک که خۆبه خۆ کار بکات، ئوتوماتیک، خۆگیتر.
- اومبیل** - (ئوتومبیل - utümbîl): ترومبیل، ته مه بیتل.
- اتهام** - ع - مص - م (ئیتتیهام - ittîham): به دنا و بوون، نیوزراندن، تاوانبار کردن.
- اثاث** - ع - (ئه ساس - esas): کالاو که لوپه لی نیومال.
- اثبات** - ع - مص - م (ئیسبات - isbat): سه لماندن، چه سپاندن، جیگیر کردن.
- اثر** - ع - (ئه سه ره - eser): شوینه وار، نیشانه، جی پی، ئاسه وار، مه نهر.
- اقتال** - ع - (ئه سفال - esxal): بار، باری گران.
- اثم** - ع - (ئیسیم - ism): گوناح، تاوان.
- اثماء** - ع - ا - فا (ئوسه ماء - usema'): تاوانباران.
- اثمان** - ع - ا - ص (ئه سمان - esman): نرخ، به ها.
- اثمه** - ع - (ئه سه مه - eseme): تاوانباران.
- اثمده** - ع - (ئوس مود - usmud): به ردی کل، ئه و به رده ی که سورمه ی لی دروست ده کری.
- اثناء** - ع - (ئه سناء - esna'): له نیوان، له کات.
- اثنا عشر** - ع - ا - م (ئیسنا شه شه - isna eşer): دوانزه گری، دوانزه.
- اثنا عشری**، **اثنا عشریه** - ص - ن (ئیسنا شه شه ری، ئیسنا شه شه ری - isna eşerî): شیعه ی دوانزه ئیمامی.
- اثنان** - ع - (ئیسنان - isnan): دووان، دوو.
- اثواب** - ع - (ئه سثاب - esvab): جلك و به رگ.
- اثير** - (ئه سیر - esîr): چاک، به رز، هه لپژارده، هه وا.
- اثيرم** - ع - ص (ئه سیم - esîm): گوناحکار، تاوانبار.
- اجابت** - ع - مص - م (ئیبجابه ت - icabet): وه لامدان وه، به دهنگه وه هاتن، قبول کردن، به رسف.
- اجاره** - ع - مص - م (ئیبجاره - icare): کری، به کرتدان.
- اجاردار** - فا - ص - مر (ئیبجاره دار - icaredar): ئه و کسه ی مولک و خانوو به کرتیان دده ات.
- اجازه**، **اجازت** - ع - مص - م (ئیبجازه - icaze): مؤلته، رتدان، ئیبجازه دان.

- اجاص** - ع - (ئىججاس - iccas): هه لۆژه.
- اجاق** - تر - (ئوجاغ - ucax): ئاگردان، كوانوو، بنه ماله، پيرو شيخ و مورشيد، وه چاغ.
- اجامير** - ع - (ئىجامير - ecamir): دهسته يهك خهلكى ئاژاوه چى و بهرهللاو سه رسهرى لات و لوت، لوتى، گه جهر و گوجهر.
- اجانب** - ع - ص (ئىجانب - ecanib): بىگانه، غه واره.
- اجبار** - ع - مص - م (ئىبجار - icbar): ناچار كردن.
- اجتذاب** - ع - مص - م (ئىجتىزاب - ictîzab): راكيشان به لاي خودا.
- اجتماع** - ع - مص - ل (ئىجتىماء - ictîma): كۆبونوه، خرپونوه.
- اجتئا** - ع - مص - ل (ئىجتىنا - ictîna): ميوه چىن، كردنه وهى ميوه له درهخت.
- اجتهاد** - ع - مص - ل (ئىجتىهاد - ictîhad): كوشش، ههله پىنجانى مهسهله شه رعيله كان له قورئان و فهرموده كانه وه، ئىجتىهاد.
- اجتياز** - ع - مص - ل (ئىجتىياز - ictîyaz): ردت بوون، تىپه رپوون.
- اجحاف** - ع - مص - م (ئىجهاف - ichaf): نه ههقى كردن، زولم كردن، زىده گافى.
- اجداد** - ع - (ئىجداد - ecdad): ئهژداد، باو و باپيران، باف و كال.
- اجدع** - ع - ص (ئىجده - ecde): كه پوو برىباگ.
- اجر** - ع - (ئىجر - ecr): كرى، پاداشت، سه و اب.
- اجراء** - ع - مص - م (ئىجرا - icra): ره وان كردن، دهركردن، جىبه جى كردن، راپه راندن.
- اجرام** - ع - (ئىجرام - ecram): ستىران، هه ساره كان.
- اجره** - اجرت - ع - (ئىجره، ئىجرهت - ucret, ucre): كرى، حهق دهست.
- اجزاء** - ع - (ئىجزاء - ecza): پارچه كان، پاژ.
- اجسام** - ع - (ئىجسام - ecsam): تن، لهش، جهسته.
- اجفان** - ع - (ئىجفان - ecfan): پىتلو.
- اجل** - ع - (ئىجهل - ecel): گه و ره تر، پايه بهر زتر.
- اجلاء** - ع - مص (ئىجلاء - icla): دوور ككه و تنه وه له ولات، ولات به جى بهيشتن، دوور كه و تنه وه له كهس و كار.
- اجلاس** - ع - مص - م (ئىجلاس - icles): پىكفه رۆنىشتن به مه بهستى گفتوگو يان راو پىژو ته كبرىو كۆبونوه.
- اجلاف** - ع - (ئىجلاف - eclaf): ناكهس به چه، خوتىرى، بهرهللا، ناجسن، هه رچى و په رچى.
- اجلال** - ع - مص - ل (ئىجلال - iclal): رىزلىنان، گه و ره كردن، و يقارو گه و ره بى.
- اجماع** - ع - مص - ل (ئىجماع - icma): رىكه و تن، رىكه و تن و ها و ئاههنگى جه ماعه تىك له سه ر كارىك.
- اجمال** - ع - مص - م (ئىجمال - icmal): كورته و پوختهى مه بهست،

- خۆلاسه‌ی که لام.
- اجمه** - ع- (ئه‌جه‌مه - eceme): بيشه، جه‌نگه‌ل، قامیشه‌لان، چره دارستان.
- اجمل** - ع- ص (ئه‌جمه‌ل - ecmel): قوژتر، جوانتر، باشتتر.
- اجنه** - ع- ا (ئه‌جینه - ecinne): پز، پیزه، جه‌نین، ئاوله‌مه.
- اجواد** - ع- ا (ئه‌جواد - ecvad): سه‌خاوه‌تمه‌ندان، دلاوايان، ده‌سبلاوان.
- اجویه** - ع- ص (ئه‌جفیبه - ecvîbe): وه‌لامان، به‌رسفتین.
- اجروف** - ع- ص (ئه‌جرفه‌ف - ecvef): بوش، نیو به‌تال، هولۆل.
- اجهار** - ع- ص (ئیه‌جهار - ichar): ئاشکرکردن.
- اجیر** - ع- ص (ئه‌جیر - ecîr): کریکار، کریگرته، که‌سیک که به‌کری کار بو که‌سیکی دی بکات..
- احاطه** - ع- مص- م (ئیه‌اته - ihate): ده‌ورگرتن، شاره‌زایی له‌کاریکدا.
- احاله** - ع- مص- م (ئیه‌اله - ihale): هه‌واله‌کردن، سپاردنی کاریک به‌که‌سیک.
- احباء، احباب** - ع- مص- م (ئه‌هیباء، ئه‌هیباب - ehîbba', ehbab): دۆستان و خوژشه‌ویستان.
- اچار** - ع- ا (ئه‌هبار - ehbar): دانایان، زانایان، زاناو پيشه‌ویانی ئایینی جووله‌که‌کان.
- احتباس** - ع- مص (ئیه‌تیباس - ihtibas): چه‌پس بوون، گیرخواردن.
- احتیجاب** - ع- مص- ل (ئیه‌تیجاب - ihticab): په‌نهان بوون، که‌وتنه‌ ژئیر په‌رده.
- احتجاج** - ع- مص- ل (ئیه‌تیجاج - ihticac): ده‌برین، هه‌نجه‌ت هیتانه‌وه، ناره‌زایی.
- احتجام** - ع (ئیه‌تیجام - ihticam): خوینگرتن، چه‌جامات، که‌له‌شاخ گرتن.
- احتراز** - ع- مص- ل (ئیه‌تیراز - ihtiraz): دووره‌په‌ریزی له‌که‌سیک یان شتیکی، خۆلادان.
- احتراس** - ع- مص (ئیه‌تیراس - ihtiras): خۆپاراستن.
- احتراف** - ع- مص (ئیه‌تیراف - ihtiraf): بوون به‌خاوه‌ن پيشه، پيشه‌وه‌ری، پيشه‌فانی.
- احتراق** - ع- مص- ل (ئیه‌تیراغ - ihtîrax): سووتان.
- احترام** - ع- مص- ل (ئیه‌تیرام - ihtiram): ریزو حورمه‌ت، قه‌درگرتن.
- احتفال** - ع- مص- م (ئیه‌تیفال - ihtifal): ئاهه‌نگ گێران.
- احتقار** - ع- مص- م (ئیه‌تیغار - ihtixar): بچووک کردن.
- احتقان** - ع- مص- م (ئیه‌تیغان - ihtixan): میزگیان، به‌ندبوونی خوین یان هه‌ر مادده‌یه‌کی دی له‌له‌شدا.
- احتکار** - ع- مص- م (ئیه‌تیکار - ihtikar): مۆنۆپۆل، پاوانکردن، قۆرخکردن.
- احتکاک** - ع- مص (ئیه‌تیکاک - ihtikak): لیک‌خشانی دووشت، تیکه‌ل بوون.
- احتلام** - ع (ئیه‌تیلام - ihtilam): شه‌یتانی بوون، بلۆق بوون، خه‌و دیتن به‌گانه‌وه.

- احتمال** - ع - ا - مص (ئیہتیمال - ihtimal): ٹہ گہر، لہ گین، رہنگہ، لہ وہیہ.
- احتواء** - ع - مص - م (ئیہتیثاء - ihtiva'): گرد کردنہ وہ.
- احتیاج** - ع - مص (ئیہتیاج - ihtiyac): پٹیوستی، ناتاجی.
- احتیاط** - ع - مص (ئیہتیات - ihtiyat): پاریز، دوورینی، یہدہک.
- احتیال** - ع - مص (ئیہتیال - ihtiyal): حیله کردن، فیل کردن.
- احجام** - ع - مص (ئیہجام - ihcam): دل توران، کشانہ وہ لہ کاریک، سینگرتن.
- احداث** - ع - مص - م (ئیہداس - ihdas): داهینانی شتیکی تازه.
- احداث** - ع - ا - ص (ئیہداس - ehdas): رووداوی تازه، نہوجہ وانان، نؤلوان.
- احدب** - ع - ص (ئہدہب - ehdeb): قہ مور، کوم، کوور، قہ مبور.
- احدوئہ** - (ئہدووسہ - ehduse): خہبری تازه، کاری نوئ، ئہفسانہ.
- احدیت** - ع - مص (ئہدیدیہت - ehediyet): یہکتایی، یہکبوونی خودا.
- احرار** - ع - ص (ئہرار - ehrar): نازادان.
- احراز** - ع - مص - م (ئیہراز - ihraz): وہدہست ہینان.
- احراق** - ع - مص - م (ئیہراغ - ihrax): سووتاندن.
- احرام** - ع - ا (ئیہرام - ihram): ٹہو خاولی و پارچانہی کہ حاجیان لہ
- وہختی حہ جکردنی لہ خوؤہی دہہالین، ئیحرام بہستن.
- احرام بستن** - مص - ل (ئیہرام بہستن - ihram besten): پؤشیننی جلکی حہجی و چوونہ نیو کہعبہ.
- احزاب** - ع - ا (ئہزاب - ehzab): کؤی حزب، پارت.
- احساس** - ع - مص - م (ئیہساس - ihsas): ہہست کردن، حالی بوون.
- احسان** - ع - مص - ا (ئیہسان - ihsan): چاکہ کردن، خیر، بہخشش.
- احسنت** - ع - ا (ئہسہنت - ehsent): چاکت کرد، ٹافہرین، دہست خوش.
- احشاء** - ع - ا (ئہہشاء - ehsha'): ہہناو، ہہناف، ہہرچی لہ نیوزگدایہ، لہ دل و جگہرو سیپہ لاک و گورچیلہ و زراو.
- احشام** - ع - ا (ئہہشام - ehsham): حہشامات، دہست و پیوہندو خزم و کہس و کارو خزمہ تکارو خولامی پیاو، مہرو مالات.
- احصاء** - ع - مص - م (ئیہساء - ihsha'): شماردن، سہرژمیری.
- احصائیه** - ع - ا (ئیہسائیہ - ihsha'iyeh): ٹامار.
- احصان** - ع - مص - م (ئیہحسان - ihsan): قایمکردن، زہماوہن کردن.
- احضار** - ع - مص (ئیہزار - ihzar): بانگ کردن، ٹامادہ کردن، داواکردنی کہسیک.
- احضاریہ** - ع - ا (ئیہزاریہ - ihzariyeh): جہلب نامہ.
- احفاد** - ع - ا (ئہہفاد - ehfad): نہوہو نہتیرہ، نہقی، نہقیچرک.

- کهر، گیل، نه‌همه‌ق، که‌وده‌ن.
احنف - ع - ص (ئه‌هنه‌ف - ehnef):
 پیخ‌خوار.
- احوال** - ع - ا (ئه‌هفال - ehval): هه‌وال،
 چۆنیه‌تی باری ژبان و گوزهران.
- احور** - ع - ص (ئه‌هقهر - ehver):
 چاوجوان، چاوپرده‌ش، چه‌م‌سیا.
- احوط** - ع - ص (ئه‌هقته‌ت - ehvet):
 نزیکتتر، به‌پاریز.
- احول** - ع - ص (ئه‌هقه‌هل - ehvel):
 چاوی چه‌پ و خیل، خیل و قیچ.
- احیاء** - ع - مص (ئی‌هیا - ihya):
 زندوکرنه‌وه، شه‌وبیداری، شه‌وعیباده‌ت،
 شه‌ونخونی.
- احیاء** - ع - ص - ا (ئه‌هیا - ehya):
 زینده‌واران، خانه‌دانان.
- احیان** - ع - ا (ئه‌هیان - ehyan):
 وه‌خت، کات، جار.
- احیل** - ع - ص - ت (ئه‌هیهل - ehysel):
 حیل‌بازتر.
- اخ** - ع - ا (ئه‌خ - ex): برا.
- اځاء** - ع - مص (ئی‌خا - ixa):
 برابره‌تی.
- اخافه** - ع - مص (ئی‌خافه - ixafe):
 ترساندن.
- اځباش** - ع - (ئه‌خباس - exbas):
 چه‌پهل، پیس، ناپاک، گلاو، هه‌ناورده‌ش،
 له‌بنه‌وه‌پر.
- اځبار** - ع - مص - م (ئی‌خبار - ixbar):
 خه‌به‌ردان، هه‌والدان.
- اځبار** - ع - ا (ئه‌خبار - exbar):
 هه‌والان.
- اځت** - ع - ا (ئوخت - uxt): خوشک،
 والی.
- احق** - ع - ص (ئه‌هه‌غ - ehex): راستتر،
 له‌سه‌ر هه‌قتر.
- احقاق** - ع - مص - م (ئی‌هه‌غ - ihxax):
 گه‌راندنه‌وه‌ی هه‌ق،
 حوکم‌کردنی به‌هه‌ق، هه‌قگوتن.
- احقر** - ع - ص (ئه‌هقهر - ehxer):
 بچووکتتر، که‌متر.
- احکام** - ع - مص - م (ئی‌هه‌کام - ihkam):
 مکوم‌کردن، قایم‌کردن.
- احکم** - ع - ص (ئه‌هه‌که‌م - ehkem):
 هه‌کیم‌تر، داناتر، دادوهرتر، راوه‌ستاوتر.
- احلی** - ع - ص (ئه‌هلا - ehla): شیرینتر.
- احلاء** - ع - مص (ئی‌هلا - ihla):
 شیرین‌کردن.
- احلاف** - ع - مص (ئی‌هلاف - ihlaf):
 سویتدان.
- احلاف** - ع - ا (ئه‌هلاف - ehlaf):
 په‌یمان.
- احلال** - ع - مص - م (ئی‌هلال - ihlal):
 هه‌لال‌کردن، ره‌واکردن.
- احلام** - ع - ا (ئه‌هلام - ehlam):
 خه‌ون، خه‌وی شه‌یتانی.
- احلیل** - ع - ا (ئی‌هلیل - ihlil):
 کونی میز، کونی مه‌مک، کیر.
- احماض** - ع - مص (ئی‌هه‌ماز - ihmaz):
 ترش‌کردن، قسه‌ی خوژش.
- احمد** - ع - ص (ئه‌همه‌د - ehmed):
 زۆر ستایش‌کراو.
- احمر** - ع - ص (ئه‌همه‌ر - ehmer):
 سوور، سوژ.
- احمض** - ع - ص (ئه‌همه‌ز - ehmez):
 ترشتر.
- احمق** - ع - ص (ئه‌همه‌غ - ehmex):

- اختبار** - ع - مص (ئیختیبار - ixtibar) :
 تاقیکردنه‌وه.
- اختتام** - ع - مص - م (ئیختیتام - ixtitam) :
 خه‌تم کردن، کو‌تایی پی‌هینان.
- اختتان** - ع - مص (ئیختیتان - ixtitan) :
 سوننه‌تکردن، خه‌ته‌نه‌کردن.
- اختر** - ا (ئه‌خته‌ر - exter) :
 ئه‌ستیره، به‌خت و به‌غبال، تالچ و نه‌وچه‌وان، به‌یداخ و ئالا.
- اخترشناس** - افا (ئه‌خته‌رشیناس - exterşinas) :
 ئه‌ستیره‌ناس، به‌ختگره‌وه.
- اختراع** - ع - مص - م (ئیختیراء - ixtira) :
 داهینان و دروست‌تکردنی‌شتیکی نوی.
- اختراق** - ع - مص - م (ئیختراغ - ixtirax) :
 دیواوو دهرکردن، پیشیلکردن، سماندن.
- اخترام** - ع - مص - م (ئیختیرام - ixtiram) :
 برین، له‌بنه‌وه برین و هه‌لکه‌ندن.
- اختصار** - ع - مص - م (ئیختیسار - ixtisar) :
 کورت‌کردنه‌وه، له‌کورتی برینه‌وه‌ی قسان، پوخته‌کردنه‌وه.
- اختصاص** - ع - مص - م (ئیختیساس - ixtisas) :
 تاییه‌تی، پسپوری.
- اخطاف** - ع - مص - م (ئیختیتاف - ixtîtaf) :
 ره‌فاندن، رفاندن، ئه‌رفانای، قه‌پاندن.
- اختصام** - ع - مص - م (ئیختیسام - ixtisam) :
 به‌شه‌ره‌هاتن، دوژمنایه‌تی کردن.
- اختفاء** - ع - مص - ل (ئیختیفاء - ixtifa) :
 ون بوون، گوم بوون، پیتو‌بوون، نه‌په‌نی بوون.
- اختلاج** - ع - مص - م (ئیختیلاج - ixtilac) :
 جولان، فرین، وه‌ک: فرینی‌پیلوی چاو.
- اختلاس** - ع - مص - ل (ئیختیلاس - ixtilas) :
 دزینی پاره.
- اخطلاط** - ع - مص - ل (ئیختیلات - ixtilat) :
 تیکه‌لا‌بوون.
- اختلف** - ع - مص - ل (ئیختیلاف - ixtilaf) :
 نه‌گونجان، نات‌بایی، ناکوکی.
- اقتلال** - ع - مص - ل (ئیختیلال - ixtilal) :
 تیکچوون، شیرازه‌پچران.
- اقتناق** - ع - مص - ل (ئیختیناغ - ixtinax) :
 خنکان، گه‌روو گیران.
- اخته** - ت - ص - ا (ئه‌خته - exte) :
 خه‌ساو، خواجه، خه‌سیباگ، خه‌سینراو.
- اختیار** - ع - مص - م (ئیختیار - ixtîyar) :
 هه‌لیژاردن، په‌سه‌ند کردن.
- اخم** - ع - ص (ئه‌خسه‌م - exsem) :
 لووت پان، گوئی پان.
- اخصسته** - ا (ئه‌خجه‌سته - exceste) :
 ناستانه، دهرگا.
- اخرجه** - ت - ا (ئه‌خرجه - exçe) :
 دراوی زیویان زتی، ورده‌ی زتی.
- اخذر** - ا - ع (ئه‌خدر - exder) :
 تاریکه شه‌و.
- اخذری** - ا - ع (ئه‌خدری - exderî) :
 که‌ره کیتی.
- اخذع** - ع - ص - ت (ئه‌خده‌ع - exde) :
 فریوده‌رتتر.
- اخدود** - ع - ا (ئوخدوود - uxdûd) :
 درز، شق، دۆل، خه‌رهند.

- اخذ** - ع - مص - م (ئه خـز - exz): وه رگرتن، سه نندن.
- اخراب** - ع - مص - م (ئـخراب - ixrab): ويران کردن، خه راپکردن.
- اخراج** - ع - مص - م (ئـخراج - ixrac): ده رکردن.
- اخرس** - ع - ص (ئه خـرس - exres): لال.
- اخرم** - ع - ص (ئه خـرم - exrem): دفن بريگ، که پوو براو، لووت قه تياو.
- اخروش** - (ئـخروش - uxrûş): ئاژاوه، هه راو هه نگامه.
- اخص** - ع - ص - ت (ئه خـس - exes): زه بوونتر، پيسکه تر.
- اخش** - (ئه خـش - exş): بايي، بايه خ، نرخ.
- اخشاب** - ع - (ئه خـشاب - exşab): دار، ته خته.
- اخشم** - ع - ص (ئه خـشم - exşem): لووت فش، که سيک که بۆن ناکات.
- اخشن** - ع - ص (ئه خـشن - exşen): زير تر.
- اخص** - ع - ص (ئه خـس - exes): تاييه تي تر، هه لېژارده تر.
- اخضر** - ع - ص (ئه خـزر - exzer): که سک، سه وز.
- اخطار** - ع - مص - م (ئـخطار - ixtar): ئاگادارکردنه وه.
- اخطار** - ع - (ئه خـتار - extar): خه تهران، مه ترسيان.
- اخطبوط** - ع - (ئـخـتـبـوت - uxtubût): جانه وه رتيکی ده ريایی زه لام و ترسناکه، چنگی دريژی هه يه.
- اخف** - ع - ص (ئه خـف - exef): سوکتر.
- اخفی** - ع - ص (ئه خـفا - exfa): په نهان تر. ناديار تر.
- اخفاء** - ع - مص - م (ئـيخفاء - ixfa'): وه شپيرتن، شارده وه، په نهانکردن.
- اخفش** - ع - ص (ئه خـفه ش - exfes): که سيک که چاوی لاوازو که م نووربي، که سيک که به رۆژه وه باش نه بينی، رۆژ کوپتر.
- اخفض** - ع - ص (ئه خـفه ز - exfez): نزمتر.
- اخککندو** - (ئه خـکه کـهـندو - exkekendv): مندالان.
- اخکوک** - (ئه خـکوک - exküik): زه رده لووی کال، چه قاله، ميوه ی کال و نه گه بيوو.
- اخگر** - (ئه خـگر - exger): مه شخه ل، په نگر، سکل، په رهنک، پشکو.
- اخگل** - (ئه خـگه ل - exgel): برژۆل، داسوکه ی گولی گه نم و جو. داسوکه.
- اخگورنه** - (ئه خـگورنه - exgujene): قوپچه، دوگمه، بشکوژ.
- اخلاء** - ع - مص - م (ئـيخلاء - ixla'): چۆلکردن.
- اخلاء** - ع - (ئه خـلاء - exla'): پياوی بي ژن، ژناني بي شوو.
- اخلاص** - ع - مص - (ئـيخـلاص - ixlas): دلسوژی و پاکی، بي ريایی.
- اخلاط** - ع - (ئه خـلات - exlat): شتی تیکه ل و پیکه ل.
- اخلاف** - ع (ئه خـلاف - exlaf): خه ليفه، جينشين.

- اخلاق** - ع - (ئه‌خلاغ - exlax): خو، ره‌وشت، ئاکار.
- اخلال** - ع - مص - م (ئیکخال - ixlal): تیکدان.
- اخم** - (ئه‌خم - exm): رووگرژی، چرچ و لۆچی نیوچه‌وان، مۆنی.
- اخماس** (ئه‌خماس - exmas): پینج یه‌کان.
- اخمو** - ص (ئه‌خموو - exmû): مۆن، رووگرژ، عه‌بوس.
- اخوه** - ع - (ئوخووه - uxuve): برابان.
- اخوف** - ع - ص (ئه‌خوف - exvaf): ترسناک.
- اخوی** - ع - ص (ئه‌خه‌فی - exevî): برابانه.
- اخیار** - ع - (ئه‌خیار - exyar): خیره‌ومه‌ندان، چاکه‌کاران.
- اخیاط** - ع - (ئه‌خیات - exyat): داوی دوورمان.
- اخیه**، **اخیه** - ع - (ئه‌خییه، ئاخییه - axye, exye): میخ زنجیر، قازووخ.
- اخیر** - ع - ص (ئه‌خییر - exîr): دوایین.
- اخیر** - ع - ص (ئه‌خیهر - exyer): چاکتر، فهدارتر.
- اخیف** - ع - ص (ئه‌خیه‌ف - exyef): که‌سیک که چاویکی ره‌ش و ئه‌وی تریان شین بی.
- ادا** - ع - (ئه‌دا - eda): ناز، غه‌مزه، لاسایی کردنه‌وه.
- اداروردن** - مص (ئه‌دا دهر ئاقه‌رده‌ن - edader averden): لاسایی کردنه‌وهی که‌سیک به‌مه‌به‌ستی گالته‌بی کردنی.
- اداء** - ع - مص - م (ئه‌داء - eda'): ئه‌داکردن، جیبه‌جیکردن، دانه‌وه، قهرزه‌که‌ی ئه‌داکرد، و اتا قهرزه‌که‌ی دایه‌وه.
- ادات** - ع - (ئه‌دات - edat): ئامیر، ئامراز، ئه‌سیاب، ئاله‌ت.
- اداک** - (ئه‌داک - edak): دوورگه، گراف.
- ادام** - ع - (ئیدام - idam): پیخوور، ئه‌وه‌ی به‌نانه‌وه بخوری، شو‌ریا.
- ادامه** - ع - مص - م (ئیدامه - idame): ده‌وام پیدان، دریژه‌پیدان.
- ادانی** - ع - ص - (ئه‌دانی - edanî): نزیکان، خه‌لکانی لاتو لوت، هیج وپوچ، تو‌ری.
- ادب** - ع - (ئه‌ده‌ب - edeb): ره‌وشتی په‌سه‌ند، خووی باش، ئه‌ده‌بیات.
- ادباء** - ع - ص - (ئوده‌باء - udeba'): ئه‌دیبان.
- ادبار** - ع - مص - ل (ئیدبار - idbar): پشت تیکردن، روو وهرگی‌یران، به‌خت هه‌لگه‌رانه‌وه، بی‌یه‌غبالتی، هه‌لاتن.
- ادخال** - ع - مص - م (ئیدخال - idxal): بردنه‌ ژووره‌وه، تیخستن، تیئاخنین.
- ادخنه** - ع - (ئه‌دخینه - edxine): دووکه‌ل.
- ادرار** - ع (ئیدرار - idrar): میز، پیشاو، مانگانه، مووچه‌ی مانگانه‌و سالانه.
- ادراک** - ع - مص - ل (ئیدراک - idrak): دهرک کردن، تیگه‌یشتن، په‌ی پی‌ بردن.
- ادراک** - (ئه‌دراک - edrek): هه‌لووژه، زه‌نجه‌فیل.

- ادرم، آدرم** - ا (ئه درهم، ئه درهم -
 (edrem, adrem): ئاره قگی،
 نه رمه زین، پارچه لبادی ژیر زین.
- ادعاء** - ع - مص - ل (ئیدیا - iddia):
 داواکردن، شکایهت کردن، سکالا کردن،
 داد بردنه بهر دادگا.
- ادعیه** - ع - ا (ئه دعیه - ed'îye):
 دوعا، نزا، پارانهوه، نووشته.
- ادغام** - ع - مص - م (ئیدغام - idxam):
 تیکه ل کردنی دوو پیت.
- ادق** - ع - ص (ئه دهغ - edex): باریکتر،
 ناسکتر، وردتر.
- ادکن** - ع - ص (ئه دکهن - edken):
 رهنگی تاریک، رهنگی مهیلوه رهش،
 توختر.
- ادل** - ع - ص (ئه دهل - edel): نازکردن،
 کهسیتک که زور منته بکات.
- ادلاء** - ع (ئه دیلا - edilla): کۆی
 دهلیل، ری نوین، ری نیشاندر، رابه.
- ادله** - ع - ا (ئه دیله - edille): کۆی
 دهلیل، بهلگه.
- ادمان** - ع - مص - م (ئیدمان -
 idman): بهردهوام بوون له سه شتی،
 ئالوده بوون.
- ادمن** - ص (ئه دمنه - edmen):
 میسکی خالیسه.
- ادنی** - ع - ص (ئه دنا - edna): نزیکتر،
 زمتر، دهنی تر.
- ادناء** - ع - مص (ئیدناء - idna):
 نزیک کردنهوه.
- ادنیا** - ع (ئه دنیا - edniya): نهفس
 زمان، ته بیات سووک، ترۆ.
- ادوات** - ع - ا (ئه دهقات - edevat):
- ئامبیر، ئامراز، ئالهت.
- ادوار** - ع - ا - مص (ئه دقار - edvar):
 دهورو زه مانه.
- ادویه** - ع - ا (ئه دقیه - edvîye):
 دهرمان، دهوا.
- ادهان** - ع - ا (ئه دهان - edhan):
 رۆن، دون.
- ادهم** - ع - ا - ص (ئه دههم - edhem):
 رهش، ههسپی رهش، دههمان.
- ادیان** - ع - ا (ئه دیان - edyan):
 ئایینه کان.
- ادیب** - ع - ص (ئه دیب - edîb): ئه دیب،
 شاعیر، شاره زای زانستی ئه دهب.
- ادیم** - ع - ا (ئه دیم - edîm): پیستی
 خوشه کراو، پیستی هه لالی کراو، چهرم،
 رووی شتیک.
- ادیم زمین** - ا - م (ئه دیمی زه مین -
 edîmi zemîn): رووی زهوی.
- ادابه** - ع - مص - م (ئیزابه - izabe):
 تواندنهوه، بوهرین کرن.
- اداعه** - ع - مص - م (ئیزائه - iza'e):
 ئاشکراکردن، بلاوکردنهوه، ئاشکراکردن و
 بلاوکردنهوهی رازو نهیینی، پهخشکردن،
 وهشاندن.
- اداقه** - ع - مص - م (ئیزاغه - izaxe):
 چیژاندن.
- اذان** - ع - مص - م (ئه زان - ezan):
 راگه یاندن، بانگی نوێژ.
- اذعان** - ع - مص - م (ئیزان - iz'an):
 مل دانهخت، ئیعتراف، گوێپرایه لی،
 قه بولکردن، ئیقرار، ملکه چبوون.
- اذفر** - ع - ص (ئه زفر - ezfer):
 میسکی خالیسه، بۆنی خوشتر، بۆنی تیژ.

و خوشه‌ویستی بی ریاش دیت، مه‌حه‌به‌ت.
ارادی - ع-ص - ن (ئیرادی - iradî):
 مه‌به‌ست و ئاره‌زوو.
اراده - ا (ئه‌راده - erade): پی‌چکه،
 تایه، پی‌چکه‌ی گالیسکه، عاره‌بانه.
اراذل - ع-ص (ئه‌رازیل - erazil): لات
 و له‌ویر، سه‌سه‌ری، ترۆ، هیج و پوچ.
اراضی - ع-ا (ئه‌رازی - erazî): زه‌وی،
 ئه‌رز، زه‌مین، خاک.
اراقه، **اراقه‌ت** - ع-مص - م (ئیراغه،
 ئیراغه‌ت - iraxe, iraxet): رشتن،
 رشتنی ئاو یان خوین.
اراک - ا (ئه‌راک - erak): داری سیواک.
ارانگوتان - فـ (ئورانگ ئوتان -
 urang utan): مه‌یونیک‌کی بی کلکه،
 زۆر له به‌شهران ده‌چیت هم‌میشه له‌سه‌ر دارو
 دره‌ختان ده‌ژی، له گه‌نجیتیدا زۆر هۆشیارو
 زرینگه، له سوماتره‌و ئه‌و ناوچانه‌دا ده‌ژی.
اریاب - ع-ا (ئه‌ریاب - erbab):
 خاوه‌ن، ده‌وله‌مه‌ند، ئاغا.
اریاح - ع-ا (ئه‌ریاه - erbah): سودو
 قازانج.
اریعه - ع-ع (ئه‌ریه‌ئه - erbe'e):
 چوار.
اریعاء - ع-ا (ئه‌ریعاء - erbi'a):
 چوارشه‌مه.
اریو - ا (ئه‌ریو - erbû): هه‌رمی،
 گولاوی.
اریودار - ا (ئه‌ریودار - erbûdar):
 دره‌ختی هه‌رمی.
اریبان - ع-ا (ئه‌ریه‌یان - erbeyan):
 کولوی ده‌ریایی، مه‌یگۆ، له‌عه‌رییدا، اریبان/
 ئه‌ریه‌یان: جوړه قرژالیکه، پروانه: رووبیان.

اذکار - ع-ا (ئیزکار - izkar): زیکر،
 تالیله، دو‌عاو پارانه‌وه، وێردو سلاوات.
اذکیاء - ع-ص - ا (ئه‌زکیاء -
 ezkiya): زه‌یره‌کان.
اذل - ع-ص (ئه‌زهل - ezel): زه‌لیل تر،
 زه‌یونتر.
اذلال - ع-مص - م (ئیزلال - izlal):
 زه‌لیل کردن.
اذن - ع-ا (ئیزن - izin): مۆلته،
 روخسه‌ت، ئیزن.
اذن - ع-ا (ئوزون - uzun): گو‌چکه.
اذناب - ع-ا (ئه‌زناب - eznab):
 کلک، ده‌ست و پیتوه‌ندو خولامان.
اذهان - ع-ا (ئه‌زه‌هان - ezhan):
 زه‌ین و هزر.
اذیت - ع-ا - مص (ئه‌زییه‌ت -
 ezîyet): زه‌حه‌مه‌ت، ره‌نج و ئازار،
 ئه‌زیه‌ت.
ار - ق (ئه‌ر - er): سوکله‌له‌ی ئاگر
 (ئه‌گه‌ر - eger):
ارائه - ع-مص - م (ئیرائه - ira'e):
 نیشان‌دان، ده‌رخستن.
ارائیک - ع-ا (ئه‌رائیک - eraîk):
 ته‌خت، ته‌ختی نووستن.
ارابه - ا (ئه‌ریابه - erabe): عاره‌بانه،
 گالیسکه، فایتون.
اراجیف - ع-ا (ئه‌راجیف - eracîf):
 قسه‌ی بی‌هه‌وده، درۆو ده‌له‌سه، هه‌والی
 درۆو بی‌بناوان.
اراده - ارادت - ع-مص - م (ئیراده،
 ئیراده‌ت - irade, iradet): ویستن،
 داواکردن، مه‌به‌ست، ئاواز، ئیراده‌ت له
 فارسییدا به‌مانای دل‌سۆزی و دۆستایه‌تی

- ارتباط** - ع - ا - مص (ئیرتبات - irtibat): هه‌بوونی په‌یوه‌ندی، هه‌قبه‌ندی.
- ارتجاء** - ع - ا - مص - م (ئیرتیجاء - irtica'): ئومیده‌واری، هیواداری.
- ارتجاع** - ع - مص - ل (ئیرتجاء - irtica'): گه‌رانه‌وه، له‌دونیای‌سیاسه‌ت به‌واتای‌کۆنه‌په‌رسته‌یه‌ت‌دیت.
- ارتجال** - ع - ا - مص - م (ئیرتیجال - irtical): قسه‌کردنی یه‌کسه‌ری، شیعر گوتنی بی‌وه‌ستان.
- ارتجک** - ا (ئه‌رتیه‌جه‌ک - ertecek): هه‌وره‌بروسکه، هه‌وره‌تیشقه.
- ارتحال** - ع - مص - ل (ئیرتیه‌ال - irtihal): کۆچکردن، مردن، چوون له‌شوئینیکه‌وه‌بو‌شوئینیکی‌دی.
- ارتداد** - ع - مص - ل (ئیرتیداد - irtidad): هه‌لگه‌رانه‌وه، هه‌لگه‌رانه‌وه له‌دین.
- ارتداع** - ع - مص - ل (ئیرتیداء - irtida'): گه‌رانه‌وه، زفرین.
- ارتودوکس** - ف - ر - ا (ئورتودوکس - urtuduks): مه‌زه‌بیکه له‌مه‌زه‌به‌کانی ئایینی مه‌سیح.
- ارتزاق** - ع - مص - ل (ئیرتیزاغ - irtizax): گه‌ران به‌دوای رزق و رۆزی‌دا، نان په‌یدا‌کردن.
- ارتسام** - ع - مص - ل (ئیرتیسام - irtisam): گوێ‌پایه‌لی، دوعا‌کردن.
- ارتش** - ا (ئه‌رتیش - ertiş): قۆشه‌ن، له‌شکر، کۆی سوپاییانی یه‌ک‌ولات.
- ارتشا** - ع - مص - م (ئیرتیشا - irtişa): به‌رتیل وهرگرتن، به‌رتیل‌خواردن، به‌رتیل‌خۆری.
- ارتشاف** - ع - مص - ل (ئیرتیشاف - irtişaf): خواردنه‌وه‌ی قوم قوم.
- ارتشتار** - ص - ا (ئه‌رتیشتار - ertiştar): له‌شکری، جه‌نگا‌وه‌ر.
- ارتشتاران** - ص - ا (ئه‌رتیشتاران - ertiştaran): فه‌رمانده‌ی له‌شکر.
- ارتضاء** - ع - مص - م (ئیرتیضاء - irtîza'): رازی بوون، شاد بوون.
- ارتضاع** - ع - مص - م (ئیرتزاع - irtiza'): شیرخواردن، مژینی شیر له‌مه‌مک.
- ارتعاش** - ع - مص - ل (ئیرتیعاش - irti'aş): له‌رزین، له‌رزه.
- ارتفاع** - ع - مص - ل (ئیرتیفاء - irtifa'): به‌رزوی، به‌رزبوونه‌وه.
- ارتفاق** - ع - مص - ل (ئیرتیف‌اغ - irtifax): شان‌دادان، بوون به‌ره‌فییق و هاو‌پۆی.
- ارتقاء** - ع - مص - ل (ئیرتغاء - irtixa'): به‌رزبوونه‌وه، گه‌یشاق به‌پله‌و پایه‌ی به‌رز.
- ارتقاب** - ع - مص - م (ئیرتغاب - irtixab): خسته‌نه‌ژێر چاودێری، چاوه‌پۆی.
- ارتکاب** - ع - مص - م (ئیرتکاب - irtikab): ده‌ستکردن به‌کاریک، ئه‌نجامدانی کاریک، کردنی گونا‌هیک.
- ارتکاز** - ع - مص - ل (ئیرتیکاز - irtikaz): پشتدان به‌شتیکه‌وه، خۆگرتن به‌شتیکه‌وه، پایه‌داری و به‌رقه‌راری.
- ارقاس** - ع - مص - م (ئیرقاس - irtimas): خۆ‌نقوم‌کردن له‌ئاودا.

- ارتهان** - ع - مص - م (ئیرتیهان - irtihan): گرتوکردن.
- ارتیاب** - ع - مص - ل (ئیرتیاب - irtiyab): گومان کردن.
- ارتیاح** - ع - مص - ل (ئیرتیاه - irtiyah): شادبوون، ئارامبوون.
- ارتشدار** - ص - ا (ئیرتیشدار - ertişdar): لهشکری، سوپایی.
- ارث** - ع - ا (ئیرس - ırs): میراتی، ئه و سهروهت و سامانهی له پاش مردوو بۆ کهس و کاری ده‌مینیتته‌وه.
- ارج** - ا (ئهرج - erc): قه‌درو پایه، بایه‌خ، نرخ.
- ارجاع** - ع - مص - م (ئیرجا - irca): گه‌پاندنه‌وه.
- ارجاف** - ع - مص - م (ئیرجاف - ircaf): بلا‌وکردنه‌وهی درۆو ده‌له‌سه‌و وروژاندنی خه‌لکی.
- ارجح** - ع - ص - ت (ئه‌رجه‌ه - erceh): باشتر، چاکتر، خاستر، له‌بارتر.
- ارجل** - ع - ص (ئه‌رجه‌ل - ercel): پی‌گه‌وره، ئه‌سپیک که پاشوویه‌ک یان ده‌ستیکی سپی بی، پیایوی زه‌لام و گه‌وره‌و به‌خۆوه.
- ارجل** - ع - ا (ئه‌رجول - ercul): پیتیان.
- ارجمند** - ص - م (ئه‌رجومه‌ند - ercumend): به‌قه‌درو حورمه‌ت، بایه‌خدار.
- ارجوان** - ا (ئورجوقان - urcuvan): ئه‌رخه‌وان.
- ارجوزه** - ع - ا (ئورجوزه - urcûze): قه‌سیده‌یه‌ک له به‌حری ره‌جز بی‌ت، به‌یتی
- کورت، شیعی کورت، هه‌روه‌ها به‌مانای ره‌جه‌ز خوانی و به‌خۆه‌لگوتن له مه‌بدانی جه‌نگدا دیت.
- ارچین** - ا (ئه‌رچین - erçîn): پایه، پله، پله‌ی په‌یژه‌و نه‌رده‌وان.
- ارحام** - ع - ا (ئه‌ره‌ام - arham): که‌س و کار، پزدان، مندال‌دان.
- ارحم** - ع - ص (ئه‌ره‌م - erhem): به‌په‌رحمتر، میه‌ره‌بانتر، به‌به‌زه‌بی تر.
- ارخاء** - ع - مص (ئیرخا - irxa): خا‌وکردنه‌وه، نه‌رم‌کردنه‌وه.
- ارخالق** - تر - ا (ئه‌رخالوغ - erxalux): قاپوتی لۆکه تیتاخراو، کوله‌نجه که جاران پی‌اوان و ژنان له‌به‌ریان ده‌کرد.
- ارد** - ا (ئه‌رد، ئیرد - erd, ird): ناوی فریشته‌یه‌کی ئایینی زه‌رده‌شتیه.
- ارد** - ا (ئه‌رد - erd): تواناداری، دروستی و راستی، توره‌بی، غه‌زه‌ب.
- ارد** - ا (ئورد - urd): ده‌ستوور، ئه‌مر، فه‌رمان، حوکم.
- ارداد** - ص - ا (ئه‌رداد - erdad): فی‌لباز، حیه‌له‌کار، حیه‌له‌باز.
- اردب** - ا - ع (ئیرده‌ب - irdeb): جو‌ره پی‌توانه‌یه‌که.
- اردشیران** - ا (ئه‌رده‌شیران - erdeşîran): گیایه‌کی تال و بو‌ن خۆشه.
- اردک** - تر - ا (ئورده‌ک - urdek): مرای، ئوردک، سۆنه.
- اردهم** - ا (ئه‌رده‌م - erdem): هه‌ریه‌کی‌ک له سوره‌ته گه‌وره‌کانی کتیبی زه‌ند، پیشه، هونه‌ر، کاری چاک، که‌شتیوانی کارامه.

- اردنانس** - ا(ئوردنانس - urdnans):
 حوكم، دهستور، فهрман.
- اردنگ** - ا(ئوردنگ - urdeng):
 شاپ، شفق.
- اردو** - تر(ئوردو - urdû): له شكر، سوپا، گروپ، كۆمهله سهريازتيك كه به هه موو كه لويه له كانيانه وه بو شويني بنيردين.
- اردوگاه** - تر - ا(ئوردوگاه - urdûgah):
 له شكرگا، شويني له شكر.
- اردی** - ا(ئوردی - urdî): سوكه لهی:
 ارديهشت / ئوردی به ههشت، كه ده كاته مانگی دووه می سالی هه تاوی، واتا مانگی دووه می به هار.
- اردی بهشتگان** - ا - مر(ئوردی بیهشتهگان - urdî bihiştegan):
 نیوی جهژنیكه كه فارسه كان له رۆژی سییه می ئوردی دا به پایان ده کرد.
- ارز** - (ئرز - erz): به ها، قه درو قیمت.
- ارز - ع** - ا(ئوروز - uruz): برنج.
- ارزاق** - ع - ا(ئرزاق - erzax): ئازوغه، ئازوخه، ئازوخه.
- ارزان** - ص(ئرزان - erzan): هه رزان.
- ارزانی** - ص - ن(ئرزانی - erzanî):
 هه رزانی، به خشش، پیشكه ش.
- ارزش** - ا - مص(ئرزش - erziş): نرخ، بایه خ، قه در، به ها.
- ارزه** - ا - مص(ئره - erze): قور، گه چ، زفت.
- ارزه گر** - ا - ص(ئره گر - erzeger):
 وه ستای كه فمال، سواخی دیوار، وه ستای سپیکاری.
- ارزیاب** - ا - فا(ئره زیاب - erzyab):
 كه سپیک كه نرخ و بایه خی شتیک دیاری بکات، هه لسه نگیته ر.
- ارزیابی** - ا - مص(ئره زیابی - erzyabî): هه لسه نگاندن.
- ارزیافت** - ا - مف - مر(ئره زیافت - erzyaft): ئه نجامی هه لسه نگاندن.
- ارزیدن** - مص(ئره زیدن - erzîden):
 هه لسه نگاندن.
- ارزنده** - ا - فا(ئره زنده - erzende):
 به هادار.
- ارژن** - ا(ئهرژن - erjen): دره خستی
 بادامی کتیی که به ره که ی تاله، چواله تال، داری چواله ی کتیی.
- ارژنگ** - ا(ئهرژنگ - erjeng):
 نیوی کتییی مانیه که وینه و ره سمی جورا و جوری تیدابووه، له چیره که کانی شانامه شدا هه م ناوی پاله وانیکه و هه م ناوی دتویکه.
- ارس** - ا(ئهرس - ers): ئه شک، فرمیتسک، روندک، ئه سرین، هه لیس.
- ارس** - ص(ئورس - urs): خه لکی روسیه.
- ارس** - ا(ئورس - ors): سه روی کتیی، داریکه له کتوان و که ناری بيشاندا ده پروی و داره که ی گه له ک قایم و سه خته و بو سوتاندن به کار ده هیتیریت.
- ارسال** - ع - مص - م(ئیرسال - irsal):
 ناردن.
- ارسلان** - تر - ا(ئهرسه لان - erselan):
 شیر، پیاوی ئازا، به مانای غولامیش هاتووه.
- ارسن** - ا(ئهرسه ن - ersen):
 ئه نجومه ن، کۆر.

- ارسنیک** - (ئەرسینیک - ersinîk) : زەرئیخی سپی، مەرگە مووش.
- ارسی** - ص - ن - امر (ئوروسی - urusî) : رووسی، پیتلاوی پاژنه داری پیاوانه یان ژنانه، دەرگای شوشه‌داری ژوور که روو له چهوشه بکرتتوه، عروسی.
- ارش** - (ئەرەش - ereş) : قۆل.
- ارش** - (ئەرش - erş) : سزا، بەرتیل.
- ارشاد** - ع - مص (ئیرشاد - irşad) : رتینوتینی کردن، رتبه‌ری کردن.
- ارشەد** - ع - ص (ئەرشەد - erşed) : گەورەتر.
- ارشک** - (ئەرشەک - erşek) : بەغیلی، حەسودی.
- ارشکین** - ص - ن (ئەرشەشکین - ereşkîn) : حەسود، بەغیل.
- ارصاد** - ع - مص - ل (ئیرساد - irsad) : روانگەگرتن، چاودیری، دانیشتن له کهمینا.
- ارضاع** - ع - مص - م (ئیرزاع - irza) : مندال شیردان.
- ارضە** - ع - (ئەرەزە - ereze) : مۆربانە.
- ارعاء** - ع - مص - م (ئیرئاء - ir'a) : لەوهراندن، دل‌سۆزی کردن، بەخشین.
- ارغ** - (ئورغ - urx) : کەرپوو، برش، نانی برش هەلتیناو.
- ارغا** - **ارغاب** - (ئەرغا، ئەرغاب - erxa, erxab) : جۆگە ی ئاو، رووبار.
- ارغاب** - ع - مص - م (ئیرغاب - irxab) : رەغبەت پێدان.
- ارغەدە** - ص - (ئوروغدە - uruxde) : توپە.
- ارغشتک** - (ئەرغوشتەک -
- erxustek** : چەقەنە.
- ارغن** - (ئەرغەن - erxen) : جۆزە سازتیکە، (ئۆرگ).
- ارغوان** - (ئەرغەشان - erxevan) : دار ئەرخەوان.
- ارغون** - (ئەرغون - erxûn) : سوکە لەی ارغنون، (ئەرغونونە و اتا ئورگ) : بەمانای ئەسپیی خۆش بەزیش بەکار دیت.
- ارغە** - ص (ئەرغە - erxe) : زیرەک، وربا.
- ارغیدن** - مص - ل (ئەرغیدەن - erxîden) : فیتنە هەلایساندن، توپەبوون.
- ارفاق** - ع - مص - م (ئیرفاغ - irfax) : رەفتارکردن، بە میهرەبانی، سوودگە یاندن بە کەسێک.
- ارفاه** - ع - مص - م (ئیرفاه - irfah) : خۆشگوزەرانی، رەفاهییه‌ت.
- ارفع** - ع - ص (ئەرْفَع - erfe) : باریکتر، بەرزتر، پایه‌بەرزتر، بلندتر.
- ارقام** - ع - (ئەرغام - erxam) : رەقەم، ژمارە.
- ارقش** - ع - ص (ئەرغەش - erxeş) : بەلەک، بازک، بازوو.
- ارقم** - ع - ص (ئەرغەم - erxem) : ماری رەش و سپی، بەلەک.
- ارکاک** - ع - (ئەرکاک - erkak) : نەرمەباران، نم نەمی باران.
- ارکان** - ع - (ئەرکان - erkan) : پایه، کۆلەکە، گەورە و سەرۆکی قەوم.
- ارکان حرب** - ع - (ئەرکانی هەرب - erkani herb) : باره‌گای سەرکردایه‌تی لەشکر و سوپا.

- ارکستر** - فر- (ئورکیستر - urkîster):
 کۆی ئهوسازانهیه که به هاوبهشی یهک پارچه موسیقایان پین لیدهدری.
ارگ - ا- فر (ئورگ - urg): ئورگ.
ارگ - ا (ئهرگ - erg): کۆشک، یان ئه و قهلا چکۆلهیهی که له ناو قهلائی گهوره دا دروست دهکری، پاشا یان حاکم تیبیدا داده نیشیت، قولله.
ارگان - فر- (ئورگان - urgan):
 فهرمانبهر، ئه ندام، ئامیر، یان لایهنگری حزبیکی سیاسی.
ارگانیسیم - فر- (ئورگانیزم - urganîsim): ئه ندام، پهیکه، کۆی بهشهکان، هه موو ئه و ئه ندامانهی که له شی یهک بوونه وهر پیتکده هین.
ارم - ا (ئیرم - irem): هووم (ئه و بهردهی که له که ناری رینگادا وهکو نیشانه بو رینوتینی دهچه قینری)، باغ، شاریک بووه که شه داد دروستی کردوووه وهکو بهه شتی زه مینی بووه بهه شتی شه دادیان پیتگوتوووه.
ارمان - ا (ئهرمان - erman): ئامانج، ئاوات، ئاره زوو، به مانای هه سهرت و رهنج و زه حمه تیش به کارهاتوووه.
ارمزد - اورمزد- (ئورموزد - urmuzd): نیوی یه که م رۆژی هه موو مانگیکی هه تاوییه، ئه ستیره ی موشته ری.
ارمغان - ا (ئهرمه گان - ermexan): ده ست و دیاری.
ارمگان - ص- ا (ئیرمه گان - irmegan): ماموستا، پهروه رده کار، شادی و به خته وه ری.
ارمل - ع- ص (ئهرمه ل - ermel):
- بیتوه پیاو، پیاوی ژن مردوو - هه ژار.
ارمله - ع- ص (ئهرمه له - ermele): بیتوه ژن، ژنی شوو مردوو.
ارمند - ص (ئهرمه ند - ermend): ئارام گرتوو.
ارمنی - ص- ن (ئهرمه نی - ermenî): خه لکی ئهرمه نستان، ئهرمه نستانی.
ارمون - ا (ئهرموون - ermûn): بیتعانه، پیتشه کی دان، عه ره بوون.
ارنب - ع- ا (ئهرنه ب - erneb): که رویتشک، خه رگوش.
ارندان - ا (ئهره ندان - erendan): حاشا کردن، نکۆلی کردن.
ارواره - ا (ئهرقاره - ervare): کاژیره، شه ویلگه، شه ویلاگه.
اروس - ا (ئهروس - erûs): کاللا، که لوپهل.
اروند - ا (ئهرقهنده - ervend): ته جره به، تاقیکردنه وه، دیجله، کیوی، ئه لوه ند، شکۆ، فه ری، هه سهرت.
اروین - ا (ئهرقین - ervîn): تاقیکردنه وه، ئه زمون، ساوکه.
اره - ا (ئهره - ere): هه ره، مشار.
اره ماهی - ا- م (ئهره ماهی - eremahî): ماسی کۆسه، ماسییه کی گه وره یه که دم و قه پۆزی وهکو هه ره ی دوو دم وایه و درپۆزی دم و قه پۆزی مه تریک ده بیت.
اریب - ص (ئهریب - erîb): که چ، خوار، چه ماوه.
اریب - ص (ئهریب - erîb): هۆشیار، ئاقل، به ئاوه ز، کارامه، دانا.
اریش - ص (ئهریش - erîş): هۆشیار، ئاقل.

- اریکه** - ع- (ئریکه - erîke): تهخت، جیتی نووستن.
- ازاء** - ع (ئیزا - iza): بهرانبهر، رووبه پروو.
- ازار، ازاره** - (ئیزار - ئیزاره - izar, izare): پهشته مال، بنکه شی دیوار، هه زاره.
- ازاله، ازالت** - ع- مص- م (ئیزاله، ئیزالت - izale, izalet): لایردن، له نیوبردن، دوورخستنه وه.
- ازبرکردن** - مص- م (ئیزبرکهردهن - ezberkerden): له بهر کـردن، ئه زبرکردنی وانه یان شیعر.
- ازت** - ا (ئازوت - azût): غازیکه ۴/۵ هه واپیک دههینی، نایترۆژین.
- ازخ** - ا (ئه زخ - ezex): بالوکه.
- ازدحام** - ع- مص- م (ئیزدیهام - izdiham): قهره بالغی، ههیشه تی، ئاپۆره، مۆنجه.
- ازدر** - ص (ئه زدر - ezder): شایسته، جوان، لایهق، ههژ.
- ازدف** - ا (ئه زدف - ezdef): گۆیژ، بلچی.
- ازدو** - ا (ئوزدو - uzdû): که تیره.
- ازدواج** - مص (ئیزدیواج - izdîvac): شوکردن یان ژن هیتان. زهوجین.
- ازدیاد** - ع- مص- م (ئیزدیاد - izdîyad): زیادکردن.
- ازرق** - ع- ص- ا (ئه زرهغ - ezrex): شین، کهوه.
- ازعاج** - ع- مص- م (ئیزعاج - iz'ac): هه لکه نندن، نارهحه تکردن، بیزارکردن.
- ازغ** - ا (ئه زهغ - ezex): لقی ناسکی
- براوهدی درهخت، شول.
- ازغج** - ا (ئه زغج - ezxec): لاولاو، لاقلاتک.
- ازکی** - ع- ص- ت (ئه زکا - ezka): پاکتر، خواناستر.
- ازگات** - ا (ئه زگات - ezgat): بهدکار، بهدخوو.
- ازگیل** - ا (ئه زگیل - ezgîl): جوژه درهختیکه، له تیره ی سیتو، بهرکه ی له گۆیژ دهچیت، لی تۆزی گهوره تر و قاوه بیه.
- ازل** - ع- ل- مص- ل (ئه زهل - ezel): هه ربوو، ئه وه ی که هه وه ل و سه ره تای نه بیت، ئه زهل، زه مائیک که سه ره تای نه بیت، بهرانبهر به (ئه بهد):، هه میسه یی.
- ازلی** - ع- ص- ن (ئه زلی - ezelî): کۆن، هه میسه بوون، هه ربووگ، ئه زلی، ئه وه ی سه ره تاو ده ستپیک نییه و هه میسه هه ره بووه و هه ره ده بی.
- ازلال** - ع- مص- م (ئیزلال - izlal): خزاندن، له پرا ده رکردن.
- ازمابهتران** - ا (ئه زمابهتران - ezmabihteran): له مه چیتران، جنۆکه و پهربیان.
- ازمان** - ع- مص- ل (ئیزمان - izman): کۆن بوون، دیرین بوون.
- ازمان** - ع- ا (ئه زمان - ezman): زهمه ن و رۆژگار.
- ازمه** - ا (ئه زیمه - ezimme): هه وسار، جله و، ره شمه.
- ازمنه** - ا- ع (ئه زمینه - ezmîne): رۆژگار.
- ازهار** - ع- ا (ئه زهار - ezhar): گولان.

- ازهاق** - ع - مص - م (ئیزهاغ - izhax):
سپینه‌وهو نه‌هیتشتن، به‌تال‌کردنه‌وه.
- ازهد** - ع - ص (ئه‌زه‌دهد - ezhed):
پیر عیباده‌ت تر.
- ازهر** - ع - ص (ئه‌زه‌هر - ezher):
زۆر رۆشن، رۆشنتر، مانگ، گیا کیتیوی.
- ازهران** - ا (ئه‌زه‌هران - ezheran):
خۆرو مانگ.
- ازیریس** - ا - خ (ئوزیریس - uzîrîs):
یه‌کیتکه له‌خواوه‌ندانی میسراییانی کۆن،
خواوه‌ندی هه‌تاو و پارێزه‌ری مردووان بوو.
- ازیغ** - ص (ئه‌زیغ - ezîx): رکن، رغن،
کینه له‌زگ.
- اژدر** - ا (ئه‌ژده‌ر - ejder): ئه‌ژدیها، جۆره
چه‌کیتکه بو‌تیکشکاندن و غه‌رق کردنی
که‌شتیان به‌کار دیت.
- اژدر افکن** - افا - امر (ئه‌ژده‌ر ئه‌فکه‌ن -
ejderefken): که‌شتی جه‌نگی بچووک
که‌ ئه‌ژده‌ر بگریته‌ که‌شتی دوژمن، تریبلۆر،
ئه‌ژده‌رئه‌ناز.
- اژدرانداز** - افا - امر (ئه‌ژده‌رئه‌نداز -
ejderendaz): ئه‌ژده‌ر هاوپیژ.
- اژدها** - ا (ئه‌ژده‌ها - ejdeha): ئه‌ژدیها،
له‌ئه‌فسانه‌ کۆنه‌کاندا به‌جۆره‌ ماریکی یه‌کجار
گه‌وره‌ گوتراوه‌ که‌ ناگر له‌ ده‌میوه‌ ده‌رپه‌ریوه.
- اژدها پیکر** - ص (ئه‌ژده‌ها په‌یکه‌ر -
ejdehapeyker): که‌ته‌وه‌ زه‌لام و
سامناک.
- اژدهافش** - ص (ئه‌ژده‌هافش -
ejdehafes): ئه‌ژدیها ئاسا.
- اژدهاک** - ا (ئه‌ژده‌هاک - ejdehak):
پروانه: (اژی دهاک / ئاژی ده‌هاک -
ajdehak):
- اژکان** - ص (ئه‌ژکه‌کان - ejkan):
پروانه: (اژکه‌هان / ئه‌ژکه‌هان -
ejkehan):
- اژکهان** - ص (ئه‌ژکه‌هان - ejkehan):
پیر، ته‌مبه‌ل، بیکار، خه‌م سارد، تاویر.
- اژنگ** - ا (ئه‌ژه‌نگ - ejeng): چرچ و
لۆچی نیوچه‌وان، به‌هۆی پیری یان توپه‌بی.
- اژهان** - ص (ئه‌ژه‌هان - ejhan):
پروانه: (اژکه‌هان / ئه‌ژکه‌هان - ejkehan):
- اژیب لۆژی** - ا (ئه‌ژیب لۆژی - ejîblujî):
میسرناسی، زانستی شوپنه‌واری میسر.
- اژییر** - ص (ئه‌ژییر - ejîr): ژیر، زیره‌ک،
هۆشیار، عاقل، دانا.
- اس** - ع - ا (ئوس - us): پایه، بناغه،
هیم، بنچینه، بنه‌ره‌ت.
- اسائه** - ع - مص - م (ئیسائه - isa'e):
به‌دی، خراپه‌کردن.
- اسار** - ع - مص - م (ئیسار - isar):
یه‌خسیرکردن، به‌دیلی بردنی که‌سیتک.
- اسارت** - ع - مص - م (ئه‌سارته‌ -
esaret): گرفتاریوون، که‌وتنه‌ ئه‌سیری.
- اسارون** - ا (ئه‌سارون - esarûn):
بنجه‌ گیا به‌کی زه‌ردی بۆن تیژه.
- اساس** - ع - ا (ئه‌ساس - esas):
پایه، بنه‌ما، بناغه، هیم.
- اساسنامه** - ع - ا (ئه‌ساسنامه -
esasname): په‌یره‌وی ناوخۆی
کۆمپانیا یان حزبتک.
- اساطیر** - ع - ا (ئه‌ساتیر - esatîr):
ئه‌فسانه، داستان و حیکایه‌تی خه‌یالی.
- اساطیر الاولین** - ع - ا (ئه‌ساتیرول
ئه‌فله‌لین - esatîrul evelîn):
ئه‌فسانه‌ی پیشینان.

- اسافل** - ع - ص (ئه سافل - esafil):
نزمتر، بن، نزم، نزمتران.
- اساور** - ا (ئه سافیر - esavir): بازننگ، دهستبه ند.
- اسب** - اسپ - ا (ئه سب - ئه سپ - esb, esp): ئه سپ، نیره ی ماین، هه سپ.
- اسباب** - ع - ا (ئه سباب - esbab): هو، سوئگه.
- اسب انگیز** - ا - فا (ئه سپ ئه نگیز - esb engîz): مامیز.
- اسبخ** - ع - ص - ت (ئه سبه غ - esbex): پیشتر، له جاران له پیشتر.
- اسبوع** - ع - ا (ئوسبوع - 'usbû): ههفته، ههوتوو، ههوته.
- اسپانج** - ا (ئیسپانه ج - ispanec): سپیناخ.
- اسپانیول** - فر - ص (ئیسپانیول - ispanyul): ئه سپانیایی، خه لکی ئه سپانیا، زمانی ئه سپانی.
- اسپاه** - ا (ئیسپاه - ispah): له شکر، قوشه ن، سوپا.
- اسپخول** - ا (ئیسپخول - ispixul): ریقنه، جیقنه.
- اسپرانتو** - ا (ئه سپرانتو - esprantû): زمانی جیهانی، یه کییکه له زمانه دهستکرده کان دهستووره که ی زور ساده و ئاسانه له سالی ۱۸۸۷دا له لایه ن دکتور (زامنهوف) هوه داهینراوه.
- اسپرت**، **اسپر** - انگل - ا (ئیسپورت - ispurt): جوړه کانی وهرزش که له هه وای نازادا ئه نجام ده دریت وهک: به له م هاژوتن، جریدبازی، پاسکیل سواری.
- اسپرتیسم** - ا (سپرتیزم - spirtîzim): زانستی تاماده کردنی رۆح.
- اسپردن** - مص - م (ئیسپورده ن - ispurden): سپاردن، پیسپاردن.
- اسپرس** - ا (ئیسپورز - ispurz): جوړه گیایه که خوړاکی حه یواناتی گیاخوړه.
- اسپرغم** - ا (ئیسپه رغه م - isperxem): گولای سه وزه، گولای گیای بو ن خوش، ریحانه، عه ره قی ریحانه.
- اسپرک** - ا (ئیسپه ره ک - isperek): جوړه گیایه که.
- اسپرلوس** - ا (ئیسپه رلوس - isperlûs): کو شک، قه سر، کو شکی پاشایه تی، سه رای پاشایان.
- اسپرهم** - ا (ئیسپه ره م - isperem): گول و گیای بو ن خوش.
- اسپرهم اب** - ا (ئیسپه ره م ئاب - isperemab): ئاویک که گیای ده رمانی تیدا بکولینری، جو شانه.
- اسپرود** - ا (ئیسپه رود - isperûd): کوړکوړ، قه تا، قه تی.
- اسپری** - ص (ئیسپه ری - isperî): کو تایی هاتوو.
- اسپریرس** - ا (ئه سپریرس - esprîs): مه یدانانی ئه سپ سواری، مه یدانانی جریدبازی.
- اسپسیال** - ا (ئیسپیسال - ispîsal): تایه تی، سپیشه ل.
- اسپند**، **اسفند** - ا (ئیسپه ند - ئیسفنه ند - ispend, isfend): گیایه کی خوړسکه.
- اسپندارمند** - ا (سپندارمه ز، سپندارموز -

دهسپیکهر، ستارتهر، ئەو کەسە ی لە
 جریدبازیدا فەرمانی حەرە کەت
 بە سوارەکانی دەدات.
استاره - (ئێستاره - istare): ئەستێره.
استاژ - (ئێستاژ - istaj): کارفێربوون،
 دەورە ی تاییه تی بۆ فێربوونی کاریک
استاژیر - ص (ئێستاژیر - istajîr):
 کار فێربوون، تەدریب لەسەر کاریک،
 مەشکردن لەسەر فێربوونی کاریک.
استاسیون - (ئێستاسیون -
 istasiyun): ویستگه.
استاغ - (ئێستاغ - istax): جوانوو،
 نەزۆک.
استاک - (ئێستاک - istak):
 لقی تازه، لقی درەخت.
استالاکتیت - (ئێستالاکتیت -
 istalaktît): ستالاکتیت.
استالاکمیت - (ئێستالاکمیت -
 istalagmît): ستالاکمیت.
استام - (ئوستام - ustam): لغاو،
 زین، جل و جنجۆری ئەسپ.
استامپ - (ئێستامپ - istamp):
 ستامپه.
استان - (ئێستان - ئوستان -
 istan, ustan): شوین، شوینی
 وەستان.
استاندار - ا - فا (ئێستاندار -
 istandar): نمونە، معیار، پێوهر.
استانندن - مص - م (ئێستانندن -
 istanden): سەندنهوه، ئەستاندن،
 سەندنهوه ی شتیک له کەسێک.
استانیدن - مص - م (ئێستانیدەن -
 istanîden): راوهستاندن.

ناوی (spindarmez, spindarmuz):
 فریشتە یه کی تایینی زەرەشتییه، ناوی
 مانگی دوانه یه می سالی هه تاوییه.
اسپندان - (ئێسپه ندان - ispendan):
 خەردەل، خەرتە له، تراوکه.
اسپوختن - مص - م (ئێسپوختەن -
 ispuختen): تی په ستاوتن، تەپاندن،
 تی ناخین.
اسپه - (ئێسپه - ispeh): قۆشەن،
 لەشکر، سوپا.
اسپهبد - ص - (ئێسپه هبەد -
 ispehbed): سوپا سالار، فەرماندە ی
 سوپا، سەرکرده ی سوپا، سەردار.
اسپید - ص (ئێسپید - ispîd): سپی،
 چەرمگ، سپات، چەرموگ، چەرمه.
اسپیدار - (ئێسپیدار - ispîdar):
 سپیدار، ئەسپیندار، سپی چنار.
اسپیرومتر - (ئێسپیرومیتەر -
 ispîrumîter): نامیتریکه بۆ پێوانه و
 ئەندازه گیری قوه تی هه ناسه دان.
است - (ئێست - ist): بناغه، پایه،
 کەفەل، پاشەل، قوون.
است - (ئوست - ust): ئاویستا، کتیبی
 تایینی زەرەشتییه کان.
استا - (ئەستا، ئوستا - esta, usta):
 ئاویستا.
استاخ - ص (ئوستاخ - ustax): دلیر،
 بویر، بیپهروا، بیبک، بی ئەدەب،
 گوساخ.
استادن - مص - ل (ئێستادهن -
 istaden): وەستان.
استار - ع - ع (ئێستار - istar): چوار.
استارتر - (ئێستارتهر - istarter):

استئمان، استیمان - ع - مص - م (ئیسستیئمان، ئیستییمان - *isti'man, istîman*): داواکردنی ئەمان، دالدهو په ناخواستن.

استبانە، استبانەت - ع - مص - ل (ئیسستیبانە - ئیستیبانەت - *istibane, istibanet*): ناشکراوون. استبداد - ع - مص - ل (ئیسستیبداد - *istibdad*): خوښه‌ری، دیکتاتۆریه‌ت.

استبر - ص - م (ئیسسته‌بر - *istebr*): ئەستور، قه‌وی، کۆلۆفت.

استبراء - ع - مص - م (ئیسستبراء - *istîbra'*): به‌رائه‌ت خواستن، دانه‌وه‌و پاک‌کردنه‌وه‌ی قه‌رز، دا‌وای پاک‌کردنه‌وه‌ی قه‌رز، یان تۆمه‌ت.

استبرق - ا (ئیسسته‌بره‌غ - *istebrex*): قوماشی ئەستوور، پارچه‌یه‌ک که به ئاوریشم و زێر چنرابی.

استبشار - ع - مص - ل (ئیسستبشار - *istibşar*): شادبوون، هه‌والی خوښ، مژده.

استبصار - ع - مص - م (ئیسستی‌ب‌سار - *istibsar*): بینین، وینا.

استبعاد - ع - مص (ئیسستی‌بعاد - *istibad*): دووری، دوورک‌ه‌وتنه‌وه، دوورخستنه‌وه.

استبغاء - ع - مص - م (ئیسستی‌بغاء - *istîbxa'*): مانه‌وه، هیشته‌وه.

استپ - ا (ئیسستیپ - *istîp*): ده‌شتی به‌رین.

استتار - ع - مص - ل (ئیسستی‌تار - *istitar*): شارده‌وه.

استثمار - ع - مص - م (ئیسستی‌سمار -

istismar): میوه‌کردنه‌وه، چه‌وساندنه‌وه، سه‌رمایه‌گوزاری.

استئنا - ع - مص - م (ئیسستی‌سنا - *istisna'*): جیا‌کردنه‌وه، بواردن، ریزپه‌ر.

استجابت - ع - مص - م (ئیسستی‌جابه‌ت - *isticabet*): جواودانه‌وه‌و قه‌بول‌کردن، به‌رسفدانه‌وه.

استجاره - ع - مص - م (ئیسستی‌جاره - *isticare*): په‌نا‌بردن.

استجازه - ع - مص - م (ئیسستی‌جازه - *istîcaze*): مۆله‌ت داوا‌کردن.

استجلاب - ع - مص - م (ئیسستی‌ج‌لاب - *isticlab*): راکیشان، راکیشانی که‌سی‌ک به‌لای خۆدا.

استجهال - ع - مص - م (ئیسستی‌جهال - *istichal*): خۆ‌گی‌ل‌کردن، خۆ‌نه‌زان‌کردن.

استحاضه - ع - مص - ل (ئیسستی‌ه‌ازه - *istihaze*): خوین هاتنی ژن له پاش ته‌وا‌بوونی بی‌نو‌تیزی.

استحاله - ع - مص - ل (ئیسستی‌ه‌اله - *istîhale*): دۆ‌خ‌گۆ‌ر‌کی، گۆ‌ران له حاله‌تی‌که‌وه‌و بۆ حاله‌تی‌کی دی، مه‌حال‌بوون.

استحباب - ع - مص - م (ئیسستی‌ه‌باب - *istihbab*): دۆ‌ستایه‌تی، خوښ‌بوستن، په‌سند‌کردن.

استحداث - ع - مص - م (ئیسستی‌ه‌داس - *istihdas*): داهینان.

استحسان - ع - مص - م (ئیسستی‌ه‌سان - *istihsan*): په‌سه‌ند‌کردن، به‌گه‌ن‌کردن.

استحصال - ع - مص - م (ئیسستی‌ه‌سال - *istihsal*): به‌ده‌ست‌ه‌ینان.

- استحضار** - ع-مص-م (نیستتهزار-
(istihzar): ناگادارکردنه‌وه، داواکردنی
که‌سیک.
- استحفاظ** - ع-مص-م (نیستتهفاز-
(istihfaz): پاراستن، فییـربوون،
ئه‌زیه‌رکردن.
- استحقار** - ع-مص-م (نیستتهغار-
(istihxar): سوکایه‌تی پیتکردن.
- استحقاق** - ع-مص-ل (نیستیهغاق-
(istihxax): هق بوون، شایسته‌یی.
- استحکام** - ع-مص-ل (نیستتهکام-
(istihkam): مه‌حکه‌می، قایم‌کردن،
قایم‌کاری.
- استحلال** - ع-مص-م (نیستتهلال-
(istihlal): حه‌لال کردن، حه‌لال خوازی.
- استحمام** - ع-مص-ل (نیستیهمام-
(istihmam): حه‌مام کردن، چوونه
حه‌مام.
- استحیاء** - ع-مص-ل (نیستیهیاء-
(istihya'): شه‌رم کردن، شه‌رمه‌زاری،
شه‌رمنده‌یی.
- استخاره** - ع-مص-م (نیستیهخاره-
(istixare): خیرخوازی.
- استخبار** - ع-مص-م (نیستیهخبار-
(istixbar): هه‌وال پرسین له که‌سیک،
هه‌وال وه‌رگرتن.
- استخدام** - ع-مص-م (نیستیهخدام-
(istixdam): به‌کارهیتان، خزمه‌ت
خوازی.
- استخر** - (نیستته‌خر- (istexr): حه‌وز،
ئه‌ستیل، گولاو.
- استخراج** - ع-مص-م (نیستیهخراج-
(istixrac): ده‌رهیتان.
- استخفاء** - ع-مص-ل (نیستخفاء-
(istixfa'): شاردنه‌وه، حه‌شاردان.
- استخفاف** - ع-مص-م (نیستیهخفاف-
(istixfaf): سووککردن، سوکایه‌تیکردن.
- استخلاص** - ع-مص-ل (نیستیهخلاص-
(istixlas): رزگاری، رزگارکردن.
- استخوان** - (ئوسته‌خشان- (ustexvan):
ئیسقان، ئیسک.
- استخوان بندی** - (ئوسته‌خشان به‌ندی-
(ustexvan bendî): ئیسکه په‌یکه‌ر.
- استخوان دار** - افا-ص-مر (ئوسته‌خشان
دار- (ustexvandar): بریتیه له
مروقی ره‌سهن، ئه‌سلزاده، خانه‌دان.
- استخوان رند** - (ئوسته‌خشان رند-
(ustexvan rend): ئیسقان خۆر.
- استداره** - ع-ا-مص-ل (نیستیهداره-
(istidare): شپوه بازنه‌یی، بازنه‌یی.
- استدامه** - ع-ا-مص (نیستیهدامه-
(istidame): ده‌وام خوازی.
- استدانه** - ع-مص-م (نیستیهدانه-
(istidane): قه‌رزکردن.
- استدبار** - ع-مص-ل (نیستیهدبار-
(istidbar): پشت تیکردن.
- استدراج** - ع-مص-م (نیستیهدراج-
(istidrac): نزیک خستنه‌وه‌ی به‌ره به‌ره.
- استدراک** - ع-امص-مص-م (نیستیهدراک-
(istidrak): ده‌رککردن،
په‌ی بردن.
- استدعاء** - ع-امص-مص-م (نیستیه‌دئا-
(istid'a'): داخوازی، داواکردن، تکاو دو‌عاکردن.
- استدلال** - ع-مص-م (نیستیه‌دلال-
(istidlal): به‌لگه‌هیتانه‌وه.

- استدن** - مص - م (ئیسسته‌دهن - **isteden**): ئه‌ستاندن، سه‌ندن.
- استر** - ا (ئه‌سته‌ر - **ester**): قاتر، هپستر.
- استراتیژی** - فر - ا (ئیستراتیژی - **istiratîjî**): به‌ریوه‌بردنی ئۆپه‌راسیۆنی سوپا له‌جه‌نگدا.
- استراق** - ع - مص - م (ئیسستیراغ - **istirax**): کاری به‌دزی، به‌دزیه‌وه گویگرتن، کۆلگرتن، گوی هه‌لخستن.
- استرجاع** - ع - مص - م (ئیسترجا - **istirca'**): گه‌راندنه‌وه، وه‌رگرتنه‌وه‌ی شتیکی له‌که‌سیک.
- استرحام** - ع - مص - م (ئیسترهام - **istirham**): ره‌حمه‌ت خوازی، به‌خشین خواستن.
- استرخاء** - ع - مص - ل - امص (ئیسسترخاء - **istirxa'**): خاوبوونه‌وه.
- استرداد** - ع - مص - م (ئیسستیرداد - **istirdad**): وه‌رگرتنه‌وه.
- استرزاق** - ع - مص - م (ئیسستیرزاغ - **istirzax**): نان په‌یدا کردن، رۆزی په‌یدا کردن، کاسه‌لیسی.
- استرشاد** - ع - مص - م (ئیسستیرشاد - **istirşad**): رینۆینیخوازی، ئامۆژگاری خواستن.
- استرضاء** - ع - مص - م - امص (ئیسسترزاء - **istirza'**): ره‌زامه‌ندیخوازی، خووشی خواستن.
- استرعاء** - ع - مص - م (ئیسستیرئاء - **istir'a'**): ئاگاداری کردن.
- استرلینگ** - ا (ئیسستیرلینگ - **istirlîng**): لیره‌ی ئه‌سته‌رلینی، جوړه پاره‌یه‌کی ئینگلستانه.
- استرنگ** - ا (ئیسته‌رنگ - **istereng**): جوړه گیایه‌که.
- استرواح** - ع - مص - م (ئیسسترشاه - **istirvah**): ئاسوده‌ خوازی، ره‌حه‌ت خوازی.
- استرون** - ص (ئه‌سته‌رهنه - **esterven**): هپسترئاسا - نه‌زۆک وه‌کو هپستر، نه‌زۆک، نازا، ئه‌ستپور.
- استره** - ا (ئوستوره - **usture**): موس، ئوسته‌ره، گویزانی سه‌رو ردین تاشین.
- استره‌لیسیدن** - مص - م (ئوستوره‌لیسیده‌ن - **usturelîsîden**): گویزان لیستنه‌وه، مل له‌چه‌قۆ سوین، بریتیه‌ له‌بیتاکی و دلیری و نازایه‌تی، جه‌ریه‌زی.
- استزاده** - ع - مص - م (ئیسستیزاده - **istizade**): زیاده‌خوازی.
- استسعاد** - ع - مص - م (ئیسستیسئاد - **istis'ad**): به‌خته‌وه‌ری خوازی.
- استسقاء** - ع - مص - م (ئیسستیسقاء - **istisxa'**): ئاوخواستن، داواکردنی باران.
- استسلام** - ع - مص - م (ئیسستیسلام - **istislam**): ئاشتی خوازی، ملکه‌چ کردن، سه‌لامه‌ت خوازی.
- استیشاره** - ع - ا - مص (ئیسستیشاره - **istişare**): راویژخوازی.
- استشفاء** - ع - مص - م (ئیسستیشفاء - **istişfa'**): شه‌فاخوازی، داوای چابوونه‌وه‌ی نه‌خۆش.
- استشفاع** - ع - مص - م (ئیسستشفاء - **istişfa'**): شه‌فاعة‌ت خواستن.

- استشمام** - ع - مص - م (نیستیشمام - *istišmam*): بژن کردن، پهی بردن.
- استشهاد** - ع - مص - م (نیستیشهاد - *istišhad*): به لگه هینانه وه، هینانه وهی قسه ی که سیک بۆ به لگه و شایه تی.
- استصحاب** - ع - مص - م (نیستیسهاب - *istishab*): هاورپیه تی، هاودهم خوازی.
- استصواب** - ع - مص (نیستیسقاب - *istisvab*): راست و دروست خوازی.
- استضائه** - ع - مص - م (نیستیزائه - *istiza'e*): رووناک کردن، رووناکی خوازی.
- استضعاف** - ع - مص - م (نیستیزئاف - *istizaf*): زه عیف و لاوازی، لاواز کردن.
- استطابه** - ع - مص - م (نیستیتابه - *istitabe*): پاک خوازی.
- استطاعت** - ع - مص - م (نیستیتائه - *istitā'e*): دارابوون، توانا به سه رداشکان.
- استطاله** - ع - مص ل (نیستیتاله - *istitale*): درپژبوون، درپژی، درپژه.
- استطراد** - ع - مص ل (نیستیتراد - *istitrad*): درپژه پیدان، درپژداری، ره قین له به ردهم دوزمن به مه به سستی فریودانی.
- استطراف** - ع - مص - م (نیستیتراف - *istitraf*): داهینانی شتی نوی.
- استطلاع** - ع - مص - م (نیستیتلاء - *istitla'*): ناگاداری له شتیک یان کاریک.
- استطلاع** - ع - مص - م (نیستیتلاغ - *istitlax*): رزگاربوون له به ند، ئیسهال بوون.
- استظهار** - ع - مص - م (نیستیتظهار - *istizhar*): پشت و په نا خواستن.
- استعاده** - ع - مص - م (نیستییاده - *istiade*): گه رانه وه، خووگرتن به شتیکه وه.
- استعاذه** - ع - مص ل (نیستییآزه - *isti'aze*): په نا خواستن.
- استعاره** - ع - مص - م (نیستییاره - *istiare*): خواستن.
- استعانت** - ع - مص - م (نیستیانته - *isti'aret*): کومه ک خواستن، یارمه تی خواستن.
- استعجاب** - ع - امص - مص - ل (نیستئجاب - *isti'cab*): عه جایه ب، سه یر پی هاتن.
- استعجال** - ع - مص - م (نیستییجال - *isti'cal*): په له کردن، له ز کردن.
- استعداد** - ع - مص - ل (نیستییئداد - *isti'dad*): ئاماده بی، ئاماده بوون.
- استعراب** - ع - مص - ل (نیستییئراب - *isti'rab*): لاسایی کردنه وهی عه ره ب - قسه ی ناشیرین، جنیودان.
- استعصام** - ع - مص - ل (نیستییسام - *isti'sam*): په نا، داواکردنی په نایه ک.
- استعطاف** - ع - مص - م (نیستییئتاف - *isti'taf*): داوای میهره بانی، میهر خوازی، سۆزخوازی.
- استعظام** - ع - مص - م (نیستییئزام - *isti'zam*): گه وره بی کردن.
- استعفاء** - ع - مص - م (نیستییئفاء - *isti'fa'*): داواکردنی عه فو، لیبوردن خوازی.

استفاده - ع - مص - م (نیستیفاده -
 istifade): سوود و درگرتن.
استفاضه - ع - مص - م (نیستیفازه -
 istifaze): هه والّ بلا و بوونه وه، قسه
 بلا و بوونه وه.
استفتاح - ع - مص - م (نیستیفتاه -
 istiftah): کردنه وه، دهست پیکردن.
استفراغ - ع - مص - م (نیستیفراغ -
 istifrax): رشانه وه، هینانه وه.
استفسار - ع - مص - م (نیستیفسار -
 istifsar): پرسین و تهفسیر خوازی.
استفهام - ع - مص - م (نیستیفهام -
 istifham): پرسینی شتیک به
 مه به سستی تیگه بشتن.
استقاله - ع - مص - ل (نیستیغاله -
 istixale): وازهینان، دهسبه رداربوونی
 کاریک، دهستکیشانه وه.
استقامت - ع - مص - ل (نیستیغامهت -
 istixamet): راست راهه ستان،
 پایه داری.
استقباچ - ع - مص - م (نیستیغباچ -
 istixbah): بلّح، دزیو، شتیک به
 ناشیرین بزانی.
استقبال - ع - مص - م (نیستیغبال -
 istixbal): پیشوازی کردن، خیرهاتن.
استقدام - ع - امص (نیستیغدام -
 istixdam): چوونه پیشه وه، نازایه تی
 و دلیری.
استقراء - ع - مص - م (نیستیغراء -
 istixra): سوّراخ و تاقیب کردنی
 کاریک.
استقرار - ع - مص - ل (نیستیغرار -
 istixrar): نارامگرتن، داسه کنان.

استعلاء - ع - امص - مص - ل
 ل (نیستیئلاء - isti'la): بهرزی، بهرزی
 خوازی.
استعلاج - ع - مص - ل -
 امص (نیستیئلاج - isti'lac):
 داواکردنی عیلاج، دهرمان خوازی،
 چاره خوازی.
استعلام - ع - مص - م (نیستیئلام -
 isti'lam): ناگاداری خواستن.
استعمار - ع - مص - م -
 امص (نیستیئمار - isti'mar):
 ناوهدانکردنه وه، داگیرکه رو نیمپریالیزم،
 ولگه خوازی.
استعمال - ع - مص - م (نیستیئمال -
 isti'mal): به کارهینان.
استغاثه - ع - مص - م (نیستیغاسه -
 istixase): کۆمهک خوازی، فریاد پردهس
 خواستن، هانا بردن.
استغراب - ع - مص - م (نیستیغراب -
 istixrab): غه ریب و سه ریب،
 سه سورمان.
استغراق - ع - مص - م (نیستیغراغ -
 istixrax): غه رق بوون، سه رقالی.
استغفار - مص - م (نیستیغفار -
 istixfar): تۆبه کردن، مه غفه رهت
 خوازی.
استغلال - ع - مص - م (نیستیغلال -
 istixlal): دانه ویله خواستن.
استغناء - ع - مص - ل (نیستیغناء -
 istixna): دهستبسه رداربوون،
 وازلیهینان.
استغنام - ع - مص - م (نیستیغنام -
 istixnam): غه نیمه خوازی.

- له زهت. **استقراض** - ع-مص-م (ئىستىغراز-
istixraz): قهرزکردن.
- استقصاء** - ع-مص-ل (ئىستىغساء-
istixsa'): چوونه بنج و بناوانى
كارىك.
- استقصاص** - ع-مص-م (ئىستىغساس-
istixsas): داواكردنى قهساس، تۆله.
- استقلال** - ع-مص-م (ئىستىغلال-
istixlal): خۆببون، سه ربه خۆببى.
- استكان** - ا (ئىستىكان- istikan):
پيالەى چا خواردنه وه، ئىستىكان.
- استكانه** - ع-مص-ل (ئىستىكانه-
istikane): ملكه چى.
- استكبار** - ع-مص-م (ئىستىكبار-
istikbar): خۆنواندن، ملههورى و
زۆردارى، خۆهه لكيشان، خۆ به زل زان،
فېناخى.
- استكتاب** - ع-مص-م (ئىستىكتاب-
istiktab): نووسين.
- استكثار** - ع-مص-م (ئىستىكسار-
istiksar): زۆر كردن، زياد كردن.
- استكراه** - ع-مص-م (ئىستىكراه-
istikrah): نا په سه ندى.
- استكشاف** - ع-مص-م (ئىستىكشاف-
istikşaf): ئاشكرا كردن، دۆزينه وه.
- استكمال** - ع-مص-م (ئىستىكمال-
istikmal): ته و او كردن.
- استلام** - ع-مص-م (ئىستىلام-
istilam): دهست هينان به شتىكدا
به مه به ستى ته به روک.
- استلذاز** - ع-مص-م (ئىستىلذاز-
istilaz): له زهت و هرگرتن، به تام و
خواستن.
- استلغاء** - ع-مص-ل (ئىستىلغاء-
istilxa'): پالكه وتن به پشتدا.
- استم** - ا (ئىسته م- istem): زۆرم، زۆر،
سته م، جه فا.
- استمگر** - ا-فا (ئىسته مگه ر-
istemger): زۆردار، زالم.
- استماع** - ع-مص-م (ئىستىمياء-
istima'): گوڤگرتن.
- استمالت** - ع-مص-م (ئىستىماله ت-
istimalet): كه سىك به قسه ي خوش
به لاي خۆتدا رابكيشيت.
- استمتاع** - ع-مص-م (ئىستىمتاء-
istimta'): له زهت و هرگرتن،
به رخورداربوون.
- استمداد** - ع-مص-م (ئىستىمداد-
istimdad): كۆمهك خواستن، يارمه تى
خواستن.
- استمرار** - ع-مص-ل (ئىستىمرار-
istimrar): به رده وه ام بوون.
- استمزاج** - ع-مص-م (ئىستىمزاج-
istimzac): پرسينى ميزاجى كه سىك.
- استمساك** - ع-مص-م (ئىستىمساك-
istimsak): دهست خستنى شتىك.
- استملاك** - ع-مص-م (ئىستىملاك-
istimlak): به مولك كردنى شوڤنىك بو
خۆت، مولك خوازى.
- استمنا** - ع-مص-ل (ئىستىمنا-
istimna'): دهسته پهر، خۆره حه ت كردن
به دهست، دهستگان.
- استمهال** - ع-مص-م (ئىستىمهال-
istimhal): مۆله ت خواستن، ده رفه ت
خواستن.

استوارنامه - امر (ئوستوفارنامه - ustuvaname): نامه‌ی ره‌سمی دانانی وه‌زیر یان سه‌فیریک له ولاتییکی دیدا، تاپیشانی سه‌روکی ده‌ولت بدری، ئیحتویارنامه.

استوانه - ا (ئوستوفانه - ustuvane): لووله‌ک.

استودان - ا (ئوستوفدان - ustuvdan): ژیر زه‌مین، گورستان، ده‌خمه‌ی زه‌رده‌شتیان.

استودن - مص - م (ئوستودن - ustüden): ستایش کردن.

استودیو - ا (ئوستودیو - istudyo): ستودیو.

استور - ا (ئوستور - ustûr): چاره‌وی، بۆ سواری یان بار وه‌کو ئه‌سپ، ئیسترو بارگین.

استون - ا (ئوستون - ustûn): ئه‌ستون، کۆله‌که، ستون، هه‌ستون.

استوه - ص (ئوستوه، ئیستوه - ustûh, istûh): ماندوو - بیتاقه‌ت.

استه - ص (ئیستوه - istuh): شه‌که‌ت، ماندوو.

استه - امص (ئیسته - iste): شه‌ر، نه‌ژنه‌و.

استه - ا (ئه‌سته - este): ئیسقان، ناوک، ناوکی خورما یان میوه‌که‌ره‌ق بی.

استه‌جان - ع - مص (ئیستیه‌جان - istihcan): کاریک به‌ناشیرین بزانی.

استه‌دا - ع - مص - م (ئیستیهدا - istihda): گه‌ران به‌دووی ری‌دا.

استه‌زاء - ع - مص - م (ئیستیه‌زاء - istihza): گالته‌پیکردن، قه‌شمه‌ری پیکردن.

استن - ا (ئوستون - ustun): ستون، ئه‌ستون، هه‌ستون.

استناد - ع - مص - ل (ئییستیناد - istinad): پشت‌دان به‌شتیکه‌وه، پشت‌گرتن.

استنباط - ع - مص - م - امص (ئییستینبات - istinbat): ده‌ره‌ینانی شتیک، هه‌له‌ینانی شتیک به‌زه‌بری تیگه‌یشتن و بۆچوون.

استنبه - ص - ا (ئییسته‌نبه - istenbe): می‌رده‌زمه، ناشیرین، زل و ناقولا، دپو.

استنتاج - ع - مص - م (ئییستینتاج - istintac): ئه‌نجامگیری.

استنجا - ع - مص - ل (ئییستینجاء - istinca): خۆپاک‌کردنه‌وه له‌پیسی.

استنساخ - ع - مص (ئییستینساخ - istinsax): فۆتۆکردن، کۆپی‌کردنه‌وه، شکل‌نووس.

استنشاغ - ع - مص - م (ئییستینشاغ - istinşax): هه‌لم‌ئینی هه‌وا.

استنصار - ع - مص - م (ئییستینسار - istinsar): کۆمه‌ک خواستن.

استنطاق - ع - مص - م - امص (ئییستینتاغ - istintax): تاقیق، که‌سیک به‌ئینه‌قسان.

استنقاذ - ع - مص (ئییستینقاذ - istinxaz): رزگارکردن.

استواء - ع - مص - ل (ئییستیفاء - istiva): یه‌کسان‌خوازی.

استوار - ص (ئوستوفار - ustubar): مه‌حکه‌م، مکوم، پایه‌دار، راست و دروست، ئه‌مین، له‌زاراوه‌ی سوپایدا، پله‌یه‌که له‌ئه‌فسه‌ری دووهم که‌متره.

- استهلاک** - ع-مص - م (ئیسستیهاک - istihlak): له نیویردن، قه‌رزداڼه‌وهی به‌ره به‌ره.
- استهواء** - ع-مص (ئیسستیهقءاء - istihva'): سه‌رگه‌ردان بوون، له‌رئ دهرکردن، خاپاندن.
- استهیدن** - مص (ئیسستییهیدهن - istihîden): شهر، عینادی کردن.
- استیجاب** - ع-مص - ل (ئیسستیجاب - istîcab): پیویست، شایسته بوون.
- استیجار** - ع-مص - م (ئیسستیجار - isticar): به‌کړئ گرتن.
- استیجار** - ع-مص - م (ئیسستیئجار - isti'car): به‌کړئ گرتن.
- استیهاش** - ع-مص - ل (ئیسستیهاش - istîhaş): ره‌وینه‌وهی ترس، دلته‌نگ بوون.
- استیخ** - ص (ئیسستیخ - istîx): راست و به‌رز و ه‌کو ستوون و رم و نیزه، لوتکه‌ی شاخ.
- استیذان** - ع-مص - م (ئیسستیذان - istîzan): ئیزن و دهرگرتن.
- استیر** - ص (ئیسستر - istîr): داوین پاک، پاک.
- استیزه** - امص (ئیسستیزه - istîze): شهر و ناکوکی، نه‌گونجان.
- استیصال** - ع-مص - م (ئیسستیصال - istîsal): له‌بن و بی‌خه‌وه دهره‌یتان، ریشه‌کیش کردن، دام‌اوی و بی‌چاره‌بوون.
- استیضاح** - ع-مص - م (ئیسستیضاه - istîzah): داوای روونکردنه‌وه.
- استیغ** - ع-مص - م (ئیسستیغ - istîx): راست و به‌رز.
- استیفاء** - ع-مص - م (ئیسستیفاء - istîfa'): وهرگرتنه‌وهی هه‌موو حه‌قیکی خۆت.
- استیقاظ** - ع-مص - ل (ئیسستیقاظ - istixaz): بیداریوون، هوشیار بوون، هوشیار بوونه‌وه.
- استیل** - فر - ا (ستیل - stil): نه‌خشه، شپواز، شپوه.
- استیلاء** - ع-مص - م (ئیسستیلاء - istîla'): به‌ده‌ست هینانی شتییک، زالبوون.
- استیم** - ا (ئیسستیم - istîm): ده‌می مه‌شکه، یان هه‌مبانه، یان هه‌ر شتیکی چه‌رمی له‌و باه‌تانه، هیزه.
- استیمان** - ع-مص - م (ئیسستیمان - istîman): دالده‌و په‌نا خواستن.
- استیناس** - ع-مص - ل (ئیسستیناس - istinas): خووگرتن، ئولفه‌ت گرتن.
- استیناف** - ع-مص - م (ئیسستیناف - istînaf): تازه‌کردنه‌وه، سه‌ر له‌نوی ده‌سپیی‌کردنه‌وهی کاریک، دادگای ئیسستیناف.
- استیهیدن** - مص - ل (ئیسستییهیدهن - istîhîden): عینادی کردن، شه‌رکردن.
- اسخی** - ع-ص (ئه‌سخا - esxa): سه‌خیتر، به‌خشنده‌تر، جوامیتر، دلا‌واتر.
- اسخیا** - ع-ص - ا (ئه‌سخیا - esxiya'): سه‌خواه‌ت مه‌ندان.
- اسد** - ع-ا (ئه‌سه‌د - esed): شپیر.
- اسدالله** - ع-ا (ئه‌سه‌دولا - esedulla): له‌قه‌بی هه‌مزهی مامی پیغه‌مبه‌رو نازناوی عه‌لی کوری ئه‌بی تالیبه.

- اسر** - ع - مص - م (ئه سسر - esr):
ئه سسرکردن، به ئه سیری بردن، دیلبردن.
- اسراء** - ع - ص - ا (ئوسه راء - usera'):
یه خسیران، دیله کان.
- اسرائیل** - ا (ئیسسرائیل - israîl):
نازناوی یاقوب پیغه مبه ره.
- اسرائیلی** - ص - ن (ئیسسرائیلی - israîlî):
یه هودی، که لیمی.
- اسرار** - ع - ا (ئه سرار - esrar):
نه پنهان.
- اسراف** - ع - مص - ل (ئیسراف - israf):
زیده مه سره فی، ده ستیلاوی.
- اسرافیل** - اخ (ئیسرافیل - israfîl):
فریشته ی بهرپرسی با، ئه و فریشته یه ی که له رۆژی قیامه تدا فوو به شه پیوره که ی خۆیدا ده کات و مردوو ان زیندوو ده بنه وه.
- اسرب** - ا (ئوسروب - usrub):
قورقوشم.
- اسرشتن** - مص - م (ئیسسریشته ن - isrishten):
خولقاندن، خه لئق کردن، هه وین کردن.
- اسرع** - ع - ص - ت (ئه سره - esre'):
خیراتر، له زتر.
- اسروش** - ا (ئوسروش - usrûş):
فریشته.
- سرون** - ا (سه روون - serûn):
شاخی چیل.
- سروناز** - ا (سه روی ناز - serûynaz):
دره ختی سه رو، سه روی نه مام و جوانی.
- اسریشم** - ا (ئیسسریشه م - isrîşem):
سریش، هیلیم، که تیره.
- اسطار** - ع - ا (ئه ستار - estar):
خه ت، ریز، دیر.
- اسطبل** - ا (ئیسسته بل - istebil):
ته و یله ی چوار پییان.
- اسطربلاب** - ا (ئوستورلاب - usturlab):
ئام سیریک بووه بو دیار بکردنی به رزی ئه ستیران.
- اسطوانه** - ا (ئوستوفانه - ustuvane):
لووله ک.
- اسطوره** - ا (ئوستتوره - ustûre):
ئه فسانه، چیرۆک، حیکایه ت، قسه ی بیته وده.
- اسطول** - ا (ئوستول - ustûl):
که شتی گه ل، گه له که شتی.
- اسعار** - ع - ا (ئه سئار - es'ar):
قیمه ت.
- اسعاف** - ع - مص - م (ئیسئاف - is'af):
یارمه تی دان، فریا که وتن، فریا گوزاری.
- اسعد** - ع - ص (ئه سئهد - esed):
به خته وه رتر.
- اسغر، اسغرته** - ا (ئوسغور، ئوسغورته - usxur, usxurne):
سیخو، سوچه ر.
- اسف** - ع - ا (ئه سه هف - esef):
ئه فسوس، داخ و که سه ر، خه م و خه فه ت.
- اسفار** - ع - ا (ئه سفار - esfar):
تۆمار، کتیبی گه وره، هه ر کتیبیک له کتیبه کانی ته ورات، به شیک له به شه کانی ته ورات.
- اسفالت** - ا (ئه سفالت - esfalt):
قیرتاوی جاده و شه قامان.
- اسفرزه** - ا (ئیسفه رزه - isferze):
گیاهه کی بیابانییه.
- اسفرود** - ا (ئیسفه رود - isferûd):
کور کور، قه تنی.
- اسفل** - ا (ئه سفه ل - esfel):
خوارتر، پایین.

- اسفل السافلین-ع** (ا)ئسفهللس سافلین-
(esfelssafîlîn): حه و ته مین چینی
 دۆزه خ.
- اسفناج-ا** (ئیسفیناج- isfinac):
 سپیناخ.
- اسفنج-ا** (ئیسفهنج- isfenac):
 ئیسفهنج.
- اسفیداج-ا** (ئیسفیداج- isfîdac):
 سپیاو.
- اسفید-ص** (ئیسفید- isfîd): سپی،
 چه رمه.
- اسفیدار-ا** (ئیسفیدار- isfîdar):
 سپیدار.
- اسفیوش-ا** (ئیسفیوش- isfyuş):
 گیایه کی کتیویه له کۆندا له کاروباری
 پزشکیدا به کارهینراوه.
- اسقاط-ع** -مص- م (ئیسقات-
 isxat): شتی بیکه لک.
- اسقام-ع** (ا)ئسفام- (esxam):
 نه خۆشیه کان.
- اسقنخور-ا** (ئیسقهنخور- isxenxur):
 جوړه ماسییه کی تاییه تییه پتر له رووباری
 نیلدا دهژی.
- اسقوردیون-ا** (ا)ئسفوردیون-
 (esxürdiyün): سیری کتیوی.
- اسقیل-ا** (ئیسقیل- isxîl): پیازی
 دهشتی.
- اسکات-ع** -مص- م (ئیسکات-
 iskat): بیده نگ کردن.
- اسکادر-ا** (ئیسکادر- iskadr):
 به شتییک له هیزی ده ریایی که چهند
 که شتییه کی جهنگی له گه له.
- اسکادران-ا** (ئیسکادران-
 iskadran): سواران، ژماره یه له
 سه ریازی سواره به رانبه ر به به تالیونیکی
 پیاده.
- اسکادریل-ا** (ئیسکادریل- iskadrîl):
 تیپی ده ریایی.
- اسکار-ع** -مص- م (ئیسکار-
 iskar): مه ست کردن.
- اسکارید، اسکاریس-ا** (ئیسکارید،
 ئیسکاریس- iskarîd, iskarîs):
 جوړه کرمییکه له ریخۆله ی مرؤفدا
 په ییدا ده بیت و ئازار به ریخۆله
 ده گه یه نی.
- اسکاف-ع** -ص (ئیسکاف- iskaf):
 پینه دۆز.
- اسکان-ع** -مص- م (ئیسکان-
 iskan): ئارام کردن، نیشته جیکردن،
 ئاکنجی کرن.
- اسکدار-ف** -ر (ا)ئسکودار-
 (eskudar): ته تهر، په یک، نامه بهر،
 قاسید.
- اسکریووت-ف** -ر (ا)ئیسکوریوت-
 (iskurbût): نه خۆشیه که له نه نجامی
 که می قیتامین به تاییه تی (C) دا په ییدا
 ده بیت.
- اسکره-ا** (ئوسکوره- uskure): قاپ،
 کاسه ی گلین، جامی ئاو خواردنه وه.
- اسکریم-ا** (ئیسکریم- iskirîm):
 شمشیریازی.
- اسکلت-ف** -ر (ا)ئیسکلیت- (iskilit):
 ئیسکه په ییکه ر.
- اسکله-ا** (ئیسکیله- iskile):
 ئه سکه له، شوینی وه ستانی که شتی له
 که ناری ده ری، له نگره رگه.

- اسکناس** - (ئیسکیناس - iskinas):
 ئەسکەناس، پول و پارەیی کاغەزی
 پشتیوانەدار.
اسکندان - (ئیسکیندان، ئەسکەندان -
 iskından): قفل و کلیل.
اسکندروس - (ئیسکەندەروس -
 iskenderus): سیر.
اسکنە - (ئیسکینە - iskine):
 ئەسکەنە، ئامرازیکە دارتاشان بۆ کۆلپن و
 کونکردنی دار بە کاری دینن.
اسکورت - فر - (ئیسکورت - iskurt):
 حیمایە، دەستەبەگ سەربازی چە کدار بۆ
 موخافەزە یان ریز بە گەل کەسێک بکەون.
اسکی - فر - (ئیسکی - iskî):
 ئیسکی، دوو تەختە دارە لە
 پێیان دەبەسترت بۆ خلیسکانی سەر
 بەفران.
اسکیز، اسکیزە - امص (ئیسکیز،
 ئیسکیزە - iskîz, iskîze): جووتەو
 لەقەیی چوار پێیان.
اسگزار - (ئەسگوزار - esguzar):
 نامەبەر، تەتەر، قاسید، پەیک.
اسلاب - (ئەسلاب - eslab): رفینراو،
 هەلکەنراو، بە تۆزی وەرگیراو.
اسلام - ع - (ئیسلام - islam): ناوی
 ئاینیکی گەورەو سەرەکییە کە لە
 دەوروبەری سالی ۶۱۱ز لە لایەن حەزرتی
 محەمەدی کوری عەبدوڵلاو رەواجی
 پیدرا، ئاینی ئیسلام.
اسلحە - ع - (ئەسلیهە - eslihe):
 ئەسلەحە، ئەسلەحە، چەک و تفاعی
 جەنگ.
اسلم - ع - ص (ئەسلەم - eslem):
- سەلامەت تر، ساغتر.
اسلنج - (ئەسلەنج - eslenc): ناوی
 جۆرە گیایە کە لە کۆندا بۆ دەرمان بە کار
 هاتووە.
اسلوب - ع - (ئوسلوب - uslûb):
 شیو، رییاز، شیواز.
اسلیمی - ص - ن (ئیسلیمی - islîmî):
 جۆریکە لە نەخش و نیگار.
اسم - ع (ئیسیم - ism): ناو، ناڤ، نام.
اسماء - ع (ئەسماء - esma'): ناوان.
اسمار - ع (ئەسمار - esmar):
 ئەفسانە، حیکایەت.
اسماع - ع (ئەسماء - esma'): گوئی،
 گوش.
اسماعیلیە - ع - ص - ن (ئیسمائیلییە -
 isma'îliye): تایفە یەکی ئاینییە
 باوەریان بە ئیمام موسای کازم نییە،
 کورە گەورەیی ئیمام جەعفەری سادق بە
 ئیمامی حەوتەم دەزانن چونکە زنجیرەیی
 ئیمام میانیان بە ئیسماعیل کۆتایی
 هاتووە، حەوت ئیمامانی شیان
 پێدەگوترا.
اسمر - ع - ص (ئەسمەر - esmer): گەنم
 رەنگ، ئەسمەر، سەوزە.
اسمن - ع - ص (ئەسمەن - esmen):
 قەلەوتر.
اسمندەر - (ئەسمەندەر - esmender):
 جانەوهریکە لە قومقۆمۆکە دەچیت،
 وشکاویبە هەر کاتیک بگاتە ناگر
 مادەبەک فری دەدا کە ناگرەکە دەکوژیتیتەو
 بۆیە دەلێن لە ناگردا ناسوتی.
اسن - (ئەسنەن - esen): درەختیکە لە
 بابەتی سپیدار.

- اسناد** - ع - مص - م (ئیسناد - isnad): دانه پال.
- اسناد** - ع - ا (ئەسناد - esnad): سەنەد، قەوالە.
- اسنان** - ا (ئەسنان - esnan): ددان، دگان.
- اسو** - لا (ئەسو - esû): روشنایی.
- اسوار** - ص (ئەسقار - esvar): سواره، پیچەوانە ی پیادە.
- اسوار** - ع - ا (ئەسوار - esvar): ھەسار، شورە، دیواری قەلا، قەلا.
- اسوار** - ع - ا (ئەسقار - esvar): بازن، بازنک، مۆچەوانە، دەستەوانە.
- اسواط** - ا (ئەسوات - esvat): قامچی، شەلاخ.
- اسواق** - ا (ئەسقاغ - esvax): بازاران.
- اسو** - ع - ص (ئەسقە - esve): خرابتر، بدتر.
- اسود** - ع - ص (ئەسقەد - esved): رەش.
- اسهال** - ع - مص - ل (ئیسهال - ishal): زگەشۆرە، زگچوون، بەلەفیڕە، ئیسحال، رەوانی، تەقەفیڕە.
- اسهال خونی** - ا (ئیسهالی خونی - ishali xûnî): خوین دانیشتن، دیزانتری.
- اسهل** - ع - ص (ئەسھەل - eshel): ئاسانتر، نەرمتر.
- اسیاف** - ع - ا (ئەسیاف - esyaf): شمشیران.
- اسید** - فر - ا (ئەسید - esîd): ئەسید.
- اسید ازتیک** - ا (ئەسید ئەزتیک - esîd ezîk): تیزاب.
- اسید استیک** - ا (ئەسید ئەستیگ - esîdestîk): جەوھەری سرکە.
- اسید اوریک** - ا (ئەسید یوریک - esidyurîk): یوریا.
- اسیر** - ع - ص (ئەسیر - esîr): یەخسیر، دیل، ئەسیر، کەسپک لە جەنگدا بکەوێتە دەست دوژمن.
- اشاره**، **اشارت** - ع - مص - ا - ل (ئیشاره، ئیشارەت - işare, işaret): نیشانسانی شتتیک، ئاماژە، ئیشارەت.
- اشاعه**، **اشاعت** - ع - مص (ئیشائە، ئیشائەت - işa'e, işa'et): بلاوکردنەوی ھەوال، مقومقۆ، دەمگۆ، گوتگوتک، قومی قومی.
- اشاعره** - ع - ص - ن (ئەشائیرە - eşa'ire): تیرەبەکی ئایینی بە موریدو پەیرەوانی ابو الحسن علی بن اسماعیل ئەشعەری گوتراوە، سوننی مەزھەبن و باوەریان بە جەبریەت ھەبوو.
- اشام** - ا (ئەشام - eşam): خۆراکی زەوی، خۆراک لە قەد پیتویست.
- اشانیتون** - ا (ئەشانیتون - eşanîtûn): نمونە ی کالا لە شوپنیتکەوہ بو شوپنیککی تر بنێدری.
- اشباح** - ع - ا (ئەشباھ - eşbah): تاپۆ، تارمایی.
- اشباع** - ع - مص - م (ئیشباء - işba'): تیزکردن.
- اشبال** - ع - ا (ئەشبال - eşbal): بیچوہ شیران.
- اشبو** - ا (ئەشبو - eşbû): خەلۆز، خەلۆزدان، عەماری خەلۆز.

که سبک که به زگماک یان له نه نجامی
 نه خویشیدا پیلوی چاوی هه لگه رابیتته وه.
اشترآء - ع - مص - م (ئیشتیراء -
 'ištira): کرین و فروشتن.
اشترابه - ا - مر (ئوشتورابه -
 ušturabe): عه‌بای دروستکراو له
 کولکی و شتر.
اشترآط - ع - مص - ل (ئیشتیرات -
 'ištirat): مهرج کردن، په‌یمان کردن.
اشترآک - ع - مص - ل (ئیشتیراک -
 'ištirak): هاوبه‌شی کردن.
اشتریان - ع - ص (ئوشتوریان -
 ušturban): ساره‌وان، و شتره‌وان،
 شوانی و شتران.
اشترخار - ا - مر (ئوشتورخار -
 ušturxar): و شترخۆرکه. و شترالۆک.
اشتردل - ص (ئوشتور دیل - ušturdil):
 به‌د دل، ترسنۆک، و شترقین، له‌بنه‌وه‌بهر،
 قین له‌زگ.
اشترغار - ا (ئوشتورغار - ušturxar):
 و شترالۆک، عاگول.
اشترآک - ا (ئوشتوره‌ک - uštureka):
 و شتری بچوک، شه‌پۆلی ده‌ریا، بی‌چوه
 حوشر.
اشتهال - ع - مص - م (ئیشتیئال -
 'ištial): هه‌لایسانی ئاگر، داگیرسان.
اشتهال - ع - مص - م (ئیشتیغال -
 'ištixal): مژول بوون. سه‌رقال بوون به
 کاریک یان شتیکه‌وه.
اشتقاق - ع - مص - م (ئیشتیغاق -
 'ištixax): شه‌ق بوون. وه‌رگرتنی
 وشه‌به‌ک له وشه‌به‌کی تره‌وه.

اشپس - ا (ئیشپس - išpis): نه‌سپیتی
 ده‌غل و دان، سوون.
اشپسختن، اشپوختن - مص -
 م (ئیشپسختن، ئیشپوختن -
 išpîxten, ištîxten): بلاو‌کردنه‌وه‌ی
 شتی‌ک، تۆودان.
اشپیل، اشپل - ا (ئیشپیل، ئیشپل -
 ištîl): هیلکه‌ی ناو سکی ماسی که
 پاش راو‌کردنی له سکی ده‌ری دین و
 خۆراکی لی دروست ده‌که‌ن.
اشپیون - ا (ئیشپیون - ištîyun):
 خه‌ف، جاسوس، شو‌فار، هه‌والدز،
 خه‌وه‌ردز.
اشتآب - ا - مص (ئیشتاب - ištâb):
 به‌هه‌شتاو، به‌په‌له، له‌ز، خیرا، خیرا
 رو‌یشن.
اشتآد - ع (ئه‌شتاد - eštad): ناوی
 فریشته‌یه‌که، روژی بیست و شه‌شه‌می هه‌ر
 مانگیکی هه‌تاوی.
اشتآفتن - مص - ل (ئیشتآفتنه‌ن -
 ištâften): په‌له‌کردن، خیرا رو‌یشن.
اشتآلنگ - ا (ئیشتآله‌نگ - ištâleng):
 ئیسقانی پاژنه‌ی پی، قاپ.
اشتباک - ع - مص - م (ئیشتیباک -
 ištîbak): تیک رژان، پیک‌دادان.
اشتباہ - ا (ئیشتیباہ - ištîbah): هه‌له،
 سه‌هو، غه‌له‌ت.
اشتداد - ع - مص - ل (ئیشتیداد -
 ištîdad): توندبوون، قایم بوون.
اشتر - ا (ئوشتور - uštur): و شتر،
 حوشر.
اشتر - ع - ص (ئه‌شته‌ر - ešter):

- اشتك** - (ایشتهک - iştək) : قومات.
اشتکاء - ع - مص - ل (ئیشتیگاء - iştika) : شکایه تکردن، گلهیی کردن.
اشتلم - ع (ئوشتولوم - uştulum) : دادو فریاد. ههراو زهنا.
اشتو - (ئهشتوو - eştû) : رهژوودان، رهژیدان، عه‌ماری خه‌لوزان.
اشتورد - (ئوشتیه‌قد - uştavid) : جه‌ژنیکی زه‌رده‌شتیانه.
اشتهاء - ع - مص - م (ئیشتیها - iştihâ) : ئیشتیا، ئاره‌زووی خواردن.
اشتهار - ع - مص ل (ئیشتیهار - iştihar) : شورته په‌یدا کردن. نیوبانگ په‌یدا کردن.
اشتیاق - ع - مص ل (ئشتیاق - iştıyax) : تاسه‌کردن. ئاره‌زوو کردن.
اشجار - ع - (ئه‌شجار - eşcar) : دره‌ختان.
اشخاص - ع - (ئه‌شخاس - eşxas) : شه‌خس، که‌س.
اشد - ع - ص (ئه‌شه‌د - eşed) : توندتر. مکومتر. به‌هیزتر.
اشر - ع - ص - ت (ئه‌شه‌ر - eşer) : به‌دتر، شه‌رانی تر.
اشراف - (ئه‌شراف - eşraf) : خانه‌دان. ده‌وله‌مه‌ند. ئه‌شراف.
اشراف - ع - مص - ل (ئیششراف - işraf) : شاره‌زایی له‌ شتتیک، زانینی کاریک، سه‌رپه‌رشتی، چوونه‌سه‌ری.
اشراق - ع - مص - ل (ئیشراغ - işrax) : هه‌لاتنی هه‌تاو، رووناک بوونه‌وه، ده‌ره‌وشانه‌وه.
اشراک - ع - مص - م (ئیششراک - iştirak) : شه‌ریک په‌یدا کردن یو‌خوا.
اشریه - ع - (ئه‌شریبه - eşribe) : خواردنه‌وه.
اشرس - ع - ص (ئه‌شره‌س - eşres) : در، به‌دخوو، تونده‌ته‌بیعه‌ت، دلاوه‌رو ئازا له‌ شه‌یدا.
اشرف - ع - ص - ت (ئه‌شرف - eşref) : سه‌نگین تر. سه‌لارتر، شه‌ریف تر.
اشعار - ع - (ئه‌شئار - eşar) : شیعران، هؤزان.
اشعال - ع - مص (ئیشئال - işal) : هه‌لایسانی ناگر.
اشعب - ع - ص (ئه‌شئهب - eşeb) : ناوشان پان، حه‌یوانی شاخ بلاو، ناوی کابرایه‌کی عه‌ره‌بی زؤر ته‌ماعکار بووه.
اشعه - ع - (ئه‌شئیئه - eşi'e) : تیشک، ئه‌شیعه.
اشعث - ع - ص (ئه‌شئه‌س - eşes) : قژ لوول.
اشعر - ع - ص (ئه‌شئهر - eşer) : شاعیرتر، داناتر، شاره‌زاتر، پیایوی تووکن.
اشغال - ع - مص - م (ئیشغال - işxal) : کارو پیشه.
اشغال - ع - مص - م (ئیشغال - işxal) : مژول کردن، گرتنی شوین، داگیرکردنی شوینان به‌هیزی سوپایی.
اشفاق - ع - مص - ل (ئیشفاغ - işfax) : به‌زه‌یی هاتنه‌وه، دل‌سوزیکردن.
اشقی - ع - ص - ت (ئه‌شغا - eşxa) : دل‌په‌قتر. شه‌قی تر، به‌دبه‌خت تر.

- اشقر** - ع - ص (ئه شغهر - eşxer): سورو سپی، زهری.
- اشقیاء** - ع - ا (ئه شغیا - eşxiya): شه قی، به دبه خت.
- اشک** - ا (ئه شک - eşk): فرمیسک، روندک، ئه سرین، هه لئس.
- اشکار** - ا (ئیشکار - işkar): راو و شکار.
- اشکاف** - ا (ئیشکاف - işkaf): درز، کون.
- اشکال** - ع - ا (ئه شکال - eşkal): شیوه و شکل.
- اشکال** - ع - م ص ل (ئیشکال - işkal): زحمه تی. دژواری. ئالۆزی کاریک.
- اشکردن** - م - م (ئیشکردن - işkerden): شکاندنی دژمن. راوکردن.
- اشکوره** - ا (ئیشکوره - işkere): بالندهی راوی وهک بازو هه لۆ.
- اشکستن** - م - م - ل (ئیشکسته - işkesten): شکان، شکاندن.
- اشکیل** - ص (ئیشکیل - işkil): ئه سپیک که دهستی راست و پاشوی چه پی سپی بن، حیل، فیل، ده هۆ.
- اشکیلک** - ا - م (ئیشکیلک - işkilek): جوړه ئه شکه نجه به که، دارتیک ده خریته نیوان دوو قامکی که سیکه وه و هه ردوو قامکی ده گوشرین تا بیتاقهت بن و دان به تاوانی خویدا بنی.
- اشکم** - ا (ئیشکه م - işkem): سک، زگ، له م.
- اشکمه** - ا (ئیشکه مبه - işkembe): گه دهی حه یوانات.
- اشکنج** - ا (ئیشکونج - işkunc): نو قوړچ، قوړنجک، نو قوړچک، قوړچرکه.
- اشکنج** - ا (ئیشکه نج - işkenc): پیچ و تابی زولف.
- اشکنجه** - ا (ئیشکه نجه - işkence): نازاردان، ئه شکه نجه.
- اشکنه** - ا (ئیشکه نه - işkene): ئه شکه نه، گوشتاو، کارواناشی، ئه شکه نه ک.
- اشکوب** - ا (ئه شکوب - eşküb): بنمیچ، ساپیته، هه ر قاتیکی بینایه ک، ئاسمانه، بان، نهۆم.
- اشکوخیدن** - م - ل (ئیشکوخیده - işküxîden): خزان، ساته، نوچدان.
- اشکوفه** - ا (ئوشکوفه - uşkufe): شکوفه. هیلنج و رشانه وه.
- اشکوه** - ا (ئوشکوه - uşkuh): گه وره یی، پایه به رزی، عه زه مه ت، شکۆ.
- اشگرف** - ص (ئیشگه رف - işgerf): ده گمه ن و بیهاوتا له چاکی و جوانیدا.
- اشل** - ع - ص (ئه شهل - eşel): که سیک که دهستی عه بیدار بن و له کار که وتی.
- اشل** - ا (ئیشیل - işil): نه رده وان، په یژه، پاچینه، قالدومه.
- اشم** - ع - ص - ت (ئه شهم - eşem): لوت زل، پیاوی گه وره و خو په سه ند.
- اشمئزاز** - ع - م - ل (ئیشمئزاز - işmi'zaz): ره وینه وه، بیزارای له شتیک، قیزهاتنه وه له کارو کرده وه به ک.
- اشن** - ا (ئه شن - eşen): جلکی هه لگه راو، زرک، کاله کی نه گه بیو.

- اشن** - (ئیشن - işn) : دره ختیکه له بابه تی سپیدار.
- اشنا** - ا - ص (ئشنا - eşna) : گه وهه ری گرانبه ها، به مانای مه له و مه له وانی - ش به کاردیت.
- اشناب** - (ئشناب - eşnab) : مه له وان.
- اشنان** - (ئوشنان، ئیشننان - uşnan, işnan) : جوړه گیایه که، ره گه که ی پاش وشک کرده وه ده کوتن و له جل شتندا به کاری دین، ئه سپون.
- اشنع** - ع - ص - ت (ئشنه - eşne) : ناشیرین تر، دزیتوتر.
- اشنودن** - مص (ئیشنوده - işnüden) : بیستان، ژنه وتن.
- اشنوسه** - ا - مص (ئوشنوسه - uşnuse) : پرمین، پژه، پشمین.
- اشو** - ص (ئشو - eşü) : پیای پاک و پیروز و به ویژدان، به هه شتی.
- اشواق** - ع - ا (ئشقاع - eşvax) : تاسه.
- اشواک** - ع - ا (ئشقاک - eşvak) : درک.
- اشه** - (ئوشه - uşe) : که تیره.
- اشهاد** - ع - ا - ص (ئشهداد - eşhad) : شایه ت.
- اشهب** - ع - ا (ئشههب - eşheb) : بازگ، به لکه، ره شوسپی.
- اشهر** - ع - ص - ت (ئشههر - eşher) : ناشکراتر، ناودارتر.
- اشهر** - ع - ا (ئشههور - eşhur) : مانگان، هه یقان.
- اشهل** - ع - ص - ت (ئشههل - eşhel) : ره شینه ی چاو، پیای که چاوانی ره شی
- مه یله و که وه بی.
- اشیاء** - ع - ا (ئشیاء - eşya) : شتان.
- اشیخ** - ع - ا (ئشیخ - eşyax) : شیخان، پیران، به ساللاچوران.
- اشیاع** - ع - ا (ئشیاء - eşya) : یاران، دؤستان، پهیره وان، موریدان.
- اصابت** - ع - مص (ئیسابه ت - isabet) : دروستگوتن، ئه نگاوتنی نیشانه، بهرکه وتنی شتیک به شتیکی تر.
- اصابع** - ع - ا (ئساب - esabi) : په نجه کان. قامکان.
- اصاغر** - ع - ا (ئساغیر - esaxir) : بچو وکان.
- اصالت** - ع - ا - مص (ئسالت - esalet) : ئه سل، خانه دانی، نه جابه ت، ره سه نایه تی.
- اصباح** - ع - ا (ئسابه - esbah) : سبه ینان.
- اصباح** - ع - مص (ئیسباه - isbah) : رۆژکردنه وه، له گه ل به یاندا وه ده رکه وتن.
- اصبح** - ع - ص (ئسبوح - esbeh) : جوان، قزی ئامال سوور.
- اصبع** - ع - ا (ئیسبه - isbe) : په نجه، تل، قامک، کلک، پت.
- اصح** - ع - ص - ت (ئسهه - eseh) : دروست تر. راست تر.
- اصحاب** - ع - ص (ئسهاب - eshab) : یاران، هاوده مان، هاورپیان، هه فالان.
- اصحاب کهف** - ع - ا (ئسهابی که هف - eshabi kehf) : هه وت که هس له مه سیحیان پیش ئیسلام که له زه مانی ده قیانوس دا له ترسی بت په رستان په نایان به ئه شکه وتیک بردو له وتیندر خه ویان لیکه وت

- و پاش سی سهد سالان بیداریونه وه.
- اصدار** - ع - مص - م (ئیسدار - isdar): ناردن، رهوانه کردن.
- اصداف** - ع - ا (ئهسداف - esdaf): شهپولی دهریا، سهدهف، ئهوقاوغه‌ی که مرواری تیدا دهرسکی.
- اصدق** - ع - ص - ت (ئهسدهغ - esdex): راستگوتر، راست تر.
- اصدقاء** - ع - ص (ئهسدیغاء - esdixa): برادران، دوستان.
- اصرار** - مص - ل (ئیسرار - israr): سوربوون، مکوربوون لهسه‌ر شتیک یان کاریک. رژد بوون.
- اصطبار** - ع - مص ل (ئیسستیبار - istibar): سهبر کردن.
- اصطبل** - ع - لا - ا (ئیسسته‌بل - istebil): تهویله، پشتیر.
- اصطفاء** - ع - مص (ئیسستیفاء - istifa): هه‌لبژاردن.
- اصطکاک** - ع - مص - ل (ئیسستیکاک - istikak): پیکدادانی دوو شت.
- اصطلاح** - ع - مص - ل (ئیسستیلا‌ه - istilah): سولج کردن، ناشتی کردن.
- اصعب** - ع - ص - ت (ئهسهئهب - es'eb): قورستر، دژوارتر، سهختتر.
- اصغاء** - ع - مص - م (ئیسغاء - isxa): گوئگرتن.
- اصغر** - ع - ص - ت (ئهسغهر - esxer): بچوکتر.
- اصگران** - ع - ا (ئهسغهران - esxeran): دل و زمان.
- اصفر** - ع - ص (ئهسفره - esfer): زهره.
- اصفیا** - ع - ص - ا (ئهسفیا - esfiya): هه‌لبژارده‌کان. پاکان، پیاوچاکان، سوئی.
- اصقاع** - ع - ا (ئهسغاء - esxa): ناوچه، ده‌قهر.
- اصل** - ع - ا (ئهسل - esl): ره‌گوریشه، بناوان، نهژاد، بونیاد، بنه‌چه، هیم.
- اصلاب** - ع - ا (ئهسلاب - eslab): باوان، نهژداد، ئیسکی پشت، پشت.
- اصلاح** - ع - مص - م (ئیسلا‌ه - islah): رازاندنه‌وه، چاککردن.
- اصلان** - تر - ا (ئهسلان - eslan): شیتری درنده.
- اصله** - ع - ا (ئهسله - esle): یه‌ک ریشه، یه‌ک دره‌خت، یه‌ک نه‌مام.
- اصلح** - ع - ص - ت (ئهسله‌ه - esleh): سالتحتر، باشتر، شایسته‌تر.
- اصلع** - ع - ص (ئهسله‌ء - esle): سه‌ر رووتاه.
- اصم** - ع - ص (ئهسه‌م - esem): که‌ر.
- اصناف** - ع - ا (ئهسناف - esnaf): گروپ، جوژ، هاو‌پیشه، پیشه‌وه‌ران.
- اصنام** - ع - ا (ئهسنام - esnam): بتان.
- اصوات** - ع - ا (ئهسقات - esvat): ده‌نگان.
- اصوب** - ع - ص (ئهسقه‌ب - esveb): راست تر، دروست تر.
- اصول** - ع - ا (ئوسول - usül): ره‌گ و ریشه، پایه، یاسا و ریتسا، بنه‌ما.
- اصیل** - ع - ص - ا (ئهسیل - esîl): خانه‌دان، مکوم و پایه‌دار، بولتیلی ئیواری، کاتی نیوان عه‌سرو روژاوا، زهرده‌په‌ری پیش ئیواره.

- اضائه** - ع - مص - م (ئیزائه - iza'e):
رووناک کردنه وه.
- اضاعه** - ع - مص - م (ئیزائه - iza'e):
زایه کردن، ونکردن، گومکردن، بزرکردن.
- اضافه** - ع - مص - م (ئیزافه - izafe):
زیادکردن.
- اضحی** - ع - ا (ئه زها - ezha):
جهزنی قوریان، جهزنی حاجییان که له کاتی حه ج و له شاری مه که دا قوریانی ده که ن.
- اضحورکه** - ع - ص (ئوزهوکه - uzhuke):
پیکه نیناوی. شتیک که خه لکی بهینیتته پیکه نین.
- اضداد** - ع - ا (ئه زداد - ezdad):
دژان.
- اضر** - ع - ص - ت (ئه زهر - ezer):
زیاندارتر، موزیرتر.
- اضرار** - ع - ا (ئه زرار - ezrar):
زیان گه یاندن.
- اضراس** - ع - ا (ئه زراس - ezras):
ددان، خرپیکان.
- اضطراب** - ع - مص - ل (ئیزتیراب - iztirab):
شله ژان، ئالوزان، بی تاقه تی، بی نارامی، په شوکان.
- اضطرار** - ع - مص - ل (ئیزتیرار - iztirar):
ناچاری. ناچار بوون.
- اضطرام** - ع - مص - ل (ئیزتیرام - iztiram):
هه لایسانی ناگر.
- اضعاف** - ع - مص - م (ئیزناف - iz'af):
زه عیفکردن، سستکردن.
- اضعاف** - ع - ا (ئه زناف - ez'af):
دوو چهندانه. دوو به رانبهر.
- اضعف** - ع - ص - ت (ئه زئهف - ez'ef):
سست تر، بیتوانا تر.
- اضغاث** - ع - ا (ئه زغاس - ezxas):
چه پیکه گیای وشک و ته پری تیک نالاو.
- اضغاث احلام** - ع - ا (ئه زغاس ئه حلام - ezxas ehlam):
خه ون، خه ونی پروپوچ، جرنافو فرنا.
- اضل** - ع - ص - ت (ئه زهل - ezel):
گومرا تر.
- اضلاع** - ع - ا (ئه زلاء - ezla'):
په راسوو.
- اضلال** - ع - مص - م (ئیزلال - izlal):
گومرا کردن، گومرایی.
- اضمار** - ع - مص - م (ئیزمار - izmar):
شاردنه وه ی شت له دلدا.
- اضمحلال** - ع - مص - ل (ئیزمیهلل - izmihlal):
نه هیشتن، لاوازیوون، بنیسان.
- اضیاف** - ع - ا (ئه زیاف - ezyaf):
میوانان.
- اضیق** - ع - ص - ت (ئه زیه غ - ezyex):
ته ننگتر، دژوارتر.
- اطاعت** - ع - ا - مص (ئیتائه ت - ita'et):
گو تیرایه لی، ملکه چبوون.
- اطاق** - ا (ئوتاغ - utax):
هؤده، ژوور.
- اطاله** - ع - مص - م (ئیتاله - itale):
دریژه پیدان، دریژداری، تول پیدان.
- اطباء** - ع - ا (ئه تیباء - etiba'):
پزیشکان، دکتوران، دختوران.
- اطبال** - ع - ا (ئه تبال - etbal):
ته پل، ده هؤل.
- اطراء** - ع - مص - م (ئیتراء - itra'):
زیده ریژی له ستایش کردندا، ستایش کردن.

- اطراب** - ع - مص - م (ئیتراپ - itrab):
سرود گوتن، وهجوش هینانی که سیتک.
- اطراح** - ع - مص - م (ئیتراہ - itrah):
توردان.
- اطراد** - ع - مص - م (ئیتراد - itrad):
دهر کردن.
- اطراف** - ع - ا (ئه ترف - etraf):
دهوروبه.
- اطرش** - ع - ص (ئه ترهش - etreş):
که ر.
- اطعام** - ع - مص - م (ئیتام - itam):
نان دان.
- اطعمه** - ع - ا (ئه تئیمه - et'ime):
خوراک، خوارده مهنی.
- اطفاء** - ع - مص - م (ئه تفاء - etfa'):
کوژاندنه وه، کوژاندنه وهی ناگر.
- اطفائیه** - ع - ا (ئیتفائییه - itfa'iyeh):
دایه وهی ناگر کوژتینه وه.
- اطفال** - ع - ا (ئه تفال - etfal):
مندالان. زاروکان، بچوکان.
- اطلاع** - ع - مص - ل (ئیتتیلایه - ittila'):
شاره زابوون، ناگادار بوون.
- اطلاق** - ع - مص - م (ئیتتلاغ - itlax):
ره ها کردن. نازاد کردن - کرده وه.
- اظلال** - ع - ا (ئه تلال - etlal):
شوینه واری خانوو گوندان، شوینی بهرز،
شوینه واری خانوو، سهراو بینایان، مهنه ر.
- اطلس** - ا (ئه تلهس - etles):
که وهی، جوړه قوماشیکی ناوریشمییه، ئه تلهس.
- اطلس** - ا (ئه تلهس - etles):
نه خشه ی جوگرافیا. کتیبی نه خشان.
- اطلسی** - ص - ن - ا (ئه تلهسی - etlesî):
جوړه گولیکی شه پیورییه،
رهنگی شین، وهنه وشه یی، سوو سپی
- هه به و تا زستان دهوام دهکات.
اطماع - ا (ئه تماع - etma'):
ته ماع، چاوچنوکی.
- اطماع** - ع - مص - م (ئیتماء - itma'):
ته ماع خستنه بهر که سیتک.
- اطمئنان** - ع - امص (ئیتمینان - itmînan):
ئاسوددی، ئه رخایه نی،
دلنیا یی.
- اطناب** - ع - ا - مص ل (ئیتتناب - itnab):
دریژداری، دریژه پیدان.
- اطوار** - ع - ا (ئه تثار - etvar):
جوړه کان، ریبازان، دوخه کان.
- اطواق** - ع - ا (ئه تثارغ - etvax):
ته وق، کوټ.
- اطول** - ع - ص - ت (ئه تهل - etvel):
دریژتر.
- اطهار** - ع - ص (ئه تهار - ethar):
پاکان، پیاوچاکان.
- اطهر** - ع - ص - ت (ئه تهر - ether):
پاکتر، پاکیزه تر، پاکتر.
- اطیاب** - ع - ص - ا (ئه تیاب - etyab):
خوش بو، پاکان.
- اطیب** - ع - ص - ت (ئه تیاب - etyeb):
خوشبو تر، پاکیزه تر، خوشتر.
- اظافیر** - ع - ا (ئه زافییر - ezafîr):
نینوکان، ناخوونه کان.
- اظافیر** - ع - ا (ئه زافییر - ezafîr):
نینوکان، ناخونان.
- اظلال** - ع - ا (ئه زلال - ezlal):
سپه ران، سایه، سایکه کان.
- اظلال** - ع - مص - م (ئیزلال - izlal):
سپه ر کردن، بلا بوونه وهی سپه ری دارو
درهخت یان شتی دی.

<p>اعتداء - ع - مص - م (ئیئتیداء - 'i'tida): زولم کردن، ته‌عه‌دا کردن، ده‌ستدریژی کردن.</p> <p>اعتداد - ع - مص - ل (ئیئتیداد - 'i'tidad): بایه‌خ پیدان، حیساب بو کردن.</p> <p>اعتدال - ع - مص - ل (ئیئتیدال - 'i'tidal): یه‌کسانی.</p> <p>اعتدال خریفی - ا (ئیئتیدالی خریفی - 'i'tidali xerîfi): هه‌وه‌لی پایز که دریژی روژو شه و یه‌کسان و به‌رانبه‌ر ده‌بیت.</p> <p>اعتدال ریعی - ا (ئیئتیدالی ریعی - 'i'tidali rebîî): هه‌وه‌لی به‌هار که روژو شه و یه‌کسان ده‌بیت.</p> <p>اعتذار - ع - مص - ل (ئیئتیزار - 'i'tizar): عوزرخوایی، ته‌واژو هینانه‌وه.</p> <p>اعتراض - ع - مص - ل (ئیئتیزاز - 'i'tiraz): عه‌بیگرتن، ره‌خنه‌گرتن، ناپه‌زایی.</p> <p>اعتراف - ع - مص - ل (ئیئتیراف - 'i'tiraf): دان پیدانان.</p> <p>اعتزاز - ع - مص - م (ئیئتیزاز - 'i'tizaz): عه‌زیز بوون، شانازی.</p> <p>اعتزال - امص - ل (ئیئتیزال - 'i'tizal): گوشه‌گیری، دووره‌په‌ریزی.</p> <p>اعتیساف - ع - مص - م (ئیئتیساف - 'i'tisaf): زولم کردن. له‌پیتی راست لادان، سته‌مکاری.</p> <p>اعتصاب - ع - مص - ل (ئیئتیساب - 'i'tisab): مانگرتن، سینگرتن.</p> <p>اعتصام - ع - مص - م (ئیئتیسام - 'i'tisam): خو له‌گوناھ لادان، په‌ناگرتن.</p>	<p>اظلام - ع - مص - ل (ئیزلام - izlam): تاریک بوون.</p> <p>اظهار - ع - مص - م (ئیزهار - izhar): ئاشکراکردن، ده‌رپین.</p> <p>اظهر - ع - ص (ئه‌زه‌هر - ezher): دیارتتر. ئاشکراتر.</p> <p>اعاجم - ع - ا (ئه‌ئاجیم - e'acim): غه‌یره‌عه‌ره‌ب، زمان خوار، که‌سیتک نه‌توانی به‌زمانی عه‌ره‌بی قسه‌بکات. که‌سیتک نه‌توانی به‌دروستی و ره‌وانی قسه‌بکات.</p> <p>اعاجیب - ع - ا (ئه‌ئاجیب - e'acîb): عه‌جایه‌ب، سه‌یرو عه‌نتیکه.</p> <p>اعاده - ع - مص - م (ئیئاده - iade): گه‌پ‌اندنه‌وه. دووباره‌کردنه‌وه.</p> <p>اعادی - ع - ص (ئه‌ئادی - e'adî): دوژمنان.</p> <p>اعاشه - ع - مص - م (ئیئاشه - iaşe): ژیاننده‌وه، بوژاندنه‌وه، زنده‌گی کردن، نان په‌یدا کردن، ئیوه‌تکرن.</p> <p>اعاظم - ع - ص (ئه‌ئازیم - eazim): گه‌وره‌کان، مه‌زنه‌کان.</p> <p>اعالی - ع - ص (ئه‌ئالی - ealî): خه‌لکانی پایه‌به‌رز، شوینانی به‌رزو بلند. اعانه، اعانت - ع - مص - م (ئیئانه، ئیئانه‌ت - i'ane, i' Janet): کۆمه‌ک‌کردن، یارمه‌تی دان، باریو، پیتاک.</p> <p>اعتاق - ع - مص - م (ئیئتاغ - i'tax): نازادکردنی کۆیله، ره‌هاکردن.</p> <p>اعتبار - ع - مص - ل (ئیئتبار - 'i'tibar): عیبه‌رت گرتن، په‌ندگرتن، قه‌درو پایه.</p>
--	---

- اعتضاد** - ع - مص - م (ئیئتیزاد - i'tizad): یارمه تی دان. پشتگیری له که سیک.
- اعتقاد** - ع - مص - ئیئتییغاد - i'tixad): باوه پرکردن.
- اعتکاف** - ع - مص ل (ئیئتیکاف - i'tikaf): چوونه خه لوهت بو عیبادهت. خه لوهتگیری.
- اعتلاء** - ع - مص - ل (ئیئتییلا - i'tila'): به رزبوونه وه. پایه وهرگرتن.
- اعتلال** - ع - مص - م (ئیئتییلال - i'tilal): بیانوو هینانه وه. نه خووش که ورتن.
- اعتماد** - ع - مص - ل (ئیئتیماد - i'timad): پشت پی به ستان، متمانه بوون به که سیک.
- اعتناء** - ع - مص - ل (ئیئتییناء - i'tina'): دهست له ملاتن، کار گرتنه نه ستوو.
- اعتیاد** - ع - مص - م (ئیئتییاد - i'tiyad): خووگرتن، راهاتن له سه رشتی، ئیدمان، ئالوده بوون.
- اعجاب** - ع - مص - م (ئیئجباب - i'cab): سه رسام بوون.
- اعجاز** - ع - مص - م (ئیئجاز - i'caz): بیستوانا کردن، نه نجامدانی کارتیک که به خه لکیتیکی دی نه کړی، په رجوو.
- اعجب** - ع - ص - ت (ئه ئجهب - e'ceb): عه جیبتر، سه یرتر.
- اعجم** - ع - ص - (ئه ئجه م - e'cem): غه یره عه رب، عه ربی نه زان، زمانخوار.
- اعجمی**، عجمی - ص - ن (ئه ئجه می، نه جمه می - e'cemî, ecemî): ئییرانی، فارسی، غه یره عه رب.
- اعجوبه** - ع - ص (ئوئجوبه - u'cube): سه رسامکهر، عه جایه ب، سه یروسه مه ره.
- اعداء** - ع - ا (ئه ئداء - e'da'): دژمن، نه یار.
- اعداد** - ع - ا (ئه ئداد - e'dad): ژماران.
- اعداد** - ع - مص - م (ئیئداد - i'dad): ناماده کردن.
- ئیعدام** - ع - مص - م (ئیئدام - i'dam): خه نه قانندن، له سییداره دان، له قه نارهدان.
- اعدل** - ع - ص - ت (ئه ئدله - e'del): دادوه ترتر.
- اعذار** - ع - ا (ئه عزار - e'zar): عوزر، ته وازی، به هانه، بیانوو، پاساو.
- اعراب** - ع - مص - م (ئیئراب - i'rab): ئاشکرا کردن، دهرپین، رهوانی و راشکاوی له قسه کردندا، دیاریکردنی حه ره که پی و شان.
- اعراب** - ع - ا (ئه ئراب - e'rab): عه ربی ساراگهر، عه ربی بیابان نشین.
- اعرابی** - ع - ا (ئه ئرابی - e'rabî): عه رب، خه لکی عه رب نه ژاد.
- اعراش** - ع - ا (ئه ئراش - e'raş): عه رش، باره گا، تهخت، جیگه، که پرو سابات، کوشک و قه لا.
- اعراض** - ع - ا (ئه ئراز - e'raz): نیشانه کان.
- اعراض** - ع - مص - ل (ئیئراز - i'raz): روو وهرگپران، خو پاراستن له شتیک.
- اعراف** - ع - ا (ئه ئراف - e'raf): عورف و عادهت، داب و نه ریت، به باوه ری موسلمانان شوئیتیکه له نیوان دوزهخ و

- به ههشتدا، زینه خ.
- اعرج** - ع - ص (ئه ئه رج - e'rec): له ننگ، شهل.
- اعرف** - ع - ص (ئه ئه رف - e'ref): ناسراوتر، زانا تر.
- اعز** - ص - ت (ئه ئه ز - e'ez): تازیزتر، خوشه ویستر، هه ژیتتر.
- اعزاء** - ع - ص - ا (ئه ئه زاء - e'iza'): عه زیزان، تازیزان.
- اعزاز** - ع - مص - م (ئه ئه زاز - i'zaz): شانازی.
- اعزام** - ع - مص - م (ئه ئه زام - i'zam): ناردن، ره وانه کردن.
- اعزه** - ع - ص (ئه ئه زه - e'ize): تازیزان، ریزداران.
- اعزل** - ع - ص (ئه ئه زل - e'zel): هه وری بێباران، پیاوی بێچهک.
- اعسار** - ع - مص - ل (ئه ئه سار - i'sar): که و تنه ته نگانه. ده ستکورتی، لیتقه و مان.
- اعشی** - ع - ص (ئه ئه شسا - e'sa): شه و کوپتر.
- اعشار** - ا (ئه ئه شار - e'sar): ده په کان.
- اعصاب** - ع - ا (ئه ئه ساب - e'sab): ده مار، ره گ.
- اعصار** - ع - ا (ئه ئه سار - e'sar): ده ورو زه مان، روژگاران.
- اعضاء** - ع - ا (ئه ئه زاء - e'za): ته ندامان.
- اعطاء** - ع - مص - م (ئه ئه تاء - i'ta'): به خشین، دان.
- اعطیه** - ع - ا (ئه ئه تییه - e'tiye): به خشش.
- اعظام** - ع - مص - م (ئه ئه زام - i'zam): گه و ره کردن، ریزگرتن، گه و ره یی، مه زنی.
- اعظم** - ع - ص - ت (ئه ئه زم - e'zem): گه و ره تر، مه زنتتر.
- اعقاب** - ع - ا (ئه ئه قاب - e'xab): نه و ده و نه تیره. پاژنه ی پی.
- اعقل** - ع - ص - ت (ئه ئه قل - e'xel): ئاقلتر، به ئا و هزتر، هشیارتر.
- اعلی** - ع - ص (ئه ئه لا - e'la): به رزتر، بالا تر، بلندتر.
- اعلاء** - ع - مص - م (ئه ئه لاء - i'la'): به رزکردنه وه.
- اعلال** - ع - مص - م (ئه ئه لال - i'lal): نه خو شین.
- اعلام** - ع - ا (ئه ئه لام - e'lam): بېشه و او ربه ری قه و م، نا و داری گه و ره، ئالا و نیشانه.
- اعلام** - ع - مص - م (ئه ئه لام - i'lam): ئاگا دارکردن، راگه یانندن.
- اعلامیه** - ص - ن (ئه ئه لامیه - i'lamîye): به یان نامه و راگه یانندن نامه.
- اعلان** - ع - مص - م (ئه ئه لان - i'lan): راگه یانندن، ئاشکرکردن، به یان نامه.
- اعلم** - ع - ص - ت (ئه ئه لم - e'lem): دانا تر.
- اعم** - (ئه ئه م - eem): گشتیتتر. ئاپۆرای خه لکی.
- اعمی** - ع - ص (ئه ئه ما - e'ma): حافز، نابینا، کوپتر، زه لیل.
- اعماء** - ع - مص (ئه ئه ماء - i'ma'): کوپترکردن.
- اعمار** - ا (ئه ئه مار - e'mar): ته مه ن.
- اعماق** - ع - ا (ئه ئه ماغ - e'max): قولایی، ناخ، ده ورون، کودیله.

- اعمال** - ع - (ئهئمال - e'mal): کاروکردهوه.
- اعمال** - ع - مص (ئئمال - i'mal): به کار بردن.
- اعمام** - ع - (ئهئمام - e'mam): مام، هاپۆ.
- اعمده** - ع - (ئهئمیده - e'mide): کۆله که، ستون، ئهستون، عامود.
- اعمش** - ع - ص - (ئهئمهش - e'mesh): چاو کو تو کوپیر، چاوپروش.
- اعناب** - ع - (ئهئناب - e'nab): تری، ههنگور، میو.
- اعناب** - ع - مص (ئئیناب - i'nab): ره نجانندن. خوئالکانه کاری سهخت و دژوارهوه.
- اعناق** - ع - (ئهئناغ - e'nax): گهردن، مل، ئهستۆ.
- اعتق** - ع - (ئهئنهغ - e'nex): گهردن درپژ، گهردن بهرز.
- اعنی** - ع - (ئهئنی - e'ni): مه به ستم ئه مه یه.
- اعوام** - ع - (ئهئوام - e'vam): عه یام و سالان.
- اعوان** - ع - (ئهئوان - e'van): هاوکارو دۆست و هاوپی و یاریدهدهر، دارودهسته.
- اعوج** - ع - ص (ئهئعشهج - e'vec): خوارو خپچ، ناراست، بنیادهمی به دخوو، خوار، چهفت.
- اعوجاج** - ع - ا - مص (ئئئفجج - i'vicac): خوارو خپچ، چهفتبوون، گپروونهوه.
- اعور** - ع - ص (ئهئهور - e'ver):
- بنیادهمی به که له چاو، یهک چاو ببینی، ریخۆله کوپیره.
- اعیاء** - ع - مص - م (ئئییا - i'ya): ماندوو کردن، شه که تکریدن.
- اعیاد** - ع - (ئهئیاد - e'yad): جهژنان.
- اعیان** - ع - (ئهئیان - e'yan): خانه دان، گه وره پیاوان. دهوله مه ندان، پیاوماقوولان.
- اعین** - ع - (ئهئینون - e'yun): چاوان.
- اعین** - ع - ص (ئهئینهن - e'yen): که سیک که ره شینهی چاوی زیاتر بی.
- اغائه** - ع - مص (ئیفاسه - ixase): به فربیا که وتنی که سیک، فربیا که وتن.
- اغالیط** - ع - (ئهغالیط - exalît): قسه ی غه له ت، به هه له بردنی که سیک.
- اغانی** - ع - (ئهغانی - exanî): ئاواز، سرود، گۆرانی، ستران.
- اغبر** - ع - ص (ئهغبر - exber): تۆزایی، بۆر، خاکی.
- اغتباط** - ع - مص - (ئیفغتیبات - ixtibat): شادبوون.
- اغتراب** - ع - مص - ل (ئیفغتیراب - ixtirab): که وتنه غه ربیی، دووره ولاتی، چوونه نیو بیگانان، نامۆبوون.
- اغترار** - ع - مص - ل (ئیفغتیرار - ixtirar): مه غرور بوون، که وتنه خه فله ته وه، فربوخواردن، فربناخبوون.
- اغتسال** - ع - ا - مص م (ئیفغتیسال - ixtisal): خوشستن، خوشوردن.
- اغتشاش** - ع - ا - مص م (ئیفغتیشاش - ixtișaş): ئاژاوه و هه راو هه نگامه، غه لوغوش، تیکوپیک چون.
- اغتصاب** - ع - مص - م (ئیفغتیساب -

- اغرب** - ع - ص - ت (ئه غره ب - exreb):
غریب تر.
- اغره** - ع - ص - ا (ئه غیره - exire):
هه لئه له تاو و له خوایی و هه رزه کاری
بیته زموون.
- اگره** - ع - ص - ا (ئوگره - uxre): زام و
وهره م که له ملی مروفت بیت.
- اغشیه** - ع - ا (ئه غشییه - exşiye):
په رده، روو پووش.
- اغصان** - ع - ا (ئه غسان - exsan): لق
و پو و نیهال، چل.
- اغفال** - ع - مص - م (ئیغفال - ixfal):
هه لئه له تاو، ئیغفال کردن، گیلکردن.
- اغلاء** - ع - مص - م (ئیغلاء - ixla):
گران کردنی نرخ، گران کرین، کولاندنی
تاو.
- اغلاط** - ع - ا (ئه غلات - exlat): هه له،
خه له ت، شاش.
- اغلاق** - ع - مص م (ئیغلاغ - ixlax):
داخستن، ئالوزکردنی کاریک، ئالوزاندنی
مه عناو مه بهستی وشه و دهسته واژان.
- اغالال** - ع - ا (ئه غلال - exlal):
تهوق و کووت، کووت و زنجیر، که له پچه و
پیوه ند.
- اغالال** - ع - مص - م (ئیغلال - ixlal):
خیانته کردن، بوغزن، رغن، ناپاکی کردن.
- اغلب** - ع - ص ت (ئه غلب - exleb):
زورتر، زالتر.
- اغلوپه** - ع - ا (ئوغلوته - uxlude):
قسه ی خه له ت، به هه له بردنی که سیک.
- اغلیسون** - ا (ئیغلیسون - ixlîsun):
په لکه ره نگینه، کولکه زپینه،
که سکه سور، زه رینه و سیمینه، پلوره واران.
- اغتساب** (ixtisab): زه وت کردن، غه سپ کردن،
داگیر کردن، نه تکریدن.
- اغتماس** - ع - مص - ل (ئیغتماس -
ixtimas): خو نقوم کردن له تاو دا، خو
به تاو اکریدن.
- اغتمام** - ع - مص - ل (ئیغتمام -
ixtimam): غه مگین بوون. غه مباری،
کو قانباری.
- اغتنام** - ع - مص - م (ئیغتنام -
ixtinam): دهست کهوت، به دهست
خستن.
- اغتیاب** - ع - مص - ل (ئیغتیاب -
ixtiyab): لی خو تیندی پاشمله،
غه بیته کردن.
- اغتیال** - ع - مص - ل (ئیغتیال -
ixtiyal): غافل کوژی، ره شه کوژی،
لیخه فتان.
- اغذیه** - ع - ا (ئه غزیه - exziye):
خوارده مه نی، خو راک.
- اغر** - ع - ص (ئه غهر - exer): چاک،
جوان، پیوای چاکه کار، گه و ره و به شه رف و
دلسوز.
- اغر، اوغور** - تر - ا (ئوغور - uxur):
سه فهر، سه لامه تی له سه فهر دا، خیردیتن
له سه فهر دا، به ره کهت، شادی،
به خته و هری.
- اغراء** - ع - مص (ئیغراء - ixra):
دنه دان، ته ماح خستنه بهر، هه لئه له تاندن،
خاپاندن.
- اغراض** - ع - ا (ئه غراز - exraz):
مه به سته کان.
- اغراق** - ع - ا - مص (ئیغراق - ixrax):
مو بالغه، زیده رویی.

- اغماء** - ع - مص - م (ئیغماء - ixma') : بیّهۆشی، بورانه وه، له خۆچوون، له هۆش چوون.
- اغماض** - ع - مص - م (ئیغماز - ixmaz) : چاوپۆشی، چاوانوو قاندن.
- اغنی** - ع - ص - ت (ئه غنا - exna) : دهوله مه ندرتر، زهنگینتر.
- اغناء** - م - مص (ئیغناء - ixna') : دهوله مه ندرکردن، زهنگین کردن.
- اغنام** - ع - ا (ئه غنام - exnam) : مه پرو پهزان.
- اغنیاء** - ع - ا - ص (ئه غنیاء - exniya') : دهوله مه ندان، زهنگینان.
- اغنیه** - ع - ا (ئوغنییه - uxniye) : تاواز، سروود، گۆرانی، ستران.
- اغواء** - ع - مص - م (ئیغشاء - ixva') : گومرکردن، هه له خه له تاندن، له پێده رکردن.
- اغیار** - ع - ا (ئه غیار - exyar) : ئه غیار، بیگانان، غه واران.
- اف** - ع (ئوف - uf) : ئوف، ده رپرینی بیژاری.
- افاده**، **افادت** - ع - مص - م (ئیفاده، ئیفادهت - ifade, ifadet) : سود پیگه یاندن، فیزو ده عیه زلی، خویه زلزانین.
- افاضه** - ع - مص - م (ئیفاضه - ifaze) : ئاو به خۆداکردن، پرکردنی کاسه تا لیسو ریژبوون. شاره زایی له قسه کردندا به راده ی سوودگه یاندن.
- افاضل** - ع - ا (ئه فاضیل - efazil) : کۆی افضل (ئه فزهل) : بالاتر له پرووی زانست و بنه چه و ره چه له که وه.
- افاعی** - ع - ا (ئه فاعی - efa'i) : ماران، ئه ژدیها.
- افاقه** - ع - مص - ل (ئیفاغه - ifaxe) : ئیفاقه، چاک بوونه وه، وه هۆش هاتنه وه، شفا.
- افام** - ا (ئه فام - efam) : قه رز.
- افانین** - ع - ا (ئه فانین - efanîn) : لق و پۆپی دره ختان.
- افاویه** - ع - ا (ئه فاقییه - efaviye) : به هارات.
- افنده** - ع - ا (ئه فئیده - efide) : دلان.
- افت** - ا - مص (ئوфт - uft) : که موکوری، که می، نو قستانی.
- افتاء** - ع - مص - ل (ئیفتاء - ifta') : فه توادان، ئاشکرکردنی حوکم.
- افتادن** - مص - ل (ئوفتادهن - uftaden) : به ربوونه وه. له پیکه وتن، روودانی کاریک، که فتن.
- افتاده** - ا - مص (ئوفتاده - uftade) : پیرو په که که وتوو، که ساس و زه بوون، که نه فت.
- افتالیدن** - مص (ئیفتالییدن - iftalîden) : په راگه نده کردن، توڤدان، بلا و کردنه وه.
- افتتاح** - ع - مص - ل (ئیفتیتاها - iftitah) : کردنه وه، ده ست پیکردن.
- افتتان** - ع - مص (ئیفتیتان - iftitan) : فیتنه هه لگی رساندن.
- افتخار** - ع - ا - مص - ل (ئیفتیخار - iftixar) : فه خرکردن، شانازی کردن، سه رفرازی، سه ره رزی.
- افتد** - (ئه فتید - eftid) : عه جیب. سه یر.
- افتراء** - ع - مص - ل (ئیفتیراء - iftira') : بوختان بو کردن.

- افتراس** - ع - مص - م (ئیفتیراس - iftiraz): پارچه پارچه کردن و هلدیرینی نیچیر.
- افتراض** - ع - مص - م (ئیفتیراز - iftiraz): فهرز و واجب. فهرز کردن.
- افتراق** - ع - ا - مص - ل (ئیفتیراغ - iftirax): جودایی، له یه کدی جیابوونه وه.
- افتضاح** - ع - مص - ل (ئیفتیزاه - iftizah): ریسوایی، به دناوی، ریسوابوون.
- افتعال** - ع - مص - م (ئیفتیئال - iftial): بوختان و درۆ هه لبه ستن بو که سیک، داهیتان.
- افتقاد** - ع - مص (ئیفتیغاد - iftixad): ونکردن، له ده ست دان.
- افتقار** - ع - مص - ل (ئیفتیغار - iftixar): هه ژار بوون، بینه وایی.
- افتکاک** - ع - مص - ل (ئیفتیکاک - iftikak): لیک جیابوونه وه.
- افت و خیز** - ا - مر (ئوفت و خیز - uftuxîz): که وتن و هه ستان.
- افتیمون** - ا (ئه فتیمون - eftûmun): زیره.
- افچه** - ا (ئوفچه، ئه فچه - ufçe, efçe): داهۆل.
- افحش** - ع - ص - ت (ئه فه هه ش - efheş): ئاشکراتر، حه یابه رتر.
- افخم** - ع - ص - ت (ئه فخم - efxem): پایه به رتر، به قه درتر.
- افد** - ص - (ئه فد، ئه فید - efd, efid): عه جیب، سه یر.
- افدر** - ا (ئه فدر - efder): برای باب، مام، ها پۆ.
- افدستا** - ا (ئه فدیستا - efdista): باشتترین ستایش، ستایشی سه یر.
- افدم** - ا (ئه فدوم - efdum): ئه نجم، ثاقیبه ت، ئاکام.
- افدیدن** - مص - ل (ئه فدییده ن - efdîden): سه رسورمان، ته عه جو بکردن، حه په سان.
- افر** - (ئوفر - ufr): پیشکده شکردن، به خشین، پیشنیاز.
- افرا** - ا (ئه فرا - efra): دره ختیکه له باه تی چنار.
- افراختن** - مص - م (ئه فراختن - efrachten): به رزکردنه وه. هه لکردن.
- افراخته** - ا - مف (ئه فراخته - efrachte): هه لکراو، به رزکراوه.
- افرازنده** - ا - فا (ئه فرازنده - efraczende): هه لکهر، به رزکه ره وه.
- افراز** - ا (ئه فراز - efracz): هه وراز، به رز.
- سرافراز** - ا - فا (سه ر ئه فراز - serefracz): سه ربه رز، سه رفراز.
- افراد** - ع - ا (ئه فراد - efracd): تاککردنه وه ی شتیک، به تنی ده ست دانه کاریک.
- افراز** - ا (ئه فراز - efracz): جیا کردنه وه ی شتیک له شتیک دی. هه لا ویردان.
- افرازیدن** - مص - م (ئه فرازیده ن - efraczîden): رازاندنه وه، هه لکردن، به رزکردنه وه، ئالا هه لکردن.
- افراز** - ع - ا (ئه فراز - efracz): که نال، سه رچاوه، کانی، خپوه ت، سه را په رده، دیوانی میر.
- افراس** - ع - ا (ئه فراس - efracas): ئه سپان.

- افراشتن** - ا - مص - م (ئه فراشتهن - efruzîden): پروانه: **ئه فروختن** / ئه فروختهن.
- افروشه** - ا (ئه فروشه - efruşe): جوړه
 هه لویه که له ناردو روڼ و هه نگوین
 دروست ده کړئ.
- افروغ** - ا (ئه فروغ - efrûx): تیشک،
 روناکي، پرته و.
- افریسموس** - ا (ئه فریسموس - efrîsmüs): نه خوشیبه که که له هه ندى
 پیاوړا دهرده که وئ، کیږه په پهمی
 بهرده وام.
- افزار** - ا (ئه فزار - efzar): نامیر،
 ئه وزار، ئالت و بهاراتی نیو خواردن و
 چیشته.
- افزارمند** - ا (ئه فزارمند - efzarmend)
 که به نامیر کار بکات، نامیردار.
- افزودن** - مص - م (ئه فزودن - efzuden): زیاد کردن، زیاد بوون.
- افزولیدن** - مص - م (ئه فزولیدن - efjulîden): پهریشان کردن، پهره اگه نده
 کردن.
- افساد** - ع - مص - م (ئیفساد - ifsad):
 فساد کردن، ئاژاوه و فیتنه هه لگیرساندن،
 گه نده لکردن.
- افسار** - ا (ئه فسار - efsar): هه وسار،
 ره شمه.
- افسان** - ا (ئه فسان - efsan): هه سان،
 هه ستان، بهردیکه چه قو کیردی پی تیر
 ده که نه وه، ئه فسانه و حیکایه ت.
- افسانه** - ا (ئه فسانه - efsane):
 سه ربورد، به سه رهات، حیکایه ت، نه قل،
 داستان.
- افراشته** - ا - مف (ئه فراشته - efraşte):
 هه لکراو.
- افراض** - ع - مص - م (ئیفراز - ifraz):
 به شه ئازوقه دان به که سیک، زوربوونی په ز
 به راده بیک که زه کاتی بکه وئ.
- افراط** - ع - مص - ا (ئیفراط - ifrat):
 توندپه وی، له هه دهرچوون، زیادپه وی.
- افراض** - ا (ئه فراز - efraz): خواردنی
 زیندانیان.
- افریون** - ا (ئه فریبون - eferbiyun):
 جوړه گیایه که.
- افرنج** - ا (ئه فرنج - efrenc): فره نگي،
 بیگانه ی نه وروپایی.
- افرنده** - ا (ئه فرنده - efrend): فره وشکو،
 ناسکی و جوانی.
- افرنیدن** - مص (ئه فرنه ندیدهن -
 efrendîden): رازاندنه وه، جوانکردن.
- افرنگ** - ا (ئه فرنه نگ - efreng):
 فره وشکو، بیگانه، ته ختی پاشایه تی.
- افرنگی** - ص - ن (ئه فرنه نگي -
 efrengî): فره نگي. نه وروپایی.
- افروختن** - مص - م (ئه فروختهن -
 efruxten): هه لکردنی ئاگر. چرا،
 روشنکردن.
- افروزانیدن**، **افروزانیدن** - مص -
 م (ئه فروزاندهن، ئه فروزانیدهن -
 efruzanîden): هه لگیرساندن،
 هه لکردن، رووناککردن.
- افروزه** - ا (ئه فروزه - efruze): پلیته ی
 چرا، دهسته چيله.
- افروزیدن** - مص (ئه فروزیدهن -

- افساییدن** - مص - م (ئه فساییدن - (efsayîden): ئه فسونکردن، رامکردن و دهسته مۆکردن، که ویکردن.
- افسد** - ع - ص - ت (ئه فسهد - (efsed): فاسیدتر، به دتر، گهنده لتر.
- افسر** - ا (ئه فسهر - (efser): تاج، کلاوی پاشایی، خودان پلهی سوپایی (ئه فسهر).
- افسردن** - مص - ل (ئه فسوردن - (efsurden): سیس بوون و ژاکان، ساردبوونهوه، دل ساردبوونهوه، به ستان له ئه نجامی سه رمادا، بنیسان.
- افسورده** - ا - مص (ئه فسورده - (efsurde): دلته نگ، به ستوو، ژاکاو، سیس، غه مگین.
- افسوس** - ا (ئه فسووس - (efsûs): حه یف، مه خابن، زولم، سته م، حه سره ت، خه م، په ژاره، گالته وگه پ، ته وس و توانج.
- افسون** - ا (ئه فسون - (efsûn): فیل، حیله، سیحر، جادوو.
- افسونگر، فسونگر** - ص - شخ (ئه فسونگر، فسونگر - (efsûnger, fisûnger): جادوگر.
- افشاز، جادووباز**.
- افشاء** - مص - م (ئیفشاء - (ifşa): ئاشکراکردن، په رته وازه کردن، بلا وده پیکردن.
- افشار** - ا (ئه فشار - (efşar): ناوی به کیکه له خانه کانی ته خته نهرد (تاوله)، ناوی ئاهه نگینکی مؤسیقی ئیرانییه، تایفه یه کی ئیرانییه.
- افشاندن** - مص - م (ئه فشاندن - (efşanden): رشتن و بلا وکردنه وه، وه شاندن.
- افشانیدن** - مص (ئه فشاییدن - (efşanîden): تۆودان.
- افشرج** - ا (ئه فشورهج - (efşurec): ناوی میوه که له ئه نجامی گوشینی وهرگیرایی.
- افشردن** - مص - م (ئه فشوردهن - (efşurden): گوشاردان، گوشین.
- افشورده، فشورده** - ا - مف (ئه فشورده، فشورده - (efşurde, fşurde): گوشراو.
- افشره** - ا (ئه فشوره - (efşure): ناوی میوه که به گوشین گیرایی.
- افشک، افشنگ** - ا (ئه فشکه، ئه فشه نگ - (efşek, efşeng): شه ونم، ئاونگ، خوناث.
- افشون** - ا (ئه فشون - (efşun): شهن، شهنه.
- افشه** - ا (ئه فشه - (efşe): ساوار، ساوهر، گهنه کوتراو.
- افصح** - ع - ص - ت (ئه فسهه - (efseh): ره وائتر، به زمانتر.
- افضال** - ع - مص - م (ئیفضال - (ifzal): زیاد کردن، بالاتر له رووی بنه چه وه، به خشش، چاکی کردن.
- افطار** - ع - مص - م (ئیفتار - (iftar): فتارکردنه وه، رۆژو شکانندن، به ربانگ.
- افطع** - ع - ص (ئه فتهه - (efteh): که پو پان، سه ربان.
- افطس** - ع - ص (ئه فتهس - (eftes): لوت فس، فه نسه.
- افعال** - ع - ا (ئه فئال - (efal): کارو کرده وان.
- افعی** - ع - ا (ئه فئا - (efa): ماری گه وره، نه ژدیها.

- افغان** - (ئه فغان - efxan): هاوار،
ټاھونالہ.
- افغانی** - ص - ن (ئه فغانی - efxanî):
خه لکی ټه فغانستان.
- افق** - ع - ا (ئوفوغ - uflux): ئاسو،
داویننی ئاسمان، په راویزی ئاسمان.
- افکار** - ع - ا (ئه فکار - efkar): هزرو
بیران.
- افکندن** - مص - م (ئه فکه ندهن -
efkenden): توردان، راخستننی
فه رش.
- افگار** - ص (ئه فگار - efgar): ره نجاو،
زامدار، ماندوو.
- دل افگار، دلفگار** - ص (دل ټه فگار،
دلفیگار - dilefgar, dilfigar):
دل ټه شاو، دل بریندار، دلبرین.
- افگانه** - ا (ئه فگانه - efgane): مندالی
نه به کامی له بار چوو.
- افلاک** - ع - ا (ئه فلاک - eflak):
ئاسمانان.
- افلاس** - ع - مص - ل (ئی فلاس - iflas):
نابوت بوون، نادارا بوون، دهستکورتی و
بینه وایی.
- افلنجه** - ا (ئه فله نجه - eflence): جوړه
گیایه که.
- افناء** - ع - مص - م (ئی فناء - ifna):
نه هیشتن، فه ناکردن، دالاویتز برین،
یافتبرین.
- افنان** - ع - ا (ئه فنان - efnan): لق و
پویان، چل.
- افندی** - تر - ا (ئه فه ندی - efendî):
له قه بیکه بو ریزلینان، وهک: بهگ، ناغا،
ټه مه زیاتر بو خوینه وارو زاناو نووسهران
- به کارها تووه.
- افندیدن** - مص - ل (ئه فه ندیدهن -
efendîden): شه پرکردن.
- افواج** - ع - ا (ئه فواج - efvac): دهسته
دهسته.
- افواه** - ع - ا (ئه فشاھ - efvah): دهم و
زاران.
- افواه** - ا (ئه فشاھ - efvah):
ټالته و به هاراتی تام و بو خویشی
خوارده مه نی.
- افول** - ع - مص (ئوفول - ufül):
ټاوابوون، دیارنه مان، ټاوابوونی ستیران.
- افهام** - ع - مص - ل (ئی فهام - ifham):
تیگه یاندن.
- افیون** - ا (ئه فیون - efyün): ټه فیون،
تیلیاک، شیلهی خه شخاش.
- افیونی** - ص - ن (ئه فیونی - efyunî):
که سیک که خووی به کیشان یان خواردنی
تیلیاکه وه گرتی، ټه فیونکیټش.
- اقارب** - ع - ص - ا (ئه غاریب -
exarib): خزم و کهس و کاران.
- اقاقیا** - ا (ئه غاغیا - exaxiya): جوړه
دره ختیکه.
- اقاله، اقات** - ع - مص - م (ئیغاله،
ئیغاله ت - ixale, ixalet):
هه لوه شانده وهی مامه له و سه ودا.
- اقالیم** - ع - ا (ئه غالیم - exalîm):
ئیقلیم، کیشوهر، ولات، مه لبه ند، ناوچه،
هه ریم.
- اقامه، اقامت** - ع - مص - ل (ئیغامه،
ئیغامه ت - ixame, ixamet):
وهستان، نیشته جی بوون، ټاکنجی بوون.

اقانیم - ا (ئه غانیم - exanîm): کۆی
 اقموم / ئقنوم - ه: شه خس، بناوان و هوئی
 شتیک.

اقانیم ثلاثه - ا (ئه غانیمی سه لاسه -
 exanîmi selase): له لای مه سیحیان
 ده کاته: باب، کور، روحی قودس.

اقباض - ع - مص - م (ئیغباز - ixbaz):
 گرتن، له مامه له و سه وداو ئالوو پیرش دا
 به کار دیت.

اقبال - ع - مص - م (ئیغبال - ixbal):
 هاتن، بهخت و نیوچه وان، به غبال،
 ئیقبال، تالغ، شانس، هیر.

اقبح - ع - ص - ت (ئه غبهه - exbeh):
 ناشرین تر، بلح تر.

اقتباس - ع - صم (ئیغباس - ixtibas):
 سوود وهرگرتن و زانست فیربوون له
 که سیکه وه، له ره وان بیژیدا بریتیه له
 به کارهینانی ئایه تی قورئان یان
 دهسته وازه یه که له فرموده کان. له شیعو
 په خشاندا بی ئه وهی ئاماژه بکری که له چ
 شوینیکه وه نه قل کراوه، نه قل کردن و
 وهرگرتنی بابه تیک له کتیب یان
 روژنامه وه.

اقتحام - ع - مص (ئیغبتهام -
 ixtiham): خو هه لقورتانندن له کاریک
 به بی بیرکردنه وه، خو خستنه نارحه تی و
 سه ریه شه وه، به سووک زانینی که سیک،
 هه لمه تبردن.

اقتداء - ع - مص - م (ئیغبتهاداء -
 ixtida): په پیره وکردن، نوپژکردن له
 پشت پیش نوپژه وه.

اقتراح - ا - مص - م (ئیغبتهیراه -
 ixtirah): پیشنیاز.

اقتراع - ع - مص ل (ئیغبتهیراء -
 'ixtira): تیرو پشک، قورعه کردن.

اقتران - ع - ا - مص ل (ئیغبتهیران -
 'ixtiran): نزیک بوونه وه، بوون به یار
 له گه ل که سیکدا، نزیک و په یوه ندی،
 به یه ک گه بیشتن.

اقتسام - ع - مص - م (ئیغبتهیسام -
 'ixtisam): دابه شکردن، سویتند خواردن.

اقتصاد - ع - مص - ل (ئیغبتهیساد -
 'ixtisad): پاشه کهوت، دهستگرتنه وه له
 خه رجی دا، دهست پیوه گرتن.

اقتصاص - ع - مص - ل (ئیغبتهیساس -
 'ixtisas): چیرۆک گوتن، تۆله سه نندن.

اقتضاء - ع - مص - م (ئیغبتهیضاء -
 'ixtiza): داواکردنه وهی قهرز، داواکردن
 و وهرگرتنه وهی قهرز، تکا، داوا.

اقتضاب - ع - مص (ئیغبتهیضاب -
 'ixtizab): برین، برینی لق و نیهال له
 دره ختان.

اقتطاع - ع - مص - م (ئیغبتهیطاء -
 'ixtita): میوه چنن، برین.

اقتفاء - ع - مص - م (ئیغبتهیفاء -
 'ixtifa): په پیره وی کردن، شوین پی
 هه لگرتن.

اقتلاع - ع - مص (ئیغبتهیلاء - 'ixtila):
 هه لکه نندن، له بن و بیخه وه هه لکه نندن،
 ریشه کیشی.

اقتناء - ع - مص - م (ئیغبتهیناء -
 'ixtina): به ده سه ته هیتان و
 پاشه که و تکردنی سه ره وت و سامان.

اقحوان - ع - ا (ئوغهوقان - uxhuvan):
 جوژه گولیکه. جوژه گیایه کی بوژ خو شه،
 پونگه.

اقتراع - ع - مص ل (ئیغبتهیراء -
 'ixtira): تیرو پشک، قورعه کردن.

اقتران - ع - ا - مص ل (ئیغبتهیران -
 'ixtiran): نزیک بوونه وه، بوون به یار
 له گه ل که سیکدا، نزیک و په یوه ندی،
 به یه ک گه بیشتن.

اقتسام - ع - مص - م (ئیغبتهیسام -
 'ixtisam): دابه شکردن، سویتند خواردن.

اقتصاد - ع - مص - ل (ئیغبتهیساد -
 'ixtisad): پاشه کهوت، دهستگرتنه وه له
 خه رجی دا، دهست پیوه گرتن.

اقتصاص - ع - مص - ل (ئیغبتهیساس -
 'ixtisas): چیرۆک گوتن، تۆله سه نندن.

اقتضاء - ع - مص - م (ئیغبتهیضاء -
 'ixtiza): داواکردنه وهی قهرز، داواکردن
 و وهرگرتنه وهی قهرز، تکا، داوا.

اقتضاب - ع - مص (ئیغبتهیضاب -
 'ixtizab): برین، برینی لق و نیهال له
 دره ختان.

اقتطاع - ع - مص - م (ئیغبتهیطاء -
 'ixtita): میوه چنن، برین.

اقتفاء - ع - مص - م (ئیغبتهیفاء -
 'ixtifa): په پیره وی کردن، شوین پی
 هه لگرتن.

اقتلاع - ع - مص (ئیغبتهیلاء - 'ixtila):
 هه لکه نندن، له بن و بیخه وه هه لکه نندن،
 ریشه کیشی.

اقتناء - ع - مص - م (ئیغبتهیناء -
 'ixtina): به ده سه ته هیتان و
 پاشه که و تکردنی سه ره وت و سامان.

اقحوان - ع - ا (ئوغهوقان - uxhuvan):
 جوژه گولیکه. جوژه گیایه کی بوژ خو شه،
 پونگه.

- اقداح** - ع - (ئه غداه - exdah): لټوان، په رداخ، گلاس، قه دهح، باده.
- اقدام** - ع - (ئه غدام - exdam): پټیان، هه نگاو.
- اقدام** - ع - مص - م (ئیغدام - ixdam): چوونه پټش، نازایه تی، دلیری.
- اقدس** - ع - ص (ئه غدهس - exdes): پاکتر، پیرۆزتر.
- اقدام** - ع - ص - ت (ئه غدهم - exdem): دټرینه و کونتر.
- اقرار** - ع - مص - ل (ئیغرار - ixrar): دان پټیدانان، دهر پرنی ئاشکراو راسته و خوئی مه به ست.
- اقرار** - ع - مص (ئیغراء - ixra): قورعه راکیشان.
- اقران** - ع - (ئه غران - exran): نزیکان، هاوچه شنان، هاو پټیان، هاوگوف، ئاوزه.
- اقراب** - ع - ص - ت (ئه غره ب - exreb): نزیکتر.
- اقربا** - ع - ص - (ئه غریبا - exriba): خزمان، نزیکان، کهس و کار، خویشان.
- اقرع** - ع - ص (ئه غره - exre): پیاوټیک که قژی سه ری روتا بیته وه، که چهل.
- اقساط** - ع - (ئه غسات - exsat): به شټیک، قهرزټیک که بۆ دانه وهی بکری به چهند به شټیکه وه. بهش، بر.
- اقساط** - ع - مص - م (ئیغسات - ixsat): دادوه ری، عه داله ت کردن.
- اقسام** - ع - (ئه غسام - exsam): چهند به شټیک.
- اقصی** - ع - ص - ت (ئه غسا - exsa):
- دوورتر.
- اقصاء** - ع - مص م (ئیغساء - ixsa): لابردن، دوورخستنه وه.
- اقصاء** - ع - (ئه غساء - exsa): دوور.
- اقتصر** - ع - ص - ت (ئه غسه ر - exser): کورتر.
- اقتط** - (ئه غته ت - exet) په نیر، که شک.
- اقتطاب** - ع - (ئه غتتاب - extab): قوتب، گه وره، پیری ته ریه ته تی پایه به رز، جه مسهر.
- اقتطار** - ع - (ئه غتار - extar): ناوچه، ولات، ئیقلم.
- اقتطاع** - ع - مص (ئیغتاء - ixta): شټیک له خوت ببری و بیده ی به که سټیکی دی، به خشینی مولکیک یان پارچه زه وییه ک به که سټیک تا به دهرامه ته که ی بژی، تیول.
- اقتطع** - ع - ص (ئه غته - exte): پیای ده ست بریاو، ده ستبراو.
- اقتطاد** - ع - مص - م (ئیغتاد - ix'ad): دانیشاندن، خزمه تکردنی که سټیک.
- اقتفال** - ع - (ئه غفال - exfal): قفل، کلبل.
- اقتل** - ع - ص (ئه غهل - exel): که متر.
- اقتلال** - ع - مص - م (ئیغلال - ixlal): که مکردن.
- اقتلام** - ع - مص - م (ئه غلام - exlam): قه له م، پټنوس.
- اقتلم** - (ئیغلم - ixlim): ولات، ناوچه، کیشور، هه رټیم.
- اقتلمیا** - ل - (ئیغلمیا - ixlimiya): ورده ی بنی زټرو زیو، خوئی زټر، به راده.

- اقمار** - ع - (ئه غمار - exmar): مانگ، هه یق.
- اقمشه** - ع - (ئه غمیشه - exmişe): کوتال، قوماش.
- اقناع** - ع - مص - م (ئیغناء - ixna'): رازی کردن، قه ناعهت پیکردن، هینانه رهدا.
- اقوی** - ع - ص (ئه غشا - exva): به توانا تر، مکومتر. به هیتتر، قایمتر.
- اقواء** - ع - مص - ل (ئیغشاء - ixva'): ته و او بوونی تیشوو، بی تیشوو مانه وه.
- اقوات** - ع - (ئه غشات - exvat): خوارده مه نی، خوړاک، قووت.
- اقوام** - ع - (ئه غغام - exvam): تیره و تایفه، قه وم و قبيله.
- اقویاء** - ع - ص - (ئه غقیاء - exviya'): به توانایان، هیزداران.
- اقیانوس** - (ئو غیانوس - uxyanus): ئوقیانوس، ده ربای زۆر گه و ره، ئوقیانوسی مه زن، ئوقیانوسی ئه تلّه سی، ئوقیانوسی هندی، ئوقیانوسی به سته له کی باکوور، ئوقیانوسی به سته له کی باشوور، ده ربالووش، زه ربالووش.
- اکابر** - ع - ص - (ئه کابر - ekabir): کۆی اکبر - (ئه کبر): مه زنان.
- اکاذیب** - ع - (ئه کاذیب - ekazîb): درۆیان، ده له سه.
- اکارس** - (ئه کاریس - ekaris): کارگ، قارچک، هه لچ.
- اکارع** - ع - (ئه کاری - ekari'): کۆی گراع: (کوراع): نه: که له پاچه، سه روپیتی ره شه و لاخ یان چه یوان.
- اکاسره** - ع - (ئه کاسیره - ekasire): کۆی کیسرا / کیسرایه، به عه ره بیکراوی
- (خسرو) ده وه.
- اکال** - ع - ص (ئه کال - ekkal): زۆرخۆر، فره خوړ، بخوړ.
- اکالیپتوس** - ل . ا (ئوکالیپتوس - ukalîptus): دره ختی کالیپتوس.
- اکالیل** - ع - (ئه کالیل - ekalîl): تاج، ئه فسه ر، تاجه گولینه، دواخ.
- اکباد** - ع - (ئه کباد - ekbad): جه رگ، جگه ر.
- اکبر** - ع - ص - ت (ئه کبر - ekber): مه زنتر، گه و ره تر.
- اکتاف** - ع - (ئه کتاف - ektaf): شان.
- اکتبر** - (ئوکتوبر - uktubr): مانگی ده یه می سالی زایینی.
- اکتجال** - ع - مص - م (ئیکتیجال - iktihal): چاوړشتن، سورمه له چاوکردن.
- اکتساب** - ع - مص - م (ئیکتیساب - iktisab): به ده ست هینان.
- اکتشاف** - ع - مص - م (ئیکتیشاف - iktişaf): که شفبوون، که و تنه روو، ناشکر ابوون.
- اکتفاء** - ع - مص - م (ئیکتیفاء - iktifa'): به سکردن، کیفایه ت کردن.
- اکتناه** - ع - مص - ل (ئیکتناه - ikti-nah): گه یشتنه بنج و بناوانی شتیک، په ببردن به ماهیه ت و نه یینی شتیک.
- اکثار** - ع - مص - م (ئیکسار - iksar): زۆر کردن.
- اکثر** - ع - ص - ت (ئه کسه ر - ekser): زۆر تر.
- اکثم** - ع - ص (ئه کسه م - eksem): پیاوی ورگن، تیرخوړاک، زگن.

- اکحل** - ع - ص (ئه کههل - ekhel):
چاو به کل. پیاوی برژانگ رهش.
- اکذوبه** - ع - ا (ئوکزوبه - ukzübe):
درۆ، قسهی درۆو بی بنج و بناوان، دهلهسه.
- اکرام** - ع - مص - م (ئیکرام - ikram):
رتیزگرتن، بهخشیش پیدان.
- اکراه** - ع - مص - م (ئیکراه - ikrah):
ناچارکردن، تویزی.
- اکرم** - ع - ص (ئه کرهم - ekrem):
سهخیتتر، گه وره تر.
- اکزما** - فر - ا (ئیکزما - ikzima):
جۆره نه خویشیه کی پیسته.
- اکسون** - ا (ئیکسون - iksûn):
جۆره جلیکی رهشی گران به هایه.
- اکسید** - (ئوکسید - uksîd):
ئوکسید.
- اکسیداسیون** - فر - ا (ئوکسیداسیون - uksîdasyun):
پروژه سسهی نه کسه ده کردن.
- اکسید دوزنگ** - ا (ئوکسیددوزهنگ - uksîddûzeng):
ئوکسیدی دوو زهنگ.
- اکسید دو کرین** - ا (ئوکسیددو کاربون - uksîddûkarbun):
دووه م ئوکسیدی کاربون.
- اکسید کلسیوم** - ا (ئوکسید کالسیوم - uksîdkalîsyum):
قسل، ئاههک، قسر.
- اکسیر** - ل - ا (ئیکسیر - iksîr):
ئیکسیر، کیمیا، ههر شتیک زۆر به که لک و نایاب بی.
- اکسیژن** - فر - ا (ئوکسیژن - uksîjin):
ئوکسجین.
- اکسیژناسیون** - فر - ا (ئوکسیژناسیون - uksîjnasiyun):
پروژه سسهی ئوکسجیناوی کردنی ته نیک.
- اکفاء** - ع - مص - م (ئیکفاء - ikfa'):
چه مانده وه، خوارکردن.
- اکل** - ع - ا (ئه کل - ekl):
خواردن.
- اکلیل** - ع - ا (ئیکلیل - iklîl):
تاج، ئه فسه ر، دواخ.
- اکلیل الجبل** - ع - ا - فر (ئیکلیلول - iklîlul icebel):
ئه لجه بل، ئه کلیلی کتییی. گیایه که.
- اکلیون، اگلیون** - ا (ئه کلیون، ئه گلیون - ekliyun):
ئینجیل، پارچه ی حه و تره نگ، جۆره قوماشیکی ئاوریشمی گولداره.
- اکمال** - ع - مص - م (ئیکمال - ikmal):
ته و او کردن.
- اکمه** - ا (ئه کهمه - ekeme):
ته په، کۆل.
- اکمه** - ع - ص - ت (ئه کهمه - ekme):
کویر، کویری زکماک.
- اکمل** - ع - ص - ت (ئه کهمل - ekmel):
ته و او تر.
- اکناف** - ع - ا (ئه کناف - eknaf):
که ناران، ده و روبه ر.
- اکنون** - ه - ق (ئه کنون - eknûn):
ئیسستا، هه نووکه، فحی کافی، نها، ئیره ننگه.
- اکواب** - ا (ئه کشاب - ekvab):
کوزه، شه ربه، کوپ.
- اکوان** - ا (ئه کفان - ekvan):
کهن، دنیا و بوون، گه ردوون.
- اکوان** - ع - ا (ئه کفان - ekvan):
به پیتی

درك داره، له درهختی ترنج دهچیت.
البا - (ئولبا - ulba): دل و جگه‌ری له
 رۆن و پیازدا سووره‌وه‌کراو، قه‌لی پیفاز.
الباب - ع - (ئه‌لباب - elbab): ئه‌قل
 و ئاوه‌زان.
الباد - (ئه‌لباد - elbad): هه‌لاج.
البته - ع - ق (ئه‌لبه‌تته - elbette):
 هه‌لبه‌ته. بئنگومان.
البسه - ع - (ئه‌لبیسه - elbise):
 جلکوبه‌رگ، پۆشاک.
التباس - ع - مص (ئیلتیباس - iltibas):
 لیج تیبک چوون، به‌هه‌له‌چوون.
التشام - ع - مص - ل (ئیلتیسام -
 iltisam): ده‌مامک کردن، ده‌مپۆشین.
التجاء - ع - مص - م (تلتیجاء -
 iltica): په‌نابردن. بوون به‌په‌نابه‌ر.
التجاج - ع - مص - ل (ئیلتیججاج -
 ilticac): هه‌راوزه‌نا، جۆش و خرۆشی
 ده‌ریا، تیبکه‌ل بوون و گه‌وره‌بوونی
 شه‌پۆلانی ده‌ریا.
الحاد - ع - مص - ل (ئیلهاد - ilhad):
 له‌دین وهرگه‌ران، له‌دین ده‌رچوون.
التحاق - ع - مص (ئیلتیهاغ - iltihax):
 په‌یوه‌ندی کردن.
التحام - مص - ل (ئیلتیهاام - iltiham):
 پتیکه‌وه‌لکان، جۆش خواردن و له‌حیم
 بوونی دووشت به‌یه‌که‌وه.
التذاذ - ع - مص - ل (ئیلتییزاز -
 iltizaz): له‌زه‌ت بردن، له‌زه‌ت بینین،
 له‌مگیز بردن.
التزام - ع - مص - ل (ئیلتییزام -
 iltizam): پابه‌ندی به‌کارێک یان
 شتیکه‌وه.

شانامه، ناوی ئه‌و دێوه‌یه‌که‌له‌گه‌ل
 رۆسته‌مدا که‌وته‌شه‌رو ئه‌نجام کوژرا،
 کوناحکار، گۆلی ئه‌رخه‌وان.
اکویا - (ئه‌کویا - ekûba): دره‌ختیکی
 بچکۆله‌ی جوانه.
اکول - ع - ص (ئه‌کول - ekul):
 زۆرخۆز، چلیس.
اکونومی - ف - (ئیکونومی -
 ikunûmî): ئیختیساد، ئابووری.
اکونومیست - فر - (ئیکونومیست -
 ikunûmîst): پسپۆری ئابووری.
 ئابووریزان.
اکیاس - ع - ا - ص (ئه‌کیاس - ekyas):
 کیسه، وریا، زیره‌ک. زرینگ.
اکیپ - (ئیکیپ - ikîp): ده‌سته‌یه‌ک
 کرێکاری هاو‌پیشه.
اکید - ع - ص - (ئه‌کید - ekîd): مکوم،
 قایم.
اکیدنه - ع - ص (ئیکیدنه - ikîdne):
 ژێژکی ئوستریالیایی.
اکیس - ع - ص - ت (ئه‌کیه‌س - ekyes):
 به‌ئاوه‌زتر، هۆشیارتر، زیره‌کتر.
اگر - په - حرف - (ئه‌گه‌ر - eger):
 ئامرازی مه‌رج، ئه‌گه‌ر.
اگرا - (ئوگرا - ugra): په‌لۆه.
الاغ - تر - (ئولاغ - ulax): گویدریتز،
 ولاخ، هه‌ر.
الامان - ع - (ئه‌له‌ئمان - eleman):
 داواکردنی په‌نا، په‌ناوه‌به‌بردنی
 که‌سێک.
الان - ع - ق (ئه‌لئان - elan): ئیستا،
 نه‌هۆ، هه‌نووکه، ئه‌لعان، نه‌ها، ئیبه‌نگه.
الب - (ئیلب - ilb): جووره‌دره‌ختیکی

- التصاق** - ع - مص - م (ثیلتیساق - iltisax): پیکه‌وه نووسان، لکاندنی شتیک به شتیکه‌وه.
- التفات** - ع - مص - م (ثیلتيفات - iltifat): روودان به کسه‌سئیک، ئاورلیدانه‌وه. بایه‌خ پیدان، به لوتف بوون له‌گه‌ل کسه‌سئیکدا.
- التقاط** - ع - مص - م (ثیلتيفغات - iltixat): هه‌لگرتنه‌وه‌ی شتیک له زه‌وی، چینه‌کردنی مریشک.
- التماس** - ع - مص - م (ثیلتیماس - iltimas): داواکردن، داواکردنی شتیک به‌لالانه‌وه و پارانه‌وه.
- التواء** - ع - مص - م (ثیلتیفاء - iltiva'): پیچ خواردن، پیکه‌وه پیچان، لوولخواردن.
- التون** - تر - ا (ئه‌لتون - eltûn): ئالتون، زبیری سوور، قهره‌واش.
- التهاب** - ع - مص - ل (ثیلتیهاب - iltihab): هه‌لایسانی ناگر، هه‌لایسان.
- التيام** - ع - مص - ل (ثیلتیام - iltiyam): ساریژیوونه‌وه‌ی زام و برین. پیکه‌وه‌لکان.
- الجماء** - ع - مص - م (ئیلجاء - ilca'): ناچارکردن، په‌نادان.
- الجخت** - الچخت - ا (ئه‌لجخت - elcext, elçext): ئه‌لچخت، ته‌ماح.
- الجه** - ا (ئولجه - ulce): تالانی، دیل و ئه‌سیر، ده‌ستکه‌وتی تالانی، غه‌نیمه.
- الحاح** - ع - مص - م (ئیلهاه - ilhah): سوویون و پی داگرتن. داواکردن.
- الحاد** - ع - ا (ئه‌لهاد - elhad): کۆی لحد / له‌حد: گۆر.
- الحاد** - ع - مص - ل (ئیلحداد - ilhad): کوفرو بیدینی، ئینکاری کردنی خوا، له دین دهرچوون.
- الحاق** - ع - مص - ل (ئیلهاغ - ilhax): په‌یوه‌ندی کردن به کسه‌سئیکه‌وه.
- الحان** - ع - ا (ئه‌لهان - elhan): ئاواز.
- الحذر** - ع - ا (ئه‌له‌زه‌ر - elhezher): ئاگادارکردنه‌وه. ترس و پارێز.
- الحق** - ا (ئه‌ل هه‌غ - elhex): ئه‌له‌قی، راستییه‌که‌ی.
- الحمد** - ع - ا (ئه‌له‌مه‌مد - elhemd): سوپاس. ستایش.
- الدنگ** - ا (ئه‌له‌دنگ - eldeng): به‌ره‌للا، بیکار، موفته‌خۆر، مشه‌خۆر.
- الذ** - ع - ص - ت (ئه‌له‌ز - elez): به‌له‌زه‌تتر، به‌تامتر، له‌مگیتتر.
- الرد** - ا (ئه‌له‌رد - elered): ره‌شکه، تۆزی کاکیشان.
- الزام** - ع - مص - م (ئیلزام - ilzam): لازم کردن، واجب‌کردنی کاربک له‌سه‌ر کسه‌سئیک.
- الست** - ع - ا (ئه‌له‌ست - elest): که‌فه‌ل، ران، سمت.
- الست** - ع (ئه‌له‌ستو - elestu): ئایا نیم؟!
- الست** - ع - ا (ئه‌له‌ست - elest): روژی ئه‌زه‌ل، ئه‌و روژه‌ی که‌ خودا روو له‌ خه‌لقه‌نده‌کانی خۆی گوتی: (الست بریکم).
- السنه** - ع - ا (ئه‌له‌سینه - elsine): زمانان، زار.
- الصاق** - ع - مص - م (ئیللساق - ilsax): چه‌سپاندن، لکاندن.

الطاف - ع - ا (ئه‌لتاف - eltaf): لوتف.
الطاف - ع - مص - م (ئیلتاف - iltaf):
 نهرمی و چاکه کردن، ناسکتر، سووکتز.
العاب - ع - مص - م (ئیلعاب - il'ab):
 یاریکردن، خستنه وازی.
العطش - ع - ا (ئه‌ل ته‌ش - eleteş):
 تینویتی، ته‌ژنه‌یی.
الغاء - ع - مص - م (ئیلغاء - ilxa'):
 له‌غووکردنه‌وه، هه‌لوه‌شانندنه‌وه،
 فتکردنه‌وه.
الغاز - ع - ا (ئه‌ل غاز - elxaz): مه‌ته‌ل،
 لوغز.
الف - ع - ا (ئه‌لف - elf): هه‌زار.
الفت - ع - مص - ل (ئولفه‌ت - ulfet):
 هوگری، دوستانیه‌تی، ئولفه‌ت، هاوده‌می،
 خوو پیوه‌گرتن.
الفختن - ع - مص - م (ئه‌لفه‌ختنه‌ن -
 elfexten): کووم کردن، پاشه‌که‌هوت
 کردن.
الفیه - ع - ا - ص (ئه‌لفیه - elfiye):
 هه‌زار، نیوی کتیبیکه له‌مه‌ر ده‌ستووری
 زمانی عه‌ره‌بی.
القاء - ع - ف - مص - م (ئیلغاء -
 ilxa'): فری‌دان.
القاب - ع - ا (ئه‌لغاب - elxab):
 له‌قه‌ب، نازناو.
القاح - ع - مص (ئیلغاه - ilxah):
 ئاوسکردن.
الک - ا (ئه‌له‌ک - elek): هیله‌گ، ئارد
 بیژ.
الک دولک - ا (ئه‌له‌ک دوله‌ک -
 elek dûlek): گه‌مه‌ی هه‌لوکین.
الکا، اولکا، اولکه - ا (ئه‌لکا، ئولکا،
 ئولکه - ulka): زه‌مین، مه‌لپه‌ند، ولات،
 مه‌یدان.
الکتروامان - فر - ا (ئیلکتروئیمان -
 iliktrüiman): موگناتیسی کاره‌بایی.
الکتروتراپی - فر - ا (ئیلکتروتراپی -
 iliktru tirapî): مالیجه‌ی نه‌خوش به
 کاره‌با.
الکتروفور - فر - ا (ئیلکتروفور -
 iliktrufur): ئامپرتیکه بو‌که‌له‌که‌کردنی
 کاره‌با.
الکتروولیت - فر - ا (ئیلکتروولیت -
 iliktrulit): هه‌ر ته‌نپیک به‌هووی هیزی
 کساره‌باوه به‌ش به‌ش ببی، یان
 جیابکرتنه‌وه.
الکتروولیز - فر - ا (ئیلکتروولیز -
 iliktrulîz): جیاکردنه‌وه‌ی ته‌نپیک به
 هووی ته‌زووی کاره‌باوه، وه‌کو جیاکردنه‌وه‌ی
 ئوکسیژین و هایدروژین له‌ئاو.
الکترومتر - فر - ا (ئیلکترومتر -
 iliktrumitr): کاره‌باپیو، ئامپرتیکه بو
 دیاریکردنی ته‌زووی کاره‌با.
الکتروموتور - فر - ا (ئیلکتروموتور -
 iliktrumutur): ئامپیری گورینی
 ته‌زووی کاره‌با بو‌ ته‌زووی میکانیکی.
الکترون - فر (ئیلکترون - iliktrun):
 ئه‌لکترون.
الکتروزه - فر - ص (ئیلکتروزه -
 iliktrîze): به‌ش‌هوق هاتوو، هه‌ر شتی
 قوه‌تی کاره‌بایی تیدابیی.
الکتریسیته - فر - ا (ئیلکتریسیته -
 iliktrîsîte): کاره‌با، ته‌زووی کاره‌با.
الکتریسین - ف - ا (ئیلکتریسین -
 iliktrîsîn): پسپوری کاره‌با.

الطاف - ع - ا (ئه‌لتاف - eltaf): لوتف.
الطاف - ع - مص - م (ئیلتاف - iltaf):
 نهرمی و چاکه کردن، ناسکتر، سووکتز.
العاب - ع - مص - م (ئیلعاب - il'ab):
 یاریکردن، خستنه وازی.
العطش - ع - ا (ئه‌ل ته‌ش - eleteş):
 تینویتی، ته‌ژنه‌یی.
الغاء - ع - مص - م (ئیلغاء - ilxa'):
 له‌غووکردنه‌وه، هه‌لوه‌شانندنه‌وه،
 فتکردنه‌وه.
الغاز - ع - ا (ئه‌ل غاز - elxaz): مه‌ته‌ل،
 لوغز.
الف - ع - ا (ئه‌لف - elf): هه‌زار.
الفت - ع - مص - ل (ئولفه‌ت - ulfet):
 هوگری، دوستانیه‌تی، ئولفه‌ت، هاوده‌می،
 خوو پیوه‌گرتن.
الفختن - ع - مص - م (ئه‌لفه‌ختنه‌ن -
 elfexten): کووم کردن، پاشه‌که‌هوت
 کردن.
الفیه - ع - ا - ص (ئه‌لفیه - elfiye):
 هه‌زار، نیوی کتیبیکه له‌مه‌ر ده‌ستووری
 زمانی عه‌ره‌بی.
القاء - ع - ف - مص - م (ئیلغاء -
 ilxa'): فری‌دان.
القاب - ع - ا (ئه‌لغاب - elxab):
 له‌قه‌ب، نازناو.
القاح - ع - مص (ئیلغاه - ilxah):
 ئاوسکردن.
الک - ا (ئه‌له‌ک - elek): هیله‌گ، ئارد
 بیژ.
الک دولک - ا (ئه‌له‌ک دوله‌ک -
 elek dûlek): گه‌مه‌ی هه‌لوکین.
الکا، اولکا، اولکه - ا (ئه‌لکا، ئولکا،
 ئولکه - ulka): زه‌مین، مه‌لپه‌ند، ولات،
 مه‌یدان.
الکتروامان - فر - ا (ئیلکتروئیمان -
 iliktrüiman): موگناتیسی کاره‌بایی.
الکتروتراپی - فر - ا (ئیلکتروتراپی -
 iliktru tirapî): مالیجه‌ی نه‌خوش به
 کاره‌با.
الکتروفور - فر - ا (ئیلکتروفور -
 iliktrufur): ئامپرتیکه بو‌که‌له‌که‌کردنی
 کاره‌با.
الکتروولیت - فر - ا (ئیلکتروولیت -
 iliktrulit): هه‌ر ته‌نپیک به‌هووی هیزی
 کساره‌باوه به‌ش به‌ش ببی، یان
 جیابکرتنه‌وه.
الکتروولیز - فر - ا (ئیلکتروولیز -
 iliktrulîz): جیاکردنه‌وه‌ی ته‌نپیک به
 هووی ته‌زووی کاره‌باوه، وه‌کو جیاکردنه‌وه‌ی
 ئوکسیژین و هایدروژین له‌ئاو.
الکترومتر - فر - ا (ئیلکترومتر -
 iliktrumitr): کاره‌باپیو، ئامپرتیکه بو
 دیاریکردنی ته‌زووی کاره‌با.
الکتروموتور - فر - ا (ئیلکتروموتور -
 iliktrumutur): ئامپیری گورینی
 ته‌زووی کاره‌با بو‌ ته‌زووی میکانیکی.
الکترون - فر (ئیلکترون - iliktrun):
 ئه‌لکترون.
الکتروزه - فر - ص (ئیلکتروزه -
 iliktrîze): به‌ش‌هوق هاتوو، هه‌ر شتی
 قوه‌تی کاره‌بایی تیدابیی.
الکتریسیته - فر - ا (ئیلکتریسیته -
 iliktrîsîte): کاره‌با، ته‌زووی کاره‌با.
الکتریسین - ف - ا (ئیلکتریسین -
 iliktrîsîn): پسپوری کاره‌با.

پیشبرکپیبه کانی یونانی کون که ههر چوار سال جاریک نه نجامیان دهدا.

المثنی - ع- (ئهلموسه ننا - elmusenna): نوسخه‌ی دووه می ههر نووسینییک.

النح - (ئه لنهج - elnec): رهگی جوړه گیایه که له کونا بو دکتوری به کارهاتووه. گوله کهی له گه لا و گولی گتیره دهچیت.

النک - فر- (ئهولهنگ - uleng): میترگوزار، له وهرگه، پاوهن.

النگو - (ئهله نگو - elengu): بازنگ، موچه وانه، دهسته وانه‌ی زترو زیو.

الو - (ئهله و - elew): شوله‌ی تاگر، هالاښ.

الوار - (ئه لثفار - elvar): تهخته‌ی گه وره، تهخته دار، له وچ.

الوان - ع- (ئه لثقان - elvan): رهنکه کان.

الوف - ع- (ئولوف - uluf): هه زاران.

الوهیه - ع- مص- حغ (ئولوهییه - uluhîye): خوابی، خودایانه. پایه‌ی خوابی.

اله - ع- (ئه لاه - ilah): خوا، یه زدان.

الهام - ع- مص- (ئه لاهام - ilham): شتییک له پر بکه ویتنه دل، ئیلهام، سرووش، سه‌رو.

الهیات - ع (ئه لاهیات - ilahîyat): ئه و زانستانه‌ی که باسی خوا ده کهن.

الیاف - (ئه لیاف - elyaf): ریشاښ.

الیه - ع- (ئه لییه - ilye): دوگ، دوگی مه‌ر.

الیجه - (ئه لیجه - elîce): جوړه پارچه‌ی که ری رتیه که به دست له خوری یان تاو ریشم ده چنری.

الکتربیک - فر- (ئه لکتربیک - iliktrîk): کاره‌با، کاره‌بایی.

الکل - (ئه لکول - elkul): شه‌راب و عه‌ره‌ق، سپرتو.

الکلاتور - (ئه لکولاتور - elkulatur): ماده‌ی که له نه نجامی خوساندنی ته نیتیک له نیتو سپرتو و ده‌ده‌ست دیت.

الکلیسم - فر- (ئه لکولیزم - elkulîzm): راهاتن له‌سه‌ر خوار دنده‌وه به و راده‌ی نه توانی ده‌سته به‌رداری بیی.

الکلیک - فر- ص (ئه لکولیک - elkulîk): کحول دار، مودمن.

الکومتر، **الکلومتر** - فر- (ئه لکومیتیر، ئه لکلومیتیر - elkulumîtr): ئامیتریکه بو دیار بکردنی راده‌ی سپرتو له مه‌شرویاتدا.

الگو - (ئولگو - ulgu): نمونه و شتیوه‌ی شتییک که له کاغه‌ز یان مقه‌وا بردابن و ه‌کو نمونه‌ی جل که خه‌یات قوماشی له‌سه‌ر ده‌پری.

الله - ع- (ئه للا - ellah): خوا، یه زدان.

اللهم - ع (ئه للاهومه - ellahumme): خودایه، ئه‌ی خوا، یا ئه‌للا.

الم - ع- (ئه له‌م - elem): ئازار، ژان، دهر د، رهنج.

الماس - ل- (ئه لماس - elmas): به‌ردتیکی گرانبه‌هایه، ئه‌لماس.

المپیاد - فر- (ئولمپیاد - ulempiyad): به‌و چوار ساله‌ی نیوان یارییه‌کانی ئولمپیاد ده‌گوتری.

المپیک - فر- ص- (ئه لمپیک - ulempîk): جوړه‌کانی وهرزش و

- الیز** - (ئه‌لیز - elîz): جووته و له‌قه، جفته، هه‌لتیزگان.
- الیز زدن** - مص (ئه‌لیز زده‌دن - elîzzeden): جووته وه‌شانندن، هه‌لتیزگانندن.
- الیف** - ع - ص (ئه‌لیف - elîf): هوگر، مالی، یار و دۆست، لف، هاو‌دهم.
- الیم** - ع - ص (ئه‌لیم - elîm): به‌سوئ، تازارده‌ر، پرسۆ، پرئیش.
- ام** - ع - (ئوم - um): دایک، بناوانی هه‌ر شتییک.
- ام الخبائث** - ع - (ئومولخه‌بائس - ummul xeba'is): مه‌ی، شه‌راب.
- ام القوری** - (ئومولغورا - ummulxura): شاری (مه‌ککه).
- ام الکتاب** - (ئومولکی‌تتاب - ummulkitab): سوره‌تی فاتیحا، یان قورئان.
- ام النجوم** - (ئومولنجوم - ummulnucûm): کسه‌شکه‌لان، کاکیشان.
- اماته، اماتت** - ع - مص (ئیماته، ئیماته‌ت - imatet, imate): کوشتن، مراندن.
- امائل** - ع - ص (ئه‌ماسیل - emasil): شه‌ریفت، باشت.
- اماج** - (ئوماج - umac): جوړه شیوئیکه له ناردی گه‌نم دروستده‌کری.
- امار** - (ئه‌مار - emmar): ئه‌مرکه‌ر، هاندان بو شه‌ر.
- اماره** - ع - (ئه‌ماره - emare): نیشانه، عه‌لامه‌ت.
- اماره، امارت** - ع - مص (ئیماره، ئیماره‌ت - imaret, imare): فه‌رمانه‌روایی، بوونه‌میر، میرنشین.
- اماره** - ع - ص (ئیماره - imare): ژماره، ئامار.
- اماکن** - ع - (ئه‌ماکین - emakin): شوئینان.
- امام** - ع - ق (ئه‌مام - emam): پیش، به‌رده‌م.
- امام** - ع - ص - (ئیمام - imam): پیشه‌وا، پیشه‌رو، پیشنوئیش.
- امامت** - ع - مص - ل (ئیمامه‌ت - imamet): پیشنوئیش، پیشه‌وایی کردن.
- امامیه** - ع - ص (ئیمامییه - imamîye): ئه‌و شیعه‌نه‌ی که باوه‌ریان به دوازده ئیمام هه‌یه.
- امان** - ع - ا - مص (ئه‌مان - eman): په‌نا، بیترس بوون، ئه‌مین، ئاسایش و ئارامی.
- امانت** - ع - ا - مص (ئه‌مانه‌ت - emanet): ئه‌مانه‌ت، شتییک که به ئامانه‌ت لای که‌سییک دابنری، ده‌ستپاکی، پیچه‌وانه‌ی خیانه‌ت.
- امانی** - ع - ا - (ئه‌مانی - emanî): ئاوات و ئاره‌زوو.
- امانیک، امونیاک** - (ئه‌مانیاک، ئه‌مونیاک - emunyak - emanîk): گازئیکی بیتره‌نگ و بوئی که‌سکونه.
- امپراتریس** - ل - (ئیمپراتریس - imperatrîs): شابانو، ژنی ئیمپراتور.
- امپراتور** - ل - (ئیمپراتور - imprator): له‌قه‌بی سه‌ردارانی رومی کۆنه، شاهنشا، قه‌رال.

- امپریال** - فر - ص - ا (ئیمپریال - impiryal): شاهنشایی، ئیمپراتوری.
- امپریالیست** - فر - ص (ئیمپریالیست - impiryalist): لایه‌نگری ئیمپریالیسم.
- امپریالیسم** - فر - ا (ئیمپریالیسم - impiryalism): ئیستیعمار، لایه‌نگری له حوکمی ئیمپراتوری، سیاستی که مه‌رام و مه‌بهستی فراوانخوازی و سه‌پاندنی دهسه‌لاتی خوئی به‌سه‌ر ولاتی تر دابن.
- امت** - ع - ا (ئوممهت - ummet): کۆمه‌له‌ خه‌لکیک، جه‌ماعه‌تیک، په‌یره‌وانی یه‌ک پیغه‌مبه‌ر، نه‌ته‌وه.
- امثال** - ع - مص - ل (ئیمتیسال - imtisal): گوت‌رایه‌لی، په‌یره‌وکردنی ریبازتیکیان کارتیکی، گۆشداری، ملکه‌چی.
- امتحان** - ع - مص - م (ئیمتیحان - imtihan): تاقیکردنه‌وه.
- امتداد** - ع - مص - ل (ئیمتیداد - imtidad): درێژه. درێژی.
- امتزاج** - ع - مص - ل (ئیمتیزاج - imtizac): تیکه‌ل بوون، ئاویتته‌ بوون.
- امتصاص** - ع - مص - ل (ئیمتیساس - imtisas): مژین، مژینی شیله‌ی شتیکی، هه‌لمژین.
- امتعه** - ع - ا (ئه‌متیه‌ - emti,e): کالاکان. - شتومه‌ک.
- امتلاء** - ع - مص - ل (ئیمتیلاء - imtila'): پریبوون، پری به‌ده‌رسی و ئینته‌لا.
- امتناع** - ع - مص - ل (ئیمتیناء - imtina'): قه‌بولنه‌کردن، قایلنه‌بوون.
- امتنان** - ع - مص - ل (ئیمتینان - imtinan): منه‌تباربوون، سوپاس.
- امتیاز** - ع - مص - ا (ئیمتیاز - imtiyaz): جیا‌بوونه‌وه، بالاتریوون، هه‌روه‌ها به‌مانای مۆله‌ت دیت، وه‌ک مۆله‌تی کردنه‌وه‌ی کارخانه‌یه‌ک یان ده‌رکردن و بلاوکردنه‌وه‌ی گۆقارو رۆژنامه، نایابی.
- امثل** - ع - ص (ئه‌مسه‌ل - emsel): شه‌ریفت‌ر، باشتر، زیات‌ر.
- امجد** - ع - ص - ت (ئه‌مجه‌د - emced): گه‌وره‌تر، جوامیتر، شکۆدارتر.
- امحاء** - ع - ف - مص - م (ئیمه‌اء - imha'): س‌رینه‌وه. مه‌حوکردنه‌وه، له‌نیوبردن.
- امد** - ع - ا (ئه‌مه‌د - emed): کۆتایی شتیکی، نه‌جه‌ل، غه‌زه‌ب و توره‌یی.
- امداد** - ع - مص - م (ئیمداد - imdad): یاریده‌دان، کۆمه‌ک کردن، هیمدادی.
- امدوحه** - ع - ا (ئومدوه‌ه - umdûhe): ستایش.
- امر** - ع - ا (ئه‌مر - emr): فرمان، حوکم، ئه‌مر، روداو.
- امراء** - ع - ص - ا (ئومه‌راء - umerâ'): میران.
- امرار** - ع - مص - م (ئیمرار - imrar): ره‌تکردن، تیپه‌راندنی که‌سپیک له‌ شویتینیکه‌وه بو شویتینیکی دی. گوزه‌راندنی کات.
- امراض** - ع - ا (ئه‌مراز - emraz): نه‌خۆشیان.
- امرؤ** - ع - ا (ئیمره‌ء - imre'): مرۆف، پیاو.

امفیلان - (ئه موغیه یلان - امفیلان -
 (emuxeylan): موغیه یلان، جوړه
 دره ختیکه.
امکان - ع - مص - م (ئی مگان -
 imkan): توانا بوون به سهر کار تیکدا،
 چه سپاندن.
امکنه - ع - (ئه مکینه - emkine):
 شوتیان.
امل - ع - (ئه مهل - emel): هیوا،
 ناوات، ئومید، هیفی.
امل - ع - ص (ئومول - ummul):
 که سیک که ناشنایی ئادابی تازه بوونه وه
 شارستانیته و مه ده نییته نه بی، زیاتر به
 ژنان ده گوتری.
املاء - ع - ف - مص - م (ئی ملاء -
 imla'): پرکردن، خویندنه وه ی شتیک بو
 که سیک تابینوسیته، چو نیه تی نووسینی
 وشه، دروست نووسین.
املاح - ع - (ئه ملاه - emlah): خوی،
 نهک.
املاق - ع - مص - (ئی ملاغ - imlax):
 برسیته و ده ستکورتی، هه ژاری،
 قه له ندری.
املاک - ع - (ئه ملاک - emlak):
 مولک.
املال - ع - مص - م (ئی ملال - imlal):
 مه لول کردن، ماندوو کردن، بیزار کردن.
املت - (ئوملیت - umlit): هیلکه و
 رۆن، هینک رۆن.
املح - ع - ص (ئه مله ح - emleh):
 به خویتتر، شوترتر، سویتتر.
املس - ع - ص (ئه مله س - emles):
 لووس، نهرم، نیان، ناسک.

امراه - ع - (ئی مره ئه - imre'e): ژن،
 ئافره ت.
امرد - ع - ص (ئه مرده - emred):
 لایک که هیشتا مووی لی نه هاتی، ده م
 رووت، لوسکه، هیز.
امرود - (ئه مرود - emrüd): هه رمی.
امروز - ق (ئی مروز - imrüz): ئه مرۆکه.
امزجه - ع - (ئه مزجه - emzice):
 مجیز، سروشت، میزاج.
امساء - ع - مص - ل (ئی مساء -
 imsa'): ئیواره کردن.
امساک - ع - مص - ل (ئی مساک -
 imsak): نان نه خواردن، پیسکه بی.
امسال - ع - (ئی مسال - imsal):
 ئه مسال.
امسیه - ع - (ئه مسییه - emsiye):
 ئیواران.
امشاسپیند، امشاسفند - په -
 (ئه میشاسپه ند - ئه میشاسفند -
 emişaspend): فریشته، له قه بی
 هوت فریشته ی گه وره بووه.
امشب - ق (ئی مشه ب - imşeb):
 ئه مشه و.
امصار - ع - مص - (ئه مسار -
 emsar): شاران.
امضاء - ع - مص - (ئی مزا - imza):
 ره وان کردن، گوزه راندن، نیشانه و ناویک که
 له پایینی نامه یان قه و الله ده درئ، واژوو.
امعاء - ع - ف - (ئه معاء - em'a):
 ریخۆله کان.
امعان - ع - مص - م (ئی معان - im'an):
 وردبوونه وه و بیرکردنه وه له کار تیک، دوور
 ئه ندیشی.

- سالار، میرالآ. : امم - ع - ا (ئومهم - umem) : میلیله تان.
- امیرالمونین - ع - ا (ئهمیرول موئمینین - emîrul mu'minîn) : میسری ئیمانداران، له قه بی حه رزه تی عه لی کوری ئه بی تالیبه .
- امین - ع - ص (ئهمین - emîn) : جیی باوهر، دروستکار، ئهمین، مایه ی متمانه، ده سپاک.
- اناء - ع - ا (ئیناء - ina') : ده فرو ئامان.
- انابه، انابت - ع - مص - ل (ئینابه، ئینابه ت - inabe, inabet) : گه رانه وه به ره و خوا، تو به کردن، تو به و په شیمانی، گه رانه وه له گوناح و خه تایان.
- انابیب - ع - ا (ئانابیب - enabîb) : بوژی، لووله.
- اناث - ع - ا (ئیناس - inas) : ژنان، مییان.
- اناجیل - ع - ا (ئناجیل - enacîl) : ئینجیله کان، مزگیتی.
- انار - ا (ئانار - enar) : هه نار.
- اناره - ع - مص - م (ئیناره - inare) : روناکردنه وه، شکوفه کردنی دره خت، پرشنگذار.
- انارگیرا - ا (ئانارگیرا - enargîra) : خه شخاش.
- اناشید - ع - ا (ئناشید - enaşîd) : سروودان.
- اناطه - ع - مص - م (ئیناته - inate) : راسپاردن، پی سپاردن.
- انام، انام - ع - ا (ئانام، ئانام - anam enam) : خه لکی، مهردم.
- انامل - ع - ا (ئانامل - enamil) : سه ری قامکان، نووکی په نجه کان.
- امن - ع - ا - مص (ئهمن - emin) : ئاسایش، دلنیاپی.
- امنع - ع - ص - ت (ئهمنه - emne') : قایمتر، به رقه رارتر، پایه به رزتر.
- امنه - ا (ئهمنه - emne) : کو له چیلکه و دار.
- امنیت - ع - مص - جم (ئهمنیه ت - emnîyet) : ئهمینی.
- امنیه - ع - ا (ئومنییه - umniye) : ئارمانج، هیوا، ئاوات، خوزیا.
- اموات - ع - ا (ئهموات - emvat) : مردووان.
- امواج - ع - ا (ئهمواج - emvac) : شه پولان، پیتلین.
- اموال - ع - ا (ئهمقال - emval) : مال و سامان.
- امور - ع - ا (ئومور - umür) : کاروباران، رووداوان.
- اموی - ع - ص - ن (ئومه فی - umevî) : بنه ماله ی ئومه یه .
- امهات - ع - ا (ئومه هات - ummehat) : دایکان، دالگه یل.
- امهال - ع - مص - م (ئیمهال - imhal) : مو له تدان، ده لیقه پیدان.
- امی - ص - ن (ئومی - ummî) : نه خو پنده وار، بیسه واد.
- امید - ا (ئومید - umîd) : هیوا، ئومید، ئاوات، هیشی.
- امیر - ا (ئهمیر - emîr) : فه رمانده، فه رمانه روا، میر.
- امیرال - ا (ئهمیرال - emîral) : ده ریا

- انانیت** - ع - مص - جمع (ئه نانیههت - غرور، خوځیه سندنې. (enanîyet): خوځیه رستی، لوت بهرزی و
- اناهید** - ا (ئه ناهید - enahîd): ناهید، ئه سټیره ی زوهره.
- انبا** - ع - ا (ئه نبا - enba'): هه والان، سالوختین، نووچه.
- انبا** - ع - مص - م (ئینبا - inba'): خه بهردان، ئاگادارکردن، سالوخدان.
- انبار** - په - ا (ئه نبار - enbar): عه مار، پوش و په لاش و سه رگینی له سه ریه ک که له که بوو.
- انباردن** - مص - (ئه نباردهن - enbarden): عه مارکردن.
- انباره** - فر - ا (ئه نباره - enbare): ئاکومولاتور، مه خزده نی هیزی کاره با، ده زگایه که که هیزی کاره با ی تیا خری ده کرتیه وه بو کاتی پتویست.
- انباز** - په - ص - (ئه نباز - enbaz): هاوکار، هاوتا، شه ربک، هاوئامیز.
- انبازی** - ا - مص (ئه نبازی - enbazî): هاوکاری، شه ربکی، هاوئامیزی، ئامبازبوون.
- انباشتن** - مص - م (ئه نباشتهن - enbašten): عه مارکردن. پرکردن.
- انباشته** - امف (ئه نباشته - enbašte): پرکراو، که له که کراو.
- انباغ** - ص - ا (ئه نباغ - enbax): شه ربک، هه وی.
- انبان** - په - ا (ئه نبان - enban): هه نبانه، هه مبانه.
- انبانچه**، **انبانک** - په - ا (ئه نبانچه - enbançe, enbanek): ئه نبانه ک
- هه نبانه ی بچووک.
- انبر** - ا (ئه نبور - enbur): مقاش، گاز.
- انبره** - ا (ئه نبوره - enbure): ئه سپ و حوشتری ئاو کیش، حوشتری کۆلک رژاو، هه یوانیتیک که مووی وه ری بی.
- انبساط** - ع - مص - (ئینبیسات - inbisat): روو خووشی، شادی.
- انبعاث** - ع - مص - ل (ئینبیسات - inbi'as): بوو ژانده وه، ناردن، قه ژین.
- انبهله** - مر - ا (ئه نبهله - enbele): خورما، ته مر هندی.
- انبوئیدن** - مص - (ئه نبوئیدهن - enbu'iden): بوئکردن.
- انبوب** - ا (ئه نبوب - enbûb): فه رش، رایه خ.
- انبوب** - ع - ا (ئونبوب - unbûb): بوژی، لوله، هه ر شتیکی نیو به تالی وه ک قامیش.
- انبویه** - ع - ا (ئونبویه - unbûbe): بوژی، لوله.
- انبودن** - مص - م (ئه نبوودهن - enbûden): که له که کردن، هه لچنین له سه ریه ک.
- انبوه** - ص - ا (ئه نبوه - enbûh): چری، پری، زۆر، قه ره بالغ، هه یشه ت.
- انبوهی** - ا - مص (ئه نبوهی - enbuhî): چری، پری، قه ره بالغی.
- انبیاء** - ع - ا (ئه نبیاء - enbîya'): پیغه مبه ران.
- انبیس** - ا (ئه نبیس - enbîs): جیز، خه رمانی سورکراو، خه رمانی شه نکراو.
- انبیق** - یو - ا (ئه نبیق - enbîx): ئامپرتیکه بو پالاوتنی شله مهنی و عه ره ق و

- مه شرویات.
- انتاج** - ع - مص - ل (ئینتاج - intac): به ره مه پینان، گه یشتنی کاتی زایینی و شترو چیلان.
- انتباه** - ع - مص - ل (ئینتیباه - intibah): بیدار بوونه وه.
- انتحار** - ع - مص - ل (ئینتیهار - intihar): خوکۆژی.
- انتخاب** - ع - مص - ل (ئینتیبخاب - intixab): هه لبراردن.
- انتر** - (ئه نتهر - enter): مه میونی بچوکی کلکداری قون سوور، عه نتهر.
- انتراکت** - فر - (ئه نتراکت - entrakt): وچانی نیوان دوو په رده ی شانۆنامه، ماوه ی وچانی نیوان دوو پارچه موسیقا به مه بهستی ئیسراحت و پشوودان، وچان.
- انترسان** - فر - ص (ئینتیه رسان - intersan): به سوود. سه رگه رمکه ر، سه رقالکه ر، مایه ی سه رنج، سه رنج راکیشان.
- انترناسیونال** - فر - (ئینتیه رناسیونال - internasyunal): نیونه ته وه بی، جیهانی.
- انترناسیونالیسم** - فر - (ئینتیه رناسیونالیسم - internasyunalîsm): لایه نگری ریبازی یه کیتی کریکارانی جیهان.
- انتریگ** - فر - (ئینتریگ - intrîg): فیتنه، دووزمانی، دهسیسه، شوقاری.
- انتزاع** - ع - مص - م (ئینتیه زاء - intiza): ده ره پینان، له شوینیک، هه لکیشان، هه لکه نندن، رووته لکردن.
- انتزاعی**: رووته لگه رایبی، ته جریدی.
- انتساب** - ع - مص - ل (ئینتیبساب - intisab): ها و په یوه ندی، که سایه تی، خزمایه تی، که سایه تی، ها و په یوه ندی.
- انتساخ** - ع - مص - (ئینتیبساخ - intisax): نه سخبوون.
- انتشار** - ع - مص - ل (ئینتیبشار - intişar): بلا و بوونه وه ی شتتیک، بلا و بوونه وه ی هه و آل.
- انتصاب** - ع - مص - م (ئینتیبساب - intisab): هه ستان، ره پیوون.
- انتصاح** - ع - مص - م (ئینتیبساھ - intisah): نه سیحته و ده رگرتن، قه بولکردنی نامۆژگاری.
- انتصار** - ع - مص - م (ئینتیبسار - intisar): سه رکه وتن.
- انتصاف** - ع - مص - ل (ئینتیبساف - intisaf): هه ق و ده رگرتن، و ده رگرتنی نیوه ی شتتیک، گه یشتن به نیوه.
- انتظار** - ع - مص - م (ئینتیبسار - intizar): چاوه پروانی.
- انتظام** - ع - مص - م (ئینتیبسازام - intizam): ریک خستن، رازاندنه وه و ریک و پیک کردن.
- انتعاش** - ع - مص - ل (ئینتیبساش - inti'aş): بووژانه وه، قه ژین، ژیانه وه.
- انتفاء** - ع - مص - ل (ئینتیبسفاء - intifa'): نه مان، دوور بوون.
- انتفاح** - ع - مص - ل (ئینتیبسفاخ - intifax): باکردن، ئاوسان، هه لایسان.
- انتفاع** - ع - مص (ئینتیبسفاء - intifa'): سوود و ده رگرتن.
- انتقاد** - ع - مص - م (ئینتیبسقاد - intixad): ریزگرتن، و ده رگرتنی پاره ی

انجال - ع - (ئه نجال - encal): نه وه و نه ژاد.

انجام - ا (ئه انجام - encam): کوټایي، ثاقبیهت، ناکام.

انجامیدن - مص - (ئه انجامیدن - encamîden): نه انجامدان، کوټایي هینان، به کاریک.

انجبار - ا (ئه نجبه بار - encebar): جوړه گیایه که له کاری پزیشکی دا وه کو درمان به کار ده بری، بو مالیه جیه مایه سیری و ئیسهال و قورگ په شه و ناوسانی پوک.

انجخ - ا (ئه نجخ - encux): چرچ و لوچی پیست له نه انجامی پیریدا.

انجخت - ا (ئه نه جهخت - encext): تکا، تهماح، ناره زوو، تاسه.

انجذاب - ع - مص - ل (ئینجیزاب - incizab): چوون به ره و که سټیک یان شټیک.

انجرار - ع - مص - ل (ئینجرار - incirar): راکیشان.

انجره - ا (ئه نجره - encere): جوړه گیایه که.

انجلاء - ع - مص - ل (ئینجیلاء - incila): رون بوونه وه، درکه و تن، ناشکر ابوون.

انجم - ع - ا (ئه نجم - encum): نه ستیران، هه ساره کان.

انجماد - ع - مص - ل (ئینجماد - incimad): بهستان، بهسته لهک، جه مه دین.

انجمن - ا (ئه نجمه ن - encumen): کوړ، نه نجومه ن، مه جلیس، جقات.

نه قد، جیا کرده وهی پاره ی قه لب و چاک له یه کدی، درخستنی خهوشی شیعر، هه لسه نگاندنی گوتار یان کتیبیک به مه بهستی درخستنی لایه نی چاک و خرابی، ره خنه گرتن.

انتقال - ع - مص - ل (ئینتیغال - intixal): گواستنه وه، دانانی شټیک له مائی خوټ لای که سټیکی دی، تی گه یشتن و درک کردنی بابهت و مه به سټیک.

انتقام - ع - ا - مص - ل (ئینتیغام - intixam): تو له، کینه کیشی.

انتکاس - ع - مص - ل (ئینتیکاس - intikas): به سه راکه و تن، نسکو، سه رنگون بوون، ساقه.

انتها - ع - ا - مص - ل (ئینتیهاء - intiha): کوټایي، ته و او بوون، کوټایي هاتن.

انتهاز - ع - مص - م (ئینیهاز - intihaz): درفتهت قووزتنه وه، هه لپه رستی، ده لپشه په رست.

انتیم - فر - ص - (ئینتیم - intim): په نهانی، باتینی، میهره بانی، دلسوژی، هوندوری.

انثی - ع - ا (ئونسا - unsa): می، ژن.

انجاء - ع - مص - م (ئینجاء - inca): نه جاتدان، رزگار کردن، ناشکر کردن.

انجاج - ع - مص - م (ئینجاء - incah): سه رکه و تن، جیه جی کردنی پیوستی.

انجاز - ع - مص - م (ئینجاز - incaz): نه انجامدان.

انجاس - ع - مص - م (ئینجاس - incas): پیس کردن، له وتانندن، گلاو کردن.

انحصار - ع - مص - ل (ئینھیسار - inhisar): کسه وتنه تهنگانه، سنوورداریبون، تاییهت بوونی کارپک یان شتیپک به کسه سیکه وه.

انحطاط - ع - مص - ل (ئینھیستات - inhitat): دابه زین، نزم بوون.

انحلال - ع - مص (ئینھیلال - inhilal): حهل بوون، کرانه وه، قه بوونی گری، توانه وه، (توانه وهی شه کر له ئاودا)، بوهرین.

انحناء - ع - مص - (ئینهنهیناء - inhîna): چه مینه وه، خوار بوون، نوشتانه وه.

انخساف - ع - مص ل (ئینخیساف - inxisaf): ئاوابوون، گیران، کویربوون، مانگگیران.

انخفاض - ع - مص - ل (ئینخیفاز - inxifaz): که وتنه نشیوی. نزم بوونه وه.

اند - په - عدد (ئند - end): هه ند. ژماره به کی نادیاره، له ۳ - ۹ ده گرتنه وه. کم، چند، قسه ی ئالۆز، ئومییدو هیواداری.

اندائیدن، **انداییدن** - مص - ل (ئندائیدن، ئنداییدن - enda'iden, endayiden): سواغ دانسی سه ریان یان دیوار، له وتانندن، سه رسواغ.

اندایش - ا - مص (ئندایش - endayiş): گلکاری، کهف مائی گل، سواغی قور.

اندایشگر - ص - شغل (ئندایشگر - endayişger): سپیکار، کهفمال کار.

انداچه - ا (ئنداچه - endaçe): فیکر، ئندیشه، هزر.

انجمن ارا - افا (ئه نجومه ن ئارا - encumen ara): گولی مه جلیس، که سیک که مایه ی زینه تی مه جلیسه.

انجوخیدن - مص - ل (ئه نجوخیدن - encuxîden): چرچ و لۆچ بوونی پیستی ده مووچو یان به ده ن له ئه نجامی پیریبه وه.

انجیدن - مص - م (ئه نجیدن - encîden): ئه نجین، جنین، هه نجین.

انجیر - ا (ئه نجیر - encîr): هه نجیر، هه ژیر.

انجیر - ا (ئه نجیر - encîr): کون، کونی کوم.

انجیره - ا (ئه نجیره - encîre): هه نجیر، هه ژیر، کون، کونی قون.

انجیل - (ئینجیل - incîl): مرژده، مزگینی، نیوی چند کتیب و نامه به که که ده رباره ی شه رحی ژیانی هه زره تی عیساو ئامۆژگاریبه کانی، ئه و نووسراون که گرینگترینیان چوار ئینجیلی یاساییه (مه تی، مه رقوس، لوقا، یوحنا).

انجین - ا - فا (ئه نجین - encîn): جنه ر.

انچوچک - ا (ئه نچوچک - ençuçek): ناوکی هه رمی کیتوبله، تووی گوله به رۆژه، به بنیاده می کۆله بالاو وردیله ش ده گوتری، کوله بن، گرکل.

انحاء - ع - ا (ئه نهاء - enha): ری و ریبازان، لاوکه ناران، ده قه ران.

انحدار - ع - ا - مص - ل (ئینھیدار - inhidar): نشیوی، لیتری، نشیویبونه وه.

انحراف - ع - مص - ل (ئینھیراف - inhiraf): لادان، خوار بوون، که چره وی.

- انداختن** - په - مص - م (ئه نداختن -
endaxten): توردان، په رت کردن،
راختن، فیدان.
- انداژنده** - اف - (ئه نداژنده -
endazende): تورده، که سیک که
شتیک له شوینیکه وه فری بدات، بهاوئ،
توربدات، فیدهر. هاوپیژهر.
- اندا** - ع - (ئه ندا - endad): کوئ
ند / نده: هاوتا، هاوتایان، هه فوک.
- اندار** - (ئه ندار - endar): سهرگوزشته،
ئه فسانه، چیروک، داستان.
- اندازه** - په - (ئه ندازه - endaze):
پیوهر، په پیمان، ئه ندازه.
- اندام** - په - (ئه ندام - endam):
به دن، تن، قه دو قامه ت.
- اندام دادن** - مص - م (ئه ندام دادن -
endam دادن): رازاننده وه و
ریکخستن.
- انداوه، اندایه** - (ئه نداقه، ئه ندایه -
endave, endaye): مال، مال،
به نایی، غه بیه ت، شکایه ت.
- اندهس** - ص - (ئه ندهس - endexs):
پشتیوان، پشت و په نا.
- اندهسواره** - (ئه ندهسواره -
endexsvare): قه لا، هه سار، په ناگا.
- اندر** - په - حرف (ئه ندر - ender): که،
ناو، نیوان، ناخ، هوندور، کودیله.
- اندراج** - ع - مص - ل (ئیندیراج -
indirac): داخل بوون، هوندوربوون.
- اندراس** - ع - مص - ل (ئیندیراس -
indirac): له نیو چوون، کون بوون.
- اندرباری** - ص (ئه ندرباری -
enderbari): پیویست، زهرووری،
گه ره کبوو.
- اندرپایست** - ا - مف - ص (ئه ندرپایست -
enderbayist): پیویست، زهرووری،
گه ره کبوو.
- اندرخور** - ص (ئه ندرخور - enderxiir):
لایه ق، شایسته، شایانی، هه ژ.
- اندرز** - ا (ئه ندرز - enderz): په ند،
ثاموژگاری، نه سیحه ت.
- اندروا** - په - ص (ئه ندرورقا -
enderva): سهر و خوار، هه لواسراو،
سهر گهردان، سهرسام، هه یران، موئه ق،
ئاوه ژوو، دهمه و قه لپ.
- اندروب** - ا (ئه ندروب - enderub):
گه ری، گولی.
- اندرون** - ا - ق (ئه ندررون - enderun):
ناو، دهرن، هه ره م سهر، هوندور، ناخ.
- اندرونه** - ا (ئه ندرونه - enderune):
ئاوه وه، دهرونی، هه ناو، جل و بهرگی
ژپیروه.
- اندهف** - مص - ل (ئیندیفا - indifa):
که نار که و تن، دهر کردن، پییشه چوون.
- اندهک** - ق - ص (ئه ندهک - endek):
که م، کورت، ماوه یه کی کورت، کیم.
- اندهک اندهک** - ق - مر (ئه ندهک اندهک -
endek endek): که م که م.
- اندهکس** - فر - ا (ئه ندهکس - endiks):
پیوست، ئه ندیکاتور.
- اندهماج** - ع - مص - ل (ئیندیماج -
indimac): چونه ناویه ک، تیکه ل بوون.
- اندهمال** - ع - مص - ل (ئیندیمال -
indimal): ساریژبوونه وه ی برینان.
- اندهمه** - (ئه ندهمه - endeme):
گیرانه وه ی به سهرهاتی ناخوش و هه ماوی.

نووسراوی هاتوو نیپردراوی تیدا تومار ده کری.

انذار - ع - مص - م (ئینزار - inzar): ترساندن، ناگادارکردنه‌وه، ئینزار.

انر - ص (ئنه‌ر - ener): به‌دو ناشیرین، دزئو، سامناک، کریت.

انرژی - فر - ا (ئینپیرژی - inirjî): نیرو، هیتز، توانا، وزه، تاسا.

انروب - ا (ئنه‌روب - enrub): گه‌ری و گولی.

انزال - ع - مص - ا (ئینزال - inzal): هیتانه خواره‌وه، دابه‌زاندن، داگرتن.

انزجار - ع - مص - ا (ئینزبجار - inzicar): بی‌زاربوون، ره‌وینه‌وه، دوورکه‌وتنه‌وه.

انزروت - ا (ئنه‌نزروت - enzerut): عه‌نزه‌روت.

انزعاج - ع - مص - ل (ئینزیئاج - inzi'ac): بی‌ئارامی بوون، له‌شوتین هه‌لکه‌ندران.

انزواء - ع - ا - مص - ل (ئینزیئاء - inziva'): گۆشه‌گیری، گۆشه‌نیشی، کونجگیری.

انژکسیون - فر - ا (ئنه‌نیژکسیون - enjiksîyun): ده‌رزی لیدان، شربنقه لیدان.

انژه - ا (ئنه‌ژه - enje): نپسک.

انس - ع - ا - مص (ئونس - uns): هاوده‌می، هوگری، ئولفه‌تگرتن.

انس - ع - ا (ئینس - ins): ئینسان، خه‌لکی، به‌شهر، مه‌ردم.

انس - ع - ص (ئنه‌نس - enes): خه‌لکی یه‌ک شوتین.

اندوب، اندوج - (ئنه‌ندوب، ئه‌ندوج - endûb, endûc): گه‌ری و گولی.

اندوختن - په - مص - م (ئنه‌ندوخته‌ن - enduxten): پاشه‌که‌وت کردن.

اندوخته - ا - مف (ئنه‌ندوخته - enduxte): پاشه‌که‌وتکراو.

اندود - ا (ئنه‌ندود - endud): سواغ، وه‌کوسه‌ر سواغ.

اندودن - مص - م (ئنه‌ندودن - enduden): سواغ دان.

اندوزیدن - مص - م (ئنه‌ندوزیده‌ن - enduzîden): پاشه‌که‌وت کردن.

اندوه - په - ا (ئنه‌ندوه - enduh): خه‌م، خه‌فت، دلته‌نگی، کۆقان، که‌سه‌ر.

اندوه‌ناک - ص (ئنه‌ندوه‌ناک - enduhnak): خه‌مناک، خه‌مین.

انده - ا (ئنه‌نده - endeh): سوکه‌له‌ی اندوه / ئه‌ندوه - ه: خه‌م، خه‌فت، دلته‌نگی.

انده‌گسار - ص - ف (ئنه‌ندوه‌گوسار - enduhgusar): خه‌مخۆر، دل‌سۆز، که‌سیک که‌خه‌می که‌سیکی دی بخوات و دل‌سۆزی به‌رانبه‌ر بکات، خه‌مه‌ره‌وین.

اندی - ا (ئنه‌ندی - endî): سه‌هیر، عه‌جایه‌ب، ئومید، هیوا.

اندیدن - مص (ئنه‌ندیده‌ن - endîden): ته‌عه‌جوپکردن، حه‌سودی بردن، ئیره‌یی بردن.

اندیشه - ا (ئنه‌ندیشه - endîşe): فیکر، گومان، ترس، خۆف، خه‌یال.

اندیشیدن - مص - ل (ئنه‌ندیشیده‌ن - endîşîden): بی‌کردنه‌وه، خه‌یال‌کردن.

اندیکاتور - فر - ا (ئنه‌ندیکاتور - endîkatur): ئه‌وه‌ده‌فته‌ره‌ی که‌پوخته‌ی

- انسان** - ع - ا (ئینسان - insan): مرؤف.
- انسانیت** - ع - مص - جمع (ئینسانیهت - insanîyet): ته‌رییهت و ئه‌دهب و ئاکاری چاک، مرؤفایه‌تی.
- انسب** - ع - ص - تفض (ئه‌نسهب - enseb): گونجاوتر، له بارتر.
- انسباک** - ع - مص - ل (ئینسیباک - insibak): له قالبدان، قالبه زترو زیو، سه‌بیکه.
- انستیتو** - فر - ا (ئینستیتو - instîtü): ئه‌نجومه‌ن. بنکه‌ی ئه‌دهبی یان زانستی، په‌یمانگه.
- انسجام** - ع - مص - ل (ئینسیجام - insicam): گونجان، پیکه‌وه هه‌لکردن، شیلگیری، ته‌بایی.
- انسداد** - ع - مص - ل (ئینسیداد - insidad): گیران، ره‌وان بوون، قسه‌ره‌وانی، له‌بهر رویشتن.
- انسلاخ** - ع - مص - ل (ئینسیلاخ - insilax): پیست فریدان، که‌ولکردن، رووت بوونه‌وه، پیست داملکان.
- انسلاک** - ع - مص - ل (ئینسیلاک - insilak): تیکه‌ل بوون، به‌دهسته‌یه‌ک یان کۆمه‌لێک خه‌لکی.
- انسولین** - انگل - ا (ئینسولین - insulîn): ماده‌یه‌که له‌به‌دهندا په‌یدا ده‌بی و شه‌کری خوین ریک ده‌خات.
- انشاء** - ع - مص - م (ئینشا - inša): داهیتان، ده‌ستپیتکردن.
- انشاء‌الله** - ع - ئینشائه‌للا - (inša'allah): گهر خوا بیه‌وی، ئینشه‌للا.
- انشراح** - ع - مص - ل (ئینشیراه - inširah): کرانه‌وه.
- انشعاب** - ع - مص - ل (ئینشعیاب - inšiab): جیا‌بوونه‌وه. (په‌راگه‌نده‌یی).
- انشقاق** - ع - مص - ل (ئینشیغاق - inšixax): درزبردن، پارچه‌پارچه‌بوون، جیا‌بوونه‌وه.
- انشوده** - ع - ا (ئونشوده - unšude): سروود، نه‌شید.
- انصاب** - ع - ا (ئه‌نساب - ensab): بت، په‌یکهر، کۆته‌ل، سه‌نهم.
- انصار** - ع - ا (ئه‌نसार - ensar): لایه‌نگر، دۆست، یاریده‌ده‌ر، ئه‌و تا‌قمه‌خه‌لکه‌ی مه‌دینه‌که یاریده‌ی هه‌زره‌تی ره‌سو‌لیان دا.
- انصاف** - ع - مص - ا (ئینساف - insaf): عه‌داله‌ت، راستیکردن، میانه‌په‌وی.
- انصراف** - ع - مص (ئینسیراف - insiraf): گه‌رانه‌وه. وازه‌یتان، به‌جیه‌هیشتن.
- انصرام** - ع - مص (ئینسیرام - insiram): برین، ته‌واو‌بوون.
- انضباط** - ع - مص (ئینزیبات - inzibat): زه‌بت و ره‌بت، دیسپلین.
- انضمام** - ع - مص - ل (ئینزیمام - inzimam): په‌یوه‌ندی کردنی دوو شت یان زیاتر به‌یه‌که‌وه.
- انطباع** - ع - مص - ل (ئینتیبا - intiba): چاپ بوون، نه‌قش‌بوونی شتیک له‌سه‌ر شتیک‌ی دی، باری سه‌رنج.
- انطباق** - ع - مص - ل (ئینتیباغ - intibax): به‌رانسه‌ر بوون، یه‌کسان بوون.

- انطفاء** - ع - مص - ل (ئینتتيفاء -
'intifa): کوزانه وه، خاموشبوونه وه.
- انطلاق** - ع - مص - ل (ئینتیلاغ - inti-lax): بهربوون، دهرچوون.
- انطماس** - ع - مص - ل (ئینتیماس - intimas): مهحو بوو، نه مان، دیارنه مان.
- انظار** - ع - ا (ئه نزار - enzar): نیگاگان.
- انعام** - ع - ا (ئه نعام - en'am): چاره وایان.
- انعام** - ع - ا - مص م (ئینئام - in'am): بهخشش. چاکه کردن، نیعمه ت دان.
- انعدام** - ع - مص - ل (ئینئیدام - in'dam): نه مان.
- انعزال** - ع - مص (ئینئیزال - in'izal): گوشه گیریوون، گوشه گیری.
- انعطاف** - ع - مص (ئینعیئتاف - in'itaf): چه مینه وه، گه پانه وه، وه رچه رخان.
- انعقاد** - ع - مص (ئینئیغاد - in'ixad): بهستن، بهستنی شله مه نی، بهستنی پهمان. انعکاس - ع - مص - ل (ئینئیکاس - in'ikas): ره نگدانه وه، ده نگدانه وه.
- انف** - ع - ا (ئه نف - enf): دفن، که پو، لووت.
- انفاد** - ع - مص - م (ئینفاد - infad): ته و او کردن، کوتایی هاتن، نه هیشتن.
- انفاد** - ع - مص - م (ئینفاز - infaz): ناردن، جیبه جیکردنی حوکم و فه رمان، راپه راندن.
- انفاق** - ع - مص - م (ئینفاغ - infax): نه فه قه دان، خه رج کردن.
- انفال** - ع - ا (ئه نفال - enfal): غه نیمه ت، ناوی سوره تیکی قورثانه، ده سته کوه ت، سود، خه لات.
- انفت** - ع - مص - ل (ئه نه فه ت - enefet): زیان، خه ساره ت، شهرم، نه نگ.
- انفجار** - ع - مص (ئینفیجار - inficar): فه جری به یانی، درز بردن، ته قینه وه.
- انفحه** - ع - ا (ئینفه هه - infehe): هه ویننی په نیر.
- انفراد** - ع - ا - مص (ئینفراد - infirad): ته نیایی، به ته نیا کاریک بکه ی.
- انفس** - ع - ص (ئه نفه س - enfes): به نرخ تر، گرانتتر، نایابتر.
- انفساخ** - ع - ص (ئینفیساخ - infisax): جیابوونه وه. ته لاقدان، هه لوه شان وه ی عه قدی کرین و فروشتن.
- انفست** - ا (ئه نفه ست - enfest): ته ونی جالجالؤکه، ته فنی داپیرووشک.
- انفصال** - ع - مص - ل (ئینفیسال - infisal): جیابوونه وه، جودایی، لیکترازان.
- انفع** - ع - ص (ئه نفه - enfe'): به سوودتر.
- انفعال** - ع - ا - مص - ل (ئینفیئال - infial): شهرمه زاری، هه لچوون.
- انفکاک** - ع - مص - ل (ئینفیکاک - infikak): لیکجیابوونه وه، رزگاربوون.
- انفلونزا** - فر - ا (ئه نفلونزا - enflunza): هه لامه ت، په سیو، ئه نفلونزا.
- انفییه** - ع - ص - ن (ئه نفییه - enfiye): برنوتی.
- انفیرمیری** - ا (ئینفیرمه ری - infirmeri): په رستارخانه.

- انفیرمر** - (اینفیرمه - infirmer) : په رستار.
- انقاز** - ع - مص - م (ئینغاز - inxaz) : رزگار کردن، رها کردن، دهریاز کردن.
- انقاس** - ع - ا (ئه نغاس - enxas) : مه ره کعب.
- انقباض** - ع - ا (ئینغیباز - inxibaz) : قه بز بوون، دلگیران.
- انقد** - ع - ص (ئه نغده - enxed) : ناقیدتر، ره خنه گرت.
- انقراض** - ع - مص - ل (ئینغیراز - inxiraz) : له نیوچوون.
- انقسام** - ع - مص - ل (ئینغیسام - inxisam) : دابه شبوون، پارچه پارچه بوون.
- انقص** - ع - مص - ل (ئه نغسه - enxes) : که متر.
- انقضاء** - ع - مص - ل (ئینغیزاء - inxiza') : ته و او بوون.
- انقطاع** - ع - مص - ل (ئینغیتاء - inxita') : داپران، پسان.
- انقلاب** - ع - ا - مص - ل (ئینغیلاب - inxilab) : کوده تا، گۆرانکاری، ناژاوه، شوپش.
- انقلاء** - ع - مص - ل (ئینغیلاء - inxila') : له ره گه وه هه لکه نران.
- انقیاد** - ع - مص - م (ئینغیاد - inxiyad) : رام بوون، گوتیرایه لی، گوشتداری، که ویبوون.
- انک** - (ئینک - ink) : مه ره کعب.
- انکار** - ع - مص - م (ئینکار - inkar) : نکۆلی کردن. حاشا کردن.
- انکسار** - ع - مص - ل (ئینکیسار - inkisar) : شکان، نوشووستی.
- انکساف** - ع - مص - ل (ئینکیساف - inkisaf) : خۆرگیران.
- انکشاف** - ع - مص - ل (ئینکیشاف - inkisaf) : ئاشکرا بوون.
- انگ** - ا (ئه نگ - eng) : مارکه.
- انگار** - په - مص (ئه نگار - engar) : خه یال کردن، چمان، وهک بلتی.
- انگاره** - ا - مف (ئه نگارده - engarde) : ئه فسانه، داستان، سه ربورده، چیرۆک، چیفانوک.
- انگاره** - ا (ئه نگاره - engare) : خه یال، ته سه ور، ئه فسانه، سه ربور، پتوره.
- انگاز** - ا (ئه نگاز - engaz) : ئاله ت، ئامیر، ئه وزار.
- انگاشتن** - په - مص - م (ئه نگاشته ن - engashten) : خه یال کردن، گومان کردن، ته سه ور کردن، چیرۆک و ئه فسانه.
- انگام** - ا (ئه نگام - engam) : کات، زهمه ن، گاڤ.
- انگامه** - ا (ئه نگامه - engame) : هه راوهه نگامه، شه ر، ئاپۆره ی خه لک، کات و زهمان.
- انگبین** - ا (ئه نگوبین - engubîn) : هه نگوبین.
- انگبینه** - ص - ن (ئه نگوبینه - engubîne) : حه لوایه ک که به هه نگوبین دروست بکری.
- انگدان** - ا (ئه نگودان - engudan) : جوړه گیایه که.
- انگرده** - ا (ئه نگورده - engurde) : بۆلی تری، بۆل، دهنکه تری.

- انگروا** - (ئه‌نگیرڤا - engirva):
 ټاڅه ل، جیی داگردنی په ز له ده می
 سه‌رمادا.
- انگره مینو** - (ئه‌نگره مینو - en-
 gremînu): ټه‌هریمه‌ن، رینوینی خراپه.
- انگریز** - (ئه‌نگریز - engrîz): گیایه کی
 درکاوی گول زه‌رده، زه‌رده سیری.
- انگز، انگرژ** - (ئه‌نگه‌ز، ټه‌نگه‌ژ -
 engez, engej): خاکه‌ناز، بیل.
- انگرژد** - (ئه‌نگوژده - engujed):
 سه‌مخ، که تیره.
- انگریک** - (ئه‌نگه‌ژه‌ک - engejek):
 بیلچه.
- انگروا** - (ئه‌نگیرڤا - engijva):
 ټاڅه ل.
- انگسبه، انگشبه** - (ئه‌نگه‌سبه،
 ټه‌نگه‌شبه - engesbe, engeşbe):
 وه‌رزترو جووتیاریک که سه‌رمایه‌و ټه‌سباب
 و تفاقی خو‌ی هه‌ب، سه‌ودا‌گه‌ر، پیایوی
 خاوه‌ن سه‌روه‌ت.
- انگشت** - (ئه‌نگوشته - engušt):
 په‌نجه، قامک، تل، کلک، ټه‌نگوس.
- انگشت** - (ئه‌نگیشته - engišt):
 زوخال، خه‌لوز، ره‌ژوو.
- انگشتال** - ص (ئه‌نگیشته‌ال -
 engiştal): نه‌خوش، بیمار، له‌پرو
 لا‌وازو ده‌غه‌زار.
- انگستانه، انگستانه** - (ئه‌نگوشته‌انه،
 ټه‌نگوشته‌انه - enguštane):
 ټیسکیف - ټه‌نگوستیله‌ی دوورمان،
 کوشتوبان.
- انگشتانه** - (ئه‌نگوشته‌انه -
 enguštane): جوړه گولیکه، په‌نجه‌خانم.
- انگستر، انگستری** - (ئه‌نگوشته‌ر،
 ټه‌نگوشته‌ر - enguşter):
 ټه‌نگوشته‌ر - موس‌تیله، کلکه‌وانه.
- انگسترپا** - (ئه‌نگوشته‌رپا -
 enguşterpa): به‌شتیک ده‌گوتری که
 پارهی پی بدری و به‌کار نه‌یه‌ت.
- انگشت شهادت** - (ئه‌نگوشته‌ی
 شه‌هادت - enguşti şehadet):
 قامکی شاده، دوشاو مژه.
- انگشتگر** - ص (ئه‌نگیشته‌گر -
 engiştger): ره‌ژوو‌که‌ر، خه‌لوز‌فرۆش.
- انگشت نگاری** - ا - مص (ئه‌نگوشته
 نیگاری - engušt nigarî): په‌نجه‌مو‌ر،
 وه‌رگرتنی چاپی په‌نجه‌کان.
- انگشت نما** - ص (ئه‌نگوشته‌نما -
 enguşt nima): نیودار، مه‌نشور،
 ناسراو، به‌ناویانگ.
- انگشتو** - (ئه‌نگیشته‌و - engiştü):
 چنگال، نانی له‌رو‌ن گوشراو.
- انگشته** - (ئه‌نگوشته - engušte):
 شه‌نه، شه‌ن.
- انگل** - (ئه‌نگه‌ل - engel): پارازیت،
 میمل، توفه‌یلی، مشه‌خو‌ر، که‌سپیک له‌سه‌ر
 خه‌لکی تر‌بژی.
- انگل شناسی** - (ئه‌نگه‌ل شناسی -
 engel şinasi): ناسینی مشه‌خو‌رانی
 زه‌ره‌بینی.
- انگل** - (ئه‌نگول - engul): گولینک،
 دوگمه.
- انگولیون** - (ئه‌نگیلیون - engilyun):
 ټینجیل.
- انگویا** - (ئه‌نگویا - engupa): جوړه
 گیایه‌کی خو‌رسکه.

- انگور - (ئهنگور - engur): تری، ههنگور، میتو.
- انگور فرنگی - (ئهنگور فرهنگی - engur ferengî): میوه‌یه که له چه‌شنی تری.
- انگورک - (ئهنگورک - engûrek): سووک کراوه‌ی ئهنگوره، جوژه جالجالۆکه‌یه‌کی تری ئاسایه.
- انگورک چشم - (ئهنگوره‌کی چه‌شم - engureki çeşm): بیلبله‌ی چاو.
- انگول - (ئهنگول - engul): دوگمه.
- انگیختن - مص - م (ئهنگیختن - engîxten): جو‌لانندن، هاروژانندن، دنده‌دان.
- انگیزانیدن - مص (ئهنگیزانیده‌ن - engîzanîden): جو‌لانندن، هاروژانندن، دنده‌دان، لئانندن، بزاف‌دان.
- انگیزه - (ئهنگیزه - engîze): هو، هاندر، ئهنگیزه، ورووژینه‌ر.
- انگیزیدن - مص - م (ئهنگیزیده‌ن - engîzîden): پروانه، ئهنگیزانیده‌ن.
- انگیل، انگیله - (ئهنگیل، ئهنگیله - engîl, engîle): توفه‌یلی، مشه‌خۆر.
- انمله - (ئه‌نمه‌له - enmele): سه‌ری قامکان، نوکی په‌نجه.
- انموزج، نموزج - (ئه‌نموزج، نموزج - numuzec): نمونه.
- انواع - ع - (ئه‌نقا - enva): جوژه‌کان، چه‌شنه‌کان.
- انور - ع - ص (ئه‌نقه‌ر - enver): نورانیتر، رووناکتر، دره‌خشانتر، گه‌شتر.
- انوشه - ا - مر (ئه‌نوشه - enuşe): نه‌مری، تازه‌زاوا، پاشای گه‌نج، جاویدان، نه‌مر.
- انوف - (ئونوف - unuf): که‌پووان.
- انهاء - ع - مص - م (ئینه‌اء - inha): گه‌یانندی په‌یام، گه‌یانندی هه‌وال، ته‌واوکردن.
- انهار - ع - (ئه‌نه‌ار - enhar): رووباران.
- انهاض - ع - مص - م (ئینه‌از - inhaz): هه‌ستاندن، هه‌لساندن.
- انه‌دام - مص - ل (ئینه‌ی‌دام - inhidam): ویران بوون، دارووخان.
- انهزام - ع - مص - ل (ئینه‌ی‌زام - inhizam): به‌زین، راکردن و هه‌لاتن، به‌زین و بو‌رخواردنی له‌شکر.
- انه‌ماک - ع - مص - ل (ئینه‌ی‌ماک - inhimak): سه‌رقالی به‌کاریکه‌وه، پزگا‌لبوون، گژبوون.
- انیاب - ع - (ئه‌نیاب - enyab): که‌لپه‌کان.
- انیران - (ئه‌نیران - enîran): به‌باوه‌ری زه‌رده‌شته‌ی‌کان فریشته‌ی نیکاحه.
- انیس - ع - ص (ئه‌نیس - enîs): یارو هاوده‌م.
- انیسان - (ئه‌نیسان - enîsan): ئه‌فسانه، قسه‌ی درۆ، وته‌ی بی‌هوده‌و نابه‌جی.
- انیسون - یو - (ئه‌نیسون - enîsun): جوژه‌رازیانه‌یه‌که.
- انیشه - ص (ئه‌نیشه - enîşe): جاسوس، سیخو‌ر، شو‌فار، خه‌وه‌ردز، هه‌وال‌دز.
- انین - (ئه‌نین - enîn): ناله، نالین، نکاندن.
- او - په - (ئو - u): ئه‌و.

- اوا- (ئاڧا- ava):** دهنګ، ئاواز.
اوائل- ع- ص (ئەڧائیل- eva'il): يه که مه کان.
اواخړ- ع- ص (ئەڧاخیر- evaxir): کۆتاییه کان، دوامینه کان، بڼه تایه کان.
اوار، اواره- (ئەڧار، ئەڧاره- evar, evare): دهفته ری نووسینی حیساباتی دیوان.
اوار- (ئوڧار- uvar): گهرما، گهرمای ناگریان هه تاو، تینویتی.
اوارجه- (ئەڧاریجه- evarice): پروانه: (اوار، اواره).
اوام- (ئەڧام- evam): قهرز، وام، رهنگ.
اوامر- ع- (ئەڧامر- evamir): فرمان، ئه مر.
اوان- ع- (ئەڧان- evan): کات، گاڤ، دهم.
اوانی- ع- (ئەڧانی- evanî): دهفرو ئامان.
اوبار- (ئەویار- ewbar): کۆلکه.
اوباریدن- مص- م (ئەویاریدن- ewbarîden): قووتدان، هه لלוوشین.
اوباش- ع- (ئەویاش- ewbaş): خوڤیری، ترۆ، بهرله لالا، عامی و بی ته ربیت، گه جه روگوجهر، هه رچی و په رچی.
اوباشتن- مص- م (ئەویاشتەن- ewbaşten): پرکردن.
اوت- فر- (ئوت- ut): مانگی هه شته می سالی فه رهنگی، تاب.
اوتاد- ع- (ئەوتاد- ewtad): سنگ، پیشه و او رابه رانی ته ربقه ت، میخ.
اوتار- ع- (ئەوتار- ewtar): ژئ.
- اوتان- ع- (ئەوسان- ewsan):** بت.
اوثق- ع- ص (ئەوسه غ- ewsex): مه حکه متر، توندوتوئلتر.
اوج- (ئەوج- ewc): لوتکه، بالآتترین پله، به رزی، به عه ره بی کراوی وشه ی اوگ / ئەوگ- ه، که شکه لان.
اوجاع- ع- (ئەوجا- ewca): دهر دو نازاران، ژان.
اوجب- ع- ص (ئەوجه ب- ewceb): پیتوستر، واجبتر.
اوحده- ع- ص (ئەوهده- ewhed): ته نیا، بی وینه، تاقانه.
اوداء- ع- (ئەڧیدا- evida): دۆستان.
اوداج- ع- (ئەهه وداج- ewdac): شاده ماران، ده ماری گهر دن.
اودوکلنی- (ئودوکولونی- uduku- lunî): قۆلۆنیا.
اودیه- ع- (ئەودییه- ewdîye): شیوو دۆلان.
اور- (ئور- ur): مست، ئەو مسته ی به ده وی که سیکدا ده درئ.
اورا- (ئورا، ئەورا- ura, ewra): قه لالا، هه سار.
هفت اورای چرخ- (ههفت ئورای چهرخ- heft uray çerx): هه وت ته به قه ی ئاسمان.
اوراد- ع- (ئەوراد- ewrad): ویردو دو عا.
اورامن- (ئەورامه ن- ewramen): يه کیکه له ئاهه نکه کۆنه کانی مۆسیقا.
اوران- (ئوران- uran): ئوکسییدی ئۆرانیوم.

اوزان-ع - (ئهوزان - ewzan): کیش، کیشه‌کان.
اوژندن-مص - م (ئه‌وژنده‌ن - ewjenden): تورپدان، فرپدان، پهرت کردن، راخستنی فهرش و رایه‌خ.
اوژولیدن-مص - م (ئه‌وژولیده‌ن - ewjulîden): په‌راگه‌نده‌کردن، په‌ریشان کردن، هارپوژاندن.
اوساخ-ع - ا (ئه‌وساخ - ewsax): زپو زبل، پیسی، قریژی.
اوستاخ-ا (ئوستاخ - ustax): گوستاخ، گوساخ، دلیر، چاوقایم، بیباک.
اوستاد-ص - ا (ئوستاد - ustad): ئوستاد، شاره‌زا، ماموستا، وهستا، کارزان، کارامه.
اوستام-ا (ئوستام - ustam): لغاف، لغاو، زین و قهرپوژ.
اوسط-ع - ص (ئه‌وسه‌ت - ewset): میانه، مام ناوه‌ندی، ناڤین.
اوسع-ع - ص (ئه‌وسه‌ه - ewse'): فراوانتر.
اوشال-ا - ا (ئه‌وشال - ewşal): ئاوی که‌م که‌له‌ تاویر یان له‌ شاخان بتکی، فرمیسیکی چاو، ئه‌شکی زور.
اوشاندن، اوشانیدن-مص (ئه‌وشاننده‌ن، ewşanden, ewşanîden): وه‌شانندن، تۆ وه‌شانندن، بلاوکردنه‌وه.
اوشنگ-ا (ئه‌وشه‌نگ - ewşeng): تهناف.
اوشین-ا (ئه‌وشین - ewşîn): گیایه‌کی کیوی بۆن خوشه، بۆ تام و بۆن له‌ ماست و دۆ ده‌کری.

اورانوس-ا (ئورانوس - uranus): خوی ئاسمان.
اورانیوم-فر - ا (ئورانایوم - uranyum): یورانایوم.
اورت-ا (ئوڤه‌رت - uvert): واز، کراوه.
اورده-ع - ا (ئه‌وریده - ewride): ئه‌و ده‌مارانه‌ی خوی بۆ دل ده‌هیننه‌وه، ره‌گان خویته‌یه‌ر.
اورس-ا (ئه‌فریس - evris): سه‌رووی کیوی، دره‌ختی ئورز.
اورع-ع - ص (ئه‌وره‌ه - ewre'): خوپه‌رست تر، ته‌قوادارتر.
اورک-ا (ئه‌وره‌ک - ewrek): دیلانج، جۆلانه، هه‌ره‌زانی، له‌یلووک.
اورمزد، اورمز-ا (ئورموزد، ئورموز - urmuzd, urmuz): کورتکراوه‌ی - ئاهورا مه‌زدا-یه: خوی تاق و ته‌نیا.
اورنجن-ا (ئه‌وره‌نجه‌ن - ewrencen): بازن، پاوانه، جنجیل.
اورند-ا (ئه‌وره‌ند - ewrend): شان و شه‌وکه‌ت، فه‌روشکو، ئه‌قل و ئاوه‌ز، فیل و ده‌هۆ، هه‌لخه‌له‌ تاندن، خاپاندن.
اورنگ-ا (ئه‌وره‌نگ - ewreng): ته‌ختی پاشایه‌تی، فه‌روشکو، عه‌رش.
اورنیدن-مص (ئه‌وره‌ندیده‌ن - ewrendîden): فریودان، خاپاندن.
اوره-فر - ا (ئوره - ure): جه‌وه‌ه‌ری میز.
اوزار-ا (ئه‌وزار - ewzar): ئامپر، ئه‌وزار،
اوزار-ع - ا (ئه‌وزار - ewzar): گوناهان، باری قورس.

- اوصاف** - ع - (ئهوساف - ewsaf): وهسف، سیما، ئه دگار.
- اوضاع** - ع - (ئهوزاء - ewza'): رهوش، بارودوخ.
- اوضح** - ع - ص (ئهوزهه - ewzeh): روونتر، ئاشکراتر.
- اوطان** - ع - (ئهوتان - ewtan): وهتن، ولات، نیشتمان، وار.
- اوعیه** - ع - (ئهوئییه - ew'iye): دهفروئامان.
- اوفتادن** - مص - ل (ئوفتادهن - uftaden): کهوتن، داتهپین، دارووخان، رمان.
- اوقاف** - ع - (ئهوغاف - ewxaf): ئه و مولک و مالانهی که بو کومه کی لیتقه و ماوو بینه و ایان یان بو مهزارو مزگه و تان یان شتی دی تهرخان ده کری.
- اوقیه** - ع - (ئهوغییه - ewxiye): پتوانه یه که، بهرانبه به جهوت میسقاله.
- اوکندن** - مص - م (ئهوکهندهن - ewkenden): هه لکه نندن، توردان.
- اوکنیدن** - مص (ئهوکهنیدهن - ewkenîden): په رتکردن، راخستنی رایه خ، توردان، هه لکه نندن.
- اوگ** - (ئهوگ - ewg): لوتکه، بهرزی، که شکه لان.
- اول** - ع - (ئهفقهل - evvel): یه که م.
- اولی** - ع - ل (ئولا - ula): یه که م (بو می).
- اولاد** - ع - (ئهوله ولاد - ewlad): مندالان، کوران.
- اولتیماتوم** - ا - فر (ئولتیماتوم - ultîmatum): بریاری یه کجاره کی، دوا
- پیشنیار که قه بول نه کری بیته مایه ی پچرانی په یوه ندییه کانی دوو ده ولت، یان روودانی جهنگ، ئینزار.
- اولکه** - (ئولکه - ulke): مه لهند، مه یدان، ولات.
- اولنج** - (ئولینج - ulinc): دارکی هیشووه تری.
- اولو** - ع - (ئولو - ulu): خاوه نان، خودانتین.
- اولو الابصار** - ص - مر (ئولول ئه بسار - ulul ebsar): خه لکی روون بین، خودانتین بینایی.
- اولو الالباب** - ص - مر (ئولول ئه لباب - ulul elbab): ئاقلان، خه لکانی به ئاوه ز، خودانتین ئاقر.
- اولو الامر** - ص - مر (ئولول ئه مر - ulul emr): فه رمانه و ایان، پیشه و ایان.
- اولو العزم** - ص - مر (ئولول ئه زم - ulul ezim): خاوه ن عه زمان، خودانتین قیان.
- انبیاء اولو العزم** - (ئه نبیائی ئولول ئه زم - enbîya' iululezim): په یامبه رانی نیردراو، ئه و پیغه مبه رانه ی که خودان کتیب و شه ریه تی سه ریه خو بوونه.
- اولیاء** - ع - (ئه ولیاء - ewlyā'): خاوه نان، خودانتین.
- اوماج** - (ئوماج - umac): په لوله ی نارده گهنم.
- اونس** - فر - ا (ئونس - uns): کیشیکه - نزیکه ی (۳۰) گرامه.
- اونیفرم** - فر - ص (ئونیفرم - unîfurm): جلک و بهرگی چون یه ک،

- یهک شیوه، وهکویهک، جلکی عهسکه ری. **اونیورسیتته** - فر- (ئونیفیرسیتته - unîvirsîte): زانستگه. زانکوؤ.
- اوهام** - ع- (ئه وهام - ewham): تهسه ور، گومان، خه یال، وههم.
- اویژه** - ص (ئه فیژه - evîje): خالیسه، تایبته.
- اویس** - (ئو فیهیس - uveys): گورگ.
- اهاپه، اهابه** - ع- مص- ل (ئیهاپه، ئیهاپته - ihabe, ihabet): له نه عه رت دان، ترساندن.
- اهالی** - ع- (ئه هالی - ehalî): خه لکی مه ده نی.
- اهانت** - ع- مص- م (ئیها نته - ihanet): سوکایه تی پیکردن، سووک کردن.
- اهتداء** - ع- مص- م (ئیها تیداء - ihtida'): هیدا یه ت، دؤزینه وهی ری راست، ری دؤزینه وه.
- اهتزاز** - ع- مص- ل (ئیها تیزاز - ihtizaz): جولانه وه، شه کانه وه، جولته، شادی کردن، له رانه وه.
- اهتمام** - ع- مص- ل (ئیها تیمام - ihtimam): بایه خ پیدان، خه مخوری، مشور خواردن.
- اهداء** - ع- مص- م (ئیها داء - ihda'): دیاری ناردن، به خشین.
- اهداری** - ع- مص- م (ئیهدار - ihdar): به فیرو ددان. خوین رشتنی که سیک، به هه دهر دان.
- اهداف** - ع- (ئه هداف - ehdaf): هه ده ف، نیشانه، مه به ست، ئامانج.
- اهرام** - ع- (ئه هرام - ehram): قوجه ک.
- اهرام مصر** - ع- (ئه هرامی میسر - ehrami misr): ئه و قه برو گؤرانه یه که میسریانی کؤن له نزیکه قاهیره دا بو شا- یانی خو بان دروستیان کردوون.
- اهرامن** - (ئه هرامن - ئه هریمن)
- اهرم** - (ئه هروم - ehrum): نوپل، باری، لوسه، مه لغه، هییم.
- اهرن** - (ئه هره ن - ehren): ته شوئی، ته شو.
- اهریمن** - په- (ئه هریمن - ehrîmen): شه یتان، ئه هریمن، ئیبلیس.
- اهریمه** - (ئه هریمه - ehrîme): شه یتان.
- اهزون** - (ئه هزون - uhzun): نه زؤک، ئه سستیور.
- اهزون** - ق (ئه هزون - ehzun): ئیستا.
- اهل** - ع- (ئه هل - ehl): شایسته، خاو خیزان، خه لکی یه ک شوین.
- اهلاک** - ع- مص- م (ئیها لاک - ihlak): له نیو بردن.
- اهلی** - ع- ص (ئه هلی - ehlî): گیانله به رانی مائی.
- اهلیت** - ع- مص- ج (ئه هلی یه ت - ehlîyet): شایسته بی.
- اهلیلج** - (ئیها لیلج - ihlîlec): هه لیله، به ری دره ختیکه له هیندستان ده روی. رهنگی زهر د یان ره شه، له پزیشکی دا به کار دیت.
- اهم** - ع- ص (ئه هم - ehem): گرینگتر. پیوست تر.
- اهمال** - ع- مص- م (ئیهمال - ihmal): خه مساردی و بی موالاتی، سستی و ته مه لی کردن، پشت گوئی خستن.

اهم - (ئههمه - ehmer): چهقهل، تۆری، تۆرک.
اهنوخوشی - (ئوهنوخوشی - uhnüxûşî): پیشه‌وهر، نه‌هلی پیشه.
اهواء - ع - (ئههفا - ehva'): هه‌واو هه‌وه‌س.
اهوار - ع - (ئههفار - ehvar): هۆراو، زه‌لکاو، زۆنگ.
اهوال - ع - (ئههفال - ehval): ترس و بیم.
اهورا مزدا - (ئاهورا میزدا - ahura mizda): خوی تاک و ته‌نیا.
اهون - ع - ص (ئهههه‌ن - ehven): ئاسانتر، سانانتر.
اهیب - ع - ص (ئههیهب - ehyeb): به‌هیهب‌تر، ترسانکتر، سامناکتر.
ای - (ئه‌ی - ey): ئامرازو پیستی بانگ کردن.
ایا - (ئه‌یا - eya): ئامرازو پیستی بانگ کردنه، هۆ... هه‌ی، ئه‌ی.
ایاب - ع - مص - ل (ئیاب - iyab): گه‌رانه‌وه، زفرین.
ایادی - ع - (ئه‌یادی - eyadî): ده‌ستان.
ایار - ع - (ئه‌یار - eyar): مانگی سییه‌می به‌هار، مایس.
ایارده - (ئه‌یارده - eyarde): ته‌فسیرو شرفه‌ی کتیبی زه‌ند.
ایاره - (ئه‌یاره - eyare): ده‌فته‌ری حیسابات.
ایاره‌گیر - ا - ص (ئه‌یاره‌گیر - eyaregîr): حیسابدار، ژمیریار.
ایاز - (ئه‌یاز، ئه‌یاس - eyaz, eyas): شنه‌ی شه‌و، شنه‌ی سارد، بای فینک.
ایازی - تر - (ئه‌یازی - eyazî): سه‌ریپچ یان رووپوشی ره‌شی ژنان، پیچه.
ایاغ - تر - (ئه‌یاغ - eyax): جام، پیاله‌ی شه‌رابخوری.
ایاق، **ایاق** - تر - (ئه‌یاغ، ئایاغ - eyax, ayax): پی.
ایالت - ع - (ئیاله‌ت - iyalet): ناوچه، ناوچه‌یه‌کی فراوانی ولایتیک که چهند شاریک بگریته‌وه.
ایام - ع - (ئه‌یام - eyyam): رۆژان، عه‌یام، رۆژگار، سه‌رده‌م.
ایتام - ع - (ئه‌یتام - eytam): هه‌تیوان، سیتی. هه‌تی، بی‌باب.
ایت ئیل - تر - (ئیت ئیل - itil): سالی سه‌گ.
ایتکین، **ایتکین** - (ئیت کین، ئیتگین - itkîn, itgîn): خاوه‌ن مال، خودان مال، مالخۆ، خانه‌دار.
ایتوک - (ئیتوک - itük): مژده، مزگینی.
ایشار - ع - ص (ئیسار - isr): له‌خۆبردوویی، به‌شی خۆ به‌که‌سیکی دی بده‌ی، خۆبه‌خت کردن، قازانجی خه‌لکی پیش ه‌ی خۆت بخه‌ی.
ایجاب - ع - مص - م (ئیجاب - icab): واجب کردن، پیویست کردن.
ایجاد - ع - ص (ئیجاد - icad): ئیجاد کردن، داهیتان، ئه‌فراندن، هیتانه وجود، په‌یدا کردن، دروست کردن.
ایجاز - ع - ا - مص - م (ئیجاز - icaz): کورت بری.

اهم - (ئههمه - ehmer): چهقهل، تۆری، تۆرک.
اهنوخوشی - (ئوهنوخوشی - uhnüxûşî): پیشه‌وهر، نه‌هلی پیشه.
اهواء - ع - (ئههفا - ehva'): هه‌واو هه‌وه‌س.
اهوار - ع - (ئههفار - ehvar): هۆراو، زه‌لکاو، زۆنگ.
اهوال - ع - (ئههفال - ehval): ترس و بیم.
اهورا مزدا - (ئاهورا میزدا - ahura mizda): خوی تاک و ته‌نیا.
اهون - ع - ص (ئهههه‌ن - ehven): ئاسانتر، سانانتر.
اهیب - ع - ص (ئههیهب - ehyeb): به‌هیهب‌تر، ترسانکتر، سامناکتر.
ای - (ئه‌ی - ey): ئامرازو پیستی بانگ کردن.
ایا - (ئه‌یا - eya): ئامرازو پیستی بانگ کردنه، هۆ... هه‌ی، ئه‌ی.
ایاب - ع - مص - ل (ئیاب - iyab): گه‌رانه‌وه، زفرین.
ایادی - ع - (ئه‌یادی - eyadî): ده‌ستان.
ایار - ع - (ئه‌یار - eyar): مانگی سییه‌می به‌هار، مایس.
ایارده - (ئه‌یارده - eyarde): ته‌فسیرو شرفه‌ی کتیبی زه‌ند.
ایاره - (ئه‌یاره - eyare): ده‌فته‌ری حیسابات.
ایاره‌گیر - ا - ص (ئه‌یاره‌گیر - eyaregîr): حیسابدار، ژمیریار.
ایاز - (ئه‌یاز، ئه‌یاس - eyaz, eyas): شنه‌ی شه‌و، شنه‌ی سارد، بای فینک.
ایازی - تر - (ئه‌یازی - eyazî): سه‌ریپچ یان رووپوشی ره‌شی ژنان، پیچه.
ایاغ - تر - (ئه‌یاغ - eyax): جام، پیاله‌ی شه‌رابخوری.
ایاق، **ایاق** - تر - (ئه‌یاغ، ئایاغ - eyax, ayax): پی.
ایالت - ع - (ئیاله‌ت - iyalet): ناوچه، ناوچه‌یه‌کی فراوانی ولایتیک که چهند شاریک بگریته‌وه.
ایام - ع - (ئه‌یام - eyyam): رۆژان، عه‌یام، رۆژگار، سه‌رده‌م.
ایتام - ع - (ئه‌یتام - eytam): هه‌تیوان، سیتی. هه‌تی، بی‌باب.
ایت ئیل - تر - (ئیت ئیل - itil): سالی سه‌گ.
ایتکین، **ایتکین** - (ئیت کین، ئیتگین - itkîn, itgîn): خاوه‌ن مال، خودان مال، مالخۆ، خانه‌دار.
ایتوک - (ئیتوک - itük): مژده، مزگینی.
ایشار - ع - ص (ئیسار - isr): له‌خۆبردوویی، به‌شی خۆ به‌که‌سیکی دی بده‌ی، خۆبه‌خت کردن، قازانجی خه‌لکی پیش ه‌ی خۆت بخه‌ی.
ایجاب - ع - مص - م (ئیجاب - icab): واجب کردن، پیویست کردن.
ایجاد - ع - ص (ئیجاد - icad): ئیجاد کردن، داهیتان، ئه‌فراندن، هیتانه وجود، په‌یدا کردن، دروست کردن.
ایجاز - ع - ا - مص - م (ئیجاز - icaz): کورت بری.

- نیچ** - ف (نیچ - iç): هیچ، حه‌شته‌با.
ایحاء - ع - ص (ئیها - iha): وه‌حی ناردن، ئیشاره‌ت کردن. خسته‌نه دل، ئیله‌ام پییه‌خشین، سرووش به‌خشین.
ایدر - په - ق (ئیده‌ر - ider): ئیره، لیره، ئیستا، هه‌نووکه، ئیره‌نگه.
ایدروژن - فر - ا (ئیدروژن - idrujin): هایدرۆجین.
ایدند - ا (ئیده‌ند - idend): هه‌ند. له ۳ - ۱۰، چه‌ند.
ایدون - ق (ئه‌یدون، ئییدون - eydün, idün): ئیستا، ئه‌م ده‌مه.
ایده - ا (ئیده - ide): فیکر، ئه‌نیشه، خه‌یال، ته‌سه‌ور، نیه‌ت، باوه‌ر، هزر.
ایده‌ال - فر - ا (ئیده‌ئال - ideal): ئاره‌زووی به‌رز، که‌مال‌خوازی، نمونه‌یی.
ایده‌الیست - فر - ا (ئیده‌ئالیست - idealîst): که‌مال‌خوازی، ئایدالیست، په‌یره‌وی ریبازی ئایدالیزم.
ایده‌الیسم - فر - ا (ئیده‌ئالیسم - ide'alîsm): ئایدالیزم.
ایده‌ئولوژی - فر - ا (ئیده‌ئولوژی - ideulujî): ئایدولوژی. زانستی فیکرو مانا، ریبازی سیاسی بیان کومه‌لایه‌تی.
ایدی - ع - ا (ئیدی - eydî): ده‌ستان.
ایذاء - ع - مص (ئیذاء - iza): ئه‌زیه‌تدان، ئازاردان، ئه‌شکه‌نجه‌دان.
ایر - ا (ئیر - ir): کتیر، دومه‌ل، زیپکه.
ایرا - جر (ئیرا - ira): چونکه.
ایراث - ع - مص - م (ئیراس - iras): که‌سیک بکریت به‌میراتگر، میراتی دانان بو‌که‌سیک.
ایراد - ع - مص - م (ئیراد - irad): بیانوگرتن، هه‌نجه‌ت، ره‌خنه‌گرتن، هه‌له‌گرتن.
ایرسا - لا - ا (ئیره‌سا - irsa): په‌لکه‌ره‌نگینه، سو‌سه‌نی کتوی.
ایرسون - یو - ا (ئیرسون - irsun): جق جقه، کاغه‌زیکه‌ی زه‌ردی ناسکه‌بو رازاندنه‌وه‌ی هه‌ندی شت به‌کار دیت.
ایرمان - په - ا (ئیرمان - irman): میوان، میوانی ناوه‌خت، هیواو ئاوات.
ایرمان سرای - ا (ئیرمان سرای - irman seray): میوانخانه، دنیا، خانوی به‌کری.
ایریدیوم - (ئیریدیوم - irîdyum): جو‌ره‌کانزایه‌کی سپی سه‌خته‌له‌پله‌ی ۲۳۶۰ گه‌رمیدا ده‌توتیته‌وه.
ایزد - په - ا (ئیزده - ized): خوا، یه‌زدان، خو‌لا.
ایزد پناه - ا - ف (ئیزده‌په‌ناه - izedpe-nah): که‌سپک له‌په‌نای خودا بی‌ت، په‌نا به‌خوا.
ایزد گشسب - ا (ئیزده‌گوشه‌سب - ized guşesb): خوا په‌رست، خودان ئه‌سپ.
ایزغنج - ا (ئیزغنج - izxinc): جه‌وال.
ایستادن - مص - ل (ئیستاده‌ن - istaden): وه‌ستان.
ایستاده - ا - مف (ئیستاده - istade): وه‌ستاو، له‌سه‌ر پی، و‌سیاگ.
ایستگاه - ا (ئیستگاه - istgah): و‌یستگه، ج‌بی وه‌ستان.
ایسر - ع - ص (ئه‌یسهر - eyser): ئاسانتر. لای چه‌پ، چه‌پ.
ایشان - ضمیر - (ئیشان - işan): ئه‌وان.

- ایشیک اقاسی** - تر- ا(ئیشیک
 ئاغاسی - işik axasî): داروغه‌ی
 دیوه‌خان، پیای دیه‌باری شا.
- ایصاء** - ع- مص- م(ئیساء - isa')
 وه‌سیت کردن، ناموژگاری کردن،
 راسپاردن.
- ایصال** - ع- مص- م(ئیسال - isal)
 گه‌یاندن، په‌یوه‌ندیکردن.
- ایضاً** - ع- ق(ئه‌یزه‌ن - eyzen)
 دیسان، هه‌مدیس.
- ایضاح** - ع- مص(ئیزاه - izah)
 روونکردنه‌وه.
- ایغده** - ا(ئه‌ی غوده - eyxude)
 بیتهوده، بیژ، ورینه‌که‌ر.
- ایغری** - ص(ئه‌یغری - eyxir)
 نییر، ئه‌سپ، فه‌حل.
- ایغری** - تر- ا- مص(ئه‌یغری - eyxir)
 جووت بوونی چه‌یوانات.
- ایفاء** - ع- مص- م(ئیفاء - ifa)
 په‌یمان و به‌لین بردنه‌سه‌ر، هه‌قدانه‌وه‌ی خه‌لک.
- ایفاد** - ع- مص- م(ئیفاد - ifad)
 ناردن.
- ایفاظ** - ع- مص- م(ئیفاز - ixaz)
 بیتدارکردنه‌وه، هوشیارکردنه‌وه.
- ایقاع** - ع- مص- ل(ئیفاء - ixa')
 خستن، رینتم، شه‌به‌یخون.
- ایقان** - ع- مص(ئیفان - ixan)
 دلنیا‌بوون، باوه‌رکردن، گه‌یشتنه‌ی قین، بی
 گومانی، یه‌قین.
- ایل** - تر- ا(ئیل - il)
 تیره‌وه تایفه، عه‌شهرت، عیئل، خیئل.
- ایل بیگی** - تر- ص- ن(ئیل به‌گی - ilbegi)
 جیگری سه‌ره‌ک عیئل.
- ایلجار** - تر- ا(ئیلجار - ilcar)
 کوپونه‌وه‌ی ژماره‌به‌کی زور له ره‌عیه‌ت بو
 ئه‌نجامدانی کاریک.
- ایلچی** - تر- ص- ن(ئیلچی - ilçi)
 سه‌فیر، نیردراوی تایبه‌تی، بالیوژ.
- ایلخان**، **ایلخانی** - تر- ا.فا(ئیلخان،
 ئیلخانی - ilxan, ilxanî): سه‌رخیئل،
 سه‌ره‌ک عیئل.
- ایلخی** - تر- ا(ئیلخی - ilxî)
 گه‌له ئه‌سپ.
- ایلغار** - تر- ا(ئیلغار - ilxar)
 شه‌به‌یخون.
- ایللول** - ع- ا(ئیللول - ilul)
 مانگی، نۆیه‌می رۆمی.
- ایم** - ع- ص(ئه‌ییم - eyyim)
 پیای، ژن مرده، ژنی بی میرد، بیتوه‌
 پیای، بیتوه‌ژن.
- ایماء** - ع- ص(ئیماء - ima')
 ئیشاره‌تکردن، کینایه‌وه‌ ره‌مز،
 ئاماژه.
- ایماق** - تر- ا(ئویماق - uymax)
 قه‌بیله، خیئل، تایفه.
- ایمان** - ع- ا(ئیمان - iman)
 باوه‌ر، ئیمان.
- ایمر** - ا(ئیمه‌ر - imer)
 گاسن.
- ایمن** - ع- ا(ئه‌یمن - eymen)
 راست، یومن، موباره‌ک، پیروژ.
- ایمه** - ق(ئیمه - ime)
 بیتهوده، ئیستا، ئه‌م ده‌مه.
- این** - ضمیر(ئین - in)
 ئه‌مه.
- اینج** - ا(ئینج - inc)
 یه‌ک گرتی قامک، نزیکه‌ی دوو
 سانتیمه‌تر.
- اینفت** - ا(ئینفته - infet)
 پیویستی، تکا، داوا.

اینک - ق (ئینهک - inek): ئه مه ،
ئېستا .

اینند - عدد - (ئینهند - inend):
هه ندیک ، ۳ - ۹ ، چه ند .

ایوار - ق - (ئیشار - ivar): زه رده پهر ،
ئېوارئ .

ایوارکردن - مص - (ئیشارکه رده ن -
ivarkerden): سه فه رکردنی ده مه و ئیواره .

ایواز - ص - (ئیشاز - ivaz): رازوه ،
خه ملتیراو .

ایوان - په - (ئه یشان - eyvan):
به ره یوان .

ایهام - ع - مص - م (ئیهام - iham):
که وتنه گومان و دوو دلئ ، خستنه گومان و
هه له وه .

ب

بائر، بایر - ص - ع (بائیر - bair):
ویران، که لاه، خراب و گندهل، به یار،
زهویبه که نه کری به کشتوکال.

بائره - ص - ع (بائیره - baire): زهوی
به یار.

بائس - ص - ع (بائیس - bais): بینه‌وا،
هه‌ژار، ده‌سکورت و نه‌دارا، کل‌ول و
که‌ساس، به‌له‌نگاز.

بائن - ص - ع (بائین - bain): ناشکرا،
دیار.

بائوباب - (بائوباب - baubab):
ده‌رختیکی زور سه‌خت و توندوتول و
زه‌لامه، تیره‌که‌ی ده‌گاته بیست مه‌تر، له
ئه‌فریقبادا ده‌رویت و ده‌لین تا شه‌ش هه‌زار
سال ده‌ژی.

باب - ص - ا (باب - bab): باب، باوک،
ده‌رباره، ده‌ره‌ق، شایسته، هه‌ژ، هه‌روه‌ها
به‌مانای باوو مؤدیش دیت.

باب - ا - ع (باب، bab): ده‌رگا، قاپی،
ده‌رکی مال، ده‌روازه، له‌ته‌قسیم‌بندی
کتیباندا به‌هه‌ر فسل و به‌شیک ده‌گوتری، پاژ.

(ب - B) = پیستی دووه‌می ئه‌لف‌بای
فارسییه، به (با) ده‌خوینرتیه‌وه، به
حه‌ساوی ئه‌بجه‌د به‌رانبه‌ر به‌ دووه (۲) له
هه‌ندی وشه‌دا ده‌گوزی و ده‌بی به (واو)
وه‌ک: (باز-واز)، (برزیدن-ورزیدن)
هه‌ندی جاریش ده‌بی به (فی) وه‌ک:
(ابزار-افزار). هه‌ندی جاریش ده‌بیت به
«م» وه‌ک: (غزب-غزم).

(با - Ba) نام‌رازی په‌یوه‌ندییه. هه‌ندی جار
مانای هاوریه‌تی یان ده‌گه‌ل ده‌گه‌یه‌نیت،
وه‌ک: «فریدون با به‌رام آمد» = فه‌ره‌یدون
ده‌گه‌ل به‌هرامدا هات، هه‌ندی جار مانای
مولکایه‌تی و خاوه‌نداری ده‌دات، وه‌ک:
باهنر = به‌هونه‌ر، هونه‌رمه‌ند. هه‌روه‌ها له
بواری به‌راوردکاریدا به‌کار دیت وه‌ک: «این
کاغز با ان کاغز فرق دارد» واته: ئه‌م
کاغزه‌ده‌گه‌ل ئه‌و کاغزه‌دا جیایه.

باآفرین - ص (با ئا‌فرین - ba aferîn):
شایانی ئا‌فره‌ین، شایانی ستایش.

بائت - ا - ع (بائیت - bait): شه‌ومه‌نه،
خواردنی شه‌و به‌ساره، به‌یات، شه‌وه‌ساره.

- بابا** - (بابا - baba): باوک، باپییر، پییره میردی کامل، له عه ره بیدا به مانای «پاپا» ی دیانانیش به کار دیت.
- بابا آدم** - ا. م. (بابا ئادم - baba adem): ئاده می بابی تییره ی به شه.
- بابا غوری** - ا - ص (بابا غوری - babaxurî): چاو یک که ته قی بی و بیلبیلله ده رها تی. کویری.
- بابت** - (بابه ت - babet): ده رباره، جوړ، شایسته، شایان، هه ژ.
- بابزن** - (بابزه ن - babizen): شیشی که باب.
- بابک** - (بابه ک - babek): بابی بچووک، په روه رده کار، دروستکار، نیوه تکه ر، به خیتو که ر.
- بابو** - (بابو - babü): بابی بچووک، بچووکراوه ی باب، ده رویش، قه له نده ر.
- بابوته** - (بابوته - babûte): گوژه ی گلین، گوژه ی پر ئاو.
- بابونه** - (بابوونه - babûne): گیاه کی به هاری بو ن خوشه، پونگه.
- بابیزان** - (بابیزان - babîzan): که فیل، ناو بیژوان.
- بابیزن** - (بابیزن - babîzen): ناو بیژوان، که فیل، باوه شین.
- بات** - ا - ع (باتته - batte): برنده، یه کجاره کی.
- باتالیون** - (باتالیون - batalyon): دهسته، گروپ، به تالیون، به شتیک له ههنگی پیاده یان توپخانه.
- باتره** - (باته ره - batere): دهف، دایه ره.
- باتری** - (باتری - batrî): پاتری، پیل.
- باتلاق** - ت (باتلاغ - batlax): باتلاخ، سیانا و.
- باتنگان** - (باته نگان - batengan): باینجان، باجان.
- باتون** - (باتون - batün): دار دهست، عه سا.
- باتیست** - (باتیست - batîst): قوماشی ده زوو ناسک، تول.
- باج** - (باج - bac): باج، سه رانه، بارانه، خاوه.
- باج** - (باج - bac): سروو تیکی مه زه بی زه رتوش تیا نه، خاموشی و بیده نگی له کاتی نه نجامدانی هه ندی سرو تی ئابینی، ویردی هیواش و ژیر لیوی.
- باجناق** - ا - ق (باجیناغ - bacinax): ئاوه لزاوا، هاولینگ، دوو کهس که دوو خوشکیان خواستی، هاوزاوا.
- باجه** - (باجه - bace): روژنه، ده لاقه، شوینی تایبه تی بلیت برین، شوینی وهرگرتن و دانی پاره له سینه ماو بانقه کاند.
- باجی** - ا - ت (باجی - bacî): خوشک، باجی، خوشکی گه وره.
- باحور** - ا - ع (باحور - bahûr): گه رمای چله ی هاوین.
- باختر** - (باختر - baxter): روژئاوا، خوژئاوا.
- باختن** - (باختن - baxten): گه مه کردن، له دهستدانی شتیک، دوړاندن له قوماردا.
- باخته** - ا - مف (باخته - baxte): دوړاو له قوماردا.

- باخسه** - ا (باخسه - baxse): په نارې.
- باخه** - ا (باخه - baxe): كيسه ل، كيسو.
- باد** - ا (باد - bad): با، ههوا، هه لسان، ناوسان.
- باد** - (باد - bad): له چا وگي بوون و هک: (زنده باد = بژی).
- باداباد** - (باداباد - badabad): هه رچی ده بی بابی.
- بادارنگ** - ا (بادا رنګ - badareng): ترنج، گیاه کی بون خوشه.
- بادافرا** - ا (بادئه فراه - bad efrac): سزا، جه زای خرابی، توله لیسه ندنه وه.
- بادام** - ا (بادام - badam): دره ختی بادهم، باقی، به هیف.
- بادام بن** - ا (بادام بون - badambun): بنه بادهم.
- بادامه** - ا (بادامه - badame): قوزاخه ی کرمی ناو ریشم، پینه، هه ر شتی له ناوکه بادهم بچیت.
- بادآور** - ک (بادئا هه - badaver): شتی که با هینابی، کینایه به بو شتی که به خورایی و بیزه حمهت به دست بیت، باوتوز.
- باداور** - ا.فا (بادئا هه - badaver): با هاوردوو، خواردنی که مرؤف بای پیبکات.
- بادبادک** - ا.م.م.م (بادبادک - badbadek): کولاره، قاقه زقوشی.
- بادبان** - ا.م.م (بادبان - badban): چارؤکه ی که شتی، یه خه، سه ری قوئی جلک.
- بادبدست** - ا.م.م (باد بدست - badbidest): مرؤقی بیکاره،
- ده سته تال، بی شانس، به دبه خت، کلؤل.
- بادبر** - ا.فا (بادبور - badbur): باهر، هه ر دهرمانیک باکردنی سک لا بیات.
- بادبر** - ص (بادبر - badber): فشه کهر، هیچ له ده ست نه هاتوو.
- بادبروت** - ک (بادبروت - badbrût): غرور، خو په سندی، فرناخی.
- بادبرین** - ا.م.م (بادی به رین - badiberin): بای سه با، شه مال.
- بادبیزن** - ا.فر (بادبیزن - badbizen): پانکه.
- بادپا** - ص (بادپا - badpa): تیژ، خیرا، له ز، خوشبزه، پتر بوئه سپی خیرا به کار دیت. خوشرهو.
- باد پروا** - ا (بادپه رقا - badperva): با درز، ده ریچه.
- بادپیچ** - ص (بادپیچ - badpîç): بادراو.
- بادپیما** - ص (بادپه یا - badpeyma): نه سپ یان هیستر، یا وشتری خوشرهو، مرؤقی بیکاره و درؤزن و فشه باز.
- بادتخم** - ا.م.م (بادتوخم - badtuxm): رازیانه.
- بادخن** - ا.م.م (بادخن - badxen): ده ریچه، باپه روا، بادرز.
- باددار** - ص (باددار - baddar): ناوساو، باکردوو، بادار، مرؤقی به ده عیه و ههوا، لووتبه رز، فرناخ.
- باددبور** - ا.م.م (بادی ده بور - badidebûr): بایه ک که له باشوری رؤژاوه بیت.
- باددژنام** - ا.م.م (بادی دژنام - badidijnam): بای ناشیرین و خراب،

بادسر - ص (بادسه - badser):
 خۆپه‌سند، خۆپه‌رست، لوتبه‌رز، فرناخ.
بادسرخ - ا. فر (بادی سورخ - badi surx):
 باسوور، جووره نه‌خۆشپیه‌کی گرانه.
بادسنج - ا. مر (بادسه‌نج - badsenc):
 لووت به‌رز، به‌هه‌واو ده‌عییه. خه‌یال پلاو.
بادسنج - ا. مر (بادسه‌نج - badsenc):
 ئامیتریکه بوئه‌ندازه‌گرتنی گوشارو خیرایی با، نه‌نیمۆمه‌تر، باییتو، بانما.
بادغر - ا. فر (بادغه‌ر - badxer):
 بادرز، بابویر، بادلین.
بادفر - ا. مر (بادفه‌ر - badfer):
 فریوکه.
بادفهره - ا. فر (بادفه‌ره - badfere):
 فریوکه.
بادفروردین - (بادی فروردین - badi furwerdîn):
 بایه‌ک، که له رۆژاوا یان له باشووری رۆژاواوه بی.
بادفهره - ا. (بادفه‌ره - badefer):
 سزا، تاوان.
بادکش - ا. (بادک‌ه‌ش - badkeş):
 بادلین، که له شاخ که هه‌جامه‌تکیش خۆینی پی به‌ر ده‌دات، خۆین به‌رده‌ر.
بادگانه - ا. مر (بادگانه - badgane):
 جووره په‌نجه‌ره‌یه‌ک یان په‌رده‌یه‌که که به داری ناسک دروستی ده‌که‌ن و له‌به‌ر ده‌رکی ژوور یان په‌نجه‌ره‌ دادنه‌ری تا هه‌وا بچیته ژووری و ناو ژووره‌که‌ش له ده‌ریا نه‌بینی.
بادگند - ا. مر (بادی گوند - badi gund):
 ئاوسانی گون، قۆری.

جووره نه‌خۆشپیه‌که که له نه‌نجامیا پیتستی له‌ش به‌تایبه‌تی گۆنا سوره‌له‌ده‌گه‌ری. شه‌رابی ئال و سوور.
باددست - ص (باد ده‌ست - bad dest):
 ده‌ستبلاو.
باددم - ا. مر (باد ده‌م - bad dem):
 موشه‌ده‌مه.
بادرم - ص (بادره‌م، بادروم - badrem, badrum):
 بیه‌ه‌وده، ره‌عییه‌ت.
بادرنگ - ا. (باد ر‌نگ - badreng):
 ترنج، بیشکه، نه‌سپی خۆشبه‌ز، که‌بات، بادره‌نگ.
بادرنگبویه - ا. (باد ر‌نگ‌بویه - badrengbûye):
 گیایه‌کی بوئه‌خۆشه، له‌تیره‌ی پونگه‌یه و ده‌خوری.
بادرو - ص (باد ره‌و - bad rew):
 که‌پر، بادرز.
بادروچ - ا. (باد روچ - bad rûc):
 ریحانه‌ی کیتی.
بادروزه - ا. (باد روزه - bad rûze):
 پیداو‌یستی رۆژانه؛ وه‌ک: خۆراک و پۆشاک و نه‌و بابه‌ته‌شتانه، کاری رۆژانه.
بادریس، **بادریسه** - ا. (بادریس - badrîs):
 سه‌ره‌ته‌شی، نه‌ستونی خپوته.
بادزن - ا. مر (بادزه‌ن - badzen):
 پانکه، باوه‌شین.
بادسار - ک. (بادسار - badsar):
 بی‌تاوه‌ز، نه‌قل سووک، توندیو، تیژو، خۆشپو، له‌خۆبایی، فرناخ.
بادساری - ا. مص (بادساری - badsarî):
 سه‌رکیش، غرور، له‌خۆبایی بوون، فرناخی.

- بادگیر** - ا.مر (بادگیر - badgîr):
بادگیره، بادرز، قه باغی کون کونی سه ری
سه ماوهر.
- بادنجان** - ا (بادینجان - badincan):
باینجان، بامجان، باجان.
- بادنما** - ا.مر (بادنه ما - badnema):
باپتو، بانما.
- باده** - ا (باده - bade): مهی، شهرباب،
مه ستمه نی.
- بادی** - ص - ن (بادی - badî): هه وایی،
هه ر شتیک بدریته پال با وهک: «اسیای
بادی»، تاشیبا.
- بادی** - ا - ع (بادی - badî): هه وهل،
سه ره تا، ریث.
- بادیان، بادیان** - ا (بادیان، بادیان -
badiyan, badiyane): رازیانه.
- بادیه** - ا - ع (بادیه - badîye): سارا،
بیابان.
- بادیه** - ا (بادیه - badîye): بادی،
ده فری مسین، کاسه ی گه وری مسین.
- بازل** - ا.فا - ع (بازیل - bazil): سه خی،
دلوا، به خشنده.
- بار** - ا (بار - bar): کول، پهین، مندالی
ناوسکی دایک، جار، میوه ی درهخت،
به ر، که نار، روخ.
- بار** - ا.فر (بار - bar): مه یخانه، نه و
شوینانه ی که به سه ر پیوه سارده مه نی و
خواردنی لی ده خوریت.
- باران** - ا (باران - baran): باران، واران.
- بارانداز** - ا.مر (بارانداز - barandaz):
شوینتی که باری لی بخریت، شوینی لادانی
کاروان، کاروانسه را، باره نناز.
- بارانی** - ا (بارانی - baranî): جلی
- نایلونی یان مشه ما که تاو نه دات، له
کاتی به فرو باران له بهر ده کریت، بارانی،
ههروه ها ناوی تیره یه کی تورکانه.
- بارآور** - ص - فا (بارئاقره - baraver):
ده رختی به ردار، له بواری بانکداریدا به
سه رمایه یه ک ده گوتری که سوود بدات،
productif.
- باراوردن** - مص (با ئاقره -
baraverden): به ردان، منندال
پهروه رده کردن و هینانه بار، به خیتو کردن.
- باربر** - ا. م - م (باربره - barber):
کولنه لگر، هه مال، باربره.
- باربستن** - مص - م (باربه ستنه -
barbesten): باربه ستن، کوکوردنه وه و
به ستنی بار تا له توتومبیل یان ولاخ بنری،
سه فهر کردن، خو ئاماده کردن بو سه فهر.
- بارپیچ** - ا - م (بارپیچ - barpîç):
بارپیچ، هه ر شتیک باری پی بیپیچری،
وه کو پت و گوریس و که ندر و نه و شتانه.
- بارجا** - ا - م (بارجا - barca): ته لارو
ده رباری پاشا.
- بارجامه** - ا - م (بارجامه - barcame):
شه لته، هه گبه، ته لیس.
- بارح** - ا - ع (باریح - barih): بای
گه رم، گره، بایه که که له هاویناندا دیت.
- بارح، بارحه** - ا - ع (باریه -
barih, barihe): دوینتی، شه وی
رابردوو.
- بارخانه** - ا (بارخانه - barxane):
خیتوت و چادرو نه و پیتداویستیانه ی که
ده گهل خودا بو سه فهری ده بهن. هه مار.
- بارخدا** - ا.مر (بارخودا - barxuda):
خوای مه زن، پاشای گه وره، خودان.

- بارد** - ص - ع (بارید - barid): سارد، فیتک، تهزی، چیتی.
- باردار** - ا - فا (باردار - bardar): دره ختی بهردار، زگپر، ئاوس، دووگیان، ئافس.
- بارز** - ص - ع (باریز - bariz): دیار، بهرز، ئاشکرا، بهرجه سته.
- بارع** - ص - فا - ع (باری - bari): چاک، بالا، کارامه.
- بارق** - ص - فا - ع (باریغ - barix): بریقهدار، دره خشان، پرووسکه دار.
- بارقه** - ص - فا - ع (باریغه - barixe): ههوری تریشقه دار.
- بارک الله** - ع (باره که لا - barekella): ئافهرم، ئافهرین، باره که لا.
- بارکش** - ا - ص (بارکش - barkeş): بارکش، باره بهر، ئیدی حه یوان بی یان عه ره بانه یان ئوتومبیل.
- بارگاه** - ا - مر (بارگاه - bargah): باره گا، کۆشک و ته لاری پاشایان، ده ربار.
- بارگی** - ا (بارگی - baregî): یابو، بارگیر، ئه سپی ناره سه ن، بارگین.
- بارگیر** - ا - فا (بارگیر - bargîr): باره بهر، ئیدی حه یوان بی یان عه ره بانه یان که شتی.
- بارگین** - ا (بارگین - bargîn): چالاو.
- بارنامه** - ا (بارنامه - barname): پسوله ی لیستی بار.
- بارو** - ا (بارو - barû): شوره، دیواری قه لا، حه سار، قولله.
- باروت** - ا (باروت - barût): باروت.
- بارور** - ص (بارقه ر - barver): بهردار، دره ختی میوه دار.
- باروزه** - ا (باروزه - barûze): پروانه
- بادروزه** - ع (badrûze):
- بارومتر** - (بارومیتەر - barûmeter): باییتو، بانما.
- بارون** - (بارون - barun): یه کیکه له له قبه کۆنه کانی ئه رستوکراتانی ئه وروپا.
- باره** - ا (باره - bare): حه سار، شوره، دیواری قه لا.
- باره** - ا (باره - bare): که ره ت، ده رباره، رهوت و ریباز.
- باره** - ا (باره - bare): بارگین، یابو.
- باربند** - ا (باربه نده - barebend): ته ویله، پشتیر.
- باری** - ع (باری - barî): خوا، یه زدان.
- باری** - ص - ن (باری - barî): هه رشتیک بۆ باردبردن به کار بیت وهک: ولاخ، عه ره بانه، ئوتومبیل، قیتار.
- باری** - ص (باری - barî): سووکه له ی باریک، ناسک.
- باری** - ق (باری - barî): به له ی، خۆلاسه. به هه ر حال.
- باریافتن** - م - ل (باریافتن - baryaften): چونه ده ربار، گه یشتن به حوزوری پاشا.
- باریدن** - م - ل (باریدن - barîden): بارین، هاتنه خواری به فرو باران، داگردنی به فرو باران و ته رزه، وارین.
- بارش** - ا - م - ص (باریش - bariş): داگردنی به فرو باران.
- بارنده** - ص - فا (بارینده - barinde): بارانی، هه وای هه ورو بی هه تاو.
- باریک** - ص (باریک - barîk): زراف، لاواز، باریک

موفه تیش، که سیچ که له قیتار، یان موزه‌خانه و شوینانی دیدا ته‌مه‌شای بلیت ده‌کات، کونترۆله‌ر.

بازپرس - ا- فا (بازپورس - bazpurs): پرسکار، موحه‌قق، پیشکینه‌ر.

بازپرسی - ا- مص (بازپورسی - bazpursî): پرسکاری.

روزبازپرسی - روزی بازپورسی - رۆژی پساتن، رۆژا په‌سلانن. (rûzibazpursî): رۆژی قیامه‌ت،

بازپرسی - ص- ن (بازپه‌سین - bazpesîn): دوایین.

بازپیچ - ا (بازپیچ - bazpîç): بادراو، مورویه‌ک که به بی‌شکه‌وه بکری بۆ سه‌رگه‌رمی منداڵ.

بازجو - ا. فا (بازجو - bazcû): ماموری ته‌حقیق له شتتیک یان کارتیک.

بازجویی - ا. مص (بازجویی - bazcûyî): ته‌حقیق، ته‌حقیقکاری.

بازخشین - ا (بازخه‌شین - bazixeşîn): بازی که‌وه رهنگ، جو‌ره بازتیک پشت ره‌شی چاو سووره.

بازخواست - ا. مص (بازخواست - bazxast): پرسینه‌وه، تاقیب کردنی

هۆی که‌مه‌ترخه‌می و خه‌تای که‌سیتیک، رۆژی قیامه‌ت، گله‌یی، لیپرسینه‌وه.

روز بازخواست - (روزی بازخواست - ruzî baz xast): رۆژی په‌سلانن، رۆژی قیامه‌ت.

بازدار - ا- ص (بازدار - bazdar): که‌سیتیک که بازی راو به‌ختیو بکات، بازه‌وان. **بازداشت** - ا. مص (بازداشت - bazdaşt): ته‌وقیف، چه‌پسی کاتی.

باریک بین - ص- فا (باریک بین - barîk bîn): ورد، زیره‌ک، به‌کنوکۆ، وردبین.

باریک بینی - ا. مص (باریک بینی - barîk bînî): دیقه‌ت، وردی، هۆشیاری، زیره‌کی، وردبینی.

باریک میان - ص (باریک میان - barîk mîyan): که‌مه‌ر باریک، ناوقه‌د باریک.

باریوم - (باریوم - baryum): کانزایه‌که له پله‌ی گه‌رمی ۸۵۰ دا ده‌توتیته‌وه.

باز - (باز - baz): پیتی ئیزافه‌یه، به‌مانای دووباره‌دیت، له نوئ، جارپکی دی، دیسان، هه‌مدیس.

باز - ص (باز - baz): واز، کراوه، ئاواله، والا.

باز - ا (باز - baz): باز، جاران بۆ راوکردنی گیانه‌وه‌ران به‌ختیو ده‌کرا، له تیره‌وه توخمی هه‌لتویه.

باز - ا (باز - baz): قۆل، بازوو. **بازار** - ا (بازار - bazar): بازار، سوگ، شوئینی سه‌وداو مامه‌له.

بازارچه - ا (بازارچه - bazarçe): بازارچه، بازارچه.

بازاری - ص- ن (بازاری - bazarî): بازاری، دوک‌اندار، ئه‌هلی بازار، مامه‌له‌چی نیو بازار.

بازارگان - ا- ص (بازارگان - bazargan): سه‌وداگه‌ر، مالفروۆش، بازرگان، گه‌وره‌فروۆشیارو کپیار.

بازالت - (بازالت - bazalt): مه‌رمه‌ری ره‌ش، سه‌نگی مه‌حه‌ک.

بازبین - ا (بازبین - bazbîn): پیشکینه‌ر،

- بازداشتگاه** - ا.مر (بازداشتگاه) - **bazdaştgah**: زندان، نه و شوینه‌ی به موه‌قه‌ت خه‌لکی تیدا چه‌پس ده‌کریت، ته‌وقیف‌خانه.
- بازداشتن** - مص.م (بازداشتن) - **bazdašten**: مهنه‌نع کردن، قه‌ده‌غه‌کردن، یاساخ‌کردن.
- بازدم** - ا.مر (بازدم) - **bazdem**: نه و بایه‌ی که له سیبیه‌کانه‌وه ده‌رده‌دری. زه‌فیر.
- بازدید** - ا.مص (بازدید) - **bazdîd**: دیداری دووباره، دیتن، نه‌نجام‌دانی کاریک.
- بازرس** - ا.فا (بازرس) - **bazres**: موفه‌تیش، پشکینه‌ر.
- بازرسی** - ا.مص (بازرسی) - **bazresî**: ته‌فتیش، پشکنین.
- بازرگان** - ا.مر (بازرگان) - **bazergan**: بازرگان، دوکانداری گه‌وره.
- بازرنگ** - ا (بازرنگ) - **bazreng**: به‌روانکه، مه‌مک لغ، سینگپوش، مه‌مکبه‌ند.
- بازغ** - ص - ع (بازغ) - **bazix**: روناک، پرشنگذار، بریسکه‌دار.
- بازگرد** - ا - مص (بازگرد) - **bazgerd**: گه‌رانه‌وه، زفرین، هاتنه‌وه.
- بازگرداندن** - مص.م (بازگرداندن) - **bazgerdanden**: گه‌راندنه‌وه، دیسان ناردنه‌وه.
- بازگردانیدن** - مص.م (بازگردانیدن) - **bazgerdanîden**: گه‌راندنه‌وه.
- بازگشت** - ا.مص (بازگشت) - **bazgeşt**: گه‌رانه‌وه، هاتنه‌وه، زفرین.
- بازگشتن** - مص - ل (بازگشتن) - **bazgešten**: گه‌رانه‌وه، تویه‌کردن، وازه‌پنان، زفرین.
- بازگو** - ا.مص (بازگو) - **bazgû**: گوتنه‌وه، دووباره‌کردنه‌وه‌ی قسه، گیرانه‌وه.
- بازماندن** - مص - ل (بازماندن) - **bazmanden**: مانه‌وه، دوآکه‌وتن، ماندوو‌بوون، پاشکه‌فتن.
- بازمانده** - ا - مف (بازمانده) - **bazmande**: پاشماوه، زیندووی که‌سو‌کار مردوو، پاشمه‌نده، ماندوو، دوآکه‌وتوو.
- بازنشستن** - مص - ل (بازنشسته‌ن) - **baznişesten**: ده‌ست له‌کار هه‌لگرتن له‌زه‌مانی پیریدا، خانه‌نشین بوون.
- بازنشسته** - ا.مف (بازنشسته) - **baznişeste**: خانه‌نشین.
- بازنمودن** - مص - م (بازنمودن) - **baznimuden**: به‌یان کردن، پیشاندان، نواندن، ده‌رپین، شهرح کردن، شروفه‌کرن، راقه‌کردن.
- بازو** - ا (بازو) - **bazû**: باهو، بازو.
- بازوبند** - ا (بازوبند) - **bazûbend**: بازوبه‌ن، نوشته، دو‌عا.
- بازه** - ا (بازه) - **baze**: دۆل، گه‌لی، شیو، ده‌ره. مه‌ودای نیوان دووکیتو، دارده‌ست.
- بازی** - ا (بازی) - **bazî**: وازی، بازی، گه‌مه، یاری، کایه، وهرزش، قومار، گه‌مان.
- بازیکردن** - (بازی‌کرده‌ن) - **bazîkerden**: وازی کردن،

باژن - (باژون - bajun): نییری، بزنه کیتی، تهگه، ساورین.
باستار - (باستار - bastar): فلان، یارۆ، هین، کابرا، ئاماژیه بۆ کهس یان شتی نادیارو نه ناسراو.
باستارو بیستار - (باستارو بیستار - bastarû bîstar): فلانو فیسار.
باستان - ا- ص (باستان - bastan): کهونارا، دیرین.
باستان شناس - ا. ص (باستان شناس - bastanşinas): ئارکولوگ، شاره زاو پسیۆر له زانستی کهونارانا سیدا، کهونارازان، مه نهرناس.
باستان شناسی - ا. مص (باستان شناسی - bastanşinasî): ئارکولوژی، مه نهرناسی.
باستیان، باستیون - (باستیان، باستیون - bastiyan, bastiyon): بورج، قولله، دیواری قهلات، وهرده.
باستیل - ا. فر (باستیل - bastîl): قهلا، زیندان، ناوی زیندانیکی کۆنی پارسیسه که له شۆرشی مه زنی فه ره نسدا له ۱۷۸۹/۷/۱۴ دا له لایهن جه ما وهره وه روخینرا.
باسره - (باسره - basere): میترگ و بژوین، زه وییهک که بۆ کشتوکال ناماده کرابی.
باسق - ص - ع (باسیخ - basix): بهرز، درپژ، درهختی بهرز، بلند.
باسک - ا (باسوک - basuk): باویشک.
باسکول - ا (باسکول - baskûl): قه پان.
باسلیق - ع (باسلیق - baslîx): شاده ماری بازوو.

خۆخافلاندن، قومارکردن.
بازی دادن - (بازی دادن - bazîdaden): خافلاندن و فریودانی که سیک، ته فهدان، خاپاندن.
بازیار - (بازیار - bazyar): بازه وان، که سیک که باز به خپو بکات، جووتیار، وهرزیر، قوشچی.
بازیافتن - مص - م (بازیافتن - bazyafthen): پهیدا کردنه وه، دۆزینه وه، وهده ست هینانه وهی شتیکی له ده ستچوو.
بازیافت - ا. مر (بازیافت - bazyaft): شتیکی به بی زه حمه ت به ده ست بی.
بازیافتی - ص. ن (بازیافتی - bazyaftî): شتیکی به بی زه حمه ت به ده ست بی.
بازیچه - ا (بازیچه - bazîçe): گه مه ی مندالان، وازی زارۆکان، کایه ی بچووکان.
بازیدن - مص. م (بازیدن - bazîden): گه مه کردن، له ده ستانی شتیکی، دۆراندن له قوماردا.
بازیگر - ص. فا (بازیگر - bazîger): وازیگر، که سیک که له شانۆدا وازی بکات، ئارتیست، ئه کته ر.
بازیگوش - ص (بازیگوش - bazîguş): عاشقه گه مه، ههرزه، وازیدۆست، شوخ و شهنگ.
باژ - (باژ - baj): باج.
باژیان - ص (باژیان - bajban): باجه وان، کۆکه ره وه ی باج و خه راج، باجگر، باجشان.
باژگونه، **باژگون** - ص (باژگون، باژگونه - bajgun, bajgune): ئاوه ژوو، به ره واژی، ژیروبان، واژی.

- باسیل** - (باسیل - basîl): گیانه وه ریکی ورده به زه ره بین ده بینری، گیانه وه ریکی یه کخانه ییه. میکروپ.
- باسیل کخ** - (باسیل کوخ - basîlkux): میکروبی سیل، که له لایهن کوخ-ی زانای نه لمانی له سالی ۱۸۸۲ د دوزرایه وه.
- باشام** - (باشام - başam): په رده، په رده ی دهرگا، په رده ساز.
- باشامه** - (باشامه - başame): عه با، چارشیتو، له چک.
- باشق** - (باشق - başex): باشوکه، واشه، باشو.
- باشگاه** - (باشگاه - başgah): یانه، پارک و سهیرانگه.
- باشگون** - (باشگون - başgun): تاوه ژوو، به ره واژی، سه ره ونخون.
- باشگونه** - (باشگونه - başgune): تاوه ژوو، به ره واژی، سه ره ونخون.
- باشلق** - (باشلق - başlux): سه رکلاوی گه وره که له کاتی به فرو باران له سه رکلاوه وه له سه ره ده کری.
- باشنگ** - (باشنگ - başeng): هیتشوه تری، هیتشویه ک که به میتوه که وه هاتیبته خواری، هیتشویه ک که به داره که وه هیشک بووبی.
- باشو** - (باشو - başû): مارمیلکه، ماربله.
- باشومه** - (باشومه - başûme): عه بای ژنان.
- باشه** - (باشه - başe): واشه، باشو، باشوکه.
- باشی** - (باشی - başı): له تورکییه وه وه رگیراوه. به مانای سه روه ر، سه رده سته، به رپرس، وه ک: وه سته باشی = سه رده سته.
- باصر** - (باصر - basir): بینا، بینه ر.
- باصره** - (باصره - basire): چاو، تامیری بینین، بینا (بومی).
- باطل** - (باطل - batil): به تال، ناهق، بیتهوده، ناراست، بی فایده، بی کاره.
- باطن** - (باطن - batin): په نهان، ناوه وه، حه قیقه ت، نه سل، دل، به کیکه له ناوه کانی خوا.
- باعث** - (باعث - ba'is): بایس، هو، سونگه، مایه، هه تاو، ناویکی خوایه.
- باغ** - (باغ - bax): میوه، رۆژگار، گیتی، بیستان.
- باغ وحش** - (باغ وحش - baxi vehş): باخچه ی تازه لان.
- باغبان** - (باغبان - baxban): باخه وان.
- باغچ** - (باغچ - baxeç): نه نگوری هیتشتا نه گه ییوو، به رسیله.
- باغچه** - (باغچه - baxçe): باخی چکوله، باخچه.
- باغره** - (باغره - baxre): لو، تالو.
- باغ شیرین** - (باغ شیرین - baxişîrîn): کونه کانی موسیقای ئیرانی، ناوی ناوازیکه له سی ناوازه که ی باربه د.
- باغنج** - (باغنج - baxenc): تریی باش نه گه ییوو.

- باغند، باغنده** - ا(باغهند، باغهنده) -
(baxend, baxende): په مـ سوی
 شیکراوه، گلوڼه، کلافه.
- باغوش** - ا.مص (باغوش - baxuş):
 خو به تاوداگردن.
- باغی** - ا.فـ ع(باغی - baxî):
 سه رکیش، خو سه ر، یاخی، چه ته.
- بافت** - ا(بافت - baft):
 تانوپۆ.
- بافت شناسی** - ا.مص (بافت شناسی -
 baftşinasî): هیستۆلۆجی.
- بافتن** - مص.م (بافتن - baften):
 هوئینه وه، چنن.
- بافنده** - ص.فا (بافنده - bafende):
 هوئهر، ته ونکه ر، چنهر، جوڼا.
- بافدم** - ا(بافدهم - bafdem):
 ئاقیبه ت.
- بافدم** - ا(بافدوم - bafdam):
 ئاقیبه ت، ئاکام، نه نجام.
- بافکار** - ص.فا (بافکار - bafkar):
 سوکراوه ی «بافتکار»، ه، جوڼا، شالباف،
 ته ونکه ر.
- باقر** - ص - ع(باغیر - baxir):
 پیاوی داناو زۆر دهوله مه ند، شوپه تی ئیمامی
 پینجه می شیعه مه زه بانه.
- باقلاء** - ا - ع(باغیلاء - baxila):
 پاقله.
- باقلوا** - (باغله فا - baxleva):
 پاقله وا.
- باقی** - ص - ع(باغی - baxî):
 ماوه، پایه دار، پاشماوه، نه مر.
- باک** - ا(باک - bak):
 ترس، په روا.
- باک داشتن** - مص - ل(باک داشتن -
 bak daşten): ترس هه بوون.
- بی باک** - ص(بیباک - bîbak):
 بیترس، دلیر، بی په روا.
- باک** - ا(باک - bak):
 ته نکى به نزینى
 ئوتومبیل.
- باکارا** - ا.فر(باکاره - bakare):
 جوړه یارییه کی کاغه زه، هه شتو نو، به قه ره.
- باکتیری** - ا(باکتیری - baktirî):
 میکروپ، به کتیریا.
- باکتریولوژی** - ا(باکتریولوژی -
 baktiryolojî): میکروپ ناسی.
- باکر** - ا - ع(باکیر - bakir):
 به یانی.
- باکیره** - ا - ع(باکیره - bakire):
 کچی، کیژی که هیشتا شووی نه کردبج، دویت،
 کناچه ی عازوه.
- باکوره** - ص - ع(باکوره - bakure):
 نۆیه ره، نوخسه.
- باکی** - ا.فا - ع(باکی - bakî):
 گریاو.
- بال** - ا(بال - bal):
 بازو، بال، په روباڼ.
- بال** - ا.فر(بال - bal):
 بالییه، کوژی سه ما، شوینی ره قس.
- بالا** - ا(بالا - bala):
 به رزی، قه دو بالا،
 بلندی.
- بالابان** - ا.مر(بالابان - balaban):
 باله بان، ته پل، ده هوڼ.
- بالابانچی** - ا.مر(بالابانچی -
 balabançî): ده هوڼ کوت، ته پل لیده ر.
- بالابلند** - ص(بالابلند -
 balabulend): بالا به رز، به ژن زراف.
- بالاپوش** - ا.مر(بالاپوش - balapûş):
 لیتفه، هه ر شتی له کاتی خه ودا به خو دا
 بدری، پالتو، شانیتل، بالاپوش، عه با.
- بالاخانه** - ا.مر(بالاخانه - balaxane):
 باله خانه، بالاخانه.
- بالاد، بالاده** - ا(بالاد، بالاده -
 balad, balade): ته سپ، په ده ک.

- بالار** - ا(بالار - balar): کاربته.
- بالارو** - ا.فا (بالارو - balarew): بالارۆ، مه سعه د.
- بالاگر** - ا(بالاگر - balager): کاربته.
- بالان** - ا(بالان - balan): دالان، راره و، داوو ته له.
- بالانس** - ا(بالانس - balans): به لانس، ته رازوو، هاوسه ننگ.
- بالت** - ا(بالت - balit): بالییه، سه مای بی قسه.
- بالش** - ا(بالیش - baliş): نه شووما، وه رار، گه وره بوون، گه شه کردن، به خو نازین، فه خر کردن، هۆ هه لکیشان.
- بالش** - ا(بالیش - baliş): بالیف، بالین، پشتی، سه رین، سه نیا، سه رینگه، بالینج، پالیشته.
- بالشتک** - ا(بالیشته ک - balişte k): سه رینی بچوو ک.
- بالشویسم** - ا.مر (بولشیشیسم - bulşivîzim): رتیبازی به لسه ویک.
- بالشویک** - ص.ا (بولشیشیک - bulşivîk): لایه نگران یان پهیره وانی به لسه ویزم.
- بالغ** - ا.فا (بالغ - balix): ره سا، بالتق، بالغ، جه وان، هه رزه کار.
- بالغ** - ا.فا (بالغ - balux): پیاله ی مه ی خواردنه وه که له شاخی گا، یان که رکه دهن یان ئیسقانی فیل دروستکرای، په یمانه ی شه راب.
- بالکانه** - ا(بالکانه - balkane): بالکانه، که تیبه ی ده رگا و په نجه ره.
- بالکن** - ا(بالکون - balkun): به له کۆنه، بانیشه.
- بانگ** - ا(باله ننگ - baleng): بارونه، بانگ، ترنج.
- باننگو** - ا(باله نگو - balengû): بارونه، جوړه ریخانه یه که.
- بالو** - ا(بالو - balû): بالوکه، سگل.
- بالوایه** - ا(بالفایه - balvaye): په ره سیتلکه، په ره سلیترکه.
- بالودن** - مص.ل (بالوده ن - balûden): فه خر کردن، گه وره بوون، نه شووما کردن، وه رار بوون.
- بالوده** - ا.مف (بالوده - balûde): گه شه کردوو، نه شووما کردوو، وه رار بوو.
- بالوس** - ا(بالوس - balûs): کافوری ناخالیسه، کافوری ته خلیت.
- بالوعه** - ا-ع (بالوئه - balu'e): کونج، مه نهۆل.
- بالون** - ا(بالون - balun): بالۆن.
- بالیدن** - مص.ل (بالیده ن - balîden): به خو نازین، گه شه کردن، گه وره بوون، وه رار بوون.
- بالنده** - ص.فا (بالنده - balinde): مرۆقتیک یان دره ختیک که نوشووما بکات.
- بالیده** - ا.مف (بالیده - balîde): گه وره بوو، نه شووما کردوو.
- بام** - ا(بام - bam): سه ریان.
- بام** - ا(بام - bam): سپیده، سپیده ی زوو، نزیکه ی خوړ هه لاتن، گه ردی به یان، کازیوه، به ره به یان.
- بامداد** - ا(بامداد - baldad): سپیده.
- بامدادان** - ا(بامدادان - bamdadan): سپیده، بوئیلی به یانی، کازیوه.
- بامبو** - ا(بامبو - bambû): چه یزه ران.

جوړه ودره قبازييه که، له م يارييه دا پارکه له ناوه راستدا داده نری.

بانکه - رو (بانکه - banke): ددفریکي شووشه ی دهم په له بو شیرینی و نوقل یان تاجیل و چهره سات.

بانکیه - (بانکیه - bankiye): سهراف، بانقدار، پول گوره وه، پاره فروش.

بانگ - ا (بانگ - bang): بانگ، گازی، هاوار، چرین.

بانگ نماز - ا (بانگی نماز - bangi nimaz): بانگی نویشان.

بانو - (بانو - banu): خانم، خاتون، یا، ژنی به پریز.

بانوی بانوان - (بانوی بانوځان - banuy banuvan): شایانو، مه لیکه.

بانوج - ا (بانوج - banuc): جولانه بو خه وتن.

بانی - ع (بانی - banî): دامه زرينه ر، بنیاتکهر.

باور - ا (باقر - baver): باوهر.

باورکردن - مص. ل (باقرکه رده ن - baverkerden): باوهرکردن.

باه - ا - ع (باه - bah): جیماع، جووت بوونی نیرومی، پیکفه رازان.

باهار - ا (باهار - bahar): قاپ، کاسه، ده فری که خوراکي تیدایی.

باهر - ص - ع (باهی - bahir): رووناک، دیار، ناشکرا، دره خشان، بالا.

باهک - ا (باهک - bahek): ئەشکه نجه، نازار، بیلبله ی چاو، لیدان.

باهکیدن - مص. م (باهکیده ن - bahekîden): ئەشکه نجه دان، نازاردان، لیدان.

بامره - ا (بامره - bamreh): ریگه ی سهریان، پلیکانه.

بامزه - ص (بامزه - bameze): به تام، به له زهت، تامخوش.

بامس - ص (بامهس - bames): گرفتار، گیروده.

بام غلتان - ا. مر (بام غه لتان - bam xeltan): باگردین، بانگوش، باگردان، شه وله بان.

بامگاه - ا. مر (بامگاه - bamgah): سپیده، بولیله ی به یان.

بامه - ا. ص (بامه - bame): ردین، دریتو پری، پیای ردین دریتو.

بامیه - ا (بامیه - bamiye): بامی.

بان - (بان - ban): پاشگره، که بچیته سهر هندی وشه، ناوه لئای بکهر دروست ده کات وهک: باغبان = باخه وان، پاسبان = پاسه وان.

بان - ا (بان - ban): سهریان.

بان - ا (بان - ban): بانگ، هاوار، گازی، گازکردن، چرین.

بان - ع (بان - ban): جوړه دره ختیکه، گه لایه کی سه وزی ناسکی بوڼ خوښی هیه. بهریک ده گری وهکو پسته وایه و روښتیکی بوڼ خوښی لیده گیری.

باند - (باند - band): نه وار، له فاف، تیلماسک، سارغی، زهوییه ک دریتی له پانی پتر بی، دهسته، تاقم، گرووپ، ره شه ک.

بانداز - (بانداز - bandaj): نه وار یان هر شتی که برینی پی بیه ستان، فتق به ند، باندج.

بانک - (بانک - bank): بانق، ناوی

- باهل** - ص - ع (باهیل - bahil) : بیکار، دوو دل، پیاوی بی چهک.
- باهو** - ا (باهو - bahû) : باهو، قوّل، بازوو.
- بای** - ص - ق (بای - bay) : مالدار، زهنگین، دهوله‌مند، دارا، هه‌بووه.
- بایا** - ا - ص (بایا - baya) : زهروری، پیویست.
- بائع** - ا - ف - ع (بای - bayi) : فرۆشیار.
- بایقوش** - ا - ت (بای غوش - bayxuş) : بایه‌قوش، کونده‌بوو. کوننه‌به‌بو، چوغد.
- بایکوت** - (بایکوت - bayküt) : هه‌ره‌شهی مردن. مقاته‌عه، بایکۆت، نه‌هیشتنی په‌یوه‌ندی.
- بایگان** - ا (بای گان - baygan) : ئه‌رشیف‌کار، ئه‌رشیفیست.
- بایگانی** - ا - مص (بایگانی - bayganî) : ئه‌رشیف‌کاری.
- باییدن** - مص - ل (باییدن - bayîden) : پروانه بایستن.
- بیر** - ا - ع (بیئر - bi'ir) : بییری ئاو.
- بأس** - ا - ع (به‌ئس - be'is) : بوئیری، دلپیری، توندی، تورده‌یی، سه‌ختی.
- بیر** - ا (به‌بر - bebr) : به‌ور.
- ببریان** - ا (به‌بری به‌یان - bebribeyan) : به‌گوتیره‌ی حیکایه‌ته‌کانی شانامه، ئه‌و جله‌به‌که رو‌سته‌م له‌کاتی شه‌ردا له‌به‌ری کردوو، جله‌کەش له‌پیستی به‌ور یان پلنگ بووه.
- بغاء** - ا - ع (به‌به‌غا - bebexa) : توتی.
- بت** - ا (بوت - but) : کۆته‌ل.
- بتاییدن** - مص - م (بیتاییدن - bitayîden) : دانان، ئازادکردن.
- بتانیک** - ا - فر (بوتانیک - butanîk) : گیاناسی.
- بتاوار** - ا (به‌تاوار - betavar) : ئاکیبه‌ت، ئه‌نجام، کۆتایی کار، بنه‌تا، ئاکام.
- بتخانه** - ا - مر (بوتخانه - butxane) : په‌رستگه‌ی بت په‌رستان، بتخانه.
- بتر** - ص - ت (به‌ته‌ر - beter) : خراتر، به‌دتر.
- بتستان** - ا (بوتیستان - butistan) : بتستان. بتخانه.
- بتوز** - ا (به‌تفوز - betfuz) : لمۆز، دهم و قه‌پۆز.
- بتکده** - ا - مر (بوتکده - butkede) : بتخانه.
- بتکوب** - ا (به‌تکوب - betkub) : جوّره‌ خواردنیکه له‌کاکله‌گوتیزو شیرو ماست دروست ده‌کری.
- بتو** - ا (به‌تو - betu) : فه‌ف، (به‌ته‌و) ده‌سکی هاوه‌ن، شوئینی هه‌تاوگر.
- بتول** - ص - ع (به‌تول - betûl) : که‌سیک دنیای ته‌رک کردیی، خواناس، ته‌رکه‌دنیا، پاکداوئین، له‌قه‌بی حه‌زرتی فاتیمه‌ی کیژی پیغه‌مبه‌ره، له‌قه‌بی مریه‌می دایکی عیسیاه.
- بتون** - ا (بتون - bitun) : تیکه‌له‌ی چه‌و و لم و چیمه‌نتۆ.
- بتون ارمه** - (بتون ئارمه - bitûn arme) : مسه‌له‌ح.
- بتیا** - ا (به‌تیا - betya) : سینه.
- بتیار** - ا (به‌تیار - betyar) : ره‌نج،

- مه شه قهت، زه حمهت، مه پنهت، چه رمه سه ری.
- بتیاره** - ص (به تیاره - betyare):
ثافهت، به لا، ئاژاوه، کریت، ترسناک، به دکار، ژنی به دکار و بی ره وشت، شیت و په ته ری.
- بث** - م.ص.م - ع (بهس - bes):
بلا و کورده وهی هه وال، ئاشکرکردنی رازو خه می خو، په خش.
- بشر** - ا - ع (بهسر - besr):
ئاوله، جوانه زمه. زیبکه.
- بج** - ا (بهج - بوج - bec, buc):
ناوه وهی دهم، گوپ.
- بجا** - ص (بیجا - bica):
په سند، ناسین.
- بجاء آمدن** - (بجاء آمده دن - bica ameden):
میان دو بیون، بیتزار بیون، سه غلهت بیون، بی تاقهت بیون، بیتزار بیون له ژیان و خوژی خواستن به مهرگ، له گیان بیتزار بیون.
- بجکم** - ا (بهجکم - beckem):
هه بیوان، هه وارگه، مائی هاوینه.
- بجول** - ا (بوجول - bucul):
میچ، قاپ، جگ.
- بچه** - ا (بهچه - beçe):
مندال، فه رزه ند، ساوا، زاروک، رۆله.
- بچه دان** - ا.مر (بهچه دان - beçedan):
مندال دان، پزدان.
- بچه سرکه** - ا (بهچه سرکه - beçesirke):
قه تماغه ی سه سرکه، هه رکاتی بویسترئ شه راب بکری به سرکه. توژی له و قه تماغه یه ی سه سرکه ی تیده کری و دوا ی ماوه یه ک شه رابه که ده بی به سرکه.
- بحاث** - ص - ع (به هاس - behhas):
کنوکوکار، تاقیبکار، باسکار، په یجوو، منه کهر، تویتزه ر.
- بحار** - ا - ع (بیحار - bihar):
ده ریایان.
- بحبوحه** - ا - ع (بو هبوه - buhbuhe):
ناوه ندی شتیک، گه رمه ی کاریک، ناو جه رگه، ناوه ندی مال، جه رگه.
- بخت** - ص - ع (به هت - beht):
په تی، بی غه ل و غه ش، خالیسه.
- بخت** - م.ص.ل - ع (به هس - behs):
لیکولینه وه، باس، چوونه بنج و بناوان، تویتزینه وه.
- بهر** - ا - ع (به هر - behr):
ده ریایان، هه روه ها به کیشی شیعریش ده لئین، کیشی شیعی عه ره بی نوژده به حره.
- بهران** - ا - ع (بوهران - buhran):
قه بیران، ته نگزه.
- بهرانی** - ص - ن - ع (بوهرانی - buhranî):
به قه بیران، ته نگزه دار.
- بهرانی** - ص - ن - ع (بههرانی - behranî):
خه لکی به حرین، به حرینی.
- بهری** - ص.ن - ع (بههری - behrî):
ده ریایی.
- بحیره** - ا - ع (بو هه یره - buheyre):
ده ریایچه، بیتیک، زریبار، به حرک.
- بخ** - ع (بهخ - bex):
وشه یه بو ستایش و ده رپینی خو شحالی یان ئافه رین، به ه.
- بخار** - ا - ع (بوخار - buxar):
هه لم، بوخار.
- بخاری** - ص.ن - ا (بوخاری - buxarî):
سو یا، ئیدی هی دار بی یان نه وت یان کاره با.

- بخاری** - ص. ن (بوخاری - buxarî):
خه لکی بوخارا، بوخارایی.
- بخال** - ص - ع (به خخال - bexxal):
به خیل، پیسکه، ره زیل، ده ستنوقاو، رژد، چروک، حه سوود، چا وچنۆک.
- بخت** - ا (به خت - bext): به خت، شانس، به غبال.
- بختک** - ا (به ختک - bextek):
میترده زمه، مۆته که، پیره هه قۆک، کابوس، شه وگ.
- بختو** - ا (بوختو - buxtü):
هه وره تریشقه، هه وره بروسکه.
- بختور** - ص (به ختقهر - bextver):
به ختیار، خو شبه خت، به به خت، به خته وهر.
- بخته** - ص (به خته - bexte): قه له و، به ران، په زنی نییری سی ساله یان چوار ساله.
- بختی** - ا - ع (بوختی - buxtî): و شتر، و شتری دوو کوپاره، حوشتری دوو لوور.
- بختیار** - ص (به ختیار - bextyar):
به به خت، به خت یار، به خته وهر.
- بخجد** - ا (به خجد - bexced): چلک.
- بخرد** - ص (بیخرده - bixred): ناقل، دانا، هوشیار، به ئاوه ز، ئاقردار.
- بخرک** - ا (بوخره ک - buxrek): دره ختی باده می کیوی که دارعاسای لی دروست ده که ن.
- بخس** - ص - ع (به خس - bexs): که م، توژیک، هه ندیک، کشتوکالی دیمی.
- بخسانیدن** - مص - م (به خسانیدن - bexsanîden): ره نجاندن، ئازاردان، تواندنه وه، سیس کردنه وه، ژاکاندن.
- بخسیدن** - مص - ل (به خسیدن - bexsîden): سیس بوون، ژاکان، ئازاردان، توانه وه، ره نجان.
- بخسیده** - ا. مف (به خسیده - bexsîde): په ژمرده، سیس بوو، ره نجاو، توژیاو، تواوه.
- بخش** - ا (به خش - bexş): به ش، شارۆچکه.
- بخش کردن** - مص - م (به خش که رده ن - bexş kerden): به شکردن.
- بخشایش** - ا - مص (به خشایش - bexşayiş): عافو، بوردن له تاوان، به خشیش، به خشین.
- بخشش** - ا. مص (به خشیش - bexşiş): به خشیش، ئه نجام، دیاری.
- بخشودن** - مص. ل (به خشوده ن - bexşûden): عه فوکردن، چاوپووشی کردن، به خشین.
- بخل** - ا - ع (بوخل - buxl): رژد، دست نوقاو، چروک، پیسکه، ره زیل، چا وچنۆک.
- بخلاء** - ا - ع (بوخه لا - buxela'): کوئی به خیله، رژد، حه سوود، دست نوقاو، چروک.
- بخله** - ا (بوخله - buxle): پۆلکه، گاگۆز.
- بخنو** - ا (بوخنو، به خنو - buxnû, bexnû): هه وره تریشقه، هاره، گرمه.
- بخو** - ا (بوخو - bûxu): پیوه ن.
- بخور** - ص (بوخور - buxûr): که وه بی، ره نگی خو له میشی.
- بخور** - ا - ع (به خور - bexûr): بخور، سوته نی بو نخوش، هه لمی ئاوی گهرم.

بداندیش - ا. فا (به دئه ندیش -
 bedendîş): به دنياز، دلرەش، به دهزر.
بداوت - مص - ل - ع (به داقت -
 bedavet): بيابان نشيني، باديه گهري.
بداه - ا - ع (به دائه - beda'e):
 سه ره تا.
بدايع - ا - ع (به دايع - bedayi'): تازه،
 ناباو، نوياو، جوان، داهيتراو.
بديخت - ص (به ديه خت - bedbext):
 نه گبه ت، بي شانس، بي يه غبال، بي
 تالچ، كلول.
بديگ - ا (به ديه دهك - bedbedek):
 كه ره واله، په پوه سليتمانكه.
بديگ - ا (بود بودهك - budbudek):
 شان به سه ر، په پوسليتمانكه.
بديده - ص (به ديه ده - bedbide):
 قه رزكوتر.
بديو - ص (به ديو - bedbû): بوگه نيو،
 بو ن ناخوش.
بديبن - ا. فا - ص (به ديبين - bedbîn):
 نائومي د، ره شين.
بديچشم - ص (به ديه شم - bedçeşim):
 چاو پيس، چاو حيز.
بدخو - ص (به دخو - bedxû): نه گونجاو،
 بي تاكار، به دخوو، به دفعه ر.
بدخور - ص (به دخور - bedxûr):
 ده رماني تال و ناخوش كه به ناچاري
 بخوري.
بديل - ص (به دديل - bedil): به دخوا،
 دلپيس، بوغز په ره ر، رغن، خانه گومان،
 ترسنوك.
بدر - ا - ع (به در - bedr): مانگي
 چوارده، «بدر» كويه، هه يشي ته او.

بخون - ا (به خون - bexûn): نه ستيره ي
 مه ريخ، كو.
بخيدن - مص - ا (به خييدن -
 bexîden): هه لاجي كـردن،
 شيكردنه وه ي خوري، يان په موو.
بخيده - ا. مف (به خييده - bexîde):
 هه لاجي كراو، خوري يان لوكه ي شيكراوه.
بخيل - ص - ع (به خيل - bexîl): رزد،
 ره زيل، چروك، چاو برسي، چاو چنوك.
بخيه - ع (به خيه - bexye): ته قه ل،
 كو.
بد - ص (به د - bed): كریت، ناپه سه ند،
 لاسار، خراب، به د.
بد - (به د، بود - bed, bud): پاشگره،
 له دواي وشه وه ديت و ماناي خاوه ن،
 سه ره ره، دارا ده گه يه ني وهك: سپه بيد،
 مويد.
بد - ا - ع (بودد - bûdd): چاره،
 جودايي، لابيد، (لابودد - labudd):
 ناچار.
بداه - مص - ل - ع (به داه - beda'):
 دياركه وتن.
بداغاز - ص (به دئاغاز - bedaxaz):
 به دزات، به دنيهاد، به دسروشت، به د
 ره سه ن.
بداهو - ص (به دئا هو - bedahü):
 زورخراب، گومرا، به دخواز، عه بيدار.
بداختر - ص (به دئه ختر - bedexter):
 به ديه خت، بي تالچ.
بداخم - ص (به دئه خم - bedexm):
 به دخوو، رووگرژ، رووترش، مؤن.
بداغر - ص (به دئا غور - bed uxur):
 شووم، عه بووس، به دخوو، مؤن.

- بدرام** - ص (به درام - bedram): سه رکبیش، یاخی، حه یوانتی که به ناسانی رام نه بئ، چه موش.
- بدران** - ا (به دران - bedran): گیایه کی بؤن ناخوشی وه کو توور وایه.
- بدره** - ا - ع (به دره - bedre): هه نبانه، هه مانه، کیسه ی زتیر.
- بدرقه** - ا - ع (به دره غه - bedrexe): به پتکردن، به دره قه، رینوتین، پاسداری ریگه.
- بدرگ** - ص (به درگ - bedreg): به دره سه ن، نانه جیب، نار سه ن.
- بدرود** - ا (بدرود - bedrûd): ماللاوایی، خواهافیزی، مردن.
- بدروزگار** - ص (به دروزگار - bedrûzgar): به دبه خت، رۆژپه ش، چاره په ش.
- بدریان** - ص (به دزه بان - bedzeban): به دزوان، به دبیتز، به دگۆ، زمان پیس، جنیو فرۆش.
- بدره ره** - ص (به دزه ره - bedzehre): دل پیس، ترسنۆک، بی جورئه ت.
- بدهست** - ا (بیده ست - bidest): بست، وژه.
- بدهست باش** (بیده ست باش - bidestbaş): وریابه، ئاگادار به، به ده ست به.
- بده سرشت** - ص (به د سریش ت - bedsirîşt): به دره سه ن، ناجسن، نار سه ن.
- بده سیگال** - ا.فا (به دسیگال - bedsigal): به دنیا ز، دل په ش، به دخوا، به دنیه اد.
- بده سیگان** - ا (به دسیگان - bedsigan): جۆره لاولاوتیکه، نیلوفه ر.
- بدع** - ص - ع (بدع - bid'e): نوئی، تازه، زاناترو به شه رفتر له هاووینه ی خو.
- بدع** - ا - ع (بده ع - bide'e): کسۆی بیدعه یه.
- بده ع** - ع (بیده ع - bid'e): شتی نوئی باو، رتیره سمی نوئی، باوهری تازه ی دژی تاین، نه ومۆده.
- بدکار** - ص (به دکار - bedkar): به دکرده وه، پیاو خراب، شو فار، گونا حکار، به دکردار.
- بدکام** - ص (به دکام - bedkam): به دخوا، نار سه ن.
- بدکامه** - ص (به دکامه - bedkame): به دنیا ز، دل په ش.
- بدکنش** - ص (به دکونیش - bedkuniş): به دکار، پیاو خراب، شو فار، به دکار.
- بدگل** - ص (به دگیل - bedgil): ناشیرین، به دسه کوت، چاره به د، ره زاقورس، به دروو.
- بدگمان** - ص (به دگومان - bedguman): به دگومان، به گومان، که سه ی که گومانی خراب بکات، ئه وه ی گومانی خراب له که سه یکی دی بکات.
- بدگو** - ص (به دگو - bedgû): زمان پیس، به دگۆ، جنیو فرۆش.
- بدگوی** - ص (به دگوی - bedgûy): به دگۆبی، زمان پیسی.
- بدگونیا** - ص (به دگونیا - bedguniya): له زاراوه ی ته لار کاریدا به زه وی خو ار ده گوتری.
- بدگوهر** - ص (به دگوه ره - bedgewher): نار سه ن، به دگوه ره ر.

له سهر نامه کان دهنوسرا، (یا بودوح).
بدهکار - ص - فا (بیدهکار -
 bidihkar): قهرزدار، دهنیندار.
بدهی - ا (بدهی - bidihî): قهرز، کالا
 یان نهو پاره‌یهی که له که‌سیک وهرگیراوه و
 ده‌بی بدریته‌وه.
بديع - ص - ع (به‌دی - bedî'): تازه،
 نوئ، سه‌یر، داهینراو، له زاراوه‌ی
 ره وانبیژیدا ده‌کاته جوانکاری.
بديل - ا - ع (به‌دیل - bedîl): له‌بری،
 بریکار، له‌باتی، له‌جیاتی.
بديیه - ا - ع (به‌دیهه - bedîhe):
 به‌دیهه، شیعر وتن، قسه‌کردن بی وستان
 و بیرکردنه‌وه.
بديهی - ص - ن - ع (به‌دیهی - bedîhî):
 روون و ئاشکراو به‌لگه‌نه‌ویست،
 زاره‌کانی.
بذال - ص - ع (به‌ززال - bezzal):
 دلاوا، به‌خشنده، ده‌ست و دل‌تیر، سه‌خی،
 چاوتیر.
بذر - ا - ع (به‌زر - bezir): توو، ههر
 تووئیک، بوچاندن به‌کار ببری، ناوک.
بذل - م - ص - ع (به‌زل - bezl): عه‌تا،
 که‌رم، به‌خشش، دان، به‌خشین.
بذله - ا - ع (ببیزله - bizle): به‌دله، جلی
 کار.
بذله - ع (به‌زله - bezle): نوکته و قسه‌ی
 خوئ و به‌تویکل.
بر - ا (به‌ر - ber): به‌ر، میوه، به‌ری دار.
بر - ا (به‌ر - ber): باخه‌ل، ئامپیز،
 باوه‌ش، سینه، مه‌مک.
بر - ا - ع (ببیر - bir): چاکی، خییر،
 به‌خشش، تاعه‌ت، راستگوئی، فه‌ر.

بدل - ا - ع (به‌دل - bedel): بریکار،
 جینشین، دلاوا، شه‌ریف، به‌خشنده.
بدلگام - ص (به‌دلگام - bedligam):
 به‌دلغاو، نه‌سپ و ماینی سهر ره‌قی لغاو
 قه‌بولنه‌که‌ر.
بدلگامی - ا. مص (به‌دلگامی -
 bedligamî): سه‌رکیشی.
بدمست - ص (به‌دمه‌ست - bedmest):
 زورمه‌ست، شه‌رو ههرای مه‌ستانه،
 به‌دمه‌ست.
بدن - مص (بوده‌ن - buden): هه‌بوون.
بدن - ا - ع (به‌ده‌ن - beden): به‌ده‌ن،
 له‌ش، تن، جه‌سته.
بدنام - ص (به‌دنام - bednam): ریسوا،
 ئابروتکاو، ناوزراو، به‌دناو، ناوخراو،
بدنما - ص (به‌دئما - bednima):
 به‌دروالته‌ت، به‌دئموود، روالته‌ت ناشیرین.
بدنهاد - ص (به‌دنه‌هاد - bednehad)
 دلپیس، به‌دخوا، به‌دسروش، نارپه‌سه‌ن،
 به‌دیره‌چه‌له‌ک.
بدو - ص (بی‌ده‌و - bidew): به‌ده‌و،
 خیرا، توندیره‌و، خوئشه‌و تیره‌فتار.
بدو - ا - ع (به‌دث - bedv): سه‌ره‌تا،
 ده‌ستپیک، ریثگه.
بدوی - ص. ف - ع (به‌دقی - bedvî):
 سه‌ره‌تایی، ریثگه‌یی.
بدو - ا - ع (به‌دث - bedv): بیابان.
بدوی - ص. ن - ع (به‌دقی - bedvî):
 سارانشین، بیابانگه‌ر، ره‌فه‌ند.
بدوح - ا - ع (بودوه - budûh): ئاسمان
 یان سهر زه‌مینی فراوان و به‌رین.
بدوح - ا - ع (بودوه - budûh): ناوی
 فریشته‌ی نامه‌و نامه‌گه‌یاننده، جارار

برازنده - ص - فـا (به‌رازنده -
berazende): شایسته، لایه‌ق،
شایان، ههژ.
براعت - مص.ل - ع (به‌رائهت -
bera't): به‌رزی، گـه‌وره‌یی،
سه‌رکه‌وتوویی، بالاده‌ستی له زانست یان
له که مال و جه‌مالدا.
برافتادن - مص.ل (به‌رئوفتادهن -
beruftaden): نابودبون، له‌نیوچوون،
له‌باوکه‌وتن.
برافتاده - ا.مف (به‌رئوفتاده -
beruftade): له‌نیوچوو، نابوت بوو،
له‌باوکه‌وتوو.
براق - ا - ع (بوراخ - burax): بزراق،
ناوی ئه‌و ئه‌سپه‌یه که حه‌زرتی پیغه‌مبه‌ر
له‌شهووی مبعراج‌دا سواری بیوو.
براق - ص - ع (به‌رراخ - berax):
بریفه‌دار، دره‌خشان، پرشنگذار.
برامدن - مص - ل (به‌ر ئامدهن -
berameden): به‌دیارکه‌وتن، ئاوسان،
په‌نه‌مان.
برامده - ا.مف (به‌رئامده -
beramede): به‌رجه‌سته، ئاوساو،
ماسیاگ.
برانداختن - مص.م (به‌رئنداختنه‌ن -
berendaxten): لابردهن، له‌نیوچوون،
له‌نیوچوون.
برانداخته - ا.مف (به‌رئنداخته -
berendaxte): له‌نیوچوو، لابراو،
هه‌لوه‌شاه.
براندازنده - ص.فـا (به‌رئندازنده -
berendazende): له‌نیویه‌ر.
برانداز - ا.مص (به‌رئنداز -

بر - ص - ع (بور - bur): پیساوچاک،
سالج، راستگو، به‌فه‌ر.
بر - ا - ع (به‌ر - ber): وشکایی، دهشت،
سارا، بیابان.
برائت - مص.ل - ع (به‌رائهت -
bera'et): پاکبونه‌وه له‌عه‌یب و
تۆمهت، پاکبونه‌وه له‌قه‌رز.
برابر - ص (به‌رابه‌ر - beraber):
به‌رانبه‌ر، هاوسه‌نگ، یه‌کسان، چونیه‌ک.
برابری - ا.مص (به‌رابه‌ری - beraberî):
یه‌کسانی، به‌رانبه‌ری.
برات - ا (به‌رات - berat): نوسراویکه
که وهرگرتن یان دانی پاره‌یه‌ک به‌یه‌کیکی
دی بسپین. حه‌واله‌ی پولی.
براتکش - ا.فـا (به‌راتکه‌ش -
beratkeş): ئه‌و که‌سه‌ی که به‌رات
ده‌نوسیت، هه‌واله‌نوس.
براتگیر - ا.فا (به‌راتگیر - beratgîr):
ئه‌و که‌سه‌ی که به‌راته‌که‌ی بۆ ده‌نیرن تا
پوله‌که‌ی وهرگیری، به‌رات وهرگر.
براده - ا.ع (بوراده - burade): ئه‌و ورده
ئاسنه‌ی که له‌ئه‌نجامی ساردبونه‌وه‌و
کوتانی ئاسندا ده‌وه‌ری.
برادر - ا (به‌راده‌ر - berader): برای
داک و بابی.
برادراندر - ا.مص (براده‌ر ئه‌نده‌ر -
biraderender): زر برا.
براری - ا - ع (به‌راری - berarî):
سارایان، دهشت و بیابانان.
براز - ا - ع (بیراز - biraz): گوو،
سه‌رگین، پیسی.
برازیدن - مص.ل (به‌رازیده‌ن -
berazîden): شایسته‌بوون، هه‌ژبوون.

- بربار** - (berbare - به باره) : باله خانه.
- بربار** - (berbare - به باره) : باله خانه.
- بربست** - (berbest - به ربه ست) : ده ستور، ريساو ياسا، ريباز.
- بربط** - ا - ع (به ربه ت - berbet) : عود، ثاميرپيكي موسيقاي چون تاره.
- برپا** - ص (به رپا - berpa) : دامه زران، به رپا، له سه رپي وه ستاو، به رقه رار.
- برپا كردن** - مص. م (به رپا كه رده ن - berpakerden) : سازدان، به رپا كردن، نه نجامدان.
- برپوز** - ا (به رپوز - berpûz) : لموز.
- برتاشك** - ا (به رتاشك - bertaşek) : جوړه گيايه كه بو ده رمانيش به كارديت.
- برتافتن** - مص. ل (به رتافتنه - bertaften) : روو وهرگي پړان، بادان، پيكيه وه پيچان، گه رانه وه، كوڼ كردن، هه لكردن.
- برتر** - ص. ت (به رته ر - berter) : بالاتر، به رزتر.
- برتنی** - ا. مص (به رته نی - bertenî) : لووت به رزی، غرور، فيززلی، خونويینی، خو په رست.
- برثن** - ا - ع (بورسون - bursun) : په نجه، چنگ، چنگالی بالنده ی راوی، په نجه ی حه یوانی درنده، چرنوک.
- برج** - ا - ع (بورج - burc) : بورج، قولله ی دیده وانی و پاسه وانی سه ر قه لاتان.
- برج** - ا - ع (بورج - burc) : مزلگه ی روژ له ناسمان، مانگی سال.
- برجاس** - ا (بورجاس - burcas) : هده ف، نيشانه.
- berendaz** : هه لسه نگاندن، خه ملان، قه رسان، به راورد.
- برانداف** - ا (به رته نداف - berendaf) : ريخوله، پشتيني قايش، قايشي تاوزه نگی، قامچی چه رمی بادراو.
- براندي** - ا (براندي - birandî) : بيهرندي، جوړه عاره قتيكي ئينگليزيه.
- برانشی** - ا (برانشی - biranşî) : ده زگای هه ناسه دانی ماسی.
- برانكار** - ا (برانكار - birankar) : ته ختی ره وان، ده سته به ريه ك كه نه خوښ و برينداری پي ده گوازه وه، نه و كه ژاوه يه ی كه نه خوښ و زامدارانی پي ده رو ژوور ده كه ن.
- براورد** - ا. مص (به رئا قه رده - beraverd) : هه لسه نگاندن، به راورد، قه رساندن.
- براورد كردن** - مص. م (به رئا قه رده ك رده ن - beraverdkerden) : خه ملانندن، قه رساندن، هه لسه نگانندن، به راورد كردن.
- براوو** - فر (براقو - bravo) : تافه رين، ده سته خوښ.
- براه** - ص (براه - birah) : به جی، گونجاو، له بار، باش، په سند.
- براهين** - ا - ع (به راهين - berahîn) : به لگه.
- برایا** - ا - ع (به رایا - beraya) : خه لقه نده، گورواوان.
- برء** - مص. ل - ع (بورء - bur') : چابوونه وه له نه خوښی.
- برء** - مص. م - ع (به رء - ber') : خولقاندن، نه فراندن.
- بريار** - ا (به ريار - berbar) : باله خانه.

- برجستان- مص. ل (به رجه سته-
bercesten): بازدان.
- برجسته- ا. مف (به رجه سته-
berceste): به رزیه وه، دیار، زهق،
به رجه سته، گه وره ناودار.
- برچسب- ا. مر (به رچه سپ- berçesp):
ئه تیکیت، مارکه.
- برچییدن- مص. م (به رچییدن-
berçîden): چیننه وه، هه لئب ژاردن،
چینه ی مریشک، گرد کرده وه، خړ کرده وه.
- برخ- ا (به رخ- berx): بهش، هه ندی،
نه سیب، بریک.
- برخ- ا (بورخ- burx): شه ونم، ئا ونگ،
خوناف.
- برخاستن- مص. ل (به رخاسته-
berxasten): هه ستان، راپه رین،
هه ستانه سه ر پی، هه لسان.
- برخاسته- ا. م (به رخاسته- berxaste):
هه ستاو، هه لساو.
- برخچ- ص (به ره خچ- berexç):
ناشیرین، دزیو، چه په ل، زه بوون، که ساس،
لاواز.
- برخفج- ا (به رخه فج- berxefic):
مۆته که، میترده زمه، پیره ه قوگ، کابوس،
شه وه، به رخه فج، شه وگ.
- برخوابه- ا. مر (به رخابه- berxabe):
دۆشه ک، هاو یاخه ل.
- برخور- ا. فا (به رخور- berxûr):
شه ریک، سوو دبه ر، به ره هم خۆر.
- برخورد- ا. مص (به رخورد- berxürd):
تامپون، دیدار، یه کتر دیتن له ریگه دا.
- برخورد کردن- مص. ل (به رخورد که رده-
berxûrdkerden): یه کتر دیتن له
- ریگه دا به یه ک گه بیشتن، مامه له کردن.
- برخوردار- ص (به رخوردار-
berxûrdar): به مر از گه بیشتوو،
کامپه وا، سوو دمه ند.
- برخه- ا (به رخه- berxe): بهش.
- برخی- ص (به رخی- berxî): فیدا،
قوربان، قوربانی.
- برخی- ق (به رخی- berxî): هه ندی،
به عزئی. که می.
- برد- ا (بورد- burd): قازانج، براوه ی
گه مه ی قومار، بوردی تفه نگ.
- برد- ا- ع (به رد- berd): سه رما.
- بردالعجوز- ا- ع (به ردل ئه جوز-
berdil'ecûz): سه رمای پیریژن، برجی
پیریژن، دوا هه فته ی زستان.
- برداشتن- مص- ا (به رداشته-
berdašten): هه لگرتن، بوچوون و
لیکدانه وه، به رز کردنی شتیک له سه ر
زهوی، هه لئژادن.
- برداشت- ا. مص (به رداشت- berdaşt):
به رو بوومی زهوی، بوچوون، لیکدانه وه،
سه برو چه وسه له.
- برداغ- ا (به رداغ- berdax): جوړه
گیایه که.
- بردال- ا (به ردال- berdal): پرگا ل.
- بردبار- ص (بوردبار- burdbar):
به سه بر، بار کیش، بیند ریژ.
- بردباری- ا. مص (بوردباری- burbarî):
ته چه مول، سه بر، بیند ریژی.
- بردک- ا (بوردهک- burdek): مه ته ل،
له گه ز، لوغز.
- بردن- مص. م (بوردهن- burden):
بردن، قازانج کردن، برده وه.

- برنده** - ص. فا (به‌رنده - berende):
 براوه، که سبک که پیش‌برکتی یان قومار
 بیات‌هوه.
- بردنگ** - ا (به‌ردنگ - berdeng):
 ته‌پۆلکه، گردۆلکه.
- بردون** - ا (بیرده‌ون - birdewn):
 ئه‌سپی خوشبه‌ز، یابو، بارگیر، ئه‌سپی عه‌ره‌بی.
- برده** - ا (به‌رده - berde):
 که‌نیزه‌ک، غولام.
- بردی** - ا - ع (به‌ردی - berdî):
 زهل.
- بردی** - ا - ع (بوردی - burdî):
 جووره خورمایه‌کی زۆر چاک و په‌سنده.
- بردیدن** - م. ص. ل (به‌ردیدنه -
 berdîden):
 لاکه‌وتن، دوور که‌وتنه‌وه
 له‌سه‌ر ریگه.
- برره** - ع (به‌ره‌ره - berere):
 دل‌سوژان، چاکه‌کاران، سالحان.
- بررسیدن** - م. ص. م (به‌رره‌سییده‌ن -
 berresîden):
 لی‌کۆلینه‌وه، ته‌حقیق،
 لی‌کدان‌ه‌وه، به‌کاریک راگه‌یشتن،
 تو‌یژینه‌وه.
- بررسی** - م. م. ص (به‌رره‌سی - berresî):
 لی‌کۆلینه‌وه، تو‌یژینه‌وه.
- برروشنان** - ا. ج (به‌رره‌قی‌شنان -
 berevişnan):
 موریدان، په‌یره‌وان.
- برز** - ا (بورز - burz):
 قه‌د، بالا، به‌رزی
 و گه‌ورده‌یی و شکۆ.
- برز** - ا (به‌رز - berz):
 کار، زه‌راعت،
 کشتوکال، مال‌ه‌ی به‌نایی.
- برزخ** - ا - ع (به‌رزخ - berzex):
 له‌مپه‌ری نیوان دوو شت، جیهانی به‌ینی
 دنیاو قیامت، (له‌رۆژی مردنه‌وه تا رۆژی
 قیامت)، زینه‌خ.
- برزدن** - م. ص. م (به‌ورزه‌ده‌ن -
 burzeden):
 تینکدانی وه‌ره‌قی قومار،
 به‌ر له‌ده‌ست پی‌کردنی وازی،
 ململانی.
- برزکار** - ص - فا (به‌رزکار - berzkar):
 جوتیر، وه‌رزیر، وه‌رزیار.
- برزگر** - ص. فا (به‌رزگه‌ر - berzger):
 پروانه: «برزگار» جوتیر،
 وه‌رزیر، وه‌رزیار.
- برزن** - ا (به‌رزن - berzen):
 گه‌ره‌ک، کوچه، کۆلان.
- برزه** - ا (به‌رزه - berze):
 کشتوکال، زه‌راعت،
 لقی درخت.
- برزیدن** - م. ص. م (به‌رزیدنه -
 berzîden):
 به‌رده‌وامی له‌کاریکدا.
- برزیگر** - ص. فا (به‌رزیکه‌ر -
 berzîger):
 جوتیار، وه‌رزیار.
- برزین** - ا (به‌رزین - berzîn):
 ناوی ئاته‌شگه‌یه‌ک بووه له‌خوراسان،
 ناگر، ئاور.
- برس** - ا (به‌رس - bers):
 هه‌وساری و شتر.
- برس** - ا (بروس - brus):
 سیواک، فیله‌چه.
- برسان** - ا - ج (به‌رسان - bersan):
 مورید، ده‌رویش، په‌یره‌و.
- برسان** - ا (بورسان - bursan):
 ئەژدیها، ماری گه‌وره.
- برسم** - ا (به‌رسم - bersem):
 لقه‌داری کورت و باریک،
 زه‌رده‌شتیه‌کان به‌داب و
 نه‌ریتیکی تایبه‌تی له‌داری گه‌ز
 یان هه‌نار ده‌یانبری و له‌هه‌ندی
 بۆنه‌و ئاهه‌نگی دینی دا
 به‌ده‌ستیانه‌وه ده‌گرت.
- برسمدان** - ا (به‌رسم‌مدان -
 bersemndan):
 دوپایه‌یه‌کی کانه‌زاییه که

- سهره‌ک‌ه‌ی دولقانه‌یه و له‌سه‌ر زه‌وی له‌نزیک‌ی
یه‌که‌وه دای دهنن و به‌رسه‌می له‌سه‌ر
داده‌نین. شوینی به‌رسه‌م، به‌رسه‌مدان.
برسیان - ا (به‌رسییان - bersiyan):
جۆره گیایه‌کی بی شکۆفه و گۆله له‌کوفه
هه‌یه، جۆزه لا‌ولا‌ویکه.
- برش** - ا. مص (بوریش - buriş): برین،
جیا‌کردنه‌وه، جیا‌کردنه‌وه‌ی شتیک له
شتیک به‌کێرد یان قه‌یچی.
برش - ا (بوریش - buriş): قاژ، لووز،
کوپین، کووز.
برش - (بورش - burş): شله‌ی به‌گۆشت
و که‌له‌رم. سووپی رووسی، قه‌زاقه.
برشان - ا. ج (به‌رشان - berşan):
په‌په‌وان، موریدان، ده‌رویشان.
برشتن - مص. م (بیریشته‌ن -
birišten): برژاندن، کولاندن.
برشدن - مص. ل (به‌رشوده‌ن -
berşuden): به‌رزبوون، چوونه‌سه‌ر،
هه‌لکشان، هه‌لژنان.
برص - ا- ع (به‌ره‌س - beres): به‌له‌کی.
برصاء - ص- ع (به‌رساء - bersa):
ژنی به‌له‌ک، واته ژنی دووچار به‌نه‌خۆشی
به‌له‌کی.
برطیل - ا- ع (بیرتیل - birtil):
به‌رتیل، خاوه، ریشوه‌ت.
برغ - ا (به‌رغ - berx): ئه‌و شوینه‌ی که
له‌ رووباره‌وه ئاوی پیدا ده‌چیتته جۆکه.
برغمان - ا (به‌رغه‌مان - berxeman):
ئه‌ژدیها، چه‌زیا، ماری گه‌وره.
برغندان - ا (به‌رغه‌ندان - berxendan):
جه‌ژنی ره‌مه‌زان.
برغو - ا (بورغو - burxû): بۆقی،
- شه‌پیوور.
برغوٹ - ا- ع (بورغوس - burxus):
کیچ.
برف - ا (به‌رف - berf): به‌فر، به‌رف،
وه‌فر.
برفاب - ا (به‌رفاب - berfab): به‌فراو،
ئاوی به‌فر.
برف انبار - ا. مر (به‌رف ئه‌نبار -
berfenbar): چاله‌ به‌فر.
برف پاک کن - ا. فا (به‌رف پاک کون -
berf pakkun): به‌فرمال، به‌فر
مالک، بانگوش.
برفر - ا (به‌رفه‌ر - berfer): شان و
شه‌وکته، به‌رزی و پله‌و پایه، شکۆداری.
برفک - ا (به‌رفکه - berfek):
تامپیسکه‌ی ناو ده‌می منداڵ، خرابوونی
ده‌م و زمان و شه‌ویله‌ی منداڵ، ئه‌م
نه‌خۆشیه‌ی زیاتر له‌و منداڵانه‌دا ده‌رده‌که‌وی
که‌ قه‌نداویان ویده‌ده‌ن.
برفنج - ص (به‌رفه‌نج - berfenc): زبر،
دژوار، سه‌خت، تووله‌ ریی سه‌خت
وباریک، ریتچکه‌ی ئاسته‌نگ.
برفنجک - ا (به‌رفه‌نجکه -
berfencek): می‌رده‌زمه، مۆته‌که،
پیره‌ه‌قۆک.
برفند - ا (به‌رفه‌ند - berfend): فیئل و
ده‌هۆ، درۆ، قسه‌ی به‌لاش.
برفوز - ا (به‌رفوز - berfûz): لمۆز،
قه‌پۆز.
برق - ا- ع (به‌رغ - berx): بریق‌ه،
دره‌وشانه‌وه، هه‌وره‌ پرووسکه، کاره‌با.
برقگیر - (به‌رغگیر - berxgîr):
بروسکه‌گیر، ئامپیریکه که له‌سه‌ر بانان

- داده‌نریت، تا بروسکه له ئاسمانی‌را بۆ زه‌وی وه‌گوازی و ئاگر نه‌که‌ویتته‌وه.
- برک** - ا (به‌ره‌ک - berek): پارچه‌ی ئه‌ستووری ده‌ست‌چن که زیاتر بۆ دروست‌کردنی پالتۆ به‌کار دیت.
- برکاپوز** - ا (به‌رکاپوز - berkapûz): ده‌مو‌قه‌پۆز.
- برکت** - ا- ع (به‌ره‌که‌ت - bereket): به‌ره‌که‌ت، خێرو‌فه‌ر، پیت.
- برکه** - ا- ع (بیرکه - birke): چالاو، گۆم.
- برکس** - (به‌رکه‌س - berkes): حاشا، هه‌رگیز، مه‌عازه‌للا، هاشا.
- برکشیدن** - مص. م (به‌رکه‌شیده‌ن - berkeşîden): به‌رزک‌—‌ردنه‌وه، به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی که‌س‌یک، ته‌رفیع، په‌روه‌رده‌کردن، به‌خێو‌کردن، ئیوه‌ت‌کردن.
- برکندن** - مص (به‌رک‌—‌نده‌ن - berkenden): هه‌ل‌که‌ندن، له‌ره‌گ ده‌ره‌یتان، ریشه‌کیش کردن.
- برکنده** - ا. مف (به‌رک‌—‌نده - berkende): هه‌ل‌که‌نراو، هه‌ل‌کیشراو، له‌ره‌گ ده‌ره‌یتراو.
- برکی** - ا. مر (به‌ره‌کی - berekî): کلاوی ده‌رویتشی، کلاوی لباد.
- برگ** - ا (به‌رگ - berg): گه‌لا، په‌لک.
- برگاشتن** - مص. م (به‌رگاشته‌ن - bergaşten): هه‌ل‌گی‌—‌رانه‌وه، روو وه‌رگیتان، چاندن.
- برگبالان** - ا (به‌رگ بالان - bergbalan): مێرووی بال ناسک، وه‌کو په‌ره‌ی گول.
- برگ بیید** - ا. مر (به‌رگی بیید - bergibîd): گه‌لای دره‌ختی بی، جوژه
- رمیکه وه‌کو گه‌لای بی.
- برگچه** - ا (به‌رگچه - bergçe): گه‌لای بچووک.
- برگزارکردن** - مص. م (به‌رگوزارکه‌رده‌ن - berguzarkerden): ئه‌نجام‌دان، جی‌به‌جی کردن، کو‌تایی پیت‌ه‌یتان، راپه‌راندن.
- برگردان** - ا (به‌رگه‌ردان - bergerdan): کاغه‌زی کاربۆن، کاربۆن.
- برگرداندن** - مص (به‌رگه‌رداندن - bergerdan): وه‌رگی‌—‌ران، ژێروبان کردن.
- برگردانییدن** - مص (به‌رگه‌ردانییدن - bergerdanîden): گه‌راندنه‌وه، هه‌ل‌گی‌—‌رانه‌وه، ژێرو بان کردن، وه‌رگی‌—‌ران، پاچقه‌کرن.
- برگراننده** - ص. فا (به‌رگه‌رداننده - bergerdaninde): ته‌رجه‌مه‌کراو، وه‌رگی‌—‌ردراو.
- برگردانییده** - ا. مف (به‌رگه‌ردانییده - bergerdanîde): هه‌ل‌گی‌—‌پاوه.
- برگردیدن** - مص (به‌رگه‌ردیده‌ن - bergerdîden): گه‌رانه‌وه، هاتنه‌وه، زفرین.
- برگرفتن** - مص. م (به‌رگی‌—‌ریفته‌ن - bergiriften): هه‌ل‌گرتن، گرتن، وه‌رگرتن، هه‌ل‌گرتنه‌وه‌ی شتیک له‌سه‌ر زه‌وی.
- برگریزان** - ا (به‌رگریزان - bergrîzan): گه‌لا‌پێزان، پایز، خه‌زان.
- برگزیدن** - مص. م (به‌رگ‌—‌وزیده‌ن - bergurzîden): هه‌ل‌بژاردن.
- برگزیده** - ا. مف (به‌رگ‌—‌وزیده - berguzîde): هه‌ل‌بژارده، په‌سندکراو.

- برگ سبز** - ک (به‌رگی سه‌بز - bergi sebz): کینایه‌یه بۆ شتیکی که م یان که م‌بایی که به دیاری بدرئ به‌که‌سیک.
- برگستان** - ا (به‌رگوستشان - bergustvan): زرتیه‌کی تاییه‌ته که له کۆندا له شه‌ردا له به‌ریان ده‌کرد، یان ده‌باندا به‌سه‌ر نه‌سپدا.
- برگشتن** - مص. ل (به‌رگه‌شتن - bergešten): گه‌رانه‌وه، هاتنه‌وه، ئاو‌ه‌ژوو بوونه‌وه، زفرین.
- برگند** - ا (به‌رگه‌ند - bergend): به‌رتیل، ره‌شوه.
- برگه** - ا (به‌رگه - berge): گه‌ل‌ناسا، کارت، به‌لگه، میوه‌ی وشک کراو.
- برلیان** - ا (بیریلیان - birilyan): پرشنگدار، به‌بریق و باق، بریق‌دار، ئه‌لماسی بی‌ره‌نگی روون، ئه‌لماسی درشتی گرانبایی جوان تاشراو.
- برم** - ا (به‌رم - berm): سه‌رچاوه، گۆلاو، چه‌وز، ئه‌ستیل.
- بروم** - ا (بروم - brum): بروم.
- برماسیدن** - مص. م (به‌رماسیدن - bermasîden): ده‌ست پیداهیتان، شیلان.
- برمالیدن** - مص. ل (به‌رمالیدن - bermaliden): هه‌لدانه‌وه‌ی قۆلی کراس، هه‌ل‌کردنی ده‌لنگی پانتۆل، هه‌له‌هاتن.
- بردارویرمال** - (به‌ردارو به‌رمال - berdarü bermal): کینایه‌یه بۆ که‌سیک شتیکی له شوینی هه‌ل‌گری و هه‌لئ، رفاندن.
- برم‌ایون** - ا. ص (به‌رم‌ایون - bermayûn): پرمایه، ده‌وله‌مه‌ند، به‌شیر، شهریف، ئه‌زیز، به‌وه‌ج، ره‌سه‌ن.
- برم‌چیدن** - مص. م (به‌رمه‌چیدن - bermeçîden): ده‌ست پیداهیتان، ده‌ست پیداسوین.
- برم‌خیدن** - مص. م (به‌رمه‌خیدن - bermexîden): خو‌سه‌ری، سه‌رکیشی، بی‌گویی، لاساری، به‌گویی نه‌کردنی داک و باب.
- برمر** - ا (به‌رمه‌ر - bermer): ئوم‌پیده‌واری، به‌ته‌مابوون، می‌شی هه‌نگ.
- برم‌غاز** - ا (به‌رمه‌غاز - bermexaz): به‌خشیش، شاگردانه.
- برمگان** - ا (به‌رمه‌گان - beremgan): تووکه‌به‌ر.
- برم‌لا** - ص (به‌رمه‌لا - bermela): ئاشکراو دیار.
- برمنشی** - ا. مص (به‌رمه‌نی‌شی - bermenişî): خو‌په‌سه‌ندی، لووت به‌رزی، به‌فیزی، فرناخی.
- برنا** - ص (بورنا - burna): لاو، جه‌وان، گه‌نج، خورت.
- برنامه** - ا. مر (به‌رنامه - bername): ده‌ستوری کار، پرۆگرام.
- برنج** - ا (بیرنج - birinc): جه‌وت جۆش، تونج، کانتزایه‌که زه‌رده، مه‌فره‌غ، برنجه.
- برنج** - ا (بیرنج - birinc): دانه‌وتله‌یه‌کی سپییه، خواردنی سه‌ره‌کی مرۆقه له ده‌قه‌ری رۆژه‌لاتدا.
- برنجار** - ا (بیرنجار - birincar): برنجه‌جار، شوینی چاندنی برنج، مه‌ره‌زه.

- برنجن** - ا (به رهن جهن - berencen): بازن، خرخال، حهجل، جنجیل.
- برنداف** - ا (به رهنداف - berendaf): پشتینی قامیش، ریخۆله، قامچی.
- برنز** - ا (برونز - bronz): برونز، جۆره کانزایه که، برنجه.
- برنس** - ا (بورنوس - burnûs): کلاوی قوچ، کلاوی دهرویشی، جلیک که کلاوی له گه‌ل بی وه کو بارانی یان قاپوتی شوانی جارن، عه‌با.
- برنش** - ا. فر (برونش - brunş): بۆری هه‌ناسه.
- برنشاندن** - مص. م (به رنیشاندن - bernişanden): دانان، سوارکردن، دانانی که سیک له شوتینی، له سه‌ر ته‌خت دانان، دانیشاندن.
- برنشان** - مص. ل (به رنیشیسته‌ن - bernişisten): سواربوونی ئەسپ، دانیشتن له سه‌ر ته‌خت.
- برنشیت** - ا. فر (بورنشیت - burnşît): ئاوسانی سیپه‌لاک، هه‌وکردنی سیپه‌کان.
- برنیه** - ا - ع (به رنییه - berniye): به‌سوقه، قاپی سوآله‌ت.
- برو** - ا (به‌رو - berû): سووک‌کراوه‌ی «ابرو» واته برۆیه.
- بروار** - ا (به‌رفار - bervar): بالاخانه، مالی هاوینه.
- برواره** - ا (به‌رفاره - bervare): بالاخانه، مالی هاوینه.
- برووم** - ا. مر (به‌روبووم - berûbûm): زه‌مین، سه‌ر زه‌مین، شوتین.
- بروت** - ا (بورت - burût): سمیل، سمبیل.
- بروج** - ا. ع (بـروج - burûc): بورجه‌کانی سال، بوج.
- برودت** - مص. ل - ع (بـوروده‌ت - burûdet): ساردی، فینکی، سه‌رما.
- برودرماندن** - مص. ل (بیروده‌رماندەن - birûdermanden): له‌روومان، له‌روودامان.
- برودری** - ا. فر (بروده‌ری - bruderî): قولاپدۆزی، گۆلدۆزی.
- برور** - ص (به‌رقره‌ر - berver): به‌به‌ر، به‌ردار، دره‌ختی میوه‌دار.
- بروفه** - ا (بوروفه - burûfe): میزه‌ر، ده‌رسۆک، پشتین، شاشک.
- بروق** - ا - ع (بوروغ - burûx): بلاچه، هه‌وره بروسکه، تریسکه.
- برومند** - ص (به‌رومه‌ند - berûmend): به‌به‌ر، به‌ردار، میوه‌دار، کامه‌ران، به‌رخوردار.
- برون** - ا (بیرون - birûn): سوکه‌له‌ی بیرون - ه، واته‌ دهر، دهره‌وه.
- برون** - ا (بیروون - birûn): بو‌تۆ، به‌ره‌و لای تۆ.
- برون سوو** - ا. مر (بیرون سوو - birûn sû): رووی دهره‌وه‌ی شتییک، روآله‌ت، روکار.
- برون شوو** - ا. مر (بیرون شه‌وو - birûn şew): ریگه‌ی چوونه‌ دهره‌وه، شوتینی چوونه‌ دهر.
- بره** - ا (به‌ره - berre): به‌رخ، بیچوه‌ ئاسک، بوجی کاوړ.
- بره** - ا. فر (به‌ره - bere): جۆره کلاویکی ساده‌ی بی لیواره که له قوماشی ئەستور ده‌یدرون.

- برهات** - ا-ع (بورهات - burhat): سات، ساته و هخت.
- برهان** - ا.ع (بورهان - burhan): به لگه و ده لیلی بنجبر.
- برهبره** - ص (بوره بوره - burebure): ددانه دار.
- بریند** - ص. فا (به ربه ند - berebend): لیته اتوو، کارامه، ئه و که سه ی که مه ر یان به رانی جه نگی له سه ر ئاخو ران ببه ستیتته وه و به خیتو بکات.
- برهمائی** - ص. ن (به ره همائی - berehmayî): ناوی ئاینیکی کۆنی هیتندییه که باوه ر ی به سی خوا هیه.
- برهمن** - ص. ن (به ره هممن - berehmen): زاناو پیشه وای روحانی ئایینی به ره همائی، پهیره وی ئایینی به ره همایی.
- برهنه** - ص (به ره هنه - berehne): رووت، بی جل و بهرگ.
- برهوت** - ا (به ره هوت - berehût): ناوی چالیکی په کجار قووله له چه زره مهوت، هه ر شوینتی گهرم و ناخوش و بی ئاو و بی گیا بی به ویی ده شو بهیتن.
- برهه** - ا.ع (بورهه - burhe): سات.
- بره یختن** - مص. م (به ره یخته ن - berhîxten): پهروه ده کردن، به ره هم هینان، ته ربیت دان، ئیوه تکردن.
- بری** - ص. ع (به ری - berî): به ری، پاک، بیتاوان.
- بریء** - ص. ع (به ری - berî): بیابانی، ده شتی، کیتی.
- بریان** - ص. فا (بریان - biryan): برژاو، بریان.
- بریه** - ع (به رییه - berîye): خه لک، بنیاده م، بیابان.
- بریجن** - ا (به ریجه ن - berîcen): ته نور، کوانو، وچاخ.
- برید** - ع. ا (به رید - berîd): پۆسته، پۆسته بهر، قاسید، ته تهر.
- بریدن** - مص. م (بوریده ن - burîden): دابران، برین.
- بران** - ص. فا (بوران - buran): تیژ.
- بریزن** - ا (به ریزه ن - berîzen): بیژنگ.
- بریشم** - ا (به ریشم - berîšem): ئاوریشم.
- بریشم زن** - (به ریشم زن - berîšem zen): سازژهن.
- بریشم نواز** - (به ریشم نواز - berîšem nevaz): سازژهن.
- بریخ** - ا (بیریخ - birîx): هیشوه تری.
- بریگاد** - ا (بریگاد - birîgad): تا قمی ک کریکار - که له بهر ده ست په ک سه رکاردا کار بکه ن، تیم، ده سته.
- برین** - ا (به رین - berîn): بالاتر، بای سه با.
- برین** - ا (بورین - burîn): قاز، قازی کاله ک، یان شوتی، لووز، کووز.
- بز** - ا (بوز - buz): بز.
- بزه** - ا-ع (به ززه - bezz): جل، بهرگ، پارچه، قوماش.
- بزاز** - ص-ع (به ززاز - bezzaz): به زاز، کوتالفرۆش.
- بزاغ** - ع (بوزاغ - buzax): لیکوای ده م، تف.
- بزباش** - ا (بوزباش - buzbaş): بزباش

- گۆشتاوی به سهوزه. **بزداغ** - (بیزداغ - bizdax): ناله تیکه که ژهنگی چه قو و شمشیر و نهو شتانهی پی لادهبری.
- بزدل** - ص (بوزدیل - buzdil): ترسنوک، بیدل، بی زات.
- بزر** - (بهزر - bezr): تۆو، هر تۆبهک که بۆ چاندن به کار بیت، ناوک.
- بزرک** - (بهزرهک - bezrek): تۆوی که تان.
- بزرکار** - ص. فا (بهزکار - bezrkar): جووتیار، فلاح.
- بزرگ** - ص (بوزورگ - buzurg): گهوره، پیاوی گهوره به توانا و شهریف، ریزدار.
- بزرگوار** - ص (بوزورگوار - buzurgvar): گهوره، به ناوبانگ، ریزدار.
- بزشم** - (بوزهشم - buzeşm): مووی بزن.
- بزغ** - (بهزغ - bezex): بوق، قورباکه.
- بزغاله** - (بوزغاله - buzxale): کار، کارژۆله، کاربیله.
- بزغسمه** - (بهزغسمه - bezex seme): قهوزه، کفزه.
- بزغنج** - (بوزغونج - buzxunc): بهرئیکه وهکو پسته وایه له درهختی پسته بهدهست دیت، ناوی نییه بۆ خووشه کردنی پیستی حیوانات به کار دیت، جهوته تال، جهفت.
- بزغه** - (بهزغه - bezexe): بزن مژه، مارمیلکه، بزن مژهک.
- بزک** - (بهزهک - bezek): نارایش.
- بزک** - (بوزهک - buzek): بزئوکه، گیسک.
- بزکوهی** - (بوزی کوهی - buzi kûhî): بزئه کیتیوی.
- بزم** - (بهزم - bezm): ئاههنگ، شادی، کۆپو مه جلیس، عهیش و نوش و خواردنهوه.
- بزمگاه** - (بهزم گاه - bezmgah): شوتینی کۆری عهیش و نوش. مهی خانه.
- بزمورد** - (بهزماقهره - bezmaverd): بابۆلهی گوشت یان هیلکه، سهندهویچ.
- بزمجه** - (بوزمهجه - buzmece): بزن مژۆک.
- بزمورخ** - (بوزمورخ - buzmurx): جۆره مه لیکه وهکو وشترمل، له ئوسترالیا دا ههیه.
- بزمه** - (بهزمه - bezme): سوچی مهیخانه، به شتیک له کۆری عهیش و نوش.
- بزنگاه** - (بیزهنگاه - bizengah): شوتینی دزو ریگران، نهو شوتینهی که دزان، رییسوارانی تیادا رووت دهکهنهوه، ههروهها کینایهیه بۆ نهو به شهی پهخشان یان شیعر که مه بهستی نووسهری تیا دیته دهبرین و نیشان دان «بیت القصید».
- بزوشم** - (بوزقهشم - buzveşim): مووی بزن.
- بزه** - (بهزهه - bezeh): خهتا، تاوان، زولم.
- بزهکار** - ص. فا (بهزه کار - bezehkar): خهتابار، تاوانبار.
- بزیچه** - (بوزیچه - buzîçe): کارژۆله.

شوتینی که که سیک له ترسا په نای بۆ بیات و نه توانن بیگرن، وه کو شوتینه پیرۆزه کان و مالّه گه وره کان.

بست - ا (بوست - bust): باغ، گولزار.

بستاخ - ص (بوستاخ - bustax): بئ په روا، دلپیر، دلاور، ئازا، بئ ئه ده ب، رووقایم، بئ حه یا.

بستار - ص - ا (بیستار - bistar):

سست، ناپایه دار.

بستان - ا (بوستان - bustan): بیستان، باغ، باغی میوه.

بستان افروز - ا. مر (بوستان ئه فروز -

bustan efruz): ریحانه ی کتوی.

بستان پیرا - ا. فا (بوستان پیرا -

bustan pîra): باخه وان، بیستانچی، بیستانه وان.

بستان شیرین - ا (بوستانی شیرین -

bustani şîrîn): ئاهه نگ و نه وایه کی کونی موسیقای ئیرانه.

بستانکار - ا. ص - فا (بیستانکار -

bistankar): خاوه ن قهرز، داواکار، قهرز سه نه وه.

بستاوند - ا (بوستاغه ند - bustavend):

زهوی گری گری، زهوی ناهه موار.

بستر - ا (بیستهر - bister): دۆشه ک،

جیگه، جیگه ی نووستن.

بستری - ص. ن (بیستهری - bisterî):

نه خوش، نه خوشی له جیگه دا که وتوو.

بستر اهنگ - ا (بیستهر ئاهه نگ -

bister aheng): چه رچه فی سه ر جیگه ی نووستن.

بستردن - مص - م (بیستهرده ن -

bisterden): پاک کردن، سرین.

بزیدن - مص. ل (به زیده ن - bezîden): هه لکردن، هه لکردنی با، یان شنه، رایه پرین.

بزیشه - ا (به زیشه - bezîşe): ئاردی.

بژ - ا (به ژ - bej): پرژه، به فری ورد که شه وانی زستانان ده یاری.

بژن - ا (به ژهن - bejen): قوره لیته ی بن حه وزو جۆباران، سییان، سیانکه.

بس - ا (به س - bes): زۆر، به س، ده ست هه لگرتن له کاریک.

بسارده - ا. مف (به سارده - besarde): زهوی ئاودارو ئاماده بۆ چاندن، کیتراو.

بساط - ا - ع (بیسات - bisat): رایه خ، هه ر شتی رایخری وه کو فه رش و سفره.

بساط - ا - ع (به سات - besat): زهوی به رین، ده شت.

بساطه - مص. ل - ع (به ساته - besate): ساده یی، زمان شیرینی، خوش زمان، شوخی.

بساک - ا (به ساک - besak): ئه فسه ر، تاجه گولینه، دواخ.

بسالت - ا. مص - ع (به سالت - besalet): دلپیری، دلاوری، ئازایی، بوپیری، شه جاعت، ره شیدی.

بسام - ص. ع (به سسام - bessam): روو به پیکه نین، دم به خنده، روو خوش.

بسان - (بیسان - bisan): وک.

بساوی - ا (بیساقایی - bisavayî): لامیسه، ههستی له مس.

بساویدن - مص. م (بیساقیده ن - bisavîden): ده ست پیداهیتان، ده ست پیدای سووین.

بست - ا (به ست - best): شوتینی ئه مین،

- بستن** - مص - م (به‌سته‌ن - besten): به‌ستن، به‌ستنی‌ناو، پیچ‌ه‌وانه‌ی کرانه‌وه.
- بستنی** - ا. ص (به‌س‌ته‌نی - besteni): دۆندرمه، مۆتا.
- بستو** - ا (به‌ستوو - bestu): گۆزه، به‌سۆقه.
- بستوه** - ص (بیستوه - bistuh): دلته‌نگ، داماو، مه‌لول.
- بسته** - ا. مف (به‌سته - beste): داخراو، به‌ستراو، به‌ند.
- بسته** - (بیستوه - bistuh): مه‌لول، داماو، دلته‌نگ.
- بسک** - ا (به‌سک - besk): مه‌لۆی گه‌نم یان جو.
- بسکتبال** - ا. مر (باسکیت بال - basketbal): باسکه.
- بسکله** - ا (به‌سکله - beskele): کلیل و کلۆمی ده‌رگای جارار.
- بسله** - ا (به‌س‌له - besle): دانه‌ویله‌به‌که له نیتوان ماش و نيسک دا.
- بسم** - ا - ع (بیسسم - bism): کورت‌کراوه‌ی «باسم‌الله» یه، به‌ناوی خوا.
- بسمیل** - ا - ع (بیس‌میل - bismil): له بیسمیلای عه‌ره‌بییه‌وه هاتوو، حه‌یوانی سه‌رپراو، چونکه که حه‌یوانی حه‌لال گوشت سه‌رده‌بردۆی، بیسمیلای لی ده‌خویندۆی، ژیتکرن.
- نیم بسمیل** - ا. ص (نیم بیسمیل - nîm bismil): حه‌یوانی تازه سه‌رپراو، که له حالی گیانداندا بی.
- بسملگاه** - ا. بیسمیل گاه - bismil gah): قه‌ساوخانه.
- بسمله** - ا. مر (بیسمیله - bismile):
- بیسمیلا، به‌ناوی خوا.
- بسنج** - ا (بیس‌هنج - bisenc): په‌له، په‌له‌ی ده‌موچاو.
- بسنده** - ص (به‌سه‌نده - besende): به‌س، ته‌واو، کافی، شایسته.
- بسوته** - ا (بوسوته - busute): بسک، زولف، گیسو.
- بسودن** = مص. م (به‌سودن - besuden): ده‌ست پیدا ساوین، هیتی لامیسه.
- بسوده** - ا. مف (به‌سوده - besude): ده‌ست پیدا هیتراو.
- بسوریدن** - مص. م (بوسوریدن - busuriden): تووک، نه‌فرین.
- بسه** - ا (به‌سه - bese): گیایه‌کی کیتوبیه، ریحانه‌ی کتوی.
- بسیار** - ق. ص (بیس‌یار - bisyar): زۆر، فره.
- بسیج** - ا (به‌سیج - besic): سامان، ئه‌وزار، چه‌ک، ته‌داره‌کی جه‌نگ، عه‌زیمه‌ت، ئاماده‌یی.
- بسیجیدن** - مص. م (به‌سیجیدن - besiciden): ئاماده‌کردن، سازدان، ئاماده‌کردنی ته‌داره‌کی سه‌فه‌ر.
- بسیط** - ع. ص (به‌سیت - besit): پان، کراوه، خالیسه، نایاب، ساده، ئاسایی، خوړسک، بیپیا، خوښاوه‌ر، گه‌وج.
- بسيله** - ا (به‌سیله - besile): گیایه‌که له لوییا ده‌چیت.
- بسیم** - ص (به‌سیم - besim): رووخۆش، خوښحال، شادمان، روو به پیکه‌نین.
- بش** - ا (به‌ش - bes): قه‌ید، قفل،

قاپ، ئامان، ده‌فری نان خواردن.
بشک - ا (به‌شک - beşk): ئاونگ، شه‌ونم، تهنکه به‌فر، ورده تهرزه، خوناڤ.
 بشکریدن - مص. م (بیشکه‌ریدهن - bişkerîden): راوکردن، شکارکردن.
بشکفه - ا (بیشکوفه - bişkufe): شکوفه، خونچه، هیلنج، رشانه‌وه.
بشکله - ا (بیشکه‌له - bişkele): کلبل و کلتومی ده‌رگا.
بشکلیدن - مص (بیش که‌لیدهن - bişkelîden): کون کردن، روشاندن، درز تیخ خستن، روشاندنی شتیک به نینۆک یان ههر شتیک نوک تیش.
بشکم - ا (به‌ش کم - beşkem): باله‌خانه، خانووی هاوینه، باره‌گا.
بشکن - ا (بیشکن - bişken): چه‌قنه، چه‌قنه‌وانه.
بشکن زدن - مص. م (بیشکن زه‌دهن - bişken zeden): چه‌قنه‌لیدن.
بشکن بشکن - ا. مر (بیشکن بیشکن - bişken bişken): سوپو چه‌قنه، هه‌راوه‌نگامه، ره‌قسین.
بشکوفه - ا (بیشکوفه - bişkûfe): شکوفه.
بشکول - ص (بیشکول، به‌شکول - bişkûl, beşkûl): چوست و چالاک، هوشیار، به‌داروبار، سوور له‌سه‌ر کاران.
بشکولیدن - مص. م (بیشکولیدهن - bişkûlîden): چوست و چالاکسی نواندن، سوور بوون له‌سه‌ر کاران.
بشکه - ا (بوشکه - buşke): بوشکه، جلیکانه.

کشتوکالی دیمی.
بشزن - ا. فا (به‌ش زن - beşzen): وه‌ستای قه‌ید.
بش - ا (بوش - buş): کاکۆل، یالی ئه‌سپ.
بش - ا - ت (بیش - bêş): پینج
بشار - ص (بیشار - bişar): گیرۆده، گرفتار، پایه‌ند.
بشارت - ا. ع (به‌شارت - beşaret): مژده، خه‌به‌ری خوۆش، جوانی، مزگیتی، شادبوون.
بشاش - ا. ع (به‌ششاش - beşşaş): رووخۆش، شادمان، روو به‌خنده.
بشاشت - ا. مص - ع (به‌شاشه‌ت - beşaset): رووخۆشی.
بشاورد - ا (بوشاورد - buşaverd): زه‌وی ناهه‌موار، پره‌ه‌ورازو نشیو، وهرد.
بشتر - ا (بیشته‌ر - bişter): ناوی میکائیل - ی فریشته‌ی بارانه، هه‌ور.
بشترم - ا (بوشتوره‌م - buştorem): نه‌خۆشی پیسته، که ورده زییکه‌ی سوور له‌سه‌ر پیست په‌یدا ده‌بیت.
بشتره - ا (بوشته‌ره - buştere): چنگال، نان به‌رۆن.
بشتک - ا (بوشته‌ک - buştekek): کۆزه، سه‌بو، خه‌مپی، کویه‌له.
بشهر - ا. ع (به‌شهر - beşer): بنیاده‌م، مرۆڤ، به‌شهر.
بشهره - ا. ع (به‌شهره - beşere): پیستی به‌دهن، پیستی به‌دهنی مرۆڤ.
بشقاب - ا. ت (بوشغاب - buşxab):

- بشلیدن** - مص. ل (به‌شله‌لیدن -
beşelîden): تیکالان، پیکه‌وه
 چه‌سپان.
- بشم** - ا (به‌شم - **beşm**): شه‌ونم،
 ئاونگ، ورده به‌فر، گلپیره، خوناف.
- بشم** - ص (به‌شم - **beşem**): داماو،
 مات، مه‌لول، خه‌مین، تازه‌بار.
- بشمه** - ا (به‌شمه - **beşme**): پیستی
 خاو، پیستی خوشه‌نه‌کرا، پیستی
 نه‌غار دراو.
- بشن** - ا (به‌شن - **beşn**): به‌ژن، قه‌دو
 بالا.
- بشنج** - ا (بیشه‌نج - **bişenc**): په‌له‌ی
 ده‌موچاو.
- بشنجیدن** - مص. م (بیشه‌نجیدن -
bişencîden): رژان، رژاندن، «بوئاو
 یان هه‌ر شله‌مه‌نییه‌کی دی».
- بشنژه** - ا (بوشه‌نژه - **buşenje**):
 چنگال، نانی گهرم و رۆن.
- بشنین** - ع (بوشنین - **buşnîn**): گولیکه
 وه‌کو نیلۆفه‌ر له‌ میسر دا ده‌رویت.
- بشولیدن** - مص. م (بیشولیدن،
bişûlîden، به‌شولیدن -
beşûlîden): جولاندن، نه‌نجامدان،
 بزواندن.
- بشولیدن** - مص. م (بیشولیدن،
bişulîden، به‌شولیدن -
beşulîden): تیکدان، په‌ریشان کردن،
 سه‌رسام و داماو.
- بشیر** - ع. ص (به‌شیر - **beşîr**):
 مژده‌هینەر.
- بصارت** - ا. مص - ع (به‌ساروت -
- besaret**): زیره‌کی، دانایی، زانایی.
بصاق - ا - ع (بوساغ - **busax**): تف،
 ئاوی دهم.
- بصر** - ا - ع (به‌سهر - **beser**): چاو
بصراء - ا. ع (بوسه‌راء - **busera'**):
 بینایان، رۆشن بینان.
- بصری** - ص. ن. ع (به‌سری - **besrî**):
 خه‌لکی ده‌قه‌ری به‌سرا.
- بصل** - ا - ع (به‌سه‌ل - **besel**): پیاز.
بصیر - ص. ع (به‌سیر - **besîr**): دانا،
 زانا، بینا، له‌رووی ریزو نه‌ده‌به‌وه به‌ کوپر -
 یش ده‌گوتری به‌سیر.
- بصیرت** - ا. ع (به‌سیره‌ت - **besîret**):
 زانایی، دانایی، زیره‌کی، هوشیاری،
 بینایی، به‌ته‌گبیر، ئاقلی، پر به‌لگه.
- بضاعت** - ا - ع (بیزائه‌ت - **biza'et**):
 دارایی، سه‌رمایه، کالای بازرگانی.
- بضع** - ا. ع (بیزع - **biz'**): هه‌ندیک،
 چه‌ندیک، له‌ نیوان ۳ - ۹، پاژتیکي شه‌و.
- بضعه** - ا. ع (بیزعه - **biz'e**): پارچه‌به‌ک
 گوشت، جگه‌رگۆشه، فه‌رزه‌ن.
- بط** - ا. ع (به‌تت - **bett**): مراوی، سۆنه.
- بطارقه** - ا. ع (به‌تاریغه - **betarixe**):
 به‌تریق، جاران به‌ سه‌ر کرده‌و پییشه‌واو
 فه‌رمانده‌ی سوپای رۆم ده‌گوترا.
- بطل** - ص. ع (به‌تتال - **bettal**):
 بیکاره، درۆزن، هه‌رزه‌ویژ، دلاوه‌ر، دلپیر.
- بطالت** - مص. ل. ع (به‌تاله‌ت -
betalet): ئازابوون، دلپیربوون.
- بطالت** - مص. ل. ع (به‌تاله‌ت -
betalet): بیکاربوون، ده‌ست به‌تالی.
- بطانه** - ا. ع (به‌تانه - **betane**): نه‌سته‌ر،
 به‌ر، مه‌هره‌م، نزیک، دۆستی نزیک، ناواخن.

ناردن، قیامت، حهشر، زیندو و کردنه وهی مردووان، روژی قیامت، قهژین، ژیانه وه، پهسلان.

بعثت - مص. م. ع (بیئسهت - bi'set): زیندو و کردنه وهی مردووان، ناردنی په یامبه ر له لایه ن خواوه بو خه لکی، ژیانده وه.

بعد - ق. ع (به عد - be'd): پاشان، دوایی.

بعد - ا. ع (بوعد - bu'd): دووری، جودایی.

بعر - ا. ع (به عر - be'r): پشقل، سه رگین، پشقلی و شتر، یان مه ر.

بعض - ا. ع (به عز - be'z): پاژتیک له شتتیک، هه ندی، بری.

بعل - ا. ع (به عل - be'l): شوو، خاوه ن، میرد.

بعید - ص. ع (به عید - be'id): دوور.

بعیر - ا. ع (به عیر - be'ir): و شتر، حو شتر.

بغ - ا (به غ - bex): خوا، یه زدان، خولا، بت، فریشته.

بغا - ص (به غا - bexa): حیز، قه حبه، روو سپی.

بغاة - ص. ج باغی (بوغات - buxat): سرکییشان، یاخییان، به گوی نه که ران، سته مکاران.

بغاز - ا (بیغاز - bixaz): پواز.

بغاز - ا. تر (بوغاز - buxaz): گه لی، گه روو،

بغامه - ا (به غامه - bexame): دیو، دیوی بیابانی.

بغپور - ص (به غپور - bexpûr): کوری خوا، نازناوی پاشایانی چین.

بطحاء - ا. ع (به ت هاء - betha'): رووباری به رین، خپ.

بطر - مص. م. ع (به تهر - beter): بوغرایبی، پی نه زانی، ناشکوری، لووت به رزی.

بطری - ا (بوتری - butrî): بوتل، شوشه، قاپ.

بطریک - ا (به تریک - betrîk): بابی رووحی عیسیایان، سه روکی قه شان.

بطش - ا. مص. ع (به تش - betş): سه ختگیری، توندو تیژی، هیرشکردن، غه زه ب گرتن، راوانان.

بطل - ص. ع (به تهل - betel): پالنه وان، دلیر، دلاور، نازا، بویر، عه گید، ره شید، قاره مان.

بطلان - مص. ل. ع (بوتلان - butlan): پوچه ل بوونه وه، له کارکه وتن، نا دروستی.

بطم - ا. ع (ببوم، به تم - butum, betm): قه زوان، قه سقه وان.

بطن - ا. ع (به تن - betin): سک، ناوه وهی شتتیک، گروپیتیکی بچوکتتر له قه بیله، زگ.

بطوء - ا. مص. ع (بوتء - butu'): خاوی، هیواشی، کاوه خو.

بطون - ا. ع (بوتون - butûn): کوی به تن - ه، سک.

بطی - ص. ع (به تی - betî): هیواش، خاو، کاوه خو.

بطیخ - ا. ع (به تیخ - bettîx): کاله ک، شوتی، نارو.

بطین - ص. ع (به تین - betîn): ورگن، ورگ زل، زگن.

بعث - مص. م. ع (به ئس - be's):

- بغته** - ق. ع (بوغته تهن - buxteten): له پير، له ناکاو، نشکيتفا.
- بغچه** - ا. تر (بوخچه - buxçe): بوخچه.
- بغرا** - ا. تر (بوغرا - buxra): ناشی هه پرشته.
- بغرنج** - ا (بوغرهنج - buxrenc): ئاستهنگ، دژوار، ئالۆز، ناروون، تیکه ل و پیکه ل.
- بغستان** - ا. م (بهغيستان - bexistan): بتخانه، مائی خوا.
- بغض** - ا. ع (بوغز - buxz): رق، کينه، بوغز، گريانی له پير، کهرب، ناحه زی.
- بغضاء** - ا. ع (بهغزا - bexza): کينه ی توند، دژمنایه تی.
- بغل** - ا (بهغل - bexel): باخه ل، باوهش، ئامیز، که نار، ته نیش، لا.
- بغل** - ا. ع (بهغل - bexl): قاتر، هپستر.
- بغی** - م. م. ع (بهغی - bexî): زیتده گاشی، سه رکیشی، زولمکردن، سنه مکاری، به دکاری.
- بغیاز** - ا (بهغیاز - bexyaz): مزډانه، شاگردانه، به خشیش، مزگانی، مزگینی.
- بفتري** - ا (بهفته ری - befterî): هه پکی جۆلایی، که لگیت.
- بفج** - ا (بهفج - befc): که فی دهم، نه و ورده تفه ی که به دهم قسه کردنه وه له دهم دهرده چی، پرش.
- بفخم** - ق (بهفخم، بیفخم - befxem, bifxem): زور، فره.
- بفنج** - ا (بهفنهج - befneç): ماری بی ژهر.
- بق** - ا. ع (بهغ - bex): پییشکه، میشوله. په خسه.
- بقاء** - مص. ع (بهغاء - bexa'): مانه وه، ژیان، به رده وامی.
- بقال** - ا. ص. ع (بهغال - bexxal): به قال، میوه فروش.
- بقایا** - ا. ع (بهغایا - bexaya): پاشماوه، پاشه رۆک.
- بقر** - ا. ع (بهغهر - bexer): مانگا، چیل، گا.
- بقع** - ا. ع (بوغه - buxe'): کوی بقعه - (بوغه) پارچه ی زهوی ناوازه، بینا، ته لار، سه را، پارچه زهویبیه که زیاره تگای تیدا بین، مه زار، دیر، خانه قا، ته کبه.
- بقل** - ا. ع (بهغل - bexl): سه وزی، پاقله مه نی، پاقله، ته ره.
- بقم** - ا. ع (بهغهم - bexem): جوره دره ختیکه، له مه کسیک و هندوراس دا هه به.
- بقول** - ا. ع (بوغول - buxûl): کوی (بقل ه)، پاقله، سه وزی، ته ره.
- بقیه** - ا. ع (بهغییه - bexîye): باقی، پاشماوه، ماوه.
- بقیع** - ا. ع (بهغیع - bexî): دارستان، باخی داری هه مه جۆر، گۆرستانی که له مه دینه.
- بک** - ا (بهک - bek): بۆق، قورباقه.
- بک** - ا. انگل (بهک - bek): پشتیوان، دیفاع له یاری توپین دا.
- بکا** - ا. ع (بهکا - beka): دره ختیکی گه لا ورده له مه که ده رویت.
- بکاء** - ا. مص. ل. ع (بوکاء - buka'): گریان، زاری.

- بکاء - ص. ع (به کاء - bekka'): زور گريان، گرینوک، نووزن.
- بکارت - مص. ل. ع (به کـارهت - bekaret): کچینی، په ردهی کچینی، دویتینی.
- بکبکه - ا (به ک به کـه - bekbeke): چیشستی که شک و روژن، جولاندن، گیرانه وهی کالا، قهره بالخی، هاتن و چوون.
- بکتاش - ا. تر (به کتاش - bektaş): غولامی میر، گه وردهی دهسته یهک، سهردارو گه وردهی عیال، بهگ.
- بکتر - ا (به کتر - bekter): زری، جلی جهنگ.
- بکر - ص، ع (بیکر - bikr): کچی شوونه کردوو، نویره، تازه، دست لینه دراو، نوخشه، سهرمؤر.
- بکران - ا (بوکران - bukran): بنکر.
- بکم - ا (به کم - bekem): پروانه بقم؛ جوړه دره ختیکه.
- بکم - ا. ع (بوکم - bukm): لالان.
- بکمان - ا. ع (بوکمان - bukman): کوئی بکیم (به کیم) لال.
- بکنک - ص (به ک نهک - beknek): چه یوانی کلک پراو.
- بکوک - ا (به کوک - bekûk): بادهی شهرابخوری، ساغر.
- بکی - ص. ع (به کیی - bekyî): گرینوک، که سستی که زور بگری.
- بکیم - ص - ع (به کیم - bekîm): لال.
- بگ - ص. ت (بیگ، بهگ - big, beg): بهگ، سهردار، گه ورده.
- بگاه - ق (بیگاه - bigah): له وهخت، بهیانی زوو، بهر به بیان.
- بگلر - ا. ت (به گلر - begler): بهگه لهر، بهگان.
- بگم - ا. ت (بیگوم - bigum): بهگم، خانم، خاتون، بانو.
- بگماز - ا. ت (بیگماز - bigmaz, begmaz): شهراب، باده، شهرابخوری، پیاله ی شهراب.
- بگنی - ا (به گنی - begenî): جوړه شهرابیکه، که له برنج و ههرزن و جوو نه و جوړه دانه ویتلانه دروست ده کری.
- بگونیا - ا (بیگونیا - biguniya): جوړه گیایه که.
- بل - ص - ا (به ل - bel): هاووازی، پاژنه ی پی.
- بل - ع - ح (حرف عطف (به ل - bel): به لکه، به لکو.
- بلا - ا. ع (به لاء - bela'): بهلا، نسیبهت، گرفتاری، نه زمون، تاقیکردنه وه، ساوکه.
- بلا به - ص (به لابه - belabe): بهدکار، فاسق، روسپی، قه حبه، خراپه کار، فیتنه چی.
- بلاج - ا (به لاج - belac): حه سیر.
- بلاچین - ا. فاک (به لاجین - belacîn): به لاه گپیر، سه دهقه، قوربانی.
- بلاد - ا. ع (بیبلاد - bilad): ولات، شاران.
- بلادانه - ا. مر (به لادانه - beladane): جوړه گیایه که.
- بلادت - مص. ل. ع (به لادهدت - beladet): که ودهنی، گیلی، گه لحویی، زهین کویر، درهنگ حالی.

- بلادر** - (به لاده، به لادور - belader, beladur): دهه نیکه له تیره‌ی سماق.
- بلادن** - (بیلادون - biladun): جوړه گیایه که.
- بلاده** - ص (به لاده - belade): به دکار، رووسی، فیتنه گتیر.
- بلارج** - (به لاره‌ج - belarec): له قله‌ق.
- بلارک** - (به لاره‌ک - belarek): جوړه پولا په کی جه وهه رداره، جه وهه ری شمشیر.
- بلاغ** - مص. م. ع (به لاغ - belax): په یام، ته بلیخ، به لاغ، راگه یانندن، گه یانندن.
- بلاغت** - ا. مص. ل. ع (به لاغته - belaxet): زمانه وانی، زمان پاراوی، ره وانپه یقین.
- بلاغی** - ص. ن. ع (به لاغی - belaxî): که سیک بتوانی به ره وانی و جوانی مه بهستی خوی دهر پری.
- بلاگردان** - ا. ف. ک (به لاگه ردان - bela gerdan): به لاهه گتیر، قوربانی، سه ده قه و ختیر.
- بلال** - (به لال - belal): زورات، گه نمه شامی.
- بلالک** - (به لاله‌ک - belalek): پولا جه وهه ردار.
- بلاهدت** - ا. مص. ع (به لاهه ت - belahet): بتی نه قلی، ساویله که بی.
- بلایا** - ا. ع (به لایا - belaya): به لا، نسبه ت.
- بلایه** - ص (به لایه - belaye): سوزانی، رووسی، قه چیه، به دکار.
- بلشو** - (بیلبه شوو، به لبه شوو - bilbeşu): دهه نیکه له تیره‌ی سماق.
- بلبل** - ا. ع (بول بول - bul bul): بولبل، هوزار، عه نده لیب، شالوور.
- بلبله** - ا. ع (بولبوله - bulbule): جه زوه، گوزه‌ی شهراب، سوراخی.
- بلبن** - (به لبه‌ن - belben): گاگوز.
- بلخ** - ا (به لخ - belx): قه رابه، کوله که یه ک که شهرابی تی بکه‌ن.
- بلخج** - (به لخج - belxeç): زاخی ره‌ش، شهب.
- بلخم** - (به لخم - belxem): قوچه قانی، به رده قانی، قه لماسنگ.
- بلد** - ا. ع (به لده - beled): شار، ولات، به لده، شاره‌زا.
- بلدان** - ا. ع (بولادان - buldan): شاران، ولاتان.
- بلده** - ا. ع (به لده - belde): شار، شاروچکه.
- بلدرچین** - ا. ت (به لده‌رچین - belederçin): پور، هه ویره، که ره واله.
- بلدییه** - ا. ع (به لده‌دییه - beledîye): شاره وانی.
- بلسان** - ا. ع (به لسان - belesan): جوړه دهه نیکه.
- بلسک** - (به لسه‌سک - belesk): په ره‌سپلکه، پلسری.
- بلشک** - (بولوشک - buluşk): شیش ته‌نور، شیش که باب، ته‌نور شتون.
- بلشویک** - (بولشویک - bulşivîk): بولشه‌وی، زورینه، په‌یره وانی (لینین)، که زورینه‌ی ده‌نگیان هینا.

- بلع** - مص. م.ع (به لاء - bel') : قووتدان.
بلعم - ص.ع (به لئام - belem) : زۆرخۆز.
- بلعموم** - ا.ص.ع (بولئوم - bul'um) : گهرو، ئهوک، قورگ، مرققی زۆر خۆر.
- بلعیدن** - مص. م (به لعیدن - bel'iden) : قووتدان.
- بلغاء** - ص.ا.ع (بوله غا - bulexa') : به لیغان، زمان پاراوان، رهوانییزان.
- بلغار** - (بولغار - bulxar) : پیستی خوشه کراوی رهنگینی بۆن خوش.
- بلغاک** - (بولغاک - bulxak) : ئاژاوه، فیتنه.
- بلغده** - ص (به لغده - belxede) : بوخچه، دۆران، هیلکه دۆراندنی مریشک، زایه کردن.
- بلغس** - (به لغهس - belxes) : جوژه گیایه که.
- بلغم** - ا.ع (به لغه م - belxem) : به لغه م، تفی خهست.
- بلغندر** - ص (به لغه ندهر - belxender) : بی دین، بی سه رویه ر.
- بلغنده** - (به لغونده - belxunde) : جانتا، بوخچه.
- بلغور** - (بولغور - belxûr) : ساوهر، قسه ی گهوره، قسه ی زل.
- بلغرخ** - ص (بولغه رخه ج - bulferxec) : خراو، ناشیرین، ناپاک، کریت، دزیتو.
- بلک** - (بیلکه - bilek) : دیاری، نۆیه ری میوه، توحفه، که م وینه.
- بلغامه** - ص (بولکامه - bulkame) : پیر ئاره زوو.
- بلکس** - (به لکهس - belkes) :
- مه نجه نیق، تهوژمی گهرما.
بلکفد - (بولکه فد - bulkefd) : به رتیل، خاوه، ریشووت.
- بلکک** - (بیلکه ک - bilkek) : شیرتین، شله تین.
- بلکن** - (به لکه ن - belken) : مه نجه نیق، تهوژمی گهرما.
- بلکنجک** - ص (بولکه نجکه ک - bulkencek) : عه جیب، غه ریب، هه ر شتی مایه ی پیکه نین بی، سه یروسه مه ره.
- بلکه** - ح.ر (به لکی - belki) : به لکه، به لکو، به هه رحال، ته قو، شایه تا.
- بلم** - ا.ع (به له م - belem) : به له م، قایه غ، لۆتکه.
- بلماج** - (بولماج - bulmac) : په لوله.
- بلمه** - (به لمه - belme) : ردینی دریتو چر.
- بلمه** - ص (به لمه - belme) : پیایوی ردین دریتو.
- بلنج** - (به له نج - belenc) : ئه ندازه، بر.
- بلند** - ص (بوله ند - bulend) : به رز، بالا، هه لکشاو.
- بلنداختر** - ص (بوله ندئه خته ر - bulendexter) : شادمان، به ختیار، خوشبه خت، به تالچ، به شانس و یه غبال.
- بلنداوازه** - ص.ک (بوله ند ئا قسازه - bulend abaze) : مه نشور، ناسراو، ناودار.
- بلندپرواز** - ص (بوله ند په ر قساز - bulendpervaz) : به رزه فر، خۆیه سن، لاف لیدهر، خۆه لکیش، ته ره قی خواز.
- بلندگرایی** - ا.فا (بوله ندگرایی - bulend-geray) : به رزه فر، شکۆخواز،

- پله و پایه خواز.
بلندگو - (بوله ندگوو - bulendgû):
 بلندگو. سه ماعه.
- بلندین** - (به له نندین - belendîn):
 چوارچیوهی دهرگای مال، ئاستانه.
- بلوی** - ا. ع (به لثا - belva): به لا،
 نسیبته، دژواری، ههرا، ئاژاوه،
 قهره بالغی، سه رکیشی، ههنگامه.
- بلوایه** - ا (به لثایه - belvaye):
 په ره سیلکه، پلسری.
- بلوچ** - ا (بولوچ - bulûç): پۆینهی
 که له شیر، ناوی تیره یه کی بلوچستانه.
- بلور** - ا. ع (بولوور - bulûr): بلوور.
- بلوط** - ا. ع (به لوتوت - bellût):
 درهختی به پروو.
- بلوط دریایی** - (به لوتوتی دهریایی -
 belûti deryayî): توتیا، دهرمانیکی
 چاوانه.
- بلوغ** - مص. ل. ع (بولووغ - bulûx):
 بولوق، بالق بوون، خو ناسین، شهیتانی
 بوون.
- بلوف** - (بولوف - bulûf): بلوف، فیل،
 درۆ.
- بلوک** - ا (بولووک - bulûk): بلوک،
 ده فهرتیک که چند گوندو دپیه ک
 بگریته وه.
- بلوک** - ا (بولووک - bulûk): جماعت،
 دهسته دهسته.
- بلوک** - ا (بولوک - bulûk): بلوک،
 کومه له ولاتتیک یه ک بگرن و یه ک مه رام و
 رتیازی سیاسیان هه بی.
- بلونک** - ا (به لونه ک - belûnek):
 شمشیری دارین.
- بله** - ق. ع (به لی، به علی -
 belî, be'î): به لی، ئه ری.
- بله** - ا. ع (بوله - bulh): که م ئه قلان،
 گیلان، ئه بله ه.
- بله‌ء** - ص. ع (به لها - belha): ئافره تی
 بچ ئه قل، ئافره تی گیل، ئافره تی ئه بله ه.
- بلهوس** - ص. ع (بوله ه فهس -
 bulheves): هه وه سکار، پر هه وهس،
 به هه وهس.
- بلی** - ق. ع (به لی - belî): به لی.
- بلیاد** - ا (به لیاد - belyad): جلی
 ساده ی بچ نه خش و نیگار.
- بلیارد** - ا (بیلارد، بیلارد - bilyard):
 جوړه یارییه که، بلیارد.
- بلیت** - ا. ع (به لییه ت - belîyet): به لا،
 کوست، ئازار، تاقیکردنه وه.
- بلیه** - ا. ع (به لییه - belîye): به لا،
 نسیبته، رهنج، گرفتاری.
- بلید** - ع. ص (به لید - belîd): به لید،
 که وده ن، گیل، زهین کویر.
- بلیغ** - ص - ع (به لیغ - belîx): به زمان،
 قسه زان، به ده مو زمان، زمانپاراو،
 ره وان بیژ.
- بلیله** - ا (به لیله - belîle): به لالتوک.
- بم** - ا (به م - bem): دهنگی بهرز.
- بمب** - ا (بۆمب - bomb): بۆمبا.
- بمب افکن** - ا. فسا (بۆمب ئه فکه ن -
 bomb efken): فرۆکه ی جهنگی،
 فرۆکه ی بۆمبا هاو بیژ.
- بمباران** - ا (بۆمب باران -
 bombarduman): بۆردومان.
- بمباردومان** - ا (بۆمب باردومان -
 bombardumn): بۆردومان،

- بۆمباران. **بن** - ا. ع (بون - bun): بن، بنی بیر، رهگ، ژئیر.
- بن** - ا. ع (بون - bun): قاوه.
- بنا** - ا. ع (بیناء - bina'): ته لار، بینا، ساختمان، ئه پارتمان.
- بنا** - ص. ع (به نناء - benna'): به نا، وهستای بینا.
- بنات** - ا. ع (به نات - benat): کیژان.
- بنات النعش** - ا. ع (به ناتوننه ئش - benatunniş): حه وته وانه.
- بنادر** - ا. ع (به نادیر - benadir): به نده ران، شارانی که نارین ده ریا.
- بناغ** - ا. ع (به ناغ - benax): هه وئ.
- بناگوش** - ا. ع (بوناگوش - bunagûş): نه رمه ی گوئ. په ناگوئ، لاجانگ.
- بنام** - ص (بینام - binam): هاوناو، به نامخ، ناودار، ناسراو، به نیویانگ.
- بنام ایزد** - (بینام ئیزده - binamized): په نا به خوا، بۆ سه رسامی و چاوی پیس و سوئند به کار دیت.
- بنان** - ا. ع (به نان - benan): سه ری په نجه.
- بنان** - ا. ع (به نان - benan): مۆز.
- بنانج** - ا. ع (به نانج - benanc): هه نه، هه قی، هه وئ.
- بناور** - ص (بونا قهر - bunaver): ریشه دار، بندار، قوول.
- بن بست** - ا. ص (بون به ست - bunbest): کویره کۆلان، کاری دژواری بی چاره.
- بنت** - ا. ع (بینت - bint): کیچ، کیژ، دویت، قز، کناچه، که نیشک.
- بنج** - ا. (به نج - benc): به نگ، به نج.
- بنجاق، بنجاق** - ا. ت (بونجاق، بونجاق - buncax, bunçax): قۆچان، قه واله، کۆنه سه نه دان.
- بنجشک** - ا. (بینجیشک - bincişk): پاساری، چۆله که، چیشکه. کیشکه.
- بنجک** - ا. (بونجکه - buncek): گلۆله په موو، په مووی شیکراوه ی ناماده بۆ رستن.
- بنجل** - ص (بونجول - buncul): عه ماره پۆ، بی که لک، کالای خراب، کالای بی بازار.
- بند** - ا. (به ند - bend): به ند، په ت، به ربه ست، جومگه.
- بند آمدن** - مص. ل (به ند ئامه ده ن - bend ameden): وه ستانه وه، راوه ستان.
- بند آوردن** - مص. م (به ند ئا قوورده ن - bendavûerden): راگرتن.
- بندبودن** - مص. ل (به ند بووده ن - bendbûden): گیربوون، گرفتار بوون.
- بندشدن** - مص. ل (به ند شوده ن - bendşuden): ئارام بوون، مه حکه م بوون. گیربوون، داسه کران.
- بندکردن** - مص. م (به ند که ره ده ن - bend kerden): یه خسیرکردن، توندکردن، جوت بوون، دیلکردن.
- بنداد** - ا. (بونداد - bundad): بونیاد، بناغه، بنچینه، هیم، پشتیوان، ره چه له کی هه ر شتییک.
- بندار** - ا. ص (بوندار - bundar): ره گو ریشه دار، خاوه ن مولک، سه رمایه دار، گرانجان، گومرگچی، ره سه ن، به هوش، دانا.

- بندانداز** - ا (به ندئه نداز - benendaz): ده موچاو هه لگر.
- بندباز** - ا. ف (به ند باز - bendbaz): په تبار، ئا کرؤیات.
- بندر** - ا (به ندر - bender): به ندره.
- بندزدن** - مص. م (به ندر زده ن - bendzeden): چا کردنه وهی قاپی شکاو به قه ید.
- بندزن** - ا. ف (به ندر زن - bendzen): ئه و که سهی قاپی شکاو چاک ده کاته وه.
- بندش** - ا (به ندهش - bendeş): گلؤله په مووی شیکراوهی ئاماده بؤ رستن.
- بندق** - ا. ع (بوندغ - bundux): فندق (که ره زاته).
- بندک** - ا (به ندهک - bendek): لؤکهی بژا کر او بؤ رستن.
- بندکش** - ا. ف (به ندکesh - bendkeş): درزکار، ئه و کر تکار یان وه ستایه ی درزی نیوان خشت یان به ردی بینایان ده کات.
- بندکشی** - ا. مص (به ندکesh - bendkeşî): پر کردنه وهی درزی نیوان خشت یان به ردی رووکاری بینایان به چیمه نتؤ.
- بندمه** - ا (به ندیمه - bendîme): قوچچه، دوگمه.
- بن دندان** - ا (بونوی دهن دندان - bunidendan): بیخی دان، پووک، کینایه یه له گوئ رایه لی.
- بندوز** - ا (بوندوز - bundûz): به نی جه وال درون
- بنده** - پ. ا. ص (به نده - bende): خولام، نوکهر، کؤبله.
- بندی** - ص (به ندی - bendî): گیرؤده، دیل، زیندانی، یه خسیر.
- بندیخانه** - ا. م (به ندیخانه - bendîxane): به ندیخانه، زیندان، چه پسخانه.
- بندیه** - ا (به ندیمه - bendîme): قوچچه، دوگمه.
- بنزوات** - ا (به نزوات - benzuat): جوړه خوئیبه که.
- بنزین** - فر. ا (به نزمین - benzîn): به نزمین.
- بنساله** - ص (بونساله - bunsale): کؤن، به سالوچوو، پیر.
- بنشاختن** - مص. م (بینشاختنه - binşaxten): دانیشانندن
- بنشن** - ا (بونشنه - bunşen): دانه ویتله، نوک و نیسک و ماش و لوییاو پاقله و...
- بنصر** - ا. ع (بینسیر - binsir): قامکی برا تووته.
- بنفسج** - ا (به نه فسج - benefsec): وه نه وشه.
- بنفش** - ا. ص (به نه فش - benefş): وه نه وشه یی.
- بنفشه** - ا. پ. ه (به نه فشه - benefşe): وه نه وشه.
- بنفوز** - ا (بونفوز - bunfûz): ده م و قه پؤز، لمؤز.
- بنکدار** - ا. ف (بونک دار - bunekdar): جومله فروش، ئیدی بازرگانی بی یان به قالی و عه تاری.
- بنکران** - ا (بون که ران - bunkeran): بنکر.
- بنکشیدن** - مص (بونکشیدن - bunkuşîden): هه لوشین، قووتدان به نه جوراوی.

- بنگ** - (به‌نگ - beng): به‌نگ، شادانه.
- بنگان** - (به‌نگان - bengan): فینجان.
- بنگاه** - ا.مر (بون گاه - bungah): بنکه، ده‌زگا، عه‌مار، باره‌گا، شوینی کرین و فروشتن.
- بنگره** - (به‌ن گه‌ره - bengere): بالۆره، لایلیه، ئه‌و ئاوازه‌ی که ژنان مندالی پی ده‌کهنه‌هه‌و.
- بنگلک** - (بونگوله‌ک - bungulek): بنجی گول.
- بنگن** - (به‌نگه‌ن - bengen): که‌ردو.
- بنگو** - (به‌نگوو - bengû): جۆره گیایه‌که.
- بنلاد** - (بونلاد - bunlad): بناغه‌ی دیوار، پشتیوان.
- بنو** - (بونوو - bunû): خه‌رمانی گه‌نم یان جۆیان کا و ئه‌و شتانه.
- بنوان** - (بونوئان - bunvan): خه‌رمانه‌وان، پاسه‌وانی خه‌رمان یان زه‌رعات.
- بنوسرخ** - (بونووسورخ - bunûsurx): نیسک.
- بنوسیاه** - (بونوسیپاها - bunûsiyah): ماش.
- بنون** - ا.ع (به‌نووون - benûn): کوران.
- بنه** - (بونه - bune): بنه، ناو مال، مولک و دارایی، بنه‌وبارگه.
- بنه** - (به‌نه - bene): په‌تی باریک، دره‌ختیکه له جۆری دره‌ختی سماق.
- بنی** - ا.ع (بونیه‌ی - buney): کوپک، کوپیزگه، رۆله.
- بنی آدم** - ا.ع (به‌نی ئادهم - benîadem): بنیادهم، کوپین ئادهم، رۆله‌بیین ئادهم.
- بنی فاطمه** - ا.ع (به‌نی فاتیمه - benîfatime): رۆله‌بیین فاتیمه.
- بنی اسرائیل** - (به‌نی ئیسرائیل - benî isra'îl): رۆله‌بیین ئیسرائیل.
- بنیاد** - ا.م (بونیاد - bunyad): بونیاد، بناغه، ته‌مه‌لی دیوار، هیم، بنه‌په‌ت.
- بنیان** - ا.ع (بونیان - bunyan): بینا، بونیاد، بناغه.
- بنیه** - ا.ع (بونیه - bunye): فیتره‌ت، بوون، سروشت.
- بنیچه** - (بونیچه - bunîçe): به‌ش، دیاریکردنی به‌ش و قه‌رزی هه‌ر ده‌سته‌و هاوپیشه‌گه‌لیک.
- بنیز** - ق (بینیز - binîz): هه‌رگیز، حاشا، خیرا، به‌له‌ز، دیسان، هه‌روه‌ها.
- بو** - (بوو - bû): بۆن.
- بوکردن** - مص. ل (بوو که‌رده‌ن - bûkerden): بۆنکردن.
- بوگرفتن** - مص. ل (بووگیریفتنه‌ن - bûgiriften): بۆن‌گرتن، بۆگه‌ن بوون. هه‌ستکردن به‌ شتیکی.
- بوگردن** - مص. کنایه (بوو‌بووردن - bûburden): هه‌ست کردن، په‌ی بردن، زانین.
- بودادن** - مص. بوداده‌ن (bûdaden): بۆندان.
- بو** - ا.ع (بو - bû): ئه‌بوو، وه‌کوئه‌بول قاسم، باوکی...
- بوا** - مر (بوئا - buva): ماریکی گه‌وره‌ی بی ژه‌هره له ئه‌مریکای باشوور هه‌یه.

- بواب** - ص. ع (به قشاب - bevvab): ده رگاوان، پاسه وان.
- بواد** - (بو قباد - buvad): وشه ی دوعایه، له وشه ی (بودن = بوده ن) هوه وه رگیراوه، بیی... .
- بوادی** - ا. ع (به قادی - bevadî): سارا، دهشت، بیابان.
- بوار** - مص. ل. ع (به قار - bevar): نه مان، له ناوچوون، به یار، زهوی ویران.
- دارالبوار** - (دارولبه قار - darulbevar): دۆزه خ.
- بوارد** - ا. ع (به قارید - bevarid): شمشیری پرنده، سارده مه نی، فیتکه وات.
- بواسیر** - ا. ع (به قاسیر - bevasîr): مایه سیری.
- بواشه** - ا (به قاشه - bevaşe): شه نه.
- بواعث** - ا. ع (به قائیس - beva'is): سۆنگه، هۆ.
- بوئیدن**، **بوئیدن** - مص. م (بوئیدهن - bûiden): بۆن کردن.
- بوینده** - ص. فا (بوینه نده - bûyende): بۆنکهر، ههستی بۆن کردن.
- بویا** - ص (بویا - bûya): موعه تهر، بۆن خوش.
- بویان** - ص. فا (بویان - bûyan): بۆنکهر.
- بوب** - ا (بووب - bûb): فهرش، رایه خ.
- بوورد** - ا (بووورد - bûburd): بلبیل، هوزار، شالوور.
- بووبک** - ا (بووبه ک - bûbek): په پوه سلیمانکه، شانسه ر.
- بوپه** - ا (بووبه - bûbe): شانسه ر.
- بوپین** - فر. ا (بوپین - bûbîn): داینه مۆ.
- بوته** - ا (بووته - bûte): بنچک، ده وه نی چر.
- بوتیمار** - ا (بووتیمار - bûtîmar): ماسیگره، جۆره بالنده په کی کلک کورتی ده نووک و مل دریتی سپی و کهسک و شینه. شینه شاهۆ، خه مخۆره ک.
- بوجار** - ص. ا (بووجار - bûcar): کهسک که دانه ویتله له بیتزنگ ده دا، شه نه باچی.
- بوجاری** - ا. مص (بووجاری - bûcarî): پاک کردنه وهی دانه ویتله له خۆل به بیتزنگ.
- بوجارلنجان** - ک (بوجارلینجان - bûcarlincan): هه لپه رست، ده لیقه په رست.
- بوخل**، **بوخله** - ا (بوخه ل، بوخه له - bûxel): پۆلکه، گاگۆز، گیایه که.
- بودار**، **بویدار** - ص (بوودار - bûdar): بۆندار، قسه ی به توتیکل.
- بودجه** - فر. ا (بودجه - bûdce): بودجه، میزانییه.
- بودن** - مص (بووده ن - bûden): هه بوون، بوون.
- بوش** - ا. مص (بوقیش - bûviş): بوون، هه بوونی.
- باشنده** - ص. فا (باشنده - başinde): هه بوو.
- بونده** - ص. فا (بوته نده - bûvende): هه بوو.
- بودوباش** - ا (بودوباش - bûdûbaş): وجود، بوون، مال و سوکنه.
- بودونبود** - ا. م (بودونه بود - bûdû nebûd): بوون و نه بوون، وجودو عه ده م.

- بور** - ا.ص (بوور - bûr): زیرین، زرد یان سوری کال. سوربوونه وه له شهرمه زاریدا، تهریق بوونه وه.
- بورابرش** - ص (بووری ئه برهش - bûri ebreş): بهرشه، ئه سپی سوور که خالی سپی تیدابی.
- بوربیجاده رنگ** - ا.مر (بوری بیجاده رنگ - bûri bîcade reng): هه تاو، خۆر، رۆژ.
- بور** - ا (بوور - bûr): ئامپیریکی موسیقای کۆنه.
- بورشدن** - مص. ل (بوورشسوده - bûrşuden): تهریق بوونه وه، خه جالت بوون، شهرمه زاری، بی ئومید بوون.
- بورات** - ا (بورات - bûrat): ئه سیدی بوریک.
- بورات دو سود** - فر. ا (بورات دو سود - bûratdûsûd): جۆره خوتیه که.
- بوراکس** - فر. ا (بوراکس - bûraks): جۆره خوتیه که.
- بوران** - ا (بووران - bûran): بووران، باران یان به فر به باوه، زریان، بارۆقه.
- بورانی** - ا (بورانی - bûranî): جۆره خواردنی که، له سپیناخ یان کوله که یان باینجانی سووره وه کراو دروست ده کری.
- بورت** - ا (بورت - bûrt): شه ره به ی بچوکی قولفدار.
- بورژوا** - فر. ا (بورژوا - bûrjuwa): شاربی، ده وله مه ند، سه رمایه دار، بوژوا.
- بورژوازی** - فر. ا (بورژوازی - bûrjuwazî): چینی سه رمایه دار، خاوه ن که رهسته ی به ره مه هیتان.
- بورس** - فر. ا (بوورس - bûrs): بورسه،
- بازاری کرین و فرۆشتن (به تاییه تی پاره ی به نرخ و به هادار).
- بورق** - ا.ع (بوورخ - bûre`x): که پرو، ژهنگ، پرگ، که ری.
- بورک** - ا (بوورهک - bûrek): که پروی سه رنان.
- بورنگ** - ا (بورهنگ - bûreng): ریحانه ی کتوی.
- بوره** - ا (بووره - bûre): جۆره خوتیه که.
- بوریا** - ا.ع (بووریا - bûrya): حه سیر.
- بوز** - ص (بووز - bûz): ئه سپی خۆشه ز، پیایوی به زهین، زیرهک.
- بوزگند** - ا (بووزگه ند - bûzgend): هه یوان، دالان.
- بوزه** - ا (بووزه - bûze): شه راب، شه رایی که له ئاردی برنج و هه رزن و جۆ دروست بکریت.
- بوزینه** - ا (بووزینه - bûzîne): مه یوون.
- بوژ** - ا (بهوژ - bewj): گیتا، گیته نگه.
- بوژنه** - ا (بووژنه - bûjne): شکۆفه و به هار، دره ختی هیتا نه پیشکوتو.
- بوستان** - ق - ا (بووستان - bûstan): بیستان، گولزار، باخی میوه، گولستان.
- بوسلیک** - ا (بوسه لیک - bûselik): ناوی ئاههنگیکی موسیقای ئیرانییه.
- بوسه** - ا (بووسه - bûse): ماچ، راموسان، بوسه.
- بوسیدن** - مص. م (بووسیدن - bûsîden): ماچکردن.
- بوش** - ا. مص (بویش - bûviş): بوون، گهردوون، کهون، چاره نووس، یازی.
- بوش** - ا (بهوش - bewş): خوئوتینی،

- که پروفه پ.
- بوش** - (بووش - bûş): دهم، زار.
- بوشاسب** - (بووشاسب - bûşasib): خهون، خهون دیتن.
- بوغ** - (بووغ - bûx): بۆقی، که رهنا.
- بوغنج** - (بووغنج - bûxenc): سیادانه.
- بووف** - (بووف - bûf): کوند، کونده په پو، بایه قوش، جوغد.
- بوفه، بوفت** - (بوفه، بوفت - bûfe, bûfet): جانتا، باول، شوپینی نان خواردن، له سههیرانگایان یان ویستگه ی قیتاران.
- بووق** - (بووق - bûq): بۆقی، شه پیپوور، که رهنا ی.
- بووقلمون** - (بووقلمون - bûxelemûn): قه له موون، عهلی شیش.
- بووک** - (بووک - bûk): بریا، خوژیا، کاشکی، خوژگه.
- بووکس** - فر. (بووکس - buks): بووکس، مش.
- بووکسور** - ص. (بووکسور - bûksur): بووکسه ر، بووکس وه شین، مشت باز.
- بووکند** - (بووکند - bûkend): لاو لاو.
- بووگان** - (بووگان - bûgan): پزدان، مندالان.
- بووگلهک** - (بووگلهک - bûgulek): بنجی گول، قه زوان.
- بول** - ا.ع (بهول - bewl): میز، پیشاو.
- بولاغ اودی** - ا.ت (بولاغ اودی - bûlax udî): جوژه رووه کیته، وه کو کوزله.
- بولنجک** - ص (بولنجک - bûlencek): سهر، ههرشتیکی سهیرو پیکه نیناوی، کو میدی.
- بولوار** - فر. (بولوار - bûlvar): بولوار، شه قام و مهیدانی به دارو درخت بو سهیران و ته ماشا.
- بوم** - (بوم - bûm): شوپین و ماوا، زهوی به یار، شار، ده قهر، زید.
- بومی** - ص. ن (بومی - bûmî): هاوشوپینی، خه لکی یه ک شوپین.
- بومپر** - ا.م (بومپر - bûmber): زه مین، شوپین، سه رزه مین.
- بوم، بومه** - ا.ع (بوم - bûm, bûme): کونده په پو، بایه قوش، جوغد.
- بوماداران** - (بوماداران - bûmaderan): هه زار په ر.
- بومه ن** - (بومه ن - bûmehen): بوممه له رزه.
- بون** - (بون - bûn): پزدان، مندالان.
- بوناک، بویناک** - ص (بوناک، بویناک - bûnak, bûynak): بووگهن، ههر شتیکی که بونی ناخوش بی.
- بووارد** - فر. (بووارد - bûvard): کاغه زی مه ره که ب یان ئاو وشک کردنه وه، کاغه ز.
- بوهمان** - (بوهمان - bûhman): فلان و فیسار، مندالان، پزدان.
- بویا** - ص (بویا - bûya): بوئدار، بوئخوش، موعه تهر.
- بویائی** - (بویائی - bûyayî): ههستی بوئکردن، که پوو، لووت، دفناک.

- بوی افزار** - (بووی ئه فزار - (bûyefzar): به هارات و ئاله تی تیژی وهک بیبهرو زه رده چه وهو دارچین.
- بویدان** - ا. مر (بوویدان - bûydan): گولا و ودان، گولا و پزین.
- بوی سوز** - (بووی سوز - bûysûz): ناگردان، بخوردان.
- بوی کوهی** - (بوی کوهی - bûykûhî): جوړه رووه کیکه.
- بوی گلک** - (بوی گلک - bûygulek): بنجه گول.
- بویه** - (بوویه - bûye): ئومیده واری، خوژی خوژی، تاره زوو.
- به** - ص (بیه - bih): باش، چاک، په سه ند.
- بهتر** - ص (بیهتر - bihter): باشتر، چاکتر، په سه ندر.
- به شدن** - مص (بیه شوده - bihsuden): باش بوون.
- بهی** - ص (بیهی - bihî): باشی، چاکی.
- به** - ا (بیه - bih): به هی.
- به** - (بهه - beh): په ه!، په ح!
- بهه** - ا (بهه - beha): بهه، نرخ، قیمه ت.
- بهه** - ع. ا (بهه - beha'): ره ونه ق، جوانی، عه زه مه ت، فه ر، شکو.
- بهه ایم** - ا. ع (بهه ایم - beha'im): چه یوانات، ناژهلان.
- بهائی** - ص. ت (بههائی - behaî): بهه ایی، په پیره وی تاینی بهه ایی.
- بهادر** - ص، ت (بهه ادور - behdur): دلاوهر، ناژا، دلیر، بویر.
- بهار** - ا (بهه ار - behar): وه رزی بهه ار، بت، بتخانه، ته ته شگه دن، ناوی په رستگه یهک بووه له به لخ.
- بهار بند** - ا (بهه ار به ند - beharbend): ته ویله ی بیخ ئاسمانه که بهه اران و هاوینان و لاختی لی ده به ستنه وه.
- بهارستان** - ا. مر (بهه ار بیستان - beharistan): باخی میوه و گولان، بتخانه.
- بهاره**، بهاری - ص. ن (بهه اره، بهه اری - behare, beharî): بهه اره، بهه اری.
- بهاز** - ا (بیه از - bihaz): ئه سپی ره سه ن.
- بهاگیر** - ا. فا (بهه اگیر - behagîr): گرانبایی، به نرخ.
- بهامین** - ا (بهه امین - behamîn): وه رزی بهه ار.
- بهانه** - ا (بهه انه - behane): بیانوو، په لپ.
- بهانه جو** - ا. فا (بهه انه جوو - behanecû): بیانوگر.
- بهبود**، بهبودی - ا. مص (بیه بود، بیه بودی - bihbûd, bihbûdî): باش، باشی، سه لامه ت، سه لامه تی، ته ندروستی.
- بهت** - ع. مص (بوته - bûht): چه یرمان، سه رسورمان.
- بهتتان** - مص. ل. ع (بوته تان - bûhtan): بوختان، درو، ئیفتیرا، درو هه لبه ستن.
- بهجت** - مص. ل. ع (بهه جه ت - behcet): شادی، شادمانی.
- بهداری** - ا (بیهداری - bihdarî): تیمارخانه، دایه ره یان وه زاره تی ته ندروستی.

- بهدار** - ا. فا (بیهدار - bihdar):
فهرمانبهری تهندروستی.
- بهداشت** - ا. مص (بیهداشت - bihdašt):
مه‌رک‌زی تهندروستی، تهندروستی، پاراستنی ساغله‌می.
- بهدانه** - ا. م (بیهدانه - bihdane):
تۆوی به‌هی.
- به‌دین** - ا. ص (بیهدین - bihdîn):
ثاینی زرده‌شتی، به‌دین، ثاین‌دار.
- به‌دینان** - ا. ص (بیهدینان - bihdînan):
په‌یره‌وانی ثاینی زرده‌شت.
- بهر** - ا. (به‌هر - behr):
به‌ش، هه‌ند، نه‌سیب.
- بهرام** - ا. (به‌هرام - behram):
ئه‌ستیره‌ی مه‌ریخ، رۆژی بیسته‌می هه‌ر مانگیکی هه‌تاوی، ناوی فریشته‌به‌که.
- بهرامج** - ا. (به‌هرامج - behramec):
ئاوریشم، جلی که‌سک، شۆره‌بی.
- بهرامن** - ا. (به‌هرامه‌ن - bahramen):
یاقووتی سوور، ئاوریشمی ره‌نگا‌وره‌نگ، سووراو.
- بهرامه** - ا. (به‌هرامه - behrame):
ئاوریشم.
- بهرک** - ا. (به‌هره‌ک - behrek):
چه‌رمی ناو له‌پ یان بنی پیچ که له ئه‌نجامی زۆر کارکردن غارا بی و ره‌ق بووی.
- بهرمان** - ا. (به‌هره‌مان - behreman):
جوړه گولیکه، یاقووتی سوور.
- بهرمه** - ا. (به‌هره‌مه - behreme):
دریل.
- به‌روج** - ا. (بیهروج - bihrûc):
جوړه بلوریکه شینباوی ته‌نکی هه‌رزان به‌هایه.
- به‌روز** - ا. ص (بیهروز - bihrûz):
رۆژی باش، به‌خته‌وهر، به‌ختیار.
- به‌روز** - ا. (بیهروز - bihrûz):
جوړه بلوریکه شینباوه.
- به‌ره** - ا. (به‌هره - behre):
سوود، قازانج، میوه، حاسلات.
- به‌ره‌ور** - ص (به‌هره‌قه‌ر - behrever):
به‌هره‌دار، به‌سوود، کامه‌ران.
- به‌ره‌مند** - ص (به‌هره‌مه‌ند - behremend):
که‌سپیک که سوودی له شتیپک یان کارتیک بردبیت، به‌هره‌وهر، به‌هره‌مه‌ند.
- به‌زاد** - ص (بی‌ه‌زاد - bihzad):
ئه‌سلزاده، ره‌سه‌ن، نه‌جیب.
- به‌ش** - ا. ع (به‌هش - behş):
جوړه دارپکه.
- به‌شت** - ا. (بی‌ه‌یشت - bihişt):
به‌هه‌شت، جه‌ننت، باخی بی‌هاوتا.
- به‌شت‌ایین** - ص (بی‌ه‌یشت‌ایین - bihişt ayîn):
به‌هه‌شت ئاسا.
- به‌ک** - ا. (به‌هه‌ک - behek):
به‌له‌ک، به‌له‌کی، نه‌خوشیبه‌کی پیسته.
- به‌گزین** - ص. فا (بی‌ه‌گوزین - bihguzîn):
که‌سپیک که شتی باش هه‌ل‌ب‌تری، هه‌ل‌ب‌زاده، ناوازه.
- به‌ل** - ص (بی‌ه‌یل - bihil):
به‌یله، له زاراوه‌ی بانک‌داریدا به‌و که‌سه ده‌گوتری که حیسابی خوئی دابی و قه‌رزدارنه‌بی.
- به‌لول** - ص. ع (بو‌هلول - buhlûl):
پیایوی رووخۆش، چاکه‌کار، گه‌وره‌و سه‌رداری قه‌وم، روو به‌پیکه‌نین، بالولی دانا.
- به‌له** - ا. (به‌هله - behle):
ده‌ست‌کیچی چه‌رم، به‌زۆری راو‌چیپان له ده‌ستی ده‌که‌ن

bihîn, bihîne: چاک، باش، هه‌لبژارده، باشتترین، هه‌لبژارده‌ترین، هه‌فته.

بی- (بی- bî): نیشانه‌ی نه‌فی و پیشگره. زیاتر ده‌چیتته سه‌ر ناو مانای سیفه‌تی ده‌داتی وه‌کو «بی‌باک= بی‌باک».

بیابان- (بیابان- bîyaban): بیابان، سارا، ده‌شتی بی‌تاوو تاووه‌دانی.

بیات- (به‌یات- beyat): ناوی تاوازیکی مؤسیقی ئیرانییه، ناوی تایفه‌یه‌کی تورک نه‌ژادی ئیرانه.

بیات- مص. ل. ع (به‌یات- beyat): شه‌ومانه‌وه له جییه‌ک، هیتشی شه‌وانه، شه‌به‌یخون، له فارسیدا به‌نانی شه‌ومه‌نه‌ش ده‌گوتری به‌یات.

بیاج- (بییاج- biyac): برک.

بیاره- (به‌یاره- beyare): برکی کوله‌که و کاله‌ک و شوتی، برک.

بیاستو- (بیاستوو- biyastû): باویشک، بۆنی ده‌م.

بیاض- ا. ع (به‌یاز- beyaz): سپی، ده‌فته‌ری باخه‌ل، به‌یاز، ده‌فته‌ری بیره‌وه‌ری نووسین.

بیاع- ص. ن. ع (به‌یاء- beya'): فرۆشیار، معامه‌له‌چی، ده‌لالی کرین و فرۆشتن.

بیان- مص- ل. ع (به‌یان- beyan): ئاشکرابوون، ده‌رکه‌وتن، کفش بوون.

بیانک- (بیانکه- bîyanek): جوژه رووه‌کێکه.

بیباوار- (بیباوار- bîyavar): کار، ئیش.

و بازو سیخوړو ئه‌و شتانه‌ی پی ده‌گرن. **بهمان- (به‌همان- behman)**: فیسار، یارۆ، فلان.

بهم برامدن- مص. ل (بیهم به‌رئامه‌ده‌ن- bihem ber ameden): تووره‌بوون، غه‌مگین بوون، دلته‌نگ بوون.

بهم آمدن- مص. ل (بیهم ئامه‌ده‌ن- bihem ameden): په‌یوه‌ست بوونی دوو شت، ریک که‌وتن.

بهمن- (به‌همه‌ن- behmen): مانگی یازده‌یه‌می سالی هه‌تاوی، مانگی دووه‌می زستانه، ره‌نو، هه‌ره‌سی به‌فر.

بهمنجنه- (به‌ه مه‌نجه‌نه- behmencene): جه‌ژنیکی کۆنی ئیرانییه ده‌که‌وێته روژی دووه‌می مانگی به‌همه‌نه‌وه.

به‌نام- ص (بیه‌نام- bihnam): ناوچاک، ناو خۆش، خۆشناو.

به‌نانه- (بیه‌نانه- bihnane): کولیچه‌ی سپی، نانی سپی.

به‌و- (به‌هو- behû): هه‌یوان، کۆشک، باله‌خانه، به‌ره‌یوان.

به‌ی- (بیهی- bihî): به‌هی.

به‌ی- ص. ع (به‌هی- behî): جوان، رووناک، پرشنگدار.

به‌یه- ص. ن. ع (به‌هییه- behîye): جوان، رووناک، پرشنگدار.

به‌یج- ص. ع (به‌هیج- behîc): شادمان، خۆشحال، باش، چاک.

به‌یمه- ا. ع (به‌هیمه- behîme): ولاخ و ره‌شه‌ ولاخ، هه‌یوانات، چاره‌وی، چاره‌وا.

به‌ین، به‌ینه- ص. ن (بیه‌ین، بیه‌ینه-

- بیب** - (بیب - bîb): جۆره میروویه که.
- بیباک** - ص (بیباک - bîbak): دلاوهر، جوامییر، نازا، بی ترس، بی پهروا، بی باک.
- بی برگ** - ص (بیبرگ - bîberg): بی گه لا، دارتیک گه لای وهری بی، بیتهوا، هه ژار، دهست کورت، بیدهست.
- بی بی** - تر. ا (بی بی - bîbî): خاتون، که بیانۆ، داپیره، نه نک، دایه گه وره.
- بی پایاب** - ص (بی پایاب - bîpayab): قوول، بۆ دهریاو رووباران، بی بن.
- بی پروا** - ص (بی پرڤا - bîperva): بی باک، بی ترس، دلیر، رهشید، چاونه ترس.
- بیبت** - ا.ع (بهیت - beyt): بهیتی شیعر، خانوو، مال.
- بیبتاب** - ص (بیبتاب - bîtab): بی تاقهت، بی ئۆقره، نه سره وتوو.
- بیبت الحرام** - ا.ع (بهیتول ههرام - beytul heram): که عبه، بۆیه پیتی گوتراوه بهیتول ههرام، چونکه چوونه ناوی له گاوران ههرام بووه.
- بیبت الحزن** - ا.ع (بهیتول حوزن - beytul huzn): مالی به خه مو په ژاره.
- بیبت العتیق** - ا.ع (بهیتول ته تیغ - beytuletîx): مالی کۆن، مالی نازاد، مالی که عبه که کۆنترین په رستگه یه.
- بیبت العنکبوت** - ا.ع (بهیتول نه نکه بوت - beytul enkebût): داوی جالجالۆکه که هیمایه بۆ سستی و بی سه باتی، ته ونی داپیروشک.
- بیبت الغزل** - ا.ع (بهیتول غه زهل - beytul xezel): شابهیتی غه زهل.
- بیبت القصیده** - ا.ع (بهیتول غه سیده - beytul xesîde): شابهیتی چامه، نه و بهیته یه که مه بهستی شاعیر ده نوینی.
- بیبت الله** - ا.ع (بهیتول لاله - beytullah): خانه ی خوا، مالی خوا، کابه، که عبه.
- بیبتوته** - مص. ل. ع (بهیتوته - beytûte): مانه وهی شه و، شه ونشین، به سه بردنی شه و له شوینی.
- بیجاده** - ا (بیجاده - bîcade): یاقوت، کاره با.
- بیجک** - ا (بیجهک - bîcek): فاکتور، لیست، وه سل.
- بیچاره** - ص (بیچاره - bîçare): داماو، بی چاره، بی دهرمان، دهست کورت و موحتاج.
- بیچون** - ص (بیچون - bîçûn): بی هاوتا، بی نه زیر، به کتیکه له سیفه ته کانی یه زدان.
- بیچون و چرا** - ق. مر (بی چوون و چرا - bîçûnuçira): بی چه ندو چوون، بی گفتوگو، بی قسه.
- بیخ** - ا (بیخ - bîx): بن، رهگ، بیخ، ریشه.
- بیختن** - مص. م (بیخته ن - bîxten): بیژان.
- بیزنده** - ص. فا (بیزنده - bîzinde): بیژه کار.
- بیزیده** - ا. مف (بیزیده - bîzîde): بیژاو.
- بی خرد** - ص (بی خیره د - bîxired): بی ناوهر، گیل، گه وده ن، بی نه قل.

- بیخ کوهی** - (بیخی کوهی - *bîxikûhî*): جوړه رووه کیکه، رازبانه.
- بیخو** - ص (بی خوو - *bîxû*): زوی بژارکراو له گیاکه له.
- بیخود** - ص (بی خوود - *bîxûd*): بیتپوش، بی حال، بی دهستلالت، بیتپوده، تیکچوو.
- بیخویشتن** - ص (بی خیشتهن - *bîxîšten*): بیتپوش، بی خو، ناگاله خویراو.
- بید** - ا (بید - *bîd*): درهختی بی.
- بید مجنون** - ا (بیدی مهجنون - *bîdimecnûn*): شوړه بی.
- بیداء** - ا.ع (بیداء - *beyda'*): بیابان، سارا.
- بیداد** - ا.ص (بیداد - *bîdad*): ستم، زولم.
- بیدادگر** - ص. ف (بیدادگر - *bîdadger*): ستمکار، زوردار.
- بیدار** - ا.ص (بیدار - *bîdar*): بیدار، به خه بهر، ناگادار، هوشیار.
- بیدار دل** - ص. ک (بیدار دل - *bîdar dil*): دل ناگا، هوشیار، به هوش.
- بیدانجیر** - ا (بید نهنجیر - *bîdencîr*): گهرچه ک.
- بیدبرگ** - ا (بید بهرگ - *bîdberg*): گه لای بی، هندی تیری وه کو گه لای بی.
- بیدبن** - ا (بیدبون - *bîdbun*): درهختی بی.
- بیدخ** - ا. ص (بیدهخ - *bîdex*): نه سپی خوشبه ز.
- بیدخت** - ا (بهی دوخت - *beyduxt*): نه ستپره زوهره، ناهید.
- بیدر** - ا.ع (بهیدر - *beyder*): خه رمان؛ خه رمانی جو، گه نم.
- بیدستر** - ا (بیدهستر - *bîdester*): سه گلاو، سه گی ناوی، سه گاشی.
- بیدق** - ا.ع (بهیدهغ - *beydex*): پیاده، نه ستپره، رینوتین له سه فهدا، به کیکه له بهرده کانی شه ترهنج.
- بیدل** - ل.ص. ک (بیدل - *bîdil*): دلته نگ، غه مگین، ناشق، شهیدا، دل له ده ستداو.
- بیدلا** - ا.ص (بیدیلا - *bîdila*): ورینه، قسه ی بی سه روبه ر.
- بید مشک** - ا (بید می شک - *bîdmîşk*): درهختیکه له جوړی بی، شابی، شوړه بی.
- بیر** - ا (بیر - *bîr*): هه وره تریشقه، توفان.
- بیرانه** - ا.ص (بیرانه - *bîrane*): ویرانه.
- بیراه** - ص. ک (بیراه - *bîrah*): که چره و، گومرا، بی ویتدان، که سیک که رتی گوم کرد بی، له ری دهرچوو، که سیک که کاری ناپه سند بکات.
- بیراهه** - ا.ص (بیراهه - *bîrahe*): کویره ری، رتیه ک که مروث نه گه په نیتته مه نزل. رتی غه له ت.
- بیرزه** - ا.ع (بیرزه د - *bîrzed*): جوړه گیایه که.
- بیرق** - ا.ع (بهیرهغ - *beyrex*): نالا، به یداخ.
- بیرگ** - ص. ک (بی رهگ - *bîreg*): کینایه یه له بی غیره ت.
- بیرم** - ا (بهیره م - *beyrem*): جوړه قوماشتیکی که تانی ناسکه.

بیرن - (بیرون - bîrun): دهره وه.

بیرو - ص (بی رو - bîrû): بی شهرم، بی چاوو روو.

بیرون - (بیرون - bîrûn): دهره وه، رواله تی شتیک

بیزار - ص (بیزار - bîzar): بیزار، بی مهیل، که سیک که رقی له شتیک بی و خوی لی دوور بگری، وه پس.

بیزیدن - مص (بیزیدن - bîzîden): بیژان.

بیژه - ص (بیژه - bîje): بی غهل و غهش، پاک، خالیسه، تایهت، په تی.

بیستاخ - ص (بیستاخ - bîstax): دلیر، دلاوهر، نازا.

بیستار - (بیستار - bîstar): فیسارهشت، فیساره کهس.

باستارو بیستار - (باستارو بیستار - bastarû bîstar): فلان و فیسار.

بیستگانی - (بیستگانی - bîstganî): ئه رزاقی سوپاییان، نازوقه و موجهی سوپاییان.

بیسراک - (بیسراک - bîsurak): خویری، به ره لالا، بی سه روبه ر، دهنی، ههرچی و په رچی.

بیسکویت - فر. (بیسکویت - bîskuwît): پسکیت.

بیسموت - فر. (بیسموت - bîsmût): جوړه کانزایه که.

بی سنگ - ص. ک (بی س—هنگ - bîseng): سووک، بی قه در، بی حورمهت، بی نرخ، بی پایه، بی ئیحتوبار، شوینی به ردی نه بی.

بیسیکلیت - فر. (بیسیکلیت - bîsiklît): پاسکیل.

بیسیم - (بی سیم - bîsîm): بیتهل، نامی ریکه به بی تهل شه پولی دهنگ بو دوور دهنیری، تهله گرافی بی تهل.

بیش - ق. ص (بیش - bîş): زیاد.

بیشتر - ص. تف (بیشتر - bîşter): زیاتر.

بیش - (بیش - bîş): جوړه گیایه کی ژه هراوییه له چین و هیندستان د پرویت، گه لاکانی له گه لای کاهو ده چیت.

بیشمار - ص - بی شمار - (bîşumar): بی حساو، بی نه اندازه، یه جگار زور.

بیشه - (بیشه - bîşe): بی شه، جهنگه لی بچووک، لیره وار.

بیص - ا. ع (به یس - beyis): تهنگانه، گیر ددی، گرفتاری.

حیص و بیص - (حیص و به یس - heysû beys): گیرو دار، گرفتاری.

بیض - ا. ع (به یز - beyz): هیلکه، خایه.

بیضاء - ص. ع (به یزء - beyza): سپی، چه رموو، چه رمگ.

بیضه - ا. ع (به یزه - beyze): گون، هیلکه، کلاو خود، خایه.

بیضوی - ص. ن (به یزه فی - beyzevî): هیلکه بی.

بیطار - ا. ص. ع (به یطار - beytar): به یتال، پزیشکی ولاغان، دکتوری نازه لان.

بیع - م. ص. م. ع (به یء - bey): فروشتن.

بیعانه - ع. ا. مر (به یئانه - bey'ane): بیعانه، پیش به ها.

- بیعت** - مص. ل. ع (به بیعت - bey'et):
 په یمانی دؤستی و ئه مه کداری،
 تازه کردنه وهی په یمان، به لیتندان.
بیغار - ا (بیغار - bîxar): سه رزه نشت،
 تانه، لؤمه، گازنده.
بیغال - ا (بیغال - bîxal): نیتزه، رم.
بیغوش - ا (بی غوش - bîxuş):
 بایه قوش، کوند، کونده په پو، جوغد.
بیغوله - ا (به یغوله - beyxûle): کونج،
 گوښه، سووچی مال، ویرانه، که لاهوی
 دوور له ئاوه دانی.
بیفتک - فر. ا (بیفتهک - bîftek):
 توپیه کی گوښتی گا که ببرژینرئ. جوړه
 خوار د نیکه.
بیکاره - ص (بیکاره - bîkare): که سی
 بیتکار، بی که لک، به رله لالا، بی فایده، بی
 سوود.
بیکران - ص (بیکه ران - bîkeran): بی
 پایان، بی سنوور.
بیکس - ص (بیکه س - bîkes):
 بیتکه س، بی نهوا، هه ژار، داماو.
بیکیار - ص (بی کیار - bîkiyar):
 گورج و گول، چاپوک، چالاک، چوست.
بیک - ا. تر (به یک - beyk): بهگ،
 میر، سه رکرده، سه ردار.
بیگار - ا (بیگار - bîger): بیتگار،
 کاری بی هه قده ست، کاری خوړایی،
 سوغره.
بیگانه - ص (بیگانه - bîgane):
 بیتگانه، غهواره، غه ریب، نه ناس،
 ئه جنه بی، فه رهنگی.
بیگاه - ق (بیگاه - bîgah): ناوه خت،
 دره ننگ، شه وه کی.
- بیگلر** - ا. ص. تر (به یگلر - beygler):
 گه وره ی شار یان قهوم، گه وره، میر.
بیگم - ا. تر (بیگوم - bîgum): خانم،
 خاتون.
بیبل - ا. ا (بیبل - bîl): بیتل، خاکه ناز.
بیلان - فر. ا (بیلان - bîlan): ده فته ری
 ده رامهت و خه رجیات.
بیلهسته - ا (بیلهسته - bîleste): بست،
 وژه.
بیلهک - ا (بیلهک - bîlek): بیتلچه،
 بیتلی بچووک، تیری دوو لقه، تیری راو.
بیله - ا (بیله - bîle): رمی بیتل ئاسا،
 سه وئی که شتیوانان.
بیلیون - فر (بیلیون - bîlyûn): بیلیون،
 هه زار میلیون.
بیم - ا (بیم - bîm): ترس، سام، تو قین.
بیمار - ص (بیمار - bîmar): نه خوښ،
 بیمار، دهرده دار.
بیمارسان - ص (بیمارسان -
 bîmarisan): نه خوښ ئاسا.
بیمارستان - ا. م (بیمارستان -
 bîmaristan): نه خوښخانه.
بیمارغنج - ص (بیمار غه نج -
 bîmar xenc): دهرده دار، نه خوښ،
 ده غه زار.
بیمر - ص (بی مه ر - bîmer): بی
 شومار، بی سنوور، بی نه اندازه، بی پایان.
بیمناک - ص (بیمناک - bîmnak):
 ترسناک، مه ترسیدار، ترسینه ر، سامناک.
بیمه - ا (بیمه - bîme): بیمه،
 زه مانهت.
بین - ا. ع (به بین - beyn): نیوان،
 ناوه ند.

- بین** - ص. ع (به‌ی‌ین - beyyin):
 ئاشکرا، دیار، کفش.
- بینا** - ص - فا (بینا - bîna):
 ک‌ه‌سی‌ک که ه‌ه‌ردوو چاوی ساغ بی،
 پی‌چ‌ه‌وان‌ه‌ی کو‌تیر.
- بینائی** - ا. مص (بینایی - bînayî):
 بینایی، دیتن، به‌سیره‌ت.
- بینات** - ا. ع (به‌بینات - beyyinat):
 ئاشکرایان، به‌لگه، ده‌لیل.
- بیناس** - ا (بیناس - bînas):
 ده‌ری‌چه، ده‌لا‌قه، په‌ن‌ج‌ه‌ری مال.
- بینه** - ا. ع (به‌بینه - beyyine):
 به‌لگه‌ی ئاشکرا، بورهان.
- بینش** - ا. مص (بینش - bîniş):
 دیتن.
- بی‌نمازی** - ا. مص (بی‌نمازی - bînemazî):
 بی‌نو‌ی‌ژی، ع‌ا‌ده‌ی
 مان‌گانه‌ی ژنان.
- بینوا** - ص (بی‌نه‌ئا - bîneva):
 بی‌نه‌وا، ه‌ه‌ژار، ده‌س‌ت‌کورت، بی‌توانا،
 به‌دب‌ه‌خت، که‌ساس، داماو.
- بینونت** - ا. مص. ع (به‌ینوونه‌ت - beynûnet):
 جیا‌بو‌ونه‌وه، جیا‌بی.
- بینه** - ا. ع (به‌بینه - beyyine):
 ده‌لیل و به‌لگه، به‌لگه‌ی ئاشکرا.
- بینی** - ا (بینی - bînî):
 که‌پوو، لوت، دفن.
- بی‌نیاز** - ص (بی‌نیاز - bîniyaz):
 ده‌وله‌مه‌ند، خاوه‌ن‌شت، دارا.
- بیور** - ا (بی‌ق‌ه‌ر - bîver):
 ژماره‌یه‌که به‌رام‌به‌ر به‌ده‌ه‌زار.
- بیو** - ا (به‌یوو - beyû):
 بووک.
- بیواره** - ص (بی‌ق‌اره - bîvare):
 بی‌توار، بی‌شو‌تین، بی‌که‌س، بی‌قه‌در، بی‌ئ‌حتویار.
- بیواز** - ا (بی‌ق‌از - bîvaz):
 شه‌مشه‌مه کو‌تیره.
- بیوت** - ا. ع (بیوت - byût):
 مالان.
- بیوتات** - ا. ع (بیوتات - byûtat):
 مالان.
- بیور** - ا (بی‌ق‌ه‌ر - bîver):
 ژماره‌یه‌که به‌ران‌به‌ر به‌ده‌ه‌زار.
- بیوس** - ا. مص (به‌یووس - beyûs):
 چاوه‌روانی، ته‌ماداری، ته‌ما‌حکاری.
- بیوسیدن** - مص. م (به‌یوسیده‌ن - beyûsîden):
 ته‌ما‌ح‌ه‌بوون، چاوه‌روان‌کردن، به‌ته‌ما‌بوون.
- بیوسنده** - ص - فا (به‌یوسنده - beyûsende):
 چاوه‌روان، ته‌مادار، ته‌ما‌حکار.
- بیوک** - ص (بووک - buyûk):
 گه‌وره، سه‌ردار.
- بیوگانی** - ا. مص (به‌یوگانی - beyûganî):
 بوک‌ان‌ی، زه‌ما‌وه‌ند، زه‌وجین.
- بیوگراف** - فر. ا (بیوگراف - bîyûgraf):
 ژین‌نامه‌نووس.
- بیوگرافی** - فر. ا (بیوگرافی - bîyûgrafî):
 نووس‌سینه‌وه‌ی ژیا‌نی که‌سیک.
- بیولوژی** - فر. ا (بیولوژی - bîyûlûjî):
 بایولوژی، زینده‌وه‌رزانی.
- بیولوژیک** - فر. ص (بیولوژیک - bîyûlûjîk):
 په‌یوه‌ست به‌بایولوژی.
- بیوند** - ا (بی‌ق‌ه‌ند - bîvend):
 غه‌در، خیا‌نه‌ت، بی‌وه‌فایی، فیتل و حيله.
- بیوه** - ا. ص (بی‌ق‌ه - bîve):
 بی‌توه، بی‌توه‌پیاو، بی‌توه‌ژن.

بیہدہ - ص (بی ہودہ - bîhude):
بیہودہ، ناہق، بی سوود.

بیہمال - ص (بی ہممال - bîhemal):
بی ہاوتا، بی وینہ، بی شہریک.

بی ہمتا - ص (بی ہممتا - bîhemta):
بی ہاوتا، بی نہزیر، بی ہہ قپک.

بیہن - ا (بیہن - bîhen): سیچہر،
سیخور.

بیہود - ا. ص (بیہود - bîhûd): نیوہ
سووتاو.

بیہودہ - ص (بیہودہ - bîhûde):
بیہودہ، بی سہمہر، بی فایدہ، ناہق.

بیہوش - ص (بی ہوش - bîhûş):
بیہوش، گہوج، کہم حالی، زہین کؤل.

پ- حر (پ- p):

پیتی سیبیه می تهل فبای فارسیبیه که (با) ی فارسیبشی پی دهگوتری به حبسابی تهل بجه دهکاته (۲).

پا، پای- (پا، پای- pa, pay): پا، پی، لاق، لنگ.

پافزار- (پانه فزار- paefzar): پتلاو.

پا انداز- ا. مر (پا تهل انداز- pa endaz): رایه خی ژیریتیان، فهرشی بهر ده رگای ژوور، ده لالی تاشقینی.

پا اورنجن- (پا تهل ورهن جهن- pa ewrencen): حه جل، خرخال، پاوهن.

پائیدن- مص (پائیده- pa'iden): جاویدان، ماته ل بوون.

پائیر، پاییز- (پاییز- paîz) "وه رزی پاییز، وه رزی خه زان.

پائین، پایین- ص. ن (پائین- paîn): پایین، خواره وه.

پاپا- ق (پابه پا- pabepa): پی به پی، به رانبه ر.

پابه پاردن- مص (پابه پابورده- pabepaburden): پی به پی بردن، دهستی که سیک بگری و پی به پی خوتی بیه ی.

پابه پاکردن- مص (پابه پاکه رده- pabepakerden): ماته ل کردن، دواختن، دوو دل بوون.

پابرجا- ص (پابه رجا- paberca): به رقه رار، پایه دار، هه میشه.

پابست- ا. ص (پابه ست- pabest): پایه ند، بونیادی تهلار، عاشق، بناخه، تهمه ل.

پای بست- ا. ص (پای به ست- paybest): پایه ند، دل به ند، بونیادی تهلار، بناخه.

پابماه- ص. ک (پابه ماه- pabemah): تاوسیک که زایینی نزدیک بی، مانگی خوی، پامانگ.

پابند- ا. ص (پابه ند- pabend): پاوه ند، قوماتی مندال، عاشق، گرفتار، خاوه ن هاوسه ر، پیوه ند.

شوتینی خریوونه وه، مه قهر، بنکه .
پاتیل - (پاتیل - patîl): مه نجه ل، پاتيله .
پاجامه - (پاجامه - pacame): بیجامه، بیژامه . جلی ماله وه .
پاجوش - (پاجوش - pacûş): پاجوش، نهو لقه باریکه ی له بنی دار دهرده چیت .
پاچال - (پاچال - paçal): پیچال، قولکه ی بن پتی جولا .
پاچایه - (پاچایه - paçaye): پیسی، گلاوی، میز، گوو .
پاچراغ - (پاچراغ - paçirax): شوتینی چرا، شوتینی که له ته کیه و مزگه وت و زورخانه دا چرای تیا دابنری و هه لیکری .
پاچک - (پاچک - paçek): ته پاله، سه رگین، لاس .
پاچنگ - (پاچنگ - paçeng): کلاورژنه، دهریچه، کونی دیوار .
پاچه - (پاچه - paçe): که لله پاچه، سه روپی .
پاچه ورمالیده - ص (پاچه ورمالیده - paçevermalîde): فیتلباز، زربنگ، زوردار .
پاچیدن - مص (پاچیدن - paçîden): پیداپرژان، پیدارشتن .
پاچیله - (پاچیله - paçîle): مصحف .
پاچین - (پاچین - paçîn): ئاوه لکراس، ته نوره ی چینداری ژنانه .
پاخهره - (پاخهره - paxere): به رهه یوان، به رتاق .
پاد - (پاد - pad): پاسه وان، نیگابان،

پابوس - ا. مص (پابوس - pabûs): پین ماچکردن، چوونه دیدنه کی که سیک کی گه وره .
پاپ - فر. (پاپ - pap): سه روکی کلیسای کاسولیکی روما که له لایه ن کومه لیک کاردیناله وه هه لده بژتیردی، پاپا، قه شه .
پاپا - فر. (پاپا - papa): باه، باوک .
پاپاسی - (پاپاسی - papasî): پاره ی بچووک و کم به ها، پولیکم نیبه .
پاپژ - (پاپژ - papej): زهوی به رزو نزم و ناهه موار، گلی کون و نه رم. پاخوا قور .
پاپوش - (پاپوش - papûş): پیلاو، هه ر شتیک پی بیوشی، هه ر شتیک له پین بکری، پاپوج، نه عل .
پاپوش دوختن - مص. ک (پاپوش دوختن - papûş dûxten): پیلان گپران .
پاپیتال - (پاپیتال - papîtal): جوره گیایه که .
پاپیج - ا. ص (پاپیج - papîç): پیتاوه، پیپوش، کاله و زهنگال .
پاپیروس - (پاپیروس - papîrûs): جوره گیایه که .
پاپیون - (پاپیون - papîyûn): په روانه، په پوله، جوره بوئینباغیکه له شتیه ی په پوله دا .
پاتابه - (پاتابه - patabe): پیتاوه، پاتاوه .
پاتله - (پاتله - patile): پاتيله، مه نجه ل، مه نجه لی بچووک .
پاتوه - (پاتوه - patûwe): پاتاوه، پیتاوه .
پاتوغ - (پاتوغ - payûx): پاتوق،

- دژ، تهخت، جیبی نوستن.
- پادار** - ص (پادار - padar): پایه دارو بهرقه رار، ئاپرومه ند، وهفادار، دهوله مه ند، **پادار**: (پادار بگره، بی پا هی خوْمانه).
- پاداش** - ا (پاداش - padaş): پاداشت، قهره بوو، توْله ی چاکه.
- پاداشن** - ا. مص (پاداشن - padaşen): پاداشت، روژئی قیامت، پهسلان.
- پادام** - ا (پادام - padam): داو، پاداو، تهله، تهپکه.
- پادراز** - ا (پادراز - paderaz): پادریژ، مه لیکئی ئامال سووری لاق درئیژی دهنووک خواره له گوئی ئاوو زه لکاوان دهژی و ماسی دهخوا.
- پادیرختی** - ص (پادیرهختی - padirextî): میوه ی باوهرین، میوه ی کرموئی باوهرین، که دهکه ویتنه بنی درهختان.
- پادرهاوا** - ص. ک (پادهرهه قشا - paderheva): بی بنج و بناوان، بی بناغه، قسه ی قوْرو بی بناغه.
- پادری** - ا (پادهری - paderî): ئه و فهرشه ی له بهر ده رگا راده خری، ئه و به رده ی که ده بده نه بهر ده رگا تا با نه بجوئیینی.
- پادزهر** - ا (پادزههر - padzehir): ئه نئی ژهر، دژه ژهر، تلیاک، بهنگ.
- پادشاه** - ا (پادشاه - padşah): پاشا، فه رمانرپه وای ده سه لاتداری خودان تهخت و تاج، مه لیک، میر، حوکمران.
- پادگان** - ا (پادیگان - padigan): دهسته پیاده ی سه ربازی سه رده می ساساتیان، ساخلو، قشله.
- پادگانه** - ا (پادیگانه - padigane): سه ربان، په نجره، ده لاقه.
- پادنک** - ا (پادینگ - pading): دینگی برنج کوتان، سندوْل، چالک.
- پادو** - ا. ص (پادهو - padew): شاگرد، که سیک به پییان به دووی کاراندا ده چیت، وهکو شاگردی موغازان و نانه واخانه.
- پاده** - ا (پاده - pade): میگهل، پهز، گاکهل و، له وهرگه، دارعاسا.
- پاده بان** - ص. ا (پاده بان - padeban): شوان، پاسه وان، نیگابان.
- پادیاب** - ا (پادیاب - padyab): دوعا خوئندن، به مه بهستی پاک بوونه وه ی شتان.
- پادیاو** - ا (پادیاو - padyaw): پادیاب.
- پادیر** - ا. ص (پادیر - padîr): دیرهک، کوْله که، ئه و ئه ستوونه ی دهریتته بهر دیواری خواری بوو تا نه روخیت، پشته وانه.
- پاراتیروئید** - فر. ا (پاراتیروئید - paratîrû'iyd): غوده ی سه رو دهره قی.
- پارازیت** - فر. ا (پارازیت - parazît): مفتخوْر، مشه خوْر.
- پاراشوت** - ا (پاراشوت - paraşût): په ره شتوت.
- پاراف** - فر. ا (پاراف - paraf): ئیمزا، واژوو.
- پارافین** - فر. ا (پارافین - parafîn): روْنی گه نه گه رچهک، دهرمانی عه مه ل.
- پاراگراف** - فر. ا (پاراگراف - paragraf): په ره گراف، به ند، برکه.
- پارالل** - ا (پاراله ل - paralel): هیلی هاوتهریب، هاوتهریب.
- پارانشیم** - فر. ا (پارانشیم - paransîm): به شی چالاکی ئه ندامی

پارسه - ا(پارسه - parse): دهرۆزه کردن، دهرۆزه، سوال.

پارسی - ص.ن(پارسی - parsî): خه لکی پارس، فارسی، ئییرانی، زهرده شتی دانیشتووی هیندوسان.

پارشومینه - فر.ا(پارشومینه - parsumîne): پیست ئاسا، وه کو پیست.

پارک - فر.ا(پارک - park): پارک، سهیرانگه، باخی گه وره ی پر درخت بو پیاسه و گه ران و سهیران، پارک.

پارکه - فر.ا(پارکه - parke): داد سهرا.

پارگین - فر.ا(پارگین - pargîn): زئیراب، زه لکاو.

پارلمان - فر.ا(پارلمان - parluman): په رله مان، نه نجوومه نی نیشتمانی.

پارلمانتر - ا.فر(پارلمانتر - parlûmantêr): نه ندامی په رله مان، په رله ماتتار.

پارنج - ا(پارهنج - parenc): هه قی هاتن، نه و پاره به ی دهری به شایه رو گۆرانی بیژان تا له ئاهنگ و شاییان حازر بن.

پارنجن - ا(پاره نجه ن - parencen): خرخال، پاوانه، جه جل.

پارو - ا.ا(پاروو - parû): سه وول، به فرمال.

پاروب - ا.ا(پارووب - parûb): سه وول، به فرمال، بیلی دارین.

پاره - ا.ص(پاره - pare): پاژ، پارچه، بهش، پینه، پوول و پاره، بهرتیل، خاوه، ره شوه ت.

غوده بی.

پاراو - ص(پاراو - parav): پییر، پییره ژن، پییره میترد.

پاراوان - فر.ا(پاراوان - paravan): ناوبه ند، دیوارکی بزۆز که له ته خسته و قوماش دروس بکری، بو جیا کردنه وه ی به شیک له ژوو ریک یان دوکانیک، تیغه.

پارتی - فر.ا(پارتی - partî): بهش، دهسته، گروپ، کومه له، لایه نگر، پشتیوان.

پارتیزان - فر.ا(پارتیزان - partîzan): لایه نگر، پیشمه رگه، بارتیزان.

پارچ - ا(پارچ - parç): قاپی ئاو خواردنه وه ی گه وره ی دهم پهل.

پارچه - ا(پارچه - parçe): پارچه، قوماش، پارچه به رد، پاژ، له ت.

پاردسو - فر.ا(پاردسو - pardsû): جبه، جلیک که له سه ر جلی تره وه له بهر ده کریت، جلیک که وه کو پالتویه.

پاردم - ا(پاردوم - pardum): پالدو، پالدم، پالو، پارو، پاردن.

پارس - ا(پارس - pars): وه پینی سه گ، چه پین، چه پیسه سه گ، سه گوهر.

پارسا - ص(پارسا - parsa): دیندار، خواناس، دووره گوناح، به دین.

پارسای - ص(پارسای - parsay): پروانه: (پارسا).

پارسال - ا(پارسال - parsal): پار، سالی رابردوو.

پارس نیل - ا.ت(پارس نیل - pars'îl): سالی پلنگ.

پارسنگ - ا(پارسه نگ - parseng): پارسه نگ.

- پارهدوز-** ص. فـا (پاره دووز- paredûz): پینه‌دۆز، پینه‌چی.
- پاره‌زرد-** ا (پاره‌زرد- parezerd): پارچه‌یه‌کی زهرده که جوله‌که‌کان له کۆندا، بۆ خو جیاکردنه‌وه له موسلمانان، به‌سه‌ر شانی خۆیا نه‌وه ده‌دوری.
- پاریا-** فر. ا (پاریا- parya): چینیکی کۆمه‌لایه‌تیین له هندوستان.
- پاریاب-** ا (پاریاب- paryab): کشتوکالی به‌راو.
- پارینه، پارینه-** ص. ن (پارینه، پارینه- parîn, parîne): کۆن، دیرین، هی پار.
- پازاج-** ا (پازاج- pazac): مامان.
- پازن-** ا (پازن- pazen): نیری، بزنه کیتی.
- پازند-** ا (پازند- pazend): چیلکه بخریته سه‌ر ناگر تا گر بگری، ده‌سه‌چیله.
- پازه‌ری-** ص (پازه‌ری- pazehrî): سه‌وزی توخ.
- پازخ-** ا (پازخ- pazex): تازار.
- پاژنگ-** ا (پاژنگ- pajeng): هیشووی تری، بۆلی تری.
- پاژه-** ا (پاژه- paje): شپزه، هه‌راسان.
- پاس-** ا (پاس- pas): به‌ش، به‌شیک له شه‌و یان له روژ، پاژ، پاسه‌وانی، حورمه‌ت.
- پاس-** فر. ا (پاس- pas): پاس پاسین له یاری فوتبۆلدا، گوزه‌ر، په‌رینه‌وه.
- پاسارکردن-** مص (پاسارکه‌رده‌ن- pasarkerdne): پایه‌مال کردن، پیشیلکردن.
- پاساژ-** فر. ا (پاساژ- pasaj): قه‌بسه‌ری، ریبازگه‌ی سه‌خت و دژوار.
- پاسبان-** ا. ص (پاسبان- pasban): پاسه‌وان، نیگابان، حه‌ره‌س، حه‌س‌ه‌س، یاساۆل، قه‌ره‌ۆل.
- پاسبانی-** ا. مص (پاسبانی- pasbanî): پاسه‌وانی، نیگابانی.
- پاس‌بخش-** ا. فـا (پاس‌به‌خش- pasbexş): مامووری گۆپینی پاسه‌وانان.
- پاسپار-** ص. مف (پاسپار- paspar): پی خوست، پی شیلکراو.
- پاسپورت-** فر. ا (پاسپورت- paspûrt): پاسه‌پۆرت، گوزه‌رنامه.
- پاستوریزه-** فر. ا. مف (پاستوریزه- pastûrîze): پاستوریندراو، ئەو شته‌ی که به‌گۆیره‌ی ریبازی زانستی پاستور، میکروبی تیا نه‌هیلرایی.
- پاسخ-** ا (پاسخ- pasux): وه‌لام، به‌رسف.
- پاسخانه-** ا. م (پاسخانه- pasxane): پاسه‌وانخانه، یاساۆلخانه.
- پاسدار-** ا. ص (پاسدار- pasdar): پاسه‌وان، نیگابان، حه‌ره‌س، چاودیر.
- پاسداری-** ا. مص (پاسداری- pasdarî): پاسه‌وانی، نیگابانی، ریز، حورمه‌ت، ریزگرتن.
- پاسک-** ا (پاسک- pask): باویشک، باووشک.
- پاسگاه-** ا. م (پاسگاه- pasgah): جیی پاسه‌وانان، شوینی حه‌ره‌سیات گرتن.
- پاسنگ-** ا (پاسه‌نگ- paseng): پارسه‌نگ.
- پاسور-** ا (پاسور- pasûr): جوړه گه‌مه‌یه‌کی وه‌ره‌قه.

- پاسيار** - (پاسيار - pasyar): سه‌ره‌نگی ئاسایش.
- پاسیدن** - مص (پاسیدەن - pasîden): پاسکردن.
- پاشا** - (پاشا - paşa): نازناویکی له‌شکری و کارگی‌پیه که سولتانانی عوسمانی ده‌یاندا به مه‌سئولانی ژیر دهستی خویان.
- پاشنگ** - (پاشه‌نگ - paşeng): هیشوو‌ه‌تری، بۆله‌تری.
- پاشنه** - (پاشنه - paşne): پاژنه‌ی پی، پاژنو، پاینه‌ی پا.
- پاشویه** - (پاشوویه - paşûye): ئاوی گهرمی خالیسه، یان ئاوی گهرمی خویاوی بۆ شور‌دنی پی نه‌خۆش، شوینی پی شت له قه‌راخی هوز.
- پاشیب** - (پاشیب - paşîb): پله، پی‌یلکه‌ی ئاوی هوز.
- پاشیدن** - مص (پاشیده‌ن - paşîden): وه‌شاندن، رشت، توودان.
- پاشنده** - ا. فا (پاشنده - paşinde): رشینه‌ر.
- پاشان** - ص. فا (پاشان - paşan): له حالی رشت‌دا.
- پاشیده** - ا. مف (پاشیده - paşîde): رژاو، بلاوکراو.
- پاشیر** - (پاشیر - paşîr): هوزی ژیر شیره‌ی ئاو.
- پاغر** - (پاغر - paxer): کۆله‌که، ئەستون.
- پاغره** - (پاغوره - paxure): نه‌خۆشیه‌که ده‌بیته هۆی ئاوسانی پی، داء الفیل.
- پاغند** - (پاغوند - paxund): گۆله.
- پاغوش** - (پاغوش - paxûş): خۆنقوم کردن له ئاو.
- پافشاری** - ا. مص (پافیشاری - pafişarî): پی داگرتن، سووربوون، عینادی.
- پافشردن** - مص (پافه‌شورده‌ن - pafesurden): پی داگرتن، سووربوون.
- پاک** - ص (پاک - pak): پاک، بی‌غه‌ل و غه‌ش، نوژی داوین پاک، دیندار.
- پاک** - (پاک - pak): جه‌ژنیکی سالانه‌ی جوله‌که‌یه، جه‌ژنیکی سالانه‌ی مه‌سیحیانه.
- پاکار** - ا. ص (پاکار - pakar): خزمه‌تکار، وه‌رزیر، سه‌پان، نوکەر، شاگرد وه‌ستا.
- پاکباز** - ص (پاکباز - pakbaz): قومارباژتیک که هه‌رچی هه‌یه دۆراندی، ناشقی پاک، خواناس، ته‌رکه‌دنیا.
- پاکت** - فر. ا (پاکه‌ت - paket): زهرفی نامه، پاکه‌تی جگه‌ره، زهرف.
- پاکتن** - ص (پاک تهن - pak ten): خواناس، پاک، پاکژ.
- پاکدامن** - ص. ک (پاک دامنه‌ن - pakdamen): پاک، خواناس، نه‌جیب، داوین پاک.
- پاکدل** - ص (پاک دیل - pakdil): دلپاک، بی‌حیله‌و هه‌واله، بی‌غه‌ل و غه‌ش، بی‌بوغزو کینه.
- پاکرای** - ص (پاکه‌رای - pakeray): دانا، خاوه‌ن بیری پاک، پاکفیکر.

- پاکرو** - ص. فا (پاکرو - pakrû): خواناس، پاک.
- پاکروان** - ص (پاک ره‌قسان - pakrevan): ویژدان پاک، به‌ئینساف، ده‌روونپاک، داوین پاک.
- پاکزاد** - ص (پاکزاد - pakzad): نه‌جیب، ره‌سمن، چه‌لا‌لزاده، خانه‌دان.
- پاکسرشت** - ص (پاک سیریشت - paksirîst): پاک سروشت، ئه‌سیل، ئه‌سلزاده.
- پاک‌گهر** - ص (پاک گوههر - pakguher): پاک‌کنه‌ژاد، چه‌لا‌لزاده، نه‌جیب، پاک جه‌وههر.
- پاکند** - ا (پاک‌ند - pakend): یاقوت.
- پاک نژاد** - ص (پاک نیشاد - paknijad): پاک جه‌وههر، ئه‌سلزاده، نه‌جیب.
- پاکنویس** - ا (پاک نویس - paknivîs): پاکنوس، نووسینه‌وهی دووهم له‌سه‌ره‌شنوس.
- پاکنه** - ا (پاکنه - pakene): پله، جیتی، پا له‌ناو کارتیز، یان بیردا، پاکنه، پاکوره.
- پاک نه‌هاد** - ص (پاک نه‌هاد - paknehad): خانه‌دان، ئه‌سلزاده، پاک سروشت، جه‌وههر پاک.
- پاکروب** - ص (پاکروب - pakûb): پیکوت، ههر شتی له‌بن پتیمان بکوتری، سه‌ماکر.
- پاکوتاه** - ص (پاکوتاه - pakûtah): پتی کورت، پتی کول.
- پاکوفتن** - مص (پاکوفتن - pakûften): هه‌لپه‌رکی، شایی، سه‌ما، ره‌قسین، پتی به‌عاردا دان.
- پای کویان** - ص. فا (پای کویان - paykûban): هه‌لپه‌رین.
- پایکوی** - ا. مص (پایکوی - pakûbî): هه‌لپه‌رکی.
- پایکوی** - ا. مص (پایکوی - paykûbî): هه‌لپه‌رکی.
- پاکی** - ا. ا (پاکی - pakî): تیغی، سه‌رتاشین.
- پاکیزه** - ص (پاکیزه - pakîze): پاک، خاوین، تمیز، بی‌غهل و غه‌ش.
- پاکیزه تخم** - ص (پاکیزه توخم - pakîzetuxm): چه‌لا‌لزاده.
- پاگاه** - ا (پاگاه - pagah): جیتی پتی، ئاستانه، ده‌رگا، شوین، پله و پایه، قه‌درو حورمه‌ت.
- پاگرفتن** - مص (پاگرفتن - pagiriften): گه‌شه‌کردن، پی‌گرتن، ده‌وام په‌یدا کردن، به‌هیزبوون.
- پاگشا** - ا (پاگشا - paguşa): پاکرانه‌وه، ده‌عه‌وتی بوک و زاوا له‌لایه‌ن که‌س و کاری بوک یان زاوا، پاش هه‌فته‌ی یه‌که‌می زه‌ماوه‌ند، باوه‌خون.
- پاگن** - ا (پاگن - pagun): که‌تافییه، سه‌رشان که‌به‌جلی سوپاییانه‌وه ده‌دوری.
- پالاییدن**، **پالاییدن** - مص (پالاییدن - palayîden): پالوتن، بیژتن.
- پالایش** - ا. مص (پالایش - palayîş): پالوتن.
- پالاینده** - ا. فا (پالاینده - palayende): پالیوهر، بیژهر.
- پالاییده** - ا. مف (پالاییده - palayîde): پالیوراو، پالوته.

- پالا، پالای** - (پالا، پالای - pala, palay): ههراو ههنگامه، دادو بیډاد، ناژاوه.
- پالاپال** - ا. مص (پالاپال - palapal): ههراو ههنگامه، ناژاوه، گهړان، تا قییب، گهړان به ناو شتی په راگه نده و ټیکه ل و پیکه لدا.
- پالاد** - (پالاد - palad): په لاس، به وړه کون، پارچه ی ره شمال، کویتن.
- پالان** - (پالان - palan): پالان، کورتان، کوپان.
- پالانی** - (پالانی - palanî): باریه ر، بارگیر، بارگین، ولاختی که باری بووین.
- پالاندوز** - ا. ص (پالاندوز - palandûz): کورتان دروو، وه ستای کوپان.
- پالاون** - (پالاون - palaven): سوژگی، پلاوپالیتو، سوزمه.
- پالاهنگ** - (پالاهنگ - palaheng): ههوسار، ره شمه، جلّه و.
- پالایش** - ا. مص (پالایش - palayîş): پالاوتن.
- پالایشگاه** - ا. م (پالایشگاه - palayişgah): پالاوتنخانه، شویتنی پالاوتن، پالاوتنگه.
- پالایشگر** - ص. فا (پالایشگر - palayişger): پالاوتنکار.
- پالینوگرافی** - (پالینوگرافی - palyugrafî): زانستی خویندنه وهی خه تین کون.
- پالینتولوژی** - (پالینتولوژی - paliyuntuluji): دیرینه ناسی.
- پالتو** - فر. ا (پالتو - paltû): پالتو، ساقو، پالتاو.
- پالش** - ا. مص (پالش - palîş): پالاوتن.
- پالشگاه** - ا. م (پالشگاه - palîşgah): پالاوتنخانه.
- پالوخ** - (پالوخ - palux): په میانه ی شهراو خوار دنه وه.
- پالکانه** - (پالکانه - palkane): ده لاقه، باله کون، بانیزه، په نجه ره، هه وره بان.
- پالکی** - (پالکی - palekî): که ژاوه ی بیج ناسمانه.
- پالنگ** - (پالنگ - paleng): پیتلاو.
- پالو** - (پالو - palû): بالوکه.
- پالوازه** - (پالوازه - palvaze): جولا نه، ده دیدیک، دیله کانی، له یلووک، هه ره زانی.
- پالواسه** - (پالواسه - palvase): غه م، په ژاره، تاسه.
- پالوانه** - (پالوانه - palvane): په ره سیتلکه، پلسری.
- پالودن** - مص (پالودن - palûden): پالاوتن، له بیژنگدان.
- پالوده** - ا. مف (پالوده - palûde): پالیوراو، له بیژنگدراو.
- پالوده** - (پالوده - palüde): فالوده، جوړه به سته نییبه که.
- پالوش** - (پالوش - palûş): کافوری غه ش لیکراو.
- پالونه** - (پالونه - palûne): سوزمه، سوزگی.
- پالهنګ** - (پالهنګ - paleheng): که مند، ههوسار، پت، ره شمه.

- پالیدن** - مص (پالیدهن - palîden):
تاقیب کردن، سؤراخ کردن، پالاوتن، رشتن.
- پالش** - ا. مص (پالیش - palîş)
پالاوتن، گهړان، تاقیب، سؤراخ.
- پالنده** - ص. فا (پالینده - palinde):
تاقیبکار.
- پالیده** - ا. مف (پالیده - palîde):
پالټوراو، بیټراو، پاککراو.
- پالیز** - ا (پالیز - palîz):
باغ، بیستان، بیسان.
- پالییزبان** - ا. ص (پالییزبان - palîzban):
بیستانه وان.
- پالیک** - ا (پالیک - palîk):
پیتاوه، پیتلاو.
- پام** - ا (پام - pam):
رهنګ، هاوشیتوه.
- پامال، پامال** - ص. مف (پامال، پامال - pamal, paymal):
پایه مال، پی خوست، پی په ست، پی خوس.
- پامچال** - ا (پامچال - pamçal):
جۆره گولټیکه.
- پامرد** - ص (پامهرد - pamerd):
پیداگرتن، کۆمه ککار، ناوېژیوانی، شه فاعه ت.
- پامزد** - ا (پاموزد - pamuzd):
هه قی هاتن، مزی هاتن.
- پامس** - ص (پامهس - pames):
پابه ند، گیرۆده، داماو.
- پاملخ** - ا (پامه له خ - pamelex):
هه رشتی له پی کولو بچی، سه عات سازی، جۆره سه عاتیکه.
- پانتیون** - ا. فر (پانتیون - pantiyûn):
په رستگه، بتخانه.
- پانتوگراف** - فر. ا (پانتوگراف - pantûgraf):
پانتوگراف، فۆتۆکۆپی.
- پاندول** - ا. فر (پاندول - pandûl):
پاندۆل.
- پانسمان** - فر. ا (پانسمان - pansman):
چهورکردنی برینان، برین پیچی، شۆردن و چه ورکردنی برینان.
- پانسیون** - فر. ا (پانسیون - pansiyûn):
پانسیون، ئوتیل، یان هه ر شوتینی تیبای وه مینتی و مانگانه کری بدهی.
- پانسیونر** - ا. فر (پانسیونر - pansiyûnir):
شاگرد، گارسون، بۆی.
- پانکراس** - فر. ا (پانکیراس - pankiras):
په نکریاس.
- پانه** - ا (پانه - pane):
پواز.
- پانیذ** - ا (پانیذ - panîz):
شه کری سوور، شه کر، شیلهی قامیشی شه کر.
- پاوپر**، پای و پر - ا. ک (پاڤوپر - pavuper):
توانا، تاقه ت، پایه داری، شینگ.
- پاورچین** - ا. مص (پاڤچه رچین - paverçin):
له نجه روئین.
- پاوند** - ا (پاوند - pavend):
پیتوه ند، کۆت و زنجیر، پیتوه ن.
- پاهک** - ا (پاهک - pahek):
ئازار، ئه شکه نجه، بیلبیلهی چاو.
- پاهنگ** - ا (پاهه نگ - paheng):
پیتاوه، پیتلاو، پاپوش، پارسه نگ.
- پایا** - ص. فا (پایا - paya):
هه همیشه، راوه ستاو، نه مر، پایه دار.
- پایاب** - ا (پایاب - payab):
بنی ئاو، ئه و شوتنه ی پی بیگاتی، بوار.

- پایپای** - (پایپای - payapay): گۆرینه‌وه، شت به شت له جیاتی پاره.
- پایار** - (پایار - payar): پار، سالی رابردوو.
- پایان** - (پایان - payan): پایان، کوتایی، دوایی، سه‌ره‌نجام، بنه‌تا.
- پایان نامه** - (پایان نامه - payan name): نامه‌ی کوتایی قوژاغی خویندن (به‌کالۆریوس یان دکتۆرا)، تیز.
- پایبازی** - (پایبازی - pay bazî): مص (پایبازی - ره‌قسین).
- پایباف** - (پایباف - pay baf): ص (پایباف - جۆلا).
- پایتخت** - (پایتخت - paytext): پیته‌خت، پایته‌خت، باره‌گای سیاسی ده‌وله‌ت.
- پایچه** - (پایچه - payçe): ده‌لنگی پانتۆل.
- پایخست** - (پایخست - payxest): ص. مف (پایخسته‌ست - پیخوست، پایه‌مال، وه‌ژتیر پیوه بووگ).
- پایدار** - (پایدار - paydar): پایه‌دار، نه‌مر، به‌رقه‌رار.
- پایداری** - (پایداری - paydarî): پایه‌داری، به‌رقه‌راری، نه‌مری، پی داگرتن، به‌ره‌فانی.
- پایدام** - (پایدام - paydam): داو، ته‌له، ته‌پکه، حیلوه‌ه‌واله، فرۆفیل به‌مه‌به‌ستی فریودانی که‌سیک.
- پایدان** - (پایدان - paydan): پیتلاو.
- پایزار** - (پایزار - payzar): پیتاوه، پیتلاو.
- پایزه** - (پایزه - payîze): سنگی ره‌شمال، میخ‌نجیر.
- پایژه** - (پایژه - payje): میخ‌زنجیر، سنگی ره‌شمال.
- پایستن** - (پایسته‌ن - payîsten): پایه‌داربوون.
- پایسته** - (پایسته - payîste): مف (پایسته - ره‌قسین).
- پایشنه** - (پایشنه - payîşne): پانی‌یه، پاژنه.
- پایکار** - (پایکار - paykar): شاگرد، نوکەر، به‌رده‌ست.
- پایکویی** - (پایکویی - paykûbî): مص (پایکویی - ره‌قسین).
- پایگاه** - (پایگاه - paygah): پیت، پله‌و پایه، ئاستانه، ده‌رگا.
- پایگیر** - (پایگیر - paygîr): پیگر، پی به‌ند، هه‌ر شتی‌ک مروژف گیرۆده‌و پایه‌ند بکات.
- پایماچان** - (پایماچان - pay maçan): مه‌جلیس.
- پایمال** - (پایمال - paymal): پایه‌مال، پیخوست، زه‌بوون، زه‌لیل، که‌ساس.
- پایمرد** - (پایمرد - paymerd): تکاکار، ناو‌بژیوان، شه‌فاعه‌تکار، یاریده‌ده‌ر، خزمه‌تکار.
- پایمزد** - (پایمزد - paymuzd): هه‌قی هاتن، ئەو هه‌قه‌ی به‌قاسیدان و پزیشکان و ئەو باب‌ه‌ته‌که‌سانه‌ده‌دری له بری هاتن.

- پایندان** - ا. ص (پایه‌ندان - payendan): زامن، کفه‌فیل، ناوژبیوان.
- پاینده** - ا. فا (پایه‌نده - payende): همه‌میشه، قوت و قایم، پایه‌دار، باقی.
- پایندگی** - ا. مص (پایه‌نده‌گی - payendegî): همه‌میش‌ه‌یی، نه‌به‌دییه‌ت، جاویدانی، نه‌مری، به‌رده‌وامی، هرمان.
- پایور** - ص (پایثه‌ر - payver): پایه‌به‌رز، خاوه‌ن پایه.
- پایون** - ا (پایون - payün): خشل.
- پایوند** - ا (پایثه‌ند - payvend): په‌یک.
- پایه** - ا (پایه - paye): نه‌رده‌وان، پلیکانه، بناغه، بیخ، بنجو بناوان، پایه‌و مه‌قام.
- پاییدن**، **پاییدن** - مص (پاییدن - payîden): دانه‌چاو، چاو له دوو بوون، تا قییب کردن، پشکنین، ماته‌ل بوون.
- پاینده** - ا. فا (پاینده - payinde): پایه‌دار، که‌سیتیک که شتیک بداته چاوو تا قییبی بکات.
- پپلس** - ا (په‌پلس - peplus): نانه‌ولای روون و دو‌شاو، نان تیگوشه‌ی روون و دو‌شاو.
- پت** - ا (په‌ت - pet): مه‌ره‌ز، موی نه‌رم و ناسکی بز، بو‌شال و شهل و شه‌پک.
- پتاره** - ا (په‌تاره - petare): فلچه‌ی درشت و گه‌وره.
- پتاس** - فر. ا (پوتاس - putas): پوتاس.
- پتاسیوم** - فر. ا (پوتاسیوم - putassyûm): پوتاسیوم.
- پتفوز** - ا (په‌تفوز - petfûz): قه‌پوز، ده‌م و قه‌پوز.
- پتک** - ا (په‌ته‌ک - petek): باندج.
- پتک** - ا (پوتک - putk): توخ‌ماخ، پوتک، چه‌کوشی ناسنگه‌ران.
- پتو** - ا (په‌توو - petû): په‌تو، به‌تانی.
- پتواز** - ا (په‌تواز - petvaz): وه‌لام، قه‌بولکردن، رازی بوون، به‌رسف.
- پته** - ا (په‌ته - pete): بلیت، پسووله‌ی دهر بازبوون.
- پتیاره** - ا. ص (په‌تیاره - petyare): به‌لا، ناژاوه، ناشی‌رین، دزیو، دیو، به‌دکار، ژنی خه‌راب، خه‌لکی نه‌هریمه‌نی و موزتیر.
- پچ** - ص (پوچ - puç): پووک، پووج، هلؤل.
- پچ** - ا (پوچ پوچ - puç puç): وشه‌یه‌که شوانان بو بانگ‌کردنی بز به‌کاری دین.
- پچ کردن** - مص (پیچ پیچ که‌رده‌ن - piçpiç kerdn): چه‌دوو.
- پچشک** - ا (پوچوشک - puçuşk): پشقل، قشپل.
- پچکم** - ا (پیچکه‌م - piçkem): گورگ.
- پچل** - ص (په‌چهل - peçel): چه‌په‌ل، پیس و پوخل.
- پچواک** - ا (په‌چشاک - peçvak): تهرجومان.
- پخ** - ا (په‌خ - pex): چه‌غه.
- پخپخو** - ا (په‌خپه‌خو - pexpexû): ختووکه، ختختی.
- پختگاب** - ا (پوخته‌گاب - puxtegab): جو‌شانه، دهرمانی له ناوا کولاو.

- پختن** - مص (پوخته-ن - puxten):
لینان، لینانی خۆزاک، کولان.
- پزنده** - ا.فا (په زهنده - pezende):
تاشپه ز.
- پخته** - ا.مف (پوخته - puxte): کولاو.
- پخته جوش** - ا.ص (پوخته جوش - putecûş): شهراویکه که له گه ل برتیک گۆشتی بهرخدا ده کولینری.
- پخته خوار** - ا.ص (پوخته خوار - puxtexar): گرانجان، موفته خۆز، گه دا، میتل، زاوا.
- پخچ** - ص (په خچ - pexç): پان.
- پخسانیدن** - مص (په خ سانیدن - pexsanîden): په ژمه رین، سیس بوون، په ژمورده، ژاکان.
- پخسیدن** - مص (په خسیدن - pexsîden): په ژمه رین، تازار، زهخم و زام، کول و که سه ر.
- پخش** - ص (په خش - pexş): په راگه نده، بهش، په رت و بلاو.
- پخش کردن** - مص (په خش که رده ن - pexşkerden): په راگه نده کردن، دابه شکردن، په رت و بلاو کردن، وه شانندن.
- پخشیدن** - مص (په خشیدن - pexşîden): پانکردنه وه، پلیشانه وه.
- پخشیده** - ا.مف (په خشیده - pexşîde): پانه وه کراو، په راگه نده.
- پخلوچه** - ا (په خلوچه - pexlûçe): ختووکه، ختکه، ختیلکه، قدیلکه، قانه قدی، ختختی.
- پخمه** - ص (په خمه - pexme): که وده ن، ساده، ئه بله، گیل.
- پد** - ا (په د - ped): دره ختی بیبه ر، وه کو
- سپیدار.
- پداگوژی** - فر.ل (پیداگوژی - pidagûjî):
په روه رده و فیتیرکردن، هه قووت.
- پدال** - ا.ا (پیدال - pidal): پایده ر،
ئوستوب، سکلیته ر.
- پدر** - ا (پیدهر - pider): باب، باوک،
باق.
- پدر بزرگ** - ا (پیدهر بزرگ - pider buzurg):
باو ه گه وره.
- پدرام** - ص (پیدرام - pidram):
دلخۆش، شاد، رازاوه.
- پدراندر** - ا (پیدهرئه نده ر - piderender):
زریاب، باوه پیاره،
میردی دایک.
- پدرزن** - ا (پیدهرزن - piderzen):
خه سور، خه سوره.
- پدرزه** - ا (په دهرزه - pederze): بهش.
- پدرود** - ا (پیدرود - pidrûd):
خواحافیزی، دوعا خوازی.
- پدمه** - ا (په دمه - pedme): بهش،
پریاسکه، پریازگ.
- پدواز** - ا (په دواز - pedvaz): قه پۆز،
ده نووکی مه لان، وه لام، قسه، گفتوگو،
مه به ست، بچم.
- پده** - ص (پوده - pude): داری رزیو،
په ژک، ده سته چیلهی ناگر، پوشو، قاو.
- پدید** - ص (په دید - pedîd): تاشکرا،
دیار، روون، عه یان، بینراو، راشکاو.
- پدید آوردن** - مص (په دید ئاقه رده ن - pedîd averden):
خو لقا نندن،
به ره ه مه یان، دروستکردن، چیتکرن.
- پدید آمدن** - مص (په دید ئامه دهن - pedîd ameden):
ده رکه وه تن،

- تاشکراپوون. **پدرفتار** - ص. فا (پیزروفتار - pizruftar): زامن، کفیل، سهردار، ردین سپیی قهوم.
- پدرفتکار** - ص. فا (په زروفتکار - pezruftkar): گوپرایه ل، قه بولکار، قه بولکهر، په زتیر.
- پدرفتن** - مص (پیزروفتن - pizruften): په ژیران، قه بولکردن.
- پدیزفتن** - مص (په زیروفتن - peziuften): قه بولکردن، پیشوازی کردن، قایلپوون.
- پدیزنده** - ص. ا. فا (په زیره نده - pezirende): قه بولکهر، پیشوازی کهر.
- پدیزفته** - ا. مف (په زیروفته - peziufte): پیشوازی کراو، قه بولکراو.
- پدیزفتار** - ص. فا (په زی روفتار - peziuftar): زامن، کفیل.
- پدیره** - ا. مص (په زیره - peziire): پیشوازی.
- پدیرایی** - ا. مص (په زیرایی - peziirayî): پیشوازی، خزمه تی میوان.
- پدیر** - ا. فا (په زیر - peziir): په زتیر، قه بولکهر.
- پر** - (په - per): په ر، تیشک، پرتو، بهش.
- پراتیک** - ا. فر (پراتیک - pratîk): پراتیک، کار، تهجره به، مومارسه، راهیتان، عادهت.
- پرازده** - ا. (په رازده - perazde): گونک، گوندک.
- پراشیدن** - مص (په راشیدن - peraşiden): په ریشان کردن، بلاو کردنه وه، په راگه نده کردن.
- پراشیده** - ا. مف (په راشیده - peraşide): په ریشان، به فیروچوو، په راگه نده بوو.
- پراکندن** - مص (په راکنه نده - perakenden): په راگه نده کردن، ناوه کی بوون، په رت بوون.
- پراکننده** - ا. فا (په راکنه نده - perakenende): په ریشان کهر.
- پراکنده** - ا. مف (په راکنه نده - perakende): په راگه نده.
- پراکندگی** - ا. مص (په راگه نده گی - peragendegî): په راگه نده بی، ناوه کی بوون، په رت بوون.
- پراکنیدن** - مص (په راکه نیدن - perakeniden): په راگه نده بوون، په ریشان بوون، جیابوونه وه، لیک هه لبران.
- پراکوه** - ا. (په راکوه - perakûh): نه و به ری کیتو، نه و دیوی کیتو.
- پرالک** - ا. (په رالهک - peralek): ناسن، ناسنی جه وه هردار، تیغ، شمشیر.
- پرانتز** - فر. ا. (په ران تیز - perantiz): که وانه ().
- پراندن** - مص (په راندهن - peranden): هه لفراندنی مه لان، توردان.
- پرانییدن** - مص (په رانییدن - peraniden): هه لفراندن، توردان.
- پرانینده** - مص (په رانه نده - peranende): هه لفریتنه ر.
- پران** - ص. فا (په ران - peran): په رنده.

پراور - ا. فا (پهراقهر - peraver):
 تیبژوه، پهړنده، بالنده، فرنده، پهلهوهر.
پراوند - ا (پهراقه‌ند - peravend):
 نه‌سیون، پشتکوللی ده‌رگا.
پربار - ا (په‌ربار - perbar):
 باله‌خانه، خووی هاونینه.
پربار - ص (پوربار - purbar):
 پرپهر، به‌ردار، به‌بهر.
پربر - ص (پوربر - purber):
 به‌ریان، پان، پر بهر، به‌ردار.
پرپا - ص (په‌رپا - perpa):
 په‌رله‌پی، کوتری په‌رله‌پی.
پرپا - ا (پورپا - purpa):
 جـوړه میروویه‌که.
پرپاش - ا (په‌رپاش - perpaş):
 بیژنگ، موخل، سهرن.
پرپایه - ا (پورپایه - purpaye):
 هه‌زاری.
پرپر - ص (پورپه‌ر - purper):
 گولیک که په‌رہی زور بی.
پرپرکردن - مص (په‌رپه‌رکه‌ردن - perperkerden):
 په‌رپه‌رکه‌ردن، هه‌لبزرکاندن په‌رہی گول.
پرپرزدن - مص (په‌رپه‌رزه‌ردن - perperzeden):
 باله‌فری، له‌قه‌فرتی، گیانه‌لا، ناو‌زینگ، گیاندان.
پرپره - ا (پیرپیره - pirpire):
 فرپه.
پرپشت - ص (پورپوشت - purpuş):
 چر، مووی پر.
پرپهن - ا (په‌رپه‌هن - perpehen):
 گاگوز، پۆلکه.
پرت - ا. ص (په‌رت - pert):
 دوور، که‌چره‌و.

پرت کردن - مص (په‌رت که‌ردن - pert kerden):
 په‌رت کردن، توردان، دوورخستنوه، خستنه‌خواره‌وه.
پرت - (پورت - purt):
 به‌نده‌ر، مینا.
پرتاب - ا. مص (په‌رتاب - pertab):
 توردان، په‌رتکردن، توردانی شتی‌ک له شوتنیکه‌وه بۆ شوتنی.
پرتاب کردن - مص (پورتاب که‌ردن - pertab kerden):
 شادمان بوون له شتی‌ک.
پرتاب - ص (پورتاب - purtab):
 لول، پرپیچ و لول، پرچین، زولفی چین چین.
پرتغال - ا (پورتوغال - pertugal):
 پرتقال.
پرتفوی - (پورته‌فوی - portefûwî):
 کیفی ده‌ستی، جانتای ده‌ستی پیاو‌انه.
پرتگاه - ا. م (په‌رتگاه - pertgah):
 هه‌لدیر.
پرتو - ا (په‌رتوه - pertew):
 پرتوه‌و، تیشک، روناکی، روناھی.
پرتویینی - ا. مص (په‌رتوه‌ویینی - pertewbînî):
 تهماشاکردنی نه‌ندامین ناوه‌وی مرؤث له ریگه‌ی نه‌شیعوه‌وه.
پرت وپلا - ا. ص (په‌رت و په‌لا - pertûpela):
 په‌رت و بلاو، تهروتونا، تارومار، وپینه، قسه‌ی بیهوده‌و بی‌مانا.
پرت و پلاشدن - مص (په‌رت و په‌لا شوه‌دن - pertûpelaşuden):
 تهرته‌و وهرته‌بوون، په‌رت و بلاو‌بوون، په‌راگه‌نده‌بوون.
پرتویلاسم - فـر. ا (پرتویلاسم - prutûplasm):
 پروتویلازم.

- پرتوزوئر** - فر. (protozoaires) : گیانله بهری یهک خانه یی.
- پرتوشناس** - ا. فا (په رته ووشیناس - pertewşinas) : رادیولوژیست.
- پرتوشناسی** - ا. فا (په رته ووشیناسی - pertewşinasî) : به کارهینانی ئه شیعه بو دیار کردن و مالیجه ی نه خوئی، رادیولوژی.
- پرتونگاری** - ا. مص (په رته وونیکاری - pertewnigarî) : ئه شیعه گرتن، رادیوگرافی.
- پرچ** - ا (په رچ - perç) : په رچ، کوتاندنه وهی سه ری بزمار.
- پرچین کردن** - مص (په رچین که رده ن - perçîn kerden) : په رچین کردن، ته یمان کردن.
- پرچ کردن** - مص (په رچ که رده ن - perçkerden) : په رچ کردن، کوتاندنه وهی سه ری بزمار.
- پرچانه** - ک. ص (پورچانه - purçane) : چه نه باز، زوربلی، چه قاه سو، لاله وهر.
- پرچانگی** - ا. مص (پورچانگی - purçanegî) : چه نه بازی.
- پرچم** - ا (په رچم - perçem) : موی سه ر هه نیه، په رچم، په رچوکه.
- پرچین** - ا (په رچین - perçîn) : په رچین.
- پرچین** - ص (پورچین - purçîn) : لول، به پیچ و چین چین.
- پرخاش** - ا. مص (په رخاش - perxaş) : شه ر، توره یی، رازو گله یی، ده مبوله، ده مه قالی، قال، تانه و ته شه ر.
- پرخاش کردن** - مص (په رخاش که رده ن - perxaş kerden) : شه ر کردن، تانه لیدان.
- پرخاشجو** - ا. فا (په رخاشجو - perxaşcû) : شه رانی فیستنه باز، نازاوه چی.
- پرخاشخر** - ا. فا (په رخاشخر - perxaşxer) : شه رخواز، چاوقایم، بیتعار، جه نگا وهر.
- پرخاشگاه** - ا (په رخاشگاه - perxaşgah) : مه یدان، جه ننگ، شه رگه.
- پرخیج** - ا (په ره خج - perexç) : پاشه ل، سمت و که فه لی ئه سپ و هیسترو..
- پرخش** - ا (په ره خش - perexş) : که فه ل، شمشیر.
- پرخوا** - ا (په رخوا - perxew) : که ندوو، هیزره.
- پرخوار** - ا. فا (پورخار - purxar) : زورخوئر، بخوئر، نهوسن، ورگ په رست.
- پرخبیدن** - مص (په رخشه قیدنه - perxevîden) : په رچ کردنی لق و پوی دره خت.
- پرخیده** - ا. ص (په رخیده - perxîde) : هیتماو ئاماژه، ره مز.
- پرداخت** - ا. مص (په رداخت - perdaxt) : رازاندنه وه، مشتومال دان، دانی پاره.
- پرداخت کردن** - مص (په رداخت که رده ن - perdaxt kerden) : رازاندنه وه، مشتومال دان، دانی پاره، روناک کردنه وه.
- پرداختن** - مص (په رداختنه - perdaxten) : سازدان، دانی پاره، په رداخت کردن، جه لایی کردن، ژه ننگ لابردن.

- پردازنده** - ا. فـا (په‌ردازنده - perdeneshin) : خـه لـوت نشین، فریشته‌ی ئاسمان، ئافره‌تی به‌روویه‌ند.
- پرداخته** - ا. مف (په‌رداخته - peredâs) : فیرده‌وس، باخ، بیستان.
- پرو** - ص. ک (پور روو - purrû) : روودار، بی شرم، هار، بی‌تعار، چاوقایم.
- پرز** - ا (پورز - purz) : پرزؤل، تووک، به‌ور، نهرمه خۆله‌کوه، پرز.
- پرزه** - ا (پورزه - purze) : پرز، پرزؤل.
- پرزیدنت** - فـر. ا (پریزیدنت - pirizîdent) : ره‌یس، سه‌رؤک کۆمار.
- پرس** - ا. فر (پیریس - piris) : مه‌نگه‌نه.
- پرس** - ا. فر (پورس - purs) : ژم، ئه‌و خواردنه‌ی که له ئوتیلان بۆ به‌ک میوانی دین.
- پرس** - ا. مص (پورس - purs) : پرسین.
- پرسا** - ص. فـا (پورسا - pursa) : پرسا، به‌پرسیار، پرسیارکه‌ر.
- پرسان** - ص. فـا (پورسان - pursan) : پرسا، زۆر پرسیار، پرسیارکه‌ر.
- پرسانتاژ** - ا. فر (پورسانتاژ - pursantaj) : وه‌رگرتنی ریشه‌یه‌کی سه‌دی.
- پرستار** - ص. فـا (په‌ره‌ستار - perestar) : په‌ره‌ستار، سیسته‌ر، یاریده‌یه‌ری نه‌خۆش، خزمه‌تکار، غولام، به‌نده، نۆکه‌ر.
- پرستارخانه** - ا. م (په‌ره‌ستارخانه - perestarxane) : گه‌داخانه، فه‌قیرخانه، شوینی په‌ره‌ستاری نه‌خۆشان.
- پرستارزاده** - ص. مف (په‌ره‌ستارزاده - perestar zade) : په‌ره‌ستارزاده، غولام
- پردازنده** - ا. فـا (په‌ردازنده - perdezende) : سازنده، په‌رداخکار، رازینه‌روه، کارساز.
- پرداخته** - ا. مف (په‌رداخته - perdxate) : رازوه‌و دروست‌تکراو، جه‌لایی کراو، به‌تال کراو.
- پرداز** - ا (په‌رداز - perdaz) : ورده‌خه‌تی ره‌سم، واته‌ سیبه‌ر.
- پردال** - ا. ا (په‌ردال - perdal) : پرگار.
- پردختن** - مص (په‌رده‌ختنه - perdexten) : پروانه : **پرداختن**.
- پردک** - ا (په‌رده‌ک - perdek) : مه‌ته‌ل، لوغز، له‌گه‌ز.
- پردگی** - ص. ن (په‌رده‌گی - perdegî) : هه‌ر شتی په‌رده‌ی پیتدا درابی، له‌ پشت په‌روه‌وه، په‌رده‌دار، ئافره‌تی حیجابدار.
- پردل** - ک (پوردیل - purdil) : بویر، ئازا، ره‌شید، عه‌گید، نه‌ترس.
- پرده** - ا (په‌رده - perde) : جبه، په‌رده، روبه‌ند، روپۆش، له‌چک، په‌چه، کولله، ستر، به‌ردو، روپۆشی ده‌رگاوه‌نجه‌ره، په‌رده‌ی کچینی.
- پرده‌نیلگون** - ل (په‌رده‌ی نیلگون - perdey nîlgûn) : ئاسمان.
- پرده‌دریدن** - مص. ک (په‌رده‌ده‌ریدنه - perde derîden) : دراندنی په‌رده، ناموس بردن، کون کردنی کچ.
- پرده پوش** - ا. فـا - ک (په‌رده‌پوش - perdepuş) : سپۆ، سرقایم، رازپۆش.
- پرده‌شناس** - ا. ص (په‌رده‌شینیاس - perdesinas) : موترب، مؤسیقازان، مؤسیقاژهن، زاناو سه‌رناس، عارف.
- پرده‌نشین** - ا. فـا (په‌رده‌نه‌شین -

- زاده، خزمه تکارزاده. **پرستش** - ا. مص (پهره‌ستیش - perestis): په‌رستن، تاعه‌ت، خزمه‌ت، خزمه‌تی نه‌خۆش، نوێژ. **پرستشگاه** - ا. م (پهره‌ستیشگاه - perestisgah): په‌رستگه، شویتنی تاعه‌ت و عیباده‌ت. **پرستشگر** - ص. فا (پهره‌ستیشگر - perestisger): عابید، په‌رستنکار، نوکهر، غولام، خزمه‌تکار. **پرستو** - ا (پهره‌ستو - perestû): په‌رستیلکه، پلسری. **پرسته** - ا. ص (پهره‌سته - pereste): په‌رستراو، به‌هه‌ق وه‌کو خوا، به‌ناهق وه‌کو بت، تاعه‌ت و عیباده‌ت. **پرستیدن** - مص (پهره‌ستیدن - perestîden): په‌رستن، عیباده‌ت کردن. **پرستنده** - ص. فا (پهره‌ستینده - perestinde): په‌رستنکار. **پرستیده** - ا. مف (پهره‌ستیده - perestîde): په‌رستراو، مه‌عبود. **پرستیز** - ص (پورستیز - purstîz): شه‌رانی، شه‌رفروژ. **پرستیژ** - ا. فر (پرستیژ - perstîj): ئه‌فسون، جادو، ئیحتویار، ده‌سه‌لات، پایه، خه‌یال پلاو. **پریش** - ا. مص (پوریش - pursiş): پرسین، سهردان، هه‌والپرسین. **پریشنامه** - ا (پوریشنامه - pursişname): پرسنامه، قاقه‌زی پرسیاران که ده‌بێ پر بکرتیه‌وه. **پرسنگ** - ا (پهره‌سنگ - perseng): پارسه‌نگ، فه‌رسه‌خ، قۆناغ. **پرسنل** - ا. فر (پیرسونال - pirsunal): تایبه‌تی، شه‌خسی. **پرسو** - ص (پورسو - pursû): پر روناکی، پر روناھی، زۆر روژن. **پرسوز** - ص - پورسوز - pursûz): پرسۆز، سۆزدار، به‌سۆز، پر سۆز و گوداز. **پرسه** - ا. مص (پهرسه - perse): سوال، گه‌دایی، ده‌رۆزه‌کردن، گه‌ران به‌کوچه‌و بازاراندا. **پرسه** - ا. مص (پورسه - purse): پرسه، تازیه، سهردانی نه‌خۆش، ماته‌م. **پرسه‌زدن** - مص (پهرسه‌زده‌ن - persezeden): گه‌رانی بی‌هوده، به‌ره‌للابوون. **پرسیان** - ا (پهرسیان - persiyan): لاو‌لاو. **پرسیاوش** - ا (په‌ری سیاقوش - peri siyavuş): گیایه‌که. **پرسییدن** - مص (پورسییدن - pursîden): سهردان. **پرسنده** - ا. فا (پورسینده - pursinde): پرسا، پرسیارکه‌ر. **پرسیده** - ا. مف (پورسیده - pursîde): پرسیارلیتکارو. **پریش** - ا. مص (پوریش - pursîş): پرسیار. **پرس** - ص. فا (پورس - purs): پرس. **پریش** - ا. مص (په‌ریش - periş): بازدان، هه‌لفین، ته‌کاندان. **پریشیدن** - مص. ل (په‌رشیدن - persîden): په‌ریشان بوون،

پهراگه‌نده‌بوون.
پرغازه - (په‌رغازه - perxaze): بنج و بیخی په‌ری بالنده.
پرغونه - ص (په‌رغونه - perxûne): ناشیرین، دزیو، درشت، زبر، ناهه‌موار، کریت.
پرفسور - (پروفه‌سوور - professûr): پروفیسور، ماموستای زانکو، زانا، که‌سیتک که له‌سه‌روی پله‌ی دکتورا بی.
پرفیر - (- profîr): به‌رده‌پتی.
پرکار - ص (پورکار - purkar): پرکار، سه‌رقال، چالاک، به‌کار، پزگال.
پرکاش - ا. مص (په‌رکاشه‌ش - perkaveş): هه‌لپاچین، په‌رچ کردنی لق و پوی دارو دره‌خت، په‌رچ.
پرکردن - مص (پورک‌ه‌رده‌ن - purkerden): پرکردن، ته‌ژی کردن.
پرکم - ص (په‌رکه‌م - perkem): بینکارو هیج، له‌کارکه‌وتوو، بی‌که‌لک.
پرکنده - ص. م (په‌رکه‌نده - perkende): په‌راگه‌نده، په‌رت و بلاو، بی‌توانا.
پرکوک - ا (په‌رکوک - perkûk): نه‌پارتمانی به‌رز، بالا‌خانه‌ی بلند.
پرگار - ا. ا (په‌رگار - pergar): پزگال.
پرگاله - ا (په‌رگاله - pergale): پاژ، به‌ش، روت، پاژتیک له‌شتتیک، پینه.
پرگداز - ص (پورگوداز - purgudaz): به‌سوز، به‌جوش و خروش، پرسوزو گوداز، پرخه‌م.
پرگر - ا (په‌رگره‌ر - perger): ته‌وق، ته‌وقی جه‌واهترینیشان که جاران پاشایان له‌ملیان ده‌کرد.
پرگرام - ا. فر (پروگرام - program): بوون، سه‌رکیتشی.

پروگرام، به‌رنامه، نه‌خشه، پلان.
پرگزند - ص (پورگه‌زند - purgezend): پر زیان، پر زهره‌ر، پر‌نازار.
پرگس - ق (په‌رگسه‌س - perges): خوانه‌کا، حاشا، هه‌رگیز.
پرگناه - ص (پورگوناه - purgûnah): تاوانبار، گونا‌حکار.
پرگنه - ا (په‌رگنه - pergene): ده‌قه‌ر، بلوک، پار‌تیزگا.
پرگو، پرگوی - ا. فا (پورگو - purgû): زوربلی، در‌تیز‌داری، چه‌قاه‌سو، چه‌نه‌باز، له‌وچه.
پرماسیدن - مص (په‌رماسیدن - permasîden): ده‌ست پیداهیتان.
پرما - ا. ا (په‌رما - perma): درتلی دار‌تاش.
پرماش - ا. مص (په‌رماسیش - permasîş): شیلان، ده‌ست پیداهیتان.
پرماسنده - ا. فا (په‌رماسه‌نده - permasende): ده‌ست پیداهیتنه‌ر.
پرماسیده - ا. مف (په‌رماسیده - permasîde): ده‌ست پیداهیتنراو.
پرمان - ا (په‌رمان - perman): فه‌رمان، نه‌مر، ده‌ستور، فه‌روار.
پرمایون - ا. ص (پورمایون - purmayün): به‌هادر، زاناو مه‌زن.
پرمايه - ص (پورمايه - purmaye): به‌به‌ها، به‌قیمه‌ت، زانا، هوشیارو زیره‌ک، ده‌وله‌مه‌ند، پایه‌دار، گه‌ورده‌و به‌ناوبانگ، به‌هادر، نرخ‌دار.
پرمخیدن - مص (په‌رمه‌خیدن - permexîden): عاسی بوون، یاخی بوون، سه‌رکیتشی.

پره‌نسیپ، یاساو ریتسا، بنه‌ما، سه‌ره‌تا، ریتیچکه‌و ریتیاز.

پرنگ - (په‌ره‌نگ - pereng): پرشنگ و بریقه‌ی شمشیر، جه‌وه‌ر.

پرنگار - ص (پورنیگار - purnigar): ره‌نگاوره‌نگ، به‌نه‌خش و نیگار.

پرنون - (په‌رنون - pernûn): ئاوریشم، حهریر، حهریری گولدار، هه‌وریشم.

پرنیان - (په‌رنیان - perniyan): ئاوریشم، حهریر، حهریری گولدار.

پرنیخ - (په‌رنیخ - pernix): ته‌خته‌به‌رد، تاویر.

پرو - (په‌رث - perv): ئه‌ستیره‌ی په‌روین، پیرو، ئه‌ستیره‌ی کو.

پروا - (په‌رثا - perva): په‌روا، ترس و دل‌ه‌راوکی، ئاره‌زوو، سه‌برو قه‌رار، ئارام.

بی پروا - (بی په‌رثا - pîperva): بی په‌روا، بی ترس، بی باک.

پروار - ص (په‌رثار - pervar): قه‌له‌و، دا‌به‌سته.

پروار - (په‌رثار - pervar): باله‌خانه، خانووی هاوینه.

پرواز - ا. مص (په‌رثاز - pervaz): فرین، هه‌لفرین.

پرواز - ا. (په‌رثاز - pervaz): ئه‌و شه‌پکه‌دارانه‌ی ده‌خرینه‌ سه‌ر داره‌پرای خانوو، پاشان هه‌ژکی له‌سه‌ر داده‌نین و سواغی ده‌ده‌ن.

پرواز - ا. مص (په‌رثاز - pervaz): فرین.

پروازه - (په‌رثازه - pervaze): توتیشووی سه‌فه‌ر.

پرمر - (په‌رمه‌ر - permer): چاوه‌پروانی و ئومید، هیوا، زه‌رده‌واله، زه‌نگه‌سووره، سییره‌مووزه.

پرمنش - ص (پورمه‌نش - purmeniş): به‌ئاوه‌ز، گه‌وره، ئازا، دلیر، به‌هیز، خو‌په‌سه‌ند، سه‌رکیش، لووت به‌رز، غه‌را.

پرمنگنات دوپتاس - ا. فر (permengenati dûputas): په‌رمه‌نگه‌ناتی خوئی.

پرمودن - مص (په‌رمودن - permûden): فه‌رموون.

پرمیو - (په‌رمیث - permiv): سوژه‌نه‌ک

پرن - (په‌ره‌ن - peren): حه‌ریری نه‌خشداری ناسک، سنوور، پرد.

پرند - (په‌ره‌ند - perend): ئاوریشم، حهریر، ئاوریشمی ساده، تیغ، شمشیر، شمشیری جه‌وه‌ردار.

پرنداخ - (په‌ره‌نداخ - perendax): سه‌ختیان، که‌مه‌ره‌ندی چه‌رم، سفره‌ی چه‌رمی نانکه‌ر، پیستی ده‌باغکراو.

پرنداوور - (په‌ره‌نداوور - perendaver): شمشیری بریقه‌دار، شمشیری جه‌وه‌ردار.

پرندک - (په‌ره‌نده‌ک - perendek): گرد، گردۆلکه، ته‌په.

پرندوش - (په‌ره‌ندوش - perendûş): دوینی شه‌و، دوئی شه‌و.

پرنس - فر. (پرنس - prins): شا، سازاده، میر.

پرنسس - فر. (پرنسس - prinsis): کچی پاشا، ژنی پاشا، مه‌لیکه.

پرنسیپ - (پرنسیپ - prinsîp):

- پرواس** - ا. مص (پهرفاس - pervas) : ترس، نهجات بوون، لامیسه.
- پرواسیدن** - مص (پهرفاسیدن - pervasîden) : دهست هینان به شتیئکدا.
- پرواسنده** - ا. فا (پهرفاسنده - pervasinde) : دهست پیداهینه.
- پرواسیده** - ا. مف (پهرفاسیده - pervasîde) : دهست پیداهینراو.
- پروانچه** - ا (پهرفانچه - pervançe) : فه‌رمان، بهرات، سه‌واله، به‌لگه‌نامه‌ی قوتابخانه، سه‌ره‌تایی و ناماده‌یی.
- پروانک** - ا (پهرفانک - pervanek) : گوئی رهش، درنده‌به‌که له چه‌قل ده‌چیت، ده‌لین دوا‌ی شیر ده‌که‌وی تا به‌رماوه‌ی نه‌و بخوات.
- پروانه** - ا (پهرفانه - pervane) : په‌پوله، نمونک، په‌روانه، پانکه، حوکم، فه‌رمان، ئیزن، گوزه‌نامه، بهرات.
- پروپاگانده** - ا. فر (پروپاگانده - purûpagend) : بانگه‌شه.
- پروتست** - انگل (پروتیست - prutist) : نار‌ه‌زایی.
- پروتستان** - ا. فر (پروتستان - prutistan) : ریبازی لوت‌ه‌ر.
- پروتکل** - ا. فر (پروتوکول - protokol) : په‌یمان نام‌ه، کونووسی کوبونه‌وه‌ی گف‌توگو که پاشان بکری به په‌یمان.
- پروراندن** - مص (پهرفاندن - perveranden) : په‌روه‌ده‌کردن،
- پروانیدن** - مص (پهرفانیدن - perveranîden) : په‌روه‌ده‌کردن، په‌روه‌داندن.
- پروراندنده** - فا (پهرفاندنده - perveranende) : په‌روه‌ده‌کهر، گه‌وره‌کهر، به‌خیکهر، ئیوه‌تکهر.
- پرورانیده** - ا. مف (پهرفرانیده - perveranîde) : په‌روه‌ده‌کرا، ته‌ریبیت دراو، ئیوه‌تکراو.
- پروردگار** - ص. فا (پهرفر‌دگار - perverdgar) : په‌روه‌ده‌کهر، ته‌ریبیت دهر، ئیوه‌تکهر.
- پروردن** - مص (پهرفردن - perverden) : په‌روه‌ده‌کردن.
- پرورش** - ا. مص (پهرفرش - perveriş) : په‌رستاری و سه‌ره‌په‌رشتی.
- پرورنده** - ا. فا (پهرفره‌نده - perverende) : په‌روه‌ده‌کهر.
- پرورده** - ا. مف (پهرفرده - perverde) : په‌روه‌ده‌کراو.
- پرورشگاه** - ا. م (پهرفرشگاه - perverşgah) : فه‌رمانگه‌ی په‌روه‌ده‌وو فی‌رکردن.
- پروریدن** - مص (پهرفریدن - perverîden) : به‌خیکردن، ته‌ریبیت دان، ته‌علیم دان، هینکران.
- پروز** - ا (پهرفه‌ز - pervez) : فریز، پینه، په‌راویز.
- پروزن** - ا (پهرفه‌زن - pervezen) :

پرهوده - (په رهوده - perhüde):
 نیوه سووت.
په رهون - (په رهون - perhûn):
 چه موره، تهوق، بازنه، خه رمانه ی مانگ.
پرهیختن - مص (په رهییختنه -
 perhîxten): په روه رده کـردن،
 ته ریبتدان، پاریزی کردن، خالی کردن.
پرهیخته - ا. مف (په رهییخته -
 perhîxte): په روه رده کـراو، ته ریبت
 دراو.
پرهیز - ا. مص (په رهیز - perhîz):
 پاریز، خویاریزی له حه رام، رژیم،
 نه خواردنی هندی خواردن و نه خواردنه وه
 به ده ستووری دکتور.
پرهیزانه - (په رهیزانه - perhîzane):
 پاریزانه، رژوو، نهو خواردنه ی که نه خوش
 بوی هه یه بیخوات.
پرهیزانیدن - مص (په رهیزانیدن -
 perhîzanîden): پاریزیکاری.
پرهیزکار - ص. فا (په رهیزکار -
 perhîzkar): پاریزگار، پارسا، پاک،
 به تاعهت و ته قوا.
پرهیزگار - ص. فا (په رهیزگار -
 perhîzgar): پاریزکار.
پرهیزیدن - مص (په رهییزیدن -
 perhîzîden): پاریزی کردن، تاعهت
 کردن.
پرهیزنده - ص. فا (په رهیزنده -
 perhîznde): پاریزکار.
پری - (په ری - perî): په ری، ژنی
 جوان، له مه چیتران.
پری - ق (په ری - perî): پی ری، پی ری
 شهو.

ناردیبت، هیله ک، بیژنگ، سه رهند، هه ر
 شتیکی کون کون، سوزگی.
پروژکتور - ا. فر (projektûr):
 پروژکتور.
پروژه - ا. فر (proje): پروژه، نه خشه،
 پلان، به رنامه.
پروستات - ا. فر (prostat):
 پروستات.
پروفیل - ا. فر (profil):
 پروفایل، نیورو، نه خشه و وینه ی
 عیمارهت له لاهه، یانی یه ک لای نیشان
 بدات.
پرولیتاریا - فر. ا (پرولیتاریا -
 prûlîtarya): پرولیتاریا، کریکاران،
 زه حمه تکیشان.
پرونده - (په رقه نده - pervende):
 فایل، نیزاره، تویه قوماش، توره که،
 دؤسییه.
پروه - (په رقه - perve): پیرو،
 نه ستیره ی کو.
پرویختن - مص (په رقیختنه -
 pervixten): بیژان.
پرویزیدن - مص (په رقیزیدن -
 pervizîden): بیژان، له هیله ک دان.
پرویزن - (په رقیزن - pervîzen):
 هیله ک، بیژنگ، سه رهند، سوزگی.
پروین - (په رقین - pervîn): نه ستیره ی
 کو، پیرو.
پره - (په ره - pere): بازنه، داوین،
 نه لقه و بازنه ی وه ستانی له شکر، یان
 خه لکی.
پرهیختن - مص (په رهییختنه -
 perhixten): په روه رده کردن.

- پری** - ا. فر (پری - pirî): پاداشت، خه لات.
- پری افسا** - ص. فا (په‌ری ئه‌فسا - perî efsa): ئه‌فسونگه‌ر، جادوگه‌ر، جنگر، که‌سیک بو گرتنی جن و په‌ری ئه‌فسون بخوینی.
- پری پی‌کەر** - ص (په‌ری په‌یکه‌ر - perîpeyker): په‌یکه‌ر وه‌ک په‌ری، په‌ری ئاسا.
- پری‌چهر** - ص (په‌ری چیه‌ر - perî çîhr): په‌ری چاره، جوان، چاره جوان وه‌کو په‌ری.
- پری‌چهره** - ص (په‌ری چی‌هه‌ره - perî çîhre): په‌ری شیتوه.
- پری‌خوان** - ا. فا (په‌ری‌خان - perîxan): په‌ری گر، ئه‌و که‌سه‌ی بانگی په‌ری ده‌کات.
- پری‌دار** - ص (په‌ری‌دار - perîdar): جندار.
- پری‌دن** - مص (په‌ری‌ده‌ن - perîden): فرین، بازدان.
- پرش** - ا. مص (په‌رش - perîş): فرین، بازدان، په‌رین.
- پرنده** - ا. فا (په‌رنده - perinde): هه‌ر شتی بفری، په‌رنده، فرنده.
- پریده** - ا. مف (په‌ریده - perîde): فریو.
- پران** - ص. فا (په‌ران - peran): له‌حالی فریندا.
- پری‌دوش** - ا (په‌ری دوش - perîdûş): پی‌ری شه‌و.
- پری‌رخ** - ص (په‌ری روخ - perîrux): په‌ری روو، جوان، په‌ری روخسار، په‌ری ئاسا.
- پری‌رو** - ص (په‌ری روو - perîrû): په‌ری روخسار، زۆرجوان، جوان وه‌ک په‌ری.
- پری‌روی** - ص (په‌ری روی - perîrûy): جوان.
- پری‌روز** - ق (په‌ری روز - perîrûz): پی‌ری، به‌رله دوو روژ.
- پریز** - ا (په‌ریز - perîz): فریاد، هاوار.
- پریز** - ا. فر (پریز - prîz): به‌لوعه، سویچ پلاک.
- پری‌زاد** - ص (په‌ری زاد - perîzad): په‌ری‌زاد، مندالی زۆر جوان، په‌ری نه‌ژاد.
- پری‌زن** - ا (په‌ری زن - perîzen): پی‌ژنگ.
- پری‌سای** - ص (په‌ری سای - perîsay): په‌ری گر.
- پری‌شا** - ص (په‌ری‌شا - perîşa): په‌ریشان، په‌خش و بلاو.
- پری‌شان** - ص. فا (په‌ریشان - perîşan): په‌ریشان، په‌خش و بلاو، په‌شی‌و، سه‌رگه‌ردان، دلته‌نگ، بی‌حه‌واس، به‌دبه‌خت، بی‌تالچ.
- پری‌شانی** - ا. مص (په‌ریشانی - perîşanî): په‌ریشانی، په‌شی‌وی، شله‌ژاوی، بی‌تاقه‌تی.
- پری‌شان روزگار** - ص (په‌ریشان روزگار - perîşan rûzgar): به‌دحال، روژ ره‌ش.
- پری‌شب** - ا (په‌ری شه‌ب - perîşeb): پی‌ری شه‌و.
- پری‌شن** - ص (په‌ری شه‌ن - perîşen): په‌ریشان، په‌شی‌و.
- پری‌شیدن** - مص (په‌ری شیدنه - perîşîden): په‌ریشان بوون، شله‌ژان، خه‌مبار بوون، په‌شی‌و بوون.

- پیشنده** - ا. فا (په‌ری شهنده -
 (perîşende): په‌ریشان کار.
پیشیده - ا. مف (په‌ری شیده -
 (perîşîde): به‌بادراو، په‌راگه‌نده بوو،
 په‌ریشان بوو.
پیشیدگی - ا. مص (په‌ری شهنده‌گی -
 (perîşendegî): په‌ریشانی.
پری فش - ص (په‌ری فسه‌ش -
 (perî feş): په‌ری ئاسا.
پری نژاد - ص (په‌ری نه‌ژاد -
 (perînejad): جوان، په‌ری ره‌چله‌ک،
 په‌ری ره‌گه‌ز، په‌ری نه‌ژاد.
پری وار - ص (په‌ری قار -
 (perîvar): په‌ری ئاسا، وه‌کو په‌ری.
پریوش - ص (په‌ری فه‌ش -
 (perîveş): په‌ری ئاسا.
پریون - ا (په‌ریون -
 (perîyûn): نه‌خوشی
 گه‌ری.
پز - (پوز -
 (poz): پوز، شیوه، جلک،
 ره‌فتار.
پزا - ص (په‌زا -
 (peza): کولوک، شتی
 زوو بکولتی.
پزاختن - مص (په‌زاختن -
 (pezaxten): توانده‌وه،
 توانه‌وه.
پزاندن - مص (په‌زاندن -
 (pezanden): کولاندن، گه‌یین.
پزانییدن - مص (په‌زانییدن -
 (pezanîden): کولاندن، گه‌یینی
 دومه‌ل.
پزاننده - ا. فا (په‌زانه‌نده -
 (pezanende): کولیننه‌ر،
 ئاشپه‌ز.
پزان - ص. فا (په‌زان -
 (pezan): له‌حالی
 کولیندا، له‌حالی گه‌ییندا.
- پزاوه** - (په‌زاقه -
 (pezave): کووره.
پزداغ - ا (په‌زداغ -
 (pezdax): بره‌نگ.
پزشک - ا (په‌زه‌شک -
 (pezeşk): کونده‌په‌پوو،
 جوغد، بایه‌قوش.
پزشک - ا (پزیشک -
 (pizişk): پزیشک،
 دکتور، هه‌کیم.
پزشکیار - (پزیشکیار -
 (pizişk yar): یاریده‌ده‌ری
 پزیشک.
پزغند - ا (پوزغوند -
 (Puzxund): جهوت،
 جهفت.
پزیدن - مص (په‌زیده‌ن -
 (pezîden): پروانه:
 (پختن)
پزیسیون - ا. فر (پوزیسیون -
 (puzisyun): شوین،
 جینگه، هه‌یکه‌ل و
 نه‌ندامی که‌سیک، بیچم.
پژ - ا (په‌ژ -
 (pej): چلک، پیسی،
 کونه، دارزیو.
پژاگن - ص (په‌ژاگین -
 (pejagin): چلکن،
 نه‌شورواو، قریژاوی،
 پیس، ناشیرین،
 دزیو، کریت.
پژاوند - ا (په‌ژاونه‌ند -
 (pejavend): پشتکول.
پژگاله - ا (په‌ژگاله -
 (pejgale): پینه،
 به‌ش، روت.
پژم - ا (په‌ژم -
 (pejm): ته‌په، گرد،
 هه‌وراز و نشیو.
پژمان - ص (پیژمان -
 (pijman): په‌شیمان،
 مه‌لول، دلته‌نگ،
 غه‌مگین، لیتویه‌بار،
 سیسه‌وه‌بوو.
پژمراندن - مص (پیژمراندن -
 (pijmuranden): خه‌مباکردن،
 دلته‌نگ کردن،
 وشک کردن، سیس
 کردنه‌وه.

پژوهییدن - مص (پیژوهییدن -
pijûhîden): تاقیب کردن، ته‌فیتیش،
لیکۆلینه‌وه.

پژوهش - ا. مص (پیژوهش -
pijûhiş): لیکۆلینه‌وه، توژینه‌وه، تاقیب کردن،
ته‌حقیق کردن، جاسوسی، سه‌ریه‌رشتی.

پژوهنده - ا. ف. مص (پیژوهنده -
pijûhende): تاقیب‌کراو، توپژراو.

پژوه - ا. مص (پیژوه -
pijuh): جاسوسی، تاقیب کردن، گه‌ران، پرسین.

پژوین - ص (په‌ژفین -
pejvîn): چلکن،
پیس.

پژهان - ا (پوژهان -
pujhan): ناره‌زوو،
حه‌زی دل، خۆزیا، غبطه.

پس - ق (په‌س -
pes): پاش، دوا،
ئه‌وسا، که‌واته، به‌وپیتیه.

پساچین - ا. ص (په‌ساجین -
pesaçîn): دوابهر، ئه‌و تاک و ته‌را میوانه‌ی که دوا
چنین لیره‌وه له‌وئ به‌لق و پۆیی دره‌ختانه‌وه
ده‌میتنی.

پسادست - ا (په‌ساده‌ست -
pesadest): قهرز.

پس‌افت - ا (به‌س ئوفت -
pes'uft): دواکه‌وتوو، قه‌رزئ له‌وه‌ختی خۆی
نه‌دریتته‌وه، پاشه‌که‌وت، په‌سه‌ناز.

پساک - ا (په‌ساک -
pesak): تاجه‌گۆلینه.

پس‌انداز - ا (په‌س ئه‌نداز -
pesendaz): په‌سه‌ناز، پاشه‌که‌وت.

پساوند - ا (په‌ساقه‌ند -
pesabend): پاش به‌ند، قافییه، پاشگر.

پساویدن - مص (په‌ساقییدن -
pesavîden): ده‌ستپیدا‌هیتان، شیتلان.

پژمرانییدن - مص (پیژموراننده -
pijmûranîden): خه‌مبارکردن،
دلته‌نگ کردن، وشک کردن، سیس
کردنه‌وه.

پژمراننده - ا. ف. مص (پیژموراننده -
pijmuranende): دلته‌نگ، خه‌مبار.

پژمردن - مص (پیژموردن -
pijmurden): خه‌مبار بوون، سیس
بوون، له‌ره‌ونه‌ق که‌وتن.

پژمرده - ا. مف (پیژموردن -
pijmurde): په‌ژمورده، خه‌مبار،
وشکه‌وه بوو، بی‌ره‌ونه‌ق، غه‌مگین،
ژاکاو.

پژمردن - مص (پیژموریدن -
pijmurîden): پروانه: (پژمردن).

پژند - ا (په‌ژهند -
pejend): جوژه
گیایه‌کی خوژسکه که وه‌کو سپیناخه
به‌کالی و کولای ده‌خوری. گوژالک.

پژول - ا (په‌ژول -
pejûl): قاپ، جگ.

پژولانییدن - مص (پیژولانییدن -
pijûlanîden): هه‌لوه‌رانندن، ره‌نجاندن،
عاجزکردن، پرواندن.

پژولییدن - مص (پیژولییدن -
pijûlîden): هه‌لوه‌رانندن، عاجزکردن،
پرواندن، ره‌نجاندن.

پژولش - ا. مص (پیژولیش -
pijûliš): په‌ریشانی، هه‌لوه‌رین، خه‌مباری،
ره‌نجاوی.

پژولیده - ا. مف (پیژولیده -
pijûlîde): سیس و وشکه‌له، په‌ژمرده.

پژوم - ص (په‌ژوم -
pejûm): ده‌رویش،
گه‌دا، هه‌ژار، بی‌نه‌وا، زه‌لیل، که‌ساس،
بی‌ئیحتویار.

- پست** - ص (پهست - pest): ناخن، نه‌وی، نرم، نشیو، زه‌بوونی، بی غیرهت، بیتزار، جارپس.
- پست** - ا (پیست - pist): سوس، که‌پهک، قاویت، ئارد.
- پست** - ف - ا (پوست - post): پوخته‌خانه.
- پستائی** - ا (پهستایی - pestayî): پاشه‌که‌وت، په‌سه‌ناز.
- پستادست** - ا (پهستاده‌ست - pestadest): قهرز.
- پستان** - ا (پیستان - pistan): مه‌مک، گوان.
- پستاندار** - ص. ا (پیستاندار - pistanदार): شیرده‌ران.
- پستان‌بند** - ا (پیستان‌بند - pistanbend): مه‌مک، مه‌مکه‌به‌ند.
- پستانک** - ا (پیستانک - pistanek): مه‌مکه‌مژه.
- پستک** - ا (پهسته‌ک - pestek): په‌سته‌ک، چوژک.
- پستو** - ا (پهستو - pestû): گه‌نجینه.
- پسته** - ا (پیسته - piste): پسته، فستق.
- پسته‌خندان** - ا (پیسته‌ی خندان - pistey xendan): زاری ماشوقه.
- پس دوزی** - ا. مص (په‌س دوزی - pesdûzî): له‌پشته‌وه‌دوورین.
- پسر** - ا (پیسه‌ر - piser): کور، مندالی، نیرینه.
- پسراندر** - ا (پیسه‌رئه‌نده‌ر - pisender): زړکوپر.
- پسک** - ا (په‌سکه‌ک - peskek): ته‌رزه.
- پس‌گردنی** - ا (په‌س‌گه‌رده‌نی - pesgerdenî): شه‌قه‌زله، ته‌وقات.
- پسندر** - ا (پیسه‌نده‌ر - pisender): زړکوپر.
- پسندیدن** - مص (په‌سه‌ن‌دیده‌ن - pesendîden): په‌سندکردن، به‌گه‌ن‌کردن، قه‌بولکردن، رازی بوون، هه‌لبژاردن.
- پسندیده** - ا. مف (په‌سه‌ن‌دیده - pesendîde): په‌سندکراو، به‌گه‌نکراو، هه‌لبژارده.
- پسودن** - ا (په‌سوده‌ن - pesûden): ده‌ست پیداهیتان.
- پسوند** - ا (په‌سه‌نده - pesvend): پاشگر.
- پسیکولوژی** - (psîkûlûjî -) سایکولوژی، ده‌روونناسی.
- پسی میست** - (پسی میست - pissîmist): ره‌شبین.
- پسی میسم** - (پسی میسم - pissîmîsm): ره‌شبینی.
- پسین** - ص. ن (په‌سین - pesîn): دوایین.
- پش** - ا (په‌ش - peş): وه‌ک، ئاسا، یالی، نه‌سپ، نه‌نجامه.
- پشت** - ا (پوشت - puşt): پشت، پاش، دوا.
- پشتکار** - ا (پوشتکار - puştkar): به‌کار، سوربوون، له‌سه‌ر‌کار، پشوودریژی له‌کاردا.
- پشت‌کوژ** - ص (پوشت‌کوژ - puşt‌kûj): پشت‌کور، قه‌مور، کوم.

- پشت گرمی** - ص (پوشت گهرمی - puštgermî): پشت قایمی، دلنیايي.
- پشت گلی** - ص (پوشت گولی - puštgulî): ئال، سووری کال.
- پشت لنگ** - ص (پوشت له‌نگ - pušt leng): بی‌هوده، بی‌مانا، هه‌رزه.
- پشت ماهی** - ا. ص (پوشت ماهی - pušt mahî): هه‌ر شتی له پشته ماسی بچی.
- پشت نویسی** - ا. مص (پوشت نیقیسی - pušt nivîsî): نووسینی پشته سه‌نه‌د یان قه‌واله.
- پشو** - ا (پوشتو - puštû): زمانی خه‌لکی نه‌فغانستان.
- پشتاو** - ا (پیشتاو - pištav): ده‌مانچه.
- پشتوار** - ا (پوشت فار - puštvar): پشتیوان، یاریده‌دهر.
- پشتواره** - ا (پوشت فاره - puštware): کۆل، باری پشت.
- پشتوان** - ص (پوشتشان - puštvan): پشتیوان، پشت و په‌نا، پشتیوانه.
- پشتوانه** - ا (پوشتخانه - puštване): پشتیوان، پشت و په‌نا، ره‌سید.
- پشت وپناه** - ص (پوشت و په‌ناه - puštûpenah): کۆمه‌ک، یاریده‌دهر.
- پشته** - ا (پوشته - pušte): ته‌په، گرد، گردۆلکه، کۆله‌بار، تیله‌که.
- پشتی** - ا (پوشتی - puštî): پشتی، بالیف.
- پشتیبان** - ص (پوشتیبان - puštîban): پشتیوان، پشت و په‌نا، پشتیوانه‌ی ده‌رگا، پشتکۆل.
- پشتیبانی** - ص (پوشتیبانی - puštîbanî): پشتیوانی، کۆمه‌ک، هاریکاری، لایه‌نگیری.
- پشتیوان** - ا (پوشتی فان - puštîvan): پشتیوان.
- پشک** - ا (پوشک - puşk): پشقل، قشپل.
- پشک انداختن** - مص (پیشک نه‌نداختن - pişk endaxten): تیرو پشک، پشک راکیشان.
- پشکل** - ا (پیشکه‌ل - pişkel): پشقل، قشپل.
- پشکلیدن** - مص (پیشکلییدن - pişkilîden): کون کردن به‌نینۆک و سه‌ری قامک.
- پشکم** - ا (پیشکه‌م - pişkem): هه‌یوان و باره‌گا.
- پشلنگ** - ص (په‌ش له‌نگ - peşleng): دوآکه‌وتوو.
- پشم** - ا (په‌شم - peşm): خوری، کۆلک، کۆلکه.
- پشماگند** - ا. ص (په‌شماگه‌ند - peşmagend): پالان، کورتان، جل.
- پشمالود** - ص (په‌شمالود - peşmalûd): تووکن، کۆلکن.
- پشمک** - ا (په‌شمه‌ک - peşmek): جۆره شیرینییه‌که، په‌شمه‌ک.
- پشمین** - ص. ن (په‌شمین - peşmîn): جلی له خوری دروستکراو، پۆپه‌شمین، خوربین.
- پشمینه** - ص. ن (په‌شمینه - peşmîne): پارچه‌یه‌کی جوانه له خوری

- سازده کری. گیل.
- پشنگ** - (په شهنگ - peşeng): زه نبره، دهسته بهره. پشولیدن - مص (پوشولیدهن - puşûlîden): تیکدان، رژان.
- پشه** - (په شه - peşe): میشووله، پیشکه، په خشه، پیشی.
- پشه بند** - (په شه به ند - peşebend): پیشکه گیسره وه، چه رچه فی زور ته نک، کولله.
- پشه غال** - ص (په شه غال - peşexal): پیشکه دار، دره ختیک که میشووله ی زوری هه بی.
- پشیز** - (په شیز - peşîz): پوله که، فلس، ورده ترین سکه ی سه رده می ساساتیان.
- پشیزه** - ا (په شیزه - peşîze): پوله که، پوله که ی ماسی، پولک، ئویه.
- پشیمان** - ص (په شیمان - peşîman): په شیمان، په ژویان، ژتیوان.
- پغاز** - ا (په غاز - pexaz): پواز.
- پغنه** - ا (په غنه - pexne): پله و پایه، نه رده وان، پاچینه.
- پف** - ا (پوف - puf): پف.
- پفالود** - ص (پوفالود - pufalûd): پوفدراو، ئاوساو.
- پفک** - ا (پوفهک - pufek): وده می بچوک، جوړه شیرینی که که به شه کرو سپینه ی هیلکه دروست ده کری.
- پف نم** - ا (پوف نم - pufnem): ئاوپرژینی شتی به دم.
- پفیوز** - ص (پوفیوز - pufyuz): قورمساغ، گه واد، بی غیرهت، که ودهن،
- پک** - ص (پوک - puk): پوچ، پووک، بی کاکل، زه لام و درشت، نه فهس لیدان، هلؤل.
- پک** - ا (پهک - pek): بوق، قورباقه، درشت.
- پکر** - ص (په کر - peker): ئاومید، خه مین، جاز، گیتز، سرگره دان، هه یران، نارحهت.
- پگمال** - ا (په گمال - pegmal): ئامیریکی کلاشکه رانه.
- پک و پوز** - ا (پهک و پوز - pekû pûz): ده مو قه پوز.
- پکوک** - ا (په کوک - pekûk): چه کوشی ئاسنگه ران، توخماخ، تارمه، موحه جهره، ته یمان.
- پگاه** - ا (په گاه - pegah): سببانی زوو، به ره به یمان، سپیده، سه حه ری، گه ردی به یمان، سپیده، شه وه کی.
- پل** - ا (پول - pul): پرد، پر.
- پل معلق** - ا (پولی معلق - pulimu'elix): پردی هه لئواسراو.
- پل** - ا (پیل - pil): پاژنه ی پی.
- پل** - ا (پهل - pel): مه رز، بارستایی نیتوان گولی شینایی.
- پلاتین** - ا (پلاتین - platîn): زتیری سپی، پلاتین.
- پلارک** - ا (په لاروک - pelaruk): جوړه پولا به که، جه وه هری خه نجه ریان شمشیر.
- پلاژ** - ا (پلاژ - plaj): کهناری هه مواری ده ریا که خه لکی بوسه یران و مه له وانی بوی بچن.

- پلاس** - (په لاس - pelas): په لاس، بهره، بهره کون، کوټین، پارچه‌ی ره شمال، جلی خوری زبر و نه ستور که قه‌لنده‌ران و ده‌رویشان له بهری ده‌کن.
- پلاستیک** - (پلاستیک - plastîk): پلاستیک.
- پلازما** - (پلازما - plasma): پلازما.
- پلاسیدن** - مص (په لاس‌سیدنه - pelasîden): سیس بوون، کون بوونی میوه.
- پلاسیده** - ا. مف (په لاس‌سیده - pelasîde): سیسه‌وه‌بوو، ژاکاو، خراب بوو.
- پلاک** - ا. فر (پلاک - plak): پارچه کانزایه‌ک که ناو یان ژماره‌یه‌کی له‌سه‌ر بنوسری.
- پلاگر** - (پلاگر - plager): نه‌خوشییه.
- پالاک** - (په لاله‌ک - pelalek): شمشیری جه‌وه‌ردار.
- پلپل** - (پلپیل - pilpil): بیبه‌ر، ده‌لی بیوهر.
- پلتیک، پلیدیک** - (- pulitîk): رامیاری، سیاست، ولات‌داری، هونه‌ری به‌رپوه‌بردنی کاروباری ناوخو و ده‌وه‌ی ولات، لیها‌توویی، پوله‌تیک.
- پلخمان** - (په له‌خمان - pelexeman): قوچه‌قانی، قه‌لماسنگ، به‌رده‌قانی، که‌هنیک، قالماسک.
- پلشت** - ص (په له‌شت - peleş): پیس، چلکن، چلک کرده، هه‌وکردن.
- پلشت بری** - ا. مص (په له‌شت به‌ری - peleş berî): پاقر‌کردنه‌وه‌ی چلکی برین.
- پلغده** - ص (په له‌غده - pelexde): پیسبوونی هیلکه، رزین و گه‌نینی میوه.
- پلک** - (په له‌ک - pelek): پیلو، پیلوی چاو، پیلو.
- پلکش** - (په له‌کش - pelkes): که‌ردوو، به‌راز.
- پلگان** - (پیله‌گان - pilegan): پاپیلکه.
- پلمب** - فر. ا (پلومب - plumb): ساچمه.
- پلمس** - (په له‌س - pelmes): شله‌ژان، په‌شوکان، تاوانبارکردن، دروکردن.
- پلمه‌سنگ** - (په له‌سه‌سنگ - pelmeseng): تاویر، ته‌خته‌به‌رد، تات.
- پلنگ** - (په له‌نگ - peleng): پلینگ.
- پلنگ مشک** - (په له‌نگ مشک - peleng mişk): گیایه‌کی خو‌پرسیکی بو‌نخوشه له نه‌عنا ده‌چی.
- پلنگینه** - ص. ن (په له‌نگینه - pelengîne): هه‌ر شتی له پیستی پلینگ چی بکری، پیستی پلنگ، جوهره جلیکه له نه‌قشا وه‌کو پیستی پلینگه.
- پلو** - (پولو - pulû): پلاو.
- پلوان** - (پول‌فان - pulvan): بارستایی نیوان گۆلی زه‌رعات، مه‌رز.
- پلوس** - (پیلوس - pilûs): زمان لوسی به مه‌به‌ستی فریودان، چاپلووسی.
- پلوک** - (په لوک - pelûk): ته‌یمان، موحه‌جهره، چه‌کوشی ئاسنگه‌ران، توخماخ، تامان، چه‌پهر.
- پله** - (پیله - pile): په‌رده‌ی کرمی تاو‌ریشم، کالای که‌م، سه‌رمایه‌ی که‌م.

پناهیده - ا. مف (په ناهیده -
penahîde): په ناگرتوو، په نابردوو،
پنبه - ا (په نبه - penbe): لوكه، په موو،
په مبی.
پنبه زن - ا. ص (په نبه زن - penbezen):
هه لاجی لوكه.
پنجاهه - ا (په نجاهه - pencahe):
په نجاهه، خه لوه تی فه له كه په نجا
رؤزه.
پنجپا - ا (په نچپا - pencpa): قرژال.
پنجر - ا (په نجره - penjer): په نجره.
پنجره - ا (په نجره - pencere):
په نجره.
پنچك - ا (په نچك - punçek): گلوئه
په مووی هه لاجی کراو.
پنجه - ا (په نجه - pence): قامک،
په نجه، کلک، تیل.
پنجه ء دزدیده - ا (په نجه ی دوزدیده -
pencey duzdide): پینجه ی دزراو،
چاران مانگی ئیرانی ۳۰ رۆژ بوو، بهو
حه ساوه سال ده یکرده ۳۶۰ رۆژ بویه له
کو تایی سالدا بو ته و او کردنی ۳۶۵ رۆژ،
۵ رۆژیان زیاد ده کرد، په نژو.
پنچر - ا (په نچر - punçer): په نچر، کون.
پنچه - ا (په نچه - punçe): نیتوچه وان.
پنچه بند - ا (په نچه بند -
pençebend): بویه مه، شتی که
ناوچه وانی پی بیه ستن.
پند - ا (په ند - pend): په ند، عیبره ت،
ئاموزگاری.
پندار - ا (په پندار - pindar): گومان،
زن، به دگومانی، خو په سندی، خه یال، بیر،
ئه ندیشه، هزر.

پله - ا (پیلله - pille): په یژه، پله ی
نهرده وان، تاکی ته رازوو.
پلید - ص (په لید - pelîd): پیس، گلاو،
به دکردار، مردار.
پلیس - ا (پولیس - pulîs): پولیس،
شورته، داروغه، گزیری ده ولته ت.
پلیسه - ا (پلیسه - plîsse): ته نووره ی
پلیسیدار.
پلی کپی - (پولی کوی - pulîkupî):
فوتو کوی.
پماد - ا (په مپ - pemp): مه لحه م،
مه ره م، هه توان.
پمپ - ا (پومپ - pump): په مپ،
ترومپا.
پناباد - ا (په ناباد - penabad):
پولیتیکی زیوی باوی سه رده می قاجاریان
بوو، کیشه که ی نیومیسقال بوو، نیو
قهران.
پناغ - ا (په ناغ - penax): داوی
ئاوریشم، ده ستپتچکه.
پنام - ا (په نام - penam): نوشته ی
چاوه زار.
پناه - ا (په ناه - penah): په نا، پشت و
په نا، پشتیوان، نیگابان.
پناهگاه - ا. م (په ناهگاه -
penahgah): په ناگه، حه شارگه،
شوینی له ترسدا په نای بو ببردی.
پناهیدن - مص (په ناهیدن -
penahîden): په نابردن، په ناهیتان،
په ناگرتن، په ناخواستن.
پناهنده - ا. ف (په ناهنده -
penahende): په ناهنده، په ناگرتنه،
په نابرده.

- پنداره** - (پینداره - pindare): خه یال، فیکر، ئەندیشه، گومان، هزر.
- پنداښتن** - مص (پینداښتنه - pindašten): گومان کردن، خه یال کردن، ژماردن، خۆنواندن، هزرکرن.
- پندارنده** - ا. فا (پیندارهنده - pindarende): گومانکەر، خه یالکەر، ئەندیشه کەر.
- پنداښتته** - ا. مف (پینداښتته - pindašte): تهسه ورکراو، ئەندیشه کراو.
- پنداریده** - ا. مف (پینداریده - pindarîde): خه یالکراو، به خه یالدا هاتوو.
- پنس** - ا. فر (پینس - pins): گیره، پلایس، تهوقه ی زولف، مه قاش.
- پنس** - ا. په نس (pens): پارهبه کی وردیه، ئینگلیزییه.
- پنگ** - ا. په نگ (peng): هیششووی خورما.
- پنگان** - ا. پینگان (pingan): پیاله ی مسین، فینجان.
- پنگوئن** - ا. فر (pingo'uin): پینگوین، به تریق.
- پننگ** - ا. په نه نگ (peneng): په نجه ره، ده لاقه.
- پنومونی** - ا. فر (pnûmonî): پنومونی.
- پنهان** - ص (پینهان - pinhan): په نهان، شراوه، نادیار، پیتوار، وه شارتی.
- پنیر** - ا. په نیر (penîr): په نیر.
- پنیرتراش** - ا. ا. (په نیر تراش - penîr teraş): په نیر تاش، رنه، رنهک.
- پنیرک** - ا. (په نیرهک - penîrek): جوژه
- گیایه که، په نیره، په نیرۆکه، توڵه که.
- پنیرمایه** - ا. (په نیرمایه - penîrmaye): ئامیانی په نیر، هه وینی په نیر.
- پو** - ا. مص (پو - pû): غاردان، رهفتاری توند.
- پوئیدن** - مص (پوئیدن - pûîden): رۆبیشتن.
- پویدن** - ا. فا (پویدهن - puyîden): رۆبیشتن.
- پوینده** - ا. فا (پوینده - pûyende): غاردهر، ره هوال، ره وان.
- پویا** - ص، فا (پویا - pûya): ره وان، غاردهر.
- پویان** - ص. فا (پویان - pûyan): ره هوال.
- پوپ** - ا. (پوپ - pûp): پۆپ، پۆیه، پۆیه ی که له شپیر، دوندی کیو، په پوسلیمانته.
- پوپل** - ا. (پوپل - pûpel): په پوسلیمانته، شاقه به سه ر.
- پوپو** - ا. (پوپو - pûpû): په پوسلیمانته، شان به سه ر.
- پوت** - ا. (پوت - pût): پوت، پیتوانه یه کی روسییه ده کاته نزیکه ی ۱۶ کیلۆ.
- پوت** - ا. (پوت - pût): جگه ری سووره وه کراوی مه ر، قه لی جگه ر.
- پوتین** - ا. (پوتین - puttîn): پۆتین، پیتلوی لاسک درتیز.
- پوچ** - ص (پوچ - pûç): پوچ، پووک، بی کاکل، هلۆل.
- پوچال** - ا. (پوچال - pûçal): پۆش و په لاش، هه ر شتییک سووک و که م ده وام

- بی، تهرانشه دار، پوچهل، پوشپار.
پود - (پوود - pûd): پۆ، داویکه به پانی چنراودا.
پودر - (پودر - pudr): پاودهر، پۆدره، سپیاو.
پودنه - (پودنه - pûdne): پونگه، پنگ، پنگه.
پودینه - (پودینه - pûdîne): پونگه.
پور - (پور - pûr): کور، مندالی نیرینه، فهرزنده.
پوردگان - (په قه رده گان - peverdegan): جه ژنیک کی کۆنی ئیرانییه.
پوره - (پوره - pûre): کور، گهرای کولله، بیتچووهر کولله.
پوره - (پوره - pûre): جووره خواردنیکه.
پوز - (پوز - pûz): دهم و قه پۆز، لمۆز، پۆزه.
پوزه - (پوزه - pûze): دهم و قه پۆز، لمۆز، دهم و لهوس.
پوزبند - (پوزبند - pûzbend): دهم بین، دهمبهست، دهمبهس، زاربین.
پوزخند - (پوزخند - pûzxiend): پیکه نینی پر تهوس، پۆزخه، خه نین به پۆزهوه.
پوزش - (پوزیش - pûziş): پۆز، عوزرخوایی، به خشین خوازی، به هانه خوازی.
پوزش پذیر - (پوزش په زیر - pûzişpezîr): عوزر په زیر، که سیک که عوزری خه تاکار قبول بکات.
پوزمالی - (پوزمالی - pûzmalî): دهم کوتانه وه، ته می کردنی
- که سیک به جوین یان به لیدان.
پوساندن - (پوساندن - pûsanden): زهره بوون، سیس بوون، رزین.
پوسانیدن - (پوسانیدن - pûsanîden): زهره بوون، سیس بوون، رزین.
پوساننده - (پوساننده - pûsanende): رزینهر.
پوسانه - (پوسانه - pûsane): چاپلوسی، زمانلوسی.
پوست - (پوست - pûst): پیست، کهول.
پوست پییرا - (پوست پییرا - pûst pîra): ده باغ، پیسته خوشکه، ده باخچی.
پوست تخت - (پوست تخت - pûst text): فهره.
پوست فروش - (پوست فروش - pûst frûş): کهول فرۆش، پیسته فرۆش، ده باخچی.
پوستک - (پوستک - pûstek): پیستی بچووک، پیستی ناسک.
پوست کن - (پوست کن - pûstken): سه لاه، کهولکه.
پوستگال - (پوستگال - pûstgal): پیستی ژیر دوگی مهر.
پوستگاله - (پوستگاله - pûstgale): پیستی بیت توکی ژیر دوگی مهر.
پوسته - (پوسته - pûste): پیستی بچووک، پوله که.
پوستین - (پوستین - pûstîn): فهره، پوستین.

- پوستین دوز** - (پوستین دوز - (pûstîndûz): فەروەدرو، فەروەساز.
- پوسیدن** - مص (پوسیدەن - pûsîden): زەردبوون، کۆن بوون، سیس بوون، رزین.
- پوسیده** - ا. مف (پوسیده - pûsîde): رزیوو، بۆگەن، سیس بوو.
- پوسیون** - ا. فر (پوسیون - pûsyûn): شروبی دەرمان.
- پوش** - ا (پوش - pûş): جلک، خیتوت، چادر، سەرپەردە.
- پوشاک** - ا (پوشاک - pûşak): پۆشاک، جلو بەرگ.
- پوشال** - ا (پوشال - pûşal): پوش و پەلاش، کۆزەری دار، پوچەڵ.
- پوشالی** - ا (پوشالی - pûşalî): لاواز، بێ توانا، پوچەڵی، جەلەبی.
- پوشاندن** - مص (پوشاندەن - pûşanden): پۆشین، لەبەرکردن، داپۆشین، شاردنەو، پەردەپۆشکردن.
- پوشانیەن** - مص (پوشانیەن - pûşanîden): پروانە: (پوشاندن).
- پوشاننده** - ا. فا (پوشاننده - pûşanende): پۆشینەر، کەسیک کە شتییک داپۆشیت.
- پوشت** - ا. مص (پوشت - pûşt): گیرفانی بچووک، ئەو دەستەسەرە ناسکە بچوکە یە کە هەندێ کەس لە گیرفانی لای چەپی چاکەتدا دایدەنەو.
- پوشش** - ا. مص (پوشش - pûşiş): پۆشش، پۆشاک، پەردە، سابیتە، ئاسمانە، مبیج.
- پوشک** - ا (پوشک - pûşek): پشە، پشیلە، گوربە، گوربە.
- پوشنه** - ا (پوشنه - pûşne): پۆشاک، سەریپۆش، پەردە، هەر شتییک لەبەر بکری، هەر شتییک شتیکی پێ داپۆشری، پشوین.
- پوشه** - ا (پوشه - pûşe): فایل، پەردە.
- پوشیدن** - مص (پوشیدەن - pûşîden): پۆشین، لەبەرکردن، شاردنەو، چاوپۆشین، داپۆشین.
- پوشنده** - ا. فا (پوشنده - pûşende): کەسیک کە جل لەبەر بکات، کەسی شتییک داپۆشیت.
- پوشیده** - ا. مف (پوشیده - pûşîde): پۆشراو، پەنھان، شاراو.
- پوشینه** - ا (پوشینه - pûşîne): جلک، پەردە، بەرگ، کەپسول.
- پوک** - ص (پوک - pûk): پووک، پووچ، بێ کاکلە، هلۆڵ.
- پوکر** - (پوکر - pûker): پۆکەر، جوۆرە قومارتیکە بە کاغەز، گەمانی پەپاز.
- پوکە** - ا (پوکە - pûke): قەوانی فیشەک.
- پول** - ا (پول - pûl): پۆل، پارە ی زێریان زیو، یان مس، سکە، نەغد، وردە، قۆشە.
- پول** - ا (پول - pûl): پرد، کۆپری.
- پولاد** - ا (پولاد - pûlad): پۆلا، جوۆرە ئاسنیکە، ئاسنی ئاودراو.
- پولادین** - ص. ن (پولادین - pûladîn): پۆلایین، ئاسنین.
- پولادبازو** - ک (پولادبازو - pûladbazû): بەهیتز، بازوو پۆلا.
- پولادرگ** - ک (پولادرگ - pûladreg): بەهیتز، ئەسپ.
- پولک** - ا (پولک - pûlek): وردە،

پاره‌ی ورده، نه‌غد، پوله‌ک‌هی ماسی.
پوند - انگل (پوند - pûnd): لیره‌ی زتیری
 ئینگلیزی.

پونز - ا.فر (پونیز - pûniz): کلیپس.
پونه - ا. (پونه - pûne): پونگه، پنگه،
 پنگ.

پویه - ا. مص (پویه - pûye):
 رویشتنی ناو‌ندی؛ نه‌خیراو نه‌هیتواش.
پویدن - مص (پویدن - pûyîden):
 رویشتن.

په - ا. (په‌ه - peh): وشه‌یه‌که بو
 سه‌راسمی، بو‌ثافه‌رین، فه‌ه!
په - ا. (پیه - pih): قه‌له‌و بوون.

پهانه - ا. (په‌هانه - pehane): پواز.
پهر - ا. (په‌هر - pehr): به‌ش.

پهلو - ا. (په‌لو - pehlû): په‌راسوو،
 ته‌نیش، قه‌به‌رغه.

پهلوزدن - مص - ل. (په‌هلوزده‌دن -
 pehlûzeden): شان له‌شان دان،
 به‌رانبه‌رین کردن له‌گه‌ل که‌سیکدا.

پهلوتهی کردن - ل. (په‌هلوتوهی که‌رده‌دن -
 pehlûtuhî kerdn): نه‌چوونه زتیر
 بار، خو‌دزینه‌وه له‌کاریک.

پهلوگرفتن - مص (په‌هلوگیریفته‌دن -
 pehlûgiriften): که‌نارگرتن،
 له‌نگه‌رگرتنی که‌شتی.

پهلو - ا. (په‌له‌و - pehlew): قه‌ومی
 پارت.

پهلو - ص. (په‌له‌و - pehlew): ئازا،
 بو‌تیر، دل‌تیر، دلاو‌ر.

پهلوان - ص. (په‌له‌فان - pehlevan):
 پال‌هوان، قاره‌مان، ئازا، دل‌تیر، دلاو‌ر،
 ره‌شید، به‌جه‌رگ.

پهلوانی - ص. (په‌له‌فانی -
 pehlevanî): پال‌هوانی، قاره‌مانی،
 ئازایی، دل‌تیری، دلاو‌ری، ره‌شیدی، به
 جه‌رگی.

پهلوانی زبان - ص. (په‌له‌فانی زبان -
 pehlevanî zeban): زم‌مانی
 په‌له‌وی، قسه‌کردن به‌زمانی په‌له‌وی.

پهلوی - ص. ن. (په‌له‌فی - pehlevî):
 پارتی، له‌قه‌ومی پارت.

پهلوی - ا. (په‌له‌فی - pehlevî): دراوی
 زتیری باوی ئیرانی له‌سه‌رده‌می په‌له‌ویدا.
پهله - ا. (په‌له - pehle): ناو‌یکه له
 کونا به‌شارانی ره‌ی و هم‌مه‌دان و
 نه‌سفه‌هان و نه‌هاو‌ند گوتراوه.

پهن - ص. (په‌هن - pehn): پان، به‌رین.
پهن کردن - مص (په‌هن که‌رده‌دن -
 pehn kerdn): پان‌کردنه‌وه، ته‌خت
 کردن.

پهن - ا. (پیه‌هن - pihen): په‌یین،
 ته‌رس.

پهنا - ا. (په‌هنا - pehna): پانی، به‌رینی.
پهنانه - ا. (په‌هنا‌نه - pehnane):
 مه‌میون، مه‌یمان، مه‌مین.

پهناور - ص. (په‌هنا‌قهر - pehnaver):
 پان و به‌رین.

په‌ند - ا. (په‌ه‌ند - pehend): ته‌له.

پهنه - ا. (په‌هنه - pehne):
 مه‌یدان، پانی، گور‌ه‌پان، کاشو،
 دارش‌ه‌قین، شه‌رگه.

پهی - ا. (په‌هی - pehî): گوز‌الک،
 کاله‌که‌مارانه، ته‌حله‌سیف.

پی - ا. (په‌ی، پی - pey, pî): پی، پایه،
 بناغه، پیو، ده‌مار.

شوتنانه‌ی به پیاله‌و پهرداخ مه‌ی ده‌فرۆشن، مه‌ی فرۆشی.

پیام - (په‌یام - peyam): په‌یام، نامه.

پیام‌بەر - ا. ص (په‌یام‌بەر - peyamber): قاسید، په‌یک، نامه‌بەر.

پیمبر - ا. ص (په‌یه‌مبەر - peyember): پیئغه‌مبەر، نیردراوی خوا، راسپارده‌ی خودا.

پیانو - ا. فر (پیانو - piyanû): پیانو.

پیپ - (پیپ - pip): پایپ.

پیجامه - (په‌یجامه - peycame): بیجامه، جلی ناو مال، په‌جامه، بیژامه.

پیچ - (پیچ - pîç): پیچ، لاولاو، جوړه بزماریک‌کی پیچ پیچه به‌بادان داده‌کوئری، بورغی.

پیچازی - ص (پیچازی - pîçazî): قوماشی خانه‌خانه، پارچه‌یه‌ک که ته‌خته‌که‌ی خانه‌خانه‌ی چوارگۆشه بی.

پیچاندن - مص (پیچاندن - pîçanden): خوارکردن، بادان، چه‌ماندنه‌وه، لیک بادانی دوو شت، پیچدان، لیک هالاندن.

پیچانیدن - مص (پیچانیدن - pîçanîden): پروانه: (پیچاندن).

پیچاننده - ا. فا (پیچاننده - pîçanende): خوارک‌ه‌روه، پیچکه‌روه، باده‌روه، پیچده‌روه.

پیچش - ا. مص (پیچش - pîçîş): که‌چی، خواری، پیچ‌خواردنی کاریک، نالۆسکانی کاریک.

پیچک - (پیچک - pîçek): گلۆله پیچی بچوک، ده‌ست پیچکه‌ی خوری یان ناوریشم، لاولاو، روه‌کی خوّه‌لۆاس.

پی بردن - مص (په‌ی بردن - peyburden): په‌ی بردن، زانین، تاگاداریبون.

پی ریزی - ا. مص (په‌ی ریزی - peyrîzî): بناغه‌دانان.

پی گم کردن - مص (په‌ی گوم که‌رده‌ن - pey gum kerden): جی پی گوم کردن، فریودان، به‌سه‌ه‌بردن.

پی جویی - ا. مص (په‌ی جویی - peycuyî): هه‌لگرتنی شوین پی، تاقیب، سو‌راخ، لیکۆلینه‌وه.

پی - (په‌ی - pey): ده‌مار.

پی کردن - مص (په‌ی که‌رده‌ن - peykerden): تاقیب کردن، سو‌راخ کردن.

پی آب - (پیاب - pîyab): جی پی، جی پی پی قه‌دبیر، بۆچونه خواره‌وه و ناو ده‌ره‌یتان.

پیایی - ت. ق (په‌یایی - peyapey): "په‌یتا په‌یتا، لیکدا لیکدا، پیته‌پی.

پیاده - ص (پیاده - piyade): پیاده، به‌پیان.

پیاده‌روی - ا. مص (پیاده‌ره‌قی - piyade revî): پیاده‌روی، رو‌یشتن به‌پی.

پیاده‌رو - (پیاده‌روه - piyaderew): شوسته.

پیاز - (پیاز - piyaz): پیاز.

پیازچه - (پیازچه - piyazçe): تهره‌پیاز.

پیاله - (پیاله - pîyale): پیاله، باده.

پیاله فرۆشی - ا. مص (پیاله فرۆشی - piyale frûşî): پیاله فرۆشی، ئه‌و

- پیچه** - ا) (پیچه - pîçe): رووبه‌ند، پیچه، په‌چه.
- پیچی نیل** - ا. ق) (پیچی نیل - pîçî 'il): سالی مه‌میون، نۆبه‌م سالی، ده‌وره‌ی ۱۲ ساله‌ی تورکییه.
- پیچیدن** - مص) (پیچیده‌ن - pîçîden): بادن، پیچ خواردن، لولدان.
- پیچش** - ا) (پیچیش - pîçiş): خواربوون، پیچ‌خواردن، ئالۆسکان.
- پیچان** - ص. فا) (پیچان - pîçan): پیچانه‌وه، به پیچ و ده‌وره، ئالۆسکاو.
- پیچیده** - ا. مف) (پیچیده - pîçîde): ئالۆسکاو، پیچ خواردوو، ئالۆز، پیچراو.
- پیخ** - ا) (پیخ - pîx): ریپۆق، ریقنه، پیسی، ریتق، چلک، پۆخل.
- پیخال** - ا) (پیخال - pîxal): پیسایی، تهرس، ریخ، چلک، پۆخل.
- پیختن** - مص) (پیخته‌ن - pîxten): پیچانه‌وه، دابه‌شکردن، لولدان.
- پیخست** - ا. مف) (په‌ی خه‌ست - peyxeſt): پی‌خوست، پی‌په‌ست، پیشیل.
- پیخسته** - ا. مف) (په‌ی خه‌سته - peyxeſte): پی‌خوست، پی‌په‌ست، پیشیل، پایه‌مال، وه‌بن پی‌نراو.
- پیدا** - ص) (په‌یدا - peyda): دیار، ئاشکرا، روون، له‌به‌ر چاو، کفش.
- پیداگردن** - ص) (په‌یدا کهرده‌ن - peyda kerden): په‌یدا کردن، ئاشکرا کردن، دیار‌یکردن، دۆزینه‌وه، روون کردنه‌وه، کفش کرن.
- پیداشدن** - مص) (په‌یدا ش‌وده‌ن - peyda şûden):
- پیداابوون**، ئاشکرا بوون، ده‌رکه‌وتن، دیاربوون، ئاماده‌بوون، دروست بوون، کفش بوون.
- پیدا‌زا** - ص. فا) (په‌یدا‌زا - peyda za): بارز التناسل، هه‌ر گیایه‌ک ئامرازی زاوژی دیار بی، ئاشکرازی.
- پیداوسی** - ا) (په‌یدا‌قسه‌سی - peydavesî): جۆره‌ درایتکی زۆر کۆنه.
- پیدایش** - ا) (په‌یدا‌ییش - peydayiş): ده‌رکه‌وتن، په‌یداابوون، دروست بوون.
- پیر** - ص) (پیر - pîr): گه‌وره، به‌ته‌مه‌ن، به‌سالاجوو، رتیه‌ر، شیخ، پیری ته‌ریقه‌ت، عه‌مه‌ل مه‌نده، ئیختیار.
- پیرار** - ق) (پیرار - pîrar): پیتار.
- پیراستن** - مص) (پیراسته‌ن - pîrasten): رازانه‌وه، جوانکردن، مشتومال دان، په‌رچکردنی دارو دره‌خت.
- پیرایش** - ا. مص) (پیرایش - pîrayîş): رازانه‌وه، تاشین، جوانکاری، په‌رچ کردن، خۆشه‌کردنی پیست، مشتومال دان.
- پیراینده** - ا. فا) (پیرایه‌نده - pîrayende): ئارایش‌کهر، رازاندنه‌وه‌کار.
- پیراسته** - ا. مف) (پیراسته - pîraste): رازاوه، خۆشه‌کراو، لق و پۆکراو.
- پیرامون** - ا) (پیرامون - pîramun): ده‌وروبه‌ر.
- پیرامون** - ا) (پیرامون - pîramûn): ده‌وروبه‌ر.
- پیرامید** - ا. فر) (پیرامید - pîramîd): قوچه‌ک.
- پیرانه‌سر** - ا) (پیرانه‌سه‌ر - pîraneser): سه‌ری پیری، رۆژانی پیری، رۆژگاری

پیری، قوناعی پیری.
پیراهن - ا (پیراهن - pîrahen):
 کراس.
پیرایه - ا (پیرایه - pîraye): تارایش،
 سه‌رتاشین، لق و پۆپ کردنی دره‌خت،
 خشل، تۆمهت و ئیفتیرا.
پیرزال - ص (پیرزال - pîrzal): زۆرپیر،
 زیاتر بۆ پیریزنی سه‌رسی ده‌گوتری.
پیرو - ص (پیرو - pîrû): پیری نه‌ندام
 وردیله.
پیروی - ا.مص (په‌یره‌فی - peyrevî):
 په‌یره‌وی کردن، دوک‌ه‌وتن، چاولیکردن،
 به‌دودا رو‌بیشتن، به‌گویی کردن.
پیروز - ص (پیروز - pîrûz):
 سه‌رکه‌وتوو، زال، بالاده‌ست، شاد، پیروز،
 موباره‌ک، به‌خته‌وهر.
پیروزه - ا (پیروزه - pîrûze): پیروزه،
 تاسمان، شین.
پیرومتر - (پیرومتر - pîrûmetir): پیرومتر،
 گه‌رما‌پتو.
پیروز - ا (پیروز - pîzur): پوش،
 قامیشی باریک، زهل، شول، ته‌رکه.
پیزوری - ص (پیزوری - pîzurî):
 سه‌به‌ته‌ی له‌پوش دروستکراو، به‌ره‌لایی،
 زه‌بوونی، بی‌ده‌سته‌لات، گه‌واد.
پیس - ص (پیس - pîs): نه‌خۆشییه‌کی
 پیسته، به‌له‌ک، دوو ره‌نگ، بازگ.
پیسی - ص (پیسی - pîsî): به‌له‌کی.
پیس - فر. ا (پیه‌س - pîyes): پییه‌س،
 نمایشنامه، شانۆگه‌ری.
پی‌سپار - ص. فا (په‌ی سپار -
 pey sipar): ری‌بوار، ری‌بر، ری‌بار.
پی‌سپهر - ص. فا (په‌ی سپهر -

peysiper): ری‌بوار، ری‌بر، ری‌بار.
پیست - ا. فر (پیست - pîst): مه‌یدانی
 پیشبرکی، شوینی ناماده‌کراو بۆ وه‌رزش
 یان سه‌ما.
پیستوله - ا. فر (پیستوله - pîstûle):
 ده‌مانچه.
پیستون - ا (پیستون - pîstûn):
 پیستون.
پیسه - ا (پیسه - pîse): په‌له، خال،
 بازگ، نه‌به‌له‌ق، به‌له‌ک، پول، دراو، پاره‌ی
 نه‌غد.
پیش - ق (پیش - pîş): پیش، به‌رده‌م،
 نوا.
پیشاپیش - ق (پیشاپیش - pîşa pîş):
 پیشی پیشه‌وه، پیشتر له‌هه‌مووان،
 سه‌رجه‌له، پیشرو.
پیشتر - ا (پیشتر - pîşter): پیشتر،
 پیشوتر.
پیشاب - ا (پیشاب - pîşab): پیشاو،
 ده‌ست به‌ئاو گه‌یاندن، میزتن و ریتن.
پیشادست - ا (پیشادست - pîşadest)
 پیشوه‌خته، بیع، پیشه‌کی سه‌ودا، پیش
 به‌ها.
پیش آگاهی - ا (پیش آگاهی -
 pîş agahî): آگاداری نامه،
 آگادارکردنه‌وه‌ی پیشوه‌خته.
پیش آمد - ا (پیش آمد - pîş amed)
 رووداو، پیشهات.
پیش آمدگی - ا. مص (پیش نامه‌ده‌گی -
 pîş amedegî): ته‌جاوز، زمانه.

پیشخانه - (پیشخانه - pîşxane):
 هه‌یوان، پیشخانه، باروبنه‌ی سه‌فه‌ری
 گه‌وره پیاوان که له پیشه‌وه ببری.
پیشخدمت - ص (پیش خدمت -
 pîş xidmet): پیشخدمت، پیشکار،
 نوک‌ه‌ری به‌رده‌ستان، به‌رده‌ست.
پیش خرید - ا. مص (پیش خه‌رید -
 pîşxerîd): کرینی کالایه‌ک که هیشتا
 ناماده‌نییه، پیشکرین.
پیشخوان - ا. مص (پیش خان -
 pîşxan): می‌زی به‌ردوکانان که
 دوکانداران له پشتییه‌وه ده‌وه‌ستن، پیش
 خوان.
پیشخور - ا. مص (پیش خور -
 pîşxûr): پیشخور، له پیشدا خوراو،
 سلفه، زرعاتی به‌شینی فروشییاو،
 به‌سه‌له‌مدراو.
پیشخورد - ا. مص (پیش خورد -
 pîşxûrd): به‌رکول، هه‌ر سوکه
 خواردنیک که به‌ر له خواردنی نه‌سلی
 بخوری.
پیش درآمد - ا (پیش ده‌رئامه‌د -
 pîş der amed): پیش‌شه‌کی،
 ئاهه‌نگیکه موسیقی به‌ر له ده‌ست
 پیکردنی گۆرانی.
پیشدستی - ا. مص (پیش ده‌ستی -
 pîşdestî): ده‌ست پیشکه‌ری.
پیشدستی - ا (پیش ده‌ستی -
 pîşdestî): ده‌وری بچووک به‌رده‌ست،
 پیشده‌ستی.
پیش رس - ص. فا (پیش ره‌س -
 pîşres): میوه‌ی زوو ره‌س، که‌سپک
 زووتر له خه‌لکی بگاته مه‌نزل.

پیشانی - ا (پیشانی - pîşanî):
 نیوچه‌وان، ته‌ویل، ناوچه‌وان، به‌خت،
 یه‌غبال، تالچ.
پیشاهنگ - ص (پیش ئاهه‌نگ -
 pîş aheng): پیشه‌نگ، پیشره‌وی
 له‌شکر، سه‌ر قافله، سه‌رجه‌له‌کیش.
پیشاهنگی - ا. ص (پیش ئاهه‌نگی -
 pîş ahengi): پیشه‌نگی، پیشره‌وی،
 سه‌رجه‌له‌کیشی.
پیشباز - ا (پیش باز - pîşbaz):
 پیشواز، پیشکراوه، چوونه پیشوازی.
پیش بند - ص. فا (پیش به‌ند -
 pîşbend): به‌رکوش، به‌ره‌له‌بینه،
 کۆسپی به‌رده‌م، پیشگیر.
پیش بها - ا (پیش به‌ها - pîşbeha):
 بی‌عانه، هه‌قه‌ده‌ستی پیشه‌خته، پیشه‌کی
 سه‌ودا.
پیش بین - ص. فا (پیش بین - pîşbîn):
 پیش بین، به‌ئاوه‌ز، دانا، که‌سپک که
 پیشبینی رووداوان بکات، لیزان.
پیش بینی - ا. مص (پیش بینی -
 pîşbînî): پیشبینی، لیزانی.
پیش پرداخت - ا (پیش په‌رداخت -
 pîş perdaxt): پیشه‌کی، پاره‌یه‌ک که
 له بری هه‌قه‌ده‌ست یان مووچه یان به‌های
 کالا پیشه‌کی بدریت.
پیش پرده - ا (پیش په‌رده -
 pîş perde): گۆرانییه‌ک که له شانۆدا
 به‌ر له لابردنی په‌رده بگوتری، پیش
 په‌رده.
پیشتاز - ص. فا (پیشتاز - pîştaz):
 سه‌ر قافله، پیشه‌نگ، پیشره‌و.

- پیشرفت** - ا. مص (پیش رفت) - (pîşreft): تهرهقی، هه‌ل‌دان، چوونه پیش.
- پیشرو** - ص. فا (پیشرهو - pîşrew): پیشرهو، پیشه‌نگ، سه‌ر قافلّه، ره‌مکیش، پیش قهره‌ول.
- پیش فروش** - ا (پیش فروش) - (pîşfurûş): پیش فروش، فروشتنی به‌ر له پی‌گه‌بیشتن.
- پیش فنگ** - ا (پیش فنگ) - (pîşfeng): سه‌لام خوز.
- پیشکار** - ا. ص (پیشکار - pîşkar): کاربه‌دهستی خان و ناغا، پیشکار، خزمه‌تکار، نوکەر، گزیر.
- پیشکش** - ا (پیشکش - pîşkeş): دیاری، پیشکش.
- پیشکی** - ا (پیشکی - pîşekî): پیشکی، کری له پیش کاردا.
- پیشگاه** - ا. م (پیشگاه - pîşgah): به‌رهبه‌یوان، ئاستانه، ده‌رگا، سه‌رووی مه‌جلیس، ته‌خت.
- پیشگو** - ص. فا (پیشگو - pîşgû): پیشگو، که‌سپک که پیشبینی‌ناینده بکات، عه‌راف، عارفه.
- پیشگیری** - ا. مص (پیشگیری - pîşgîrî): پیش‌گرتن، پیشگیری له نه‌خزشی.
- پیشن** - ا (پیشن - pîşen): ئه‌و حه‌بله‌ی له ریشالی خورما دروستده‌کری.
- پیش نشین** - ص. فا (پیش‌نشین - pîşnişîn): مامان، دانیشتن لای که‌سپک یان شتی‌ک.
- پیش نماز** - ص. ا (پیش‌نماز - pîş nemaz): پیش نویتز، ئیمامی جه‌ماعت.
- پیش نویس** - ا (پیش‌نویس - pîşnivîs): پیش‌نووس.
- پیشنهاد** - ا (پیش‌نهاد - pîşnihad): پیش‌نیاز.
- پیشوا** - ص (پیشوا - pîşva): پیشه‌وا، ربه‌ر، سه‌رۆک، پیشه‌رو.
- پیشواز** - ا (پیش‌واز - pîşvaz): پیشواز، پیشوازی ربه‌وار یان میوان.
- پیشه** - ا (پیشه - pîşe): پیشه، سه‌نعت، عاده‌ت، خوو.
- پیشه‌ور** - ص (پیشه‌ور - pîşever): پیشه‌ور، پیشه‌کار، سه‌نعت‌تکار، پیشه‌گه‌ر.
- پیشیار** - ا. ص (پیشیار - pîşyar): پیشکار، خزمه‌تکار، نوکەر، به‌کری گیرا، شاگرد، یاریده‌ده‌ر.
- پیشیار** - ا (پیشیار - pîşyar): پیشاوا، میز، ئه‌و شوشه‌یه‌ی که میزی تی ده‌کری و ده‌برپته لای دکتور بو‌فه‌حس.
- پیشیاره** - ا (پیشیاره - pîşyare): خوانچه‌و سینی که خواردنی له‌سه‌ر دابنه‌ن و بو‌مه‌جلیسی میوانی ببه‌ن.
- پیشین** - ص. ن (پیشین - pîşîn): پیشین، کۆن، دیرین.
- پیشینیان** - ا (پیشینیان - pîşînan): پیشینان.
- پیشینگاه** - ا (پیشینگاه - pîşîngah): نویتزی نیوه‌رو، وه‌ختی نویتزی نیوه‌رو.
- پیشینه** - ص. ن (پیشینه - pîşîne): پیشینه، دیرینه، کۆنه.

- پیشینگان** - (پیشینگان - (pîşîngan): پیشینان، باب و باپیران.
- پیغاره** - (په‌ی غاره - peyxare): لۆمه، سه‌رزه‌نیش، گله‌یی و گازانده.
- پیغاله** - (په‌ی غاله - peyxale): پیاله، جام، باده‌ی شه‌رابخۆری.
- پیغام** - (په‌ی غام - peyxam): په‌یام، نامه، قسه‌یه‌ک له‌ که‌سیتکه‌وه‌ بۆ که‌سیتک بنیتردی.
- پیغامبر** - ا. ص (په‌ی غام‌به‌ر - peyxamber): په‌یام‌به‌ر، په‌یک، قاسید
- پیغمبر** - ا. ص (په‌ی غه‌م‌به‌ر - peyxember): راسپارده‌ی خوا، پیغهمبه‌ر.
- پیغان** - (په‌یغان - peyxan): په‌یمان.
- پیغن** - (په‌ی غه‌ن - peyxen): جوړه گیایه‌که.
- پیغوله** - (په‌ی غوله - peyxûle): کونج و گوښه‌ی مال، کویره‌وه‌ری، گوښه‌ی چاو.
- پیغون** - (په‌یغون - peyxun): په‌یمان و به‌لین.
- پیغه** - (پیغه - pîfe): په‌لۆشه، ده‌سه‌چیله.
- پیک** - (په‌یک - peyk): په‌یک، قاسید، په‌یام‌به‌ر، ته‌ته‌ر.
- پیکار** - (په‌یکار - peykar): په‌یکار، جه‌نگ، شه‌ر، نه‌به‌رد.
- پیکارگر** - ص. فا (په‌یکار‌گه‌ر - peykarger): جه‌نگاوه‌ر، شه‌رکه‌ر.
- پیکان** - (په‌یکان - peykan): ئاسنی سه‌ری تیر یان نیتزه، سه‌ره‌نیتزه، سه‌ره‌رم.
- پیکر** - (په‌یکه‌ر - peyker): په‌یکه‌ر، کوته‌ل، قالب، له‌ش، به‌ده‌ن، هه‌یکه‌ل.
- پیکرنگار** - ص. فا (په‌یکه‌ر نیگار - peyker nigar): نیگارکیش، وینه‌ساز، په‌یکه‌رتاش، په‌یکه‌ر ساز.
- پیک نیک** - ا. فر (pîk nîk): سه‌یرانی جه‌ماعی که‌ هه‌ر که‌سه‌وه‌ به‌شی خو‌ی پاره‌ بدات.
- پیکرد** - ص (په‌ی گه‌رد - peygerd): په‌یکه‌رده‌ی، تاقیب، سو‌راخ، له‌ دوو چوون.
- پیل** - (پیل - pîl): فیل.
- پیل** - ا. فر (pîl): پیل، پاتری.
- پیلپا** - (پیل‌پا - pîlpa): پا‌وه‌ک پای فیل، جوړه‌چه‌کیتی کوته‌له‌ شیوه‌ی پیتی فیل له‌ جیاتی گورز به‌کار ده‌هات.
- پیلتن** - ص. ک (پیل‌ته‌ن - pîlten): گه‌وره، زه‌لام، فیله‌ته‌ن.
- پیلسته** - (پی‌له‌سته - pîleste): ئیسقانی فیل، عاج.
- پیلسم** - ص (پیل‌سوم - pîlsum): سمی گه‌وره‌وه‌ قایم، ئه‌سپیک که‌ سمی گه‌وره‌وه‌ سه‌خت بی.
- پیلغوش** - (پیل‌غوش - pîlxûş): گو‌ی پان‌وه‌کو‌گو‌ی فیل، گو‌لی سو‌سه‌ن، گو‌له‌زه‌مه‌قی.
- پیل مرغ** - (پیل‌مورغ - pîlmurx): قه‌له‌مون.
- پیلو** - (پیلوو - pîlû): داری سیواک.
- پیلوار** - ص (پیل‌وار - pîlvar): فیل ئاسا، باری یه‌ک فیل.
- پیله** - (پیله - pîle): قوزاخه، مالی کرمی ئاوریشم، بیانو، گه‌رو ته‌شقه‌له، چه‌نه‌بازی.

- پیلهور** - ا. ص (پیلهور - pîlever):
چهرچی، دپوره، ورده و آله فروش، گه ریده، ره نان.
- پیمان** - ا (پیمان - peyman):
په ایمان، شهرت و وهد، قهول و قهرار، به لئین شهرت و به قا.
- پیمان گسل** - ص. فا (په ایمان گوسهل - peyman gusel):
په ایمان شکین، بی به لئین، بی شهرت و به قا.
- پیماننه** - ا (په ایمانه - peymanane):
پیتوانه.
- پیمبر** - ص. فا (په یوم بهر - peyumber):
په یامبه، پیتغه مبه، راسپارده ی خوا، په یک، قاسید.
- پیمودن** - مص (په ی مودن - peymûden):
پیتوان، برینی مه و دایه ک، نه ندازه گرتن.
- پیمایش** - ا. مص (په میایش - peymayîş):
پیتوان، نه ندازه گرتن، برینی مه سافه یه ک.
- پیماینده** - ا. فا (په ی مایه نده - peymayende):
پیتوانه کار، نه ندازه گر، شه رابخور.
- پیموده** - ا. مف (په ی موده - peymûde):
پیتوراو، نه ندازه گبراو، بردراو.
- پینکی** - ا. مف (په پینه کی - peynekî):
وه نه وز، چورت، خه و بردنه وه، خه و نوتکی.
- پینگ پونگ** - ا. فر (pîng- pûng):
پینگ پونگ، تینس.
- پینو** - ا (پینو - pînû):
کەشک.
- پینووا** - ا (پینوفا - pînûva):
چیشتی کەشک، کەشکەوا.
- پینوبا** - ا (پینوبا - pînuba):
کەشکەوا.
- پینه** - ا (پینه - pîne):
قیرتماغه ی بهری دهست.
- پینه دوز** - ص. فا (پینه دوز - pînedûz):
پینه دوز، خالخالوکه، پینه چی.
- پیو** - ا (پیو - pîyû):
کەستەک.
- پیواز** - ا (په ی فواز - peyvaz):
شه مشه مه کویره، شه مشه.
- پیواسته** - ا (پیفاسته - pîvaste):
قه لا، بورج، حه سار.
- پیوره** - فر. ا (پی یوره - pîyûre):
کیسکردنی بیخی ددان.
- پیوست** - ا (په ی شهست - peyvest):
په یوهست، به رده وام، پاشکو.
- پیویستان** - مص (په یقه ستنه - peyvesten):
لیتکدان، پیکه وه به ستان، په یوه ندرکردن.
- پیوسته** - ا. مف (په یقه ستنه - peyveste):
به ستراو، پاشکو، په یوه ند.
- پیوستگی** - ا. مص (په ی شهست گی - peyvestegî):
په یوه ندی.
- پیوند** - ا (په یقه ند - peyvend):
په یوه ند، خزمایه تی، کەسایه تی، موتوریه.
- پیوندی** - ص. ن (په ی شهست گی - peyvendî):
په یوه ندی، دره ختیک که له نه نجامی موتوریه کردنه وه په یدا بووبی.
- پیه** - ا (پیه - pîh):
پیو، پیف، به زی ناو زگ.
- پیهسوز** - ا (پیه سوز - pîhsûz):
قوتیله چرا که پیویان روژن گهرچه کی تیده کرا فتیله یه کی لوکه ی هه بوو، چرا ی روژن گهرچه ک.

ت: حر(ت - T):

پیتی چواره می نه لغبای فارسبیه که به (تا) ده خوینریتته وه به حه ساوی نه بجه ده کاته (۴۰۰).

ت- ا.فر- (تی - tî): گونیا.

تا- حر(تا - ta): نامرازی په یوه ندی.

(له سلیمانیه وه تا که رکوک).

تا- ا(تا - ta): تابار، لبار، تاک، قه دونوشت.

تائب- ا. ف.ا. ع(تائب - ta'ib): تویه کار، که سیک له گوناح بگه ریتته وه.

تاب- ا(تاب - tab): توانا، ته حه مول، سه بر، پایه داری، ئوقره، نارام.

تاب- ا(تاب - tab): پیچ، لوول، گری، ئالوزکان، توره بی، شله ژان، خه م، خیل، بادان.

تاب- ا(تاب - tab): جولا نه، ده دیدیک، له یلووک، هه پزه زانی.

تاب- ا(تاب - tab): حه راره ت، تا، گه رمی، روناکی.

تاباک- ا(تاباک - tabak): تا، تی، شله ژان، بی ئوقره بی.

تابان- ص. ف.ا(تابان - taban): پرشنگدار، دره خشان، بریقه دار، به بریق و باق، به دره وشین، تابان.

تاباندن- مص(تابان دهن - tabanden): بادان، گرتیدان، هه لکردن، هه لایساندن، گهرم کردن.

تابخانه- ا.مر(تابخانه - tabxane): هه یوان و جامخانه، گهرماو، ئاسمانی پر ئه ستیره، ژووری زستانه که ئاگری تیدا بکریتته وه، شه بسان.

تابدار- ص. ف.ا(تابدار - tabdar): تابان، رووناک، دره خشان، پرشنگدار، لوول خواردوو، بادراو.

تابستان- ا(تابیستان - tabistan): هاوین، تاوسان، هاقین.

تابش- ا. مص(تابیش - tabiş): رووناک، روشنایی، پرشنگ، روناھی.

تابع- ا. ف.ا- ع(تابع - tabi'): گوپرایه ل، په پره و، مورید، ده ست و پیوه ند، خولام، شوین که وتووی که سیک، که سی یا وهرانی پیغه مبه ری دی بی.

- تابعی** - ص. ن-ع (تابیئی - tabi'y): به که سیچ ده گوتری که نه سحابه دی بی و په پیره وی بکات، نه سحابه که سیچ که به خزمه تی پیغه مبه ر گه بیشتی.
- تابعیت** - مص-ع (تابیئیهت - tabi'yet): تابعین، نه وانه ی یا وهرانی پیغه مبه ریان دیتوه.
- تابل** - ا-ع (تابیل - tabil): به هارات، نالهت و زهرده چه وه، دهرمانی چیشستان.
- تابلو** - ا. فر (تابلو - tablû): تابلو، په رده، وینه، جانفاز، تابلوی ناوی کهس یان ناوی دوکان و موغازان، ته خته رهش.
- تابناک** - ص (تاب ناک - tabnak): تابان، پرشنگدار، دره خشان، دره وشاوه.
- تابنده** - ا. فا (تابه نده - tabende): ته شی رییس، ته نگه تاو، سه خلهت و نارحهت.
- تابوت** - ا.ع (تابوت - tabût): داره مهیت، تابوت.
- تاب و توش** - ا. مر (تاب و توش - tabu tûş): جوّش و خرّوش، هیزو توانا، سه رچاوه تین برّیوی، نه سبابی ژیان.
- تابه** - ا (تابه - tabe): تاوه.
- تابیدن** - مص (تابیده ن - tabîden): بادن، دم دان، داگیرسان، هه لایسان، گهرم کردن، هه لیبون.
- تابیده** - ا. مف (تابیده - tabîde): بادراو، دره وشاوه.
- تابنده** - ا. فا (تابه نده - tabende): پرشنگدار، رووناکی به خش.
- تابین** - ا. ص (تابین - tabîn): ژتیره دست، گوپرایه ل، سه ربازی بی دره چه.
- تاپال** - ا (تاپال - tapal): ته پاله،
- سه رگین، شیاکه ی وشک.
- تات** - (تات - tat): تاتو.
- تات** - ا. ت (تات - tat): تاثیرک، تاجیک، فارسی زمان، غه پیره عه رهب و غه پیره تورک.
- تاتا** - ا (تاتا - tata): زمان گیران، تور، زمانگیر، لاله په ته، توره تور.
- تاتار** - ا (تاتار - tatar): ته ته ر، مه غول.
- تاتو** - ا. ث (تاتو - tatû): نه سپ، نه سپی وردیله ی کولی یال و تووک درتیزو خوشبه ز.
- تاتو** - ا. فر (تاتو - tatû): جوّره حه یوانیکی گوانداره، له شی به پوله که داپوشراوه، له نه مریکای باشوردا هه یه.
- تاتور** - ا (تاتور - tatûre): په تی که پییی ولاخی به رزه ی پی دهبه ستن، جوّره گیایه که.
- تاج** - ا. ع (تاج - tac): کلاوی جه واهیر نیشان، کلاوی پاشایان، دواخ.
- تاج خروس** - ا. مر (تاجی خروس - tacixurûs): گولیکی سووره له پویه که له شیر ده چیت.
- تاجر** - ص-ع (تاجیر - tacir): سه وداگر، بازرگان، مامه له چی.
- تاجریزی** - ا (تاجریزی - tacrîzî): جوّره گیایه که، تربی ریوی پی ده لّین.
- تاجور** - ص (تاجفه ر - tacver): تاجور، خاوه ن ته خت و تاج، پاشا، سولتان.
- تاجیک** - ا (تاجیک - tacîk): تاثیرک، تاجیک، غه پیره تورک و هه ر که سیچ تورک و مه غول نه بی، فارسی زمان، خه لکی تاجیکستان.
- تاچه** - ا (تاچه - taçe): تای خورجین،

- یهک تای هه گبه.
- تاخت** - (taxt - تاخت): رهوته، غاردان، جوړه روینیکي ئه سپه که له چوار ناله هیواشته، هیرش و په لامار به مه بهستی شه پرو تالان.
- تاختگاه** - (taxtgah - تاختگاه): مهیدانی جریدبازی و تاودانی ئه سپان.
- تاختن** - مص (taxten - تاختن): تالانکردن، تاودان، غاردان، هیرش بردن، راوانان.
- تار** - (tar - تار): تال، داو، هه ودا، تهونی جالجالوکه، ژئی.
- تار** - (tar - تار): جوړه ئامپیریکی موسیقی، تار، ساز، سازی ئیرانی.
- تار** - (tar - تار): تهپله سهر، ناوهندی سهر، داهینانی قژ له ناوهراستی سهره وه.
- تار** - ص (tar - تار): تاریک، لیل، قوراوی.
- تارات** - ا. ع (tarat - تارات): کهرته، کهرته تان، جارن، دهغه.
- تاراج** - (tarac - تاراج): تالان.
- تاراجگر** - ص. ف (تاراجگر - taracger): تالانکر، تالانچی.
- تاران** - ص (taran - تاران): تاریک، تاری.
- تارانندن** - مص (taranden - تارانندن): تارانندن، دهرکردن، دوورخستنه وه، ره تانندن.
- تاراننده** - ا. ف (تاراننده - taranende): تارینه، راونه، دهرکه، ترسینه، ره تینه.
- تارانده** - ا. مف (tarande - تارانده): تاریتر، راونراو، دهرکراو، ره تینراو.
- تارت** - ا. ع (taret - تارت): کهرته تیک، جاریک.
- تارتن** - ا. مر (tarten - تارتن): کاکله موشان، په سپه سه کهره، جالجالوکه، جولاییکه ره، جو لاتنه نه، کرمی ئاوریشم.
- تارک** - (tarek - تارک): ناوهندی سهر، ترپیک، کلاو خود.
- تارک** - ا. ف (tarik - تارک): تهرک کهر، تهرک کرده، که سی که نوپژ نه کات، بی ئه ده ب، روودار، تهرکه دنیا؛ خواناس، دیندار.
- تارم** - (tarem - تارم): گومه ز، سهراپه رده، موچه جهره، چه پهر، ئاسمان، فه لک، تامان، ته یمان، تارمه.
- تاروپود** - ا. مر (tarûpûd - تاروپود): تان و پو، بناغه، پایه ی ههر شتیک.
- تارومار** - ص (tarûmar - تارومار): ته فورو تونا، هه لالاداد، تیکوپیتک، له ناوچوو، ته رته و وهرته.
- تاریخ** - مص (tarîx - تاریخ): دیرۆک، میژوو، دیریک، سهر بوری رووداوان.
- تاریک** - ص (tarîk - تاریک): تاری، تاریک.
- تازانندن** - مص (tazanden - تازانندن): غاردان، تاودان.
- تازاننده** - ا. ف (tazanende - تازاننده): وه غاره تینه.
- تازانه** - ا (tazane - تازانه): شه لاق، قه مچی، جه لده.
- تازیش** - ا. مص (taziş - تازیش): غاردان، تاودان.
- تازه** - ص (taze - تازه): نو، تازه، تازه

گهش، تهرو تازه، باش، پهسند.
تازه بهار - ا. مر (تازه بهار -
 tazeh behar): نهوبههار، گولی تازه
 پشکوتوو، جوان، تهرو تازه.
تازی - ا. ص (تازی - tazî): عه‌ره‌ب،
 زمانی عه‌ره‌بی.
تازی - (تازی - tazî): تاژی، تانجی،
 سه‌گی راو.
تازیانه - (تازیانه - tazyane):
 شه‌لاق، قامچی، جه‌لده، شللاخ.
تازیدن - مص (تازیده‌ن - tazîden):
 غاردان، تاودان، هیرش بردن.
تازیک - ا. ص (تازیک - tazîk):
 عه‌ره‌ب.
تاژک - (تاژه‌ک - tajak): کلکی
 گیانله‌به‌رانی تاک خانه‌یی.
تاس - (تاس - tas): تاس، کاسه‌ی
 مسی.
تاس - (تاس - tas): زار، مـوـرـه‌ی
 ته‌خته‌نورد.
تاس - ص (تاس - tas): سه‌ری روو تاوه،
 تووکی سه‌ر وه‌ریو.
تاس - (تاس - tas): بیژو، تاسه، بی
 تاقه‌تی، خه‌م، نیگه‌رانی، مه‌گیرانی.
تاسانیدن - مص (تاسانیده‌ن -
 tasanîden): تاساندن، خنکاندن،
 گپژکردن، خه‌فه‌کردن.
تاسع - ا- ع (تاسیی - tasî'): نۆبه‌م.
تاسوعا - ا. ع (تاسوئا - tasû'a): روژی
 نۆبه‌می مانگی محه‌ره‌م.
تاسه - (تاسه - tase): خه‌م، په‌ژاره،
 بیژاری، ناره‌زوو، هه‌ز، عه‌زهدت.
تاسه - (تاسه - tase): بی‌زوو،

مه‌گیرانی، ئشتیا، ناره‌زوو.
تاغ - (تاغ - tax): دار به‌روو، جـوـره
 داریکه بو ره‌ژوو به‌کار دیت.
تافتان - ا. ص (تافتان - taftan):
 کولیره.
تافتن - مص (تافتن - taften): بادان،
 هه‌لگیرسان، سووربوونه‌وه.
تافته - ا. مف (تافته - tafta): ئاسن له
 ئاگردا، ناره‌حه‌ت بوون، بادراو، چنراو،
 سووره‌وکراو.
تافته - (تافته - tafta): پارچه‌یه‌کی
 ئاوریشمییه‌و به‌ده‌ست ده‌چنری.
تافشک - (تافه‌شه‌ک - tafeşek):
 مو‌ریانه، مو‌رانه، مو‌ره‌قه.
تاقدیس - (تاغ‌دیس - taxdîs): تاق،
 میچی به‌که‌وانه، گومه‌ز.
تاک - (تاک - tak): دره‌ختی میو،
 دره‌ختی تری.
تاکتیک - ا. فر (تاکتیک - taktîk):
 ئاماده‌سازی سوپا، ته‌گیری شه‌ر، فهندو
 فیلی جولاندنی سه‌ریاز له‌جه‌نگدا.
تاکس - ا. فر (تاکس - taks): نرخ،
 نرخ بر او‌هی فه‌رمی.
تاکستان - ا. مر (تاکستان -
 takistan): ره‌ز، باغی نه‌نگور، بنه‌تری.
تاکسی - ا. فر (تاکسی - taksî):
 ته‌کسی، ئوتومبیلی کری له‌ناو شاردن.
تاکسی متر - ا. مر - فر (تاکسی مه‌تر -
 taksî metr): ته‌کسی مه‌تر، ئامیتریکه
 بو‌پیتوانه‌ی نه‌و ریگه‌ی که تاکسی ده‌بیری
 تا به‌گویره‌ی نه‌وه کری وه‌ریگری، عه‌د‌داد.
تالاب - (تالاب - talab): گـوـلـاو،
 هه‌وز، نه‌ستیل، تالای.

- تالار** - (تالار - talar): باله‌خانه، ته‌لار، هۆل.
- تالان** - ا. فر (تالان - talan): جۆره کیشانه‌یه‌ک بووه به‌رانبه‌ر به‌نزیکه‌ی ۲۶ کیلو.
- تالانک** - (تالانک - talanek): جۆره دره‌ختیکه.
- تالسان** - (تالسان - talsan): ته‌بله‌سان، جۆره شانیل‌یکه به‌شاندا ده‌درئ، عابا.
- تالواسه** - (تالواسه - talvase): بیژاری، خهم، تاسه، بیژو، نارده‌زوو.
- تالی** - ص - ع (تالی - talî): په‌یره‌و، پاش، دووه‌م.
- تام** - ص. ع (تام - tam): ته‌واو، بی‌که‌م و زیاد.
- تامپون** - ا. فر (تامپون - tampûn): لۆکه‌که بخیریتنه‌ لووته‌وه تا خوینی بووه‌ستئ.
- تانک** - ا. فر (تانک - tank): تانک، زری پۆش.
- تانکر** - ا. انگل (تانکر - tanker): ته‌نکر، ئوتومبیلی نه‌وتکیش، که‌شتی نه‌وتکیش.
- تاو** - (تاف - tav): تاقه‌ت، توانا، روناک، پرتو، مه‌ینه‌ت، مه‌شه‌قه‌ت، تاف.
- تاواتاو** - (تافاتاف - tavatav): توانا، تاقه‌ت.
- تاوان** - (تافان - tavan): سزا، غه‌رامه‌ت، جزیا، قه‌ره‌بوو.
- تاوول** - (تافل - tavel): تلۆقه، بلۆق.
- تاویدن** - مص (تافیده‌ن - tavîden):
- بریسکانه‌وه، بریقانه‌وه، ته‌حه‌مول کردن.
- تایر** - ا. انگل (تایه‌ر - tayer): تایه، تایه‌ی ترومبیلان، تایه‌ر.
- تئاتر** - ا. فر (تیاتر - tiyatr): شانۆ.
- تئاترال** - ص. فر (تیاترال - tiyatral): مه‌بله‌و نمایش.
- تأبید** - مص. ع (ته‌ئبید - te'bîd): ئه‌به‌دی کردن، جاویدان کردن، نه‌مرکردن.
- تأثر** - مص. ع (ته‌ئه‌سور - te'essur): خه‌مباربوون، خه‌مباری، که‌وته‌نه ژئیر کاریگه‌ری.
- تأثیر** - مص. ع (ته‌ئسییر - te'sîr): کارتیکردن، کاریگه‌ری، باندوور.
- تأجیل** - مص. ع (ته‌ئجیل - te'cîl): دواخستن، مؤله‌تدان.
- تأخر** - مص. ع (ته‌ئه‌خور - te'exur): دواکه‌وتن، ماتهل بوون، دره‌نگ بوون.
- تأخیر** - مص. ع (ته‌ئخیر - te'xîr): دواخستن، دره‌نگ هاتن، دره‌نگ که‌وتن، پاش خستن.
- تأدب** - مص. ع (ته‌ئه‌دوب - teedub): ئه‌ده‌بیات فیریوون، به‌ئه‌ده‌ب بوون.
- تأدیب** - مص. ع (ته‌ئدیب - te'dîb): به‌ئدیب بوون، ته‌مبئ کردن، گوئ راکیشان، په‌روه‌رده‌کردن.
- تأدیبه** - مص. ع (ته‌ئدیبه - te'dîye): دانه‌وه‌ی قه‌رز، دان، ئه‌داکردن، گه‌یاندن.
- تأسف** - مص. ع (ته‌ئه‌سوف - te'esuf): داخ خساردن، خه‌مگین بوون، ناخۆش‌حالی.
- تأسی** - مص. ع (ته‌ئه‌سی - te'essî): په‌یره‌وی کردن، لاسایی کرده‌وه، چاولیکردن.

هه‌ندی کاروبار و رووداوان شروقه بکات.
تئوریسین - ا. فر (تی ئوریسین -
 tiurîsîn): تیوری زان، تیوری وان.
تاویل - مص. ع (ته‌ئیل - te'vîl):
 ته‌فسیرکردن، شروقه‌کردن، لیکدانه‌وهی نه‌و
 دیوی وشه.
تاهل - مص. ع (ته‌ئه‌هول - te'ehul):
 زه‌وجین، زه‌ماوه‌ند کردن (بو‌پیاو و بو
 ئافره‌ت).
تئین - ا. فر (تیئین - tî'în): روحی چا،
 کلۆبیدی ناو گه‌لا چا.
تأیید - مص. ع (ته‌ئید - te'îd):
 هاوکاری کردن، پشتیوانی کردن، کۆمه‌ک
 کردن.
تب - ا (ته‌ب - teb): تا.
تبادر - مص. ع (ته‌بادور - tebadur):
 ده‌ست پیشکهری کردن، په‌له‌کردن.
تبادل - مص. ع (ته‌بادول - tebadul):
 گۆرینه‌وه، ئالشت، ئالوگۆرکردن.
تبار - ا (ته‌بار - tebar): ره‌چه‌له‌ک،
 ئه‌سل، نه‌ژاد، وه‌چاخ.
تبار - ا. ع (ته‌بار - tebar): وئیران،
 وئیرانی، له‌ ناو چوون.
تبارک - مص. ع (ته‌باره‌ک - tebarek):
 موباره‌ک بوون، پاک بوون، پاک‌ی،
 ته‌به‌روک، پیروژ بوون، به‌ به‌ره‌کته‌ بوون.
تباسیدن - مص (ته‌باسییدن -
 tebasîden): تاسان، له‌ هۆش چوون،
 بوورانه‌وه له‌ گه‌رما.
تباسیده - ا. مف (ته‌باسییده -
 tebasîde): تاساو.
تباشیر - ا. ع (ته‌باشیر - tebaşîr):
 گه‌چی تایبه‌تی نووسین، ده‌باشیر، ته‌باشیر.

تأسیس - مص. ع (ته‌ئسیس - te'sîs):
 دامه‌زاندن، بناغه‌دانان، دامه‌رزاندن.
تاکید - مص. ع (ته‌ئکید - te'kîd):
 دوویات کردن، سه‌لماندن، ته‌ئکید کردن.
تالم - مص. ع (ته‌ئه‌لوم - teelum):
 ئازار چه‌شتن، پی‌ ناخۆش بوون.
تاله - مص. ع (ته‌ئه‌لوه - teelluh):
 داوای خودایی کردن، خواپه‌رستن.
تالیف - مص. ع (ته‌ئلیف - te'lîf):
 کۆکردنه‌وه، دۆستایه‌تی کردن، نووسینی
 کتیب که له‌ سه‌رچاوه‌ی دی وه‌رگیرای،
 دانان.
تأمل - مص. ع (ته‌ئه‌مول - te'emul):
 رامان، تیفکرین، دره‌نگ کردن، وردبینی،
 دووربینی، تیته‌زران.
تأمین - مص. ع (ته‌ئمین - te'mîn):
 دلنیاکردن، مسوگه‌رکردن، پاراستن.
تأمینات - ع (ته‌ئمینات - te'mînat):
 لقیکه له‌ دایه‌ره‌ی ئه‌من.
تائق - مص. ع (ته‌ئه‌ننوخ - te'ennux):
 ورده‌کاری، گوفتارو کرداری ئه‌نیق و
 مکوم.
تانی - مص. ع (ته‌ئه‌ننی - te'ennî):
 هپمنی، ئارامی، هپواش کردن، دواخستن،
 خاوه‌خاوکردن.
تانیث - مص. ع (ته‌ئنیس - te'nîs):
 نیشانه‌ی می‌خستنه‌ سه‌ر وشه، میباندن.
تانیس - مص. ع (ته‌ئنیس - te'nîs):
 هۆگربوون، راهاتن، ئولفه‌ت گرتن.
تئودولیت - ا. فر (تیودولیت -
 tiudûlît): دووربینی زه‌مین پیتوان.
تئوری - ا. فر (تی ئوری - ti'urî):
 تیوری، گریمانه، کۆمه‌له‌ زانیارییه‌ک که

- تباشیر** - ا) (تباشیر - tebaşîr): جۆره ده‌رمانیکه له لوب یان ناوی حه‌یزه‌ران ده‌رده‌هینری.
- تباعد** - مص. ع (تباؤد - teba'ud): لیکدی دوور کهوتنه‌وه، تۆران.
- تباغض** - مص. ع (تباغوز - tebaxuz): یه‌کدی بوغزان، به‌غزکردن، دژمنایه‌تی.
- تباکی** - مص. ع (تباکی - tebakî): گریانى به‌درۆ، گریاندن.
- تبانى** - مص (تبانى - tebanî): ته‌بايى، پیکه‌وه سازان، په‌یمان به‌ستن.
- تباه** - ص (تباه - tebah): بیج که‌لک، خراب، گه‌نده‌ل، زایه، نابوود، زه‌بوون.
- تباهى** - ا. مص (تباهى - tebahî): گه‌نده‌لئى خرابى، نابوودى.
- تباهانیدن** - مص (تباهانیدن - tebahanîden): رزاندن، ژاکاندن، خراب کردن، زایه کردن، له‌نیو بردن.
- تباهاکار** - ص. ف (تباهاکار - tebahkar): خرابکار، گوناهاکار، تاوانبار، فاسق.
- تباھیدن** - مص (تباھیدن - tebahîden): خراب بوون، رزین، له‌که‌لک کهوتن، زایه بوون.
- تباين** - مص. ع (تبايون - tebayun): جیاوازی، جیايى، ناکۆكى، نا ته‌بايى.
- تبعيل** - مص. ع (تبعيل - tebcîl): ریزگرتن، گه‌وره‌کردن.
- تبحر** - مص (تبعه‌هور - tebehur): زانا بوون، قولبوونه‌وه له‌زانستدا.
- تبخال** - ا. مر (تبخال - tebxal): تامیسه‌که، تلۆق، تامیزه‌ک.
- تبختر** - مص. ع (تبعه‌ختور - tebxatr):
- tebextur**: به‌خۆنازین، خۆهه‌لکیشان، خۆنواندن، خۆپه‌سندی، فرناخی.
- تبخیر** - مص. ع (تبخیر - tebxîr): بوونه‌هه‌لم، کردنه‌هه‌لم.
- تبدل** - مص. ع (تبعه‌دول - tebeddul): گۆران، گۆرین.
- تبدیل** - مص. ع (تبعه‌دیل - tebdîl): گۆرین، گۆرانکاری.
- تبذیر** - مص. ع (تبعه‌بیزیر - tebzîr): زیاده‌مه‌سه‌ره‌فی، ده‌ست بلاوی، به‌فیه‌رۆدانى مال و سامان.
- تبر** - ا) (تبعه‌بر - teber): ته‌ور، بیور.
- تبراجعه** - ا. مر (تبعه‌بى راجیئە - tebi raci'e): له‌رزوتا، تیفسوس.
- تبرئه** - مص. ع (تبعه‌بریئە - tebrîe): ته‌بری بوون، پاکبوونه‌وه، پابوونه‌وه له‌تۆمه‌ت.
- تبرخون** - ا) (تبعه‌برخون - teberxûn): دره‌ختى عه‌ناپ.
- تبرزین** - ا. مر (تبعه‌برزین - teberzîn): ته‌ورزین، چه‌کک‌تیک بوو به‌ده‌س سواره‌وه.
- تبرع** - مص. ع (تبعه‌بروء - teberu'): به‌خشینی مال له‌رای خوا.
- تبرک** - مص. ع (تبعه‌بروک - teberuk): ته‌به‌بروک، پاکى، موباره‌کى.
- تبرک** - ا) (تبعه‌برەک - tebrek): قه‌لا، حه‌سار، ئاسمان.
- تبرم** - مص. ع (تبعه‌بروم - teberum): دلته‌نگ بوون، مه‌لول بوون، که‌ساس بوون.
- تبری** - مص. ع (تبعه‌بری - teberî): بیزاری، دوورکه‌وتنه‌وه.

- تبرید** - مص. ع (ته برید - tebrîd):
 فینک کردنه وه، سارد کردنه وه، سه رما بوون.
- تبریک** - مص. ع (ته تبریک - tebrîk):
 پیروزبایی.
- تب زرد** - ا. ف (ته بی زرد - tebîzerd):
 جوړه تایه که، گرانه تا.
- تبست** - ص (ته بهست - tebest):
 زایه بوون، له کارکه وتن، رزین، ژاکان، خرابوون.
- تبسم** - مص. ع (ته بهسم - tebessum):
 زهرده خه نه، بزه خه نه، نهرمه پیکه نین، زهرده که نی.
- تبسیدن** - مص (ته بسیدن - tebsîden):
 تاسان، بی تاقهت بوون له گهرما.
- تبسیده** - ا. مف (ته بسیده - tebsîde):
 تاساو، ته نگه نه فس بوون له گهرما.
- تبشیر** - مص (ته بشیر - tebsîr):
 مزده دان، مزده هینان، مزگینی.
- تبصبص** - مص. ع (ته بهس بوس - tebes bus):
 ماستاو سارد کردنه وه، ریا کردن، ریایی و زمان لوسی.
- تبصره** - مص. ع (ته بسیره - tebsire):
 عیبرهت وهرگرتن، په ند وهرگرتن، رون کردنه وه له سه ر ماده به کی قانونی، رون کردنه وه.
- تبع** - مص. ع (ته به - tebe'):
 په پیره وی، ریچکه گرتنی که سیک، چاولیت کردن.
- تبع** - ص. ع (ته به - tebe'):
 په پیره وان، خولامان، نوکهران.
- تبعه** - ا. ع (ته بهئه - tebe'e):
 ته به عه، ره عیبت، په پیره و.
- تبعیت** - مص. ع (ته بییت - teb'iyet):
 په پیره وی، دوو که وتن.
- تبعید** - مص. ع (ته بیید - teb'id):
 دوورخستننه وه، شار به ده ر کردن، نه فی کردن.
- تبعیض** - مص. ع (ته بییز - teb'îz):
 فهرق و جیایی کردن.
- تب لازم** - ا. م (ته بی لازم - tebi lazim):
 نه خوشی سیل.
- تب لرزه** - ا. م (ته ب لرزه - teblerze):
 تاو له لرزه، نو به تی، مه لاریا.
- تبلور** - مص. ع (ته به لثور - tebelvur):
 به رجه سته بوون.
- تبلیغ** - مص. ع (ته بیلغ - teblî'x):
 گه یاندن، گه یاندنی په یام و هه و الان، راگه یاندنی په یامیک یان مه به سستیک به خه لکی.
- تب مالته** - ا (ته بی مالته - tebi malte):
 تای مالته.
- تب نفاسی** - ا. م (ته بی نیفاسی - tebi nifasî):
 زه یستانی، هه و کردنی ده زگای زاوژی ژن له نه نجامی مندال بوون و خو خاوین رانه گرتنه وه.
- تبنک** - ا (ته به نه ک - tebenek):
 قالبی زهرنگه ری.
- تب نوبه** - ا. م (ته ب نوبه - tebnwbe):
 مه لاریا.
- تبنی** - مص. ع (ته به نی - tebenî):
 هه لگرتنه وه ی مندال، به کور کردنی خو.
- تبوراک** - ا (ته بوراک - tebûrak):
 ده ف، دایه ره، ته پلی بچووک.

- تبویب** - مص. ع (ته بقیب - tebvîb):
دابه شکردنی کتیب و نووسین به سه ر به ش و فه سلاندا.
- تب یازه** - ا (ته ب یازه - tebyaze):
مه لاریا، نۆیه تا، له رزو تا.
- تبیان** - مص. ع (تبیان - tibyan):
به بیان کردن، روونکردنه وه، شهرح کردن، کفش کرن.
- تبییره** - ا (ته بییره - tebîre):
ته پل، ده هۆل.
- تبیین** - مص. ع (ته بیین - tebeyîn):
روونکردنه وه، رونبیزی، ئاشکراکردن، روونکردنه وه و ته فسیر.
- تپاک** - ا (ته پاک - tepak):
بئ قه راری، بئ ئوقره بی، شله ژان.
- تپاله** - ا (ته پاله - tepale):
ته پاله، سه رگین، لاس، ریخ.
- تپانچه** - ا. مر (ته پانچه - tepançe):
شه په زلله، شه په زلله، زلله، ته وقات.
- تپانچه** - ا (ته پانچه - tepançe):
ده مانچه، وه روه.
- تپاندن** - مص (ته پاندن - tebanden):
تئ ناخنین، تئ ته پاندن.
- تپاننده** - ا. ف (ته پاننده - tepanende):
که سیک به زۆر شتیک بته پییتته ناو شتیکه وه.
- تپش** - ا. مص (ته پیش - tepiş):
ته په، ترپه، ترپه ی دل، نارحه تی، بیقه راری، بئ ئوقره بی.
- تپق** - ا. ت (توپوغ - tupux):
لاله په ته، تور، زمانگیرانی له پر.
- تپنکوز** - ص (ته په نکوز - tepenkûz):
ته پۆ، گه وج، گیل، گه لحو، که وده ن،
- ئه بله ه.
- تپه** - ا (ته په - tepe):
ته په، گرد، ته پله کی ئاره خچن.
- تپه ماهور** - ا. مر (ته په ماهور - tepemahûr):
هه ورازو نشیو، هه رده و هه له ت، زه وی به رزو نزم.
- تپیدن** - مص (ته پیدن - tepîden):
له رزین، جولان، لیدانی دل، تئ ته پاندن، بئ قه راری.
- تتابع** - مص. ع (ته تابوء - tetabu):
به دوی یه کدا هاتن، به دوی یه کدا گه بیشتن.
- تتانس** - ا. فر (ته تانس - tetanus):
کوزاز.
- تتبع** - مص. ع (ته تبوء - tetebu):
په ی جویی، گه ران، به دوداچوون، تاقیب و سوڤراخ کردن.
- تتق** - ا (توتوغ - tutux):
چادر، خپوته، سه راپه رده.
- تتمه** - ا. ع (ته تیمه - tetime):
باقی، پاشماوه، ته واوکه ر.
- تتمیم** - مص. ع (ته تمیم - tetmîm):
ته واوکردن، لاپکردن.
- تتاقل** - مص. ع (ته ساغول - tesaxul):
گران بوون، قورسی، گرانباری، دل تیک هه له اتن.
- تثبیت** - مص. ع (ته سبیت - tesbît):
چه سپاندن، مه حکم کردن، راگرتن.
- تثریب** - مص. ع (ته سرب - tesrîb):
سه رزنش کردن، لۆمه کردن، گازانده کردن.
- تشلیث** - مص. ع (ته سلیس - teslîs):
به سی کردن، سی قۆلی، سیبانه ی پیروژ له ئایینی مه سیحی دا: (باب، کوپ، روحی

- قودس)، سیانی.
- تثنيه** - مص. ع (تہسنیہ - tesnîye):
بہ دوو کردن، دووانی.
- تجادل** - مص. ع (تہجادول - tecadul):
شہر کردن، ململانی، مشتومر، قہرقہ شہ، گینگہ شہ.
- تجار** - ا. ع (توججار - tucrar):
بازرگانان، مامہ لہ چیبیان.
- تجارب** - ا. ع (تہجاریب - tecarib):
نہ زموونان، تہ جہربان، تاقیق کردنہ وان، ساوکہ یان.
- تجارت** - مص. ع (تہجارت - ticaret):
مامہ لہ و سہودا کردن، بازرگانی کردن.
- تجاسر** - مص. ع (تہجاسور - tecasur):
زات کردن، جہسارت کردن، بی پەر وایی، گہردن کیشی.
- تجانس** - مص. ع (تہجانوس - tecanus):
تہ بایی، چوونبہ کی، شیلگیری.
- تجاوز** - مص. ع (تہجاؤز - tecavez):
لہ حد دەرچوون، عہ فوکردن، زیدہ گاقی، رہت بوون، بہ زاندنی سنووری خو، چاوپوشی.
- تجاويف** - ا. ع (تہجاؤیف - tecavîf):
کہ لیتن، بوٹایی، کون، موغاره.
- تجاہر** - مص. ع (تہجاہور - tecahur):
ناشکرا کردن، خوبایی، ناشکراییی، خوئواندن.
- تجاہل** - مص. ع (تہجاہول - tecahul):
خوئہ سالوژیدان، خوئہ گیلی دان.
- تجبر** - مص. ع (تہجہبور - tecebur):
لووت بہرزی، فیز لیدان، سہرکیٹشی، گہردن کیشی، تہ کہ بور.
- تجدد** - مص. ع (تہجہدود - tecedud):
نوئ بوونہوہ، تازہ بوونہوہ، تازہ بی.
- تجدید** - مص. ع (تہجدید - tecdîd):
تازہ کردنہوہ، نوٹسازیی، لہ نوئ دہست پیکردنہوہ.
- تجر** - ا (تہجر - tecer):
مالی زستانہ، مالی کہ موغہیری تیدایی.
- تجربہ** - مص. ع (تہجربہ - tecrîbe):
جہربانندن، تاقی کردنہوہ، نہ زموون، ساوکہ.
- تجرود** - مص. ع (تہجرود - tecerud):
دوورکہ و تنہوہ لہ کاروباری دنیایی، سہ لٹییی، رہبہ نی، بی ژن بوون، گوٹہ گیری.
- تجری** - مص. ع (تہجہری - tecerî):
جوڑتہت کردن، زات کردن، سہرپیچی، بی پەر وایی.
- تجرید** - مص. ع (تہجرید - tecrîd):
رووت کردن، پاک کردنی توٹکلی دار، شمشیر لہ کیتلان دہرہیتان، تہ نیایی، رووتہ لخوازی (ہونہر).
- تجزیہ** - مص. ع (تہجزیہ - teczîye):
دابہش کردن، پارچہ پارچہ کردن، جیا کردنہوہ، شیک کردنہوہ.
- تجسس** - مص. ع (تہجسسوس - tecessus):
جاسوسی و ہہوال خوژی، خہوہردزی.
- تجسم** - مص. ع (تہجسسوم - tecesum):
بہر جہ سستہ بوون.
- تجلد** - مص. ع (تہجہللود - tecellud):
چالاکیی کردن، چاپوکی، کوئندہان، خہبتین و تہمول، سہبر کردن.
- تجلی** - مص. ع (تہجہلی - tecellî):

- دهرکه و تن، بهرجه سته بوون، ناشکرابوون.
تجلید - مص. ع (ته جلید - teclîd):
 کهول کردن، بهرگ تی گرتن (دهفته ریان کتیبان).
تجلیل - مص. ع (ته جلیل - teclîl):
 ریزگرتن، قه درگرتن، گه وره کردن، ریزلینان.
تجمع - مص. ع (ته جهه مـوء - tecemmu'):
 خربوونه وه، کو بوونه وه، گردبوونه وه.
تجمل - مص. ع (ته جهه ممول - tecemmul):
 رازانه وه، خوئارایی، هه بوونی مال و ناو مائی گرانبه ها.
تجنب - مص. ع (ته جهه نـنوب - tecennub):
 دوورکـه و تنه وه، که نارگرتن.
تجنیس - مص. ع (ته جنیس - tecnîs):
 ها وره گه زکردن، چوون یه ک بوون.
تجدید - مص. ع (ته جتید - tecvîd):
 چاکه کردن، چاک گوتن، هونه ری دروست خویندنی قورئان.
تجویز - مص. ع (ته جتیز - tecvîz):
 هه لال کردن، ره واکردن، ریگه دان.
تجویف - مص. ع (ته جتیف - tecvîf):
 خالی کردن، به تال کردن، ژیر، ناو.
تجهیز - مص. ع (ته جهیز - techîz):
 تاماده کردن، که لویهل و پیداو یستی سوپایی.
تجیر - ا (ته جیر - tecîr):
 چیغ، چه پهر، په رده.
تجاشی - مص. ع (ته هاشی - tehaşî):
 پاریز کردن، دوورکـه و تنه وه، خو لادان له شتیک.
تجایا - ا. ع (ته هایا - tehaya):
 درودو.
- سلاوان.
تحبیب - مص. ع (ته هبیب - tehbîb):
 خوشه ویست کردن، شیرین کردن، دۆستایه تی کردن.
تحت - ق. ع (ته هت - teht):
 بن، ژیر، پایین، خوار.
تحت الحنک - ا. ع (ته هتـهل هه نه ک - tehtel henek):
 ژیر چه ناگه، ژیر چه نه.
تحت القهوه - ا. ع (ته هتـهل هه وه - tehtel xehwe):
 بهرکول کردن.
تحتانی - ص. ن. ع (ته هتانی - tehtanî):
 ژیرین، خوارین، ژیری.
تججر - مص. ع (ته هه جـجور - teheccur):
 ره قبوون، به بهر دبوون، به که قریبوون.
تجدب - مص. ع (ته هه ددوب - teheddub):
 کو ریبوون، کو م بوون.
تحدید - مص. ع (ته هدید - tehdîd):
 تیژ کردن، دیار بکردنی سنوور، مؤره کردن.
تخذیر - مص. ع (ته هزیر - tehzîr):
 ترساندن، ناگادار کردن.
تحرک - مص. ع (ته هه روک - teheruk):
 جولان، هه ره که ت کردن.
تحرری - مص. ع (ته هه ری - teherî):
 گه پان، پشکنین، حه قیقته خوازی، گه پان به دووی حه قیقته تدا.
تحریر - مص. ع (ته هریر - tehrîr):
 نووسین، نازادکردنی کو یله، نازادکردن.
تخریص - مص. ع (ته هریس - tehrîs):
 هاندان، ته ماح خستنه پهر، ناچار کردن.
تخریض - مص. ع (ته هریز - tehrîz):
 هاندان، ته حریک کردن، دنده دان.

- تحریر** - مص. ع (ته‌هریف - tehrîf): که‌چ کردن، خوارکردن، قسه‌گوین. **تحریر** - مص. ع (ته‌هریک - tehrîk): جولاندن، هاوردنه‌جولنه، دنده‌دان. **تحریم** - مص. ع (ته‌هریم - tehrîm): حه‌رام کردن. **تحرزب** - مص. ع (ته‌هه‌زروب - tehezzub): ده‌سته‌به‌ندی، تهره‌فداری کردن، لایه‌نگری، حزیجیاتی، حزینی. **تحرس** - مص. ع (ته‌هه‌سور - tehessur): داخ‌خواردن، حه‌سره‌ت‌خواردن، خه‌فه‌ت‌خواردن. **تحرسین** - مص. ع (ته‌حسین - tehsîn): ئافه‌رین، ده‌ست‌خوشی، ستایش کردن. **تحرشیه** - مص. ع (ته‌هشیه - tehşîye): په‌راویزنووسی‌بو‌کتیبان، په‌راویزنان‌له‌جل‌و‌به‌رگ. **تحرصن** - مص. ع (ته‌هه‌سون - tehessun): په‌ناگرتن، قه‌لانشین، خو‌قایم‌کردن‌له‌حسارو‌قه‌لاتان. **تحرصیل** - مص. ع (ته‌هسیل - tehsîl): به‌ده‌ست‌هینان، کو‌کردنه‌وه، خویندن، زانست‌فیربوون. **تحرّف** - ا. ع (توهه‌ف - tuhef): دیاری، پیشک‌ه‌ش، سه‌وقات، نایاب‌و‌گران‌به‌ها. **تحرّفه** - ا. ع (توهه‌فه - tuhfe): دیاری، سه‌وقاتی، نایاب‌و‌ده‌گم‌ن، عه‌نتیکه. **تحرّقق** - مص. ع (ته‌هه‌غ‌غ‌وغ - tehe`xu`x): راست‌ده‌رچ‌ووون، هاتنه‌دی، هاتنه‌بوون. **تحرّقیّر** - مص. ع (ته‌هغیر - teh`xîr): بچووک‌کردن، حه‌قاره‌ت‌پی‌کردن، ئیهانه‌کردن.
- تحقیق** - مص. ع (ته‌هغیغ - tehxîx): تا‌قیق، لی‌کو‌لینه‌وه، لی‌پرسینه‌وه، راست‌کردنه‌وه‌و‌دروست‌کردن، تو‌پژینه‌وه. **تحکم** - مص. ع (ته‌هه‌کوم - tehekum): داوه‌ری‌کردن، زور‌داری، حوکم‌کردن‌به‌تو‌یزی، فه‌رمان‌په‌وایی. **تحکیم** - مص. ع (ته‌هکیم - tehkîm): قایم‌کردن، پته‌و‌کردن، مکوم‌کردن، داوه‌ری‌کردن، ناو‌پژی‌کردن. **تحلیف** - مص. ع (ته‌هلیف - tehlîf): سو‌تند‌دان. **تحلیل** - مص. ع (ته‌هلیل - tehlîl): حه‌لال‌کردن، هه‌رس‌کردن، کردنه‌وه. **تحمل** - مص. ع (ته‌هه‌مول - tehmul): سه‌بر‌کردن، حه‌وسه‌له‌بوون، ته‌حه‌مول. **تحمید** - مص. ع (ته‌همید - tehmîd): سو‌پاس‌کردن، ستایش‌کردن، شوکرانه‌بژی‌ری، حه‌مدو‌سه‌ناکردن. **تحمیق** - مص. ع (ته‌همیغ - tehmîx): گه‌وجاندن، به‌گه‌وج‌زانینی‌که‌سیک. **تحمیل** - مص. ع (ته‌همیل - tehmîl): بار‌کردن، بارلینان، سه‌پاندنی‌کاریک‌به‌تو‌یزی. **تحول** - مص. ع (ته‌هه‌قول - tehevvul): گو‌زان. **تحویل** - مص. ع (ته‌ه‌ویل - tehvîl): گواس‌تنه‌وه، گو‌پین، هه‌واله‌کردن، کو‌چ‌کردن. **تحيات** - ا. ع (ته‌هییات - tehîyat): درودو‌سلاوان، ئافه‌رین‌و‌شوکرانه، ته‌حیات. **تحتیت** - مص. ع (ته‌هییه‌ت - tehîyet): سلاو‌و‌درود‌دان.

- تخیر** - مص. ع (تهه یور - teheyyur):
 حهیرمان، سه رسام بوون، سه رگه ردانی، دامای.
- تخالف** - مص. ع (ته خالوف - texaluf):
 رک بهرکی، رکابهری، هه فرکی، گۆران، رهقه بهری.
- تخت** - (تهخت - text):
 تهخت، کورسی، تهختی پاشایی، مینه بهر، سه کو، عهرشی خوا.
- تخت خراب** - (تهختی خراب - texti xab):
 تهختی نووسان، دارین یان ناسنین.
- تخته خه** - ا. ع (تهخته خه - textexe):
 لاله پهته، تور.
- تخت روان** - ا. مر (تهختی رهقان - texti revan):
 تهختی رهوان، تهخت رهوان، تهختی گهوره پیاوان له سهری داده نیشن و غولامان هه لیده گرن وه کو که ژاوه.
- تختگاه** - ا. مر (تهختگاه - textgah):
 شوینی تهخت، شوینی دانیشتنی شا، پایتهخت، باره گای پاشا.
- تخته** - (تهخته - texte):
 تهخته، هه شتیک تهخت بی وه کو پارچه فهرش، پارچه زهوی.
- تخته قاپو** - ا. مر (تهخته قاپو - textexapû):
 ئاواایی نشین، نیشته جیکردنی عه شایه ری کوچه ری له شار یان له گوندو ئاوا بیان.
- تخته نرد** - ا. مر (تهخته نرد - textenerd):
 تهخته نرد، تاوئی.
- تخدیر** - مص. ع (تهخدیر - texdîr):
 بهنج کردن، سپ کردن.
- تخریب** - مص. ع (تهخریب - texrîb):
 ویران کردن، خهراپ کردن، تیکدان، خاپوور کردن.
- تخس** - ص. عامیانه (توخس - tuxs):
 مندالی شه پانی و موزیر، چه موش، رموک، بی که لک.
- تخش** - (تهخش - texş):
 تیروکه وان.
- تخش** - (تهخش - texş):
 مه جلیس، بالای مه جلیس.
- تخشا** - ص. فا (توخشا - tuxşa):
 کوششکار، کوشا، تهقه لادهر، زه حمه تکیش.
- تخشایی** - (توخشایی - tuxşayî):
 کارخانه ی چه کساز، کارخانه ی چه کساز، تایبه تی سویا.
- تخشیدن** - مص (توخشیدن - tuxşîden):
 کوشش کردن، هه و لدان، تهقلادان، کوشان.
- تخشا** - ص. فا (توخشا - tuxşa):
 کوشا، کوششکار، تهقه لادهر.
- تخصص** - مص. ع (تهخه سوس - texessus):
 پسپوری، مه علانی له کاریکدا.
- تخصیص** - مص. ع (تهخسیس - tuxsîs):
 تایبه تداندن، تهرخان کردن.
- تخطئه** - مص. ع (تهختیئه - texti'e):
 هه له لی گرتن.
- تخطی** - مص. ع (تهخه تتی - texetti):
 بهزاندن، ههنگاونان، له هه دهه چون، په رینه وه.
- تخفیف** - مص. ع (تهخفیف - texfîf):
 سووک کردن، داشکاندن نرخی شتیک،

- بارسووک کردن.
تخلخل - مص. ع (ته خه لول -
 (texelxul): خرخال له پی کردن،
 لیکه لوه شان، تیکچوون.
تخلص - مص. ع (ته خه لوس -
 (texellus): رزگار یخوازی، رزگار بوون،
 نازناوی هه ندی شاعیر، ته خه لوس،
 له قه ب.
تخلف - مص. ع (ته خه لوف - (texeluf):
 پاشکه وتن، په میان شکاندن، به لین
 نه بردنه سهر.
تخلق - مص. ع (ته خه لوغ - (texellux):
 راهاتن، خووگرتن.
تغلی - مص. ع (ته خه لی - (texellî):
 دهست به ردار بوون، خالی بوون، خو به تال
 کردن، خه لوه تگرتن، ته نیایی.
تخلید - مص. ع (ته خلید - (texlîd):
 نه مر کردن، زنده و کردن، نه مری، جاویدانی.
تخلیس - مص. ع (ته خلیس - (texlîs):
 خالیسه کردن، پاک کردن، نازاد کردن،
 رزگار کردن، خولاسه کردن.
تخلیط - مص. ع (ته خلیت - (texlît):
 ناویته کردن، تیکه ل کردن، درو نامیزی، کار
 نالوزاندن.
تخلیه - مص. ع (ته خلییه - (texlîye):
 چول کردن، به تال کردن، جی هیشتن.
تخم - (توخم - (tuxm): توو، هیلکه،
 نه ژاد، رهگ و بنه چهک، ههوتین، نامیان،
 خای، خایه، هیک، هامیژن.
تخماق - ا. ت (توخماغ - (tuxmax):
 توخماخ، میکوت.
تخمدان - ا. مر (توخمدان - (tuxmdan):
 توودان، هیلکه دان.
- تخمه** - ا. ع (توخمه - (tuxeme):
 ئینته لا.
تخمه - ا (توخمه - (tuxme): ئه سل،
 نه ژاد، ره چه لکه، بنه چهک.
تخمه - ا (توخمه - (tuxme): ناوکه
 کوله کهو کالهک و شوتی برژاو، بریشکه.
تخمیر - مص. ع (ته خمیر - (texmîr):
 خومراندن، خومره له ناو کردن به مه به سنتی
 گه باندن، هامیژن کردن.
تخمیس - مص. ع (ته خمیس -
 (texmîs): کوردنه پینج بهش، پینج
 خشته کی.
تخمین - مص. ع (ته خمین - (texmîn):
 به راورد، لیکدانه وه، خه مل کردن،
 نه ندازه گرتن به مه زنده.
تخویف - مص. ع (ته خقیف - (texvîf):
 ترساندن، تو قاندن.
تخیل - مص. ع (ته خه یول - (texeyul):
 به کار هینانی خه یال، خه یال کردن، خه یال و
 گومان کردن، فیزلیدان، نه ندیشه لیدان.
تداخل - مص. ع (ته داخل - (tedaxul):
 تیکه لا و بوون، چوونه ناو بهک.
تدارک - مص. ع (ته داروک - (tedaruk):
 ناماده کردن، فه راهم کردن، چاک کردنه وه،
 پی زانینی هه له.
تداعی - مص. ع (ته داعی - (teda'î):
 شه ر کردن، بانگ کردنی به کدی، له
 مانایه که وه پهی بردن به مانایه کی دی.
 مانایه ک، مانایه کی دیت وه بیر بینیتته وه.
تدافع - مص. ع (ته دافوء - (tedafu'):
 پاله په ستو، پالنانی یه کتری، به رگر بکردن،
 پاله پسکتی.
تداول - مص. ع (ته داقول - (tedavûl):

- دان و سه‌نندن، ده‌ست به‌ده‌ست گِیران، باوپه‌ی‌داکردن، باوبوون.
- تداوی** - مص. ع (ته‌داغی - tedavî):
ده‌رمان‌کردن، خو‌مالی‌جه‌کردن.
- تدبر** - مص. ع (ته‌ده‌ببور - tedebbur):
بیرکردنه‌وه، ته‌گبیرکردن، بیرکردنه‌وه له
ناکامی کارتیک، قولبینی.
- تدبیر** - مص. ع (ته‌دبیر - tedbîr):
ته‌گبیرکردن، راو‌پِژ‌کردن، وردبینی و
وریایی.
- تدخین** - مص. ع (ته‌دخین - tedxîn):
دو‌که‌ل‌کردن، جگه‌ره‌کیشان.
- تدریج** - مص. ع (ته‌دریج - tedrîc):
به‌ره‌به‌ره، پله‌پله، هتیدی هتیدی.
- تدریس** - مص. ع (ته‌دریس - tedrîs):
وانه‌گوتنه‌وه، دهرس‌دادان، دهرس‌دان.
- تدقیق** - مص. ع (ته‌دغیغ - tedxîx):
دیقه‌ت‌کردن، وردبینی.
- تدلیس** - مص. ع (ته‌دلِیس - tedlîs):
فریودان، شارندنه‌وه‌ی‌عه‌یبی‌شتتیک،
هه‌ل‌خه‌له‌تانندن.
- تدمیر** - مص. ع (ته‌دمیر - tedmîr):
ویران‌کردن، له‌ناو‌بردن، نه‌هیتشتن،
خاپوورکردن.
- تدنی** - مص. ع (ته‌ده‌ننی - tedennî):
به‌ره‌به‌ره‌نزیک‌بوونه‌وه، هاتنه‌خواره‌وه،
نزم‌بوونه‌وه.
- تدویر** - مص. ع (ته‌دغییر - tedvîr):
ده‌وردان، سو‌رانه‌وه.
- تدوین** - مص. ع (ته‌دغین - tedvîn):
دانان، تو‌مارکردن، کو‌کردنه‌وه‌ی‌شیر له
دیواندا.
- تدهین** - مص. ع (ته‌ده‌ین - tedhîn):
- چه‌ورکردن، رو‌ن‌پیدا‌سو‌وین.
- تدین** - مص. ع (ته‌ده‌یی‌ون - tezeyyun):
دینداری، به‌دین‌بوون.
- تذاکر** - ا. ع (ته‌زاکیر - tezakir):
یاده‌وه‌ری، بیرخه‌ره‌وه، پاسه‌پو‌رت، تو‌ماری
ژباننامه‌ی‌شاعیران و نووسه‌ران.
- تذبذب** - مص. ع (ته‌زه‌بزوب - tezezbub):
دوو‌رایی، دوو‌دلی، دوو‌رویی.
- تذرو** - ا (ته‌زه‌رث - tezerv):
که‌له‌شیری، قرقاول.
- تذکار** - مص. ع (ته‌زکار - tezkar):
زیک‌کردن، وه‌یاده‌هیتانه‌وه، یاده‌وه‌ری.
- تذکر** - مص. ع (ته‌زه‌ک‌کور - tezekkur):
په‌ندوه‌رگرتن، یادکردن،
وه‌یاده‌هیتان.
- تذکره** - ا. ع (ته‌زکی‌ره - tezkire):
بیرخه‌ره‌وه، تو‌ماری ژیننامه‌ی‌شاعیران و
نووسه‌ران و عارقان، یاده‌هیتانه‌وه،
نووسین، پاسه‌پو‌رت.
- تذکیر** - مص. ع (ته‌زکیر - tezkir):
به‌نیت‌کردنی‌وشه‌یه‌ک (مذکر)، بیرخستنه‌وه،
دهرس‌دان، په‌ندادان، فیت‌کردن.
- تذکیه** - مص. ع (ته‌زکی‌یه - tezkîye):
هه‌ل‌گبیرسان و خو‌ش‌کردنی‌ئاگر، سه‌رپین،
په‌سندکردن.
- تذلل** - مص. ع (ته‌زه‌لول - tezellul):
خواری‌کیشان، زه‌لیلی‌نواندن، که‌ساسی و
زه‌بوونی.
- تذلیل** - مص. ع (ته‌زه‌لیل - tezlîl):
زه‌لیل‌کردن، سه‌رکو‌تیرکردن، رام‌کردن.
- تذمیم** - مص. ع (ته‌زمیم - tezmîm):
سه‌رکو‌نه‌کردن، سه‌رزه‌نش‌کردن.

- تذنیب** - مص. ع (تهزنیب - teznîb):
پاشکودار کردن.
- تذهیب** - مص. ع (تهزهبیب - tezhîb):
زیرکاری، له زیرگیریا.
- تذیبیل** - مص. ع (تهزییل - tezyîl):
دریژکردنی داوین، شورکردنی جل و بهرگ،
پایین کردن، نووسین له پهراویزی بهرپه‌ری
کتیبیان، پهراویزنووسین.
- تر** - ص (ته‌ر - ter): ته‌ر، تازه، ئاودار،
شیتدار.
- ترا** - ا (ته‌را - tera): دیواری به‌رز،
دیواری سه‌رای پاشایان و قه‌لاو
کاروانسه‌رایان، به‌رهبست.
- ترائب** - ا. ع (ته‌رائیب - teraib):
په‌راسو به‌ند، ئیسکی ده‌فه‌ی سینگ.
- تراب** - ا. ع (توراب - turab): خاک،
خول، زهوی، ناخ.
- تراب** - ا. مص (ته‌راب - terab): تکه‌ی
ئاو، چکان، ته‌ره‌شوع - ئاو ده‌لانندن،
رتوبه‌ت، نمداری.
- ترابیدن** - مص (ته‌رابیدن - terabîden):
ده‌لانندن، تکان، چکان.
- تراپوتیک** - ص. ف (تراپوتیک - trapûtîk):
ده‌رمانناسی، هونه‌ری داو
ده‌رمانکردنی نه‌خوشی.
- تراجیم** - ع (ته‌راجیم - teracim):
بیژگرافی، نووسین و لیک‌دانه‌وه‌و شورقه‌ی
ژیانی که‌سیتک، ژیننامه، سه‌رگوزه‌شته.
- تراخوم** - ا. فر (ته‌راخوم - teraxum):
ته‌راخوما، جوړه نه‌خوشیبه‌کی چاوه.
- ترادف** - ع. مص (ته‌رادوف - teraduf):
هاو و آتایی، ریزبوون، ریزبه‌ستن،
ریزبه‌ندی.
- تراز** - ا (ته‌راز - teraz): نه‌خش و
نیگاری پارچه، گول‌دوژی، پارچه‌ی
ئاوریشیمن.
- تراز** - ا (ته‌راز - teraz): ته‌رازووی
دیاریکردنی به‌رزی و نزمی ئاستی شتیک،
ته‌رازوو.
- تراز** - ا (ته‌راز - teraz): بالانس
(زاراویه‌کی بانکیه).
- ترازنامه** - ا. مر (ته‌رازنامه -
terazname): بیلان، لیستیکه که
ده‌زگان له کو‌تایی سالد دارایی و
قه‌رزی خو‌بانی تیدا ده‌نووسن.
- ترازو** - ا (ته‌رازوو - tetazû): داد،
دادوهری، شایه‌ن، ته‌رازوو، کو‌مه‌له
ئه‌ستیره‌یه‌که، بورجی ته‌رازوو.
- تراژیدی** - ا. فر (تیراژیدی - tirajidî):
تراژیدی، نمایشی کاره‌سات نامیز.
- تراس** - ا. فر (تیراس - tîras): سه‌ریان،
هه‌یوانی به‌رین، بانیزه.
- تراش** - (ته‌راش - teraş): تاشین.
- تراشکار** - ص. ف (ته‌راشکار -
teraşkar): ته‌راشکار، به‌راد.
- تراشه** - ا (ته‌راشه - teraşe): قاز، قازی
کاله‌ک و شوتی، ئه‌وه‌ی له تاشینی داریان
شتی دی برژیتته سه‌ر زهوی.
- تراشیدن** - مص (ته‌راشیدن -
teraşîden): تاشین، له رهنده‌دان،
سافکردنی دارو ته‌خته.
- تراشنده** - ا. فا (ته‌راشه‌نده - teraşene):
که‌سیتک که شتیک پتاشیت.
- تراشیده** - ا. مف (ته‌راشیده -
teraşîde): تاشراو.
- تراضی** - مص. ع (ته‌رازی - terazî):

- رازى بوون، لیکدی رازی بوون، ره زامه ندى.
- ترافیک** - ا. انگل (ترافیک - trafik): هاتووچۆ، مرور، ترافیک.
- تراک** - ا (تہراک - terak): دهنگی شکانی شتییک، درز، قلیش.
- تراکتور** - ا. فر (تراکتور - traktur): تراکتور، مه کینه ی جووت.
- تراکم** - مص. ع (تہراکوم - terakum): کۆمه ل بوون، که له که بوون، به سه ریه کدا که وتن.
- ترام** - ا. فر (تیرام - tiram): پۆ.
- تراموای** - ا. فر (ترامقای - tiramvay): تراموای، قیتاری کاره بایی ناو شار.
- ترانزیت** - ا. فر (تیرانزیت - tiranzît): ترانسیت، تیپه رینی که لویه لی بازرگانی له ولاتیکه وه بو ولاتیکه دی به بی دانی گومرگ.
- ترانزیستور** - ا. انگل (تیرانزیستور - tranzistur): ترانسیستور.
- ترانسپورت** - ا. فر (ترانسپورت - transpurt): نه قل و ئینتیقال، راگویتزان.
- ترانسفورماتور** - ص. فر (تیرانسفورماتور - tiransformator): نامیتریکه بو که م کردنه وه و زۆرکردنی وزه ی کاره با به کار دئ.
- ترانه** - ا. ص (تہرانه - terane): ستران، گۆرانی، ئاواز، تهرو تازه، ماشوقی جوانکیله، قشت، چوارینه.
- تراورس** - ا. فر (تیراقرس - tiravers): تراوهرس، ته خته وه له وحی نه ستووری ژیر ریالی سکه ی قیتار.
- تراوش** - ا. مص (تہراویش - teravîş): تہره شوغ، ئاو ده لان.
- تراولرزچک** - ا. انگل (تراقیله رس چهک - travilers çek): چه کی سه فه ری، چه کی که له بانک ده درئ به موسافیر و موسافیر ده توانئ له ههر ولاتیکا بیهوئ پاره که ی له بانکی نهوئ و دربگریت.
- تراویح** - ا. ع (تہراویح - teravîh): نهو بیست رکاته نویتزی که له شهوانی ره مه زاندا، پاش نویتزی شیوان ده کری، تہراویح، کورته دانیشستنی دوا ی چوار رکات نویتزی له شهوی ره مه زاندا.
- تراویدن** - مص (تہراقیله سیده ن - teravîden): تہره شوغ کردن، ده لانندی ئاو، تہرای.
- تراوش** - ا. مص (تہراویش - teravîş): تہره شوغ، رتوبه ت، شیداری.
- تراونده** - ا. فسا (تہراوقه نده - teravende): شه ریه یان گۆزه یه ک ئاو بده لئینی.
- ترب** - ا (تورب - turb): ترب، تور، تفر.
- ترب** - ا (تہرب - terb): حیل، فیل، فشه، زمان لووسی، ره فتار له رووی ناز یان تۆرانه وه.
- ترب** - ا. ع (تورب - turb): خۆل، خاک، ئاخ.
- ترب** - ص. ع (ترب - tirb): هاوزا، هاوسال، بهزا.
- تربار** - ا. مر (تہربار - terbar): تہرهار، باری میوه ی بیستان.
- تریانتین** - ا. فر (تیری بانیتن - tiribantîn): شوک، شوپه، شوکه، شیله یه که هندی درخت ده ریده دا له

که تیره ده چیت.

تربت - ا. ع (توربهت - turbet): خاک، خول، گور، مزار، نارامگه، قهور، ناخ.

ترچه - ا (تورچه - turbçe): تور، تفر.

ترص - مص. ع (توره بوس - terbus): چاوه پروانی، نیگه ران بوونی رووداو.

تریت - مص. ع (تهریبیهت - terbiyet): په روره رده کردن، ته ریبت دان، فیرکردنی نه دهب و نه خلاق، هه قووت.

تریع - مص. ع (تهریبیهت - terbi): دابه شکردن به سه ر چوار به شدا، چوار قولی.

ترپیل - ا. فر (تورپیل - turpîl): نه ژده ر، جوړه چه کیته بو غه ر قکردنی که شتی دوژمن به کار دیت.

ترت و مرت - ص. مر (تهرت و مهرت - tertu mert): ته رته و ه رته، تارومار، په رت و بلاو، تالان و بوؤ.

ترتیب - مص. ع (تهرتیب - tertîb): ریکخستن، ریک و پیک کردن.

ترتیزک - ا. مر (تهرتیزهک - tertîzek): ته رتیزه.

ترتیل - مص. ع (تهرتیل - tertîl): قسه کردنی سوارو ره وان، خویندنی قورنان به دروستی و دهنگی خویش.

ترجمان - ص. ع (تهرجومان - tercuman): ته رجومان، وه رگیپر، پاچفه که ر، دیلمانج.

ترجمه - مص. ع (ته رجه مه - terceme): وه رگی پران، ته فسیرو شرفه، بیوگرافی، پاچفه کرن.

ترجیع - مص. ع (ته رجیع - tercîh):

داشکان به لایه کدا، ته فزیل دان، ته فزیل کردن.

ترجیع - مص. ع (ته رجییهت - tercî): گه راندنه وه.

ترجیع بند - ا. مر (ته رجییهت به ند - tercî bend): ته رجیع به ند.

ترحم - مص. ع (ته ره هوم - terehhum): ره حم کردن، میهره بانی، به زهیی هاتنه وه.

ترحیب - مص. ع (ته رهیب - terhîb): خیره تیان، مه رحه با کردن، پیشوازی کردن، به رین کردنی شوین.

ترحیم - مص. ع (ته رحیم - terhîm): ره حمت ناردن بو مردوو، میهره بانی کردن، لوتف کردن.

ترخون - ا (ته رخون - terxûn): ته رخون، جوړه سه وزه به که بو خواردن.

ترخیص - ع. مص (ته رخیس - terxîs): روخسه تدان، مؤلته دان، هه رزان کردن.

ترخیم - مص. ع (ته رخیم - terxîm): نه رمه گورانی، کلک برین، قوله کردن، نه رم کردنی ناواز.

ترد - ص (تورد - turd): ته رو تازه، ناسک، تور، هه ر شتیک زوو بشکی.

تردامن - ص. مر (ته ردامنه - terdamen): داوین ته ر، داوین پیس، به دناو، گوناحکار، تاوانبار.

تردد - مص. ع (ته ره ددود - terddud): هاتووچو، دوو دل بوون، راپایی، ئیسسهال و سکه چوون.

تردست - ص. مر (ته رده ست - terdest): ته رده س، چوست و چالاک، لیسهاتوو، زرینگ، فیلباز.

تردید - مص. ع (ته ردید - terdîd):

- ره تکرده وه، دانه وه، دوو دل کردن، دوو دلی، راریبی.
- ترزیان** - ص. مر (تهرزه بان - terzeban):
تهر زمان، زمان تهر، دهم تهر، قسه زمان.
ترس - ا (تهرس - ters): ترس، خوف.
- ترس** - ا. ص (توروس - turus): زوی سهخت و رهق، ئهرزیک که بیل کاری تی نهکات و به زحمهت هه لکه نری.
- ترس** - ا. ع (تورس - turs): سه نگر، مه تال، سپهر، قه لغان.
- ترسا** - ص. فا (تهرسا - tersa): ره بن، مه سیحی، عیسیایی مه زهب، خواناس.
- ترسان** - ص. فا (تهرسان - tersan): له خوا ترس، ترسکار، زاهید.
- ترساندن** - مص (تهرساننده - tersanden): ترساندن، تۆقاندن.
- ترساننده** - ا. فا (تهرساننده - tersanende): ترسینه ر، که سیکی به کیکی دی بترسینه.
- ترسکار** - ص. فا (تهرسکار - terskar): تهر که دنیا، له خوا ترس، ترسکار، زاهید، عیسیایی مه زهب.
- ترسل** - مص. ع (تهرسلول - tersslul): نامه نووسین.
- ترسناک** - ص. م (تهرسناک - tersnak): ترسناک، به ترس، به خوف.
- ترسو** - ص (تهرسو - tersu): ترسنوک، بی دل، بی جورتهت، بیوره، نه ویر.
- ترسیدن** - مص (تهرسیدهن - tersiden): ترسان، خوف کردن.
- ترسنده** - ا. فا (تهرسنده - tersende): که سیکی که بترسیت.
- ترسیده** - ص. مف (تهرسیده - terside):
- terside**: ترساو.
- ترسیم** - مص. ع (تهرسیم - tersim): ره سم کردن، نیسه شانه دانان، نه خسه کیشان.
- ترش** - ص (تورش - turş): تورش، ههر شتی که تامی سرکه بدات، ترش، سماق.
- ترشا** - ا (تورشسا - turşsa): دل کزئی، ترشانی گه ده.
- ترشح** - مص (تهررشوه - tereşşuh): تهره شوع، ده لان.
- ترشرو** - ص. مر (تورش رو - turşrû): توره، رووگرژ، تونده خوو، مؤن.
- ترشک** - ا (تورشسهک - turşek): ترشوک، ترشوک.
- ترشی** - ا (تورشی - turşî): ترشیات.
- ترصد** - مص. ع (تهررسود - teressud): چاودیری، نیگابانی، چاوه پروانی.
- ترصیع** - مص. ع (تهرسیء - tersi'ê): جه واهیرنیشان.
- ترضیه** - مص. ع (تهرزییه - terziye): رازی کردن، خوشحال کردن.
- ترعه** - ا. ع (تورئه - tur'e): که نالی ئاو، وه کو که نالی سوئیس، ده رگا، باخچه، زارکی جوگه یان ئه ستیل.
- ترعیب** - مص. ع (تهرئیب - ter'ib): ترساندن.
- ترغیب** - مص. ع (تهرغیب - terxib): هینانه که لکه له، هینانه ره غبته و ئاره زوو.
- ترف** - ا. مص. ع (تهرفه - teref): خوشگوزهرانی.
- ترفند** - ا. ص (تهرفه ند - terfend): فیل، درو، قسه ی بیهوده، ههرزه ویرتی.

- ترفه** - مص (تهره فوه - tereffuh):
 ئاسووده بی، خوشگوزهرانی.
- ترفیعی** - مص. ع (تهرفیء - terfi'):
 بهرزکردنه وه، بهرزبوونه وه، بهرزکردنه وهی پله.
- ترفینه** - ا (تهرفینه - terfine):
 کەشکین، کەشکاو، کەشکەوا.
- ترفییه** - ع - مص (تهرفییه - terfi):
 ره فاهیهت، ئیسراحت و خوشگوزهرانی.
- ترقب** - مص. ع (تهره غوب - terexxub):
 چاودیری، چاوه پروانی، پاسهوانی، نیگابانی.
- ترقص** - مص - ع (تهره غوس - terxxus):
 سه ما کردن، ره قسین، هه لپه رکئی.
- ترقوه** - ا ع (تهره غوقه - terxuve):
 چه له مه.
- ترقه** - ا (تهره غه - terexe):
 ته ره قه.
- ترقی** - مص. ع (تهره غی - terexi):
 ته ره قی، پیشکەوتن، بهرزبوونه وه.
- ترقیعی** - مص. ع (تهرقیء - terxi'):
 پینه کردن، پیکه وه دروونی پارچه ی چوار گوشه ی رهنگاو رهنگ.
- ترقیم** - مص. ع (تهرغیم - terxim):
 نووسین، خهت کیشان، ژماره لیدان.
- ترک** - ا (تهره ک - terek):
 خه نه کی دهوری هه سارو قه لآو باغ و نه و شتانه، درز، قلیش.
- ترک** - ا (تهرک - terk):
 کلا و خود.
- ترک** - ا (تهرک - terk):
 بهشی دو اوهی زین که هه گبهی له سه ر داده به ساتن.
- ترک** - مص. ع (تهرک - terk):
 ته رک کردن، وازلیهیتان، دهسته به راداریون.
- ترکاندن** - مص (تهرکاندن - terkanden):
 تورکاندن، ته قانندن، شکاندن، درز تیکه و تن.
- ترکاننده** - ا. فا (تهرکاننده - terkanende):
 تورکینه ر، نه وهی شتییک بتروکیین، نه وهی درز به خاته شتی.
- ترکتاز** - ا. مص (تورک تاز - turktaz):
 هیترشی خیراو له نکاو به مه بهستی تالان و برۆ (وه کو تورکانی کۆن).
- ترک جوش** - ا (تورک جوش - turk cûş):
 گۆشتی نیوه کول، گۆشتا و یان هه ر خواردنێ که گۆشته که ی نیوه کول بئ.
- ترکش** - ا (تهرکهش - terkes):
 تیردان.
- ترکه** - ا. ع (تهریکه - terike):
 پاشماوه، میرات، نه و مالهی له پاش مردوو به جی ده مین.
- ترکه** - ا (تهرکه - terke):
 ته رکه، شول، تول، شولک.
- ترکیب** - مص. ع (تهرکیب - terkib):
 سوار کردن، لیکدان، تیکه ل کردن، ئاویتنه کردن.
- ترکیب بند** - ا (تهرکیب به بند - terkibbend):
 ته رکیب به بند.
- ترکیدن** - مص (تهرکیدن - terkiden):
 ته ره کین، درز بردن، قلیشان، ته قین.
- ترکیده** - ا. مف (تهره کیده - terekide):
 درز بردوو، شق بردوو، قه له شاو، ته قیوه.
- ترلان** - ا (تهرلان - terlan):
 مه لیککی راوکه ره له تیره ی بازو شه هین.
- ترلیون** - ا. فر (ترلیون - tirliyun):
 هه زار میلیارد.

- تریلیون** - ا. فر (تریلیون - tirîlîyun):
هزار بلیون.
- ترم** - ا. فر (تیرم - tirm): کۆتایی،
دوایی، سه‌ره‌نجام، مؤلّه‌ت، ماوه، به‌ش،
بر، بنه‌تا.
- ترمز** - ا. (تورموز - turmuz): ئوستۆپ.
- ترموس** - ا. انگل (تیرمۆس - tirmos):
ترمۆز.
- ترمومتر** - ا. فر (تیرمومیتر -
tirmumitr): گهرماپیتو، تیرمۆمه‌تهر.
- ترمه** - ا. (تیرمه - tirme): تورمه،
سرکه‌یی، هه‌وری.
- ترمه** - ا. (تهرمه - terme): لبادی ژیر
زینی ئه‌سپ، نه‌رمه‌زین.
- ترمیم** - مص. ع (تهرمیم - termîm):
چاک کردنه‌وه، نوێژه‌نکردنه‌وه‌ی بینا.
- ترن** - ا. فر (تیرهن - tiren): قیتار،
سکه‌ی قیتار، شه‌مه‌نده‌فه‌ر.
- ترن** - ا. مر (تهرهن - teren): نه‌سته‌ره‌ن،
جوړه‌گوله‌باختیکی بچووکه.
- ترناس** - ا. (تهرناس - ternas): ترینگه،
ئه‌وه‌ده‌نگه‌یه‌که‌له‌کاتی تیرهاویشتن‌دا‌له
که‌مانه‌وه‌دی.
- ترنانه** - ا. (تهرنانه - ternane): پیخۆر.
- ترنج** - ا. (توره‌نج - turenc): ترنج،
که‌بات.
- ترنج** - ا. (تورونج - turunc): تیک
ترنجاو، چیندار، وشکه‌وه‌بوو.
- ترنجبین** - ا. (تهره‌نجه‌بین - terencebîn):
جوړه‌گه‌زۆیه‌که، ترنجه‌مین، ده‌رمانیکه‌له
گیاو‌درکی وشترا‌لوک‌ساز‌ده‌بێ.
- ترنجیدن** - مص (تورونجیدن -
turuncîden): ترنجان، ترنجاندن.
- ترنجیده** - ا. مف (تورونجیده -
turuncîde): تی ترنجراو، به‌زۆری تی
خراو، تی ناخراو.
- ترنگ** - ا. (تهره‌نگ - tereng): ترینگه‌ی
ژیبی تار، ده‌نگی ژیبی که‌وان‌له‌کاتی تیر
هاویشتن‌دا.
- ترنگیدن** - مص (تهره‌ن‌گییدن -
terengîden): ترنگانه‌وه.
- ترنم** - مص. ع (تهره‌ننوم - terrenum):
گۆزانی‌گوتن، نه‌رمه‌گۆزانی‌به‌ده‌نگ‌و
ئاوازی‌خۆش.
- ترنیان** - ا. (تهره‌نیان - terenyan):
تلیانه، قهرتاله، سه‌به‌ته، تریانه.
- تروال** - ا. (تهرثال - terval): لقی
ناسکی دره‌خت، شول، ته‌رکه، گه‌لای‌گیا،
لاسکی‌گیا.
- تروپ** - ا. فر (تروپ - trup): ده‌سته،
گروپ، تاقتیک‌که‌یه‌ک‌کاریان‌هه‌بێ.
- تروور** - ا. فر (تیرور - tirur): تیرۆر،
ترساندن، کوشتن‌و‌له‌نیو‌بردنی‌ناحه‌زو
نه‌یار، رییدان، لیخه‌فتان.
- تروریست** - ص. فر (تیرورریست -
tirurîst): تیرۆریست، پیاوکوژ، ئه‌وه‌ی
بۆ‌گه‌بیشتنه‌مه‌به‌ست‌که‌سپیک‌غافل‌کوژ
بکات، غافل‌کوژ، ریپه‌در.
- تروریسم** - ا. فر (تیرورریزم - tirurîsim):
تیرۆریزم، کرده‌ی تیرۆر.
- تروست** - ا. انگل (تروست - trust):
هاوکاری‌چهند‌ده‌زگایه‌کی‌پیشه‌سازی‌یان
بازرگانی‌بۆ‌به‌رقه‌رارکردنی‌نرخ.
- تراست** - ا. انگل (تراست - trast):
ترومبون - ا. فر (تیرومبون -
tirumbün): جوړه‌سازیکه‌هه‌واپیه‌له

- ترامپیت ده‌چیت. ترامپیت - ا. فر (تیرومپیت - tirumpît): ترامپیت.
- ترویج - مص. ع (تهرقیج - tervîc): ره‌واج پی دان، ره‌واکردن، حه‌لال کردن، هه‌رهمین کردن.
- ترویحه - ا. ع (تهرقیهه - tervîhe): دانیشتن، سوکه پشوو، (بروانه‌ترویح).
- تروییه - مص. ع (تهرقییه - tervîye): پاراوکردن، ئاو هه‌لگرتن بۆ سه‌فه‌ر، هزرکردن له کاریکدا، رۆژی هه‌شته‌می ذی حه‌جه که ده‌ستپیتکی حه‌جه.
- تره - ا (ته‌ره - tere): جوړه سه‌وزه‌یه‌که.
- ترهات - ا. ع (تورهات - turehat): تورهات، قسه‌ی قوړو بی مانا، هه‌رزه‌ویژی.
- تره‌هب - مص. ع (ته‌ره‌ه‌وب - terehhub): ره‌به‌نایه‌تی، بوونه ره‌به‌ن، عیباده‌ت کردن.
- تره‌بار - ا. مر (ته‌ره‌بار - terebar): ته‌ره‌بار، باری میوه‌ی بیستان، سه‌وزه‌و میوه‌جات.
- ترهه - ا. ع (تورههه - turehe): هه‌رزه‌ویژی، قسه‌ی قوړ، تورهات.
- ترهیب - مص. ع (ته‌رهیب - terhîb): ترساندن، توّقاندن، رپیدان.
- تریاق - ا. ع (تریاق - tiryax): تلیاک، ئه‌فیون، به‌نج، به‌نگ.
- تریاک - ا (ته‌ریاک - teryak): تلیاک، تریاق، ئه‌فیون.
- تریان - ا (ته‌ریان - teryan): تلیانه، قه‌رتاله، سه‌به‌ته.
- تریبون - ا. فر (تریبون - tirîbûn): تریبون، سه‌کو، مینیه‌ر، مه‌نه‌سه.
- تریبه - ا. ع (ته‌ریبه - terîbe): په‌راسووبه‌ند، ده‌فه‌ی سینگ.
- تریت - ا (تیریت - tirît): تیریت، نان تیگوشه، نانه‌ولا.
- تریز - ا (تیریز - tirîz): تیریز، گرۆل، سی سوچیک له په‌راویزی کراسدا.
- تریشه - ا (ته‌ریشه - terîşe): ته‌ریشه، کوژه‌ری دار، ورده کاغه‌ز، ئاردی دار.
- تریشین - ا. فر (تیریشین - tirîşîn): جوړه کرمتیکی میمله.
- تریکو - ا. فر (تریکو - trîko): جوړه قوماشیکه.
- تیز - ا. فر (تیز - tiz): تیز، کو‌تایی نامه، نامه‌ی دکتورا، نامه‌یه‌ک که خویندکار پاش ته‌واو کردنی زانکو دای ده‌نی و له کو‌ریک دا به‌رگری لی بکات.
- تزامم - مص. ع (ته‌زاهوم - tezahum): قه‌ره‌بالغی کردن، خپرونه‌وه‌و تیک‌چرژانی خه‌لک له‌یه‌ک شوینا، هه‌یشه‌تی کردن.
- تزیاد - مص. ع (ته‌زایود - tezeyud): زیاد بوون، زۆربوون.
- تزریق - مص. ع (ته‌زریغ - tezirîx): ده‌رزی لیدان، شریقه لیدان.
- تزکیه - مص. ع (ته‌زکیه - tezkîye): زه‌کاتدان، هه‌لبژاردن، په‌سندکردن، پاک کردن.
- تزلزل - مص. ع (ته‌زه‌لزول - tezel zul): له‌رزین، جولان، سست بوون، بزوتن، شله‌ژان.
- تزوج - مص. ع (ته‌زه‌قشوج - tezevuc): زه‌وجین، زه‌ماوه‌ند کردن.
- تزویدج - مص. ع (ته‌زقیج - tezvîc):

- زده‌ماوند کردن، هاوسه‌رگرتن.
تزویر - مص. ع (ته‌زقیر - tezvîr):
 درو کردن، درو ریک‌خستن، حیلہ کردن،
 فریودان، ساخته، ساخته‌کاری.
تزیید - مص. ع (ته‌زیید - tezyîd):
 زیاد کردن.
تزیین - مص. ع (ته‌زیین - tezyîn):
 رازاندنه‌وه، جوان کردن، خه‌ملاندن.
تژ - (تیژ - tij): چرو، چوزه‌ره، چه‌که‌ره،
 چه‌قه‌ره.
تسامح - مص. ع (ته‌ساموه -
 tesamuh): ئاسان‌گرتن، لیبوردی.
تساوی - مص. ع (ته‌سافی - tesavî):
 یه‌کسانی، به‌راه‌ری.
تساهل - مص. ع (ته‌ساهول - tesahul):
 ئاسان‌کاری، نهرمی‌نواندن، گوی‌نهدان.
تسبیح - مص. ع (ته‌سبیح - tesbîh):
 سوبخانه‌للا‌گوتن، یادکردنی‌خوا به‌پاکی،
 ته‌زییج.
تست - ا. انگلا (تیسست - tîst): تیسست،
 تاقتیکردنه‌وه، ساوکه‌کردنه‌وه.
تسجیع - مص. ع (ته‌سجی - tescî):
 سه‌جه‌ع‌بیژی، قسه‌کردنی‌سه‌روادار.
تسجیل - مص. ع (ته‌سجیل - tescîl):
 تو‌مارکردن، په‌یمان‌به‌ساتن، مؤزکردنی
 قه‌واله.
تسخر - مص. ع (ته‌سه‌خور -
 tesexxur): سوخره‌کاری، سوخره،
 بیگاری، رام‌بوون، زه‌لیل‌بوون.
تسخیر - مص. ع (ته‌سخیر - tesxîr):
 رام‌کردن، زه‌لیل‌کردن، که‌ساس‌کردن،
 بیگاری‌بی‌کردن.
تسدیس - مص. ع (ته‌سدیس - tesdîs):
- کردن به‌شه‌ش‌به‌شه‌وه، شه‌ش‌پالوو،
 شه‌ش‌قو‌لی.
تسریر - مص. ع (ته‌سری - tesrî):
 خیراکردن، بله‌زکردن.
تسطیح - مص. ع (ته‌ستیه - testîh):
 هه‌موارکردن، پان‌کردن، هه‌موارکردنی
 زه‌وی.
تسوع - ا. ع (توس - tus):
 نوبه‌ک.
تسع - ا. ع (تیس - tis): نو، ژماره
 نو.
تسعون - ا. ع (تیسعون - tis'ûn):
 نه‌وده.
تسعیر - مص. ع (ته‌سئیر - tes'îr):
 نرخ‌دانان، دیاری‌کردنی‌نرخ و به‌های
 شتیک.
تسقیه - مص. ع (ته‌سغیه - tesxîye):
 ئاودان، پاراوکردن.
تسکین - مص. ع (ته‌سکین - teskîn):
 دل‌دانه‌وه، ئارام‌کردن، هیئوراندن، سوکنایی
 دان.
تسلسل - مص. ع (ته‌سه‌لسول -
 teselsul): ریز، زنجیره، یه‌ک‌له‌دوی
 یه‌ک.
تسلط - مص. ع (ته‌سه‌لوت -
 tesellut): زال‌بوون، بالادست‌بوون،
 بالا‌دهستی‌به‌سه‌ر‌که‌سیکا.
تسلی - مص. ع (ته‌سه‌لی - tesellî):
 خه‌له‌سین‌له‌خه‌م، سه‌بوری، ته‌سه‌لاهاتن،
 سوکنایی‌هاتن.
تسلیت - مص. ع (ته‌سلییه‌ت -
 teslîyet): دل‌دانه‌وه، سه‌ره‌خو‌شی، سه‌ر
 سه‌لامه‌تی، ره‌خسین‌له‌په‌ژاره.

- تسلیح** - مص. ع (تہسلیحہ - teslîh):
چہک پیچیدن، چہک ہلگرتن،
چہکدار کردن.
- تسلیم** - مص. ع (تہسلیم - teslîm):
خوودہستہوہدان، تہسمیل.
- تسمہ** - ا (تہسمہ - tesme): قایشی
چہرم، قایش.
- تسمیط** - مص. ع (تہسمیت - tsmît):
ہہلواسینی شتیک، رہاکردنی قہرزدار،
مسہمت (لہشعردا)، خاموش بوون.
- تسمیہ** - مص. ع (تہسمیہ - tesmîye):
ناوانان.
- تسنن** - مص. ع (تہسنن - tesennun):
قہبول کردن سونہت و
تہریقہت، تہہلی سونہت، سونہتگہرایی.
- تسنیم** - مص. ع (تہسنیم - tesnîm):
پرکردنی قاپ، ناوی سہرچاودہیہ کہ لہ
بہہشت.
- تسو** - ا (تہسو - tesû):
یہک سہعات لہ
۲۴ سہعاتہی شہوو روژ، حہبیہ.
- تسويد** - مص. ع (تہسقید - tesvîd):
رہشکردن، رہشنووس، رہشنووسی.
- تسویہ** - مص. ع (تہسقیہ - tesvîye):
راستکردنہوہ، یہکسان کردن، تہخت کردن،
بہرانبہری.
- تسهیل** - مص. ع (تہسہیل - teshîl):
ناسانکردن، ناسانکاری.
- تسہیم** - مص. ع (تہسہیم - teshîm):
بہش بہش کردن، بہشدار کردن، بہشبنہندی.
- تسائم** - مص. ع (تہسائم - teşa'im):
رہشبینی، بی تومیدی.
- تسابہ** - مص. ع (تہسابوہ - teşabuh):
لیکچوون، چونبہکی.
- تساجر** - مص. ع (تہساجور - taşacur):
ململانی، قہرقہشہ، وہشہرہاتن، رق
بہرقی.
- تشبث** - مص. ع (تہشہبوس - teşebbus):
تہشہبوز، روولینان، چنگ
لی گیر کردن.
- تشبہ** - مص. ع (تہشہبوہ - teşebuh):
ہاو شہبوہبون، لاسایی کردنہوہی
کہسپک.
- تشبیب** - مص. ع (تہشہیب - teşbîb):
یادکردنی روژگاری گہنجی و دلداری و
کامہرانی، ہینانہوہی چہند بہیتیک لہمہر
عہشق و جہوانی یان وہسفی سروشت لہ
سہرہتای قہسیدہدا.
- تشبیہ** - مص. ع (تہشہبہ - teşbîh):
شوہانندن.
- تشت** - ا (تہشت - teş) : تہشت.
- تشتت** - مص. ع (تہشہتتوت - teşettut):
پہریشان بوون، پہراگہندہ
بوون، پہرتہوازہبوون.
- تشتہر** - ا (تہشتہر - tişter): ناوی
خواوہندیکہ لہ تایینی زہردہشتییدا،
فریشتہی باران، بہلاتینی سیروس-ی پی
دہلین.
- تشجیع** - مص. ع (تہشجی - teşcî):
جورئہت خستنہبہر، ہاندان، گالدان.
- تشخص** - مص. ع (تہشہخوس - teşexxus):
گہورہبوون، گہورہبی،
بہشہخسیہتی، بہکہسایہتی بوون.
- تشخیص** - مص. ع (تہشخیس - teşxîs):
جیاکردنہوہی شتیک لہ
شتیک، ناسینہوہ، دیاریکردن.
- تشدد** - مص. ع (تہشہددود - teşaddud):

- دل.
- تشک** - (توشهک - tuşek): دوشهک، دوشهگ.
- تشکر** - مص. ع (تیشهکور - teşekur): تیشهکور، سویاس، منهت.
- تشکل** - مص. ع (تیشهکول - teşekul): شیشه پیداکردن، پیکهاتهبوون.
- تشکیک** - مص. ع (تیشهکیک - teşkîk): خستنه گومانهوه.
- تشکیل** - مص. ع (تیشهکیل - teşkîl): دروست کردن، بهریاکردن، دامهزاندن.
- تشمیم** - مص. ع (تیشهمیم - teşmîm): بژن کردن.
- تشنج** - مص. ع (تیشهنونج - teşennuc): تیکشکانی نازای بهدهن، رهق بوون، لهرزین، گرزبوون.
- تشنه** - ص (تیشهنه - tişne): تینوو.
- تشنیع** - مص. ع (تیشهینی - teşnî): جنیودان، ئاشکراکردنی عیب و عار، ریسواکردن.
- تشویر** - مص. ع (تیشهشیر - teşvîr): ئاماژهکردن، شهرمهزارکردن، شهرمهزاری، ئاژاوه.
- تشویش** - مص. ع (تیشهشیش - teşvîş): تیکدان، پیکدادان، ئالوزکان، شیواندن.
- تشویق** - مص. ع (تیشهشویق - teşvîx): هیئانه شهوق، به ئارهزوو هیئان، ستایش و ئافهرین، هاندان.
- تشهد** - مص. ع (تیشهههد - teşehhud): شایهت خوازتن، ئاماژهو گهواهی، شادههیئان.
- تشدد** (teşeddud): رهقی نواندن، توندی کردن.
- تشدید** - مص. ع (تیشهدید - teşdîd): سهختگیری، توندگیری، قایم کردن.
- تشر** - (تیشهشر - teşer): تیشهشر، تانه، قسهی توپکلدار.
- تشریف** - مص. ع (تیشهشرف - teşeruf): گهورهبوون، شهرف پی بران، مشهرف بوون.
- تشریح** - مص. ع (تیشهشریه - teşrîh): شهرح و شروقهکردن، توپکاری.
- تشریح** - مص. ع (تیشهشریء - teşrî'): روونکردنهوهی ریگه یان شهربعهت. دهستووردانان.
- تشریف** - مص. ع (تیشهشریف - teşrîf): شهرف پیدان، هاتن، پیشوازی کردنی ئابرومه ندانه.
- تشریق** - مص. ع (تیشهشریق - teşrîx): روو کردنه روزهلات، جوان بوون، وشکهوهکردنی گوشت له بهر هتاو.
- تشریک** - مص. ع (تیشهشریک - teşrîk): شهریک کردن، بهستنی قهیتانی پیتلاو.
- تشرین** - (تیشهشرین - tişrîn): ههردوو مانگی ۱۰ و ۱۱.
- تشیع** - مص. ع (تیشهشعیوب - teşe'ub): پهراگندهبوون، پهرتته وازهبوون، پهرت و بلاو بوونهوه، لق لی بوونهوه، تهرزلیبوونهوه.
- تشیع** - مص. ع (تیشهشعیو - teşe'su'): درهخشانهوه، درهوشانهوه.
- تشیفی** - مص. ع (تیشهشفی - teşefî): ئارام بوونهوه، چاکبوونهوه، ئاسوودهیی

تشی - (تهشی - tešî) : سیخور، سیخ چوله.

تشیخ - مص. ع (تهشهیخ - tešeyyux) : پیرویون.

تشیع - مص. ع (تهشهیوع - tešeyyu) : پیرووی کردن، بوونه شیعه، شیعه‌گرایی.

تشیید - مص. ع (تشیید - tešyîd) : بینا کردن، به‌رزکردنی دیوار یا خانوو.

تشییع - مص. ع (تشییع - tešyî) : به‌ریت کردن، به‌شداری کردن له ناشتنی مردودا.

تصاحب - مص. ع (تصاهوب - tesahub) : داگیر کردن، زهوت کردن، به‌خاوهن بوون، دهست به‌سه‌راگرتن، به‌دهست هیتان.

تصادف - مص. ع (تصادوف - tesaduf) : گه‌بیشتنه یه‌کدی به‌ریت‌کوت، پیتک گه‌بیشتن، تصادوف، حادیهسه.

تصادوم - مص. ع (تصادوم - tesadum) : پیتک‌دادان، تامپون.

تصاریف - ا. ع (تصاریف - tesarîf) : رووداوپن روژگار، دهورانی زه‌مانه، کاره‌ساتین روژگار.

تصاعد - مص. ع (تصعائد - tesa'ud) : به‌رزبوونه‌وه، چوونه‌سه‌ر.

تصانيف - مص. ع (تصانيف - tesanîf) : پولین کردن، نووسین و ریت‌خستن کتیب، شیعر گوتن، جوړه شیعریت‌ک به‌گورانی ده‌گوتری.

تصاوير - ع (تصاوير - tesavîr) : وینه، نیگاران، په‌رده‌ی نیگارکیتی.

تصحیح - مص. ع (تهس‌هیخ - teshîh) : راست‌کردنه‌وه، هه‌له‌گیری، هه‌له‌چنی، هه‌له‌بژتری.

تصحیف - مص. ع (تهس‌هیف - teshîf) : هه‌له‌کردن له نووسیندا، گورینی وشه به‌که‌م کردن یا زیاد کردنی خاله‌کانی، یا ن جیت‌گوریتی پیته‌کانی.

تصدق - مص. ع (تهسه‌ددوغ - tessedux) : سه‌ده‌قه‌کردن، خیر کردن، به‌لا‌گه‌ردان، به‌لا‌وه‌گیتی.

تصدی - مص. ع (تهسه‌ددی - teseddî) : هاتنه‌پیش، له‌ئه‌ست‌گرتنی کارتیک، دهست پیت‌کهری.

تصدیر - مص. ع (ته‌سدیر - tesdîr) : دهست پیتک، دانیشتن له‌سه‌رووی مه‌جلیس، دیباجه، پیت‌سه‌کی کتیبان.

تصدیع - مص. ع (ته‌سدی - tesdî) : گزیه‌ندانه‌وه، سه‌ریه‌شه‌دروست‌کردن، نه‌زیه‌تدان.

تصدیق - مص. ع (ته‌سدیخ - tesdîx) : باوه‌ر کردن، سه‌لماندن، شایه‌تی دان له‌سه‌ر دروستی کارتیک.

تصرف - مص. ع (ته‌سه‌روف - teseruf) : به‌دهست هیتان، دهست‌کاری کردن، زهوت کردن، داگیر کردن.

تصریح - مص. ع (ته‌سریه - tesrîh) : سه‌راحت‌گویی، راشکاوی، ئاشکرا کردن، قسه‌ی ئاشکراو له‌روو.

تصریف - مص. ع (ته‌سریف - tesrîf) : گه‌ردانی وشه، دهست‌کاری کردن، گورین.

تسعید - مص. ع (ته‌سعید - tes'îd) : به‌رزبوونه‌وه، به‌رزکردنه‌وه.

تصغیر - مص. ع (ته‌سغیر - tesxîr) :

تشی - (تهشی - tešî) : سیخور، سیخ چوله.

تشیخ - مص. ع (تهشهیخ - tešeyyux) : پیرویون.

تشیع - مص. ع (تهشهیوع - tešeyyu) : پیرووی کردن، بوونه شیعه، شیعه‌گرایی.

تشیید - مص. ع (تشیید - tešyîd) : بینا کردن، به‌رزکردنی دیوار یا خانوو.

تشییع - مص. ع (تشییع - tešyî) : به‌ریت کردن، به‌شداری کردن له ناشتنی مردودا.

تصاحب - مص. ع (تصاهوب - tesahub) : داگیر کردن، زهوت کردن، به‌خاوهن بوون، دهست به‌سه‌راگرتن، به‌دهست هیتان.

تصادف - مص. ع (تصادوف - tesaduf) : گه‌بیشتنه یه‌کدی به‌ریت‌کوت، پیتک گه‌بیشتن، تصادوف، حادیهسه.

تصادوم - مص. ع (تصادوم - tesadum) : پیتک‌دادان، تامپون.

تصاریف - ا. ع (تصاریف - tesarîf) : رووداوپن روژگار، دهورانی زه‌مانه، کاره‌ساتین روژگار.

تصاعد - مص. ع (تصعائد - tesa'ud) : به‌رزبوونه‌وه، چوونه‌سه‌ر.

تصانيف - مص. ع (تصانيف - tesanîf) : پولین کردن، نووسین و ریت‌خستن کتیب، شیعر گوتن، جوړه شیعریت‌ک به‌گورانی ده‌گوتری.

تصاوير - ع (تصاوير - tesavîr) : وینه، نیگاران، په‌رده‌ی نیگارکیتی.

- بچووک کرده‌وه، شکاننده‌وه.
تصفح - مص. ع (تسهه ففوه-
 (teseffuh): سه‌رنجدانی ورد، قوول
 روانین، موتالاکردنی کتیب به وردی و په‌ره
 په‌ره.
تصفیه - مص. ع (تسه‌فیه - tesfiye):
 سافکردن، پاک کرده‌وه، نه‌هیشتنی
 ناکوکی، پاک له پاک کرده‌وهی قهرزو
 حیساب.
تصلب - مص. ع (تسهه للوب-
 (tesellub): رهق بوون.
تصمیم - مص. ع (تسه‌میم - tsmîm):
 لیبران، هیممه‌ت کردن، عه‌زم کردن،
 بریاردان.
تصنع - مص. ع (تسهه ننوء-
 (tesennu'): رواله‌تبازی، خو‌رازانه‌وه،
 خو‌نوندنی ده‌ستکرد.
تصنیف - مص. ع (تسه‌نیف - tesnîf):
 پۆلین کردن، شیعرگوتن، کو‌کردنه‌وه،
 نووسینی کتیب.
تصور - مص. ع (تسهه قور- tsevvur):
 خیال کردن، وینا کردن، نه‌ندیشه‌کردن.
تصوف - مص. ع (تسهه شثف-
 (tesvvuf): بوونه سو‌فی، ده‌رویشی،
 په‌لاس پو‌شی، ناوی ته‌ریقه‌تیکی ئاینیه.
تصویب - مص. ع (تسه‌شقیب - tesvîb):
 مساده‌قه، را له‌سهردان، ره‌زامه‌ندی
 نه‌نجوومه‌نی وه‌زیران له‌سهر بریاران.
تصویر - مص. ع (تسه‌سقییر - tesvîr):
 وینه‌گرتن، نیگارکیشان.
تصویره - ا. ع (تسه‌سقییره - tesvîre):
 په‌یکه‌ر، په‌رده‌یه‌ک که وینه‌ی که‌سیتک یا
 شتیکی له‌سهر بکیشری.
- تضاد** - مص. ع (ته‌زاد - tezad):
 دژایه‌تی کردن، ناکوکی، ناتهبایی،
 دژایه‌تی.
تضاریس - ا. ع (ته‌زاریس - tezarîs):
 ددانه، شتی ددانه‌دار.
تضامن - مص. ع (ته‌زامون-
 (tezamun): زه‌مانه‌تکردنی یه‌کتر،
 بوونه‌که‌فیل، هاوکاری.
تضحیه - مص. ع (ته‌زه‌یهه-
 (tezhîye): قوربانی، سه‌برپینی مه‌رو
 وشترو... بو‌قوربانی.
تضرر - مص. ع (ته‌زه‌رور - tezerur):
 زه‌ره‌رکردن، زیان کردن.
تضرع - مص. ع (ته‌زه‌روء - tezeru'):
 لالانه‌وه و پارانه‌وه.
تضریب - مص. ع (ته‌زریب - tezrîb):
 لیدانی توند، فیتنه‌گپران، تیکدانی میانی
 دوو‌که‌س.
تضریس - ا. ع (ته‌زریس - tezrîs):
 ددانه‌کردن، گپ‌نگر‌نکردن.
تضعیف - مص. ع (ته‌زئیف - tez'îf):
 لاواز کردن، دوو‌چه‌نانه کردن، دوو
 به‌رانبه‌رکردن.
تضمون - مص. ع (ته‌زه‌مون-
 (tezemmun): قه‌بول کردن، گرتنه‌وه.
تضمین - مص. ع (ته‌زمین - tezmîn):
 زه‌مانه‌ت کردن، تی‌هه‌ل‌کیش (له
 شیعدا)، خستنه‌په‌نای خو، گونجاندن.
تضییع - مص. ع (ته‌زییء - tezyî'):
 زیاه‌کردن، خه‌سار کردن، فه‌وتاندن، له
 که‌لک خستن.
تضییق - مص. ع (ته‌زییخ - tezyîx):
 ته‌نگا و‌کردن، ته‌نگ پی‌هه‌ل‌چنین،

- خستنه ته نگانه .
تطابق - مص. ع (ته تابوغ - tetabux):
 چون یه کی، جووت بوون.
تطاول - مص. ع (ته تا فاول - tetavul):
 گهردن کی ششی، دهست دریتی
 کردن، ته عه داکردن.
تطبیق - مص. ع (ته تبیغ - tetbîx):
 بهرانبه ری، بهرانبه ر کردنی دوو شت له گه ل
 یه کدا.
تطمیع - مص. ع (ته تمیء - tetmî'):
 ته ماع خستنه بهر.
تطور - مص. ع (ته ته قور - tetevvur):
 گوران، په ره سه نندن. نه مه شتیکی زور
 باشه
تطوع - مص. ع (ته ته قوء - tetevvu'):
 گوپرایه لی، گهردن که چی، خو به خشین،
 نه نجامدانی کاریک به مه بهستی عیبادهت
 و چاکه.
تطویل - مص. ع (ته ته قیل - tetvîl):
 تول پی دان، درپژ کوردنه وه، درپژداری
 بیپه وده.
تطهیر - مص. ع (ته ته هیر - tethîr): پاک
 کردن، شوشتن، ته هاروت، پاکژ کوردنه وه،
 پاکسازی.
تطیر - مص. ع (ته ته یور - teteyyur):
 ره شینی، به دیه غبالی.
تظاهر - مص. ع (ته زاهور - tezahur):
 پشتگرتنی یه کدی، ناشکرابوون،
 خونواندن، پشتیوانی و هاوکاری کردنی
 یه کدی.
تظلم - مص. ع (ته زه للوم - tezellum):
 زولم کیشان، دادخواستن، گله یی کردن،
 سکا لاکردن له زولم و زوری که سیک.
- تعاب** - مص. ع (ته تاتوب - teatub):
 گله یی کردن، گازانده کردن له یه کدی.
تعادل - مص. ع (ته تادل - teadul):
 بهرانبه ر بوون، هاو تابوون، هاوسه نگی.
تعارض - مص. ع (ته تاروز - tearuz):
 دژایه تی کردنی یه کتر، ناسازگاری،
 ناته بایی، ناکوکی، ناشیلگیری.
تعارف - مص. ع (ته تاروف - tearuf):
 یه کتر ناسین، خیره اتنی یه کتر، پیشکده شی
 دان.
تعاضد - مص. ع (ته تازود - teazud):
 هاوکاری، کومه ک کردن، یارمه تی دانی
 یه کتر.
تعاطی - مص. ع (ته تاتی - teatî):
 ته گبیرو راویژ کردن، مامه له و سه ودا کردن،
 پیدان.
تعاقب - مص. ع (ته تاغوب - teaxub):
 دوا به دوا ی یه ک هاتن، پاشگیری.
تعالی - مص. ع (ته تالی - tealî):
 بهرزیوونه وه، بالابوون، بهرزیوون.
تعالیق - ع (ته تالیغ - tealîx): نه و
 شه رحه ی له په راویزی نامه دا ده نووسری،
 نه وه ی له په راویزی کتیبدا بنووسری.
تعاند - مص. ع (ته تانود - teanud):
 عینادی کردن، رق به رقی، دژایه تی کردن.
تعانق - مص. ع (ته تانوغ - teanux):
 دهست له مل کردنی یه کدی، یه کتر له
 هامیزگرتن، په شتان، مله ما.
تعاون - مص. ع (ته تا فون - teavun):
 هاوکاری، دهستگیری.
تعاویذ - ا. ع (ته تا فییز - teavîz):
 نوشتنه و چاوه زار، په نادان، پاراستنی
 که سیک، دالده دان.

- له... گله‌یی کردن. **تعاهد** - مص. ع (ته‌ئاهود - teahud):
 په‌یمان به‌ستن، وه‌ئه‌ستوگرتن.
تعاب - ا. ع (ته‌ئهب - teeb):
 ماندوو‌بوون، ماندوو‌په‌تی، شه‌که‌تی.
تعبد - مص. ع (ته‌ئه‌بود - teebud):
 عیب‌داده‌ت کردن، خو‌اپه‌رستی،
 کو‌یلا‌په‌تیک‌کردن.
تعبیر - مص. ع (ته‌ئبیر - te' bîr):
 ته‌عبیر‌کردنی خه‌و، لیک‌دانه‌وی خه‌و،
 ده‌ر‌پین، گوزارشت.
تعبیه - مص. ع (ته‌ئبییه - te' bîye):
 سازدانی سو‌پا، ئاماده‌کردن.
تعجب - مص. ع (ته‌ئه‌جوب - teeccub):
 سه‌رسام بوون، سه‌رسورمان.
تعجیل - مص. ع (ته‌ئجیل - te' cîl):
 خیر‌اکردن، په‌له‌کردن، له‌زکردن.
تعداد - مص. ع (ته‌ئداد - te' dad):
 ژماردن، ژماره‌کردن، سه‌رژمیری.
تعدد - مص. ع (ته‌ئه‌دود - teeddud):
 زوربوون، زوربوونی ژماره، فره‌بوون.
تعدي - مص. ع (ته‌ئه‌دی - teeddî):
 ده‌ست دریتی، زولم کردن، زیده‌گاشی،
 ده‌رچوون له‌سنووری خو.
تعديد - مص. ع (ته‌ئدید - te' dîd):
 ژماردن، ژماره‌کردن.
تعديل - مص. ع (ته‌ئدیل - te' dîl):
 راست‌کردنه‌وه، هاوسه‌نگ کردن، هاوتایی.
تعذر - مص. ع (ته‌ئه‌زور - tezzur):
 عوزره‌پیتانه‌وه، دژواربوون، به‌هانه‌خو‌ازی.
تعذيب - مص. ع (ته‌ئزب - te' zîb):
 عه‌زاب دان، ئازاردان، ئه‌شکه‌نجه‌دان.
تعرض - مص. ع (ته‌ئه‌روز - teeruz):
 ده‌ست دریتی، په‌لاماردان، روو وه‌رگیران
- له... گله‌یی کردن.
تعرفه - مص. ع (ته‌ئریفه - te' rîfe):
 ته‌عریفه، ناساندن، ناسنامه، لیستی نرخ‌ی
 کالا، لیستی باج.
تعرق - مص. ع (ته‌ئه‌روغ - teerux):
 ریشه‌داکوتان، ئاره‌قه‌کردن، ریشاژو بوون.
تعريب - مص. ع (ته‌ئرب - te' rîb):
 وه‌رگیران بو سه‌ر زمانی عه‌ره‌بی،
 عه‌ره‌بان‌دن.
تعريض - مص. ع (ته‌ئریز - te' rîz):
 پان‌کردن، قسه‌ی به‌تویکل.
تعريف - مص. ع (ته‌ئریف - te' rîf):
 ناساندن، ستایش کردن، باس‌کردن،
 روون‌کردنه‌وی حه‌قیقه‌تی کار‌تیک.
تعریق - مص. ع (ته‌ئریغ - te' rîx):
 عه‌ره‌ق کردن، عه‌ره‌ق پی کردن،
 تیکه‌ل‌کردنی شه‌راب له‌گه‌ل تۆزی ئاوا.
تعزیت - مص. ع (ته‌ئریه‌ت - te' zîyet):
 عه‌زیه‌تباری بو هه‌ر یه‌ک‌یک له‌ئیمامان.
تعزیر - مص. ع (ته‌ئزیر - te' zîr):
 دارکاری کردن، لؤمه‌کردن، سزادان، ته‌مب‌ی
 کردن، سه‌رزه‌نشست کردن.
تعسر - مص. ع (ته‌ئه‌سسور - teessur):
 ده‌گمه‌ن بوون، چوونه‌قاتی، دژواری،
 سه‌ختی، ئاسته‌نگی.
تعشق - مص. ع (ته‌ئه‌شوغ - teeshux):
 ناشق بوون، مه‌حه‌به‌ت نواندن، میه‌ره‌بان‌ی
 کردن، خو‌شه‌ویستی.
تعصب - مص. ع (ته‌ئه‌سب - teesub):
 په‌بهن‌دی و دل‌بهن‌دی
 به‌شتیک و به‌رگ‌بیک‌کردن لینی، لایه‌نگری له
 که‌س‌یک یان ریب‌زیک یان ئاینی، پاراستن

- و یارمه تیدان، ده مارگیری.
- تعطیل** - مص. ع (ته تیل - te'tîl): له کار خست، ده ست له کار کیشانه وه، بیکاری، روژانی کار نه کردن.
- تعظیم** - مص. ع (ته زیم - te'zîm): ریزگرتن، گه وره کردن، کړنوش بردن به مه به سستی ریز.
- تعفن** - مص. ع (ته فون - teeffun): بوگه ن بوون.
- تعفین** - مص. ع (ته فین - te'fîn): بوگه ناندن، گورپینی تام و بوئی شتیک.
- تعقل** - مص. ع (ته غول - teexxul): ناقل بوون، بیرکردنه وه، هزرکردنه وه.
- تعقیب** - مص. ع (ته غیب - te'xîb): تاقیب کردن، سوراخ کردن، ویردو نزای پاش نوپژ.
- تعقید** - مص. ع (ته غید - te'xîd): گریدان، ناوژاندنی قسه.
- تعقیم** - مص. ع (ته غیم - te'xîm): نه زوک کردن، شوشتن به دیتول، ته عقیم.
- تعلق** - مص. ع (ته لغ - teellux): دل به ندی به که سیک یان شتیکه وه، په یوه ندی، هه لواسین.
- تعلل** - مص. ع (ته لول - teellul): بیانوهیتانه وه، خوخالافاندن، بیانوگرتن، ماتهل بوون.
- تعلم** - مص. ع (ته لوم - teellum): فیرکردن.
- تعلیف** - مص. ع (ته لیف - te'lîf): نالقدانی چوارپایان، نالیکدانی ولاخان.
- تعلیق** - مص. ع (ته لیخ - te'lîx): هه لواسین، ناوی جووره خه تیکه، په راویزنوسی له سه ر کتیب.
- تعلیقه** - ا. ع (ته لیغه - te'lîxe): ته علیق، شروقه یه که له په راویزو پایینی کتیبدا دنووسری.
- تعلیل** - مص. ع (ته لیل - te'lîl): سه لماندن به به لگه وه، ده برپینی هوئی کاریک، هو هیتانه وه.
- تعلیم** - مص. ع (ته لیم - te'lîm): فیربوون، فیرکردن، ته علیم دان، هه قووت.
- تعلیمی** - ا. ع (ته لیمی - te'lîmî): کاروباری فیرکردن، دار ده ست، ده سته جلوه.
- تعمد** - مص. ع (ته مود - teemud): به ئانقه ست، به مه به ست، به عه مدی.
- تعمق** - مص. ع (ته موغ - teemux): قوول نه ندیشی، قوول بوونه وه، وردبوونه وهی زور، دیقته تی زور له کاریکدا.
- تعمید** - مص. ع (ته مید - te'mîd): نه نجامدانی کاریک به ئانقه ست، شوشتنی مندالان و نه و که سانهی ده بنه مه سیحی به گوپرهی ری و ره سمی تاییه تی.
- تعمیر** - مص. ع (ته میر - te'mîr): چاک کردنه وه، ئاوه دانکردنه وه، ته مه ن درپیزی.
- تعمیم** - مص. ع (ته میم - te'mîm): گشتاندن، عامه کردن.
- تعمیه** - مص. ع (ته میه - te'miye): موعه ماگوئی، پوشین، نابینا کردن، پوشاندن.
- تعنت** - مص. ع (ته نوت - teennut): نازاردانی که سیک، گه ران به دووی عه بیدا، توندوتیژی.
- تعویذ** - مص. ع (ته فیز - te'vîz):

- نوشتنه، دوعای چاوه‌زار، دالده‌دان، په‌نادان.
- تعویض** - مص. ع (ته‌ثقیز - te'vîz):
گۆپین، قه‌ره‌بوو کرده‌وه.
- تعویق** - مص. ع (ته‌ثقیغ - tevîx):
دواخستن، ته‌گه‌ره تیخ‌خستن، تاخیرکردن.
- تعهد** - مص. ع (ته‌ئه‌هود - teehud):
له‌ئه‌ستوگرتنی کارتیک، په‌یمان به‌ستن، به‌لین دان، خه‌مخواری.
- تعیش** - مص. ع (ته‌ئه‌ییوش - teeyyuş):
خۆشگوزهرانی، وه‌ده‌ست هیتانی ئه‌سپابی زیان.
- تعین** - مص. ع (ته‌ئه‌بیون - teeyyun):
به‌چاو دیتن، گه‌وره‌یی و سامان په‌یدا کردن، پایه‌ وه‌ده‌ست هیتان.
- تعین** - مص. ع (ته‌ئیین - te'yîn):
دامه‌زراندن، دیاری کردن.
- تغابن** - مص. ع (ته‌غابون - texabun):
زه‌ره‌رکردن، زه‌ره‌رمه‌ند بوون، داخ‌خواردن، په‌شیمانی، یه‌کدی فریودان، له‌سه‌وادا.
- تغار** - (ته‌غار - texar):
کاسه‌ی سواله‌تی، ته‌شت.
- تغافل** - مص. ع (ته‌غافل - texaful):
غه‌فلت نواندن، چاوپۆشی کردن، خو له‌گیلی دان.
- تغذی** - مص. ع (ته‌غه‌زی - texezzî):
نان‌خواردن.
- تغذیه** - مص. ع (ته‌غزییه - texzîye):
نان‌دان، خواردن، خواردن پیتدان.
- تغزل** - مص. ع (ته‌غه‌زول - texezzul):
ناشقیینی، غه‌زه‌ل گوتن، گوتنی شیعیری ناشقانه.
- تغسیل** - مص. ع (ته‌غسیل - textsîl):
شۆردن.
- تغلیظ** - مص. ع (ته‌غلیز - texlîz):
قسه‌ی ره‌ق به‌که‌سیک وتن، خه‌ستکردن.
- تغنج** - مص. ع (ته‌غه‌ننوج - texennuc):
نازکردن، نازفرۆشی.
- تغنی** - مص. ع (ته‌غه‌ننی - texennî):
گۆرانی گوتن، سترین، زه‌نگین بوون، گۆرانی چرین.
- تغنیه** - مص. ع (ته‌غنیه - texnîye):
گۆرانی گوتن، ستران چرین.
- تغیوط** - مص. ع (ته‌غه‌قوت - texevvut):
گوکردن، ریتن، ریان.
- تغیر** - مص. ع (ته‌غه‌یور - texeyur):
گۆران، گه‌ران، توره‌بوون.
- تغییر** - مص. ع (ته‌غییر - texyîr):
گۆپین، گۆرانکاری.
- تف** - (ته‌ف - tef):
حه‌راره‌ت، گه‌رمی، روناک، نور، تیشک.
- تف** - (توف - tuf):
به‌لغهم.
- تفاح** - ا. ع (توففاه - tuffah):
سیو، سیف.
- تفاحش** - مص. ع (ته‌فاهوش - tefahuş):
جینیودان، کاری له‌راده‌به‌ده‌ر خراپ و ناشییرین، جماندان، فاحیشه‌کاری.
- تفاخر** - مص. ع (ته‌فاخور - tefaxur):
به‌سه‌ریه‌کدا نازین، نازین، نازفرۆشی، فه‌خرکردن.
- تفاریق** - ا. ع (ته‌فاریق - tefarîx):
شتین په‌راگه‌نده.
- تفاسیر** - ا. ع (ته‌فاسیر - tefasîr):
ته‌فسیران، لیکدانه‌وه، شه‌رح و شرۆشان،

رائه. **تفاسیل** - مص - ا. ع (تفاسیل - tefasîl): شهرح و شرفه‌ی زیاد، تول و ته‌فسیل پیدان.

تفاضل - مص. ع (ته‌فاضول - tefazul): بالاتر، زیاتر.

تفاله - ا (توفاله - tufale): خلته، تلپه.

تفاوت - مص. ع (ته‌فاوت - tefavut): جیاوازی، لیکدی دوورکه‌وتنه‌وه، فه‌رق و جیاوازی.

تفاهم - مص. ع (ته‌فاهوم - tefahum): لیکدی حاللی بوون، ده‌رک‌کردنی مه‌به‌ستی به‌کدی.

تفاؤل - مص. ع (ته‌فائول - tefa'ul): گه‌شبینی.

تفت - ص (ته‌فت - teft): گه‌رم، توند، تیژ، به‌په‌له، به‌گه‌رمی.

تفتان - ص (ته‌فتان - teftan): گه‌رم، داغ، برژاو، جوړه‌کولیره‌به‌که.

تفتن - مص (ته‌ف تن - teften): سووره‌وه بوون، برژان.

تفته - ا. مص (ته‌فته - tefte): سووره‌وه‌بوو، داغ‌بوو، کوتراو.

تفتیدن - مص (ته‌ف تیدن - teftîden): برژاندن، سووره‌وه بوون.

تفتیده - ا. مف (ته‌فتیده - teftîde): برژاو، سووره‌وه بوو.

تفتیش - مص. ع (ته‌فتیش - teftîş): پشکنین، گه‌ران، فه‌حس‌کردن.

تفتین - ع. مص (ته‌فتین - teftîn): ئازاوه‌نانه‌وه، فیتنه‌گیران.

تفحص - مص. ع (ته‌فه‌هوس - tefehus): فه‌حس‌کردن، تا‌قیب‌کردن، گه‌ران، ته‌حقیق‌کردن ده‌رباره‌ی کاریک‌یان‌شتیک.

تفخیم - مص. ع (ته‌فخیم - tefxîm): گه‌وره‌کردن، ریزگرتن.

تفدییه - مص. ع (ته‌فدییه - tefdiye): فدیهدان، شتیک‌له‌بری‌رزگاری‌خوت‌بده‌ی.

تفرج - مص. ع (ته‌فه‌روج - teferuc): له‌ته‌نگانه‌ده‌رچوون، نه‌مانی‌خه‌م و په‌ژاره، گه‌شت و گه‌ران.

تفرد - مص. ع (ته‌فه‌رود - teferud): ته‌نیابوون، تاکایه‌تی، سه‌ربه‌خوئی، تاک‌که‌وتنه‌وه.

تفرس - مص. ع (ته‌فه‌روس - teferus): قول‌روانین‌له‌شتیک‌بو‌تی‌گه‌بیشتنی، سه‌رناسی.

تفرع - مص. ع (ته‌فه‌روء - teferu'): لق و پوپ‌لی‌بوونه‌وه، ته‌رزلی‌بوونه‌وه.

تفرعن - مص. ع (ته‌فه‌رئون - tefer'un): سته‌مکاری، زولم‌کردن، ته‌که‌بورو‌لووت‌به‌رزی، سه‌رکیشی‌کردن، لاسایی‌کردنه‌وه‌ی‌فیرعه‌ون‌له‌ته‌که‌بورو‌سته‌مدا.

تفرق - مص. ع (ته‌فه‌روخ - teferux): په‌رتنه‌وازه‌بوون، په‌راگه‌نده‌بوون، بلا‌وبوونه‌وه.

تفرقه - مص. ع (ته‌فریغه - tefrîxe): جودایی، ته‌فریقه‌نانه‌وه، جیا‌کردنه‌وه.

تفریح - مص. ع (ته‌فریه - tefrîh): شادی‌کردن، شاد‌کردن، خو‌شی، گه‌ران و سه‌یران.

تفرید - مص. ع (ته‌فرید - tefrîd):

- تاکب و ونه وه له خه لکی، تاکرپه وی، تاکنشینی، که نارگرتن.
- تفریط** - مص. ع (تفریت - tefrît): به فیرودان، به بادان، له نیو بردن، زایه کردن، ته خسیرو دریغی.
- تفریغ** - مص. ع (تفریغ - tefrîx): به تال کردنه وه، ناماده کردن.
- تفریق** - مص. ع (تفریغ - tefrîx): جیا کردنه وه، په رته وازه کردن، لی دهره پیمان.
- تفس** - (تفس - tefs): حه رارهت، گهرمی.
- تفسان** - ص. فا (تفسان - tefsan): گهرم، داخ، شتیک به زهبری گهرمایی هه تاو بیان ناگر داغی داغ بووی.
- تفساندن** - مص (تفساندن - tefсандen): داغ کردن، گهرم کردن، سوور کردنه وه.
- تفسره** - ا. ع (تفسیره - tefsire): فه حسی پیشاوی نه خوش به مه بهستی دیاری کردنی نه خوشییه که ی.
- تفسیدن** - مص (تفسیدن - tefsîden): داغ کردن، سوور کردنه وه.
- تفسیده** - ا. مف (تفسیده - tefsîde): داغ بوو، سووره وه بوو، برژاو.
- تفسیر** - مص. ع (تفسیر - tefsîr): ته فسیرو لیکدانه وه، شهرح و شرۆقه، رافه.
- تفسیق** - مص. ع (تفسیق - tefsîx): به فاسق ژماردن.
- تفصیل** - مص. ع (تفصیل - tefsîl): تول و تفصیل پیدان، شهرح و شرۆقه، دابه شکردنی کتیب به سه ره فه سلاندا.
- تفضل** - مص. ع (تفه زول - tefezzul): چاکه کردن، لوتف کردن، زیاد بوون.
- تفضیح** - مص. ع (تفه زیه - tefzîh): ریسوا کردن، ریسوایی.
- تفضیض** - مص. ع (تفه فزیز - tefzîz): زیوکفت، له ناوی زیو گرتن، به زیو سواغدان.
- تفضیل** - ص. ع (تفه فزیل - tefzîl): ته فزیل، ته فزیلدانی که سیک به سه ره که سیکدا.
- تفطن** - مص. ع (تفه فت تون - tefettun): زانین، هوشمندی، زیره کی.
- تفقد** - مص. ع (تفه غغود - tefexxud): دلدانه وه، گهران، تاقیب کردن، گهران به دووی و نیوودا.
- تفقه** - مص. ع (تفه غغوه - tefexxuh): خویندنی زانسته نایینییه کان، بوونه زانا.
- تفک** - ا (توفه ک - tufek): ساچمه زهن، تفهنگ، تاپر.
- تفکر** - مص. ع (تفه ککور - tefekkur): بیر کردنه وه، تیفکرین.
- تفکیر** - مص. ع (تفه کییر - tefkîr): بیر کردنه وه، تیفکرین، تیهرزان.
- تفکیک** - مص. ع (تفه کییک - tefkîk): کوردنه وه، لیک کردنه وه، هه لوه شاننده وه.
- تفنگ** - ا (توفه نگ - tufeng): تفهنگ، تفهک.
- تفن** - مص. ع (تفه نون - tefenun): جوړاوجوړ بوون، سه رقالت بوون به گه مه ی جوړاوجوړه وه، فه نبازی.
- تفو** - ا (توفو - tufû): تفو، تف له چارهت.

- تفوق** - مص. ع (تفه فو-غ- tefevvux): سه‌رکه‌وتن.
- تفه** - مص. ع (تفه فو-ه- tefevvuh): زاره‌له‌هینان، دهم‌کردنه‌وه، قسه‌کردن، هینانه‌زمان.
- تفویض** - مص. ع (تفه فویض- tefvîs): سپاردن، سپاردنی‌کاریک‌به‌که‌سپیک.
- تفهم** - مص. ع (تفه فوم- tefehum): فهم‌کردن، تیگه‌بشتن، حالی‌بوون.
- تفهیم** - مص. ع (تفه فهیم- tefhîm): تیگه‌یاندن، حالی‌کردن.
- تفیدن** - مص. ع (تفه فیده- tefîden): داغ‌بوون، سوور‌بوونه‌وه‌له‌ناو‌ئاگر‌یان‌له‌به‌ره‌تاو.
- تفیده** - ا. مف (تفه فیده- tefîde): برژاو، سووره‌وه‌بوو.
- تفء** - مص. ع (تفء- tixa'): خو‌پاراستن، پاریزکاری‌له‌خه‌راپه.
- تقابض** - مص. ع (تفه غابوز- texabuz): دان‌و‌وه‌رگرتن، دان‌و‌سه‌ندن، (له‌سه‌وداو‌معامه‌له‌دا).
- تقابل** - مص. ع (تفه غابول- texabul): رووبه‌پروو‌بوون، که‌وتنه‌به‌رانبه‌ر‌یه‌کدی.
- تقاتل** - مص. ع (تفه غاتول- texatul): یه‌کتر‌کوشتن، شه‌رکردن‌له‌گه‌ل‌یه‌کدیدا.
- تقادیر** - ع (تفه غادیر- texadîr): قه‌زاو‌قه‌ده‌ری‌خوایی.
- تقارب** - مص. ع (تفه غاروب- texarub): خزمایه‌تی.
- تقارن** - مص. ع (تفه غارون- texarun): بوونه‌هاورپی‌و‌دوست، هاوتایی.
- تقاص** - مص. ع (تفه غاس- texas):
- تۆله‌سه‌ندنه‌وه‌له‌یه‌ک، حه‌یف، هه‌ق‌کردنه‌وه.
- تقاضا** - مص. ع (تفه قازا- texaza): داو‌اکردن، تکا‌کردن.
- تقاطر** - مص. ع (تفه غاتور- texatur): دلۆ‌یاندن، دلۆ‌یان، ده‌لان.
- تقاطع** - مص. ع (تفه غاتوء- 'texatu): دا‌بران‌له‌یه‌کدی، یه‌کتر‌پرینی‌دوو‌هیئل، دوو‌پریمان.
- تقاعد** - مص. ع (تفه غائود- texa'ud): خانه‌نشینی، که‌نارگیری.
- تقاوی** - مص. ع (تفه غائی- texvî): کۆمه‌ک، پیشه‌کی، بنه‌تۆو‌که‌مالیک‌ده‌یدا‌به‌وه‌رزترو‌جووتیار‌پاشان‌له‌به‌ره‌که‌ی‌وه‌ری‌ده‌گریتنه‌وه.
- تقبل** - مص. ع (تفه غه‌بول- texebul): قه‌بول‌کردن، له‌ته‌ستۆ‌گرتن.
- تقبیح** - مص. ع (تفه غبیح- texbîh): ناشیرین‌کردن، جنیتودان، به‌دگۆ‌یی.
- تقبیل** - مص. ع (تفه غبیل- texbîl): راموسان، ماچ‌کردن، راموز.
- تقدس** - مص. ع (تفه غه‌ددوس- texddus): پاک‌بوون، پیروژ‌بوون، پاک‌بوونه‌وه‌له‌عه‌یب.
- تقدم** - مص. ع (تفه غه‌ددوم- texeddum): پی‌شکه‌وتن، پیشه‌چوون.
- تقدمه** - مص. ع (تفه غدیمه- texdime): که‌وتنه‌پیش، پیشکه‌شکردن، پیشه‌کی، دیاری.
- تقدیر** - مص. ع (تفه غدیر- texdîr): قه‌زاو‌فه‌رمانی‌خوایی، قه‌درگرتن، نه‌ندازه‌کرتن، خه‌مالاندن، چاره‌نوس، به‌ش

- و ناوچه‌وان.
تقدیس - مص. ع (ته‌غدیس - *texdîs*): پاک‌کردن.
تقدیم - مص. ع (ته‌غدیم - *texdîm*): پیش‌شک‌ش کردن، دیاری پی‌دان، پیش‌خستان، ناردنه پیش.
تقرب - مص. ع (ته‌غروب - *texerub*): نزدیک بوونه‌وه، بوونه خزم، نزیک، خزمایه‌تی.
تقریب - مص. ع (ته‌غریب - *texrîb*): نزدیک خستنه‌وه، زهمینه خوش‌کردن.
تقریر - مص. ع (ته‌غریر - *texrîr*): بیقرار کردن، دانپیدانان، به‌رقه‌رار کردن.
تقریظ - مص. ع (ته‌غریز - *texrîz*): مه‌دح کردن، ستایش کردن، ستایش کردنی کتیبیک بیان نووسینیک.
تقسیط - مص. ع (ته‌غسیت - *texsît*): ته‌خسید، دانه‌وی قهرز به‌قیست.
تقسیم - مص. ع (ته‌غسیم - *texsîm*): به‌شکردن، له بی‌رکاریدا یاسای (دابه‌شکردن) هه‌یه.
تقشیر - مص. ع (ته‌غشیر - *texşîr*): پاک‌کردن؛ توپکل لیج کردنه‌وه.
تقصیر - مص. ع (ته‌غسیر - *texsîr*): ته‌خسیر کردن، دریغی کردن، که‌مته‌رخه‌می کردن.
تقطیر - مص. ع (ته‌غتیر - *textîr*): دل‌ویاندن.
تقطیع - مص. ع (ته‌غتیء - *textî'*): پارچه پارچه کردن.
تقعر - مص. ع (ته‌غه‌ئور - *texe'ur*): چال بوون.
تقلا - مص (ته‌غه‌للا - *texella*): کوشش، هه‌ولدان، تل دان، ده‌ست و پی‌هاویشتن له جیگه‌دا، په‌له‌قازه.
تقلب - مص. ع (ته‌غه‌للوب - *texellub*): گۆران، ژیترو ژوور بوون، قلب بوونه‌وه، فیل و ده‌غه‌لکاری، نادرستی.
تقلد - مص. ع (ته‌غه‌للود - *texellud*): ملوانکه له‌مل کردن، کاریک له‌ئستو گرتن، له‌عۆبه‌گرتنی کاریک.
تقلی - ا (توغلی - *tuxlî*): کافر، کاور.
تقلیب - مص. ع (ته‌غلیب - *texlîb*): گۆرین، سه‌رنخون کردن، ژیترو بان کردن، هه‌لدانه‌وه.
تقلید - مص. ع (ته‌غلید - *texlîd*): لاسایی کردنه‌وه، گه‌ردانه‌کردنه‌مل، په‌یره‌وکردنی موجته‌هیدیک.
تقلیل - مص. ع (ته‌غلیل - *texlîl*): که‌م‌کردن، که‌م‌کردنه‌وه.
تقنین - مص. ع (ته‌غنین - *texnîn*): دانانی قانون، قانون دانان.
تقوا - ا. مص (ته‌غقا - *texva*): ته‌قوا، خواپه‌رستی، تاعه‌تکردنی خوا.
تقویت - مص. ع (ته‌غقیه‌ت - *texviyet*): به‌هیز کردن.
تقویم - مص. ع (ته‌غقیم - *texvîm*): راست‌کردنه‌وه، هه‌لسه‌نگاندن، نر‌خاندن.
تقویم - ا. ع (ته‌غقیم - *texvîm*): سالنامه، ته‌قویم.
تقه‌قر - مص. ع (ته‌غه‌ه‌غور - *texehxur*): پاشه‌کشه، گه‌رانه‌وه بوؤ دواوه، پاشه‌وپاش رویشتن.
تقی - مص. ع (ته‌غی - *texî*): به‌ته‌غوا، له‌خوا ترس، به‌تاعه‌ت.

- تقید** - مص. ع (ته غه ییود -
 texeyyud): پابه ندبوون، چوونه
 ژتیرباری کاریک.
- تقیه** - مص. ع (ته غییه - texîye):
 خو پاراستن، حه یا، شه رم، بیرو باوهر
 شاردنه وه.
- تک** - ص (تهک - tek): تاک و ته نییا،
 یهک، که م.
- تک** - ا (تهک - tek): بن.
- تک** - ا. مص (تهک - tek): غار،
 تیژرۆیی، راکردن.
- تک** - ا (توک - tuk): دهنوکی بالنده،
 نوکی خه نجه ر، نوکی سوژن و ده رزی.
- تکاب** - ا. مر (تهکاب - tekab): میزاف،
 میزاو، گۆلوی قوول که پی ناگاته بنی،
 چۆراو، تکاو.
- تکاپو** - ا. مص (تهکاپو - tekepû):
 ههول و ته قه لا، هاتوو چۆی به په له، گه رانی
 زۆر، په له پروزی، په له قازه.
- تکاسر** - مص. ع (تهکاسور - tekasur):
 زۆر بوون، فره بوون.
- تکائف** - مص. ع (تهکاسوف -
 tekasuf): چربوونه وه، خه ست بوونه وه.
- تکاسل** - مص. ع (تهکاسول - tekasul):
 ته مه لی نواندن، خاوه خاو کردن.
- تکافؤ** - مص. ع (تهکافوء - tekafu):
 کافی بوون و بهس بوون، چونیه کی،
 یه کسان بوون، به رانبه ر بوون، هاوتایی.
- تکالیف** - ا. ع (تهکالیف - tekalîf):
 ئه رک و ناخۆشی، کاری قورس، مه شه قه ت
 و رهنج.
- تکامل** - مص. ع (تهکاملول -
 tekamul): گه بیشتنه که مال، به ره به ره
- کامیل بوون.
- تکان** - ا (تهکان - tekan): جولان،
 تهکان، بزاغ.
- تکاندن** - مص (تهکاندهن - tekanden):
 جولانندن.
- تکاننده** - ا. فا (تهکانه نده -
 tekanende): جولینه ر، بزقده ر.
- تکانیده** - ا. مف (تهکانیده -
 tekanîde): جولاو، جولینه راو.
- تکاور** - ص (تهکاوه ر - tekaver):
 خوشبه ز، تیژرۆ.
- تکبر** - مص. ع (تهکه بیور - tekebbur):
 لوت به رزی، به هه وا، ده عیه و فیز، فرناخ.
- تکبیر** - مص. ع (تهکبیر - tekbîr):
 گه وره کردن، گوتنی (الله اکبر).
- تکسر** - مص. ع (تهکه سسور -
 tekessur): زۆر بوون، زیاد بوون،
 فره بوون.
- تکشیر** - مص. ع (تهکسیر - teksîr):
 زۆر کردن، زیاد کردن.
- تکدر** - مص. ع (تهکه دور -
 tekeddur): دلته نگ بوون، سه رودل
 گیران، تاریک بوون.
- تکدی** - مص. ع (تهکه دی - tekedî):
 گه دایی کردن، ده رۆزه کردن، سوال کردن،
 پارسه کی.
- تکدیر** - مص. ع (تهکدیر - tekdîr):
 تاریک کردن، سه رو دل گرتن، دلته نگ
 کردن.
- تکذیب** - مص. ع (تهکزیب - tekzîb):
 به درۆ خستنه وه.
- تکرار** - مص. ع (تهکرار - tekrâr):
 دوو باره کردنه وه.

- تک رو** - ص. فا (تهک رهف - tek rev): تاکرهوی، به تهنیا رژی، که سیک به تهنیا به ریگه یه کدا پروا.
- تکریم** - مص. ع (ته کریم - tekrîm): ریزگرتن، خهلات کردن.
- تکز** - ا (ته کهژ - tekez): ناوکی تری.
- تکسر** - مص. ع (ته که سسور - tekes sur): شکان.
- تکفل** - مص. ع (ته که ففول - tekefful): که فالت کردن، گرتنه خو، له نه ستو گرتن.
- تکفیر** - مص. ع (ته کفیر - tekfîr): پوشین، پوشینی حه قیقهت، که فارهت دان، به کافر کردنی که سیک.
- تکفین** - مص. ع (ته کفین - tekfîn): کفن کردن.
- تکل** - ا (ته کهل - tekel): بهران، که ته و زه لام، ناقولا.
- تکلان** - ا. ع (توکلان - tuklan): سپاردنی کاری خوژت به یه کیکی دی، ته وه کول، پشت به ساتن.
- تک لپه** - ا. مر (تهک له پپه - tek leppe): گیایه که.
- تکلتو** - ا (ته که لتو - tekeltû): ژیرزین، نار ه فگیر.
- تکلس** - مص. ع (ته که لوس - tekellus): کلس گرتن، بوون به کلس، بوون به قسل.
- تکلف** - مص. ع (ته که لوف - tekelluf): خو ره نجان، زه حمهت، له عوده گرتن، چوونه ژیرباری قورسی نااسایی.
- تکلفه** - ا. ع (ته کلیفه - teklife): رهنج و زه حمهت، ئه رک، کاری دژوار.
- تکلم** - مص. ع (ته که لوم - tekellum): قسه کردن، په یقین، هاتنه قسه، ئاخافتن.
- تکلیس** - مص. ع (ته کلیس - teklîs): قسلا و کردن، ته را و کردن، گهرم کردنی ته نیک تا وه کو قسلی لی بیت.
- تکلیف** - مص. ع (ته کلیف - teklîf): ئه رک خستنه سهر شان، گه بیشتنه ته مه نی بالغ بوون، کاری دژوار.
- تکمله** - ا. ع (ته کمیله - tekmile): پاشماوه، ته واو کهر، ته واو کردن.
- تکمه** - ا (توکمه - tukme): دوگمه، پشکوژ، قوچپه.
- تکمه** - ا (تیکمه - tikme): حه ریری زیری دوزی.
- تکمیل** - مص. ع (ته کمیل - tekmiil): ته واو کردن.
- تکنولوژی** - ا. ف (ته کنولوژی - teknolojî): ته کنولوژی، سه نعهت زانی.
- تکنیسین** - ا. فر (ته کنیسین - teknîsîn): ته کنیک کار.
- تکنیک** - ص. ف (ته کنیک - teknîk): ته کنیک، هونه رکاری.
- تکنی کالر** - ا. انگلا (ته کنی کاله ر - teknî kaler): ریچکه ی ته کنیکی.
- تک و پو** - ا. مص (تهک و پو - tekûpû): هه ول و ته قه للا، راکه پاک، هه لپه بو شتیک.
- تک و تاز** - ا. مص (تهک و تاز - tekûtaz): هه لپه، ته قه للا، راکه پاک.
- تکون** - مص. ع (ته که قشون - tekevun): دروست بوون، بوون، چیبوون.

- تکوین** - مص. ع (ته کفین - tekvîn):
دروست کردن، خولقاندن، چیکردن.
- تکه** - ا (تیککه - tikke): تیکه، پارچه، پاروو.
- تکه** - ا (ته ککه - tekke): ته گه، سابرین، نیبری.
- تک یاخته** - ا. مر (ته ک یاخته - tek yaxte): ته ک خانه، گیسانه و هری یه ک خانه بی.
- تکیدن** - مص (ته کیده - tekîden): ته کاندان، غاردان.
- تکیده** - ص (ته کیده - tekîde): داته کیو، باریک و بنیس، له رولاواز، سیسه ل.
- تکیه** - ا (ته کیه - tekye): ته کی، جیی ده رویشان، پشتیوانه، پشت دان به شتیکه وه.
- تکیه گاه** - ا. مر (ته کیه گاه - tekyegah): ته کیه گا، پشت و په نا، شوینی پشت دانه وه.
- تگرگ** - ا (ته گهرگ - tegerg): ته رزه، ته یروک، ته زره، گلیره، ته گر، ته یر.
- تگین** - ص (ته گین - tegîn): مییر، دلاور، بویر، قوز.
- تل** - ا. ع (ته ل - tel): گگرد، ته په، ته پۆلکه.
- تلاتوف** - ا. ص (ته لاتوف - telatuf): هه راو هه نگامه، پیس و چه په ل، چلکن، قریژ.
- تلاحق** - مص. ع (ته لاهوغ - telahux): گه بیشتنه یه کدی، دوو به دووی یه ک هاتن.
- تلازم** - مص. ع (ته لازوم - telazum):
- پیکه وه به ستران، وابه سته بی.
- تلاش** - ا (ته لاش - telaş): ته لاش، هه ول، کوشش.
- تلاشی** - مص. ع (ته لاشی - telaşî): نه مان، له ناو چوون.
- تلاطف** - مص. ع (تلاتوف - telatuf): لوتف کردن، میهره بانی کردن، چاکه کردن و خوش رفتاری له گه ل یه کدا.
- تلاطم** - مص. ع (ته لاتوم - telatum): پیکادادان، هاروژانی شه پۆلی ده ریا، لیکدی دان.
- تلافی** - مص. ع (ته لافی - telafî): قهره بوو کردنه وه، تۆله بو کردنه وه.
- تلاقی** - مص. ع (ته لاغی - telaxî): دیدار، یه کانگیری، پیک گه بیشتن، یه کتر دیتن.
- تلال** - ا. ع (تیلال - tilal): گردان، ته پۆلکان، زوورگ.
- تلالا** - ا (ته لالا - telala): ده نگ، گۆرانی، ستران.
- تلامذه** - ا. ع (ته لامیزه - telamize): قوتابیان، شاگردان.
- تلامیذ** - ا. ع (ته لامییز - telamîz): قوتابیان، شاگردان.
- تلان** - ص (ته لان - telan): قه له و، زور قه له و توندو تۆل، خه په.
- تلاوت** - مص. ع (تیلالقه ت - tilavet): خویندن، خویندنی قورحان.
- تلاؤ** - مص. ع (ته له لؤء - tele'lu'): بریقانه وه، دره خشانه وه، دره وشانه وه.
- تلبیس** - مص. ع (ته لبیس - telbîs): فیلبازی، پۆشاندن، داپوشین، شاردنه وهی حه قیقه ت.

- تلبیه** - مص. ع (تلبییه - telbîye):
 وهدهنگه وههاتن، وهلامدانه وه، گوتنی:
 «لَبَّيْكَ...» له حه ج دا.
- تلخ** - ص (تله لخ - telx): تال،
 تونده ته بیعت، قسه ی ناخوش.
- تلخ کام** - ص. مر (تله لخ کام -
 telx kam): کام سوئی، که سهی که
 خوشی له خو نه بیینی و ژبانی زور دژوار و
 تال بی.
- تلخ کامی** - ا. مص (تله لخ کامی -
 telxkamî): نائومییدی، به دبه ختی،
 هیوا پروای.
- تلخ وش** - ص. مر (تله لخ شه ش -
 telxveş): تام تال، مهی، باده.
- تلخه** - ا (تله لخه - telxe): زراو، زهرداو،
 سه فرا، زراکک، زهرتال.
- تلخیص** - مص. ع (تله لخیص - telxîs):
 خولاسه کردن، کورتکردنه وه، کورت
 کردنه وه و روونکردنه وهی قسه،
 پوخته کردنه وه.
- تلذذ** - مص. ع (تله لذذ - telezzuz):
 له زهت بردن، له زهت لی کردن.
- تلسک** - ا (تیلیسک - tilisk):
 ته لسک، هیسشولکه تری، زهنگه ته،
 هیسشوی بچوک له هیسشوی زل.
- تلسکوپ** - ا. فر (تیلیسکوپ -
 teliskûp): ته لیسکوپ.
- تلطف** - مص. ع (تله تطف - telet-
 tuf): میهره بانی کردن، نهرمی نواندن،
 لوتف کردن، مه حه بهت نواندن.
- تلطیف** - مص. ع (تله لتیف - teltîf):
 جوان کردن، ناسک کردن، هیور کردن.
- تلف** - مص. ع (تله لف - telef):
- به باچوون، فه وتان، نه مان، به فیروچوون،
 ته له ف بوون.
- تلفظ** - مص. ع (تله ففوز - teleffuz):
 درکاندن، قسه کردن، وه له بز هاتن،
 کرکاندن، کرک کردن.
- تلفون** - ا. فر (تیلیفون - tilifûn):
 ته لی فون، ته له فون.
- تلفون گرام** - ا. فر (تله فون گرام -
 telefogram): بروسکه ی نووسراو،
 په یامی ته له فونی که خرابیته سه ر
 کاغه ز.
- تلفیق** - مص. ع (تله لیغ - telfix):
 پیکه وه گریدانی قسه، دو پارچه ی کراس
 پیکه وه درون، ریکه خستن.
- تلقاء** - ا. ع (تیلغاء - tilxa'): دیدار،
 ژوان، دیدارگه.
- تلقى** - مص. ع (تله لغی - telexxî):
 فیروون، دیدار، مولات کردن،
 وه درگرتن.
- تلخیص** - مص. ع (تله لغیه - telxîh):
 کوتان، په ییتانندن.
- تلقین** - مص. ع (تله لغین - telxîn):
 ته لقین دادن، فیرو کردن، که سیک به کردنی
 قسه یه ک ناچار بکری.
- تلکس** - ا. فر (تله لیکس - telîks):
 ته لیکس.
- تلکه** - ا (تله که - teleke): ته له که،
 حیله، گهر، گزی، فیئل، ده هۆ.
- تلکه کردن** - مص (تله که که کرده ن -
 teleke kerden): حیله کردن،
 ته له که که کردن، بلوف، ته له که بازی.
- تلگراف** - ا. فر (تله گراف - telegraf):
 ته له گراف.

- تمات** - ا. فر (ته مات - temat): ته مات، گۆجه فه ره نگی، باژاناسۆر.
- تمائل** - مص. ع (ته ماسول - temasul): هاوتایی، وهک یه کی، هامتایی.
- تمائیل** - ا. ع (ته ماسیل - temasîl): په یکه ران.
- تماخره** - ا (ته ماخه ره - temaxere): گالتسه و سوعبه ت، شوخی، حه نه ک.
- تمادی** - مص. ع (ته مادی - temadî): راکشان، به رده و ام بوون، دریتژیوونی ماوه، دریتژیویه نی.
- تمار** - ا. ع (ته مار - temmar): خورما فروش، که سیک که سه و داو مامه له ی خورما ده کات.
- تمارض** - مص. ع (ته ماروز - temaruz): خو نه خوش خستن، نه خوشی نواندن.
- تماس** - مص. ع (ته ماس - temas): په یوه ندی کردن، نزیکی.
- تماسک** - مص. ع (ته ماسوک - temasuk): یه کگرتن، خو پراگرتن، خو پاراستن.
- تماشا** - ع. مص (ته ماشا - temaşa): سه بیر کردن، ته ماشا کردن، گه ران و سه یران.
- تماشائی** - ص (ته ماشائی - temaşa'î): شایسته ی ته ماشا، مایه ی سه رنج، جوان و دیده نی، ته ماشا که ر.
- تماشاچی** - ص (ته ماشاچی - temaşaçî): ته ماشا فان، که سیک که سه یری نمایش یان گه مه یا پیشبپرکن بکات، بینهر، دیتهر.
- تماشی** - ع. مص (ته ماشی - temaşî): پیکه وه ری کردن، پیاسه کردن پیکه وه.
- تمالک** - مص. ع (ته مالوک - temaluk): بوونه خاوه نی خو ت.
- تمام** - ص. ع (ته مام - temam): ته واو، ته کمیل، دروست، بی عه یب، هه موو، لاپ.
- تمامت** - مص. ع (ته مامه ت - temamet): ته واو کردن، کامیل کردن.
- تمامی** - ص. ع (ته مامی - temamî): ههر هه موو، به ته واوی، به لاپی.
- تمایز** - مص. ع (ته مایوز - temayuz): جیا بوونه وه، جیا لیکدی، جیا واوی هه بوون له گه ل یه کدیدا.
- تمایل** - مص. ع (ته مایول - temayul): داشکان به لایه کا، خواریوون به لایه کدا، تاره زوو کردن، مه یل کردن.
- تمبر** - ا. فر (ته مبر - tember): پول، پولی پۆسته.
- تمتع** - مص. ع (ته مه تتوه - temettu'): به رخوردار بوون، سود بردن، له زه ت بردن، چیتزه رگرتن.
- تمسال** - مص. ع (ته مسال - temsal): نمونه هینانه وه، مه سه ل هینانه وه، شتیک وه کو شتیک تری لی بکرتت.
- تمسال** - ا. ع (تیمسال - timsal): نیگار، وینه، په یکه ر، کو ته ل، هه یکه ل.
- تمسل** - مص. ع (ته مه سسل - temessul): هاوشیوه بوون، مه سه ل هینانه وه، نمونه هینانه وه.
- تمسیل** - مص. ع (ته مسیل - temsîl): مه سه ل هینانه وه، نمونه هینانه وه، حیکایه ت هینانه وه.
- تجمع** - مص. ع (ته مه جموج - temecmuc): مینگ، جولان.

- تمجید** - مص. ع (تهمجید - temcîd): ستایش کردن، گه‌وره‌کردن، ریزگرتن.
- تمدد** - مص. ع (تهمدد - temeddu): پالک‌ه‌وتن، هه‌لاژان، رازان.
- تمدن** - مص. ع (تهمدن - temeddu): شارنشینی، شارستانی‌ه‌ت.
- تمدید** - مص. ع (تهمدید - temdîd): کشاندن، دریتژکردنه‌وه.
- تمرد** - مص. ع (تهمرد - temerud): سه‌ریپچی کردن، یاخی بوون، سه‌رکیشی.
- تمرمور** - مص. ع (تهمرمور - temermur): جولان، له‌رزین.
- تمرین** - مص. ع (تهمرین - temrîn): ته‌مرین، راهینان، نهرم کردن، فیتژکردن.
- تمساح** - ا. ع (تیمساح - timsah): تیمساح.
- تمسخر** - مص. ع (تهمسخر - temesxur): ریش خه‌ن، گالت‌ه‌پت کردن، مه‌سخره‌پت کردن.
- تمسک** - مص. ع (تهمسک - temessuk): گرتن، چنگ لی‌گیرکردن، ده‌ساویز، په‌لپ و بیانوو.
- تمسکن** - مص. ع (تهمسکن - temeskun): هه‌ژاریبوون.
- تمشاء** - مص. ع (تیمشاء - timşa'): رویشتن، روین، پیاسه‌کردن.
- تمشک** - ا (تهمشک - temişk): توتژک، توتژک.
- تمشی** - مص. ع (تهمششی - temesşî): روین، پیاسه‌کردن.
- تمشیت** - مص. ع (تهمشییه‌ت - temşîyet):
- تمشیت** - مص. ع (تهمشیت - temşîyet): رایب کردنی کاریک.
- تمضمض** - مص. ع (تهمضمض - temezmuz): ئاو له‌دهم وهردان، غه‌رغهره.
- تمغا** - ا. ت (تهمغا - temxa): ته‌مغه، مؤر، داغمه.
- تمکن** - مص. ع (تهمکن - temekun): ده‌وله‌مهند بوون، وه‌ده‌ست هینانی پله‌وه‌پایه، جیتژگیربوون.
- تمکین** - مص. ع (تهمکین - temkîn): جیتژگیرکردن، قه‌بول کردن، ده‌وله‌مهند کردن.
- تملق** - مص. ع (تهملق - temellux): مه‌رایب، ربابازی، زمان لوسی، ریایی، دووری.
- تملک** - مص. ع (تهملک - temelluk): مولکداربوون.
- تمنه** - ا (تهمنه - temene): ده‌رزی لیغه‌درون، دیلوان، دلیوان، ته‌به‌نه.
- تمنی** - مص. ع (تهمنی - temennî): خوژیا خواستن، ئاره‌زووکردن، ته‌مه‌ناکردن، ئاواتخوازی.
- تموج** - مص. ع (تهموج - temevvuc): شه‌پؤل دان، پیلدان.
- تموز** - ا (تهموز - temmûz): مانگی ته‌موز (۷)، گه‌رمای سه‌خت.
- تمول** - مص. ع (تهمقول - temevvul): بۆنه‌خاوه‌ن مال، زه‌نگین بوون.
- تمهید** - مص. ع (تهمهید - temhîd): هه‌موارکردن، ئاماده‌کردن، ریتژه‌خۆش کردن.

- تمهیل** - مص. ع (ته مهیل - temhîl):
مۆلّهت دان، دهرفته پیح دان، موراعات،
نهرمی کردن.
- تمیز** - ا. ص (ته میز - temîz): پاک،
پاکیزه، زیره کی و هوشیاری، فهرق و
جیایی.
- تمیز** - مص. ع (ته مه یوز - temeyyuz):
ناسینه وه، جیابوونه وه.
- قیمه** - ا. ع (ته میمه - temîme):
چاوه زار.
- تمیز** - مص. ع (ته مییز - temyîz):
ناسینه وه، جیاکردنه وه، جیاکردنه وه و
ناسینی شتان لیکدی.
- تن** - (تهن - ten): تهن، لهش، به دهن،
به ژن و بالا.
- تن** - ا. فر (تون - ton): تون، به رزی و
نزمی دهنگ و گوزانی.
- تن** - ا. فر (تهن - ten): تهن، هه زار
کیلۆ.
- تناد** - مص. ع (ته ناددود - tenaddud):
لیکدی ره وینه وه، په راگه نده بوون.
- تنازع** - مص. ع (ته نازو - tenazu):
به شه رهاتن، کیشمانه کیش، گینگه شه،
قه رقه شه.
- تن اسا** - ص. فا (تهن ئاسا - tenasa):
ئیسراحه تخواز، خوشگوزهران، یه کیتک
دایمه دهر به سستی ئیسراحه تی خۆی بی.
- تن اسان** - ص (تهن ئاسان - tenasan):
ته ندروست، ساغ، ته مه ل، تهن په روه ری،
خوشگوزهرانی، ته وه زه لی.
- تناسب** - مص. ع (ته ناسوب - tenasub):
هاوئا هه نگی، گونجان، په یوه ندی،
خزمایه تی، هاو پیتزه.
- تناسخ** - مص. ع (ته ناسوخ - tenasux):
دۆنای دۆن، گۆران، به تالّ کردنه وه.
- تناسل** - مص. ع (ته ناسول - tenasul):
زاوژی، نه وه خستنه وه، زورپیهت خستنه وه.
- تنافر** - مص. ع (ته نافور - tenafur):
نه سازان، لیکدی دوورکه و تنه وه، بیتزاربوون
لیکدی، نه گونجان.
- تنافی** - مص. ع (ته نافی - tenafî):
دژایه تی یه کدی، ناحه زی، نه یاری.
- تناقض** - مص. ع (ته ناغوز - tanaxuz):
دژ بوون له گه لّ یه کدیدا، ناکۆکی.
- تنانی** - ص. ن (ته نانی - tenanî):
به دهنی، جه سته بی.
- تناوب** - مص. ع (ته ناووب - tenavub):
به نۆره، ئه نجامدانی کاریک نۆره به نۆره.
- تناور** - ص (ته ناقر - tenaver):
تۆکمه، قه له و، به هیتز.
- تناول** - مص. ع (ته ناقول - tenavul):
نان خواردن، ده ست گه یاندن، گرتن.
- تناهی** - مص. ع (ته ناهی - tenahî):
گه بیشتنه کۆتایی، بنه تایی.
- تنباکو** - ا (ته نباکو - tenbaku): تووتن،
ته ماکۆ.
- تنبان** - ا (تونبان - tunban): بیجامه،
ده ریچ.
- تنبسه** - ا (ته نبسه - tenbese): مافور،
فهرش، قالی، رایه خ.
- تنبک** - ا (تونبهک - tunbek): دومبگ،
ته پل.
- تنیل** - ص (ته نیل - tenbel): ته مه ل،
ته وه زه ل، ئیش نه کهر.
- تنبل** - ص (تونبول - tunbul): فیل،
حیله، ته له که، جادو، ئه فسوون.

تنبور - (تهنبور - tenbûr): ته‌موره، ته‌نبور، ته‌مبوره، ته‌میره.
تنبوشه - (ته‌نبوشه - tenbûşe): تاوه‌رۆ، مه‌نهۆڵ.
تنبه - مص. ع (ته‌نه‌ببوه - tenebbuh): وه‌ئاگاهاتن، وه‌خۆهاتن، بیداریوون، ئاگاداریوون.
تن‌بها - (ته‌ن‌به‌ها - tenbeha): پارهی که‌فاله‌ت، ئه‌و پارهی‌ه‌ی که‌یه‌کیک بۆ ئازادبوونی یه‌کیک له‌ زندان، له‌ قاسه‌ی مه‌حکه‌مه‌ دای بونی.
تنبیدن - مص (ته‌نبیده‌ن - ten bîden): رووخان، هه‌ره‌س هینان، دارووخان، داته‌پین.
تنبنده - ا. فا (ته‌نبه‌نده - tenbende): دارووخاو، هه‌ره‌س بردوو.
تنبیده - ص. مف (ته‌نبیده - ten bîde): رووخاو.
تنبیه - مص. ع (ته‌نبیه - tenbîh): بیدارکردنه‌وه، ئاگادارکردن.
تن پرور - ص. فا (ته‌ن په‌رڤه‌ر - tenperver): ته‌مه‌ل، له‌ش به‌ دۆشاو، خۆشگوزهران، ده‌ست و پێ سپی.
تن‌پوش - ا. مر (ته‌ن پوش - tenpûş): پۆشاک، جل، به‌رگ.
تنجیدن - مص. (ته‌نجیده‌ن - tencîden): تیک ترنجان.
تنجیده - ص. مف (ته‌نجیده - tencîde): تیک ترنجاو.
تنجیز - مص. ع (ته‌نجیز - tencîz): نه‌نجامدان، ره‌واکردن.
تنجیم - مص. ع (ته‌نجیم - tencîm): ئه‌ستیره‌ناسی، ئه‌ستیره‌وانی، به‌ختگره‌وه.
تنحنج - مص. ع (ته‌نه‌هنوه - tenehnuh): سافکردنی ده‌نگ.
تنخواه - (ته‌نخا - tenxah): سه‌رمایه، پولی نه‌غد، زێرو زیو، سه‌روه‌ت و سامان.
تنخواه‌گردان - ا. مر (ته‌نخاهی گه‌ردان - tenxahîgerdan): ئیحتویاری بزاو، پارهی‌ه‌ک که‌له‌ قاسه‌ی دایه‌ره‌ دابنری تا له‌ کاتی پیتویستدا خه‌رج بکری.
تند - ص (توند - tund): چالاک، چاپوک، توپه، خیرا، تون و تفت، تیژ، برنده.
تنداب - ا. ص (تونداب - tundab): تیزاب، که‌لبه‌زه، تاقگه، سولاف، تیژه‌نگ، ریتزای به‌ خو.
تندباد - ا. ص (توندباد - tundbad): تۆفان، باوبۆران، بارۆقه.
تندبار - ا. ص (توندبار - tundbar): گیانه‌وه‌رانی درنده.
تندخو - ص (توندخو - tundxû): توره، سه‌رچل، تونده‌میزاج.
تندر - (تونده‌ر - tunder): هه‌وره‌ تریشقه، هه‌وره‌ بروسکه.
تندر دادن - مص (ته‌نده‌ر داده‌ن - tenderdaden): رازی بوون، قایل بوون، هاتنه‌ ره‌دا، ئاماده‌بوون بۆ کاری.
تندروست - ص. مر (ته‌ندوروست - tendurust): له‌ش ساغ، سه‌لامه‌ت.
تندرو - ص. فا (توندروه - tundrew): توندروه، بی‌ په‌روا، خۆشبه‌ز، تیژرۆ.
تندرو - ص. مر (توندرو - tundrû): رووگرژ، مۆن، رژد، به‌غیل، چاوچنۆک.
تندم - مص. ع (ته‌نه‌ددوم -

- teneddum**: په شیمان بوون، ژتیوان بوون.
- تنده** - (تونده - tunde): نشیوی هه زار به هه زار، لیژگه، قه دپالی زۆر رک.
- تندیاز** - ص. فا (توندیاز - tundyaz): توندوتیژ، تیژپه ر.
- تندیس** - ا. مر (تندیس - tendîs): تهن ئاسا، په یکه، کۆته ل، هه یکه ل، تیمسال.
- تن زدن** - مص (تهن زده دن - tenzeden): خو له سالوزی دان، نه چوونه ژیربار، بیده نگه کردن، به سه رخۆ نه هینان.
- تنزل** - مص. ع. ته نه ززول - tenezzul): له به رده هینان، هاتنه رده دا، خواری کیشان.
- تنزه** - مص. ع (ته نه ززه - tenezzuh): گه شت و سه یران، پاک بوونه وه، چوونه گه یران، سه یران.
- تنزیب** - (ته نزیب - tenzîb): سارغی، شاش، کراس، فانیه ی شاش چنراوی ژیره وه.
- تنزیل** - مص. ع (ته نزیل - tenzîl): داشکان، هینانه خواری، ریک خستان.
- تنزیه** - مص. ع (ته نزیه - tenzîh): پاک کردنه وه، دووری له خراپه، دوور خستنه وه ی که سپیک له خراپه کاری.
- تنسک** - مص. ع (ته نه سسوک - tenessuk): خو واپه رستی، عیباده تکاری.
- تنسیق** - مص. ع (ته نسیق - tensîx): ریک خستان، ته رتیب کردن، هاوئا هه نگه کردن.
- تنشیط** - مص. ع (ته نشیت - tenşît): شادمان کردن.
- تنصیص** - مص. ع (ته نسسیس - tensîs): ئاشکرا کردن و روونکردنه وه ی مانای قسه.
- تنصیف** - مص. ع (ته نسیف - tensîf): نیوه کردن.
- تنطق** - مص. ع (ته نه تنوع - tenettux): قسه کردن، پشتتین به ساتن.
- تنظیف** - مص. ع (ته نزیف - tenzîf): پاک کردنه وه.
- تنظیم** - مص. ع (ته نزیم - tenzîm): ریک خستان، هۆندنه وه ی جه واهیر، نه زم (شیر).
- تنعم** - مص. ع (ته نه ئوم - tene'um): نازو نیعمه ت، ژیان به نازو نیعمه ت.
- تنفیر** - مص. ع (ته نه ففور - teneffur): ره وینه وه، دورکه و تنه وه، بیزاربوون، بیزاری و نه فره ت.
- تنفس** - مص. ع (ته نه فسوس - teneffus): هه ناسه دان، نه فسه کیشان.
- تنفیذ** - مص. ع (ته نفیز - tenfîz): جیبه جی کردن، ره وانه کردن، ناردن، دیواوده رگونکردن.
- تنقاد** - مص. ع (ته نقاد - tenxad): سه رافی کردن، کرین و فرۆشتنی پاره، جیا کردنه وه ی پاره ی قه لپ له پاره ی ئه سل، ره خنه ی نه ده بی.
- تنقل** - مص. ع (ته نه غغول - tenexxul): نوقل و ئاجیل خواری.
- تنقیح** - مص. ع (ته نقیه - tenxîh): بژار کردن، پاک کردن، چاک کردنه وه ی نووسین له عه یب و نوستانه ی، پاکنووسی.

- تنقید** - مص. (ته نغید - tenxîd): ره‌خنه‌گرتن، هه‌لسه‌نگاندن.
- تنقیه** - مص. ع (ته نغیییه - tenxiye): پاک‌کردنه‌وه، جۆمالّ کردن.
- تنک** - ص (تونوک - tunuk): ته‌نک، ناسک، راخستنی فەرش له‌سه‌ر زه‌وی.
- تنک اب** - ا. مـ (تونوک ئاب - tunukab): ته‌نکاو.
- تنکر** - مص. ع (ته‌نه‌ک‌کور - tenek kur): خو‌گۆرین، گۆران.
- تنکه** - ا (تونوکه - tunuke): ده‌رپین کورته.
- تنکه** - ا (تونوکه - tunuke): بنی ده‌رگاو په‌نجه‌ره که له دار دروست ده‌کری.
- تنکیر** - مص. ع (ته‌نکیر - tenkîr): نه‌کیره کردن، نه‌ناس کردن، گومناو کردن.
- تنکیل** - مص. ع (ته‌نکیل - tenkîl): سزادان، سه‌رکوت کردن، به‌عیبه‌ت کردن، شیواندن.
- تنگ** - ص (ته‌نک - teng): ته‌نک، ته‌سک.
- تنگ** - ا (ته‌نک - teng): دۆل، گه‌لی، ته‌نگه، شیو، ده‌ره.
- تنگ** - ا (ته‌نگ - teng): بن زگ، ته‌نگه، که‌مه‌ریه‌ندی و لاخی یه‌کسم.
- تنگ** - ا (ته‌نگ - teng): جه‌والّ، ته‌لیس، بار، تابار، لیوی دل‌به‌ر.
- تنگ** - ا (تونگ - tung): تونگه، شه‌ریه.
- تنگاب** - ص (ته‌نگاب - tengab): ته‌نکاو، ئاوی ته‌نک، شه‌رعا، گۆشتاوی که‌م ئاو.
- تنگاتنگ** - ص. مـ (ته‌نگا ته‌نگ - tengateng): زۆر ته‌نگ، پی‌که‌وه چه‌سپیوو.
- تنگبار** - ص (ته‌نگبار - tengbar): یه‌کیکه له ناوه‌کانی خوا.
- تنگبیز** - ا. مـ (ته‌نگبیز - tengbîz): ته‌نگ بی، هیلّه‌ک.
- تنگ چشم** - ص (ته‌نگ چه‌شم - tengçəşm): به‌رچاو ته‌نگ، چاو‌بچووک، رژد، ده‌ست نوقاو، پیسکه، به‌خیل.
- تنگ‌دست** - ص (ته‌نگ‌ده‌ست - tengdest): فه‌قییر، هه‌ژار، نه‌دار، بی‌پاره، بی‌مالّ، ته‌نگ‌ده‌س.
- تنگ‌دل** - ص (ته‌نگ دیل - tengdil): دل‌ته‌نگ، غه‌مگینی، په‌شیو، خه‌مبار.
- تنگ‌سال** - ص (ته‌نگ‌سال - tengsal): وشکه‌سالی، سالی قات و قری، بی‌بارانی، گرانی.
- تنگنا** - ا. مـ (ته‌نگه‌نا - tengena): ته‌نگی، ته‌نگانه، سه‌ختی و گوشار، ته‌نگه‌به‌ر، شوتینی ته‌نگ.
- تنگ‌وزئیل** - ا. ت (ته‌نگ‌وزئیل - tengûz'îl): سالی به‌راز، ناوی سالی دوانزه‌یه‌می دوانزه‌ساله‌ی تورکییه.
- تنگه** - ا (ته‌نگه - tenge): که‌نالّ، ته‌نگه، ته‌نگه‌لان، (ته‌نگه‌ی هورمز)، گه‌لی.
- تنگه** - ا (تینگه - tinge): پارچه‌یه‌کی بچووکی زێر یان زیو، بریک پاره، بر.
- تنگی نفس** - ا. مـ (ته‌نگی نه‌فه‌س - tengî nefes): ته‌نگه‌نه‌فه‌س، ته‌نگه نه‌فه‌سی، نه‌خۆشی هه‌ناسه‌سواری.

- تندر** - مص. ع (تهنه مور-tenemmur):
توره بوون، توندو تیژی نواندن، وه کو پلنگ لیپهاتن.
- تنمیه** - مص. ع (تهنمییه-tenmîye):
نه شو نما کردن، پهره پیدان، وه رار کردن، ناگرهه لگیرساندن، دوو زمانی و قسه هه لبه ستن.
- تنندو** - ا (تهنه ندو-tenendû):
جولا ته نه، جولا یی کهره، جالجالۆکه داپیرو شک.
- تن و توش** - ا. مـ (تهن و توفش-tenutuvş):
لهش و لار، شنگ و تاقهت.
- تنور** - ا (تهنور-tenûr):
ته نور، ته ندور.
- تنور** - مص. ع (تهنه فقور-tenevvur):
روشن بوونه وه، کهوتنه بهر روشنایی، داروهه لسهون له به دهن تا مووه که ی به ری.
- تنوره** - ا (تهنوره-tenûre):
دولاش، دوکه لکیش، دهوره دانی که سیتیک یان شتیک.
- تنوع** - مص. ع (تهنه فقوء-tenevvu):
جوراو جور بوون، هه مه جوری.
- تنومند** - ص (تهنومه ند-tenûmend):
زه لام، قه لهو، توکمه، بالابه رز، به هیتر.
- تنویر** - مص. ع (تهنقییر-tenvîr):
منه وه کردن، روشنبیر کردن، رووناک کردن.
- تنویم** - مص. ع (تهنقیم-tenvîm):
نواندن، نواندنی موگناتیزی، هیپنوتیزم.
- تنوین** - مص. ع (تهنقین-tenvîn):
دووسهر، دوو ژتیر، دوو بوور.
- تنه** - ا (تهنه-tene):
به دهن، لهش، قه دی درهخت.
- تنه** - ا (تهنه-tene):
داوی جالجالۆکه، تووری داپیرو شک.
- تنهها** - ص (تهنهها-tenha):
تهنیا، تاک، که سیتیک بی هاوده م و تهنیا بی.
- تنیا** - ا. فر (تهنیا-tenya):
جوره کرمیکه له ریخوله ی مرو فدا دروست ده بی.
- تنیدن** - مص (تهنیدهن-tenîden):
فریودان، ته نین، چنن، داوچنینی جالجالۆکه یان کرمی ناوریشم.
- تننده** - ا. فا (تهنه نده-tenende):
جالجالۆکه، داپیرو شک.
- تنیده** - ا. مف (تهنیده-tenîde):
چنراو، ته نراو، داوی جالجالۆکه.
- تنیزه** - ا (تهنیزه-tenîze):
بنار.
- تینیس** - ا. انگل (تینیس-tinîs):
یاری تینیس.
- تو** - ض (تو-ту):
راناوی دووهم که سی تاک.
- تو** - ا (تو-ту):
ناوه وه، توئی.
- تو** - ا (تو-тew):
تاو، تین، گهرما، حه رارهت.
- تواب** - ص (ته فشاب-tevvab):
تویه قه بولکه ر، گوناح به خش، خوا، تویه کار، گه راوه له گوناح.
- توابع** - ع (ته قابیئی-tevabi):
پاشگرو پاشکو، خولامان، پهیره وان.
- توابل** - ا. ع (ته فشابل-tevabil):
نالهت و زهرده چه وه، به هارات.
- تواتر** - مص. ع (ته فاتور-tevatour):
دوا به دوا، په یتا په یتا.

- توارث** - مص. ع (ته فاروس - tevarus): میراتگری.
- توارد** - مص. ع (ته فارود - tevarud): پیکه‌وه هاتن، له یهک شوین دابه‌زین، له ئه‌ده‌بیاتدا بریتییه له‌وهی دوو شاعیر بیوهی ناگایان لیک بئ، شیعریکی وه‌کو یهک بلین به راده‌یهک وا بزانی که یه‌کیکیان له‌وی تری دزیوه.
- تواری** - مص. ع (ته‌فاری - tevarî): په‌نهان بوون، دهره‌ده‌ربوون، ئاواره بوون، ون بوون، دیار نه‌مان، پیتواربوون.
- تواریخ** - ا. ع (ته‌فاریخ - tevarîx): میژوو، دیرۆکان، تاریخ، سه‌ربور و رووداوان.
- توازن** - مص. ع (ته‌فازون - te vazun): هاوسه‌نگی، هاوسه‌نگ بوون.
- تواضع** - مص. ع (ته‌فازوء - tevazu): هه‌ستان له‌به‌ر که‌سیک، بئ فیزی، خاکه‌رایبی.
- توافر** - مص. ع (ته‌فافر - te vafur): زۆربوون، فراوان بوون، فره بوون.
- توافق** - مص. ع (ته‌فافو - te vafux): ریکه‌وتن، یه‌کگرتن.
- توالت** - ا. فر (توالت - twalit): ته‌والت، میزی ته‌والت، ئارایشگه، ئابده‌سخانه.
- توالد** - مص. ع (ته‌فالود - te valud): زاوژی کردن.
- توالی** - مص. ع (ته‌فالی - te valî): یهک له‌دوی یهک هاتن، په‌ی دهر په‌ی.
- توان** - ا (توفان - tuvan): توان.
- توانا** - ص (ته‌فانا - te vana): توانا، به‌تاقه‌ت، به‌هیتز.
- توانستن** - مص - ته‌فانیسته‌ن - (tevanisten): توانین.
- توانگر** - ص. فا (ته‌فانگه‌ر - te vanger): توانا، به‌هیتز، هیتزدار، ده‌وله‌مه‌ند.
- توام** - ا. ص (ته‌وه‌م - tewem): لفانه، دووانه، جمکانه، هاوژاد، جمک، جووی.
- توآمان** - ا. ص (ته‌وه‌مان - teweman): دوو هاوړی، دوو هاوتتا، دوو لفانه، دوو جمک.
- توبال** - ا (توبال - tûbal): ئه‌و به‌راده‌ی که له مس یان ئاسنی سووره‌وه‌کراو ده‌که‌وئ له کاتی چه‌کوش کاریدا، خاکه.
- توبرکول** - ا. فر (توبره کول - tûberkûl): غودده.
- توبرکولز** - ا. فر (توبره کولوز - tûberkûluz): سیل، دیق.
- توبره** - ا (توبره - tûbre): توره‌که، کیسه، چاخ.
- توبه** - مص. ع (ته‌وبه - tewbe): تۆبه، په‌شیمان بوونه‌وه له گوناح، گه‌پانه‌وه له ناپه‌وایی.
- توبیخ** - مص. ع (ته‌وبیخ - tewbîx): سه‌رزه‌نشست کردن، سه‌رکۆنه کردن.
- توپ** - ا (توپ - tûp): فوتبول، تۆپی جه‌نگ، تۆپی کوتال، قسه‌ی رهق و تانه‌و ته‌شه‌ر ئامیتز.
- توپچی** - ا. ص (توپچی - tûpçî): تۆپچی، سه‌ربازی سه‌ر تۆپ.
- توت** - ا (توت - tût): دره‌ختی تو، تو، توی.
- توتالیتر** - ص. فر (توتالیته‌ر - tûtalîter): تۆتالیته‌ری، دکتاتۆری،

- سته مکاری به کۆمه‌ل.
- توتزار** - ا. مر (توتزار - tûtzar): باخی تووان، تووستان.
- توتفرنگی** - ا (توت فره‌رنگی - tûtferengi): توی فره‌رنگی، میوه‌یه‌که له توو ده‌چیت لی تۆزی درشت تره، ره‌نگی سوورو تامی ترشیتیکی خو‌شه، قیتامینی (B و C) تیدایه.
- توتقیزم** - ا. فر (توتهمییزم - tûttemizim): ته‌وتهم په‌روه‌ری.
- توتو** - ا (توتو - tûtû): خاکشیر، گیایه‌که ده‌لین ده‌رمانه.
- توتون** - ا (توتون - tûtûn): توتون، ته‌ماکو.
- توته** - ا (توته - tûte): زیاده گو‌شتی پی‌لوی چاو، سیچکه‌سلاوه، ته‌راخوما، سیپکه‌سلاوه.
- توتیا** - ا (توتیا - tûtîya): سورمه، کل، ده‌رمانیتیکی چاوانه.
- توتیا** - ا (توتیا - tûtîya): جو‌ره ژیشکیکی ده‌ریاییه، به‌ردی توتیا.
- توتیق** - مص. ع (ته‌وسیخ - tewsix): مکوم کردن، متمانه پی کردن.
- توجع** - مص. ع (ته‌فه‌جوع - teveccu): هاوده‌ردی، خهم خواردن، نالین له‌به‌ر نازار.
- توجه** - مص. ع (ته‌فه‌ججوه - teveccuh): شتیکیدا، روو تی کردن.
- توجیه** - مص. ع (ته‌وجیه - tewcîh): ناراسته‌کردن، ناردن، روونکردنه‌وی بابه‌ت و مه‌به‌ست.
- توچال** - ا (ته‌وچال - tewçal): چاله‌به‌فر، یه‌خچال، سه‌هۆلدان.
- توحد** - مص. ع (ته‌قه‌هه‌هود - tevehhud): ته‌نیا بوون، به‌ته‌نیا مانه‌وه، ته‌نیایی.
- توحش** - مص. ع (ته‌قه‌هه‌هوش - tevehhuş): شوینتی، ترسان، ره‌وانه‌وه له‌خه‌لکی، توپه‌بوون، هۆقبوون.
- توحید** - مص. ع (ته‌وهید - tewhîd): باوه‌ره‌یتان به‌یه‌کتایی خوا، سورته‌تی «قل هو الله احد»، یه‌کخستن.
- توختن** - مص (توخ‌ته‌ن - tûxten): دورین، تی‌هه‌لکی‌شان، گه‌ران، ویستن، دانه‌وی قهرز یا نه‌مانه‌ت.
- توزنده** - ا. فا (توزنده - tûzende): پاشه‌که‌وتکه‌ر، به‌ده‌ست هینهر.
- توخته** - ا. مف (توخته - tûxte): دراوه، به‌ده‌ست هاتوو، پاشه‌که‌وتکراو.
- تودار** - ص (تودار - tûdar): سر‌قایم، رازدار، سره‌لگر، رازیوش.
- تودد** - مص. ع (ته‌فه‌ددود - teveddud): دۆستایه‌تی، نزیکی‌بوونه‌وه.
- توده** - ا (توده - tûde): که‌له‌که، جه‌ماوه‌ری خه‌لک، گه‌ل.
- توده‌شناسی** - ا. مص (توده‌شناسی - tûde şinasî): له‌فولکلۆر و داب و نه‌ریتی خه‌لکی.
- تودیع** - مص. ع (ته‌ودی‌ء - tewdî): به‌ریتکردن و خوا‌حافیزی، سپاردن و دانان.
- تور** - ا (تور - tûr): په‌رده‌ی ناسکی کون کون، توپ، ره‌شکه.
- تور** - ا (ته‌هر - tever): ته‌ور، بیور.

- تور** - ا. فر (تور - tûr): عه‌ره‌بان، گه‌ران، سه‌یران، سیاحت، گالیسکه.
- تورات** - ا. ع (تورات - tewrat): ته‌ورات، کتیبی نائینی جوله‌کان، کتیبه‌که‌ی موسا.
- توربین** - ا. فر (توربین - tûrbîn): توربین، به‌رهمه‌پینه‌ری کاربا.
- تورق** - مص. ع (ته‌ق‌ه‌روغ - teverux): گه‌لا‌خواردنی وشتر، وه‌ره‌قه وه‌ره‌قه بوون.
- تورک** - ا (توره‌ک - tûrek): چه‌قه‌ل، تورپی، تورک.
- تورم** - مص. ع (ته‌ق‌ه‌روم - teverum): ئاوسان، په‌نهمان.
- توریت** - مص. ع (ته‌وریس - tewrîs): میراتی دان به‌که‌سپیک، که‌سپیک بکری به‌میراتگر.
- توریست** - ا. مر. (توریست - tûrîst): گه‌ریده، گه‌رؤک، سه‌یاح.
- توریه** - مص. ع (ته‌وریه - tewrîye): پو‌شین، و شارندنه‌وه‌ی حه‌قیقه‌ت.
- توز** - ا (توز - tûz): توتیکلی قایم و ناسکی جو‌ره دره‌ختیکه.
- توزیع** - مص. ع (ته‌وزیع - tewzî): دابه‌شکردن.
- توزین** - مص. ع (ته‌وزین - tewzîn): هه‌لسه‌نگاندن، خو‌ئاماده‌کردن بؤ قبول کردنی کاریک یان رووداویک.
- توسرخ** - ا. مر (توسورخ - tûsurx): جو‌ره میویه‌که.
- توسط** - مص. ع (ته‌ق‌ه‌سوت - tevessut): ناوبری کردن، ناوه‌ند، ناوکویی.
- توسع** - مص. ع (ته‌ق‌ه‌سوء - tevessu): به‌رین بوون.
- توسعه** - ا. مص (ته‌وسیه - tewsi'e): به‌رینی، به‌رینخوازی، فراوانخوازی.
- توسکا** - ا (توسکا - tûska): داری حور.
- توسل** - مص. ع (ته‌ق‌ه‌سسول - tevessul): ته‌شه‌بوز، ده‌ستوداوین که‌وتن، پارانه‌وه.
- توسن** - ص (ته‌وسنه - tewsen): توسن، سه‌رکیش، نارام.
- توسیع** - مص. ع (ته‌وسیع - tewsi'): به‌رین کردن، زور کردن، کرانه‌وه.
- توش** - ا. (توش - tûş): توانا، تاقه‌ت، توتیشو، خو‌راکی به‌ئندازه‌ی پیویست، به‌دهن، جه‌سته، لاشه.
- توش** - ا (توش - tûş): توتیشو.
- توشقان نیل** - ا (توشقان نیل - tûşxan 'îl): سالی که‌رویشک، چواره‌م سالی دوانزه سالی تورکیه.
- توشک** - ا (توشه‌ک - tûşek): دوشه‌ک، دوشه‌گ.
- توشه** - ا (توشه - tûşe): توتیشو، خو‌راکی که‌م، خواردنی‌ک که‌له سه‌فه‌ردا له‌گه‌ل خو‌ده‌بریت.
- توشیح** - مص. ع (ته‌وشیح - tewşîh): رازانه‌وه، حه‌مایل کردنه ملی که‌سپیک، جو‌ره هونه‌ریکی شیعبیه.
- توصیف** - مص. ع (ته‌وصیف - tewsi'f): وه‌سف کردن، ستایش کردن، په‌سندانی شتیک.
- توصیه** - مص. ع (ته‌وصیه - tewsi'e): راسپاردن، ده‌رس دادان، وه‌سپت کردن.

- توضوء** - مص. ع (تهقه زوء - tevezzu'): دهست نوپژشتن، دهست نوپژ هه لگرتن، دهست نوپژ گرتن.
- توضیح** - مص. ع (تهوزیح - tewzîh): روونکردنه وه، ئاشکراکردن، شهرح و شروقه کردن.
- توطئه** - مص. ع (تهوتیئه - tewtî'e): زهمینه خووش کردن، هه موارکردن، دهستپیک و سه ره تا.
- توطن** - مص. ع (تهفته تون - tevetun): وه تن هه لباردن، جیگیربوون، جیواربوون.
- توعد** - مص. ع (تهفته ئود - tev'ud): هه پروگیف، هه ره شه کردن، ترساندن.
- توغ** - (توغ - tûx): عه له م، به یداخ، ئالا، ئالایه کی گه وره به له هه ندی ناوچه دا له روژانی تازیه دا هه لده کری.
- توغل** - مص. ع (تهقه غول - tevexxul): موباله غه کردن، چوونه قوولایی شاریک، قوولبونه وهی زور له زانستدا.
- توفال** - (توفال - tûfal): ته خته ی سه ره داره را.
- توفان** - (توفان - tûfan): توفان، بابوژان، گپژهنگ و شه پۆلی خیرای ده ریا.
- توفان** - ص. فا (توفان - tûfan): هات و هاوارکردن.
- توفر** - مص. ع (تهقه فور - tevefur): زوربوون، راگرتنی حورمه تی که سیک، حورمه تگرتن.
- توفیدن** - مص. (توفیده ن - tûfîden): هاوارکردن، خرۆشان، هه لچوون.
- توفنده** - ا. فا (توفه نده - tûfende): هاوارکردن، هه راو هه نگامه نهره وه.
- توفیر** - مص. ع (تهوفیر - tewfîr): کوکردنه وه، جیوازی زورکردن، دانه وهی هه قی که سیک به ته واو ته تی، پاشه که و تکردن.
- توفیق** - مص. ع (تهوفیق - tewfîx): پشتیوانی خوایی، رازی بوون، یارمه تی دان.
- توقع** - مص. ع (تهقه غوء - tevexxu'): به ته ما بوون، چاوه روانی، پیشبینی کردن.
- توقیت** - مص. ع (تهوغیت - tewxît): وهخت دانان، کات دانان.
- توقیر** - مص. ع (تهوغیر - tewxîr): ته عزیز و ریز، ریزگرتن.
- توقیع** - مص. ع (تهوغی - tewxî'): ئیمزاکردن، مؤرکردن، واژووکردن.
- توقیف** - مص. ع (تهوغیف - tewxîf): ته وقیف، گرتن.
- توکان** - ا. فر (توکان - tûkan): بالنده به که له ناوچه گهرمه کانی ئه مریکادا هه به.
- توکسین** - ا. فر (توکسین - tûksîn): ئاوی ژه هردار، ژه هریکه که له هه ندی میکرووب دروست ده بی.
- توکل** - مص. ع (تهقه کول - tevekkul): سپاردنی کار به وه کیل، پشت به ستن به که سی دی.
- توکید** - مص. ع (تهوکید - tewkîd): دووپات کردنه وه.
- توکیل** - مص. ع (تهوکیل - tewkîl): به وه کیل کردن، بریکاری.

- تولا** - مص. ع (تهقه لالا - tevella): کارگرتنه نه ستو، دۆستایه تی کردن.
- تولد** - مص. ع (تهقه للود - tevellud): په پیدا بوون، له دایک بوون، هاتنه ئارا.
- تولک** - ص (تولهک - tûlek): زیرهک، چاپوک، بالندهی په پروه ریو.
- توله** - ا (توله - tûle): تۆته له سهگ، گوجیله سهگ.
- توله** - مص. ع (تهقه للوه - tevelluh): ناشق بوون، شه پیدا بوون، حه بران بوون، ئاگا له خو بران له خه مباری یان له خوشیدا.
- تولی** - مص. ع (تهقه للی - tevellî): کارگرتنه نه ستو، دۆستایه تی کردن.
- تولیت** - مص. ع (ته ولییهت - tewlîyet): خواداری، کردنه والی، سپاردنی کاریک به که سیک.
- تولید** - مص. ع (ته ولید - tewlîd): زایاندن، به ره مه پتان.
- تومان** - ا (تومان - tûman): ئه م وشه یه له سه رده می مه غۆله کاندا له ئیران په پیدا بووه، به رانیه ر به ده هه زار سه ر باز بووه، له سه رده می قاجارییه کان ناوی پاره یه کی ئیرانی بوو به رانیه ر به ده قران بوو.
- تومر** - ا. فر (تومر - tûmer): ودره م، ئاوسان، په نه م، په نام، ماسان.
- تون** - ا (تون - tûn): تان، رایه ل، راهیل.
- تون** - ا (تون - tûn): ئاگردانی گه رماو، تون.
- تونتاب** - ا. ص (تونتاب - tûntab): تونچی، سه ریبه رشتیاری ئاگردانی گه رماو.
- تونل** - ا. فر (تونیل - tûnil): تونیل، نه فه ق.
- توهم** - مص. ع (ته هه هه هوم - tevehhum): ترسان، خو ف کردن، گومان کردن، خه یال کردن، وه هم کردن.
- توهین** - مص. ع (ته وهین - tewhîn): لاواز کردن، سووک کردن، سست کردن، ئیهانه کردن.
- ته** - ا (تهه - teh): ژیر، بن، پایین، کوتایی.
- ته** - ا (تهه - teh): توی، ناو.
- تهاتور** - مص. ع (ته هاتور - tehatur): گۆرینه وهی کالا، به درو خستنه وهی یه کتر، شه پرکردنی به ناهه ق له نیتوان دوو که سدا.
- تهاجم** - مص. ع (ته هاجوم - tehacum): هپرش کردنه سه ر یه ک، په لاماردانی یه کتری، هه لمه تدان.
- تهانی** - مص. ع (ته هانی - tehanî): پیرۆزیایی کردن.
- تهاون** - مص. ع (ته هاقون - tehavun): له به رده اهیتان، سووک کردن، پشت گوئی خستن، فه رامۆشکاری.
- تهایل** - مص. ع (ته هاقیل - tehavîl): ترساندن، گولتی رهنگا ورهنگی به هار، رهنگی جیساوازی وهک سوورو زهردو که سک.
- تهبندی** - ا. مص (ته هبندی - tehbendî): جزویه ند کردنی کتیب، سووکه خواردنی بهر له خواردنه وهی شه راب، بهرکول.
- تهجد** - مص. ع (ته هه ججود - teheccud): شه ونخونی، شه و بیداری، شه ونشینی.
- تهجی** - مص. ع (ته هه ججی - teheccî): حونجه، حونجی، حونجه کردن.

- تهجیه** - مص. ع (تهجیه - tehçîye):
حونجه، فیربون، ژماردنی پیتی وشه و
لیک جیاکردنه و بیان.
- تهچین** - ا. مر (تهچین - tehçîn):
په رده پلاو.
- تهدانسان** - ا. فر (تهدانسان -
tehdansan): کۆری میوانی بو
چاخواردنه و سه ما.
- تهدوزی** - ا. مص (تهدوزی - tehdûzî):
جزوبه ندی دهفته روکاغه زو کتیبان.
- تهدید** - مص. ع (تهدید - tehdîd):
هه پروگه ف کردن، هه ره شه کردن.
- تههذب** - مص. ع (تههذب -
tehezzub): پاکبونه و له عیب و
نوقسانی، به رزه ره وشتی.
- تههذب** - مص. ع (تههذب - tehzîb):
پاک کردن، خالیسه کردن، چاک کردنی
شیعرو په خشان له که مو کوری.
- تههک** - ص (تههک - tehek): به تال،
خالی، رووت، هلۆل.
- تههکه** - مص. ع (تههکه - tehluke):
تالوکه، هیلاک، جیتی مه ترسی.
- تههکه** - ا. ع (تههکه - tehluke):
تالوکه، هه ر کاری ئاکامی نابودی بی.
- تههلیل** - مص. ع (تههلیل - tehlîl):
تالیله، گوتنی «لا اله الا الله»، زیکری
خوا.
- تههم** - ص (تههم - them): به هییز،
نازا، دلیر، دلاوهر.
- تههم** - ا. ع (تههم - tuhem): کۆی
تۆمهت، ئیفترا.
- تههمت** - ا. ع (تههمت - tuhmet):
تۆمهت، ئیفترا، بوختان بو کردن.
- تههمن** - ص. مر (تههمن - tehmten):
به هییز، نازا، دلیر، نازناوی رۆسته می
کوری زاله.
- تههیت** - مص. ع (تههیت -
tehnîyet): موباره کبایی، پیروزیایی
کردن.
- تههور** - مص. ع (تههور - tehevur):
هه ره س هینانی بینا، بی ئه ده بی، بیباکی،
زاتکردن، مله پوری.
- تههوع** - مص. ع (تههوع - tehevû):
دل تیک هه لاتن، رشانه وه، هینانه وه
وده رشان.
- تههویل** - مص. ع (تههویل - tehvîl):
خستنه ترس، سامناک نواندن، رازاندنه وه
به هۆی جل و خسله وه.
- تههویه** - مص. ع (تههویه - tehvîye):
گۆرینی هه وا، ئیرکۆندش.
- تههی** - ص (تههی - tuhî): به تال، خالی،
تهههک، هلۆل، پووج.
- تههیج** - مص. ع (تههیج -
teheyyuc): هه لچوون، هاتنه جووش و
خرۆش، ورووژان.
- تههیگاه** - ا. مر (تههیگاه - tuhîgah):
که له که، خالیگه، قه برغه، برک.
- تههییه** - مص. ع (تههییه - tehiye):
ئاماده کردن.
- تههیج** - مص. ع (تههیج - tehyîc):
ورووژاندن، هینانه جووش، هینانه
جوله.
- تهیار** - ا. ص (تهیار - teyar): ئاماده،
تهیار، حازرو ساز.
- تیاسر** - مص. ع (تیاسر - teyasur):
به لای چه پیدا رویشتن.

- تیامن** - مص. ع (ته یامون - teyamun): به لای راست دا رویشان.
- تیب** - ص (تیب - tîb): سه رگه ردان، مه دهوش، حه یران، شه یدا.
- تیپ** - ا (تیپ - tîp): تیپ، دهسته، به شیکه سوپا.
- تیپ** - ا. فـ (تیپ - tîp): نمونه، سه رمه شق.
- تیپا** - ا. (تیپا - tîpa): لیدان به نوکی قامک.
- تیج** - ا (تیج - tîc): چرۆ، خونچه ی تازه گه لادار.
- تیج** - ا (تیج - tîc): ناوریشمی خاو، په مووی شیکراوه.
- تیجان** - ا. ع (تیجان - tîcan): کۆی تاج، تاجان.
- تیر** - ا (تیر - tîr): تیر، ئه وی به که وان ده بهاون، دهسته ک، کاربته.
- تیر** - ا (تیر - tîr): بهش، پاژ.
- تیر** - ا (تیر - tîr): ئه ستیره ی عه تارد.
- تیر** - ا (تیر - tîr): مانگی چواره می سالی هه تاوی.
- تیراژ** - ا. فر (تیراژ - tîraj): تیراژ، ژماره ی نوسخه کانی روژنامه، گۆقار و کتیب که به یه ک که رت چاپ بکری.
- تیراژه** - ا (تیراژه - tîraje): په لکه ره نگینه، کۆلکه زتیرینه، که سک و سۆر، زه رینه و سیمینه.
- تیرباران** - ا (تیرباران - tîrbaran): تیرباران، کوشتنی که سیک له لایه ن دهوله ته وه.
- تیرتخش** - ا. مر (تیرتخش - tîrtexş): فیشه که شیتته، فیشه کی ئاته شبازی بۆ ته قه ی خوشی.
- تیررس** - ا. مر (تیررس - tîrres): تیراویتژ.
- تیرست** - ا (تیرست - tîrest): سی سه د.
- تیرک** - ا (تیرک - tîrek): تیری بچوک، فیچقه ی خوین له ده ماره وه.
- تیرک** - ا (تیرک - tîrek): ئه ستونی خیتوت، دیره ک.
- تیرکش** - ا (تیرکش - tîrkeş): تیردان، هه گبه ی تیران، جیگه ی تیری که وان.
- تیرکمان** - ا (تیرکمان - tîrkeman): تیروکه وان.
- تیرگان** - ا. مر (تیرگان - tîrgan): جه ژنیکه ریکه وتی روژی سیازده ی مانگی چواره می سالی هه تاوییه.
- تیرم** - ا. ص (تیرم - tîrem): خانمی گه وره ی حه ره می پاشا، خاتون.
- تیروئید** - ا. ص. فر (تیروئید - tîrû'îd): غوده ی دهره قی.
- تیره** - ا (تیره - tîre): بنه ماله، تیره، تایفه، به شیک له هۆز.
- تیره** - ص (تیره - tîre): تاریک، رهش، که وه بی.
- تیره پشت** - ا. مر (تیره پشت - tîrey puşt): مۆره غه ی پشت، برپره ی پشت.
- تیره روان** - ص (تیره روان - tîrerevan): دل رهش، ناو سک رهش.
- تیره روز** - ص (تیره روز - tîrerûz): به دبه خت، نه گبه ت، روژ رهش، کلۆل.
- تیریز** - ا (تیریز - tîrîz): گرۆل، تیریتژ، بال و په ری په له وه ران.

تیم - (تیم - tîm): کاروان سه‌رای گه‌وره.

تیم - (تیم - tîm): خه‌م، دلته‌نگی.

تیم - ا. انگل (تیم - tîm): تیپ، ده‌سته، تیپی فوتبول.

تیماج - (تیماج - tîmac): پیستی ناژله‌لی خوشه‌کراوی ده‌باغ دراو.

تیمار - (تیمار - tîmar): خزمه‌ت و سه‌ریه‌رشتی نه‌خوش، خه‌مخوری، دل‌سوزی.

تیماردار - ص. فا (تیماردار - tîmardar): په‌رستار، خزمه‌تکهری نه‌خوش، خه‌مخور، تیمارقان.

تیمارستان - ا. مر (تیمارستان - tîmarstan): شی‌تخانه، جیگه‌ی شیتان.

تیمچه - (تیمچه - tîmçe): قه‌یسه‌ری، بازاروکه له نیو بازاری گه‌وره‌دا.

تیمسار - (تیمسار - tîmsar): له‌قه‌بیکی سوپاییه بوئه‌فسه‌رانی له سه‌رتیپ بالاتر، له جی‌ی جه‌ناب، فه‌رمانده‌ی هه‌موو سوپا.

تیمم - مص. ع (ته‌یه‌موم - teyemmum): کاری به‌ئانقه‌ست، ده‌ست نویژ شتن به‌خو‌ل له کاتی ناچاریدا وه‌کو نه‌خوشی، یان نه‌بوونی ناو.

تیممن - مص. ع (ته‌یه‌مون - teyemmun): موباره‌ک بوون.

تیو - (تیف - tîv): توانا، شینگ.

تیوا - (تیفا - tîva): بی‌باکی، بی‌ئه‌ده‌بی، پرکیشی، مله‌وری.

تیز - ص (تیز - tîz): تیژ، برنده، تامی تون و تیژ، خیراو چاپوک، چالاک.

تیز - (تیز - tîz): تر، گووز، بای ده‌نگداری قون.

تیزاب - (تیزاب - tîzab): تیزاب.

تیزبال - ص (تیزبال - tîzbal): تیژبال، مه‌لی خیرا له فریندا.

تیزبین - ص. فا (تیزبین - tîzbîn): تیژبین، زور هوشیارو ورد.

تیزویر - ص (تیزویر - tîzvîr): بیرتیژ، هوشیار، به‌هوش، هویردار.

تیزهوش - ص (تیزهوش - tîzhûş): هوشمه‌ند، هوشیار، زیره‌ک، زرینگ.

تیسر - مص. ع (ته‌یه‌سسور - teyessur): ئاماده‌بوون، ئاسان بوون.

تیسیر - مص. ع (ته‌یسیر - teysîr): ئاسان کردن، حازر کردن.

تیشه - (تیشه - tîşe): ته‌شوی.

تیغ - (تیغ - tîx): تیغ، تیغی ده‌لاکی، شمشیر، هه‌ر ئامیژیکی تیژو برنده.

تیغه - (تیغه - tîxe): تیغه، باریکه دیواری نیوان.

تیفوئید - ص. فر (تیفوئید - tîfû'id): تیفوئید.

تیفوس - ا. فر (تیفوس - tîfûs): تیفوس.

تیقظ - مص. ع (ته‌یه‌غغوز - teyexxuz): رابوون له‌خه‌و، هوشیاربوون، بیدار بوون.

تیقن - مص. ع (ته‌یه‌غغون - teyexxun): دل‌نیابوون، باوه‌رکردن.

تیله - (تیله - tîle): هه‌لمات، که‌لا، گوله، مه‌رمه‌ر، تیله، که‌لان.

تیول - ت - ا (تویول - tuyûl): موټک و
 ئاو و زهوییهک که له زهمانی زوودا
 پاشایان دهیاندا به هندی کسه تا به
 دهرامه ته که ی بژین.

تیه - ع. ا (تهیه - teyh): گومپرای،
 سه رگه ردانی، خوڤه سندی.

تیهاء - ص. ع (تهیهاء - teyha'):
 بیابانیک که مروټ تیایدا ون بیخ و ری
 دهرنه کات.

تیهو - ا (تیهو - tîhû): سوټسکه،
 سوټسک.

ث- حر(ث- s):

پیتی پینجه می ئه لفبای فارسییه و به (سا) ده خوتیریتته وه و به حساوی ئه بجه ده کاته (۵۰۰).

ثابت - ا. فا. ع (سابیت - sabit): پایه دار، به رقه رار، قایم.

ثابته - ا. فا. ع (سابیته - sabite): هه ساره ی جیگیر، پایه دار، (بومی).

ثافل - ا. فا. ع (سافیل - safil): تلپه، پاشه روک، هه رشتیک بن بنیتته وه.

ثاقب - ا. فا. ع (ساغیب - saxib): کونکهر، روشن، داگیرساو، پرشنگذار.

ثاقل - ص. ع (ساغیل - saxil): سه نگیب، قورس، زور نه خوش.

ثالت - ص. ع (سالیس - salis): سی، سییه م، سییه م که س.

ثالسه - ص. ع (سالیسه - salise): سییه م، (بو: می) ۱۰ له سه ر ۶۰ سانیه.

ثالوث - ا. ع (سالوس - salûs): سییانه، سییانه ی پیروز: باب، کور،

روحي قودس (له ئایینی مه سیحیان).

ثامن - ص. ع (سامین - samin): هه شته م، ئیمامی هه شته م ناسراو به (رهزا).

ثامن الائمه - (سامینل ئه ئیمه - saminl e'ime): ئیمامی هه شته م (عهلی بن موسای کازم) ناسراو به (رهزا).

ثانوی - ص. ن. ع (سانه فی - sanevî): دووهمین، ناسه ره کی.

ثانی - ا. ع (سانی - sanî): دووهم، جووت.

ثانیه - ا. ص. ع (سانیه - sanîye): شه ست یه کی ده قیقیه یه ک.

ثانیه شمار - ص. فا (سانیه شمار - saniye şumar): سانیه ژمیر، میلی بچوکی سه عات که سانیه دیاری ده کات.

ثا - مص. ع (سه ئر - se'r): تۆله، تۆل، حه یف، هه فکرده وه، کوشتنه وه ی بکوژ.

- تؤلؤل** - ا. ع (سوءلؤل - su'lûl): زببكه، كوانى زؤر بچووك، بالووك، بالويك.
- تبات** - مص. ع (سهبات - sebat): پايه دارى، بهرقه رارى، بهرقه راربوون، بهرده وام بوون.
- تبات** - ص. ع (سهبات - sebbat): ئەندىكاترتووس، دهفتتەرى هاتوو و دەرچوو.
- تبت** - مص. ع (سهبت - sebt): پايه دارى، نووسين.
- تبتو** - مص. ع (سووت - subût): جيگيربوون، بهرقه راربوون، پايه داربوون، سهلماندن.
- تبور** - مص. ع (سوبور - subûr): زيان كيشان، گرتن، شين و شه پؤرو واوهيلا، كوژران.
- تخانت** - مص. ع (سهخانەت - sexanet): رهق بوون، قايم بوون، ئەستور بوون.
- تخونت** - مص. ع (سوخنونەت - suxûnet): سهخت بوون، خهست، غهليز.
- تخين** - ص. ع (سهخين - sexîn): سهخت، بهسهبر، سه لارو سهنگين، قايم، ئەستور.
- تدى** - ا. ع (سهدى - sedî): مه مك.
- تراء** - مص. ع (سهراء - sera): دهوله مەند بوون، زهنگينى، به توانا بوون.
- تروت** - ا. ع (سهرقهت - servet): سهروهت، سامان، مالى زؤر، دهولهت، دارايى، كولوور.
- ثرى** - ا. ع (سهرا - sera): خاك، ئاخ، زهوى، زهوى شپدار، زهوى تەر، زناو.
- ثريا** - ا. ع (سورهيا - sureya): چلچرا، بورجيكه له بورجه كانى مانگ، پهروين.
- ثعبان** - ا. ع (سوئبان - su'ban): ماري گهوره، ئەژديها، حهزبا، زهها، ههژديها، ئەژدهها.
- ثعلب** - ا. ع (سهئلهب - se'leb): رتيوى، رؤقى، ريفقى.
- ثعلب** - ا. ع (سهئلهب - se'leb): جوژه گولتيكه، له بهستهنى و شيرنيه مەنيدا به كارديت.
- ثغر** - ا. ع (سهغر - sexr): ددان، دداني پيشهوه، دهم، سنور، زار، دهف.
- ثغور** - ا. ع (سوغور - suxûr): ددانان، زاران، سنوران.
- ثفل** - ا. ع (سوفل - sufl): تلپه، خلتە، خلت و خاشه، تلتە.
- ثفل دان** - ا. ع. فا (سوفل دان - sufildan): خلتە دان، شتى كه بهلغه و ليكاوى تى بكرت.
- ثقات** - ا. ص. غ (سوغات - suxat): باوه پيكر او ان.
- ثقافت** - مص. ع (سهغافەت - sexafet): زيره كى، چالاكى، ماموستايى، بههره وەرى له زانست و ئەدهدا.
- ثقال** - ع (سيغال - sixal): قورس، سهنگين، گران.
- ثقب** - ا. ع (سوغەب - suxeb): كونان.
- ثقبه** - ا. ع (سوغيه - suxbe): كونى بچووك، كون.
- ثقل** - مص. ع (سيغەل - sixel): گران بوون، گراني، سهنگينى.
- ثقل** - ص. ع (سيغل - sixl): گران

- بوون، دهرکه و تنی بارداری ژن.
ثقل - مص. ع (سه غل - sexl): گران
 بوون، قورس بوون، هه لسه نگاندن.
ثقل - ا. ع (سه غل - sexel): باروبنه،
 سه رووت و سامان، هه شتیکی به نرخ و
 ده گمن.
ثقلاء - ا. ع (سوغه لاء - suxela'):
 گرانان، گرانجانان، رها قورسان.
ثقلت - ا. مص. ع (سه غله ت - sexlet):
 گرانی، سه نگینی، قورسی، وه نه وز،
 قورسی خواردن له سه رگه ده دا.
ثقلین - ا. ع (سه غه له یین - sexeleyn):
 ئاده می و پهری، ئاده می و جنی.
ثقوب - ا. ع (سوغوب - suxûb):
 کونان، هه لیبوون.
ثقه - ص. ع (سیغه - sixe): باوهر،
 متمانه، که سی که جیتی باوهر بی، پروا.
ثقیف - ص. ع (سه غیف - sexîf):
 چالاک، زیره ک، وه ستای لیها توو، ناوی
 تیره یه کی عه ره به.
ثقیل - ص. ع (سه غیل - sexîl):
 قورس، گران، سه نگین، گرانجان،
 قسه ره ق.
ثکالی - ص. ع (سه کال - sekala):
 جه رگ سووتاوان، رۆله مردوان (دایکان
 ده گریته وه).
ثکل - مص. ع (سه کل - sekil): جه رگ
 سووتان، مندال مردن، فه رزه ند مردن.
ثکلی - ص. ع (سه کلا - sekla): ژنی
 فه رزه ند مرده، ژنی عه زیز مرده، ژنی
 دو ست گوم کرده.
ثلاث - ا. ع (سه لاس - selas): سی،
 ژماره (۳).
- ثلاثون** - ا. ع (سه لاسون - selasûn):
 سی.
ثلاثی - ص. ن. ع (سولاسی - sulasî):
 سیانی، سی قوئی، هه ر وشه یه ک له سی
 بیت پیکهاتیی.
ثلت - ا. ع (سولس - suls): سییه ک،
 ناوی جوژه خه تیکه.
ثلشان - ا. ع (سولوسان - sulusan):
 دوو سی یه ک، دوو به ش له سی به ش.
ثلج - ا. ع (سه لچ - selc): به رف، به فر،
 وه ور، وه فر.
ثلمه - ا. ع (سوله - sulme): کون، درز،
 شه ق.
ثمار - ا. ع (سیمار - simar): میوه،
 بهر، به ره هم.
ثمانون - ا. ع (سه مانون - semanûn):
 هه شتا.
ثمانی - ا. ع (سه مانی - semanî):
 هه شت.
ثمر - ا. ع (سه مهر - semer): میوه،
 بهر، بهری درهخت، به ره هم.
ثمرات - ا. ع (سه مه رات - semerat):
 میوان، به ران، به ره ه مان، قازانج و
 ده سته وتان.
ثمره - ا. ع (سه مه ره - semere):
 سه مه ره، میوه یه ک، ئه نجام، به ره هم،
 فه رزه ند.
ثمن - ا. ع (سومین - sumn): هه شت
 یه ک.
ثمن - ا. ع (سه مه ن - semen): به ها،
 نرخ، بایی، قیمه ت.
ثمین - ص. ع (سه مین - semîn): گران
 به ها، به قیمه ت، قاس.

- ثناء** - ا. ع (سه ناء - sena'): سوپاس، درود، ثافهرین، ستایش، چاکه بیتری.
- ثنائی** - ص. ع (سونائی - suna'î): دووانی، جووت، وشه‌ی جووت پیتی، دووقۆلی.
- ثنا یا** - ا. ع (سه نایا - senaya): ددانی پیشه‌وه، بره‌پ.
- ثنوی** - ص. ن. ع (سه نه‌فی - senevî): جووت په‌رست، دو الیزم، دووفاقی.
- ثنویه** - ا. ع (سه نه‌قییه - senevîye): دو الیزمی، مانه‌وی (له‌ ئایینی مان‌ی به‌وه)، باوه‌پوون به‌ دوو پره‌نسیپ.
- ثواب** - ا. ع (سه‌ثاب - sevab): پاداشت، پاداشتی کاری چاکه، فه‌ر، خیر، چاکه.
- ثوابت** - ا. ع (سه‌ثابیت - sevabit): نه‌ستیره‌ی وه‌ستاو، که‌ روناکییان له‌ خو‌یانه.
- ثواقب** - ا. ع (سه‌ثاغیب - sevaxîb): نه‌ستیره‌ین پرشنگدار..
- ثوانی** - ا. ع (سه‌ثانی - sevanî): سانیه، ۱ له‌سه‌ر ۶۰ ی ده‌قیقه‌یه‌ک.
- ثوب** - ا. ع (سه‌وب - sewb): جل، پۆشاک، به‌رگ، کراس.
- ثور** - ا. ع (سه‌ور - sewr): گا، گاجووت، یه‌کیکه‌ له‌ دوانزه بورجه‌کان.
- ثوران** - مص. ع (سه‌فه‌ران - severan): هاروژان، هه‌لچوون، به‌ریابوونی ئاژاوه‌و فیتنه.
- ثورت** - ا. مص (سه‌وره‌ت - sewret): کوده‌تا، قه‌ره‌بالغی، ئاپۆرا، رق، کینه.
- ثوم** - ا. ع (سوم - sûm): سیر.
- ثیاب** - ا. ع (سییاب - siyab):

جلویه‌رگان، پۆشاکان.
ثیب - ص. ع (سه‌یب - seyyîb): بیوه‌ژن، بیوه‌پیوا، ئافه‌رتی بی‌ بنکراو (به‌ حه‌لالی یان حه‌رامی).
ثیران - ا. ع (سیران - sîran): گایان، گاجووتان.

ج

ج - حر(ج- C):

پیتی شه‌ش‌می ئه‌لفبای فارسییه که به (جیم) ده‌خوینریتته‌وه‌و به‌ه‌ساوی ئه‌بجه‌ده‌کاته (۳). هه‌ندی جار ده‌گوری به: ز، ژ، گ.

جا- ا(جا- ca): جی، شوین، مال، دالده، نوین.

جائر- ا. ف. ع(جائیر- cair): زالم، زوردار، سته‌مکار.

جائز- ا. ف. ع(جائیز- caiz): شیاو، ره‌وا، هه‌لال.

جائزه- ا. ع(جائیزه- caize): خه‌لات، پاداشت، به‌خشش.

جائع- ص. ع(جائیع- cai): برسی.

جافتادن- مص(جائوفتاده‌ن- cauftaden): هاتنه‌وه‌جی، گیرسانه‌وه، ده‌م‌کیشانی‌خواردن، له‌جی‌ده‌رچوون، خه‌ملین و کامل بوون.

جافتاده- ص. مص(جائوفتاده‌ن- cauftade): هاتنه‌وه‌جی، گیرسانه‌وه، کارامه، به‌ئه‌زموون، خه‌ملیو، پوخته،

پینگه‌بیو.

جانداختن- مص(جائه‌نداختنه‌ن- caendaxten): راخستنی‌جینگه‌ی‌خه‌وتن، خستنه‌وه‌جی، گرتنه‌وه‌ی‌ئیسکی له‌جی‌چوو.

جابجا- ق(جابه‌جا- cabeza): ده‌سته‌جی، یه‌کسه‌ر، خال به‌خال، جیبه‌جی.

جابجاشدن- مص(جابه‌جاشوده‌ن- cabeza şuden): له‌جی‌چوون، گواستنه‌وه، له‌شوینیکه‌وه‌چوونه‌شوینیکی‌دی، شوینگورکی.

جابجاکردن- مص(جابه‌جا‌کهرده‌ن- cabecakerden): شارده‌وه، شوین‌گورکی، گواستنه‌وه.

جاپر- ا. ف. ع(جابیر- cabir): شکسته‌به‌ن، سته‌مکار، زالم، دل‌ره‌ق.

جاپرانه- ق. ص(جابیرانه- cabirane): سته‌مکارانه، زالمانه.

جابلِس- ا(جابولِس- cabuls): پروانه‌جابولسا.

- جابلسا** - ا(جابولسا - cabulsa): کینایه یه له رۆژاوا، یان شارێکی خه یالی له رۆژاوا.
- جابلقا** - ا(جابولغا - cabulxa): کینایه یه له رۆژهه لات، یان شارێکی خه یالی له رۆژهه لات.
- جابیه** - ا.ع(جابیه - cabiye): هوز، ئه ستیل، شوینی کۆبوونه وه ی ئاو.
- جاپا** - ا(جاپا - capa): جی پی، شوین پی، شوون پا.
- جاتاغ** - ا(جاتاغ - catax): کۆماج.
- جائلیق** - ا(جاسیلیغ - casilix): پیشه وای عیسیایان، پله و پایه یه کی روحانییه له ئایینی مه سیحیاند.
- جائیم** - ا.ع(جاسیم - casim): به سه ر سینگدا نوستوو، به چۆکا که وتوو، چۆک دادان، خه فتگ.
- جائوم** - ا.ع(جاسوم - casum): پیره هه ئۆک، مۆته که، کابوس، خه وی په رتیشان، میترده زمه، کاوس، شه وگ.
- جائی** - ا.فا(جاسی - casî): له سه ر چۆک دانیشستوو، که سیک له سه ر ئه ژنۆ دانیشی.
- جائییه** - ا.فا.ع(جاسیه - casîye): له سه ر زرائی دانیشستوو (بۆمی)، ناوی سوره تیکی قورحانه.
- جاجیم** - ا(جاجیم - cacim): جاجم، مه و ج.
- جاچراغی** - ا(جاچراغی - caçraxî): جی چرا، چرادان، ئه و شته یان شوینه ی چرا ی له سه ر داده نری.
- جاهد** - ا.فا.ع(جاهید - cahid): سپله، پی نه زان، نکۆلی کار، بی ئه مه ک.
- جاحظ** - ص.ع(جاهیز - cahiz): چاوزه ق، پیای چاو ده ریۆقیوی درشت.
- جاحظیه** - ا.ع(جاحیزییه - cahiziye): گورو و پیتیکی موعته زیله ی پهیره وی عه مری کوری به حری ناسراو به جاهیز که له سه ده ی دووه می هیجریدا ژیاوه.
- جاجسوک** - ا(جاجسوک - caxsûk): داس، داسولکه، داسخاله.
- جاجوردن** - مص(جاجورده ن - caxûrden): راجله کین، داچله کین.
- جاجوش کردن** - مص(جاجوش که رده ن - caxûş kerden): جی خۆشکردن، زۆرمانه وه له جی یه ک.
- جاداد** - ا.مر(جاداد - cadad): گرتن، جی بوونه وه.
- جادادن** - مص.م(جاداده ن - cadaden): دانانی شتیک له شوینی، جی پیدانی که سیک.
- جاداشتن** - مص.ل(جاداشته ن - cadaşten): گرتن، شایسته بوون، به جی بوون.
- جادنگو** - ا.ص(جاده نگو - cadengû): زه یه وانی ئاته شگه ده، ئاته شگه فان.
- جادو** - ا(جادو - cadû): سیحر، سیحریاز، جادو، جادوکار، ئه فسوون.
- جادوافرین** - ص.فا(جادو ئافه رین - cadû aferîn): جادوکار، جادوگر، جادوباز، ئه فسوونباز.
- جادوان** - ا(جادو فان - cadûvan): جادوبازان، سیحریازان، ئه فسوونگران.
- جادوانه** - ق.ص(جادو فانه - caduvane): جادووانه، سیحرنامیز، جادو وگر ئاسا..

- جادوبند** - ص. فا (جادوبه‌ند - cadû bend): جادوبه‌ن، نوشته‌ی دژه جادو، نوشته‌ی جادو به تالکهر.
- جادوپرست** - ص. فا (جادوپه‌رست - cadû perest): جادوپه‌رست، که‌سیتک باوه‌ری به جادو هه‌بی.
- جادوپیشه** - ص. مر (جادو پیشه - cadû pîşe): جادوکار، سیحرباز.
- جادوجنبیل** - ا. مر (جادوجه‌نبیل - cadû cenbel): سیحرو ته‌فسون.
- جادوخیال** - ص. مر (جادو خه‌یال - cadû xeyal): خه‌یال‌په‌روه، خه‌یالی ته‌فسوناوی، شاعیری خوش خه‌یال.
- جادوخیز** - ص. مر (جادو خیز - cadû xîz): جادوگر، که‌سیتک که جادوی لی بوه‌شیتته‌وه.
- جادوزبان** - ص. مر (جادو زه‌بان - cadû zeban): شیرین گو‌تار، زمان شیرین، دهم ته‌ری، زمان لوس.
- جادوزن** - ص. مر (جادوزن - cadû zen): ژنی جادوگر، ژنی سیحرباز.
- جادوزن** - ص. فا (جادو زن - cadû zen): جادوگر، به‌تال که‌روه‌ی جادو.
- جادوستان** - ا. مر (جادوستان - caduvistan): جادوستان، شوینی جادوکاران، جی کۆبوونه‌وه‌ی جادوگران، هندستان.
- جادوسخن** - ص. مر (جادوسوخه‌ن - cadû suxen): خوش گو‌فتار، زمان ره‌وان، زمان شیرین، شاعیری ره‌وان زمان.
- جادوفریب** - ص. فا (جادوفریب - cadû firîb): سیحرباز خه‌له‌تین، فریوده‌ری جادوگر.
- جادوفش** - ص. مر (جادوفه‌ش - cadû feş): جادوئاسا، سیحر نامیز.
- جادوک** - ا (جادوکه - csdûvek): جادوگره‌ۆکه، جادوگره‌ۆک، جادوگری بچووک.
- جادوکار** - ص. فا (جادوکار - cadûkar): جادوپیشه، ساحیر، سیحرباز، که‌سی کارو پیشه‌ی وه‌کو جادو وایی.
- جادوکوش** - ص. فا (جادوکوش - cadûkuş): جادوگره‌ کوژ، بکوژی سیحرباز.
- جادوگر** - ص. فا (جادوگر - cadûger): جادوگر، سیحرباز.
- جادومنش** - ص. مر (جادومه‌نیش - cadûmeniş): جادوگر ته‌بیعت، سیحرباز سیفه‌ت.
- جادونژاد** - ص. مر (جادونه‌ژاد - cadû nejad): که‌سیتک که ره‌چه‌له‌کی بچیتته‌وه سه‌ر جادوگر.
- جادونسب** - ص. مر (جادو نه‌سه‌ب - cadû neseb): جادوکار نه‌ژاد.
- جادوروش** - ص. مر (جادووه‌ش - cadûveş): جادوئاسا، سیحر نامیز.
- جادوی** - ا. مص (جادوئی - cadûvî): جادوگری، سیحربازی، عه‌جایه‌ب.
- جادویی ساز** - ص. فا (جادویی ساز - cadûyî saz): جادوگر، سیحرباز، ته‌فسونگر.
- جاده** - ا. ع (جاده - cade): جاده، کاروانه‌ری، شاری، ریگه‌ی پان و کوتراوه.

- جاده‌سازی** - ا. مص (جاده‌سازی - cadesazî): ریگه‌سازی، دروستکردنی ریگه له ده‌تیی شار.
- جاده‌کوب** - ا. مر (جاده‌کوب - cadekûb): جاده‌کوته‌ره‌وه، روّله، مه‌کینه‌ی کوتانه‌وه‌ی ریگه.
- جادى** - ا (جادى - cadî): زه‌عفه‌ران، زافران، زه‌فحه‌ران.
- جادی** - ص. ع (جادی - cadî): سوالکهر، گه‌دا، ده‌روژه‌کهر.
- جاذب** - ا. فا. ع (جاذب - cazib): راکیشه‌ر، مایه‌ی سه‌رنج، سه‌رنج راکیش.
- جاذبه** - ا. فا. ع (جاذبه - cazibe): هیژی راکیشه‌ر، قوه‌ی جاذبه.
- جاذبیت** - مص. ع (جاذبیت - cazibîyet): دل‌بهری، دل‌داری، ناشقیینی، هیژی راکیشان، وه‌کو موگناتیس.
- جار** - ا (جار - car): چلچرا.
- جار** - ا. ت (جار - car): جار، جار‌دان، جار راهیشتن.
- جار** - ا. ع (جار - car): جیران، دراوسی، هاوسا.
- جار** - ا. فا (جار - car): راکیشه‌ر.
- جارچی** - ا. مر. ت (جارچی - carçî): جارچی.
- جارح** - ا. فا. ع (جارح - carih): بریندارکهر، پرنده، که‌سیک که شایه‌تی شایه‌ت رت بکاته‌وه‌و پوچه‌لی بکاته‌وه.
- جارحه** - ا. فا. ع (جارحه - carihe): جان‌وه‌ری راوکه‌ر، له‌درنده‌وه له‌فرنده.
- جارختی** - ا. مر (جارختی - carextî): عه‌لاگه‌ی جلان، چاکلا.
- جارف** - ا. ص. ع (جاریف - carif): تاعون، به‌لا، هه‌ر شتی که مه‌ردم له نیو به‌ری، رامالهر.
- جارتن** - مص. ل (جارتن - careften): دۆراندن، گه‌رانه‌وه جیتی خۆت، ژتیرکه‌وتن.
- جارگون** - ا (جارگون - cargûn): توپکلی دووه‌می گوئیز.
- جارو** - ا (جارو - carû): گسک، گزی.
- جارو‌جنجال** - ا. مر (جارو‌جنجال - carû cencal): هه‌راوه‌ه‌نگامه، هه‌راوه‌نا، ناژاوه، قورو قه‌ره‌بالغی، فه‌رتنه، هه‌یشه‌تی.
- جارود** - ا. ص. ع (جارود - carûd): پیای شوم، نه‌حس، به‌دبه‌خت، سالی قات و قری.
- جارور** - ا. ع (جارور - carûr): ناوه‌رو، ئاودر، رووبارتیک که لافاو دروستی کردبیت.
- جاروف** - ا. ص. ع (جاروف - carûf): به‌دوم، شووم، به‌دودم، چاو‌چنۆک، زۆر خۆر، نه‌حس.
- جاروکش** - ص. فا (جاروکش - carûkeş): که‌ناس، کوچه‌مال.
- جاری** - ا. ص (جاری - carî): ژنی برای میبدر، هیپهر.
- جاری** - ا. فا. ع (جاری - carî): ئاوی که پروات، باو.
- جاریات** - ا. ع (جاریات - carîyat): که‌نیزه‌ک، کچۆله، ئەژدیها، هه‌تاو، که‌شتی.
- جاری مجری** - ا. مر. ع (جاری مه‌جرا - carî mecra): جیتشین، جیوار.

جاشدن - مص. ل (جاشودن -
caşuden): جاگرته، جیگیریبون،
جیواری.

جاشریه - ا. ع (جاشیرییه - caşırîye):
شه‌رابی به‌یانون، تیشت، ناوی تیره‌یه‌کی
عه‌ره‌به.

جاشو - ا (جاشو - caşû): که‌سیک که له
پاپۆردا کار بکات، کریکاری که‌شتی.

جاعل - ا. ف. ا. ع (جائیل - caîl):
سازنده، دروست‌کهر، ته‌زویرچی،
قه‌لپ‌کار.

جاغیر - ا. (جاغیر - caxîr): سیقه‌تۆره،
چیکلدان، چیکلدانه، گژاژ، گژار.

جاف - ا. ص (جاف - caf): قه‌چپه، ژنی
به‌دکار، قه‌جیک.

جاف - ص. ع (جاف - caf): وشک،
وشکه‌وه‌بوو، وشک کراوه.

جاف - ا (جاف - caf): ناوی
عه‌شیره‌تییکی گه‌وره‌ی کورده، له هۆزی
گاوانی کۆن که‌وتوونه‌ته‌وه.

جافی - ا. ف. ا. (جافی - cafi): جه‌فاکار،
سته‌مکار، به‌دخوو، تونده‌ته‌بیعت.

جاکار - ا. ص (جاکار - cakar):
زه‌وییه‌ک که‌هموو سالتی تۆو بدری.

جاگردن - مص. م (جاکه‌رده‌ن -
cakerden): جتی کردنه‌وه، تی کردن.

جاکسو، جاکشو - ا (جاکسو، جاکشو -
caksû, cakşû): دانه‌ویله‌یه‌که‌بو
ده‌رمان به‌کاردی.

جاکی - ا (جاکی - cakî): تایه‌فه‌یه‌کی
گه‌وره‌ی ئیرانییه که‌چه‌ندین تیره‌ی هه‌یه.

جاگذاشتن - مص. م (جاگوزاشته‌ن -
caguzaşten): له جی دانان.

جاریه - ا. ص. ع (جارییه - carîye):
که‌نیزه‌ک، قه‌ره‌واش، که‌شتی، هه‌تاو،
کچۆله، ناوی ره‌وان.

جاز - ا. انگ (جاز - caz): ئامپیریکی
مۆسیقاییه.

جازدن - مص. م (جازده‌ن - cazeden):
فرۆشتنی کالای قه‌لب به‌نرخ‌ی ئه‌سل،
ده‌ست برین، هه‌لخه‌له‌تاندن، خاپاندن.

جازه - ا. ف. ا. ع (جازه‌ی - cazi): زارو
گریان، بی ئۆقره، بی سه‌بر.

جازه - ا. ص. ع (جازه‌یه - cazie): ژنی
به‌گریه‌و بی ئۆقره، که‌پری میتو.

جازم - ا. ف. ا. ع (جازیم - cazîm): بی
چه‌ندو چون، که‌سیک که له مه‌به‌ستی خۆی
دوو دل نه‌بی، بنج بر، ئامرازی جه‌زم: (لا،
لما، لم، لام الامر، ان الشرطیه).

جاست - ا (جاست - cast): جیی
هه‌لفیلاقاندنی تری، ئه‌و شوپنه‌ی تری تی
ده‌کری و به‌پی ده‌شیلری تا ئاو بداته‌وه.

جاسر - ص. ع (جاسیر - casir):
جه‌سور، بی باک، دلیر، بویر، به‌زات،
نازا.

جاسم - ا. ع (جاسیم - casim): ناوه‌بو
پیاوان، ناوی گوندیکه له شام.

جاسنگین - ص. ع (جاسه‌نگین -
casengîn): کارامه، سه‌نگین، نه‌جیب.

جاسوس - ص. ع (جاسوس - casûs):
هه‌والدز، جاسوس، شوڤار.

جاش - ا (جاش - caş): جیز، دانه‌ویله‌ی
پاک کراو، خه‌رمانی سوور، عه‌ماری
دانه‌ویله‌ی پاک‌کراو.

جاشدان - ا. مر (جاشدان - caşdan):
عه‌ماری دانه‌ویله، جیی نان.

- جاگرفتن** - مص. ل (جاگیریفتهن - cagiriften): جتی گرتن.
- جاگرم کردن** - مص. ل (جاگه رم کیردهن - cagerim kirden): جتی گه رم کردن، مانه وه له شویتنی، جتی خوشکردن.
- جاگه** - ا. مر (جاگه - cage): جیگه.
- جال** - ا (جال - cal): داو، تهله، فاق.
- جال** - ا. ع (جال - cal): عهزم، ناهنگ، رهئی، دیواری گۆر، بازنه ی ناوه وه ی بیر.
- جالب** - ا. ف. ع (جالیب - calib): دلرفین، جوان، مایه ی سهرنج، راکیشه ر.
- جالس** - ا. ف. ع (جالیس - calis): دانیشتوو.
- جالوت** - ا (جالوت - calût): جوله که ی ناواره، جوله که ی دووره ولات.
- جاله** - ا (جاله - cale): جاله.
- جاله** - ا. ع (جاله - cale): خه لکانیتک که له ولاتی خو کۆچیان کردبی، دووره ولاتان.
- جالی** - ا. ف. ع (جالی - calî): روون، ناشکرا، که سیک له ولاتی خو ی کۆچی کردبی، دیتۆل.
- جالیز** - ا (جالیز - calîz): بیستان.
- جالیزبان** - ا. ص (جالیزبان - calîzban): بیستانه وان، بۆیسانچی.
- جالیزکاری** - ا. مص (جالیزکاری - calîzkarî): بیستانکاری، چاندنی گوندۆره و شفتی و ئاروو.
- جالیه** - ا. ف. ع (جالیه - calîye): ئه و غه ربیانه ی که له ولاتی خو یان هیجره تیان کردوو، ئه هلی زیمه، ئه وانه ی که عومه ری کوری خه تاب فه رمانی دا له دورگه ی عه رب وه ده رکه ون.
- جام** - ا (جام - cam): پیاله، گۆزه، قاپ، تاس، شووشه، ئاوینه، دهم و لیوی دلبر.
- جام** - ا (جام - cam): جوړتیکی گولانه.
- جام** - ا (جام - cam): شووشه، ئاوینه.
- جام جم** - ا. مر (جامی جم - cami cem): به گویره ی سه ربورده ئیرانییه کان جه مشیدی پاشای پیشدادیه کان هه ی بووه وه هه موو جیهانی له ناودا ده بینی، جامی جیهان بین، جامی دنیانوتین، ئاوینه ی گیتی نوتین.
- جامخ** - ص. ع (جامیخ - camix): به فییز، لووت بهرز، به هه وا، خو په سند، فرناخ.
- جامخانه** - ا. مر (جامخانه - camxane): ژووری ئاوینه کاری، جامخانه، شووشه به ند.
- جامد** - ص. ع (جامید - camid): وشک، به سته له ک، سفت و قایم، مه یو.
- جامدار** - ا. ص (جامدار - camdar): ساقی، مه یگتیر.
- جامس** - ا. ف. ع (جامیس - camis): وشک، سیسه وه بوو، په ژمورده، په ژمرده، ژاکاو.
- جامع** - ا. ف. ع (جامی - cami): کوکه ره وه، مزگه و تپیک که نوژی هه یینی تیندا بکریت.
- جامع الاشتات** - ص. مر. ع (جامیئول - cami'ul eştat): کوکه ره وه ی زانست و بابه تین په راگه نده وه مه جوړ.
- جامع الاطراف** - ص. مر. ع (جامیئول - cami'ul etraf): ته واو، بی

که‌م و کوری، لاپ.
جامع الحروف - ا. فر. ع (جامیئول هروف -
 cami'ul hurûf): له زانستی
 جوانکاریدا نه‌وه‌یه که هه‌موو پیتته‌کانی
 هیجا له یه‌ک رسته‌دا یان له یه‌ک به‌یتدا
 بیئن که نه پیتتیکی که‌م بی و نه پیتتیکی
 دووباره بی.
جامع الشرائط - ص. مر. ع (جامیئوش
 شه‌رایت - cami'uş şerayît):
 که‌سیک که هه‌لومه‌رجی ته‌واوی بو کاریک
 تیدایی.
جامعه - ا. فا. ع (جامیئه - cami'e):
 کۆمه‌لگه، زانستگه، گروپتیکی هاو‌پیشه،
 کۆت و زنجیری زیندانیان، په‌یوه‌ندی.
جامعه شناسی - ا. مص. ع (جامیئه
 شیناسی - cami'e şinasî):
 سوسیولوژی، کۆمه‌لناسی، زانستی
 لیکۆلینه‌وه‌ی داب و نه‌ریت و خوو خده‌و
 ره‌وشت و ره‌فتاری کۆمه‌لین خه‌لکی.
جام فرعونی - ا. مر (جامی فیرئونی -
 cami firewnî): باده‌ی گه‌وره‌ی پر
 شه‌راب.
جامکاری - ا. مص (جامکاری -
 camkarî): جام‌چیستی، شووشه‌بری،
 شووشه‌کاری، جامکاری، ئاوینه‌کاری،
 نوشینی په‌یتا‌په‌یتای باده‌و شه‌راب.
جام کشدن - مص. م (جام که‌شیده‌ن -
 cam keşîden): مه‌ی خواردن،
 خواردنه‌وه، شه‌راب خواردنه‌وه.
جامکیه - ا. ع (جامه‌کیه -
 camekiye): مووچه‌و مانگانه‌ی
 فه‌رمانبه‌رانی سوپایی و ده‌وله‌تی.
جامگی - ا (جامه‌گی - camegî):

مووچه، نه‌و پارده‌یه‌ی مانگانه یان سالانه
 بو خۆراک و پۆشاک به فه‌رمانبه‌رو
 خزمه‌تگوزار ده‌دری.
جامگی خوار - ا. ص (جامه‌گی خار -
 camegî xar): مووچه خۆر، مه‌عاش
 خۆر، شه‌راب‌خۆر، په‌رستار، نۆکه‌ر،
 خزمه‌تکار.
جاموس - ا. ع (جاموس - camûs):
 گامیش.
جامه - ا (جامه - came): پۆشاک، جل،
 قوماشی دوراو یان نه‌دوراو.
جامه - ا (جامه - came): باده،
 سوراحی، گۆزه‌ی شه‌راو، جام.
جامه‌باف - ا. ص (جامه‌باف -
 camebaf): جۆلا، شالباف،
 پارچه‌چن.
جامه‌خانه - ا. مر (جامه‌خانه -
 camexane): عه‌ماری پۆشاک و
 قوماش، به‌رگ خانه.
جامه خورشید - ا. مر (جامه‌ی خورشید -
 came xûrşîd): ته‌پ و توژ یان هه‌ور
 که به‌ری هه‌تاو بگری، گه‌لای دره‌ختان.
جامه‌دار - ا. ص (جامه‌دار - camedar):
 مامورو پاسه‌وانی جامه‌خانه، عه‌مارداری
 پۆشاک و کۆتال، نه‌و کرپیکاره‌ی له
 گه‌رماودا ئاگاداری جل و به‌رگی خه‌لکی
 ده‌کات.
جامه‌دان - ا. مر (جامه‌دان -
 camedan): جانتا، باول، ساک،
 سه‌ندووقی جل و به‌رگان.
جامه‌دران - ص. ق (جامه‌ده‌ران -
 camederan): جل دران، دادپینی جل
 له کاتی تازیه‌دا یان هه‌لچوون و تووره‌ بوونا.

- جامه‌دران** - ص. ق (جامه‌ده‌ران -
camederan): ناهه‌نگی‌کی کۆنی
 موسیقای ئیترانییه گوایه له دانانی نکیسای
 بووه هینده به سۆز لیتی داوه، ناماده‌بووان
 به جوړی هاتوونه ته جۆش جلی به‌ری خوڤان
 دپویه.
- جامه‌دریدن** - مص. م (جامه‌ده‌ریده‌ن -
camederîden): جل درین، بی
 تاقه‌ت بوون، بی تۆقره‌یی..
- جامه‌زیب** - ص. مر (جامه‌زیب -
camezîb): که‌سیتک که جلی جوانی
 له‌به‌ری، که‌سیتک که جلی جوانی لی بی.
- جامه‌شو** - ا. ص (جامه‌شو -
cameşû): جل شو، گازر، قه‌سار.
- جامه‌غوک** - ا. مر (جامه‌ی غوک -
cameyxûk): قۆزه، قه‌وزه، کفز، جله
 شینه‌ی سه‌ر ئاو، جه‌لاوی.
- جامه‌کاغزی** - ا. مر (جامه‌ی کاغزی -
camey ka`zezî): جلی کاغزی؛
 گوایا له زهمانی کۆنا دادخوازن بۆ ئه‌وه‌ی
 سه‌رنجی پاشا یان میر راکیشن، جلی
 کاغزی‌بیان له‌به‌ر کردووه و سکالای خوڤان
 له‌سه‌ر نووسپوه.
- جامه‌کعبه** - ا. مر (جامه‌ی که‌ئبه -
camey ke`be): کراسی کابه،
 په‌رده‌یه‌کی گران به‌های ئاوریشمه به‌سه‌ر
 مالی کابه‌دا ده‌دری و سالانه به ری و
 ره‌سمیکی تایبته ده‌گۆردری.
- جامه‌کن** - ا. مر (جامه‌که‌ن -
cameken): جلخانه‌ی گه‌رماو، سه‌ر بیینه، ساردی
 هم‌مام که جلی لی داده‌که‌ندری، جه‌رده،
 ریگر.
- جان** - ا (جان -
can): گیان، روح،
 عه‌زیز، خوشه‌ویست.
- جان** - ا (جان -
can): کۆی جنه، په‌ریان،
 له‌مه‌چیتران، جندۆکان.
- جانا** - ا. مر (جانا -
cana): گیانه.
- جان ازار** - ص. فا (جان ئازار -
canazar): تازه‌ده‌ری گیان، زالم،
 زۆردار، جه‌فاکار.
- جان اسا** - ص (جان ئاسا -
can asa): گیان ئاسا، وه‌کو گیان.
- جان افرین** - ص. فا (جان ئافه‌رین -
can aferîn): دروستکه‌ری گیان،
 سیفته و ناوی یه‌زدان.
- جان اهنج** - ص. فا (جان ئاهه‌نج -
can ahenc): روحکیش، گیانکیش،
 گیاندان، گیانه‌للا، ئاوزینگ.
- جان افروز** - ص. فا (جان ئه‌فروز -
can efrûz): روشنه‌که‌ره‌وه‌ی گیان،
 گیان تازه‌که‌ره‌وه.
- جان افزا** - ص. فا (جان ئه‌فزا -
canefza): باعیسی شادی و خوشی،
 تازه‌که‌ره‌وه‌ی روح.
- جان افشاندن** - مص. ل (جان ئه‌فشانده‌ن -
can efşanden): مردن، گیاندان،
 ئاوزینگ.
- جان افشان** - ص. فا (جان ئه‌فشان -
canefşan): گیانفیدا.
- جانان** - ا. مر (جانان -
canan): گراوی،
 ماشوقه، دل‌به‌ر، جانانه، یاری میوینه.
- جانانه** - ا. ص (جانانه -
canane): گراوی، جانانه، ماشوقه‌یه‌ک که ئاشق به
 قه‌د گیانی خو‌ی خوشی بویت.
- جان اوبار** - ص. فا (جان ئه‌وبار -
canewbar): گیان گیر، گیان ئه‌ستین.

- جاناور** - ا. ص (جانافهر - canaver) :
جاناور، گیانه‌وهه.
- جانب** - ا. ع (جانیب - canib) :
ته‌نیشت، لا، که‌نار.
- جانباز** - ص. فا (جانباز - canbaz) :
بیباک، که‌سیک که‌گه‌مه به‌گیانی خوئی
بکات، گیان باز، گیان فیدا، دلیر،
نه‌ترس.
- جان بخش** - ص. فا (جان به‌خش -
canbexş) : خوا، گیان به‌خش،
زیندوو‌که‌روهه.
- جانبدار** - ص. فا (جانیب‌دار -
canibdar) : ته‌رف‌دار، لایه‌نگر،
هاوکار، پارتیزه‌ر.
- جان برد** - ا. مص (جان بورده -
canburd) : رزگار بوون، رزگاری له
مردن.
- جان بردن** - مص. ل (جان بورده‌ن -
canburden) : رزگار بوون له‌مه‌رگ،
نه‌جات بوون.
- جان بسر** - ص. مر (جان بیسه‌ر -
canbiser) : گیانه‌سه‌ر، جارزبوون له
کاتی گیانه‌ل‌لادا.
- جان بسرشدن** - مص. ل (جان بیسه‌ر
شوده‌ن - can biser şuden) : گیانه
سه‌ر بوون.
- جان بوز** - ا. مر (جان بوز - can bûz) :
په‌ناگه.
- جان بول** - انگل (جان بول - canbûl) :
که‌سیکی داستانییه که‌له‌رووی
تاییه‌تمندی ته‌خلاقیییه‌وه‌نمونه‌ی پیای
ئینگلیزی یان میلیله‌تی ئینگلیزه.
- جان پرور** - ص. فا (جان په‌ر‌قه‌ر -
candrazi) : ته‌مه‌ن دریتی.
- canperver** : گیان په‌روه‌ر، روح
په‌روه‌ر، هه‌ر شتیک روح بینیتته جو‌ش و
خر‌وش.
- جان پناه** - ا. مر (جان په‌ناه -
can penah) : په‌نای گیان، سه‌نگه‌ر،
په‌ناگا، شوینی خو‌شاردنه‌وه‌و گیان
رزگارکردن.
- جانح** - ا. مر (جانیه - canih) : لا،
ته‌نیشت.
- جانحه** - ا. ع (جانیهه - canihe) :
په‌راسوو، په‌راسی، ته‌نیشت.
- جانخانی** - ا (جانخانی - canxanî) :
جه‌والی گه‌وره، تیپ، ته‌لیس، هوپ.
- جانخراش** - ص. فا (جانخه‌راش -
canxeraş) : گیان رو‌شین، نه‌وه‌ی گیان
نازار بدات.
- جان دادن** - مص. ل (جان داده‌ن -
candaden) : گیاندان، گیان سپاردن،
مردن.
- جان‌دادن** - مص. م (جان داده‌ن -
candaden) : گیان پی به‌خشین،
زیندوو‌کردنه‌وه.
- جاندار** - ا. ص (جاندار - candar) :
پاسه‌وانی تاییه‌تی پاشا، چه‌کدار،
پاسه‌وان، پاسه‌وان و پارتیزه‌ری گیان.
- جاندار** - ا. ص (جاندار - candar) :
گیاندار، گیانه‌وه‌ر، زیروح.
- جاندارو** - ا. مر (جاندارو - candarû) :
تلیاک، نه‌فیون، ده‌رمانی گیان.
- جان‌دانه** - ا. مر (جان‌دانه - candane) :
مه‌لاش.
- جان درازی** - ا. مص (جان درازی -
candrazi) : ته‌مه‌ن دریتی.

- جان دربردن** - مص. ل (جان دهریوردهن - تالوکه. (can derburden): رزگار یوون له
- جان سپار** - ص. فا (جان سه پار - can separ): گیانفیدا، فیدایی، که سئی که گیانی خوی بهخت بکات.
- جان سپردن** - مص. ل (جان سه پوردهن - can sepur den): گیان سپاردن، مردن.
- جان سپوز** - ص. فا (جان سیپوز - can sipuz): نه وهی توژی گیان بپوژینیتته وه.
- جان ستان** - ص. فا (جان سیتان - cansitan): عزرائیل، گیان نه ستین، بکوژ.
- جان سندن** - مص. م (جان سیتته دهن - cansiteden): گیان سه نندن، کوشتن، روح کیشان.
- جان سخت** - ص. مر (جان سهخت - cansext): گیان سهخت، که لله رهق، سه ر سهخت، که سئی که درهنگ روحی دهریچی.
- جانسوز** - ص. فا (جان سوز - cansûz): سوتینهر، گیان سوتین.
- جان شیکار** - ص. فا (جان شیکار - canşikar): راوکه ری گیان، عزرائیل، دلبر، ماشوقه.
- جان شکر** - ص. فا (جان شیکهر - can şiker): عزرائیل، دلبر.
- جانشین** - ا. ص (جانشین - canişîn): خه لیفه، جینشین، وهلی عه هه، که سئی که جیپی که سئیکی دی دانیشی و کارو نه رکی نه وه نه نجام بدات.
- جان فرسا** - ص. فا (جان فه رسا - canfersa): عه زابده ری گیان، به نازار، گیان پروکین.
- جان فروز** - ص. فا (جان فه روز - canferûz): تازه که ره وهی گیان، بوژینه ره وهی گیان و روح، روژشکه ره وهی گیان.
- جانفزا** - ص. فا (جان فهزا - canfeza): ناوی هه یات، ناوی ژیان، بوژینه ره وهی گیان.
- جان فشاندن** - مص. ل (جان فه شاندهن - can feşanden): گیان فیداکردن.
- جانقی** - ا. ت (جانقی - canxî): راویژ و ته گبیر.
- جانکاه** - ص. فا (جانکاه - cankah): که م که ره وهی گیان، کورتکه ره وهی ته مهن.
- جان کندن** - مص. ل (جان که ندهن - can kenden): گیان دان، که وتنه حالی مه رگ، ناوزینگ.
- جان گداز** - ص. فا (جان گوداز - cangudaz): گیان پروکین، به سوئی و نازار، تاقهت بهر.
- جانگرفتن** - مص. ل (جان گیریفتهن - cangiriften): گیان گرتنه وه، چاکبونه وه له نه خووشی، روح سه نندن، کوشتن.
- جانگزا** - ص. فا (جانگزهزا - cangeza): هه ر شتی که عه زابی روح بدات.
- جان گسل** - ص. فا (جان گوسیل - can gusil): بکوژ، هه ر شتی داوی ژیان بپچی.
- جانماز** - ا. مر (جانهماز - canemaz): بهر مال، دووگرد، جارماز، نه مازلغ.

- جان نثار** - ص. مر (جان نیسار - cannisar): گیان فیدا.
- جان نواز** - ص. فا (جان نه قاز - cannevaz): گیان نه واز، هر شتی نارامی به گیان ببه خشیت، نارامبه خشی گیان.
- جانور** - ا. ص (جانقهر - canver): زنده وهر، جانوهر، گیاندار.
- جانورشناس** - ا. ص (جانقهر شه ناس - canver şenas): گیانه وهر ناس، زینده وهر ناس.
- جانورشناسی** - ا. مص (جانقهر شیناسی - canever şinasî): زینده وهر زانی، پایه لوژی.
- جانورک** - ا (جان قهرهک - canverek): زینده وهری بیچوک.
- جانورگویا** - ص. مر (جانقهری گویا - canveri gûya): گیانه وهری زماندار، مرؤث، بنیادهم.
- جانوسپار** - ا. ص (جانوسپار - canûspar): دلیر، نازا، گیانفیدا، ناوی گروپیتیکی هه لبرژاردهی سوارهی سهردهمی ساسانییه کان بوو.
- جاننه** - ا (جاننه - cane): زری، جهوان، لاو، نو جوان، خورت.
- جانی** - ص. ن (جانی - canî): عه زیزو خوشه ویست وه کو گیان.
- جانی** - ا. فا. ع (جانی - canî): گوناهاکار، تاوانکار، تاوانبار، جینایه تکار.
- جانییه** - ا. فا. ع (جانییه - canîye): ژنی تاوانبار.
- جاود** - ص (جاقید - cavid): جاوید، نه مر، هرمان.
- جاودان** - ص (جاقیدان - cavidan): جاویدان، نه مر، هرمان.
- جاودانه** - ص (جاقیدانه - cavidane): جاویدانه، نه مر، هر همیشه، دایم.
- جاودانگی** - ا. مص (جاقیدانه گی - cavidangî): نه مری، نه به دی، هر همیشه یی، دایمی.
- جاور** - ا. ص (جاقهر - caver): چوئیه تی، خاوهن، جی و پایه.
- جاورد** - ا (جاقهر د - caverd): جوړه درکیکی سپییه.
- جاورس** - ا. ع (جاقهرس - cavers): جوړه رووه کیکه.
- جاوشیر** - ا (جاقشیر - cavşîr): جوړه رووه کیکه.
- جاوید** - ص (جاقید - cavîd): پایه دار، نه مر، هرمان، هر همیشه، نه به دی.
- جاویدن** - مص. م (جاقیدن - cavîden): جووین، جاکاندن.
- جاه** - ا. ع (جاه - cah): پله و پایه، شان و شه وکعت، فهر و شکو.
- جاهد** - ا. فا. ع (جاهید - cahid): کو ششکهر، هه ولدهر.
- جاهک** - ا (جاههک - cahek): ته له مه، نیسکی چۆله مه.
- جاهل** - ص. ع (جاهیل - cahil): نه زان، تی نه گه ییو، بی سه واد، بی نه قل.
- جاهلانه** - ق. ص (جاهیلانه - cahilane): نه زانانه.
- جاهلی** - ص. ن. ع (جاهیلی - cahilî): نه وهی له سهردهمی جاهیلیه تدا بووه.
- جاهلیت** - مص. ج. ع (جاهیلیت - cahilîyê): جاهیلیت -

- cahiliyet): دهورانی پیتش ئیسلامی
عهره ب.
- جای - (جای - cay): جی، شوین.
جای باش - ا. مر (جای باش -
cay baş): شوینی نیشته جی، مال،
سهره.
- جایز - ا. فا. ع (جایز - cayîz): شیاو،
خه لال، جایز، رهوا.
- جایزه - ا. ع (جایزه - cayîze):
به خشش، خه لات، پاداشت.
- جایگاه - ا. مر (جایگاه - caygah):
پایه و پله، مال، سهره، شوین.
- جایگزین - ص. فا (جای گوزین -
cayguzîn): جیگیر، که سی که شوینی
بو خوی هه لپرتی.
- جایگه - ا. مر (جای گه - caygeh):
جیگه، شوین، مال، سهره، پله و پایه.
- جایگیر - ص. فا (جای گیر - caygîr):
جیگیر، جی گرتوو، که سیتک یان شتیتک
له شوینی جیگیر بووی.
- جای مند - ص (جای مند -
cay mend): ته مه ل، ته وه زه ل،
بیکاره.
- جایی - (جایی - cayî): ناوده ستخانه،
ئه ده ب.
- جایییدن - مص. م (جایییدن -
cayîden): جووین، جاوین، جاکاندن.
- جب - ا. ع (جوب - cub): بیری قول،
بیری پر ئاو، چال.
- جب - مص. ع (جهب - cebb): برین،
په رچکردنی دار خورما، زال بوون،
سهرکه وتن.
- جبا - ا. ع (جهبا - ceba): باج و خه راج،
- کولی ئاو بو ئاودانی و شتران، نه ستیلی
ئاو.
- جباء - مص. ع (جباء - ciba): ترسان،
سست بوون، خاوبوونه وه.
- جباء - ص. ع (جوباء - cuba):
ترسنوک، بی زات.
- جباطر - ع (جهباطر - ceba'ir): جهبیره.
جباب - ا. ع (جیباب - cibab): بیری
قول، بیری پر ئاو، چال.
- جباب - مص. ع (جیباب - cibab):
زالبوون، سهرکه وتن.
- جباب - ا. ع (جوباب - cubab): قاتی،
خوایی، که فی شیر.
- جباب - ع. ص. ع (جهباب - cebbab):
جهبدو، جه فرۆش.
- جبابره - ع (جهبابیره - cebabire):
سهرکیشان، یاخیان، دلیران، سولتانی
به جه بهروت، پاشایانی سته مکار.
- جبابج - ا. ع (جهبابج - cebacib):
زه میلی چه رمی.
- جبابج - ا. ع (جهبابج - cebabib):
ته پل.
- جباخانه - ا. مر (جهبباخانه -
cebbaxane): کارخانه،
که ره سته سازی شهر، جبه خانه، چه کخانه،
عه ماری جل و بهرگ و چه کی جهنگی.
- جبادارباشی - ا. مر (جهببادارباشی -
cebbadar başî): سهرۆکی جبه خانه،
په رپرسی جبه خانه (له زه مانی
سه فه ویاندا).
- جبار - ص. ع (جهببار - cebbar):
سیفه تیکی خوابه، زال، سهرکیش، لووت
بهرز، پاشای سته مکار.

- جبارت** - مص. ع (جیبارهت - cibaret): شکستبه ندی، گرتنه وهی ئیسکی شکاو.
- جبال** - ا. ع (جیبال - cibal): کیوان، شاخان، چیایان، جه وه لان.
- جبان** - ص. ع (جه بان - ceban): ترسنوک، بی زاخ، بی جورته ت.
- جبان** - ص. ع (جه بیان - cebban): دهشتی کاکي به کاکي، سارا، گورستان، بیابان.
- جبان** - ص. ع (جه بیان - cebban): په نیر فروش.
- جبان** - ا. ع (جه بیان - cebban): دهشتی تهختی رووته ن، سارا، بیابان، گورستان.
- جبانته** - مص. ع (جه بانته - cebanet): ترسان، ترسنوکی، بی جورته تی، بی وره بی.
- جبانه** - ا. ع (جه بانه - cebane): دهشت، سارا، گورستان، دهشتی تهختی بی درخت.
- جباوت** - مص. ع (جه باقته ت - cebavet): کوکردنه وهی باج و خه راج.
- جباه** - ا. ع (جیبا ه - cibah): ته ویل، نیوچه وان، نه نی، هه نیه، جه مین، تو یل.
- جبایت** - مص. ع (جیبایه ت - cibayet): باج و درگرتن، خه راج سه نندن.
- جبت** - ا. ع (جیبت - cibt): بت، سه نهم، سیحر، جادو باز، بی خیر، بی که لک.
- جیجاب** - ا. ع (جه بجاب - cebcab): ناوی زور.
- جیجه** - ا. ع (جو بجه - cub cube): زه میله ی چه رمی.
- جبر** - مص. ع (جه بر - cebr): گرتنه وهی
- ئیسکی شکاو، چاک کردنی حالی که سیک.**
- جبر** - ا. ع (جه بر - cebr): جه بر، یه کیته له زانسته کانی بیبرکاری.
- جبرائیل** - ا. خ. ع (جیبرائیل - cibra'îl): جبرائیل، په یکی خوا، نه و فریشته یه یه که سروشی بو پیغه مبه ر دینا.
- جبراهنگ** - ا (جه براهه نگ - cebraheng): زه رده سیری، زه رده درک، درکه زی.
- جبرئیل** - ا. خ. غ (جیبرئیل - cibre'îl): جبرائیل.
- جبروت** - ا. ع (جه به روت - ceberût): دنیای تواناو عه زه مه تی خوایی، گه وره بی و شکوداری، تواناو دهسه لات.
- جبری** - ص. ن (جه بری - cebrî): په پیره وی رتیازی جه بری.
- جبریل** - ا. خ. ع (جیبریل - cibrîl): جیبرائیل.
- جبریّه** - ا. ع (جه بریه - cebrîye): یه کیته له فیرقه کانی ئیسلام که باوهریان به جه بره و به نده به موختار نازانن.
- جبس** - ص. ع (جیبس - cibs): ترسنوک، له گام، گه چ، بیچوه ورج، فاسیق.
- جبسین** - ا (جه بسین - cebsîn): گه چ، گه چین.
- جبغوت** - ا. ع (جه بغوت - cebxût): ناوه خن، ناوه خنی دوشه ک و لیغه و سه رین.
- جبلانگ** - ا (جه بلاهه نگ - ceblaheng): درکه زی، زه رده سیری، زه رده درک.

- جبلت** - ا. ع (جیبیللهت - cibillet):
ته بیعهت، سروشت، ئهسل، فیترهت، خیلقهت.
- جبلهنگ** - ا (جه بله ههنگ - cebleheng):
درکه زی، زرده سیری، زرده درک.
- جبللی** - ص. ن. ع (جه به لی - cebelî):
جه وه لی، کیتی، کویتسانی، چیاپی، شاخاوی.
- جبللی** - ص. ن. ع (جیبیللی - cibillî):
ته بیعی، سروشتی، فیتری، ئهسل، خودی.
- جبن** - ا. ع (جوین - cubn):
په نیر.
- جبن** - مص. ع (جیون - cubun):
ترسان.
- جبناء** - ص. ع (جو به ناء - cubena):
ترسنوکان، بی جورئه تان.
- جبه** - ا. ع (جو به - cubbe):
جبه، جوره که وایه که زیاتر مه لایان له به ری ده کن.
- جبهات** - ا. ع (جه به هات - cebehât):
نیوچه وان، توپل، هه نیه.
- جبه خانه** - ا. مر (جو به خانه - cubexane):
قورخانه، جبه خانه، کارخانه ی که رهسته سازی شه ر.
- جبهه** - ا. ع (جه بهه - cebhe):
ته ویتل، سه رداری قهوم، به ری شه ر، کومه لی خه لک.
- جبیره** - ا. ع (جه بیره - cebîre):
ته خته ی باریک که شوینی شکاوی پی ده به ساتن.
- جبیز** - ا. ع (جه بیز - cebîz):
نانی و شک.
- جبیس** - ا. ص (جه بیس - cebîs):
بیتچوه ورچ، خویری و ناکهس به چه، له گام.
- جبیل** - ص. ع (جه بیل - cebîl):
به دخوو، ناشیرین، دزئو، کریت.
- جبیل** - ا. ع (جو به یل - cebeyîl):
کیتی بچوک.
- جبین** - ا. ع (جه بین - cebîn):
توپل، ناوچه وان، هه نیه، ئه نی.
- جبین** - ص. ع (جه بین - cebîn):
ترسنوک، بی زات.
- جت** - ا. انگل (جهت - cet):
جوره فروکه به که، فواره.
- جخالقه** - ا. ع (جه سالیغه - cesalîxe):
قه شه.
- جسام** - ا. ع (جوسام - cusam):
کابوس، پیره قووک، شه وگ، موته که.
- جش** - ا. ع (جوسهس - cuses):
به دن، لهش، لاک، تهرم، جه نازه.
- جشلیق** - ا. ع (جه سلیغ - ceslîx):
قه شه.
- جشمان** - ا. ع (جوسمان - cusman):
به دن، جهسته، لهش، تهرم.
- جشه** - ا. ع (جوسسه - cusse):
به دن، تن، لهش، تهرم.
- جحا** - ا. خ (جوها - cuha):
ناوی کاربایه کی عه ره به که له سه رده می خیلافه تی مه دی دا له کوفه ژیاوه، نوکته و حیکایه تی پیکه نیئاوه ری لی ده گتیرد ریته وه وه کو نمونه ی گیلینی یا خو له گیلی دان ده هینریته وه.
- جحاش** - ا. ع (جیه اش - cihaş):
جاشه که ران.
- جحاف** - ا. ع (جو هاف - cuhaf):
سکچوون و به له فییری، مهرگی گشتی،

- لافاویک هه‌رچی هه‌یه رایبالی.
- جحف** - مص. ع (جیهاف - cihaf): کوشتار، شه‌پرکردن، جه‌نگ کردن.
- جحفیل** - مص. ع (جه‌هافیل - cehafil): سوپا، له‌شکری زۆر.
- جهد** - مص. ع (جه‌هد - cehd): ئینکارکردن، به‌درۆ‌خستن‌ه‌وه، نکۆلی کردن له کارتیک یان هه‌قی که‌سیتیک به‌ ئانقه‌ست.
- جهر** - ا. ع (جوهر - cuhr): لانه‌ی گیانله‌به‌رانی درنده‌و کونی خشۆکان و میرووان.
- جهر** - ا. ع (جوهر - cuhr): شه‌شکه‌وتی قوول.
- جھش** - ا. ع (جه‌هش - ceş): جاش، جاشه‌که‌ر، جوانوو.
- جھش** - مص. ع (جه‌هش - ceş): رووشاندنی پیست.
- جھف** - مص. ع (جه‌هف - cehf): که‌ولکردن، گرون، وه‌ده‌سته‌تینانی شتیک.
- جھفل** - ا. ع (جه‌هفل - cehfel): له‌شکری زۆر، سوپا، جوامیتر، گه‌وره‌پیاو، پیاوی قه‌درگران.
- جھل** - ا. ع (جه‌هل - cehl): مارمیلۆک، گوخلکه‌ر، شای می‌ش هه‌نگ، گوخلینه، قالدۆنچه‌ی ریخ گلین.
- جهم** - مص. ع (جه‌ههم - cehem): هه‌لگیرساندنی ناگر، ناگر کردنه‌وه.
- جھود** - مص. ع (جوهدود - cuhûd): نکۆلی کردن، نکۆلی کردن له هه‌قی که‌سیتیک، به‌درۆ‌خستن‌ه‌وه، سپله‌یی.
- جھیم** - ا. ع (جه‌هیم - cehîm): دۆزه‌خ، دۆزه‌ق، جه‌حه‌نده‌م.
- جخاف** - ص. ع (جه‌خخاف - cexxaf): ئەندازه‌ی خۆی زیاتر فه‌خر بکات.
- جخج** - ا (جه‌خج - cexc): لو، لوی بی ئازار، گرتیی ژیر قورگ و گه‌ردنی مرۆڤ.
- جخش** - ا (جه‌خش - cexş): گواتر (فه‌ره‌نسی)، لو، گری.
- جخیف** - ا. ص (جه‌خیف - cexîf): ده‌نگی پرخه‌ پرخی خه‌وتوو، زۆر، له‌شکری زۆر، به‌فیزو ده‌عیه.
- جد** - مص. ع (جید - cid): هه‌ولدان، کۆشش، په‌له، راستی، هه‌قیقه‌ت.
- جد** - ا. ع (جه‌د - ced): بایپر، باوه‌گه‌وره، بابی دایک، بابی باوک.
- جد** - ا. ع (جه‌د - ced): به‌ش، به‌خت، که‌نار، قه‌راخ، ره‌خی رووبار.
- جدا** - ص (جودا - cуда): دوور لیتکدی، ته‌نیا، دیار.
- جدا** - ا. ع (جه‌دا - ceda'): به‌خشش، سود، قازانج.
- جدات** - ا. ع (جه‌ددات - ceddat): داپیران.
- جدا جدا** - ق (جودا جودا - cуда cуда): جیا جیا، یه‌ک یه‌ک، به‌جیا.
- جدار** - ا. ع (جیدار - cidar): دیوار.
- جداشدن** - مص. ل (جوداشودن - cуда şудen): جیابوونه‌وه، دوورکه‌وتنه‌وه.
- جدا کاسبرگ** - ا. مر (جودا کاسبه‌رگ - cуда kasberg): ئەو گولانه‌ی که‌ په‌ره‌کانیان جیا یه، وه‌کو هه‌لاله.
- جداکردن** - مص. م (جوداکه‌رده‌ن -

- زیکزیکه، سیسه‌رک.
جدد - ا. ع (جه‌دهد - ceded): دهشت، ته‌ختانی، راستانی، زهوی همه‌موار.
جدر - ا (جه‌در - cedr): وشتری میچکھی چوار ساله.
جدر - ا. ع (جه‌در - cedr): دیوار.
جدر - ا. ع (جودر - cudr): دیواران.
جدر - ا. ع (جه‌در - cedr): ناوّه.
جدران - ا. ع (جودران - cudran): دیواران.
جدره - ا. ع (جه‌دره - cedre): ناوّه ورده.
جدری - ا. ع (جوددری - cuderî): نه‌خوشی ناوّه، خوریکه، خروکه.
جدع - مص. ع (جه‌دهء - ced'): برین، برینی گوی یان لووت یان لیو، حه‌پس و به‌ندکردن.
جدعاء - ص. ع (جه‌دئا - ceda'): که‌پووپریاگ، گئی براو.
جدکاره - ا (جودکاره - cudkare): بیروبوچوونی جیاواز، ره‌وشو ریازی جوراوجور.
جدل - ا. ع (جه‌دل - cedel): مشتومر، ده‌حکه، موقاشه‌ی توند، شه‌رو قه‌رقه‌شه، کیشمانه‌کیش.
جدوا - ا. ع (جه‌دفا - cedva): به‌خشش، عه‌تا.
جدوار - ا (جه‌دفار - cedvar): جوره رووه‌کیکه.
جدول - ا. ع (جه‌دقل - cedvel): جوگه، خشته.
جدول بندی - ا. مص (جه‌دقل به‌ندی - cedvel bendî): جوگه‌سازی،
- جداکردنه‌وه.
جداگانه - ق. ص (جوداگانه - cudagane): نه‌لاحه‌ده، به‌ته‌نیایی، به‌جیا.
جداگلبرگ - ا. مر (جودا گولبه‌رگ - cuda gulberg): جوره‌گیواو گولتیکه، وه‌کو گولته‌باخ.
جدال - مص. ع (جیدال - cidal): شه‌رکردن، مشتومرکردن، کیشمانه‌کیش، جه‌نگ و قه‌رقه‌شه.
جدال - ص. ع (جه‌ددال - ceddal): شه‌رانی، مریشک فروش، فروشکاری قه‌قه‌زی مریشک.
جدامیشی - ا (جه‌دامیشی - cedamîşî): جوره‌سیحریکه‌گوايه ده‌توانی له‌هه‌ر وه‌رزیکا بۆران و توفان هه‌لبکا ته‌نانه‌ت له‌ناوه‌ندی هاوینیشدا.
جداول - ا. ع (جه‌دافل - cedavîl): خشته، جوگه.
جدب - ع. ا (جه‌دب - cedb): ماده‌یه‌کی نامال سپییه له‌سه‌ری دار خورما په‌یدا ده‌بی تامی شیرده‌دا له‌گه‌ل هه‌نگوین و شیرینیدا ده‌خوری، به‌زی دار خورما (شحم النخله).
جدب - مص. ع (جه‌دب - cedb): وشکه‌سالی، قات و قپری، عه‌یب ده‌رخستنی که‌سپک.
جدباء - ص. ع (جه‌دبا - cedba'): زه‌وی رووته‌ن و بی‌گیا، رووته‌ن.
جدت - مص. ع (جیده‌ت - cidet): نو‌تیبوون، تازه‌یی.
جدجد - ا. ع (جودجود - cudcud):

- رہسمکردنی خشته لہسہر کاغہز،
جوگہ سازی لہ کہ ناری شہقامان.
- جده** - ا. ع (جہدہ - cedde): داپیرہ،
دایہ گہورہ.
- جدی** - ا. ع (جہدی - cedî): کارژوئلہ،
گیسکہ نیر، ناوی بورجی دہیہ می
فہ لہ کیبہ.
- جدی** - ا. ع (جیددی - ciddî): جدی،
ہہ قیقہت، کوٹشکار.
- جدیت** - مص. جع (جیددیہت -
ciddîyet): جدیت، کوٹشش،
ہہ ولدان.
- جدید** - ص. ع (جہدید - cedîd): نوی،
تازہ.
- جدید الاحداث** - ص. مر (جہدیدول
ئیحداس - cedîdul ihdas): نو
بونیا، تازہ سازکراو.
- جدید الاختراع** - ص. مر. ع (جہدیدول
ئیختراء - cedîdul ixtira'): تازہ
داهینراو.
- جدید الاسلام** - ص. مر. ع (جہدیدول
ئیسلام - cedîdul islam): تازہ
موسولمان، نوی موسولمان.
- جدید البناء** - ص. مر. ع (جہدیدول
بیناء - cedîdul bâna'): نوٹساز،
نہوبونیا.
- جدید التأسيس** - ص. مر. ع (جہدیدول
تہئسسيس - cedîdet te'sîs): تازہ
ساز، تازہ دامہزراو.
- جدید الورد** - ص. مر. ع (جہدیدول
قرود - cedîdul vrûd): تازہ ہاتوو، تازہ
گہ بیشتوو.
- جدید الولادہ** - ص. مر. ع (جہدیدول
قیلادہ - cedidul vilade): نہوزا،
تازہ لہ دایکبوو.
- جدیدان** - ا. ع (جہدیدان - cedîdan):
شہو و روژ (بہو حہساوہی کون نابن).
- جدیر** - ص. ع (جہدیر - cedîr):
شایستہ، شایان، ہہژ.
- جدیر** - ا. ع (جہدیر - cedîr): چوار
دیوار، ہہر جیئیک دیواری بہدہورا
کیٹشرابی.
- جدیرہ** - ص. ع (جہدیرہ - cedîre):
شایستہ (بو می)، ہہژ، شایان.
- جذ** - مص. ع (جہزز - cezz):
ہہ لکیٹشان لہ بن و بیخہوہ، برین و
برینہوہ، شکاندن.
- جذاب** - ص. ع (جہزباب - cezzab):
دلکیش، دلرفین، سہرنج راکیش.
- جذاع** - ا. ع (جہزاء - ceza'): حہیوانی
ورده (مہرو بز و... ہتد).
- جذال** - ا. ع (جزال - cezal): قہدی
درہخت.
- جذام** - ا. ع (جوزام - cuzam): گولی.
- جذب** - مص. ع (جہزب - cezb):
راکیشان، راکیشانی بہرہووخو.
- جذبہ** - ا. ع (جہزبہ - cezbe):
راکیشان، ماوہی نیوان دوو قوناع:
(لہسہفہردا) جہزبہی سو فی و دہرویشان
بہرہو خوا، حال لیہاتن.
- جذر** - ا. ع (جہزر - cezr): رگ، ریشہ،
بیخ، نسل.
- جذر** - ا. ع (جہزر - cezr): زپری قہلب،
میچکہ وشتری چوار سالہ.
- جذع** - ا. ع (جیزء - ciz'): قہد.
- جذع** - ا. ع (جہزہء - ceze'): حہیوانی

ورده، مه‌رو بزین و...
جذل - ا. ع (جیزل - cizil): ره‌گ و ریشه، قه‌دی دره‌خت.
جذل - مص. ع (جه‌زل - cezel): شادبوون، شادی کردن، شادمانی.
جذم - مص. ع (جه‌زم - cezm): برین.
جذم - ا. ع (جیزم - cizm): بن و بیخی شتیک، شوینی رووان، قه‌وم و قیله.
جذوب - ص. ع (جه‌زوب - cezûb): کوشنده، وشتی که‌م شیر.
جذور - ا. ع (جوزور - cuzûr): ره‌گ و ریشان، بنج و بناوان.
جذوع - ا. ع (جوزوء - cuzû') : قه‌دی دره‌خت.
جذول - ا. ع (جوزول - cuzûl): نه‌سل، ره‌گ و ریشه بیان قه‌دی دره‌خت.
جذوه - ا. ع (جه‌زفه - cezve): پشکو، پنگر، سکل.
جر - ا (جه‌ر - cer): درز، کون، جوگه، قه‌لشتی زوی، روباوکه.
جر - ا (جیر - cir): دهنگی دراندنی کاغز بیان کوتال (جیر).
جرخوردن - مص. ل (جیرخوردن - cirxûrden): دران، درزیردن.
جردادن - مص. م (جیردادن - cirdaden): دراندن، دادپین.
جرزدن - مص (جیرزده‌دن - cirzeden): سه‌رپیچی کردن له بنه‌ماکانی قومار.
جر - ا (جور - cur): زینی نه‌سپ.
جر - مص. ع (جه‌د - cer): راکیشان، ژیری وشه (کسره)، رانینی وشتی به هتواشی.

جرا - ا (جه‌را - cera): نه‌فه‌قه، موچه.
جرا - ا. ع (جیرا - cira'): هه‌رزه‌کاری، لایینی، جه‌وانی، به‌هاری ته‌من، مندالی کچان.
جرائد - ا. ع (جه‌رائید - cera'id): لقی دار خورما، روژنامه.
جرائر - ا. ع (جه‌رائیر - cera'ir): گوناح، خه‌تا.
جرائم - ا. ع (جه‌رائیم - cera'im): تاوان، تاوانان.
جراب - ا. ع (جیراب - cirab): هه‌نبانه، تویشودان، کیفی شمشیر، هه‌مانه.
جراب - ا. ع (جوراب - curab): که‌شتی بی‌بار، که‌شتی به‌تال.
جرائیم - ا. ع (جه‌راسیم - cerasim): میکروبان، میروستان، شاره‌میروله.
جراجر - ا. ع (جه‌راجیر - ceracir): جه‌نجه‌ر، خه‌رمان کوت.
جراجر - ا. ع (جیراجیر - ciracir): جیره‌جیر، دهنگی دراندنی کاغز بیان کوتال (جیر).
جراح - ا. ع (جیراه - cirah): برینان، زه‌مان، ریشان.
جراح - ص. ع (جه‌راه - cerah): جه‌راح، برینگه‌ر، نه‌شته‌رگه‌ر.
جراحی - ا. مص. ع (جه‌راهی - cerahî): جه‌راحی، نه‌شته‌رگه‌ری.
جراحات - ا. ع (جیراهات - cirahat): برینان، زامان.
جراحت - ا. ع (جیراهت - cirahet): برین، زام، کوان، چلک و کیم.
جراد - ا. ع (جه‌راد - cerad): کولو، کوله حاجی، کوله.

- جراد البحر** - ا. مر (جه رادول به هر - ceradul behr): مه یگو، کوله ی ده ریایی.
- جراو** - ا. ع (جیرار - cirar): جه ره، گۆزه ی گهوره ی ده سکدار.
- جرار** - ص. ع (جه رار - cerar): زۆر، له شکر ی بیشومار.
- جراره** - ا. ص. ع (جه راره - cerare): جۆره دوپشکیتکی زهرده، کلکی به دووی خۆیدا راده کیشیت، زولفی یارو دولبه ر.
- جراز** - ا. ع (جوراز - curaz): تیغ، شمشیری تیژو برنده.
- جراسک** - ا (جه راسه ک - cerasek): زیکزیکه.
- جراسیا** - ا (جه راسییا - cerasiya): تالوالتو، هه لۆژه.
- جراف** - ص. ع (جوراف - curaf): سیلاویتک که هه موو شتیک رامالتی، پیایوی زۆر خۆر، پر خۆر.
- جراف** - ا. ع (جیراف - ciraf): جۆره پیوانه یه که.
- جرامیز** - ا. ع (جه رامیز - ceramiz): چه وزی بچووک، مالتی بچووک، بیتچوووه گورگی نیتر.
- جرات** - مص. ع (جورته ت - curet): جورته ت، زات کردن، دلیری، بیتباکی.
- جرب** - ا (جورهب - cureb): پۆر.
- جرب** - ا. ع (جه رهب - cereb): گه ری.
- جریا** - ا. ص. ع (جه ریا - cerba): ئاسمان و ستیران، زهوی وشک و قات و قپی.
- جریز** - ص (جوربوز - curbuz): فریودهر، ته له که، فیلبازی.
- جریزه** - ا (جوربوزه - curbuze): فیل و ته له که، زیره کی، شایسته یی، لیها تووی له کاردا، جه ریه زه.
- جرثقیل** - ا. ع (جه ری سه غیل - ceri sexil): سلینگ.
- جرثومه** - ا. ع (جورسومه - cursume): میکرۆب، میروستان، رهگ و ریشه، گلی دهوری رهگی درهخت.
- جرجر** - ا (جیرجیر - circir): دهنگی درینی کاغه زیان قوماش.
- جرجر** - ا. ع (جه رجه ر - cercer): جه نجه ر.
- جرجر** - ا. ع (جه رجه ر - cercer): پاقله.
- جرجیر** - ا. ع (جه رجیر - cercir): تهره تیزه.
- جرح** - مص. ع (جه ره ر - cerh): بریندار کردن، به دگوتن، عه یب گرتن، ره تکرده وهی شایه تی شایه دان.
- جرح** - ا. ع (جورھ - curh): زام، برین.
- جرده** - ص (جه رده - cered): بریندار، زامدار.
- جرده** - ا (جه رد - curd): تهختی پاشایی.
- جرده** - ص. ع (جه رد - cerd): جلی کۆنه، دهشتی رووته ن.
- جرده** - ا. ع (جورده - curde): رووتی.
- جرده** - ا. ص (جورده - curde): نه سپی یهخته، نه سپی خه سیو، نه سپیتک که بابی نه سپی عه رهبی و دایکی غه ریه عه رهبی بی.
- جرده** - ا. ص (جه رده - cerde): زهرده، نه سپی ئامال زهرده.
- جرذ** - ا. ع (جورده ز - curez): جرح، مشکه کویره، مشکی دهشتی، رسک.

- جرذان** - ا. ع (جیرزان - cirzan): جرجان، مشکه کویران.
- جرز** - ا (جیرز - cirz): دیوار، پایه‌ی تهلار.
- جرز** - ا (جهرز - cerz): بالنده‌یه‌که، هۆره، میشه‌سی، چرگ، چیرک.
- جرز** - ا. ع (جهرز، جه‌ره‌ز، جوروز - cerz, cerez, curz): زهوی به‌یار، زهوی رووتنه‌ن.
- جرز** - ا. ع (جهره‌ز - cerez): سالی تووش، سالی قات و قپری، کوپه‌وانه‌ی وشت.
- جرس** - مص. ع (جه‌رس - cers): قسه‌کردن، نهرمه‌گۆرانی.
- جرس** - ا. ع (جیرس - cirs): ده‌نگ، نهرمه‌تاواز.
- جرس** - ا. ع (جه‌رس - cers): پاژتیک له شتتیک.
- جرس** - ا. ع (جیرس - cirs): ئه‌سل، بیخ.
- جرس** - ا. ع (جه‌رس - ceres): زه‌نگ، زه‌نگوله.
- جرس** - ا (جه‌رس - ceres): به‌ندو زیندان، ئه‌شکه‌نجه‌و تازار.
- جرشفت** - ا (جه‌رشه‌فت - cerşeft): هه‌جو، زهم، شیعی‌ی داشۆرین.
- جرعه** - ا. ع (جورئه - cur'e): قوم، یه‌ک فپ.
- جرعه‌نوش** - ص. فا (جورئه‌نوش - cur'e nûş): شه‌راوخۆر، بادنه‌نۆش، مه‌ی خۆر، مه‌ست.
- جرغند** - ا (جه‌رغنه‌ند - cerxend): پارچه‌ی ریخۆله‌ی پاک‌کراوی مه‌ر که به‌پله
- گۆشت یان جگه‌رو چه‌وری ناخنرابی و لیتنرابی، پاستورمه.
- جرغول** - ا (جه‌رغول - cerxûl): جوژه روه‌کیتکه، به‌عه‌ره‌بی (لسان‌الحمل) ی پی ده‌لین.
- جرغون** - ا (جه‌رغون - cerxûn): پروانه (جه‌رغول).
- جرف** - ا. ع (جورف - curf): که‌ناری رۆخانه، که‌ناری ئاودر، که‌ناریک که‌ ئاودری بی، که‌نددر.
- جرف** - ا. ع (جه‌رف - cerf): سه‌روه‌ت و سامانی زۆر له‌مالاته‌وه تا زتیرو زیو، هاته‌سال، گیای تیک ئالو.
- جرفادقانی** - ص. ن (جورفاده‌غانی - curfadexanî): گولپایگانی، خه‌لکی گولپایگانی.
- جرقه** - ا (جیره‌غغه - cirexxe): پزیسکی ئاگر.
- جرگ** - ا (جورگ - curg): سارا، ده‌شت، بیابان.
- جرگ** - ا (جه‌رگ - cerg): ئه‌نجومنه‌ن، کۆر، گروپ.
- جرگه** - ا (جه‌رگه - cerge): ریزو ئه‌لقه، کۆر، ئه‌نجومنه‌ن، گروپ، ده‌سته.
- جرل** - ا. ع (جه‌ره‌ل - cerel): شوینی سه‌خت و به‌رده‌لان.
- جرم** - ا. ع (جورم - curm): گوناح، تاوان، خه‌تا.
- جرم** - ا. ع (جیرم - cirm): ره‌نگ، تهن، هه‌ر ئه‌ستیره‌یه‌کی ئاسمان.
- جرم** - ص. ع (جه‌رم - cerm): گهرم، گهرمه‌سپیر، جوژه به‌له‌میتکه.
- جرم‌پوش** - ص. فا (جورم‌پوش -

زۆرخۆر، نهوسن، خیرا له خواردن.
جروم - ا. ع (جرووم - curûm):
 گهرمه سیران.
جروند - ا (جهرقند - cervend): چرا.
جره - ا. ع (جهره - cere): جهره، گۆزه
 گهره ی دهسکدار، گۆزه ی مل باریک.
جره - ا. ص (جوره - cure): باز، هه لۆ،
 نیره ی بالندان و گیانداران به گشتی،
 پیایوی نازاو دلیر.
جرى - ص. ع (جهرى - cerî): دلیر،
 جوامیر، رهشید، نازا، بویر، عگید.
جرى - ا (جیری - cirî): مووچه، راتب.
جریان - مص. ع (جهره یان - cereyan):
 له بهررۆین، رۆبینی ئاو، روودانی
 کارێک، دهستاو دهستکردنی پاره.
جریب - ا (جهریب - cerîb): پانتایی ۱۰
 هه زار مه تر دووجا - (بۆ زهوی).
جریح - ص (جهریه - cerîh): زامدار،
 بریندار.
جریحه - ا (جهریهه - cerîhe): برین،
 نه خۆشی و بێ تاچه تی.
جرید - ا. ع (جهرید - cerîd): ته نییا،
 سه لت، لقی دار خورما، لقی رووت.
جریده - ا. ع (جهریده - cerîde):
 دهفته ر، رۆژنامه، لقی دارخورما، لقی بێ
 گه لا، دهسته یه ک سواره ی بێ پیاده.
جریر - ا. ع (جهریر - cerîr): هه وساری
 وشتر، دم گهرم، زمان تیژ.
جریره - ا. ع (جهریره - cerîre): گوناح،
 خه تا، تاوان.
جریش - ا. ص (جهریش - cerîş):
 ساوهر، برۆش.
جریم - ص. ع (جهریم - cerîm): که ته،

(curm pûş): خه تاپۆش، که سه ی که چاو
 پۆشی له خه تاو تاوان بکات و
 بیبه خشیت.
جرمه - مص. ع (جهرمه زه - cermeze):
 هه لاتن، گردبوونه وه، هه لاتن، دلته نگ
 بوون، سه فه رو سیاحت.
جرم شناسی - ا. مص (جورم شناسی -
 curm şinasî): لقیکی زانستی
 کۆمه لناسییه که له خه تاو تاوانان
 ده کۆلیته وه.
جرموز - ا. ع (جورموز - curmuz):
 هه زوی بچووک، مائی بچووک، جورنه.
جرموق - ا. ع (جورموق - curmûx):
 پیلاوی لاستیک.
جرنده - ا (جهرنده - cerende):
 کپکراگه، کپکروکه، خرته، قرتینک.
جرنگ - ا (جهرنگ - cereng):
 زرینگه، دهنگی پینکدانی شمشیرو نهو
 شتانه.
جرنگی - ص. عا (جیرنگی - cirengî):
 نه غد، پاره یه ک که به نه غدو له یه ک شوین
 به که سه یک بدری، کاش.
جرنگیدن - مص. ل (جهره نگیدهن -
 cerengîden): زرینگانه وه.
جرو - ا. ع (جهرو - cerû): گوجیله،
 توتله سه گ، تویک.
جرواسک - ا (جهرقاسه ک - cervaseg):
 زیکزیکه، سیسرکه ی شهو.
جروح - ا. ع (جوروه - curûh): زامان،
 برینان.
جرور - ص. ع (جهرور - cerûr): تۆسن،
 سه رکیش، بیری قوول.
جروز - ص. ع (جهرروز - cerûz):

- زه لام، توکمه، قه‌سپ، خورمای و شک، تاوانبار، گونا‌حکار.
- جریمه** - ص. ع (جه‌ریمه - cerîme): تاوان، خه‌تا، سزا، سزای نه‌غدی (پاره‌یهک له تاوانبار بسه‌نری).
- جرین** - ا. ع (جه‌رین - cerîn): خه‌رمان، خه‌رمانجاری، شوپینی و شک کردنه‌وهی خورما، خه‌رمانگا.
- جز** - حرف (جوز - cuz): جگه له، مه‌گه‌ر، خین ژ...
- جز** - ا (جیز - ciz): چزه، چزه‌چی رونی قرجاو، چزه‌ی ئاو که ده‌کری به ناگردا.
- جززدهن** - مص. ل (جییززدهن - cizzeden): سوتان و چزه‌چی شتی سه‌ر ناگر، نالین و زاری کردن.
- جز** - ا (جه‌ز - cez): سوکه‌له‌ی (جیزیره) یه، به واتا دورگه، پارچه زه‌وییه‌کی ناوه‌ندی ده‌ریا که له هه‌ر چوار لاهه ئاو ده‌وری دابی.
- جز** - مص. ع (جه‌زز - cezz): برین، برینه‌وه، په‌رچکردنی دارو دره‌خت.
- جزاء** - مص. ع (جه‌زاء - ceza): پاداشت دانه‌وه، پاداشتی چاکه یان خراپه، سزا، هق.
- جزاء** - ا. ع (جیزاء - ciza): سه‌رانه.
- جزائر** - ا. ع (جه‌زائیر - ceza'ir): دورگان، کوی دورگه، گراف.
- جزار** - مص. ع (جیزار - cizar): سه‌ربرین، کوشتنه‌وهی حه‌یوانات، ژیکرن.
- جزار** - ا. ص. ع (جه‌ززار - cezzar): قه‌ساو.
- جزاز** - ا. ع (جه‌زاز - cezaz): دره‌و، وه‌ختی دره‌و، دروینه.
- جزاف** - ص (جه‌زاف - cezaf): گه‌زاف، بیته‌وده، به‌تال، ناهه‌ق.
- جزاف** - ص. ع (جی‌زاف - cizaf): گوتره، کرین و فروشتنی به‌گوتره، گوتره‌کاری.
- جزاف** - ص. ع (جه‌ززاف - cezzaf): راوچی، ماسیگر.
- جزال** - ا. ع (جی‌زال - cizal): گه‌وره، مه‌زن، زور، فراوان، قسه‌ی پاراوو ره‌وان و سوار.
- جزالت** - مص. ع (جه‌زالت - cezalet): گه‌وره‌بوون، مکوم بوون، پاراوی و پته‌وی و ره‌وانی قسه.
- جزانندن** - مص. م (جی‌انندن - cizan den): چزه لی هه‌ستاندن، دل یه‌شانندی که‌سیک، ره‌نجانندن.
- جزء** - ا. ع (جوزء - cuz): پاژ، به‌ش، پارچه.
- جزء لایته‌جزا** - ا. مر. ع (جوزئی - ciz'i layetecezze): لایه‌ته‌جه‌ززه - گه‌ردیله که نایه‌ته دابه‌ش بوون، گه‌وه‌ه‌ری تاک.
- جزئی** - ص. ن. ع (جوزئی - cuz'î): که‌م، هه‌نده‌ک، هه‌ندیک.
- جزئییه** - ص. ن. ع (جوزئییه - cuz'îye): لاهه‌کی.
- جزد** - ا (جه‌زد - cezd): زی‌کزیکه، سیسرکی شه‌و.
- جزدر** - ا (جی‌زدر - cizder): چزلیک، چزلیکه، جزیلک.
- جزر** - مص. ع (جه‌زر - cezr): سه‌ربرینی حه‌یوان، میوه‌کردنه‌وه له دار.
- جزر** - مص. ع (جه‌زر - cezr): نیشته‌وهی ئاوی ده‌ریا، داکشانی ئاوی

- دهریا .
- جزر** - ا. ع (جه زهر - cezr) : گیزهر .
- جزع** - مص. ع (جه زهء - ceze) : نالّه وزاری، بی تا قسه تی، په ژاره و دلته نگی، شین و گرین .
- جزع** - ا. ع (جه زء - cez) : موروی یه مهنی، عه قیق .
- جزع** - ا. ع (جیزء - ciz) : گوزهر گهی دۆل .
- جزغال** - ا (جیزغال - ziz`xal) : جزلیک، جزلیکه، جزلیه .
- جزل** - ص. ع (جه زل - cezl) : گه وره، خه ست، زۆر، فراوان، قسه ی سوارو ره وان .
- جزم** - مص. ع (جه زم - cezm) : برین، پنج بر، بی دوو دلّی، نیشانه یه که ده خرپته سهر پیتی بیده نگ .
- جزمازج** - ا (جه زمازج - cezmazec) : جوړه رو ه کپکه .
- جزمه** - ا. ع (جیزمه - cizme) : یه ک میگه لی مهر، پاژیک له شتیک .
- جزو** - ا (جوژف - cuzv) : ده فته ری هه لسه نگانندی باجی ناوچه یه کی دیار یکراو .
- جزور** - ا. ع (جه زور - cezûr) : دابه سته، وشتر یان مهر بۆ سهر برین و کوشتنه وه .
- جوزوع** - مص. ع (جوزوء - cuzû) : بیتا قه تی، دلته نگی، خه مباری، نالین و زاری و شین .
- جزوع** - ص. ع (جه زوء - cezû) : بی تا قه ت، خه مبار .
- جزوه** - ا (جوژفه - cuzve) : نامیلکه .
- جزوه دان** - ا. م (جوژفه دان - cuzvedan) : فایل، کارتۆن .
- جزیره** - ا. ع (جه زیره - cezîre) : دورگه، گراف، پارچه زهوی ناو دهریا که ههر چوار دهوری ناو بی .
- جزیل** - ص. ع (جه زیل - cezîl) : گه وره، مکوم، زۆر، فراوان، قسه ی سوارو ره وان .
- جزیه** - ا. ع (جیزیه - cizye) : سه رانه، ئەو پارهیە ی که جار ان دهوله تانی ئیسلا می سالانه له هاوولاتیانی نا موسولمانی ئەهلی کیتابیان دهسه ند .
- جس** - مص. ع (جه س - ces) : ده ست پیداهینانی شتیک .
- جساد** - ا. ع (جه ساد - cesad) : زه عفه ران .
- جساد** - ا. ع (جوساد - cusad) : ژانه سک، پیچ پیداهاتنی زگ .
- جسار** - ص. ع (جوسسار - cussar) : دلیران، بویران .
- جسارت** - مص. ع (جه سارته - cesaret) : دلپسری، نازابه تی، جه سارته، زاتکردن .
- جساس** - ص. ع (جه س ساس - cessas) : جاسوس، جاسوسی کار، شوّفار، خه وه ردد، هه والّدز .
- جسامت** - مص. ع (جه سامه ت - cesamet) : ئەستوربوون، توکمه بوون، قه به بوون .
- جست** - ا. مص (جه ست - cest) : جو له، جولان، به رزی، رزگار بوون، راکردن، راپه رین .
- جست** - ا. مص (جوست - cust) : گه ران، پشکنین، پرسین، دۆزینه وه، توپژینه وه .

- جستار** - ا.مص (جوستار - cestar):
باس، لیکنولینه‌وه، کۆششکار.
- جستان** - ص. فا (جستان - cestan):
به‌جولّه، به‌رزى، رزگارپوو.
- جستجو** - ا. مص (جوست جو -
custcû): به‌شویندا گه‌ران، تاقیب،
هه‌ولدان، گه‌ران، داواکردن، پرسین،
پشکنین، جوست و جو.
- جستن** - مص. م (جوسته‌ن - custen):
تاقیب‌کردن، پشکنین، دۆزینه‌وه،
په‌یداکردن، داواکردن.
- جستن** - مص. ل (جسته‌ن - cesten):
رزگارپوون، راکردن، هه‌لاتن، راپه‌رین،
بازدان.
- جسد** - ا. ع (جسه‌د - cesed): به‌دهن،
جه‌سته، له‌ش، جه‌نازه.
- جسد** - ا. ع (جسه‌د - cesed): خوین،
خوینى وشک، زه‌عفهران.
- جسر** - ا. ع (جیسر - cisr): پرد، کۆپرى،
پر، ریبازى سه‌رئاو.
- جسک** - ا (جه‌سک - cesk): مه‌ینه‌ت،
ره‌نج، به‌لا، ئافه‌ت، ئازار، ناخۆشى.
- جسم** - ا. ع (جیسم - cism): هه‌رشتییک
بو‌شاییه‌ک پر بکاته‌وه و کیشى هه‌بى، ته‌ن.
- جسمان** - ا. ع (جوسمان - cusman):
جه‌سته، به‌دهن، له‌ش.
- جسمانى** - ص. ن. ع (جیسمانى -
cismanî): به‌دهنى، مه‌تریالى، به‌رانبه‌ر
به‌روحانى.
- جسمى** - ص. ن. ع (جیسمى - cismî):
جه‌سته‌بى، به‌دهنى.
- جسمى** - ا (جه‌سمى - cesmî): پیکۆل،
پیکۆله، جوړه درکیکه.
- جسور** - ص. ع (جه‌سور - cesûr):
جه‌سور، ئازا، دلیر، دلاوه‌ر، بیباک.
- جسور** - ا. ع (جوسور - cusûr): پردان،
پران.
- جسورانه** - ق. ص. ع (جه‌سورانه -
cesûrane): جه‌سورانه، ئازایانه،
دلیرانه، بویرانه، بیباکانه.
- جسوم** - ا. ع (جوسوم - cusûm): کۆى
جسمه، ته‌ن، ته‌نان.
- جسید** - ا. ص. ع (جه‌سید - cesîd):
خوینى وشک.
- جسیم** - ص. ع (جه‌سیم - cesîm):
گه‌وره، به‌هه‌یکه‌ل، که‌ته‌وه زه‌لام،
به‌داروبار.
- جش** - ا (جه‌ش - ceş): کۆژه‌که، جوړه
موروویه‌کى موړه بو‌چاوه‌زار به‌کاردیت.
- جش** - ا. ع (جه‌شش - ceşş): چه‌قهن،
ره‌قهن، زه‌وى تمتم، زه‌وى به‌رده‌لان.
- جشاء** - ا. ع (جوشاء - cuşâ): قرب،
قرقینه، شه‌پۆل، شه‌پۆلى ده‌ریا.
- جشان** - ا (جه‌شان - ceşan): گه‌ز.
- جشمیزج** - ا (جه‌شمیزج - ceşmîzec):
جوړه رووه‌کیکه لو‌چاویه‌شه به‌کاردی.
- جشن** - ا (جه‌شن - ceşn): شادی،
خۆشى، جه‌ژن، سور، ئاهه‌نگ.
- جشن** - ا (جه‌شهن - ceşen): تا،
به‌رزى‌ونه‌وه‌ی حه‌راره‌تى به‌دهن و
خی‌رابوونى لی‌دانى دل.
- جشنواره** - ا. مر (جه‌شنواره -
ceşnvare): فستیقال، میه‌ره‌جان.
- جشه** - ا. ع (جوششه - cuşşe): کۆمه‌له
خه‌لکیک که پیکه‌وه بین.

جعاله - ا. ع (جیئاله - ciale): هه قدهست، موزد، کریتی کریتکار.

جعبوب - ص. ع (جوئبوب - cu'bûb): کوله بنه‌ی خویری و ناشیرین.

جعبه - ا. ع (جهئبه - ce'be): تیردان، جانتا، باول، سه‌ندوقی بچووک، نامیرتیکی مؤسیقایه.

جعد - ص. ع (جهئد - ce'd): لوول، قژی لوول، پیچه‌وانه‌ی خاو، گرژ.

جعد - ص. ع (جهئد - ce'd): رژد، چروک، دهست قوچاو، به‌غیل و ره‌زیل.

جعده - ا. ع (جهئده - ce'de): به‌رخه‌مت، گیایه‌کی بۆن خوشه له که‌ناری روباران ده‌روئی.

جفشوش - ص. ع (جوئشوش - cu'sûş): گه‌دا، خویری، پیایوی دریتی دهم و چاو ناشیرین.

جعفر - ا. ع (جهئفهر - ce'fer): رووبار، روخانه، وشتی به‌شیر.

جعفری - ص. ن. ع (جهئفهری - ce'ferî): جافه‌ری، په‌یره‌وانی ئیمام جافه‌ری سادق که ئیمامی شه‌شه‌می شیعه‌یه‌و ئەم مه‌زه‌به له سه‌رده‌می سه‌فه‌وییه‌کانه‌وه بره‌وی سه‌ندو تا ئیستا مه‌زه‌بی ره‌سمی ئیترانه.

جعفری - ا. ع (جهئفهری - ce'ferî): جوژه رووه‌کیکه، زه‌عفه‌ران.

جعل - مص. ع (جهئل - ce'l): دروست‌کردن، خولقانندن، داهینان، ته‌زوبرکردن.

جعل - ا. ع (جوئل - cu'el): قالونچه، گوخلینه.

جشه - ا. ع (جوششه - cuşşe): قۆلی کراس، قۆلی عه‌با.

جشه - ا. ع (جه‌ششه - ceşşe): په‌پانه‌ی روژن.

جشیر - ا. ع (جه‌شیر - ceşîr): په‌لوله، ئارده‌وا.

جشیر - ا. ص. ع (جه‌شیر - ceşîr): جوّلا، جال‌جالۆکه، داپیرۆشک.

جشیر - ا. ع (جه‌شیر - ceşîr): تیردان، هه‌نبانه، جه‌والی ئەستور.

جشیش - ا. ع (جه‌شیش - ceşîş): ساوهر، ساوار.

جشیم - ص. ع (جه‌شیم - ceşîm): درشت، غه‌لیز، مکوم، قایم، سه‌نگین.

جص - ا. ع (جه‌س - cess): گه‌ج.

جصاص - ا. ص. ع (جه‌سس‌ساس - cessas): گه‌چ‌ککار، گه‌چ‌فروش.

جعب - ا. ع (جیئاب - ci'ab): جانتا، باول، ساک، پاکه‌ت، تیردان، سه‌ندوقی بچووک.

جعابیب - ا. ع (جه‌ئابیب - ce'abîb): پیایوی کوله‌بالای خویری و ناشیرین.

جعاد - ا. ع (جیئاد - ci'ad): به‌خیل، له‌گام، رژد، چروک، دهست قوچاو، ره‌زیل.

جعاشیش - ا. ع (جه‌ئاشیش - ce'aşîş): گه‌دا، خویری، پیایوی باریکه‌له‌ی دهموچاو ناشیرین.

جعال - ا. ع (جیئال - cial): کرئ، کرئی، کریتی کریتکار، ئەو کریتی‌ه‌ی له‌کاتی جه‌نگدا به‌سه‌ربازو له‌شکریان دهرئ.

جعال - ا. ع (جیئال - ce'al): دهست بر، درۆساز، درۆپه‌روه‌ر، ته‌زوبرچی، درۆزن، ساخته‌چی.

جف-ا. ع (جهفف- ceff): کومه له
خه لکینک، ژماره بیه کی زور، جماعت.

جف-ا.ص. ع (جوفف- cuff): پیری
که نه فت، شتی ناو به تال (وه کونه ی)،
قاوغ، قاوغی شکوفه ی خورما.

جفء-ا. ع (جوفء- cufa'):
ئاومالکه، شتی بی که لک، غه ش،
بیتهوده.

جفاء-مص. ع (جهفاء- cefa'): زولم
کردن، سته م کردن، نازاردان، بی نه مه کی
کردن، دوور که وتنه وه له که سیک.

جفاپیشه-ص. مر.ع (جهفاپیشه-
cefapîşe): سته مکار، زوردار، دوست
و ماشوقی نا میهره بان، زالم.

جفات-ص. ع (جوفات- cufat):
نه گونجاو، به دخوو، به دره فتار، سته مکار.

جفاجف-ا.ع. (جهفاجیف- cefacif):
شپوه و جل و بهرگ، قه دو قه لافه ت، قه دو
بالا.

جفاخ-ص. ع (جهففاخ- ceffax):
لووت بهرز، به ده عییه، لاف لیدر،
لافوکه زاف لیدر، خو هه لکیش، فرناخ.

جفار-ا. ع (جیفار- cifar): جفره زان.

جفاف-مص. ع (جهفاف- cefaf):
وشک بوون.

جفاف-ا. ع (جوفاف- cufaf):
وشکه وه بوگ، وشکه وه بووی ناو نه و
شتانه ی بو وشک بوونه وه هه لخرابی.

جفال-ا. ع (جوفال- cufal): که فی
شیر، خوری زورپر، ناو مالک،
ئاومالکه.

جفاله-ا. ع (جوفاله- cufale): که فی
شیر، نه و که فه ی به که وگیر له سه ری

جعل-ا. ع (جوئل- cu'l): کری
کریکار، هه قده ست.

جعيله-ا. ع (جهئيله- ce'ile): کری.

جع-ا. (جوغ- cu'x): نه به نوس، ته خته ی
ره شی نه به نوس ناسا که ته خت و کورسی
لی دروست بکری.

جع-ا. (جوغ- cux): نیر.

جعجغه-ا. (جیغجیغه- cixcixe):
شه قشه قه، جوړه روه کیکه، خرخاشه.

جغد-ا. (جوغد- cuxd): کونه په پو،
کوند، کونده بو.

جعرات-ا. (جوغرات- cuxrat): توړاخ،
ماستی ناو لیتیگیراو.

جعرافی-ا. فر (جوغرافی- cuxrafi):
جوگرافی، زانستی که له بارودوخی
سروشستی و سیاسی ولاتان و چونیته تی
ژیانی میلله تان و بوونه وهرانی سه ر زهوی
ده کولیتته وه و چند به شتیکی هه یه:
جوگرافیای سروشتی، سیاسی، نابووری،
مرؤقانی.

جعغزواره-ا. مر (جهغزواره-
cexz vare): قه وزه، کقز، جله شینه ی
سه ر ناو.

جعش-ا. (جهغهش- cexes): جوړه
رووه کیکه.

جغله-ا. ص (جغله- cxle): کوسه،
پیایوی کوله بینه ی وردیله.

جعغه-ا. (جعغه- cixne): بالنده بیه کی
کیتییه.

جعغور-ا. (جهغور- cexûr): جگه ری
سووره وه کراو به پیازه وه، قه لی پیفاز.

جعغه-ا. (جیغغه- cixxe): تاج، هه ر
شتیکی تاج ناسا که له کلاوی بنهن.

- مه نجهل ده گیریت، جماعه تیک، دهسته یه ک.
- جفان** - ا. ع (جیفان - cifan): رهگ یان لقی میو، کاسه ی گه وره، بیر یان چالی بچووک.
- جفت** - ا (جوفت - cuft): جووت، پیچه وانه ی تاک، ژن و میترد، نیره و مییه ی چه یوان.
- جفت** - ا (جوفت - cuft): هاوهل مندال، (پلاستا)، ویلداش مندال.
- جفت افرید** - ا. مر (جوفت ثافه رید - cuft aferîd): جوژه رووه کیکه، به عه ره بی (خصیه الشعب - گونی ریوی) ی پی ده گو ترئ.
- جفتک** - ا (جوفته ک - cuftek): لهقه، جووته ی چه یوانی به رزه، لوشکه.
- جفتک** - ا (جوفته ک - cuftek): بازدانی جووته پایبی، جوژه بازدانی که هه ردوو پی جووت ده کری و نه و جا باز ده درئ.
- جفتک چهارکش** - ا. مر (جوفته ک چه هارکوش - ceftek çeharkuş): جوژه وه رزشیکه، به کیک داده نوئ و ده ست ده خاته سه ر نه ژنوئ و به کیک به سه ریا باز ده دات.
- جفت گیری** - ا. مص (جوفت گیری - cuft gîrî): جووت بوون، جووت بوونی نیرومی چه یوان.
- جفته** - ا (جوفته - cufte): لوشکه، که فه ل، گرتی پت.
- جفته** - ص (جه فته - cefte): که چ، خوار، چهوت، چه ماوه، چه فت.
- جفجاف** - ص (جه فجاف - cefcaf): قه چه، فاحیشه، داوین ته ر، سوزانی.
- جفجف** - ا. ع (جه فجه ف - cefcef): دهشت، تهختانی، بای توند.
- جفجفه** - ا. ع (جه فجه فه - cefcefe): دهنگی هیواشی جلی نوئ.
- جفر** - ا. ع (جه فر - cefr): زانستی چه رفان، جفه زانی، ناینده زانی.
- جفرسته** - ا (جه فرهسته - cefereste): ماسولکه ی جو لایی، ماسوله، گلنوله فریت، ماسور.
- جفن** - ا. ع (جه فن - cefn): پیلوی چاو، کینانی شمشیر.
- جففات** - ا. ع (جه فففات - cefenat): رهگ یان لقی میو، کاسه ی گه وره، بیر بچووک.
- جفنگ** - ص (جه فه نگ - cefeng): جه فه نگ، قسه ی قوژ، گالتو و سوعبه ت، هه رزه ویژی، هه نه ک.
- جفنه** - ا. ع (جه فنه - cefne): رهگ یان لقی میو، کاسه ی گه وره، کوپه ی گه وره، گوژه ی گه وره.
- جفون** - ا. ع (جوفون - cufûn): پیلوان.
- جفیر** - ا. ع (جه فیر - cefîr): تیردان.
- جک** - ا (جه ک - cek): داریکه که دؤ یان ماستی پیده شله قین.
- جک** - ا (جه ک - cek): شهوی به رات، شهوی پازده ی شه عبان.
- جک** - ا. انگل (جه ک - cek): جه ک، نامپریکه بو به رز کردنه وه و راگرتنی شتی قورسی وه کو ترومبیل به کار ده هینری.
- جکاشه** - ا (جه کاشه - cekaşe): سیخور، سیخچوله، جوژه ژیشکیکی گه وره یه، سوچه ر.

- جگاره** - (جه گاره - cegare): میتودی جیاواز، راویچوونی جوړاوجوړ.
- جگر** - (جیگه ر - ciger): جه رگ، جگه ر.
- جگر اکند** - ا. مر (جیگه ر ناگه ند - ciger agend): باسترمه، باستورمه، جگه ری له ریخوله ناخترای لیتراو.
- جگراور** - ص. فا (جیگه ر ناڅه ر - ciger aver): به جه رگ، دلاوهر، چاونه ترس، بیباک، نازا.
- جگر بند** - ا. مر (جیگه ر به ند - ciger bend): جه رگ و ناو، مندال، فهرزن، جگه رگوشه.
- جگر خای** - ص. فا (جیگه ر خای - cigerxay): خه مخوړ، که سیک که خه زوړ بخوات.
- جگر خراش** - ص. فا (جیگه ر خه راش - ciger xeras): خه مهین، دلته زین، جه رگپر.
- جگر خسته** - ص مر (جیگه ر خه سته - ciger xeste): دلبرین، خه مگین.
- جگر خوار** - ص. فا (جیگه ر خار - ciger xar): سه پرو ته هممول، غه مخوړ، یاری دل سوژو غه مخوړ، ره نچکیش، مهینه تپه رست.
- جگر داشتن** - مص. ع (جیگه ر داشتن - ciger dašten): به جه رگ بوون، نازایه تی.
- جگردار** - ص (جیگه ر دار - cigerdar): دلیر، دلاوهر، نازا، بیباک.
- جگر سوز** - ص. فا (جیگه ر سوز - cigersûz): جگه ر سووتین، نه وهی مایه ی خه م و خه فته تی زوړی.
- جگرک** - (جیگه ر هک - cigerek): جه رگ وک، جگه ری له روڼ و پیازا سووره وه کراو، قه لی پیفاز.
- جگرکی** - ص (جیگه ر کی - cigereki): جگه رچی.
- جگر گاه** - ا. مر (جیگه ر گاه - cigergah): شویتنی جگه ر له ناو سکدا، جگه رگه.
- جگر گوشه** - ا. مر (جیگه ر گوشه - cigergûşe): پارچه یه ک له جگه ر، گوشه یه ک له جگه ر، فهرزن، نه ولادی نازیز.
- جگرگون** - ص (جیگه ر گون - cigergûn): جه رگی، سوری توخ.
- جگر نه** - (جیگه ر نه - cigerne): کاروانه، بالنده یه که به قه د مامری دهنوکی درپژه.
- جگن** - (جه گن - cegen): پوش و په لاش، هه ژگ، جه گن، گیایه که لاسکی سی سوچه له زه لکاودا دهری.
- جل** - (جه ل - cel): که ره واله، کلاوکوره.
- جل** - ا. ع (جول - cul): پالان، کورتان، کوپان، جل، پوژاک.
- جل** - ا. ع (جولله - culle): زوړیه.
- جل** - ع (جه لله - celle): گه وره یه، هه میشه له گه ل ناوی خودادا دی وهک (جل الخالق) گه وره یه خالیق، گه وره یه خوا.
- جلاء** - مص. ع (جه لاء - cela): دوور که وتنه وه له مال و ولات، کوچکردن له ولات، روونکردنه وه، جه لایی کردن، مشت و مال کردن، لابرندی ژهنگی شمشیرو....

جلالت - مص. ع (جه لالهت - celalet):
گه وره بوون، مه زنايه تي.

جلاله - ص. ع (جه لاله - celale):
حه يواني حه لال گؤشت كه سه رگين بخوا،
مانگاي سه رگين خؤر.

جلالی - ص. ن (جه لالی - celalî):
تاریخی جه لالی كه ده دریتته پال
جه لاله دینی مه له كشای سه لجوقی، جا
میژوی جه لالی به ئه مری ئه و پاشایه
له لایه ن ژمه ساره یه كه له زانیانی
ئه ستیره ناسییه وه كه یه كیتکیان عومه ری
خه یام بووه، ئاماده كراوه.

جلامید - ا. ع (جه لامید - celamîd):
به رد، تاویر، گاكه قر.

جلاوزه - ا. ع (جه لاوزه - celawize):
پاسه وان، خزمه تكار، نوكر، خولام،
ره شهك.

جلاهیق - ا. ع (جه لاهیق - celahîx):
گلاهیك، جوژه كه وانیکه كه گزموله ی
به ردین یان گلینی پی هاویراوه بو راوه
بالنده.

جلب - ا (جه لهب - celeb):
هه راوهه نگامه، فیتنه و ناژاوه، هات و
هاوار.

جلب - ص (جه لهب - celeb): ژنی
به دكار، فیلباز، به دخوو، خویری.

جلب - ا (جه لهب - celeb): ژالاب، جوژه
رووه كینكه له تیره ی نیلؤفه ر.

جلب - مص. ع (جه لب - celb):
راكیشان، بردن، رفاندن، رفاندنی دلان.

جلب - ا. ع (جه لهب - celeb): جه لهب،
ئه وه ی له شوینیکه وه بو شوینیکه دی بو
فرؤشتن بیری وه كو ئه سب و حه یوان و....

جلاء - ا. ع (جیلاء - cila'): كل،
سورمه.

جلال - ا. ع (جه لائل - cela'îl): ژنی
گران قه در، وشتری كه له یه ك سك پتر
نه زابن.

جلاب - ص. ع (جه للاب - cellab):
سه رنجراکیش، جه له بچی كوژلان، كه سیک
كه كوژله له شاریکه وه بو شاریک بو
فرؤشتن به ری.

جلاب - ا. ع (جوللاب - cullab): گولاو،
ئاوی گول.

جلابیب - ا. ع (جه لابیب - celabîb):
عه بای ژنان، جبه، جلی ده لب و فره یح.

جلجل - ا. ع (جه لاجیل - celacil):
ده ف و دایه ره ی زهنگوله دار، زهنگوله،
به روکی ئه سب یان وشتتر كه زهنگوله ی
پیته دورابن.

جلاد - ا. ع (جیلاد - cilad): یه خ،
سه هؤل، جه مه د.

جلاد - ص. ع (جه لاد - cellad):
بكوژی مه حكومان، پیاوكوژ، میرغه زه ب،
ئه شكه نجه چی به ندیبیان.

جلادت - مص. ع (جه لادت - celadet):
به هیزبوون، چاپوك بوون، ره شیدی،
چاپوكی، به هیزی، جوامیری، قاره مانن.

جلاس - ا. ع (جوللاس - cullas):
دانیشتووان.

جلافت - مص. ع (جه لافهت - celafet):
بئ میشك، سوکی، كه وده نی، درشت
ره فتاربوون، ناو به تال بوون.

جلال - ا. مص. ع (جه لال - celal):
گه وره یی، عیزهت و شكؤ، پیربوون،
به قه دربوون.

- جلباء** - ا.ع (جولبء - culba') :
جه له ب، جه له بان.
- جلباب** - ا.ع (جیلباب - cilbab) :
عه بای ژنان، گه له بی، جلی ده لیبی سه ر
جلان، جبه.
- جلبان** - ا.ع (جولبان - culban) :
جوره
رووه کیکه، خلیره، پۆلکه، گاگۆز.
- جلبک** - ا.ع (جولبک - culbek) :
جه لای، قه وزه ی سه راوان، کفژ.
- جلبوب** - ا.ع (جه لبوب - celûb) :
جوره
لا ولایکی خو هه لئاسه.
- جلبهنگ** - ا.ع (جه لبه ههنگ - celbeheng) :
زه رده درک، دروی زهره،
دروه زهرده.
- جلبیز** - ا.ع (جه لبیز - celbîz) :
که مه ند، هه لپژارده، گه نده لکاری.
- جلجل** - ا.ع (جولجول - culcul) :
زهنگوله، ده ف و دایه ره، زهنگ، مه لیکه
خوش ئاوازه.
- جلجلان** - ا.ع (جولجولان - culculan) :
گژنیز، گژنیز.
- جلد** - ص.ع (جه لد - celd) :
چاپوک، زرنگ، پالنه وان.
- جلد** - ا.ع (جیلد - cild) :
پیست،
به رگی کتیبان، پووسه.
- جلد** - مص.ع (جه لد - celd) :
جه لده لیدان، شه لاق لیدان، قامچی لیدان.
- جلدء** - ا.ع (جوله داء - culeda') :
یه خ،
سه هۆل، جه مه د.
- جلز** - ا.ع (جیلز - ciliz) :
چزه جز، دهنگی
سه ور بوونه وه وی گوشت یان شتی دی له
رۆندا.
- جلساء** - ا.ع (جوله ساء - culesa') :
- هاونشینان.
- جلسه** - ا.ع (جه لسه - celse) :
کو بوونه وه، یه ک دانیشن.
- جلعاء** - ص.ع (جه لئاء - cel'a') :
ژنی
ددان زهق، ژتیک که هه می شه ددانی به
ده ره وه بی و لیبی نه یه ته وه یه ک.
- جلغوزه** - ا.ع (جه لغوزه - celxûze) :
داری
سنۆیه ر، به ری داری سنۆیه ر.
- جلف** - ص.ع (جیلف - cilf) :
سوک و
سه لیم، خو تیری، که وده ن، گه وج، خو سه ر،
سته مکار.
- جلق** - مص.ع (جه لغ - celx) :
سه رتاشین، قژیرین.
- جلق** - ا.ع (جه لغ - celx) :
ده سپه ر، خو ره حه تکردن به ده ست،
ده ستگان.
- جلک** - ا.ع (جه لک - celek) :
که ره واله.
- جلگه** - ا.ع (جولگه - culge) :
ده شتی
هه موارو ته ختانی، چۆلگه، بان (هضبه).
- جلل** - ا.ع (جه له ل - celel) :
کاری
گه وره.
- جلم** - ا.ع (جه له م - celem) :
جوره
دره ختیکی کیوییه، بو قورگ یه شه
گه لاکه ی ده کولینن و به ئاوه که ی غه رغه ره
ده کریت.
- جلمد** - ا.ع (جه لمد - celmed) :
تاویر،
به ردی گه وره، به ردی سه خت، پیماوی
تۆکمه و به هیتز، گاکه فر.
- جلمود** - ا.ع (جولمود - culmûd) :
تاویر،
به ردی گه وره، به ردی سه خت، پیماوی
تۆکمه و به هیتز، گاکه فر، به رت.
- جلنار** - ا.ع (جولله نار - cullenar) :
گولی هه نار، گولنار.

- جلنبر** - ص (جوله نبر - culenber): شریوش، شروش پرتو، که سیک که بهرگی جل ناسای له بهر بی، سیپالپوش.
- جلنبه** - ا (جوله نبونه - culenbûne): گه لا و کوتک.
- جلنجبین** - ا. ع (جوله نجبه بین - culencebîn): گول هه نگوین، په ری گول و هه نگوین تیکه ل ده کری و ده کولینترین و ماجومیکی لی دروست ده کن پیتی ده لین گوله نگوین.
- جلنگ** - ا (جیلینگ - ciling): جوړه قوماشیکی ناویشمی نه ستوره، جاران عبا و پانتول و کلاویان لی دروست ده کرد.
- جلنگ** - ا (جیلینگ - ciling): برکی برکی کالک و شوتی و کوله که و نه و شتانه، بنجی بیستان.
- جلو** - ا (جیلوه - cilew): پیش، پیشرو، رشمه و هه وساری ته سپ، جلوه و.
- جلواد** - ا (جه لقاد - celvad): خوی بهد، ته بیعتی بهد.
- جلواز** - ا. ع (جیلقاز - cilvaz): پاسه وان، خولام، خزمه تکار، نوکهر.
- جلوه** - مص. ع (جه لقه - celve): ناشکرا کردن، دیارخستن.
- جلوخان** - ا. مر (جیلوه و خان - cilewxan): پیشی مال، مهیدانی به رده م مال و ساختمان.
- جلود** - ا. ع (جولود - culûd): پیست، که ول، پوسه.
- جلودار** - ا. ص (جیلوه دار - cilewdar): جه لوه دار، هه وسار کیش، پیشرو، نوکهری که پیاده یان سواره جلوه وی ته سپی ناغای خوی راکیشی.
- جل و زغ** - ا. مر (جول فه زه غ - cul vezex): جه لوی، قه وزه ی سه راوان، کفز.
- جلوزه** - ا (جه لوزه - celuze): بهری دار سنوبه ر.
- جلوس** - مص. ع (جولوس - culûs): دانیشن، رو نیشن.
- جلوف** - ص. ع (جولوف - culûf): سوک و سه لیم، خویری و بهر لالا، که وده ن و گه و ج، خو سه ر، سته مکار.
- جلوگیر** - ص. فا (جیلوه و گیر - cilewgîr): کوسپی سه ر ریگه، پیشگیر.
- جلوند** - ا (جه لقه ند - celvend): چرا.
- جلونک** - ا (جه لونه ک - celûnek): برکی کاله ک و شوتی و نه و شتانه، بنجی بیستان.
- جلوه** - مص. ع (جه لقه، جیلقه - celve, cilve): جیلوه، خو نیشان دان، ناشکرا کردن، دیاری زاوا بو بوک له شه وی زه ماوه ندا، پرشنگی نوری خوی له دلای عارفدا.
- جلوه** - ا. ع (جه لقه، جیلقه - celve, cilve): دیاری زاوا بو بوک له کاتی زه ماوه ندا.
- جلوه کنان** - ص. ق (جه لقه کونان - celvekunan): ناشکرا و دیارو دره خشان.
- جلوه گر** - ص. فا (جه لقه گر - celveger): ناشکرا و دیارو دره خشان.
- جلویز** - ا (جه لقیز - celvîz): که مه ند، که مه ن، په تی درپژ، هه لبرژارده، گه نده لکاری.

- جله -** ا (جولله - culle): سه به ته، زه میله‌ی گه وره‌ی له سه سیر، پشقل، کوله‌ک‌ه‌ی ناو به تال.
- جله -** ا (جولله - culle): گلا هک، گلۆله، جوړه رو ه کیکه.
- جلی -** ص. ع (جه لی - celî): روون، ناشکرا، مشتو مال دراو، په رداخت کراو.
- جلیب -** ص. ع (جه لیب - celîb): جه له ب.
- جلیتغه -** ا (جلیتغه - cilîtxe): ئیله ک.
- جلید -** ص. ع (جه لید - celîd): به هیز، چالاک، زیره ک و به هوّش، توندو تول.
- جلید -** ا. ع (جه لید - celîd): سه هوّل، جه مده، شه ونم، ئاونگ، خونا ف.
- جلیدییه -** ا. ع (جه لیدییه - celîdiye): عه ده سه‌ی چاو، گلینه‌ی چاو.
- جلیز -** ا (جه لیز - celîz): که مهن، گه نده لکار.
- جلیس -** ص. ع (جه لیس - celîs): ها ونشین، ها وده م.
- جلیف -** ص. ع (جه لیف - celîf): درشتخو، زالم، خو پیری، گه وده ن.
- جلیفه -** ا. ع (جه لیفه - celîfe): سالی نه هات و قات و قری.
- جلیل -** ص. ع (جه لیل - celîl): ریزدار، گرانقه در، به ته مهن، گه وره، مه زن.
- جلیل -** ا. ع (جوله یل - culeyl): جلی و لاخان، په رده‌ی سه ر که ژاوه.
- جلیله -** ص. ع (جه لیله - celîle): ژنی ریزدار، ژنی گرانقه در، ژنی هیژا، و شتریک که له یه ک سکر پتر نه زابن.
- جلیه -** ص. ع (جه لییه - celîye): هه والی دروست، حه قیقته، ناشکرا،
- دیار -** ا. ع (جه م - cem): سوکه له‌ی ناوی جه مشیده که به گویره‌ی شانامه چواره م پاشای پیشدادییه کان بووه، پاشای گه وره و پایه به رز.
- جم -** ا. ع (جه م - cemm): زور، فراوان، جه ما وهریکی زور.
- جماء -** ا. ص. ع (جه مء - cemma): ژنی قه له‌وی گوشتن، زه‌وی ته خت و هه موار، دهشت.
- جمائع -** ا. ع (جه مایع - cemaî): هه مووان، خرگشتیان.
- جماجم -** ا. ع (جه ماجیم - cemacim): کاسه سه ران، که پۆلان، کلۆخین.
- جماح -** مص. ع (جه ماهر - cimah): خو سه ری کردن، سه رکیشی کردنی نه سپ.
- جماد -** ا. ع (جه ماد - cead): بی گیان وه کو به رد.
- جمادی -** ا. ع (جومادا - cumda): مانگی پینجه م وشه شه می سالی کوچی مانگی.
- جمار -** ا. ع (جه مار - cimar): ورده به رد، چه و، پشکو، سکل، زیخ.
- جمار -** ا. ع (جه مار - cemar): جماعت، کومه له خه لکیک له شویتیکدا خر بینه وه.
- جمار -** ا. ع (جومار - cummar): شتیکی سپییه له ناوی سکی نه مامی دار خورما په یدا ده بی و تامی شیر ده دات.
- جماز -** ص. ع (جه ماز - cemmaz): تیژره و، خو شبه ز، و شتری خو شبه ز، بله ز.
- جمازه -** ص. ع (جه مازه - cemmaze): تیژره و، بله ز، خو شبه ز، و شتری به ده و.

- جماش** - ص (جه ماش - cemmaş): دلرفین، مهست، غهزه لخوان.
- جماع** - مص. ع (جیما - cima'): جووت بوونی ژن و پیاو، گان، رازان.
- جماعت** - ا. ع (جه مائهت - cema'et): جقات، کومه له خه لکتیک.
- جمال** - مص. ع (جه مال - cemal): جوان بوون، جوانی، شوخوشه نگی، خوشیکی، قهشه نگی.
- جمال** - ا. ع (جیمال - cimāl): وشتران.
- جمال** - ص. ع (جه مال - cemmal): وشتره وان، وشتردار.
- جمام** - ا. ع (جیمام - cimam): زۆر، ئاپۆره، ههیشهت.
- جمام** - ا. ع (جه مام - cemam): ئیسراحه تی نه سپ پاش ماندوو بوون، نه سپی ئیسراحهت که سواری نه بن.
- جمان** - ا (جومان - cuman): جووره رووه کیکه.
- جمان** - ا. ع (جومان - cuman): مرواری، مراری، لولو.
- جماهیر** - ا. ع (جه ماهیر - cemahîr): جه ماوهر، کومه لانی خه لک، ئاپۆره.
- جمایع** - ا. ع (جه مایی - cemayi'): جه ماوهری خه لک.
- جمبوری** - ا. انگل (جه مبورى - cembûrî): کۆبوونه وهی سه رانی یهک ولات له شوینیکدا، کۆنگره، کۆنگرهی پیتشه وایان و سه رانی چهند ولاتیک له یهک شویندا.
- جمجم** - ا (جومجوم - cumcum): گیوه، کلاش، کلاشی بن چه رم.
- جمجمه** - ا. ع (جوم جومه - cumcum): کازه له، قابیلکه سه ر، که پۆل، کلۆخ.
- جمد** - ا. ع (جه مه د - cemed): به فر، سه هۆل، به رف، جه مه د، وه فر، یه خ.
- جمرات** - ا. ع (جه مه رات - cemerat): پشکویان، سکلان، په نگران.
- جمره** - ا. ع (جه مه ره - cemre): سکل، پۆلو، په ره ننگ، په نگر، پشکۆ.
- جمری** - ص (جه مری - cemrî): چه وره، سپله، خویری، گه داو ناکه س به چه.
- جمزبور** - ا. ص (جه مزبور - cemzîver): چوار په ل و بن سک سپی.
- جمست** - ا (جه مه ست - cemest): جوړه یاقوتیکی هه رزان به هایه، ره نگی شینی مه یله و سوور یان زهر د یان سپیبه.
- جمشاک** - ا (جه مشاک - cemşak): که وش، پیتلاو.
- جمع** - مص. ع (جه م - cem'): کۆکردنه وه، جه ماعت، کومه ل، دهسته.
- جمعه** - ا. ع (جومئه - cum'e): هه یینی، حه و ته م روژی هه فته.
- جمعه الصلوت** - ا. مر (جومئه توس سه لوت - cum'etusselbûst): روژی له خاچدانی حه زره تی عیسایه که به ریکه وتی روژی هه یینیان زانیوه.
- جمعیته** - مص. ع (جه مه ئی یهت - cem'îyet): خه لکی شاریک یان ولاتیک، خرپونه وه و کۆبوونه وه.
- جمل** - ا. ع (جومه ل - cumel): هه موو، گشت.
- جمل** - ا. ع (جه مه ل - cemel): وشتر.
- جمل** - ا. ع (جومل - cuml): کندر،

به بل. **جمل** - ا.ع (جوم مهل - cummel):
 کندری ئه ستور، هه بلی که شتی، هه ساوی
 پیتین ئه بجه د.
جمله - ا.ع (جومله - cumle): هه موو،
 هه مووان سه رانسه ر، رسته.
جمند - ص (جه مهند - cemend):
 ته مه ل، بیتکاره، ئه سپی ته مه ل.
جمنده - ا. فا (جومه نده - cumende):
 بزواو، جماو، چوارپتی.
جموح - مص. ع (جوموه - cumûh):
 سه رکیشی کردن، خو سه ری کردن،
 سه رکیشی کردنی ئه سپ.
جموح - ص. ع (جه موه - cemûh):
 پیاوی سه رکیش، پیاوی نه توانی
 ده ستبه رداری هه واو هه وه سی خو ی بی،
 ئه سپی سل و ره وه ک.
جمود - مص. ع (جومود - cumûd):
 به ستان، سه هۆل به ستان، ژاکان.
جموس - مص. ع (جوموس - cumûs):
 به ستان و مه بیینی رۆن و پیوو چه وری.
جموش - ا. ع (جه موش - cemûş):
 دارو، نوره، ده رمان هه مام.
جموع - ا. ع (جوموء - cumû):
 جماعه تان، ده سته و گروپان.
جموم - مص. ع (جوموم - cumûm):
 زۆربوونی شتیک، کو بوونه وه ی ئاو له
 شویتنی، قه له و بوون.
جموم - ا. ص (جه موم - cemûm): پیر
 ئاو، بیری ئاودار.
جموم - ا. ع (جوموم - cumûm): زۆر،
 فراوان، جه ماوه ری هه لک.
جمه - ا. ع (جه مه - cemme): زۆربه،

بیری پرتاو، جمه (شار له هه لکدا جمه ی
 دی).
جمهره - مص. ع (جه مه ره -
 cemhere): خر کردنه وه و که له که کردنی
 شتیک، جه ماوه ر.
جمهره - ا. ع (جه مه ره - cemhere):
 زیخ و چه و.
جمهور - ا. ع (جومهور - cumhûr):
 جه ماوه ر، کو مه له چه و.
جمهوری - ا. ع (جومهوری -
 cumhûrî): شه رابی کو نه، شه رابی
 تری چی نه ند ساله که هه ست بوو بیته وه.
جمهوری، جمهوریت - ا. ع (جومهوری،
 cumhûrîyet): جو ره سیسته میکی
 حوکمرانی به که سه رو که که ی بو ما وه یه کی
 دیار بکراو هه لده بیژدری، کو ماری.
جمیز - ا. ع (جومه یز - cummeyz):
 جو ره هه نجیریکه، نو به ری هه نجیر.
جمیش - ا. ص. ع (جه میش - cemîş):
 دارو، نوره، زهوی روته ن.
جمیع - ا. ع (جه میء - cemî): هه موو،
 هه مووان، جماعه ت.
جمعیه - ا. ع (جه مییه - cem'iye):
 کو مه ل، کو مه لگه.
جمیل - ص. ع (جه میل - cemîl):
 جوان، باش، چاک، خشکو ک، خو ش
 ره فتار.
جمیله - ص. ع (جه میله - cemîle): ژنی
 جوان، ژنی چاک، قه شه نگ.
جمیم - ا. ص. ع (جه میم - cemîm):
 چیمه ن، فریز.
جن - ا. (جه ن - cen): لا، ته نیشت،

- قہراخ، کہ نار. **جن** - ا. ع (جنن - cinn): گول و شکوفه، هه رته تی جه وانی، تافی لای. **جن** - ا. ع (جینه - cinne): جنوکه، له مه چیتتر. **جنائب** - ا. ع (جه نائیب - cena'ib): باشوور. **جناز** - ا. ع (جه نائیز - cena'iz): جه نازان. **جناب** - ا. ع (جه ناب - cenab): ته له مه شکینه، چه له مه شکینه، گره وی نیوان دوو کهس، که له مه شکینه. **جناب** - ا. ع (جه ناب - cenab): ئاستانه، ده رگا، وشه ی ریزه بو گه وره پیوان. **جنابت** - مص. ع (جه نابهت - cenabet): پیس بوون، له ش پیس بوون له نه نجامی شه ی تانی بوون یان گانکردن. **جنابه** - ا. ص (جونابه - cunabe): دووانه، لفانه، جمکانه، جوی. **جنات** - ص. ع (جونات - cunat): تاوانکاران، تاوانباران. **جنات** - ع (جه نونات - cennat): به هه شتی به رین، فیرده وس، باخان. **جناح** - ا. ع (جه ناه - cenah): بال، ده ست و بازو، هه ر یه کییک له بالی راست و چه پی له شکر. **جناح** - ا. ع (جوناه - cunah): گونا، تاوان. **جنادره** - ا. ع (جه نادیره - cenadire): پاسه وانان، حیمایه، گارد. **جنادل** - ا. ع (جه نادیل - cenadil): به رد، به ردی گه وره، گاکه فر، به رت.
- جنازه** - ا. ع (جه نازه - cenaze): مردوو، جه نازه، تهرم، تابوتی مردوو له ناو. **جناس** - مص. ع (جیناس - cinas): ها وره گه ز بوون، ره گه ز دوزی. **جناغ** - ا. ع (جه ناغ - cenax): چوله مه. **جناغ سینه** - ا. مر (جه ناغی سینه - cenaxi sine): په راسوویه ند. **جنان** - ا. ع (جینان - cinan): به هه شت، باخ، بیستان، فیرده وس. **جنان** - ا. ع (جه نان - cenan): دل، شه و، تاریکی شه و، کاری په نهان و شاراه. **جنان** - ا. ع (جونان - cunan): مه تال، سوپهر، سپیتر. **جنایات** - ا. ع (جینایات - cinayat): گوناحان، خه تایان، تاوانان. **جنایت** - مص. ع (جینایهت - cinayet): خه تا، گونا، تاوان. **جنب** - ا. ع (جه نب - cenb): ته نیشته، که نار، سه مت، ته ک، کن. **جنب** - ص. ع (جونوب - cunub): غه رب، غه وار، بیگانه، دوور، شه ی تانی بوون، له ش پیس بوون. **جنبان** - ص. فا (جونبان - cunban): جولان، جولاو، جماو، بزاو. **جنبانندن** - مص. م (جونباندن - cunbanden): جولاندن، بزواتن، بزواندن، جماندن. **جنباننده** - ا. فا (جونباننده - cunbanende): ته کاندهر، جولیتنهر، جمیتنهر، بزویتنهر. **جنبا نیده** - ا. مف (جونبانیده - cunbanîde): جولاو، بزاو، جماو.

- جنب جنبان** - ص. فا (جونوب جونبان -
cunub cunban): له حالي جولاندا.
جنبش - ا. مص (جونبیش - **cunbiş**):
 بزوتنه وه، بزاف، جولانه وه، ته فگهر.
جنبه - ا. ع (جه نه - **cenbe**): قه راخ،
 لا، لایهن، گوشه گیری، که نارگیری.
جنبیدن - مص. ل (جونبیدن -
cunbîden): جولان، بزوان، جمین.
جنبنده - ا. فا (جونبه نده - **cunbende**):
 جولینراو، جولاو.
جنبیده - ا. مف (جونبیده - **cunbîde**):
 جولاو.
جنت - ا. ع (جه ننه ت - **cennet**): باخ،
 به هشت، بیستان.
جنتر - ا. (جه نته ر - **center**): جوړه
 سازتیکی هیندییه.
جنتلمن - ص. انگلی (جینتیلیمان -
cintilman): جه ننتلمان، جوامپیر،
 نه جیب، نه جیب زاده، خانه دان.
جنتیانان - ا. فر (جه نیتیانان -
centîyana): جوړه رووه کیکه بو
 دهرمان به کار دیت.
جنئی - ا. ع (جونسییه - **cunsîye**):
 باشتترین جوړی ئاسن، ئاسنی باش،
 شمشیر.
جنج - ا. (جه نه - **cenh**): هات و هاوار،
 هه راو هه نگامه، هاوارو فریاد.
جنجال - ا. (جه نجال - **cencal**):
 قهره بالغی، هات و هاوار، ئاژاوه نانه وه،
 ژاوه ژاو، گاره گار.
جنجر - ا. (جه نجر - **cencer**): جه نجر،
 خهرمان کوت.
جنج - ا. ع (جینج - **cinh**): به تلکی
- شهو، پهنا، که ناری ری.
جنحه - ا. (جونهه - **cunhe**): ورده خه تا.
جند - ا. ع (جوند - **cund**): سویا،
 له شکر، شار.
جند - ا. ع (جه نهد - **cened**): زهوی
 ناهه موار، بهرده لان.
جندار - ا. ع (جیندار - **cindar**):
 پاسه وان، گاردی تایبه تی فهرمانده ی
 سویا.
جندب - ا. ع (جوندوب، جیننده ب -
cundub, cindeb): جوړه کوله یه که.
جندبیدستر - ا. مر (جوندی بیده سته ر -
cundi bîdester): جوړه دهرمانیکه،
 گونی سه گی ئاوی.
جندر - ا. (جه نده ر - **cender**): پوښاک،
 جندوړ، بهرگ.
جندره - ا. ص (جه نده ر -
cendere): گلاوکوتک، بهرگی شپو
 دراو، ههر شتیکی چرچ و لوچ، ناساف.
جندک - ا. (جیننده ک - **cindek**):
 دراویکی مسینی سه رده می قاجارییه کان
 بوو.
جندل - ا. ع (جه نده ل - **cendel**): بهرد،
 گابهرد، گاکه فر، بهرته، تاویر.
جنده - ص (جینده - **cinde**): قه حبه،
 رووسی، ژنی به ذکرده وه، سوژانی.
جندی - ا. ص. ع (جوندی - **cundî**):
 سه ریاژ، عه سکه ر.
جنرال - ا. فر (جینیرال - **ciniral**):
 جه نهرال، ژه نهرال.
جنس - ا. ع (جینس - **cins**): کالا،
 که لویهل، ره گه ز، ره گه زی نییر، ره گه زی
 می.

- جنس- مص.** ع (جه نهس - cenes): به ستنی تاو، سه هۆل.
- جنسیت- ا.** ع (جینسییهت - cinsîyyet): ماهیهت و جه وهه‌ری ره گه‌ز.
- جنف- ا.** ع (جه نهف - cenef): زولم، سته‌م، لادان له هه‌ق و دادپه‌روه‌ری.
- جنفج- ا.** (جه نهفج - cenfec): جوړه رووه‌کټکه بۆ ده‌رمان به‌کار دی.
- جنگ- ا.** مص (جه‌نگ - ceng): شه‌ر، کوشت و کوشتار، جه‌نگ.
- جنگ- ا.** (جونگ - cung): ئه‌لبومی شیعر، ئه‌لبومی وینه، که‌شتی، به‌له‌م، ده‌فته‌ری گه‌وره که شیعر و بابه‌تی دی تیا بنووسنه‌وه.
- جنگ ازما- ص.** فا (جه‌نگ ئه‌زما - ceng ezma): قالبووی شه‌ر، لیها‌توو له شه‌را.
- جنگ ازموده- ص.** مر (جه‌نگ ئازموده - ceng azmûde): جه‌نگاوهر، دلیر، به‌ ته‌جره‌به له جه‌نگدا، جه‌نگدیده.
- جنگاور- ص.** فا (جه‌نگاوه‌ر - cengaver): جه‌نگاوهر، دلیر، بویر، شه‌رکه‌ر.
- جنگجو- ص.** فا (جه‌نگجو - cengcû): جه‌نگاوهر، شه‌رکه‌ر، ئازا، دلیر.
- جنگل- ا.** (جه‌نگه‌ل - cengel): لیره‌وار، بیتشه، چره دارستان، لیر، جه‌نگه‌ل.
- جنگلاهی- ا.** (جه‌نگلاهی - cenglahî): کۆلاره، بالنده‌یه‌که.
- جنگلبان- ا.** ص (جه‌نگه‌لبان - cengelban): جه‌نگه‌له‌وان، پاسه‌وانی دارستان.
- جنگلبانی- ا.** مص (جه‌نگه‌ل بان‌ی - cengelbanî): جه‌نگه‌له‌وانی، دارستانه‌وانی.
- جنگلکاری- ا.** مص (جه‌نگه‌ل کاری - cengelkarî): دروستکردنی جه‌نگه‌ل و دارستان، رواندنی دارو دره‌ختی زۆر.
- جنگولک بازی- ا.** مص (جه‌نگوله‌ک بازی - cengûlek bazî): شه‌رو شویری مندالانه.
- جنگیدن- مص.** ل (جه‌نگیده‌ن - cengîden): جه‌نگین، شه‌رکردن.
- جنگیر- ص.** فا (جینگیر - cingîr): جنگر، که‌سټیک که نوشته بۆ خه‌لکانی‌ک ده‌که‌ن که گوايه جن ده‌ستیان لی وه‌شان‌دوووه.
- جنم- ا.** (جه‌نم - cenem): بیچم و شیوه، هه‌یکه‌ل، قه‌دو قه‌لافات، سروشت و ته‌بیعه‌ت.
- جنوب- ا.** ع (جه‌نوب - cenûb): باشوور، خواریو.
- جنوب- ا.** ع (جونوب - cunûb): ته‌نیشت، که‌نار، لا.
- جنود- ا.** ع (جونود - cunûd): له‌شکران، سوپاییان، سه‌ریازان.
- جنون- مص.** ع (جونون - cunûn): شټیتی، ئه‌قل له‌ده‌ست دان، دین بوون.
- جنه- ا.** ع (جینه - cinne): جنیان.
- جنه- ا.** ع (جوننه - cunne): سپهر، مه‌تال، سپهر.
- جنی- ا.** ع (جینی - cinnî): یه‌ک جن، جنۆکه.
- جنیب- ا.** ع (جه‌نیب - cenîb): یه‌ده‌ک، گوپرایه‌ل، ئاراسته‌کراو.

- جنیبت** - ا. ع (جه نیبتهت - cenîbet): یه دهک، ئەسپی تاییه تی پاشا.
- جنیس** - ص. ع (جه نیس - cenîs): رهسەن، جسەن.
- جنین** - ا. ع (جه نین - cenîn): هەر شتیکی پۆشراوو نادیار، پز، بیچوله ناو زگدا، ئاوله مه.
- جنیه** - ا. ع (جونه یه - cuneyh): جونه یه، لیره ی میسری.
- جو** - (جه و - cew): جو.
- جو** - (جو - cû): جوگه، جوتیار، روخانه، روباری بچووک.
- جو** - ا. ع (جه ث - cev): ئوتموسفیر، فهزا، مابینی زهوی و ئاسمان، ههوا ی چوار دهوری زهوی، هاماچ، بیاف.
- جواء** - ا. ع (جیفاء - civa): جوړکی شوانان، توتشه بهرە ی شوان، دۆلی بهرین.
- جواتز** - ا. ع (جه فائیز - ceca'iz): خه لاتان، جایزه.
- جواب** - ا. ع (جه قاب - cevab): وهلام، جواو.
- جواحر** - ا. ع (جه قاهیر - cevahîr): ئه و گیانه وه رانه ی ده چنه کونه وه.
- جواد** - ص. ع (جه قادی - cevad): به خشنده، دلاوا، جوامیتر، سهخی.
- جواد** - ص. ع (جه قادی - cevad): تیژرۆ، ئەسپی خو شبه ز.
- جواد** - ص. ع (جه قادی - cevad): زۆر به خشنده، دلاوا، زۆر سهخی.
- جواذب** - ا. ص. ع (جه قازیب - cevazib): راکیتشه ران.
- جوار** - ا. ع (جیقار - civar): هاوسیتی، نزیک، پهنا، زنهار، ده خیل.
- جوارح** - ا. ع (جه قاریه - cevarih): ئەندامان، په له وه رانی گوشت خۆر.
- جوارح النهار** - ا. مر. ع (جه قاریه یون نه هار - cevarihun nehar): مسیبهت و به لاین رۆژ.
- جوارش** - ا. ع (جه قاریش - cevarîş): گه ئمه شامی، زورات، هه رزنه گه وره.
- جوازی** - ا. ع (جه قاری - cevarî): که نیزه کان، کچۆلان، که شتی، هه تاو، مار.
- جواز** - (جو قاز - cuvaz): دۆل، عه ساره.
- جواز** - مص. ع (جه قاز - cevaz): مولهت دان، ریگه دان، په ساپۆرت، حه لال کردن، گوزه رنامه.
- جوازم** - ا. ع (جه قازیم - cevazim): بی چهندو چون، بنج بر، بی دوودلی.
- جواسق** - ا. ع (جه قاسیخ - cevasix): کوشکان، قه سران، ته لاران.
- جواسیس** - ا. ع (جه قاسیس - cevasîs): هه والدزان، جاسوسان، سیخوران، شو قاران.
- جواشن** - ا. ع (جه قاشین - cevaşin): زری، گولله به نده.
- جوال** - (جو قالی - cuval): جه و آل، جوال، ته لیس.
- جوال** - ص. ع (جه قالی - cevval): گه پۆک، گه رۆل.
- جوال دوز** - ا. مر. ع (جه قالدوز - cevaldûz): سوژنی جه و آل درون.
- جوالق** - ا. ع (جو قالیغ - cevalix): خورج، خورجین، هه گبه.
- جوالقی** - ص. ن. ع (جو قالیغی - cuvalixî): جه و آل فرۆش، جه و آل چن.

- جوامد** - ا. ع (جه قامید - cevamid):
بی گیانان.
- جوامع** - ا. ص. ع (جه قامی - cevami):
کۆمه لگه.
- جوامک** - ا. ع (جه قامیک - cevamik):
مووچه.
- جوامیس** - ا. ع (جه قامیس - cevamis):
گامیشان.
- جوان** - ا. ص (جه قان، جو قان - cevan, cuvan):
هه ره تی ته مه ن، به هاری عومر، ته مه نی ۱۸ - ۳۵ سالی بو مرؤف، گهنج، لاو، خورت.
- جوانب** - ا. ع (جه قانیب - cevanib):
لا، که نار، ته نیشت، ته ک، کن، نک.
- جوان بخت** - ا. ص. مر (جه قان به خت - cevan bext):
به به خت، به شانس، به ختیار.
- جوانک** - ا. ع (جه قانه ک - cevanek):
کوپرگه.
- جو انرد** - ا. ص. مر (جه قانه رد - cevanmerd):
جو امیر، به خشنده، دلاوا، سه خی، لاو.
- جو انمرگ** - ا. ص. مر (جه قان مه رگ - cevan merg):
جوانه مه رگ، که سیک به گهنجی مردبی.
- جوانه** - ا. ص (جه قانه - cevane):
چرو، لاوی، لکی تازه ی دره خت.
- جوانی** - ا. مص (جه قانی - cevanî):
جه وانی، لاوی.
- جوانی** - ا. ع (جه قانی - civanî):
ره شکه، کونجی.
- جواهر** - ا. ع (جه قاهیر - cevahir):
جه واهیر، گه وهه ر، به ردین گرانبه ها که پتر
- بو جوانی به کار دیت وهک نه لماس و مرواری و یاقوت و پیروزه.
- جواهر نشان** - ا. ص. مر (جه قاهیر نیشان - cevahir nişan):
جه واهیر نیشان.
- جواهر نگار** - ا. ص. مر. ع (جه قاهیر نیگار - cevahir nigar):
هه ر شتیک به جه واهیرات رازابیتته وه.
- جوبال** - ا. ع (جوبال - cubal):
جه وال.
- جوبه** - ا. ع (جه وبه - cewbe):
چال، قورت.
- جوبه** - ا. ع (جوبه - cube):
مه دیدان، عه لوه.
- جوج** - ا. ع (جوج - cûc):
جوره دره ختیکه، دره ختی سیواک.
- جوجر** - ا. ع (جوجیر - cûcir):
کیشانه به که به رانه ر به ۴۸ ده نکه جو.
- جوجگ** - ا. ع (جوجه گه ک - cûcegek):
جوجگ، جوجه له.
- جوجه** - ا. ع (جوجه - cûce):
جوجه له، جوجگ، فه رخه.
- جوجه تیغی** - ا. مر (جوجه تیغی - cûcetî xî):
ژیشک، ژیژو، ژژو.
- جوخ** - ا. ع (جوخ - cûx):
قوماشی سوفی نه ستور، جوخ، فاسونیا.
- جوخه** - ا. ع (جوخه - cûxe):
جوقه، کۆمه ل، ده سته.
- جوخه** - ا. ع (جوخه - cûxe):
چوغه.
- جوخه** - ا. ع (جوخه - cûxe):
قورت، چال.
- جود** - ا. ع (جود - cûd):
که رهم، به خشش، عه تا.
- جودانه** - ا. ع (جه ودانه - cewdane):
جوره دره ختیکه له بی ده چیت.
- جودت** - ا. مص. ع (جه وده ت - cewdet):

- چاک بوون، باشی.
جودر - ا(جهوده- cewder): چهوده
جودر - ا(جهوده- cewder): مانگا، چیل، گویره که.
جودرو - ا.مر(جهودیره- cewdirew):
 جودرو، وهرزی دروینه ی جو.
جودو - ا.فر(جودو- codo): جودو.
جودر - ا.ع(جهوزه- cewzer):
 که له کیوی، گاکوفی.
جور - ا(جور- cûr): جور، چشن،
 تهرز، ترح، هاوئاهنگ.
جور - ا(جور- cûr): قرقاول، که له شیره
 کیوی.
جور - ا(جوقهر- cuver): بالا، بهرزی،
 بلندی.
جور - مص.ع(جهور- cewr): زولم
 کردن، لادان له رتی راست.
جور - ا(جهور- cewr): خه تی لیوی
 پیاله، پیاله ی پر له مه ی.
جوراب - ا(جوراب- curab): گوره وی.
جوربور - ا(جوربور- cûrbûr): قرقاول.
جوره - ا.ع(جهه ره- cevere):
 زورداران، سته مکاران.
جوز - ا.ع(جهوز- cewz): گویتز،
 گرده کان.
جوزاء - ا.ع(جهوزاء- cewza'): ناوی
 بورجی سیبیه می دوانزه بورجه ی فه له کی یه.
جوزاغند - ا.مر(جهوزاغه-
 cewzaxend): ناو به گویتز، هولو.
جوزاک - ا.ص(جهوزاک- cewzak):
 خه م، خه فه ت، په ژاره، خه مناک، خه مین.
جوزالسر - ا.مر(جهوزوس سهرو-
 cewzusserû): بهری دره ختی سهرو.
- جوزالطیب** - ا.مر.ع(جهوزوت تهیب-
 cewzutteyîb): جوژه دره ختی که.
جوزیوا - ا.مر(جهوزی به قشا-
 cewzi beva): جوژه دره ختی که، گویتز.
جوزیویا - ا.مر(جهوزی بویا-
 cewzibuya): بهری دره ختی که له بهرو
 ده چیت.
جوزغند - ا.مر(جهوزغنه-
 cewzxend): هولو.
جوزغه - ا(جهوزغه- cewzexe):
 قوزاخه ی په مو.
جوزق - ا(جهوزغ- cewzex): قوزاخه.
جوزگره - ا.مر(جهوزگره-
 cewzgireh): گرتیه کی دوگمه ئاسایه.
جوزل - ا.ع(جهوزهل- cewzel): بیچوه
 کوتر، زهرنه قوته ی کوتر.
جوزن - ا.مر(جهوزن- cewzen):
 ئافه تیکه له گهنم و جو دده داو وشکی
 ده کات.
جوزن - ا.ص(جهوزن- cewzen):
 جادوگر، ئه فسوونباز.
جوزه - ا.ع(جهوزه- cewze): بهک
 گویتز، گرده کانیک.
جوزهندی - ا.مر(جهوزی هیندی-
 cewzi hindî): گویتزی هیندی.
جوزینه - ا(جهوزینه- cewzîne): جوژه
 پاقلاره یه که که به کاکله گویتز یان بادهم
 دروست ده کریت.
جوژک - ا(جوژهک- cûjek): جوچک،
 جوجه له، جوچگ.
جوژگک - ا(جوژگهک- cûjgek):
 جوجه له، جوچگ.
جوژه - ا(جوژه- cûje): جوجه له،

- جويجگ. نووسان به هوی له حیمه وه.
- جوړه‌ریا** - ا. مر (جوړه‌روبا - cûjeruba): کولاره.
- جوسان** - مص.ع (جه‌سه‌سان - cevesan): گه‌ران و تاقیب کردن له نیو مالانا به مه‌به‌ستی تالان و دزی.
- جوسق** - ا.ع (جه‌وسه‌غ - cewsex): کوشک، ته‌لار، باله‌خانه.
- جوسک** - ا (جه‌وسه‌ک - cewsek): دوگمه، قوچچه.
- جوسنگ** - ا. مر (جه‌وسه‌نگ - cewsen): هاوسه‌نگی دهنکه جوپه‌ک.
- جوسه** - ا (جه‌وسه - cewse): کوشک، قه‌سر، بالا‌خانه، ته‌لار.
- جوش** - ا (جوش - cûş): زیپکه، جوانه‌زمه، عازوه، عازبه.
- جوش** - ا. مص (جوش - cûş): هاتنه کول، کولان، هاروژان، نازاوه و خرۆشان، هه‌راو هه‌نگامه.
- جوشاک** - ا. مص (جوشاک - cûşak): کولان، هاتنه جوش.
- جوشان** - ص.فا (جوشان - cûşan): له حالی هاتنه جوشدا، هاتنه‌کول.
- جوشاندن** - مص.م (جوشاندن - cûşanden): کولاندن، وه‌کول هاتن.
- جوش به‌ره** - ا. مر (جوش به‌ره - cûşbere): جوړه تاشیکه، جوړه خواردن و چیشتییکه.
- جوش ترش** - ا. مر (جوشی تورش - cûşi turş): نه‌سیدی تهرتریک.
- جوش خوردن** - مص.ل (جوش خوردن - cûşxûrden): جوش خواردن، پیکه‌وه
- نوسان به هوی له حیمه وه.
- جوش دادن** - مص.م (جوش دادن - cûşdaden): گهرم کردن، له‌حیم کردن.
- جوش زدن** - مص.ل (جوش زده‌دن - cûşzedden): هاتنه‌کول، هاتنه جوشو خرۆش.
- جوش سنگ** - ا. مر (جوش سه‌نگ - cûş seng): تاویره به‌ردی له خرکه به‌ردی بچووک پیکه‌اتوو.
- جوشش** - ا. مص (جوشیش - cûşiş): هاتنه جوش، وه‌کول هاتن.
- جوش شیرین** - ا. مر (جوش شیرین - cûşşîrîn): سوده.
- جوشک** - ا (جوشه‌ک - cûşek): گۆزه‌ی بچووک‌ی لوله‌دار.
- جوشکاری** - ا. مص (جوشکاری - cûşkarî): له‌حیمکاری.
- جوشکوره** - ا. مر (جوش کوره - cûşkûre): کلیمیا.
- جوشن** - ا. ع (جه‌وشه‌ن - cewşen): زری.
- جوشن پوش** - ا. ص (جه‌وشه‌ن پوش - cewşen pûş): زری پوش.
- جوشن خای** - ص.فا (جه‌وشه‌ن خای - cewşen xay): زری بر.
- جوشن‌ور** - ص.فا (جه‌وشه‌ن قهر - cew şen ver): زری پوش، جه‌وشه‌ن پوش، جه‌نگاوه‌ر، سوپایی.
- جوشیدن** - مص.ل (جوشیدن - cûşîden): وه‌کول هاتن، هاتنه جوش.
- جوشنده** - ا. فا (جوشه‌نده - cûşende): به‌جوش.

- جوشیده** - ا.مف (جوشیده - cûşîde):
وه کول هاتوو، وه جوش هاتوو.
- جوشیره** - ا (جوشیره - cûşîre): ناشی
په لوله.
- جوع** - ا.ع (جوع - cû): برسیه تی.
- جوع البقر** - ا.مر.ع (جوئول به غهر -
cû'ul bexer): برسیتی مانگا،
نه خویشی برسیتی، حاله تیکه مرؤف چهند
بخوا ههر ههست به برسیتی بکات.
- جوع الکلب** - ا.مر.ع (جوئول که لب -
cû'ul kelb): نه خویشی برسیتی،
نه خویشی تیر نه خواردن.
- جوعان** - ص.ع (جوئان - cû'an):
برسی.
- جوغ** - ا (جوغ - cûx): نیر، نیله.
- جوغن** - ا.ع (جه وغن - cewxen):
دنگ.
- جوف** - ا.ع (جه وف - cewf): سک،
ناوه وی شتیک.
- جوق** - ا.ع (جه وغ - cewx): جوقه،
گروپ، دهسته، زور.
- جوگک** - ا (جوگه ک - cûgek): جوجگ،
جوجه له.
- جوگندمی** - ص (جه وگه ندومی -
cewgendumî): ماش و برنج، موی
ریش و سپی.
- جوگی** - ا. هند (جوگی - cûgî):
تهریقه تی جوکیانی هندی، دهرویشی
هندی.
- جول** - ا (جول - cûl): جوړه په له وهریکه.
- جول** - مص.ع (جه قل - cewel):
گه ران، ته واف کردن، سورانه وه،
میگه له مهر، گه له نه سپ.
- جولا** - ا. ص (جولا - cûla): جولا،
جالجالوکه، داپیروشک.
- جولان** - مص.ع (جه قلان - cevelan):
گه ران، سورانه وه، ته واف کردن،
جه وله کردن.
- جولاه** - ا. ص (جولاه - cûlah): جولا،
جالجالوکه، داپیروشک.
- جولاهک** - ا. ص (جولاهک -
cûlahék): جالجالوکه، جولا.
- جولخ** - ا (جولخ - cûlex): ته ون،
ته خته ده وار، په لاس، کوپن، به پره کون.
- جولقی** - ص (جه وله غی - cewlexî):
قه له نده ری په لاس له بهر.
- جوله** - ا (جوله - cûle): تیردان، ژیشکی
گه وره، سیخور.
- جوله** - ا (جوله - cûle): میترگ، چه مهن،
فریز، مهل.
- جولهه** - ا. ص (جه وله هه - cewlehe):
جولا.
- جولیدن** - مص. ل (جولیدن -
cûlîden): پروانه «ژولیدن».
- جومک** - ا. ع (جه ومه ک - cewmek):
مووچه، مووچه ی فه رمانبه رانی ده ولت.
- جون** - ا. (جه قهن - ceven): جه نجهر،
تامرازی خه رمان کوتان..
- جون** - ا. ص (جه ون - cewn): رهش یان
سپی، یا سوری توخ، گیای سه وزی مه یله و
رهش، رۆژ.
- جوندگان** - ا (جه قهنده گان -
cevendegan): جووینه ران.
- جونه** - ا. ع (جه ونه - cewne):
زه رده پهر، زوخال، ره ژوو، سه له ی عه تاران
که چه رمی تی گیرایی.

جونی - ا. ع (جونی - cûnnî): جۆره مه‌لیکه.

جوهر - ا. ع (جه‌وههر - cewher): زومرود، مرواری، کرۆکی ههر شتییک، به‌ردین گرانبه‌های وه‌ک: ئەلماس، یاقوت.

جوهردار - ص. مر (جه‌وههردار - cewherdar): ههر شتییک که جلوه‌ی بریقه‌ی هه‌بێ، خه‌نجه‌رو شیرێ ئاودار.

جوهرسرکه - ا. مر (جه‌وههرسرکه - cewhersirke): ئەسیدی ئەستییک.

جوهرشوره - ا. مر (جه‌وههرشوره - cewher şûre): جۆره ئەسیدیته‌که.

جوهرفرد - ا. مر (جه‌وههری فه‌رد - cewheri ferd): گه‌ردیله.

جوهرگوگرد - ا. مر (جه‌وههر گوگرد - cewher gûgrd): ئەسیدی سولفوریک.

جوهرلیمو - ا. مر (جه‌وههرلیمو - cewher lîmû): ئەسیدی سیتریک.

جوهری - ص. ن. ع (جه‌وههری - cewherî): گه‌وهه‌رفه‌رۆش، جه‌واهیت‌فرۆش.

جوی - ا. (جوی - cûy): جۆگه، چه‌م، رووباری بچووک.

جویا - ص. فا (جویا - cûya): جوسوجۆکار، منه‌که‌ر.

جویبار - ا. مر (جوی بار - cûy bar): که‌ناری جۆگه، شویتنی که جۆگه‌ی ئاوی زۆری لێ بێ، جۆگه‌ی گه‌وره که له کۆمه‌لیتیک جۆگه‌لان دروست بووبێ.

جویچه - ا. (جویچه - cûyçe): جۆگه‌له، جۆگه‌ی بچووک.

جویدن - مص. م (جه‌قییدن - cevîden): جووین.

جونده - ا. فا (جه‌قهنده - cevend): که‌ستییک که شتی ده‌جوی، گیانله‌به‌ری جوینه‌ر وه‌ک: مشک.

جویده - ا. مف (جه‌قییده - cevîde): جووراو.

جویک - ا. (جویه‌ک - cûyek): جۆگه‌له، جۆگه‌ی بچووک.

جوین - ص. ن. (جه‌قین - cevîn): جۆیین، شتی که له جۆ دروست کرابێ وه‌ک: نانی جۆ.

جوینده - ا. فا (جویه‌نده - cûyende): لیتکۆله‌ره‌وه، جوسوجۆکار، تاقیبکار، پرسا، توپۆره‌وه.

جوییدن - مص. م (جوییدن - cûyyîden): جوسوجۆکردن، پرسین، تاقیبکردن.

جه - ص (جیه - cih): قه‌به، سوزانی، فاحیشه، ژنی به‌دکرده‌وه.

جهابذه - ا. ع (جه‌هابیزه - cehabize): که‌له‌زانایان.

جهات - ا. ع (جیهات - cihat): لایه‌کان.

جهاد - مص. ع (جیهاد - cihad): کۆشش کردن، هه‌ولدان به ئەندازه‌ی توانا، شه‌رکردن، شه‌رکردن له پیناوی ئایینی هه‌ق‌دا.

جهاد - ا. ص. ع (جه‌هاد - cehad): ده‌شتی سه‌ختی روتنه‌ن.

چار - مص. ع (جه‌هار - cehar): ناشکرکردن، شه‌ری رووبه‌روو، جنیودان، گۆرانی به‌دهنگی به‌رز.

جونی - ا. ع (جونی - cûnnî): جۆره مه‌لیکه.

جوهر - ا. ع (جه‌وههر - cewher): زومرود، مرواری، کرۆکی ههر شتییک، به‌ردین گرانبه‌های وه‌ک: ئەلماس، یاقوت.

جوهردار - ص. مر (جه‌وههردار - cewherdar): ههر شتییک که جلوه‌ی بریقه‌ی هه‌بێ، خه‌نجه‌رو شیرێ ئاودار.

جوهرسرکه - ا. مر (جه‌وههرسرکه - cewhersirke): ئەسیدی ئەستییک.

جوهرشوره - ا. مر (جه‌وههرشوره - cewher şûre): جۆره ئەسیدیته‌که.

جوهرفرد - ا. مر (جه‌وههری فه‌رد - cewheri ferd): گه‌ردیله.

جوهرگوگرد - ا. مر (جه‌وههر گوگرد - cewher gûgrd): ئەسیدی سولفوریک.

جوهرلیمو - ا. مر (جه‌وههرلیمو - cewher lîmû): ئەسیدی سیتریک.

جوهری - ص. ن. ع (جه‌وههری - cewherî): گه‌وهه‌رفه‌رۆش، جه‌واهیت‌فرۆش.

جوی - ا. (جوی - cûy): جۆگه، چه‌م، رووباری بچووک.

جویا - ص. فا (جویا - cûya): جوسوجۆکار، منه‌که‌ر.

جویبار - ا. مر (جوی بار - cûy bar): که‌ناری جۆگه، شویتنی که جۆگه‌ی ئاوی زۆری لێ بێ، جۆگه‌ی گه‌وره که له کۆمه‌لیتیک جۆگه‌لان دروست بووبێ.

جویچه - ا. (جویچه - cûyçe): جۆگه‌له، جۆگه‌ی بچووک.

- پاشای دادپه‌روهه.
جهان پهلوان - ص. مر (جه‌هان په‌هله‌قان -
 cehan pehlevan): پالته‌وانی دونیا،
 قاره‌مانی گیتی.
جهانتاب - ص. فا (جه‌هان تاب -
 cehan tab): روشنکهره‌وهی جیهان،
 سیفه‌تی هه‌تاوه.
جهانجو - ص. فا (جه‌هانجو - cehancû):
 خوازباری جیهان، پاشای گه‌وره‌و
 جیهانگیر.
جهاندار - ص. فا (جه‌هاندار -
 cehandar): نیگابانی جیهان،
 پاسه‌وانی جیهان، پاشا، سولتان،
 پاشایه‌ک که به باشی ولاتی خوئی
 به‌ریوه‌به‌ری.
جهاندن - مص. م (جه‌هاندن -
 cehanden): جولاندن، ته‌کاندن،
 بازدان.
جهاننده - ا. فا (جه‌هاننده -
 cehannde): جولتینه‌ر، ته‌کانده‌ر،
 بزوتینه‌ر.
جهاننده - ص. مر (جه‌هاننده -
 cehan dîde): دنیا‌دیده، گه‌رۆک،
 گه‌ریده، جیهاننده.
جهانسوز - ص. فا (جه‌هانسوز -
 cehansûz): دنیا‌سوتین، پاشای
 زۆردارو سته‌مکار.
جهان سوم - ا. مر (جه‌هانی سیوم -
 cehani siyûm): دنیای سییهم،
 ولاتانی سییهم.
جهانگرد - ص. فا (جه‌هان گه‌رد -
 cehan gerd): گه‌ریده، سه‌یاح.
جهانگشا - ص. فا (جه‌هان گوشا -
 ceharet): به‌رزبوونه‌وهی ئاواز، هه‌ستان
 و لوتکه‌ی ئاواز، جوانی قه‌دو روالته.
جهاز - ا. ع (جه‌هاز، جیه‌هاز -
 cehaz, cihaz): جیازی، که‌لوپهل و
 پیداویستی ناو مال، ده‌زگا، کوئه‌ندام.
جهال - ع (جه‌وه‌هال - cuhhal):
 جاهیلان، نه‌زنان.
جهالت - مص. ع (جه‌هاله‌ت - cehalet):
 نه‌زانین، بی‌ئاوه‌زی، جه‌هاله‌ت.
جهان - ص. فا (جه‌هان - cehan):
 ته‌کان، جولان، بزاف.
جهان - ا (جیهان - cihan): گیتی،
 دنیا، عالم، گوئی زه‌وی، جیهان.
جهان ارا - ص. فا (جه‌هان ئارا -
 cehan ara): رازتینه‌روهی دنیا.
جهان افرین - ص. فا (جه‌هان ئافه‌رین -
 cehan aferîn): خوا، په‌روه‌رگار،
 په‌زدان، ئافرتینه‌ری دنیا.
جهان افروز - ص. فا (جه‌هان ئه‌فروز -
 cehan efrûz): روشنکهره‌وهی
 جیهان، سیفه‌تی هه‌تاو.
جهانبان - ص. مر (جه‌هانبان -
 cehanban): نیگابانی جیهان،
 جیهانه‌وان، سیفه‌تی پاشای گه‌وره‌یه.
جهانبانی - ا. مص (جه‌هانبانی -
 cehanbanî): پاشایی، حوکمرانی،
 سه‌لته‌نه‌ت.
جهان بین - ص. فا (جه‌هان بین -
 cehanbîn): چاو، چاوی باتین،
 فه‌رزه‌ن، جیهانگه‌ر، سه‌یاح.
جهان پناه - ص. مر (جه‌هان په‌ناه -
 cehan penah): په‌ناگه‌ی خه‌لکی،

- جهل** - مص. ع (جههل - cehl): نه زانین، نه زانی.
- جهل مرکب** - مص. ع (جههلی مره که ب - cehli mrekeb): نه وه بیه که سیک نازانی، به لام پیتی وایه ده زانی.
- جهل بسیط** - ا. ع (جههلی به سیت - cehli besît): نه وه بیه که سیک نازانی و باوهری به نه زانی خویشی هه بیه.
- جهلاء** - ا. ع (جهه لاء - cuhela): نادانان، نه زانان.
- جهله** - ا. ع (جهه له - cehele): نه زانان.
- جهم** - ص. ع (جههم، جههیم - cehm, cehim): پیماوی مۆن، رووگرژ.
- جهمرز** - ص (جههمه رز - cihmerz): میتیاز، زیناکار.
- جهن** - ا (جههن - cehen): بازدان.
- جهنده** - ا. فا (جهه نده - cehende): هه لبه زو دابه زکه ر، ته کانه ر، هه لقون.
- جهنم** - ا. ع (جهه ننه م - cehennem): دۆزه خ، جه حه نده م.
- جهود** - ص. ع (جهه هود - cehûd): کۆشا، زه حمه تکیش، ره نجه ر.
- جهود** - ا (جهوه د - cuhûd): جو، جوله که، یاودی.
- جهودانه** - ق. ص (جهوه دانه - cuhûdane): جوله کانه، وه کو جوله که له خوینیدا.
- جهوری** - ص. ع (جهه قهری - cehverî): به رز، بلتند، به رز تاواز.
- جهول** - ص. ع (جهه هول - cehûl): نه زان، بی نه قل، خو بیه سند.
- جهانگیر** (cehan guş): جیهانگیر، ولاتانگیر، فه تح که ری ولاتان.
- جهانگیر** - ص. فا (جهه انگیر - cehan gîr): جیهانگیر، داگیر که ری جیهان، زۆر به ناویانگ.
- جهان نما** - ص. فا (جهه ان نه ما - cehan nema): جیهان نوین، نه خشه ی جوگرافیا که گۆی زه وی له شپوه ی دوو نیوگۆدا نیشانده دا.
- جهان نورد** - ص. فا (جهه ان نه قهره د - cehan neverd): جیهان گهر، گهریده، سه یاح.
- جهانی** - ص. ن (جهه انی - cehanî): دنیایی، کاروباری دنیایی، نه هلی دنیا، خه لکی گیتی.
- جهانیان** - ا (جهه انیان - cehanîyan): جیهانیان، هه موو خه لکی نه دنیا بیه.
- جهبذ** - ا. ص (جهه بزه - cihbez): که له زانا، کۆکه ره وه ی باج و سه رانه.
- جهت** - ا. ع (جهه هت - cihet): لا، هۆ.
- جهد** - مص. ع (جهه د - cehd): کۆشش کوردن، هه ولدان، ته قسه لادان، زه حمه تکیشان.
- جهد** - ا. ع (جهه د - cuhe): کۆشش، توانایی، شینگ.
- جههر** - مص. ع (جهه هر - cehr): ئاشکر اکردن، ده نگ به رز کوردنه وه له گۆرانیدا، دیتنی راسته و خو ی که سیک.
- جهر** - ا. ع (جهه ر - cuhr): جوانی پیاو.
- جهش** - ا. مص (جهه هیش - cehiş): هه لبه زو دابه ز، ته کان.
- جهش** - مص. ع (جهه ش - cehş): گریان، هه نسکدان، وه ره نیسکه.

- جهوم** - ص. ع (جهه هوم - cehûm): لاواز، بی دهسه لات، بی توانا.
- جهیدن** - مص. ل (جهه هیدن - cehîden): بازدان، ته کاندان.
- جهنده** - ا. فا (جهه هنده - cehende): بازدر.
- جهیر** - ص. ع (جهه هیر - cehîr): جوان، خوش خو، بهرز.
- جهیز** - ص. ع (جهه هیز - cehîz): نه سپی خوشبهز، تیژو، جیازی بووک.
- جهیز** - ا. ع (جهه هیز - cehîz): که لوپهل، جیازی بووک.
- جیاب** - ع (جیاب - cîyab): بهرک.
- جیاد** - ا. ع (جیاد - cîyad): چاکان.
- جیار** - ا. ع (جیار - cîyar): قسل.
- جیاش** - ص. ع (جهه یاش - ceyyaş): به جولته، نیگه ران، هه لچوو، نه سپتیک که به که مترین ته کان دهر په ری.
- جیاع** - ا. ع (جیاء - cîya): برسییان.
- جیب** - ا. ع (جهه یب - ceyb): یه خه ی کراس، سینگ، دل، گیرفان، بهرک.
- جیب** - ا. ع (جیب - cîb): گیرفان.
- جیبا** - ا. ع (جیبا - cîba): چیلکه، هیزم.
- جیب بر** - ص. فا (جیب بور - cîbbur): گیرفان بر.
- جیپ** - ا. انگل (جیپ - cîp): ئوتومبیلی جیب.
- جید** - ا. ع (جید - cîd): گهردن، مل، نه ستو.
- جید** - ص. ع (جهه یید - ceyyîd): باش، چاک.
- جیدار** - ا. ع (جیدار - cîdar): جوړه دره ختیکی بچووکی دهو دن ناسایه.
- جیر** - ا. ع (جیر - cîr): چه رمی ده بیغ کراو.
- جیر** - ا. ع (جیر - cîr): دهنگی نرم و ناسک، جیره، په شم و غه زه ب.
- جیر** - ا. ع (جیر - cîr): گه چ.
- جیران** - ا. ع (جیران - cîran): دراوسییان، هاوسییان، جیرانان، هامسایان.
- جیران** - ا. ت (جهه یران - ceýran): ناسک، ئاهو، مامز.
- جیرجیرک** - ا. ع (جیرجیره ک - cîrcîrek): مه شکه بره، زیک زیکه، مه شکه دره، جیرجیره ک، سیسرک.
- جیرو** - ا. ع (جیرو - cîrû): نیمزا، واژوو.
- جیره** - ا. ع (جیره - cîre): ئازووقه ی روژانه، جیره، به شه نان و بژیو، موچه و بهرات، توتیشه.
- جیره خوار** - ص. فا (جیره خار - cîrexar): جیره خور، موچه خور.
- جیزجنگ** - ا. ع (جیز جهنگ - cîz ceng): چه رمینه ی ژنان.
- جیزگر** - ا. ص (جیزگره - cîzger): ربیاخور، سوخور، سوتخور.
- جیزه** - ا. ع (جیزه - cîze): لا، قهراخ، که ناری شیو.
- جیستن** - مص. ل (جیسته ن - cîsten): گه ران، سو راخ و تا قیب کردن، منه کردن.
- جیش** - ا. ع (جهه یش - ceýş): سوپا، له شکر.
- جیش** - مص. ع (جهه یش - ceýş): وه کول هاتن، جو ش و خروشی دریا، رزانی فرمیسکی چاو، ده ست پتکردنی شهر.
- جیغ** - ا. ع (جیغ - cîx): هاوار، فریاد، دهنگی ناسک و بهرز، چریکه.

جیغه - ا (جیغه - cîxe): تاج.
جیف - ا. ع (جییهف - cîyef): لاشه،
 که لاک، مردار، جهسته‌ی مردوو که بۆگه‌نی
 کردبی.
جیفه - ا. ع (جیفه - cîfe): که لاک.
جیک - ا (جیک - cîk): جگ.
جیک - ا (جیک - cîk): جیکه جیک-ی
 مه لان.
جیل - ا. ع (جیل - cîl): دهسته‌یه که له
 خه لکی، گروپ، دهسته، ئه هلی یه که
 زهمان، قهرن، نهسل، نه وه.
جیلان - ا. ع (جیلان - cîlan): کۆی
 (جیل).
جیم - ا. ع (جیم - cîm): ناوی یه کیتک
 له پسته‌کانی هیجایه، حه ریر.
جین - ا. انگل (جین - cîn): جن، جۆره
 مه یه که.
جین - ا. انگل (جین - cîn): ئامپیری
 جیاکردنه‌وه‌ی ناوکه په موو له په موو.
جیوب - ا. ع (جیوب - cuyûb): یه‌خه،
 به‌رک.
جیود - ا. ع (جیود - cuyûd):
 گه‌ردنان، ئه‌ستۆبان، ملان.
جیوش - ا. ع (جیوش - cuyûş): سوپا،
 له شکر.
جیوه - ا (جیغه - cîve): جیوه، زیبه‌ق،
 جه‌وی.

چ - ح (چ - Ç):

یه کییکه له پیسته بیده ننگه کان و پیستی
حه و ته می ئه ل فبای فارسییه، به (چه)
ده خوینریتته وه. ئه م پیسته تایبته به زمانی
فارسی و له زمانی عه ره بی دا نییه، له
حه ساوی ئه بجه دا به سی ده ژمیردری.

چابک - ص (چابوک - çabuk):
چابوک، چالاک، زرنگ، کارامه، به ده دست
و برد، قامچی، شلاق.

چابک دست - ص. مر (چابوک دست -
çabuk dest): ته رده دست، مه زبوت،
چالاک.

چابک سوار - ص. مر (چابوک سه قار -
çabuk sevar): سوارچاک، سواری
کارامه.

چاپ - ا (چاپ - çap): چاپ، چاپکردنی
کتیب به مه کینه.

چاپار - ا. ت (چاپار - çapar): قاسید،
په یک، ته تهر، نامه بهر، پوخته بهر.

چاپارخانه - ا. مر (چاپارخانه -
çaparxane): پوخته خانه، پوخته خانه.

چاپچی - ا. مر (چاپچی - çapçı):
چاپچی، کرتیکاری چاپخانه.

چاپخانه - ا. مر (چاپخانه - çapxane):
چاپخانه، کارگه ی چاپکردن، شوینی
چاپکردنی بلا قوکان.

چاپلوس - ص (چاپلوس - çaplûs):
زمان لوس، دهم تهر، ماستاوچی، که سیک
به زمانی لوس که سیک فریو بدات،
چاپلووس.

چاپیدن - مص. م (چاپیدن -
çapîden): تالان کردن.

چاپنده - ا. فا (چاپنده - çapende):
تالانچی، تالانکهر.

چاپیده - ا. مف (چاپیده - çapîde):
تالانکراو.

چاتلانغوش - ا. ت (چاتلانغوش -
çatlanxûş): قه زوان، بهری داره بهن.

چاقمه - ا. ت (چاقمه - çatme): پییکه وه
به ستنی دوو شت، دانانی چهند تفه نگییک
به شیوه ی قوچه کی، چاتی (بنمیچ).

- چاتمہ زدن** - مص (چاتمہ زہدہن - çatme zeden): پیک ہلپہ ساردنی تہنگان لہ کاتی وچاندا، چاتمہ، وہستانی کومہلہ کیشکچیہک لہ یہک شویندا۔
- چاچلہ** - (چاچلہ - çaçele): پیلاو، پیتاو۔
- چاچول** - (چاچول - çaçûl): حیلہ، فیل، خاپاندن، فریو۔
- چاچولباز** - (چاچولباز - çaçûlbaz): فیلباز، حیلہ باز، خاپاندہر۔
- چاچی** - ص. ن (چاچی - çaçî): کہوانی دہستکردی چاچ، کہوانی زور چاک۔
- چاخان** - ص (چاخان - çaxan): دروزن، شہ لاتی، فشہ کہر، لاف لیدہر، بہ ہاشوہوش۔
- چاخچور** - (چاخچور - çaxçûr): پانتولی دہلی ژنانہ۔
- چاخو** - ص (چاخو - çaxû): بیرہلکھن، کہسیک کہ بیبری ناو دہستان دہریدات، پوچی۔
- چادر** - (چادور - çadur): چاتول، عہبا، چارشپو، خیتوہت۔
- چادر احرام** - ا. مر (چادوری ئیہرام - çaduri 'ihram): بریتیہ لہ: بہ فری سہر زہوی۔
- چادر پیہ** - ا. مر (چادور پیہ - çadur pîh): تہنکہ بہزیکہ کہ گہدہو ریخولہ دہگری، کراس بہز۔
- چادرترسا** - ا. مر (چادور تہرسا - çadur tersa): زہردہ پیر، شہفق، گزنگی بہیان۔
- چادرشب** - ا. مر (چادور شہب - çadur şeb): چادری نوین پیچانہوہ۔
- چادر کافوری** - ا. مر (چادوری کافوری - çaduri kafûri): سپیدہی بہیان، بہری بہیان، کازیوہ۔
- چادر کبود** - ا. مر (چادوری کہ بود - çaduri kebûd): شہو، تاریکی شہو، ٹاسمان لہ کاتی شہودا۔
- چادر کحلی** - ا. مر (چادوری کوهلی - çaduri kuhlî): ٹاسمان و شہوی تاریک۔
- چادر لاجورد** - ا. مر (چادوری لاجشہرد - çaduri lacverd): میرغوزار، سامال۔
- چادر نشین** - ص. مر (چادور نیشین - çadur nişîn): کوجہر، خیلہ کی، گہرمین و کوتستان گہر، رہقہند۔
- چادر نماز** - ا. مر (چادور نہماز - çadur nemaz): لہچک، لہچکی ناسک کہ ژنان لہ مالہوہ یان لہ کاتی نوپژدا لہ سہری دہکھن۔
- چادر نیلی** - ا. مر (چادوری نیلی - çaduri nîlî): ٹاسمان و شہوی تاریک۔
- چار** - (چار - çar): سوکراوہی چوار، چار۔
- چار** - (چار - çar): چارہ، دہرمان، تہگبیر، فیل۔
- چار** - (چار - çar): کورہی خشت سوورکردنہوہ۔
- چارابرو** - ص. مر (چار ئیہرو - çarebrû): کوریک کہ تازہ خہتی دای۔
- چاربالش** - ا. مر (چار بالیش - çar balış): چوار بالیف، تہخت،

چارگامه - ا. ص (چارگامه -
 çargame): نهسپی خوشرۆ، نهسپی
 رههوان.
چارگاه - ا. مر (چارگاه - çargah):
 چوارگا، ناههنگیتی موسیقای ئیرانییه.
چارگاه - ا. مر (چارگاه - çargah):
 لهوهرگه، پاوهن.
چارو - ا (چارو - çarû): برپوانه:
 (ساروج).
چاروا - ا (چاروا - çarva): چوارپی،
 چارهوی، ولاخ.
چاروادار - ا. ص (چاروادار -
 çarvadar): ولاخدار.
چاروناچار - ق (چاروناچار -
 çarûnaçar): ناچار.
چاره - ا (چاره - çare): عیلاج، دهرمان،
 چاره، فیل، حبله.
چاره اندیش - ص. فا (چاره‌اندیش -
 çare endîş): کهسیتیک که بیر له
 چارهو عیلاج بکاتهوه.
چاره‌بردار - ص. فا (چاره‌بردار -
 çare ber dar): چاره په‌زیر، قابیلی
 چاره‌سه‌رو چابوونه‌وه.
چاره‌پزیر - ص. فا (چاره‌پزیر -
 çare pezîr): چاره په‌زیر، قابیلی
 عیلاج و چاک بوون.
چاره‌پرداز - ص. فا (چاره‌پرداز -
 çare perdez): چاره‌گه‌ر.
چاره‌پژوه - ص. فا (چاره‌پژوه -
 çare pejuh): چاره‌جو، کهسیتیک له
 خه‌می چاره‌سه‌ری کهسیتیکدا بین.
چاره‌جو - ص. فا (چاره‌جو - çare cû):
 کهسیتیک له خه‌می چاره‌سه‌ری کهسیتیکدا،

کورسی.
چارپا - ا. مر (چارپا - çarpa): چوارپی،
 چاره‌وی.
چارپایه - ا. مر (چارپایه - çarpaye):
 چوارپایه، کورسی بچووک بو دانیشتن.
چارپهلر - ا. مر (چارپهلر - çar pehlû):
 چوارپالو، توکمه، قه‌له‌و،
 زگ زل، ورگن، چوارته‌نگه.
چارپهلوشدن - مص (چارپهلوشوده‌ن -
 çar pehlû şuden): زۆر خواردن،
 به‌پشتا خه‌وتن.
چارچار - ا (چارچار - çarçar): گفتوگو
 و شه‌رکردن، ده‌حکه.
چارچارکردن - مص (چارچار‌کرده‌ن -
 çarçar kerden): گفتوگو و
 شه‌رکردن.
چارچار - ا (چارچار - çarçar): چوار
 چوار، چوار رۆژی ئاخیری چله‌ی گه‌وره‌و
 چوار رۆژی هه‌وه‌لی چله‌ی زستان که
 ساردترین رۆژانی زستانن.
چارچنگول - ا. مر (چارچنگول -
 çar çengûl): چوارچنگوله.
چارغ - ا. ت (چاروغ - çarux): پیتاو.
چارغب - ا. مر (چارغب - çarxeb):
 جۆره‌جلیکه له کۆندا پاشایانی ئیرانی و
 تۆرانی له به‌ریان ده‌کرد.
چارقد - ا. مر (چارغه‌د - çarxed):
 له‌چک.
چارک - ا (چاره‌ک - çarek): چاره‌ک،
 چواربه‌ک.
چارک - ا. ص (چاره‌ک - çarek):
 چاوش، جاسوس، رۆبیشتن، غاردان،
 شو‌فار.

- یان چاک کردنی کاریکدا بی، چاره‌گهر.
چاره‌دان - ص. فا (چاره‌دان -
 (çaredan): چاره‌زان، چاره‌ناس.
چاره‌ساز - ص. فا (چاره‌ساز -
 (çaresaz): سیفه‌تیککی خوای گه‌وره‌یه،
 چاره‌گهر، چاره‌زان.
چاره‌سگال - ص. فا (چاره‌سیگال -
 (çare sigal): چاره‌گهر، که‌سیک له
 خه‌می چاره‌سه‌ری که‌سیکدا بی.
چاره‌سنج - ص. فا (چاره‌سه‌نج -
 (çare senc): چاره‌ئه‌ندیش، که‌سیک
 بیر له کاریک بکاته‌وه‌و چاره‌ی بو
 بدۆزیتته‌وه.
چاره‌شناس - ص. فا (چاره‌شوناس -
 (çare şunas): چاره‌گهر، چاره‌زان،
 چاره‌ناس.
چاره‌گر - ص. فا (چاره‌گهر - çareger):
 چاره‌ساز.
چاش - ا (چاش - çaş): جیز، خه‌رمانی
 سوور.
چاشت - ا (چاشت - çaş): چیشته‌نگاو،
 تیشت، خواردنی به‌یانی، چیشان.
چاشت خوار - ص. فا (چاشت خار -
 (çaş xar): چه‌شه‌خۆر، تیشت خۆر.
چاشتدان - ا. مر (چاشتدان -
 (çaştdan): قاپی تیشت، تیشتدان.
چاشتگاه - ق (چاشتگاه - çaştgah):
 چیشته‌نگاو، چیشان، کاتی تیشت
 خواردن.
چاشته‌بند - ا. مر (چاشته‌بند -
 (çaşte bend): پریاسکه‌ی تیشت تی
 نان، تویشه‌به‌ره.
چاشدان - ا. مر (چاشدان - çaşdan):
- تیشتدان، عه‌ماری دانه‌ویله.
چاشکدان - ا. مر (چاشکدان -
 (çaşk dan): تیشتدان، قاپی خواردنی
 به‌یانی، عه‌ماری دانه‌ویله.
چاشنی - ا (چاشنی - çaşnî): ته‌ره‌قه،
 که‌بسول، چیره، خواردنیککی که‌م بو تام و
 چیره.
چاشنی چش - ص. فا (چاشنی چه‌ش -
 (çaşnî çeş): که‌سیک که تامی خواردن
 بچیره.
چاشنی خور - ص. فا (چاشنی خور -
 (çaşnî xûr): چه‌ژه‌خۆر.
چاشنی گیر - ص. فا (چاشنی گیر -
 (çaşnî gîr): تام و چیره، سفره‌چی.
چاق - ص (چاق - çax): قه‌له‌و،
 ته‌ندروست، توکمه.
چاقچور - ا (چاقچور - çaxçûr):
 شه‌روالی کارکردن، که ژنان له‌سه‌ر جله‌وه
 له‌به‌ری ده‌که‌ن.
چاقو - ا (چاقو - çaxû): چه‌قۆ.
چاقوکش - ص. فا (چاقوکش -
 (çaxûkeş): چه‌قۆکیش، کتیرد.
چاک - ا (چاک - çak): درز، کون،
 پارچه، سپیده‌ی به‌یانی، ده‌رکه.
چاک پیراهن - ا. مر (چاک پیراهن -
 (çaki pîrahen): به‌خه‌ی کراس.
چاکاچاک - ا (چاکاچاک - çakaçak):
 ده‌نگی پیکادانی ئه‌سله‌حه‌ی وه‌ک: گورزو
 شیرو ته‌ورزین.
چاکاچاک - ص (چاکاچاک -
 (çakaçak): شه‌قار شه‌قار، پارچه
 پارچه، پردرز.
چاک چاک - (çakçak): شه‌قه‌شه‌ق.

- چاک چاک** - ص (چاک چاک) - چاک - (çakçak): پارچه پارچه، شقار شقار. **چاکر** - ا. ص (چاکر - çaker): نوکەر، بهنده، کزیله، خزمه تکار. **چاکروار** - ص. ق (چاکه رڤار - çakervar): نوکەرئاسا. **چاکسو** - ا (چاکسو - çaksû): جزیره گیایه که ده لئین ده رمانه. **چاکنای** - ا. مر (چاکنای - çaknay): زورنا. **چاکوچ** - ا (چاکوچ - çakûç): چه کوش. **چال** - ا (چال - çal): چال، قورت، پی چالی جۆلا، لانه ی مه لان. **چال** - ا (چال - çal): ئه سپ، ئه سپی رهنگ سورو سپی. **چال** - ا (چال - çal): مراوی. **چالاک** - ص (چالاک - çalak): چالاک، چاپوک، زرنک. **چالش** - ا. مص (چالیش - çalış): نازو عیشوه، خۆنواندن وغروور، شه ر. **چالشگر** - ص. فا (چالیشگره - çalışger): له نجه ولار، نازو عیشوه، جه نگاوه رو خه باتکاری دلیر. **چالشگری** - ا. مص (چالیش گه ری - çalış gerî): خۆنواندن له به رانبه ر هه ژرکدا، جه نگاوه ری. **چالو** - ا (چالو - çalû): چالۆکه، قورت، چال. **چاله** - ا (چاله - çale): چال، قورت. **چاله حوض** - ا. مر (چاله هه وز - çalehewz): چاله هه وز، هه وزی گه وره ی ئاوی سارد له ناو گه رماودا که جارن مه له بیان تیدا ده کرد.
- چاله سیلابی** - ا. مر (چاله سه یلابی - çale seylabî): چاله سیلابو، خه نه ک، چالنج که سیلابی پیدا پروات. **چالیک** - ا (چالیک - çalîk): هه لوکیتن، هه لوکان. **چام** - ا (چام - çam): نازو عیشوه، پینچاوی پیچ. **چامه** - ا (چامه - çame): شیعر، غه زهل، قه سیده، ئاواز، چامه، چه کامه. **چامه زن** - ص. فا (چامه زه ن - çamezen): ده نگییژ، نه واژهن. **چامه سرا** - ص. فا (چامه سه را - çame sera): که سییک که شیعر به ئاواز بلتی، گۆرانی بیژ، سترانی بیژ. **چامه گو** - ص. فا (چامه گو - çamegû): شاعیر، گۆینده، غه زه لخوان، هۆزانفان. **چامیدن** - مص. ل (چامیدن - çamîden): له نجه ولارکردن، خه رامان. **چامیدن** - مص. ل (چامیدن - çamîden): میزتن. **چامین** - ا (چامین - çamîn): میز. **چانچو** - ا. مر (چانچو - çançû): داریکی دریشه که ده خریتته سه ر شان و دوو سه تل ئاو به م سه رو به و سه ریبه وه ده کری و ده بری. **چانه** - ا (چانه - çane): چه ناگه. **چانه** - ا (چانه - çane): گونگ، ئه نگو تک. **چانه کردن** - مص (چانه که رده ن - çane kerden): گونک برین، گونک کردن. **چاو** - ا (چاڤ - çav): جۆره پاره یه ک

ئەفراسیباو لەوئە حەپس کراوەو پاشان
 رۆستەم دەری هیناوەتەو.
چاهجوو - ا. ص (چاهجوو - çahcû):
 بێرکەن، کارێزکەن، کارێزمال.
چاهچە - ا (چاهچە - çahçe): چالۆکە،
 چالی بچوک، قۆرت، بیری بچوک.
چاهخانە - ا. مر (چاهخانە -
 çahxane): بنی بیری.
چاهخوو - ا. ص (چاهخوو - çahxû):
 بێرکەن، زیاتر بە کەسیک دەگوترێ کە
 بیری ئاو دەست دەریدا، پۆخچی.
چاه رستم - ا. مر (چاهی رستم -
 çahi rustem): چالی رۆستەم، ئەو
 بێرەیه کە شوغادی برای رۆستەم لەسەر
 رێی رۆستەمی پالەوانی حیکایەتی
 ئێرانی، هەلکەندو بنەکە ی بە شیرونیزە
 تەنی و رۆستەم بە رخسە کە یەو کەوتە ناو
 ئەو بێرەو گیانی سپارد.
چاه زنج - ا. مر (چاهی زنج -
 çahi zenex): چالی چەناگە.
چاهسار - ا. مر (چاهسار - çahsar):
 بێرسار، شوینی بیری زۆر بێ، بیری.
چاهسر - ا. مر (چاهسر - çahser):
 سەری بیری، لیواری بیری، دەمی بیری.
چاهک - ا (چاهک - çahek): بیری
 بچوک، چالی بیری ئاسا.
چاه کش - ا. مر (چاهی کەش -
 çahikeş):
چاه کن - ا. ص (چاهکەن - çahken):
 بێرەهەلکەن.
چاه کنعان - ا. مر (چاهی کەنعان -
 çahi kenan): بیری یوسف، ئەو
 بێرە ی لە خاکی کەنعاندا بوو، براکانی

بوو لە سەردەمی گیخاتو خانی پاشای
 مەغۆلی ئێرانییدا، باو بوو و زوو لە باو
 کەوتوو.
چاو - ا (چاڤ - çav): نالەو زاری،
 زینەزین، هات و هاوار.
چاوان - ص. فا (چاڤان - çavan):
 هاوار، نالین، دادو بێداد.
چاوچاوان - ص. فا (چاڤ چاڤان -
 çav çavan): نالین و زاری.
چاودار - ا (چاڤدار - çavdar): چەودەر.
چاوک - ا (چاڤەک - çavek): کلاو کۆرە.
چاولە - ا (چاڤەلە - çavele): گۆلی پیر
 پەرە ی رەنگین، گۆلی سەدپەر.
چاولە - ص (چاڤەلە - çavele): خوار،
 کەچ.
چاولی - ا (چاڤولی - çavulî): بێزنگ،
 سەبەتە، تەیکە، تەبجە.
چاوش - ا. ص (چاڤوش - çavûş):
 چاوش، پێشپەرە ی کاروان.
چاویدن - مص. ل (چاڤییدن -
 çavîden): نالین، بانگ و خروۆشی
 مەلان.
چاه - ا (چاه - çah): بیری.
چاه بابیل - ا. مر (چاهی بابیل -
 çahi babil): چالێکە لە بابیل گوایه
 هەردوو (هاروت و ماروت) ی فریشتە
 لەوئە حەپس بوون.
چاه بن - ا. مر (چاه بون - çahbun):
 بنی بیری.
چاه بیژن - ا. مر (چاهی بیژن -
 çahi bîjen): بیری بیژن، لە
 حیکایەتانی ئێرانییدا بیریکی بوو لە توران
 و بێژەنی پالەوانی ئێرانی بە فەرمانی

یوسف، یوسفیان تی فریدا.
چاهه - ا(چاهه - çahē): بیبری که م قول.
چاهی - ص. ن(چاهی - çahî): زیندان.
چاهیوز - ا. مر(چاهیوز - çahyûz):
 قولای پی که دهولک یان شتی تری پی له بیبر
 ده ربه پینری.
چای - ا(چای - çay): چا، چایه، چای،
 چایی.
چایدان - ا. مر(چایدان - çaydan):
 چادان، قوتوی چا، قوری.
چای سبز - ا. مر(چای سبز - çay sebz):
 جوره چایه که که گه لاکه ی
 سه وزه.
چایش - ا. مص(چایش - çayîş):
 چایین، سه رما بوون.
چایکار - ص. فا(چایکار - çaykar):
 که سیک که پیشه ی چاندنی چایه.
چایمان - ا. مص(چایمان - çayman):
 چایین، رچین، سه رما بوون.
چاییدن - مص. ل(چاییدن - çayîden):
 چایین، رچین، سه رما بوون،
 نه خوش که وتن به هوی سه رما بوونه وه.
چپ - ا. ص(چپ - çep): چپله ر،
 نادرست، چپ و خیل، ناو ده ژوو.
چپات - ا(چپات - çepat): ده مانچه،
 شه قازله، ده وانچه، ته وقت.
چپاتی - ا(چپاتی - çepatî): نان
 ساجی.
چپار - ا. ص(چپار - çepar): دوو
 رهنگ، به رشه.
چپ افتادن - مص. ل(چپ افتادن - çep uftaden):
 رق هه لگرتن، بوونه
 دوژمن، ناحه زی و دژمنایه تی.
چپان - ا. ص(چپان - çepan): جلی
 کونه، جلی شرو له و دراو، سیپال.
چپان - ص. فا(چپان - çepan): تی
 ته پاندن.
چپ انداز - ص. فا(چپ انداز - çependaz):
 سواری نه سپ بی و ته قه بکات، که سی به
 دهستی چپ ته قه بکا.
چپانندن - مص. م(چپانندن - çepanden):
 تی ته پاندن، سیخناخ
 کردن.
چپاننده - ا. فا(چپاننده - çepanende):
 تی ته پیننه ر،
 سیخناخ که ر.
چپاول - ا(چپاول - çepavul): تالان،
 چپا و.
چپاولچی - ا. ص(چپاولچی - çepavulçî):
 تالانچی، تالانکه ر.
چپاولگر - ص. فا(چپاولگر - çepavul ger):
 تالانچی.
چپ بودن - مص. ل(چپ بودن - çepbûden):
 خیل بوون، کار کردن به
 دهستی چپ، چپ بوون.
چپچاپ - ا(چپ چاپ - çep çap):
 دهنگی ماچ و موچ، ملچه ملچ.
چپچیل - ا(چپ چیل - çep çil):
 پیتلاو، پیتاو.
چپچله - ا(چپچله - çepçele):
 سه ره و لیژکه ی خز.
چپ دادن - مص. م(چپ دادن - çepdaden):
 فریودان، ته فره دان،
 هه لخه له تاندن، ته رک کردن.
چپدار - ا(چپدار - çepdar): چه کمه .

- چپ دست** - ص. مـ (چپ دهست - **چپدست** (çepdest): چپ پله، که سخی که زیاتر به دهستی چپ کار بکات.
- چپر** - ا (چپهر - çeper): په رزین، چپهر، که پر، ته یمان.
- چپر** - ا (چپهر - çeper): په یک، ته تهر، نامه بهر، قاسید.
- چپ راس** - ا. مـ (چپ راس - çepras): حه مایلی چپ و راست.
- چپر راف** - ا. مـ (چپهر راف - çeper baf): چپهر چن، جیغ ساز.
- چپ رفتن** - مص. ل (چپ ره فتنه - çep reften): سه ریچی کردن، فیئل به کار هینان، به چپدا رویشان.
- چپ رو** - ص. فا (چپ رهو - çeprew): چپرهو، که چرهو، توندیرهو، گومرا.
- چپسیدن** - مص. ل (چپسیدنه - çepsîden): پیکه وه لکان، پیکه وه چه سب کردن.
- چپش** - ا (چپیش - çepiş): گیسکه نیر، کاری نیری یه کساله.
- چپ شدن** - مص. ل (چپ شوده - çep şuden): لادان، ئاوه ژوو بوون، ژیریوان بوون، چه پی بوون.
- چپق** - ا (چپیوغ - çepux): سه بیل، سبیل، دار جغاره.
- چپ کردن** - مص. م (چپ که رده - çepkerden): به چپدا داکیشان، قه لپ کردنه وه.
- چپکن** - ا (چپکنه - çepken): جبه.
- چپ گرا** - ص. فا (چپگه را - çepgera): چه پرهو.
- چپل** - ص. ا (چپه ل - çepel): پیس، گه مار، گنخاو، چه پهل.
- چپلک** - ص (چپه لهک - çepelek): چه پهل، پیس، گنخاو، مردار.
- چپلوس** - ص (چپلوس - çeplûs): زمان لوس، دم تهر، ماستا وچی، مه راییکهر.
- چپله** - ا (چپله - çepile): شه پازلله، ده مانچه، شه پاله.
- چپو** - ا. ن (چپه و - çepew): تالان، چه پاو.
- چپه** - ا (چپه - çepe): سه ول، سه ولی به له مرانی.
- چپه** - ص (چپه - çeppe): چه په، چه پله.
- چپیدنه** - مص. ل (چپیدنه - çepîden): تی ته پان، تی خزانندن، ته په سکانندن.
- چپیده** - ص. مف (چپیده - çepîde): تی ته پینراو.
- چپیره** - ا (چپیره - çepîre): ئاپوره، گرد بوونه وهی خه لکانیک بو کاریک له بهک شوتندا، قهره بالعی، هه یشته.
- چپین** - ا (چپین - çepîn): سه به ته، ته یکه، ته یجه.
- چتر** - ا (چتر - çetr): چه تر، سه یوان.
- چتر ابگون** - ا. مـ (چتر ابگون - çetri abgûn): ئاسمان.
- چترابنوس** - ا. مـ (چترابنوس - çetri abnûs): بریتی له شهو.
- چتر باز** - ا. ص (چتر باز - çetrbaz): چه تر باز، که سیک که به پهره شووت له ئاسمانه وه بیته خواری، پهره شتوت باز.
- چتردار** - ا. ص (چتر دار - çetrdar): چه تر دار، که سخی که چه تری سه ری پاشا

- بگری، پاشایی و دهسه‌لات.
چترزر - ا. مر (چه تری زهر - çetri zer):
 رۆژ، هه‌تاو.
چترساز - ا. ص (چه تر ساز - çetrsaz):
 وه‌ستای چه تر، چه ترساز.
چترسیمایی - ا. مر (چه تری سیمایی - çetri sîmbî):
 مانگی شه‌وی چوارده.
چترسیمین - ا. مر (چه تری سیمین - çetri sîmîn):
 چه تری زیوین، هه‌یقه‌شه‌و و مانگی چوارده.
چترشام - ا. مر (چه تری شام - çetri şam):
 شه‌وو تاریکی شه‌و.
چترعنبرین - ا. مر (چه تری ئه‌نبه‌رین - çetri enberîn):
 بریتی له شه‌وو تاریکی شه‌و، تاریکه‌شه‌و.
چترک - ا. مر (چه تره‌ک - çetrek):
 چه ترۆکه، جۆره رووه‌کێکه.
چترکحلی - ا. مر (چه تری کوهلی - çetri kulî):
 هه‌وری ره‌ش و تاریک، شه‌وه‌زنگ.
چترکش - ص. فا (چه ترکه‌ش - çetkesh):
 که‌سێک که چه تر به‌سه‌ر سه‌ری پاشاوه بگری و له پشتیییه‌وه پروا، چه‌تردار.
چترمار - ا. مر (چه تری مار - çetri mar):
 قارچک، کوارگ.
چترمینا - ا. مر (چه تری مینا - çetri mîna):
 بریتی له ئاسمان.
چترنجات - ا. مر (چه تری نیجات - çetri nicat):
 په‌ره‌شوت.
چترنگ - ا. مر (چه تره‌نگ - çetrenge):
 شه‌تره‌نج.
چترنور - ا. مر (چه تری نور - çetri nûr):
 هه‌تاو.
- چتری** - ص. ن (چه تری - çetrî):
 چه ترئاسا، دره‌ختیک یان ده‌وه‌نیک که لق و پۆیی وه‌کو چه تر بازنه‌یی بی.
چتریان - ا. مر (چه تر بیان - çetrîyan):
 جۆره رووه‌کێکن که گوله‌کانیان وه‌کو چه تره، وه‌ک: گیزه‌ر.
چتکه - ا. مر (چه تکه - çutke):
 حاسوب.
چتلاقوچ - ا. مر (چه تلاقوچ - çetlaxûç):
 جۆره رووه‌کێکه.
چتو - ا. مر (چه تو - çetû):
 په‌رده، چه‌رچه‌ف.
چتوار - ا. مر (چه توار - çetvar):
 کیشانه‌یه‌که به‌رانبه‌ر به‌ نزیکه‌ی ۱۲۵ گرام.
چتوک - ا. مر (چه توک - çutûk):
 پاساری، چۆله‌که، چیشکه، مه‌لویچک.
چته - ا. مر (چه ته - çete):
 چریک، سه‌ریازی خۆبه‌خش، پارتیزان.
چچه - ا. مر (چه چ - çech):
 شه‌نه، سه‌ره‌ند.
چچهک - ا. ت (چه چه‌ک - çechek):
 خال، گۆل، روخسار.
چچلاس - ا. مر (چه چلاس - çičlas):
 پوشکه‌به‌قونه، زه‌ل به‌قونه.
چچله - ا. مر (چه چوله - çuçule):
 میتکه، کیری مندالی ساوا.
چچله - ا. مر (چه چه‌له - çeçele):
 سه‌ره‌و لیژی خز.
چچین - ا. مر (چه چین - çičin):
 جۆره رووه‌کێکه.
چچو - ا. مر (چه چو - çuçû):
 مه‌مکی ئافره‌ت، گوانی هه‌یوان.
چچول - ا. مر (چه چول - çuçûl):
 میتکه‌ی قوز، قیتکه، به‌لوکه، کورکه.

- چخ** - (چهخ - çex): کیلانی خه نجه رو شمشیرو نهو جوړه شتانه.
- چخ** - ا. مص (چهخ - çex): کوشش، ناحهزی، نه باری، زیده گافی.
- چخ** - (چهخ - çex): چلک، کیم.
- چخ** - (چهخ - çex): چغه، بو دوورخستنه وهی سهگ.
- چخ** - (چبخ - çix): جوړه رووه کیکه.
- چخاچخ** - (چهخاچهخ - çexaçex): دهنگی لیکدا لیکدای شمشیر لیکدان.
- چخان** - ص. فا (چهخان - çexan): جهنگاوهر، تیکوشهر.
- چخت** - (چوخت - çuxt): میچ، ناسمانه.
- چخش** - (چهخش - çexş): نه خوشی قورگ.
- چخماخ** - (چهخماخ - çexmax): قاولغ، چهخماخ، چهرخ، تهورزین، کیسه یه کی بچوکه که ده رزی و ده زوو نه نگوستیله ی دورمانی تیا داده نین.
- چخماق** - ا. ت (چهخماق - çexmax): بهردو نهستی، ده رزی تفهنگ.
- چخیدن** - مص. ل (چهخیدن - çexîden): کوشش کردن، شه پر کردن.
- چخنده** - ا. فا (چهخنده - çexende): جهنگاوهر، شه رکه، تیکوشهر.
- چخیده** - ا. مف (چهخیده - çexîde): شه پرکردو.
- چخین** - ص (چهخین - çexîn): کیم، چلک.
- چدار** - (چیدار - çidar): پتوهند، په تی ده دست و لاقی و لاقی پی بیهستن.
- چدر** - (چهدر - çeder): چاره، عیلاج.
- چدروا** - (چودورفا - çudurva): جوړه رووه کیکه زور تاله.
- چدن** - (چودهن - çuden): جوړه کانه یه که، برنجه.
- چدن** - مص. م (چییدن - çiden): چینه کردنی مریشک، چینینی میوه، هله لباردن و جیا کردنه وه.
- چده** - ا. مف (چیده - çide): جیاکراوه، چنراو، هله لبارده و جیاکراوه.
- چر** - (چور - çur): کیر، زه کهر.
- چر** - (چهر - çer): مه کینه یه که به ناو کار بکات، گیتاو.
- چر** - (چهر - çer): له وهرین، له وهر.
- چرا** - مص. ا (چهرا - çera): له وهرین.
- چرا** - (چیرا - çira): بوچی، بو، به لئی، نهرا، لو، چما.
- چراهه** - (چهراهه - çerabe): سهرتویژ، قه یماغ.
- چراخور** - ا. مر (چهراخور - çeraxûr): له وهریگه، میترغوزار، پاوهن.
- چرازار** - ا. مر (چهرازار - çerazar): له وهریگه، میترغوزار.
- چرازن** - ص. مر (چهرازهن - çerazen): حه یوانی گیاخوژ له حالی له وهریندا.
- چراسک** - (چهراسهک - çerasek): زیکزیکه، سیسره که ی شهو.
- چراغ** - (چیراغ - çirax): چرا، فانوس، گلۆپ، لامپا.
- چراغ اخور** - ا. مر (چیراغ ناخور - çirax axur): خوشگوزهرانی و نیعمه تدار.
- چراغ آسمان** - ا. مر (چیراغی آسمان - çiraxi asman): مانگ، روژ.

- چراغ الله** - ا. مر(چیراغ ئه‌للاه- çirax ellah): ئه‌و پاره‌یه‌ی که به هه‌ژار یان حیکایه‌ی تبتیژی دده‌ن.
- چراغان** - ا. مر(چیراغان- çiraxan): چراغان، چرای زۆر که له کۆری شادی و خوشیدا هه‌لده‌کری.
- چراغ بره** - ا. مر(چیراغ بره- çirax bere): فانوس، جی چرا.
- چراغیا** - ا. مر(چیراغیا- çiraxpa): پایه‌ی چرا، هه‌ر شویتنی چرای له‌سه‌ر دابنه‌ن، حاله‌تی وه‌ستانی ئه‌سپ له‌سه‌ر هه‌ردوو پاشو.
- چراغ پره** - ا. مر(چیراغ پره- çirax pere): په‌پوله، که به‌ده‌وری مۆم و چرادا دی.
- چراغ پره‌یز** - ا. مر(چراغ پره‌یز- çirax perhîz): په‌نایه‌ک که چرای لی دانه‌ن تا با نه‌یکوژتیتته‌وه، فانوس.
- چراغ جادو** - ا. مر(چیراغی جادو- çiraxi cadû): چرای عه‌لادین، ئه‌و چرا ئه‌فسانه‌یه‌ی که عه‌لادینی قاره‌مانی حیکایه‌ته‌کانی هه‌زارو یه‌ک شه‌وه‌ کاری سه‌یرو سه‌مه‌ری بی ئه‌نجام دده‌ا.
- چراغدان** - ا. مر(چیراغ دان- çiraxdan): جی چرا، چرادان، فانوس.
- چراغ روز** - ا. مر(چیراغی روز- çiraxi rûz): رۆژ، چرای کزی بی شه‌وق وه‌کو چرایه‌ک که به رۆژ هه‌لبکری.
- چراغ سپهر** - ا. مر(چیراغی سیپهر- çiraxi sipih): هه‌تاو، مانگ.
- چراغ سحر** - ا. مر(چیراغی سه‌هه‌ر- çiraxi seher): چرای سه‌هه‌ری، هه‌تاو، ئه‌ستیره‌ی به‌یانی.
- چراغ علاءالدین** - ا. مر(چیراغی ئه‌لئه‌دین- çiraxi elaedîn): چراکه‌ی عه‌لادینی قاره‌مانی حیکایه‌تی هه‌زارو یه‌ک شه‌وه.
- چراغک** - ا(چیراغه‌ک- çiraxek): چرای بچووک، گوله‌ستیره، گوی هه‌ساره.
- چراغ کش** - ص. فا(چیراغ کوش- çirax kûş): چراکوژتینه‌وه.
- چراغله** - ا. مر(چیراغله- çiraxle): گوله‌ستیره، کرمیکه به شه‌وان ده‌بریسکیتته‌وه.
- چراغوار** - ا. مر(چیراغوار- çiraxvar): چرا ئاسا، چوون چرا.
- چراغواره** - ا. مر(چیراغوار- çiraxvare): چرا، فانوس، چرادانی شوشه.
- چراغوره** - ا. مر(چیراغ ڤه‌ره- çirax vere): چرا، فانوس، جی چرا.
- چراغینه** - ا. مر(چیراغینه- çiraxîne): گوله‌ستیره، گوی هه‌ساره.
- چراگاه** - ا. مر(چه‌راگاه- çeragah): له‌وه‌رگه، میرغوزار.
- چراگر** - ص. فا(چه‌راگر- çerager): حه‌یوانی که گیا بخوات.
- چرام** - ا(چه‌رام- çeram): له‌وه‌رگه.
- چرامین** - ا(چه‌رامین- çeramîn): له‌وه‌رگه.
- چرانندن** - م. ص(چه‌رانندن- çeranden): له‌وه‌راندن.
- چرانی** - ا(چه‌رانی- çeranî): پاره‌ی خواردن که رۆژانه یان مانگانه به که‌سیک بدری.
- چرایی** - ص. ن(چه‌رایی- çerayî): حه‌یوانی گیاخۆر، حه‌یوانی به‌له‌وه‌ر.

- چرایبی** - ا(چیرایی - çirayî): هۆ، سۆنگه.
- چرب** - ص(چهرب - çerb): چهور، رۆندار.
- چرب اخور** - ص. مر(چهرب ئاخور - çerb axur): ئاخووپ چهور، خوښگوزهرانی، کهسی که له نازو نیعمه تدا بی.
- چربانندن** - مص. م(چهربانندهن - çerbanden): زیادکردن.
- چرببالا** - ص. م(چهرب بالا - çerb bala): خوښ ئه ندام، به قه دو بالا.
- چرب پهلو** - ص. م(چهرب په هلو - çerb pehlû): قه لهو، که لکگر، به سوود، به که لک.
- چراب، ترازو** - ص. م(چهرب ترازو - çerb trazû): تهرازوو قورس، کهسی که چاکه ی له خراپه ی زیاتر بی، کهسی که شت قورس بکیشی.
- چرب خونی** - ا. م(چهرب خونی - çerb xûnî): زیادبوونی چهوری خوین.
- چرب دست** - ص. م(چهرب دست - çerb dest): ته ر دهست، دهست رهنگین، چالاک.
- چرب روده** - ا. م(چهرب روده - çerb rûde): باسترمه، باستورمه.
- چرب زبان** - ص. م(چهرب زه بان - çerb zeban): زمان شیرین، دم ته ر، زمان لوس، چاپلووس.
- چرب سخن** - ص. م(چهرب سوخن - çerb suxen): زمان لوس، قسه شیرین، چاپلووس، گیمه ر.
- چربش** - ا. مص(چه ربیش - çerbiş): چهوری.
- چربش** - ا(چه ربیش - çerbiş): پیو، دوگ، چهوری، پیم، به ز.
- چربک** - ا(چه ربه ک - çerbek): ناوساجی، زروبی.
- چربک** - ا(چه ربه ک - çerbek): قه یماغ، سه رتوتیژ، چهوری، گیمه ر.
- چربک** - ا(چه ربه ک - çerbek): جو ره کاغه زیتکی چه ورکراوه جار ان نیگارکیشان بو ده ره پینانی وینه و نه خشه به کاریان ده هینا.
- چربک** - ا(چه ربه ک - çerbek): درۆ، بوختان، مه ته ل.
- چربکار** - ا. ص(چه ربکار - çerbkar): سه روپی چی، کهسی که خواردنی چهوری وه کو گوشتاو و سه روپی و که باب و نه و شتانه لی بنی.
- چرب گفتار** - ص. م(چه رب گوفتار - çerb guftar): زمان شیرین، زمان لوس، قسه خوښ، چاپلووس.
- چربگو** - ص. فا(چه ربگو - çerbgû): قسه خوښ، زمان ته ر.
- چربو** - ا(چه ربو - çerbû): چهوری.
- چربوز** - ا(چه ربوز - çerbûz): مشکه کویره، جه ربیغ، رسک.
- چربه** - ا(چه ربه - çerbe): کاغه زی چهورو ته نک که جار ان نیگارکیشان بو ده ره پینانی وینه و نه خشه به کاریان دینا.
- چربه** - ا(چه ربه - çerbe): چهوری.
- چربی** - ا(چه ربی - çerbî): چهوری، به ز، پیو، سه رتوتیژ، قه یماغ، پیم.

- چربی** - ا. مص (چهری - çerbî):
 چهوریون، نهومی، مالایی، چالاک،
 قسهی خوش و دلگیر.
- چربییدن** - مص. ل (چهرییدن - çerbîden):
 زیادبون، قورستریونی
 شتیکی له شتیکی له کیشاندا.
- چربنده** - ا. فا (چهرینده - çerbende):
 قورستر.
- چرت** - ا (چورت - çurt):
 وهنهوز،
 خه و بردنه وه، خه و نوتکی.
- چرت** - ص. عا (چرت - çert):
 قسهی
 قۆر، هه رزه و بیژی.
- چرتکه** - ا (چورتکه - çurtke):
 حاسوب.
- چرچر** - ا. عا (چهرچهر - çerçer):
 خوش
 له وهری، خوشگوزهران.
- چرچی** - ا. ص (چهرچی - çerçî):
 چهرچی، دیوه ره، ره نان، ده سفرۆش.
- چرخ** - ا (چهرخ - çerx):
 تایه، هه ر
 شتیکی بازنهیی که به دهوری ته وهری
 خۆیدا بخولیتته وه.
- چرخ** - ا (چهرخ - çerx):
 ئاسمان، فهلهک، گهردوون، رۆژگار، دهورو
 زه مانه.
- چرخ** - ا (چهرخ - çerx):
 که وان، جوړه
 مه نجه نیقیته که.
- چرخ** - ا (چهرخ - çerx):
 یه خه ی کراس
 که بازنهیی برایی، دهوری ته نوره.
- چرخ** - ا. مص (چهرخ - çerx):
 سووران هه، خولانه وه به دهوری خۆتا یان
 شتیکیدا، جوړه وهرز شتیکی کۆنه.
- چرخ** - ا (چهرخ - çerx):
 دهف، دابه ره.
- چرخ** - ا (چهرخ - çerx):
 باز، جوړه
- بازیته.
- چرخاب** - ا. مر (چهرخاب - çerxab):
 گیتزهنگ، گیتزاو، چهرخی که به ناو
 بگه ری.
- چرخ ابگون** - ا. مر (چهرخی ئابگون - çerxi abgûn):
 ئاسمان، فهلهک.
- چرخ ابنوس** - ا. مر (چهرخی ئابنوس - çerxi abnûs):
 ئاسمان، فهلهک.
- چرخ ائیر** - ا. مر (چهرخی ئه سیر - çerxi esîr):
 فهلهکی نۆیه م.
- چرخ اخضر** - ا. مر (چهرخی ئه خزر - çerxi exzer):
 ئاسمان، گۆی مانگ.
- چرخ اطلس** - ا. مر (چهرخی ئه تلهس - çerxi etles):
 ئاسمانی نۆیه م.
- چرخ اکبر** - ا. مر (چهرخی ئه کبر - çerxi ekber):
 عهرشی عهزیم، ته ختی
 مه زن.
- چرخان** - ص. فا (چهرخان - çerxan):
 سوپان، له حالی سوپانا، خولان.
- چرخ انداز** - ص. فا (چهرخ ئه انداز - çerx endaz):
 تیر هاو بیژ، که واندار.
- چرخانندن** - مص. م (چهرخان دهن - çerxan den):
 هه لسو پانندی کاری.
- چرخاننده** - ا. فا (چهرخاننده - çerxanende):
 سوپینه ر،
 هه لسو پینه ر.
- چرخباد** - ا. مر (چهرخ باد - çerxbad):
 هه ر چهرخی به با بسووری، گه رده لوول،
 گیتزه لوک، بابه لیسک.
- چرخ برین** - ا. مر (چهرخی به برین - çerxi berîn):
 عهرشی مه زن، فهلهکی
 نۆیه م. ئاسمانی نۆیه م.

- چرخ بلند** - ا. مر (چهرخی بوله‌ند - çerxi bulend): ناسمانی بهرز.
- چرخ چاه** - ا. مر (چهرخی چاه - çerxi çah): چهرخی ئاو هه‌لکیشان له بیر، دولاب، جه‌نجهر.
- چرخ چنبری** - ا. مر (چهرخی چهنبری - çerxi çenberî): ناسمان، فه‌له‌ک.
- چرخچی** - ا. مر (چهرخچی - çerxçi): تیره‌نداز، توپچی.
- چرخ خضراء** - ا. مر (چهرخی خه‌زرا - çerxi xezra): ناسمان، فه‌له‌ک.
- چرخ خوردن** - مص. ل (چهرخ خوردن - çerx xûrden): خولانه‌وه، سورانه‌وه، خولانه‌وه به ده‌وری خۆتا بیان که‌سیتکدا.
- چرخ دادن** - مص. م (چهرخ داده‌ن - çerxdaden): سوراندن.
- چرخ دوار** - ا. مر (چهرخی ده‌قار - çerxi devar): فه‌له‌ک، ناسمان.
- چرخ دولاب** - ا. مر (چهرخی دولاب - çerxi dûlab): ناعور.
- چرخ دولابی** - ا. مر (چهرخی دولابی - çerxi dûlabî): ناسمان.
- چرخ روان** - ا. مر (چهرخی ره‌قان - çerxi revan): چهرخی ره‌وان، ناسمان، فه‌له‌ک.
- چرخ ریسک** - ا. مر (چهرخ ریسکه - çerx rîsek): جوړه بالنده‌به‌کی میرو خوړه، ده‌نگی له ده‌نگی خه‌ره‌ک ده‌چی.
- چرخ ریسسی** - ا. مص (چهرخ ریسسی - çerx rîsî): خه‌ره‌ک، رساتن به‌هوئی خه‌ره‌ک.
- چرخ زدن** - مص. ل (چهرخ زه‌ده‌ن - çerx zeden): خول خواردن، گرخواردن، سوورخواردن.
- چرخشت** - ا (چهرخوشت - çerxušt): نامیتری ئاوگرتنی تری، عه‌ساره‌ی تری.
- چرخ فلک** - ا. مر (چهرخی فه‌له‌ک - çerxi felek): ناسمان.
- چرخ فلک** - ا. مر (چهرخ فه‌له‌ک - çerxfelek): چهرخ و فه‌له‌ک.
- چرخکار** - ا. ص (چهرخکار - çerxkar): چه‌قوتیژکه‌ره‌وه، به‌راد.
- چرخ کبود** - ا. مر (چهرخی که‌بود - çerxi kebûd): ناسمانی که‌هوه، ناسمانی شین.
- چرخ گردان** - ا. ص (چهرخی گه‌ردان - çerxi گردان): چهرخی گه‌ردوون، چهرخی سوپاو.
- چرخله** - ا (چهرخه‌له - çerxele): خه‌ره‌ک، ته‌شی، کلافه، گلۆله، به‌کره.
- چرخ مقوس** - ا. مر (چهرخی مغه‌قه‌س - çerxi mxeves): ناسمان.
- چرخ مینا** - ا. مر (چهرخی مینا - çerxi mîna): ناسمانی ساف.
- چرخ ناری** - ا. مر (چهرخی ناری - çerxi narî):
- چرخ نیلوفری** - ا. مر (چهرخی نیلوفه‌ری - çerxi nîlûferî): ناسمان.
- چرخ وش** - ص (چهرخ وش - çerxveş): چهرخ ئاسا.
- چرخوک** - ا (چهرخوک - çerxûk): مزراح، مزراق.
- چرخه** - ا (چهرخه - çerxe): خه‌ره‌ک، ته‌شی، گلۆله، کلافه.
- چرخه** - ا (چهرخه - çerxe): جوړه رووه‌کپکه.

- چرخى** - ص. ن (چەرخى - çerxî): بازىيى.
- چرخيدن** - مص. ل (چەرخيدەن - çerxîden): سوڤان، چەرخان، خولان، گېخواردن.
- چرد** - ا (چەرد - çerd): ئاستانە، جىيى چوارچىتوھى دەرگا..
- چرد** - ا (چەردە - çerde): رەشتالە، ئەسمەر.
- چرز** - ا (چەرز - çerz): كالاو كۆرە، مەلىكە.
- چرس** - ا (چەرس - çers): شىيلەي شادانە، شوکەي شادانە.
- چرس** - ا (چەرس - çeres): ئەشكەنجەو نازار، بەندو زىندان.
- چرس** - ا (چەرس - çeres): ئەوھى كە گەدايان بە سوال كۆي دەكەنەوھ.
- چرسدان** - ا. مر (چەرسەسدان - çeresdan): تورەكەي سۋالى، كەشكۆل.
- چرش** - ا. مص (چەرىش - çeriş): لەوھرىن.
- چرخ** - ا (چەرخ - çerx): باز، جۆرە بازىكە بۆراو بە كاردى.
- چرخند** - ا (چەرخەند - çerxend): باسترمە، باستورمە.
- چرخول** - ا (چەرخول - çerxûl): جۆرە رووھكىكە.
- چرك** - ا (چىرك - çirk): چلک، كىم.
- چركاب** - ا. مر (چىركاب - çirkab): چلکاو، سىانكە.
- چرك الود** - ا. مر (چىرك ئالود - çirk alûd): چلكن، پىس.
- چركتاب** - ص. مر (چىركتاب - çirk tab): چلک ھەلگەر، جلى كە چلکی پىتوھ ديار نەبى.
- چركن** - ص. ن (چىركىن - çirkin): چلكن.
- چركناک** - ص (چىركناک - çirknak): چلكن.
- چركىن** - ص. ن (چىركىن - çirkîn): چلكن، چلک و كىم.
- چرم** - ا (چەرم - çerm): چەرم، پىست، پووسە.
- چرمک** - ا (چەرمەك - çermek): گلۆلە بەنى رىسراوى لەسەر تەشى ھەلگراو.
- چرمگەر** - ص. ف. فا (چەرمگەر - çerm ger): چەرمچى، دەباغچى، چەرم خۆشكەر.
- چرم گور** - ا. مر (چەرمى گور - çermi gûr): تىروكەوان.
- چرم گوزن** - ا. مر (چەرمى گەقەزەن - çermi gevzen): تىروكەوان.
- چرم گىلە** - ا. مر (چەرم گىلە - çerm gîle): جۆرە رووھكىكە.
- چرم لىوھ** - ا. مر (چەرمى لىشە - çermi lîve): جۆرە رووھكىكە.
- چرمە** - ا (چەرمە - çerme): ئەسپ، بەتايىبەتى ئەسپى سىيى.
- چرمىن** - ص. ن (چەرمىن - çermîn): چەرمىنە، ھەر شتى لە چەرم دروست كرابى.
- چرند** - ا. ص (چەرنەند - çerend): بىتھودە، قسەي بى تام و بى مانا، قسەي قۆر.

- چرندو** - (چهره‌ندو - çerendû):
 کړکړاگه، نيسكى ناسكى كړوښته‌نى،
 كړوچنه، قرتينك.
- چرنده** - ا. فا (چهره‌نده - çerende):
 گياخوړ.
- چرنه** - (چورنه - çurne): لوله‌ى
 مه‌سینه، لوله‌ى قوړى.
- چروک** - (چروک - çrûk): چرچ و لوچ.
چروکیدن - مص. ل (چروکیدن -
 çrûkîden): چرچ بوون، لوچ بوون.
- چرونده** - ا. فا (چهرځه‌نده -
 çervende): چاره‌ساز، مشورخوړ،
 چاره‌گهر.
- چرونس** - ا. رو (چیرځونس - çirvuns):
 پاره‌یه‌کى روسییه به‌رانبه‌ر به ده رۆبل.
- چرویدن** - مص. ل (چهرځه‌یدن -
 çervîden): چاره‌سه‌رکړدن، غاردان،
 رۆیشتن.
- چرونده** - ا. فا (چهرځه‌نده -
 çervende): چاره‌ساز، خه‌مخوړ،
 چاره‌گهر.
- چرویده** - ا. مف (چهرځه‌یده - çervîde):
 چاره‌کړاو.
- چریدن** - مص. ل (چهریده‌ن - çerîden):
 له‌وه‌پین.
- چرنده** - ا. فا (چهره‌نده - çerende):
 له‌وه‌پخوړ.
- چریده** - ا. مف (چهریده - çerîde):
 خور او، له‌وه‌پو.
- چریش** - (چیریش - çirîş): جوړه
 دره‌ختیکه له‌تیره‌ى زهیتونى تال.
- چریک** - ا. ص (چهریک - çerîk):
 چریک، پارتیزان، چه‌کدار.
- چرینه** - (چهرینه - çerîne): گه‌ده‌ى
 ناژه‌لانى گياخوړ، ورگ، عور، کرش.
- چزد** - (چه‌زد - çezd): زیکزیکه.
- چزک** - (چیزک - çizk): ژیشک،
 ژیرگ، ژوژوو.
- چسان** - (چيسان - çisan): چوڼ.
- چسب** - (چه‌سپ - çasp): چه‌سپ،
 که‌تیره، غه‌ره، هیلم، سیکوټین.
- چسبان** - ص. فا (چه‌سبان - çesban):
 پیکه‌وه نووسان.
- چسبانیدن** - مص. م (چه‌سبانیده‌ن -
 çesbanîden): پیکه‌وه لکاندى دوو
 شت، پیکه‌وه چه‌سپاندنى دوو شت.
- چسباننده** - ا. فا (چه‌سباننده -
 çesbanende): که‌سه‌ى که‌ دوو شت
 پیکه‌وه بچه‌سپینى.
- چسبانیده** - ا. مف (چه‌سبانیده -
 çesbanîde): پیکه‌وه لکیتراو.
- چسبیدن** - مص. ل (چه‌سبیده‌ن -
 çesbîden): پیکه‌وه نووسان.
- چسبنده** - ا. فا (چه‌سبنده -
 çesbende): شتیک به شتیکه‌وه
 بچه‌سپى.
- چسبیده** - ا. مف (چه‌سبیده -
 çesbîde): لکیتراو.
- چست** - ص (چوست - çust): چالاک،
 چاپوک، مکوم، پایه‌دار، جوان و خوښ
 نه‌ندام.
- چستک** - (چوسته‌ک - çustek): جوړه
 پینلاوټیکى چه‌رمى سوکه.
- چسنگ** - ا. ص (چه‌سه‌نگ - çeseng):
 که‌چهل، که‌چهل‌ى.
- چش** - (چه‌ش - çes): چاو.

چشم انداز - ا. مر (چشم نه‌نداز - çeşm endaz): دیمه‌ن، ئاسۆ، دیمه‌نی به‌رین و جوان، چاوه‌نداز، به‌رچاو، روانگه، پانۆزاما.

چشم اویز - ا. مر (چشم ئاقییز - çeşm avîz): پیچچه، چاو به‌ست، نوشته، دوغا، چاوه‌زار.

چشم بازکردن - مص. ل (چشم باز کرده‌ن - çeşm bazkerden): چاو کرده‌وه، بیدار بوونه‌وه له‌خه‌و، روانین به‌وردی.

چشم بد - ص. مر (چشمی به‌د - çeşmi bed): چاوی به‌د، چاوی پیس.

چشم براه - ص. مر (چشم به‌راه - çeşm berah): چاوه‌روان، چاو له‌رئی هاتنی میوانی یان‌گه‌بیشتنی هه‌والیک.

چشم برداشتن - مص. ل (چشم به‌رداشته‌ن - çeşm berdaşten): چاویوشی کردن، سه‌یرنه‌کردنی که‌سیک یان شتیک، روو وه‌رگتیران له‌که‌سیک یان شتی.

چشم بستن - مص. ل (چشم به‌سته‌ن - çeşm besten): چاولیک نان، چاو نوقاندن.

چشم بلبل - ا. مر (چشم بول بول - çeşm bulbul): چاوی بولبول، جوژه قوماشیکی به‌خالی ورده وه‌کو چاوی بولبول.

چشم بلبلی - ا. مر (چشم بول بولی - çeşm bulbulî): جوژه لۆبیا به‌که.

چشم بند - ا. ص (چشم به‌ند - çeşm bend): چاوبه‌ن، چاوبه‌ند، چاوبه‌ست.

چش - (چیش - çiş): هه‌رچی ئه‌و.

چش - ا. فا (چه‌ش - çeş): چیژهر، که‌سی تامی خواردن بچیژی.

چشام - ا (چیشام - çişam): جوژه رووه‌کیکه بو‌ده‌رمانی چاو به‌کاردی.

چشان - ص. فا (چه‌شان - çeşan): چیژهر، چه‌شتن.

چشانندن - مص. م (چه‌شاننده‌ن - çeşanden): چیژاندن.

چشاننده - ا. فا (چه‌شاننده - çeşanende): که‌سی که تامی شتی به‌که‌سیک بچیژی.

چشایی - ا (چه‌شایی - çeşayî): هه‌ستی چه‌شتن.

چشته - ا (چه‌شته - çeşte): تیشت، چه‌شه.

چشته خوار - ص. فا (چه‌شته‌خار - çeşte xar): چه‌شه‌خۆر، به‌رتیل خۆر.

چشخام - ا (چه‌شخام - çeşxam): جوژه رووه‌کیکه.

چشش - ا. مص (چه‌ششیش - çeşiş): چه‌شتن.

چشک - ا. ص (چیشک - çişk): زیادی، فراوانی، زالی، براوه.

چشم - ا (چه‌شم - çeşm): چاو.

چشم ارو - ا. مر (چه‌شم ئارو - çeşm arû): نوشته، چاوه‌زار.

چشم اغیل - ا. مر (چه‌شم ئاغیل - çeşm axîl): مؤرده‌کردن.

چشم الوس - ا. مر (چه‌شم ئالوس - çeşm alûs): روانین به‌گۆشه‌ی چاو، مؤرده‌کردن، نیگای به‌غه‌زه‌ب.

- چشم بندک** - ا. مر (چشم به ندهک - چشم بندک) (çeşm bendek): چاوشارکی.
- چشم بندی** - ا. مص (چشم به ندی - چشم بندی) (çeşm bendî): جادوگری، چاووړاوو.
- چشم بی اب** - ص. مر (چشمی بی تاب - چشم بی اب) (çeşmi bâb): بی چاوو روو، بی حه یا، بی شهرم.
- چشم بیمار** - ص. مر (چشمی بیمار - چشم بیمار) (çeşmi bîmar): چاوی خومار.
- چشم پزشکی** - ا. ص (چشم پزشکی - چشم پزشکی) (çeşm pizîşk): دکتوری چاو، پزشکی چاو.
- چشم پنام** - ا. مر (چشم پنام - چشم پنام) (çeşm penam): نوشته، چاوه زار.
- چشم پوشیدن** - مص. ل (چشم پوشیدن - چشم پوشیدن) (çeşm pûşiden): چاوپوشین.
- چشم پیش** - ص. مر (چشم پیش - چشم پیش) (çeşm pîş): شهرمن، شهرمین.
- چشم تنگ** - ص. مر (چشم تنگ - چشم تنگ) (çeşm teng): چاوتهنگ، رژد، رهزبل، هسود، چاوچنوک.
- چشم چران** - ص. فا (چشم چران - چشم چران) (çeşm çeran): چاوه لوه پرتین، چاوباز، چاوچلیس، نه زه ریاز.
- چشم خانه** - ا. مر (چشم خانه - چشم خانه) (çeşmxane): چالی چاو.
- چشم خروس** - ا. مر (چشم خروس - چشم خروس) (çeşm xurûs): جوره رووه کیکه، چاوکه له شییره.
- چشم خروس** - ا. مر (چشمی خروس - چشم خروس) (çeşmi xurûs): شهرابی سوورو ئال.
- چشم خاباندن** - مص. ل (چشم خاباندن - چشم خاباندن) (çeşm xabanden): چاوخه واندن، چاوپوشی کردن.
- چشم خوردن** - مص. ل (چشم خوردن - چشم خوردن) (çeşm xûrden): به چاوه وه بوون.
- چشم داشت** - ا. مص (چشم داشت - چشم داشت) (çeşm daşt): به ته ما بوون، چاو له کومه کی که سیتک، چاوه روانی گه بیشتنی شتیک.
- چشم داشتن** - مص. ل (چشم داشتن - چشم داشتن) (çeşm daştên): چاوه روان بوون، به ته ما بوون.
- چشم دادن** - ا. مر (چشم دادن - چشم دادن) (çeşmdan): کاسه ی چاو، چالی چاو.
- چشم دریده** - ص. مر (چشم دریده - چشم دریده) (çeşm derîde): بی شهرم، بی حه یا، روودار، بی نه دهب.
- چشم دل** - ا. مر (چشمی دل - چشم دل) (çeşmi dil): چاوی دل، چاوی باتین، چاوی نه قل، چاوی ناووز.
- چشم دوختن** - مص. م (چشم دوختن - چشم دوختن) (çeşm dûxten): چاوتی برین.
- چشم رسیدن** - مص. ل (چشم رسیدن - چشم رسیدن) (çeşm resîden): به چاوه وه بوون.
- چشم روشنی** - ا. مر (چشم روشنی - چشم روشنی) (çeşm rewşenî): چاووړوونی، مژده ی خوژ، دیاری بردن بو بوک و زاوا، پیروزیایی.
- چشم زاغ** - ص. م (چشم زاغ - چشم زاغ) (çeşmezağ): چاوکه وه، بی شهرم، بی حه یا.
- چشم زخ** - ا. مر (چشم زخ - چشم زخ) (çeşm zex): به چاوه وه بوون.

به د به تال بکاته وه .
چشمک - ا (چه شمهک - çeşmek):
 چاوی چکۆله ، ئاماژه کردن به گوشه‌ی
 چاو، چاو لی داگرتن.
چشمک - ا (چه شمهک - çeşmek):
 چاو داگرتن، ئاماژه به گوشه‌ی چاو.
چشمک زدن - مص (چه شمهک زده‌ن -
 çeşmek zeden): چاوداگرتن.
چشمک - ا (چه شمهک - çeşmek):
 چاویلکه، عه‌بنهک.
چشمک - ا (چه شمهک - çeşmek):
 جۆره رووه‌کیکه بۆ ده‌رمانی چاو به‌کار
 دیت.
چشم کردن - مص. م (چه شم که‌رده‌ن -
 çeşm kerden): به چاوه‌وه کردن،
 چاویلیدن.
چشم گاو - ا. مر (چه شمی گاف -
 çeşmi gav): جۆره گۆلیکه.
چشم گورداندن - مص. ل (چه شم
 گورداندن - çeşm gerdanden):
 چاوگیتیان، مۆپه‌کردن، نیگاکردنی پر رق و
 غه‌زه‌ب.
چشم گرم کردن - مص. ل (چه شم گهرم
 که‌رده‌ن - çeşm germ kerden):
 چاو گهرم کردن، نووستن، نووستنی که‌م.
چشم گشته - ص. مر (چه شم گه‌شته -
 çeşm geşte): چاو چه‌پ و خیل،
 خیل و قیج.
چشم‌لان - ا (چه شمه‌لان - çeşm lan):
 بیلبیلهی چاو، گلینه‌ی چاو.
چشم نهادن - مص. م (چه شم نه‌هادن -
 çeşm nehaden): چاو تی برین،
 به‌ته‌ما بوونی که‌سیک یان شتییک.

چشم زخم - (çeşm zexm): به چاوه‌وه
 بوون.
چشم زد - ا. م (چه شم زده -
 çeşm zed): می‌روویه‌کی ره‌ش و
 سپی‌یه بۆ چاوه‌زار له‌ملی مندال ده‌کری،
 چاوتروکانیک.
چشم زد - ا. م (چه شم زده -
 çeşm zed): چاوتروکانیک، ماوه‌یه‌کی
 زۆر کورت.
چشم زد - ا. م (چه شم زده -
 çeşm zed): چاویلیدراو.
چشم زدن - مص. م (چه شم زده‌ن -
 çeşm zeden): چاویلیدن،
 ئاماژه‌کردن، ترسان.
چشم زده - ا. م (چه شم زده‌ه -
 çeşm zede): چاویلیدراو.
چشم زدن - مص. ل (چه شم زده‌ن -
 çeşm zeden): چاوتروکاندن،
 چاویلیدن.
چشم سفید - ص. مر (چه شم سه‌فید -
 çeşm sefid): روودار، بی‌حه‌یا، بی
 ئه‌ده‌ب، بی‌شهرم، بی‌چاو و روو.
چشم شور - ص. مر (چه شم شور -
 çeşm şûr): چاوی به‌د، چاوی پیس..
چشم غره - ا. مر (چه شم غوره -
 çeşm xure): مۆپه، چاو لی
 سوورکردنه‌وه، هه‌ره‌شه، ترساندن.
چشم فروبستن - مص. ل (چه شم
 فروبه‌سته‌ن - çeşm furûbesten):
 چاولیک نان، چاوپۆشی کردن، ته‌ماشای
 نه‌کردن.
چشم فسا - ص. فا (چه شم فه‌سا -
 çeşm fesa): که‌سی که‌کاری چاوی

- چشم نهان- ا. مر(چشمی نیهان-
 (çeşmi nihan): چاوی باتین، چاوی
 دل، چاوی په نهان، چاقی هندور.
 چشم و چار- ا. مر(چشم و چار-
 (çeşm u çar): چورو چاو، چاو و
 هیزی بینایی، سۆمای چاڭ.
 چشم و چراغ- ا. مر(چشم و چراغ-
 (çeşm u çerax): کهسی هه لبراردو
 ناوداری مایه‌ی فه‌خری مالباتی خوئی،
 دل‌بهری جوان و تازیز.
 چشم ودل پاک- ص. مر(چشم و دیل
 پاک- (çeşm u dil pak): چاو و دل
 پاک، داوین پاک، ئەمین، کهسی که
 خیانت له مال و ناموسی خه‌لکی نه‌کات.
 چشم و دل سیر- مص. مر(چشم و دل
 سیر- (çeşm u dil sîr): چاو و دل
 تیر، بی ته‌ماح، کهسی که چاوی له مالی
 خه‌لکی نه‌بئ.
 چشم و گوش باز- ص. مر(چشم و گوش
 باز- (çeşmu gûş baz): چاوو گوی
 کراوه، زاناو داناو وریاو به ئەزموون،
 فامیده.
 چشم وهام- ا. مر(چشم هه هام-
 (çeşm veham): چاوه‌زار.
 چشم و همچشمی- ا. مص(چشم و ههم
 چشمی- (çeşm u hemeçeşmî):
 رکابه‌ری، رقه‌به‌ری، مملانی،
 کیشمانه‌کیش.
 چشمه- ا(چشمه- (çeşme): کانیاو،
 سه‌رچاوه.
 چشمه- ا(چشمه- (çeşme): کون،
 کونی بچووک و هکو کونی سوژن.
 چشمه- ا(چشمه- (çeşme): هه‌تاو،
 خوړ، روژ.
 چشمه افتاب- ا. مر(چشمه‌ی ئافتاب-
 (çeşmey aftarab): هه‌تاو، خوړ، روژ.
 چشمه الیاس- ا. مر(چشمه‌ی ئیلیاس-
 (çeşmey 'ilyas): سه‌رچاوه‌ی خدر
 پیغهمبهر، ئاوی زنه‌گی، ئاوی هه‌یات.
 چشمه حیات- ا. مر(چشمه‌ی هه‌یات-
 (çeşmey heyat): کانی ژین.
 چشمه حیوان- ا. مر(چشمه‌ی هه‌یقان-
 (çeşmey heyvan): کانی ژین.
 چشمه خضر- ا. مر(چشمه‌ی خزر-
 (çeşmey xizr): کانی ژین.
 چشمه خیز- ص. مر(چشمه‌ی خیز-
 (çeşme xîz): شوینی پرکانی، کانیاو
 زار.
 چشمه زار- ا. مر(چشمه‌ی زار-
 (çeşmezar): سه‌رچاوه‌ی زار، کانی زار.
 چشمه سار- ا. مر(چشمه‌ی سار-
 (çeşme sar): شوینی که کانی و ئاوی
 زۆر بئ، کانیاو زار.
 چشمه سیماب- ا. مر(چشمه‌ی
 سیماب- (çeşmey sîmab):
 سه‌رچاوه‌ی هه‌تاو.
 چشمه قیر- ا. مر(چشمه‌ی غیر-
 (çeşmey xîr): شه‌وی تاریک و
 نوته‌ک، شه‌وه‌زنگ.
 چشمه‌گاه- ا. مر(چشمه‌ی گاه-
 (çeşmegah): شوینی هه‌لقولینی
 کانی.
 چشمه نوش- ا. مر(چشمه‌ی نوش-
 (çeşmey nûş): کانی ژین، کانی خدر
 پیغهمبهر.
 چشمیزک- ا(چشمیزک-

چشم‌زک (çeşmîzek): جۆره رووه کیتکه.

چشم - (چه شوم - çeşüm): جۆره رووه کیتکه.

چشیدن - مص. ل (چه شیدنه - çeşiden): چه شتن، چه ژتن، تام و چیتزکردن.

چشنده - ا. فا (چه شه نده - çeşende): چیتزه.

چشیده - ا. مف (چه شیده - çeşide): چیتزراو، تام کراو.

چغ - (چوغ - çux): نیر، نیله.

چغ - (چیغ - çix): چیغ.

چغ - (چه خ - çex): خه ره ک، دارتکه ماستی پی ده شله قیتن تا که ره که ی جیا بکه نه وه.

چغاز - ص (چه غاز - çexaz): ژنی جنیو فرۆش، سه لیته، بی حه یا، قرمیچه.

چغاله - ا. ص (چه غاله - çexale): میوه ی نه گه ییوی وه ک باده م و زه رده لو و نه و شتانه.

چغامه - (چه غامه - çexame): چامه، شیعر، قه سیده، چه کامه.

چغان - (چه غان - çexan): نامیتریکی مۆسیقایه.

چغانه - (چه غانه - çexane): نامیتریکی مۆسیقایه، چه قه وانه.

چغانی - ص. ن (چه غانی - çexanî): خه لکی چه غانیان.

چغبوت - (چه غبوت - çexbût): ناواخنی لیفه یان دۆشه ک.

چغبه - (چه غبه - çexbe): جۆره سازتکه.

چغته - ا (چوغته - çuxte): پیتاو، جۆره پینلا ویکه له به فرا له پی ده کری تا پی له به فر رۆنه چی.

چغهر - ص (چه غهر - çexer): چه رمی ده ست و پی له نه نجامی کارکردن و رۆبیشتنی زۆر.

چغرات - ا (چوغرات - çuxrat): تۆراغ.

چغز - ا (چه غز - çexz): بوق، قورباقه.

چغز - ا (چه غز - çexz): دوومه ل، قونیر.

چغزه ز - ا (چه غزه ز - çexez): جۆره رووه کیتکه.

چغزواره - ا. مر (چوغزواره - çuxz vare): قه وزه.

چغزیدن - مص. ل (چه غزیدنه - çexziden): ترسان، ناله کردن، سکا لاکردن.

چغزننده - ا. فا (چه غزننده - çexzende): ترسینه ر، ناله و زاریکه ر.

چغزیده - ا. مف (چه غزیده - çexzide): ترساو.

چغک - ا (چوغه ک - çuxek): پاساری، چۆله که، کیشکه.

چغل - ص (چه غه ل - çexel): چه ق، نه کوله ک.

چغل - ا (چه غه ل - çexel): چرچ و لۆچ.

چغل - ا (چوغه ل - çuxel): زری، به رگی شه ر، جه وشه ن.

چغل - ص (چوغول - çuxul): دوو زمان.

چغند - ص (چوغوند - çuxund): گه وره، قایم، گرتی گه وره.

چغندر - ا (چوغونده ر - çuxunder): چه وه نهر.

- چغندرکار** - ص. فا (چوغونده رکار - چوخندر کار): جوتیاری چه و نه ری شه کر.
- چغنه** - (چه غنه - çexne): جوړه سازیکه، چه قه نه.
- چغو** - (چوغو - çuxû): چوله کوه کونده په پوو، بایه قوش.
- چغیدن** - مص. ل (چه غیدن - çexîden): نارو زو و کردن، تاقیب کردن، گه ران.
- چفت** - (چه فت - çeft): داربه س، قایمه میتو.
- چفت** - (چه فت - çeft): میچ، میچی گومه زی.
- چفت** - (چیف - çift): نه لقه و زنجیری دورگا، سورگی.
- چفتک** - (چه فته ک - çeftek): کاروانه.
- چفته** - ص (چه فته - çefte): پیچ، چه ماوه، که چ، تاق و میچی که وانه بی.
- چفته** - (چه فته - çefte): درو، بوختان، گومانی خراو.
- چفته پشت** - ص. مر (چه فته پشت - çefte puşt): قه مبور، کوور، کوم.
- چفتیدن** - مص. ل (چه فتیدن - çeftîden): چه مینه وه.
- چفده** - مص. ل (چه فده - çefde): چه ماوه.
- چفساندن** - مص. م (چه فساندن - çefsanden): چه سپاندن، لکاندن.
- چفسیدن** - مص. ل (چه فسیدن - çefsîden): لکان، چه سپان.
- چقشور** - (چه غشور - çexşûr): جوړه شه رو الیکه ژنان له پیی ده کن.
- چک** - ا. فر (چیک - çik): حه واله، چه ک.
- چک** - (چه ک - çek): شه نه.
- چک** - (چیک - çik): چکه، تکه.
- چک** - (چه ک - çek): چه ناگه.
- چک** - (چه ک - çek): زله، شه قازله، ده مانچه.
- چک** - (چوک - çuk): چوک، دانیشتنی ده سته و نه ژنو.
- چک** - (چوک - çuk): تاق تاق که ره، مه لیکه تا به یانی ده لی: «توت، توت»، قزاو که، توت که.
- چکاچاک** - (چه کاچاک - çekaçak): دهنگی پیک که وتنی چه ک وه کو شمشیرو گورزو نه و شتانه.
- چکاچک** - (چه کاچه ک - çekaçek): دهنگی پیک دادانی چه کی وه کو شمشیرو گورزو نه و شتانه.
- چکاچوک** - (چوکاچوک - çukaçuk): مقو مقو، ده مگو، گوتگوتک.
- چکاد** - (چه کاد - çekad): ترپیک، قولله، لوتکه، ته پللی سهر.
- چکاسه** - (چه کاسه - çekase): سیخور، سوچه ر.
- چکامه** - (چه کامه - çekame): قه سیده، شیعر، چامه.
- چکامه سرا** - ص. فا (چه کامه سه را - çekame sera): شاعیر، هه لبه سته وان، هوزان شان، قه سیده بیژ، چامه سرا.
- چکامه گو** - ص. فا (چه کامه گو - çekamegû): شاعیر، قه سیده بیژ،

- هۆزانقان. **چکان** - ص. فا (چه کان - çekan): چکان، تکان، له حالی چکان یان تکان دا.
- چکاندن** - مص. م (چه کاندن - çekanden): تکاندن، چکاندن.
- چکاننده** - ا. فا (چه کاندنده - çekanende): تکتینه ر.
- چکانه** - ا (چه کانه - çekane): نامیتریکی موسیقاییه.
- چکانه** - ا (چه کانه - çekane): تکه، دلۆیه، تنۆک.
- چکاو** - ا (چه کاف - çekav): نه وایه کی موسیقاییه، کلاو کوره، کلاونه.
- چکاوک** - ا (چه کافهک - çekavek): کلاو کوره، کلاونه.
- چکاوک** - ا (چه کافهک - çekavek): نه وایه کی موسیقاییه.
- چکاوگاه** - ا. مر (چه کاوگاه - çekawgah): گۆشه ی که وان.
- چکاو** - ا (چه کافه - çekave): کلاو کوره.
- چکچاک** - ا (چه کچاک - çekçak): دهنگی لیکدانی چه کی وه کو شمشیر و گورزو نه و شتانه.
- چکچک** - ا (چه کچهک - çekçek): دهنگی لیکدانی شمشیر.
- چک** - ا (چیک چیک - çikçik): دهنگی چکه چکی ناو.
- چک** - ا (چه کچهک - çekçek): چۆقه چۆقی ددان له سه رمادا.
- چک** - ا (چوک چوک - çuk çuk): مقۆ مقۆ، چه دوو.
- چکرنه** - ا (چیکه رنه - çikerne): کاروانه.
- چکره** - ا (چه کره - çekre): دلۆیه ی ناو، تکه ی ناو، بلقی سه ر ناو، تنۆک.
- چکری** - ا (چوکری - çukrî): ریواس، نیترکی ریواس، چه قهره، چه که ره.
- چکس** - ا (چه کهس - çekes): هیتلانه ی تایبسه تی بالدارانی راوی: بازو هه لۆ و چیرگ.
- چکسه** - ا. ص (چه کسه - çekse): کاغه زئی که داو ده رمانی تیوه پیچن، جقجه.
- چکسه** - ا (چه کسه - çekse): هیتلانه ی بازو هه لۆو...
- چکش** - ا. ا (چه کوش - çekuş): چاکوش.
- چکش پرانی** - ا. مص (چه کوش په رانی - çekuş peranî): جۆره وهرز شیکه.
- چکش خور** - ص. مر (چه کوش خور - çekuş xûr): کانزایه که بکو تکریتته وه و بو چه کوش خۆش بی وه کو مس.
- چکش کاری** - ا. مص (چه کوش کاری - çekuş karî): چه کوش کاری.
- چکک** - ا (چوکوک - çukuk): چۆله که، پاساری، مه لویچک، چیشکه.
- چکک** - ا (چه ککهک - çekkek): نا هه نگیکی موسیقییه.
- چکله** - ا (چه کله - çekle): تکه ی ناو، چکه ی ناو، تنۆک، دلۆپ.
- چکمه** - ا. ت (چه کمه - çekme): چه کمه، جزمه، پووت، پۆستال.
- چکمه پوش** - ص. فا (چه کمه پوش - çekme puş): چه کمه له پی.

- چکمه دوز- ا. ص (چه کمه دوز- çekme dûz): چه کمه ساز، وهستای چه کمه.
- چکمیژک- ا. مر (چهک میزهک- çekmîzek): میزه چۆرتکی.
- چکن- ا (چه کین- çekin): پارچهی زهردۆزی.
- چکن دوز- ا. ص (چه کین دوز- çekin dûz): کهسی که پارچه زهردۆزی بکات.
- چکنه- ا. ص (چیکه نه- çikene): ورده مولکدار، ناو یان زهوی یان په ز که چهند خاوه نیتیکی هه بی.
- چکوک- ا (چوکوک- çukûk): چۆله که، پاساری، چیشکه، مه لویچک.
- چکه- ص (چه که- çeke): زۆر بچووک، ورد، قۆشمه.
- چکه- ا (چه ک که- çekke): تکه، چکه، دلۆپ، تنۆک.
- چکی- ص. ق (چه کی- çekî): گۆترمه، گۆتره، کرین و فروشتن به گۆتره.
- چکیدن- مص. ل (چه کییده- çekîden): تکان، چکان.
- چکیده- ا. مف (چه کییده- çekîde): تکاو، چکاو، گوشراو، دلۆپیندراو.
- چکین- ا (چه کین- çekîn): پارچهی زهردۆزی.
- چگال- ا. ص (چه گال- çegal): سفت و قورس، چری.
- چگالی سنج- ا. مر (چه گالی سهنج- çegali senc): چری پیسو، تامپیری پیوانه و دیاریکردنی چری، هیدرۆمه تر.
- چگر- ا (چوگور- çugur): جۆره سازتیکه.
- چگل- ص. ن (چینگل- çigil): خه لکی چینگل، جوان.
- چگور- ا (چوگور- çugûr): دووتار، سازتیکه پتر له ناو گوندییاندا باوه.
- چگونه- (چینگونه- çigûne): چۆنی، چتۆ.
- چل- ا (چیل- çil): چل، دوو جارارن بیست.
- چل- ا (چهل- çel): بهر به سست، بهر به سستیک که به دارو بهردو خاک له بهر ناو دروست کرابی.
- چل- ا. ص (چیل- çil): ئه سپتیک که دهستی راست و لاقی چه پی سپی بی.
- چل- ص (چیل- çil): کهم ناوه ز، گیل، که ودهن، شیت.
- چلاس- ص (چیللاس- çilas): چلپس، نهوسن، چهوره.
- چلاغ- ص (چولاغ- çulax): له ننگ، شهل.
- چلاتندن- مص. م (چه لاندن- çelanden): گوشین.
- چلاتنده- ا. ف (چه لاندن- çelanende): کهسی که ناوی شتی بگری، شتی بگوشیت، گوشینهر.
- چلاو- ا (چیلاو- çilaw): پلاو.
- چلب- ا (چه لهب- çeleb): سنج.
- چلب- ا (چه لهب- çeleb): ئاژاوه، ههراوه ننگامه، فیتنه و ئاشوب.
- چل بسم الله- ا. مر (چیل بیسمیل لاه- çil bismil lah): چل بیسمیلا، چل پارچه بوله که ی مس بیان زیو یان ئالتون که وشه ی نایه تی قورئان و بیسمیلا له سه ر

چلغوز - (چه لغوز - çelxûz): ريقنه، جيقنه.

چلغوزه - ا. مر (چيللغوزه - çilxûze): بهری درهختی سنۆیه، بوندق، فستق.

چلفتی - ص. عا (چولوفتی - çuluftî): گیتل، بیتکاره، هیج له بارانه بوو، دهست و پی سپی.

چلک - (چولهک - çulek): کلافه ناوریشم، گلۆله بهن، پهت.

چلک - (چیلک - çilk): که وگیر.

چل کلید - ا. مر (چیل کلید - çil kilîd): جامیکی کانزاییه که به دهوراو دهوریدا دوعا هه لکه نراوه، چل پارچه کانزای کلیل ئاسای به قهراخه وه کراوه و پری له ئاو دهکهن و دهیدهن به نه خووش که بیخواته وه یان دهیریژن به سه ریا تا چاک بیسته وه. هه ندی جار بو کردنه وهی بهختی کچان دهیبهن بو گهرماوو به و جامه ئاوی به سه ردا دهکهن.

چلم - (چه له م - çelem): توی فه ره نگی.

چلم - (چیلیم - çilim): جـۆره نیرگه له به که.

چلمله - ا. ص (چه له له - çelmele): خوړایی، مفت.

چلنگر - ا. ص (چیلینگهر - çilinger): قفل و کللساز.

چلو - (چيله و - çilew): پلاوی برنج.

چلوار - (چیلشار - çilvar): که تان، جۆره قوماشیکی سپی ته که کراس و بیجامه ی لی دروست دهکهن.

چلونک - (چه لونه ک - çelûnek): برک، برکی کاله ک و شوتی و نهو شتانه،

نه خش کرابی و بکری به رسته وه و له ملی مندال بکری بو سه لامه تی و چاوه زار.

چلبه - ا. ص (چولبوله - çulbule): په له پهل و نیگه رانی، به خشیشی شاعیر.

چل بند - ا. مر (چیل بهند - çil bend): جۆره جلیکی تاییه تی سه ماچیا نه.

چلبی - ا. ق (چه له بی - çelebî): سه روه، نازناویکه له کۆناو له زمانی تورکی عوسمانی دا به زانایان و نه دیبان و سازادان گوتراوه.

چلپاسه - (چه لپاسه - çelpase): مارمیله که.

چلپ چلپ - (چیلپ چیلپ - çilp çilp): شلپه شلپ، شلپه شلپی ئاو.

چلپک - (چه لپه ک - çelpek): چنگال.

چل تاج - ص. مر (چیل تاج - çiltac): که له شیری پۆنه پان و گه و ره.

چل تکه - ا. مـ (چیل تیکه که - çil tikke): پارچه یان پۆشاکیک که له سه ره پارچه ی ره نگا و ره نگ دروست کرابی.

چلتوک - (چه لتوک - çeltûk): چه لتوک، برنجی نه کوتراو.

چلچیراغ - (چیلچیراغ - çilçirax): چلچرا، ثوره یا، په روین.

چلچله - (چیل چيله - çilçile): په ره سیله که، پرسیله ک.

چلچلی - ا. مص (چیلچیلی - çilçilî): هه وه سه بازی و خووشگوزه رانی و راباردن، به تاییه تی له چل سالیدا.

چلر - (چيله ر - çiler): جـۆره درهختیکه.

چلش - (چولوش - çulus): ترشوکه.

پنجی بیستان.

چله - ا(چیلله - çille): ده زوی بادراو، ژتی که وان.

چله - ا(چیلله - çille): چله، چله ی له دایک بوون، چله ی مردن، چله ی زستان و

چله بری - ا.مص(چیلله بوری - çille bûrî): چله بری.

چله تابستان - ا. مر(چیلله ی تابستان - çilley tabistan): چله ی هاوین، چل رۆژی یه که می هاوین و وه رزی هه ره تی گه رما.

چله زمستان - ا. مر(چیلله ی زه میستان - çilley zemistan): چله ی زستان.

چله گرفت - مص. ل(چیلله گیریفته ن - çille giriften): چله گرتن، ری و ره سمی چله ی مه رگی که سیک.

چله نشستان - مص. ل(چیلله نیشه سته ن - çille nişesten): چله نشینی به مه به سته ی عیبادت و تاعه تی خوا.

چله نشین - ص. فا(چیلله نشین - çille nişîn): چله نشین، که سه ی له چله خانه دانیشیت و خواپه رستی بکات، چله کیش.

چلیپا - ا(چلیپا - çelîpa): سه لیب، خاچ، چلیپا.

چلیپائیان - ا(چلیپائیان - çelîpa'îyan): سه لیبیان، جۆره رووه کیکه که گوله کانی چوار په ره و به شیوه خاچه وه کو گولی شه و بو.

چلیپاوش - ص. مر(چلیپا قه ش - çelîpaveş): خاچ ئاسا، وه کو خاچ.

چلیک - ا(چلیک - çilîk): به رمیل،

جلیکانه.

چلیم - ا(چیلیم - çilîm): جۆره نیرگه له به که، قلیانی ئاوی.

چلینگر - ا. ص(چیلینگه ر - çilînger): قفل و کللساز، وه ستای قفل و کلیلان.

چم - ا(چه م - çem): رۆبینی به لارو له نجه، نازو خۆنواندن.

چم - ا(چه م - çem): ئاماده، ساز، ته یار. **چم** - ا(چه م - çem): مانا، شه رح و شرۆقه، جه وه هری قسه.

چماق - ا. ت(چوماغ - çumax): گورز، چۆماغ، گوپال، دارده سته ی گه وره و ئه ستور. **چمان** - ص. فا(چه مان - çeman):

خه رامان، رۆبینی به لارو له نجه. **چمان** - ا(چه مان - çeman): پیاله، جام، کوله که ی شه راب، هه ر شتی شه رابی تیا بخوریته وه.

چمان - ا(چه مان - çeman): چیمه ن، سه وه زار، میرگ.

چماندن - مص. م(چه مانده ن - çemanden): به لاروله نجه رۆبیشتن.

چمانه - ا(چه مانه - çemane): گیانله بهر، زینده وه ر.

چمانه - ا(چه مانه - çemane): سوراحی، پیاله ی شه راب، کودی شه راب تی کردن.

چمانی - ص. ن(چه مانی - çemanî): ساقی، به له نجه ولار، مه یگتیر.

چمانیدن - مص. م(چه مانیده ن - çemanîden): به لاروله نجه رۆبیشتن.

چمباتمه - ا(چومباتمه - çumbatme): دانیشتن به چیچکانه وه، توته کان،

- سهرتوتک، سهرچنچک.
چمپا - (چمپا - cempa): جۆره برنجیکه، برنجی گرده.
چمچاچ - ص (چم چاچ - çemçaç): چه ماوه، خوار، قه مور، پشت کۆم، کوور، قه مبور.
چمچاره - (چیم چاره - çimçare): جوینه.
چمچم - (چومچوم - çumçum): کلاشی په روئین، کلاشی هورامی.
چمچم - (چوم چوم - çumçum): سم، سمی و لاخ.
چمچم - (چم چم - çemçem): لاروله نجه.
چمچمه - (چوم چومه - çumçume): دهنگی پیتی مـرۆڤت بیان چوارپتی له روئیشتنا.
چمچه - (چمچه - çemçe): که وگیر، مراک، که وچکی گه وره، نه سکوی.
چمخال - (چم خال - çemxal): جۆره تفه نگیکی کۆنه، تفه نگیان ده مانجهی سهرتۆپ.
چمدان - (چمه دان - çemedan): جانتا.
چمش - (چممش - çemş): چاو.
چمش - ا. مص (چمیش - çemiş): چه مانه وه، ری کردن به نازو عیشو وه.
چمکانی - (چیمکانی - çimkanî): جۆره دره ختیکیه.
چمن - (چمه من - çemen): چیمه ن، میترگ، سه وزه زار.
چمن ارا - ص. فا (چمه من ارا - çemen ara): چیمه ن ارا، که سی که خزه تی چیمه ن بکات، باخه وان.
چمن افروز - ص. فا (چمه من نه افروز - çemen efrûz): گولیک که ره ونه ق به چیمه ن و میترگان بدا.
چمن پیرا - ص. فا (چمه من پیرا - çemen pîra): باخه وان.
چمنزار - ا. مـر (چمه من زار - çemenzar): میترگوزار.
چمنی - ص. ن (چمه منی - çemenî): به ره نگی چیمه ن، ههر شتی سه وز بی وه کو چیمه ن.
چموش - ص (چمه موش - çemûş): چه مووش، تۆسن.
چمییدن - مص. ل (چمه مییدن - çemîden): به لاروله نجه روئین.
چمند - ا. فا (چمه منده - çemende): که سی به لاروله نجه بروات.
چمیده - ا. مف (چمه میده - çemîde): چه ماوه، به لارو له نجه.
چمین - (چمه مین - çemîn): میز، پیسی، سه رگین.
چناچن - (چنه ناچن - çenacen): دهنگی هاویشتنی تیری یهک له دوی یهک به که وان.
چنار - (چینار - çinar): دره ختی چنار.
چنان - ق (چونان - çunan): به و جۆره، وه کو نه وه، تاوها.
چنانچون - ق (چونان چون - çunançûn): به و شتیه یه، هه مانجۆر.
چنانچه - ق (چونان چیه - çunan çih): وه کو نه وه، ههر کاتی.
چنانکه - ق (چونان کی - çunan ki): به جۆری که، به و جۆره ی که.

- چنبر** - (چه نبر - çenber): بازنه، ئه لقه، که مەه ی دەف، چه مەرە.
- چنبر زدن** - مص. ل (چه نبر زه دهن - çenber zeden): په پکه خواردن.
- چنبر مینا** - ا. مر (چه نبری مینا - çenberî mîna): ئاسمان.
- چنبره** - ص (چه نبره - çenbere): بازنه یی، بازنه ئاسا، چه مەرە.
- چنبرین** - ص. ن (چه نبرین - çenberîn): بازنه یی.
- چنیک** - (چونبکه - çunbek): چیچکان.
- چنبه** - ص (چونبه - çunbe): گۆپال، زه لام و قه له و.
- چنته** - (چه نته - çente): هه گبه، توره که، توتیشه به ره.
- چند** - ق (چه ند - çend): چهن، چهن د.
- چندال** - ا. ص (چه ندال - çendal): که ناس، کوچمه مال.
- چنداوول** - (چه نداقول - çendavul): چریک، خه لکانیک که له له شکر کیشیدا له دوا ی له شکر یان هه ره که ت بکه ن.
- چندبر** - (چه ندبر - çendber): چهن د لا.
- چندر** - (چون دهر - çunder): چه وه نهر.
- چندش** - ا. مص (چه ندیش - çendiş): قیتره اتنه وه، دل تیک هه له اتن.
- چندضلعی** - ا. مر (چه ند زبلی - çend zil'î): چهن د لایی.
- چندل** - (چه ندل - çendel): جوره دره ختیکه، سه ندل، قاپ قاپ.
- چندن** - (چه ندن - çenden): جوره دره ختیکه، سه ندل، قاپ قاپ.
- چنگ** - (چه نگ - çeng): چنگ.
- چنگ** - ا. ص (چه نگ - çeng): چه ماوه، قولاپ.
- چنگ** - (چه نگ - çeng): چه نگ، جوره ئامپرتیکی موسیقایه.
- چنگ** - (چینگ - çing): دهنووک، دهنوکی بالداران.
- چنگار** - (چه نگار - çengar): شیربه نجه، قرژال.
- چنگال** - (چه نگال - çengal): چنگال، چنگ.
- چنگال خوست** - ا. مر (چه نگال خوست - çengal xûst): چنگال، نانه ولای رۆن، نان تیشوی رۆن.
- چنگالی** - (چه نگالی - çengalî): چنگال، نان تیشوی رۆن و شه کر.
- چنگ پشت** - ص. مر (چه نگ پشت - çeng puşt): قه مهور، کۆم، قه مهور.
- چنگک** - (چه نگهک - çengek): قولاپ.
- چنگل** - (چه نگه ل - çengel): چنگ، چنگک.
- چنگلاهی** - (چه نگ لاهی - çenglahî): کۆلاره، بالنده یه کی جوجگ خوره.
- چنگلوک** - ص (چه نگلوک - çenglûk): چوارچنگوله، که سی که په نچه ی دهست و پیی خوارو خراپ بی.
- چنگله** - (چه نگوله - çengule): چنگوله.
- چنگ مریم** - ا. مر (چه نگ مریم - çengi meryem): چنگ مریم، جوره گیایه کی بۆن خوشه.
- چنگوک** - ص (چه نگوک - çengûk): چنگوک

- چنگۆله. چنگولک- ص (چهنگولهک-
 çengûlek): چنگۆله.
 چنگی- ا. ص (چهنگی- çengî):
 چهنگ زهن.
 چنو- مر (چونو- çunû): وهکو ئهو، چون
 ئهو.
 چنودپل- ا. مر (چین قسه د پول-
 çin ved pul): پردی سیرات.
 چنه- ا (چینه- çine): چینه، ئهو
 دانه ویله یه ی که مریشک له زهوی
 هه لیده گرتته وه.
 چنه- ا (چه نه- çene): چه ناگه.
 چنیدن- مص. م (چینیده ن- çinîden):
 چنین، گۆل چنین، میوه چنینه وه.
 چنیده- ا. مف (چنیده- çinîde):
 چنراو.
 چنین- ق (چونین- çunîn): به مجۆره،
 وهکو ئه مه.
 چو- ق (چو- çû): وهک، کات.
 چوب- ا (چوب- çûb): دار.
 چوب بست- ا. مر (چوب به ست-
 çûb best): ئه سکه له، که پری میو،
 دار به ست، قایمه میتو.
 چوب پا- ا. مر (چوب پا- çûb pa):
 دار شه ق.
 چوب پنبه- ا. مر (چوب په نبه-
 çûb penbe): ته په دۆر.
 چوبخوارک- ا. مر (چوب خارهک-
 çûb xarek): خۆره، مۆریکه.
 چوبدار- ا. ص (چوبدار- çûbdar):
 چیتوار، چیتودار.
 چوبدانه- ا. مر (چوب دانه-
- çûbdane): دره ختیکی درکاوییه،
 سونجو.
 چوبدست- ا. مر (چوب ده ست-
 çûbdest): دار ده ست، دارعه سا.
 چوبدنگ- ا. مر (چوب ده نگ-
 çûbdeng): دنگ.
 چوب رخت- ا. مر (چوب ره خت-
 çûb rext): چاکلا، عه لاگه ی جل.
 چوب زدن- مص. م (چوب زه ده ن-
 çûbzeden): دارکاری کردن، هه راج
 کردنی شت.
 چوبزن- ص. فا (چوب زه ن- çûbzen):
 داروه شتین.
 چوبک- ا (چوبه ک- çûbek): چۆغان،
 داری ده هۆل کوتین.
 چوبک- ا (چوبه ک- çûbek): داری
 بچوک، داری ده هۆل کوتان.
 چوبکاری- ا. مص (چوبکاری-
 çûbkarî): دارکاری، سه رزه نشت کردن.
 چوبک اشنان- ا. مر (چوبه ک ئوشنان-
 çûbek ‘uşnan): چۆغان، ئه سپوون.
 چوبک زن- ص. فا (چوبه ک زه ن-
 çûbek zen): ده هۆل ژهن.
 چوبکش- ا. مر (چوبکه ش- çûbkeş):
 ئامپیری که بۆ بژارکردنی ده نکى په موله
 په مو.
 چوبکی- ا. ص (چوبه کی- çûbekî):
 ده هۆل ژهن.
 چوبکین- ا (چوبه کین- çûbekîn):
 ئامپیری په مووشیکردنه وه و بژارکردنی
 ده نکه که ی، جیکنه، چیکه نه.
 چوب گز- ا. مر (چوب گه ز- çûbgez):
 داریکی باریکی نیوگه زییه بۆ پیتوانی

- کوتال. **چوبینه** - ص. ن (چوبینه - çûbine): کاروانه، جوړه مه‌لیکه. **چوبه** - ا (چوبه - çûbe): تیرۆک، تیر، قامچی. **چوبین** - ص. ن (چوبین - çûbîn): دارین. **چوبینه** - ا (چوبینه - çûbine): جوړه مه‌لیکه به قه‌د مریشکی و ده‌نووی دریتزه، کاروانه. **چویان** - ا. ص (چویان - çûpan): شوان، شقان. **چوچونچه** - ا (چوچونچه - çûçûnce): بلوری، قوماشیکی ناسکی سپییه جلی هاوینه‌ی لی دروست ده‌کریت. **چوخا** - ا (چوخا - çûxa): چوغه. **چوخییدن** - مص. ل (چوخییدن - çûxîden): خزین، نوچدان، شه‌رکردن. **چور** - ا (چور - çûr): قرقاول، جوړه ته‌یریکه. **چوزه** - ا (چوزه - çûze): جوجک، جووجه‌له. **چوشک** - ا (چوشک - çûşek): کوزه‌ی لوله‌دار، لوله‌ینه، مه‌سینه‌ی سواله‌ت. **چوشیدن** - مص. م (چوشیدن - çûşîdn): مژین. **چوک** - ا (چوک - çûk): تاق تاقکه‌ره. **چوک** - ا (چوک - çûk): کیر. **چوکده** - ا (چوکده - çûkde): پیتاؤ. **چوگان** - ا (چه‌وگان - çewgan): شق، قاشو، گۆچان، گالۆک، گۆپال. **چوگان باز** - ا. ص (چه‌وگان باز - çewgan baz): قاشووان. **چوگان بازی** - ا. مص (چه‌وگان بازی - çewgan bazî): ته‌راتینی قاشو بازی. **چوگک** - ا (چوگک - çûgek): جوجک، کونده‌په‌پو، بایه‌قوش. **چول** - ص (چول - çûl): چه‌ماوه، خوار. **چول** - ا. ت (چول - çûl): چۆل، بیابان. **چولگان** - ا (چوله‌گان - çûlegan): داری پاشایی، سه‌وله‌جان، دارده‌ستی پاشایی. **چوله** - ص (چه‌وله - çewle): که‌چ، خوار، چه‌ماوه. **چون** - ق (چون - çûn): وه‌ک، کاتی، چونکه، چۆن؟ **چون** - ا (چون - çûn): جه‌نجه‌ر. **چونتور** - ا (چونتور - çûntûr): جوړه رووه‌کیتکه. **چونه** - ا (چونه - çûne): گونک، شونگه. **چه** - ص (چی - çî): پیتی په‌یوه‌ندییه. **چه** - ح (چه - çe): ئامرازی بچوک کردنه‌وه‌یه وه‌ک: باغ = باخچه. **چه** - ا (چه‌ه - çeh): سوکه‌له‌ی (چاه) ه، بیر. **چار** - ا (چه‌هار - çehar): چوار، چار. **چار اخر** - ا. مر (چه‌هار ئاخور - çehar axur): ئاو، ئاگر، با، خاک. **چار اخشیج** - ا. مر (چه‌هار ئاخشیج - çehar axşîc): چوار ره‌گه‌زی: ئاو، ئاگر، با، خاک. **چاراس** - ا. مر (چه‌هارئاس - çehar as): چوار ئاس. **چاراراین** - ا. مر (چه‌هار ئایین - çehar ayîn): چوار مه‌زه‌ب، چوار

مه زهبي سونيان: حه نه في، مالكي، شافعي، حه نه لي. **چهاراين** - ا. مر (چه هار ئايين - çehar ayîn): خيوه تي گه وري چوار گۆشه. **چهارايننه** - ا. مر (چه هار ئايينه - çehar ayîne): جۆره جل و بهرگيكي كۆني جهنگييه. **چهارابرو** - ا. مر (چه هار ئه برو - çehar ebrû): كورتيك كه تازه خه تي دابي. **چهاراركان** - ا. مر (چه هار ئه ركان - çehar erkan): چوارنكال، چوارلا، رۆژه لآت، رۆژئاوا، باكور، باشور. **چهاربالش** - ا. مر (چه هار باليش - çehar baliş): چوار باليف، تهخت، كورسي، چوارنكال. **چهاربر** - ا. مر (چه هار بهر - çehar ber): چوار بهر، چوار گۆشه. **چهاربند** - ا. مر (چه هار بهند - çehar bend): چوار جومگه، ههردوو ئانيشك و ههردوو ئه ژئو. **چهاربندی** - ا. مر (چه هار بهندي - çehar bendî): توره كه، كۆله پشتي. **چهاربيخ** - ا. مر (چه هار بيخ - çehar bîx): چوار ره گه زي: ئاو، ئاگر، با، خاك، چوار سروشت. **چهارپا** - ا. مر (چه هار پا - çeharpa): چوار پي، ولاخ. **چهارپاره** - ا. مر (چه هار پاره - çehar pare): چه قه وانه، جۆره سه مايه كي كۆنه، جۆره گولله يه كي تفهنگه. **چهارپايه** - ا. مر (چه هار پايه - çehar paye): كورسي بچووك، ته پلهك، چوار پايه. **چهارپهلو** - ا. مر (چه هار په هلو - çehar pehlû): چوار پالوو، تۆكمه، قه لّه و، زگ زل، ورگن، ته پالدان. **چهارتخم** - ا. مر (چه هار توخم - çehar tuxm): جۆره ده رمانيكه بۆ كۆكه و نازاري سينگ. **چهارتكبير** - ا. مر (چه هار ته كبير - çehar tekbîr): تهرك كردني دنيا، نوڙي مردوو. **چهارجری** - ا. مر (چه هار جوی - çehar cûy): چوار رووباري به هه شته گوايه ئاوي سازگارو ههنگوين و شيرومه ي پيدا ده روات. **چهارجهت** - ا. مر (چه هار جي ههت - çehar cihet): چوارنكال: رۆژه لآت، رۆژئاوا، باكور، باشور. **چهارچرخه** - ا. مر (چه هار چه رخه - çehar çerxe): گاليسكه ي چوار تايه. **چهارچوب** - ا. مر (چه هار چوب - çehar çûb): چوار چيويه. **چهارده** - ا. مر (چه هار دهه - çehardeh): چوارده. **چهارده معصوم** - ا. مر (چه هار ده مه ئسوم - çehardeh me'sûm): پيغه مبه رو فاتيمه ي كچي و دوازه ئيمامي شيعه يان. **چهارديواری** - ا. مر (چه هار دي قاري - çehar dîvarî): چوار ديواري، مال. **چهارراه** - ا. مر (چه هار راه - çehar rah): چوار رتيان. **چهارزانو** - ا. مر (چه هار زانو - çehar zanû): چوار مشقعي،

مه زهبي سونيان: حه نه في، مالكي، شافعي، حه نه لي. **چهاراين** - ا. مر (چه هار ئايين - çehar ayîn): خيوه تي گه وري چوار گۆشه. **چهارايننه** - ا. مر (چه هار ئايينه - çehar ayîne): جۆره جل و بهرگيكي كۆني جهنگييه. **چهارابرو** - ا. مر (چه هار ئه برو - çehar ebrû): كورتيك كه تازه خه تي دابي. **چهاراركان** - ا. مر (چه هار ئه ركان - çehar erkan): چوارنكال، چوارلا، رۆژه لآت، رۆژئاوا، باكور، باشور. **چهاربالش** - ا. مر (چه هار باليش - çehar baliş): چوار باليف، تهخت، كورسي، چوارنكال. **چهاربر** - ا. مر (چه هار بهر - çehar ber): چوار بهر، چوار گۆشه. **چهاربند** - ا. مر (چه هار بهند - çehar bend): چوار جومگه، ههردوو ئانيشك و ههردوو ئه ژئو. **چهاربندی** - ا. مر (چه هار بهندي - çehar bendî): توره كه، كۆله پشتي. **چهاربيخ** - ا. مر (چه هار بيخ - çehar bîx): چوار ره گه زي: ئاو، ئاگر، با، خاك، چوار سروشت. **چهارپا** - ا. مر (چه هار پا - çeharpa): چوار پي، ولاخ. **چهارپاره** - ا. مر (چه هار پاره - çehar pare): چه قه وانه، جۆره سه مايه كي كۆنه، جۆره گولله يه كي تفهنگه. **چهارپايه** - ا. مر (چه هار پايه - çehar paye): كورسي بچووك، ته پلهك، چوار پايه.

چوارمه شقی. **چهار سمت** - ا. مر (چه هار سه مت - çehar semt): چوارلا، چوارنکال، سهر، خوار، چه پ، راست. **چهار سو** - ا. مر (چه هار سو - çehar sù): چوار ری، چوار ری میان بازار. **چهار سوق** - ا. مر (چه هار سوغ - çehar sùx): دنیا، چوار ریانی نیوان بازار. **چهار شاخ** - ا. مر (چه هار شاخ - çehar şax): شنه. **چهار شانه** - ص. مر (چه هار شانه - çehar şane): چوار شانه، کته و قه له و، توکمه. **چهار شنبه** - ا. مر (چه هار شنبه - çehar şenbe): چوار شنبه. **چهار شنبه سوری** - ا. مر (چه هار شنبه سوری - çehar şenbe sùrî): چوار شنبه سوری، جوړه جه ژنیکه. **چهار صد** - ا. مر (چه هار سه د - çehar sed): چوار سه د. **چهار ضرب** - ا. مر (چه هار زه رب - çehar zerb): جوړه ساز ژه نینیکه. **چهار ضلعی** - ا. مر (چه هار زیلعی - çehar zil'î): چوارلا. **چهار طاق** - ا. مر (چه هار طاغ - çehar tax): جوړه خیوه تیکی چوار گوشه یه. گومه ز یان میچی له سهر چوار پایه روناو. **چهار طبع** - ا. مر (چه هار تبع - çehar teb'): چوار سروشت، گرمی و ساردی و وشکی و ته ری. **چهار عمل اصلی** - ا. مر (چه هار نه مه لی - çehar emelî eslî): نه سلی - کؤکردنه وه، لی دهره یان، لیتکدان، دابه شکردن. **چهار عنصر** - ا. مر (چه هار ئونسور - çehar 'unsûr): چوار سروشت، چوار ره گه زی: ناو، ناگر، با، خاک. **چهار فصل** - ا. مر (چه هار فه سل - çehar fesl): چوار وه رزی سال: به هار، هاوین، پایز، زستان. **چهار قب** - ا. مر (چه هار غه ب - çehar xeb): جوړه جلیک بووه که له کؤنا پاشایانی ئیرانی و توران له به ریان ده کرد. **چهار قل** - ا. مر (چه هار غول - çehar xul): چوار سوره تی قورثانی پیروزن که ههر یه کتیکیان به وشه ی (قل) ده ست پیده کات: (قل هو الله، قل اعوذ برب الفلق، قل اعوذ برب الناس، قل یا ایها الکافرون). **چهار گامه** - ا. مر (چه هار گامه - çehar game): نه سپی خوشبهن، نه سپی ره هوان، ره هوال، خوشپو. **چهار گاه** - ا. مر (چه هار گاه - çehar gah): چوارگا، ناهه نگیکی مؤسیقییه. **چهار گل** - ا. مر (چه هار گول - çehar gul): جوړه گولی و نه وشه و په نیره ک و کوله که و نیلوفه ر بو دهرمان. **چهار گل** - ا. مر (چه هار گول - çehar gul): چوار گول، چوار گوشه. **چهار گوش** - ا. مر (چه هار گوش - çehar gûş): چوار گوشه.

چوارمه شقی. **چهار سمت** - ا. مر (چه هار سه مت - çehar semt): چوارلا، چوارنکال، سهر، خوار، چه پ، راست. **چهار سو** - ا. مر (چه هار سو - çehar sù): چوار ری، چوار ری میان بازار. **چهار سوق** - ا. مر (چه هار سوغ - çehar sùx): دنیا، چوار ریانی نیوان بازار. **چهار شاخ** - ا. مر (چه هار شاخ - çehar şax): شنه. **چهار شانه** - ص. مر (چه هار شانه - çehar şane): چوار شانه، کته و قه له و، توکمه. **چهار شنبه** - ا. مر (چه هار شنبه - çehar şenbe): چوار شنبه. **چهار شنبه سوری** - ا. مر (چه هار شنبه سوری - çehar şenbe sùrî): چوار شنبه سوری، جوړه جه ژنیکه. **چهار صد** - ا. مر (چه هار سه د - çehar sed): چوار سه د. **چهار ضرب** - ا. مر (چه هار زه رب - çehar zerb): جوړه ساز ژه نینیکه. **چهار ضلعی** - ا. مر (چه هار زیلعی - çehar zil'î): چوارلا. **چهار طاق** - ا. مر (چه هار طاغ - çehar tax): جوړه خیوه تیکی چوار گوشه یه. گومه ز یان میچی له سهر چوار پایه روناو. **چهار طبع** - ا. مر (چه هار تبع - çehar teb'): چوار سروشت، گرمی و ساردی و وشکی و ته ری.

- چهارگوشه** - ا. مر(چههارگوشه - çehar u heft): ناماژدهیه بو چوار سروشت و ههوت ههساره.
- چهارگوشی** - ا. مر(چههارگوشی - çehar gûşe): چوارگوشه، چوارقورنه.
- چهارگوشی** - ا. مر(چههارگوشی - çehar gûşî): گۆزهی چوار قولفه، سوراحی چوار قولفه.
- چهارگهر** - ا. مر(چههارگهوههر - çehar gewher): چوارسروشت، چوار جهوههری ئاو، ئاگر، با، خاک.
- چهارمادر** - ا. مر(چههارمادهر - çehar mader): چوار سروشت.
- چهارمذهب** - ا. مر(چههارمهزههه - çehar mezheb): چوار مهزههه بی سونییان: هه نه فی، مالکی، شافیعی، هه نه لی.
- چهارمضراب** - ا. مر(چههار میزراب - çehar mizrab): جوژه ئاههنگیکی مؤسیقایه.
- چهارمغز** - ا. مر(چههارمهغز - çehar mexz): کاکله گویتز و فندق و بادهم و پسته.
- چهارمرج** - ا. مر(چههارمهوج - çehar mewc): توّفان، گیژاو، گیژهنگ.
- چهارمیخ** - ا. مر(چههارمیخ - çehar mîx): چوار میخه، جوژه ئهشکه نجهیه که.
- چهارنعل** - ا. مر(چههارنهئل - çehar ne'l): چوار ناله.
- چهارنفس** - ا. مر(چههارنهفس - çehar nefş): چوارنهفس، نهفسی ئهماره، نهفسی لهوامه، نهفسی ملهمه، نهفسی مطمئنه.
- چهاروهفت** - ا. مر(چههاروههفت - çehar u heft): ناماژدهیه بو چوار سروشت و ههوت ههساره.
- چهارهنگام** - ا. مر(چههارهنگام - çehar hengam): چوار وهزهی سال.
- چهاریار** - ا. مر(چههاریار - çehar yar): چواریار، چوار خهلیفه ی راشدین.
- چهاریک** - ا. مر(چههاریهک - çehar yek): چواریهک، چارهک.
- چهچه** - ا(چهه چههه - çehçehe): چههههه، ئاوازی بولبول و ههموو مهلیکی دهنگخۆش.
- چهر** - ا(چیهر - çehr): چاره، روخسار، روو.
- چهرهپرداز** - ص. فا(چیهره پهرداز - çehre perdaz): نیگارکیش، سوهرهتگهر.
- چهل** - ا(چیهل - çihl): چل، ژماره ی چل.
- چهل بند** - ا. مر(چیهل بهند - çihl bend): چل بهند، جوژه جلیکی تاییه تی سهماچیانه.
- چهل تاج** - ص. مر(چیهل تاج - çihl tac): چل تاج، کهلهشیری پۆینه پان و گهوره.
- چهل تکه** - ا. مر(چیهل تیککه - çihl tikke): چل پارچه، پۆشاکیک که له سهره پارچه ی رهنگاو رهنگ دروست کرابی.
- چهل چراغ** - ا. مر(چیهل چیراغ - çihil çirax): چلچرا، سوهرهیا، پهروین.
- چهل صبح** - ا. مر(چیهل سووچ - çehar u heft): ناماژدهیه بو چوار سروشت و ههوت ههساره.

چیز - ا (چیز - çîz): شت، هه‌ر شتیکی بی گیان.

چیزک - ا (چیزهک - çîzek): ژیزک، شتۆکه.

چیزو - ا (چیزو - çîzû): سیخو، سوچه‌ر.

چیست - (چیست - çîst): چییه؟ نامرازی پرسیار.

چیستان - ا. مر (چیستان - çîstan): مه‌ته‌ل، تشتان، نه‌مه چییه و چی بی ده‌لین، چه‌وجه.

چیغ - ا (چیغ - çîx): چیغ، مالمان مالاوسی چیغمان جودایی.

چیلان - ا (چیلان - çîlan): شیلان، عه‌ناب.

چیلان - ا (چیلان - çîlan): ئاسنجاوی وهک قفل و کلیل و نه‌لقه‌ریزی ده‌رگاو کیردو چه‌قۆ.

چیلانگر - ا. ص (چیلانگر - çîlanger): کلیل و قفل‌ساز.

چیمکانی - ا (چیمکانی - çîmkanî): جوړه رووه‌کیکه.

چین - ا (چین - çîn): قه‌د، نوشت.

چینچیلان - ا (چینچیلان - çîn çîla): جوړه سمۆره‌یه‌که، گیانله‌به‌ریکه له سمۆره ده‌چیت و پیسته‌که‌ی زۆر به‌قیمه‌ته.

چین خوردن - مص. ل (چین خوردن - çîn xûrden): لۆچ بوون، چرچ بوون.

چین خورده - ا. مف (چین خورده - çîn xûrde): لۆچ بوو، چرچ بوو.

چین دادن - مص. م (چین دادن - çîn دادن): قه‌دکردن، قه‌دو نوشت کرن.

çihl subh: چل رۆژه‌ی تایبته‌ت به عیباده‌ت.

چهل کلید - ا. مر (چهل کلید - çihl kilîd): چل کلیل، پروانه (چل کلید).

چله - ا (چله - çihle): چله.

چی - ا (چی - çî): سوکه‌له‌ی (چیز) ه‌که ده‌کاته شت.

چی - (چی - çî): چی؟ نامرازی پرسیار.

چی - ت (چی - çî): پاشگره، ئاوه‌لناوه‌ی بکه‌ری بی دروست ده‌کسرتیت وهک: پینه‌چی.

چیاک - ا (چیاک - çîyalek): تووی فه‌رهنگی.

چیت - ا (چیت - çît): جوړه کوتالیکه، چیت.

چیتا - ا. هن (چیتا - çîta): توله پلنگ، یوز پلنگ.

چیچک - ا (چیچک - çîçek): خال.

چیدن - مص. م (چیدن - çîden): چین، چینیه‌وه‌ی میوه‌و گول و... که‌سه‌ی که میوه‌ بچنی.

چیننده - ا. فا (چیننده - çînende): میوه‌چنه‌وه.

چیده - ا. مف (چیده - çîde): گول یان میوه‌ی چنراو، هه‌لپژارده.

چیر - ص (چیر - çîr): زال، سه‌رکه‌وتوو.

چیره - ص (چیره - çîre): زال، دلاوه‌ر، بالاده‌ست.

چیره - ا (چیره - çîre): میزه‌ر، ده‌رسۆک، شاشک.

چیره‌دست - ص. مر (چیره‌دست - çîre dest): کارامه، لپه‌اتوو، هونه‌رمه‌ند، ده‌ست ره‌نگین، بالا ده‌ست.

- چیندار** - ص. مر (چین دار - çîndar):
چیندار.
- چینود** - ا (چین قهه د - çînvêd): پردی
سیرات.
- چینه** - ا (چینه - çîne): چینه،
چینه کردنی مریشک.
- چینه** - ا (چینه - çîne): موره، چینه
دیواری قور.
- چینه** - ا (چینه - çîne): چین، توئیز.
- چینه دان** - ا. مر (چینه دان - çîne dan):
چیکلدانه ی مریشک.
- چینه شناسی** - ا. مص (چینه شناسی -
çîne şinasî): جیولوجی.
- چینی** - ص. ن (چینی - çînî): خه لکی
چین، ده ستکردی چین.
- چینی** - ا (چینی - çînî): قاپی چینی،
فه خووری، جوړه سواله تیکی زور باشه.

ح

ح - حر (ح- H):

پیتی هه شته می ئه لیفبای فارسییه به (ها) ده خوینریتته وه، به حه ساوی ئه بجه د ده کاته (۸). ئه م پیتته له وشه بین ره سه نی فارسییدا به دی ناکریت، تاییه ته به و وشانه ی که له عه ره بییه وه وه رگیراون.

حائر - ا. فا. ع (هائیر - hair): سه رسام، سه رگه ردان، حه یرماو، واق و یرماو، داماو، سه رگه شته.

حائر - ا. ع (هائیر - ha'ir): شوینی کوپوونه وه ی ئاو، گۆلوی باران.

حائره - ا. فا. ع (هائیره - ha'ire): ژنی سه رگه ردان، حه یرماو، سه رسام، سه رگه شته، داماو.

حائری - ص. ن. ع (هائیری - ha'iri): شوینی مه زاری حه زه ته ی حوسپین.

حائز - ا. فا. ع (هائیز - ha'iz): دارا، وه ده ست هینهر، خودان.

حائض - ا. فا. ع (هائیز - ha'iz): ژنی حه یزار، بی نویت.

حائط - ا. ع (هائیت - ha'it): دیوار.

حائک - ا. فا. ع (هائیک - ha'ik): جۆلا، شالباف.

حائیل - ص. ع (هائیل - ha'il): به ره له لست، نه زۆک، ره نگ گۆراو.

حایس - ا. فا. ع (هاییس - habis): چه پسکه ر.

حابط - ا. فا. ع (هابیت - habit): به تال، فاسید.

حابل - ص. ع (هابیل - habil): جادوگر، سیحریاز، تان، رایهل، راوچی، داونه ره وه.

حاتم - ص. ع (هاتیم - hatim): داوهر، قازی، حاکم، قه له ره ش، ناوی کابرایه کی سه ر به تیره ی ته ی بووه که له دلایوی و جوامیری و پیاو ته ی دا به ناوبانگ بووه وه ده وریره ی سه ده ی شه شه می زاینی دا ژیاوه.

حاج - ا. فا (هاج - hac): که سه ی که حه جی کردبی، حاجی، که سه یک زیاره ته ی مائی خوی له مه که کردبی.

حاجات - ا. ع (هاجات - hacat): پیداو بیستیان.

تا دواى ناههنگین نه ورؤز به ئه داو ئه توارو
گؤرانى خه لکى شاد بکاو بیئیتته پیکه نین.
حاجى لک لک - ا. مر (هاجى لک لک -
lacî lek lek): حاجى له ق له ق،
بالنده یه کى دهنوک و لاق دریتزه.
حاجیه - ص (هاجییه - hacîye):
نافره تی حه جکردوو.
حاد - ص. ع (هاد - had): تون و تفت،
تیژ، برنده.
حادث - ا. فا. ع (هادیس - hadis):
تازه داهاتوو، نؤیاو.
حادثات - ا. ع (هادیسات - hadisat):
پیشھاتان، رووداوان، قه وماوان.
حادثه - ا. فا. ع (هادیسه - hadise):
نؤیه ره، نؤیاو، تازه داهاتوو، رووداو، به لا،
پیشھات.
حادثه جو - ص. فا. ع (هادیسه جو -
hadise cû): سه رکیش، چاو نه ترس،
سه ره به گؤیه ننگ، که سه ی که عه ودالی
رووداوی تازه یه، جه ره به زه.
حادثه زای - ص. فا. ع (حادیسه زای -
hadise zay): رووداو خولقین.
حاده - ص. ع (هادده - hadde): تون،
توند، تیژ.
حادی - ص. فا. ع (هادی - hadî):
وشتره وان، که سیتک که به دهم گؤرانى و
ناوازه وه وشتان پرانى.
حاذق - ا. فا. ع (هازیغ - hazix):
کارامه، لیھاتوو، زیره ک، شاره زا.
حار - ص. ع (هار - har): گهرم.
حارث - ا. فا. ع (هاریس - haris):
جووتیار، وه رزیر، جووتیر، جووتکار،
جوت به ند.

حاجب - ا. ص. ع (هاجیب - hacib):
برؤ، دهرگاوان، په رده داری باره گای پاشا،
به ره له ست، له زانستی جوانکاریدا به و
وشه یه ده لئین که به ره له قافییه ی نه سلی
دوو باره ده بیته وه.
حاجب ماوراء - (هاجیبی ماقه را -
hacibi mavera): هه ر شتیک له و
دیوبیه وه هیچ نه بیئرئ.
حاجت - ا. ع (هاجهت - hacet):
زه روره ت، پیوستی، ئومید، ئاره زوو.
حاجت روا - ص. مر. ع (هاجهت ره قا -
hacet reva): نه وه ی پیوستی
جیبه جئ کرابئ.
حاجتمند - ص. مر. ع (هاجهت مه ند -
hacet mend): حه وجه مه ند، ئحتیاج.
حاجتومند - ص. مر (هاجهتومه ند -
hacetû mend): حه وجه مه ند،
ئحتیاج، چاو له ده ست.
حاجر - ا. فا. ع (هاجیر - hacir):
به ره له ست، زه وییه ک ناوه ندی چال و
ده روه ریه ری به رزبئ.
حاجز - ا. فا. ع (هاجیز - haciz):
له مپه ر، ته گه ره، کؤسپ.
حاجم - ا. فا. ع (هاجیم - hacim):
خوین به رده ر، حه جامات کیش.
حاجه - ا. فا. ع (هاجه - hace): ژنی که
زیاره تی کابه ی کردبئ.
حاجی - ص. فا (هاجی - hacî): که سیتک
چوو بیته حه ج، حاجی.
حاجی فیروز - ا. مر. ع. فا (هاجی
firuz - hacî firûz): لیبؤک، که سیتک
که ده موچاوی خؤی ره ش و جلی سور له به ر
بکات و به چه ند رؤژتیک به ره له نه ورؤزو

حاشیه - ا.ع (هاشیییه - haşîye):
 پهراویز، پهراویزی جل، کتیب، دست و
 پیوه ندو که سوکار.
حاشیه بندی - ا.مص - ع.فا (هاشیییه
 بهندی - haşîye bendî): پهراویز
 دروست کردن، گوئکاری چوار دوری
 باخچه.
حاشیه دار - ص.مر - ع.فا (هاشیییه دار -
 haşîye dar): پهراویز دار.
حاشیه دوزی - ا.مص - ع.فا (هاشیییه
 دوزی - haşîye dûzî): پهراویز پیوه
 درونی جل و شتی له و بابه ته.
حاشیه نشین - ص.فا (هاشیییه نشین -
 haşîye nişîn): که نارهنشین، که سیتک
 که له قهراخی مه جلسیه وه دانیشیت.
حاشیه نویس - ص.فا (هاشیییه نویس -
 haşîye nuvîs): حاشیییه نووس،
 پهراویز نووس، که سیتک که پهراویز بو
 کتیبیک بنووسیت و ماناو ددهسته واژه کانی
 روون بکاته وه.
حاصد - ا.فا - ع (هاسید - hasid):
 دروینه وان، دره وکهر.
حاصر - ا.فا - ع (هاسیر - hasir): ههر
 شتی بیتته کۆسپ، ژمیربار.
حاصل - ا.فا - ع (هاسیل - hasil):
 بهروبووم، سوود، نه نجام، به دست هاتوو،
 دهرامه ت.
حاصل جمع - ا.مر (هاسیلی جمعی -
 hasili cem'): نه نجامی کوگردنه وه دی
 دوو ژماره یان زیاتر.
حاصلخیز - ص.مر (هاسیل خیز -
 hasil xîz): زهوی به پیت، به
 بهروبووم.

حارس - ا.فا - ع (هاریس - haris):
 پاسه وان، ههره س، نیگابان.
حاره - ص.ع (هاره - hare): گهرم.
حازم - ا.فا - ع (هازیم - hazim):
 هوشیار، به حهزم، دورته ندیش، دوورین.
حازی - ص.ع (هازی - hazî): فالگره وه،
 دهستگره وه، که سی زور شاره زاله
 کاریکدا.
حاس - ا.فا - ع (حاس - had):
 ههستیار، ههستکهر.
حاسب - ا.فا - ع (حاسیب - hasib):
 ژمیربار، حیسابزان.
حاسد - ا.فا - ع (هاسید - hasid):
 هه سود، ئیره بی بهر.
حاسر - ا.فا - ع (هاسیر - hasir):
 سه رکۆت، سه رروت، ژنی سفور،
 دوئیلکاری بی خوده و زری.
حاسه - ا.فا - ع (هاسه - hase): ههست،
 ههر به کیک له پینج ههسته هی دیتن،
 بیستن، بۆنکردن، چه شتن، لیسوین.
حاشا - ق.ع (هاشا - haşa): حاشا،
 ههرگیز، نه خیر، نا.
حاشاک - ق.ع (هاشاک - haşak):
 دوور له تو، حاشا له تو.
حاشالک - ق.ع (هاشالهک -
 haşalek): دوور له تو.
حاشالله - ع (هاشالیلا -
 haşa lillah): په نا به خوا.
حاشاوکلا - ع (هاشاقه که للا -
 haşa vekella): به هیچ جوړی نه،
 ههرگیز.
حاش لله - ع (هاش لیلا -
 haşe lillah): په نا به خوا.

- حاصل ضرب** - ا.مر(هاسیلی زهر ب) -
 (hasili zerb): ته نجامی لیکدانی دوو
 ژماره یان زیاتر.
- حاصل کلام** - ا.مر(هاسیلی که لام) -
 (hasili kelam): خولاسه ی که لام،
 پوخته ی قسه.
- حاصل مصدر** - ا.مر(هاسیلی مه سده ر) -
 (hasili mesder): وشه یه که که مانای
 چاووگ بدات وهک: به دی، چاکی.
- حاصله** - ا.فا - ع(هاسیله - hasile):
 ته نجام، دستکوت، قزانج، بهروبوم.
- حاصن** - ا.فا - ع(هاسین - hasin): ژنی
 داوین پاک، ژنی خواناس و میتدار.
- حاضر** - ا.فا - ع(هازیر - hazir):
 تاماده، حازر، ئیستا، شارنشین.
- حاضرالذهن** - ص.مر(هازیروز زیهن -
 haziruzzihn): زهین روون.
- حاضر جواب** - ص.مر(هازیر جه قباب -
 hazir cevab): حازر وه لام، شوخ،
 سوعبه تچی، قوشمه، دلیر.
- حاضر غایب** - (هازیر غایب -
 hazir xayîb): به جه سته حازرو
 به هوش و هست غایب، جیاکردنه وهی
 حازرو غایب.
- حاضره** - ا.فا - ع(هازیره - hazire):
 شار، شاری گوره.
- حاضری** - ا.ص - ع(هازیری - hazirî):
 حازری، ته وهی هه یه، خو راکی ساده که
 کولانی نه وی وه کونان و په نیر.
- حاضر یراق** - ص.مر - ع.ت(هازیر یه راغ -
 hazir yerax): حازرو تاماده، ته یار،
 له سه ری.
- حاضنه** - ا.فا - ع(هازینه - hazine):
- دایه ن، په رستار، ثافره تی که
 په روه رده کردنی مندالی له ته ستویه.
- حاطب** - ا.فا - ع(هاتیب - hatib):
 دارکه ر، چیلکه و دارکه ر.
- حاطب اللیل** - ا.فا - مر(هاتیبول له یل -
 hatibul leyîl): دارکه ری شه و،
 هه له وه ری هه رزه ویتز.
- حافد** - ا.ص - ع(هافید - hafid):
 نه وه، خزمه تکار، نه فی.
- حافر** - ا.فا - ع(هافیر - hafir): چال
 هه لکن، سمی و لآخ، قایقاپ.
- حافر البغل** - ا.مر - ع(هافیرو ل به غل -
 hafirul bexl): سمی هیستر، جو ره
 رووه کیکه.
- حافر المهر** - ا.مر - ع(هافیرو ل موهر -
 hafirul muhr): سمی جوانو، جو ره
 رووه کیکه.
- حافظ** - ا.فا - ع(هافیز - hafiz):
 پاسه وان، حافیز، ته وهی قورثانی له بهر
 بی.
- حافظه** - ا.فا - ع(هافیزه - hafize):
 زهین، هوش، زاکیره، یاد.
- حافل** - ا.فا - ع(هافیل - hafil): پیر،
 زور، شوتنی قهره بالغ، مه مکی پر شیر.
- حافی** - ص - ع(هافی - hafî): پی په تی،
 پی خاوس.
- حاق** - ا.فا - ع(هاغ - hax): حه قیقه ت،
 هه قیقه تی کار، ناوه پراست، ناوه ند.
- حاقد** - ا.فا - ع(هاغید - haxid): کینه
 له دل، رغن، به دخوا، به دنیا ز.
- حاقه** - ا.فا - ع(هاغه - haxe):
 قیامه ت، ناوه ند، به لای بی چه ندوچوون.
- حاکم** - ا.فا - ع(هاکیم - hakim):

- فهرمانده، فهرمانره‌وا، داوهر، قازی، حاکم.
- حاکمیت** - مص. جمع - ع (هاکمییه‌ت - hakimîyet): حوکم‌رانی، فهرمانره‌وایی.
- حاکمین** - ا.ع (هاکمین - hakimîn): داوهران.
- هاکی** - ا.فا - ع (هاکی - hakî): حیکاته‌تخوان.
- حال** - ا.فا - ع (هال - hal): ئیستا، چونیه‌تی شتیک، حال و نه‌حوال.
- حال** - ا.فا - ع (هال - hal): ئاویتته‌بوو.
- حالا** - ق - ع (هالا - hala): نه‌هو، ئیستا، هه‌نوکه، فی‌گافی، نها، ئیره‌نگه.
- حالات** - ا.ع (هالات - halat): وه‌زع و حالان، رووداوان، حال و نه‌حوالان.
- حالب** - ا.فا - ع (هالیب - halib): مه‌ردوش، بی‌ریقان، میزه‌رۆ.
- حال بحال شدن** - مص.ل (هال بی‌هال شوده‌ن - hal bihal şuden): گۆران، گۆران له‌حالتیکه‌وه‌بو‌حالتیکی دی، دۆخگۆرکی.
- حالبی** - ا.ع (هالیبی - halibî): جوّره‌رووه‌کیکه.
- حالت** - ا.ع (هالت - halet): حالت، چونیه‌تی، وه‌زع و حال، خووشی، سه‌رمه‌ستی، مه‌رگ.
- حالق** - ا.فا - ع (هالیغ - halix): نوره، دارو.
- حالق الشعر** - ا.مر - ع (هالیغولششه‌ئر - halixuş şe'r): سه‌رتاش، میتوی کتوی.
- حالک** - ص.ع (هالیک - halik): تاریک، زۆر تاریک، زۆر ره‌ش، سامناک، ترسناک.
- حال کردن** - مص.ل (هال که‌رده‌ن - hal kerden): هاتنه‌جوّش و خرۆش.
- حال گردان** - ص.فا - ع (هال گه‌ردان - hal gerdan): بگۆری حال، خوا، گۆرینی حالی که‌سیتک.
- حالی** - ا.فا - ع (هالی - halî): ژنی که‌خوی به‌زیرو زبوی رازانبیتته‌وه، ژنی خشل پۆش.
- حالی** - ق (هالی - halî): ئیستا، هه‌نوکه.
- حالیایا** - ق - ع (هالیایا - halîya): هه‌ر ئیستا، ئایستا، نه‌هو، به‌په‌له.
- حالی شدن** - مص.ل (هالی شوده‌ن - halî şuden): تیگه‌بیشتن، حالی بوون، ده‌رک کردن، فامکرن.
- حالی کردن** - مص.م (هالی که‌رده‌ن - halî kerden): تنی گه‌یاندن، حالی کردن.
- حامد** - ا.فا - ع (هامید - hamid): شوکرانه‌بیژ، سه‌ناگۆ، سوپاسگوزار.
- حامض** - ا.فا - ع (هامیز - hamiz): ترش، تامی ترش.
- حامل** - ا.فا - ع (هامیل - hamil): کۆل هه‌لگر، ژنی دوو گیان.
- حامله** - ا.فا - ع (هامیله - hamile): ژنی سکپر، ژنی دوو گیان، ئاوس، ئاقس.
- حامی** - ا.فا - ع (هامی - hamî): پشتیوان، پارێزه‌ر، یاوهر، لایه‌نگر، پاسه‌وان.
- حامی** - ص.ن - ع (هامی - hamî): نه‌وه‌پین حامی کوری نوح.

- حانات** - ا.ع (هانات - hanat): مه‌یخانان.
- حانوت** - ا.ع (هانوت - hanût): دوکان، موغازه.
- حانه** - ا.ع (هانہ - hane): مه‌یخانه، دوکانی مه‌یفرۆشی.
- حاوی** - ا.ف.ع (هافی - havî): جیبی شتان.
- حب** - ا.ع (هوب - hub): مه‌حه‌به‌ت، ئەشقی، خوۆشه‌ویستی، دل‌داری، ئەقین.
- حب** - ا.ع (هوب - hub): کوپه‌ی ئاو.
- حب** - ا.ع (هه‌ب - heb): دانه‌وێڵه، حه‌بی سه‌ریه‌شه.
- حبائک** - ا.ع (هه‌بائیک - heba'ik): مه‌داری نیوان ئەستیران، ریگه‌ی نیوان له‌لان.
- حبائل** - ا.ع (هه‌بائیل - heba'il): داو، به‌ند، قه‌ید.
- حباب** - ا.ع (هوباب - hubab): بلتی، بلتی ئاو.
- حباب** - ا.ع (هوباب - hubab): دوستانه‌تی، خوۆشه‌ویستی، دیو، شه‌یتان، مار.
- حبات** - ا.ع (هه‌ببات - hebbat): دانه‌وێڵه.
- حباحب** - ا.ع (هوباهیب - hubahib): گوڵه‌ ئەستیره، میرویه‌که به‌ شه‌وان ده‌بریسکیته‌وه.
- حباری** - ا.ع (هوبارا - hubara): چیرگ، جوۆره‌ بالنده‌یه‌که.
- حبال** - ا.ع (هیبال - hibal): کنډر، حه‌بل، رست، گوریس، په‌ت.
- حبال** - ص.ع (هه‌ببال - hebbal):
- حه‌بل‌فرۆش، حه‌بلساز. په‌تساز.
- حب الاس** - ا.مر.ع (هه‌ببول ئاس - hebbul as): دهنکی مؤرد.
- حب الاثل** - ا.مر.ع (هه‌ببول ئەسل - hebbul esl): جوۆره‌ دره‌ختیکه‌ له‌ دارگه‌ز ده‌چی.
- حب البان** - ا.مر.ع (هه‌ببول بان - hebbul ban): دهنکی دره‌ختی بان.
- حب البطم** - ا.مر.ع (هه‌ببول به‌تم - hebbul betm): قه‌زوان.
- حب البسان** - ا.مر.ع (هه‌ببول به‌لسان - hebbul belsan): جوۆره‌ دره‌ختیکه‌.
- حب الخروع** - ا.مر.ع (هه‌ببول خروء - hebbul xurû'): گه‌نه‌گه‌رچه‌ک.
- حب الرشاد** - ا.مر.ع (هه‌ببول ره‌شاد - hebbul reşad): تووی خه‌رده‌ل، به‌ری خه‌رده‌ل، تووی خه‌رته‌له‌.
- حب الشوم** - ا.مر.ع (هه‌ببول شوم - hebbul şûm): جوۆره‌ دره‌ختیکه‌.
- حب الصنوبر** - ا.مر.ع (هه‌ببول سه‌نه‌ویه‌ر - hebbul senewber): به‌ری داری سنویه‌ر.
- حب العرعر** - ا.مر.ع (هه‌ببول عه‌رعه‌ر - hebbul erer): میوه‌ی دره‌ختی عه‌رعه‌ر.
- حب العصفور** - ا.مر.ع (هه‌ببول ئوسفور - hebbul 'usfur): تووی کاجیره‌.
- حب العلق** - ا.مر.ع (هه‌ببول ئەله‌غ - hebbul ele'x): توتیک.
- حب الغار** - ا.مر.ع (هه‌ببول غار - hebbul xar): میوه‌ی دره‌ختی غار.
- حب الفقذ** - ا.مر.ع (هه‌ببول فه‌غد -

حبس تادیبی - ا. مر (هه بسی ته ئدی بی - hebsi te'dîbî): حبسی جینایات که ماوه کهای له چند مانگی که وه تا سی ساله.

حبس تکدیری - ا. مر (هه بسی ته کدی ری - hebsi tekdirî): حبسه له سه ر شتی بچوک ماوه کهای ۲ تا ۱۰ رۆژه..

حبس البول - ا. مر (هه بسول به ول - hebsul bewl): میزگیران.

حبس الطمث - ا. مر - ع (هه بسول ته مس - hebsul tems): حه یزنه بوونی ژن، عاده نه بوونی ژنان، حه یزگیران.

حبسخانه - ا. مر (هه بسخانه - hebsxane): حه پسخانه، به ندیخانه، زیندان، گرتوخانه.

حبسگاه - ا. مر (هه بسگاه - hebsgah): چه پسخانه، زندان، به ندیخانه.

حبسه - ا. مص - ع (هوسه - hubse): زمانگیران.

حبسی - ا. ص (هه بسی - hebsî): زیندانی، به ندی.

حبسیه - ا. ع (هه بسییه - hebsîye): قه سیده یه که شاعیر له زیندانداندا بو حالی خوئی گوتیبی.

حبش - ا. ع (هه به ش - hebeş): تایفه یه کی رهش پیستی ئه فریقان.

حبق - ا. ع (هه به غ - hebex): بنچک، ده وهن، شخه ل، دقئ.

حبق البقر - ا. مر - ع (هه بغول به غه ر - hebxul bexer): پونگه گاویلکه.

حبک - ا. ع (هوبک - hubk):

حبل - ا. ع (هه بل - hebl): ده مار، په یمان، پت، به ند، حه بل، لقئ میو.

(hebbul fexd): جوژه ده وه نی که، بیبه ری کتوی.

حب المحلب - ا. مر - ع (هه ببول مه هلب - hebbul mehleb): جوژه دره ختی که.

حب الملوک - ا. مر - ع (هه ببول مولوک - hebbul mulûk):

حباله - ا. ع (هه باله - hibale): داو، قه ید، به ند.

حبحاب - ص. ع (هه به اب - hebhab): پیماوی کوله بالایی ناشیرین، به دخوو، گرگن.

حبذا - ع (هه به ذه - hebbeza): خوژیا، بریا، کاشکی.

حبر - ا. ع (هه بر - hibr): مه ره که ب، جه وه ره.

حبر - ا. ص - ع (هه بر - hebr): زانا، چاکه کار، پیشه وای ئاینی، سه رۆکی ره به نان له لای جوله که.

حبر - ا. ع (هه بر - hibr): شادمانی، نیعمه ت.

حبر - ا. ص - ع (هه بیر - hebir): جوژه قوماشتی که.

حبرج - ا. ع (هه بره ج - hebrec): جوژه مراوییه که له میسر زۆره.

حبس - مص. ع (هه بس - hebs): گرتن، زندانی کردن.

حبس ابد - ا. مر - ع (هه بسی ئه به د - hebsi ebed): حه بسی هه تا هه تایبی.

حبس با اعمالی شاقه - ا. مر (هه بس با ئه مالی شاقه - hebs ba e'malî şaxe): جوژه حه بسی که زندانی ده بی له ماوه ی مه حکومیه که یدا کاری دژوار ئه نجام بدا.

- جبل** - ا.ع (ههبل - hebl): پەت، حەبل، گوریس، ئاوسی.
- جبل** - ا.ص - ع (هیبل - hibl): زانا، زیرەک، زرینگ، بەهۆش.
- جبل الذراع** - ا.مر - ع (ههبلوز زیراء - hebluz zira'): دەماری بازوو.
- جبل العاتق** - ا.مر - ع (ههبلول ئاتیغ - heblul atix): دەماری نێوان شان و مل.
- جبل الله** - ا.مر - ع (ههبلول للاه - heblul lah): کتیبی خوا، باوەریوون بە خوا.
- جبل المتین** - ا.مر - ع (ههبلول مهتین - heblul metin): پەتی قـایم، شەریعەتی ئیسلام، قورعان.
- جبل المساکین** - ا.مر - ع (ههبلول مهساکین - heblul mesakin): لاو لاو، بەندی دەرویشان.
- جبل الورد** - ا.مر - ع (ههبلول قهريد - heblul verid): دەماری مل، شادەمار.
- جبلی** - ا.ص - ع (هوبلا - hubla): ژنی سک پر، ئاوس، دوو گیان، باردار.
- جبن** - ا - ع (ههبن - hebn): کەرەخنکینە، جۆرە گیایە کە.
- جبن** - ا.ع (ههبن - hebn): دو مەل، قونبەر.
- جبن** - مص - ع (ههبن - heben): گەورەبوونی ورگ، نەخۆشی تینویەتی.
- حبوب** - ا.ع (هوبوب - hubub): دانە و پلە.
- حبوه** - مص - ع (ههبقه - hebve): بەخشش، بەخشین.
- حبوه** - ا - ع (ههبقه - hebve): بەرگ، پەشتەمال، عەمامە، شاشک.
- حبوه** - ا - ع (ههبقه - hebve): چەک و جل و بەرگ و موستیلە و قورئان کە لە پاش مەرگی باب جگە لە میرات بە کوری گەورە دەدری.
- حبه** - ا - ع (ههبيه - hebbe): بەک دانە، حەبە، میسقال، تۆزقال.
- حبه الخضراء** - ا.مر - ع (ههبيه تول خهزرا - hebetul xezra): قەزوان، قەسقەوان.
- حبه السوداء** - ا.مر - ع (ههبيه توس سهودا - hebetus sewda):
- حبه القلب** - ا.مر - ع (ههبيه تول غهلب - hebetul xelb): ناخی دل.
- حبه دل** - ا.مر - ع (ههبيه دیل - hebbey dil): ناخی دل، کانگای دل.
- حبیب** - ا.ص - ع (ههبيب - hebib): یار، دۆست، خۆشەویست.
- حبیبه** - ا.ص - ع (ههبيبته - hebibe): مەحبوبە، خۆشەویست.
- حبیس** - ا.ص - ع (ههبيس - hebis): حەپس، زندانی، بەندی.
- حبیسه** - ا - ع (ههبيسه - hebise): وەقف، شتی کە بۆ خێر وەقف کرابێ.
- حبیکه** - ا - ع (ههبيکه - hebike): مەداری نێوان ئەستێران، چین چینی قژ.
- حتف** - مص - ع (ههتف - hetf): مەرگ، مەرگی ئاسایی.
- حتم** - مص - ع (ههتم - hetm): لازم، پێویست.
- حتم** - ا.ص - ع (ههتم - hetm): سادە، پەتی، پێویست.

حجابت - ا.مص - ع(هیجابهت- hicabet): پهرده‌داری، دهرگاوانی.
حجاج - مص - ع(هیجاج- hicac): هه‌نجه‌ت هینانه‌وه، به‌لگه‌هینانه‌وه، بیانوو گرتن، دژمنایه‌تی کردن.
حجاج - ا.ع(هیجاج- hicac): هه‌نجه‌تان، بیانوان.
حجاج - ع(هوججاج- huccac): حاجیان، نه‌وانه‌ی ده‌چنه زیاره‌تی کابه.
حجاج - ص - ع(هه‌ججاج- heccac): که‌سیک که زور حه‌ج بکات.
حجار - ا - ع(هیجار- hicar): به‌ردان.
حجار - ص - ع(هه‌ججار- heccar): نه‌قار، به‌ردتاش.
حجاره - ا. ع(هیجاره- hicare): به‌رد، کوچک، که‌فر.
حجاز - ا. ع(هیجاز- hicaz): ده‌قهری حیجاز، مه‌قامتیکی مؤسیقای رۆژه‌ه‌لاتیبیه.
حجاز - ا. ع(هیجاز- hicaz): ناوی یه‌کیکه له دوانزه مه‌قاماتی مؤسیقای ئیترانی.
حجازی - ص. ن - ع(هیجازی- hicazi): خه‌لکی ده‌قهری حیجاز.
حجال - ا. ع(هیجال- hical): ژووری رازاوه بو‌بوک و زاوا.
حجام - ص. ع(هه‌ججام- heccam): خونگیر، حه‌جامات کیش، وه‌ستای خوین به‌ردان، خوین به‌رده‌ر.
حجامت - مص - ع(هیجامه‌ت- hicamet): خوین گرتن، خوین به‌ردان، حه‌جامه‌ت.

حتمی - ص - ع(هه‌تمی- hetmî): زه‌روری، بی‌چهنده‌و چوون.
حتمی الوقوع - ا.مر(هه‌تمی‌ول و‌غوء- hetmîyul wuxu'): یه‌قینی، بی‌شک، هه‌ر روو ده‌دات.
حتوف - ا - ع(هوتوف- hutûf): مه‌رگان.
حتوم - ع(هوتوم- hutûm): پیوست.
حتی - حر - ع(هه‌تتا- hetta): تا، تا‌کو.
حتی الامکان - ا.ع(هه‌تتال ئیمکان- hettal 'imkan): به‌گویره‌ی توانا، تا توانا بر بکات.
حتی الباب - ق. ع(هه‌تتال باب- hettal bab): تا به‌ر دهرگا.
حتی القوه - ق. ع(هه‌تتال غوه- hettal xuwe): به‌نه‌ندازه‌ی توانا.
حتی المقدر - ق. ع(هه‌تتال مه‌غدور- hettal mexdûr): به‌گویره‌ی هیز و توانا.
حث - مص - ع(هه‌سس- hess): هاندان، دنه‌دان.
حث - ا - ع(هوسس- huss): ورده‌کا، نانی وشک، چه‌وو لمی وشک.
حشر - ا.ع(هه‌سه‌ر- heser): به‌رسیله‌ی تری، خورمای نه‌گه‌یبو، خرال.
حج - مص. ع(هه‌ج- hecc): چوونه هه‌ج، چوونه زیاره‌تی کابه.
حجاب - ا. ع(هیجاب- hicab): په‌رده، عه‌با، روبه‌ند، سه‌رپوش، روپوش.
حجاب - ا.ع(هوججاب- huccab): په‌رده‌دارانی باره‌گای میرو پاشایان، دهرگاوانان.

- حجب** - مص - ع (ههجب - hecb): پوشین، قه شیرتن، په نهان کردن.
- حجب** - ا (هوجب - hucb): شهرم، حه یا.
- حجب** - ا. ع (هوجوب - hucub): بهردان، ره حمه تیان.
- حجت** - ا. ع (هوججهت - hucet): به لگه، ده لیل، قه واله.
- حجه** - ا. ع (هیججه - hicce): یهک حج، یهک جار حج کردن.
- حجه الحق** - ا. مر - ع (هوججه تول هه غ - hucetul hex): نازناوی زانایانی گه ورده، ئین سینا و عومه ری خه یام هه یه که یان له سه رده می خو یاندا نه و نازناوه بیان هه بووه.
- حجه القائم** - ا. مر - ع (هوججه تول غائم - hucetul 'xa'im): له قه بی تاییه تی ئیمامی دوازدهی شیعه یانه، له قه بی مه هدیه.
- حجج** - ا. ع (هوجج - hucec): به لگه، به هانه.
- حجر** - مص - ع (ههجر - hecr): به ره له سستی کردن، قه دهغه کردن، گرتن.
- حجر** - ا. ع (هیجر - hier): که نار، په نا، باو هس، حه رام.
- حجر** - ا. ع (هیجر - hier): نه قل بؤ نه وهی مروث له کاری ناشیرین بگیتته وه.
- حجر** - ا. خ - ع (هیجر - hier): دیواری کابه له لای باکوره وه.
- حجر** - ا. ع (هوجهر - hucer): حوجره، ژوور، هوّده.
- حجر** - ا - ع (ههجر - hecer): بهرد، که ثر، کوچک.
- حجر الاسود** - ا. مر - ع (ههجرول نه سقه د - hecerul esved): بهردی رهش، بهردیکه له دیواری کابه دا حاجییان له کاتی ته و افدا دهستی پیدا دین.
- حجر البقر** - ا. مر - ع (ههجرول به غه ر - hecerul bexer): زراوی گا.
- حجر التیس** - ا. مر - ع (ههجرول تیس - hecerut tis): دژی ژههر، ژاربه ر.
- حجر الحدید** - ا. مر - ع (ههجرول هه دید - hecerul hedid): موگنا تیس.
- حجر السم** - ا. مر - ع (ههجرول سسم - hecerus sem): ژاربه ر.
- حجر الطور** - ا. مر - ع (ههجرول تور - hecerut tur): توتیا.
- حجر الفلاسفه** - ا. مر - ع (ههجرول فه لاسیفه - hecerul felasife): کیمیا.
- حجر القمر** - ا. مر - ع (ههجرول غه مه ر - hecerul xemer): جوّره بهردیکه له جه و اهیر سازیدا به کاردی.
- حجر الکحل** - ا. مر - ع (ههجرول کوهل - hecerul kuhl): سهنگی سورمه، بهردی کل، توتیا.
- حجر النور** - ا. مر - ع (ههجرول نور - hecerun nur): سهنگی روشنایی، که ثری رونا هی.
- حجران** - مص - ع (ههجران - hecran): گرتن، قه دهغه کردنی که سیک که مالی خو ی سهرف و سون بکات.
- حجران** - ا. ع (هوجران - hucran): به ره له سست، چال.
- حجر باباغوری** - ا. مر - ع (ههجره ی باباغوری - heceri babxur): بهردی سلیمانی.

- له‌مپه‌ری نیوان دوو شت، تیژ.
هداء- مص. ع(هیداء- hida'): رانینی وشران به‌گورانی و‌ئاوازه‌وه.
هداء- ا- ع(هوداء- huda'): گورانی و‌ئاوازی وشره‌وانان له‌کاتی وشر رانیندا.
حدائج- ا. ع(هه‌دائیح- heda'ic): که‌ژاوه، که‌ژاوان.
حدائد- ا. ع(هه‌دائید- heda'id): پارچه‌ئاسن.
حدائق- ا. ع(هه‌دائیح- heda'ix): باخان، باغچه‌کان.
حدادة- ا. ع(هودات- hudat): وشره‌وانان.
حدائت- مص- ع(هه‌داسه‌ت- hedaset): نوئی بوونه‌وه، تازیبونه‌وه، هه‌وه‌لی هه‌ر شتی، نوئی خوازی.
حداجه- ا. ع(هیداجه- hidace): که‌ژاوه.
حداد- مص- ع(هیداد- hidad): ره‌ش پو‌شین، ره‌شپو‌شین به‌بو‌نه‌ی پرسه‌وه.
حداد- ا. ع(هیداد- hidad): جلی تازیه‌باری.
حداد- ص- ع(هه‌دداد- heddad): ئاسنگه‌ر، ده‌رگاوان، زندانه‌وان، وه‌ردیان.
حداق- ا. ع(هیداغ- hidax): ره‌شینه‌ی چاو، کاسه‌ی چاو، بیلبیله‌ی چاو.
حدب- مص- ع(هه‌دهب- hedeb): کۆم بوون، کوربوون، قه‌مور بوون.
حدب- ا. ع(هه‌دهب- hedeb): گرد، ته‌په، شه‌پۆلی ئاو، قه‌موری.
حدباء- ص- ع(هه‌دبا- hedba): ژنی قه‌مور، کاری دژوارو عاسی، سالی سه‌خت
- حجر حدیدی- ا. مر- ع(هه‌جه‌ری هه‌دید- heceri hedîdî)**: جو‌زه به‌ردیکی ئاسنینه.
حجر موسی- ا. مر- ع(هه‌جه‌ری موسا- heceri mûsa): خه‌لوزی به‌رد.
حجره- ا. ع(هوجره- hucre): هو‌ده، حوجره، ژوور، مال.
حجز- مص. ع(هه‌جز- hecz): گرتن.
حجل- ا. ع(هه‌جهل- hecel): که‌و.
حجل- ا. ع(هه‌جهل- hecel): ژووران.
حجله- ا. ع(هه‌جه‌له- hecele): به‌ردوو، ژووری بووک و‌زاوا له‌شه‌وی بوک گو‌یزانه‌وه.
حجم- ا. ع(هه‌جم- hecm): قه‌باره.
حجی- ا. ع(هیجا- hica): ئاوه‌ز، زیره‌کی.
حجی- ص- ع(هه‌جی- hecî): شایسته، لایق، هه‌ژ، شایان.
حجیب- ا. ع(هه‌جیب- hecîb): په‌رده.
حجیح- ا. ع(هه‌جیح- hecîc): حاجیان.
حجیح- ص- ع(هه‌جیح- hecîc): پیای خاوه‌ن به‌لگه.
حجیح- ا. خ(هه‌جیح- hecîc): زۆردار، سته‌مکار.
حجیر- ص. ع(هه‌جیر- hecîr): به‌رده‌لان.
حجیز- ا. خ(هه‌جیز- hecîz):
حجیم- ص. ع(هه‌جیم- hecîm): به‌قه‌باره، قه‌باره‌دار، گه‌وره.
حد- مص- ع(هه‌دد- hedd): سنور، مه‌رز، دیاریکردنی شتیک له‌شتیک.
حد- ا. ع(هه‌دد- hedd): سنور،

و نه هاتی.

حدبه - ا.ع (هدهبه - hedebe): کوور، کوم، قه مور، ته په، گرد، کاری دژوار.

حدت - ا. مص - ع (هیددهت - hiddet): توندی، تیژی، توره بی، حیدهت.

حدث - ا.ص - ع (هدهس - hedes): نوی، نه وجه وان، میزو گو، کاری که تازه روویدای، کاری که له سوننهت و شهریه تدا نه بی.

حدثان - ا - ع (هیدسان - hidsan): سه ره تا، به لای زه مانه.

حدثان - ا. ع (هدهسان - hedesan): رووداوان، به لای روژگارار.

حدج - ا. ع (هدهج - hedec): گوژالک، کاله که مارانه، ته حله سیف.

حدج - ا. ع (هیدج - hidc): که ژاوه.

حدس - مص. ع (هدهس - heds): زانین به مه زنده، مه زنده کردن، خورپان.

حدق - ا.ع (هدهغ - hedex): بیلبیلله ی چاو، ره شینه ی چاو.

حدقات - ا.ع (هدهغات - hedexat): بیلبیلله بین چاڅ.

حدقه - ا.ع (هدهغه - hedexe): بیلبیلله ی چاو، ره شینه ی چاڅ.

حدو - مص. ع (هدهث - hedv): رانینی و شتر به گورانی و ئاوازه وه.

حدوث - مص. ع (هودوس - hudûs): روودان، دهرکه وتنی شتی تازه.

حدوئت - ا. مص - ع (هودوسهت - hudûset): تازه بی.

حدود - ا.ع (هودود - hudûd): سنوران، مه رزان.

حدور - مص. ع (هودور - hudûr): گورج و گول.

ئاوسان، لیژیوونه وه، هاتنه خواره وه، نشیویوونه وه، دابه زین.

حدور - ا. ع (هدهور - hedûr): نشیو، شیو.

حدی - ا (هودی - hudî): گورانی و شتره وانان له کاتی و شتر راندنا.

حدیث - ا. ص. ع (هدهیس - hedîs): تازه، نوی، قسه، هه وال، فه رمووده ی پیغهمبه (د.خ).

حدیج - ا.ع (هوده یج - hudeyc): له ق له ق.

حدید - ا.ع (هدهید - hedîd): ئاسن، توندوتیژیو پرنده.

حدیده - ا.ع (هدهیده - hedîde): پارچه ئاسن، ئه وزارو ئامیری ئاسنین.

حدیقه - ا. ع (هدهیغه - hedîxe): باخ، حه دیقه، باخچه.

حذ - مص. ع (هه زز - hezz): برین، له بنا برین.

حذاء - ا.ع (هیزاء - hiza'): به رانبهر، رووبه پروو.

حذاء - ا.ع (هیزاء - hiza'): قونده ره، نال، نه عل، سمی چوارپا.

حذافیر - ع (هه زافیر - hezafîr): هه موو، خه لکی زور، خه لکی ئاماده بو جه نگ، هه موو سه رانسهر.

حذاق - ا.ع (هه ززاغ - hezzax): زیره ک، لیها توو، وه ستایی، بالاده ست.

حذاقت - مص. ع (هه ززاغتهت - hezzaxet): مه هارتهت، وه ستایی، زیره کی، دانایی، شاره زایی، کارامه بی.

حذذ - ا. ع (هه زه ز - hezez): ته رده ست، گورج و گول.

- حذر** - مص. ع (هه زهر - hezer): سلک کرده وه، پرینگانه وه، ترس و پارٲیز.
- حذر** - ص. ع (هه زبیر - hezir): وریا، به پارٲیز، هوشیار، سرک، سل.
- حذف** - مص. ع (هه زف - hezf): لابرډن، برین.
- حذفار** - ا. ع (هیزفار - hizfar): هه موو، لا، که نار.
- حذفور** - ا. ع (هوزفور - huzfûr): لا، که نار، ئاپوره.
- حذق** - مص. ع (هیزغ - hizx): زوو فبیربون، زیرهک و زهین روونی، وهستایی و زانایی.
- حذو** - مص. ع (هه زٲ - hezv): به رانبه رکړډن، په پیره وکړډن.
- حذور** - ص. ع (هه زور - hezûr): وریایی، به حه زهر، به پارٲیز.
- حذیر** - ص. ع (هه زبیر - hezîr): به پارٲیز.
- حر** - ا. ع (هه ر - her): گهرما، گهرمی.
- حر** - ص. ع (هور - hur): ئازاد، جوامبیر.
- حر** - ا. ع (هیر - hir): عه ورهت، قوز.
- حرا** - ا. ع (هه را - hera): گوره پان، مه یدان.
- حرائب** - ا. ع (هه راییب - hera'ib): مالی دزراو.
- حرائر** - ا. ع (هه راییر - hera'ir): ژنی ئازاد.
- حراب** - مص. ع (هیراب - hirab): جهنگ کړډن، جهنگ، مه یدانی شهر.
- حراب** - ا. ع (هیراب - hirab): قه مه، سونگی، سه ره نٲیزه.
- حرات** - ع (هورات - hurat): ژنانی ئازاد، ئافره تٲین ئاپروودار.
- حراث** - ص. ع (هه راس - heras): جوتیار، وه رزبیر.
- حراث** - ا. ع (هوراس - huras): جوتیاران، فه لایان.
- حراثت** - مص. ع (هیراسهت - hiraset): کٲیلان، تژودان، جوتیاری.
- حراج** - ا. ع (هه راج - herac): هه راج، فروشتنی مولک یان کالا به مزایه ده.
- حراج** - ا. ع (هیراج - hirac): ته ل، جلی سه ر ته ناف، گوناح.
- حرار** - ا. ع (هیرار - hirar): ئازادان.
- حرار** - ص. ع (هیرار - hirar): پیایوی زور تینو.
- حرار** - مص. ع (هه رار - herar): ئازادی، ئازادبوونی کزبله.
- حرارت** - مص. ع (هه رارهت - heraret): گهرم بوون، گهرما، گهرمی.
- حراره** - ا. ع (هه راره - herare): گورانی، حال لٲهاتنی سو فیان، گورانی به کومه ل.
- حراس** - ا. ع (هوراس - huras): پاسه وانان، نیگابانان.
- حراست** - مص. ع (هیراسهت - hiraset): پاسه وانی کړډن، پاسداری.
- حراص** - ص. ع (هیراس - hiras): حه سودان، چاوچنوکان.
- حراص** - ا. ع (هیراس - hiras): حه سود، چاوچنوکان.
- حرافت** - مص. ع (هه رافهت - herafet): توونی.
- حراق** - ا. ع (هوراغ - hurax): ئاوی زور سوٲیر، سوٲینه ر.
- حراق** - ا. ع (هوراغ - hurax): نه سپی ره هوان، خو شبه ز.

- حراق** - ا.ص - ع (هوراغ - hurax): گه‌نده لکاري.
- حراق** - ا.ع (هوراغ - hurax): پوشو.
- حراق** - ص.ع (هه‌راغ - herax): سوتینه‌ر.
- حراقات** - ا.ع (هه‌راغات - heraxat): جوړه که شتیبه کی جه‌نگی کونه.
- حراقه** - ا.ع (هه‌راغه - heraxe): جوړه که شتیبه کی جه‌نگی زه‌مانی کونه.
- حراقه** - ا.ع (هوراغه - huraxe): پوشو، شوعله، پاشماوه‌ی جلکی سوتاو.
- حراک** - ا.ع (هه‌راک - herak): بزاښ، جوړه، بزووتنه‌وه.
- حرام** - ا.ص (هه‌رام - heram): نارې‌وا، هه‌رام، هه‌ر شتیپک که خواردن و خواردنه‌وه‌ی به پیتی شهرع هه‌رام بی، هه‌ر کارپک شهرع نه‌ی لی بکات.
- حرام خوار** - ص.فا (هه‌رام خار - heram xar): هه‌رامخوړ، به‌رتیل خوړ.
- حرام روزی** - ص.مر (هه‌رام روزی - heram rûzî): که‌سپیک که رزق و روزی خو‌ی له ریگه‌ی هه‌رامه‌وه به‌ده‌ست بیینی.
- حرامزاده** - ص.مر (هه‌رامزاده - heram zade): زوژ، بییژی، هه‌رامزاده، ناژاوه‌گیتر.
- حرامکار** - ص.مر (هه‌رامکار - heramkar): هه‌رامخوړ، به‌رتیل خوړ، دز، ریگر.
- حرام گوشت** - ص.مر (هه‌رام گوشت - heram gûšt): هه‌رام گوشت، هه‌ر که‌یوانی به‌پیتی شهرع گوشتی نه‌خوری.
- حرام مغز** - ا.مر (هه‌رام مه‌غز - heram mexz): مؤخ، نوخاع.
- حرام نمک** - ص.مر (هه‌رام نیمه‌ک - heram nimek): نمک هه‌رام، سپله، پیچ نه‌زان، هه‌ق نه‌ناس.
- حرامی** - ا.ص - ع (هه‌رامی - heramî): دز، ریگر، هه‌رامکار.
- حهران** - ا.ص - ع (هه‌ران - heran): پیاوی زوړ تینوو، تیغه‌رو.
- حرب** - ا.ع (هه‌رب - herb): جه‌نگ، شه‌ر.
- حرب** - ا.ع (هه‌رب - hereb): به‌دبه‌ختی.
- حربا** - ا.ع (هی‌ربا - hirba): قمقمو‌ک.
- حربا** - ا.ع (هوربا - hureba): که‌سپیک که مالی تالانکرا بی.
- حربگاه** - ا.مر (هه‌ربگاه - herbgah): شه‌رگه، مه‌یدانی جه‌نگ.
- حربه** - ا.ع (هه‌ربه - herbe): سونگی، چه‌ک، ناله‌تی شه‌ر: حربه، قه‌مه، نیزه، شمشیر، خه‌نجر.
- حربی** - ص.ن - ع (هه‌ربی - herbî): جه‌نگی، جه‌نگاوه‌ر.
- حرث** - مص.ع (هه‌رس - hers): کیتلانی زه‌وی.
- حرج** - ا.ع (هه‌رج - herec): حه‌رج، ته‌نگی، گوشار، ته‌نگانه، شوینی ته‌نگ و چه‌ر ده‌خت، گوناح.
- حرج** - ا.ع (هی‌رج - hirc): ته‌له، جلی به‌ته‌نافه‌وه هه‌لواسراو.
- حردون** - ا.ع (هی‌رزه‌ون - hirzewn): قمقمو‌ک.
- حرز** - مص.ع (هه‌رز - herz): پاراستن،

- گرد کرده و ه. **حرز** - ا. ع (هیرز - hirz): په ناگه، نسیب، بهش، نوشته، بازویه ن.
- حرز** - ا. ع (ههزهز - herez): دهسکه لا، دهسکه وت.
- حرس** - ا. ع (ههرس - hers): پاراستن، پاریزگاری کردن، پاسه وانی کردن.
- حرس** - ا. ع (ههرس - hers): رۆژگار.
- حرس** - ا. ع (ههرس - heres): پاسه وانی، نیگابانان.
- حرف** - ا. ع (ههرفه - herşef): پوله که ی ماسی، پی کوره، کنگر، بی توانا، پیر.
- حرس** - مص. ع (هیرس - hirs): ته ماعکار، چه سود، ته ماکار.
- حرساء** - ا. ع (هوره ساء - huresa'): ته ماعکاران.
- حرض** - مص. ع (ههزهز - herez): تیکچوون، سوتان له عه شقدا.
- حرف** - ا. ع (ههرف - herf): پییت، چهرف.
- حرف** - ا. ع (هیرهف - hiref): پیشه، سنعت.
- حرفاء** - ع (هوره فاء - hurefa'): هه فرکان، هاوکاران، ره قیبان، خه نیمان.
- حرف راندن** - مص. ل (ههرف راندن - herf randen): قسه کردن، خوتبه دان.
- حرف گیر** - ص. فا (ههرف گیر - herfgîr): به قسه، عه بیگر.
- حرفه** - ا. ع (هیرفه - hirfe): پیشه، سه نعت، کاروکاسبی.
- حرق** - مص. ع (ههرف - herx): سوتان.
- حرقه** - ا. مص (هورغهت، ههرفهت - hurxet, herxet): سوتانه وه.
- حرقه البول** - ا. مر - ع (هورغه تول بهول - hurxetul bewl): سوتانه وه ی بۆری میز.
- حرقفه** - ا. ع (ههرفه - herxefe): ئیسقانی چهوز.
- حرکات** - ا. ع (ههرفه کات - herekat): بزاقان، ته فگه ران.
- حرکت** - ا. ع (ههرفه کت - hereket): بزاق، جولّه، ته فگه ر.
- حرم** - ا. ع (ههرفه رم - herem): چه ره مسه را، ده وراو ده وری سه را یان مال، ئه نده رو مال، ناوکابه، شوینی مال و مندال.
- حرممان** - ا. ع (ههرفه مان - hereman): مه که و مه دینه.
- حرم** - مص. ع (هورم - hurm): ئی حرام به ستان بۆ چه ج، چه رام بوون.
- حرم** - ا. ع (هوره م - hurem): حورمهت و ریز، ئابرو.
- حرم** - ا. ع (هوروم - hurum): چه رام، ده و روبه ری مال.
- حرمات** - ا. ع (هورومات - hurumat): حورمهت و ریز.
- حرممان** - مص. ع (هیرمان - hirman): بی بهش بوون، نان برین، نائومییدی، ناکامی.
- حرمهت** - ا. ع (هورمهت - hurmet): ئابرو، عیزهت، حورمهت و ریز.
- حرمخانه** - ا. مر - ع (ههرفه مخانه - heremxane): چه ره مسه را، جیگه ی ژنانی مال، ئه نده روون.

- حرمسرا** - ا. مر (هه‌ره‌م سه‌را - herem sera): جیگه‌ی ژنانی مال، نه‌نده‌روون.
- حرم‌ل** - ا. ع (هه‌رم‌ل - hermel): نه‌سپه‌ند، جوړه گیایه‌که، جوړه رووه‌کیتکه، نه‌سپه‌نهر.
- حرم‌له** - ا. ع (هه‌رم‌له - hermele): جوړه رووه‌کیتکه، نه‌سپه‌نهر.
- حروب** - ا. ع (هوروب - hurûb): جه‌نگان، شه‌ران.
- حورور** - ا. ع (هه‌رور - herûr): گه‌رما، گره، گه‌رمی هه‌تاو، ناگر.
- حورور** - مص. ع (هورور - hurûr): گهرم بوون.
- حورور** - ا. ع (هورور - hurûr): گه‌رما.
- حوروریه** - ا. ع (هوروریه - hurûriye): نازادی، سه‌ریه‌ستی.
- حوروف** - ع (هوروف - hurûf): پیتان، حه‌رفان.
- حوروف‌چین** - ا. ص (هوروف چین - hurûfçîn): پیتچن.
- حورون** - ص. ع (هه‌رون - herûn): نه‌سپه‌ی سه‌رکیش، تو‌سن، چه‌موش.
- حوره** - ص. ع (هوره - hure): ژنی نازاد، سه‌ریه‌ست، نافرته‌تی به شه‌ره‌ف.
- حوری** - ص. ع (هه‌ری - herî): شایسته، لایه‌ق، هه‌ژ، شایان.
- حوریب** - ص. ع (هه‌ریب - herîb): که‌سیتک که تالان کرابی، تالانکراو.
- حوریه** - ا. ع (هه‌ریه - herîbe): مال‌تیک که دزرابی، مال‌تیک که پی‌بی بژی.
- حوریت** - ا. مص (هوریه‌ت - hurîyet): نازادی، سه‌ریه‌ستی.
- حریر** - ا. ع (هه‌ریر - herîr): حه‌ریر، ناوریشم.
- حریره** - ا. ع (هه‌ریره - herîre): پارچه ناوریشم، محله‌بی.
- حریری** - ص. ع (هه‌ریری - herîrî): ناوریشم فروش.
- حریسه** - ا. ع (هه‌ریسه - herîse): شه‌ودزی، حه‌ساری په‌چه‌مه‌ر، مه‌ری به‌شه‌و دزراو.
- حریش** - ا. ع (هه‌ریش - herîş): جوړه مار‌تیک به‌له‌که، هه‌زار پی، که‌رکه‌ده‌ن.
- حریص** - ص. ع (هه‌ریص - herîs): ته‌ماعکار، حه‌سود.
- حریصه** - ص. ع (هه‌ریسه - herîse): بارانی به خوژ، نافرته‌تی ته‌ماعکار.
- حریف** - ص. ع (هه‌ریف - herîf): هاوکار، هاو‌پیشه، هاو‌نشین، حه‌ریف، هه‌فرک، خه‌نیم.
- حریق** - ا. ع (هه‌ریخ - herîx): ناگرکه‌وتنه‌وه، بل‌تسه‌ی ناگر.
- حریم** - ا. ع (هه‌ریم - herîm): ده‌وروبه‌ری مال، شو‌تینی پی‌روژ، حه‌رام بوگ.
- حزار** - ص. ع (هه‌زار - hezzar): خه‌ملچی.
- حزام** - ا. ع (هیزام - hizam): ناو‌ده‌ند، پشتین، ته‌نگه‌ی نه‌سپ.
- حزان** - ص. ع (هیزان - hizan): غه‌مین.
- حزب** - ا. ع (هیزب - hizb): پارت، گروپ، ده‌سته.
- حزر** - مص. ع (هه‌زر - hezr): خه‌ملاندن، نه‌ندازه‌گرتن، مه‌زه‌نده‌لیدان.
- حزقل** - ص. ع (هیزغیل - hiz'xil):

حسابگر - ص. فا (هیسابگره - hisabger): حیسابگر، که سیک که هم‌مو لایه‌نی کاروباران لیک بداته‌وه و هه‌لبسه‌نگینتی.

حسابی - ص. ع (هیسابی - hisabî): راست و دروست، بی‌که‌م و کوری، پیاوی ماقول و راست و دروست.

حساد - ص. ع (هوسساد - hussad): حه‌سودان، به‌غیلان، ئیره‌بیه‌ران.

حساد - ص. ع (هه‌س‌ساد - hessad): زۆر حه‌سود، ئیره‌بیه‌ر.

حسادت - مص. ع (هه‌سادت - hesadet): حه‌سودی بردن.

حساس - ص. ع (هه‌سس‌ساس - hessas): هه‌ستیار، هه‌ستکه‌ر، دلناسک.

حسام - ا. ع (هوسام - husam): شمشیری تیژ.

حسان - ص. ع (هیسان - hisan): جوانان، شوخ و شه‌نگان.

حسان - ص. ع (هه‌سس‌سان - hessan): زۆر جوان، شوخ و شه‌نگان.

حسب - مص. ع (هه‌سب - hesb): ژماردن، به‌سه، کافی بوون، به‌س بوون.

حسب - ا. ع (هه‌سه‌ب - heseb): شه‌ره‌ف و گه‌وره‌یی، ئە‌ندازه، ره‌گ و ره‌چه‌له‌ک، ئە‌ندازه، به‌گویره.

حسب - ا. ع (هیسه‌ب - hiseb): ئە‌جر، سه‌واب، کری، ئومیدی ئە‌جرو سه‌واب له‌خوا.

حسب‌اء - ا. ع (هوسه‌باء - huseba'): نه‌جیبان، ئە‌سلزادان.

حسبان - مص. ع (هوسبان - husban): ژماردن، حیسابکردن.

به‌دخوو، حزقیل: به‌کپکه له‌پتغه‌مبه‌رانی جوله‌که له‌سالانی ۵۹۵ - ۵۷۳ پیش زابین له‌ئورشه‌لیم پتغه‌مبه‌رایه‌تی کردوو و له‌ناو جوله‌کاندا پایه‌به‌رزبووه.

حزم - مص. ع (هه‌زم - hezm): مه‌حکه‌مکاری، هوشیاری و وربایی و دووربینی له‌کارتکدا، مه‌حکه‌م کردنی کارتک.

حزماء - ص. ع (هوزه‌ماء - huzema'): دووربینان، داناو هوشیاران له‌کاردا، مه‌حکه‌مکاران.

حزمه - ا. ع (هوزمه - huzme): گورزه، ده‌سک، چه‌پک.

حزن - ا. ع (هوزن - huzn): خه‌م، دلته‌نگی، کۆفان.

حزنا - ص. ع (هوزه‌نا - huzena'): خه‌مگینان، دلته‌نگان.

حزیران - ا. ع (هه‌زیران - hezîran): حوزه‌یران، مانگی شه‌شه‌می فه‌ره‌نگی.

حزیم - ص. ع (هه‌زیم - hezîm): دانا، دووربین.

حزین - ص. ع (هه‌زین - hezîn): غه‌مگین، دلته‌نگ، کۆفانبار.

حس - ا. ع (هیس - his): هه‌ست، سرته.

حساب - مص. ع (هیساب - hisab): ژماردن، ژماره، ئە‌ندازه.

حسابدار - ا. ص (هیسابدار - hisabdâr): ژمیریار.

حسابداری - هیسابداری - hisabdârî): ژمیریاری.

حسابدان - ا. ص (هیسابدان - hisabdân): حیسابزان، که‌سیک که یاسایین زانستی حساب بزانی.

- حسبان** - مص. ع (هیسبان - hisban): زه‌نکردن، گومان کردن.
- حسبانیه** - ا. خ (هیسبانییه - hisbanîye): ده‌سته‌یه‌ک فه‌یله‌سوف بوون که له سه‌ده‌ی سی‌یه‌می کوچیدا له ولاته ئیسلامییه‌کاندا په‌یدا بوون، شتانیان به زاده‌ی خه‌یال و گومان ده‌زانی و نکولیان له بوونی هه‌قیقی و راسته‌قینه‌ی شتان ده‌کرد.
- حسب حال** - ا. مر. ع (هه‌سه‌ب و حال - hesebu hal): به‌گویره‌ی حال و رووداوی رۆژ.
- حسبه** - ا. ع (هیسبه - hisbe): کری، پاداشت، نه‌جرو سه‌وابی خوا.
- حسبه** - ا. ع (هه‌سه‌به - hesebe): ژمیریاران.
- حسد** - مص. ع (هه‌سه‌د - hesed): هه‌سودی بردن، هه‌سودی، به‌دخوایی، ئیره‌بیردن.
- حسد** - ص. ع (هوسه‌د - hussed): هه‌سودان.
- حسده** - ا. ع (هه‌سه‌ده - hesede): هه‌سودان.
- حسر** - مص. ع (هه‌سر - hesr): خو‌رووت کردن.
- حسر** - مص. ع (هه‌سه‌ر - heser): هه‌سره‌ت خواردن، خه‌فه‌ت خواردن.
- حسران** - ص. ع (هه‌سران - hesran): هه‌سره‌ت به‌ر، که‌سپیک که هه‌سره‌ت و خه‌می زۆربجی.
- حسرت** - مص. ع (هه‌سره‌ت - hesret): خه‌فه‌ت خواردن، خه‌م خواردن، عه‌ززه‌ت خواردن.
- حسره الملوک** - ا. مر. ع (هه‌سه‌ره‌تولولوک - hesretul mulûk): پیازا سوره‌وه‌کراو، قه‌لی، چل فرای.
- حسک** - مص. ع (هه‌سه‌ک - hesek): قین هه‌لگرتن له که‌سپیک.
- حسک** - ا. ع (هه‌سه‌ک - hesek): پینکوله.
- حسل** - ا. ع (هیسل - hisl): بی‌چوه مارمیلکه، بی‌چوه قومتمۆک.
- حسل** - ا. ع (هیسیل - hisil): جوړه رووه‌کپیکه.
- حسم** - مص. ع (هه‌سم - hesm): برین، برینه‌وه، یه‌ک لاکردنه‌وه.
- حسَن** - مص. ع (هوسن - husn): چاکی، جوانی.
- حسَن** - ص. ع (هه‌سه‌ن - hesen): چاک، باش، جوان.
- حسنا** - ص. ع (هه‌سنا - hesna): ژنی جوان، خشکۆک، قشت، شه‌نگ.
- حسن ابتداء** - ا. مر (هوسنی ئیبتیدا - husni 'ibtida): ره‌وانی و له‌به‌ر دلانی به‌یتی یه‌که‌می قه‌سیده یان غه‌زل.
- حسَنات** - ا. ع (هه‌سه‌نات - hesenat): کاری چاکه، خپرو هه‌سه‌نات.
- حسن تخلص** - ا. مر (هوسنی ته‌خه‌للووس - husni texelus): جوانی کو‌تایی پته‌پتان.
- حسن تعلیل** - ا. مر (هوسنی ته‌لیل - husni te'li): جوانی بایس.
- حسن طلب** - ا. مر (هوسنی ته‌له‌ب - husni teleb): جوانی داواکردن.
- حسن لبه** - ا. مر (هوسنی له‌به - husni lebe): شیله‌ی جوړه دره‌ختیکه

زۆر بۆنى خۆشه له بنیشته تال ده‌چی.
حسن مطلع - ا. مر (هوسنی مه‌تله‌ء -
 'husni metle') : جوانی ده‌ستپیک.
حسن مقطع - ا. مر (هوسنی مه‌غته‌ء -
 'husni mexte') : جوانی کوتایی.
حسنه - ا. ع (هه‌سه‌نه - hesene) : چاکه.
حسنى - ص. ع (هوسنا - husna) :
 چاکتر، ئاقیبه‌تی خێر.
حسنيات - ص. ع (هوسنه‌یات -
 husneyat) : چاکتران.
حسنيان - ا. ع (هوسنه‌یان -
 husneyan) : سه‌رکه‌وتن، شه‌هاده‌ت.
حسود - ص. ع (هه‌سود - hesûd) :
 هه‌سود، ئێره‌یی به‌ر، به‌دخوا.
حسى - ص. ن (هیسسی - hissî) :
 هه‌ستی، ئه‌و شته‌ی به‌ هه‌ست ده‌رک
 بکرت، به‌رانبه‌ر به‌ ئه‌قتی.
حسیب - ص. ع (هه‌سیب - hesîb) :
 ئه‌سلزاده، نه‌جیب، خانه‌دان، هه‌ساوکار.
حسیب - ا. ع (هیسب - hisîb) : ژماره،
 کرپن و فرۆشتن، سه‌وداو مامه‌له.
حسیر - ص. ع (هه‌سیر - hesîr) :
 هه‌سره‌ت به‌ر، شه‌که‌ت و ماندوو بچ‌ توانا،
 خه‌فه‌تخۆر، خه‌مۆک.
حسیکه - ا. ع (هه‌سیکه - hesîke) :
 دژمنایه‌تی، رق و کینه.
حسین - ص. ع (هوسه‌ین - huseyn) :
 چاک، باش، ناوی ئیمامی سییه‌می
 شیعه‌یانه، سوکه‌ ناوی هه‌سه‌نه.
حسینی - ص. ن (هوسه‌ینی - huseynî) :
 ناوی یه‌کتیک له‌ دوازده‌ مه‌قامی مۆسیقای
 ئێرانییه.
حسینییه - ا. ع (هوسه‌ینییه -

huseynîye) : ته‌کییه، شوینی ماته‌م
 گێران به‌ بۆنه‌ی شه‌هاده‌تی ئیمام
 حوسه‌ینه‌وه.
حشا - ا. ع (هه‌شا - heşa) : هه‌ناو،
 هه‌ناف.
حشائش - ا. ع (هه‌شائیش - heşa'îş) :
 گیا، گژوگیا.
حشاش - ا. ع (هوششاش - huşşaş) :
 پاشماوه‌ی روح له‌ شه‌ی نه‌خۆش یان
 بریندارا.
حشاش - ا. ع (هه‌ش‌شاش - heşşaş) :
 پوش فرۆش، هه‌شیشه‌کێش.
حشاشه - ا. ع (هوشاشه - huşaşe) : دوا
 ساتی روح.
حشاشین - ا. ع (هه‌ش‌شاشین -
 heşşaşîn) : به‌نگ کێشان، فیداییان،
 تیروریستان.
حششر - مص. ع (هه‌ششر - heşr) :
 کۆکردنه‌وه‌ی خه‌لکی، هه‌ستانه‌وه، هه‌ششر،
 په‌سلان.
حششر - ا. ع (هه‌ششره - heşer) : ده‌سته،
 گروپ، له‌شکری به‌کرتیگیرو، چریک.
حششرات - ا. ع (هه‌ششرات - heşerat) :
 میرووان.
حششره - ا. ع (هه‌ششره - heşere) :
 میروو.
حششره‌خوار - ص. فا (هه‌ششره‌خار -
 heşere xar) : میروو خۆران.
حششره‌شناس - ا. ص (هه‌ششره‌شیناس -
 heşere şinas) : میرووناس.
حششره‌کش - ص. فا (هه‌ششره‌کوش -
 heşerekuş) : ده‌رمانی میرووان،

- تیمشی.
- حشف** - ا. ع (هه شفه - heşef): خورمای خراب، قسه‌ی نابه‌جی.
- حشفه** - ا. ع (هه شفه - heşefe): په‌رئیز، سه‌ری کتیر.
- حشم** - ا. ع (هه شهم - heşem): که‌سوکارو ده‌ست و پی‌وه‌ند، مه‌رو مال‌ات.
- حشمت** - ا. ع (هیشمه‌ت - hişmet): شهرم، حه‌یا، غه‌زه‌ب و توره‌یی، گه‌وره‌یی، شکو و شه‌وکه‌ت.
- حشو** - ا. ع (هه شف - heşv): پی‌اوی هیچ و پوچ، ناواخن، زیاده‌ی ناو قسه‌و نووسین.
- حشوه** - ا. ع (هیشفه - hişve): هه‌ناو، گه‌نده‌ی هه‌ر شتتیک.
- حشوی** - ص. ع (هه شقی - heşvî): بازاری و بی‌هونه‌ر، دونی، کم، بوده‌له.
- حشویه** - ا. ع (هه شقییه - heşvîye): ئه‌وانه‌ی که‌ گوئی به‌ اجباتی شه‌رعی نادن.
- حشیش** - ا. ع (هه شیش - heşîş): پوش، حه‌شیشه، به‌نگ، چه‌رس.
- حشیشه السعال** - ا. مر - ع (هه شیشه‌توس سوئال - heşîşetus su'al): جوړه رووه‌کیکه بو‌ده‌رمان ده‌شیت.
- حشیشه الکلب** - ا. مر - ع (هه شیشه‌تول که‌لب - heşîşetel kelb): حشیشه‌ الملاق - ا. مر - ع (هه شیشه‌تول مه‌لائخ - heşîşetel mala'ix): جوړه رووه‌کیکه له‌بابه‌تی پونگه‌و کوزه‌له‌یه.
- حشیه** - ا. ع (هه شییه - heşîye): دۆشه‌ک، بالیف، سه‌رین.
- حصاه** - ا. ع (هه سات - hesat): به‌رد، که‌شر، کوچک، ته‌ت، چه‌و، زیخ.
- حصاد** - مص. ع (هه ساد - hesad): دره‌وکردن، وه‌رزی دره‌و.
- حصاد** - ص. ع (هه سساد - hessad): دروینه‌وان.
- حصاد** - ص. ع (هوسساد - hussad): دروینه‌وانان.
- حصار** - ا. ع (هیسار - hisar): حه‌سار، دیوار، شوره، قه‌لا، قولله.
- حصافت** - مص. ع (هه سافه‌ت - hesafet): ئه‌قلمه‌ندی، زیره‌کی.
- حصان** - ص. ع (هیسان - hisan): ئه‌سپی ره‌سه‌ن، ئه‌سپی به‌ته‌کان، ئه‌سپی ره‌هوان.
- حصان** - ص. ع (هه سان - hesan): ژنی خواناس و داوین پاک، ژنی به‌میترد.
- حصانت** - مص. ع (هه سانه‌ت - hesanet): داوین پاک بوون.
- حصباء** - ا. ع (هه سبا - hesba): به‌رد، زیخ، چه‌و، ورده‌کوچک.
- حصبه** - ا. ع (هه سبه - hesbe): تیفتوید.
- حصد** - مص. ع (هه سد - hesd): دره‌وکردن، دروونه.
- حصر** - مص. ع (هه سر - hesr): ده‌ورگرتن، نابلقه‌دان، گه‌مارو‌دان.
- حصر** - مص. ع (هه سه‌ر - heser): دلته‌نگ بوون، زمان گیران.
- حصرم** - ا. ع (هیسریم - hisrim): به‌رسيله، میوه‌ی نه‌گه‌ییوو، خیرال، پی‌اوی به‌غیل.

- حصص** - ا.ع (هیسسهس - hises): به‌شان، پشکان.
- حصن** - ا.ع (هیسن - hisn): قه‌لا، شوینی مکوم و بهرز و قایم.
- حصناء** - ص.ع (هه‌سناء - hesna'): ژنی به می‌رد، ژنی خواناس و داوین پاک.
- حصور** - ص.ع (هه‌سور - hesûr): پیای دلت‌نگ، پیای که حه‌ز له ژن و تیکه‌لاوی ژن نه‌کات، پیای پیسکه.
- حصون** - مص.ع (هوسون - husûn): قه‌لایان.
- حصه** - ا.ع (هیسسه - hisse): به‌ش.
- حصی** - ا.ع (هه‌سا - hesa): به‌رد، که‌قر، کوچک.
- حصیات** - ا.ع (هه‌سه‌یات - heseyat): به‌ردان.
- حصید** - ص.ع (هه‌سید - hesîd): دره‌وکراو.
- حصیر** - ا.ع (هه‌سیر - hesîr): حه‌سیر، خالیگه، شوینی ته‌نگ، زندان، زندانی.
- حصیف** - ص.ع (هه‌سیف - hesîf): پیای ژیرو ناقل، نه‌قلمه‌ند.
- حصی لبان** - ا.مر - ع (هه‌سی لویان - hesî luban): جوړه شوکه‌یه‌کی دره‌خته له بنیشته تال ده‌چی و بونی خوشه.
- حصین** - ص.ع (هه‌سین - hesîn): شوینی قایم، قه‌لای مکوم.
- حص** - مص.ع (هه‌زز - hezz): هاندان، دنده‌دان.
- حصائر** - ا.ع (هه‌زائیر - heza'îr): گروپتیکی بچوکی سویایی، ده‌سته.
- حصار** - ا.ع (هوززار - huzzar): تاماده‌بووان.
- حضارت** - ا.مص - ع (هه‌زارهت - hezaret): شارنشینی، مه‌ده‌نیه‌ت، ژیاری.
- حضانت** - مص.ع (هه‌زانه‌ت - hezaret): گرتنه‌ژیر بال، دایه‌نی و سه‌ریه‌رشتی مندال، له باوه‌شی خو به‌خیتوکردن.
- حضر** - ا.ع (هه‌زهر - hezer): نزدیک، ده‌رگا، شارو مال.
- حضر** - ص.ع (هه‌زور - hezur): مشه‌خوړ، مفته‌خوړ، چه‌وره.
- حضر** - ص.ع (هه‌زور - hezur): پیای خوش قسه‌و حازر وه‌لام.
- حضرت** - ا.ع (هه‌زهرت - hezret): جه‌ناب، نزدیک، ده‌رگا، حه‌زهرت.
- حضرمی** - ص.ن - ع (هه‌زهرمی - hezremî): خه‌لکی حه‌زهرمه‌وت که شارتیکه له باشوری نیم‌چه دورگه‌ی عه‌ره‌بستان.
- حضری** - ص.ن - ع (هه‌زهری - hezerî): شاری، شارنشین.
- حضض** - ا.ع (هوزه‌ز - huzez): نشیو، داوین، پایین.
- حذن** - ا.ع (هیزن - hizn): نامیز، باوه‌ش، کوّش.
- حضور** - مص.ع (هوزور - huzûr): تاماده‌بوون.
- حضیره** - ا.ع (هه‌زیره - hezîre): ده‌سته‌یه‌کی سویایی، حه‌زیره.
- حضيض** - ا.ع (هه‌زیز - hezîz): نشیو، نرم، داوینی کیتو، پایین.
- حط** - مص.مع (هه‌تت - hett): هاتنه‌خواره‌وه، دابه‌زاندن، دابه‌زینی به‌های

- شتیک. شتیک.
- حطاب** - ص. ع (هه‌تتاب - hettab): دارکر، دارفرۆش.
- حطام** - ا. ع (هوتام - hutam): پارچه‌تین شتی شکاو.
- حطام** - ا. ع (هه‌تتام - hettam): شییری دپنده.
- حطب** - ا. ع (هه‌تهب - heteb): داروچیلکه، هیزم.
- حطم** - مص. ع (هه‌تم - hetm): شکان، وردکردن.
- حطوم** - ص. ع (هه‌توم - hetûm): شکینهر، بای توند که ههر شتیکی بیته بهر بیشکینتی.
- حطی** - ا. ع (هوتتی - huttî): سییه‌م پیکه‌های ته‌لفبای نه‌بجهدی.
- حطیم** - ا. ع (هه‌تیم - hetîm): دیواری کابه.
- حظ** - ا. ع (هه‌زز - hezz): به‌ش، به‌خت، به‌رخورداری، شانس، تالع و نیوچه‌وان.
- حظائر** - ا. ع (هه‌زائیر - heza'ir): جه‌زیره، ده‌سته.
- حظار** - ا. ع (هیزار - hizar): دیوار، گه‌وری په‌زان، پشتیر.
- حظاظ** - ا. ع (هیزاز - hizaz): به‌خت، شانس، تالع، نیوچه‌وان.
- حظر** - مص. ع (هه‌زر - hezr): مهنع کردن، حه‌رام کردن، قه‌ده‌غه‌کردن، یاسا‌غکردن.
- حظوظ** - ا. ع (هوزوز - huzûz): به‌ختان، ئیقبال.
- حظیره** - ا. ع (هه‌زیره - hezîre): ته‌ویله، گه‌ور، چه‌په‌ر، ته‌یمان، پشتیر.
- حظیره القدس** - ا. مر - ع (هه‌زیره‌تول غودس - hezîretul xuds): به‌هه‌شت، مه‌لبه‌ندی کۆبوونه‌وه‌ی به‌هاییان که له هه‌ندی شاراندا هه‌یه.
- حظیظ** - ص. ع (هه‌زیز - hezîz): به‌خته‌وه‌ر، به‌ختیار، خو‌شبه‌خت و یه‌غبال.
- حظیه** - ا. ص. ع (هه‌زییه - hezîye): ژنی خو‌شه‌ویست له‌لای می‌رد، ژنی هه‌لبژارده‌وه‌ عه‌زیز، سوگلی.
- حف** - مص. ع (هه‌فف - heff): ده‌ورگرتن.
- حفائر** - ا. ع (هه‌فائیر - hefa'ir): چالان، گۆزان.
- حفاظ** - ا. ع (هه‌فائیز - hefa'iz): غه‌زه‌ب، توره‌بی، گپیرانه‌وه له‌ناره‌وا.
- حفاة** - ص. ع (هوفات - hufat): پی‌خاوسان، پی‌په‌تیان.
- حفار** - ا. ص. ع (هه‌ففار - heffar): بیره‌له‌کن، گۆرکه‌ن، کۆلینکار.
- حفاظ** - مص. ع (هی‌فاز - hifaz): گپیرانه‌وه له‌کاری خراب، پاراستن.
- حفاظ** - ع (هوففاز - huffaz): پاسه‌وانان، حافزانی قورئان.
- حفاظت** - مص. ج (هی‌فازت - hifazet): نیگابانی، پاسه‌وانی، پاراستن.
- حفاوت** - مص. ع (هه‌فائه‌ت - hefavet): می‌ه‌ره‌بانی کردن، هه‌والپرسین و نه‌وازش کردن، ریزگرتنی زیاد، دل‌سوژی.
- حقد** - ا. ع (هه‌فهد - hefed): یاران، دۆستان، مندالی‌ مندال، کوره‌زاو کچه‌زا،

حفيد - ا. ع (هه‌فید - hefid) : کوری کور، مندالی فه‌رزهد، نه‌وه، نه‌قی.
حفیره - ا. ع (هه‌فیره - hefîre) : چال، قه‌بر، گۆر.
حفیظ - ص. ع (هه‌فیز - hefiz) : نیگابان، چاودیر، ناویکه له ناوه‌کانی خوا.
حفیظه - ا. ع (هه‌فیزه - hefîze) : غه‌زهب، تورهبی، گپرانه‌وه له نه‌هه‌قی.
حق - ا. ع (هه‌غ - hex) : واجب‌کردنی کارتیک، هه‌ق، ره‌وا، واجب، راست، ماف.
حق - ا. ع (هه‌غ - hex) : راست و دروست، هه‌ق، داد، ملک و مال، به‌کیکه له ناوه‌کانی خوا، ماف.
حقا - ق. ع (هه‌غا - hexa) : به‌راستی و دروستی، به‌دلنیایی.
حقائد - ا. ع (هه‌غائید - hexa'îd) : رق و کینه.
حقائق - ا. ع (هه‌غائیغ - hexa'ix) : حه‌قیقه‌تان، راستیان.
حقابه - ا. مر (هه‌غابه - hexabe) : هه‌قی ئاو، ئاوبایی به‌تایبسه‌تی بۆ زه‌رعات.
حقارت - مص. ع (هه‌غارته - hexaret) : بچووک بوون، زه‌بوون بوون، نزم بوون، که‌م بوون.
حقاق - مص. ع (هیغاغ - hixax) : مشتومر له‌سه‌ر شتیک، کیشمه‌کیش.
حقاق - ا. ع (هیغاغ - hixax) : قوتوی زپرو زیو، سه‌ری وا فوری تلیاک کیشان.
حق الامتياز - ا. مر - ع (هه‌غول ئیمتياز - hexul 'imtîyaz) : پاره‌یه‌ک که له

ده‌ستویتوه‌ند، نه‌چیچرک.
حفده - ا. ع (هه‌فه‌ده - hefede) : یاران، دۆستان، زاړوی فه‌رزهد، خزمه‌تکاران، نه‌چیچرکان.
حفر - مص. ع (هه‌فر - hefr) : هه‌لکه‌ندنی زه‌وی، بی‌هه‌لکه‌ندن.
حفره - ا. ع (هوفره - hufre) : چال، گۆر.
حفش - ا. ع (هیفش - hifş) : کوخ، ره‌شمال، چاتۆل، سه‌لله، شتی کۆنه‌و رزیو، نامانی شکاو.
حفص - ا. ع (هه‌فس - hefs) : بی‌چوه شپیر، زه‌میله‌ی بچووک‌کی چه‌رمی.
حفصه - ا. ع (هه‌فسه - hefse) : دپله که‌متیار، ناوی کچی ئیمامی عومه‌ر بوو که ژنی هه‌زهدتی پیغه‌مبه‌ر بوو.
حفظ - مص. ع (هیفز - hifz) : نه‌زیه‌رکردن، فیتروون، پاراستن، پاسه‌وانی کردن.
حفظ الصحه - ا. مر - ع (هیفزوس سیهه - hifzus sihe) : پاراستنی ته‌ندروستی، تیمارخانه.
حفظ الغیب - مص. مر. ع (هیفزول غه‌یب - hifzul xeyb) : یادکردنی غایب به‌چاکه.
حفظه - ا. ع (هه‌فه‌زه - hefeze) : پاسه‌وانان.
حفل - مص. ع (هه‌فل - hefl) : خرپوونه‌وه، قه‌ره‌بالغی، ئاپورای خه‌لک.
حفله - ا. ع (هه‌فله - hefle) : نه‌نجوومه‌ن، ئاپورا، قه‌ره‌بالغی، ئاهه‌نگ.
حفی - ص. ع (هه‌فی - hefi) : پیسای زۆر زاناو دانا، گه‌رم و گه‌ور له نه‌حوالپرسین‌دا، میهره‌بان، دل‌سۆز.

حق الوکاله - ا.مر-ع (هه غول څیکاله - hexul vikale): پاره بیک که ددری به پاریزه، پاریزه رانه.

حق الیغین - ا.مر-ع (هه غول یه غین - hexul yexîn): بی گومان و دوو دلی.

حقانی - ص.ن-ع (هه غغانی - hexxanî): هه قانی، راست و دروست.

حق پرست - ص.فا (هه غپه رست - hexperest): خوا پرست، راستی پرست.

حق پسند - ص.مر (هه غپه سند - hex pesend): راستی په سمن، کاری که خوا پیتی خوش بی.

حق جو - ص.فا (هه غ جو - hex cû): عه ودالی هه ق و هه قیقته، هه قخواز، مافخواز.

حقد - مص-ع (هیغد - hixd): رق له دلگرتن.

حقد - ا.ع (هیغد - hixd): کینه، رق، که رب.

حقدار - ص.فا (هه غدار - hexdar): حه قدار، خاوهن حه ق، خودان ماف.

حق شناس - ص.فا (هه غشیناس - hex şinas): خواناس، به نمهک، نمهک ناس، نمه کدار، قه درزان.

حق نا شناس - ص.فا (هه غ نا شیناس - hex na şinas): بی وهفا، بی نمهک، سپله، بی نه زان.

حقف - ا.ع (هیغف - hixf): کومه له زیخ و چهو.

حقق - ع (هو غه غ - huxex): قوتوی زبیر و زیوان.

بری موله تی دهره پینانی کانزا یان سود وهرگرتن له سهه رچاوه پین دی، به ده ولته بدری.

حق التألیف - ا.مر-ع (هه غوت ته لیلیف - hexut te'lif): پاره بیک که له لایه ن بلاوکه ره وهوه به دانه ری کتیب بدری.

حق التولیه - ا.مر-ع (هه غوت ته ولییه - hexut tewlîye): هه قسی سهه پر شتیاری.

حق الزحمه - ا.مر-ع (هه غوززه حمه - hexuz zehme): هه قده ست، کرپی کارو زه حمه ت.

حق السکوت - ا.مر-ع (هه غسوس سوکوت - hexus sukût): بیده ننگانه، پاره بیک که که سیک له بری نه درکانی رازیک له که سیک وهر بگری.

حق الشرب - ا.مر-ع (هه غوش شورب - hexuş şurb): ناوبایی، پاره ی ناو.

حق العبور - ا.مر-ع (هه غول ئوبور - hexul ubûr): ترانزیت.

حق العمل - ا.مر-ع (هه غول نه مه ل - hexul emel): کرپی کار، کرپی.

حق القدم - ا.مر-ع (هه غول غه دهم - hexul xedem): پاره ی هاتن، پاره بیک که ددری به دکتور له بری هاتنه سهه نه خوش.

حق الله - ا.مر-ع (هه غول لاه - hexul lah): هه قی خوا: نوپرو روژو هه موو فه رزه نایینییه کان.

حق الناس - ا.مر-ع (هه غول ناس - hexul nas): هه قی خه لکی.

حق المرتع - ا.مر-ع (هه غول مه رته - hexul merte'): پاوه نانه.

- حق گزار** - ص. فا (هه غ گوزار - hex guzar): دادگهر، دادپهروهه، قه درزان، شوکرانه بژیر.
- حق گو** - ص. فا (هه غ گو - hexgû): راستگو، هه ق بیژ.
- حقن** - مص. ع (هه غن - hexn): گرفتن، چه پس کردن.
- حقن** - ا. ع (هوغهن - huxen): هوقنه.
- حقنه** - ا. ع (هوغنه - huxne): هوقنه.
- حقود** - ص. ع (هه غود - hexûd): پر کینه، رغن، دلریش.
- حقود** - ا. ع (هوغود - huxûd): رق و کینان.
- حقوق** - ا. ع (هوغوغ - huxûx): مافان، راستییهکان.
- حقوق دان** - ص. فا (هوغوغدان - huxûx dan): ماف خوتین، که سیک که زانستی مافی خوتیندی، پسپوری ماف، نه وقات، مافزان.
- حقه** - ا. ع (هه غه - hexxe): هه ق، ماف.
- حقه** - ا. ع (هوغه - huxxe): قوتوی خشل، حیل، فیل.
- حقه باز** - ص. فا (هوغه باز - huxxebaz): فیلباز، فریوکار، سیحرباز.
- حقیده** - ا. ع (هه غیده - hexîde): رق و کینهی له دلا هه لگیراو.
- حقیر** - ص. ع (هه غیر - hexîr): بچووک، زهلیل، لاواز، بی توانا، زه بوون.
- حقیق** - ص. ع (هه غیغ - hexîx): شایسته، لایه ق، ههژ، شایان.
- حقیقت** - ا. ع (هه غیغهت - hexîxet):
- حه قبیقهت، راستی و دروستی.
- حقیقه** - ق. ع (هه غیغهتهن - hexîxeten): به راستی و دروستی.
- حقیقت بین** - ص. فا (هه غیغهت بین - hexîxet bîn): واقع بین، هه قبیقهت بین، راستی بین، که تواربین.
- حقیقت جو** - ص. فا (هه غیغهت جو - hexîxet cû): که سیک که عه ودالی هه قبیقهت بی.
- حقیقت شناس** - ص. فا (هه غیغهت شیناس - hexîxet şinas): زانا، هه قبیقه تناس، راستی ناس.
- حقیقت گو** - ص. فا (هه غیغهت گو - hexîxet gû): هه ق بیژ، راستگو، هه قبیقهت بیژ.
- حقیقی** - ص. ن. ع (هه غیغی - hexîxî): واقعی، حه قیقی، که تواری.
- حک** - مص. ع (هه کک - hekk): خوراندن، تاشین، ساپین، سوین، هه لکه نندن.
- حکاه** - ا. ع (هوکات - hukat): حیکایه تخوان.
- حکاک** - ا. ع (هوکاک - hukak): نه خوشی خارشت.
- حکاک** - ص. ع (هه کاک - hekkak): مؤرساز، نگینساز.
- حکاکات** - ا. ع (هه ککاکات - hekkakat): وه سوده سه، دله راوکی.
- حکاکه** - ا. ع (هوککاکه - hukake): نه وهی له سوین یان تاشینی شتیک ده وه ری.
- حکام** - ا. ع (هوککام - hukkam): فه رمانره وایان، حاکمان.

- حکایت** - مص. ع (هیکایهت - hikayet): گپرانه‌وهی هه‌وال یان قسه، هیکایهت کردن، نه‌قل گپرانه‌وه، مه‌ته‌ل.
- حکره** - ا. ع (هوکره - hukre): قورخکردن، مؤنۆپۆل، شاردنه‌وهی نازووقه‌و شت به مه‌به‌ستی گرانفرۆشی.
- حکک** - ا. ع (هه‌که‌ک - hekek): به‌ردتیکی سپی وه‌کو مه‌پمه‌ر وایه.
- حکک** - ا. ع (هه‌که‌ک - hekek): جۆره رویشتنیکه.
- حکم** - ا. ع (هوکم - hukm): فه‌رمان، ئه‌مر، حوکم.
- حکم** - ص. ع (هه‌که‌م - hekem): هه‌که‌م، داوهر، ناو‌پژیکه‌ر.
- حکم** - ا. ع (هیکه‌م - hikem): هیکه‌مت، زانست، په‌ندو ده‌رس.
- حکماء** - ا. ع (هوکه‌ماء - hukema'): هه‌کیمان، زانا‌یان، په‌ندیاران.
- حکم انداز** - ص. مر (هوکم ئه‌نداز - hukm endaz): ئه‌نگیوه، نیشان شکیین.
- حکمت** - ا. ع (هیکه‌مت - hikmet): عه‌دالته‌ت، زانست، فه‌لسه‌فه، هیکه‌مت، راستی و دروستی، په‌ندیاری، پیتۆلی.
- حکمت امیز** - ص. مر (هیکه‌مت ئامیز - hikmet amîz): ئاو‌پتته به هیکه‌مت و په‌ندو عیبه‌رت.
- حکمت ایین** - ص. مر (هیکه‌مت ئایین - hikmet ayîn): شتییک له‌سه‌ر بناغه‌ی هیکه‌مت و په‌ندو ئاو‌ه‌زو زانست رو‌نرابج.
- حکمران** - ص. فا (هوکرمان - hukmran): فه‌رمان‌په‌وا، حوکمران.
- حکم روا** - ص. مر (هوکر ره‌وا - hukm rewa): که‌سه‌ی که فه‌رمان ده‌دات، فه‌رمانی جیبه‌جی ده‌کریت، فه‌رمان‌په‌وا.
- حکم فرما** - ص. فا (هوکم فه‌رما - hukm ferma): فه‌رمان‌په‌وا.
- حکمنامه** - ا. مر (هوکم نامه - hukm name): حوکمی دادگا، دادنامه.
- حکمیت** - مص. ج (هه‌که‌مییه‌ت - hekemîyet): داوهری کردن له نیوان دوو یان چه‌ن که‌سیکدا، ناو‌پژیکردن.
- حکومت** - مص. ع (هوکه‌ومه‌ت - hukûmet): فه‌رمان‌په‌وانیی کردن، به‌رپه‌بردنی کاروباری کو‌مه‌لایه‌تی و سیاسی مه‌ردم.
- حکه** - ا. ع (هیکه‌که - hikke): خارشت، خورشت، خرو، خورین.
- حکیم** - ص. ع (هه‌که‌یم - hekîm): دانا، زانا، فه‌یله‌سوف، پزیشک، په‌ندیار.
- حکیمانه** - ق. ص (هه‌که‌یمانه - hekîmane): هه‌کیمانه، ئاقلانه، ژیرانه، زانا‌یانه.
- حکیم باشی** - ا. ص (هه‌که‌یم باشی - hekîm başî): سه‌ر گه‌وره‌ی دکتۆران، سه‌ر ده‌سته‌ی پزیشکان.
- حکیمه** - ص. ع (هه‌که‌یمه - hekîme): دکتۆره، ئافره‌تی پزیشک.
- حل** - مص. ع (هه‌ل - hel): کردنه‌وه‌ی گری، کردنه‌وه، توانه‌وه‌ی شتییک له ئاودا، چاره.
- حل** - مص. ع (هیل - hil): حه‌لال بوون، ره‌وا بوون.

- حلائل** - ص. ع (هه لائیل - hela'il):
 حه لال، ژنی شهرعی پیاو، ژنی شودار.
- حلاج** - ا. ص. ع (هه للاج - hellac):
 هه لاج.
- حلاجت** - ا. مص. ع (هه للاجت - helacet):
 هه لاجی کردن.
- حلاجی** - ا (هه للاجی - hellacî):
 هه لاجی، کاری هه لاجی.
- حلاحل** - ا. ص. ع (هولا هیل - hulahlil):
 گهوره و سه رۆکی قهوم، دلاور، جوامیر، که ته و قه لهو.
- حلاف** - ص. ع (هه للاف - hellaf):
 سویتند خۆر، که سئ که زۆر سویتند بخوا.
- حلاق** - ا. ص. ع (هه للاغ - hellax):
 ده لاک، به ربه ر، سه رتاش.
- حلاقت** - ا. مص. ع (هیلا غت - hilaxet):
 سه رتاشی، ده لاک.
- حلاقیم** - ا. ع (هه لاغیم - helaxîm):
 گه روو، قورگ، نهوک.
- حلال** - ص. ع (هه لال - helal):
 رهوا، هه ر شتیک به حوکمی شه ر رهوا بی.
- حلال** - ا. ع (هیلال - hilal):
 گه رهک، شوین و مه جیلسی خړ بوونه و دی خه لکی.
- حلال** - ص. ع (هه للال - hellal):
 که سیتیک که کیشسه ی دژوار چاره سه ر بکات، خوا، چاره که ر.
- حلال خور** - ص. فا (هه لال خور - helal xûr):
 له هه رام بپاریزی.
- حلال زاده** - ص. مر (هه لال زاده - helal zade):
 مندالتیک که له دایک و باوکی شهرعی بووین، حه لال زاده.
- حلاوت** - مص. ع (هه لاقه ت - helavet):
 شیرین بوون، شیرینی.
- حلاوی** - ا. ع (هه لاقا - helava):
 حه لوا، شیرینی.
- حلب** - مص. ع (هه لب - helb):
 دۆشین.
- حلب** - (هه له ب - heleb):
 ته نه که.
- حلبلاب** - ا. ع (هه له بلاب - heleblab):
 لاولاو.
- حلبوب** - ا. ع (هه لبوب - hulbûb):
 رهنگی رهش، زۆر رهش.
- حلبوب** - ا. ع (هه لبوب - helbûb):
 جو ره رووه کیتکه له تیره ی لاولاو.
- حلبه** - ا. ع (هه لبه - helbe):
 پشیر کیتی ته سپان.
- حلبه** - ا. ع (هولبه - hulbe):
 جو ره رووه کیتکه.
- حلبی** - ص. ن. ع (هه له بی - helebî):
 خه لکی حه له ب، سه نعه تی حه له ب، ته نه که، حه له بی، ته نه که سازی.
- حلبی ساز** - ا. ص (هه له بی ساز - helebî saz):
 ته نه که چی.
- حلهزون** - ا. ع (هه له زون - helezûn):
 هیلکه شه ی تانۆکه، شه ی تانۆکه.
- حلف** - مص. ع (هه لف - helf):
 سویتند خواردن.
- حلف** - ا. ع (هیلف - hilf):
 سویتند، سوژو په یمان.
- حلفاء** - ع (هوله فاء - hulefa'):
 هاوپه یمانان.
- حلفاء** - ص. ع (هه لفا - helfa'):
 جو ره رووه کیتکه.
- حلفاء** - ص. ع (هه لفا - helfa'):
 که نیزه کی بی حه یوا شه رم.

- حلق** - ا.ع (هه‌لخ - helx): گه‌روو، ئەووک، قورگ.
- حلق** - مص.ع (هه‌لخ - helx): تاشینی موو.
- حلق** - ا.ع (هیلخ - hilx): ئەنگوستیلە‌ی پاشا، مائی زۆر، وشتر و پەزین زۆر.
- حلق** - ا.ع (هه‌له‌غ - helex): ئەلقه.
- حلقات** - ا.ع (هه‌له‌غات - helexat): ئەلقه، بازنه، چه‌مه‌ره، گه‌و، قولف.
- حلقوم** - ا.ع (هولغوم - hulxûm): گه‌روو، قورگ، ئەووک.
- حلقه** - ا.ع (هه‌له‌غ - helxe): ئەلقه، بازنه، ئەلقه‌ی موستیلە، کۆر، گه‌و، قولف.
- حلقه‌بگوش** - ا.مر (هه‌له‌غ‌ببگوش - helxe bigûş): ئەلقه‌ له‌ گۆی، نوکەر، گۆپ‌ابه‌ل، غولامی ئەلقه‌ له‌ گۆی، کۆتله.
- حلل** - ا.ع (هوله‌ل - hulel): جل و به‌رگی نووی، خشل و زێرو زیو.
- حلل** - ا.ع (هیلل - hilel): گه‌ره‌ک، شوینی کۆبوونه‌وه‌ی خه‌لکی.
- حلم** - مص.ع (هیللم - hilm): هیللم، هیلواش، به‌ حیللم و سه‌بر.
- حلم** - ا.ع (هولم - hulm): خه‌ون.
- حلو** - ص.ع (هولف - hulv): شیرین، پێچه‌وانه‌ی تال.
- حلوا** - ا.ع (هه‌لقاء - helva'): هه‌لقا، شیرینی، کولپچه.
- حلوان** - ا.ع (هولقان - hulvan): مژدانه، پاداشت، به‌خشش، مزگانی.
- حلوانی** - ا.ص - ع (هه‌لقانی - helvani): هه‌لقاچی، هه‌لقا‌فرۆش، شیرینی فرۆش.
- حلق** - ا.ع (هولوخ - hulûx): گه‌روو، قورگ.
- حلول** - مص.ع (هولول - hulûl): چونه‌ ناو یه‌ک، شتی‌ک بچیتته‌ ناو شتی‌کی تر، روحیانه‌تی که‌سی‌ک بچیتته‌ ناو که‌سی‌کی دی، دۆنای دۆن.
- حلولی** - ص.ن - ع (هولولی - hulûlî): ئەوه‌ی باوه‌ری به‌ حلول بێ، ئەوه‌ی باوه‌ری به‌ حلولی زاتی خوا له‌ روحی هه‌ندی پە‌یامبه‌راندایه‌.
- حلوی** - ا.ع (هه‌لقا - helva): میوه‌ی شیرین، هه‌له‌ویات، پاقلاره‌.
- حله** - ا.ع (هولله - hulle): جل، جلی نووی، جلی هاودامان، چه‌ک و سیلاح.
- حله** - ا.ع (هیلله - hille): گه‌ره‌ک، شوینی گردبوونه‌وه‌ی خه‌لکی.
- حلی** - ا.ع (هه‌لی - helî): زێرو زیو، خشل.
- حلی** - ا.ع (هولی - hulî): زێرو زیوان، خشلان.
- حلیب** - ا.ع (هه‌لیب - helîb): شیر، شه‌رابی خورما.
- حلیت** - مص.ع (هیللیه‌ت - hillîyet): هه‌لال بوون، ره‌وا بوون.
- حلیف** - ص.ع (هه‌لیف - helîf): هاو‌په‌یمان، هاوسوتند.
- حلیل** - ص.ع (هه‌لیل - helîl): شوو، هه‌لال، ره‌وا.
- حلیله** - ص.ع (هه‌لیله - helîle): ژن، ژنی شه‌رعی پی‌او، هاوسه‌ر.
- حلیم** - ص.ع (هه‌لیم - helîm): به‌سه‌بر، حه‌لیم، هه‌ریسه، حه‌لیماو، پیو، وشتری قه‌له‌و.

- حلیمه** - مص. ع (هه لیمه - helîme):
ژنی به سه برو سه لار.
- حلیه** - ا. ع (هیلیه - hilye): زیترو زیو،
خشل.
- حمام** - مص. ع (هیما - hima):
پشتیوانی کردن، بهرگریکردن له...
- حمامد** - ا. ع (هه مائید - hema'id):
خه سه لته تین په سند، چاکه.
- حمامل** - ا. ع (هه مائیل - hema'il):
خه مایل، خه مایه ل، خه مایه لی شیر،
خه مایه لی دوعا، هه رچی راست و چه پ
له مل بکری و شو ریته وه.
- حمامیم** - ا. ع (هه مائیم - hema'im):
کووتران.
- حمامات** - ا. ع (هومات - humat):
پار تیزه ران، پشتیوانان، نیگابانان،
پاسه وانان.
- حمامیم** - ا. ع (هه ماهیم - hemahim):
ریحانه ی تهر.
- حمامد** - ص. ع (هه ماد - hemmad):
ستایش کار، سوپاس گزار، شوکرانه بژیر.
- حمامار** - ا. ع (هیما - himar):
کهر، گوئی دریژ، و لآخ.
- حمامسه** - ا. ع (هه ماسه - hemase):
دلاوهری، دلیری، داستان، که له
ئه ده بیاتدا جوړه شیعرتیکی تایه ته به
په سندی پالنه وانان، کو مه له داستانیکه
ده ربارهی دلاوهر و قاره مانانی نه ته وه بی و
نه ژادی که به نه زم ده هونریته وه، وه کو
شانامه ی فبرده ووسی.
- حمامز** - ا. ع (هوماز - hummaz):
ترشوکه.
- حمامت** - مص. ع (هه ماغه ت -
hemaxet): بی ئاوه زی، حو ل بوون،
که وده نی.
- حمامال** - ا. ع (هیما - himal):
بار، کو ل.
- حمامال** - ص. ع (هه ممال - hemmal):
خه مال، کو ل کیش، باره لگر.
- حماماله** - ا. ع (هیما له - himale):
خه مایه لی شمشیر.
- حماماله** - ا. ع (هه ماله - hemale):
سزا، جه زا، غه رامه ت.
- حماماله** - ص. ع (هه ماله - hemmale):
ژنی خه مال، خه مالی ژن.
- حمامام** - ا. ع (هه مام - hemam):
کووتر، قومری.
- حمامام** - ا. ع (هیما م - himam):
قه زاو، قه دهر، مردن، مهرگ.
- حمامام** - ا. ع (هه مام - hemam):
خه مام، گه رماو.
- حماممه** - ا. ع (هه مامه - hemame):
یه ک کووتر.
- حماممی** - ص. ع (هه مامی - hemami):
خه مامچی، خه مامدار، خودان گه رماو.
- حمامایت** - مص. ع (هیما یه ت -
himayet): پشتیوانی کردن له...،
بهرگریکردن له که سیک.
- حمامایتگر** - ص. فا (هیما یه تگر -
himayetger): نیگابان، پشتیوان.
- حمامای راجعه** - ا. مر (هومای راجیه -
hummay raci'e): له رزوتای،
تیفوس.
- حمامای نفاسی** - ا. مر (هومای نیفاسی -
hummay nifasi): له رزوتای ژنی
زه یستان.

- حمم** - ا.ع (هوم هوم، هیم هیم - hum hum, him him): جوزه رووه کیکه.
- حممه** - مص.ع (همه همه - hemheme): کور ژن.
- حمد** - مص.ع (همد - hemd): شوکر کردن، ستایش کردن، سه ناگویی، سوپاسگویی.
- حمدان** - ا (همدان - hemdan): کیری پیاو.
- حمدونه** - ا (همدونه - hemdûne): مه میون.
- حمر** - ص.ع (هومر - humr): سووران، سواریستان.
- حمر** - ا.ع (هومور - humur): کهران، چوار پییان، ولاخان، گویدریتزان.
- حمرآء** - ص.ع (همراء - hemra'): سور (بو می)، ژنی سورفل، سالی قات و قری، هه پرتی گه رما.
- حمرت** - ا.ع (هومرت - humret): سوری، رهنگی سوور، نه خوشی.
- حمزه** - ا.ع (همزه - hemze): شیرینی دپنده، ته پرتیزه، ناوی مامی حه زرتی پیغه مبهره (د.خ).
- حمص** - ا.ع (همص - himmes): نوک.
- حمض** - ا.ع (همز - hemz): هه رشتی تامی تال و سویری.
- حمق** - مص.ع (هومغ - humx): بی نه قل بوون، تیکچوونی نه قل، بی نه قلی، گه وج.
- حمق** - ص.ع (هوموغ - humux): گه وجان.
- حمقاء** - ص.ع (همغاء - hemxa'): که ره ژن، که ودهن.
- حمل** - مص.ع (هممل - heml): بارهه لگرتن، گواستنه وهی بار له شونینیکه وه بو شونینیک.
- حمل** - ا.ع (هممل - heml): حمل، بار، بهری درخت، ژنی تاوس.
- حمل** - ا.ع (هیمل - himl): هه لگرتنی شتیک له شونینیکه وه بو شونینی.
- حمل** - ا.ع (همهل - hemel): بهرخ، کاور، یه کیکه له بورجه کانی سال.
- حملة** - ا.ع (همله - hemle): هیرش و په لامار، حمله، نه خوشی فی.
- حملة** - ص.ع (همله - hemele): بارهه لگران.
- حمود** - ص.ع (همود - hemûd): په سندکراو.
- حموضت** - مص.ع (هوموزت - humûzet): ترشان.
- حمول** - ص.ع (هممول - hemûl): حه لیم، به سه بر، هیدی و هیمن، بارکیش.
- حمول** - ا.ع (هممول - humûl): باری زور.
- حموله** - ا.ع (هموله - hemûle): حه یوانی بارکیش، که ریک که بار بکریت، بارگیر.
- حموله** - ع (هوموله - humûle): بار.
- حمی** - ا.ع (هیما - hima): شتیک که بهرگری لی بکریت، شونینی که بهرگری لی بکریت.
- حمی** - ا.ع (هومما - humma): تی، تا.
- حمیات** - ا.ع (هومه یات - hummeyat): تی، تا.

- حمیات** - ا. ع (هه‌میات - hemîyat) : غیرهت، مروهت، پیاوه‌تی، جوامپیری.
- حمیت** - ا. ع (هه‌می‌یه‌ت - hemîyet) : غیرهت، مروهت، پیاوه‌تی.
- حمیت** - مص. ع (هیمیه‌ت - himyet) : پارێز.
- حمید** - ص. ع (هه‌مید - hemîd) : ستایش‌کراو، مویاره‌ک، پیروژ، سیفه‌تیککی یه‌زدانی مه‌زنه.
- حمیده** - ص. ع (هه‌میده - hemîde) : په‌سند، پیروژ، جوان، (بو‌می).
- حمیر** - ا. ع (هه‌میر - hemîr) : که‌ران، گویدریتزان.
- حمیر** - ا. خ. ع (هیمیه‌ر - himyer) : تیره‌یه‌کی عه‌ره‌بی قه‌حتانین که له یه‌مه‌ندا ده‌وله‌تیککیان به‌ناوی سه‌به‌ء دامه‌زراند، له سه‌ده‌ی شه‌شه‌می زاینیدا نه‌مان.
- همیراء** - ص. ع (هومه‌یراء - humeyra') : ژنی سورفل.
- حمیم** - ا. ع (هه‌میم - hemîm) : دۆست، برادر، خزم.
- حمیم** - ا. ع (هه‌میم - hemîm) : ئاوی گهرم، عه‌ره‌ق، بارانی که له گهرمای به‌تین‌دا بباری.
- حناء** - ا. ع (هینناء - hinna') : دره‌ختی خه‌نه.
- حنابله** - ا (هه‌نابله - henabile) : هه‌نبه‌لی‌یه‌کان، په‌یره‌وانی ئاینزای هه‌نبه‌لی.
- حناجر** - ا. ع (هه‌ناجیر - henacir) : قورگ، گه‌روو.
- حنادس** - ا. ع (هه‌نادیس - henadis) : شه‌وی زۆر تاریک، سی شه‌وی کۆتایی.
- مانگ که زۆر تاریکه.
- حناط** - ا. ع (هینات - hinat) : مؤمیا.
- حناط** - ص. ع (هه‌نات - hennat) : گه‌نم فرۆش، ته‌راح، که‌سی که مردوو مؤمیا بکات.
- حناطی** - ص. ع (هه‌ناتی - hennatî) : گه‌نم فرۆش، ته‌راح.
- حنان** - ا. ع (هه‌نان - henan) : میهره‌بانی، به‌ره‌که‌ت، دل به به‌زه‌یی.
- حنان** - ص. ع (هه‌ننان - hennan) : زۆر میهره‌بان، یه‌کیکه له ناوه‌کانی یه‌زدانی مه‌زن.
- حنان** - ا. ع (هیننان - hinnan) : خه‌نه.
- حنانه** - ص. ع (هه‌نانه - hennane) : ناله‌ی میهره‌ خوشه‌ویستی.
- حنایا** - ا. ع (هه‌نایا - henaya) : که‌وان، چه‌ماوه، که‌مه، گومه‌ت.
- حنبل** - ا. ع (هونبول - hunbul) : لۆبیا.
- حنبل** - ص. ع (هه‌نبه‌ل - henbel) : پیاوی کۆله‌ بالایی ورگن، قه‌له‌و.
- حنبل** - ا. ع (هه‌نبه‌ل - henbel) : فه‌روه.
- حنبلی** - ص. ن. ع (هه‌نبه‌لی - henbelîy) : یه‌کیکه له چوار ئاینزای خه‌لکانی سوننی، دامه‌زرینه‌ری ئەم مه‌زه‌به (ابو عبدالله احمد) بن محمد بن حنبله، که له سالی ۲۴۱ی کۆچیدا مردوو، یه‌کیکه له چوار ئیمامانی ئەه‌لی سوننه‌ت.
- حنث** - ا. ع (هینس - hins) : گوناح، خه‌تا، تاوان، سوتیندشکاندن.
- حنجره** - ا. ع (هه‌نجه‌ره - hencere) : قورگ، ئەوک.
- حندس** - ا. ع (هیندیس - hindis) : شه‌وی زۆر تاریک، شه‌وه‌زنگ.

- حندقوق** - ا.ع (هه‌نده‌غوغ) -
hendexûx: جوړه رووه‌کټکه، پیاوی
 دریزی نا قولاوی گه‌وج، هه‌نه‌قوج.
حنش - ا.ع (هه‌نه‌ش - heneş): مار.
حنطه - ا.ع (هینته - hinte): گه‌نم.
حنظل - ا.ع (هه‌نزه‌ل - henzel):
 گوژالک، کاله‌که مارانه، ته‌حله‌سیف.
حنظله - ا.ع (هه‌نزه‌له - henzele): یه‌ک
 گوژالک.
حنفاء - ا.ع (هه‌نفاء - henfa'):
 که‌وان، که‌وانه، مارمیلکه، شه‌وگه‌رد.
حنفاء - ص.ع (هه‌نفاء - henfa'): ژنی
 پی‌خوار، پی‌گوج.
حنفاء - ا.ع (هونه‌فاء - hunefa'): راست
 دینان، پابه‌ند به‌تایینی ئیسلام، میلله‌ت و
 دینی ئیبراهیم.
حنفش - ا.ع (هینفیش - hinfiş): ماری
 گه‌وره‌ی سه‌ر زلی مل باریک که‌ زور
 خه‌ته‌ره.
حنفی - ا.ع (هه‌نه‌فیسی - henefî):
 یه‌کټکه له‌چوار مه‌زه‌بی ته‌هلی سوننه‌ت،
 نه‌بو‌ه‌نیفه‌نه‌عمان بن‌سابت که‌ یه‌کټک
 بوو له‌چوار ئیمامانی سوننه‌ دایمه‌زاندووه
 که‌ له‌سالی ۱۵۰ی کوجیدا مردووه.
حنق - ا.ع (هه‌نه‌غ - henex): کینه‌و
 دژمنایه‌تی، نه‌وپه‌ری‌توره‌یی، هه‌ره‌تی‌رق.
حنک - ا.ع (هه‌نه‌ک - henek): چه‌نه،
 چه‌ناگه.
حنک - ا.ع (هونک، هینک -
 hunk, hink): نه‌زمون، ته‌جره‌به،
 ساوکه.
حنکه - ا.ع (هونکه - hunke):
 نه‌زمون، ته‌جره‌به، شاره‌زا، ساوکه.
- حنو** - ا.ع (هینف - hinv): په‌راسوو.
حنوط - ا.ع (هه‌نوت - henût): مؤمیا.
حنوط - مص.ع (هه‌نوت - hunût):
 وه‌رزی‌دره‌و، گه‌ییی میوه.
حنون - ص.ع (هه‌نون - henûn):
 میهره‌بان، به‌به‌زه‌یی.
حنیف - ص.ع (هه‌نیف - henîf):
 راست، که‌سه‌ی که‌ پابه‌ندبی به‌تایینی
 ئیسلام.
حنیفیت - ا.ع (هه‌نی‌فی‌یه‌ت -
 henîfiyet): پابه‌ندی به‌تایینی
 ئیسلامه‌وه.
حنین - مص.ع (هه‌نین - henîn): تاسه،
 ناله‌و زاری، هوار له‌خوشیا‌یان
 ناخوشیا، کولی‌گریان.
حنیه - ا.ع (هه‌نییه - henîye): که‌مه،
 که‌مان، که‌وان، چه‌ماوه.
حواء - ا.ص.ع (هه‌فقاء - hevva'):
 ژنی‌گه‌نم‌رنگ، ژنه‌که‌ی‌ه‌زه‌تی‌ئادهم.
حواء - ا.ع (هه‌فقاء - hevva'):
 مارگیر.
حوائج - ا.ع (هه‌فائیح - heva'ic):
 پیتداو‌یستیان.
حوائل - ا.ع (هه‌فائیل - heva'il):
 له‌مپه‌ران، به‌ره‌له‌ستان، ژنی‌نه‌زوک،
 ته‌گه‌ره، کوسپ.
حواحب - ا.ع (هه‌فاجیب - hevacib):
 برۆیان.
حوادث - ا.ع (هه‌فادیس - hevadis):
 واریقات، رووداوان، پیتشهانان.
حواری - ا.ص.ع (هه‌قاری - hevarî):
 دؤستی‌دلسۆز، هه‌ر یه‌کټک له‌یاوهرانی
 عیسا که‌ بانگه‌شه‌یان بو‌تایینه‌که‌ی‌ده‌کرد.

- حواریات** - ا. ص - ع (هه‌فارییات - hevarîyat): ژنی شاری سپی پیست، حۆری.
- حواریون** - ا. ع (هه‌فارییون - hevarîyûn): یاوه‌رانی چه‌زرتی عیسا که به‌و په‌ری دلسۆزی په‌یامه‌که‌یان بلاوده‌کرده‌وه.
- حواریه** - ا. ص - ع (هه‌فارییه - hevarîye): ژنی شاری سپی پیست.
- حواس** - ا. ع (هه‌فاس - hevas): هیزی هه‌سته‌وه‌ری، هه‌ستۆک.
- حواشی** - ا. ع (هه‌فاشی - hevaşî): په‌راویز، مال و مندال، ده‌ست و پیوه‌ند.
- حواصل** - ا. ع (هه‌فاسیل - hevasîl): سبیقه‌تۆره.
- حواصیل** - ا. ع (هه‌فاسیل - hevasîl): شینه‌شاوه، شینه‌شاهۆ.
- حواضن** - ا. ع (هه‌فازین - hevazin): دایه‌ن، په‌رستار.
- حوافر** - ا. ع (هه‌فافر - hevafir): چه‌فرکاران، جی سمی چوار پییان.
- حواله** - ا. ع (هه‌فاله - hevale): هه‌واله.
- حواله‌دادن** - م. ص (هه‌فاله‌دادن - hevale daden): هه‌واله‌پی‌دان، سپاردن.
- حواله‌کرد** - ا. م (هه‌فاله‌که‌رد - hevale kerd): پاره‌یان شتتیک که دانی به‌که‌سیکی دی بسپیتردیت.
- حوالی** - ا. ع (هه‌فالی - hevalî): ده‌وربه‌ر.
- حوامل** - ا. ع (هه‌فامیل - hevamil): حامیله.
- حوانیت** - ا. ع (هه‌فانیت - hevanît): موغازه‌و دوکانان.
- حوت** - ا. ع (هوت - hût): نه‌هه‌نگ، ناوی یه‌کیک له‌بورجه‌کانه.
- حوج** - م. ص. ع (هه‌وج - hewc): چه‌ویجه‌بوون، ئاتاج‌بوون، پیوست‌بوون.
- حوج** - ا. ع (هیقه‌ج - hivec): پیوستیان.
- حوجاء** - ا. ع (هه‌وجاء - hewca'): پیوستی.
- حوجن** - ا. ع (هه‌وجه‌ن - hewcen): گوله‌باخ.
- حودان** - ا. ع (هه‌ودان - hewdan): گولاله.
- حور** - م. ص. ع (هه‌قهر - hever): چاوی که سپینه و ره‌شینه‌ی تۆخ‌بی.
- حور** - ا. ع (هور - hûr): ژنی جوانی ناو به‌هه‌شت، چاو ره‌شان.
- حوراء** - ا. ص - ع (هه‌وراء - hewra'): ژنی جوانی چاوپه‌ش.
- حور العین** - ص. م (هورول‌ئه‌ین - hûrul eyîn): ژنانی جوان و چاف ره‌ش.
- حوردیس** - ص. م (هوردیس - hûrdîs): حۆری ئاسا، په‌ری ئاسا.
- حوروش** - ص. م (هورقه‌ش - hûrveş): حۆری ئاسا، وه‌کو حۆری، په‌ری ئاسا.
- حوزه** - ا. ع (هه‌وزه - hewze): مه‌لبه‌ندی خوتیندنی دینی، ناوه‌ندی ولات، ته‌بیعه‌ت.
- حوش** - ا. ع (هه‌وش - hewş): چه‌وشه، ده‌وربه‌ر، چه‌سار.

- حوصل** - ا. ع (ههوسهل - hewsel): چيکلدانهی مريشک، سيقه توره.
- حوصله** - ا. ع (ههوسهله - hewsele): سه پرو تهحه مول، به ههوسهله، چيکلدانی مريشک، سيقه توره.
- حوض** - ا. ع (ههوز - hewz): ئهستيل، ههوز.
- حوضچه** - ا. مر (ههوزچه - hewzçe): ههوزی بچووک، ئهستيلوکه.
- حوضخانه** - ا. مر (ههوزخانه - hewzxane): شوینی ههوز، ژير زه مینی مال که ههوزی تیدایي.
- حوضه** - ا (ههوزه - hewze): بهراو.
- حوقل** - ص. ع (ههوغهل - hewxel): پیری به سالآچوو، که نهفت.
- حوقله** - مص. ع (ههوغهله - hewxele): گوتنی (لاحهوله وهلا قوه ته ئیللا بیللا).
- حوک** - ا. ع (ههوک - hewk): ریحانهی کیتی.
- حول** - ا. ع (ههول - hewl): توانا، هیتز، سال، ده وروبه ر.
- حول** - مص. ع (ههقهل - hevel): خیل بوون.
- حول** - ا. ع (هیشهل - hivel): زیرهک، به توانا.
- حولا** - ص. ع (ههولا - hewla'): ژنی خیل و قیچ.
- حولقه** - مص. ع (ههولهغه - hewlexe): گوتنی (لاحهوله وهلا قوه ته ئیللا بیللا).
- حولی** - ا. ع (ههولیی - hewlîy): هه ر هه یوانیتیکی یهک ساله، گوتلک، گوره که.
- حوم** - ا. ع (هوم - hûm): ناوی شه رابه.
- حومه** - ا. ع (هومه - hûme): ده وروبه ر، مهیدانی به رینی شهر، ره زمگا.
- حویح** - ا (ههقیچ - hevîc): پیداو یستی مال و که رهسته ی چیشت لیان، گیزه ر.
- حی** - ا. ص. ع (ههیی - heyî): زندوو، گه پرک، قهوم و قه بیله، گیانله به ر.
- حیا** - ا. ع (ههیا - heya): شهرم، حهیا، ئا پروو.
- حیا** - ا. ع (ههیا - heya): سالی به باران و به ره که ت.
- حیاه** - مص. ع (ههیات - heyat): ژیان، ژین.
- حیات** - ا. ع (ههیات - heyyat): ماران.
- حیات بخش** - ص. فا (ههیات به خش - heyat bexş): ژیان به خش، ژین به خش، گیان به خش.
- حیازت** - مص. ع (هیازت - hiyazet): به دهست هیان، کوکر دنه وه، خودانیتی.
- حیازیم** - ا. ع (ههیازیم - heyazîm): به رزایی، ته نگه ی ئه سپ.
- حیاض** - ا. ع (هیاز - hiyaz): ههوزان، ئهستیلان.
- حیاض** - ا. ع (هیاز - hiyaz): ههیز، خوینی بی نوژی، عوزر.
- حیاط** - ا. ع (هیات - hiyat): دیواران.
- حیاطت** - مص. ع (ههیاتت - heyatet): پاراستن.
- حیاکت** - مص. ع (هیاکت - hiyaket): چنن، جو لایی.
- حیال** - ا. ع (هیال - hiyal): به ره له ست.
- حیث** - ا. ع (ههیس - heys): ناوه لفرمانی شوین، هه ندی جار بو کاتیش به کار دیت.

- حیثیت** - مص. ج (هه‌سییه‌ت - heysîyet): ئابروو، ئیحتوبار.
- حیدر** - ا. ع (هه‌یده‌ر - heyder): کورته بالا، شیرینی بیشه، نازناوی عه‌لی کوری ئه‌بی تالیبه.
- حیدره** - ا. ع (هه‌یده‌ره - heydere): فه‌وتان و نه‌مان، شیرینی بیشه.
- حیدری** - ص. ن (هه‌یده‌ری - heyderî): په‌یره‌وانی سولتتان هه‌یده‌ری کوری سولتتان جوئه‌یدو بابی شا ئیسماعیلی سه‌فه‌وی، له به‌رانبه‌ر ئه‌مانه‌دا گروپیتیکی دی به‌ناوی نیعمه‌تی سه‌ر به‌ شا نیعمه‌توللا وه‌لی هه‌بوو که سالانیتیکی زۆر له‌گه‌ل یه‌کدا جه‌نگین.
- حیران** - ص. ع (هه‌یران - heyran): سه‌رسام، سه‌رگه‌ردان، هه‌یران، داماو.
- حیرت** - مص. ع (هه‌یره‌ت - heyret): حیره‌ت، سه‌رگه‌ردان بوون، له زاروه‌ی ئه‌هلی عیرفاندا یه‌کیتکه له قوئاغه‌کانی سلوک که عارف خو‌ی سه‌رگه‌ردان و سه‌رسام ده‌بینی.
- حیرت انگیز** - ص. فا (هه‌یره‌ت ئه‌نگیز - heyret engîz): مایه‌ی حیره‌ت و سه‌رسامی، حیره‌تاوهر، حیره‌ت وروژین.
- هیز** - ا. ع (هه‌ییز - heyiz): شوین، جی، کایه، بیاف.
- حیزوم** - ا. ع (هه‌یزوم - heyzûm): ناوه‌پراستی سینگ، ئاسوگه، زورگ.
- حیص** - مص. ع (هه‌یس - heys): سه‌خله‌ت بوون، که‌وتنه‌ ته‌نگانه، که‌نارکه‌وتن.
- حیض** - مص. ع (هه‌یز - heyz): بی‌نوژی بوونی ژن.
- حیضه** - ا. ع (هه‌یزه - hîze): داییی یان په‌رۆ که ژنان له کاتی بی‌نوژییدا هه‌لیده‌گرن.
- حیطان** - ا. ع (هیتان - hîtan): دیواران.
- حیطه** - مص. ع (هیته - hîte): ئاگاداری کردن، په‌نادان، زه‌وی به‌رینی ده‌ورگیراو.
- حیف** - مص. ع (هه‌یف - heyf): زوئم کردن، زوئم، ستم، مه‌خابن، به‌داخه‌وه.
- حیفاء** - ص. ع (هه‌یفاء - heyfa): زه‌وییه‌ک که باران نه‌یگاتتی.
- حیل** - ا. ع (هه‌ییل - hîyel): فیتلان.
- حیله** - ا. ع (هه‌یله - hîle): هیله، به‌ توانا، به‌ته‌گیرو زۆزان.
- حیله‌گر** - ص. مر (هه‌یله‌گر - hîleger): حه‌یله‌باز، فیتلباز.
- حین** - ا. ع (هه‌ین - hîn): وه‌خت، ماوه، روژگار، کات.
- حین** - ا. ع (هه‌ین - heyn): مه‌رگ، به‌لا، مه‌ینه‌ت.
- حیوات** - ا. ع (هه‌یه‌قات - heyevat): مارو ئه‌ژدیهایان.
- حیوان** - ا. ع (هه‌یه‌شان - heyevan): گیاندار، زیروح، جانه‌وهر، ئاژه‌ل.
- حیوانی** - ص. ن (هه‌یه‌فانی - heyevanî): حه‌یوان ئاسا، وه‌کو حه‌یوان، ئاژه‌ل ئاسا.
- حیره** - ا. ع (هه‌یات - heyat): ژیان، ژین.
- حیری** - ص. ن. ع (هه‌یه‌قیی - heyevî): زیندوو، زیندوو ئامیتر.
- حیه** - ص. ع (هه‌یه‌یه - heyye): زندوو.
- حیه** - ا. ع (هه‌یه‌یه - heyye): مار، ئه‌ژدیها.
- حیی** - ص. ع (هه‌یه‌یی - heyî): به‌حیا، به‌شهرم، سه‌لار، ئابروومه‌ند.

خ

- خ - حر (خ - X):** پیتی نۆیه می ئه لیبفای فارسبییه که به (خا) ده خوینتریتته وهو، به حه ساوی ئه بجه د به رامبه ر (۶۰۰) ه.
- خا - ا (خا - xa):** پیتی نۆیه می ئه لیبفای فارسبییه.
- خائب - ص.ع (خائب - xa'ib):** نائومیید.
- خائبه - ص.ع (خائبه - xa'ibe):** ژنی نائومیید.
- خائض - ص.فا.ع (خائض - xaiz):** چوونه ناو ئاو، چوونه ناو کاریک.
- خائف - ص.ع (خائف - xaif):** ترساو، به ترس.
- خائن - ص.فا.ع (خائن - xa'in):** خیانه تکار، ناپاک، ته پره ش.
- خائنانه - ص.ق.ع (خائنانه - xa'inane):** خایه نانه، ناپاکانه.
- خائنه - ص.فا.ع (خائنه - xa'ine):** ژنی خیانه تکار، ناپاک.
- خاب - ا.ص (خاب - xab):** پاشه کهوت.
- خابئه - ا.ع (خابئه - xabi'e):** خه مره، گۆزه، کویه له.
- خابر - ص.ع (خابر - xabir):** هوشیار، به خه بهر، خه وه دار.
- خابز - ص.ع (خابز - xabiz):** خاوه ن نان، ناندار، نانکه ر.
- خابس - ا.ع (خابس - xabis):** شیری درنده.
- خابط - ص.فا.ع (خابط - xabit):** مل پیوه نان به نابه له دی.
- خابل - ص.ع (خابل - xabil):** گهنده لکاری، شه يتان، جن، ئه هریمه ن، به ره له ست.
- خات - ا (خات - xat):** جوړه مه لیکه له بابه تی قه له ره ش، لی بچو وکتره و مشک و ئه و جوړه گیاندارانه راو ده کات.
- خاتام - ا.ع (خاتام - xatam):** ئه نگوستیه له، کلکه وانه.
- خاتل - ص.فا.ع (خاتل - xatil):** گزیکار، به فیل، فیلباز، خاپینوک، زه غه لباز.

- خاتم** - ا.فا-ع (خاتیم - xatim):
ختمکەر، ته‌واوکه‌ر.
- خاتم** - ا.ع (خاتهم - xatem):
ئه‌نگوستیله، کلکه‌وانه، نگین، دوایین.
- خاتم الانبیاء** - ا.مر (خاتهمول ئه‌نبیاء - xatemul enbiya):
دوا پیغه‌مبهر، پیغه‌مبهری موسولمانان (د.خ).
- خاتم** - ا.ع (خاتهم - xatem):
قوتی، یان سه‌ندووق یان چوار چیوهی وینه که به نه‌خش و نیگار رازابیتته‌وه.
- خاتم بند** - ا.ص (خاتهم به‌ند - xatem bend):
خاتهمکار، خاتهمساز.
- خاتم جم** - ا.مر (خاتهمی جه‌م - xatemi cem):
ئه‌نگوستیله‌که‌ی چه‌زرتی سلیمان.
- خاتم ساز** - ا.ص (خاتهم ساز - xatem saz):
خاتهم‌کار، خاتهمساز.
- خاتم سلیمان** - ا.مر (خاتهمی سوله‌یمان - xatemi suleyman):
ئه‌نگوستیله‌که‌ی چه‌زرتی سلیمان.
- خاتم کار** - ا.ص (خاتهم کار - xatem kar):
خاتهمکار، خاتهمبهند، خاتهمساز.
- خاتمکاری** - ا.مص (خاتهم کاری - xatem kari):
خاتهمکاری.
- خاتمه** - ا.ع (خاتیمه - xatime):
پایان، ئه‌نجام، کوتایی، بنه‌تا.
- خاتمی** - ا.ص (خاتهمی - xatemî):
مؤرساز، ئه‌نگوستیله‌ساز.
- خاتمی** - ا.ع (خاتهمی - xatemî):
جه‌وره گولده‌وزیبه‌که که ورده پارچه‌ی رهنگاو رهنگ لیک بدن و ناوه‌ندیان به ئاوریشم
- بنه‌خشپنرتیت.
- خاتوله** - ا.ع (خاتوله - xatûle):
دوو دلئی، فیئل، حیله، ده‌غه‌ئی.
- خاتون** - ا.ص (خاتون - xatûn):
وشه‌ی ریژه بوژنان، ژنی ئه‌سل زاده.
- خاتون جهان** - ا.مر (خاتونی جه‌هان - xatûni cehan):
هه‌تاو، روژ، خۆر.
- خاج** - ا.ع (خاج - xac):
چهلپا، ئه‌و داره‌ی که چه‌زرتی عیسا-یان پی‌هه‌لواسی.
- خاج** - ا.ع (خاج - xac):
نهرمه‌ی گوئی که ئه‌لقه یان گواره‌ی تی بکه‌ن.
- خاچه** - ا.ع (خاچه - xaçe):
داری دوو لقه بدریته به‌ر داری خوار تا راست بوه‌ستی.
- خاخام** - ا.ع (خاخام - xaxam):
پیشه‌وای تأینی جوله‌که، خاخام.
- خاد** - ا.ع (خاد - xad):
جه‌وره ته‌پریکه به زۆری مشک راو ده‌کات.
- خادر** - ص.ع (خادیر - xadir):
سه‌رگه‌ردان، سه‌رسام، سست، ته‌مه‌ل، ته‌وه‌زل.
- خادع** - ص.فا-ع (خادیع - xadi):
زیری قه‌لب، خاپینوک، ده‌سپرو به‌فربو.
- خادعه** - ا.ص.ع (خادیته - xadi'e):
خانوو له ناو خانوودا، ده‌رگای بچووکه له میانی ده‌رگای گه‌وره‌دا.
- خادم** - ا.ص-ع (خادیم - xadim):
خزمه‌تکار، نوکه‌ر، خولام، خزمه‌تگوزار، خزمه‌تچی.
- خادم باشی** - ا.مر-ع.ت (خادیم باشی - xadim başî):
سه‌روکی خزمه‌تچیان.
- خادم پیر** - ا.مر (خادیمی پیر - xadimi pîr):
ئه‌ستیره‌ی زوجه‌ل.

- خادمه** - ا.ص - ع (خادیمه - xadime): کاره‌کەر، کولفەت.
- خادمیت** - مص.ج - ع (خادیمییه‌ت - xadimîyet): خزمه‌تکاری.
- خاده** - ا (خاده - xade): سپی دار، سهول، داری راست و بهرز، داری قه‌ناره.
- خازل** - ص.ع (خازیل - xazil): به‌زیو، که‌سینک که هاوکاری و پشتیوانی خه‌لکی نه‌کات.
- خار** - ا (خار - xar): درک.
- خارا** - ا (خارا - xara): جۆره به‌ردیکی سه‌خته، به‌ردی گرانیته.
- خارا** - ا (خارا - xara): جۆری پارچه‌ی به‌نرخه.
- خاراشتر** - ا.مر (خار ئوشتور - xar uştur): وشترالوک، حوشترخۆزه، عاگول.
- خاراباف** - ص.فا (خاراباف - xarabaf): جۆلای خارا.
- خاراتراش** - ص.فا (خاراته‌راش - xara teraş): به‌ردتاش، نه‌قاری به‌ردی خارا.
- خاراستیز** - ص.مر (خاراسیتیز - xara sitîz): سه‌خت تر له گرانیته، سه‌خت، قایم.
- خاراسفتن** - مص.م (خارا سوفته‌ن - xara suften): خارا کون کردن، خارا سوون.
- خارا شکاف** - ص.فا (خارا شیکاف - xara şikaf): شکینه‌ری به‌ردی خارا.
- خاراشکن** - ص.فا (خارا شیکه‌ن - xara şiken): خارا شکین.
- خارا گزار** - ص.فا (خارا گوزار - xara guzar):
- خارا گوزار** - ص.فا (خارا گوزار - xara guzar):
- xara guzar**: ئه‌وی به‌ردی خارا بشکینتی و پینیدا رەت بیی.
- خاراگوش** - ا (خاراگوش - xara gûş): جۆره رووه‌کیتی خۆرسکه.
- خارانداز** - ا.مر (خارائه‌نداز - xarendaz): سیخور، سوچه‌ر.
- خارانندن** - مص.م (خاران‌ده‌ن - xaranden): خوراندن، له‌شی خوراند.
- خارانگین** - ا.مر (خارائه‌نگه‌بین - xar engebîn): ترنجه‌مین، جۆره گه‌زۆیه‌که، ده‌رمانیکه له گیاو درکی وشترالوک ساز ده‌کرت.
- خارانما** - ا.مر (خارانمه‌ما - xaranema): وه‌کو خارا، خارا ئاسا.
- خارانو** - ا (خارانو - xaranû): ژیتک، ژیتو.
- خارایی** - ا.ص (خارایی - xarayî): گرانیته.
- خاریار** - ا.مر (خاریار - xarbar): ئازووقه، خوارده‌مه‌نی، خۆراک، خاروخه‌س.
- خاریست** - ا.مر (خاریه‌ست - xarbest): په‌رژینی له درک و دالّ دروست کراو، خاریه‌ند.
- خارین** - ا.مر (خاریون - xarbin): رووه‌کی درکدار، بنجه‌درک.
- خاریر** - ا.مر (خاریهر - xarper): هه‌وه‌لّ په‌ری که له جوجکی مه‌لان دی.
- خاریشت** - ا.مر (خاریوشت - xarpuşt): ژیتک.
- خارپوستان** - ا.مر (خارپوستان - xarpûstan): تیره‌یه‌که له گیانه‌وه‌رانی ده‌ریایی.

- خارج** - ا.فا-ع (خاریج - xaric):
دهرهوه، یاخی، دهچوو، روالهت.
- خارج اهنگ** - ص.مر-ع.فا (خاریج
ناهنگ - xaric aheng): ناساز،
نهساز.
- خارجیه** - ا.ع (خاریجه - xarice):
ههندهران، پهراویزی کتیب، بیگانه.
- خارجی** - ص.ف-ع (خاریجیی -
xaricî): بیگانه، بیانی، فهپهنگی،
یاخی.
- خارجیه** - ص.ف-ع (خاریجیی -
xariciyye): ژنی بیگانه.
- خارجین** - ا.مر (خارجین - xarçîn):
پهژینی درک، درک بهند، درکهزی.
- خارجینه** - ا.مر (خارجینه - xarçîne):
موکیش، موچینک، نوقورچ، قورونجگ.
- خارخار** - ا (خارخار - xar xar):
خارشت، ختوره، خورپه و داخوریانی دل.
- خارخسک** - ا.مر (خارخسهک -
xarxesek): پینکوله.
- خاردار** - ا.ص (خاردار - xardar):
درکدار، درکاوی.
- خاردار** - ا.مر (خاردار - xardar):
کرمیکیی بچووکه بهلامی پهمووه.
- خارداران** - ا.مر (خارداران -
xardaran): تیرهیه که له گیاندارانی
دهریایی.
- خارراه** - ا.مر (خاری راه - xari rah):
درکی سهر ریگه، ریگر، بهرهه لست.
- خارزار** - ا.مر (خارزار - xarzar):
درکستان، شوینتی که درکی زور بی،
درکین، درکهزار.
- خارسان** - ا.مر (خارسان - xarsan):
- درکستان، درکه جاپ، درکه زار.
خارستان - ا.مر (خاریستان -
xaristan): درکه جاپ، درکین.
- خارش** - ا.مص (خاریش - xariş):
خارشت، خورو، ئالوش.
- خارشتر** - ا.مر (خارشوتور -
xar şutur): حوشرخوژ، وشرالوک،
عاگول.
- خارشک** - ا (خاریشهک - xarişek):
خورو، خارشت.
- خارشکر** - ا.مر (خارشیکه -
xar şiker): جوژه رووه کیکی درکاوییه
بو دهرمان به کار دیت.
- خارصینی** - ا.مر (خارصینی -
xar sînî): زاراوه یه کی کیمیاگه ریبه.
- خارطه** - ا.ع (خاریته - xarite):
نه خشه، خهریته، نه خشه ی جوگرافیا.
- خارق** - ص.فا-ع (خاریغ - xarix):
درین، موجیزه، تیکدانی سیسته می
گشتی.
- خارک** - ا (خارهک - xarek): درکوکه،
درکی بچووک.
- خارک** - ا (خارهک - xarek): قهسپ.
- خارکش** - ص.فا (خارکش - xarkeş):
کهسپ ک چیلکه و درو کوبکاته وه بو
فرۆشتن.
- خارکش** - ا.مر (خارکش - xarkeş):
جوژه پیتلاویکه.
- خارکن** - ص.فا (خارکهن - xarken):
دارکه ر.
- خارکن** - ا.مر (خارکهن - xarken):
ناوی ناههنگیکیی کوئی موسیقایی
ئیرانییه.

- خارماهی** - ا. مر(خارماهی - xar mahî): جوړه ماسیبه کی بچووکه.
- خارمغیلان** - ا. مر(خاری موغیلان - xari muxîlan): دره خستیکی درکاویبه.
- خارمند** - ص(خارمه ند - xarmend): خوټیری، سوک، کم.
- خارمهک** - ا. مر(خارمه ههک - xarmehek): رووه کیکه له شوټینی بهرده لان دهرویت.
- خارناک** - ص(خارناک - xarnak): پر درک، درکین، درکه جار، درکه زار.
- خاروخسک** - ا. مر(خاروخه سهک - xarû xesek): پوش و په لاش، درک و دال.
- خاروخو** - ا. مر(خاروخو - xarû xû): گیاکه له.
- خارور** - ص(خارقه ر - xarver): درک دار.
- خاره** - ا(خاره - xare): جوړه پارچه یه کی تاوریشمی به نرخه.
- خاره** - ا(خاره - xare): گرانیټ، بهردیکی سهخت وقایمه.
- خاره** - ا(خاره - xare): چه کوشی دهستی ناسنگه ران.
- خاره** - ا(خاره - xare): گسکی درټز بو پاک کرده و هی دیوارو میچی مال.
- خاره سنب** - ص. فا(خاره سونب - xare sunb): شتی که بهردی خارا بسمی.
- خاریدن** - مص. ل(خاریده ن - xarîden): خوراندن، خوران.
- خاز** - ا(خاز - xaz): چلک، چلکی له ش، چلکی جل و بهرگ، بهرده پیټ.
- خاز** - ا(خاز - xaz): جوړه پارچه یه کی که تانه.
- خازن** - ا. فا. ع(خازین - xazin): خه زنده دار، نیگابانی خه زنه.
- خازنه** - ا. مر(خازنه - xazene): ژن خوشک.
- خازه** - ا(خازه - xaze): سواغ، که فمال.
- خاس** - ا(خاس - xas): جوړه دهوه نیټکی درکاویبه له بیسه کانی باکووری ئیراندا دهروئی.
- خاست** - ا. مص(خاست - xast): ههستان، هه لسان.
- خاستگاه** - ا. مر(خاستگاه - xastgah): شوټینی ههستان و حه ره که تکردن، هه لاتنگه.
- خاستن** - مص. ل(خاسته ن - xasten): ههستان، ده رکه وتن، له بهین چوون.
- خاسته** - ا. فا(خاسته - xaste): هه ستاو، ده رکه وتوو، هه لساو، هه لسیاگ.
- خاسر** - ص. ع(خاسیر - xasir): زه رده رمه ند، خه ساره تمه ند، زیانمه ند.
- خاسف** - ص. ع(خاسیف - xasif): له پرو لاوازو نه خوټش، بنیس، کانیه ک که ناوه که ی وشکی کرد پیټ.
- خاسی** - ص. ع(خاسیی - xasî): دورخراوه ی ده رکه راو، سهگ و به رازی راونراو.
- خاش** - ا(خاش - xaş): نارده دار، یان ورده پوش و کاغه زو په روټ.
- خاش** - ا(خاش - xaş): خه سوو.
- خاش** - ا. ص(خاش - xaş): ناشقی شیت و شه یدا، عه قدال.

- خاشاک** - ا(خاشاک - xaşak):
ورده‌داری دهم مشارو ورده پوش و په‌لاش.
- خاشع** - ص.فا(خاشیع - xaşî): بی‌فیزی، گوپرایه‌ل.
- خاشک** - ا(خاشهک - xaşek): پوش و په‌لاش، کاوکۆته‌ل.
- خاشکدان** - ا.مر(خاشه‌کدان - xaşekdan): ده‌خپله‌ی دوکانداران، باولتی وردتکه‌و پرتکه‌ی ژنان.
- خاشوش** - ا(خاشوش - xaşûş): داس، داسخاله، داسولکه.
- خاشه** - ا(خاشه - xaşe): زرو زبل.
- خاشه‌روب** - ص.ا(خاشه‌روب - xaşe rûb): که‌ناس، کوچمه‌مال.
- خاص** - ص.ع(خاص - xas): تاییه‌ت.
- خاصره** - ا.ع(خاصیره - xasire): نیوقه‌د، قه‌به‌رغه.
- خاصه** - ا.ع(خاصسه - xasse): تاییه‌ت، تاییه‌تی.
- خاصه تراش** - ا.ص.ع(خاصسه تراش - xasse teraş): ده‌لاکی تاییه‌تی پاشا یان فه‌رمانپه‌وا.
- خاصه‌ململ** - ا.مر.ع.فا(خاصسه‌ململ - xasse melmel): مه‌لمه‌لیتکی سپی ناسکه ژنان له‌سه‌ری ده‌که‌ن.
- خاصیت** - ا.ع(خاصسییه‌ت - xassîyyet): ته‌بیعه‌ت، فایده، خه‌سله‌ت، تاییه‌تمه‌ندی.
- خاضع** - ص.فا(خازیی - xazi): ملکه‌چ، گوپرایه‌ل.
- خاطنه** - ص.فا.ع(خاتیئه - xati'e): خه‌تاکار، گوناهاکار، هه‌له‌کار.
- خاطب** - ص.فا.ع(خاتیب - xatib): خوتبه‌خوین، وتاریپژ، خه‌تیب، خوازینیکه‌ر.
- خاطر** - ا.ع(خاتیر - xatir): ئه‌ندپیشه، بیر، دل، زهین، ئه‌وه‌ی به‌دلدا بی.
- خاطر افروز** - ص.فا(خاتیر نه‌فروز - xatir efrûz): شادی به‌خش، دل‌خۆشکه‌ر.
- خاطرپزیر** - ص.فا(خاتیر په‌زیر - xatir pezîr): دل‌په‌سند، دل‌گیر، دل‌گر.
- خاطرپزیش** - ص.فا(خاتیر په‌ریش - xatir perîş): دل‌په‌ریشان، قسه‌ی ناخۆش.
- خاطر پسند** - ص.مر(خاتیر په‌سه‌ند - xatir pesend): دل‌گر.
- خاطر جمع** - ص.مر(خاتیر جه‌مه - xatir cem'): دل‌نیا، ئه‌رخایه‌ن، ئاسوده، خاترجه‌م.
- خاطر خواه** - ص.فا(خاتیر خواه - xatir xah): ئاشق، لایه‌نگر، خاترگر، خۆشه‌ویستی.
- خاطر داشت** - مص(خاتیر داشت - xatir daşt): لایه‌نگری، موراعات، مه‌دارا.
- خاطر فریب** - ص.فا(خاتیر فریب - xatir frîb): دل‌رفین، دل‌کیش، دل‌به‌ر.
- خاطر نشان** - ا.مر(خاتیرنیشان - xatir nişan): دل‌نیا، ئاسوده، دل‌پیک.
- خاطرنواز** - ص.فا(خاتیر نه‌واز - xatir nevaz): دل‌نه‌واز، دل‌کیش، دل‌گر، دل‌نه‌وا.

- خاطره** - ا. ع (خاتیره - xatire): زهمیر، ئەندیشه و خه یال، بیره و هری، یادگار.
- خاطف** - ص. فا - ع (خاتیف - xatif): رفینه، تیشکی که چاو بخاته ریشکه و پیشکه.
- خاطل** - ص. فا - ع (خاتیل - xatil): قسه ی بچ سه روبه، بیهوده، تیکه لکردن.
- خاطی** - ص. فا - ع (خاتی - xati): خه تاکار، گوناحکار، هله کار.
- خافض** - ص. فا - ع (خافیز - xafiz): نزم که ره وه، نزم که، داگر.
- خافق** - ص. فا - ع (خافیغ - xafix): لیدر، شله ژاو، غایب، په نهان، خالی.
- خافقان** - ا. ع (خافیغان - xafixan): خوره لالت و خورنشین، روزه لالت و روزه او.
- خافی** - ص. فا - ع (خافی - xafi): په نهان، شاروه، جن، فریسته.
- خاقان** - ا. ت (خاغان - xaxan): له قه بی پاشاو سولتانی چین و تورکان بووه.
- خاقانی** - ص. ن. فا. ت (خاغانی - xaxani): سولتانی، پاشایی.
- خاک** - ا (خاک - xak): گل، خۆل، ناخ، خاک، زهوی، ولات، گۆر، بی که لک.
- خاک اب** - ا. مر (خاک تاب - xak ab): یه کهم ناوی پاش توودان که ده کریتنه سه ری.
- خاک الود** - ص. مف (خاک ئالود - xak alud): خۆلاوی، تۆزاوی.
- خاک اره** - ا. مر (خاک ئه ره - xakere): ئارده مشار.
- خاک انداز** - ا. مر (خاک ئەنداز - xak endaz): بیتچه ی خۆل رشتن، مه دونه.
- خاک انداز** - ا. مر (خاک ئەنداز - xak endaz): شوینی خۆل رشتن.
- خاکباز** - ص. فا (خاکباز - xak baz): مندال که یاری به خۆل ده کات.
- خاک برسر** - ص. مر (خاک به رسه ر - xak berser): به سه ر، داماو، مسیبه ت دیده.
- خاک برگ** - ا. مر (خاک به رگ - xak berg): گل و گه لای رزیو، که ده کریتنه ناو باخچه، زمیچ.
- خاکبوس** - ص. فا (خاکبوس - xak bus): ماچ کردنی خاک له رووی ئەده ب و ریزه وه.
- خاکبیز** - ص. فا (خاکبیز - xak biz): خاکبیز، سه رهن، غه ربیل، کوچه مال، وردبین.
- خاکپاش** - ص. فا (خاکپاش - xak pas): که سچ که ته پوتۆز به ریا بکات.
- خاک پرویز** - ص. فا (خاک په رقیز - xak perviz): که سچ که گل غه ربیل بکات.
- خاک توده** - ا. مر (خاک توده - xak tude): کومه له خۆل.
- خاک چینی** - ا. مر (خاکی چینی - xaki çini): گلی تایبه ت به دروستکردنی چینی.
- خاک خسپه** - ا. مر (خاک خوسپه - xak xuspe): کلا و کوره (مه لیکه)، کلاونه.
- خاکدان** - ا. مر (خاکدان - xakdan): شوینی خۆل رشتن، دنیا.
- خاک رس** - ا. مر (خاکی روس - xaki rus): گلی سور.

- خاک رند** - ا. مر (خاک رند) - خاک رند (xak rend): گهرد، تۆز.
- خاکروب** - ص. فا (خاک روب) - خاکروب (xak rûb): که ناس، کوچمه مال.
- خاکروبه** - ا. مر (خاک روبه) - خاکروبه (xak rûbe): خاک و خۆل، زروزیل.
- خاکروبه دان** - ا. مر (خاک روبه دان) - خاکروبه دان (xak rûbedan): زیل-دان، سه ره نوپلک، گوفه ک.
- خاک روبه کش** - ص. فا (خاک روبه کهش) - خاک روبه کش (xak rûbekeş): کریکاری خۆل، که سی که خۆلی گهره ک کو بکاته وه و بییات.
- خاکریز** - ص. فا (خاک ریز) - خاکریز (xakrîz): شوینی که گلیان لی رو کرد بی تا کهس لیوهی نه روات، خاک ریژ.
- خاکزاد** - ص. مف (خاک زاد) - خاکزاد (xak zad): زادهی خاک، مرؤف که گویاه له گل دروست بووه.
- خاکژی** - ا (خاکژی) - خاکژی (xakjî): گیایه که ده لئین دهرمانه، خاکشیر.
- خاکسار** - ص. مر (خاکسار) - خاکسار (xaksar): خاک ناسا، خۆلاوی، خه لکی خاکی.
- خاکسان** - ص. مر (خاکسان) - خاکسان (xak san): که ساس، زه لیل، خاکی، خاک ناسا، خۆلاوی.
- خاکستر** - ا (خاکسته ر) - خاکستر (xakister): خۆله که وه، مشک، خۆله میس، ژیله مۆ.
- خاکسترگون** - ص. مر (خاکسته رگون) - خاکسترگون (xakistergûn): که وه وهیی، خۆله که وهیی، خۆله میسین.
- خاکستر نشین** - ص. فا (خاکسته ر نشین) - خاکستر نشین (xakister nişîn): هه ژارو بینه واو بی
- ماوا، که سیک له سه ر زه وی دانیشیت.
- خاکستری** - ص. ن (خاکسته ری) - خاکستری (xakisterî): خۆله میسی.
- خاک سرخ** - ا. مر (خاکی سورخ) - خاک سرخ (xaki surx): گلی سور، گله سور.
- خاک سره** - ا. مر (خاک سوپه) - خاک سره (xak sure): خل بوونه وهی گل و به رد له قه د پالی شاخه وه.
- خاک سنبه** - ا. مر (خاک سونبه) - خاک سنبه (xak sunbe): جوژه میروویه که که ژیر زه وی کون ده کات.
- خاکش** - ا. مر (خاکه ش) - خاکش (xakeş): کریکاری خۆل، که ناس.
- خاک شناس** - ص. فا (خاک شیناس) - خاک شناس (xak şinas): خاکناس، ئاخناس، شاره زا له ناسینی خاکدا.
- خاکشو** - ا (خاک شو) - خاکشو (xakşû): جوژه میروویه که.
- خاکشو** - ا (خاک شو) - خاکشو (xakşû): گیایه که ده لئین دهرمانه.
- خاکشور** - ص. فا (خاک شور) - خاکشور (xakşûr): وهرزیر، جوتیر.
- خاکشی** - ا (خاکشی) - خاکشی (xakşî): خاکشیر، جوژه گیایه که که ده لئین دهرمانه.
- خاکشیر** - ا (خاکشیر) - خاکشیر (xakşîr): جوژه گیایه که.
- خاک کش** - ا. مر (خاک کهش) - خاک کش (xak keş): ته خته یه که جووتیاران زه وی کیتلراوی پی هه موار ده کهن، مه رازه.
- خاکمال** - ص. مف (خاکمال) - خاکمال (xakmal): داماو، که ساس، گل پیدامالراو، سواخدراو.
- خاک نشین** - ص. فا (خاک نشین) - خاک نشین

- خالص** - ص. فا - ع (خالیس - xalis):
 نایاب، بی غل و غه‌ش، خالیسه، پستی.
خالع - ا. ع (خالیع - xali): ژنی که
 به‌دانی پاره ته‌لاقی و درگرتیی، تالوقکراو.
خالق - ص. فا - ع (خالیع - xalix):
 خوا، ثافه‌ریدگار، خه‌لقکهر.
خالکوب - ص. فا (خالکوب - xalkûb):
 خالکوت.
خالکویی - ا. مص (خال کویی -
 xalkûbî): خال کوتان.
خالگر - ص. فا (خالگر - xalger):
 تاشپه‌ز، خوانسالار.
خالم - ا (خالم - xalum): مار، ماری
 به‌وه‌زن.
خالناک - ص (خالناک - xalnak): خال
 خال، خالدار.
خالنجان - ا (خالنجان - xalencan):
 جوړه دره‌ختیکی بون خوژشه ده‌لین ده‌رمانه.
خالو - ا (خالو - xalû): خالو، لاله،
 برای دایک.
خالو - ا (خالو - xalû): زورنا.
خالواش - ا (خالقاش - xalvaş): جوړه
 گیایه‌کی وه‌کو نه‌عنايه.
خالودار - ا (خالودار - xalûdar):
 هه‌لوژه.
خالولنجان - ا (خالولینجان -
 xalûlincan): خوان باشی، تاشچی.
خالوما - ا (خالوما - xalûma): جوړه
 درکیکه.
خاله - ا. ع (خاله - xale): خوشکی
 دایک، میمک، پور، پلک.
خاله بی‌بی - ا. مر (خاله بی‌بی -
 xale bîbî): نارده‌وا.
- xak nişîn**: مرؤقی داماو، که‌ستی
 له‌سه‌ر خاک دانیشیت، هه‌ژارو بی‌ماوا.
خاک نهاد - ص. مر (خاک نیهاد -
 xak nihad): مرؤقی خاکی، بی‌ه‌وا،
 بی‌فیز.
خاکه - ا (خاکه - xake): خاکه، ورده‌و
 توژی قه‌ندو خه‌لوژ.
خاکی - ص. ن (خاکی - xakî):
 خاکی، قاو‌ه‌بی، بی‌فیزو بی‌ه‌وا،
 موته‌وازیع.
خاکین - ص. ن (خاکین - xakîn):
 خو‌لاوی، خاکی.
خاگینه - ا (خاگینه - xagîne): هیلکه‌و
 روژن.
خال - ا (خال - xal): خال.
خال - ا. ع (خال - xal): خال، خالو،
 لاله.
خالاون - ا (خالاون - xalavun): جوړه
 رووه‌کیتکه.
خالب - ص. فا - ع (خالیب - xalib):
 زمانباز، پیاوی خه‌له‌تینه‌ر، خاپینوک،
 ده‌سپرو به‌فریو.
خالبه - ص. فا - ع (خالیه - xalibe):
 ژنی خه‌له‌تینه‌ر، خاپینوک.
خالد - ص. فا - ع (خالید - xalid):
 پایه‌دار، جاویدان، نه‌مر، هه‌میشه،
 هه‌رمان.
خالدار - ص. فا (خالدار - xaldar):
 خالدار، به‌خال.
خالده - ص. فا - ع (خالیده - xalide):
 نه‌مر (بو‌می)، ناوه بوژنان.
خال زدن - مص. م (خال زده‌دن -
 xal zeden): خالکوتان.

- خاله سوسکه** - ا.مر(خاله سوسکه - xale sûske): قالۆنچه، گوخلکه ره، گوخلینه.
- خالی** - ص.ع(خالی - xalî): زگورتی، خالی، به تال، ره بن، پیاوی بی ژن، تاق و ته نیا، نازادو به ره لالا.
- خالی الذهن** - ص.مر(خالیزو زیهن - xalîyuz zihn): بی ناگا.
- خالی السیر** - ص.مر(خالیسسه بیر - xalîys seyr): ته نیاره، که سیتیک به ته نی بۆ شوینج پروات.
- خالیدونیون** - ا(خالیدونیون - xalîdunîyun): جۆره رووه کیتکه.
- خالیه** - ص.ع(خالیه - xalîye): ژنی بیتکار، رابردوو، سالانی رابردوو، سه ده کانی رابردوو.
- خام** - ص(خام - xam): خاو، نه گه بیو، بی نه زمون، پیستی خوشه نه کراو.
- خاما اقطی** - ا(خامائه غتا - xama extî): جۆره رووه کیتکه.
- خاما دریوس** - ا(خاماده ریوس - xama deryus): جۆره رووه کیتکی زۆر تاله.
- خامالا** - ا(خامالا - xamala): هه تاو په رست، هه ربا، جۆره رووه کیتکه ده لئین ده رمانه.
- خام اندیش** - ص.فا(خام نه ندیش - xam endîş): بیر خاو، که سیتیک که بیرکردنه وهی دروست نه بی.
- خام جوش** - ص.مر(خام جوش - xamcûş): بی نه زمون، ناپوخته، نه کولبو.
- خامد** - ص.ع(خامید - xamid): بی
- جۆله، خامۆش.
- خام درایی** - ا.مص(خام ده رای - xam derayî): هه رزه و پیژنی، هه له وه ری، بیتهوده گوژی، ده مه وه ری.
- خام دست** - ص.مر(خام ده ست - xamdest): تازه کار، ده ستخاو، ناشی.
- خام رای** - ص.مر(خام رای - xamray): بی نه قل.
- خام ریش** - ص.مر(خام ریش - xamrîş): که وده ن، نه زان، گیل، گه لحو، قه شمه ر، گه پچار.
- خامس** - ص.ع(خامیس - xamis): پینجه م.
- خام سر** - ص.م(خام سه ر - xamser): خه یال پلاو.
- خامسوز** - ص.مر(خام سوز - xamsûz): خاوهرژ.
- خامش** - ص(خاموش - xamuş): خامۆش، بیته نگ، بی زمان، لال.
- خام شدن** - مص.ل(خام شوده ن - xam şuden): فریو خواردن.
- خام شو** - ص.مر(خام شو - xamsû): نیمچه شور، پشیله شور.
- خامشه** - ا.ع(خامیشه - xamişe): شاته ره.
- خامشه** - ا(خامیشه - xamişe): ورده جۆگه لان.
- خام طبع** - ص.مر(خام ته بع - xam teb): که رته بیعت، گیل، گه وچ، که وده ن.
- خام طمع** - ص.مر(خام ته مه - xam teme): ته ماعکار، که سیتیک بی هوده ته ماح بکاته شتیک.

- خامکار** - ص. مر (خام کار - xamkar):
بیژ ته زموون، تازه کوره، تازه کار.
- خامل** - ص. فا - ع (خامیل - xamil):
گومناو، بیژ ناوو ناویانگ، بیژ قه در.
- خامن** - ص. فا - ع (خامین - xamin):
بیژ قه در، گومناو، نادیار.
- خام نوش** - ص. فا (خام نوش - xamnûş):
که سیتیک که شه رابی تازه و نه گه ییو بخواته وه.
- خاموت** - ا (خاموت - xamût): نیله، نیر.
- خاموش** - ص (خاموش - xamûş):
بیژده نگ، نارام، خاموش، کوژاوه.
- خاموشی** - ا. مص (خاموشی - xamûşî):
بیژده نگ، کوژاوه یی، خاموشی.
- خاموش سار** - ص. مر (خاموش سار - xamûş sar):
بیژده نگ، بیژ قیل و قال.
- خاموش شدن** - مص. ل (خاموش شوده ن - xamûş şuden):
بیژده نگ بوون، کوژانه وه.
- خاموشکاری** - ا. مص (خاموشکاری - xamûşkarî):
بیژده نگ، کوژاوه یی، خاموشی.
- خاموش کردن** - مص. م (خاموش که رده ن - xamûş kerden):
بیژده نگ کردن، کوژاندنه وه.
- خامه** - ا (خامه - xame):
ئاوریشمی، خاو، قه پماغ، قه له م، پینوس.
- خامه** - ا (خامه - xame):
کومه له شتتیک.
- خامیاز** - ا (خامیاز - xamyaz):
- باویشک**
- خان** - ا (خان - xan):
سهر، لانه ی میبش هه نگ، خانی ناو لوله ی تفه نگ، شانیه میبش هه نگ.
- خان** - ا. ع (خان - xan):
دوکان، مه بیخانه، کاروانسهر، میوانخانه.
- خان** - ا. ت (خان - xan):
سهر وک، میر، سهر خیل، خان.
- خان بالغ** - ا. ت (خان بالغ - xan balix):
په کینه.
- خانج** - ا (خانج - xanc):
چالیکه مندالان له یاری گوئیز بازیدا له عاردی هه لیده که نن و گوئیزه که غل ده که نه وه تا تیی بکه وی.
- خانجاه** - ا. مر (خانه جاه - xancah):
خانه قا.
- خان خانان** - ا. مر (خانی خانان - xanixanan):
گه وره ی هه موو خانان، خانی خانان.
- خانخانی** - ا. مر (خانخانی - xanxanî):
وه زع و حاله تی ولاتتیک که ههر به شتیکی خانج به ریوه ی بیات، خان خانه کی، حوکم کردنی سهر هوژان.
- خاندان** - ا. مر (خاندان - xandan):
مالیات، خانه ندان.
- خانسالار** - ا. مر (خانسالار - xan salar):
سهر دهسته و گه وره ی جووتیارانی یه ک گوند، خان سالار.
- خانغرد** - ا. مر (خان غرد - xanxerd):
مالی هاوینه.
- خائق** - ا. فا - ع (خانیغ - xanix):
خنکینه ر، ریگه ی باریک، کوژانی ته نگ.

- خاتق الذئب** - ا. مر (خان یغ وززئیب - xanixuzzi'b): گورگ خنکینه، جوړه گیایه که گه لاکه ی ده کوتن و به گوشته وهی ده کهن که گورگ بیخوات ده خنکی.
- خانقاه** - ا. مر (خانه غا - xanexa): خانه قا.
- خانگاه** - ا. مر (خانه گا - xanega): خانه قا، جیگه ی شیخ و دهر ویش و سو فیان.
- خانگی** - ص. ف (خانه گی - xanegî): ژنی ماله وه، مالی.
- خانم** - ا (خانوم - xanum): خانم، خاتون، ژنی نه جیم زاده.
- خانمان** - ا. مر (خانمان - xanman): مال و مندا ل.
- خانمانسوز** - ص. فا (خانمان سوز - xanman sûz): سه رو مال سوتین، هه ر شتی بیته هوی له ناوچوونی مال و مندا ل.
- خانواده** - ا. مر (خانه فاده - xanevade): خیزان، خانه واده.
- خانوار** - ا. مر (خانه قار - xanevar): خیزان، دایک و باب و مندا له کانیا ن.
- خانه** - ا (خانه - xane): مال، ژوور.
- خانه باد** - ا. مر (خانه باد - xanebad): مالی هاوینه ی باگیر.
- خانه خدا** - ا. مر (خانه خودا - xanexuda): خاوه ن مال، کویتخا، مال خور.
- خانه خدا** - ا. مر (خانه ی خودا - xaney xuda): مالی خوا، کابه.
- خانه دار** - ص. فا (خانه دار - xanedar): که سیک که خه ریکی کاری ماله وه بی،
- ژنی که کاروباری مال به ریکی و قنیات بیا به رتیه.
- خانه داماد** - ا. ص (خانه داماد - xanedamad): زاوای سه ر مال، زاوای رتیه، ژا فابه ندی، زاوابه ندی.
- خانه روب** - ص. فا (خانه روب - xanerûb): مال پاکه ره وه، گسکده ری مال، تالان کرنی ته واوه تی مال.
- خانه زاد** - ص. مص (خانه زاد - xanezad): خانه زا، مندا لی نوکه ر یان کاره که ره که له مالی تا غا له دایک بووبی.
- خانه سوز** - ص. فا (خانه سوز - xanesûz): مال سوتینه ر، که سیک که بیته باعیسی به دناوی یان نابودی خیزان.
- خانه شاگرد** - ا. ص (خانه شاگرد - xane şagird): شاگردی ماله وه، مندا لیک که کاری ماله وه نه نجام بدا.
- خانه عطارد** - ا. مر (خانه ی توتارد - xaney utard): بورجی جه وزا.
- خانه عنکبوت** - ا. مر (خانه ی نه نکه بوت - xaney enkebût): داوی جال جالو که، جو لات نه نه.
- خانه فروش** - ص. فا (خانه فروش - xanefrûş): ته رکه دنیای ناخیره ت خواز، که سی که مالی خوی بفروشی.
- خانه کمان** - ا. مر (خانه ی که مان - xaney keman): خانه ی که وان، جیتی دهستی که وان.
- خانه کن** - ص. فا (خانه کن - xaneken): نار سه ن، فیلباز، به ته گییر.
- خانه گیر** - ص. فا (خانه گیر - xanegîr): جیگیر، ده وله مه ند، چواره مین یاری نه رد.

- خانه نشین** - ص. فا (خانه نشین - xanenişin): گۆشه گیر، بیکار، کسه تیک هر له ماله وه بی و دووی کارتیک نه که ویت.
- خانه وار** - ا. مر (خانه وار - xanevar): خیزان، دایک و باب و منداله کانیان، پر به ژووریک.
- خان** - ا (خان - xanî): کانی، سه رچاوه، نه ستیل، هه وزی ئاو.
- خانچه** - ا (خانچه - xanîçe): کانی بچووک، هه وزی بچووک.
- خاو** - ا (خاو - xaw): خه و.
- خاور** - ا (خاقر - xaver): میرووله.
- خاور** - ا (خاقر - xaver): درک، بنجه درک.
- خاور** - ا (خاقر - xavûr): میرووله.
- خاوران** - ا (خاقران - xaveran): رۆژه لات، خۆره لات.
- خاورخدا** - ا. ص (خاقرخودا - xaver xuda): خاوه نی رۆژه لات، پاشای رۆژه لات.
- خاورخدیو** - ا. ص (خاقر خه دیو - xaver xedîyu): پاشای رۆژه لات.
- خاوردور** - ا. مر (خاقره ری دور - xaveri dûr): رۆژه لات تی دور؛ ولاتانی چین، ژاپون، کوریا، هندی چین، نه نده نووسیا، فیلیپین.
- خاورزمین** - ا. مر (خاقره زه مین - xaver zemîn): ولاتانی کیشوهری ئاسیا، ولاتانی رۆژه لات تی.
- خاورشناس** - ا. ص (خاقره شیناس - xaver şinas): رۆژه لات تناس.
- خاورمیانه** - ا. مر (خاقره میانه - xaveri mîyane): رۆژه لات تی نا فین، ولاتانی ئیران، عه ره بیستان، عیراق، فه له ستین، نه فغانستان، پاکستان، هندوستان.
- خاور نزدیک** - ا. مر (خاقره ری نزدیک - xaveri nîzdîk): رۆژه لات تی نزیک، ولاتانی: تورکیا، سوریا، لوینان، ئیسرائیل، نه رده ن، هه ندی جار میسریشی ده ده نه پال.
- خاوش** - ا (خاقرش - xavuş): خه یارتیک که بز تۆ هه لیگرن.
- خاول** - ا (خاقرول - xavul): میرووله.
- خاولنجان** - ا (خاقرلینجان - xawlincan): ره گی جوړه دره ختیکه ده لئین ده رمانه.
- خاوند** - ا (خاقره ند - xavend): خوا وه ند، خا وه ن، خودان.
- خاوندگار** - ا. مر (خاقره ندگار - xavendgar): یه زدان، په روه ردگار، خوا.
- خاویار** - ا. مر (خاقریار - xavyar): خاویار، هیلکه ی جوړه ماسیبه که که خۆراکی فاخیرو گران به های لی دروست ده کری.
- خاویه** - ص. ع (خاقریه - xavîye): زه مینی چۆل له دانیشتون، چۆله وانی.
- خایان** - ص. فا (خایان - xayan): جووینه ر.
- خایستن** - مص. م (خایسته ن - xayîsten): جووین.
- خایسک** - ا (خایسک - xayîsk): چاکوشی ئاسنگه ران.
- خایش** - ا. مص (خایش - xayîş): جووین.

- به فیئل، فیلتباز، حیلہ باز. **خایکینه** - ا(خایگینه - xaygîne): هیلکه و روژن.
- خایه** - ا(خایه - xaye): هیلکه ی مریشک، گون.
- خایه دیس** - ا.مر(خایه دیس - xayedîs): هیلکه ئاسا، کارگ، قارچک.
- خایه ریز** - ا.مر(خایه ریز - xayerîz): هیلکه و روژن.
- خایه زر** - ا.مر(خایه ی زهر - xayey zer): هه تاو، خوژ، روژ.
- خایه زرین** - ا.مر(خایه ی زهرین - xayey zerîn): روژ، هه تاو.
- خایه سگ ابی** - ا.مر(خایه ی سهگی ئابی - xayey segi abî): گونی سهگافی.
- خایه غلامان** - ا.مر(خایه ی غولامان - xayey xulaman): جوژه تریسه کی رهشی درشته، هه لوژه ره شه.
- خاییدن** - مص.م(خاییدن - xayîden): جووین.
- خوون** - ص.ع(خه ئوون - xe'ûn): زوژ خایه ن، خیانه تکار، ناپاک، فرده ته پرهش.
- خبب** - مص.ع(خه بب - xebb): فریودان.
- خبب** - ا.ع(خه بب - xebb): حیله کهر، گزیکهر، فریوکار.
- خباء** - ا.ع(خیباء - xiba'): چادر، ره شمال.
- خباب** - مص.ع(خیباب - xibab): ههستانی ده ریا، وه جووش و خرؤش هاتنی ده ریا.
- خباب** - ص.ع(خه بیباب - xebbab):
- به فیئل، فیلتباز، حیلہ باز. **خببائت** - مص.ع(خه باسه ت - xebaset): ناپاکی، پیس بوون، دلرہشی.
- خبار** - ا.ع(خه بار - xebar): زهوی فشه ل و نهرم که پیی تی روچی.
- خباره** - ص(خه باره - xebare): چوست و چالاک، وریا و زبته ل.
- خباز** - ص.ع(خه بیاز - xebbaz): نانه وا.
- خبازخانه** - ا.مر.ع(خه بیازخانه - xebbaz xane): نانه واخانه.
- خبازی** - ا(خه بیازی - xebbazî): نانه وایی.
- خبازی** - ا.ع(خوبیازی - xubbazî): تو له که، توپرک، نانه حاجی له ق له ق.
- خباشات العیش** - ا.مر(خوباشاتول ئهیش - xubaşatul eyş): بژیوی.
- خباشات الناس** - ا.مر(خوباشاتوناس - xubaşatun nas): ره شه خه لکی به تیره جیاواز.
- خباط** - ا.ع(خوبات - xubat): شیتی، دهست لیوه شاو.
- خباط** - ا.ع(خه بات - xebbat): گهرد، توژ، غویار.
- خباک** - ا(خه باک - xebak): ته ویله.
- خبال** - ا.ع(خه بال - xebal): ژه هری کوشنده، نوستان، رهنج.
- خبایا** - ا.ع(خه بایا - xebaya): په ناو په سیتران، هه شارگان، نهیینه کان، شاراو هکان.
- خبب** - مص.ع(خه بهب - xebbeb): ره وته، غاردان، خیرا رویین، غار غارانی.

- خبث** - مص. ع (خوس - xubs): ناپاکی، ناپاک بوون.
- خبث** - ا. ع (خه بهس - xebes): ناپاکی، گلاوی، بی که لک.
- خبث الحدید** - ا. مر. ع (خه به سول هه دید - xebesul hedîd): وردهی ئاسن، به راده.
- خبث الذهب** - ا. مر. ع (خه به سو ززه هه ب - xebesuzzeheb): خاکه ی زتی، خزل.
- خبجه** - ا (خه بجه - xebce): ته مرهنده ی.
- خبر** - ا. ع (خه بهر - xeber): هه وال، خه وهر، سالوخ.
- خبراء** - ا. ع (خوبه راء - xubera'): پسپوران، شاره زایان، خودان نه زمونان، ساوکه داران.
- خبراور** - ا. ع (خه به رئا قهر - xeber aver): قاسید، سالوخ هینه ر.
- خبرت** - مص. ل. ع (خبیره ت، خوبه ت - xibret, xubret): کارامه یی، شاره زایی.
- خبرچین** - ص. فا (خه بهر چین - xeber çin): جاسوس، شو قار، خه وهر دز، هه وال دز.
- خبردادن** - مص. م (خه به ردادن - xeberdaden): ناگادار کردن، خه وهر دان.
- خبردار** - ص. فا (خه به ردار - xeber dar): خه وهر دار، ناگادار.
- خبردار** - ع. فا (خه به ردار - xeber dar): ناگادار به، وربابه، خه به ردار.
- خبرداشتن** - مص. ل (خه به رداشته ن - xeber dašten): ناگادار بوون.
- خبرشدن** - مص. ل (خه بهر شوده ن - xeber şuden): ناگادار بوون.
- خبرکردن** - مص. م (خه بهر که رده ن - xeber kerden): ناگادار کردن.
- خبرکش** - ص. فا (خه بهر که ش - xeber keş): جاسوس، شو قار، هه وال دز، خه وهر دز.
- خبرگزار** - ص. فا (خه به رگوزار - xeber guzar): هه وال نیتر، په یامنیتر.
- خبرگزاری** - ا. مص (خه به رگوزاری - xeber guzarî): ئاژانس، هه وال گوزار.
- خبرنگار** - ص. فا (خه بهر نیگار - xeber nigar): په یامنیتر، هه وال نیتر.
- خبره** - ص. ع (خوبه - xubre): شاره زان، کارامه، خوبه و به لده.
- خبز** - ا. ع (خوبز - xubz): نان.
- خبز** - مص. م. ع (خه بز - xebz): نان کردن، نان دان.
- خبز الطابق** - ا. مر. ع (خوبزوت تابه غ - xubzut tabex): نان ساجی.
- خبزدو** - ا (خه به زدو - xebezdû): گوخلکه ره، گوخلینه.
- خبط** - مص. ل. ع (خه بت - xebt): تیکه ل کردن، هه لده کردن، خوار رو بیشتن، سه هو کردن.
- خبک** - ا (خه به ک - xebek): هه ناسه ته نگی، خه پله، کولیره ی نه ستور، خه پکه.
- خبک** - ا (خه بک - xebk): ته ویله ی ره شه ولاخ و چاره وییان.
- خبل** - مص. م. ع (خه بل - xebel): شیت بوون، تیکچوون، دین بوون.

خبیله - ص (خه په له - xepele):
 خه په تو له، کوله بڼه ی قه له و.
خپه - ص (خه په - xepe): خه فه،
 بیده نگ.
خپیدن - مص. ل (خه پیدهن -
 xepîden): خه فه بوون، بیده نگ بوون..
ختار - ا (خه تار، خوتار -
 xetar, xutar): بژار، بژار کردنی باخ و
 کشتوکال له گیاهه له.
ختار - ص. ع (خه تار - xettar):
 غه ددار، فریودهر، خاپینوک.
ختال - ص. ع (خه تال - xettal):
 غه ددار، فیلتباز، ده سپر و فریودهر.
ختام - ا. ع (خیتام - xitam): کوتایی،
 نه نجام، دو ماهی، بڼه تا.
ختان - ا. ع (خیتان - xitan): خه تهنه،
 سونه تکردن.
ختفرج - ا (خه تفرج - xetfrec): جوړه
 روه کیکه وه کو سه وزه ده خوری.
ختل - مص. م. ع (خه تل - xetl):
 فریودان، خاپانندن.
ختلان - مص. م. ع (خه تلان - xetlan):
 فریودان، هه له خه له تانندن، تهنه دان.
ختم - مص. م. ع (خه تم - xetm): خه تم
 کردن، ته و او کردن، خوتیندنه وهی هه موو
 قورئان.
ختن - ا. خ (خوتهن - xuten): ناوی
 کونی به شیک له تورکستانی چینه که
 مسکی به ناوبانگه.
ختن - ا. ع (خه تن - xeten): زاوا،
 میردی کچ، میردی خوشک، خه زور، ژن
 برا.
ختن - مص. م. ع (خه تن - xetn): برین،

خبین - مص. م. ع (خه بن - xebn): قارس
 کردنی جل.
خبیندن - مص. م (خه به نیدهن -
 xebenîden): خه وانندن، کردنه خه و،
 نووانندن.
خبوک - ص (خه بوک - xebûk):
 مه حکم، قایم، پایه دار.
خبه - ص (خه به - xebe): خه فه.
خبه - ا. ع (خوبه - xubbe): گولاوی که
 گیای له ده ور روابی.
خبه - ا (خوبه - xubbe): خاکشیر،
 روه کیکه.
خبی - ص. ع (خه بی - xebî): په نهانی،
 په نهان کراو، فه شارتی.
خبیئه - ص. ع (خه بیئه - xebî'e):
 په نهان کرده، شاره وه.
خبیث - ص. ع (خه بیس - xebîs):
 پیس، گلاو، دلر هس.
خبیثه - ص. ع (خه بیسه - xebîse):
 پیس، گلاو، (بومی).
خبیدن - مص. ل. خه بیدهن - xebîden):
 مات بوون، بیده نگ بوون، خاموش بوون.
خبیر - ص. ع (خه بیر - xebîr): پسپور،
 شاره زاو کارامه، نه زموندار.
خبیز - ا. ع (خه بیز - xebîz): نانی
 برژاو، نانه و لا، نان تیتوشه.
خبیص - ا. ع (خه بیس - xebîs): حه لوی
 خورما.
خپاک - ا (خه پاک - xepak): ته ویله.
خپچه - ا (خه پچه - xepçe): ته رکه،
 شول، شولک.
خپک - ا (خه په ک - xepek): خه په نان،
 کولپره ی نه ستور، خه پکه.

- خه تهنه کردن. **ختنبر** - ص (خه تهن بهر - xeten ber):
 لاتنی که لافی دهولمه نندی لی بدا، لات و له ویر.
ختو - ا (ختو - xutû): عاج.
ختور - ص. ع (خه تور - xetûr): فریودهر.
خشم - ا (خه سئم - xes'em): شیر.
خشم - ص. ع (خه سیم - xesim): لوت پان، گوی پان و نه ستور.
خسیم - ا. ع (خه سیم - xuseym): ناوه بو پیاوانی عه ره ب.
خسیم - ا. ع (خه سیم - xesîm): قوزی گوره و درشت.
خج - ا (خوج - xuc): جوړه دره ختیکه.
خجاره - ص (خوجاره - xucare): کهم، کیماسی.
خجالت - ا (خه جالت - xecalet): خه جالت، شهرم، حه یا، شهرمه زاری.
خجالت کشیدن - مص. ل (خه جالت که شیدن - xecalet keşîden): شهرمه زار بوون، خه جالت بوون.
خجسته - ص (خوجه سته - xuceste): موباره ک، پیروز، باش.
خجسته - ا (خوجه سته - xuceste): گولی هه همیشه به هار.
خجسته پی - ص. مر (خوجوسته پی - xucuste pey): قه دهم وه خیر، پی به خیر.
خجسته دم - ص. مر (خوجوسته دم - xucuste dem): موباره ک نه فهس، دهم و نفوس به خیر.
خجسته رو - ص. مر (خوجوسته رو - xuceste ru): رو و خوش.
- خجسته روز** - ص (خوجوسته روز - xucuste rûz): به خته وهر.
خجسته سرای - ص (خوجوسته سرای - xucuste seray): مالی به خیر و رزق و روزی.
خجسته طالع - ص (خوجوسته تالی - xucuste tali): به تالغ، به شانسی، به به خت.
خجسته فرجام - ص (خوجوسته فه رجام - xucuste fercam): ئاقیبهت خیر، ئاخر خیر.
خجک - ا (خه جهک - xecek): له که، نیشانه، خال.
خجکول - ا (خه جکول - xeckûl): که شکول.
خجل - مص. ل. ع (خه جهل - xecel): تهریق بوونه وه.
خجل - ص. ع (خه جیل - xecil): شهرمه زار، شهرمه نده، تهریق.
خجلت - ا (خیجلت - xiclet): شهرمه زاری.
خجلت اور - ص. فا (خیجلت ئاقر - xiclet aver): شهرم هین، مایه ی شهرمه زاری.
خجلت زده - ص (جیجلت زده - xiclet zede): شهرمه زار.
خجل رو - ص (خه جیل رو - xecil rû): شهرمن، شهرمنوک.
خجل سار - ص (خه جیل سار - xecil sar): شهرمه زار.
خجو - ا (خوجو - xucû): کلاوکوره، کلاونه.

- خجیدن** - مص. ل (خه جیده‌ن - xecîden): کۆبوونه‌وه، تیکه‌ل بوون.
- خجیر** - ص (خوجیر - xucîr): باش، چاک، په‌سند، جوان، قشت.
- خد** - ا.ع (خه‌دد - xedd): گۆنا، روومه‌ت، روخسار.
- خدا** - ا (خودا - xuda): خوا، خولا، یه‌زدان، خودان، خاوه‌ن.
- خداب** - ص.ع (خه‌دداب - xeddab): که‌زاب، درۆزن.
- خدا بیامرز** - ص.مر (خودا بیامورز - xuda bîyamurz): خوا لئی خۆشبوو، مهرحوم، ره‌حمه‌تی، شادره‌وان.
- خداپرست** - ص.فا (خودا په‌ره‌ست - xuda perest): خواپه‌ره‌ست، دیندار.
- خدا پسند** - ص.مف (خودا په‌سه‌ند - xuda pesend): کـاری باش، قسه‌یه‌ک یان کارتیک که خوا پیتی خۆش بی.
- خدا ترس** - ص.فا (خودا ته‌رس - xuda ters): دیندار، له خوا ترس.
- خداجو** - ص.فا (خودا جو - xuda cû): عه‌ودالی خواناسی.
- خدا حافظ** - ا.مر (خودا هافیز - xuda hafiz): به‌دوعا، خوا حافیز، مالتاوا، هه‌لوه‌دا.
- خداداد** - ص.مف (خودا داد - xuda dad): شتیک که خوا دابیستی، خوادای.
- خداش** - ا.ع (خیداش - xidaş): روشن.
- خدا شناس** - ص.فا (خودا شیناس - xuda şinas): خواناس، یه‌کتاپه‌ره‌ست.
- خداع** - مص. م - ع (خیدا - xida'): خه‌له‌تانندن، خاپاندن.
- خداع** - ص.ع (خه‌ددا - xedda'): فریوکار، فیلباز، زۆر فیلباز.
- خداگیر** - ص.مف (خودا گیر - xuda gîr): خواگرتوو، که‌سیتیک که خوا غه‌زه‌وی لیگرتیی.
- خدام** - ا.ع (خوددام - xuddam): خزمه‌تکاران، نوکه‌ران، خولامان.
- خدانخواستنه** - (خودانه‌خاسته - xuda nexaste): خوانه‌خواستنه، خوانه‌کرده.
- خدانگهدار** - (خودانیگه‌هدار - xuda nighdar): خودا ناگادارت بی، خوا حافیز.
- خداوند** - ا.مر (خودا‌قسه‌ند - xuda vend): یه‌زدان، خودان، خاوه‌ن، ساحیب، خوا.
- خداوندگار** - ا.مر (خودا‌قسه‌ندگار - xuda vendgar): یه‌زه‌زدان، په‌روه‌ردگار، خاوه‌ن، پاشا.
- خدایا** - (خودایا - xudaya): ئه‌ی خوایه.
- خدایگان** - ا.ص (خودایگان - xuday gan): یه‌زدان، خوا، پاشای گه‌وره، خاوه‌ن.
- خدر** - ا.ع (خیدر - xidr): په‌رده، حه‌ره‌م سه‌را، عه‌با.
- خدر** - مص. ل - ع (خه‌ده‌ر - xeder): سپروون.
- خدر** - ص.ع (خه‌دیر - xedir): سپر، سست.
- خدر** - ا.ع (خه‌ده‌ر - xeder): تاریکی، تاریکی شه‌و، شوینی تاریک.

خدمه - ا.ع (خه ده مه - xedeme):
 خرخال، حه جل، پاوانه، خرپونه وهی
 خه لکی، خزمه تکاران.
خدن - ا.ع (خیدن - xidn): دؤست، یارو
 هاوده م.
خدنگ - ا.ع (خه ده نگ - xedeng):
 دره ختی گه ز، نیتزه، تیری راست و درتیز،
 تیری خه ده نگ؛ نه و تیره یه که له دره ختی
 خه ده نگ دروست کرابی.
خدو - ا.ع (خودو - xudû): تف، به لغم م.
خدود - ا.ع (خودود - xudûd): گونا،
 روومه ت، گووپ.
خدور - ا.ع (خودور - xudûr): پهرده،
 حه رهم سه را، عه با.
خدوش - ا.ع (خودوش - xudûş): جی
 برین، روشن.
خدوع - ص.ع (خه دوع - xedû):
 خاپینۆک، ده ستر، خه له تینهر، فربودهر.
خدوک - ا.ص (خه دوک - xedûk):
 په ریشان، ره نجاو، تۆران و توره بوون،
 حه سودی و به غیلی.
خدیح - ا.ص (خه دیج - xedîc): بیچوه
 وشتری یان ههر چوار پایه کی دی که بهر له
 ته و او بوونی ماوهی حه مل له دایک بیی.
خدیش - ا.ص (خه دیش، خودیش -
 xedîş, xudîş): کویتخا، گه وره ی مال،
 که بیانۆ، خاتوونی مالتی، پاشا.
خدیه - ا.ع (خه دیئه - xedî'e): فیتل،
 ته له که، حیه.
خدیو - ا.ص (خه دیث - xedîv): خوا،
 پاشا، میر، والی، گه وره ی قه وم.
خذلان - مص.م - ع (خه زلان، خیزلان -
 xezlan, xizlan): پشت تی کردن،

خدرت - ا.ع (خودره ت - xudret): چره
 تاریکی، تاریکی نه نگوسته چاو.
خدرک - ا.ع (خه دره ک - xedrek):
 سه ره بزووت، کلۆ خه لوزی سوتاو.
خدره - ا.ع (خودره - xudre): پزیسکی
 ناگر، ورده.
خدش - مص.م - ع (خه دش - xedş):
 روشاندن.
خدش - ا.ع (خه دش - xedş): شوینی
 برین و زام.
خدشه - ا.ع (خه دشه - xedşe): گومان،
 روشن.
خدعه - ا.ع (خودئه - xud'e): حیه،
 فیتل، گزی.
خدک - ا.ع (خه دک - xedek): پرد.
خدم - ا.ع (خه ده م - xedem):
 خزمه تکاران، ده ست و پیوه ندان.
خدمت - مص.ل - ع (خیدمه ت -
 xidmet): خزمه تکردن، نوکهری،
 غولامی.
خدمتانه - ا.مر (خیدمه تانه -
 xidmetane): خزمه تانه، هه قی
 خزمه ت، دیاری.
خدمتکار - ا.مر (خیدمه تکار -
 xidmetkar): خزمه تکار، نوکهر،
 خولام.
خدمتگر - ا.ص (خیدمه تگر -
 xidmetger): خزمه تکار.
خدمتگزار - ا.ص (خیدمه تگزار -
 xidmet guzar): خزمه تگزار،
 که سیک که له ده زگایه ک یان له
 دایه ره یه کدا کار بکات، میهره بان، دلسۆز،
 به رهم.

- دهست هه‌لگرتن له هاوکاری که‌سیک، دامای، نائومییدی، نوشووستی. **خذول** - ص. ع (خه‌زول - xezûl):
 ئه‌وپه‌پری نائومییدی.
- خر** - ا (خه‌ر - xer): که‌ر، گویدریتژ، چوار پی.
- خر** - ا (خه‌ر - xer): هه‌ر شتیکی زه‌لام و گه‌وره‌و ناهه‌موار.
- خر** - ا (خه‌ر - xer): قوره‌لیته.
- خر** - ا. ع (خیر - xir): گه‌رو، قورگ، ئه‌وک.
- خرائب** - ص. ع (خه‌رائیب - xera'ib): ویرانه، خه‌رابه.
- خرائد** - ا. ع (خه‌رائید - xera'id): مرواری نه‌سمراو.
- خراب** - ص. ع (خه‌راب - xerab): ویران، مه‌ستی مه‌ست.
- خراب اباد** - ا. مر (خه‌راب اباد - xerab abad): دنیا، ئه‌م دنیا‌یه.
- خرابات** - ا (خه‌رابات - xerabat): خه‌رابات، مه‌یخانه، له زاراوه‌ی سو‌فیاندای بریتیه له پله‌وپایه‌ی خه‌راپیوون و نابودی خووی نه‌فسانی و حه‌یوانی، ئه‌و شوپینه‌ی که سو‌فیان تیاپیدا ده‌گه‌نه‌خواو به‌باده‌ی وه‌حده‌ت سه‌رمه‌ست ده‌بن.
- خراب شدن** - مص. ل (خه‌راب شوده‌ن - xerab şuden): ویران بوون، نابود بوون، مه‌ست بوون.
- خرابکار** - ص. فا (خه‌رابکار - xerab kar): خه‌راوکار، ویرانکار.
- خراب کردن** - مص. م (خه‌راب که‌رده‌ن - xerab kerden): ویران کـردن، تیکدان.
- خرابه** - ا. ع (خورابه - xurabe): کون، کونی دهرزی، هه‌ر کونیتیکی خری.
- خرابه** - ا. ص (خه‌رابه - xerabe): ویرانه، خه‌رابه.
- خراتین** - ا (خه‌راتین - xeratîn): جو‌ره کرمیکه.
- خراج** - ا. ع (خه‌راج - xerac): باج، باجی که له‌سه‌ر زه‌وی و به‌روبوومی کشتوکالی وه‌رده‌گیریته.
- خراج** - ا. ع (خوراج - xurac): دومه‌ل، زیپکه.
- خراج** - ص. ع (خه‌راج - xerac): ده‌ست بلاو و خه‌رجکار، پیایوی زور زیره‌ک و به‌فیل.
- خراجگزار** - ص. فا (خه‌راج گوزار - xerac guzar): خه‌راج دهر، باجده‌ر.
- خراخه‌ر** - ا (خه‌راخه‌ر - xeraxer): پرخه‌پرخ.
- خه‌راه** - ا (خه‌راهه - xerare): هه‌نسکدان.
- خه‌راز** - ص. ع (خه‌راز - xeraz): ورده‌فروش، خه‌راز، زه‌نگیانه فروش.
- خه‌رازی** - ا. ص (خه‌رازی - xerazî): مت و مورو فروش، ورده‌واله‌فروش.
- خه‌راس** - ا. مر (خه‌راس - xeras): که‌ری ناشی، که‌ری که به‌رداش ده‌گیترئ.
- خه‌راس** - ا. ص. ع (خه‌راس - xeras): کوپه‌و کوپه‌له‌فروش، کوپه‌ساز.
- خه‌راسانی** - ص. ن (خه‌راسانی - xurasanî): خه‌راسانی، خه‌لکی خه‌راسان.
- خه‌راش** - ا (خه‌راش - xeraş): روشن.
- خه‌راشاندن** - مص. م (خه‌راشاندن - xeraşandn):

- خرامش** - ا.مص (خورامیش - xuramîş): رویشتنی به له نجه ولار.
- خرامیدن** - مص.ل (خورامیدن - xuramîden): روینی به له نجه ولار.
- خرامین** - ا (خه رامین - xeramîn): له ورگه.
- خرانبار** - ا (خه رئه نبار - xerenbar): ناژاوه، ئه و تاوانبارهی به ره و پشت سواری که ری ده که ن و بو په ندو عیبره ت به شاریا ده گپن.
- خراهین** - ا (خه راهین - xerahîn): جوړه کر میکه.
- خرایط** - ا.ع (خه رایط - xerayît): نه خسه.
- خرب** - مص.ل - ع (خه رب - xerb): سمینی گوئ، ویرانکردنی مال.
- خریب** - ص.ع (خه رب - xerib): ویران، کاول، خه رابه.
- خریاء** - ص.ع (خه رباء - xerba'): ژنی گوئ کونکراو.
- خریبات** - ا.ع (خه ربیبات - xeribat): ویرانه، کاوله.
- خربار** - ا.مر (خه ربار - xerbar): خه ربار، باری که رپیک، خه روار.
- خریان** - ا.ص (خه ریان - xerban): که ره وان، ولاخدار.
- خریز** - ا (خه ربوز - xerbuz): خه ربوزه، کاله ک، شوتی.
- خریزه** - ا (خه ربوزه - xerbuze): کاله ک، گوندور.
- خریزه روباه** - ا.مر (خه ربوزه ی روباه - xerbuzey rûbah): گـوژالک، ته حله سیف، کاله که مارانه.
- xeraşanden**: روشنندن.
- خراشه** - ا.ع (خوراشه - xuraşe): هه قی که م، ئه وه ی له ئه نجامی تاشینی شتیک بوهری، ته راشه.
- خراشیدن** - مص.م (خه راشیدن - xeraşîden): روشنندن، زامدارکردن.
- خراشنده** - ا.فا (خه راشه نده - xeraşende): روشینه ر.
- خراشیده** - ا.مف (خه راشیده - xeraşîde): روشاو.
- خراص** - ص.ع (خه راس - xeras): زور دروزن، فشه که ر.
- خراط** - ص.ع (خه رات - xerat): خه رات، دارتاش، که سیک شتی دارین دروست بکات.
- خراطت** - ا.مص.ع (خه راته ت - xeratet): پیشه ی خه راتی.
- خراطیم** - ا.ع (خه راتیم - xeratîm): لموزی فیل، سه رانی قه وم.
- خراطین** - ا.ع (خه راتین - xeratîn): جوړه کر میکی سوری درپژه.
- خرافات** - ا.ع (خورافات - xurafat): ئه فسانه، قسه یین بیهوده و بی بنج و بناوان.
- خراک** - ا (خه راک - xerak): پر خه پرخ، خنکه خنک.
- خرام** - ا (خیرام، خه رام، خورام - xiram, xeram, xuram): له نجه ولار، له نجه له پرووی نازو و یقارو جوانییه وه، مزده.
- خرامان** - ص.فا (خیرامان - xiraman): ریکردن به لارو له نجه و هه واو فیزه وه، خه رامان، له نجه ولار.

- خریزه‌زار** - ا.مر (خه‌ریوزه‌زار - xerbuze zar): بیستانی کاله‌ک.
- خریبت** - ا.مر (خه‌ریه‌ت - xerbet): مراوی گه‌وره، که‌ره پی‌اوی قه‌شمه‌ر.
- خریق** - ا.ع (خه‌ریه‌غ - xerbex): جو‌ره رو‌وه‌کی‌تکه.
- خربله** - ا (خه‌ریه‌له - xerbele): چه‌رخ، چه‌رخ‌ی بی‌ر.
- خربنده** - ا.ص (خه‌ریه‌نده - xerbende): چاره‌وی‌ی دار، ولاغ‌دار، که‌ره‌وان، مه‌یته‌ری ولاخان.
- خربواز** - ا (خه‌ریبشاز - xerbivaz): شه‌مشه‌مه‌کویره.
- خربوز** - ا (خه‌ریوز - xerbûz): شه‌مشه‌مه‌کویره، شه‌مشه.
- خربه** - ا.ع (خوریه - xurbe): کون، کونی ده‌رزی، هه‌ر کونیکی خری.
- خربه** - ا.ع (خه‌ریبه - xeribe): ویره‌انه، شوینی کاول، خه‌را‌به.
- خربیواز** - ا (خه‌ریبشاز - xerbivaz): شه‌مشه، شه‌مشه‌مه‌کویره.
- خریا** - ا.مر (خه‌ریا - xerpa): دنگه، پایه، کۆله‌که‌ی دار یان ناسن.
- خریشته** - ا.مر (خه‌ریپوشته - xerpuste): ته‌په، تاق و هه‌یوان، خییوت، جو‌ره زری‌یه‌که.
- خرت** - ا.ع (خورت، خه‌رت - xurt, xert): کون، کونی سوژن، کونی ده‌رزی.
- خرتال** - ا (خه‌رتال - xertal): گاوسی پری زی‌رو، قینتار.
- خرت و پرت** - ا.مر - عا (خیرتو پیرت - xirtû pirt): شیره‌و پیره‌ی که‌م به‌ها، سیپال.
- خرج** - ا (خه‌رج - xerc): باج، هه‌قی کار و زه‌حمه‌ت.
- خرج** - ا.ع (خورج - xurc): خورج، خورجین، هه‌گبه‌ی به‌ن.
- خرجسته** - ا (خه‌رجه‌سته - xerceste): قه‌رقه‌شه، که‌سی‌تک له تایفه‌یه‌ک نه‌بی و خوی به‌یه‌کی‌تک له‌وان بزانی یان دابنی.
- خرجی** - ا.ع (خه‌رجی - xercî): خه‌رجی، مه‌سره‌فی رۆژانه.
- خرجین** - ا (خورجین - xurcîn): خورج، هه‌گبه‌ی به‌ن.
- خرچال** - ا.مر (خه‌رچال - xerçal): قاز.
- خرچنگ** - ا.مر (خه‌رچه‌نگ - xerçeng): قرژال، قرژانگ، یه‌کی‌تکه له بورجه‌کانی سال.
- خرخاکی** - ا.مر (خه‌رخاکی - xerxakî): جو‌ره می‌روویه‌که.
- خرخجیون** - ا (خورخوجی‌شه‌ن - xurxucîven): کابوس، می‌ترده‌ز مه، موته‌که، شه‌وگ.
- خرخر** - ا (خورخور - xurxur): پرچه‌پرخ.
- خرخر** - ا (خیرخیر - xirxir): خره‌خری.
- خرخر** - ا.ع (خه‌رخه‌ر - xerxer): خو‌ری‌ی ئاو، گقه‌ی با.
- خرخره** - ا (خیرخیره - xirxire): قورقوراگه، گه‌رو، ئه‌وک.
- خرخسه** - ا (خه‌رخه‌سه - xerxese): گیانله‌به‌ری که‌راوچی‌یان به‌دی‌ار داوه‌وه دای بنه‌ن تا گیانله‌به‌رانی دی بکه‌ونه داوه‌وه.
- خرخشه** - ا (خه‌رخه‌شه - xerxeşe): قه‌رقه‌شه، ئازاوه، هه‌راوه‌ه‌نگامه، گپنگه‌شه، کیشمانه‌کیش.

خرد - (خیره - xired): تهقل، ئاوهز، هوش، ئاقس.

خرد - ص (خورد - xurd): ورد، بچووک، کهم.

خرد - (خهرد - xerd): قورهلیته، سیانکه.

خرداد - (خورداد - xurdad): مانگی سیتییه می سالی هه تاوی، مانگی دوایی به هار.

خردادگان - ا. مر (خوردادگان - xurdadgan): جهژنیکی کوئی فارسه کانه.

خردانگارش - ص. مر (خوردنیگارش - xurd ingariş): وردبین، چاوتهنگ، کورت بین.

خردپیشه - ص. مر (خیره دپیشه - xired pişe): ئاقل، به ئاوهز، به هوش، زیرهک.

خردسال - ص. مر (خوردسال - xurd sal): مندال، کورپان کچی که متر له پینج سالان.

خردک - ص (خوردک - xurdek): کهم.

خردک نگرش - ص (خوردک نیگه ریش - xurdek nigeriş): کورتبین، چاوتهنگ.

خردل - (خهردل - xerdel): خه رته له، جوژه روه کییکه گه لاکانی له گه لای تور ده چیت و تامی تفته.

خردل - ص. مر (خهردیل - xerdil): ترسنوک، قهله زراو.

خردله - ا. ع (خهردله - xerdele): خه رته له.

خردمند - ص (خیره دممه ند - xiredmend): هوشیار، به ئاوهز، به هوش، خودان تهقل، ئاقسدار.

خردمندانه - ق (خیره دممه ندانه - xired mendane): ئاقلانه.

خردنگاری - ا. مص (خوردنیگاری - xurd nigari): میکروگرافی.

خردنگرش - س (خوردنیگه ریش - xurd nigariş): وردبین، به سه رنج.

خردور - ص (خیره دهقره - xiredver): ئاقل، به ئاوهز، به هوش.

خرده - ا. ص (خورده - xurde): ره خنه، ورد، کهم، ئیراد، په لکه زتیرینه، پزیسکی ئاگر.

خرده اوستا - ا. مر (خورده ئاقیستا - xurde avista): یه کییکه له کتیبه ئاینییه کانی زهرده شتیان و بریتییه له دو عاو کورته نویژ که هه ر زهرده شتییه ک له کاتی نویژی روژانه دا ده یخوتینی.

خرده بین - ص. فا (خورده بین - xurdebîn): وردبین، زیرهک، تیژسه رنج، عه بیگر، به ئیعتراز.

خرده پا - ص (خورده پا - xurdepa): کاسی ده ستگیترو کهم مایه، جووتیاریک که زهوی و زاری که می هه بی.

خرده حساب - ا. مر (خورده حساب - xurde hisab): ورده حه ساو، قهرزی کهم.

خرده دان - ص. فا (خورده دان - xurdedan): زیرهک، زانا.

خرده ریز - ا. مر (خورده ریز - xurde riz): پاشماوهی هه ر شتیک، ورده شت، شتی وردو کهم به هاو په راگه ندهو بیتهوده.

- خرده‌شناس** - ص.فا (خورده شیناس - xurde şinas): وردبین، زیره‌ک، به سه‌رنج.
- خرده‌فروش** - ص.فا (خورده فروش - xurde frûş): ورده فروش، تاک فروش، ورده‌واله فروش.
- خرده‌کار** - ص.مر (خورده‌کار - xurdekar): که‌سیتک که کاری بچووک نه‌نجام بدات. هونه‌رکار، ورده‌کار.
- خرده‌گاه** - ا.مر (خورده‌گاه - xurdegah):
- خرده‌گرفتن** - مص.م (خورده‌گیرفته‌ن - xurde giriften): عه‌یب گرتن، ره‌خنه‌گرتن.
- خرده‌گیر** - ص.فا (خورده‌گیر - xurdegîr): ره‌خنه‌گر، عه‌یب‌گر.
- خرده‌مالک** - ا.مر (خورده‌مالیک - xurde malik): ورده‌مولکدار.
- خرز** - مص.ع (خه‌رز - xerz): پیتلاو درو، پینه‌دۆز.
- خرز** - ا.ع (خه‌ره‌ز - xerez): مورو، ملوانکه.
- خرزه** - ا.ع (خه‌ره‌زه - xereze): یه‌ک مورو، زه‌نگیانه.
- خرزه** - ا (خه‌رزیه - xerzih): کی‌ری دریتۆ نه‌ستور، نی‌ره‌که‌رکیتر.
- خرزه‌ره** - ا.مر (خه‌رزهره - xerzehre): جوړه گولتیکه.
- خرزین** - ا.مر (خه‌رزین - xerzîn): جوړه پالانیکه، دارتیکه دریتۆ له ته‌ویل‌دا ده‌چه‌قینری و زینی نه‌سپی پیتدا هه‌لده‌واسن.
- خرس** - ا (خیرس - xirs): ورچ، هرچ.
- خرس** - مص.ل-ع (خه‌رس - xeres): لال بوون.
- خرس** - ص.ع (خورس - xurs): لال، بی‌زمان.
- خرس** - ا.ع (خه‌رس - xers): کویه‌له‌ی گه‌وره.
- خرساء** - ص.ع (خه‌رسا - xersa): ژنی لال.
- خرسان** - ع (خورسان - xursan): لال، بی‌زمان.
- خرست** - ص (خه‌ره‌ست - xerest): زۆرمه‌ست، سیامه‌ست، لیوان لیو، لیوریت.
- خرسته** - ا (خیرسته - xiriste): زه‌رو، زالو.
- خرسک** - ا (خیرسه‌ک - xirsek): ورچۆکه، ورچی بچووک، جوړه فه‌رشیتکی توک دریتۆ، مافوری به‌کولکه.
- خرسک بازی** - ا.مر (خیرسه‌ک بازی - xirsek bazi): ورچ بازی، جوړه گه‌مه‌یه‌که.
- خرسند** - ص (خورسه‌ند - xursend): شادمان، قانیع، رازی.
- خرسنگ** - ا.مر (خه‌رسه‌نگ - xerseng): تل، به‌ردی گه‌وره‌و ناهه‌موار، گابه‌رد، گاشه‌به‌رد، تاویر.
- خرش** - خوروش - xuruş): فریادو هاوار.
- خرش** - مص.ل-ع (خه‌رش - xerş): روشن.
- خرش** - ا.ع (خه‌ره‌ش - xereş): میتش.
- خرش** - ا.ع (خه‌ره‌ش - xereş): کالای بی‌بایه‌خی مال‌ه‌وه.
- خرشاد** - ا (خورشاد - xurşad): خور،

هه تاو.

خرشوف - ا.ع (خورشوف - xurşûf):
جوړه رووه کيکه، کنگری فېرېنگی.

خرشوم - ا.ع (خورشوم - xurşûm):
لوتی کیتو، کیتوی گه وره.

خرشه - ا (خه رشه - xerşe):
قه رقه شه، هه راوه ننگامه، گینگه شه.

خرشید - ا (خورشید - xurşîd):
خۆر، هه تاو، رۆژ.

خرص - مص.م - ع (خه رص - xers):
درؤ کردن، مه زنده بیژی، کردنه وهی میوه له دره خت.

خرط - مص.م - ع (خه رت - xert):
تاشینی دار، خه راتی.

خرطال - ا (خه رتال - xertal):
جوړه رووه کيکه.

خرطبع - ص.مر (خه رته بع - xerteb):
خۆسه ر، نه حمه ق، گه وچ، که رته بیعه ت.

خرطوم - ا.ع (خورتوم - xurtûm):
که پو، لمۆزی فیل.

خرغول - ا (خه رغول - xerxûl):
جوړه رووه کيکه.

خرف - مص.م - ع (خه رف - xerf):
چنین، میوه.

خرف - مص.ل - ع (خه رف - xeref):
خرف بوون، خه له فان، تیچکچونی نه قل له پیریدا.

خرف - ص.ع (خه ریف - xerif):
خه ره فاو، خه له فاو.

خرفستر - ا (خه ره فستر - xerefster):
گیانه وهری موزیری وهک: مار، کۆلاژدم،
زه ننگه زوره، سیره مووزه.

خرفه - ا (خورفه - xurfe):

جوړه رووه کيکه.

خرق - مص.م - ع (خه رغ - xerx):
دراندن، دادرین، که راماتی نه ولیا.

خرق - ا.ع (خه رغ - xerx):
کون، درز.

خرق - ا.ع (خیره رغ - xirex):
خه رقه، جبهی ده رویتشان.

خرق - ا.ع (خورغ، خه رغ - xurx, xerx):
نه زانی، درشتی، گه وجیتی.

خرقاء - ص.ع (خه رغاء - xerxa):
ژنی، گیل و نه زان، بای توند.

خرقطان - ا (خه رغه تان - xerxetan):
جوړه رووه کيکه.

خرقه - ا.ع (خیره غه - xirxe):
خه رقه، بالا پویشی ده رویتش و سؤفیان.

خرقه انداختن - مص.ل (خیره غه نه نداخته ن - xirxe endaxten):
جل به خشین، ئیعتراف کردن به تاوان و گوناح، ده ست له خۆ به ردان.

خرقه بازی - ا.مص (خیره غه بازی - xirxe bazi):
جل دادرینی سؤفی و ده رویتشان له کاتی وه جدو حال لیها تندا.

خرقه پوش - ص.فا (خیره غه پوش - xirxepûş):
شړپویش، سؤفی، ده رویتش، خه رقه پویش، سیپالپویش.

خرقه تھی کردن - مص.ل (خیره غه توهی که رده ن - xirxe tuhi kerden):
مردن، گیان سپاردن.

خرقه سوز - ص.فا (خیره غه سوز - xirxe sûz):
ده رویتشیک که له کاتی جه زبه و حال لیها تندا خه رقه له بهر خۆی
داکه نی و بیسوتینی.

- خرک** - (خه رهک - xerek):
چوارپایه یه که له شیوهی کهردا دروست ده کری و وهرزشوانان به سهریدا باز دهدهن.
- خرک** - (خه رهک - xerek): جوړه خورمایه که، خرال.
- خرکار** - ا.ص (خه رکار - xerkar): که سپیک زور کار بکات.
- خرکچی** - ا.ص (خه ره کچی - xerekçi): ولاخدار، که سس که کهر به کری بدات، خه ربه نده، کهردار.
- خرکهر** - ا.مر (خه کوره - xer kure): جاشک، بیچوه کهر، جاشه کهر.
- خرکمان** - ا.مر (خه رکه مان - xerkeman): که وانی گه وره، جوړه ته له یه که که له که وان ده چیت، بو گرتنی جه قه ل و ریوی و گورگ له سهر رییان و له ژیر خاکدا ده نریتته وه.
- خرکوف** - ا.مر (خه رکوف - xerkûf): کونده په پوی گه وره، بایه قوش.
- خرگاه** - ا.مر (خه رگاه - xergah): خه رگا، سه راپه رده، ره شمالی گه وره ییایوی گه وره، ناسمان.
- خرگواز** - ا.مر (خه رگواز - xer guvaz): دار گاران.
- خرگور** - ا.مر (خه رگور - xergûr): که ره کپوی.
- خرگوش** - ا.مر (خه رگوش - xergûş): که رویشک.
- خرگوشک** - (خه رگوشه ک - xergûşek): که رویشکی بچووک، جوړه رووه کیکه.
- خرگه** - ا.مر (خه رگه ه - xergeh): خه رگا، خیتوه تی گه وره، سه راپه رده،
- ناسمان.
- خرم** - مص.م (خه رم - xerm): کونکردن، برین.
- خرم** - ص (خوړم - xurem): شادومان، خوښ، ته پرو تازه.
- خرما** - (خورما - xurma): خورما.
- خرمابن** - ا.مر (خورمابون - xurmabun): بڼه خورما.
- خرماخرک** - ا.مر (خورما خه رهک - xurma xerek): درک.
- خرماستان** - ا.مر (خورماسیتان - xurma sitan): باخی دارخورما، نه خلستان.
- خرمالو** - (خورمالو - xurmalû): خورمالو، بهری داریکه له ته ماته ده کا.
- خرم باش** - ا.مر (خوړم باش - xurem baş): په رده دار، ده رگاوان.
- خرمدان** - ا.مر (خوړم دان - xuremdan): جانتا، هه مانه.
- خرم دل** - ص.مر (خوړم دیل - xurem dil): دل خوښ، شادومان، خوښ حال، به که یف، که یفساز.
- خرم دینان** - ا.مر (خوړم دینان - xurem dînan): په یروانی بابه کی خوړه می یان خوړم دین که له سه رده می مأمون و موعته سه مدا له تازه ریایجان ههستان و ده یانویست ئیران له دهستی خه لیفانی عه باسی ده ربیتن، نه مانه خوړه مییه و بابه کییه و سورپوشانیانیش پی ده گوترا.
- خرمک** - (خه رمه ک، خورمه ک - xermek, xurmek): مورویه کی رهش و سپیبه بو چاوه زار له گه ردنی مندال

- ده‌کرتیت، چاوه‌زار. **خرمگاه** - ا.مر (خوپره‌م‌گاہ - xuremgah): خه‌رگا، خیتوتی گه‌وره، میت‌رگوزار.
- خرمگس** - ا.مر (خه‌رمه‌گه‌س - xermeges): خه‌ره‌نگیتز، میتسه‌که‌رانه، که‌رمؤز.
- خرمن** - ا (خه‌رمه‌ن - xermen): خه‌رمان.
- خرمن** - ا (خه‌رمه‌ن - xermen): خه‌رمانه‌ی مانگ.
- خرمن پا** - ص.فا (خه‌رمه‌ن پا - xermenpa): نیگابانی خه‌رمان، پاسه‌وانی خه‌رمان.
- خرمنج** - ا.مر (خه‌رمونج - xermunc): خه‌ره‌نگیتز، میتسه‌که‌رانه.
- خرمن کوب** - ا.مر (خه‌رمه‌ن کوب - xermen kûb): جه‌نج‌ه‌ر، خه‌رمانکوت.
- خرمنگاه** - ا.مر (خه‌رمانگاه - xermangah): خه‌رمانجار، شویتن خه‌رمان.
- خرمن گدا** - ص.مر (خه‌رمه‌نگه‌دا - xermen gedaa): گه‌دای سه‌ر خه‌رمانان.
- خرموش** - ا.مر (خه‌رموش - xermûş): جرج، رسک.
- خرمه‌ره** - ا.مر (خه‌رموه‌ره - xermuhre): تانه‌ی سه‌رچاو، جؤزه مورویه‌کی گه‌وره‌ی سپی یان شینه له ملی که‌رو هیتسترو ئه‌سپان ده‌کرتیت.
- خرناس** - ا (خورناس - xurnas): پرخه‌پرخ.
- خرنای** - ا.مر (خه‌رنای - xernay): که‌ره‌نای.
- خرنبار** - ا.مر (خه‌ره‌نبار - xerenbar): فیتنه و ئازاوه، به‌و تاوانبارش ده‌گوترتیت که‌بو عیبه‌رت سواری که‌ر بکری و به‌شاردا بگیت‌درتیت.
- خرند** - ا (خه‌ره‌ند - xerend): ریز، خشتکاری چوار دهوری باخچه.
- خرنیش** - ا (خورنیش - xurnîş): پرخه‌پرخ.
- خرنق** - ا.ع (خیرنیغ - xirnix): بیتچوه که‌رویتشک.
- خرنوب** - ا (خه‌رنوب - xernûb): خه‌رنوب، خه‌رنوک، جؤزه دره‌ختیکه.
- خرو** - ا (خورو - xurû): که‌له‌شیر، که‌له‌باب، دیکل.
- خروار** - ا (خه‌رفار - xervar): خه‌روار، باری که‌رتیک.
- خروار** - ا (خه‌رفار - xervar): که‌رئاسا، وه‌کو که‌ر.
- خروپف** - ا.مر (خورو پوف - xurûpuf): پرخه‌پرخ.
- خروج** - مص.ل - ع (خوروج - xurûc): ده‌رچوون، یاخی بوون.
- خروج** - ا (خوروج - xurûc): که‌له‌شیر، دیکل، که‌له‌باب.
- خرور** - ا.مر (خه‌رفه‌ر - xerver): چاره‌ویدار، ولاخدار، که‌ردار.
- خروس** - ا (خوروس - xurûs): که‌له‌باب، دیکل.
- خروس خوان** - ا.مر (خوروس خان - xurûs xan): گه‌ردی به‌یانی، کاتی که‌له‌شیر خوتندن.

- خروسک** - (خوروسهک - xurûsek): که له شپیری بچووک، جوژه نه خویشییه که، کوکه ره شه، میتکه، سیسرک.
- خروسک** - (خوروسهک - xurûsek): سیسرک.
- خروس کولی** - ا. مر (خوروس کولی - xurûs kuwlî): جوژه بالنده یه کی کتوبیه له که له شپیر ده چیت.
- خروسه** - (خوروسه - xurûse): میتکه ی قوز، کورکه، قیتکه.
- خروش** - (خوروش - xurûş): هه راوه ننگامه، هات و هاوار و توره بوون.
- خروشیدن** - مص. ل (خوروشیدن - xurûşîden): هاوارکردن، خرۆشان.
- خروشنده** - ا. فا (خورشه نده - xurûşende): خروشاو، هات و هاوارکه.
- خروع** - ا. ع (خیرقه - xirve): گه رچه ک، گه نه گه رچه ک.
- خروع** - ص. ع (خه روء - xerû): ژنی به دن نهرم و شل.
- خروف** - ا. ع (خه روف - xerûf): به رخی نپیر.
- خروق** - ا. ع (خه روع - xerûx): کون، درز، شق.
- خروه** - (خوروه - xurûh): دیکل، پۆینه ی که له شپیر.
- خروهک** - (خوروهک - xurûhek): مه رجان.
- خروهه** - (خوروهه - xurûhe): پا داو، بالنده یه که راوچی له نزیکی داو دایده نی تا بالنده ی دی به هۆی ئه وه وه بیتن و بکه ونه داوه وه.
- خروپله** - (خه رقیله - xervîle): ده نگی گریانی بهرز، هاواری بهرز.
- خره** - (خه ره - xere): قوره لیتنه ی لینج.
- خره** - (خه ره - xere): ریز، چین.
- خره** - (خوره - xure): نور، تیشک، روناک، بهش.
- خره** - (خوره - xure): پرخه پرخ.
- خره** - (خوروه - xuruh): دیکل، که له باب، که له شپیر.
- خرید** - ا. مص (خه رید - xerîd): کرین، سه نندن.
- خریدار** - ص. فا (خه ریدار - xerîdar): کپیار، مشتته ری، سه نیار.
- خریدن** - مص - م (خه ریدن - xerîden): کرین، سه نین، سه نندن.
- خرنده** - ا. مف (خه ره نده - xerende): کپیار، سه نیار.
- خریده** - ا. مف (خه ریده - xerîde): کپراو، سه نپردراو.
- خریده** - ص. ع (خه ریده - xerîde): مرواری نه سمر او، کچۆله ی نه بالتق، کچۆله ی به شهرم و حه یا.
- خریر** - ا. ع (خه ریر - xerîr): خوره ی ئاو، گقه ی با، پرخه پرخ.
- خریش** - (خه ریش - xerîş): روشن.
- خریش** - ا. ص (خه ریش - xerîş): گه پچار، قه شمه ر، ریشخه ن.
- خریشیدن** - مص. م (خه ریشیدن - xerîşîden): روشنندن.
- خریشده** - ا. مف (خه ریشیده - xerîşîde): روشاو.
- خریطه** - ا. ع (خه ریطه - xerîte): جانتا،

نه خشه‌ی جوگرافیا، فیشه‌کدان.
خریج - ص.ع (خه‌ریء - xerî') : لاواز، سست، بنییس.

خریف - ا.ع (خه‌ریف - xerîf) : پایز، خه‌زان.

خریق - ا.ع (خه‌ریخ - xerîx) : ناوهرۆ، بای توندو سارد، زهوی نزم، زاری دۆل.

خز - ا.ع (خه‌ز - xez) : خه‌ز، کورپه‌ش، جۆره گیانه‌وه‌ریکه له‌تیره‌ی سمۆران.

خز - ا.ع (خه‌زز - xezz) : هه‌ریب، ناوریشم.

خزائن - ا.ع (خه‌زائن - xezain) : خه‌زینه.

خزاز - ص.ع (خه‌زاز - xezaz) : ناوریشم فرۆش، قه‌زاز.

خزاع - ا.ع (خوزاء - xuza') : مردن، مه‌رگ.

خزاعه - ا.ع (خوزائه - xuza'e) : ناوی تیره‌یه‌کی عه‌ره‌به که له سالی هه‌شته‌می کۆچیدا به‌یعه‌تیان به پیغه‌مبه‌ری ئیسلام‌دا.

خزاف - ص.ع (خه‌زازف - xezzaf) : سوآله‌ت ساز، سوآله‌ت فرۆش.

خزامه - ا.ع (خیزامه - xizame) : خه‌زیمه، لووته‌وانه.

خزان - ا.ع (خه‌زان - xezam) : پایز، وه‌زی گه‌لاریزان.

خزان - ص.فا (خه‌زان - xezan) : خزیبو.

خزان - ص.ع (خوززان - xuzzan) : خه‌زنه‌داران.

خزانه - ا.ع (خیزانه - xizane) : گه‌نجخانه، گه‌نجینه.

خزانه‌دار - ا.ص (خیزانه‌دار - xizanedar) : گه‌نجینه‌دار.

xizanedar : خه‌زنه‌دار، سه‌رۆکی گه‌نجینه.

خزدوک - ا.ع (خه‌زدوک - xezdûk) : گوخلینه، گوخلده‌ره.

خزر - ا.ع (خه‌زر - xezr) : گۆشه‌نیگا، تیله‌ی چاو، ناوی تیره‌یه‌کی ئاریاییه که له کۆندا له تورکستان و که‌نارین رۆژاوا‌ی ده‌ریای خه‌زهر ده‌ژیان.

خزرج - ا.ع (خه‌زرج - xezrec) : بای سارد، بای باشوور، شییری بییشه، ناوی قه‌بیله‌یه‌کی عه‌ره‌به که له یه‌مه‌نه‌وه بۆ مه‌دینه کۆچیان کردووه له یاوه‌رانی پیغه‌مبه‌ری ئیسلام بوونه.

خزرک - ا.ع (خه‌زهرک - xezrek) : ترس، تۆقین.

خزعبل - ا.ع (خه‌زه‌ئبل، خوزه‌ئبل - xeze'bel, xuze'bel) : قسه‌ی قۆرو بئ تام و پیکه‌نیی، سوعبه‌ت.

خزعبله - ا.ع (خوزه‌ئبله - xuze'bele) : گآلته، سوعبه‌ت، شوخی، قسه‌ی پیکه‌نئین هئین.

خزعل - ا.ع (خه‌زئه‌ل - xez'el) : که‌متیار.

خزف - ا.ع (خه‌زه‌ف - xezef) : سوآله‌ت.

خزفی - ص.ع (خه‌زفی - xezfi) : سوآله‌ت‌ساز، سوآله‌ت فرۆش، گۆزه‌که‌ر.

خزل - مص.ع (خه‌زل - xezl) : برین، برینی شتیک.

خزم - مص.م.ع (خه‌زم - xezm) : به‌په‌ته‌وه‌کردنی مرواری، هۆنینه‌وه‌ی مرواری، کون‌کردنی لوتی و شترو نه‌لقه‌تی کردنی.

خزن - مص.م.ع (خه‌زن - xezn) : له‌گه‌نجینه‌نان، هه‌ل‌کردن، عه‌مارکردن،

- نهیتهنی پاراستن.
خزندگان - ا(خه زنده گان - xezendegan): خشوگان.
خزنه - ص.ع(خه زنه - xezene): خزنه داران.
خزوک - ا(خه زوک - xezûk): قالونچه، گوخلکه ره، گوخلینه.
خزه - ا(خه زه - xeze): قه وزه.
خزی - مص.ل-ع(خیزی - xizî): ریسوایی، دوری، ریسوا بوون.
خزیدن - مص.ل(خه زیده - xezîden): خزین، خشین.
خزیر - ا(خه زیر - xezîr): ژیله مو، خو له میش، خو له که وه.
خزینه - ا.ع(خه زینه - xezîne): مالی پاشه که وتکراو، گه نجینه، خه زینه.
خزیه - ا.ع(خیزیه - xizye): عاده تی حه یابره.
خس - ا(خه س - xes): پوش و په لاش، درک و دال، خاشاک.
خس - ص(خه س - xes): خه لکی ناکه س به چه و زه بون، پیسکه، چروک، رژد.
خس - ا.ع(خه س - xes): خاس، کاهو.
خسائس - ا.ع(خه سائیس - xesaîs): زه بونی، ناکه س به چه بی، پیسکه بی، ده ست قوچاو، ره زیل، رژد، چاوچنوک.
خسار - مص.ل-ع(خه سار - xesar): زیان کردن، نه مان، گومر ابوون.
خسارت - مص.ل-ع(خه ساره ت - xesaret): زهره کردن، زیان.
خساس - ا.ع(خیساس - xisas): پیسکه، ره زیلان، ده ست قوچاو، چاوچنوکان.
خساست - مص.ل-ع(خه ساست - xesaset): ره زیلی، ده ست قوچاو، پیسکه بی.
خساسه - ا.ع(خو ساسه - xusase): مالی که م و که م به ها.
خساله - ا.ع(خیساله - xisale, xusale): هه ر شتیکی بی نرخ و ناپه سند، که په کی جو.
خسان - ا.ع(خوسسان - xussan): نه و نه ستیرانه ی که تاوا نابن.
خسانیدن - مص.م(خه سانیده - xesanîden): جوین، گاز لی گرتن.
خسبانیدن - مص.م(خوسبانیده - xusbanîden): خه واندن، نواندن.
خسبیدن - مص.ل(خوسبیده - xusbîden): خه وتن، نووستن.
خس پرور - ص.فا(خه س په رقره - xes perver): ناکه س په رور، که سیک که خه لکی هیچ و پوچ و ناکه س به چه په رورده ده کاو ده یگه یه نیته پله و پایه ی گه وره بی.
خست - مص.ل-ع(خیسسته - xisset): له گامی، پیسکه بی، بهرچاو ته نگی.
خستر - ا(خه سته ر - xester): گیانله بهری موزیری وهک: مار، دوپشک، کولازدم، زهرده واله، سیتره موزوه.
خستن - مص.م(خه سته ن - xesten): نازاردان، بریندار کردن.
خسته - ص.مف(خه سته - xeste): بریندار، نه خو ش، ماندوو.
خستو - ص(خه ستو، خوستو - xestû, xustû): دان پیدانه ر، که سیک

خسرو - (خوسرهو - xusrew): پاشا، پاشای مه‌زن، نازناوی چهند پاشایه‌کی ساسانی بووه، به عاره‌بی «کیسرا» ئیژن.
خسرواختران - ا.مر (خوسره‌قی نه‌خته‌ران - xusrevi exteran): هه‌تاو، خور، روژ.
خسروانجم - ا.مر (خوسره‌قی نه‌نجوم - xusrevi encum): هه‌تاو، خور، روژ.
خسروانه - ص.ق (خوسره‌قانه - xusrevane): پاشایانه.
خسروانی - ص.ن (خوسره‌قانی - xusrevani): شاهانه، پاشایانه، جوړه شه‌رابی‌کی نه‌سفه‌هانیه.
خسروخاور - ا.مر (خوسره‌قی خاخر - xusrevi xaver): هه‌تاو، خور، روژ.
خسرودارو - ا.مر (خوسره‌ودارو - xusrew darû): جوړه رووه‌کیکه.
خسروی - ص.ن (خوسره‌قی - xusrevî): پاشایانه.
خسف - مص. م. ل - ع (خه‌سف - xesf): که‌وتنه نه‌دیوی، نقوم کردن، گیران.
خسف - ا.ع (خه‌سف، خوسف - xesf, xusf): گوژ.
خسک - ا (خه‌سه‌ک - xesek): پی‌کوله.
خسکدانه - ا.مر (خه‌سه‌ک دانه - xesekdane): جوړه رووه‌کیکه.
خسودن - مص. م (خوسوده‌ن - xusûden): دروینه‌کردن.
خسور - ا (خوسور - xusûr): خه‌زور.
خسوف - مص. ل - ع (خوسوف - xusûf): دیارنه‌مانی مانگ، مانگ گیران.

که دان به کاریکدا بنج.
خستو - ا (خه‌ستو - xestû): ناوک، ناوکی زهرده‌لو، ناوکی خورما.
خستوان - ا (خه‌ستوفان - xestuvan): دان پیدانه‌ران.
خستروانه - ا (خوسته‌قانه - xustevane): خه‌رقه‌ی ده‌رویش و سو‌فیان.
خسته - ص (خه‌سته - xeste): بیمار، نه‌خوش، ماندوو.
خسته - ا (خه‌سته - xeste): ناوک، ناوکی خورما، هه‌لوژه، قه‌یسی.
خسته‌بند - ا.ص (خه‌سته‌به‌ند - xestebend): برین پیچ.
خسته‌جگر - ص (خه‌سته‌جیگه‌ر - xesteciger): جگه‌ر ریش، خه‌مگین.
خسته‌دل - ص.مر (خه‌سته‌دیل - xestedil): دل ریش، دل‌شکاو، غه‌مبار.
خستیدن - مص. ل (خه‌ستیدنه - xestîden): برینداربوون، ره‌نجان.
خسخانه - ا.مر (خه‌س‌خانه - xesxane): که‌پرو ساباتی هاوینه، چه‌رداغ.
خس‌خس - ا (خیس‌خیس - xisxis): خیزه‌خیزی هه‌ناسه.
خسر - ا (خوسور - xusur): خه‌سو، خه‌زور.
خسر - ا (خه‌سه‌ر - xeser): شه‌خته، زوقم، خوسار.
خسر - مص. ل - ع (خوسر - xusr): زیان کردن، زهره‌رکردن.
خسران - مص. ل - ع (خوسران - xusran): زیان کردن، زیان‌کردن.

خسوف - ا.ع (خهسوف - xesûf): بیبری پر ئاو.

خسیر - ص.ع (خهسیر - xesîr): خهساره و مه‌ند، زهره‌رمه‌ند، زیانمه‌ند.

خسیس - ص.ع (خهسیس - xesîs): به‌غیل، رژد، ره‌زبل، چروک.

خسیسه - ص.ع (خهسیسه - xesîse): پیسکه (بوژن).

خسیف - ا.ص (خهسیف - xesîf): بیبری پر ئاو له شوینی به‌رده‌لان، هه‌وری به‌باران.

خش - ا (خوش - xuş): خه‌سوو، خه‌زوور.

خش - ا (خه‌ش - xeş): جی چرنوک، روشن.

خش - ا.ع (خه‌ش - xeş): درز، بارانی که‌م.

خشاب - ا (خه‌شاب - xeşab): شاجور، مه‌خزن.

خشاب - ص.ع (خه‌ششاب - xeşşab): دارفرۆش.

خشار - ا.ع (خوشار - xuşar): به‌رماوه، جوئی پوک، هه‌ر شتیکی گه‌نده‌و ناپه‌سند.

خشار - ا (خیشار - xişar): پوش و په‌لاش، درک و دال، خاشال.

خشارم - ا (خوشاریم - xuşarim): ده‌نگ، که‌پوی زل.

خشارمه - ا.ع (خه‌شاریمه - xeşarime): پوره‌هه‌نگ، به‌ردی گه‌چ دروستکردن، هه‌نگدان، هه‌نگه‌مال.

خشان - ا - ع (خیشان - xişan): زیر، درشت.

خشانیدن - م.ص (خه‌شانیدن - xesâniden): بریندارکردن به‌ددان.

خشب - ا.ع (خه‌شهب - xeşeb): دار، داری و شک.

خشت - ا (خیشت - xişt): خشت، خشتی کال، که‌ریوچ.

خشتامن - ا (خه‌شتامه‌ن - xeştamen): دایکی ژن، خه‌سو.

خشتچه - ا (خیشتچه - xiştçe): نافه‌ک، گرۆل.

خشت خشت - ا (خیشت خیشت - xişt xişt): جوژه ده‌نگیکه، فرته‌فرت، خشه‌خش.

خشته - ا (خیشته‌ره - xiştêre): نافه‌کی شه‌روال، گرۆل.

خشت زن - ص.فا (خیشت زه‌ن - xişt zen): خشت هاویژ له شه‌ردا، خشت بر.

خشتک - ا (خیشته‌ک - xişteşek): نافه‌ک، خشتۆکه، خشتی بچووک، گرۆل.

خشت کار - ا.ص (خیشت کار - xiştkar): وه‌ستای دیواری خشت، خشتکار.

خشتگر - ا.ص (خیشت‌گر - xiştger): خشت بر، که‌سپیک که‌خشت ده‌بری.

خشتمال - ا.ص (خیشتمال - xiştmal): که‌سپیک که‌خشت ده‌بری.

خشتوک - ص (خه‌شتوک - xeştûk): زۆل، بیژی، هه‌رامزاده.

خشته - ص (خه‌شته - xeşte): بیینه‌وا، هه‌ژار، ده‌ستکورت.

خشتی - ص.ن (خیشتی - xiştî): وه‌کو خشت، خشت ئاسا، مالیک که‌به‌خشت

خسوف - ا.ع (خهسوف - xesûf): بیبری پر ئاو.

خسیر - ص.ع (خهسیر - xesîr): خهساره و مه‌ند، زهره‌رمه‌ند، زیانمه‌ند.

خسیس - ص.ع (خهسیس - xesîs): به‌غیل، رژد، ره‌زبل، چروک.

خسیسه - ص.ع (خهسیسه - xesîse): پیسکه (بوژن).

خسیف - ا.ص (خهسیف - xesîf): بیبری پر ئاو له شوینی به‌رده‌لان، هه‌وری به‌باران.

خش - ا (خوش - xuş): خه‌سوو، خه‌زوور.

خش - ا (خه‌ش - xeş): جی چرنوک، روشن.

خش - ا.ع (خه‌ش - xeş): درز، بارانی که‌م.

خشاب - ا (خه‌شاب - xeşab): شاجور، مه‌خزن.

خشاب - ص.ع (خه‌ششاب - xeşşab): دارفرۆش.

خشار - ا.ع (خوشار - xuşar): به‌رماوه، جوئی پوک، هه‌ر شتیکی گه‌نده‌و ناپه‌سند.

خشار - ا (خیشار - xişar): پوش و په‌لاش، درک و دال، خاشال.

خشارم - ا (خوشاریم - xuşarim): ده‌نگ، که‌پوی زل.

خشارمه - ا.ع (خه‌شاریمه - xeşarime): پوره‌هه‌نگ، به‌ردی گه‌چ دروستکردن، هه‌نگدان، هه‌نگه‌مال.

خشان - ا - ع (خیشان - xişan): زیر، درشت.

خشانیدن - م.ص (خه‌شانیدن - xesâniden): به‌شانیدن

- دروست‌کراپی، چوار گۆشه .
خه‌شخاش - ا(خه‌شخاش - xeşxaş):
 جوړه گولیکه یان جوړه رووه‌کیتکه که
 شپله‌ی تلیاکي لی ده‌گیریت، خه‌شخاش.
خشخشه - مص. ل-ع(خه‌ش خه‌شه -
 xeşxeşe): دهنگی پیکادانی چهک،
 چوونه ناو قه‌ره‌بالغی و له چاو ون بوون،
 زرنکه‌ی خشل.
خشرم - ا.ع(خه‌شهرم - xeşrem):
 پوره‌ی هه‌نگ، هه‌نگه مال، مه‌لیکه‌ی
 هه‌نگ، به‌ردی گه‌چ، شه‌لغه.
خشک - ص(خوشک - xuşk): وشک،
 گیای وشکه‌وه‌بوو، خه‌لکی رژدو چروک،
 بی غه‌ل و غه‌ش.
خشک اخور - ا.مر(خوشک ناخور -
 xuşk axûr): ناخوری وشک؛ بی کاوو
 جو، که‌سپک که هیچی نه‌بی بو خواردن،
 وشکه‌ سالی و قات و قری.
خشکار - ا.ص(خوشکار - xuşkar):
 ناردی که که‌په‌که‌ه‌ی نه‌گیرایی، نانیک که
 لهو جوړه نارده کرابی.
خشک افزار - ا.مر(خوشک نه‌افزار -
 xuşk efzar): دانه‌ویله‌ی وشکی
 وهک: نوک و لوییاو ماش و نیسک و ...
 نازووقه‌ی وشکه.
خشکامار - ا.مر(خوشکامار -
 xuşkamar): نامارکردن، سه‌رژمیری.
خشکانج - ص(خوشکانج - xuşkanc):
 له‌رولاواز، باریک و بنیس، ماشوقه.
خشک اندام - ص.مر(خوشک نه‌ندام -
 xuşk endam): باریک و بنیس،
 له‌رولاواز.
خشکاندن - مص.م(خوشکاندهن -
- xuşkanden): وشک کردنه‌وه.
خشکاننده - ا.فا(خوشکاننده -
 xuşkanende): وشک که‌ره‌وه.
خشک انگین - ا.مر(خوشک نه‌نگه‌بین -
 xuşk engebîn): شوکه، هه‌نگوینی
 که له شانه‌دا وشک بووبیته‌وه.
خشکبار - ا.مر(خوشکبار - xuşkbar):
 میوه‌ی وشک کراوه، وشکه‌به‌ر.
خشک بازه - ا.مر(خوشک بازه -
 xuşk baze): لق و پۆپی براوی
 دره‌خت، توپکلی دره‌خت.
خشک په‌لو - ص(خوشک په‌هلو -
 xuşk pehlû): له‌رولاواز، که‌سپک که
 خیری بو که‌س نه‌بی، بی خیر، بی که‌لک.
خشک پی - ص.مر(خوشک پی -
 xuşk pey): پی وشک، به‌د قه‌دهم، پی
 به‌شهر، شووم.
خشک جان - ص(خوشک جان -
 xuşk can): بی زه‌وق، بی فه‌زل و
 هونه‌ر، که‌سپک که ناشقیینی نه‌کردبی و
 تام و له‌زه‌تی نه‌شوق و نه‌قیینی
 نه‌چه‌شتبی.
خشک خار - ا.مر(خوشک خار -
 xuşk xar): پیکوله، ته‌لی درکاوی.
خشک دامن - ص(خوشک دامنه -
 xuşk damen): چاکه‌کار، داوین
 پاک.
خشک دست - ص.مر(خوشک دست -
 xuşk dest): ده‌ست قوچاو، رژد،
 چروک، ره‌زبل، پیسکه.
خشک دماغ - ص.مر(خوشک دماغ -
 xuşk dimax): غه‌مبار، بی ده‌ماخ.

- خشک رود** - ا.مر (خوشک رود - *xuşk rûd*): روخانه‌ی بی‌تاو، وشکه‌چهم، وشکه روپار.
- خشک ریش** - ا.مر (خوشک ریش - *xuşk rîş*): نه‌خوشی گرۆلی، زام و برینی وشک، وشکه‌زام، رباو قه‌لبکاری و بیانو، پیاوی که‌وده‌ن و هیچ و پوچ.
- خشکسار** - ص.مر (خوشکسار - *xuşksar*): زه‌وی بی‌تاوو گیا، زه‌وی وشک و برینگ، بیابان.
- خشکسار** - ص.فر (خوشکسار - *xuşksar*): سه‌رسام، سه‌رگه‌ردان.
- خشکسال** - ا.مر (خوشکسال - *xuşksal*): وشکه‌سال، سالی بی‌بارانی و قات و قری.
- خشکستان** - ا.مر (خوشکیستان - *xuşkistan*): شوینی وشک و بی‌تاو، قه‌فرا.
- خشک سر** - ص.مر (خوشک سر - *xuşkser*): می‌شک وشک، تونده ته‌بیعت، بی‌ته‌قل، که‌لله‌ره‌ق.
- خشک‌کن** - ا.مر (خوشک‌کون - *xuşk kun*): وشک که‌ره‌وه، کلینیکس.
- خشک مغز** - ص.مر (خوشک مه‌غز - *xuşk mexz*): که‌وده‌ن، بی‌تاوه‌ز، میتشک وشک.
- خشک‌نانج** - ا.مر (خوشک نانه‌ج - *xuşk nanec*): نانی وشک، نانی که به‌تاردو روژن و شه‌کر بکری و وشکه‌وه بکری.
- خشک‌نای** - ا.مر (خوشک‌نای - *xuşknay*): گه‌رو، نه‌وک، قورگ.
- خشکوا** - ا.مر (خوشکوا - *xuşkva*): نانی فه‌تیر، نانی هه‌لنه‌هاته.
- خشکه** - ا.ص (خوشکه - *xuške*): نانی وشک، پلاوی بی‌روژن، تاردی نه‌بیژراو.
- خشکه‌پز** - ص.فا (خوشکه‌په‌ز - *xuške pez*): نانه‌وا.
- خشکه‌کار** - ا.ص (خوشکه‌کار - *xuške kar*): که‌نال.
- خشکی** - مص (خوشکی - *xuškî*): وشکی، وشکایی، زه‌وی.
- خشکیدن** - مص.ل (خوشکیدن - *xuşkîden*): وشک بوون، سیس بوونی گیاو روکه‌کان.
- خشکیده** - ص.مف (خوشکیده - *xuşkîde*): وشک بوو، ژاکاو، سیس بوو.
- خشل** - ا.ص (خه‌شه‌ل - *xeşel*): خراپ و ناپه‌سند، شه‌خه‌ل، بی‌که‌لک.
- خشلم** - ا (خه‌شه‌ل - *xeşel*): شوکه.
- خشم** - ا (خه‌شم - *xeşm*): توره‌بی، توران، هه‌لچوون، غه‌زه‌ب، قار.
- خشما** - ص.ع (خه‌شما - *xeşma*): ژنی لوت پان، ژنی که‌ بوژن نه‌کات، ژنی که‌پوزل.
- خشماغیل** - ا.مر (خه‌شماغیل - *xeşmaxîl*): مؤزه.
- خشم الود** - ص (خه‌شم‌الود - *xeşmalûd*): توره‌بی.
- خشمگر** - ص (خه‌شمگه‌ر - *xeşmger*): توره.
- خشمگین** - ص (خه‌شمگین - *xeşmgîn*): توره.

- خشمین** - ص (خه شمین - xeşmin):
توره.
- خشمناک** - ص (خه شمناک - xeşmnak):
توره.
- خشن** - ص (خه شین - xeşin):
زیر، درشت، تونده ته بیعت.
- خشنسار** - ا. مر (خه شه نسار - xeşensar):
مراوی، مراوی گه وره ی بۆری سه رسپی.
- خشنگ** - ا. ص (خه شه نگ - xeşeng):
سه ره که چهل.
- خشنو** - ص (خوشنو - xuşnû):
شاد، خوشحال، شادمان.
- خشنود** - ص (خوشنود - xuşnûd):
رازی، شادمان، خوشحال.
- خشنوک** - ص (خه شنوک - xeşnûk):
هه رامزاده، زۆل، بیژی.
- خشنی** - ص (خوشنی - xuşnî):
ژنی خراب، قه چیه، سۆزانی.
- خشو** - ا (خوشو - xuşû):
خه سو: دایکی ژن یان میرد.
- خشودن** - مص. م (خه شوده ن - xeşûden):
په رچ کردنی لق و پۆیی دره خت.
- خشوع** - مص. ل (خوشوء - xuşû):
ملکه چی، گوپرایه لی، سه ردانه واندن به مه به ستی تا عه ت.
- خشوک** - ص (خه شوک - xeşûk):
هه رامزاده، زۆل، بیژی.
- خشونت** - مص. ل (خوشونته - xuşûnet):
زیری، توندی، ناهه مواری.
- خشی** - ص (خه شی - xeşî):
شین باو، که وه، بۆر.
- خشی** - مص. ل (خه شی - xeşî):
ترسان.
- خشی** - ص (خه شییه - xeşîye):
ترساو.
- خشیت** - مص. ل (خه شیه ت - xeşyet):
ترسان.
- خشیح** - ا (خه شیج - xeşîc):
دژ.
- خشیشار** - ا (خه شیشار - xeşîşar):
مراوی.
- خشین** - ص (خه شین - xeşîn):
شین، بۆر.
- خشین** - ص (خه شین - xeşîn):
ته بیعت درشت، دژ سروشت، تونده ته بیعت.
- خشین سار** - ا. مر (خه شین سار - xeşînsar):
مراوی.
- خصاء** - مص. م (خیساء - xisa'):
خه ساندن.
- خصائص** - ا. ع (خه سائیس - xesa'is):
خه سلّه تان.
- خصائل** - ا. ع (خه سائیل - xesa'il):
خه سلّه تان.
- خصاف** - ص. ع (خه سساف - xessaf):
پینه دۆز، زۆر درۆزن.
- خصال** - ا. ع (خیسال - xisal):
خه سلّه تان، داب و نه ریت و عاده تان.
- خصام** - مص. ل (خیسام - xisam):
دژمنایه تی کردن، شه ر کردن.
- خصام** - ا. ع (خیسام - xisam):
دژمنان.
- خصان** - ا. ع (خوسسان، خیس سان - xussan, xissan):
خاسان، گه وره تین

- قهوم.
- خصب** - ا.ع (خيسب - xisb): هاته سال، خوشگوزهرانی.
- خصل** - مص.م - ع (خهسل - xesl): برين، برين و جياکردنه وهی شتيتک ليکدی.
- خصل** - ا.ع (خهسل - xesl): نيشان شکينی، گرهو.
- خصلت** - ا.ع (خهسلت - xeslet): خهسيت، خو، سروشت، عادت.
- خصله** - ا.ع (خوسله - xusle): چه پکه قژ، هيتشوه تری.
- خصم** - ا.ع (خهسم - xesm): دژمن، نه بار.
- خصماء** - ا.ع (خوسه ماء - xusema'): دژمنان، شه رخوازان.
- خصمان** - ا.ع (خوسمان - xusman): دژمنان.
- خصمانه** - ق (خهسمانه - xesmane): دژمنانه.
- خصوص** - مص.م - ع (خوسوس - xusûs): تاييه تکردين، تاييه تاندين.
- خصوصيت** - مص.ع (خوسوسييهت - xusûsiyet): تاييه تاييه تيتی، تاييه تمه نديتی.
- خصوم** - ص.ع (خهسوم - xesûm): دژمن.
- خصوم** - ا.ع (خوسوم - xusûm): دژمنان.
- خصومت** - ا.مص.ع (خوسومهت - xusûmet): دژمنايه تی.
- خصی** - ص.ع (خهسی - xesi): خهسيو، خهسيو، خهسيو، خهسيو.
- خصيب** - ص.ع (خهسيب - xesi): زهوی به پيت و به ره کت.
- خصيله** - ا.ع (خهسيله - xesi): تيتک نالاو، چه پکه قژ، گوشتی ده ماراوی.
- خصيم** - ص.ع (خهسيم - xesi): دژمن.
- خصيه** - ا.ع (خوسيه - xusy): گون، باتو.
- خصيه الشعب** - ا.م - ع (خوسيه توسسه ليه - xusyetus se'leb): جوړه رووه کيک.
- خضاب** - ا.ع (خيزاب - xizab): رهنګ، خه نه، وه سمه.
- خضارم** - ا.ع (خه زاريم - xezarim): به خشندان.
- خضارم** - ص.ع (خوزاريم - xuzarim): گه وره پياوی به سه برو چه وسه له.
- خضارمه** - ا.ع (خه زاريمه - xezarime): به خشندان.
- خضر** - مص.ل - ع (خه زهر - xez): که سک، سه وزبون، که سک بوون.
- خضر** - ص.ع (خه زير - xezir): شویتنی سه وز، سه وزه، لقی درخت، سه وزه زار.
- خضر** - ا.ع (خوزر - xuzr): ناوی تيره به کی عه ره به.
- خضر** - ا.ع (خيزر - xizr): ناوی يه کيک له و پيغه مبه رانه ی له کتيت و داستاناندا ناوی هاتووه، هه ندي به هاوچه رخی برام و هه ندي به هاوچه رخی موساو هه ندي به هاوچه سري نه سککه نده ري مه قدونی ده زانن.
- خضراء** - ص.ع (خه زراء - xezra): سه وزه گيا.
- خضراء الدمن** - ا.م - ع (خه زرائو دديمه ن - xezra'at al-daman): سه وزه گيا.

- خطاط** - ص.ع (خه تتات - xettat): خوښنووس، خه تخوښ.
- خطاطیف** - ص.ع (خه تاتیف - xetatîf): رفینه‌ران، دزان، شه‌یتان، په‌ره‌سیلکه.
- خطاف** - ص.ع (خه تتاف - xettaf): رفینه‌ر، دز، شه‌یتان، په‌ره‌سیلکه.
- خطاف** - ا.ع (خه تتاف - xettaf): په‌ره‌سیلکه، چنگال، چنگی درندان.
- خطاکار** - ص.ع (خه تاکار - xetakar): خه تاکار.
- خطام** - ا.ع (خیتام - xitam): ره‌شمه‌ی وشر.
- خطایا** - ا.ع (خه تایا - xetaye): گوناهان، خه تایان، که‌چره‌وی.
- خطب** - ا.ع (خه تب - xetb): کاری گه‌وره، کاری سه‌خت، کار.
- خطباء** - ص.ع (خوته‌باء - xuteba'): خه تیبیان، گوتاریپیزان.
- خطبه** - ا.ع (خوتبه - xutbe): خوتبه، ناموژگاری، وه‌عز.
- خطبه** - ا.ع (خیتبه - xitbe): خوازیبینی ژن.
- خطر** - ا.ع (خه ته‌ر - xeter): خه‌ته‌ر، شه‌ره‌ف و شکوؤ پایه‌به‌رزی، مه‌ترسی.
- خطرناک** - ص (خه ته‌رناک - xeternak): ترسناک، مه‌ترسیدار.
- خطره** - ا.ع (خه تره - xetre): که‌رته، ختوره، به‌دلداهاتن، خورپان.
- خط سبز** - ا.ع (خه تی سه‌بز - xeti sebz): خه تدانی نه‌وجه‌وان.
- خطط** - ا.ع (خیتته‌ت - xitet): نه‌خشه، پلانان.
- xezra'uddimen**: سه‌ه‌وزه بیان گیایه‌ک له‌سه‌ر زبلدان و زپو زبل و سه‌رگین‌دا پرویت، کینایه‌یه بوژنانی جوانی به‌دئه‌سل. هه‌ر شتیک رواله‌تی جوان و جه‌وه‌ری گه‌ن و خراب بی.
- خضراوات** - ا.ع (خه زرافات - xezravat): سه‌ه‌زجات.
- خضرم** - ا.ص.ع (خیزرم - xizrim): پیماوی زور به‌خشنده، بی‌ری‌ناو، ده‌ری‌ای گه‌وره.
- خضرمی** - ا.ع (خیزرمی - xizrimî): به‌خشنده.
- خضوع** - مص.ل.ع (خوزو - xuzû): بی‌فیزی، گوت‌پایه‌لی، ملکه‌چی له‌به‌رده‌م جه‌به‌روتی خواپی.
- خضوع** - ص.ع (خه زو - xezû): گوت‌پایه‌ل، بی‌ه‌وا، خاکی، ملکه‌ج.
- خضیب** - ص.ع (خه زیب - xezîb): خه‌نه تی‌گیراو، له‌خه‌نه‌گراو.
- خضیر** - ا.ع (خه زیر - xezîr): که‌سک، سه‌ه‌وزه.
- خط** - ا.ع (خه‌ت - xet): نووسین، خه‌ت، هیتل.
- خطا** - ا.ع (خه‌ته - xete'): نادروست، هه‌له، سه‌هو، گوناهی که به‌ثانقه‌ست نه‌کراپی.
- خطاب** - ا.ع (خیتاب - xitab): قسه‌ی رووبه‌پروو، خوتبه.
- خطاب** - ص.ع (خه‌تتاب - xettab): خوتبه‌خوتین.
- خطابت** - مص.ع (خه‌تابه‌ت - xetabet): خوتبه‌خوتیندن، وه‌عز‌دادان، قسه‌کردن بو‌جه‌ماعه‌تیک.

- خطف** - مص.م- ع (خسه تف - xetf) :
رفاندن، قه پاندن.
- خطفه** - ا.ع (خه تفه - xetfe) : دزی،
رفاندنی شتیک.
- خط کش** - ا.مر (خه تکه ش - xetkeş) :
راسته.
- خطل** - ا.ع (خه تل - xetel) : گه وجیتی،
چه نه بازی بیتهوده، په له کردن، شله ژان.
- خطماء** - ص.ع (خه تما - xetma) : ژنی
که پو دریز.
- خطمی** - ا.ع (خه می - xetmî) : جوړه
رووه کیکه.
- خطو** - مص.ل. ع (خه تو - xetû) :
هه نگانوان، ریکردن، پینگاف.
- خطوات** - ا.ع (خوتوفات - xutuvat) :
هه نگانوان، پینگافین.
- خطوب** - ا.ع (خوتوب - xutûb) : کارین
گه وره، شان و شکو، کارین سه خت،
کاره ساتی گه وره.
- خطور** - مص.ل- ع (خوتور - xutûr) :
وه یاد هاتن، به بیهره اتنه وه، خوتوره،
به دلده اتن.
- خطوط** - ا.ع (خوتوت - xutût) :
نووسین، خه تان، ریگیان.
- خطوه** - ا.ع (خوتقه - xutve) : هه نگاوا،
شه قاو، پینگاف.
- خطه** - ا.ع (خیتته - xitte) : پارچه
زه وییهک، ناوچه، ده قهر، شار، ولات،
زه وی سنوردار.
- خطه** - ا.ع (خوتته - xutte) : کاری
گه وره، نه زانی.
- خطی** - ص.ن (خه تتی - xettî) : خه تی،
نووسینی که به دهست نووسرابی، دهست
- خه ت**.
- خطیئات** - ا.ع (خه تیئات - xetî'at) :
گوناحان، خه تایان، کارین نا دروست.
- خطیئه** - ا.ع (خه تیئه - xetî'e) : گوناح،
خه تا، کاری نادروست.
- خطیب** - ص.ع (خه تییب - xetîb) :
خه تییب، وه عزخوین، خوتبه خوین.
- خطیر** - ص.ع (خه تیر - xetîr) : گه وره،
پایه به رز.
- خف** - ا (خه ف - xef) : دهسته چبله.
- خف** - ص.ع (خیفف - xiff) : سوک،
جماعه تیکی که م.
- خف** - ا.ع (خوفف - xuff) : پیتلاو.
- خفاء** - ا.ع (خه فاء - xefa) : په نهان،
پوشراو، نادیار.
- خفاش** - ا.ع (خوففاش - xuffaş) :
شه مشه مه کویره.
- خفاف** - ا.ع (خیفاف - xifaf) : پیتلاوان.
- خفاف** - ص.ع (خه ففاف - xeffaf) :
پیتلاو فرۆش.
- خفافیش** - ا.ع (خه فافیش - xefafîş) :
شه مشه مه کویران.
- خفایا** - ص.ع (خه فایا - xefaya) :
په نهانان، په ناوپه سیران، شاراوه کان.
- خفت** - ا (خیففت - xift) : گری، نه لقه،
نه لقه ی پت.
- خفت** - ا.مص (خوفت - xuft) : خه وتن،
جیماع.
- خفت** - مص.ع (خیففت - xiffet) :
سووک بوون، سوکی له به دهن یا نه قل یان
کار.
- خفتان** - ا (خه فتان، خیففتان -
xeftan, xiftan) : جلی جهنگ،

ناشیرین، دزیو، کریت، کهودهن، نهحمهق، بی غیرهت.
خفرنچ - (خه فرهنج - xefrenc): کابوس، میترده زمه، پیرهه قوک، شهوگ.
خفش - مص - ع (خه فهش - xefes): لاوازبوونی بینایی، چاوکزی.
خفش - ص.ع (خه فیش - xefiş): کهسی که به شه و باشتهر بیینی له روژ، چاوکز.
خفض - مص.م - ع (خه فز - xefz): داگرتن، نزمکردنی دهنگ، خوشگوزهرانی، ویقارو نارامی.
خفقان - مص.ل - ع (خه فهغان - xefexan): ترپه ی دل، لیسانی دل، دل خورپی.
خفگی - (خه فهگی - xefegî): تهنکه نه فهسی، هه ناسه تهنگ بوون.
خفنج - (خه فهنج - xefenc): نازونوز، سودوفایده، عه بيش و نوش.
خفه - ص (خه فه - xefe): کهسی که دووچاری خه فه بوون بی.
خفی - ص.ع (خفی - xefî): پهنهان، گوشه گیر، که نارده گیری، داپران له خه لکی.
خفیدن - مص.ل (خه فیدهن - xefîden): هه ناسه دان، هانکه هانک، پژمین.
خفیر - ص.ع (خه فیر - xefîr): پاسه وان، خه فهر، نیگابان، دالده دهر، رابه ر.
خفیف - ص.ع (خه فیف - xefîf): سووک، سوکه له، روح سوک، گورج و گوژ له کارو هه لئس و که وتدا، یه کییکه له به حره کانی شیعر.
خفییه - مص.ل - ع (خو فییه - xufye): پهنهانی.

به رگی شه ر.
خفتانیدن - مص.م (خو فتانیدهن - xuftanîden): خه واندن، غلدان.
خفتک - (خو فتهک - xuftek): کابوس، میترده زمه، موته که، پیرهه قوک، شهوگ.
خفتن - مص.ل (خو فتهن - xeften): خه وتن، نوستان.
خفتو - ا.خو فتو - (xuftû): موته که، پیرهه قوک، شهوگ.
خفته راسته - ا.مر (خو فته راسته - xufte raste): دانانی خشت به شیوه ی راست و چه پ، ئاسویی و ستونی.
خفتی - (خیفی - xiftî): جوژه گهردانه یه کی زتیر یان جه واهیری گهردن چه سپه، گهردنبه ند، گهردلخ.
خفتیدن - مص.ل (خو فتیدیدن - xuftîden): خه وتن، نوستان.
خفج - (خه فج - xefc): پیرهه قوک، موته که، شهوگ.
خفجه - (خه فجه - xefce): دره ختیکی درکاوییه.
خفچه - (خه فچه - xefçe): کاکول، گیسو، زیروزبوی قالب، قالبه زتیر.
خفدان - (خه فدان - xefdan): جلی جهنگ، به رگی شه ر.
خفده - ص (خه فده - xefde): خوار، که چ، چه ماوه.
خفج - (خه فرج - xefrec): جوژه رووه کییکه.
خفرق - ص (خه فرهغ - xefrex): بی غیرهت، بی ده مار، بی زاخ.
خفرگ - ص (خه فرهگ - xefreg):

- خفیه** - ص.ع (خه فیییه - xefiye):
 قهشارتی، پنهان.
- خکشک** - ا (خه کوشک - xekuşk):
 گۆزه‌ی سواله‌ت، گۆزه‌ی ره‌نگا وره‌نگی
 نه‌خشین.
- خل** - ص (خول - xul):
 نه‌بله‌ه، بی‌ئه‌قل،
 که‌م‌ئاوه‌ز.
- خل** - ا (خول - xul):
 خۆله‌که‌وه، ژیله‌مو،
 خۆله‌می‌ش.
- خل** - ا (خیل - xil):
 چلم.
- خل** - ا.ع (خهل - xel):
 سرکه.
- خل** - ا.ص (خیل - xil):
 دۆست.
- خلاء** - ا.ع (خه‌لاء - xela'et):
 شوئینی
 چۆل، شوئینی خه‌لوه‌ت، نه‌ده‌بخانه.
- خلائف** - ا.ع (خه‌لائیف - xela'if):
 خه‌لیفه‌کان.
- خلائق** - ا.ع (خه‌لائیق - xela'ix):
 خه‌لکی، مه‌ردم.
- خلاب** - ا (خه‌لاب - xelab):
 زۆنگاو،
 قوره‌لیته.
- خلاب** - م.ع (خیلاب - xilab):
 دل‌رفین، خه‌له‌تاندن، فریودانی که‌سیک
 به‌زمانی شیرین و قسه‌ی دلگیر.
- خلاب** - ص.ع (خه‌لاب - xellab):
 پیایوی زمان لوس و خه‌له‌تینه‌ر.
- خلاش** - ا (خه‌لاش - xelaş):
 قوره‌لیته.
- خلاشمه** - ا (خیلاشمه - xilaşme):
 قورگ‌یه‌شه.
- خلاشه** - ا (خه‌لاشه - xelaşe):
 پوش و
 په‌لاش، خاشال.
- خلاص** - م.ع (خه‌لاس - xelas):
 رزگار بوون، نه‌جات بوون، ده‌رباز بوون.
- خلاص** - ص.ع (خیلاس - xilas):
 خالیسه، بی‌غهل و غه‌ش، زتی‌ریا زیویا
 رۆنی خالیسه.
- خلاصه** - ا.ص - ع (خولاسه - xulase):
 پوخته، کورته، هه‌لبژارده.
- خلاعت** - م.ص.ل.ع (خه‌لاعت - xela'et):
 بی‌په‌روایی، بی‌سه‌روبه‌ری،
 عه‌ودال بوونی هه‌واو هه‌وه‌س.
- خلاف** - م.ص.ل.ع (خیلاف - xilaf):
 ناهه‌ق، درۆ، ناساز، نه‌سازان، نه‌گونج‌ان،
 نارازی بوون، جیاوازی بوون، جیاوازی، دژ،
 پیچیه‌وانه.
- خلاف** - ا.ع (خیلاف - xilaf):
 جوړه
 داریکی بی‌یه، قولی کراس.
- خلافه‌ت** - م.ص.ل.ع (خیلافه‌ت - xilafet):
 بوونه‌خه‌لیفه، بوون به
 جینشین، جینشینی پیغه‌مبه‌ر، نیمامه‌ت..
- خلافکار** - ص.م.ع (خیلافکار - xilafkar):
 که‌سه‌ی که‌کاری نابه‌جی
 بکات.
- خلاق** - ا.ع (خه‌لاغ - xela'x):
 به‌ش،
 نه‌سیب.
- خلاق** - ص.ع (خه‌للاغ - xellax):
 په‌روه‌ردگار، زۆر داهینه‌ر، یه‌کیکه‌له
 ناوه‌کانی خوا.
- خلال** - ا.ع (خیلال - xilal):
 له‌میانیه‌ی...
- خلال** - ع (خیلال - xilal):
 گه‌نده‌لی،
 کون.
- خلال** - ص.ع (خه‌لال - xellal):
 سرکه‌فرۆش، سرکه‌ساز.
- خالوش** - ا (خه‌لالوش - xelalûş):
 فیتنه‌و ناژاوه، هه‌راوه‌نگامه.

- خلان** - ا(خه لان - xelan): قورو چلپاو.
خلان - ا.ع(خوللان - xullan):
 دۆستان.
خلاندن - مص. م(خه لاندن -
 xelanden): پيدا كردن، دهرزى
 پيدا كردن.
خلاره - ص(خه لاقه - xelave):
 چه يران، سه رسام، سه رگه ردان.
خلايا - ا.ع(خه لايا - xelaya): شانه ي
 هه ننگ، خانه، سيل.
خلبان - ا.ص(خه له بان - xeleban):
 فرۆكه وان.
خلپله - ا(خه لپه له - xelpele):
 ناراستى، كارى تيكه ل و پيكه ل، فيل.
خلت - ا.ع(خيلله ت - xillet): دۆستى،
 براهه تى.
خلجان - مص. ل-ع(خه له جان -
 xelean): فرينى پيتلوى چاو، له رزين،
 ته كان خواردن.
خلجان - ا.ع(خولجان - xulcan):
 كه نداوان.
خلخال - ا.ع(خه لخال - xelxal):
 خرخال، چه جل، پاوانه.
خلخان - ا(خه لخان - xelxan):
 جوړه رووه كيكه.
خلد - ا.ع(خولد - xuld): مان،
 نه مرى، هه ميشه بى.
خلد - ا.ع(خولد - xuld): مشكه
 كويره، رسك، جرج.
خلدستان - ا.مر(خولديستان -
 xuldistan): شويتنى خووش و دلگير،
 به هه شت.
خلر - ا(خوللهر - xuller):
 جوړه رووه كيكه، گاوگوز، پۆلكه.
خلس - مص. م-ع(خه لس - xels):
 رفاندن، دزين.
خلسه - ا.ع(خولسه - xulse): هه لى
 گونجاو، حاله تى نيوان خه و
 بيدارى عارف و سؤفى.
خلش - ا.مص(خه ليش - xeliş):
 پيدا كردن، دهرزى پيدا كردن،
 نه قيزه پيدا كردن.
خلشك - ا(خه لوشك - xeluşk):
 گوژه ي سواله تى نه خشين.
خلص - ا.ع(خيلس - xils): دۆستى
 هه لبراره، دۆستى گيانى به
 گيانى.
خلصاء - ا.ع(خوله ساء - xulesa):
 دۆستى گيانى به گيانى،
 دۆستى دلسوژ.
خلصان - ع.ع(خولسان - xulsan):
 دۆستانى دلسوژ.
خلط - مص. م-ع(خه لت - xelt):
 تيكه لاو كردنى دوو شت يان
 زياتر، تيكه ل بوون.
خلط - ا.ع(خيلت - xilt):
 خلت و خاشه، تيكه له.
خلطاء - ا.ع(خوله تاء - xuleta):
 تيكه لاوان.
خلطه - ا.ع(خولته - xulte):
 تيكه ل بوون، معاشه رت.
خلع - مص. م-ع(خه لى - xel):
 هه لكه نندن، به ركه نار كردن،
 كه نارخستن، لادان.
خلع - مص. م-ع(خولئ - xul):
 ته لاقدانى ژن به پاره، تالوق
 كردن، ته لاقدانى ژن به وه ي
 پاره ي لى و هربگرى يان له
 ماره بى خوى خووش بى.

دوو شت، بی سهر و بهری له کاردا، خه تا، تیک چوون.
خلل پزیر - ص. فا (خه له ل په زیر - xelet pezîr): هه شتی قابیلی خراب بوون و تیک چوون بی.
خلم - ا (خیلم - xilm): چلم، قارو غه زه ب، قوری خهستی لینج.
خلم - ا. ع (خیلم - xilm): یارو دوست، لانه ی ناسک.
خلن - ص (خولین - xulin): چلمن.
خلنج - (خه له نج - xelenc): جوړه دره ختیکه.
خلنج - ص (خه له نج - xelenc): دوره نگ، نه بله ق، به له ک.
خلنج - ا (خیلینج - xilinc): نو قورچ، قورنجک.
خلنگ - ا (خه له نگ - xeleng): جوړه رووه کیکه له ناران و گهرمه سیران دهرویت.
خلنگ - ص (خه له نگ - xeleng): به له ک، نه بله ق، رهش و سپی.
خلو - ا (خولو - xulû): هه لوژه، قوخ.
خلو - مص. ل - ع (خولوٹ - xuluv): خالی بوون، ته نیایی.
خلوات - ا. ع (خه له فات - xelevat): شوتنایی خالی.
خلواج - ا (خه لجاج - xelvac): کولاره.
خلوت - ا. ع (خه لثه ت - xelvet): ته نیایی، جیتی خالی.
خلوت سرا - ا. مر (خه لثه ت سه را - xelvet sera): خه لوه تخانه، مالی خالی له نه یارو بیگانه، ژووری تایبه تی که سیک.
خلوتگاه - ا. مر (خه لثه تگاه -

خلعاء - ص. ع (خوله ئا - xule'a'): مندالی که بابی دهری کرد بی و حاشای لی کرد بی، که سیک که له کار خرابی، خه لکی ریسواو بی قه در.
خلعت - ا. ع (خیلئه ت - xil'et): جلی دوراو که له لایه ن که سیک کی گه وره وه به دیاری بدری به که سیک.
خلف - ا. ع (خولف - xulf): درو، وه عده به خیلاف.
خلف - ا. ع (خه لف - xelf): پشته وه، پاشه وه.
خلف - ا. ع (خه لف - xelef): فه رزه ن، فه رزه نی باش و صالح، جینشین.
خلفاء - ا. ع (خوله فاء - xulefa'): خه لیفه، چوار خه لیفه ی موسولمانان؛ نه بویه کر که له سالی ۱۱ ی کوچی بوو به خه لیفه، عومه ر له سالی ۱۳ ی کوچی بوو به خه لیفه، عوسمان که له سالی ۲۳ ی کوچی بوو به خه لیفه و علی که له سالی ۳۵ ی کوچی دا بوو به خه لیفه..
خلق - مص. م - ع (خه لغ - xelx): خولقاندن، دروست کردن، داهیتان.
خلق - ا. ع (خه لغ - xelx): خه لکی، جه ماوه ری خه لک.
خلق - ا. ع (خولغ - xulx): خوو، تبع، عاده ت.
خلق - ص. ع (خه له غ - xelex): کونه، دپاو، رزیو.
خلقان - ص. ع (خولغان - xulxan): کونه، جل و بهرگی کونه.
خلقت - ا. ع (خیلغه ت - xilxet): سروشت، هه یئه ت، شیوه، په یکهر.
خلل - ا. ع (خه له ل - xelet): کون، بهینی

- خلیدن** - مص.ل (خه لیدهن - xelîden): پیچداچوون، وهک پیچداچوونی: درک، ده‌رزی، نه‌قیزه.
- خلیس** - ص.ع (خه لیس - xelîs): قرئی ماش و برنج، دلپرو به‌هوش، گیای وشک و ته‌ری تیک تالاو.
- خلیش** - ا (خه لیش - xelîş): قوروچلپاو، ئازاوه و فهرته‌نه.
- خلیط** - ص.ع (خه لیت - xelît): شهریک، شتی تیکه‌لاو، میترد.
- خلیج** - ص.ع (خه لی - xelî): فهرزه‌نی که باب حاشای لی کردبی، که‌سپیک له کار خرابی.
- خلیعه** - ص.ع (خه لیئه - xelî'e): ژنی سه‌ریه‌ست و خو‌سه‌ر بی و به‌ئاره‌زوی دلی خوئی بکات.
- خلیعه** - ا.ع (خه لیئه - xelî'e): هه‌وه‌سبازی، ریسوایی.
- خلیفه** - ا.ع (خه لیفه - xelîfe): جینشین، خه لیفه، خه لیفه‌ی پیغه‌مبه‌ر.
- خلیق** - ص.ع (خه لیغ - xelî'x): لایه‌ق، شایسته، شایان، هه‌ژ.
- خلیقه** - ا.ع (خه لیغه - xelî'xe): ته‌بیعت، سروشت، ده‌ستکردی خوا: خه‌لکی و به‌شهر.
- خلیل** - ص.ع (خه لیل - xelîl): دۆستی دلسۆز، دۆستی گیانی به‌گیانی.
- خلیله** - ص.ع (خه لیله - xelîle): دۆستی دلسۆز (بۆمی).
- خلیواج** - ا (خه لیثاج - xelîvac): کۆلاره.
- خلیه** - ا.ع (خه لییه - xelîye): شانهی هه‌نگ، سیل.
- xelvetgah**: خه‌لوه‌تخانه، شوپینی گوشه‌نشینی.
- خلوت گزین** - ص.فا (خه لقه‌ت گوزین - xelvet guzîn): خه‌لوه‌ت نشین.
- خلوت نشین** - ص.فا (خه لقه‌ت نیشین - xelvet nişîn): گوشه‌نشین، گوشه‌گیر.
- خلوتی** - ص.ن (خه لقه‌تی - xelvetî): گوشه‌نشین، ته‌نیا، سه‌لت، ره‌به‌ن.
- خلود** - مص.ل-ع (خولود - xulûd): ههرمان، هه‌میشه‌بوون، هه‌میشه‌یی، به‌رده‌وام، جاویدانی.
- خلوص** - مص.ل-ع (خولوس - xulûs): پاکی و ساده‌یی، پاکبوونه‌وه، یه‌کدلی، په‌تی.
- خلوق** - ا.ع (خه لوغ - xelûx): بۆنی خویش.
- خلولیا** - ا (خولولیا - xulûliya): نه‌خویشی ماخولان، بی‌شهرمی، بی‌شهرم و بی‌حه‌یا.
- خله** - ا (خه له - xe): سه‌ولئی به‌له‌م لی‌خورین، سوکانی که‌شتی.
- خله** - ا (خه له - xe): نه‌قیزه.
- خله** - ا (خه له - xe): هه‌راوه‌نگامه، ئازاوه.
- خله** - ا (خوله - xule): کارگ، قارچک.
- خله** - ا (خولله - xulle): چلم.
- خله** - ا.ع (خه لله - xelle): کون، سرکه، شه‌رابی ترش، خوو خه‌سپت.
- خله** - ا.ع (خیلله - xille): کیفی شمشیر، دۆستایه‌تی، برایه‌تی.
- خله** - ا.ع (خولله - xulle): دۆستایه‌تی، برادرایی.
- خلیج** - ا.ع (خه لیج - xelîc): که‌نداو.

روشانی سووک، برینی سووک.
خمان - ا.ع (خمان - xeman): کهوان، تیره‌اندازی.
خمان - ا.ع (خومان - xuman): جوړه رووه‌کیکه.
خمان - ص.ع (خومان، خیمان - xumman, ximman): خه‌لکی نزم و خویری، هر شتیکی بی که‌لک و تور دراو.
خماندن - مص.م (خه‌ماندنه - xemanden): چه‌ماندنه‌وه.
خماننده - ا.فا (خه‌ماننده - xemanende): چه‌مینهر، که‌سیتک یان شتیکی، شتیکی بچه‌مینیتته‌وه.
خمانیده - ا.مف (خه‌مانیده - xemanîde): چه‌ماوه.
خمانیدن - مص.م (خه‌مانیده - xemanîden): چه‌ماندنه‌وه، لاسایی کردنه‌وه‌ی گوتار، یان کرداری که‌سیتک به ته‌وسه‌وه.
خماهان - ا.ع (خوماهان، خه‌ماهان - xumahan, xemahan): جوړه به‌ردیکی ئاسنینه.
خمب - ا.ع (خومب - xumb): کوپه‌له.
خمیره - ا.ع (خومیره - xumbere): کوپه‌له.
خمپاره - ا.ع (خومپاره - xumpare): گولله‌تۆپ، گولله‌هاوه‌ن.
خمپاره انداز - ا.ع (خومپاره‌ته‌انداز - xumpare endaz): هاوه‌ن، تۆپ.
خمچه - ا.ع (خومچه - xumçe): کوپه‌له.
خمخانه - ا.ع (خومخانه - xumxane): شوین یان ژیر خانیک که کوپه‌شهرابی تیا

خلیه - ص.ع (خه‌لییه - xelîye): ژنی بی‌میردو بی‌مندال.
خم - ص.ع (خه‌م - xem): که‌چ، خوار، پیچی زولف و گیسو.
خم - ا.ص (خوم - xum): ته‌پل و ده‌هۆل، کوپه‌ی گه‌وره بو‌ئاو یان شهراب، خه‌مره.
خم - ا.ع (خیم - xim): خو، ته‌بیعت.
خم - ا.ع (خومم - xumm): کولانه‌ی مریشک، کوز، ناوی بیریکه له مه‌که.
خماخسرو - ا.ع (خوماخوسره‌و - xuma xusrew): ناوی ئاهه‌نگیکی کوئی موسیقای ئیرانییه.
خمار - ا.ع (خیمار - ximar): رووبه‌ند، عه‌با، له‌چک، په‌چه..
خمار - ا.ع (خومار - xumar): خومار، سه‌ریه‌شانی پاش مه‌ستی.
خمار - ص.ع (خه‌مار - xemmar): مه‌ی فروش.
خمار الود - ص.ع (خومار ئالود - xumar alûdd): چاوی خومارواوی، مه‌خمور.
خمارزده - ص.ع (خومار زده‌ه - xumar zede): که‌سی که شهراب لیبی دابی.
خمارکش - ص.فا (خومارکه‌ش - xumar keş): خومارکیش.
خماسی - ص.ع (خوماسی - xumasî): پینجی، هر شتی که له پینج به‌ش پیتک هاتیبی.
خماش - ا.ص (خه‌ماش - xemaş): هر شتیکی بی که‌لک و تور دراو.
خماشه - ا.ع (خوماشه - xumaşe):

- داینه، مه‌یخانه.
خم خوردن - مص. ل (خه‌م‌خوردن -
 (xem xûrden): پیچ خواردن،
 چه‌مینه‌وه.
خم دادن - مص. م (خه‌م‌دادن -
 (xemdaden): خوارکردن، چه‌ماندنه‌وه.
خم‌دار - ص. مر (خه‌مدار -
 (xemdar): پیچ‌دار، لول.
خمده - ص. مف (خه‌مده -
 (xemde): چه‌میو، چه‌ماوه.
خم‌ر - ا. ع (خه‌مر -
 (xemr): شهرباب،
 مه‌ی.
خم‌ره - ا (خومره -
 (xumre): کوبه‌له،
 خه‌مره.
خمس - ا. ع (خومس -
 (xums): پیچ
 یه‌ک، به‌پیتی شهرع ده‌کاته پیچ
 یه‌کی نه‌وه
 ده‌رامه‌ت یا ده‌ستکه‌وتانه‌ی
 ده‌بی
 موسولمانان به‌پیتی ده‌ستووری
 شهرع به
 ئیمام یان جیگری ئیمامی
 بدن که
 به‌شیکی سهرفی خیرات
 ده‌کریت و
 به‌شه‌که‌ی تری به‌سادات
 ده‌دری.
خمستان - ا. مر (خومیستان -
 (xumistan): مه‌یخانه،
 کوره‌ی سواله‌ت
 وختت سورکردنه‌وه.
خمسه - ا. ع (خه‌مسه -
 (xemse): ژماره
 پیچ.
خمسین - ا. ع (خه‌مسین -
 (xemsîn): ژماره
 په‌نجا.
خمش - ص (خه‌موش -
 (xemuş): خاموش،
 بیده‌نگ، کوزاوه.
خمش - م. ع (خه‌مش -
 (xemş): روشن‌اندن،
 روشن.
- خمش** - ا. ع (خه‌مش -
 (xemş): روشاو.
خمک - ا (خمکه -
 (xmmek): کوبه‌له،
 دایره، ده‌ف، دومبک.
خمکده - ا. مر (خوم‌که‌ده -
 (xumkede): مه‌یخانه،
 شه‌راوخانه.
خمگر - ا. ص (خومگر -
 (xumger): کوبه‌ساز،
 کوبه‌فرۆش.
خمل - ا. ع (خه‌مل -
 (xeml): ریشوو
 پرزۆل.
خم و چم - ا. مر (خه‌م و
 چه‌م -
 (xem û çen): نازو
 عیشوه، فه‌ندو
 فیل.
خمود - مص. ل. ع (خومود -
 (xumûd): کوژانه‌وه‌ی
 ناگر، بیته‌وشی، له
 هۆش چوون،
 خامۆش.
خموش - ص (خه‌موش -
 (xemûş): خامۆش،
 کوژاوه، بیده‌نگ.
خموش - ا. ع (خوموش -
 (xumûş): روشان.
خموشانه - ق. ص (خه‌موشانه -
 (xemûşane): خامۆشانه.
خمول - مص. ل. ع (خومول -
 (xumûl): کپ بوون،
 گومناو بوون، بی
 ناوونیشان
 بوون.
خمیاز - ا (خه‌میاز -
 (xemyaz): باویشک.
خمیازه - ا (خه‌میازه -
 (xemyaze): باویشک.
خمیدن - مص. ل (خه‌میدنه -
 (xemîden): چه‌مینه‌وه،
 له‌نگین.
خمیده - ا. مف (خه‌میده -
 (xemîde): چه‌ماوه،
 لار، خوار، چه‌فت.

- خمیر** - ا.ع (خه میر - xemîr): هه ویر، هه فیر.
- خمیر ترش** - ا.م (خه میر ترش - xemîr trş): هه ویر ترش.
- خمیر گیر** - ص.فا (خه میر گیر - xemîr gîr): هه ویر شیل، نانه وا.
- خمیر مایه** - ا.م (خه میر مایه - xemîr maye): هه ویر ترش، خومره.
- خمیره** - ا.ع (خه میره - xemîre): خومره، هه ویر ترش.
- خمیس** - ا.ع (خه میس - xemîs): پینج شه مه.
- خمیس** - ص.ع (خه میس - xemîs): پیای نو قه د باریک، ناوقه د باریک.
- خن** - ا.خ (خن - xen): عه ماری که شتی، کون، کلاورژنه.
- خناجر** - ا.ع (خه ناجیر - xenacir): خه نجه ران.
- خنادق** - ا.ع (خه نادیک - xenadix): خه نده کان، سه نگران.
- خنازیر** - ا.ع (خه نازیر - xenazîr): به رازان.
- خناس** - ص.ع (خه نناس - xennas): شه یتان، مرؤقی به دکارو شه یتان خه سلته، نه هریمه ن.
- خنافس** - ا.ع (خه نافیس - xenafis): قالونچان.
- خناق** - ا.ع (خوناغ - xunax): مله خری، دیفتری.
- خناک** - ا.ع (خوناک - xunak): مله خری.
- خنب** - ا.ع (خونب - xunb): کویه له.
- خنبانیدن** - مص.م (خونبانیدن - xunbanîden): لاسایی کردنه وهی
- هه لسوکه تی که سیک بو قه شمهری و رابواردن.
- خنبه** - ا.ع (خونبه ره - xunbere): کویه له، خه مره.
- خنبک** - ا.ع (خونبه ک - xunbek): ته پل، دومبک.
- خنبه** - ا.ع (خونبه - xunbe): گومه ز، هیزره، که ندووی دانه ویتله.
- خنبیدن** - مص.ل (خونبیدن - xunbîden): ره قس و هه لپه رین، چه پله لیدان، ته پل لیدان.
- خنشی** - ص.ع (خونسا - xunsa): نیره موک.
- خنج** - ا.ع (خه نج - xenc): نازو عیشو، شادی، سود، فایده.
- خنجر** - ا.ع (خه نجه ر - xencer): خه نجه ر.
- خنجر گزار** - ص.فا (خه نجه رگوزار - xencer guzar): خه نجه ر کیش، خه نجه ر وه شین.
- خنجک** - ا.ع (خه نجه ک - xencek): پیکه له.
- خنجه** - ا.ع (خه نجه - xence): خوشی و شادی، مشه مش.
- خنجیر** - ا.ع (خینجیر - xincîr): بو کوروز.
- خند** - ا.مص (خه ند - xend): خه نده، پیکه نین، پیخه نین.
- خنداخند** - ق.ص (خه نداخه ند - xendaxend): تریقانه وه، پیکه نین، قاقا.
- خندان** - ص.فا (خه ندان - xendan): ده م به پیکه نین.
- خندانن** - مص.م (خه نداننده ن - xendanîden):

- xendanden): هیئانه پیکنه نین، پیکنه ناندن.
- خنداننده- ا.فا (خه ندانه نده- xendanende): پیکنه نین هیئنه ر.
- خندخند- ا.ص (خه ندخه ند- xendxend): حیلکه حیلک.
- خندروس- ا (خه ندروس- xendrûs): زورات، گه نمه شامی.
- خندریس- ا.ع (خه ندیره ریس- xenderîs): شه رابی کوزه، گه نمی کوزه.
- خندستان- ا.مر (خه ندیستان- xendistan): کۆرو مه جلیسی سوعبه ت و پیکنه نین، دهم و لیوی ماشوقه.
- خندق- ا.ع (خه ندغه- xendex): خه نک، سه نگه ر، خه نده ک.
- خندمین- ص.ن (خه ندمه مین- xendemîn): پیکنه نین هیئنه ر، مایه ی پیکنه نین.
- خندناک- ص.مر (خه ندنه ناک- xendenak): روو خوش و دهم به پیکنه نین.
- خندوتند- ص (خه ندوته ند- xendutend): ژیرو ژوور، په راگه ندوه و په ریشان، تارومار، ته رته و وه رته.
- خنده- ا.مص (خه نده- xende): خه نده، پیکنه نین.
- خنداور- ص.فا (خه ندنه ئاقه ر- xende aver): پیکنه نین هیئنه ر، مایه ی پیکنه نین.
- خنده خریش- ص (خه ندغه خه ریش- xende xerîş): گه پچار، مه سخه ره.
- خنده دار- ص (خه ندغه دار- xendedar): مایه ی پیکنه نین.
- خندرو- ص (خه ندغه رو- xende rû): روو خوش، روو به پیکنه نین.
- خنده ریش- ص (خه ندغه ریش- xende rîş): قه شمه ر، مایه ی پیکنه نین، گه پچار.
- خنده ناک- ص (خه ندغه ناک- xendenak): شاد، روو خوش، دهم به پیکنه نین.
- خندیدن- مص.ل (خه ندیده ن- xendîden): پیکنه نین.
- خندنده- ا.فا (خه ندغه نده- xendende): که سپک که پی بکه نی.
- خنزیر- ا.ع (خه نذیر- xenzîr): به راز.
- خنساء- ص.ع (خه نساء- xensa'): ژنی که ناوه ندی که پوی چال و سه ری که پوی به رزبی.
- خنشان- ص (خونشان- xunşan): مویاره ک.
- خنصر- ا.ع (خینسیر- xinsir): په نجه توته.
- خنفساء- ا.ع (خونفهاء- xunfesa'): قالدونچه ی ره ش.
- خنگ- ص (خونوک- xunuk): فینک، سه رد، خوش، ته ر، تازه.
- خنگ- ص (خینگ- xing): سپی، ئه سپی سپی.
- خنگ- ص.عا (خینگ- xing): گیژ، هیژ، که وده ن، گه لحو، بیئ تاوه ز.
- خنگال- ا (خه نگال- xengal): کون، کلاورژونه، کونی که بکری به نیشانه ی گولله.
- خنگ بت- ا.مر (خینگ بوت- xing but): بتی سپی.

- خنگ بید** - ا.مر(خینگ بید - xing bîd): درکی سپی، ژیتک، ژوژوو.
- خنگ زیور** - ا.مر(خینگ زیقه‌ر - xing zîver): نه‌سپی به‌له‌ک.
- خنگسار** - ص(خینگسار - xingsar): سه‌رسیپی.
- خنگ شب اهنگ** - ا.مر(خینگ شهب شاه‌نگ - xingi şeb aheng): نه‌سپی به‌له‌کی رهش و سپی، نه‌و بۆراقه‌ی که چه‌زرتی پیغه‌مبهر له شه‌وی میعراجدا سواری بوو، بۆراق.
- خنگ گردون** - ا.مر(خینگ گیردون - xing girdûn): رۆژ، هه‌تاو، خۆر.
- خنگل** - ا(خه‌نگه‌ل - xengel): زری.
- خنور** - ا(خه‌نور - xenûr): قاپ و قاچاخ‌ی سوآله‌ت وه‌کو کوژه‌و کاسه‌و کوپه‌له‌و...
- خنوس** - مص.ع(خنوس - xunûs): په‌نهان کردن، غایب بوون.
- خنیا** - ا(خنیا - xunya): گۆرانی و ئاواز.
- خنیاهر** - ا.ص(خونیاهر - xunyager): ئاشق، ده‌نگ‌بیژ، گۆرانی بیژ، شایهر.
- خنیاهر فلک** - ا.مر(خونیاهر‌ی فه‌له‌ک - xunyageri felek): نه‌ستیهره‌ی زوهره.
- خنیدن** - مص.ل(خه‌نیده‌ن - xenîden): ده‌نگدانه‌وه‌ی ده‌نگ له‌هه‌مام و کیو و نه‌شکه‌وتاندا، شوژه‌ت په‌یداکردن، ناویانگ ده‌رکردن.
- خنیده** - ا.مف(خه‌نیده - xenîde): ناسراو، مه‌نشور.
- خو** - ا(خو - xû): سروشت، خوو، ته‌بیعه‌ت، داب.
- خو** - ا(خه‌و - xew): گیاه‌له.
- خو** - ا(خه‌و - xew): نه‌سکه‌له.
- خواب** - ا(خاب - xab): خه‌و.
- خواب الود** - ص(خاب ئالود - xab alûd): خه‌والئو.
- خوابانندن** - مص.م(خاباننده‌ن - xabanden): خه‌واندن، نواندن، خه‌فاندن.
- خواب اور** - ص.فا(خاب ئاقهر - xabaver): ههر شتیک بیته‌ مایه‌ی خه‌و هاتن، ده‌رمانی خه‌و.
- خواب بند** - ا.مص(خاب به‌ند - xab bend): که‌سیتیک به‌ جادوو بکریته‌ خه‌و، به‌ زه‌بری جادو که‌سیتیک له‌ خه‌و بکریته‌.
- خواب دیدن** - مص.ل(خاب دیدنه‌ن - xab dîden): خه‌ون دیتن.
- خواب رفتن** - مص.ل(خاب ره‌فته‌ن - xab reften): خه‌وتن، سه‌پوونی ده‌ست یان پی.
- خوابستان** - ا.مر(خابیستان - xabistan): خه‌وتنگه، شوینی خه‌وتن.
- خوابگاه** - ا.مر(خابگاه - xabgah): خه‌وتنگه، شوینی نوستن، ژووری نوستن، سیسه‌م.
- خوابگردی** - ا.مص(خابگه‌ردی - xabgerdî): رۆبیشتن به‌ده‌م خه‌وه‌وه.
- خواب گزار** - ص.فا(خاب گوزار - xab guzar): لیتکه‌ده‌وه‌ی خه‌ون.
- خوابناک** - ص(خابناک - xabnak): خه‌والئو.

- خوابنامه** - ا.مر(خاب نامه - xabname): خه و نامه.
- خواب‌نما** - ص(خاب نه‌ما - xabnema): که سبک له خه و دا ئیلهامی بۆ بی.
- خواب‌نیدن** - مص.م(خابه‌نیده - xabenîden): خه و اندن، نواندن، خه فاندن.
- خواب‌نیده** - ا.مف(خابه‌نیده - xabenîde): خه و پتراو.
- خوابی** - ا.ع(خه قابی - xavabî): گۆزه، کوبه له.
- خوابیدن** - مص.ل(خابیده - xabîden): خه و تن، نووستن، خه فتن.
- خوابیده** - ا.مف(خابیده - xabîde): خه و توو.
- خواتم** - ا.ع(خه قاتیم - xevatim): ئه‌نگوستیلان، نگینان.
- خواتیم** - ا.ع(خه قاتیم - xevatîm): خاتیمه، کوتایی.
- خواتین** - ا.ع(خه قاتین - xevatîn): خاتونان.
- خواجه** - ا.ص(خاجه - xace): سه‌روه، گه‌وره، زه‌نگین، شیخ، خه‌سیتراو، خه‌سیوو، خاوه‌ن، خودان.
- خواجه‌باشی** - ا.ص(خاجه‌باشی - xace başî): گه‌وره‌ی خواجه‌کان.
- خواجه‌تاش** - ا.ص(خاجه‌تاش - xacetaş): خواجه‌تاش.
- خواجه‌سرا** - ا.ص(خاجه‌سرا - xace sere): پیاویک که له باره‌گای گه‌وره پیاواندا خزمهت بکات، غولامی خه‌سیتراو که له حه‌ره‌مه‌سراو ناو مائی گه‌وره پیاواندا خزمهت بکات.
- خواجه‌وش** - ص(خاجه‌وش - xaceves): خواجه‌ئاسا.
- خوار** - ص(خار - xar): زه‌بوون، زه‌لیل، بچووک.
- خوار** - ا(خار - xar): خۆر.
- خوار** - ا.ع(خوشار - xuvar): بۆره‌ی گا و گۆلک.
- خوار** - ص.ع(خه‌قشار - xevvar): لاوازو سست و خاو.
- خواربار** - ا.مر(خاربار - xarbar): ئه‌رزاق، نازوقه، خۆزاکي که م.
- خوارتن** - ص(خارتنه - xarten): زه‌لیل، زه‌بوون.
- خوارچ** - ا.ع(خه‌قاریج - xevaric): گروپتیکی یاران و له‌شکریانی عه‌لی کوری ئه‌بی تالیب بوون که له جه‌نگی (صفین) ی نیتوان عه‌لی و معاویه‌دا، فریوی ئه‌بو موسا ئه‌شعه‌ری حه‌که‌می خه‌لکی کوفه و عه‌مری کوری عاس حه‌که‌می شامیان - یان خواردو ده‌نگیان به‌میری موسولمانان نه‌داو له‌و زاته هه‌لگه‌رانه‌وه.
- خوارسار** - ص(خارسار - xarsar): خوار، زه‌لیل، زه‌بوون.
- خوارق** - ا.ع(خه‌قاریغ - xevarix): که‌راماتی وه‌لیان، شتی که پیچه‌وانه‌ی خو خده‌ی خه‌لکی بی.
- خوارکار** - ص(خارکار - xarkar): سته‌مکار، جنیوفروۆش، دهم پیس.
- خوازه** - ا(خازه - xaze): تاق.
- خوازه** - ا.مص(خازه - xaze): ویست، خوازتن.
- خوازه‌گر** - ص.فا(خازه‌گر - xazeger): خوازه‌لۆک.

- خواست** - ا.مص (خاست - xast): خواستن، ویستن.
- خواستار** - ص.فا (خاستار - xastar): داواکار، خوازینی کهر.
- خواست برگ** - ا.مر (خاست بهرگ - xastberg): جه لبنامه.
- خواستگار** - ص.فا (خاستگار - xastgar): خوازینی کهر، داواکار.
- خواستن** - مص.م (خاسته - xasten): داواکردن، ویستن.
- خواهنده** - ا.فا (خواهنده - xahende): داواکهر.
- خواستته** - ا.مف (خاسته - xaste): داواکراو، ویستراو، خوازراو.
- خواستته** - ا.خاسته (xaste): زیرو مال، سه‌روخت و سامان.
- خواص** - ا.ع (خه‌فاس - xevas): که سوکار، که وره و هه‌لبژارده‌تین قه‌وم، مه‌حره‌مان.
- خواصر** - ا.ع (خه‌فاسیر - xevasir): که له‌که، خالیگه، برک.
- خواتر** - ا.ع (خه‌فاتیر - xevatir): بیرو ئه‌ندیشان، خاتیره، بیره‌وری.
- خواتف** - ا.ع (خه‌فاتیف - xevatif): گولله‌یه‌ک به‌عاردی بکه‌وئ و پاشن به‌ره و نیشانه بچی.
- خواتی** - ا.ع (خه‌فاتی - xevati): خه‌تاکاری.
- خوافی** - ص.ن (خافی - xafi): خه‌لکی خواف (شاریکی خوراسانه).
- خوافی** - ا.ع (خه‌فافی - xevafi): شاره، په‌نهان.
- خواقین** - ا.ع (خه‌فاغین - xevaxin):
- خاقانان، پاشایان.
- خوالستان** - ا.مر (خالستان - xalistan): شووشه‌ی مه‌ره‌کعب، مه‌ره‌کیدان.
- خوالیگر** - ا.ص (خالیگر - xalîger): تاشپه‌ز.
- خوامش** - ا.ع (خه‌فامیش - xevamiş): جوگه‌له.
- خوان** - ا.خان (xan): خوان، سفره، درک و دال، خاشال، گیاه‌کله.
- خوان** - ص.ع (خه‌فشان - xevvan): خیانه‌تکار.
- خوانا** - ص (خانا - xana): نووسینی که به‌ناسانی بخوینریتته‌وه، قورئان خوین.
- خوان پایه** - ا.مر (خان پایه - xanpaye): میتزی نان خواردن، سفره، خوان.
- خوانچه** - ا.خانچه (xançe): خوانی بچووک، خوانچه.
- خواندن** - مص.م (خوانده - xanden): خویندن، ده‌عوه‌تکردن، میوانداریکردن.
- خواننده** - ا.فا (خانه‌نده - xanende): خوینده‌ر.
- خوانده** - ا.مف (خوانده - xande): خویندراو، ده‌عوه‌تکراو، بانگکراو.
- خوان سالار** - ا.ص (خوان سالار - xansalar): سه‌ریه‌رشتیاری خوان، سه‌روکی تاشخانه، سفره‌چی.
- خوان یه غما** - ا.مر (خانی یه غما - xani yexma): سفره‌یه‌ک که به‌مائی تالانی به‌ریا بکری، سفره‌یه‌ک هه‌رچی له‌سه‌ره بخوری و ببری، ده‌عوه‌تی گشتی.

- خوانین** - ا.ع (خه فانین - xevanîn):
خانان، پاشایان، میران.
- خواو** - ا (خاو - xaw): خه و.
- خواهان** - ص.فا (خاهان - xahan):
خوازیار.
- خواهر** - ا (خاههر - xaher): خوشکی
دایک و باوکی، خوشک.
- خواهراندر** - ا.ص (خاههر ئه ندهر -
xaher ender): زر خوشک.
- خواهرخوانده** - ا.مر (خاههر خاندہ -
xaher xande): ئافره تی که وه کو
خوشک ته ماشا بکری.
- خواهش** - ا.مص (خاهیش - xahiş):
ویستن، خواستن.
- خواهشگر** - ص.فا (خاهیش گهر -
xahişger): شه فیع، شه فاعه تکار،
ناو بژیوان.
- خواهشگری** - ا.مص (خاهیش گهری -
xahişgerî): ناو بژیوانی، شه فاعه ت.
- خواهشمند** - ص.مر (خاهیش مه ند -
xahişmend): تکاکار، داواکار.
- خواه ناخواه** - ق.مر (خاه ناخاه -
xah naxah): بیه وی و نه یه وی.
- خواهه** - ا.مص (خاهه - xahe): ویستن،
داواکردن، داواکاری.
- خواهیدن** - مص.م (خاهیدن -
xahîden): ویستن، داواکردن.
- خوب** - ص (خوب - xûb): باش، په سند،
جوان، خشکوک.
- خوبرو** - ص (خوب رو - xûbrû): جوان،
زیبا، خشکوک.
- خوپخین** - ا (خوپخین - xûpxîn): مؤمیا.
- خوپزیر** - ص.فا (خوپه زیر - xûpezîr):
- خو و گیر، که سیک که خو و ئه خلاق
که سیک دی بگری.
- خوپله** - ص (خه پله، خوپله -
xep̄le, xup̄le): گیل، گه لو،
که و دهن.
- خوچ** - ا (خوچ - xûç): پزینه ی که له شیر،
کلا و خود.
- خوخ** - ا.ع (خه وخ - xewx): قوخ.
- خود** - ا (خود - xûd): کلا و خود.
- خود** - ض (خود - xûd): راناوی خو بی؛
ئه و به خو ی، خود، زات.
- خودارا** - ص.فا (خود ئارا - xûdara):
که سیک که به خویدا بگات، ده ست به
خویدا بی تی.
- خودبخود** - ق.مر (خود بی خود -
xûd bixûd): خو به خو، به بی هو،
به حه زو ره زای خو.
- خودبین** - ص.فا (خود بین - xûdbîn):
خو بین، خو په رست، لوتبه رز، مه غرور،
خو بیست.
- خودپرست** - ص.فا (خود په رست -
xûdperest): خو په رست، ئه نانی،
خو بیست.
- خودپسند** - ص.فا (خود په سه ند -
xûd pesend): خو په سن، له خو رازی،
مه غرور.
- خودتراش** - ا.ص (خود ته راش -
xûd teraş): ردین ته راش، مه کینه ی
ریش تاشین.
- خودخروه** - (خودی خروه -
xûdixurûh): پزینه ی که له شیر.
- خودخواه** - ص.فا (خود خاه - xûdxah):
خو بیست، خو په رست، ده عیه زل.

- خودخور** - ص. فا (خودخور - xûdxûr):
خۆخۆر، خەم خواردن، بە خەم.
- خوددار** - ص. فا (خوددار - xûddar):
بە سەبەر، خۆپارێز لە کاری ناپەسند،
سەرپێچی کار، سەرکیشیکەر.
- خودرای** - ص. مر (خودرای - xûdray):
کەسیک هەر بە بیروپرای خۆی بکات،
خۆسەر.
- خودرسته** - ص (خود روسته - xûdrûste):
خۆرسک.
- خودرنگ** - ص (خودرنگ - xûdrenng):
شتی کە رەنگی ئاسایی خۆی هەبێ.
- خودرو** - ص. فا (خودرو - xûdrû):
خۆرسک.
- خودرو** - ص. فا (خودرهو - xûdrew):
میکانیکی، خۆرۆ، ئوتومبیل.
- خودساز** - ص. فا (خودساز - xûdsaz):
خۆسازدەر، کەسیک خۆی خۆی
پێگە باندبێ.
- خودستا** - ص. فا (خودسیتا - xûdsita):
خۆهەلکیش، خۆپەسند.
- خودسر** - ص (خودسهه - xûdser):
سەر سهخت، یاخی، سەرپێچی کار،
کەسیک قسه هەر قسهی خۆی بێ،
خۆسەر.
- خودسرانه** - ق (خودسهه رانه - xûd serane):
خۆسه رانه.
- خودسوز** - ص. فا (خودسوز - xûdsûz):
خۆسوتین.
- خودفروش** - ص. فا (خود فروش - xûdfurûş):
خۆهەلکیش، روسپی، قهچپه، فشه کەر.
- خودکار** - ص (خودکار - xûd kar):
ئوتوماتیکی، قهله م پاندان.
- خودکام** - ص (خودکام - xûd kam):
خۆسەر، کەلله رهق، کەسیک بە کام و
مرازی خۆی گه بی بێ، بە ئاوات گه بیو،
هه وه سباز.
- خودکرده** - ص (خودکهرده - xûd kerde):
خۆکردوو.
- خودکوشی** - ا. مص (خودکوشی - xûd kuşî):
خۆکوژی، کارکرنی له
را ده به دهه ر.
- خودگزين** - ص. فا (خود گوزين - xûd guzîn):
خۆپه رست، خۆبيني،
خۆويستي.
- خودماني** - ق. ص (خودماني - xûd manî):
خۆماني، خۆبي.
- خودمختار** - ص (خودمختار - xûd muxtar):
بە پێوه بێردنی سێياسی، ئۆتۆنۆمی،
خودموختاری.
- خودنمايي** - ص. فا (خودنه مایی - xûd nemayî):
خۆهەلکيشان، خۆپه سندی.
- خودنویس** - ا (خودنویس - xûd nivîs):
قه له م جاف.
- خودی** - ص. ن (خودی - xûdî):
دۆست و ئاشنا.
- خور** - ا (خور - xûr):
خۆر، هه تاو، هور،
رۆژ.
- خور** - ا. مص (خور - xûr):
خۆراک.
- خور** - ا. ع (خه قهه - xever):
بیتا قه تی،
سسستی، خاوی.
- خور** - ا. ع (خه ور - xewr):
رێژگه،
لقیتی که ده ریا.

- خورا** - (خورا - xûra): شایسته، شایان، لایه‌ق، هه‌ژ.
- خورا** - (خورا - xûra): خۆراک، خوارده‌مه‌نی.
- خورابه** - (خورابه - xûrabe): جوگه‌ی وشک که ناوه‌که‌ی بمژی، جوگه‌له‌ی بچووک که له رووبار بۆ زهرعات جیابکریتته‌وه.
- خوراک** - (خوراک - xûrak): خۆراک، خوارده‌مه‌نی.
- خوراندن** - مص.م (خوراندن - xûranden): دهرخواردان.
- خورا‌هه** - (خورا‌هه - xûrahe): پۆینه‌ی که‌له‌شپیر، کلا‌وخود.
- خورپا** - (خورپا - xûrpa): حه‌ربا، تیرتیره، خۆریه‌رست، جوړه مارمیلۆکیکه.
- خورخجیون** - (خورخجیون - xûrxucîven): مۆته‌که، می‌رده‌زمه، پیره‌ه‌قۆک، شه‌وگ.
- خورد** - (خورد - xûrd): خۆراک، خوارده‌مه‌نی.
- خوردپز** - (خوردپز - xûrdpez): ناشچی، ئاشپه‌ز.
- خوردن** - مص.م (خوردن - xûrden): خواردن.
- خوردده‌پز** - (خوردده‌پز - xûrdepez): ناشچی.
- خوردی** - (خوردی - xûrdî): خۆراک.
- خوردی‌پز** - (خوردی‌پز - xûrdî pez): ناشچی.
- خوردسند** - (خوردسند - xûrsend): شاد، شادمان.
- خورش** - (خورش - xûrş): خوارده‌مه‌نی، پپ‌خۆر، شله.
- خورشگر** - (خورشگر - xûrşger): ئاشپه‌ز، ناشچی.
- خورشید** - (خورشید - xûrşîd): هه‌تاو، خۆر، رۆژ.
- خورشیدپرست** - (خورشیدپرست - xûrşîd perest): رۆژپه‌رست، خۆریه‌رست، تاقپه‌رست.
- خورشیددوش** - (خورشیددوش - xûrşîd veş): خۆر ئاسا.
- خورمک** - (خورمک - xûrmek): چاوه‌زار.
- خورد** - (خورد - xûrend): شایسته، لایه‌ق، هه‌ژ، شایان.
- خورنق** - (خورنق - xevernex): کۆشکی تاییه‌تی نان خواردنی پاشاو که‌سوکارانی، کۆشکی به‌شکو.
- خورنگاه** - (خورنگاه - xûrengah): ژووری نان‌خواردن، خواردنگه.
- خورنگه** - (خورنگه - xûrengah): خوارنگه.
- خورنه** - (خورنه - xeverne): خوارنگه.
- خوره** - (خوره - xûre): نه‌خۆشی گولی.
- خوره** - (خوره - xûre): تیشک، روناکی، روناھی، به‌ش، ده‌فه‌رو ناوچه.
- خوز** - (خوز - xewz): دژمنایه‌تی کردن.
- خوزی** - (خوزی - xûzî): خه‌لکی خۆزستان، خۆزستانی.
- خوزی** - (خوزی - xûzî): گفته، گوشتی کوتراو.

- خوسانییدن** - مص.م (خوسانییده-
 (xûsanîden): تهرکردن، خوساندن.
خوست - ا.ص (خوست - xûst): دورگه،
 گراف، پیچ خوست، پیچ شیتل بوگ.
خوستن - مص.م (خوسته- xûsten):
 پیچ خوستکردن، پیچ شیتل کردن.
خوسته - ا.مف (خوسته - xûste): پیچ
 خوستکراو.
خوش - ص (خوش - xûş): شاد، باش.
خوشاب - ص (خوشاب - xûşab):
 تیراو، ناودار، تهروتازه.
خوش اخلاق - ص (خوش ئه خلاغ-
 xûş exlax): ئه خلاق جوان، خوو
 شیرین، رهوشت جوان.
خوش اقبال - ص (خوش ئیغبال-
 xûş ixbal): خوش بهخت، به شانس،
 به تالع، به یه غبال.
خوش الحان - ص (خوش ئه لهان-
 xûş elhan): خوش ئاواز، دهنگخوش.
خوشامد - ا.ص (خوش ئامه-
 xûş amed): خیرهاتن.
خوش اندام - ص (خوش ئه ندام-
 xûş endam): قه دو بالا جوان.
خوشانییدن - مص.م (خوشانییده-
 (xûşanîden): وشک کردن.
خوش اواز - ص (خوش ئاهاز-
 xûş avaz): دهنگخوش، بالندهی
 خوشخوان.
خوش اهنک - ص (خوش ئاههنگ-
 xûş aheng): خوش ئاواز، دهنگو
 ئاواز خوش.
خوشایند - ص (خوش ئایه-ند-
- خوشایی** - ص (خوشایی - xûş ayend):
 خوشی.
خوش باور - ص (خوش باقهر-
 xûş baver): خوش باوهر، ساده.
خوش بخت - ص (خوش بهخت-
 xûş bext): به تالع، به شانس،
 به بهخت.
خوش برخوردار - ص (خوش بهر خورد-
 xûş berxûrd): رووخوش و دلسوز
 له گه ل خه لکیدا، میهره بان.
خوش برش - ص (خوش بوریش-
 xûş burîş): جلی جوان پراوی ریک
 دوراو.
خوشبو - ص (خوش بو - xûşbû):
 موعه تهر، بوئوخوش.
خوش بودن - مص.ل (خوش بوده-
 xûşbûden): خوشحال بوون، ئاسووده
 بوون.
خوشبین - ص.فا (خوش بین - xûşbîn):
 گه شبین، ئومیده واری.
خوش پوش - ص.فا (خوش پوش-
 xûşpûş): شیک پوش، خوش پوشاک،
 پوشته و پرداخ.
خوش تراش - ص (خوش ته راش-
 xûşteraş): بهژن و بالا ریک، جوان.
خوشترک - ص (خوش تهرهک-
 xûş terek): که می باستر.
خوش ترکیب - ص (خوش ته رکیب-
 xûş terkîb): جوان، بهژن و بالا
 ریک.
خوشحال - ص (خوشحال - xûşhal):
 خوشحال، شادمان.

- خوش حساب** - ص (خوش هيساب) - **xûş hisab**: كه سيپك كه قه رزی خوئی بی دواخستق بداته وه، سه ر راست.
- خوش خبر** - ص (خوش خه بهر) - **xûş xeber**: كه سيپك كه خه بهری خویش بیینی، خویش خه بهر، مژده هین، خویش خه وهر، مژده ده ر.
- خوش خدمت** - ص (خوش خیدمهت) - **xûş xidmet**: خویش خزمهت، به خزمهت، خویش نه توار.
- خوش خرام** - ص. فا (خوش خه رام) - **xûş xeram**: رویشتنی به نازو عیشوه، خه رامان.
- خوش خط** - ص (خوش خهت) - **xûş xet**: خویش نووس، خهت خویشی.
- خوش خلق** - ص (خوش خولغ) - **xûş xulx**: خویش خوو، خویش ته بیعهت.
- خوشخو** - ص (خوشخو) - **xûş xû**: میهره بان، خاوهن خوی باش.
- خوشخوار** - ص. فا (خوش خار) - **xûş xar**: زور خور، خوشخور، كه سيپك كه خوراکي خویش بخوات.
- خوش خوان** - ص. فا (خوش خان) - **xûş xan**: خویش خوان، دهنگ خویش، گورانی بیژ.
- خوشخوراک** - ص (خوش خوراک) - **xûş xurak**: خوراکي به له زهت، كه سی كه خوراکي باش بخوات، زور خور، بخور.
- خوش خوشک** - ق. مر (خوش خوشهک) - **xûş xûşek**: هییدی هییدی، به ره به ره، كه م كه م.
- خوش خیم** - ص (خوش خیم) - **xûş xîm**: بی خه تهر، خویش ته بیعهت، خویش خوو.
- خوشدامن** - ا (خوش دامنه) - **xûş damen**: خه سوو.
- خوشدل** - ص (خوش دیل) - **xûş dil**: خوشحال، شادمان، دلخویش.
- خوش ذوق** - ص (خوش زهوغ) - **xûş zewx**: خویش سه لیقه، به سه لیقه، جوان زهوق.
- خوش راه** - ص (خوش راه) - **xûş rah**: خوشرو، ولاخی به رزه ی رهوان.
- خوشرفتار** - ص (خوش رهفتار) - **xûş reftar**: خوشرو، كه سيپك كه میهره بان و خویش رهفتار بی له گه له خه لکیدا.
- خوش رگاب** - ص (خوش ریکاب) - **xûş rikab**: نه سپی رام.
- خوشرنگ** - ص (خوش رهنگ) - **xûş reng**: خویش رهنگ، خویش رواهت.
- خوشرو** - ص (خوشرو) - **xûş rû**: روو خویش، روو به پیکه نین، خشکوک.
- خوش ریخت** - ص (خوش ریخت) - **xûş rîxt**: خشکوک، بهژن و بالا ریک، پوشته و په رداخ.
- خوش زیان** - ص (خوش زهبان) - **xûş zeban**: خویش، زمان شیرین.
- خوش سخن** - ص (خوش سوخه ن) - **xûş sûxen**: قسه خویش، زمان تهر.
- خوش سرای** - ص (خوش سه رای) - **xûş seray**: دهنگ خویش، گورانی

- بیژ، دهنگبیژ. **خوش سلوک** - ص (خوش سلوک - $xûş slûk$): خوش رهفتار، هه‌لسوکه‌وت په‌سند.
- خوش سلیقه** - ص (خوش سه‌لیقه - $xûş selîxe$): به‌زه‌وق، به سه‌لیقه، زه‌وقدار.
- خوش سودا** - ص (خوش سه‌ودا - $xûş sewda$): خوش مامه‌له، دروستکار له سه‌وداو مامه‌له‌دا.
- خوش سیما** - ص (خوش سیما - $xûş sîma$): سیما جوان، خشکوک.
- خوش شکل** - ص (خوش شه‌کل - $xûş şekl$): جوان، شیوه‌جوان.
- خوش صحت** - ص (خوش سوهبه‌ت - $xûş suhbet$): خوش گوفتار، شیرین قسه، قسه خوش.
- خوش صورت** - ص (خوش سورده‌ت - $xûş sûret$): جوان، قشتیله.
- خوش طالع** - ص (خوش تالی - $xûş tali'$): به به‌خت، به تالع، به یه‌غبال، به‌ختیار.
- خوش طبع** - ص (خوش ته‌ب - $xûş teb'$): به‌زه‌وق، سوعبه‌تچی، زمان شیرین.
- خوش طعم** - ص (خوش ته‌ئم - $xûş te'm$): به‌تام، تام خوش.
- خوش طینت** - ص (خوش تینه‌ت - $xûş tînet$): خوش سروشت.
- خوش ظاهر** - ص (خوش زاهیی - $xûş zahir$): رواله‌ت جوان.
- خوش عاقبت** - ص (خوش ئاغیبه‌ت - $xûş axibet$): ئا‌قیبه‌ت خیتر، ئاخیرخیتر، ئاکام فه‌ر.
- خوش علف** - ص (خوش ئه‌له‌ف - $xûş elef$): گیانله‌به‌ری خوش له‌وه‌ر.
- خوش قامت** - ص (خوش غامه‌ت - $xûş xamet$): بالا‌به‌رزو ریتک، به‌ژن و بالا به‌رز.
- خوش قدم** - ص (خوش غه‌ده‌م - $xûş xedem$): پی به‌خیتر، پی به‌ووم.
- خوش قلب** - ص (خوش غه‌لب - $xûş xelb$): دلپاک، خیرخواز.
- خوش قول** - ص (خوش غه‌ول - $xûş xewl$): به‌وه‌عدو قه‌ول، خاوه‌ن به‌لین.
- خوش قیافه** - ص (خوش غیافه - $xûş xîyafe$): جوان، به‌ده‌ن ریتک و پیتک.
- خوش کلام** - ص (خوش که‌لام - $xûş kelam$): قسه‌خوش، به‌زمان، به‌گفتولفت.
- خوش گام** - ص (خوش گام - $xûş gam$): ئه‌سپی ره‌هوان، خوش‌رۆ.
- خوش گزران** - ص. فا (خوش گوزهران - $xûş guzeran$): خوش گوزهران.
- خوش‌گیل** - ص (خوش گیل - $xûş gil$): جوان، دل‌رفین، قه‌شه‌نگ، خشکوک.
- خوش‌گو** - ص. فا (خوش گو - $xûş gû$): به‌زمان، قسه‌خوش، زوانشیرین.
- خوش‌گوار** - ص (خوش‌گو‌فار - $xûş guvar$): خوراک‌ی خوش و به‌له‌زه‌ت و زوو هه‌رس، به‌تام.
- خوش لباس** - ص (خوش لی‌باس -

- دهنگ خوښ، گورانی بیژ. **xûş libas**: پوښته و پرداخ.
- خوش لحن** - ص (خوش له هن - **xûşlehn**): دهنگ خوښ، گورانی بیژ، سترانی بیژ، گورانی چر.
- خوش لهجه** - ص (خوش له هجه - **xûş lehce**): کهسیک که شیوهی قسه کردنی باش بی.
- خوشمهزه** - ص (خوشمهزه - **xûşmeze**): بهله زهت، به تام، خوښ، تام خوښ.
- خوش معامله** - ص (خوش مئامهله - **xûş m'amele**): خوښ معامله.
- خوش منښ** - ص (خوش مه نیش - **xûş meniş**): خوښ خو، خوښ ته بیعت، سازگار، شادمان.
- خوش منظر** - ص (خوش مه نزره - **xûş menzer**): خوښ دیمه ن، خوښ سیما، جوان.
- خوشنام** - ص (خوشنام - **xûşnam**): کهسیک که ناوی به چاکه ده رچووی، به نامی.
- خوش نشین** - ص (خوش نیشین - **xûş nişîn**): خوښ نشین، نه و ره عیه تهی ده توانی له گوندی بار بکات.
- خوش نقش** - ص (خوش نه غش - **xûş nexş**): مافوری به نه خش و نیگار، به شانس.
- خوش نگرش** - ص (خوش نیگه ریش - **xûş nigeriş**): گه شبین، نومیده وار.
- خوش نما** - ص (خوش نومما - **xûş numa**): به رچاوی، خوښ رواله ت.
- خوشنوا** - ص (خوش نه فا - **xûşneva**):
- دهنگ خوښ، گورانی بیژ. **خوشنواز** - ص (خوش نه فواز - **xûşnevaz**): ساززه نی چاک.
- خوش نود** - ص (خوش نود - **xûş nûd**): شادمان.
- خوش نویس** - ص (خوش نیقیس - **xûş nivîs**): خوشنوس، خهت خوښ.
- خوش نهاد** - ص (خوش نیهاد - **xûş nihad**): خوښ سروشت، خوښ ته بیعت.
- خوشوقت** - ص (خوش قه غت - **xûşvexet**): خوشحال، دلخوښ، شاد.
- خوشه** - ا (خوشه - **xûşe**): هیشوو.
- خوشه چین** - ص (خوشه چین - **xûşeçîn**): خوشه چین، هیشوکه ر، گولچین.
- خوش هیکل** - ص (خوش هه یکه ل - **xûş heykel**): به قه دو قامه ت، به ژن و بالا ریک.
- خوشیدن** - مص ل (خوشیدنه - **xûşîden**): وشک بوون.
- خوش ین** - ص (خوش یومن - **xûş yumn**): موباره ک، به ودم، پیروژ.
- خوص** - ا.ع (خوس - **xûs**): گه لای دارخورما.
- خوصاء** - ص.ع (خه وساء - **xewsa'**): ژنی که چاوانی به قولاً چووبن.
- خوض** - مص.م.ع (خه وز - **xewz**): له فکران رچوون، چوونه ناو ئاوی، تیفکرینی قول، له ئاودان.
- خوف** - مص.ل.ع (خه وف - **xewf**): ترسان، توقین.

- خوک** - (خوک - xûk): به راز، و هراز.
خوکچه - (خوکچه - xûkçe): به رازی هیندی.
خوکدانی - ا. مر (خوکدانی - xûkdanî): گه وری به رازان.
خوک دریایی - ا. مر (خوکی ده دریایی - xûki deryayî): دلفین.
خوک وحشی - ا. مر (خوکی شه وحشی - xûki vehşî): به رازی کیتیوی.
خوک هیندی - ا. مر (خوکی هیندی - xûki hindî): جوړه به رازیکه.
خوگر - ص. فا (خوگره - xûger): خووگیر، راهاتن، خوگرتن به شتیک یان که سیتکه وه.
خول - مص. م. ع (خه ول - xewl): سه رپه رشتی کردن.
خول - ا. ع (خه هل - xevel): ده ست و پیته ند.
خولنجان - (خوله نجان - xûlencan): زه نجه فیل.
خوله - (خه وله - xewle): تیردان.
خوله - ص (خوله - xûle): خالی، به تال، بوش، هلؤل، پووک، پووچ.
خون - مص. ل. ع (خه ون - xewn): خیانه ت کردن.
خون - (خون - xûn): خوین.
خونابه - ا. مر (خونابه - xûnabe): خوینا و، پلازما، نه شکی خوینین.
خون اشام - ص. فا (خون اشام - xûn aşam): خوین مژ، خوین ریژو سته مکارو مرفک کوژ.
خون اکند - ص. مف (خون تاکه ند - xûn akend): پر له خوین.
- خون الود** - ص. مف (خون ئالود - xûn alûd): خویناوی.
خونبار - ص. فا (خونبار - xûnbar): هر شتیک ئاویته ی خوین بی و خوینی لی بتکی.
خونبها - ا. مر (خون به ها - xûnbeha): خوین باپی، خوین بژاردن.
خون چکان - ص. فا (خون چه کان - xûnçekan): نه وه ی خوینی لی بچکی.
خونخوار - ص. فا (خونخار - xûnxar): خوینریژ، سته مکار، پیاوکوژ، خوین خور، خوین مژ.
خونخواه - ص. فا (خونخواه - xûnxah): داواکاری خوین، توله سین.
خون خوردن - مص. ل (خون خوردن - xûnxûrden): خوین خواردن، غه م خواردن زور، توره بوون.
خوندگار - ص (خوندگار - xûndgar): خودان، خاوه ن، سه روه ر، خوا، به زدان.
خون دل - ا. مر (خونی دیل - xûni dil): خوینی جگر، خه م و خه فه ت و رنج، مهینه تی زور.
خون رز - ا. مر (خونی ره ز - xûni rez): خوینی ره ز، شه راب، شه رابی تری.
خون ریختن - مص. م (خون ریخته ن - xûn rîxten): کوشتنی خه لکی، خوین رشتن، کوشتن.
خونریز - ص. فا (خونریز - xûnrîz): خوین ریژ، پیاوکوژ.
خونسرد - ص (خون سه رد - xûn serd): آرام و هیمن و له سه رخو.
خونفشان - ص. فا (خون فه شان - xûn feşan): هه رشتی خوینی لی

- بتکی.
- خونکار** - ص (خونکار - xûnkar):
خوین ریژ، پیباو کوژ.
- خونکار** - ا. ص (خونکار - xûnkar):
خودان، خوا، یه زدان.
- خون کردن** - مص. م (خون که ردهن - xûn kerden):
کوشتن، قوربانی کردن.
- خون گرفتن** - مص. م (خون گیریفتهن - xûn giriften):
خوین گرفتن.
- خونگرم** - ص (خونگه رم - xûngerm):
خوین گه رم، میهره بان و خوش ته بیعه ت.
- خونگیر** - ص. فا (خونگیر - xûngîr):
چه جامه تکار، خوین گر، که له شاخ گر.
- خونی** - ص. ن (خونی - xûnî):
خویناوی، پیباو کوژ، خویناوی، خوینین.
- خونین** - ص. ن (خونین - xûnîn):
خویناوی.
- خوهل** - ص (خوهل - xûhl):
که چ، خوار.
- خوی** - ا (خوی - xûy):
ناره قه ی له ش، جوانا و.
- خوی زده** - ص (خوی زده - xûy zede):
ناره قه کردو، ناره قاوی.
- خوید** - ا. ص (خه قید - xevîd):
قه رسیل.
- خویدک** - ا (خه قیده ک - xevîdek):
جوړه کاله کیکه.
- خویش** - ا (خیش - xîş):
که سوار.
- خویشاوند** - ا. ص (خیشاونه ند - xişavend):
خزم و خویش، قه وم و قیله.
- خویش بین** - ص. فا (خیش بین - xîşbîn):
له خو رازی، مه غرور، له خو یایی، فرناخ.
- خویشتن** - ص (خیشتهن - xîšten):
راناوی خوئی.
- خویشتن بین** - ص. فا (خیشتهن بین - xîšten bîn):
له خو رازی، فرناخ.
- خویشتندار** - ص. فا (خیشته ندار - xîštendar):
به سه بر، به چه وسه له، خو پارتیزی له کاری خراب و ناپه سند، دووره په رتیزی له هه واو هه وه سی نه فس.
- خویشکار** - ص (خیشکار - xîşkar):
وه رزیزو جوتیار، به کوشش له کاردا.
- خویشکام** - ص (خیشکام - xîşkam):
خوپه سند، خو سه ر.
- خه** - (خه ه - xeh):
به هبه ه، ناهه رین، ده ست خوش.
- خهل** - ص (خوهل، خه هل - xuhl, xehl):
خوار، که چ.
- خی** - ا (خی - xî):
جه وهنده، مه شکه، قه رابه ی شه راب.
- خیابان** - ا (خیابان - xîyaban):
شه قام، جاده.
- خیابان بندی** - ا. مص (خیابان به ندی - xîyaban bendî):
شه قام ریژی.
- خیابان گرد** - ص. فا (خیابان گه رد - xîyaban gerd):
شه قامان گه ر، ویتل، به ره لالا، بیکار.
- خیار** - ا. ع (خییار - xîyar):
سه رپشکی.
- خیار** - ص. ع (خییار - xîyar):
هه لپژارده ی هه ر شتیک، سه رپشک.

- خیار** - ص.ع (خییار - xîyar): چاکه کار.
- خیار** - ا (خییار - xîyar): ئاروو، خه یار.
- خیارچنبر** - ا.مر (خییار چه نبر - xîyar çenber): خه یار چه مهر.
- خیارشنبر** - ا.مر (خییار شه نبر - xîyar şenber): خه یار چه مهر.
- خیارشور** - ا.مر (خییار شور - xîyar şûr): خه یاری سوئراو.
- خیارک** - ا (خییارهک - xîyarek): خه یارۆک، قونبیر، جوړه دومه لیکه له لاران و دهوری قوون دیت.
- خیاره** - ا.ع (خیاره - xîyare): خه یاریک، ناسک و جوان و هه لئبارده.
- خیاره** - ا (خییاره - xîyare): ددانه دار، گرن گرن.
- خیازر** - ا.ع (خه یازیر - xeyazir): حه یزه ران.
- خیاشیم** - ا.ع (خه یاشیم - xeyaşîm): بنی که پو، لوتی چیا.
- خیاط** - ا.ع (خییات - xîyat): دهرزی، سوژن، بوار، دلپوان، گۆچه وهن.
- خیاط** - ا.ص (خه بیات - xeyyat): خه بیات، بهرگدروو.
- خیاطت** - ا.مص - ع (خییاتت - xîyatet): خه بیاتت.
- خیال** - ا.ع (خه یال - xeyal): خه یال.
- خیال** - ا.ص (خه بیال - xeyyal): سواره.
- خیال اندیش** - ص.فا (خه یال نه ندیش - xeyal endîş): خه یال پلاو، خه یال تاز، بهرکه ت، فه پ.
- خه یال پهره ر، خه یال ریس.
- خیالباف** - ص.فا (خه یال باف - xeyal baf): خه یال باف، خه یال پلاو.
- خیام** - ا.ع (خییام - xîyam): خیتوه تان.
- خیام** - ص.ع (خه بیام - xeyyam): خیتوه نشین، خیتوه تساز، خیتوه تفرۆش.
- خیانته** - مص.ع (خییانته - xîyanet): خه یانته، ناپاکی، دهغه لی، غه درو په بیان شکاندن.
- خیانت پیشه** - ص (خییانته پیشه - xîyanet pîşe): خه یانته تکار، دهغه لکار.
- خیانتکار** - ص (خیانته تکار - xîyanet kar): خایهن.
- خیاوار** - ا (خیافار - xîyavar): کار، پیشه.
- خیبت** - مص.ع (خه بیبت - xeybet): نائومی د بوون، زیانمه ند بوون.
- خیتال** - ا (خیتال - xîtal): درۆ، سوعیبت، شوخی.
- خیچ** - ا (خیچ - xîç): گاسن.
- خید** - ا.ص (خید - xîd): قهرسیل.
- خیدع** - ا.ص - ع (خه ییده - xeyde): سه راب، تراویلکه، گورگی فیل تاز، که سیک که پشتی پی نه به سترئ.
- خیدن** - مص.ل (خیده ن - xîden): چه مین، خواربوون، خوری و لوکهی شیکراوه.
- خیر** - ا (خییر - xîyr): دالان، هه یوان.
- خیر** - ص (خییر - xîr): سه رگه ردان، حه یران، بیهوده.
- خیر** - ا.ع (خه یر - xeyr): چاکی، بهرکه ت، فه پ.

- خیر** - ص.ع (خه ییر - xeyyîr): چاکه کار، زۆر چاک، خیرخواز.
- خیرات** - ص.ع (خه یرات - xeyrat): خیرات، کارین چاک، ئەو کارو شتانه ی که سوودی بۆ جه ماوه ری خه لک هه بی..
- خیراندیش** - ص.فا (خه یرئه ندیش - xeyr endîş): که سیک که بیر له خیرو چاکه ی خه لکی بکاته وه، چاکه خواز.
- خیربوا** - ا.مر (خیربوا - xîrbuwa): جوړه دره ختیکه.
- خیرخواه** - ص.فا (خیرخاه - xîrxah): خیرخواز، فه رخواز.
- خیرو** - ا (خیرو - xîrû): گولی شه و بو، گولی هه همیشه به هار.
- خیره** - ص.ع (خه یره - xeyre): چاکتر، چاکه کارتر.
- خیره** - ص.ع (خه ییره - xeyîre): ژنی چاکه کار.
- خیره** - ص (خیره - xîre): سه رکیش، دلیر، بی په روا، بی شهرم.
- خیره چشم** - ص (خیره چه شم - xîre çêşm): بی شهرم، بی په روا، چاو قایم، بیعار.
- خیره درای** - ص.فا (خیره درای - xîre deray): هه ره وه ری، هه ره وه ریژ.
- خیره رای** - ص (خیره رای - xîreray): بی ئا وه ز، ئەبله ه.
- خیره رو** - ص.فا (خیره ره وه - xîrerew): خویری ره فتار، ئەده بسز.
- خیره سر** - ص (خیره سه ر - xîre ser): سه رگه ردان، ئەبله، که وه دن، بیعار، په ریشان.
- خیره گوش** - ص.فا (خیره گوش - xîrekûş): سته مکار، زالم، خوینریژ، مرۆفکوش.
- خیری** - ا.ع (خیری - xîryî): شه و بو، هه همیشه به هار.
- خیری** - ا (خیری - xîrî): هه یوان، دالان.
- خیریت** - ا.ع (خه یرییه ت - xeyrîyet): چاک، رزگاری.
- خیز** - ا.مص (خیز - xîz): بازدان، باز، ته کان، به رزی، نیوه هه ستان، هه ستان.
- خیزاب** - ا.مر (خیزاب - xîzab): شه پۆل، پیل، مۆنج.
- خیزاندن** - مص.م (خیزاندن - xîzanden): هه ستاندن، خزاندن.
- خیزاننده** - ا.فا (خیزاننده - xîzanende): هه ستینه ر، خزینه ر.
- خیز برداشتن** - مص.ل (خیز برداشتن - xîzber daşten): راپه رین، هه ستان.
- خیزران** - ا.ع (خه یزوران - xeyzuran): حه یزه ران.
- خیز کردن** - مص.ل (خیز که رده ن - xîzkerden): ته کان دان، جمین، بازدان.
- خیزیدن** - مص.ل (خیزیده ن - xîzîden): خزین، هه ستان، راپه رین.
- خیزنده** - ا.فا (خیزنده - xîzende): هه ستاو، راپه ریوو.
- خیس** - ص (خیس - xîs): ته ری، له ئاوا خوسییو.
- خیساندن** - مص.م (خیساندن - xîsanden): ته ری کردن، خوساندن.
- خیسه** - ا.ع (خیسه - xîse): لانه ی شیر.
- خیسیدن** - مص.ل (خیسیده ن - xîsîden): ته ری بوون، خوسین، خوسان.

- خيسیده** - ا.مف (خيسیده - xîsîde):
ته رېووک، خوشياگ.
- خيش** - ا (خيش - xîş): گاسن، قوره مه.
- خيش** - ا (خيش - xîş): جوره چنراو يکي
زبری که تانه که رایه خ و په رده ی لی
دروست ده کريت.
- خيشخانه** - ا.مر (خيشخانه - xîşxane)
که پری له قاميش و هه ژگ
دروست کراو.
- خيشوم** - ا.ع (خيشوم - xeyşûm):
بيخی که پوو.
- خيپ** - ا.ع (خيهيت - xeyt): پت، داو،
ده زوو، پوله و شترمل.
- خيطل** - ا.ع (خيهitel - xeytel): سهگ،
گوريه، زیرهک.
- خيف** - ا.ع (خهيف - xeyf): هه ورازو
نشيتوی بناری کيتوان، شويتی به رزتر له
ئاوه رژی ئاو.
- خيفاء** - ص.ع (خهيفاء - xyfa'): ژنی
که چاويکی شين و ئه وی تری رهش بی.
- خیک** - ا (خیک - xîk): مه شکه،
جه و نه ده، قه رابه.
- خیکچه** - ا (خیکچه - xîkçe):
مه شکه ی بچووک.
- خیکنای** - ا.مر (خیکنای - xîknay):
جوره دوزه له يه که.
- خیل** - ا.ع (خهیل - xeyl): ئه سپان،
سواران، سوپا، له شکر.
- خیلاء** - ص (خه یلاء - xeyla'): ژنی
خالدار.
- خیلاء** - ا.مص (خویلاء - xuyla'):
غرور، رویشتنی به نازو فیز، فرناخی.
- خیلباش** - ا.مر (خه یل باش - xeylbaş):
- فرمانده ی سواران.
- خيلتاش** - ا.مر (خه یلتاش - xeyltaş):
هاو سوپا، هاو خیل.
- خيلخانه** - ا.مر (خه یلخانه - xeylxane)
خانه دان، وه چاخ،
مالیات.
- خیلی** - ق (خه یلی - xeylî): زور،
فراوان، ژماره يه ک.
- خیم** - ا (خیم - xîm): ته بیعت، خو،
به دخو، دیوانه.
- خیم** - ا.ع (خیهیم - xîyem): خیتوتان،
سه راپه ردان.
- خیمه** - ا.ع (خه یمه - xeyme): خیتوت،
چادر، ده وار، ره شمال، کون.
- خیمه شب بازی** - ا.مر (خه یمه شب بازی - xeyme şeb bazı)
ئه وه به که بۆکه لان له پشت په رده وه یا له
خیتوتیکی بچووکدا به هوی داویتیکی
باریکه وه بچولین و یه کیک له ناو
خیتوته که وه به زمانی ئه وان قسان بکات.
- خیو** - ا (خیو - xîyû): تف.
- خیور** - ا.ع (خیور - xuyûr): خیرات،
چاکه، فه ر.
- خیوط** - ا.ع (خویوت - xuyût): داو،
پت، ده زوو، گه له و شترمل.
- خیول** - ا.ع (خیول - xuyûl): ئه سپان،
سواران، له شکران، سوپا یان.

د - حر (d - d):

پیتی دهیه می ئه لیبای فارسییه که به (دال) ده خوینریتنه وهو، به حه ساوی نه بجه د ده کاته (۴).

داء- ا.ع (داء- da'ul):

نه خویشی، نه ساغی.

داءالاسد- ا.مر (دائولئه سه ده- da'ul esed):

گولی، نه خویشی خوړه.

داءالبطن- ا.مر (دائولبه تن- da'ul betn):

ژانه زگ، سک یه شه.

داءالبقر- ا.مر (دائولبه غه ر- da'ul bexer):

پیتچ، زگچوون.

داءالثعلب- ا.مر (دائوس سه ئله ب- da'us se'leb):

موخوړکه، وه رینی موی سه رو برؤ، خرکانه.

دائر- ص.فا- ع (دائیر- xeir):

ئاوا، به رقه رار.

دائره- ا.ع (دائیره- daire):

بازنه، دایه ره، دهف، جغز.

دائیم- ص.ق- ع (دائیم- daim):

هه می شه، به رده وام، هه رده م، دایمی، پایه دار، تمی.

دائین- ص.فا- ع (دائین- da'in):

که سیک که قهرز بدات، قهرز خواز.

دائی- ا (دائی- da'î):

خال، خالو، لالو، برای دایک.

دایر- ص.فا- ع (دایر- dabir):

پاشکو، په پرهو، گوزه شته.

دابه- ا.ع (دابه- dabbe):

چاره وی، چوار پی، ولاخ.

داپرزه- ا (داپه رزه- daperze):

په رسته یلکه، پریسیلک.

داتوره- ا.فر (داتوره- datûre):

جوړه گیایه که.

داتورین- ا.فر (داتورین- datûrîn):

ماده یه کی ژه هراوییه.

دایر- ص.ع (داسیر- dasîr):

کونه، دریاگ.

داج- ا.ص- ع (داجج- dacc):

شهو زهنگ، باریهر، نوکهر.
داچک - (داچهک - dacek): گواره،
 گوشواره.
داحس - ا.ع (داهیس - dahis): زام و
 ئاوسانی سه‌ری په‌نجه، به‌تایبه‌تی ده‌وری
 نینوک.
داحض - ص.فا - ع (داهیز - dahiz):
 باتل، خزبو.
داحول - ا.ع (داهول - dahûl): داهول،
 داو، ته‌له، فاق.
داخل - (داخول - daxul): داو، ته‌له.
داخل - ا.فا - ع (داخیل - daxil): ناو،
 هه‌ناف.
داخم - (داخیم - daxim): رزق، روزی،
 خواردن.
داخیدن - مص.م (داخیده‌ن - daxiden):
 جیاکردنه‌وه، دیقته دان و ته‌ماشاکردنی
 شتیک.
داد - (داد - dad): یاسا، داد،
 ئینساف، عه‌دالت، به‌خشش، هاوار.
دادا - (دادا - dada): خزمه‌تکاری پیر،
 بابه‌گه‌وره.
دادائیسم - ا.فر (دادائیسم -
 dada'ism): قوتابخانه‌یه‌کی ته‌ده‌بی
 بوو له سالی ۱۹۱۷دا له ئه‌وروپا په‌یدا
 بوو، په‌یره‌وانی ته‌م رتیبازه له نووسین و
 شیعره‌کانی خویاندا وشه‌یان به‌پیچه‌وانه‌ی
 مانای واقعی وشه‌که به‌کار دیناوه‌ندی
 جار له خویانه‌وه رسته‌یان دروست ده‌کرد که
 ئالوزو نامه‌فهوم بوو پتر له ورینه‌ده‌چوو،
 لی ته‌م قوتابخانه‌یه زوری نه‌خایاندو له
 ناوچوو.
دادار - ص (دادار - dadar):

دادوهر، به‌خشنده، په‌روه‌ردگار، به‌کیکه له
 ناوو سیفه‌ته‌کانی خوا.
داداش - ا.تر (داداش - dadaş): برا.
داد افرید - ا.مر (داد افرید -
 dad aferîd): ناوی ئاهه‌نگیتی کونی
 مؤسیقییه.
داداور - ص.فا (دادئاوه‌ر - dad aver):
 عه‌دالت هیتن، دادوهر.
دادباخته - ص.مف (دادباخته -
 dad baxte): که‌سیتیک که له
 مه‌حکه‌مه‌دا بدوړی؛ حوکمه‌که دژی ته‌و
 بی.
دادبخش - ص.فا (دادبخش -
 dadbexş): دادپه‌روه‌ر، عا‌دیل،
 داده‌وان.
دادبرده - ص (دادبورده - dad burde):
 براوه له دادگا.
دادبگ - ا.مر (دادبگ - dad beg):
 سه‌روکی دادخانه (له سه‌رده‌می
 سه‌لجوقییه‌کاندا)، سه‌روکی قازیان، قازی
 باشی.
دادپاک - ص (دادپاک - dad pak):
 دادپه‌روه‌ر.
دادپرس - ص.فا (دادپرس -
 dad purs): دادپرس، عه‌داله‌تخواز،
 حاکم.
دادپرور - ص.فا (دادپرور -
 dad perver): دادپه‌روه‌ر.
دادجو - ص.فا (دادجو - dadcû):
 عه‌داله‌تخواز.
دادخواست - مص (دادخواست -
 dad xast): عه‌رزوحال، سکالانامه.
دادخواستن - مص.ل (دادخواستن -

- داد خستن (dad xasten): شکات بردن به دادگا. ناوه‌کانی خوا.
- داد دادن - مص.م (داد داده‌ن - dad daden): هه‌ق دان، به‌دادی که‌سپکدا گه‌بیشتن.
- داد دبیره - ا.مر (داد ده‌بیره - dad debîre): دادنامه.
- دادر - ا (دادهر - dader): برا، دۆستی برا ئاسا، دۆستی گیانی به گیانی.
- دادر - ص (دادهر - dader): دادوهر، دادپه‌روه، یه‌زدان.
- دادراد - ص (دادراد - dad rad): خوا، یه‌زدان، خولا.
- داد راست - ص (داد راست - dad rast): دادوهر، قازی عادیل.
- دادران - ص (داد ران - dadran): حاکم، دادران.
- دادرس - ص (دادرس - dad res): قازی، حاکم، که‌سپ به دادی که‌سپکدا بگات.
- دادرک - ا (داد رک - dad rek): برای بچووک.
- دادرند - ا.مر (دادره‌ند - dad rend): برای گه‌وره.
- دادستان - ا.ص (دادسیتان - dadsitan): دادوهر، دادسین، دادبگیر، نوینه‌ری ده‌ولت له دادگادا (مدعی العموم).
- دادستان - ا.مر (دادیستان - dadistan): دادستان، شوینی داد، دادگا، دادخانه.
- دادسرا - ا.مر (دادسه‌را - dadsera): به‌شیک له دایه‌ری دادگا.
- دادفرما - ص (دادفرما - dad ferma): حاکم، یه‌کیکه له
- دادکار - ص (دادکار - dadkar): عدالت پیشه، دادکار.
- دادکردن - مص.م (دادکه‌رده‌ن - dad kerden): هه‌ق دان، عدالت ته‌نجامدان، مافدانه‌وه.
- دادکردن - مص.ل (دادکه‌رده‌ن - dad kerden): هاوارکردن، فریاد کردن، بانگکردن.
- دادکیش - ص (دادکیش - dad kîş): عدالت مه‌زه‌ب.
- دادگاه - ا.مر (دادگاه - dadgah): دادگه، عداله‌تخانه، دادخانه.
- دادگر - ص (دادگر - dadger): دادپه‌روه، یه‌کیکه له سیفه‌ته‌کانی خوا.
- دادگستر - ص (فا (دادگوسته‌ر - dad guster): دادپه‌روه، عادیل، که‌سپک که دادو عدالت له ناو خه‌لکیدا بلاویکاته‌وه.
- دادگستری - ا.مر (دادگوسته‌ری - dadgusterî): دایه‌ری عدل.
- دادگه - ا.مر (دادگه‌ه - dadgeh): دادگا.
- دادگیر - ص (فا (دادگیر - dadgîr): تۆله‌ئه‌ستین، هه‌قکه‌روه، که‌سپک هه‌قی مه‌زلوم له زالم وهریگری، دادگیر.
- دادن - مص.م (دادن - daden): دان، به‌خشین.
- دادنامه - ا.مر (دادنامه - dadname): نووسراوی حوکمی دادگا.

- دادو** - (دادو - dadû): له له، خزمه تکاری پیر، غولام.
- دادوییداد** - ا. مر (دادوییداد - dad û bîdad): دادوییداد، هات و هاوار، ههراو ههنگامه.
- دادودهش** - ا. مص (دادو دیهشیش - dadû dihiş): عهتاو بهخشش.
- داور** - ص (دادقهر - dadver): دادپهروه، به ئینساف، عادیل.
- داورز** - ص. فا (دادقهرز - dadverz): دادپهروه.
- دادوستان** - ا. مص (دادوسیستان - dadû sitan): دان و وهگرتن، دان وستان.
- دادوستد** - ا. مص (دادوسیتهد - dadû sited): دانوسهندن.
- دادوفریاد** - ا. مر (دادوفهریاد - dadû feryad): دادوییداد، هات و هاوار، ههراو زهنا.
- دادوقال** - ا. مر (دادوغال - dadû xal): قیل و قال، دادوفهریاد، ههراوزهنا.
- دادوند** - ص (دادقهنده - dad vend): یهکسان، بهرانبه، میانپهرو.
- دادیار** - ا. مر (دادیار - dad yar): یاریدهدهری حاکم.
- دار** - ا (دار - dar): درهخت.
- دار** - ا (دار - dar): کاریتسه، دیرهگ، سیتداره.
- دار** - ا. ع (دار - dar): سهرا، مال، شار، قه بیله.
- دارا** - ص (دارا - dara): ههبوو، زهنگین، دهولته مه‌ند، بووه.
- دارائی** - ا (دارائی - dara'î): دارایی، سهروهت و سامان.
- دارائی** - ا (دارائی - dara'î): جوره قوماشیکی ئاوریشمه.
- دارائی** - ا (دارائی - dara'î): دایه‌ره‌ی مالییه.
- دارابی** - ا (دارابی - darabî): جوره میوه‌په‌که، سندی.
- دارابی** - ص. ن (دارابی - darabî): خه‌لکی داراب (که شاریکی فارسه).
- دارات** - ا (دارات - darat): شان و شه‌وکت، په‌لامارو هه‌لاتن، گیرودار.
- دارات** - ا. ع (دارات - darat): شوین، ههوار، قه بیله، وار.
- دارادار** - ا. مر (دارادار - daradar): گیروگاز، پایه‌داری.
- دار اشکنه** - ا (دار ئیشکنه - dar işkene): جوره ژه‌هرتیکه.
- داراشکوه** - ص (داراشکوه - daraşukûh): شکودار، خاوه‌ن شکو.
- دار افزین** - ا (دارئه‌فزین - dar efzîn): تارمه، په‌ناگه، موچه‌جهره، به‌ره‌ه‌یوان.
- داربام** - ا. مر (داربام - darbam): کاریته، دیره‌گ.
- دار بر** - ا. مر (داربور - darbur): دارکونکه‌ره.
- دار بزین** - ا (داربزی - darbzîn): تارمه، موچه‌جهره.
- داربست** - ا. مر (داربست - dar best): داربست، که‌پر، قایمه‌میتو.
- داربند** - ا. مر (داربند - darbend): داربست، که‌پری میتو، قایمه‌میتو.
- داربوی** - ا. مر (داربوی - dar bûy): داری عود، بخورد.

- دار پرنیان** - ا.مر (دار پهرنیان -
 (dar pernîyan): جوړه دارپکه رهنګی
 سوری لیده گرن.
دارتو - ا (دارتو - dartû): خلتی
 شهراب.
دارتوک - ا.مر (دارتوک - dar tûk):
 دارکونکهره.
دارچین - ا.مر (دارچین - darçîn):
 دارچین، دارچینی.
دارخال - ا.ص (دارخال - dar xal):
 قهله می درخت، نه مامی تازه چیتراو.
دارخور - ا.ص (دارخور - dar xûr):
 قهله می درخت، نه مامی تازه لیدراو.
داردار - ا (داردار - dardar):
 هاوارکردن، هراو ههنگامه نانهوه، هات و
 هاوار.
داردان - ا.مر (داردان - dardan):
 شه تلدان، نه مامگه، شه تلجاړ.
داردوست - ا.مر (داردوست -
 dardûst): لاو لاو، رووه کی خو
 هه لواس.
دارزرد - ا.مر (دارزرد - dar zerd):
 زهرده چهوه.
دارس - ص.ع (داریس - daris): کونه،
 رزیو، له عه مه لکه وتوو.
دارسج - ا (دارسج - dar sec): لاو لاو،
 رووه کی خو هه لواس.
دارسنب - ا.مر (دارسنب - dar sunb):
 دارکونکهره.
دارشک - ا (دارشک - darişk): جوړه
 رووه کیکه.
دارشکنک - ا.مر (دارشیکه نهک -
 dar şikenek): دار کونکهره.
- دار شیشعان** - ا.مر (دارشیشه ئان -
 dar şîşe'an): دره ختیکی کورتی
 در کاوییه، توپکله که ی سوریتیکی بون
 خو شه، گوله کانی زهرده، توپکله که ی له
 کاری پزیشکی کوندا بو شکاندنی ژانی
 دانه په شه به کار ده برا.
دارصینی - ا.مر (دارصینی - dar sînî):
 دارچینی.
دار عقبی - ا.مر (داری ئوغبا -
 dari uxba): ئه و دنیا، قیامهت، روژی
 په سلانی.
دار غرور - ا.مر (داری غرور -
 dari xrûr): دنیا.
دار فانی - ا.مر (داری فانی -
 dari fanî): دنیا.
دارفزین - ا (داره فزین - darefzîn):
 به ربیلابی، تارمه، تارمه ی موحه جهره دار،
 محه جهره ی به ره هیوان.
دار فلفل - ا.مر (دار فیلفیل -
 dar filfil): جوړه دهوه نیکی خو
 هه لواسه، بهرکه ی له بیبه ری رهش ده چی
 زیاتر له هندستان ده پروی.
دار فنا - ا.مر (داری فهنا - dari fena):
 دنیا.
دار قرار - ا.مر (داری غه رار -
 dari xerar): به هشت.
دار کوب - ا.مر (دارکوب - darkûb):
 دارکونکهره.
دار گوروه - ا.ص (دار گوروه -
 dar gurûh): لیره واری چروپر، دره ختی
 زه لام، بیته، چه دارستان.
دار مازو - ا.مر (دار مازو -

- دارمازو (dar mazû): دارمازو، دارى به‌روو.
- دار مک** - (دارمهک - dar mek): جوړه رووه‌کيکه.
- دار مکافات** - ا.مر(دارى موکافات - dari mukafat): دنيا.
- دار موش** - ا.مر(دارموش - darmûş): مهرگه‌موش، نرسه‌نيک.
- دار نهال** - ا.مر(دارنيهل - dar nihal): جوړه داريکه.
- دارو** - (دارو - darû): دهرمان، بهارات و زهرده‌چه‌وه.
- دار واش** - (دارقاش - darvaş): جوړه گيايه که له قه‌دى دره‌ختدا ده‌روئ.
- دارو برد** - ا.مر(داروبرد - darûberd): شهر، هه‌راو تاژاوه، گيرودار، که‌روفه‌ر.
- داروخانه** - ا.مر(داروخانه - darûxane): دهرمانخانه، نه‌جزاخانه، ده‌واخانه، دهرمانگه.
- دارو درمان** - ا.مر(دارو دهرمان - darû derman): داوده‌رمان، داروده‌وا.
- داروده‌سته** - ا.مر(دارو ده‌سته - darû deste): دارو ده‌سته، ده‌ستويپوه‌ند، که‌س و کار، تاقم و لايه‌نگري که‌سيک، ره‌شک.
- دارو ساز** - ا.ص(داروساز - darû saz): دهرمان ساز، ده‌واساز.
- داروسازی** - ا.مص(داروسازی - darûsazî): کارى دهرمان سازکردن، کارگه‌ى دهرمان دروستکردن، دهرمانسازى.
- داروسای** - ا.ص(داروسای - darûsay): هاوهن يان هه‌ر قاپيک که
- دهرمانى تييدا بکوتن يان بسونه‌وه.
- داروش** - (داروش - darûş): جوړه گيايه که.
- داروشناس** - ا.ص(داروشناس - dardû şinas): عه‌تار، دهرمان ساز، شاره‌زاو پسپوړى دهرمان.
- داروغه** - ا.ص(داروغه - darûxe): داروڅه، دارغه، سهر ده‌سته‌ى پاسه‌وانان، کوټخاى دئ.
- داروفروش** - ص.فا(داروفروش - darû frûş): دهرمان فروش.
- داروکده** - ا.مر(داروکده - darû kede): دهرمانخانه، نه‌جزاخانه.
- داروگر** - ا.ص(داروگر - darû ger): دهرمان ساز، دهرمان فروش.
- داروگيا** - ا.مر(داروگيا - darû gîya): دهرمانى گيايى.
- داروگير** - (داروگير - darûgîr): ده‌سه‌لا‌تدار، شهر، فه‌رته‌نه.
- دارون** - (دارقهن - darven): جوړه دره‌ختيکى زه‌لامه، ناروه‌ند، داره ره‌ش.
- داروندار** - ا.مر(دارونه‌دار - darû nedar): هه‌موو سه‌روه‌ت و سامانى که‌سيک، دارايى.
- داروینیسیم** - ص - انگل(دارقینیسیم - darvînîsm): تيپورى چارلنزروبرت داروينى ته‌بيعه‌تناس و فه‌يله‌سوفى ئينگليزى دهرباره‌ى دروستبوون و گه‌شه‌کردن و په‌ره‌سه‌ننى گيانله‌به‌ران و رووه‌کان. نهم زانايه بوچوونه‌کانى خوى له داروين.

داسگاله - (داس گاله - das gale): داسولکه.

داسه - (داسه - dase): داس، داسوو.

داس - (داس - daş): کوره، کورده، کورده گۆزه گه ری، کورده سورکردنه وهی خشت و کهرپوچ.

داس - ا.ع (داس - daş): سوکه لهی داداشه، برا، پیای هه قانی و لیبورده.

داساد - (داساد - daşad): عه تا، به خشش، داسن.

داسبورد - ا. انگل (داسبورد - daşburd): داسبولی ئوتومبیل.

داس - مص (داس - daşt): چاندن و پهروه ده کردن، کورده سووالهت سورکردنه وه.

داستن - مص. ل.م (داستن - daşten): هه بوون، پهروه ده کردن.

داسخار - (داسخار - daşxar): ژهنگ، ژهنگی ئاسن.

داسگر - ا.ص (داسگر - daşger): کوره چی، کهسیتک که خودانی کوره بی.

داسن - (داسن - daşen): عه تا، به خشش، داسن، پاداشت.

داسن - (داسن - daşin): جلکی نویی له بهر نه کراو، خانووی نویی هیشتا کهس تیبی نه چوو بی.

داعی - ا.فا.ع (دائی - da'î): خوازیار، دو عاکار، داواکار، کهسیتک که خه لکی بو سهر دین و ئاینی خوئی بانگ بکات.

داعیه - ا.فا (دائیه - da'îye): تکا و داوا، هو.

داغ - ص (داغ - dax): داغ، زور گهرم.

کتیبه کانیا به تاییه تی له کتیبی ئه سلی ئه نواع دا شهرح و شروقه کردووه.

داره - ا.ع (داره - dare): شوین، خیل، مال، سهرا، خهرمانه ی مانگ.

داری - ا.ص - ع (داریسی - darîy): کهشتیوان، کهشتیوانی بهرپرسی بایه وان، عه تار، خودان میگهل.

داریک - (داریک - darîk): جوژه سکه یه کی زیتره که له زه مانی داریوشی گوره دا ره واج و باوی بووه.

دارین - ا.ع (دارهین - dareyn): دنیاو قیامت.

داز - (داز - daz): داس.

داز - (داز - daz): خورمای کیتی، جوژه دره ختیکه.

داز - ا.خ (داز - daz): ناوی تیره یه کی تورکمانانه.

دازی - (دازی - dazî): جوژه رووه کیکه، له پزیشک گه ری کوندا بو مالیجه ی مایه سیری و ئیسسهال به کار براوه.

داس - (داس - das): داس، داسوو.

داسار - ا.ص (داسار - dasar): ده لال.

داستار - ا.ص (داستار - dastar): ده لال.

داستان - (داستان - dastan): چیرۆک، ئه فسانه، سه ربورده، مه نشور، ویردی سه رزاران.

داستانسرا - ص.فا (داستانسرا - dastan sera): حیکایه تخوان، چیرۆکبیت، چیرۆکنووس.

داسخاله - (داس خاله - das xale): داسولکه، داسی بچووک.

- روتا بیته وه، که چهل.
- داغ شیدن** - مص.ل (داغ شودن - دانی نازیز. نیشانه، خه م و خه فهت، داخی له دهست (داغ - dax): گهرم کردن، گهرم بوون، کۆن بوون، شۆرهت پهیدا کردن، داخ کردنی مرۆف یان حه یوان، داغمه پیوه نان.
- داغگاه** - ا.مر (داغگاه - daxgah): شوینی داغ کردن.
- داغمه** - ا (داغمه - daxme): تامپسک.
- داغول** - ص (داغول - daxûl): حیلله باز، دهغه لکار.
- داغینه** - ص.ن (داغینه - daxîne): ناسنی سووره وه کراو که حه یوان یان مرۆقی پی داغ بکری، کۆن و له که لک که وتگ.
- دافع** - ا.فا - ع (دافیع - dafi'): دهست پیوه نهر، دوورخه ره وه، پاریزه ر.
- دافق** - ا.فا (دافیخ - dafix): ناویک به توندی هه لقوقلی و پروات.
- داکتیلوسکوپ** - ا.فر (داکتیلوسکوپ - daktîloskopî): په نجبه مۆر (طبع الاصابع).
- دال** - ا (دال - dal): دال، دالاش.
- دال** - ا.فا (دال - dal): ری نیشانده ر، نیشانه، هووم.
- دالاتی لاما** - ا (دالاتی لاما - dala'î lama): سه رهۆکی ئایینی بودایی له تبت.
- دالار** - ا (دالار - dalar): جهوره ترشیا تیکه.
- دالانچه** - ا (دالانچه - dalançe): دالانی بچووک.
- دالاندار** - ا.ص (دالاندار - dalandar): نیگابانی کاروانسه را، دالاندار.
- داغ** - ا (داغ - dax): داغمه، له که، نیشانه، خه م و خه فهت، داخی له دهست دانی نازیز.
- داغ** - ا.ت (داغ - dax): چیا، کیو، له گهل ناوی هه ندی شاخانی شدا دیت: (قه ره داغ).
- داغان** - ص (داغان - daxan): داغان، داروخان و هه لوه شانسه وه، ته فرو تونا، هه رس بردوو.
- داغانه** - ا (داغانه - daxane): هه قی داغ کردن، نه مه جهوره باج و خه راجیکی چوار پییان بوو له سه رده می سه فه و بیه کانداه رده گیرا.
- داغدار** - ص (داغدار - daxdar): شتیپ که داغمه ی لیترابن، داخدار، که سیپ که مسیبه تی به سه ردا هاتیب.
- داغداغان** - ا (داغداغان - daxdaxan): جهوره دره ختیپکه.
- داغ درفش** - ا.مر (داغی دیره فش - daxi direfş): داغی دره وشه، جهوره نه شه که نجبه به که که له کۆندا باو بووه.
- داغدل** - ص.مر (داغدیل - dax dil): داخی دل، خه م و خه فه تی نازیز مرده، دلشکاو.
- داغ دیدن** - مص.ل (داغ دیدن - daxdîden): مسیبه تی نازیز مردن.
- داغستان** - ا.مر (داغیستان - daxîstan): دلی داخدارو خه مین.
- داغستان** - ا.مر (داغیستان - daxistan): کۆجار، ناوی یه کیپ که له کۆماره کانی سوقیه تی جارانه.
- داغسر** - ا.ص (داغ سه ر - dax ser): ده غسه ر، که سیپ که پیشی سه ری

- دالانداری** - ص (دالانداری - **dalandarî**): پیشه‌وکاری دالاندار، نه‌و پاره‌یهی که دالاندار وه‌کو به‌خشیش وه‌ریده‌گری.
- دالانه** - ا (دالانه - **dalane**): دالان، راره‌وی سه‌ریوشراو.
- دالبر** - ا. مر (دال بور - **dal bur**): دالبر، برشتی که‌وانه‌یی له‌جلک.
- دالبوز** - ا (دالبوز - **dal bûz**): پهره‌سپیلکه، پریسیلک.
- دالت** - ا. ع (داله - **dale**): دوستایه‌تی و نزیکی، جورته‌ت و بویری.
- دالتونیزم** - ا. فر (دالتونیزم - **daltonîzm**): ره‌نگ کویری، له‌ناوی (دالتون) ی زانای ئینگلیزییه‌وه هاتووه، که تووشی هه‌مان نه‌خوشی بوو بوو.
- دالمن** - ا (دالمن - **dal men**): دال.
- دالیز** - ا (دالیز - **dalîz**): دالیز.
- دام** - ا (دام - **dam**): داو، ته‌له.
- دام** - ا (دام - **dam**): گیانه‌وه‌رانی کتبی بی‌وهی، پیچه‌وانه‌ی درنده، گیانه‌وه‌رانی مائی.
- دام** - ا. فر (دام - **dam**): یاری دامه، خانم.
- داماد** - ا (داماد - **damad**): زاوا.
- دامادشدن** - مص (دامادشودن - **damad şuden**): به‌زاوا بوون، زه‌ماوه‌ند کردن، ژن هیتان.
- دامان** - ا (دامان - **daman**): داوین، پایین، په‌راوین.
- دامپرور** - ص. فا (دامپرور - **dampver**): به‌خیتوکه‌ری حه‌یوانان.
- دامپزشک** - ا. مر (دام‌پزشک - **dam pzişk**): دکتوری حه‌یوانان، به‌یتال.
- دامدار** - ص. فا (دامدار - **damdar**): مالاندار، جامباز.
- دامدار** - ص. فا (دامدار - **damdar**): خاوه‌ن داو، راوچی.
- دامساز** - ص. فا (دامساز - **dam saz**): حیل‌باز، داو دروستکه‌ر، داوساز.
- دامع** - ص. ع (دامعی - **dami**): زه‌وی ناودار، که‌ ناوی لی‌بتکی، فرمی‌سک ریژ.
- دامغاجی** - ا. ص. ت (دام‌غاجی - **dam xaçî**): ته‌مغه‌چی.
- دامغول** - ا (دام‌غول - **dam xûl**): لو، دپو، دپوی بیابان.
- دامغه** - ا. ع (دامیغه - **damixe**): شکانی سه‌ر که‌ بگاته سه‌ر می‌شک.
- دامک** - ا (دامک - **damek**): سه‌ریوشی ژنان.
- دامگاه** - ا. م (دامگاه - **damgah**): شوتینی داوانانه‌وه.
- دامن** - ا (دامن - **damen**): داوین، پایین، بنار، ته‌نوره‌ی ژنان.
- دامن الوده** - ص. مف (دامن‌الوده - **damen alûde**): داوین پیس، داوین ته‌ر.
- دامن افشان** - ص. فا (دامن‌ئفشان - **damen efşan**): سه‌فه‌رکردن، ولات به‌جی هیتان، روو وه‌رگیتان.
- دامن افشانندن** - مص. ل (دامن‌ئفشانندن - **damen efşanden**): ئه‌فشانندن، روو وه‌رگیتان له‌که‌سیک یان شتیک، ته‌کاندانی داوین.

- دامن افشردن** - مص.ل (دامنه ن) فـشوردن: (damen efşurden):
 داوین کۆکردنه وه و هه لکردن.
- دامن برچیدن** - مص.ل (دامنه ن) بهرچیده ن-
 (damen berçîden):
- دامن درکشیدن** - مص.ل (دامنه ن)
 ده رکه شیده ن- (damen derkeşîdem):
 دوورکه وتنه وه، قسه دابری ن.
- دامن زدن** - مص.م (دامنه ن) زهده ن-
 (damen zeden): باوه شین کردنی ئاگر
 به داوین، هه لگی رسانی ئاگری فیتنه و
 ئاژاوه.
- دامن سوار** - ص.م (دامنه ن) سهوار-
 (damen sewar): داوین سوار، منالی
 که داوینی خۆی بخاته نیوان ههردوو لاقی
 و وابزانی سواری ئه سپ بووه.
- دامن فشان** - ص.فا (دامنه ن) فشان-
 (damen fşan): داوین هه لته کین، روو
 وه رگی تران له که سیک.
- دامن فشاندن** - مص.ل (دامنه ن) فشانده ن-
 (damen fşanden): رو ییشتن،
 کۆچکردن، روو وه رگی تران له که سیک یان
 شتی، قسه دابری ن.
- دامن فشردن** - مص.ل (دامنه ن) فشه رده ن-
 (damen fşerden): داوین خرکردنه وه و
 هه لکردن.
- دامن کشان** - ص.ق (دامنه ن) که شان-
 (damen keşan): رو یینی به لاروله نجوه و
 به نازو فیز.
- دامن کشیدن** - مص.ل (دامنه ن) که شیده ن-
 (damen keşîden): رو یین به نازوه،
 خشانی داوین له عاردی له کاتی
- رو ییشتن.
- دامن گیر** - ص.فا (دامنه ن) گیر-
 (damen gîr): له مپهر، کۆسپ، داوین گیر.
- دامنه** - ا (دامنه ن) - (damene): پهراویز،
 که نار، بناری کینو، داوین.
- دامنه** - (دامنه ن) - (damene): تیفوئید.
- دامنه دار** - ص.م (دامنه ن) دار-
 (damene dar): به رین، پان، زۆر پان
 و دریت، فراوان، دوورو دریت.
- داموز** - ا (دام) هـ ز- (dam vez):
 به فرمال، زه میله، سه به ته.
- دامی** - ا.ص (دامی) - (damî): راوچی،
 نیچیرقان، نیچیروان.
- دامی** - ص.فا - ع (دامی) - (damî):
 خوتناوی، خوتین.
- دامیار** - ا.ص (دام یار) - (damyar):
 خودان داو، که سیک که به داو راو بکات.
- دامیدن** - مص.ل، مص.م (دامیده ن)-
 (damî den): شه نه با، دانه به ریا،
 به باکردن.
- دامیه** - ا.ص - ع (دامییه) - (damîye):
 خوتناوی، سه ری شکاو که خوتینی لی بی.
- دامیه** - ا.فر (دامییه) - (damîye): دامه،
 خانه خانه.
- دان** - (دان) - (dan): پاشگروه له کۆتایی
 وشه وه دیت و مانای شوین ده گه یه نی
 وه کو: ئاگردان، مندال دان.
- دان** - ا (دان) - (dan): دانه، توو، تووم،
 ناوک، دانه ویله.
- دان کردن انار** - (دان که رده نی) نه نار-
 (dan kerdeni enar): هه لوه راندنی
 هه نار.
- دانا** - ص.فا (دانا) - (dana): زانا، دانا،

یه کیچکه له ناوه کانی یه زدان.
داناچ - ص.ع (داناچ - danac): زانا.
دانا دل - ص.مر (دانا دل - dana dil): دل وریا، هوشیارو به ئاگا.
دانا سر - ص.مر (دانا سر - dana ser): به ئاوهز، ئاقل.
داناچه - ا (داناچه - dançe): نیسک.
داناژه - ا (داناژه - danje): نیسک.
دانس - ا.فر (دانس - dans): رهقس، سه ما، هه لپه رکچی، دانس.
دانستن - مص.ل (دانستن - danisten): زانایی و به ئاگابوون، زانین.
داننده - ا.فا (داننده - danende): دانا، به ئاگا، که سپیک که شتییک بزانی.
دانسته - ا.مف (دانسته - daniste): زانراو.
دانسینگ - ا.فر (دانسینگ - dansîng): شوینی رهقسینی به کومه لی ژنان و پیاوان.
دانش - ا.مص (دانش - danîş): زانایی، زانست، مه عریفه ت.
دانش اباد - ا.م (دانش اباد - danîş abad): کۆری زانست و زانیاری، زانستخانه.
دانش ارا - ص.فا (دانش ارا - danîş ara): زینه تبه خشی زانست.
دانش ازما - ص.فا (دانش ازما - danîş azma): تاقیکه رهوه ی زانست.
دانش اموز - ص.فا (دانش اموز - danîş amûz): قوتابی، فیرخواز، قوتابی ناماده بی، ماموستاو ناموژگار.
دانش اور - ص.فا (دانش اور - danîş penah): په ناگه ی زانست،

دانش اندیش - ص.فا (دانش اندیش - danîş aver): زانا، دانا، هزرخان.
دانش الفنج - ص.فا (دانش الفنج - danîş elfenc): زانست پهروه ر، فیرخواز، زانست کۆکه رهوه، خوینه وارو روژشبییر.
دانش اندوز - ص.فا (دانش اندوز - danîş endûz): فیرخواز، خوینه ری چاک، زانست پهروه ر، عاشقه زانست.
دانش اندیش - ص.فا (دانش اندیش - danîş endîş): که سپیک که خو بداته زانست، زانست پهروه ر.
دانش بسیج - ص.فا (دانش بسیج - danîş besîc): زانست خوواز، کۆکه رهوه ی زانست.
دانش بهر - ص.مر (دانش بهر - danîş behr): به زانست، سوودمه ند له زانست.
دانش پزیر - ا.فا (دانش پزیر - danîş pezîr): زانست په زیر، ئاره زوومه ندی زانست، قابیلی فیروون.
دانش پرست - ص.فا (دانش پرست - danîş perest): زانست پهروه ر، ئاشقه زانست.
دانش پرور - ص.فا (دانش پرور - danîş perver): زانست پهروه ر، ره واده ری زانست.
دانش پژه - ص.فا (دانش پژه - danîş pijûh): زانست خوواز، خویندکاری زانکۆ و خویندنی بالا.
دانش پسند - ص.فا (دانش پسند - danîş pesend): زانست په سن.
دانش پناه - ص.مر (دانش پناه - danîş penah): په ناگه ی زانست،

- پارٲزهري زانست. **دانشجو** - ص. فا (دانش جو -
 (daniş cû): قوتابي زانكو، خوٲندكار،
 عه ودالي زانست.
دانش دوست - ص. مر (دانش دوست -
 (daniş dûst): عاشقه زانست.
دانش سار - ا. مر (دانش سار -
 (daniş sar): شـوٲيني زانست،
 زانستگه، زانكو.
دانش سرا - ا. مر (دانش سرا -
 (daniş sera): خانه ي ماموستايان،
 قوتابخانه ي ٲيگه باندي ماموستايان.
دانش سگال - ص. فا (دانش سگال -
 (daniş sigal): هزرقان.
دانش سنج - ص. فا (دانش سنج -
 (daniş senc): هه لسه نـگٲنهري
 زانست.
دانش فرورز - ص. فا (دانش فرورز -
 (daniş furûz): هه لـگير سٲنهري
 زانست، روناكي به خشي زانست.
دانش فروش - ص. فا (دانش فروش -
 (daniş frûş): زانا، دانا، كه سيك كه
 زانابي خو ي به رووي خه لكيدا بدات.
دانش كده - ا. مر (دانش كده -
 (daniş kede): كو ليـج.
دانشگاه - ا. مر (دانشگاه -
 (danişgah): زانستگه.
دانشگر - ص. فا (دانشگر -
 (danişger): هزرمه ند، نه هلي زانست،
 هزرقان.
دانش گزين - ص. فا (دانش گزين -
 (daniş guzîn): زانست هه لـٲٲير.
دانش گستر - ص. فا (دانش گستر -
- دانش گuster** (daniş guster): ره واجدهري زانست.
دانش مند - ص (دانش مند -
 (daniş mend): هزرقان، زانا.
دانش مندانه - ص. ق (دانش مندانه -
 (daniş mendane): زانايانه.
دانش نامه - ا. مر (دانش نامه -
 (daniş name): كارنامه ي
 به كالو ريوس.
دانش نيوش - ص. فا (دانش نيوش -
 (daniş nîyûş): زانست په زيتر، ناشقه
 زانست.
دانشور - ص (دانشور -
 (danişver): خودان زانست، زانا، دانا، هزرقان.
دانش ومند - ص (دانش ومند -
 (danişûmend): حه كيم، زانا، دانا.
دانشي - ص. ن (دانشي -
 (danişî): زانا.
دانشيار - ا. ص (دانشيار -
 (danişyar): يار بده دهري ماموستاي
 زانكو.
دانشي مرد - ص. مر (دانشي مرد -
 (danişî merd): ٲياوي زانا، ٲياوي
 نه هلي زانست.
دائق - ا. ع (دائـغ -
 (danex): ١ له سه ر
 ٦ ي درهم.
دانك - ا (دانـك -
 (danek): دانه ويـله ي
 وه كو: ماش، نيسك و گه نم و جو و نه و
 شتانه.
دانك - ا (دانـوك -
 (danuk): جوـره
 ناشٲكه.
دانگ - ا (دانـگ -
 (dang): بهش، شهش
 يه كي مولك.

- دانگانه** - (dangane - دانگانه): شتیکی کهم و نزیک له یهک دانگ.
- دانگک** - (dangek - دانگهک): وردهدان.
- دانه** - (dane - دانه): دانه ویله، ناوک.
- دانه خوار** - ص. فسا (دانه خوار - dane xar): دانه ویله خۆر.
- دانه دار** - ص. فسا (دانه دار - dane dar): ههر میوه یهک که ناوک یان تووی هه بی.
- دانه دان** - ا. مر (دانه دان - danedan): شوینی که تووی رووه کان یان ناوکی دره ختانی لی پرویتن که پاش سهوز بوون بیگوازنه وهو بو شوینیکی دی. دانه دان، شه تلدان، نه مامدان، شه تلچار.
- دانه زن** - ص. فسا (دانه زن - danezen): جوړه جادو گه ریبه که، جادو گهر.
- دانه کش** - ص. فسا (دانه کهش - danekeş): سیفه تی میرو له یه که دانه ویله به زه ویدا به ره و شماره که ی راده کیشیت.
- دانه نشان** - ص. مف (دانه نشان - dane nişan): جه و اهیر نشان.
- دانی** - ص. ع (دانی - danî): نزیک، نزم و خو پیری.
- داو** - (dav - داو): نۆره، نۆره ی گه مان، نۆره ی قومار، داو اکاری.
- داو برگرد** - ا. مر (داو بهر گهرد - dav bergerd): حاله تیکه له نهر دین.
- داو دادن** - م. ص (داو دادن - davdaden): نۆره پیدان.
- داودی** - ص. ن (داودی - dawudî): گوئی داودی.
- داور** - ا. ص (داور - daver): داوهر، حاکم، قازی.
- داورستان** - ا. مر (داورستان - daveristan): عه داله تخانه.
- داور یخانه** - ا. مر (داور یخانه - davirixane): دادخانه، عه داله تخانه، دادگ.
- داور یگاه** - ا. مر (داور یگاه - daverigah): عه داله تخانه.
- داو طلب** - ص. فسا (داو طلب - dav teleb): داو خواز.
- داو یافتن** - مص. ل (داو یافتن - dav yaften): گه بیشتنه تاوات.
- داویدن** - مص. ل (داویدن - davîden): ویستن، ئیدیعاکردن، شه پرکردن.
- داه** - (dah - داه): ژماره « ۱۰ ».
- داه** - ا. ص (داه - dah): که نیرزهک، پهرستار، دایهن، ژنی سکپر.
- داه** - (daha - داه): ئه شکهوت، دۆل.
- داهل** - (dahul - داهول): داهول، نیشانه یه که راو چییان له ده و روبه ری داوه کانیان دای ده نین تا گیانداران بترسن و به ره و داوه که بین.
- داهم** - (dahim - داهیم): تاج، کلای پاشایی، خه رمانه ی دهوری مانگ.
- داهی** - ص. ع (داهی - dahî): زیرهک، هوشیار، به هوش، به ئاوهز، دانا.
- داهییه** - ص. ع (داهییه - dahîye): زۆر زیرهک، هوشیار و دانا، بۆژن و پیانو به کار دی، بیتۆل.
- دای** - (day - دای): چینه دیواری گلی، مۆره.
- دایگان** - (dayegan - دایه گان): دایهن.

پیسته پاک کردن و خوشه کردن.
دباغ خانه - ا.مر-ع (دهبیباغ خانه - debbax xane): دباغخانه، شوینی پیسته خوشه کردن.
دباغی - ا.مص (دهبیباغی - debbaxî): خوشه کردنی پیستی حه یوانان.
دبداب - ا.ع (دهبداب - debdab): تهل، دههول، شان و شهوکت، ناوو ناوبانگ.
دبدبه - ا.ع (دهدبهبه - debdebe): دهنگی سمی چارهوی که بهر زهوی دهکهوی. دهنگی دههول. سهروسه دای قافلهی سولتان و گهوره پیوان.
دبران - ا.ع (دهبهران - deberan): بورجی گا.
دبس - ا.ع (دبس - dibs): دوشااو، شیلهی ههنگور یان توو یان خورما که لهسهر تاگر بکولینری و خهست بیتهوه.
دبستان - ا (دهبیستان - debistan): قوتابخانهی سهره تایی.
دبغ - ا.ع (دبغ - dibx): جوره گیایه که.
دهبنگ - ص (دهبنگ - debeng): دهبنگ، کهودهن، گیل، گهلخو، گیتز، بیئاوهز.
دبور - ا.ع (دهبور - debûr): دهبور، بای روظاوا، بای خوړنشین.
دبوس - ا (دهبوس - debûs): گورز، گورزی ئاسنین، داردهستی ئهستوری سهر توپز.
دبوسک - ا.دهبوسهک - (debûsek): توله که، نانه حاجی لهک لهک.
دبوکی - ا (دهبوکی - debûkî): توله که، نانه حاجی لهک لهک.

دایگانی - ا.مص (دایه گانی - dayeganî): دایکایه تی، دایه نایه تی، شیردان به مندال.
دایگی - ا.مص (دایه گی - dayegî): سه رپه رشتی و شیردانی مندال، دایکایه تی، دایه ن.
دایه - ا.ص (دایه - daye): دایه ن.
داب - ا.ع (دهئب - de'b): عادهت، داب و نه ریت، خوو خده.
داداء - ا.ع (دهئداء - de'da'): شهوی زور تاریک، نهنگوسته چاو، شهوه زهنگ.
داماء - ا.ع (دهئماء - de'ma'): ده ریا.
دب - ا.ع (دوب - dub): هرچ، هرچ.
دب - مص.ع (دهببه - debbe): خزین به سهر زهویدا وهکو مار، ته شه نه کردنی نه خووشی له له شیدا، روین به چوار چنگوله، نه رمه رهوت.
دباء - ا.ع (دهبیاء - debba'): کوله که.
دبابه - ا.ع (دهبیابه - debbabe): تانک، دهبابه.
دبابیج - ا.ع (دهبابیج - dababîc): ههریر، ئاوریشم، دیباجه.
دبابیس - ا (دهبابیس - debabîs): ده رزی ده بنووس.
دب اصغر - ا.خ-ع (دوبیی ئه سفهر - dubbi esxer): حه وته وانیه، حه فته وانان، حه وت براله، حه وته وانیه بچووک.
دب اکبر - ا.خ-ع (دوبیی ئه کبه ر - dubbi ekber): حه وته وانیه گهوره.
دباغ - ا.ص-ع (دهبیباغ - debbax): دباخچی.
دباغت - مص.ع (دهباغهت - debaxet):

دبه - ا.ع (دهببه - debbe): سوراخی بچووک، دهبه، دهبوو، دهفري رزق، هیزه و کویه و تهنه که ی رۆن، بادانه و هو ژیتوان بوونه وه.

دبه خایه - ص.مر (دببه خایه - debbe xayê): گون ئاوسیاگ، قۆری.

دبیب - مص.ع (دهبیب - debîb): خزین، نهرمه رۆیینه.

دبیت - ا (دهبیت - debît): جۆره خامه کیتی سادهیه که زیاتر بۆ ئه سته پری جل به کار دئ.

دبیر - ا.ص (دهبیر - debîr): مامۆستای ئامادهیی، سکر تیر.

دبیرخانه - ا.مر (دهبیرخانه - debîrxane): نووسینگه، به شی خۆیه تی له دایه ره.

دبیرستان - ا.مر (دهبیرستان - debîrstan): قوتابخانه ی ناوه ندی.

دبیقی - ص.ن.ع (دهبیقی - debîxî): جۆره پارچه یه کی ئاوریشمه له سه ده کانی ناڤین له شاری دهبیقی میسر دا ده چنراو دروست ده کراو زۆر گرانبه ها بووه و به زۆری عه مامه بیان لی دروست ده کرد.

دپارتمان - ا.فر (دپار تیمان - dipartiman): ده قسه، ویلایهت، ستان، پارێزگه.

دثار - ا.ع (دیسار - disar): جبه، عه با، بالا پۆش.

دثور - مص.ع (دوسور - dusûr): چلکن بوونی جل، کۆن بوون و چوونه وه ی ره سم، ژهنگاوی بوونی شیر، سرانه وه ی نیشانه.

دثور - ص.ع (دهسور - desûr): پیاوی گران جان و ته مه ل و گومناو. خه والو.

دجاج - ا.ع (دهجاج - decac): مامر، مریشک.

دجاجه - ا.ع (دهجاجه - decace): یه ک مامر، یه ک مریشک.

دجال - ا.ع (دهجال - decal): ریخ، شیاکه، سه رگین.

دجال - ا.ص.ع (دهججال - deccal): ئاوی زتیر، زه رکه فت، درۆزن، به که سیکی درۆزن ده لێن له ئاخو زه ماندا به ره له مه هدی مونتسه زه ره ده ره ده که وئ و خه لکانیکی زۆر ته فره ی ده خۆن و له ده وری خرده بنه وه.

دجاله - ا.ع (دوجاله - ducale): قه تران، ده رمانیکی ره شه، داری سنه و به ره ده کولین و ئاوه که ی ده گرن.

دجی - ص.ع (دوجا - duca): تاریکی.

دچار - ا.ص (دوچار - duçar): تووشبوون، گرفتار، موفته لا.

دخ - ا.ص (دهخ - dex): خالیسه، چاک و نایاب، تا قم و ده سته. ریز.

دخ - ا (دوخ - dux): کچ، کیژ، دویت، کناچه، که نشک.

دخ - ا.ع (دوخه - duxxe): دووکه ل.

دخال - ص.ع (دهخال - dexxal): که سیکی خۆی له هه موو کاریک هه لقورتینی.

دخاله - ا.مص (دهخالهت - dexalet): مداخه له، تیکه لا و بوون.

دخان - ا.ع (دوخان - duxan): دووکه ل، هه موو جۆره تووتنیکی که بۆ کیشان به کاری.

دخت - ا (دوخت - duxt): کچ، قز، دویت، کناچه.

- دخت اندر** - ا. مر (دوخت ئه ندهر - duxter ender): زړکچ.
- دختر** - ا (دوخته ر - duxter): کچ، کيژ، منالې مېينه.
- دختر افتاب** - ا. مر (دوخته رى ئافتاب - duxteri aftab): شه راب.
- دختر اندر** - ا. مر (دوخته ر ئه ندهر - duxter ender): زړکچ.
- دختر تاک** - ا. مر (دوخته رى تاک - duxteri tak): شه رابى هه نگور.
- دختر خم** - ا. مر (دوخته رى خم - duxteri xem): شه راب، شه راوى ترئ.
- دختر رز** - ا. مر (دوخته رى ره ز - duxteri rez): شه رابى ترئ، هيشووى ترئ.
- دختر باره** - ص. مر (دوخته ر باره - duxter bare): کچ باز، ميباز.
- دختر خوانده** - ص. مر (دوخته ر خوانده - duxter xande): زړکچ.
- دخترک** - ا (دوخته ره ک - duxterek): کچو له، کيژو له.
- دختر و** - ا (دوخته رو - duxterû): کچو له.
- دخترينه** - ص. ن (دوخته ره رينه - duxterîne): کچانه، کيژى لاو.
- دختندر** - ا. مر (دوخته نه ندهر - duxtender): زړکيژ.
- دختينه** - ص. ن (دوختينه - duxtîne): کچانه، کيژى جه وان.
- دخش** - ا (ده خش - dexş): سه ره تا، ده ستيپک، هه وه لى کار يان معامه له.
- دخش** - ص (ده خش - dexş): تاريخ و
- نوته ک.
- دخيل** - مص. ع (ده خيل - dexl): ده رامه ت، سوود، مداخه له، ئيرادگرتن.
- دخيله** - ا. ع (ديخله - dixle): باتين، تيکه ل کردنى چهنده رهنگيک تا رهنگيکى دى لى بگيريت.
- دخم** - ا (ده خم - dexm): بوډر، قولکى ريزه ميني، گوړ، قه بر، قه ور.
- دخمه** - ا (ده خمه - dexme): گوړ، سه ردا ب، گوړى زه رده شتيان.
- دخن** - ا. ع (دوخن - duxn): هه رزن، دوکه لکيش.
- دخنه** - ا. ع (دوخنه - duxne): يه ک دانه هه رزن.
- دخو** - ا. ص (ديخو - dixû): کوپخا، پياوى که وده ن و گيل، ناوى پياويکى خه لکى قه زوينه که چيروک و حياکايه تى کو ميدى به ناووه ده گيرنه وه.
- دخول** - مص. ل. ع (دوخل - duxûl): وه ژوور که وتن، چوونه ژووره وه.
- دخيل** - ص. ع (ده خيل - dexîl): بېگانه، غه واره، په ناهه نده، که سيک خو له کارى خه لکى هه لقورتيني.
- دخيل بستن** - مص. ل (ده خيل به سته ن - dexîl besten): ده خيل که وتن، به ستنى به نديک به مه رقه دى يه کيک له ئيمامانه وه له کاتى زياره ت و مرا زخواستندا.
- دخيل شدن** - مص. ل (ده خيل شوده ن - dexîl şuden): په نابردن، ده خيل که وتن، په نا بردنه به ر که سيک.
- دد** - ا (ده د - ded): گيانله به رى درنده، وه ک شيرو پلنگ و گورگ.

د. د. ت - ا. فر (D. D. T): دهرمانی می‌شو می‌شوولله و می‌روکوژ، ناوه کیمیا بیه‌کمی دیکوفان-ه.

ددر - ا. عا (دهدر - deder): کوچه و بازار، دهر پی مال.

دده - ا (دهده - dede): بابه گه‌وره، له‌له، که‌نیزه‌کیتک که مندال به‌خیتو بکا.

در - ا (دهر - der): ناوه‌وه.

در - ا (دهر - der): دهرکه، دهرگا.

در - ا (دهر - der): دۆل.

در - ا. ع (دور - dur): مرواری درشت.

در - ا. ع (دهر - der): شیر، چاکی، خیتو به‌ره‌کته‌تی زۆر، ده‌ستکه‌وت.

درا - ا (دهرا - dera): زه‌نگۆله‌ی گه‌وره.

درا بـ زون - ا. ع (دهرا بـ زون - dera bezûn): هه‌یوان، به‌ریبـلایی، محه‌جه‌ره.

دراج - ا. ع (دوراج - durac): پۆز.

دراجـه - ا. ع (دهراجـه - derace): پاسکیل.

درا دوزا - ص. ف (دهرا دوزا - dera dûza): بیرو بدوری چاک، که‌سی به‌ئه‌زموون و لیتزان.

دراری - ا. ع (دهراری - derarî): ئه‌ستیره‌ی پرشنگذار، دره‌وشه‌نی.

دراز - ص (دهراز - deraz): دریتز.

دراز اهنگ - ص. مر (دهراز ئاهه‌نگ - deraz aheng): که‌سیتک که‌ریتی دووری له‌به‌ر بی، ئه‌وه‌ی تول به‌کاریتک بداو دوا‌ی بخت.

دراز بالا - ص. مر (دهراز بالا - deraz bala): بالا به‌رز، دریتز.

دراز خون - ا. مر (دهراز خان - diramatîk): درامی.

deraz xan: سفره‌ی دریتز.

دراز دست - ص. مر (دهراز ده‌ست - deraz dest): ده‌ستدریتز، ده‌سه‌لاتدار، ده‌ستدریتی، ته‌عه‌دا.

دراز قد - ص. مر (دهراز غه‌د - deraz xed): بالا به‌رز، که‌له‌گه‌ت، به‌ژن بلتند.

دراز کش - ا. مر (دهراز که‌شه‌ش - deraz keş): راکشان له‌سه‌ر سینگ.

دراز کشیدن - مص. ل (دهراز که‌شیده‌ن - deraz keşîden): راکشان، دریتز بوون.

دراز گوش - ا. مر (دهراز گوش - deraz gûş): گوئی دریتز، که‌ر.

درازنا - ا. مر (دهرازنا - derazna): دریتزی.

دراژه - ا. فر (دراژه - draje): نوقلی باده‌م، حه‌بی دهرمان.

دراست - مص. ع (دیراسه‌ت - diraset): خویتندن، زانست، فیتروون.

دراعه - ا. ع (دورائه - dura'e): جبه.

درافتادن - مص. م (دهرئو فتاده‌ن - der'uftaden): به‌شه‌ر هاتن، پیکادان، کیشمانه‌کیش کردن.

درا فشان - ص. فا (دورئه‌فشان - dur efşan): قسه شیرین، به‌زمان.

دراک - ص. ع (دهراک - derak): زورینگ، زووحالی، دهرککار، زووفام.

درا م - ا. مر (دیرام - diram): دراما، شانۆنامه‌ی خه‌مین و پیکه‌نیندار.

دراماتیک - ص. فر (دیراماتیک - diramatîk): درامی.

د. د. ت - ا. فر (D. D. T): دهرمانی می‌شو می‌شوولله و می‌روکوژ، ناوه کیمیا بیه‌کمی دیکوفان-ه.

ددر - ا. عا (دهدر - deder): کوچه و بازار، دهر پی مال.

دده - ا (دهده - dede): بابه گه‌وره، له‌له، که‌نیزه‌کیتک که مندال به‌خیتو بکا.

در - ا (دهر - der): ناوه‌وه.

در - ا (دهر - der): دهرکه، دهرگا.

در - ا (دهر - der): دۆل.

در - ا. ع (دور - dur): مرواری درشت.

در - ا. ع (دهر - der): شیر، چاکی، خیتو به‌ره‌کته‌تی زۆر، ده‌ستکه‌وت.

درا - ا (دهرا - dera): زه‌نگۆله‌ی گه‌وره.

درا بـ زون - ا. ع (دهرا بـ زون - dera bezûn): هه‌یوان، به‌ریبـلایی، محه‌جه‌ره.

دراج - ا. ع (دوراج - durac): پۆز.

دراجـه - ا. ع (دهراجـه - derace): پاسکیل.

درا دوزا - ص. ف (دهرا دوزا - dera dûza): بیرو بدوری چاک، که‌سی به‌ئه‌زموون و لیتزان.

دراری - ا. ع (دهراری - derarî): ئه‌ستیره‌ی پرشنگذار، دره‌وشه‌نی.

دراز - ص (دهراز - deraz): دریتز.

دراز اهنگ - ص. مر (دهراز ئاهه‌نگ - deraz aheng): که‌سیتک که‌ریتی دووری له‌به‌ر بی، ئه‌وه‌ی تول به‌کاریتک بداو دوا‌ی بخت.

دراز بالا - ص. مر (دهراز بالا - deraz bala): بالا به‌رز، دریتز.

دراز خون - ا. مر (دهراز خان - diramatîk): درامی.

- درآمد** - ا.مر (دهرامهد - deramed) :
دهرامهت، قازانج و دهستکوت،
پیشه کی.
- درآمدن** - مص.ل (دهرامهدهن -
derameden) : پدیدابوون، وهژوور
کهوتن، وهدهرکهوتن، رووان، سهوز بوون.
- درامیختن** - مص.م - ل (دهرئامیختهن -
der amixten) : ئاویتته بوون، تیکه ل
بوون، تیکه لآوی پدیداکردن، رهزابوون.
- درانداختن** - مص.م (دهرئنداختنهن -
der endaxten) : توپردان، دهست
پیکردن، دهحکه کردن و مشت ومی.
- دراندن** - مص.م (دهرانندهن -
deranden) : دراندن.
- در آوردن** - مص.م (دهرئاآه ردهن -
der averden) : دهرهینان، داخل
کردن، درؤکردن.
- در اویختن** - مص.ل.م (دهرئاآیختهن -
der avixten) : هه لواسین، توره کردن.
- دراهم** - ا.ع (دهراهیم - derahim) : کوئ
دراهه م.
- درایت** - مص.ع (دیرایهت - dirayet) :
زانین، حالی بوون، سروشت.
- دراییدن** - مص.ل (دهراییدهن -
derayiden) : قسه کردن، گوتن، قسه ی
نادرست گوتن.
- درب** - ا.ع (دهرب - derb) : دهرگای
گه وره، دهروازه.
- دربا** - ا (دهربا - derba) : دهربایست،
پیتوبست.
- درباختن** - مص.م (دهرباختهن -
der baxten) : دهراندن، له دهستان،
به خشین، قه زردان.
- دربار** - ا.مر (دهربار - derbar) : باره گا،
کوشکی پادشایی، دهربار.
- درباس** - ا.ع (دیرباس - dirbas) : شیر
درنده، سه گی در.
- دربان** - ا.ص (دهربان - derban) :
دهرگاوان، په رده دار.
- دربایست** - ا.مص (دهربایست -
der bayîst) : پیتوبستی، شایسته بی.
- دربایستن** - مص.ل (دهربایستنهن -
der bayîsten) : پیتوبست بوون،
شایسته بوون.
- دربچه** - ا (دهربچه - derbçe) : دهرکه ی
بچووک.
- دربدر** - ص (دهربیدهر - derbider) :
دهربه دهر، ئاواره، خانه به کؤل، سه رگه ردان.
- دربر** - ا.مر (دهربهر - derber) : له پال،
له که نار، له باوهش.
- دربردن** - مص.م (دهربوردهن -
derburden) : رفاندن، بردن.
- دریزین** - ا.ع (دهربه زین - der bezîn) :
هه یوان، محه جهره، به ریتلایی.
- دریست** - ص (دهریست - der best) :
خانوی سه ربه خو، قاپی باغله مه، گشت
له گشت.
- دریستن** - مص.م (دهربه سستنهن -
der besten) : بهستن، داخستن،
به ندرکردن.
- دریند** - ا.مر (دهربه ند - der bend) :
کؤلانی بنیه ست که دهرگای هه بی، باریکه
رئی ناو کیوان، رچه ری، دؤل، قه لا،
گه لی.
- دریند** - ص (دهربه ند - derbend) :
یه خسیر، گیروده، گرفتار، به ندی.

- دریندان** - ا.م. (دوره‌بندان - derbendan): ده‌رگابه‌ندان، حالتی داخستنی ده‌رگای مالان یان موغازه و دوکانان.
- دریه** - مص. ع (دوربه - durbe): کارامه له کارو س‌نعه‌تان، مه‌علان، جه‌ریه‌زه و نازا له شه‌رو هه‌ر کاریکی دی.
- درپرده** - ص (دوره‌رده - derperde): له‌پشت په‌رده‌وه، شاراو‌وه و په‌نهان، په‌نهانی گوتن.
- درپی** - ا (دوره‌پی - derpey): پینه.
- درپی** - ق (دوره‌پی - derpey): له‌دوا، تا‌قیب کردن.
- درپیچیدن** - مص. م (دوره‌پیچیدن - derpiçiden): قه‌دکردن، پیچانه‌وه، لو‌ولکردن، تی‌ک‌گیران له‌گه‌ل که‌سیک‌دا.
- درپیش کردن** - مص. م (دوره‌پیش‌ک‌رده‌ن - derpiş kerden): وه‌پیش‌خستن، دانه‌پیش.
- درپیوستن** - مص. ل (دوره‌پیوسته‌ن - der peywesten): په‌یوه‌ندی کردن.
- دره التاج** - ا.م. ع (دوره‌توت‌تاج - duretuttac): مرواری درشتی سه‌ر تاجی پاشایان.
- درج** - مص. ع (درج - derc): نووسین، تو‌مارکردن.
- درج** - ا.ع (دوره‌ج - derec): پی‌پلیکانه، پلی‌کانه، پاچینه، نه‌رده‌وان، په‌یژه، قالد‌رمه.
- درجا** - ق (دوره‌جا - derca): له‌جی وه‌ستان، مانه‌وه له‌یه‌ک پله‌و پی‌شقه‌نه‌چوون.
- درجات** - ا.ع (دوره‌جات - derecat): پایه، پله، نمره.
- درجه** - ا.ع (دوره‌جه - derece): پله، پایه، روتبه، نمره.
- درجه‌بندی** - ا.مص (دوره‌جه‌بندی - derece bendî): دابه‌شکردنی شتیک به‌سه‌ر چند دوره‌جه یان چینه‌وه.
- درجه‌دار** - ا.ص (دوره‌جه‌دار - derecedar): خودان پله، نه‌وشته‌ی کرابی به‌نمره، پله‌یه‌کی سو‌پاییه له‌سه‌ر ده‌سته‌وه تا پی‌ش نه‌فسه‌ری. راسته.
- درچه** - ا (درچه - derçe): ده‌رکه‌ی بچووک.
- درحال** - ق (دوره‌حال - derhal): ده‌موده‌ست، هه‌ر ئیستا.
- درخت** - ا (دیره‌خت - dirext): دره‌خت، دار، هه‌ر رووه‌کیکی گه‌وره‌وه نه‌ستور که ره‌گ و قه‌دو لقی و پوی هه‌بی.
- درختستان** - ا.م.ر (دوره‌ختستان - dirextistan): دارستان.
- درخت سنبه** - ا.م.ر (دوره‌خت سونبه - dirext sunbe): دارکونکه‌ره.
- درختکاری** - ا.مص (دوره‌ختکاری - dirext karî): نه‌مام ناشتن، دارناشتن.
- درخت لاله** - ا.م.ر (دوره‌ختی لاله - direxti lale): جو‌زه دره‌ختیکی جوانه گولی لاله‌یی زه‌ردو نارنجی ده‌گریت، داره‌که‌ی بو‌دروستکردنی مو‌یله‌و شتی دارین به‌کار دی.
- درخت مریم** - ا.م.ر (دوره‌ختی مه‌ریه‌م - direxti meryem): دار خورما، نه‌و دار خورمایه‌به که وشک بوو بوو و له‌به‌ر خاتری هه‌زرتی مریم سه‌ر له‌نوی ژبایه‌وه و به‌ری گرت.

درداشام - ص. فا (دورد ئاشام -
durd aşam): تلپه‌نوش، که‌سیک که
 تلپه‌ی شه‌راو بخواته‌وه، که‌سیک که پیتک
 تا دوا چۆر هه‌لدا.
درداشنا - ص. مـ (ده‌ردئاشنا -
derd aşna): که‌سیک که خووی به
 نه‌خۆشینه‌وه گرتیبی و په‌ی به‌نه‌خۆشینی
 خه‌لکانی دیکه بیات.
درداگین - ص (ده‌رد ئاگین -
derd agîn): ده‌رداوی، به‌نازارو ژان.
درد الود - ص. مـ (ده‌رد ئالود -
derd alûd): ده‌رداوی، ده‌رده‌دار.
درد الود - ص. مـ (دورد الود -
durd alûd): لیل، خلتاوی.
دردانه - ا. مـ (دوردانه -
durdane): مروارییه‌کانه.
درد اور - ص. فا (ده‌رد ئاقره -
derd aver): نازاره‌ین، مایه‌ی نازار.
درد برچین - ص. فا (ده‌ردبه‌رچین -
derd berçîn): ده‌ردلابه‌ر، دل‌سوژو
 خه‌مخۆر، به‌لاگه‌ردان.
دردبیس - ا. ص. ع (ده‌رده‌بیس -
debîs de): ناره‌حه‌تی و به‌لا، کاری
 قورس، بیر، عه‌مه‌له‌نده.
دردچین - ص. فا (ده‌ردچین -
derdçîn): ده‌رمانی ده‌رد.
دردخوار - ص. فا (ده‌ردخار -
derdxar): هه‌ژارو بیینه‌وا، ده‌رده‌دار.
دردخوار - ص. فا (دوردخار -
durdxar): تلپه‌خۆر، که‌سیک که تلپه‌ی شه‌راب
 بخوات.
دردزده - ص. مـ (ده‌ردزده -
derd zede): نه‌خۆش، ده‌غه‌زار،

درخش - ا (دوره‌خش -
durexş): رووناک، هه‌وره‌تریشقه، بریسکه.
درخشان - ص. فا (دوره‌خشان -
dur exşan): روژن، دره‌خشان.
درخشیدن - مص. ل (دوره‌خشیده‌ن -
durexşîden): شه‌هوق دانه‌وه،
 دره‌خشانه‌وه.
درخف - ا (دورخوف -
dur xuf): ره‌شه
 زه‌رده‌واله، زه‌نگه‌سوژه.
درخواست - ا. مص (ده‌رخواست -
der xast): ویستن، پارانه‌وه.
درخواستن - مص. م (ده‌رخواستنه‌ن -
der xasten): خواستن، پارانه‌وه،
 داواکردن.
درخواه - ا. مص (ده‌رخاه -
derxah): داوا، پارانه‌وه.
درخور - ص. فا (ده‌رخور -
derxûr): شایسته، له‌بار، لایه‌ق.
درد - ا (ده‌رد -
derd): نازار، نه‌خۆشی.
درد - ا (دورد -
durd): تلپه، تلته،
 تلتف، خلتته.
دردا - (ده‌ردا -
derda): حه‌یف، ئاه،
 ئه‌فسوس.
درداء - ص. ع (ده‌رداء -
derda'): ژنی
 بی‌ددان، ژنییک که ددانه‌کانی که‌وتبن.
درداب - ا (ده‌رداب -
derdab): شه‌مامه.
دردار - ص. مـ (ده‌ردار -
derdar): ده‌رکه‌دار، ئه‌و شته‌ی ده‌رگا یان قه‌باغی
 هه‌بج، ده‌رگاوان.
دردار - ا (ده‌ردار -
derdar): سپیدار.
دردار - ا. ع (ده‌ردار -
derdar): دهنگی
 ده‌هۆل.

- دهرده‌دار. کوه‌تن.
- درستان** - ص. فا (دهردسیستان - derdsitan): دهردسین، نه‌خویشی لایه‌ر.
- درسر** - ا. مر (دهردی سر - derdi ser): سهریه‌شه، ئاریشه‌و گرفت.
- دردکش** - ص. فا (دوردک‌ه‌ش - durd keş): شه‌رابخۆر، شه‌رابساز.
- دردم** - ق (دهرده‌م - derdem): یه‌کسه‌ر، هه‌ر ئیستا.
- دردمند** - ص (دهرده‌مند - derd mend): بیمار، نه‌خویش.
- دردمیدن** - مص. ل (دهرده‌میدهن - derde mîden): هه‌ل‌کردن، هاتن، ئاوسان.
- دردناک** - ص (دهردناک - derdnak): نه‌خویش، به‌ئازار، دهرده‌دار.
- دردنوش** - ص. فا (دوردنوش - durd nûş): خلتنه‌نۆش، شه‌رابخۆر.
- دردور** - ا (دوردور - durdûr): گیتراو، گیتنه‌نگ.
- درده** - ا (دورده - durde): خلتنه، تلتنه.
- دور** - ا. ع (دوره‌ر - durer): مرواریان.
- دوربار** - ص. فا (دوره‌بار - durerbar): گه‌وه‌ه‌ربار.
- درریودن** - مص. م (ده‌رر بوودهن - derr bûden): رفاندن.
- در رسیدن** - مص. ل (ده‌ر ره‌سیدهن - der resîden): گه‌بیشتن، له‌ناکاودا هاتن.
- در رفت** - ا. مص (ده‌ر ره‌فت - der reft): وه‌ده‌رکه‌وتن، ده‌رفرتاندن، هه‌لاتن.
- در رفتن** - مص. ل (ده‌ر ره‌فتنه‌ن - der reften): هه‌لاتن، پچیران، وه‌ژوور
- درز** - ا (ده‌رز - derz): درز، شه‌قی باریک.
- درزمان** - ا (ده‌رزمان - derz man): داوی ده‌رزی بو‌درومان، له‌ده‌رگه‌دان.
- درزن** - ا (ده‌رزن - derzen): ده‌رزی درومان.
- درزه** - ا (ده‌رزه - derze): درز، شه‌ق.
- درزه** - ا (ده‌رزه - derze): خه‌رمانه‌ دپک و دال، کۆله‌دپک و دال.
- درزی** - ا. ص (ده‌رزی - derzî): جل دروو، به‌رگدروو، خه‌یات.
- درزیگر** - ا. ص (ده‌رزیگر - derzî ger): خه‌یات.
- درس** - ا. ع (ده‌رس - ders): وانه.
- درساختن** - مص. م (ده‌رساخته‌ن - dersaxten): پیتکه‌وه‌هه‌ل‌کردن، سازان، گونجان.
- درسار** - ا. مر (ده‌رسار - dersar): په‌رده‌ی ده‌رگا.
- درسپردن** - مص. م (ده‌رسپورده‌ن - der sipurden): سپاردن.
- درسپوختن** - مص. م (ده‌رسیپوخته‌ن - der sipuxten): تی‌ئاخنین.
- دروست** - ص (دروست - drûst): دروست، باش، به‌جی، بی‌عه‌یب.
- درستاران** - ا (ده‌ره‌ستاران - derestaran): شاگردانه، کرتی پیشه‌خته.
- درستک** - ا (دوروسته‌ک - durustek): زپری داوی خالیسه.
- درستکار** - ص. فا (دروستکار - drustkar): دروستکردار، ئەمین،

راست و دروست، بیخ فروفتیل.
درست کردار - ص. مر (دروست کردار -
 drust krdar): دروستکار.
درش - ا (دهرش - ders): ته ویله‌ی
 نه سپان.
درشت - ص (دوروشت - durušt): زیر،
 گه وره، ناهه موار، تونده ته بیعهت.
درشتخو - ص. مر (دوروشت خو -
 durušt xû): به دخوو، تونده
 ته بیعه تی.
درشت گو - ص. فا (دوروشت گو -
 durušt gû): قسه ناخوش، زمان
 پیس.
درشدن - مص. ل (دهرششودن -
 derşuden): مژول بوون به کاریکه وه.
درشکه - ا (دوروشکه - duruşke):
 عه ره بانه‌ی تریشفه، گالیسکه.
درشکه چی - (دوروشکه چی -
 duruşke çî): عه ره بانه چی،
 گالیسکه وان.
درع - ا. ع (دیرء - dir): زری، به رگی
 شهر، قه لخان.
درغاله - ا (دهرغاله - derxale): دۆل،
 نیوان دوو کیتو.
درغم - ا (دهرغهم - derxem): ناوی
 ئاهه نگیکی کونی موسیقای ئیرانییه.
درغمی - ص. ن (دهرغمی - derxemî):
 ناوی جوړه شه رابیکه، که گوايه له گوندی
 دهرغمی سهر به سه مه رقه ند دروست
 کراوه.
درفش - ا (دیره فش - direfş): دره وشه‌ی
 پینه دۆزان.
درفش - ا (دوره فش - durefş): عه له م،

به یداخ.
درفشان - ص. فا (دوره فشان -
 durefşan): دره وشاوه، روناک،
 شه کاوه.
درفشی - ص. ن (دوره فشی - durefşî):
 درکه یه بۆ که سی ناسراوو ناودار، که سییک
 به چاکه یان خراپه ناوی دهرکرد بیخ.
درفشیدن - مص. ل (دوره فشیدن -
 durefşîden): دره وشانه وه، شه کانه وه.
درفجک - ا (دهرغه نجکه - derfencek):
 دیوه زمه، کابوس، مۆته که، پیره هه قۆک.
درق - ص. ع (دهرغ - derx): رهق.
درق - ا. ع (دهرغ - derex): سوپهر.
درقاء - ا. ع (دهرغاء - derxa): ههور،
 عهور.
درقه - ا. ع (دهرغه - derexe): سوپهر.
درک - مص. ع (دهرک - derk): گه بیشتن
 به مه به ستیک، په‌ی بردن، حالی بوون.
درک - ا. ع (دهرک - derek): سه نه د،
 بنکی شتیکی وه کو بیر یان ده‌ریا، بنی
 دۆزه‌خ.
درکار - ص (دهرکار - derkar):
 پیویست، به کاربراو.
درکردن - مص. م (دهرکه رده‌ن -
 derkerden): دهرکردن.
درکشیدن - مص. م (دهرکه شیدن -
 derkeşîden): نۆشین، بی دهنگ
 بوون، کشانه وه، که نارکه وتن.
درکوهی - ا. مر (دوری کوهی -
 duri kûhî): جوړه به ردیکه له بلور
 ده‌چیت.
درگاله - ا (دهرگاله - dergale): چلوره
 که به گوئسه بانانه وه دیتته خواری.

- درگاه** - ا.مر (دهرگاه - dergah):
دهرکه، دهرگا، ئاستانه، باره‌گا.
- درگاهی** - ص.ن (دهرگاهی - dergahî):
دهرمائی، دهرگایی، نه و نه‌سپه‌ی که له
کۆندا له‌بهر باره‌گای پاشادا به ئاماده‌یی
را ده‌گیرا.
- درگذرانندن** - مص.م (دهرگوزهراندن -
der guzeranden): تپه‌په‌راندن،
له‌را ده‌به‌ده‌ر کردن.
- درگذشت** - ا.مص (دهرگوزه‌شت -
der guzeşt): مردن، وه‌فات.
- درگذشته** - مص.ل (دهرگوزه‌شته‌ن -
der guzeştên): تپه‌په‌رین، چاوپوشین
له‌خه‌تای که‌سپیک، لیبوردن.
- درگر** - ا.ص (دورگره‌ر - durger): رهنده،
دارتاش.
- درگرفتن** - مص.ل (دهرگیریفته‌ن -
dergiriften): ئاگرگرتن، هه‌لگیرسان،
سووتان، کارتپیکردن.
- درگسلانیدن** - مص.م (دهرگه‌سه‌لانیده‌ن -
der geselanîden): پچه‌په‌راندن،
پارچه‌پارچه‌کردن.
- درگه** - ا.مر (دهرگه‌ه - dergeh): دهرگا،
دهرکه.
- درگیر** - ا.ص (دهرگیر - dergîr):
گرفتار، گیرۆده، هه‌لگیرسانی شه‌رو شۆر،
تووش بوون، پیکادان.
- درگیرانیدن** - مص.م (دهرگیرانیده‌ن -
der gîranîden): هه‌لگیرساندنی
ئاگر، ئاگر هه‌لکردن.
- درلیک** - ا (دیرلیک - dirlik): کراسی بین
قۆل. کراسی قۆل کورت.
- درم** - ا (دیره‌م - direm): دره‌هم.
- درما** - ا (دهرما - derma): که‌رویتشک،
خه‌رگوش.
- درمان** - ا (دهرمان - derman): دهرمان،
ده‌وا، چاره، عیلاج.
- درمانندن** - مص.ل (دهرماننده‌ن -
dermandên): مانده‌بوون،
داماوبوون، بیچاره‌بوون، هه‌ژاریبوون.
- درمانگاه** - ا.مر (دهرمانگاه -
dermangah): نه‌خۆشخانه‌ی بچووک،
تیمارستان.
- درم خرید** - ص.مف (دیره‌م خه‌رید -
direm xerîd): به‌نده، که‌نیزه، غولام
یان که‌نیزه‌کیک که به‌پاره و پوول
کپه‌رابی.
- درم‌سرا** - ا.مر (دیره‌م سه‌را -
direm sera): کارگه یان شوپینێ که
سکه‌ی تیا لێ بدری.
- درم سنج** - ص.ف (دیره‌م سه‌نج -
direm senc): سه‌راف، که‌سپیک که
پاره‌ی چاک و خراو لیکدی جیا بکاته‌وه،
پولناس.
- درم‌سنگ** - ا.مر (دیره‌م سه‌نگ -
direm seng): شتیک له‌سه‌نگی
یه‌ک دره‌مدابی.
- درمق** - ا.ع (دهرمه‌غ - dermex): ئاردی
سپی.
- درم‌گزين** - ص.ف (دیره‌م گوزین -
direm guzîn): سه‌راف،
پاره‌گۆره‌ده‌وه.
- درمل** - ا.ص (دورمول - durmul):
دانه‌وێله‌ی نه‌گه‌ییوو، فه‌ریک.
- درمنده** - ص (دهرمنده - dermende):
داماو، بیچاره، بی‌توانا، هه‌ژار.

درواخ - ص (دورثااخ - durvax): مه حکم، قایم، تندرست، ساغلم، بی عیب، چابونه وه له نه خوشی، ههستانه وه له نه خوشی.

دروازه - ا (دورثاازه - dervaze): دروازه، دهروازهی شار، دهروازهی قهلا، دهرگای گهوره.

دروازه بان - ا.ص (دورثاازه بان - dervazeban): دروازه بان.

درواژ - ص (دورثااژ - dervaj): سه رگه ردان، بهر واز، سه رنگون، ده مه ون خون، مشهخت.

دروان - ا.ص (دورثان - dervan): ده رکه وان، قاپیچی.

دروانه - ا (دورثانه - dervane): کونیکه له سه ریان ده کری و به ندرده وان هاتوو چۆی پیدا ده کری.

درواه - ص (دورثاه - dervah): سه رگه ردان، ویتل.

دروایست - ا.مص (دورثایست - dervayîst): پیویستی.

دروب - ا.ع (دوروب - durûb): ریگه، دهروازه.

دروبطارس - ا (دوروبیستارس - derû bitars): جۆره گیایه که.

دروپ - ا.فسر (دروپ - drûp): میوه، مپوهیه که له یهک ناوک پتری نه بی.

دروود - ا (دورود - durûd): دوعا، سلاو، پارانه وه، درود.

دروودگر - ا.ص (دورودگر - durûdger): دارتاش.

دروودن - مص.م (دورودن - durûden): دره وکردن.

درمنه - ا (دورمه نه - dermene): جۆره گیایه کی خۆرسکه.

درن - ا.ع (دورهن - deren): چلک، کیم، زوخواو.

درنا - ا (دورنا - durna): قلازی قولینگ، قورینگ.

درنده - ا.فا (دورنده - derende): درنده.

درنشاختن - مص.م (دورنیشاختن - dornişaxten): دانیشاندن، جیکردنه وه.

درنشاندن - مص.م (دورنیشاندن - der nişanden): دانیشاندن.

درهنگ - ا (دیرهنگ - direng): زربینگ (دهنگی پیکادانی دووشتی کانزایی)، دهنگی زهنگ، زربینگه.

درنگ - ا (دیرهنگ - direng): درهنگ.

درنگریستن - مص.م (دورنگریستن - dernigrîsten): نیگاکردن، ته مه شاکردن، دیقهت دان.

درنگیدن - مص.فا (دیرهنگیدن - direngidîden): درهنگ کردن، دواکه وتن.

درنوردیدن - مص.م (دورنه قهر دیدن - der neverdîden): برینی ریگه، لیکپیتچان.

درنوشتن - مص.م (دورنه قه شتن - der neveşten): ریگه برین.

درو - ا.مص (دیره وه - direw): دره وه.

دروا - ا.ص (دورفا - derwa): زهرورته، پیویستی، نیحتیاج.

دروا - ص (دورفا - derwa): هه لواسراو، سه رگه ردان، سه رنگون، بهر واز، تاوه ژوو.

- درونده - ا.فا (دیرفته‌نده - dirvende):
 دره‌وکه‌ر، دروینه‌وان.
 دروده - ا.مفف (دروده - drûde):
 دره‌وکه‌راو.
 دروز - ا.ع (دوروز - durûz): درزان.
 دروز - ا.ع (دوروز - durûz): تایفه‌یه‌کی
 مه‌زه‌بیه‌یه که زیاتر له چیاکانی لوینان و
 سوریا ده‌ژین.
 دروز را - ا.ف (دوروز را - drûz ra):
 جوّره گیایه‌که.
 دروس - ا.ع (دوروس - durûs): وانه‌کان.
 دروش - ا.ا (دیسه‌روش - direwş):
 دره‌وشه.
 دروع - ا.ع (دروء - drû'): زری، جلکی
 شه‌ر.
 دروغ - ا.ا (دوروغ - durûx): درۆ، ناراست.
 دروغ باف - ص.ف (دوروغ باف - durûx baf):
 درۆزن، فیشالباز.
 دروغ پرداز - ص.ف (دوروغ پرداز - durûx perdaz):
 درۆزن.
 دروغ‌زن - ص.ف (دوروغ زهن - durûx zen):
 درۆزن.
 دروغ‌سار - ص.م (دوروغ‌سار - durûxsar):
 درۆزن.
 دروغ‌گو - ص.ف (دوروغ‌گو - durûxgû):
 درۆزن، درۆکه‌ر.
 دروق‌یینون - ا.ا (دوروغ‌یینون - derûxînûn):
 جوّره گیایه‌که.
 دروک - ا.ا (دوروک - durûk): ته‌راشه‌دار،
 ورده‌چیلکه.
 دروگر - ص.فا (دیره‌وکه‌ر - direw ger):
 دروینه‌وان، دره‌وکه‌ر.
 درون - ا.ا (درون - derûn): ناو، ناخ، دل
- و درون و ناخ.
 درون - ا.ا (درون - derûn): جوّره
 کولتیره‌یه‌که که زهرده‌شتیه‌یه‌کان بوّ هندی
 بوّنه‌و ناھه‌نگی تاینی ده‌بیرژین.
 درون پرور - ص.فا (درون په‌رقره‌ر -
 derûn perver): درون په‌روه‌ر،
 که‌سه‌ی که ناخی خوئی پاک بکاته‌وه،
 جوامبیر، مرۆچپه‌روه‌ر.
 درونج - ا.ا (درونه‌ج - derûnec): جوّره
 گیایه‌که.
 دروند - ا.ا (دورفته‌ند - dervend):
 قولاپ، چنگال.
 دروند - ص.ا (دورفته‌ند - durvend):
 کافر، بیدین، یاخی، به‌دکار.
 درون سو - ا.م (دورون سو - derûn sû):
 دیوی ناوه‌وه.
 درون گرایبی - ا.مص (دورون گه‌رایبی -
 derûn gerayî): ناخپه‌روه‌ری.
 درون نگری - ا.مص (دورون نیگه‌ری -
 derûn nigerî): ده‌رونپروانی.
 درونه - ا.ا (دورونه - derûne): ناوه‌وه،
 سک.
 درویدن - مص.م (دیره‌فته‌یدن -
 direvîden): دروینه‌کردن.
 درویزه - ا.مص (دورفته‌یزه - dervîze):
 ده‌رۆزه، ده‌رۆزه‌کردن، سوال کردن.
 درویش - ا.ص (دورفته‌یش - dervîş):
 قه‌له‌نده‌ر، بینه‌وا، گوّشه‌نشین، خه‌لوه‌تگیر،
 سوّفی، گه‌دا.
 درویشانه - ق.ص (دورفته‌یشانه -
 dervîşane): فه‌قیرانه، ده‌رویشانه.
 دره - ا.ا (دوره - dere): ده‌ره، دۆل.
 دره - ا.ع (دوره - dure): مرواری.

- دره** - ا.ع (دیره - dire): قامچی، شەلاق، خوین، شیر.
- دره‌ام** - ا.ع (دیره‌ام - dirham): دره‌م، جوړه دراویکه، په نجا فلس.
- دره‌شته** - ا(دیره‌شته - derhište): دره‌م، به خشش، عه‌تا.
- دره‌م** - ا.ع (دیره‌م - dirhem): دره‌م، جوړه دراویکی کنازییه.
- دره‌م** - ص(دیره‌م - derhem): تیکه‌ل، تاویته.
- دری** - ص.ن(دری - derî): دری، دۆلی بهینی کیتوان، که‌وده‌ری، که‌ویکه که له چیا یان له دۆلی نیوان چیدا بژی.
- دری** - ص.ن(دری - derî): درباری، زمانی فارسی دواى په‌هله‌وی. زمانی دری پاش ئیسلام بوو به زمانی ره‌سمی و ئه‌ده‌بی خه‌لکی ئیران.
- دری** - ص.ع(دوری - durî): روناک و پرشنگدارو دره‌وشاوه وه‌کو دور.
- دریا** - ا(دریا - derya): دریا.
- دریابار** - ا.مر(دریابار - deryabar): دریا، که‌ناری دریا، شاریک له که‌ناری دریا بی، بارانی به‌خورزم.
- دریابان** - ا.ص(دریابان - deryaban): ئه‌میرال، دریا سالار.
- دریابه‌یگ** - ا.ص(دریابه‌یگ - derya beyg): گه‌وره‌ی دریا، سه‌رۆکی دریا، دریا‌دار.
- دریاچه** - ا(دریاچه - deryaçe): دریاچه، دریای بچوک که هه‌ر چوار دوری خاک بی.
- دریا‌دار** - ا.ص(دریا‌دار - deryadar): خاوه‌ن پله‌و پایه له هیزی دریا‌بیدا.
- دریادل** - ص.مر(دریادل - derya dil): درکه‌یه، به پیای زۆر به‌خشنده و لیبورده‌و دلیر ده‌گوتری.
- دریا سالار** - ا.ص(دریا سالار - derya salar): دریا‌دار.
- دریا شکوه** - ص.مر(دریا شکوه - derya şukûh): به‌شکو وه‌کو دریا.
- دریافت** - ا.مف(دریافت - deryaft): وه‌گرتن، وه‌گرتنی پاره یا شتیکی دی له که‌سیک، تی‌گه‌بیشتن و په‌ی بردن به باه‌تیک یان کاریک.
- دریافتن** - مص.ل.م(دریافتن - deryaften): په‌ی بردن به کاریک، تی‌گه‌بیشتن، فریاکه‌وتن.
- دریابنده** - ا.ف(دریابنده - deryabende): زیره‌ک، هۆشمه‌ند، هوشیار.
- دریاق** - ا.ع(دریاق - diryax): تلیاک.
- دریاکش** - ص.ف(دریاکش - deryakeş): درکه‌یه، به که‌سیک ده‌گوتری که شهرابی زۆر بخواته‌وه‌و مه‌ست نه‌بی.
- دریاکنار** - ص.مر(دریاکنار - derya کنار): که‌ناری دریا.
- دریانوال** - ص.مر(دریانوال - derya neval): جوامیر، به‌خشنده، دلاو، لیبورده.
- دریانورد** - ص.ف(دریانورد - derya neverd): دریاگه‌ر، ده‌یاوان.
- دریانوش** - ص.ف(دریانوش - derya nûş): شه‌راپخۆر، که‌سیک که شه‌رابی زۆر بخواته‌وه‌و مه‌ست نه‌بی.
- دریای نور** - ا.مر(دریای نور - derya dil): درکه‌یه، به پیای زۆر به‌خشنده و لیبورده‌و دلیر ده‌گوتری.

دزدافشار - ص. مر (دوزد نه فشار -
duzd efsar): شهریکه دز.
دزدانه - ص. ق. (دوزدانه - **duzdane**):
 دزانه، به دزبیه وه، دژناسا.
دزدبازار - ا. م. (دوزد بازار -
duzd bazar): دز بازار، شویتنی که پر
 بی له دزی و گیرفانبری و فیل و
 دهستبری.
دزدکی - ق. (دوزده کی - **duzdekî**):
 به دزبیه وه.
دزدگاه - ص. فا. (دوزدگاه - **duzdgah**):
 شویتنی دزان.
دزدگیر - ص. فا. (دوزدگیر - **duzdgîr**):
 دزگر.
دزدیدن - م. ص. م. (دوزدیده -
duzdîden): دزین.
دزغاله - ا. م. (دیزغاله - **dizxale**):
 سه نگر، قهلا، حسار، په نا.
دزک - ا. (دیزهک - **dizek**): قه لای
 چکوله.
دزک - ا. (دزهک - **dezek**): دهسته سږ.
دزندیس - ق. (دیزه ندیس - **dizendîs**):
 بهرانبه رویه کسان، تاشکرا، دیار،
 یه کسه ر.
دزهرج - ا. (دیزهوج - **dizhurc**): بیت
 المقدس.
دژ - ا. (دیژ - **dij**): قهلا، حسار.
دژ - (دوژ - **duj**): دژ، بهد، ناشیرین.
دژآباد - ص. م. (دوژتاباد - **duj abad**):
 به دخوو، توږه و توږو.
دژ اگاه - ص. م. (دوژ ناگاه -
duj agah): تونده ته بیعت، توږه،
 نه زان و بی ته ریبت.

deryay nûr): پارچه ته لماسیکی
 به ناوبانگه، لاکیشه بیه.
دریجان - ا. (دهریجان - **derîcan**):
 پروانه: دریگان.
دهریچه - ا. (دهریچه - **derîçe**): ده رکه ی
 بچووک، ده لاقه، کلاروژنه.
دریدن - م. ص. م. ل. (دهریدنه -
derîden): دراندن، پارچه پارچه کردن.
دریغ - ا. (دهریغ - **derîx**):
 نه فسوس، مه خابن، داخ، په شیمانی،
 قسور، دریغ.
دریغا - (دریغا - **dirîxa**): نه ی
 به داخه وه، حه یفی، مه خابن، نه فسوس.
دریک - ا. (دهریک - **derîk**): جوړه
 سکه یه کی زتیری ۸۴۰ گرامی سه رده می
 هه خامه نشیبه کانه.
دریگان - ا. (دهریگان - **derîgan**): سږ
 بهش، سییه کی که لوه کانه له جه م
 هندبیه کان.
دریواس - ا. (دهریواس - **derîvas**):
 چوارچیتوهی ده رگا.
دری وری - ا. م. (دهری قه هری -
derî verî): قسه ی هه له ق و مه له ق،
 هه رزه ویتزی.
دریوزه - ا. م. ص. (دهریوزه - **deryuze**):
 ده روزه، سوال، گه دایی، پارسه کی.
دریوش - ا. ص. (دهریوش - **deryûş**):
 ده رویتش، قه له ندهر، هه ژار، سو فی،
 سوال کهر.
دز - ا. (دیز - **diz**): قهلا، حسار.
دز - ا. فر. (دوز - **duz**): بریک، بریک
 ده رمان که به یه ک جار بخوری.
دزد - ا. ص. (دوزد - **duzd**): دز.

- دژ الود** - ص.مر(دوژ ئالود- duj alûd):
توره، به دخوو.
- دژالون** - ص(دوژ ئالون- duj alûn):
دلرهش، به دنیا، به دکردهوه، به دخوو.
- دژاهنگ** - ص.ف(دیز ئاههنگ- dij aheng):
تیرهاویشتن به رهو قه لآ.
- دژبان** - ا.ص(دیزبان- dijban):
قه لآدار، نیگابانی قه لآو حه سار.
- دژبانی** - ا.مر(دیزبانی- dijbanî):
به شپکه له دهزگای سوپا بو چاودیری کردارو رهفتاری سه ربازان، ئینزییاتخانه.
- دژبراز** - ص.مر(دوژ بهراز- duj beraz):
ناشیرین، توره، ته ماعکار.
- دژبرو** - ص.مر(دوژ بهرو- dujberû):
رووگرژ، مؤن، به دخوو، توره.
- دژپسند** - ص.ف(دوژ په سه ند- duj pesend):
درژپه سن، خواناس، عابید.
- دژپیه** - ا.مر(دهژپیه- dej pîh):
لوو، غوده.
- دژخیم** - ا.ص(دوژ خیم- dujxîm):
به دخوو، ناشیرین، دلرهش، میرغه زه ب.
- دژدار** - ا.ص(دیزدار- dijdar):
پاسه وانی قه لآ.
- دژغاله** - ا.مر(دیزغاله- dijxale):
سه نگر، مه ته ریز، قه لآ، حه سار، په نا.
- دژک** - ا(دوژ هک- dujek):
تلۆق، گری، لووی بچووک.
- دژک** - ا(دیزهک- dijek):
قه لآی بچووک.
- دژکاک** - ا(دیزکاک- dijkak):
داله که رخوا، سه رگر، سیسار که که چه له.
- دژکام** - ص.مر(دوژ کام- dujkam):
- خه مناک، توره، زاهید، خواناس.
دژگوار - ص.مر(دوژ گووار- dujguvar):
به دنیا، به دهه رس، خواردنیک که به ئاسانی هه رس نه بی.
- دژم** - ص(دوژ م- dujem):
بیزار، خه مبار، په شیتاو.
- دژمان** - ص(دوژ مان- dujman):
خه مبار، دلته نگ.
- دژمناک** - ص(دوژ منهناک- dujemnak):
بیزار، خه مناک، بیتاقه ت.
- دژمنش** - ص.مر(دوژ منه نیش- dujmeniş):
به دنیهاد، دلرهش، بیزار.
- دژن** - ص(دوژ ن- dujen):
تفت و تیش، توره و تیره.
- دژنام** - ا.مر(دوژ نام- dujnam):
جوین، دژوین، جنیو، سخیف.
- دژند** - ص(دوژ نه ند- dujend):
تفت و تیش، توره و تیره، تونده ته بیعه ت.
- دژواخ** - ا(دوژ قواخ- dujvax):
مه خابن، خه مبار، دلته نگ.
- دژوار** - ص(دوژ وار- dujvar):
زه حه مت، سه خت، ئاسته نگ.
- دژوان** - ا(دوژ وان- dujvan):
مه خابن، به داخه وه، ئه فسوسوس.
- دژه** - ا(دوژه- duje):
توره.
- دس** - ا(دیس- dis):
هک، هاوتسا، هاوشیتوه.
- دس** - مص.ع(دهس- des):
قه شیرتن، شتیک له بن عاردی شار دنه وه، ده سیسه کردن له که سیتک.
- دساتیر** - ا.ع(دهساتیر- desatîr):
ده ستور، ده ستوران.

بگوشری، میوه‌بیک به دهست بوشری و ناوه‌کهی بگرن.
دست افشان - ص. مف (دهست ئەفشان - dest efsan): توویک که به دهست توو بدری.
دست افشان - ص. فا (دهست ئەفشان - dest efsan): سوپوسه‌ماو دهست بادان.
دست افشانندن - مص. ل (دهست ئەفشانندن - dest efsanden): دهستبهرداربوونی شتیکی، سه‌ماکردن، ته‌کاندانی دهست به‌دهم سه‌ماو هه‌لپه‌رکپوه.
دستاق - ا (دوستاغ - dustax): زیندانی به کۆت و زنجیر، چه‌پس و به‌ند.
دست آموز - ص. مف (دهست ئاموز - dest amûz): دهسته‌مۆ.
دستان - ا (دهستان - destan): دهست، دهستان.
دستان - ا (دهستان - destan): فیل، حیل، سرود، ئاواز، حیکایه‌ت و ئەفسانه.
دستان - ا. ع (دهستان - destan): ژیبی عودو که‌مان و ئامپیره مؤسیقیه‌کانی دی.
دست انداختن - مص. م (دهست ئەنداختن - dest endaxten): دهستدریژکردن، دهسته‌رۆکردن، گالته‌پیکردن، پی‌رابواردن.
دست انداز - ا. م (دهست ئەنداز - dest endaz): جیبی دهست دانان، وه‌کو دهسکی کورسی و قه‌نه‌فه، کو‌سپی سه‌ر جاده.

دساتین - ا. ع (دهساتین - desatîn): ژیبی عودو که‌مان و ئامپیره مؤسیقیه‌کانی دیکه.
دسایس - ا. ع (دهسایس - desayîs): دهسیسه، پیلان.
دست - ا (دهست - dest): دهس.
دست اب - ا. مر (دهست ئاب - dest ab): ئاوی که دهست و رووی پی بشۆردری.
دستادست - ق. ص (دهستادهست - desta dest): سه‌وداو معامله‌هی نه‌قد.
دستار - ا (دهستار - destar): میزه‌ر، عه‌مامه، شاشک، سه‌روپیچ.
دستاران - ا (دهستاران - destaran): کرپی پیشه‌خته، شاگردانه و به‌خشیشیک که به شاگرد خه‌یات دهدری.
دستاریند - ا. ص (دهستارینه‌ند - destarbend): عه‌مامه به‌سه‌ر، میزه‌ر به‌سه‌ر، مه‌لا، شاشک به‌سه‌ر.
دستارچه - ا (دهستارچه - destarçe): ده‌سروکه‌ی دهست، ده‌سوک، دهسته‌سپی چووک.
دستارخوان - ا. مر (دهستارخان - destarxan): سفره، سفره‌ی گه‌وره.
دستاس - ا. مر (دهستاس - destas): دهستار.
دستاسنگ - ا. مر (دهستاسه‌نگ - destaseng): قوچه‌قانی، قه‌لماسنگ، به‌رده‌قانی.
دست افزار - ا. مر (دهست ئەفزار - dest efzar): ئاله‌تی دهست، ئاله‌تیک که به‌دهست بیگرن و کاری پی بکهن.
دست افشار - ص. مف (دهست ئەفشار - dest efşar): هه‌ر شتی به‌دهست

- دست اندرکار** - ص. مر (دهست نه ندهرکار -
 (dest ender kar): دهست به کار،
 که سیک که دهستی له کاریک هه بی.
- دستان سرا** - ص. فا (دهستان سهرا -
 (destan sera): نه غمه خوان.
- دستاویز** - ا. مر (دهستاویز -
 (destavîz): ئهوزار، بیانوو، بیانگ، ئهوزارو ئاله تی دهست.
- دست باز** - ص. مر (دهستباز -
 (destbaz): دهستکراوه، بهرچاوتیر، به خشنده، دلاوا.
- دست باف** - ا. ص (دهست باف -
 (dest baf): دهست چن، شتیک به دهست چنرابی، به دهست ته نراو.
- دستبانه** - ا. مر (دهستبانه -
 (dest bane): دهستکیش، دهستهوانه.
- دست برآوردن** - م. ص. ل (دهست
 بهرئاثه ردهن - (dest ber averden):
 دهستبه رزکردن، دهست به رز کردنه وه بو
 دوعاو پارانه وه یان گرتنی شتیک.
- دستبرد** - ا. مص (دهست برد -
 (dest burd): دزی، دهست پیشکهری،
 ته پردهستی.
- دست برداشتن** - م. ص. ل (دهست
 بهرداشتهن - (dest ber dašten):
 دهست به رزکردن، دهست هه لگرتن،
 چاوپوشی کردن، وازهینان.
- دست بردار** - ص. فا (دهست بهردار -
 (dest berdar): وازهینهر، دهست
 هه لگر.
- دست بردن** - م. ص. م (دهست بوردهن -
 (dest burden): گۆپین.
- دست برنجن** - ا. مر (دهست بهرهنجهن -
 (dest berencen): بازن، موچهوانه.
- دست بسرکردن** - م. ص. م (دهست بهسه ر
 کهردهن - (dest beser kerden):
 دهست پیوه نان.
- دستبند** - ا. مر (دهست بهند -
 (dest bend): بازن، که له پچه، جوژه
 شاییه که که دهست دهنیو دهستی به کتر
 دهنین و دهره قسن.
- دست بوس** - ص. فا (دهست بوس -
 (dest bûs): دهستو موچ.
- دست پاچه** - ص. مر (دهست پاچه -
 (dest paçe): شپرزوه په له پهل،
 په له پروزی.
- دست پاک** - ص. مر (دهست پاک -
 (dest pak): دروستکارو ئه مین، هه ژارو
 دهستکورت.
- دست پخت** - ص. مف (دهست پوخت -
 (dest puxt): دهستاو.
- دست پرور** - ص. مف (دهست په رقه ر -
 (dest perver): په روردهی دهستی
 که سیک، ئه وهی په روردهی دهستی
 که سیک بی.
- دست پیچ** - ص. مف (دهست پیچ -
 (dest pîç): ئه و شته ی به دهست پیچرابی
 و بهسترا بی، ئهوزاری دهست.
- دست پیمان** - ا. مر (دهست په یمان -
 (dest peyman): ئه و پاروه کالایه ی
 که بهر له زه ماوند له لایه ن زاواوه بو مالی
 بوکی بنیبرد ری.
- دست تنگ** - ص. مر (دهست تنگ -
 (dest teng): دهستکورت، هه ژاری، نه بوونی.
- دستجرد** - ا. (دهست جیرد - (dest cird):

- گوند، زهوی و مولکی کشتوکالی.
دست چپی - ص. ن (دهستی چه پی -
 desti çepî): چه پره و.
دست چرب - ا. مر (دهست چه رب -
 dest çerb): دهست به خیر.
دست چمک - ا. مر (دهست چه مهک -
 dest çemek): تهر دهستی، چاپوکی،
 به دهسه لات، سه رکه وتن.
دست چوب - ا. مر (دهست چوب -
 çûb dest): دار دهست، دارعاسا.
دست چین - ص. مف (دهست چین -
 dest çîn): دهستچن، میوه یهک یان
 شتیک که به دهست کرابیته وه و چنرابی.
دست خط - ا. مر (دهست خهت -
 dest xet): دهست خهت.
دستخوان - ا. مر (دهست خان -
 dest xan): سفره، خوانچه.
دستخوش - ص. مر (دهست خوش -
 dest xûş): ژیردهسته، زه بوون.
دست خوش - ا (دهست خوش -
 dest xûş): نافه رین، دهستخوشانه، نه و
 به خشیشهی براوهی قومار دهیدات به
 که سیک.
دست خون - ا. مر (دهستی خون -
 desti xûn): دوا دهستی قومار بو
 که سیک هه موو شتیکی دؤراند بی.
دست دادن - مص. ل (دهست دادن -
 dest daden): ته وقه کردن، چه فک،
 په پیمان به ستن، دهوله مه ند بوون.
دست داشتن - مص. ل (دهست داشته ن -
 dest daşten): دهست رو بیشتن،
 دهست هه بوون.
دست دراز - ص. مر (دهست دراز -
- (dest draz): به دهست و دهسه لات،
 دهستدریژ.
دستر - ا (دهسته ر - dester): هه رهی
 دهستی، هه رهی بچووک، داسولکه.
دسترس - ص. مر (دهست رهس -
 dest res): شتی که دهست بیگاتی.
دسترسی - ا. مص (دهست رهسی -
 dest resî): قودرته، ئیراده، توانا،
 توانای به دهست هینانی شتیک.
دسترنج - ا. مر (دهست رهنج -
 dest renc): کری، هه ق کریی کارو
 رهنج، به رهنجیامی رهنجندان و
 زه حمه تکیشان.
دستره - ا. مر (دهسته ره - destere):
 هه رهی دهستی، داسولکه.
دست ریس - ص. مف (دهست ریس -
 dest rîs): ریسراو به دهست، دهستریس.
دست زدن - مص. ل (دهست زه دهن -
 dest zeden): چه پله لیدان.
دست ساز - ص. مف (دهست ساز -
 dest saz): دهستتکرد، به دهست
 دروستکراو.
دست شستن - مص. ل (دهست شوسته ن -
 dest şusten): دهست شوژدن، دهست
 شوژدن له شتی.
دستشویی - ا. مر (دهست شویی -
 dest şuyî): دهستشوژ.
دستغاله - ا (دهست غاله - dest xale):
 داسولکه.
دستفال - ا. مر (دهست فال - dest fal):
 سفتاح، هه وه ل فروژ، دهشت.
دستفروش - ص. فا (دهست فروش -
 dest frûş): دهسفرۆش، دهسگیپر،

دست گردان - ا.مص (دهست گهردان - دست گردان): دهستاو دهستگردن.
دست گزین - ص.مف (دهست گوزین - دست گزین): هه لبرژاردن، دهست بژیر، هه لبرژارده.
دست گشادن - م.مص (دهست گوشادهن - دست گشادن): دهست گوردنه‌وه، ناماده‌بوون بۆئه نجامدانی کاری، دهست بلاو.
دست گیر - ص.فا (دهستگیر - دست گیر): دهستگر، که‌سیک یارمه‌تی که‌سیکی دی بداو دهستگرویی بکات، که‌سیک دهستگیر بکری، یه‌خسیر، گیرۆده، دهسک.
دستگیره - ا.مر (دهست گیره - دستگیره): دهستگر، دهسک.
دستلاف - ا (دهستلاف - دستلاف): هه‌وه‌ل فروش، سفتاح، بیعانه، دهشت.
دستمال - ا.مر (دهست مال - دستمال): دهرسوک، دهسته‌سر، ده‌سمال.
دستمالی - ا.مص (دهست مالی - دستمالی): دهست پیداهیتان.
دست مایه - ا.مر (دهست مایه - دست مایه): ده‌سمایه، سه‌رمایه.
دستمرد - ا.مر (دهست مه‌رد - دستمرد): هاوکار، یاریده‌دهر.
دستمزد - ا.مر (دهست موزد - دستمزد): ده‌سمز، کری، هه‌قده‌ست.
دستنبو - ا.مر (دهسته‌نبو - دستنبو): شه‌مامه.
دست نشانده - ص.مف (دهست نیشانده - دست نشانده):

چه‌رچی.
دستک - ا (دهسته‌ک - destek): دهست ئاسا، دهفته‌رچه‌ی حه‌ساو.
دستکار - ا.ص (دهست کار - destkar): کاری دهست، دهستکرد، هاوکارو هاو‌دهست.
دستکاری - ا.مص (دهستکاری - دستکاری): گۆرین، دهستکاری، دهست لیدان.
دستک زدن - م.ص.ل (دهسته‌ک زه‌دهن - دستک زدن): چه‌پله‌لیدان.
دستک زن - ص.فا (دهسته‌ک زن - دستک زن): موترب، سه‌ماکار.
دستکش - ا.مر (دهست که‌ش - دستکش): دهستکیش، په‌نجه‌وانه.
دستکش - ص.م (دهست که‌ش - دستکش): دهست هینان به شتیکدا، گه‌داو سوآلکه‌ر، هه‌قده‌ست، کارامه.
دست کشیدن - م.ص.ل.م (دهست که‌شیدن - دست کشیدن): دهست پیداهیتان.
دست کله - ا (دهست که‌له - dest kele): هاو وینه، هاوتا، په‌تیک که‌دهستی ئه‌سپ یان هیستری پی ده‌به‌ستن.
دستگاله - ا (دهست گاله - dest gale): داسولکه.
دستگاه - ا.مر (دهستگاه - dest gah): سه‌روهت و سامان و سه‌رمایه‌ی زۆر، کارگه‌و کارخانه، تواناو ده‌سه‌لات، شان و شه‌وکت و سه‌روهت، تازای به‌دهن.
دستگرد - ا (دهستگرد - dest gird): شاره‌دی، مه‌زرا، کو‌شک و سه‌رای چهند نه‌ومی.

هاتوو، به دهست هینراو، دهستکهفت.
دستیار - ا.ص (دهستیار - destyar):
 یاریدهدهر، هاوکار.
دستیاره - ا.مر (دهست یاره -
 dest yare): که له پچه، بازن.
دست یازیدن - مص.ل (دهست یازیده-
 dest yazîden): دهست درپژکردن.
دست یافتن - مص.م (دهست یافتن-
 dest yaften): سه رکهوتن، دهسه لات
 په یادکردن.
دستینه - ا (دهستینه - destîne):
 که له پچه، بازن، دهستکیش، نیمزا.
دسر - ا.فر (دیسیر - disir): میوه یان
 شیرینی دواى نان خواردن.
دسگره - ا (دهسگره - deskere): دى،
 شاروچکه، دیر، یانه.
دسم - ا.ع (دهسم - desem): چه وری،
 پیو، چه وری گوشت.
دسم - ص.ع (دهسیم - desim): چه وری،
 پر رۆن.
دسوک - ا (دهسوک - desûk): ئارده
 مشار، چیلکه ی باریک، تهراشه دارو
 تهخته.
دسومت - مص.ع (دوسومت-
 dusûmet): چه وری، چه وریبون.
دسیس - ص.ع (دهسیس - desîs):
 ریاکار، که سیک که به نهینی نیردراپیتته
 شوینی بۆ ودهدهست هینانی خه بهر، شتیک
 که له ژیر گلدا شاردراپیتته وه.
دسیسه - ا.ع (دهسیسه - desîse):
 دهسیسه، بیلان و فیل.
دسی گرم - ا.فر (دهسی گرم-
 desî gram): ۱ له سه ر ۱۰ ی گرم.

dest nişande: دهست نیتژ، که سیک
 که به ویستی که سیکى دی له سه ر کاریک
 دانرابی و گوپرایه لی نه و بی.
دست نماز - ا.مر (دهست نماز -
 dest nmaz): دهست نوپژ.
دست نوشت - ا.ص (دهست نوشت-
 dest nûşt): دهستنووس، دهست خهت،
 نامه.
دستوار - ا.ص (دهستوار - destvar):
 دهست ئاسا، دار دهست، دارعه سا،
 که له پچه.
دستوار - ا.ص (دهستوار - destvar):
 هاوکار، یاریدهدهر.
دستوان - ا.مر (دهست فان - dest van):
 که له پچه، بازن، بازوبه ند، دهسته وانه،
 په نجه وانه، دهستکیش.
دستور - ا (دهستور - destûr): یاساو
 رتسا، ریچکه و رتباز، فرمان، دهستور.
دستور - ا.ص (دهستور - destûr):
 خاوهن کورسی، وهزیره، راوپیژکار، کاری
 دهستی.
دسته - ا (دهسته - deste): دهست ئاسا،
 دهسته، تاقم، گروپ، دهسک: دهسکی
 خه نجه ر، دهسکی ته وری، چه پک، تیپ.
دسته بندی - ا.مص (دهسته بندی-
 deste bendî): تاقم به ندی، تاقم
 تاقمینه، دهسته بندی، دهسته سازکردن دژی
 که سیک یان کومه لیک، کومه لسانی.
دسته دار - ص.مر (دهسته دار-
 deste dar): دهسکدار، سه ردهسته و
 فرماندهی دهسته یه ک له سوپا.
دستیاب - ص.فا (دهست یاب-
 dest yab): دهستکهوت، به دهست

- دسی لیتر** - ا. فر (دهسی لیتر - desî lîtir): دهیه کی لیتر.
- دسیم** - ا. فر (دیسیم - disîm): دهیه کی فرانک.
- دسی متر** - ا. فر (دیسسی میتر - disî metr): دهیه کی متر.
- دش** - (دوش - duş): پیچشگره و له بهرابی وشه وه دئ و مانای دژو خراب دهدا وهک: دشمن = دژمن.
- دش** - (دهش - deş): خوئواندن، هاوتا، هاوشیوه.
- دشارژ** - ا. فر (دیشارژ - dişarj): هاتنه خواره وهی بارگه.
- دشپیل** - (دوشپیل - duşpil): لو، غوده.
- دشت** - (دهشت - deşt): دهشت، سارا، بیابان، زهوی پان و هه موار.
- دشت** - (دهشت - deşt): سفتاح، داشت، هه وه لفرۆش.
- دشتان** - ص (دهشتان - deştan): بینوئیز، ژنی چه یزدار.
- دشتبان** - ا. ص (دهشت بان - deşt ban): نیگابانی دهشت، پاسه وانی مه زرایان پاوهن، دهشته وان.
- دشتهک** - (دهشتهک - deştekek): پز، پیزه، تۆل، جه نین.
- دشتی** - ص. ن (دهشتی - deştî): سه حرابی، دهشته کی، دهشتی، ناوی ئاهه نگیکی موسیقی ئیرانییه.
- دشتی** - (دوشتی - duştî): زالو، زهروو.
- دشتیاد** - (دوشتیاد - duştıyad):
- غه بیهت، پاشمله و پیژی.
- دشخوار** - ص (دوش خار - duşxar): دژوار، سهخت، زهحمهت، ئاسته نگ.
- دشک** - (دهشک - deşk): داوی درومان.
- دشمن** - ا. ص (دوشمن - duşmen): دژمن، نه یار، دژمن.
- دشمنایگی** - ا. مص (دوشمه نایه گی - duşmenayegî): دژمنایه تی.
- دشمن پرور** - ص. فا (دوشمه ن پهرقه ر - duşmen perver): دژمن پهرودر.
- دشمن رو** - ص. مر (دوشمه ن رو - duşmen rû): دژمن ئاسا، که سیک که خه لکی چه ز له چاره ی نه که ن.
- دشمن شکر** - ص. فا (دوشمه ن شیکه ر - duşmen şiker): دژمن شکین.
- دشمن کام** - ص. مر (دوشمه ن کام - duşmen kam): به دبهخت، که سیک که وه زع و حالی به که یفی دژمن بی.
- دشمن کش** - ص. فا (دوشمه ن کوش - duşmen kuş): دژمن کوژ.
- دشنام** - ا. مر (دوشنام - duşnam): جوین، جنیو، دژوین، سخیف.
- دشنگ** - (دهشه نگ - deşeng): هه لو اسراو، هیشوی خورما.
- دشنگی** - (دهشه نگی - deşengî): رۆژگار، دنیا.
- دشنه** - (دیشنه - dişne): خه نجه ر، کیردی تیژو نوک باریک.
- دش نهاد** - ص. مر (دوش نیهاد - duş nihad): به دخوو، به د سروشت.
- دشوار** - ص (دوشقار - duşvar): دژوار،

- سهخت، زهحمهت. **دشوارپسند** - ص. فا (دوشقار پهسه‌ند - که‌سیک به‌زهحمهت شتی په‌سند بکات. **دشوار رو** - ص. مر (دوشقار رهو - **دشوار یاب** - ص. مر (دوشقاریاب - **دشوار بار** (duşvar bar): دژوار رهس، دووره‌دهس.
- دعاء** - ا. ع (دوئا - dua'): پارانه‌وه له خوا. **دعائیم** - ا. ع (دهئائیم - deaîm): کۆله‌که، پایه. **دعاب** - ص. ع (دهئاب - de'ab): گالته‌چی، سوعبه‌تچی، حنه‌کچی. **دعابه** - مص. ع (دهئابه - de'abe): سوعبه‌ت کردن، گالته‌کردن. **دعوات** - ا. ع (دوئات - du'at): بانگه‌وازکاران، دو‌عاکاران، که‌سی که خه‌لکی بۆ سه‌ر نایینی خۆی بانگ بکا. **دعامه** - ا. ع (دیئامه - diame): کۆله‌که، پایه، سه‌روه‌رو پیئشه‌وای قه‌وم. **دعاوی** - ع (ده‌عافی - deavî): مرافعه، هۆ. **دعب** - مص. ع (ده‌ئب - de'b): گالته‌کردن، شوخی کردن. **دعبیل** - ا. ع (دیئبیل - di'bil): هیلکه‌ی قورباقه. **دعت** - ا. ع (ده‌ت - de'et): ته‌نایی و ناسایش و خویشگوزهرانی. **دعوات** - ع (ده‌ئقات - de'evat): بانگه‌پشتن.
- دعوت** - مص. ع (ده‌ئقت - de'vet): دوعا، پارانه‌وه، بانگه‌پشتن. **دعوی** - مص. ع (ده‌ئقا - de'va): شه‌ر، ناخوشتی. **دعی** - ص. ع (ده‌ئی - de'î): زر کور. **دغ** - ص. (ده‌غ - dex): زه‌وی ره‌قهن که هیچی لی نه‌روئی، سه‌ری که‌چهل و بی قش، ده‌غسه‌ر. **دغا** - ص (ده‌غا - dexa): ده‌غهل، زیترو زبوی قه‌لب، فروفتیل. **دغال** - ع (دیغال - dixal): حیله‌گه‌ران، ده‌غه‌لبازان، قه‌لب. **دغدغان** - ا (ده‌غ ده‌غان - dexdexan): جوړه دره‌ختیکه. **دغدغک** - ا (ده‌غ ده‌غکه - dex dexek): جوړه ده‌وه‌نیکه. **دغدغه** - مص. ع (ده‌غده‌غه - dexdexe): ختوکه‌دان، ختیلکه‌دان، ترس و نیگه‌رانی و مشه‌وه‌شی. **دغدو** - ا (دوغدو - duxdû): کچ، ناوی دایکی زهرده‌شته. **دغسر** - ص. مر (ده‌غ سه‌ر - dex ser): سه‌ر رووتاوه، که‌چهل. **دغل** - ص. (ده‌غهل - dexel): نادرست، قه‌لب، حیله‌باز، شوئینی چره دارستان. **دغلکار** - ص. مر (ده‌غهل‌کار - dexelkar): فیلباز، حیله‌کار، ده‌غه‌لباز. **دغول** - ص (ده‌غول - dexûl): فیلباز، حیله‌کار. **دف** - ا (ده‌ف - def): ده‌ف. **دفائن** - ا. ع (ده‌فائین - defa'in): گه‌نجینه، قه‌شیرتیان.

- دفاتر** - ا.ع (دهفاتیر - defatir): دهفته‌ران.
- دفاع** - مص.ع (دیفاء - difa'): به‌ره‌قانی، به‌رگری.
- دفاف** - ص.ع (دهففاف - deffaf): وه‌ستای دهف، دهفساز، ده‌فرهن.
- دفتر** - ا (دهفته‌ر - defter): دهفته‌ر.
- دفترچه** - ا (دهفته‌رچه - defterçe): دهفته‌ری بچووک.
- دفترخانه** - ا.مر (دهفته‌رخانه - defter xane): ئیداره‌ی کارگتیری میری.
- دفتردار** - ا.ص (دهفته‌ردار - defter dar): نووسه‌ری گه‌وره‌ی ئیداره.
- دفتر روزنامه** - ا.مر (دهفته‌ری روزنامه - defteri rûzname): دهفته‌ری حیساب، دهفته‌ریکه که بازرگان و معامه‌له‌چی کرین و فروتنی روژانه‌ی خوئی تیدا توومار ده‌کات.
- دفتر کل** - ا.مر (دهفته‌ری کول - defteri kul): دهفته‌ریکه که قهرزو داوای تیجاره‌تخانه‌یه‌کی تیدا توومار ده‌کری.
- دفتر نماینده** - ا.مر (دهفته‌ری نماینده - defteri nmayînde): نه‌ندیکاتور.
- دفتریار** - ا (دهفته‌ریار - defter yar): یاریده‌ده‌ری به‌رپتوه‌به‌ری گشتی.
- دفته** - ا (دهفته - defte): که‌لکیت، که‌رکیت، شانیه‌ی ته‌ون.
- دفعه** - ص (دهفزهک - defzek): گه‌وره، زل، زه‌لام، نه‌ستور، قه‌له‌و.
- دفع** - مص.ع (دهفح - def): دوورخستنه‌وه.
- دفعه** - ا.ع (دهفئه - def'e): یه‌ک که‌رته، یه‌ک جار.
- دفع** - مص.ع (دهفح - defx): هه‌لقولینی ئاو، رژانی ئاو.
- دفع** - ا (دهفک - defek): نیشانه‌ی تیر، هه‌دهف.
- دفعی** - ا.ع (دیفلا - difla): جوژه گیایه‌که.
- دفع** - مص.ع (دهفن - defn): ناشتن، به‌خاک سپاردنی مردوو.
- دفعناس** - ص.ع (دیفناس - difnas): که‌ودهن، گه‌وج، به‌خیل، هیج و پوچ.
- دفعنوک** - ا (دهفنوک - defnûk): ژیرزین، نه‌رمین.
- دفعوف** - ا.ع (دوفوف - dufûf): دهف، کوئی دهف، دایه‌ره.
- دفعه** - ا (دهففه - deffe): که‌رکیت، که‌لکیت.
- دفعه** - ا.ع (دهففه - deffe): سوکانی که‌شتی.
- دفعیله** - ا.فر (دیفیله - difîle): نمایشی سه‌ربازی له‌به‌رده‌م پاشا یان یه‌کیک له فه‌رمانده‌و میره‌گه‌وره‌کانی سوپا.
- دفعین** - ص.ع (دهفین - defîn): نیژراو، له‌گورنراو، نه‌سپه‌رده‌ی خاک.
- دفعینه** - ا.ع (دهفینه - defîne): په‌نهان، گه‌نج، پاره یان شتیکی دیکه که له بن خاکدا وه‌شپیردراپی.
- دق** - ص.ع (دیخ - dix): ورد، باریک، که‌م، دیق، سیل.
- دق** - مص.ع (دهغ - dex): شکان، وردکردن، کوتان، لیدان.

- دق** - ا.ع (دهغ- dex): جـــــوره قوماشیکی ناسک و گرانبه‌ها بووه.
- دقاق** - ا.ص-ع (دوغاغ- duxax): ورد، باریک، ورده‌ی شتیک.
- دقاق** - ص.ع (دهغاغ- dexax): نارد فرۆش.
- دقت** - مص.ع (دیغته- dixxet): وردبینی، به‌دقیقت، دیقیقتدان.
- دقل** - ا.ع (دهغهل- dexel): خراترین جۆری خورما، ستونی نیوان که‌شتی که چارۆکه‌کانی پیوه ده‌به‌ستن. کۆله‌که.
- دقیق** - ا.ص (دهغیغ- dexîx): ورد، باریک، که‌م، نهرم، نارد، کاری نهینتی و دژوار.
- دقیقه** - ا.ص (دهغیغه- dexîxe): ۱ له‌سه‌ر ۶۰ سه‌عات.
- دک** - ا.ص (دهک- dek): زه‌وی وشک و سه‌خت، ره‌قهن، که‌چهل، سه‌رتاش.
- دک** - ا.ص (دهک- dek): دهرۆزه، گه‌دا، بناغهی دیوار، به‌ش.
- دک** - مص.ع (دهکک- dekk): رووخاندنی دیوار یان بینا و ته‌ختکردنی له‌گه‌ل ئهرزا، ریک‌خستنی به‌رزی و نرمی زه‌وی.
- دک** - ا.ص.ع (دهکک- dekk): زه‌وی هه‌موار.
- دکاک** - ا.ع (دیکاک- dikak): سه‌کۆ، دوکانچه.
- دکاکین** - ا.ع (دهکاکین- dekakîn): دوکان و موغازان.
- دکاگرم** - ا.فر (دیکاگرم- dikagrm): ده‌گرام، دیکاگرام.
- دکالیتر** - ا.فر (دیکالیتر- dikalîtr): ده‌لیتر، دیکالیتر.
- دکامیتر** - ا.فر (دیکامیتر- dikamitr): ده‌مه‌تر، دیکامه‌تر.
- دکان** - ا.ع (دوککان- dukkan): دوکان.
- دکاندار** - ا.ص (دوککاندار- dukandar): دوکاندار.
- دکاوه** - ص.فر (دیکاقه- dikave): دۆراوی قومار.
- دکتور** - ا.فر (دوکتور- duktur): دکتور، ته‌بیب، پزیشک، که‌کیم، لوقمان.
- دکتورا** - ا.فر (دوکتورا- duktora): پله‌ی دکتوری، دکتورانامه.
- دکتورس** - ا.فر (دوکتوریس- duktûris): نافرته‌تی که له پزیشکیدا دکتورای هه‌بی.
- دکتورین** - ا.فر (دوکتورین- dukturîn): ریباز، باوهر، بۆچوون، بیر، تیبوری.
- دکستروز** - ا.فر (دیکستروز- dikstroz): گلوکۆز.
- دک شدن** - مص.ل (دهک شـــــوده‌ن- dek şuden): رو‌ییشتنی به خشک‌ه‌یی و ون بوون.
- دک کردن** - مص.م (دهک که‌رده‌ن- dek kerden): وه‌دهرنانی که‌سیتک به بیانوویه‌ک.
- دکل** - ا.ع (دهکه‌ل- dekel): کۆله‌که، دیره‌گ، ستوون، ئه‌ستوون.
- دکلان** - ا.ع (دوکلان- duklan): ته‌شی، نه‌ته‌ره.
- دکلمه** - ا.فر (دیکلمه‌مه- dikleme): بابه‌تیک به‌دهنگی به‌رزو به‌ئاو وتاو له‌به‌ر بخوینریتته‌وه.
- دکمه** - ا.ع (دوکمه- dukme): دوگمه،

قوچیه .
دکوپاژ - ا. فر (دیکوپاژ - dikopaj):
 مونتازئی فیلم.
دک و پوز - ا. م. فر (دهک و پوز - dekû pûz):
 دهم و قه پوز.
دک و دیم - ا. م. فر (دهک و دیم - dek û dîm):
 سه روسورهت، سه روسه کوت.
دکور - ا. فر (دیکور - dikor):
 دیکور.
دکوراتور - ا. فر (دیکوراتور - dikoratûr):
 دیکورساز، دیکوربست.
دکورازه - ص. فر (دیکورازه - dikoraje):
 نا ئومید.
دکوراسیون - ا. فر (دیکوراسیون - dikorasyûn):
 رازاندنه وهی دیکورات، کاری دیکورسازی.
دکومانتر - ص. فر (دیکومینتر - dikûmënter):
 دیکومینتی، به لگه نامه بی، فیلمی به لگه نامه بی.
دکه - ا. ع. (دهککه - dekke):
 سه کو، دوکانچه.
دگدگ - ا. (دهگ دهگ - deg deg):
 پیتکادانی ددان له سه رما، دانه رچی، دانه چوقه.
دگر - ق. ص. (دهیگره - diger):
 ئه وی تر.
دگر دیس - ص. م. فر (دیگر دیس - digrdîs):
 میتامورفوز، مه سخ.
دگرسان - ص. م. فر (دیگرسان - digersan):
 جوړتکی دی.
دگرگون - ص. م. فر (دیگرگون - digergûn):
 جوړ او جوړ.
دگماتیسم - ا. فر (دوگماتیسم - dogmatîsm):
 باوه ری بنچ بـ، فه لسه فه و تیورییه کی تایینه که په پروه وانی باوه ریان وایه مه سه له میتافیزیکییه کان ده کری به میتوؤدی زانستی روون بکریته وه و بچییه بنج و بناوانی هه قیقه ته کانی.
دگماتیک - ص. فر (دوگماتیک - dogmatik):
 تایینی.
دگنک - ا. (دهگنهک - degenek):
 دارده ستیکی زیرینه که له کوندا (به تاییبه تی له سه رده می سه فه وی و قاجارییه کاندا) مامورانی ته شریفاتی ده ربار به ده ستیان ه وه ده گرت.
دل - ا. (دیل - dil):
 دل.
دل - مص. ع. (دهل - dell):
 نازکردن، نازکردنی ژن به سه رمیتردا، سه لاری و سه نگینی، چاک ره وشت.
دلار - ا. انگل (دولار - dolar):
 دولار.
دلارا - ص. فا. (دیلازا - dilara):
 دل به ری جوان، ماشوقه، شتیک که مایه ی خوئی دل بی.
دلارام - ص. فا. (دیلارام - dilaram):
 دل به ر، نارامبه خشی دل.
دلارام - ص. فا. (دیلارام - dilaram):
 دل به ر، نارامبه خشی دل.
دلazar - ص. فا. (دیلازار - dilazar):
 شتی که مایه ی شکانی دل بی، نازار ده ری دل، ماشوقه ی دلشکین.
دل ازردن - ص. م. (دیل ازردن - dil azerden):
 دل یه شانندن، دل نازاردان، ره نجانندی که سیک.
دل اسا - ص. فا. (دیل آسا - dil asa):
 آسوده دل.

قوچیه .
دکوپاژ - ا. فر (دیکوپاژ - dikopaj):
 مونتازئی فیلم.
دک و پوز - ا. م. فر (دهک و پوز - dekû pûz):
 دهم و قه پوز.
دک و دیم - ا. م. فر (دهک و دیم - dek û dîm):
 سه روسورهت، سه روسه کوت.
دکور - ا. فر (دیکور - dikor):
 دیکور.
دکوراتور - ا. فر (دیکوراتور - dikoratûr):
 دیکورساز، دیکوربست.
دکورازه - ص. فر (دیکورازه - dikoraje):
 نا ئومید.
دکوراسیون - ا. فر (دیکوراسیون - dikorasyûn):
 رازاندنه وهی دیکورات، کاری دیکورسازی.
دکومانتر - ص. فر (دیکومینتر - dikûmënter):
 دیکومینتی، به لگه نامه بی، فیلمی به لگه نامه بی.
دکه - ا. ع. (دهککه - dekke):
 سه کو، دوکانچه.
دگدگ - ا. (دهگ دهگ - deg deg):
 پیتکادانی ددان له سه رما، دانه رچی، دانه چوقه.
دگر - ق. ص. (دهیگره - diger):
 ئه وی تر.
دگر دیس - ص. م. فر (دیگر دیس - digrdîs):
 میتامورفوز، مه سخ.
دگرسان - ص. م. فر (دیگرسان - digersan):
 جوړتکی دی.
دگرگون - ص. م. فر (دیگرگون - digergûn):
 جوړ او جوړ.
دگماتیسم - ا. فر (دوگماتیسم - dogmatîsm):
 باوه ری بنچ بـ، فه لسه فه و تیورییه کی تایینه که په پروه وانی باوه ریان وایه مه سه له میتافیزیکییه کان ده کری به میتوؤدی زانستی روون بکریته وه و بچییه بنج و بناوانی هه قیقه ته کانی.
دگماتیک - ص. فر (دوگماتیک - dogmatik):
 تایینی.
دگنک - ا. (دهگنهک - degenek):
 دارده ستیکی زیرینه که له کوندا (به تاییبه تی له سه رده می سه فه وی و قاجارییه کاندا) مامورانی ته شریفاتی ده ربار به ده ستیان ه وه ده گرت.
دل - ا. (دیل - dil):
 دل.
دل - مص. ع. (دهل - dell):
 نازکردن، نازکردنی ژن به سه رمیتردا، سه لاری و سه نگینی، چاک ره وشت.
دلار - ا. انگل (دولار - dolar):
 دولار.
دلارا - ص. فا. (دیلازا - dilara):
 دل به ری جوان، ماشوقه، شتیک که مایه ی خوئی دل بی.
دلارام - ص. فا. (دیلارام - dilaram):
 دل به ر، نارامبه خشی دل.
دلارام - ص. فا. (دیلارام - dilaram):
 دل به ر، نارامبه خشی دل.
دلazar - ص. فا. (دیلازار - dilazar):
 شتی که مایه ی شکانی دل بی، نازار ده ری دل، ماشوقه ی دلشکین.
دل ازردن - ص. م. (دیل ازردن - dil azerden):
 دل یه شانندن، دل نازاردان، ره نجانندی که سیک.
دل اسا - ص. فا. (دیل آسا - dil asa):
 آسوده دل.

- دل اشوب** - ص.فا (دیل ئاشوب - dil aşûb): بیتاقهت، نیگه‌ران، دلّ به‌خه‌م و په‌ژاره.
- دل افروز** - ص.فا (دیل ته‌فروز - dil efrûz): روژشکه‌ره‌وه‌ی دلّ، شتی‌یان که‌سیک که دلّ خوش بکات.
- دل افسرده** - ص.مر (دل ته‌فسورده - dil efsurde): دلّ به‌خه‌م، خه‌مین، دلته‌نگ، غه‌مگین.
- دل افگار** - ص.مر (دیل ته‌فگار - dil efgar): دلّیرین، دلّ به‌خه‌م.
- دلای** - ص.ع (ده‌للاک - dellak): ناتر، ده‌لاکی گه‌رماو، سه‌رتاش، به‌ریه‌ر.
- دل آگاه** - ص.مر (دیل ئاگاه - dil agah): زانا، هوشیار، ئاقل و دوورین.
- دلال** - مص.ع (دلّال - delal): نازکردن، نازکردنی ژن به‌سه‌ر می‌ردا، وبقار، سه‌لاری و سه‌نگینی.
- دلّال** - ا.ص.ع (ده‌للال - dellal): ده‌لال، نیواچی به‌ینی کریارو فروشیار.
- دلالت** - مص.ع (ده‌لاله‌ت - delalet): به‌لگه‌و ده‌لیل، سه‌لماندن، ریتوینی کردن، ریتوینی کرن به‌ریگه‌ی راستیدا.
- دلّاله** - ص.ع (ده‌لاله - dellale): قه‌ویده، ژنتی که ژن بۆ پیاوان په‌یدا بکا، ژنتی که قه‌چپه بۆ پیاوان په‌یدا بکا.
- دلّام** - ا (دیلام - dilam): نیتزه‌ی کورت، فروفیل، حيله.
- دلّام** - ا.ص.ع (ده‌لام - delam): ره‌ش.
- دل اندروا** - ص.مر (دیل ئاندرقا - dil andrva): دلته‌نگ، نیگه‌ران، په‌ریشان، په‌ریشان، شپرزه.
- دل انگیز** - ص.فا (دیل نه‌نگیز - dil engîz): دلّخوشکه‌ر، دلّکه‌ره‌وه.
- دلاوهر** - ص (دیلاقه‌ر - dilaver): به‌دلّ، دلاوهر، بویر، ئازا، جه‌نگاوهر.
- دلاویز** - ص (دیلاقی‌یز - dilavîz): دلگیر، دلّرفیتن، په‌سند.
- دلایل** - ا.ع (ده‌لایل - delayîl): به‌لگه.
- دلّب** - ا.ع (دولب - dulb): داری چنار.
- دل باختن** - مص.ل (دیل باختن - dil baxten): ئاشقبوون، شه‌یدا بوون.
- دلباخته** - ص.فا (دیل باخته - dil baxte): شه‌یدا، عاشق.
- دلّباز** - ص.مر (دیلباز - dilbaz): دلّواز، دلّکراوه، شوتیتیکی خوش و به‌سه‌فاو دلگیر، به‌زمان.
- دلبر** - ص.فا (دیل به‌ر - dilber): گراوی، مه‌حبویه، دلبر، خوشه‌ویست، که‌سیک به‌ جوانی خوئی خه‌لکانی شه‌یدای خوئی بکات.
- دل برداشتن** - مص.ل (دیل به‌رداشتن - dil berdaşten): چاوپوشی کردن، دلّ توران له که‌سیک یان شتیک، وازه‌یتان.
- دل بردن** - مص.م (دیل بورده‌ن - dil burden): دلّ بردن.
- دل برکندن** - مص.ل (دیل به‌رکه‌نده‌ن - dil berkenden): دلّ هه‌لکه‌ندن، زویریوون له که‌سیک یان شتیک.
- دل بستن** - مص.ل (دیل به‌ستن - dil besten): عاشق بوون، دوستایه‌تی په‌یدا کردن.
- دلبند** - ص.مر (دیل به‌ند - dil bend): خوشه‌ویستی دلّ، که‌سیک که له ناخی دلّه‌وه خوش بو‌یستری، گراوی، ماشقه،

- به نندی دل.
- دلپوٹ** - ا.ع (دهل بوس - del bûs):
جوړه گیایه که.
- دلپه زیر** - ص.مف (دیل په زیر - dil pezîr):
په سندی دل، دلپه زیر، دلپه ند، له بهر دلان.
- دلپه سندن** - ص.مف (دیل په سندن - dil pesend):
دلپه سندن، دلخواز، په سندن.
- دل پیچه** - ا.مر (دیل پیچه - dil pîçe):
پیچ به سکا هاتن، سکچوون.
- دلتا** - ا.فر (دیلتا - dilta):
دهلتا، وهکو دهلتای نیل، پارچه خاکیکی سی گوښه ی دورگه ناسایه له ریژگه ی رووباران به هوی بن نانه و هی قوره لیته و ئاو مالکه دروست ده بی و رووباره که دهکا به دوو لقه وه.
- دلتنگ** - ص.مر (دیلتنه نگ - dilteng):
خه مین، خه مگین، دلتنه نگ.
- دلجو** - ص.مر (دیل جو - dilcû):
په سندی دل، دلخواز، میهره بان، نه وازشکه ر، دلده ره وه، میهره بان.
- دلچسب** - ص.مر (دیلچسه سپ - dilçesp):
دلپه زیر، شتی بنووسیتته دلوه، دلپه سندن.
- دلخراش** - ص.فا (دیل خه راش - dil xeraş):
شتی که دل تازار بدات، شتی که مروث بره نجینتی و خه مباری بکات.
- دلخسته** - ص.مر (دیل خه سته - dil xeste):
دل برین، دلشکاو، خه مبار، دل به ژان.
- دل خواسته** - ص.مف (دیل خاسته - dil xaste):
دلخواز، به گویره ی هه زو
- ناره زوی دل.
- دلخواه** - ص.مف (دیل خاه - dil xah):
دلخواز، خواست و هه زی دل، به دل.
- دلخور** - ص.مر (دل خور - dil xûr):
ره نجاو، مه لول، دلشکاو، خه مبار.
- دلخوش** - ص.مر (دیل خوش - dil xûş):
شاد، دلخوش، خوشحال، رازی.
- دلخون** - ص.مر (دیل خون - dil xûn):
خه مبار، دلبرین، دلشکاو.
- دل دادن** - م.ص.ل (دیل داده ن - dil دادن):
دلدان به شتی، عاشق بوون.
- دل داده** - ص.فا (دیل داده - dildade):
شهیدا، دلدار، نه قیندار.
- دلدار** - ا.ص (دیل دار - dildar):
ماشقه، دلده ره وه.
- دلدار** - ص.مر (دیلدار - dildar):
دلاور، نازا، به دل، به جهرگ.
- دل درد** - ا.مر (دل درد - dilderd):
سک په شه، ژانه زگ.
- دل دل** - ا.ع (دولدول - duldul):
سیچهر، ناوی هیستره که ی نیمامی عه لییه.
- دل دل کردن** - م.ص.ل (دیل دیل که رده ن - dil dil kerdn):
رارا یکردن.
- دل دل کنان** - ق.ص (دیل دیل کونان - dil dil kunan):
به نیگه رانی و دوو دلپیه وه.
- دلدوز** - ص.فا (دیل دوز - dil dûz):
شتی که کار له دل بکا، وهکو تیری مرژی دلپه ره دل دی دلدار.
- دلریا** - ص.فا (دیل روبا - dil ruba):

- دلرڤين، زور جوان.
دل ريسه - ا. مر (دیل ريسه - dil rîse):
 زه حفرکردنی دل، بیتاقه تیوون له برسا،
 زافکردنی دل له برسا.
دلریش - ص. مر (دیل ریش - dil rîş):
 دلبرین، دلپهژان، دلره نجاو، دلته ننگ و لیتو
 به بار.
دل زنده - ص. مر (دیل زینده -
 dil zinde): دل وریا، شادمان،
 دلخوش، چالاک.
دل ستان - ص. فا (دیل سیتان -
 dil sitan): دل ته ستین، دلرڤین،
 دلپه، ماشوقه.
دل سرد - ص. مر (دیل سرد - dil serd):
 نائومید، بیتاقه، خه مبار.
دلسوخته - ص. مر (دیل سوخته -
 dil sûxte): دلسوتاو، دل به نازار،
 دلبرین، سته مدیده، مسیبه ت بار،
 خه مناک.
دلسوز - ص. فا (دیل سوز - dil sûz):
 دلسوز، خه مخور، به زه بی و میهره بانی.
دلسوزه - ا. مص (دیل سوزه - dil sûze):
 دلسوزی، میهره بانی، خه مخوری، دل
 سوتان له سوزو به زه بیه وه یان له حه سودی
 و به غیلیدا.
دل سیاه - ص. مر (دیل سیاه -
 dil sûyah): دلره ش، به دخواز، به دخوو،
 دلره ق.
دلشاد - ص. مر (دیل شاد - dil şad):
 دلشاد، شادمان، خوشحال، به که یف،
 به ده ماخ.
دل شب - ا. مر (دیلی شهب - dili şeb):
 ناوه ندی شهو، جهرگه ی شهو.
- دلشده** - ص. مر (دیل شوده - dil şude):
 عاشق، عاشقینی، گه وح، نه زان، شیتی.
دل شکستن - مص. م (دیل شیکه سته ن -
 dil şikesten): دل شکاندن، ره نجان،
 بیزار کردن.
دل شکن - ص. فا (دیل شیکه ن -
 dil şiken): دلشکین.
دلشکسته - ص. مف (دیل شیکه سته -
 dil şikeste): دلشکاو، ره نجاو،
 لیتو به بار.
دلفروز - ص. فا (دیل فوروز -
 dil furûz): روژشکنه ره وه ی دل،
 دلخوشکهر، مایه ی خوشی دل.
دل فگار - ص. م (دیل فه گار -
 dil feğar): خه مبار، نارچه ت، په شیتو.
دلفین - ا. یو (دولفین - dulfîn): جوړه
 ماسیبه کی گه وره یه، دؤلفین.
دلغ - ا. ع (ده له غ - delex): پشیلله ی
 کیتی، ده له ک.
دلغ - ا (ده لیغ - delix): خه رقه، په لاس،
 جلی ده رویشی، په سته ک.
دلغک - ا (ده لغه ک - delxek): لیبوک،
 قه شمه ر.
دلک - مص. ع (ده لک - delk): شیلان.
دلکش - ص. فا (دیل که ش - dil keş):
 دلرڤین.
دلکو - ا. انگل (دیل کو - dilko):
 دیلکو.
دلکور - ص. مر (دیل کور - dilkûr):
 که وده ن، گه لحو، بی زه وق، دلره ش.
دلگزار - ص. فا (دیل گوزار -
 dil guzar): تاقه تبه ر، بیزارکهر،
 خه مه پین.

- دلگران** - ص. م. (دیلگه‌ران - dil geran): دلته‌نگ، ره‌نجاو، بیتزار، داماو، مه‌لول.
- دلگرم** - ص. مر. (دیل گه‌رم - dil germ): ئاسوده، شاد، ئومیده‌وار.
- دل گسل** - ص. فا. (دیل گوسه‌ل - dil gusel): دل پچرتین.
- دلگشا** - ص. فا. (دیلگوشا - dil guşa): دلکهره‌وه، دلخوشکهر، جوان، خوش.
- دلگیر** - ص. فا. (دیل گیر - dil gîr): غه‌مناک، مه‌لول، دلته‌نگ، دلگیراو.
- دلوم** - ا. (دولوم - dulum): ئاوله، زیپکه.
- دلوم** - مص. ع. (ده‌لوم - delem): ره‌شبوونه‌وه.
- دلما** - ص. ع. (ده‌لما - delma): تاریکه شه‌وه، شه‌وه‌زنگ، ره‌ش و نه‌رم و خز.
- دلرده** - ص. م. (دیل مرده - dil murde): دل مردوو، دلته‌نگ، دلته‌نگ، بی‌زوق، مه‌لول، بیتزار.
- دلک** - ا. (دول مه‌ک - dul mek): مله، روت‌یل.
- دلل** - ا. ص. (دولمول - dul mul): نه‌گه‌یبو، فه‌ریک.
- دلمه** - ا. (دولمه - dulme): دولمه، یپراخ.
- دلمه** - ا. ص. (ده‌لمه - deleme): ده‌لمه.
- دلنشین** - ص. فا. (دیلن‌ه‌شین - dil neşin): دلگیر، شتی که دل بیگری، په‌سندی دل.
- دلنگ** - ا. ص. (دیله‌نگ - dileng):
- هه‌ئواسراو، هیتشوی خورما.
- دلنگان** - ص. (دیله‌نگان - dilengan): هه‌ئواسراو، ئاویتزان.
- دلنگران** - ص. م. (دیل نیگه‌ران - dil nigeran): نیگه‌ران، شله‌ژاو، دل نارحه‌ت.
- دلنواز** - ص. فا. (دیل نه‌فاز - dil ne vaz): دلنه‌واز، دلپه‌زیر، دلده‌ره‌وه، مایه‌ی ئارامی دل.
- دل نهادن** - مص. ل. (دیل نیهادن - dil nihaden): دلدان به شتیک.
- دلو** - ا. ع. (ده‌لف - delv): سه‌تل، ده‌ولک، بورجی ده‌لو (سه‌تل).
- دلواپس** - ص. م. (دیل قاپه‌س - dil vapes): نیگه‌ران، نارحه‌ت، چاوه‌نور، مه‌لول و دلته‌نگ.
- دلوار** - ص. (دیل فار - dil var): دلپیر، دلاور، بویر، ره‌شید، ئازا.
- دلوک** - مص. ع. (دولوک - dulûk): به‌ره و ئاواچوونی خور.
- دلوک** - ا. ع. (دولوک - dulûk): خورتاواپون.
- دله** - ا. (ده‌له - dele): جان‌ه‌وه‌ریکی گوشت‌خوره له سموره ده‌چی و به‌ئندازه‌ی پشیله‌یه‌که، پشیله‌کیتی، ده‌له‌ک.
- دله** - ص. (ده‌له - dele): هه‌رزه، به‌ره‌للا، چاو له‌وه‌رتین، حیزه‌له‌دز، حیزه‌دزی.
- دلهام** - ا. ع. (دیلهام - dil ham): شیر، مبری دلپرو گورج و گول.
- دلهره** - ا. مص. (دیله‌وره - dil hure): دلخوری، دل داخوریان، نیگه‌رانی، دل‌ه‌راوکی.
- دلهم** - ا. ص. ع. (ده‌له‌هم - delhem):

دماثت - مص. ع (دهم ساسهت - demaset): نهرمه مرؤف، نهرمه ته بیعت، هییدی و ئارام.

دمادهم - ق (دهم مادهم - demadem): دهم به دهم، سات به سات، لیکدا لیکدا، په پیتا په پیتا.

دمادم - ا (دهم مادهم - demadem): جوړه لویا په کی هیندی رهنګ سووره له پزیشکګه ریدا به کار دیت.

دمار - مص. ع (دهم مار - demar): له نیوچوون، ویران بوون.

دم اسپیان - ا. مر (دوم نه سببیان - dum esbiyan): جوړه رووه کیکه.

دما سنج - ا. مر (دهم ساسه نچ - dema senc): گهرما پیتو، تیرمؤمه تهر.

دماغ - ا. ع (دیماغ - dimax): میتشک، مه غز، لووت، که پوو.

دماغ پرور - ص. فا (دیماغ په رقره - dimax perver): موعه تهر، بوئن خوش.

دماغه - ا (دیماغه - dimaxe): لووته.

دما گورژی - ا. فر (دیماغورژی - dima gûjî): دیماغورژی، عه و امخه له تینی.

دمام - ا. ع (دیمام - dimam): ته راو.

دمام - ا. ع (دیمام - dimam): کف مال، رووکه شی.

دمامت - مص. ع (دهم مامت - demamet): ناشیرین بوون، دزیتو بوون، سووک بوون.

دمامه - ا (دهم مامه - demame): نه فیر، نای، شه پیور.

تاریک و نوته ک، گورگ، شه یداو سه رګه ردان.

دلیجان - ا. مر (دیلیجان - dilîcan): عاره بانه ی گه وره ی نه فهریه ر.

دلیر - ص (دیلیر - dilîr): دلیر، نازا، بویر، دلاور.

دلیرانه - ق. ص (دیلیرانه - dilîrane): نازایانه، بویرانه، دلیرانه.

دلیک - ا. ع (دهلیک - delîk): جوړه گیاه کی خوړسکه.

دلیک - ص. ع (دهلیک - delîk): کارامه، نه زموندار، قالیبوی پوته ی گوشاری روژگار.

دلیل - ا. ع (دهلیل - delîl): رینوتین، رابه ر، به لگه و بورهان.

دلیل عقلی - (دهلیلی نه غلی - delîli exlî): ههر به لگه یه ک له سه ر حوکمی نه قل روژنری.

دلیل نقلی - (دهلیلی نه غلی - delîli nexlî): ههر به لگه یه ک له سه ر حوکمی شه ر ع روژنری.

دم - ا (دهم - dem): ههوا، هه ناسه، بوخار، برک و بوخه ی بیر، هه لم.

دم - ا (دهم - dem): دهم، سات، وهخت، کات، گاښ.

دم - ا (دهم - dem): دهمی چه قو، لیتوار.

دم - ا (دهم - dem): دهمه، موشه دهمه.

دم - ا (دوم - dum): دو، کلک.

دم - ا. ع (دهم - dem): خوین.

دما - ا (دهما - dema): هه ناسه، پله ی گهرما، نه ندازه ی گهرمی یان ساردی به پیتی پیتوانه ی ناسایی.

دما - ا. ع (دیما - dima): خوین.

- دمان** - ص. فا (دهمان - deman): مهست و توره، خرّوشاو، بۆله‌که‌ر.
- دمانگار** - ا. مر (دهمانیگار - demanigar): جوّره گهرما پیوتیکه، تیرموگراف.
- دمایم** - ا. ع (دهمایم - demayîm): ناشیرین، دزیو، کریت.
- دم بخت** - ص. مر (دهمی بهخت - demi bext): کچیّ که عازهب بی و نامادهی شووکردن بی.
- دم بدم** - ق (دهم بهدهم - dem bi dem): لیکدا، په‌یتا په‌یتا.
- دم براوردن** - مص. ل (دهم بهر ئاقه‌ردهن - dem ber averden): دهم هه‌لینان، قسه‌کردن، هه‌ناسه دهردان.
- دم ببرگ** - ا. مر (دوم به‌رگ - dum berg): ئه‌و دارکه‌ی گه‌لا به لقه‌وه ده‌به‌ستی.
- دم بریده** - ص. مف (دوم بوریده - dum burîde): کلک بریاگ، بی کلک، به خه‌لکی زرینگ و حیلله‌باز ده‌گوتری.
- دمبک** - ا (دومبه‌ک - dumbek): دومبک، ته‌پلی بچووک.
- دمبیل** - ا (دهمبیل - dembil): دومبلس.
- دمبلیچه** - ا (دومبه‌لیچه - dumbelîçe): کلینچکه.
- دمبه** - ا (دومبه - dumbe): دوگ.
- دم پخت** - ا. مر (دهم پوخت - dem puxt): پلاو.
- دمتک** - ا (دومتک - dumtek): کلک
- هه‌لته‌کینه.
- دم جنبانک** - ا. مر (دوم جونبانک - dum cunbanek): کلک هه‌لته‌کینه.
- دمخور** - ص. فا (دهم خور - demxûr): هاو‌دهم، هاو‌راز، هاو‌نشین.
- دمدار** - ص. مر (دهمدار - demdar): بییر یان ئه‌شکه‌وت یان تونیل که برک و بوّخه‌ی هه‌بیّ و مرؤف له ناویا هه‌ناسه‌ی ته‌نگ بیی.
- دمدار** - ص. مر (دومدار - dumdar): کلکدار.
- دم درکشیدن** - مص. ل (دهم دهرکه‌شیدهن - dem derkşîden): بییده‌نگ بوون.
- دم دم** - ا. فر (دوم دوم - dum dum): جوّره گولله‌به‌که.
- دمدمه** - مص. ع (دهم ده‌مه - dem deme): توره‌بی، بۆله‌ بۆل.
- دمدمه** - ا (دهم ده‌مه - dem deme): فریو، شوّره‌ت، گفتوگۆی خه‌لکی، ده‌هۆل و ده‌نگی ده‌هۆل.
- دمدمی** - ص (دهمده‌می - demdemî): ده‌مده‌می، نا سه‌قامگیر، که‌سیک هه‌ر ساته‌ی له‌سه‌ر بییری بی، راپا.
- دمده** - ص. فر (دیوده - dimude): مؤد نه‌ماو، له‌باو که‌وتوو، ناپه‌سند.
- دمر** - ص (دهمه‌ر - demer): ده‌مه‌وروو، به‌ره‌واژ، سه‌ره‌ونخون، ئاوه‌ژوو.
- دم زدن** - مص. ل (دهم زده‌دن - demzedan): قسه‌کردن، هه‌ناسه‌کیشان، ئاخاوتن، په‌یشتن.
- دمساز** - ص. فا (دهمساز - demsaz): هاو‌دهم، هاو‌راز، هاو‌نشین، گونجاو.

- دمسرد** - ص. مر (دهمهسرد - demserd):
 دهم سارد، که سخی که قسه نه زانی یان
 قسه ی کار له که س نه کات.
- دم سسرد** - ا. ص (دهمی سسرد -
 demi serd): ناهی سارد.
- دمسقی** - ا (دیم سه غ - dim sex):
 ناوری شمی سپی.
- دم سنج** - ا. مر (دهم سه نج -
 dem senc): هه ناسه پی تو، سپیرومه تر.
- دم سنجه** - ا (دوم سه نج ه -
 dum sence): کلک هه لته کینه.
- دمسه** - ا (دیمسه - dimse): ناوری شمی
 سپی.
- دم سیاه** - ا. ص (دوم سیاه -
 dum siyah): کوتری کلک ره ش.
- دم ساه** - ا. مر (دوم سیاه -
 dum siyah): جوړه برنجی کی په سندی
 باکووری ئیرانه.
- دمش** - ا. مص (دهمیش - demiş):
 فوو کردن، هه ناسه.
- دمع** - ا. ع (دهم ۷ - dem 7): ئه شک،
 روندک، هیستر، فرمیتسک، عه سر.
- دمغ** - مص. ع (دهمغ - demx):
 شکاندنی سهر، به خوډا شکانه وه.
- دمغ** - ص. ع (دهمغه - demex):
 شه رمه زار، خه جالته، سه رشکاو.
- دمغازه** - ا (دومغازه - dumxaze):
 کلینچک.
- دم فروبردن** - مص. ل (دهم فروبردهن -
 dem furû burden): هه ناسه
 هه لکیشان.
- دم فروبستن** - مص. ل (دهم فرو به ستهن -
 dem furû besten): بیته ننگ بوون،
- دهم داخستن.
- دمق** - ا. ع (دهمه غ - demex): توف و
 کری تو، زریان، باو بوړان، باروڅه.
- دم کاردن** - مص. م (دهم که ردهن -
 dem kerdn): دهمدان، لینان.
- دم کاردن** - مص. ل (دهم که ردهن -
 dem kerdn): باکردن، ناوسان.
- دم کارده** - ص. مف (دهم که رده -
 dem kerde): باکردوو، ناوساو،
 هه لاوساو.
- دمکش** - ص. ف (دهم که ش -
 dem keş): گوړانی بیژی که بو گوړانی
 بیژیکی تری بسه نیته وه تا ئیسراحت
 بکا.
- دمکش** - ا. ص (دهم که ش - dem keş):
 ئه وپه ریویه ی پاش ده مکی شانی برنج،
 ده خرته سهر مه نجه ل.
- دم کشیدن** - مص. ل (دهم که شیدهن -
 dem keşîden): دهم کیشان، کولان.
- دمگاو** - ا. مر (دومی گاف -
 dumi gav): جوړه قامچییه که،
 شه بیوور.
- دمگاه** - ا. مر (دهمگاه - demgah):
 کوره، گولخانه، تونی جه مام.
- دمگاه** - ا. مر (دومگاه - dumgah):
 کلینچک.
- دم گرفتن** - مص. ل (دهم گیریفتهن -
 dem giriften): ئیسراحت تکردن،
 پشوودان، نه فسه تازه کورده وه،
 ره وزه خوانی.
- دم گورگ** - ا. مر (دومی گورگ -
 dumi gurg): کازبوه، کازبیه،
 به ره به بیان، سه حهر، کلکی گورگ.

- دم گرم** - ا. مر (دهمی گهرم - demi germ): ناهی گهرم، دهربرینی دلگیرو کاریگر، قسه یه ک که کار له گوئگر بکات.
- دمل** - ا. ع (دومهل - dumel): دومهل، قونیر.
- دم لابسه** - ا. مص (دوم لابسه - dum labe): کلکه له قی، کلکه سووتی، ماستاو کردن، پانکرده وه.
- دمن** - ا. (دهمن - demen): داوین، پایین، تهنوره.
- دمن** - ا. ع (دیمه - dimen): گوفه ک، زیلدان، سه رانگوئیلک، سوپکه وان.
- دمندان** - ا. (دهمندان - demen dan): دوزه خ، ناگر.
- دمنده** - ا. فا (دهمنده - demende): خرؤشینهر.
- دم نگار** - ا. مر (دهم نگار - dem nigar): هه ناسه پیسو، سپیروگراف.
- دمنه** - ا. ع (دیمه - dimne): زیلدان، گوفه ک، سوپکه وان، سه رهنوئیلکه.
- دمنه** - ا. (دهمنه - demne): ناوی چه قه لیکه فیلبازه هاو پی که لیله به ناوی له کتیبی (که لیله و دهمنه) دا هاتووه.
- دم و دستگاه** - ا. مر (دهم و دهستگاه - demû destgah): که ره سته و پیداویستییه کانی ژیان و شکوو جه لال، که ره سته و نامیرانی کاریک.
- دم و دود** - ا. مر (دهم و دود - demû dūd): ناگرو دوو، سهیران و میوانداری.
- دمور** - ا. (دهمور - demûr): نهرمه
- ئاوازو گۆزانی.
- دمور** - مص. ع (دومور - dumûr): له نیو چوون.
- دموع** - ا. ع (دوموع - dumû): فرمیسکان، رووندکان، ئهشکان، عه سر.
- دموکرات** - ص. فر (دیوکرات - dimûkrat): لایه نگری دیوکراسی، ئازادبخواز، لایه نگری حکومته تی کۆماری.
- دموکراتیک** - ص. فر (دیوکراتیک - dimûkratik): سه ر به حکومته تی کۆماری.
- دموکراسی** - ا. فر (دیوکراسی - dimûkrasî): حکومته تی کۆماری و میلی هه لئیردراو.
- دموی** - ص. ن. ع (دهمهی - demevî): خویناوی.
- دمه** - ا. (دهمه - deme): بوخار، باو بوژان، تۆف و زریان.
- دمه** - ا. (دهمه - deme): موشه دهمه.
- دمه** - ا. (دهمه - deme): لیوارو قه راخی شتیک، دهمی تیژی چه قوو شمشیر.
- دمی** - ا. (دهمی - demî): کچی عازه بی وهخته شوو.
- دمی** - ص. ن. ع (دهمی - demî): خوینین، خویناو.
- دمیاء** - ا. ع (دهمیاء - demya): خپرو به ره که ت، فه ر.
- دمیاطی** - ص. ن. (دمیاتی - dimyatî): خه لکی شاری دمیاتی میسر، دهستکردی دمیات.
- دمیدن** - مص. م. (دهمیدن - demîden): فووتی کردن، هه لکردنی با، چه که ره کردنی

- گیا، هه لاتنی روژ، ده رکه وتن، گزنگدان.
دمیراغاجی - ا(ده میرئاغاجی - demîr axacî): جوړه دره ختیکه له جه ننگه له شیداره کانداه پروی و بو مایه سیری باشه.
دمیغ - ص.ع(ده میغ - demîx): سه رشکاو، سه ری شکاو.
دمیم - ص.ع(ده میم - demîm): ناشیرین، ناحه ز، دزیتو، کریت، نابوت.
دمیمه - ص.ع(ده میمه - demîme): ثافره تی ناشیرین.
دمیه - ا.ع(دومیه - dumye): بوکله له، وه لکان، بوکله شووشه، په یکه ر، بت.
دن - ا(دهن - den): گورج و گۆل.
دن - ا.ع(دهنن - denen): کوپه له ی گه وره، خه مری.
دنانت - مص.ع(ده نانت - dena'et): زه لیل بوون، بی قیسه ت بوون، نزم بوون، دوونیه ت.
دنان - ص.فا(ده نان - denan): گورج و گۆل، چوست و چالاک، ره وته به خوشحالییه وه.
دنان - ا.ع(دینان - dinan): کوپه ی گه وره، خه مری گه وره.
دنانیس - ا.ع(ده نانیس - denanîr): دیناران.
دناوت - مص.ع(ده ناوت - denavet): خزمایه تی، نزیکی، نزیکیونه وه.
دنایت - مص.ع(ده نایت - denayet): لاوزبوون، بنیسان، نزم بوون.
دنب - ا(دوب - دنب): پاشه ل، کلک.
دنبال - ا(دونبال - دنبال): پاش، پاشه ل، پشت و که فه ل.
دنبالچه - ا(دونبال چه - دنبالچه): کلینچه.
دنبال کردن - مص.م(دونبال که رده ن - دنبال kerden): درتیره پییدانی کاریک، به دوا داچوون، په یگیری...، تاقیب کردنی که سیک یان کاریک.
دنباله - ا(دونباله - دنباله): پاشکو، پاشماوه.
دنباله دار - ا.ص(دونباله دار - دنبaledar): ته ستیره ی کلکدار، شتی که پاشکو پاشماوه ی هه بی.
دنباله رو - ص.فا(دونباله ره و - دنبalerew): په پیره و، پاشقه رو، که سیک له دووی که سیک دی پروا.
دنبه - ا(ده نبه ره - دنبه): ته مووره.
دنب غزه - ا.م(دوب غزه - دنب xeze): کلینچه.
دنبک - ا.ا(دونبکه - دنبک): دومبک، ته پللی بچووک.
دنبلان - ا(دون به لان - دنب lan): دوومه لان، گونی به ران.
دنبلی - ص.ن(ده نبولی - دنب لی): ناوی تایفه یه کی کورده له ده نبولی سه ر به دیاربه کر.
دنبلیچه - ا(دون به لیچه - دنب لیچه): کلینچه.
دنبه - ا(دونبه - دنبه): دوگ، چه وری، به ز، پیو.
دنچ - ا.ص(دینچ - دنچ): کونج، شوینی ته مین و خالی له نه غیارو نه یار، خه لوه تگه.

دندان شو- ا. مر (دهندان شو-
 دندان شو) (dendan şû): فلچهی دان شوردن.
دندان فریز- ا. مر (دهندان فریز-
 دندان ferîz): ددان پاکه ره وه،
 خه لیله.
دندان کاو- ا. مر (دهندان کاو-
 دندان kav): دان پاکه ره وه، خه لیله،
 مسواک، فلچهی دان.
دندان کوروچه- ا. مر (دهندان کوروچه-
 دندان kurûçe): دانه جیری.
دندان گرد- ص. مر (دهندان گیرد-
 دندان gird): گران جان،
 ته ماعکارو گیر.
دندان گیر- ص. فا (دهندان گیر-
 دندان gîr): حه یوانی که گاز بگری،
 گازگر، ههر شتی بهردان بکه وی و بجوری،
 واته شتیک بهر خورداری.
دندان موزد- ا. مر (دهندان موزد-
 دندان muzd): پاره و دیار بیه که
 پاش ناندانی هه ژاران پیتیان بدری.
دندان نمودن- مص. م (دهندان نمودن-
 دندان nmûden): ددان نیشاندان
 و ترساندن، پیکه نین، هه ره شه کردن.
دندانانه- ا (دهندانانه -
 دندانane): گرن، ددانهی مشارو هه ره، دگانه.
دنداندار- ص. م (دهنداندار-
 دندانane dar): دداندار، گرن گرن.
دندش- ا. مص (دهندیش -
 dendiş): خوته و بۆله له بن لیوانه وه.
دندنه- مص. ع (دهندهنه -
 dendene): گیزه گیز، گیزه گیزی میتش و میتشوله.
دنده- ا (دهنده -
 dende): دهنگ،
 په راسوو.

دنج- ا. ع (دینج -
 dinh): جه ژنیکی
 مه سیحیانه.
دند- ا (دهند -
 dend): په راسوو.
دند- ص (دهند -
 dend): ده به نگ،
 گه لحو، گه وح، نه بله ه، که وده ن، گیل.
دند- ا (دهند -
 dend): بهری جووره
 دره ختیکه.
دندان- ا (دهندان -
 دندان): ددان،
 دگان، دیان، دان.
دندان افریز- ا. مر (دهندان
 افریز -
 دندان efrîz): ددان پاک
 که ره وه،
 خه لیله.
دندان پزشکی- ا. ص (دهندان
 پزشکی -
 دندان pizişk): دکتوری
 ددان.
دندان تی زکردن- مص. م (دهندان
 تی زکردن -
 دندان tîz kerden):
 تیز که رده ن،
 دان تیژ کردن، ته ماح
 تیکردن، مرخ لین
 خو شکردن.
دندان داشتن- مص. ل (دهندان
 داشتن -
 دندان daşten): رقبوون
 له
 که سیک، خوشنه ویستی
 که سیک.
دندان درد- ا. م (دهندان
 درد -
 دندان derd): دانه
 په شه.
دندان زدن- مص. م (دهندان
 زدن -
 دندان zeden): قه پ
 لیگرتن،
 دژمنایه تی، گه زه
 لیدان.
دندان ساز- ص. فا (دهندان
 ساز -
 دندان saz): دانساز،
 وه ستای
 دروستکردنی ددان.
دندان شکن- ص (دهندان
 شکن -
 دندان şiken): ددان
 شکن،
 وه لآمی راسته و راست
 و بنجبری، وه لآمی
 توند، به رسقی
 بنجبری.

- دندیدن** - مص.ل (دهندیده‌ن - dendîden): خوته و بۆله، پرتو و بۆله له بن لیوانه وه.
- دنس** - ا.ع (دهنس - dens): چلک، کیم، زوخوا، پیسی.
- دنس** - ص.ع (دهنیس - denis): پیس، ریپۆقاوی، پیس، ته بیعهت.
- دنگه** - ا.ع (دهنگه - denxe): مرۆر، زیوان.
- دنگ** - ا (دینگ - ding): دنگی چهلتوک کوتان.
- دنگ** - ص (دهنگ - deng): ده به ننگ، گهوج، گهخۆ، کهوده‌ن، خوتیری.
- دنگ** - ا (دهنگ - deng): دهنگ، سه‌دای پیتکادانی دوو شت.
- دنگاله** - ا (دهنگاله - dengale): چلوره، شووشه سههۆل.
- دنگداله** - ا (دهنگداله - dengdale): شووشه سههۆل.
- دنگ کوب** - ا.ص (دهنگ کوب - deng kûb): دهنگ کوت، چهلتوک کوت، نهوی چهلتوک له دنگدا ده کوتی.
- دنگل** - ص (دهنگل - dengel): کهوده‌ن، گهوج، نه‌همه‌ق.
- دنگ و فنگ** - ا.مر، عا (دهنگ و فنگ - dengû feng): دامو ده‌زگا، بی و پرۆ، شان و شکۆ، هاتووچۆ.
- دنن** - مص.ع (دهنه‌ن - denen): قه‌موور، کۆم، کوور، کوور بوون، قه‌موربوون.
- دنو** - مص.ع (دهنووث - denûv): نزیکبوون.
- دنه** - ا (دهنه - dene): خووشحالی.
- دنی** - ص.ع (دهنی - denî): ناکه‌س به‌چه، هه‌تیوچه، سه‌رسوالکه‌ر، سووک.
- دنی** - ص.ع (دهنی - denî): زه‌لیل، پاره‌پیسی، قرچۆک، رژد، سووک، خوتیری.
- دنیا** - ا.ع (دونیا - dunya): دنیای فانی.
- دنیا پرست** - ص.فا (دونیا پهره‌ست - dunya perest): دنیا پهرست، که‌سی که زۆر دنیایی بی و عاشقه دنیا و مالی دنیایی.
- دنیا خورده‌ن** - مص.ل (دونیا خورده‌ن - dunya xûrden): عه‌یش و نوش کردن، رابواردن.
- دنیا دار** - ص.مر (دونیا دار - dunyadar): عاشقه دنیا، دنیایی، مالپه‌رست.
- دنیاوی** - ص.ن.ع (دونیاوی - dunyavî): دنیایی.
- دنیئه** - ا.ع (دهنیئه - denî'e): نه‌قس، عه‌بیه، سوخته‌تی گول.
- دندیدن** - مص.ل (دهندیده‌ن - denîden): راکردن به خووشی و شادییه‌وه.
- دنیوی** - ص.ن.ع (دونیه‌قی - dunyevî): دنیایی.
- دنی** - ص.ن (دون یی - dunyî): دنیایی.
- دو** - ا (دوو - dû): ژماره‌ی «۲».
- دو** - ا.مص (دهو - dew): غاردان، خیرارۆیشتن.
- دو** - ا (دهو - dew): نۆره قومار، نۆره یاری، دوو زمانی و تیکدانی دۆستایه‌تی دوو که‌س.

- دوانزه، (12).
دوازده امام - ا.مر (دهفازده ئیمام - devazde imam): دوازده ئیمام، عهلی کوری ته بی تالیب و دوازده رۆلهی حهزرتی عهلی که تایفه ی شیعہ باوهریان به ئیمامه تی وان ههس.
دوازده جوسق - ا.مر (دهفازده جهوسهغ - devazde cewsex): دوازده بورج.
دوازدههه - ا.ممر (دهفازدههه - devazdeh): دوازده.
دواس - ا.ص (دهفاس - devas): شیر، دلاوهر، پیاوی نازا.
دواعی - ع (دهفائی - deva'î): سۆنگه، هۆکار، رووداوین رۆژگار.
دوال - ا (دهفال - deval): قه مچی، پشتتین، قه یوهن.
دوال باز - ص.فا (دهفال باز - deval baz): حیلله باز، دهستبر، تهله که باز.
دوال پا - ا.ص (دهفال پا - deval pa): لاق باریک.
دوالک - ا (دهفالهک - devalek): قه مچی بچووک.
دوالک باز - ص.فا (دهفالهک باز - devalek baz): حیلله باز.
دوالیب - ا.ع (دهفالیب - devalîb): چه رخی ناو.
دوالیسم - ا.فر (دوالیسم - duwalîsm): دوالیسم، دوانگه ری، سونایگه ری.
دوام - مص.ع (دهفام - devam): هه میشه بی، پایه دار بوون، به رده وامی.
دوان - ص.فا (دهفان - devan): خیرا، لهز، خوشبهز، تیژرۆ، غاردهر.
- دواء** - ا.ع (دهفاء - deva'): ده رمان، دهوا.
دواب - ا.ع (دهفاب - devab): چوارپیتیان، ولاخان، نازهلان.
دوات - ا.ع (دهفات - devat): شووشه ی مه ره که ب، مه ره کبدان.
دو اتشه - ص.ممر (دو ئاته شه - duateşe): برژاو، توندوتیژ، گهرم و گور.
دواتگر - ا.ص (دهفات گهر - devatger): مه ره که بساز، له حیم چی، ته نه که چی.
دواج - ا (دهفاج - devac): لیفه.
دواحیل - ا.ع (دهفاهیل - devahîl): داهۆل.
دواخانه - ا.مر (دهفاخانه - devaxane): دهواخانه، نه جزاخانه، ده رمانخانه.
دواخل - ا.ع (دهفاخیل - devaxil): دهرون، ناخ، هندور.
دواد - ا.ع (دهفاد - duvad): کرمی ورد، پیاوی خیرا له رۆیشتندا.
دوار - ص.ع (دهفوار - devar): سه ره گیتکی، سه رسوران.
دوار - ص.ع (دهفوار - devvar): رۆژگار، نه وهی به دهوری خۆی یا شتیکی دیدا بسورئی، سووراو، خولاو.
دوارس - ع (دهفاریس - devaris): مه حویوه وه، له ناوچوو.
دواره - ا.ع (دهفواره - devvare): پرگال، خه رمانه ی مانگ.
دواری - ا (دهفاری - devarî): قالبه زتیر، سکه ی زتیر.
دوازده - ا (دهفازده - devazde): ژماره

- دواندن** - مص.م (دهښانندهن - devanden): تاودان، غاردان.
- دوانق** - ا.ع (دهښانيغ - devanix) دانگ، ۱ لهسهر ۶۱ دهرهه م.
- دواني** - ص.ن (دهښاني - devanî): دهواني، خه لکي دهوان.
- دواوين** - ا.ع (دهښاښين - devavîn): دادگا، ديواني هونراوه.
- دواهي** - ا.ع (دهښاهي - devahî): کارين سهخت، کاروباري مهزن، به لا.
- دواير** - ا.ع (دهښاير - devayîr): بازنه، جغز.
- دوئل** - ا.فر (دوئيل - dû il): جهنگي تن به تن، دوئيل.
- دوباره** - ق.ص (دوباره - dûbare): دووباره، دووکه پرت.
- دوبال** - ا (دوبال - dûbal): فروفيل، حيله.
- دويدو** - ق (دوييدو - dûbidû): دوو به دوو.
- دوبرادران** - ا.م (دوو به راده ران - dû beraderan): دوو برا، نه ستيره ي دوو برا.
- دوبل** - ص (دوبهل - dûbel): بي وهفا، نمک حهرام، خايه ن، ته پرهش، ناپاک.
- دوبل** - ص.فر (دوبهل - dûbel): يه کانه، که ري چکوله.
- دوبل** - ص.فر (دوبل - dûbl): دهبل، دووچه نانه، کوپي دووهم.
- دوبلاژ** - ا.فر (دوبلاژ - dûblaj): دو بلاج.
- دوبله** - ا.فر (دوبله - dûble): دو بلاج.
- دوبيتي** - ا.م (دووبه يتي - dûbeytî): دوو به يتي، چوارينه.
- دوبين** - ا.ص (دووبين - dûbîn): چاوخيل، دوو روو.
- دوپايه** - ا.ص (دووپايه - dûpaye): گيايه ک که گولي نيرو گولي مي يه که ي به سهر دوو چلي جياوازه وه بن، ههر شتي دوو لاقی هه بي، مروث.
- دوپوسته** - ص.م (دوو پوسته - dûpûste): دوو توپ، قسه ي نالوزو به توپکل، قسه يه ک که دوو ماناي دژو ناکوکی لي هه ليجري، دوو شتي پيکه وه به ستراو.
- دوپيکر** - ا.م (دوو په يکه ر - dû peyker): بورجي جهوزا.
- دوتا** - ص (دووتا - dûta): دوولا، چه ماوه، که چ.
- دوتار** - ا.م (دووتار - dûtar): جوړه سازيکه، دووتار.
- دوتخمه** - ص.م (دوو توخمه - dû tuxme): دوو رهگ، دوو توو، حه رامزاده.
- دوتو** - ص (دووتو - dûtû): دوولا، چه ماوه، که چ.
- دوجنبت** - ا.فر (دوو جه نيبه ت - dû cenîbet): شهوو روژ.
- دوجين** - ا.فر (دوجهين - dûceyîn): دهرزن، دوازه دانه له شتيک.
- دو چرخه** - ا.فر (دوو چه رخه - dû çerxe): پاسکيل.
- دوچهند** - ق (دوو چهند - dû çend): دوو چندان، دوو به رانه ر، دوو چه نانه.
- دوحه** - ا.ع (دهوهه - dewhe): دره ختي زه لام، دره ختي گه وره ي بهلق و پوپ و پر

- سیپهر، ساباتی گه وره.
دوخ - (دوخ - dūx): جوړه رووه کیکه.
دوخاتون - ا.مر (دووخاتوون - dū xatūn): مانگ و خوړ، ههردوو سپینه ره شینه ی چاو.
دوختن - مص.م (دوختهن - dūxten): دوورین و دورانندن.
دوزنده - ا.ف (دوزهنده - dūzende): خه یات، بهرگدوور.
دوخته - ا.مف (دوخته - dūxte): دووراو، دووریگ.
دوختن - مص.م (دوختهن - dūxten): پاشه کهوت کردن.
دوخته فروش - ا.ص (دوخته فروش - dūxte frūš): کهسپک که پیشه ی دورین و فرۆشتنی نه نوعی جلی پیوانه و ژتانه و منالانه یه.
دوخ چکاد - ص.مر (دوخ چه کاد - dūx çekad): سهر رووتاوه، ده غسه ر.
دوخاهران - ا.مر (دوخاهران - dūxaheran): دوو خوشکان، ناوی دوو نه ستیره یه.
دود - ا (دود - dūd): دوو که ل، خه م، هه ناسه، غویار.
دود - ا.ع (دود - dūd): کرم.
دود اسا - ص (دود ناسا - dūd asa): دوو که ل ناسا.
دود افکن - ا.ص (دود نه ف کنه ن - dūd efken): جادوگر که شتی بون خوش له ناگر بکاو نه فسوون بخوینن.
دود الود - ص.مف (دود نالود - dūd alūd): دوو که لای، ناویتته به دوو که ل.
دود اهنگ - ا.مر (دود ناههنگ - dūd aheng): دوو که ل کیش، لووله ی سوپا.
دودخانه - ا.مر (دودخانه - dūd xane): خانه واده، خانه دان، وه چاخ، بنه ماله، مالبات.
دود دادن - م.ص (دود دادن - dūd دادن): دوو که ل دان، قانگدان.
دودزدن - م.ص (دودزدن - dūd zeden): دوو که ل کردن.
دودستگی - ا.مص (دودسته گی - dūdestegî): دوو بهر که ی، جیوازی و ناکوکی نیوان دوو گروپ.
دودکش - ا.مر (دودکش - dūdkeş): دوو که ل کیش، لووله یان کلاور ژنه یه که دوو که لی لیوه پروات.
دودگون - ص (دودگون - dūd gūn): تاریک، دوو که ل ناسایی.
دودگین - ص (دودگین - dūd gīn): دوو که لای، دوو که لین.
دودل - ص.مر (دودیل - dūdil): دوو دل، راپا، ریاکار.
دودم - ص.مر (دودم - dūd dem): دوو دم، خه نجه ری دوو دم.
دودمان - ا (دودمان - dūdman): مالبات، خانه دان، خیزان، تایفه، نژاد، کوانگ.
دود ودم - ا.مر (دود ودم - dūd dū dem): دوو که ل و دوو، ناگرو دوو.
دوده - ا (دوده - dūde): مالبات، بنه ماله، تیره.
دوده - ا (دوده - dūde): هیس، تهنی.
دوده - ا.ع (دوده - dūde): کرم.

- دودهنج** - ا. مر (دود ههنج - dūd henc): دووکه لکیش.
- دور** - ص (دوور - dūr): دوور.
- دور** - مص. ع (دهور - dewr): سوپان به دهوری شتیکدا، سوپانه وهی سال، گهرانی چرخ و رۆژگار.
- دوراغ** - ا (دوراغ - dūrax): توراغ.
- دوران** - مص. ع (دهه ران - deveran): سوپانه وه، خولانه وه، دهوروزمان.
- دورانیدیش** - ص. ف (دورته ندیش - dūr endîş): دوور ته ندیش، دوربین، ئاقل.
- دورباش** - (دورباش - dūrbaş): دوور بکه وه، دووربه، ئاهیتک که له ناخی دلّه وه بی، نیزه ی بچووک، ته ورزین.
- دور برداشتن** - مص. ل (دهور به برداشتن - dewr berdaşten): سوورعت په بیدا کردن، گوربه ستنه وه.
- دوربیل** - ص (دوربیل - dūrbîl): بی وه فا، بی ته مهک، بی حه قیقه ت.
- دوربین** - ص. ف (دوربین - dūrbîn): دوربین، پیچه وانیه ی نزیک بین، دوور ته ندیش، ئاقل.
- دوربین** - ا. مر (دوربین - dūrbîn): ده زگای وینه گرتن، کامپیرا، دوربین، ئامپیریکه که دووربی پی ده بینی، ته م ئامپیره له سه ده ی هه قده دا داهینراوه.
- دوربین عکاسی** - ا. مر (دوربینی ته کاسی - dūrbîni ekasî): ته لیسکۆب.
- دور داشتن** - مص. م (دورداشته ن - dūr daşten): وریا کورده وه، ئاگادار کردن، دوور راگرتن.
- دور دست** - ص. م (دورده ست - dūr dest): نه یگاتی.
- دور زدن** - ص. ل (دهور زه دن - dewr zeden): سوپانه وه، پیچ کردنه وه.
- دورس** - ا (دورس - dûres): جور ره کیکه.
- دورسنج** - ا. مر (دورسهنج - dūr senc): دورپیتو، تله مه تر.
- دورق** - ا. ع (دهورغ - dewrex): جور گۆزه یه کی گه وره ی ده سکداره، جور کلاویک بووه که خه لکانی قه له نده رو ده رویش له سه ربیان کردووه.
- دورگه** - ص. م (دوره گه - dūrege): دووره، دوو رهگ.
- دورنگ** - ص. م (دوو رهنگ - dūr reng): درۆزن، ریاکار، دوو رهنگ.
- دورنما** - ا. مر (دور نه ما - dūr nema): دور نوین، دورنوما، ئاسۆ، وینه که دوور نیشان بدا.
- دورو** - ص. م (دورو - dūrû): دوو روو، قوماشیک که به رو پشتی لیکدی جیاب، که سی که کردارو گوفتاری دژی یه ک بی، گوئی ره عنا.
- دوروبر** - ق. م (دهوروبره - dewrûber): دهوروبره، دهورانده ور.
- دورویه** - ق. ص (دورویه - dūrûye): دوو روویی، دوو ریزه.
- دورویی** - ا. مص (دورویی - dūrûyî): دوو روویی.
- دوره** - ا. ع (دهوره - dewre): دهوروزمان، گهران به دهوری شتیکدا، سوپان.

دوره - (دهوره - dewre): گـۆـزـهـی گهـورهـی دوو دهسکی.
دوره‌گرد - ص.فا (دهوره‌گه‌رد - dewre گرد): چه‌رچی، دپوره.
دوری - (دهوری - dewrî): دهوری، هیрман، قاپ و قاچاغ، هیربار.
دوزخ - (دوزخ - dûzex): دۆزه‌خ، جه‌هنده‌م، سه‌قهر.
دوزکومی - (دوزکومی - dûzkûmî): باده‌نۆشی له‌گه‌ل دۆستاندا.
دوزمان - (دوزمان - dûzman): داوی دروومان.
دوزنه - ص.مر (دوزنه - dûzene): دوو ژنه، پیاوی دوو ژنه.
دوزنه - (دوزنه - dûzene): دهرزی، چزی زهرده‌زیره‌وه هه‌نگ..
دوزو کلک - ا.مر (دوزو کله‌ک - dûzû kelek): فروفیل، که‌له‌ک، خاپاندن و نییره‌نگ.
دوزه - (دوزه - dûze): نووسنه‌ک.
دوزیدن - مص.م (دوزیده‌ن - dûzîden): دوورین.
دوزیستان - ا.مر (دوزیستان - dûzîstan): وشکاوی، گیانله‌به‌ری وه‌کو قوریاقه و کیسه‌ل.
دوزینه - (دوزینه - dûzîne): چزی زهرده‌زیره‌وه می‌شوله و نه‌وشتانه.
دوس - مص.ع (دهوس - dewes): پیش‌تیلکردن، پایه‌مالکردن، ته‌ختکردن، مشتومال‌دان.
دوس - (دهوس - dewes): ناوی تیره‌یه‌کی عه‌ره‌یه.
دوسانیدن - مص.م (دوسانیده‌ن -

dûsanîden): پیکه‌وه نووساندنی دوو شت، خو‌هه‌لواسین به‌که‌سپکه‌وه.
دوست - ا.ص (دوست - dûst): یار، دۆست، هاو‌ده‌م، هاو‌پیتی می‌ه‌ره‌بان، برادر.
دوستار - ص (دوستار - dûstar): یاری می‌ه‌ره‌بان.
دوستانه - ق.ص (دوستانه - dûstane): دۆستانه.
دوستدار - ص.فا (دوستدار - dûstdar): یاری می‌ه‌ره‌بان.
دوستکام - ا.ص (دوستکام - dûstkam): کارئ یان شتی به‌دلی دوست بی، کۆری خواردنه‌وه له‌گه‌ل یان به‌یادی دۆست و نه‌ج‌بابان.
دوستکامی - ا.مر (دوستکامی - dûstkamî): باده‌نۆشی له‌گه‌ل یان به‌یادی دۆستان.
دوستکامی - ا.مر (دوست کامی - dûst kamî): ده‌فریکی گه‌وره‌ی مسی پایه‌داره‌وه له‌مه‌جلیسدا داده‌نری تا هه‌ر که‌سپک تینووی بی لپی بخواته‌وه.
دوستوار - ق.ص (دوستوار - dûstvar): دۆستانه، دوست ئاسا.
دوسر - ا (دوسه‌ر - dûser): جو‌ره‌ه رووه‌کیکه له‌گه‌نم ده‌چیت.
دوسر - ا.ع (دهوسه‌ر - dewser): جو‌ره‌ه رووه‌کیکه، شیری درنده‌ی زه‌لام، وشتری زه‌لام.
دوسره - ق.ص (دوسه‌ره - dûsere): هه‌ر شتی دوو سه‌ری هه‌بی، دووسه‌ر، دوو سه‌ره، له‌م سه‌رو له‌و سه‌ره‌وه، بلیتی چون و هاتنه‌وه.

- دوسری** - (دوسه‌ری - duserî) : جوړه خټوټه تپیکه، روپوشی که ژاوه.
- دوسییدن** - مص.ل (دوسییدن - dūsîden) : چه سپاندنی دووشت به یه که وه، خو هه لواسین و به ستنه وه به که سپیکه وه.
- دوسییه** - ا.فر (دوسییه - dūsîye) : دوسییه، فایل، ئیزیاره.
- دوش** - (دوش - dūš) : شان، کول، پشت.
- دوش** - ق (دوش - dūš) : دوی شه و، شه وی بوری.
- دوش** - (دوش - dūš) : دوش، دوشی چه مام.
- دوشا** - ص.فا (دوشا - dūša) : دوشه‌نی، دوشانی، مانگا یان مهر که شیر بدات.
- دوشاب** - (دوشاب - dūšab) : دوشاو، شبله، شبله‌ی تری، شبله‌ی خورما.
- دوشاخ** - ا.ص (دوشاخ - dūšax) : دوشاخه، دوو چله، دوو لقه.
- دوشاخه** - ا.ص (دوشاخه - dūšaxe) : دوو شاخه.
- دوشادوش** - ق (دوشادوش - dūšadūš) : شان به شان.
- دوشانییدن** - مص.م (دوشانییدن - dūšanîden) : دوشاندن.
- دوشس** - ا.فر (دوشس - dūšs) : ژنی دوک.
- دوشق** - ا.ع (دهوشه‌غ - dewşex) : خانوی گه وره، سه‌رای گه وره، وشتی به هیز.
- دوشک** - (دوشکه - dūšek) :
- دوشه‌ک** - (دوشه‌ک - dūšek) :
- دوشمال** - (دوشمال - dūšmal) : خاوی، په شته مال، ده سته سپی.
- دوشنبه** - (دوشنبه - dūšenbe) : دوو شه‌مه.
- دوشنه** - (دوشنه - dūšene) : قاپی شیر دوشین.
- دوشه** - (دوشه - dūše) : قاپی شیر دوشین.
- دوشییدن** - مص.م (دوشییدن - dūšîden) : دوشین.
- دوشنده** - ا.فا (دوشنده - dūšende) : که سق که شیر بدوشیت، بی‌ریقان، شیردوش.
- دوشیده** - ا.مف (دوشیده - dūšîde) : دوشراو.
- دوشیزه** - ا.ص (دوشیزه - dūšîze) : کیژ، کیژی چه حیلی شوو نه کردوو، بوخچه‌ی نه کراوه.
- دوشین** - ص.ن (دوشین - dūšîn) : دوی شه و، شه وی رابردوو.
- دوسد** - (دوسد - dūsed) : ژماره دوو سته (۲۰۰).
- دوغ** - (دوغ - dūx) : دو.
- دوغاب** - ا.مر (دوغاب - dūxab) : عه‌یران، ماستاو.
- دوغبا** - ا.مر (دوغبا - dūxba) : دوغخوا، دوغخوا.
- دوغلو** - ا.ص (دوغلو - dūxlû) : دووانه، لفانه، جمکانه.
- دوغو** - ا.مر (دوغو - dūxû) : ئه و خلتیه‌ی پاش داغکردنی روژن یان که ره له

دولا - ص. مر (دولا - dūla): دوو قهده، چه ماوه.

دولاب - ا. مر (دولاب - dūlab): دؤلاب، چه رخی ئاوکیشان.

دولاب - ا. ع (دولاب - dūlab): چه رخی ئاوکیشان.

دولابچه - ا. مر (دولابچه - dūlabçe): دؤلابی بچووک.

دولابه - ا. مر (دولابه - dūlabe): دؤلاب.

دولابچنگ - ا. مر (دولابچنگ - dūlabçeng): ناوی یه کئی له شیوه کانی نۆته ی موسیقایه.

دولاغ - ا. (دولاغ - dūlax): دؤلاخ، به له ک پیچ.

دولپه - ا. مر (دولپه - dūleppe): دوو فلیقانه.

دولت - ا. ع (دهولت - dewlet): مالی دنیا، دارایی، سهروهت، حکومت وه زیره کانی.

دولتخانه - ا. مر (دهولت خانه - dewletxane): دهولته تخانه، باره گای دهولته، کۆشک، ده ربارهی پاشایه تی.

دولتخواه - ص. فا (دهولت خاه - dewletxah): لایه نگری دهولته، خیرخواز.

دولت سرا - ا. مر (دهولت سهرا - dewlet sere): سهرای دهولته، باره گا، کۆشک، ده رباری دهولته.

دولت مند - ص (دهولته مند - dewletmend): دهولته مند، زهنگین، ده سترۆ.

بنی مه نجه لدا ده مینیتته وه.

دوغه - ا (دوغه - dūxe): چه وراو.

دوفلیزی - ص. ن (دوفلیزی - dūfilizî): دوو کانزایی، پاره یه ک که له دوو کانزا دروست بکری و هک زیوو زیتر.

دوک - ا (دوک - dūk): ته شی، خه پره ک.

دوک - ا. فر (دوک - dūk): له قه بی دهسه لاتداران و میران بووه له فهره نسا.

دوکارد - ا. مر (دوکارد - dūkard): قه بیچی، مقه ست، جهو، چیرگ.

دوکچه - ا (دوکچه - dūkçe): ته شی بچووک.

دوکدان - ا. مر (دوکدان - dūkdan): شوینی ته شی.

دوک ریسه - ا. مر (دوک ریسه - dūk rîse): ته شی.

دوکوهانه - ص. مر (دوکوهانه - dūkūhane): دوو کوپانه، کوپانه ی و شتر، دوو کوپاره، دوو لوور.

دوگان - ق (دوگان - dūgan): دوو، دوو به دوو، دوو به رابه ر.

دوگانه - ا. ص (دوگانه - dūgane): هه ر شتی له دوو ره گه ز پیکه تیبی، دووانه، جووتی.

دوگاه - ا (دوگاه - dūgah): دووگا، ئاهه نگیکی موسیقی ئیرانییه.

دوگیتی - ا. مر (دوگیتی - dūgîti): دوو دنیا، دنیا و قیامهت.

دول - ا (دول - dūl): دهولک، دهول، دهولچه.

دول - ا. عا (دهول - devel): ته مه لی له کاریکدا.

دول - ا. ع (دوئه ل - duvel): دهولته تان.

- دولتیار** - ص. مر (دهولت یار - dewlet yar): بهختیار، توانادار، هه‌بووه، به‌بهخت و یه‌غبال.
- دولچه** - ا (دولچه - dûlçe): دۆلچه، ده‌لو.
- دولخ** - ا (دولخ - dûlex): تۆفانی به‌تۆزو باوه، گهرده‌لوول، گپژهلۆک، بابه‌لیسک، باوبۆزان.
- دولو** - ا. مر (دولو - dûlû): دوولۆ، کاغزی یاری (دوولۆ).
- دولومیت** - ا. فر (دولومیت - dûlûmît): قسل، قسر، ئاههک.
- دوله** - ا (دوله - dûle): تۆزوبا، گهرده‌لول، گپژهلۆک، بابه‌لیسک.
- دوله** - ا (دوله - dûle): ههورازو نشیتو.
- دوله** - ا (دوله - dûle): ناله، هاوار، لووره‌ی سهگ و چه‌قل.
- دوله** - ا (دوله - dûle): دۆلچه، ده‌ولک.
- دوما** - ا. رو (دوما - dûma): ئه‌نجوومه‌نی نوینه‌رانی گهلانی روسیه که له زه‌مانی نیکولای دووه‌مدا پاش کوده‌تای ۱۹۰۵ ز دامه‌زرا، ئه‌نجوومه‌نی دۆما.
- دومان** - ا. ع (ده‌قه‌مان - deveman): فرین و سوپانه‌وه‌وی بالنده به‌ده‌وری شتی‌کدا.
- دومان** - ا (دومان - dûman): تۆفان، باوبۆزان، رۆژی زۆر تووش و به‌کرتیه.
- دومو** - ص. مر (دومو - dûmû): دوو موو، مووی ماش و برنج، مووته‌نک.
- دون** - ص. ع (دون - dûn): سپله، نزم، پیسکه.
- دون پایه** - ص. مر (دونی پایه - dûni paye): فه‌رمانبه‌ری بچووک.
- ده‌ولته‌تی که پایه‌ی ئیداری نه‌بی.
- دون ژوان** - ا. فر (دۆن ژوان - don juwan): قاره‌مانیکی ئه‌فسانه‌بیه که میبازیکی فریوکاری بی سهروبه‌ری فشه‌که‌ر بووه.
- دون کیشوت** - ا. فر (دۆن کیشوت - don kışot): ناوی رۆمانیکی ئیسپانییه که له‌لایه‌ن سیرفانتسه‌وه له سالانی ۱۶۰۵ - ۱۶۱۶ دا نووسراوه و قاره‌مانه سهره‌کییه‌که‌ی ناوی دۆن‌کیشوته و کابرایه‌کی خه‌یال پلاوه.
- دوو میدان** - ا. مر (دوو مه‌یدان - dûmeydan): ساحه‌و مه‌یدان.
- دوی** - ص. ع (ده‌قی - devî): نه‌خۆشی، که‌وه‌ن، گیل، گه‌وج.
- دوی** - ا. ع (ده‌قیی - devyî): ده‌نگدانه‌وه، و‌لنگه، زایه‌له.
- دویت** - ا (ده‌قیت - devît): مه‌ره‌که‌بدان.
- دویدار** - ا. ص (دوئیدار - devîdar): سکریتیر.
- دویدن** - مص. ل (ده‌قیده‌ن - devîden): راکردن، غاردان، خیرا رۆیشتن.
- دونده** - ا. فا (ده‌شه‌نده - devende): راکه‌ر.
- دویر** - ا. ص (دۆقیر - dûvîr): سکریتیر.
- دویره** - ا. ع (دوئیه‌یره - dûveyre): خه‌رمانه‌ی هه‌یفت، ئه‌لقه، گه‌و، قولف.
- دویست** - ا (دوئیسست - dûvîst): دوو سه‌د - (۲۰۰).
- دویل** - ا (ده‌قیل - devîl): فیل و حیل، ته‌له‌که‌بازی.
- دویی** - ا. مص (دویی - dûyî): جیایی، دووبه‌ره‌کی، دووده‌سته‌کی.

- ده- (دهه- deh): ژماره ده (۱۰).
 ده- (دیه- dih): دښ، گوند، ناوایی.
 دهاء- ع(دههء- deha'): زیره کی و کارزانی، هوشیاری، هوشمه ندی، پیتوئی.
 دهات- ع(دوهات- dūhat): زیره ک و هوشمه ندان.
 دهار- (دیهار- dihar): غار، دۆل، درزی کتو.
 دهاز- (دههاز- dehaz): هاوار، فریاد، نه عره ته.
 دهاق- ص.ع(دیهاغ- dihax): پر، لیوان لیو، لیو ریژ، ته ژی.
 دهاقنه- ا.ع(دهه اغینه- dehaxine): جووتیاران.
 دهاقین- ا.ع(دهه اغین- dehaxîn): جووتیار، خودان گوند.
 دهالیز- ا.ع(دهه الیز- dehalîz): دالان، ریگه ی تنگ و درتژ.
 دهان- (دهه ان- dehan): دم، زار، دهو.
 دهان- ا.ع(دیهان- dihan): پیست یان چه رمی سورباو، شوتینی خز.
 دهان- ا.ع(دیهان- dihan): روڼ، چه ور.
 دهان- ص.ع(دهه هان- dehhan): روڼفروش، روڼکار.
 دهان بند- ا.م(دهه ان به ند- dehan bend): لغاو، دهمبیتن، دم به ست، دهمبه ند.
 دهان بین- ص.ف(دهه ان بین- dehan bîn): دهمبین، نه وه ی پروانیتته دهوی که سیتکی دی، نه وه ی باوهر به قسه ی هه ر که سیتک بکاو بکه ویتته ژیر کاربگه ری قسه ی نه م و نه و.
 دهان دره- ا.م(دهه ان دره- dehan dere): باویشک، ناژاژگی.
 دهانه- (دهه انه- dehane): دم ناسا، وه کو دهمی مه شکه، دهمی نه شکه وت.
 دهانه- (دهه انه- dehane): لغاو.
 دهباشی- ا.ص(دهه باشی- dehbaşî): سهرده سته ی ده سهر باز، فه رمانده ی ده سهر باز.
 دهبان- ا.ص(دیهبان- dihban): کوپخای دښ، دپیبه وان.
 ده پنچ- ا.ص(دهه پنچ- deh penc): زپرو زیوی قه لب، زپرو زیوی نا خالیسه.
 دهخدا- ا.ص(دیبه خودا- dih xūda): کوپخا، کوپخادښ.
 دهدار- ا.ص(دیهدار- dihdar): کوپخا، کوخا.
 دهدله- ص.م(دهه دیله- dehdile): بیوه فا، بی نه مه ک، پی نه زان، رار، دلیر، نا زا.
 دهدهی- ق.ص(دهه دهی- dehdehî): ده ده.
 دهدهی- ص.ن(دهه دهه ی- dehdehî): زپری خالیسه، زپری بی خه وش.
 دهه- ا.ع(دهه ه- dehr): زه مانه، روژگاری بی کوتایی.
 دهه رگه- ص.م(دهه ره گه- dehrege): پیای به ده مار، زور دلیر، غیره تدار، جوامپتر.
 دهروود- ا.م(دهه روود- dehrūd): سازی که ده ژتی هه بی.
 دهه ره- (دهه ره- deher): جوړه قه مه یه کی ده سکاره، داس و شمشیری دوو دم.

دھل زدن - مص.م (دوہول زدہن - duhul zeden): دھوئل ژہنن.
دھلو - ا.مر (دھلو - dehlû): دھلو.
دھلوی - ص.ن (دیہلہ فی - dihlevî): خہ لکی دھلی.
دھلہ - ا (دھلہ - dehle): جھوڑہ رووہ کیتی درکارہ.
دھلیز - ا (دیہلیز - dihlîz): دالان، ریگہی تہنگ و درتیز.
دھم - ص (دھوم - dehum): دیہم.
دھم - ا (دھم - dehm): درہختی غار.
دھما - ا.ص (دھما - dehma): رہش، تاریک، منجہل، ٹاپوڑای خہ لکی.
دھمست - ا (دھمست - dehmest): جوڑہ درہختیکہ.
دھن - ا (دھن - dehen): دھم، زار.
دھن - ا (دھن - dûhn): روئن، چہوری.
دھنا - ا.ع (دھنا - dehna): بیابان، سارا، دہشت.
دھناد - ا (دیہناد - dihnad): ریکوپیٹک.
دھنج - ا (دھنج - dehnec): ژہنگ.
دھن درہ - ا.م (دھن درہ - dehen dere): باویشک، ٹاژاژگی.
دھن کجی - ا.مص (دھن کجی - dehen kecî): رقبہ رقی.
دھنہ - ا (دھنہ - dehne): لغاو.
دھودار - ا.مر (دیہودار - dihûdar): ہراو ہنگامہ، شہرو شوپ.
دھور - ا.ع (دھور - duhûr): روژگارن.
دھوگیر - ا.مر (دھوگیر - dehûgîr): شہرو شوپ، جہنگ.

دھری - ص.ن (دھری - dehrî): لہ دین دہرچوو.
دھستان - ا.مر (دیہستان - dihistan): دیہات، کومہ لہ دیہہ کی نزدیک لہ یہک.
دھش - ا.مص (دیہیش - dihiş): داشن، بہخشیش، کھرم و عہ تا.
دھش - مص.ع (دھش - deheş): حایرمان، شہیدابون، دامن، چہپہ سان.
دھش - ص.ع (دھش - dehiş): سہرسام، سہرگہردان، مہدھوش، چہپہ ساو.
دھشت - ا.مص (دھشت - dehset): حیرت، سہرسامی، سہرگہردانی، چہپہ سان.
دھشت - ا.مص (دیہشت - dihişt): بہخشیش، کھرم.
دھقان - ا.ص.ع (دیہقان - dihquan): جووتیار، خودان گوند، کوٹخا.
دھقنت - ا.مص.ع (دھقنت - dehqant): کوٹخایی، جووتیاری.
دھکدہ - ا.مر (دیہکدہ - dihkede): گوند، دئی، ٹاوی.
دھکیا - ا.ص (دیہکیا - dihkîya): کوٹخا، سہروک و گہورہی گوند.
دھگان - ا.ص (دیہگان - dihgan): جووتیار، سہروکی گوند.
دھگان - ق (دھگان - dehgân): دہیان، دہدہ.
دھل - ا (دوہول - duhul): دھوئل، تہپلی گہورہ.
دھل دریدہ - ص.م (دوہول دریدہ - duhul drîde): ریسوا، ریسوا بوو، بی ٹاپروو، دھوئل دراو.

- دهه** - (دههه - dehe): دهیه.
- دههفت** - ا.مر (دهه هفت - deh heft):
جوره دراویکی کونه که ۷ لهسه ۱۰ ی زیتر
یا زیوو بووه.
- دهی** - ص.ع (دههی - dehîy): ئاقل،
زیرهک.
- دهیک** - ا.مر (دهه یهک - deh yek):
دهیهک.
- دهین** - ص.ع (دهین - dehîn): چهور،
لاواز، وشتی که مشیر.
- دهیو** - ا (دهیو - dihyû): بهش،
ناحیه، ناوچه.
- دهیوید** - ا.ص (دهیوید - dihyû ped):
فهرمانره‌وای ناحیه.
- دهیوده** - ا.مر (دهیوده - dehyû deh):
دهیهک.
- دی** - ق (دی - dî): دوینی.
- دی** - ا (دهی - dey): مانگی یه که می
زستان.
- دیابت** - ا.فر (دیابت - diyabit):
نه‌خوشی شه‌کره.
- دیاپازن** - ا.فر (دیاپازن - diyapazun):
میزانکردنی دهنگ به کار دئ، دهنگ پیو.
- دیاپدز** - ا.فر (دیا پیدز - diyapidz):
دهرچوونی خرۆکه‌ی سپی له ده‌ماره‌کانه‌وه.
- دیاترمی** - ا.فر (دیاترمی - diyatrmî):
به‌کاره‌یتانی وزه‌ی گهرما بو چاره‌ی
نه‌خوشی.
- دیار** - ا.ع (دیار - diyar): مال و شوین،
شارو تیره.
- دیار** - ا.ص.ع (دهییار - deyyar):
دیرنشین.
- دیاستاز** - ا.فر (دیاستاز - diyastaz):
جوره نه‌نزیمیکه.
- دیاستول** - ا.فر (دیاستول - diyastol):
خاوبونه‌وه‌ی ماسولکه‌ی دل.
- دیافراگم** - ا.فر (دیافراگم - diyafragm):
پهرده‌ی دل، په‌رده‌ی
که‌پو.
- دیافیز** - ا.فر (دیافیز - diyafiz):
ئیسکی دریش.
- دی اکسید** - ا.فر (دو ئوکسید - du'oksîd):
دوو ئوکسید.
- دیاکودا** - ا.فر (دیاکودا - diyakoda):
ئاوی تویکتلی خه‌شخاش، شروبی کوکنار.
- دیاگراف** - ا.فر (دیاگراف - diyagraf):
ئامپریکه بو به‌رجه‌سته‌کردنی تهن
له‌به‌رچاودا.
- دیاگرام** - ا.فر (دیاگرام - diyagram):
نه‌خشه.
- دیالکتیک** - ص.فر (دیالکتیک - diyaliktîk):
گینگه‌شه.
- دیالک** - ا.فر (دیالوگ - diyalug):
دیالوگ، گفتوگۆ.
- دیالیز** - ا.فر (دیالیز - diyalîz):
جیاکردنه‌وه‌ی مه‌وادی ئاویتنه به‌یهک.
- دیامانیه‌تیک** - ص.فر (دیامانیه‌تیک - diya manîyetîk):
دژی موگناتیس.
- دیان** - ص.ع (دهییان - deyyan):
ژمپریار، داوهر، قازی.
- دیانا** - ا.یو- (دیانا - dyana):
خواوه‌ندی مانگ و جه‌نگه‌لان و پاریزه‌ری
ژنانی زه‌یستان.
- دیانت** - مص.ع (دیانه‌ت - diy Janet):
دیانه‌ت، ئایینی خواپه‌رستی.

- دیبا** - ا.ع (دیبا - dîba): ناوریسمی ره‌نگین.
- دیباچه** - ا.ع (دیباچه - dîbace): روو، رووخسار، ده‌ستپیکتی کتیب، پیشه‌کی کتیبان، دیباچه.
- دیباچی** - ا.ص (دیباچی - dîbacî): ناوریسم ساز، ناوریسم فروش.
- دیباچه** - ا.ع (دیباچه - dîbaçe): پیشه‌کی کتیب.
- دیبادین** - ا.مر (دیبادین - deybadîn): رۆژی ۲۳ یه‌می هه‌ر مانگیکی هه‌تاوی.
- دیباذر** - ا.مر (دیباذر - deybazer): رۆژی هه‌شته‌می هه‌ر هه‌یقیکتی هه‌تاوی.
- دیباگر** - ا.ص (دیباگر - deybager): دیباچی، ناوریسم فروش.
- دی بدین** - ا.مر (دهی بی‌دین - dey bidîn): رۆژی بیست و سییه‌می هه‌ر هه‌یقیکتی هه‌تاوی.
- دی بهر** - ا.مر (دهی بی‌مهر - dey bimihir): رۆژی پازده‌یه‌می هه‌ر هه‌یقیکتی هه‌تاوی.
- دیبه** - ا.ع (دیبه - dibeh): قوماشی ناوریسم، حه‌ریر، جلی ناوریسمی پاشایی.
- دیبه خسروی** - ا.مر (دیبه‌ی خسره‌قی - dibey xusrevî): ناوی یه‌کیکه له هه‌شت گه‌نجی خسره‌وی په‌رویز.
- دیپلم** - ا.فر (دیپلوم - dîplom): دپلوم، کارنامه‌ی خویندن.
- دیپلمات** - ا.ص (دیپلمات - dîplumat): دیپلمات، سیاست‌توان، که‌سی کارزان و کارامه له کاروباری سیاسیدا.
- دیپلماتیک** - ص.فر (دیپلماتیک - diplomatîk): سیاسی، سیاست‌توان.
- دیپلماسی** - ا.فر (دیپلوماسی - dîplumasî): کاری سیاست، سیاست، زانستی سیاست.
- دیپلمه** - ص.فر (دیپلومه - diplume): هه‌لگری شه‌هادی دپلوم.
- دیت** - ا.ع (دیه‌ت - dîyet): خوین به‌ها، خوین بایی.
- دیجور** - ا.ص.ع (ده‌یجور - deycûr): تاریکی، تاریکی شه‌و، ره‌نگی تاریکی ئامال ره‌ش.
- دید** - ا.مص (دید - dîd): نیگا، هه‌یزی بینین.
- دیدوبازدید** - (دیدوبازدید - dîdû bazdîd): هاتووچوو سه‌ردانی یه‌کدی.
- دیدار** - ا.مص (دیدار - dîdar): دیدنه‌ی، یه‌کتر دیتن.
- دیدان** - ا.ع (دیدان - deydan): خو، عاده‌ت، ره‌وش.
- دیدان** - ا.ع (دیدان - dîdan): کرم.
- دیدبان** - ا.ص (دیدبان - dîdban): ئیشکگری بان قه‌لا، دیده‌وان، سه‌رباز، بیان پاسه‌وان که له به‌رزی بوه‌ستی و هه‌رچیبه‌ک بدینی خه‌به‌ر بدا.
- دیدزدن** - م.ص.م (دید زده‌دن - dîdzedên): ته‌خمین کردن، خه‌مالاندن، به‌راورد کردن به‌ره‌می کشتوکالی یان شتی دیکه، قه‌رساندن نرخی شتیک.
- دیدگاه** - ا.مر (دیدگاه - dîdgah): روانگه، ئاسۆ، دیمه‌ن، دیدگه، شوینی دیده‌وانی.

- دیدن** - مص.م (دیدهن - dîden): تماشاشا کردن، نۆزین، بینین، دیتن، سهردان.
- بیننده** - ا.فا (بینهنده - bîrende): بینهر.
- دیده** - ا.مف (دیده - dîde): بینراو.
- دیدن** - ا.ع (دهیدهن - deydén): خووخده، دابو نهریت، عادهت.
- دیدوان** - ا.ص (دیدوان - dîdvan): دیدهوان، ئیشکگری بان قه‌لا.
- دیده** - ا.د (دیده - dîde): چاو، گلینه‌ی چاو، دیده، دیه.
- دیده‌باز** - ص.مر (دیده‌باز - dîdebaz): چاوباز، نه‌زه‌رباز، چاوباشقال.
- دیده‌بان** - ا.ص (دیده‌بان - dîdeban): دیدهوان، نیگابان، پاسهوان.
- دیده‌دار** - ا.ص (دیده‌دار - dîdedar): دیدهوان، حه‌رس، یاساول.
- دیده‌ور** - ا.ص (دیده‌ور - dîdever): پاسهوان، دیدهوان.
- دیر** - ق.ص (دیر - dîr): دره‌نگ.
- دیر** - ا.ع (دهیر - deyir): دیری ره‌به‌نان، په‌رستگه.
- دیرانه** - ص.ن (دیرانه - dîrane): دیرین، کۆن.
- دیرانی** - ص.ن (دهیرانی - deyiranî): دیرنشین، خودان دیر.
- دیرباز** - ق (دیرباز - dîrbaz): زهمانی کۆن، زهمانیکی دوورو دیر.
- دیرپا** - ص.فا (دیرپا - dîrpa): پایه‌دار، به‌رده‌وام.
- دیرجنب** - ص.فا (دیرجنب - dîrcunb): خاو، سست، که‌سی که دره‌نگ هه‌ستی.
- دیرنج** - ص.مر (دیر رهنج - dîr renc): که‌سیک که دره‌نگ بره‌نجی، به‌سه‌بر، به‌حه‌وسه‌له.
- دیرسال** - ص.مر (دیر سال - dîrsal): کۆن، کۆنه.
- دیرفرست** - ا.ص (دیر فیریسه‌ت - dîrfiriset): ته‌له‌گراف.
- دیرک** - ا.د (دیره‌ک - dîrek): دیره‌گ، کۆله‌که، ئه‌ستوونی چادر.
- دیرکتور** - ا.فر (دیریکتور - dîriktûr): به‌رپۆه‌به‌ر، سه‌رۆک، رینوین، ده‌ره‌ینه‌ر.
- دیرکرد** - ا.مص (دیرکه‌رد - dîrkerd): دواکه‌وتن، پاشکه‌فتن.
- دیرکردن** - مص.ل (دیرکه‌رده‌ن - dîr kerdén): دواکه‌وتن، پاشکه‌وتن.
- دیرکسیون** - ا.فر (دیریکسیون - dîriksiyûn): سه‌نت، دریشه.
- دیرگاه** - ق.ص (دیرگاه - dîrgah): زهمانی کۆن.
- دیرگوار** - ص.مر (دیرگوقوار - dîrguvar): دره‌نگ هه‌رس، خواردنی که دره‌نگ هه‌رس بی، نا سازگار.
- دیرگهان** - ق.ص (دیرگه‌هان - dîr gehan): دره‌نگ، کۆن.
- دیرماندن** - مص.ل (دیرمانده‌ن - dîrmandén): پیروون، زۆر مانه‌وه.
- دیرند** - ا.ص (دیره‌ند - dîrend): رۆژگار، پایه‌دار، به‌رده‌وام.
- دیروز** - ا.مر (دیروز - dîrûz): دوینتی.
- دیروقت** - ق.ص (دیروه‌غت - dîrwext): له‌ زهمانی کۆندا، ناوخت.
- دیریاب** - ص.مر (دیریاب - dîryab): ده‌گمهن، که‌م، شتی به‌ ئاسانی ده‌ست

- نه که وئ، نایاب. **دیریاز** - ص. فا (دیریاز - dîryaz):
تولانی، درتیزخایه ن.
- دیریدن** - مص. ل (دیریدهن - dîrîden):
دریژه کیشان، درهنگ بوون.
- دیرین** - ص. ن (دیرین - dîrîn):
دیرین، کۆن.
- دیرین شناسی** - ا. مص (دیرین شیناسی -
dîrîn şinasî):
که ونارناسی، کۆنینه ناسی،
نارکولۆژی.
- دیرینه روز** - ص. م (دیرینه روز -
dîrîne rûz):
پیری که نهفت و زۆر ته مه ن.
- دیرینه سال** - ص. م (دیرینه سال -
dîrîne sal):
زۆر به ته مه ن، ته مه ندرتیز.
- دیز** - ا (دیز - dîz):
رهنگه بۆ ته سپ و هیتستر،
که وهه مس.
- دیز** - ا (دیز - dîz):
قه لا، هه سار.
- دیز** - ا. فر (دیز - dîz):
دیز، زاراوه به کی مۆسیقییه.
- دیزج** - ا. ص (دهیزه ج - deyzec):
دیزه.
- دیزل** - ا. فر (دیزل - dîzl):
دیزل.
- دیزندان** - ا (دیزه ندان - dîzendan):
سینکوچکانی، سنی پای ئاسن که مه
نجه لی ده خرتیه سه ر.
- دیزه** - ا. ص (دیزه - dîze):
دیزه.
- دیزه** - ا (دیزه - dîze):
قه لا، هه سار.
- دیزی** - ا (دیزی - dîzî):
جۆره گۆزه به که که گۆشتاوی تیا
لیده نری.
- دیژیتال** - ا. فر (دیژیتال - dîjîtal):
جۆره گۆلپکه.
- دیژتالین** - ا. فر (دیژتالین - dîjîtalîn):
جۆره ده رمانیپکه بۆ نه خوئی دل به
کاردی.
- دیس** - ا (دیس - dîs):
وهک، دیز.
- دیس** - ا. انگل (دیس - dîs):
قاپ (به له م).
- دیسانتیری** - ا. فر (دیسانتیری -
dîsantîrî):
دیزه نتری، زه حیری.
- دیسک** - ا. فر (دیسک - dîsk):
دیسک، (قرص).
- دیسه** - ا (دیسه - dîse):
هاوتا.
- دیسپیلین** - ا. فر (دیسپیلین -
dîsîplîn):
دیسپیلین، زه بت و ره بت.
- دیشب** - ا. مر (دی شه ب - dîşeb):
دوینچ شه و.
- دیشلمه** - ص. ت (دیشلمه مه -
dîşleme):
چای دیزله مه.
- دیفتری** - ا. فر (دیفتری - dîftîrî):
مله خیه.
- دیف رخش** - ا. م (دیف ره خش -
dîf rexş):
ناوی ئاهه نگیکی مۆسیقی کۆنه.
- دیفروجیس** - ا (دیفروجیس - dîfrucis):
ئه و خۆله ی له ئه نجامی تواندنه وه ی مسدا
له بنی بوته ده میتیتته وه.
- دیفره** - ص. فر (دیفره - dîfre):
ته له گراف.
- دیفساقوس** - ا (دیفساقوس -
dîfsaxûs):
جۆره رووه کپکه.
- دیک** - ا. ع (دیک - dîk):
دیکل، که له شیر، که له باب.
- دیکتاتور** - ا. فر (دیکتاتور - dîktatûr):
دیکتاتور، فه رمانره وای خۆسه ر.
- دیکتافون** - ا. فر (دیکتافون -
dîktafon):
ده زگای تۆمارکردنی ده نگ.

دیلیم - ا. (دهیلیم - deylem): ناوی دهقه ریکی کۆنه له گه یلان، سوپای دلپرو جهنگاوهر، بهنده، غولام، دهراوان.

دیلماج - ا. ص. ت. (دیلماج - dîlmac): تهرجومان، وهرگتپر، پاچقه وان.

دیلیمک - ا. (دیلیمک - dîlmek): مله.

دیم - ا. (دیم - dîm): روو، رووخسار، چاره.

دیم - ا. ص. (دیم - dîm): بهگ له یاریدا.

دیم - ا. ص. (دیم - deym): زهوی دیم.

دیم - ا. ع. (دیم - dîm): باران.

دیماس - ا. ع. (دیماس - deymas): حه مام، چال، گۆز.

دیمومت - م. ص. ع. (دیمومت - deymûmet): بهردهوام بوون، هه میشه بی، نه مری.

دیمه - ا. (دیمه - dîme): روو، رووخسار، چاره.

دیمه - ا. ع. (دیمه - dîme): بارانی بی هه وره تریشقه که ماوه یه کی زۆر به بهردهوامی بیاری.

دین - ا. (دین - dîn): ناوی فریشته یه که، ناوی رۆژی «۲۴» ی هه ر مانگیکی هه تاوی.

دین - ا. ع. (دین - dîn): ئابین، پادداشت، تاعهت.

دین - ا. ع. (دین - deyin): قهرز.

دین - ا. فر. (دین - dîn): یه که ی وزه.

دینار - ا. ع. (دینار - dînar): دینار، جۆره پاره یه که.

دینامو - ا. فر. (دینه مۆ - dînemo): دینه مۆ، دابینه مۆ.

دیکته - ا. فر. (دیکته - dîkte): ئیمل، بابه تیک که سیک بیخوئینیتته وه که سیک بینوس.

دیگ - ا. (دیگ - dîg): مه نجه ل، قازان.

دیگ افزار - ا. مر. (دیگ ئه فزار - dîg efzar): داوده رمان و به هاراتی که له خواردن ده کړی، به هارات، (ته وابل)، ئالات و زه رده چیوه، ده رمانی چیشته خو شکه ر.

دیگ بردیگ - ا. مر. (دیگ به ردیگ - dîg ber dîg): جۆره ده رمانیکی ژه هراوییه.

دیگ پایه - ا. مر. (دیگ پایه - dîg paye): سیکوچکه ی ئاسن.

دیگ پخت - ا. مر. (دیگ پخت - dîg puxt): شو ریا.

دیگجوش - ا. مر. (دیگجوش - dîg cûş): شو ربای ده رویش و هه ژاران.

دیگچه - ا. (دیگچه - dîgçe): مه نجه لی بچووک، شو ربای شیر برنج که زیاتر وه کو نه زر به سه ر هه ژاراندا ده به شریته وه.

دیگدان - ا. مر. (دیگدان - dîgdan): کوانوو، ئاگردان، سی پا، سیکوچکانی.

دیگر - ا. ص. (دیگر - dîger): غهیره، بیگانه، یه کیکی دی، دیکه، ئیتر.

دیگرسار - ص. مر. (دیگرسار - dîger sar): جۆریکی دی، به ره واژ، ئاوه ژوو، شله ژاو.

دیگرگون - ص. مر. (دیگرگون - dîger gûn): جۆریکی دی، ئاوه ژوو، به ره واژ.

دیلیم - ا. (دهیلیم - deylem): باری، نوئل.

- دینامومتر** - ا. فر (دینه مؤمیتتر - *dînemo mitr*): وزه پیسو، پیوهری وزه.
- دینامیت** - ا. فر (دینامیت - *dînamît*): تهنه مهنی، دینامیت.
- دینامیسم** - ا. فر (دینامیسم - *dînamîsm*): دینامیزم، (الحرکیه)، تهنه گه ری.
- دینامیک** - ص. فر (دینامیک - *dînamîk*): زانستی بزواتی تهن به وزه ی کارها.
- دین پرور** - ص. فا (دین پهرقهر - *dîn perver*): ئاین پهرور، ره واجده ری ئاین.
- دین پژوه** - ص. فا (دین پیژوه - *dîn pijûh*): دیندار، عه ودالی ئاین.
- دین پناه** - ص. فا (دین په ناه - *dîn penah*): په نای ئاین، پارتیزه ری ئاین.
- دیندار** - ص. فا (دیندار - *dîndar*): دیندار، به دین، ئایندار.
- دینکرت** - ا. مر (دین کهرت - *dîn kert*): کارین ئاینی.
- دینوسور** - ا. فر (دینوسور - *dînosûr*): داینه سور.
- دینه** - ا. ص (دینه - *dîne*): دوینی.
- دیو** - ا. دیف (دیو - *dîv*): دیو.
- دیوار** - ا. دیفار (دیوار - *dîvar*): دیوار.
- دیوارکوب** - ا. مر (دیوارکوب - *dîvar kûb*): جوړه چرایه که به دیوارا داده کوتری.
- دیواره** - ا. دیفاره (دیواره - *dîvare*): دیوار ناسا.
- دیواسپست** - ا. مر (دیف تهنه سپیست - *dîvespist*): جوړه رووه کیکه.
- دیواستنبه** - ص. مر (دیف ئیسته نبه - *dîv îstenbe*): پیایوی زه لامی ناشیرین و ناقولا.
- دیوان** - ا. دیفان (دیوان - *dîvan*): دادگا، دیوانی شاعر.
- دیوان** - ا. فر (دیوان - *dîvan*): دیوه خان، تاقمی مویتله.
- دیوان استیفاء** - ا. مر (دیفانی ئیستیفاء - *dîvani istîfa'*): دایه ری باج و خه راج.
- دیوان بلخ** - ا. مر (دیفانی به لخ - *dîvani belx*): ده لپن دادگایه که له به لخ هه بووه به ناهه ق حوکمی کردووه و بیتاوانانی حوکم داوه. جا ئیستاش هه ر دادگایه که حوکمی نارده و ا بدات به و دادگایه ی به لخ - ی ده شوپه یین.
- دیوان بیگی** - ا. ص (دیفان بیگی - *dîvan bîgî*): مامووری تایبه تی تهنه نجامدانی حوکم و یاساکان له سه رده می سه فه وویبه کاند.
- دیوان تمیز** - ا. مر (دیفانی تهنه میز - *dîvani temîz*): دادگای تهنه میز.
- دیوانخانه** - ا. مر (دیفانخانه - *dîvanxane*): دادگا، عه داله تخانه.
- دیوان قضا** - ا. مر (دیفانی غه زا - *dîvani xeza*): دایه ری تهنه نجامدانی حوکمین شهرعی.
- دیوان کشور** - ا. مر (دیفانی کیشقه ر - *dîvani kişver*): دادگای تهنه میز.
- دیوان محاسبات** - ا. مر (دیفانی موهاسه بات - *dîvani muhasebat*):

- دایه‌ری دارایی گشتی.
دیوانه - ص (دیفانه - dîvane): دیوانه، شیت، دین، بی تاوهز.
دیوانه سار - ص. مر (دیفانه سار - dîvane sar): سهر شیت، خوهر.
دیوانه وار - ص. مر (دیفانه وار - dîvane var): دیوانه ئاسا، شیت ئاسا.
دیوانه‌وش - ص. مر (دیفانه‌وش - dîvane veş): چون شیت، شیت ئاسا.
دیواد - ا. مر (دیف باد - dîv bad): گرده‌لول، بابه‌لیسک، باهوز، ئه‌سپ یان وشتی خو‌شبهز.
دیویند - ص. ف (دیف به‌ند - dîv bend): دیویند، که‌سیک که دتو به‌ند بکات، شو‌ره‌تی تهمورث-ی سیتیهم پاشای پیشدادییه.
دیوپا - ا. ص (دیف‌پا - dîvpa): جوهره جال‌جالتوکه‌یه‌کی زه‌لامی لاق درتزه.
دیوٹ - ص. ع (ده‌یوس - deyûs): ده‌یوس، قورمساغ، گه‌واد.
دیوجامه - ا. مر (دیف جامه - dîv came): دیوجامه، دیجامه.
دیوجان - ص. مر (دیف جان - dîv can): دلاوهر، ئازا، بی به‌زیی، شه‌یتان سیف‌ت، به‌د سروشت.
دیوچه - ا (دیف‌چه - dîvçe): مؤربکه، زالوو، خوهره.
دیوخار - ا. مر (دیف‌خار - dîvxar): پی‌کولّه، دره‌ختی درکاوی، بنچکی گه‌وره‌ی درکاوی.
دیودار - ا. مر (دیف‌دار - dîvdar): جوهره‌کی له دار سه‌رووی به‌رزو زه‌لام.
دیودل - ص. مر (دیف دیل - dîv dil): دل‌ره‌ق، بی به‌زیی، ئازا، دلیر.
دیوراما - ا. فر (دیف راما - dîv rama): سلاید.
دیورخش - ا. مر (دیف‌ره‌خش - dîv rexş): ناوی ئاهه‌نگیکی کونی مؤسیقایه.
دیوریت - ا. مر (دیوریت - dîyûrît): جوهره به‌ردیکه.
دیوزاد - ص. مر (دیف‌زاد - dîvzad): به‌چکه‌ی دتو، دیونه‌ژاد، ئه‌سپی زه‌لام، دتوزاده.
دیوزد - ص. مف (دیف زه‌د - dîv zed): شیت، دین، ده‌ست لی وه‌شاو.
دیوسار - ص. مر (دیف‌سار - dîv sar): دتو ئاسا، به‌دخوو، ناشیرین.
دیوسالار - ص. مر (دیف سالار - dîv salar): دلاوهر، دلیر، توندخوو وه‌کو دتو.
دیوسرشت - ص. مر (دیف سیریش‌ت - dîv sirîşt): دتو ته‌بیعه‌ت، به‌دخوو.
دیوسفید - ا (دیفی سه‌فید - dîvi sefîd): ئه‌و دتو‌دیه که رۆسته‌می پالّه‌وان کوشتی و کاسه سه‌ره‌که‌ی وه‌کو کلاو‌خود له‌سه‌ری خو‌ی ده‌کرد.
دیوسیرت - ص. مر (دیف سیره‌ت - dîv sîret): دتو سروشت.
دیوسیما - ص. مر (دیف سیما - dîv sîma): دتو رو‌خسار.
دیو غول - ا. مر (دیف غول - dîv xûl): دتوی بیابانی، لو، غوده.
دیوک - ا (دیف‌که - dîvek): دتوی چکۆله، زالوو، زه‌رو.

- دیوکده** - ا.مر (دیف کده - dîv kede):
 دتیوخانه، شوتینی دتیوان، دتیوستان..
- دیوکردار** - ص.مر (دیف کردار - dîv kirdar):
 دتیوکردهوه.
- دیوکلوج** - ص.مر (دیف کولوج - dîv kulûç):
 منالی دهست لیپوهشاو.
- دیوگاه** - ا.مر (دیفگاه - dîvgah):
 شوتینی دیو، دتیوخانه، دتیوستان.
- دیولاخ** - ا.مر (دیف لاخ - dîv lax):
 دتیوخانه، بیابانی پان و بهرین و ترسناک و نا ئاوهدان، زوزان، لهوهپرگهه دی دوره دهست.
- دیوم** - ع (دویوم - duyûm):
 نهرمه بارانی بهردهوامی بی ههوره تریشقه.
- دیومردم** - ص.مر (دیف مهردوم - dîv merdûm):
 شهیتان سیفته.
- دیومنش** - ص.مر (دیف مهنیش - dîv meniş):
 گومرا، بهدخوو، دیو ته بیعهت.
- دیون** - ا.ع (دویون - duyûn):
 قهرزان.
- دیوه** - ا (دیشه - dîve):
 گرمی ئاوریشم، زهروو.
- دیویزیون** - ا.فر (دیفییزیون - dîvîzyûn):
 بهش، لهشکر، تیپ.
- دیویسنا** - ا.ص (دیف یهسنا - dîv yesna):
 دیندر، دیو په رست، په پرهوی ئایینی به تال.
- دیه** - ا.ع (دییه - dîye):
 خوتین بهها، خوتنبایی.
- دیه** - ا (دییه - dîh):
 دئ، گوند، ئاواپی، لادی.
- دییه** - ا (دییه - dîhe):
 دئ، گوند،

ذ

ذ- حر (ز- Z):

یه کیکه له پسته بیده ننگه کانی فارسی و به (زال) ده خوینریتسه وه، ده کاته پیستی یازده به می ئه لیفبای فارسی، به حیسابی ئه بجهد به رامبه به (۷۰۰) ه.

ذا- ا.ع (زا- za): خاوهن، دارا، خودان.

ذائب- ا.ف.ع (زائیب- za'ib): توینه ره وه، تواوه، بوهژاو.

ذائبه- ا.ف.ع (زائیبه- za'ibe): توینه ره وه (بۆمی).

ذائع- اص (دایء- za'i): ئاشکرا، بلاو، به ریلاو.

ذائق- ا.ف.ع (زائغ- za'ix): بچیژ، چیژهر.

ذائقه- ا.ع (زائیغه- za'ixe): ههستی چهژتن.

ذایح- ا.ف.ع (زایب- zabih): قهساب، سه رپر، سه ر ژیکه ر.

ذابل- ا.ص (زابل- zabil): سیس، په ژمورده، ژاکو، له ر، لاواز، بنیس، له توینا وشکه وه بوو.

ذات- ع (زات- zat): گه وه هر، خود، زات، زاتی خوا، هه قیقه تی هه ر شتیک.

ذاتی- ص.ن.ع (زاتی- zatî): خودی.

ذاخر- ا.ف.ع (زاخر- zaxr): مال کۆکه ره وه.

ذاقی- ا (زاغی- zaxî): جـۆره رووه کیکه.

ذاکر- ا.ف.ع (زاکیر- zakir): یادکرده، زیکرکار، (که سی زیکری خوا بکا)، ره زخوان.

ذاکره- ا.ف.ع (زاکیره- zakire): هیزی وه بیرهینه ره له مرۆفدا، زهین، هویر، یادگه.

ذال- ا.ع (زال- zal): پیستی نۆبه می ئه لیفبای عاره وی.

ذاهب- ا.ف.ع (زاهیب- zahib): رۆبیشتوو، ریبوار.

ذاهل- ا.ف.ع (زاهیل- zahil): فه رامۆشکار، خه مسارد.

ذایب- ا.ف.ع (زایب- zayîb): تواوه، توینه ره وه، بوهژاو.

- ذایع** - ا. فسا (زایء - zayî'): ئاشکرا، بلاو، بهربلاو.
- ذایق** - ا. فسا. ع (زایغ - zayix): چیتزر، بچیتز.
- ذایقه** - ا. فسا. ع (زایغه - zayîxe): ههستی چهژین.
- ذتاب** - ا. ع (زیتاب - ziab): گورگان.
- ذؤابه** - ا. ع (زؤابه - zuabe): تهوئل، پهرچهم، ریشوو، تیسک.
- ذئب** - ا. ع (زیئب - zi'b): گورگ.
- ذؤبان** - ا. ع (زؤئبان - zu'ban): گورگان.
- ذئبه** - ا. ع (زیئبه - zi'be): دپله گورگ.
- ذب** - م. ص. ع (زهبب - zebb): دوورخستنهوه، دهکردن، گرتن، مهنه کردن.
- ذباتح** - ا. ع (زهبائیھ - zeba'ih): قوربانی، سهبرپراو.
- ذبابه** - ا. ع (زوبابه - zubabe): میتش، مهگهز، مهیهز.
- ذباله** - ا. ع (زوباله - zubale): پلپتیه، فتیله.
- ذباله** - ا. ع (زوباله - zubale): زروزیل، گوفهک، سورکهوان، سهرهنوئلک.
- ذباله دان** - ا. م. ع (زوباله دان - zubaledan): زیل دان، گوئکهک، سورکهوان.
- ذبایح** - ا. ع (زهبایه - zebayîh): قوربانی، حه یوانین سهبرپراو.
- ذبح** - م. ص. ع (زهبه - zebh): کوشتنهوه، خه نه قانندن، سهبرپین، سه ر ژیتکرن.
- ذبح** - ا. ع (زوبهه - zube) : جووره
- رووه کیتکه.
- ذبچه** - ا. ع (زه بهه - zebhe): قورگ یه شه.
- ذبذبه** - ا. ع (زه بزه به - zebzebe): دوو دلپکردن، جولانی شتیک که هه لواسرابی، جوولانندن، بزوتن، له ره.
- ذبل** - ا. ع (زه بل - zabl): گوتیچکه ماسی، پیستی کیسه ل.
- ذبل** - م. ص. ل. ع (زه بل - zabl): ژاکان، سیس بوون، لاواز بوون، له رپوون، بنیسان.
- ذبل** - ص. ع (زه بول - zebûl): پروکان، سیس، په ژمورده، ژاکان، بنیسان.
- ذبول** - م. ص. ل. ع (زوبول - zubûl): سیس بوون، ژاکان و له گه شه که وتن، لاواز بوون.
- ذبیح** - ص. ع (زه بیه - zebîh): قوربانی، سهبرپراو.
- ذبیحه** - ص. ع (زه بیحه - zebîhe): قوربانی.
- ذخائیر** - ا. ع (زه خائیر - zexa'îr): زه خیره، کوکراوه، پاشه که وت، تازووقه.
- ذخایر** - ا. ع (زه خایر - zexayîr): پاشه که وت، زه خیره کراو، تازووقه.
- ذخیر** - ا. ع (زوخیر - zuxir): شتی زه خیره کراو بو کاتی تهنگانه، پاشه که وت.
- ذخیره** - ا. ع (زوخیره - xuxre): پاشه که وت.
- ذخیره نهادن** - م. ص. ع (زه خیره نیهادن - zexîre nihaden): زه خیره دانان.
- ذر** - ا. ع (زهر - zer): میرووله، زهره، گهردیله ی غوبار، توژقال.

- ذرائع** - ا.ع (زہرائی - zera'ir): زورپیہت، منالی منال، زاروچہ، نقیچرک.
- ذرائع** - ا.ع (زہرای - zera'y): بیانوان، دہساویز، پہلپ، بیانوو، بیانگ.
- ذرات** - ا.ع (زہرات - zerat): گہردیلہ.
- ذرائی** - ا.ع (زہرائی - zera'i): زورپیہت، زاروچہ.
- ذرائیح** - ا.ع (زہرائیح - zera'ih): جوڑہ میروویہکہ.
- ذرائع** - ا.ع (زیراع - zira'): بازو، یارده، بال.
- ذرائیر** - ا.ع (زہرائیر - zera'ir): زورپیہت، نہوہ، منالی مندال، زاروچہ، نقیچرک.
- ذرائیع** - ا.ع (زہرای - zera'y): دہساویز، بیانوو، پہلپ.
- ذراء** - م.ص.ع (زہراء - zera'): خولفاندن، ئه فراندن.
- ذرت** - ا.ع (زورپہت - zuret): زورپات، گہنمہ شامی.
- ذرت شکن** - ص.فا (زورپہت شیکہن - zuret şiken): کہسہی کہ زورپات درہو بکات.
- ذرخش** - ا.ع (زہرخش - zereş): روناکی، روناہی، بروسکہ، ہہورہ تریشقہ، بلاچہ.
- ذرع** - م.ص.ع (زہراء - zera'): پیتوانی قوماش بہ گہز، گہزکردن.
- ذرع** - ا.ع (زورہغ - xurex): جوڑہ رووہکیتکہ.
- ذریگی** - ا.ع (زہریگی - zeregi): بہ گہردیلہ بیوون.
- ذروت** - ا.ع (زہرثہت - zervet): لوتکھی چیا، لوتکھی لہزہت.
- ذرور** - ا.ع (زہرور - zeru'r): دہرمانی کوتراو، عہتر، جوڑہ بونیکی خوشہ.
- ذروہ** - ا.ع (زہرثہ - zerve): لوتکھی، ترپیک، دوند.
- ذره** - ا.ع (زہرہ - zere): میروولہ، گہردیلہ، زہرہ.
- ذربین** - ا.ع (زہربین - zerebin): زہربین، میکروٹسکوپ.
- ذربینی** - ص.ن (زہربینی - zerebin'i): گیانلہ بہرانی وردی ئه وتو کہ بہ زہربین نہ بی نہ بینرین، ہہر شتی کہ ورد بی و بی زہربین نہ بینرئ.
- ذرہ پرور** - ص.فا (زہرہ پرورثہر - zere perver): کہسہی خزمہتکاران و بہرہدہستانی خوی پەرہردہ بکاو بہرزیان بکاتہوہو.
- ذری** - ا.ع (زورا - zura): لوتکھی، ترپیکان و دوندان.
- ذریات** - ا.ع (زوریات - zuriyat): نہوہو نہتیرہ، زاروچہ.
- ذریت** - ا.ع (زوریہت - zuriyet): زوریہت، نہوہو نہتیرہ، زاروچہ.
- ذریرہ** - ا.ع (زہریرہ - zeri're): دہرمانی وشک، عہتر، جوڑہ بونیکی خوشہ.
- ذریع** - ص.ع (زہری - zeri'): بہلہز، خوشبہز، ئاشکرا، زور. فراوان.
- ذریعہ** - ص.ع (زہریئہ - zeri'e): بیانوو، پہلپ، دہساویز.
- ذریہ** - ا.ع (زوریہ - zuriye): زورپیہت، نہوہو نہتیرہ، زاروچہ.

- ذغال** - (زوغال - zuxal): زوخال، ره ژوو، خه لوز. **ذکر** - ا.ع (زه فکر - zefker): که ره وزی کتوی.
- ذق زدن** - مص.ل (زه غ زده دن - zex zeden): گریان و بیانو گرتن، وړکگرتن، گوگرتن.
- ذق ذق کردن** - مص.ل (زه غ زه غ که رده دن - zex zex kerden): سووتانه وهی برین، کزانه وهی برین.
- ذقن** - ا.ع (زه غن - zexen): چه ناگه، زه نه خدان.
- ذکاء** - مص.ل (زه کاء - zeka'): زیره ک بوون، زوو تیگه بشتن، ژیری.
- ذکاء** - ا (زوکاء - zuka'): هه تاو، هه و، خور.
- ذکاوات** - ا.ع (زه کافات - zekavat): زیره ک، به هوش.
- ذکاوَت** - ا.مص (زه کافهت - zekavet): زربنگ، زیره کی، تیژ هوش، بیر تیژ.
- ذکر** - ا.ع (زه کهر - zeker): نیر، نیرینه، کیری پیاو.
- ذکر** - مص.م.ع (زیکر - zikr): ویرد، زیکری خوا، زیکری خیر، یاد کردن، ناوهیتنان، سوپاسکردنی خوا، ستایشکردنی خوا.
- ذکر** - ا.ع (زوکر - zukur): یادگار.
- ذکران** - ا.ع (زوکران - zukuran): جه ژنی یه کتیک له سه رانی ثایینی جووله که و مه سیحیه.
- ذکران** - ا.ع (زوکران - zukuran): نیران.
- ذکر کردن** - مص.م (زیکر که رده دن - zikr kerden): یاد کردن،
- به بیان کردن، زیکر کردن، ته هلیله کردن.
- ذکری** - ا.مص.ع (زیکرا - zikre): یاددهوری، یادگاری، تویه، وه عز، په ند، په سلان، رابونه وه.
- ذکور** - ا.ع (زوکور - zukûr): پیوان، نیران.
- ذکی** - ص.ع (زه کی - zekî): زیره ک، به هوش، هوشیار.
- ذکیه** - ص.ع (زه کییه - zekîye): نافرته تی زیره ک.
- ذل** - مص.ل.ع (زیل - zil): نهرم و رام بوون، هاتنه رده ا، میهره بانی.
- ذل** - مص.ل.ع (زول - zul): زه لیل بوون، سه رشور بوون، دهسته مویون.
- ذلاقت** - ا.مص.ع (زه لاغت - zelaxet): به زمان، فه ساحه ت، دهم تهر، قسه زان، ره وان بیژ.
- ذلال** - ا.ع (زیلال - zilal): زه لیل، بیچاره، نه خوش و داماو.
- ذلالت** - مص.ل.ع (زه لالهت - zelalet): زه لیل بوون، داماو بوون، زه بوونی.
- ذلت** - مص.ل.ع (زیلهت - zillet): زیللهت، زه لیل بوون.
- ذلق** - ص.ع (زه لیغ - zelix): زمان لوس، به زمان.
- ذلول** - ص.ع (زه لول - zelûl): رام، گوپرایه ل.
- ذلیق** - ص.ع (زه لیغ - zelîx): به زمان، تیژ زمان.
- ذلیل** - ص.ع (زه لیل - zelîl): زه لیل، داماو، خوار، زه بوون، بچووک، که ساس.
- ذلیلی** - ا.مص (زه لیلی - zelîlî): خواری، زه لیلی، بچووک، زه بوونی، که ساسی.

- ذم** - مص. م. ع. (زم - zem): زه مکردن، گازانده کردن، سه رزه نشستن کردن.
- ذماء** - مص. ل. ع. (زه ماء - zema'): جولان.
- ذمائم** - ا. ع. (زه مائیم - zema'im): زه م، خراپه گوتن.
- ذمام** - ا. ع. (زیمام - ziamam): هه ق، واجب، حورمهت، ئابرو، زینهار، ئه مان.
- ذمت** - ا. ع. (زیممهت - zimmet): زه مانهت، که فالت، په میان.
- ذمه** - ا. ع. (زیممه - zimme): زه مانهت، که فالت، عه هدهو په میان، ئه هلی زیمهت: جوله کهو مه سیحیانی که به مهرجی زیمه له ولاتی موسولماناندا ده ژین.
- ذمی** - ص. ن. (زیمی - zimmî): غه پیره موسولمان که باج بدات و له ولاتی موسولماناندا بژی و گیان و مالی سه لامهت بی.
- ذمیم** - ص. ع. (زه مییم - zemîm): ناشیرین، دزیتو، کریت، ناحه ز.
- ذمیمه** - ص. ع. (زه میمه - zemîme): ئافره تی ناشیرین، ره وشتی ناشیرین.
- ذنابه** - ا. ع. (زونابه - zunabe): خو لاسه، کو تایی هه ر شتیک، کلکه ی شتیک.
- ذنب** - ا. ع. (زه نب - zeneb): کلک، پاشه ل.
- ذنب** - ا. ع. (زه نب - zenb): گوناح، تاوان، خه تا.
- ذنوب** - ا. ع. (زونوب - zunûb): گوناحان، خه تایان، تاوانان.
- ذو** - ا. ع. (زوو - zû): خواهن، خودان، دارا، خواوه ند.
- ذوائب** - ا. ع. (زه ئائب - zeva'ib): ته ویل، په رچه م، بسک، گیسو، ریشوو.
- ذوات** - ا. ع. (زه ئات - zevat): خواوه ندان، خواوه نان، خودائین، هه بووان، دارا یان نفوس.
- ذوایب** - ا. ع. (زه ئایب - zebay'ib): ته ویل، گیسوان، په رچه مان.
- ذوب** - مص. ل. ع. (زه وب - zewb): توانه وه، بوهرژین.
- ذویان** - مص. ل. ع. (زه ئه بان - zeveban): توانه وه، بوونه ئاو، بوهرژین.
- ذوب کردن** - مص. م. (زه وب که رده ن - zewb kerden): تواندنه وه، بوهرژاندن.
- ذوسنطاریا** - (زوسینتارییا - zusintariya): زه حیری، دیزه نتری، سکچوون به خوینه وه.
- ذوق** - مص. م. ع. (زه و غ - zewx): چه شتن، تامکردن.
- ذوق زده** - ص. (زه و غ زده - zewx zede): که سیک که له ئه نجامی مرژده ی خو ش یان به مر از که بیشتن زه و ق و که یفی په پیدا کرد بی، به که یف و زه و ق.
- ذوق کردن** - مص. ل. (زه و غ که رده ن - zewx kerden): که یف کردن، دل خو ش بوون.
- ذوقناک** - ص. (زه و غناک - zewx nak): به تام، له زیز، به له زهت، چیژدار.
- ذهاب** - مص. ل. (زه هاب - zehab): رو بیشتن، تیپه ریوون.
- ذهاب** - مص. ل. (زه هاب - zihab): زه ردینه ی هیلکه.

ذهاب - ا.ع (زیهباب - zihab): بارانی
 ورد یان بارانی زۆر.

ذهب - ا.ع (زههب - zeheb): ئالتوون،
 زیپ، تەلّا.

ذهبی - ص.ن (زههه‌بی - zehebî):
 زیپین، ئالتوونی.

ذهن - ا.ع (زیهن - zihn): هویر، فام،
 حالی بوون، هۆش، ئەقل، یاد، زهین، بییر،
 هزر.

ذهنی - ص.ن (زیهه‌نی - zihnî):
 دەرروونی، باتینی، ئەقلی، هویری.

ذھول - مص.ع (زوهول - zuhûl): مژول
 بوون، پزگال‌بوون، مژول کردن، غافل بوون،
 فەرامۆش کردن، غەفلەت.

ذی - ا.ع (زی - Zî): خواوەن، خودان،
 خواوەن.

ذیل - ا.ع (زهیل - zeyl): داوین، داوینی
 کراس، پایین، پاشکۆ، کلک.

ذیلا - ق.ع (زهیلەن - zeylen): له
 ژێرەوه، له خوارەوه، پاش ئەمه، تۆزیک
 دی، پاشان.

ر (r - ر)

ر- حر (r - ر) دوازدهمین پیتی بیده‌نگی فارسییه، که به (ری) یان (را) ده‌خوینرتته‌وهو به‌ه‌ساوی‌ئه‌بجه‌د به‌رامبه‌ر به (۲۰۰).

را- حر (ra - ر): نیشانه‌ی به‌رکاری راسته‌خویه.

راء- (ra' - راء): یه‌کیکه‌له‌پیتته بیده‌نگه‌کافی فارسی.

رائج- افا- ع (رائج- ra'ic): باو، ره‌واجدار، پاره‌ی باو، هه‌ره‌مدار.

رائح- افا- ع (رائح- ra'ih): بۆندار، بۆنکه‌ر.

رائحه- ا.ع (رائحه- ra'ih): بۆن، بۆنی خوش.

رائد- افا. ع (رائد- ra'id): په‌یامبه‌ر، جاسوس.

رایض- افا.ع (رایض- ra'iz): رام، ده‌سته‌مو، رامکار، رامیاری و لآخی تۆسن.

رائع- ا.فا- ع (رائع- ra'i'): جوان، مایه‌ی سه‌رسامی.

رائی- افا- ع (رائی- ra'î): بینه‌ر، ته‌ماشاکه‌ر.

راب- ا.ع (راب- rabb): زریاب، باوه پیاره.

رایح- ا.فا- ع (رایح- rabih): براوه، سودبه‌خش، سوده‌هین، قازانجکه‌ر.

رابض- ا.فا- ع (رابض- rabiz): شیرینی درنده.

رابط- ا.فا- ع (رابط- rabbit): په‌یوه‌ندیکار، نیوانچی، میانچی، به‌ریوان.

رابطه- ا.ع (رابطه- rabite): په‌یوه‌ندی.

رابع- ص.ع (رابع- rabi'): چواره‌م.

رابعا- ق.ع (رابیئه‌ن- rabi'en): چواره‌مین.

رابه- ا.ع (رابه- rabbe): زردایک، باجی.

راپرت- ا.فا- ع (راپورت- rapurt): راپورت، راپورت.

- راپسودی** - ا. فر (راپسودی - rapsûdî) :
جوړه فانتازييه كه .
- راپورت** - ا. فر (راپورت - rapûrt) :
راپورت .
- راتب** - ص. ع (راتب - ratb) : بهرقه رار،
همه ميشه، نهرک، موچه .
- راتب** - ص. ع (راتيب - ratib) : موچه .
- راتع** - ا. ع (راتيع - ratî) كه سيك له
نازو نيعمه تدا بي، چه رنده، حه يوني كه
دهله وهرئ .
- راتق** - ا. فا. ع (راتيخ - ratix) : كه سيك
كونئ بگري، پينه كهر .
- راتيانج** - ا (راتيانج - ratîyanc) :
كه تيره و سه مغي درهخت .
- راج** - ا (راج - rac) : جوړه رووه كيكه؛
دوهوني هه يه و درهخت - ش .
- راجح** - ا. فا. ع (راجيح - racih) : زال،
زياد، سه ننگه تا .
- راجز** - ا. فا. ع (راجيز - raciz) : كه سيك
شيعريك له سه ر به حري ره جه ز بخوتئ،
ره جه زخوان .
- راجع** - ا. فا. ع (راجي - raci) :
گه راوه، ژنيك كه پاش مهرگي ميترده كه ي
بو ماله باوان بگه رپته وه .
- راجعه** - ا. فا. ع (راجيئه - raci'e) :
گه راوه (بو نافرته)، نوره تي . .
- راجل** - ا. فا. ع (راجيل - racil) : پياده .
- رجاله** - ا (ره جاله - raccale) : كوټكه
خوتنده وار، بي سه واد .
- راجه** - ا (راجه - race) : پاشاي
هندستان .
- راجي** - ا. فا. ع (راجي - raci) :
نوميده وار، به هيووا، هيوادار، ته مادار .
- راح** - ا. ع (راه - rah) : شادمانی، مهی،
باده، شه راب، نه وایه کی کوئی مؤسیقایه .
- راحت** - ا. مص. ع (راهت - rahet) :
ناسووده بی، ئیسراحت .
- راحت طلب** - ص. فا. ع (راهت ته له ب -
rahet teleb) : ناسووده خواز، كه سيك
حه ز له ته مه لئ و بيكاري بكات .
- راحت طلبی** - ا. مص (راهت ته له بی -
rahet telebî) : ناسووده خوازی .
- راحت طلبیدن** - مص ل (راهت
ته له بییدن - rahet telebîden) :
ناسووده بی خواستن، نارام خواستن .
- راحت کردن** - مص. م (راهت كه رده ن -
rahet kerden) : ناسووده كردن،
دلنيا كردن .
- راحل** - ا. فا. ع (راهيل - rahil) : كوچهر،
ره وند، رویشتوو .
- راحله** - ا. فا. ع (راهيله - rahile) :
كوچهر، ولاخي سواری و باری .
- راهلین** - ا. فا. ع (راهيلين - rahilîn) :
كوچهران .
- راحم** - ا. فا. ع (راهيم - rahim) :
به رهم، به به زه بی، ره حمدار .
- راحمین** - ا. فاص. ع (راهمين -
rahmîn) : به رهمان، به به زه بيان .
- راخ** - ا (راخ - rax) : خه م، خه فه ت،
كه سه ر، كوټان .
- راد** - ص (راد - rad) : جوامير، به خشنده،
دلاوا، نازا، دلير، سه خاوه تمه ند .
- راد** - ص (راد - rad) : زانا، دانا .
- رادبوی** - ا. مر (رادبووی - radbûy) :
جوړه رووه كيكه .
- رادع** - ا. فا. ع (رادی - radi) : ريگر،

- به رهه لست، په رچده ر.
- رادمرد** - ص. مر (رادمهرد - radmerd):
جوامیر، به خشنده، دلاوا، مهردانه.
- رادمنش** - ص. مر (رادمه نیش - radmeniš):
مهردانه ته بیعت، ته بیعت پیاوړه.
- رادی** - ا. مص (رادی - radî):
جوامیری، جوامیری، نازایی، بویری.
- رادی** - ا. فاع (رادی - radî):
که وتوو.
- رادیات** - ا (رادیات - radyat):
رادیته ر.
- رادیات ساز** - ص. فا (رادیات ساز - radyat saz):
وهستای رادیته ر.
- رادیات سازی** - ا. مص (رادیات سازی - radyat sazi):
رادیته ر سازی، دوکانی رادیته ر چاکرکړنه وه.
- رادیان** - ا. فر (رادیان - radyan):
جوړه پتوانه یه که.
- رادیان** - ا. فر (رادیان - radyan):
پرتو ودار، تیشکدار.
- رادیاتور** - ا. فر (رادیاتور - radyatûr):
رادیته ر.
- رادیکال** - ص. فر (رادیکال - radîkal):
ریشه یی، بڼه رته، لایه نگری ریفورمی ته واوله کاروباری ولاتدا.
- رادیو** - ا. فر (رادیو - radyu):
رادیو.
- رادیو اکتیو** - ا. مر (رادیو اکتیو - radyu aktiv):
ته نیتک که خه سیتی تیشکدانه وهی ته تومی هه بی.
- رادیوتراپی** - ا. مر. فر (رادیو تراپی - radyu tirapî):
مالیجه کردنی هه ندی نه خوژی به تیشکی ٹیکس X.
- رادیوساز** - ص. فا (رادیوساز - radyu saz):
وهستای رادیو،
- رادیساز.
- رادیوسازی** - ا. مص (رادیوسازی - radyu sazi):
پیشه ی رادیوسازی، دوکانی رادیوساز.
- رادیوگرافی** - ا. فر (رادیوگرافی - radyu girafî):
وینه گرتنی نه ندامانی به دهن به نه شیعه.
- رادیوگرام** - ا. فر (رادیوگرام - radyu giram):
بیتهل بنیردری، نامیتریکه هه م رادیویه و هه م گرامافونه، رادیوگرام.
- رادیولوژی** - ا. فر (رادیولوژی - radyu lojî):
تیشک ناسی.
- رادیولوژیست** - (رادیولوژیست - radyu lujîst):
ناس، رادیولوژیست.
- رادیولگ** - ا. فر (رادیولگ - radyu log):
تیشک ناس.
- رادیوم** - ا. فر (رادیوم - radyum):
رادیوم.
- رادیومتر** - ا. فر (رادیومیتر - radyumitr):
تیشک پیو.
- راز** - ا (راز - raz):
نه پنهانی، شتی پنهانی، رهنګ، گلکار.
- رازیان** - ص. مر (رازیان - razban):
رازوان، رازگر، نه وهی سکالای خه لکی ده گه یه نیتته پاشا، یان میر.
- رازدار** - ص. فا (رازدار - razdar):
رازوان، نه پنهانی پاریز، سر قایم، رازگر.
- رازداری** - ا. مص (رازداری - razdarî):
رازپاریزی، نه پنهانی پاریزی.
- رازق** - ا. فا. ع (رازق - razix):
دهر، خوا.

- رازقی** - ا. مص (رازغی - razixî): رزق و روزی بدهی، نانبدی.
- رازقی** - ص. ن (رازغی - razixî): جوړه تربیه کی بۆل بچووکه.
- رازقیه** - ا. ع (رازغییه - razixîye): جوړه جلیکی که تانی سپییه، باده، شهراب، مهی.
- رازک** - ا (رازک - razeq): جوړه رووه کیکه.
- رازگشادن** - مص. م (رازگوشادهن - razguşaden): ناشکرکردنی رازیک، له قاودانی نه پنییه ک.
- رازگشتن** - مص. ل (رازگه شتهن - razgeşten): ون بوون، په نهان بوون.
- رازو نیاز** - ا. م (رازو نیاز - razû nîyaz): رازو نیاز، کاکه و براله، دهرده دل.
- رازه** - ا (رازه - raze): راز، نه پنی، سپی.
- رازی** - ص. ن (رازی - razî): خه لکی ره، زمانی خه لکی ره.
- رازیام** - ا (رازیام - razyam): رازیانه.
- رازیان** - ا (رازیان - razyan): رازیانه.
- رازیانج** - ا (رازیانه ج - razyaneq): رازیانه.
- رازیانه** - ا (رازیانه - razyane): رازیانه.
- راژ** - ا (راژ - raj): خه رمانی سوور، جیژ.
- راس** - ا (راس - ras): جوړه رووه کیکه.
- راسب** - ا. ف. ع (راسب - rasb): بن نشین، قورو سیانی نشتوو، خلتیه که له ژیر قاپدا بن ده نیته وه.
- راست** - ا (راست - rast): لای راست، سه نتی راست.
- راستا** - ا (راستا - rasta): راستی، دهرهق، له ئاست.
- راستا حسینی** - ص. م (راستا هوسه پنی - rasta huseynî): راستی حوسه پنی، راست و دروست، ساده و بی ریا.
- راست اعتقاد** - ص. م. ع (راست ئیئتغاد - rast i'tixad): پاک باوه، راست باوه، دروست باوه.
- راست بین** - ص. ف. ا (راست بین - rast bîn): هه قیقه ت بین، راستی بین.
- راست بینی** - ا. مص (راست بینی - rastbîn): هه قیقه ت بینی، راستی بین.
- راست پنجگاه** - ا. م (راست په نجگاه - rast pencgah): مه قامی پینج گا، راستی پینجگا.
- راست حسینی** - ص. م (راست حوسه پنی - rast huseynî): راسته و راست، ری و راست.
- راست خانه** - ص. م (راست خانه - rast xane): که سیک به راستی و پاکی و ویزدانه وه رهفتار له گه ل هه موو که سیکدا بکا، هه ر شتتیکی راست و دروست.
- راست داشتن** - مص. م (راست داشتهن - rast daşten): باوه رکردن، ته سدیق کردن.
- راستر** - ص (راست تهر - raster): دروست تر، راست تر.
- راست روده** - ا. م (راست روده - rastrûde): به شی کوتایی ریخو له گه وره.

- راست ساز** - ا. مر (راست ساز - rast saz): سیف‌تیک‌سی سازین ژیداره.
- راستکار** - ص. فا (راست کار - rast kar): دروستکار، پیروژ، دیندار، ئەمین، دادپه‌روه، سەنعەتکار.
- راستکاری** - ا. مص (راستکاری - rastkarî): دروستکاری، ئەمانەت، عەدالەت، دینداری.
- راست کردار** - ص. مر (راست کیردار - rast kirdar): چاکه‌کار، دروستکار، خوش معامه‌له، دروستکرده‌وه.
- راست کرداری** - ا. مص (راست کیرداری - rast kirdarî): راست کرداری، دروست کاری.
- راست کردن** - مص. م (راست که‌رده‌ن - rast kerden): راست کردن، دروست ئەنجامدان، راستگوتن.
- راست کوک** - ا. مر (راست کوک - rast kûk): کوکی نامیری مؤسیقا.
- راست گفتن** - مص. ل (راست گوفته‌ن - rast guften): راست گوتن، دروست گوتن، هه‌قیقەت گوتن.
- راستگو** - ص. فا (راستگو - rastgû): راستگو.
- راست مانند** - ص. مر (راست مانەند - rast manend): مه‌یله‌و راست.
- راست مضراب** - ا. فر (راست میزراب - rast mizrab): جوّره سازلیدانیته‌که.
- راست نشستن** - مص. ل (راست نیشیسته‌ن - rast nişisten): قیت دانیشتن، راست هاتنی کارتیک.
- راسته** - ص (راسته - raste): راسته‌وانه، شایسته، دادپه‌روه، راسته‌ری، پشته‌مه‌غزه، بازاری ریک و راست.
- راسته فروش** - ص. فا (راسته‌فروش - raste furûş): قه‌سابی راسته‌فروش، قه‌سابی که پشته‌مازه‌بفروشی.
- راسته‌فروشی** - ا. مص (راسته‌فروشی - raste furûşî): دوکانی قه‌سابی.
- راستی** - ا. مص (راستی - rastî): راستی، دروستی، وه‌فاداری، هه‌قیقەت، راستگویی.
- راستی** - ص. ن (راستی - rastî): راستی، راستینه.
- راستی راستی** - ق. مر (راستی راستی - rastî rastî): به‌راستی راستی.
- راستیگر** - ص. فا (راستیگره - rastîger): راستگو.
- راستیگری** - ا. مص (راستیگره‌ری - rastîgerî): راستی، راستگویی.
- راستین** - ص. ن (راستین - rastîn): هه‌قیقی، دۆغری، واقعی، راست.
- راسخ** - ص. ع (راسخ - rasix): پایه‌دار، مه‌حکەم، به‌رقه‌رار.
- راسخت** - ا. مر (راسخت - rasuxt): رووی سوتاو، مسی سوتاو.
- راسخ قدم** - ص. مر (راسخ غه‌ده‌م - rasix xedem): پایه‌دار، مه‌حکەم، قایم.
- راسخون** - ص. ا (راسیخون - rasixûn): پایه‌داران، شاره‌زایان له‌زانست.
- راسخین** - ص. ا (راسخین - rasixîn): پایه‌داران، مه‌حکەمان.
- راسن** - ا (راسه‌ن - rasen): سوّسنی، کیتی، زه‌نجه‌بیلی شامی.

- راسو** - (راسو - rasû): راسو، جوړه گیانله بهر یکی گوشت خوړه له تیره ی سموړه یه.
- راش** - (راش - raş): جیز، خه رمانی سوور.
- راش** - (راش - raş): جوړه دره ختیکه.
- راشد** - (راشید - raşid): دیندار، به دین، ریناس، ریزان.
- راشدون** - (راشیدون - raşidûn): خوله فای راشدین.
- راشدین** - (راشیدین - raşidîn): خوله فای راشدین.
- راشی** - (راشی - raşî): به رتیل ده.
- راشیتیس** - (راشیتیس - raşîtîsm): نیشانه کانی نه خوښی ئیسکه نهرمه.
- راصد** - (راسید - rasid): چاودیر، چاوله ری، ته ستیره ناس، ته ستیره ژمیر.
- راضع** - (راضیع - razi): شیره خوړه، به خیل، پیسکه، رژد.
- راضعات** - (راضعات - razi'at): دایه نان.
- راضعه** - (راضعه - razi'e): مبینه ی شیره خوړ، دایه ن، ددانی شیر.
- راضی** - (راضی - razi): رازی، قایل، دلخوښ.
- راطینا** - (راطینا - ratîna): سه مفی دره خت.
- راعی** - (رائی - ra'î): شوان، شوانکاره، نیگابان، والی و سه رپه رشتیاری میلله ت.
- راغ** - (راغ - rax): میرغوزار، بناری چیا، پیده شت، بیابان، سارا.
- راغب** - (راغب - raxib): خوازیار، نارزه زومه ند.
- رافض** - (رافض - rafiz): ره فزکار.
- رافضه** - (رافضه - rafize): گروپیک که پشت بکه نه پیشه وای خو یان و لیبی هه لگه پینه وه.
- رافضی** - (رافضی - rafizî): رافزی.
- رافع** - (رافیع - rafi'): به رزکه ره وه، عه رزوحال ده.
- راقد** - (راکید - raxid): خه وتوو، نوستوو.
- راقم** - (راقیم - raxim): نووسه ر، کتیب نووس.
- راقی** - (راقی - raxî): رۆشنبیر، خوینه وار، ته فسونگر، تهره قی کرده و.
- راک** - (راک - rak): به ران.
- راک** - (راک - rak): کاسه ی ئاو خوړی، کاسه ی دارین.
- راک** - (راک - rak): داوی ده رزی، ده زوو.
- راک** - (راک - rak): ئاوازیکی ئیرانییه.
- راکب** - (راکب - rakib): سواره، ته سپ سوار، و شتر سوار.
- راکت** - (راکیت - rakit): ره کتی گه مه ی ته نس.
- راکد** - (راکید - rakid): وه ستاو، بی جووله، مه نگ.

- راکع** - ا.فا - ع (راکعیع - raki') : کړنووشبهر، چه ماوه.
- رال** - ا. فر (رال - ral) : خیزه خیزی سینگ.
- رام** - ص (رام - ram) : رام، گوټرایه ل، دهسته مو، که وی.
- رامح** - ا.فا - ع (رامیھ - ramih) : خاوه ن رم، نیتزه هاویټز، نیتزه دار، رم دار.
- رامش** - ا.مص (رامیش - ramiş) : ئارامی، ئاسووده بی، شادی، سروود.
- رامش پزیر** - ص.فا (رامیش په زیر - ramiş pezîr) : ئارامی خـواز، ئاسوده بی په زیر.
- رامشت** - ا.مص (رامیشت - ramişt) : ئارامی، ئاسووده بی.
- رامشگاه** - ا.مر (رامیشگاه - ramişgah) : شوټنی رابواردن (عهیش و تهره ب).
- رامشگر** - ص.ش (رامیشگر - ramişger) : موتریب، عاشق، شایه ر، گؤرانى بیټز.
- رامشگری** - ا.مص (رامیشگری - ramişgerî) : گؤرانى بیټزى، شایه رى.
- رامشگه** - ص.ن (رامیشگه - ramişgeh) : تهره بخانه.
- رامشى** - ص.ن (رامیشى - ramişî) : مؤسیقاژهن و دهنگ بیټز.
- رامکردن** - مص.م (رام کرده ن - ramkerden) : رام کرده ن، دهسته مؤکردن.
- رامى** - ا.فا - ع (رامى - ramî) : تیره ن داز، تیره ن ناز، نه نگیوه.
- رامى** - ا. انگل (رامى - ramî) : جوړټیکه
- له وازی وهره ق.
- رامى** - ا.فر (رامى - ramî) : جوړه رووه کټیکه.
- رامیار** - ص.مر (رامیار - ramiyar) : شوان، شوانکاره.
- ران** - ا (ران - ran) : ران، له زرانى به سه ره وه.
- ران** - ا.فا (ران - ran) : وه کو پاشکو بکه رى پیچ دروست ده کړی، گالیسکه ران.
- راناس** - ا (راناس - ranas) : جوړه دره خټیکه.
- ران افشردن** - مص.ل (ران ته فشورده ن - ran efşurden) : ران توندکردن له ته سپ و تاودانى.
- رانج** - ا.ع (رانج - ranc) : نارجیل، نارگیل.
- راندن** - مص.م (رانده ن - randen) : لیخورین، رانین، ناژووتن.
- رانده** - ا.مف (رانده - rande) : لیخور دراو، ده کر او، دوورخراوه، نه فی کراو.
- رانش** - ا.مص (رانیش - raniş) : دوورخستنه وه، رهوانى، سکچوون، ئیسهال، لیخورین.
- رانكى** - ا.مر (رانه کی - ranekî) : پاردم، پالدوو.
- ران گشادن** - مص.ل (ران گوشاده ن - ran guşaden) : سواربوونى ته سپ، دابه زین له ته سپ، رووت بوونه وه، لینگ فشکردنه وه.
- رانندگی** - ا.مص (راننده گی - ranendegî) : کارى رانین، پیشه ی رانین.

- راننده** - ا. فسا (راننده - ranende): لیخور، شوفیر، رانبار.
- رانی** - ص.ن (رانی - ranî): سهر به ران.
- رانی** - ا.مص (رانی - ranî): رانین، رانباری، گالیسکه رانی، پاسکیل رانی.
- راوچه** - ا (راوچه - ravçe): جوړه هه نگوړتیکه، چه شنه تر یبه که.
- راود** - ا (راوده - raved): له وده رگه، پاوه ن، میزگ و سه وزه زار.
- راوق** - ا (راووغ - ravux): کاسه ی شه رابخوړی، راوک، پالوتیکه، پالوتینه.
- راوک** - ص (راوکه - ravek): شه رابی ساف و بی خلته.
- راوکی** - ص.ن (راوکه کی - ravekî): پالوتوراو، شه رابی ساف و بی تلته.
- راوند** - ا (راونده - ravend): جوړه رووه کیکه.
- راوندی** - ص.ن (راونده دی - ravendî): پینجگا.
- راووق** - ا (راووغ - ravûx): پالوتینه، راوک.
- راوی** - ا.فا - ع (راوی - ravî): گوتیار، که سیک حیکایه تی له که سیک دیبه وه بگیتیتته وه، که سیک که قه سیده ی شاعیر به دهنک و ناوازی خووش له لای میرو مه لیک و گه و ره پیساوان بخوینتی، حیکایه تبیژ، گپرده ره وه.
- راویه** - ا.فا - ع (راوییه - ravîye): گوتیار، گپرده ره وه.
- راویه** - ا.ع (راوییه - ravîye): راوی، ناو، تیرکه ی ناو.
- راویز** - ا (راویز - ravîz): وشترالوک، وشترخوژکه، وشترخوژه.
- راه** - ا (راه - rah): ریگه، شه قام، جاده.
- راه** - ا (راه - rah): راجه، پاشای هندوستان.
- راه اور** - ا (راه ئاقره - rah aver): دهست و دیاری.
- راه اورد** - ا (راه ئاقره رد - rah averd): دهست و دیاری.
- راه اهن** - ا.م - (راهی ئاهن - rahi ahen): ریگل، سکه ی قیستار، ریگه ی شه مه نده فهر.
- راه انجم** - ا.م - (راه ئه نجام - rah encam): ئه سپا پی سه فهر، وه سیله ی سواری، قاسید، په یک.
- راه انداز** - ص.ف - (راه ئه نداز - rah endaz): که سیک که سیک بخاتهری، که سیک ئه سبابی سه فهر بو په کیک ئاماده بکات.
- راهب** - ا.فا - ع (راهیب - rahib): ره به نی دیران، خواپه رستی مه سیحیان.
- راهبات** - ا.فا - ع (راهیبات - rahibat): ره به نی دیران (بو ئافره تان).
- راهبر** - ا.فا (راهبر - rahber): ره به ر، رتیه ر، رتینوتن.
- راه بردن** - م.ص.م (راه بورده ن - rah burden): هاوریه تی کردن، ته حریک کردن.
- راهبری** - ا.مص (راهبری - rahberî): رتیه ری، کاری رتیه رایه تی.
- راهبه** - ا.فا - ع (راهیبه - rahibe): خواپه رست و خه لوه ت نشینی مه سیحیان (بو ئافره ت) راهیبه، ره به ن.
- راه پیمما** - ص.فا (راه په یما - rah peyma): رتیه وار، تیزره و (بو

- ولاًخ).
- راه پیمایی** - ا.مص (راه پیمایی) - rah peymayî: ری پیمایی، پیاده‌روی.
- راه دادن** - م.مص (راه دادن) - rah daden: ری دادن، ری کردن.
- راه‌دار** - ص. فا (راه‌دار) - rahdar: نیگابانی جاده‌وبان، دز، ریگر، خهت خهت، ری ری.
- راه‌دارخانه** - ا.مر (راه‌دارخانه) - rahdarxane: شوینی پاسه‌وانانی ریگابان، بازگه.
- راه‌داری** - ا.مص (راه‌داری) - rahdarî: نیگابانی ریگا، دزی، ریگری، باجی ریگا و بان.
- راه دان** - ص. فا (راه‌دان) - rahdan: ریتونین. دهلیل. ریبهر، ریزان.
- راه راه** - ص.مر (راه راه) - rah rah: ری ری، قوماشی خهت خهت.
- راه‌رو** - ص. فا (راه‌رو) - rah rew: ریوار، گهشتیار، کهسپیک که ته‌ریقه‌تی وهرگرتبی، دالان، رارهو.
- راه‌روی** - ا.مص (راه‌روی) - rahrevî: پروژهسه یان کرده‌ی ریو رویشتن، سلوک (زاراوه‌ی سؤفیگری).
- راه زدن** - م.مص (راه زده‌دن) - rah zeden: رووتکرده‌وه‌ی ریباران له ریگه و بانان، ریگرتن، سروود گوتن، گۆرانی گوتن.
- راه‌زن** - ص. فا (راه‌زن) - rahzen: ریگر، چه‌ته، موترب، ده‌نگبیتژ.
- راه‌زنی** - ا.مص (راه‌زنی) - rahzenî: ریگری، رووته‌وه‌کردنی ریباران.
- راه سازی** - ا.مص (راه سازی) - rah sazi: دروستکردنی ریگه‌وبان.
- راه شناس** - ص. فا (راه شناس) - rahşinas: ری‌شناس، به‌له‌د، نه‌وه‌ی شاره‌زای ریگه بی.
- راه کردن** - م.مص (راه کرده‌دن) - rah kerdn: ری کردن.
- راه‌گان** - ص.مر (راه‌گان) - rahgan: خوژیایی، مفت، بیته‌وده، پوچ، نه‌وه‌ی له ریگادا بدؤزرتیته‌وه.
- راه‌گذار** - ص. فا (راه‌گوزار) - rahguzar: ریوار.
- راه‌گذار** - ا.مر (راه‌گوزار) - rahguzar: گوزه‌رگه، بوار، ته‌نگه ری نیوان دوو کیتو، نای، دیاری، نه‌و شته‌ی کهسپیک له سه‌فهردا بو که سوکاری دیتن، دست و دیاری.
- راه‌گذاری** - ا.مص (راه گوزاری) - rah guzarî: ری کردن، سه‌فهر.
- راه‌گذاری** - ص.ن (راه گوزاری) - rah guzarî: ریوار.
- راه‌گذر** - ص. فا (راه گوزره) - rah guzer: ریبار، باریکه‌ری، ته‌نگه‌ری.
- راه‌گذری** - ا.مص (راه‌گوزره‌ری) - rahguzerî: ریبار.
- راه‌گردانیدن** - م.مص (راه گردانیده‌دن) - rah gerdanîden: ری گۆرین.
- راه گستر** - ص. فا (راه گوسته‌ر) - rah guster: تیژره، به‌له‌ز، ره‌ه‌وان (بو ته‌سپ و ولاخی به‌رزه).
- راهگیر** - ص. فا (راه‌گیر) - rahgîr: ریوار، ریگر.

- راهن** - ا. ف. ع (راهین - rahin):
بارمته دانهر.
- راهنامه** - ا. مر (راهنامه - rahname):
رینامه، نه خسه ی ریگاوبان که گه شتیار و
ریبواران وه کو ده لیل به کاری دین،
سه فه نامه.
- راه نشین** - ص. فا (راه نی‌شین -
rah nişin): گه دا، سواکهری سهر
ری، بیگانه، بی مال و حال.
- راهنما** - ص. فا (راه نه‌ما - rahnema):
رینما، ری پیشاندر، رینوتین، ده لیل،
ریبه ر.
- راهنمای** - ا. مص (راهنومای -
rah nomayî): رینوتینی، ریبه رایه تی،
دایه ری ری‌کخستنی هاتوچو.
- راهنمای جستن** - مص. ل (راهنه‌مای
جوسته‌ن - rahnemayî custen):
رینوتینی خواستن.
- راهنمودن** - مص. م (راه نوموده‌ن -
rah numûden): ریگه‌نیشانان، ری
پیشانان، رینوتینی کردن.
- راهنمونی** - ا. مص (راه نومونی -
rah numûnî): رینوتینی.
- راهنورد** - ص. فا (راه نه‌قهرده -
rah neverd): ری‌بوار، تی‌ژره،
ره‌هوان، خوشبه‌ز، قاسید، پدیک،
په‌یامبه‌ر.
- راهنوردی** - ا. مص (راهنه‌قهردی -
rah neverdî): ری‌بوار.
- راهوار** - ص. مر (راه قار - rehvar):
به‌له‌ز، خوشپه‌و، خوشبه‌ز.
- راهواره** - ا. مر (راه قاره - rah vare):
دیاری سه‌فه‌ر.
- راهواری** - ا. مص (راهقاری - rahvarî):
ری‌بوار.
- راهوی** - ا (راهوقی - rahuvî):
ناهه‌نگیکی کونی موسیقای ئیرانییه.
- راهی** - ص. ن (راهی - rahî): غولام،
به‌نده، نوکهر، خزمه‌تکار، ری‌بوار،
ریگه‌نشین.
- راهی کردن** - مص. م (راهی که‌رده‌ن -
rahî kerdn): ره‌وانه کردن،
به‌ریکردن، ناردن.
- راه یافته** - ا. مف (راه یافته -
rah yafte): ری دوزه‌ره‌وه، که‌سپک که
ری دروستی دوزیبتته‌وه.
- رای** - ا (رای - ray): ریگه.
- رای** - ا (رای - ray): نه‌ندیشه، بیر،
باوهر، بوچوون، مه‌زنده، شیرت، راویژ،
ته‌گبیر.
- رای** - ا. هند (رای - ray): راجه، پاشای
هندوستان.
- رایات** - ا. ع (رایات - rayat):
به‌یداخان، به‌یداخ، ئالا.
- رایت** - ا. ع (رایت - rayet):
ئالا، به‌یداخ، به‌یاخ، عه‌له‌م.
- رایج** - ا. فا (رایج - rayîc): ره‌وان، باو،
ره‌واجدار، به‌ره‌واج.
- رایج** - ا. فا - ع (رایج - rayih): بو‌نکهر.
- رایحه** - ا - ع (رایحه - rayihe): بو‌ن،
بو‌نی خوش.
- راید** - ا. فا. ع (رایید - rayîd):
په‌یامه‌ین، جاسوس.
- رای دیدن** - مص. ل (رای دیدن -
ray dîden): به‌مه‌سله‌حەت زانین، پی
باشبوون.

- رایزن** - ص. فا (رایه زهن - rayzen):
راویژکار، شیره تکار.
- رایزنی** - ا. مص (رای زهنی - rayzenî):
راویژکاری، شیره تکاری.
- رایش** - ا. فا (رایش - rayîş):
نیوانچی بهرتیل دهرو بهرتیل خۆر.
- رایض** - ا. فا. ع (رایض - rayiz):
رامکهری و لاخی بهرزه، دهسته مۆ، که ویکهر.
- رایع** - ع (رایع - rayi'):
سهرسامی، جوان، مایه ی
- رایق** - ا. فا. ع (رایق - rayix):
ساف، زولال، مایه ی سهرسامی.
- رایکا** - ا. (رایکا - rayka):
کۆر، ماشوق.
- رایگان** - ص. مر (رایگان - rayigan):
مفت، خۆرایبی، ئه وه ی له ریگه دا بدۆزرتیه وه، بیتهوده
- رایلیست** - ص. مر (رایلیست - rîyalist):
واقیع بین، رایلیست، هه قانی، که توارخواز.
- رایلیسم** - ا. مر. فر (رایلیسم - rialîsm):
واقیعبینی، حه قیقته عه ودالی، که توارخوازی.
- راس** - ا. ع (راس - ras):
سهر، بۆ ژماره ش به کار دئ: ده سهر مه ر، سهرودر، گه وره ی قه وم.
- رؤسا** - ا. (رؤه سا - ruesa):
سهرانی دایه ره کان.
- رؤساء** - ا. (رؤه ساء - ruesa'):
سهرانی، سهرودران.
- رافت** - ا. مص (ره ئفه ت - re'fet):
به زه بی، میه ره بانی، دلسۆزی.
- رئوس** - ا. ع (رئوس - ru'ûs):
سهران، سهری بابه تان.
- رئوف** - ص. ع (ره ئوف - re'ûf):
میهره بان، دلسۆز، به به زه بی.
- رئی** - ا. (ره ئی - re'î):
سهره ت، راویژ، ته گبیر.
- رؤیا** - ا. ع (رؤیا - ru'ya):
خه ون.
- رؤیت** - مص. م. ع (رؤیته ت - ru'yet):
بینین. (ا. مص) دیدار، دید، (ا): روو، چاره.
- رئیس** - ص. ع (ره ئیس - re'îs):
سهرۆک، پیشه وا.
- رب** - ا. ع (ره بب - rebb):
خواه، خاوه ن، په روه ردگار.
- رب** - ا. ع (روبب - rubb):
خۆشاوی میوه، ئاوی میوه: (تری، هه نارو، ..)، شیله، خۆشاو، دۆشاو.
- ریا** - ا. ع (ریبا - riba):
سوود، ریبا، سوو، قازانجی پاره ی به قه رز.
- ریا** - ا. فا (روبا - ruba):
راکیش، موگناتیس.
- ریاب** - ا. ع (ره باب - rebab):
هه ور، هه وری سپی.
- ریاب** - ا. ع (ره باب - rebab):
ره بابه .
- ریاح** - ا. ع (ره باه - rebah):
شه راو.
- ریاح** - ا. ع (ره باه - rebah):
سوودو قازانجان.
- ریاخوار** - ص. فا (ریباخار - riba xar):
سووخۆر، ریباخۆر.
- ریاخواری** - ا. مص (ریباخاری - ribaxarî):
سووخۆری..
- ریاخور** - ص. فا (ریباخور - ribaxur):
سووخۆر، ریباخۆر.

- ریا خوردن** - مص. ل (ریبـا خوردن) -
riba xurden: ریا خوردن، سوو خوردن.
ریاط - ا.ع (ریبـات) - **ribat**:
 کاروانسهر، نهوهی دوو شت یان زیاتر
 پیکه وه ببهستی.
ریاع - ا.ع (رهبا - **reba'**): حال،
 تهریق، رهوش.
ریاع - ص.ع (رهبا - **reba'**): نهوهی
 ددانی برهری که وتبی (بو حه یوان)؟!..
ریاع - ا.ع (ریبـاء) - **riba'**: بههار.
ریاع - ا.ع (روبا - **ruba'**): چوارچوار،
 جههار له یاری تاوله دا.
ریاعی - ص.ن (رهبائی - **reba'î**):
 حه یوانی که ددانی برهری که وتبی.
ریاعی - ص.ن (روبائی - **ruba'î**): ههر
 شتی که له چوار بهش پیکه تبی، چوارینه،
 که بریتبیه له چوار نیوه دپرو نیوه دپری
 یه که م و دوو هم و چوار هم یه ک قافییه یان
 هه یه و له سه ر کیشی (لاحه وله وه لا قوه ته
 نیلا بیلا ه)، جیاوازی له گهل دوو بهیتیدا
 نه مه یه که دوو بهیتی له سه ر کیشیکی
 دیکه یه.
ریاعیات - ا.ع (روبائیات)
ruba'iyat: چوار ددانی برهری
 که وتبی، چوارینه.
ریان - ا.ع (رهبان - **reban**): رهوان، له
 حالی رویندا.
ریانی - ص.ن (رهبانی - **rebbanî**):
 پیای خوا، خواناس.
ریانیدن - مص. م (روبانییدن)
rubanîden: رفاندن.
ریایب - ا.ع (رهبا یب - **rebayîb**): دایهن،
 زپکیز.
- ریایش** - ا.مص (روبایش - **rubayîş**):
 رفاندن.
ریایندگی - ا.مص (روبایه نده گی -
rubayendegî): کرده ی رفاندن.
ریاینده - ا.فا (روباینده - **rubayînde**):
 فرینه، رفینه.
ریاییده - ا.مص (روباییده - **rubyîde**):
 رفینراو.
ریح - ا.ع (ریبه - **rihb**): قازانج، سوود.
ریض - ا.ع (رهبز - **rebz**): په چه ی مه ر،
 قه لا، بورج، ده و روبه ری شار، ریخوله.
ریط - مص. م (رهبت - **rebt**): به ستنه وه.
ریط - ا.ع (روبوت - **rubut**):
 کاروانسهرایان، په یوه ندییان.
ریط داشتن - مص (رهبت داشتین -
rebt daşten): په یوه ندی هه بوون.
ریع - ا.ع (رهبع - **reb'**): سهرا، مال،
 گه رکه، ناوچه، شوین، هه وار.
ریع - ا.ع (ریبع - **rib'**): سی به روه.
ریع - ا.ع (روبوع - **rub'**): چواریه ک.
ریق - ا.ع (رییغه - **ribxe**): نه لقه ی
 پت، پت، پتی گرتدراو.
ریبن - ا.ع (رهبینه - **rebben**): موفتی
 یه هودان.
ریو - ا.ع (رهبش - **rebv**): گرد، به رزی.
ریو - ا.ع (رهبش - **rebv**):
 تهنکه نه فه سی، ره بوو، هه ناسه سواری.
ربوبت - ا.مص (روبوبت - **rubûbet**):
 خودایی، خواجه تی.
ربویی - ص.ن (رهبویی - **rebûbî**):
 خودایی، نیلاهی، ره بانی، خواجه ی.
ربوبیت - مص. جع (روبویییت -

جگه له چاپ، برین و سهفته کردنی کاغه زیش به شیوهی ئوتوماتیکی نه انجام بدات.

رتب - ا.ع (روتب - ruteb): پله، پایه.
رتبه - ا.ع (روتبه - rutbe): پله و پایه.
رتق - مص. م (رهتخ - retx): دورینه وه، پینه کردن.

رتقا - ص. ع (رهتغا - retxa): ئافرهتی که کونی قوزی گیرایی و جیماعی له گه ل نه کری.

رتقا - ص. ع (رهتغاء - retxa'): ئافرهتی قوزگیراو.

رتم - ا.ع (رتهتم - retem): جووره رووه کیکه.

رتوش - ا.فر (روتوش - rutûş): رتوش، دهستکار بکردنی وینه به مه به سستی جوانکردنی.

رته - ا.ع (رته - rete): بوندقی هندی
رتیل - ا.ع (روتهیل - ruteyl): روتهیل، جووره شه ره به که له مله ده چی.

رتیلا - ا.ع (روتهیلا - ruteyla): روتهیل، کوسپرکه.

رت - ص. ع (رهس - res): کۆن، داپزاو، شپ، سیپال.

رئا - مص. ل. ع (رهسا - resa): شیوهن گپران.

رئا - مص. ل. ع (رهسaa - resa'): شیوهن، سهر دۆلکه دادان و شیوهن، شیوهن گپران و ستایشی مردوو، شیننامه.

رئاا - ص. ع (رهساس - resas): کۆن، شپ.

رئااا - ا. مص (رهساسهت - resaset): کۆنی، شپ.

(rubûbiyet): پهروهردگاری، خویه تی.
ربوخه - ا.ع (رهبوخه - rebûxe): خووشی، لهزهت، لهزهتی گان.

ربودن - مص. م (روبودن - rubûden): رفاندن، دزین، تالان کردن.

ربوده - ا.مف (روبووده - rubûde): رفینراو، به تالانراو، دزراو.

ربوشه - ا.ع (روبووشه - rubûşe): رووپوش، سهه پووشی ژنان، پیپچه.

ربون - ا.ع (رهبون - rebûn): بیعانه، عه ره بون، کریتی پیشوه خته.

ربه - ا.ع (ره بهه - rebve): که له ک، به رزی، گردۆلکه.

ربی - ص. ن. (ره به قی - rebevî): ریبیاخوری.

ربه - ا.ع (ره بهه - rebbe): خواوه ند، بتی له شیوهی ئافرهت دروستکراو.

ربیئه - ص. ا. (ره بیئه - rebî'e): ره پایه، دیده وان.

ریب - ا.ع (ره بیب - rebîb): زرکوپ، ئیوه تکرارو.

ریبه - ا.ع (ره بیبه - rebîbe): زرکچ، دایه ن.

ریع - ا.ع (ره بیع - rebî'): به هار، وه رزی بوهار.

رپرتوار - ا.فر (رپیرتوار - ripirtwar): پیرست، دهفته ریک که به پی پی پیتی هیجا دابه ش کرابی و بۆقه بیدکردنی ناووشتی دی به کار بی.

رت - ص (روت - rut): روت، عوریان، به تال، خالی.

رتاتیو - ا.فر (روتاتیف - rutatîv): مه کینه ی چاپ، مه کینه ی چاپی خپرا که

- رج** - ا(رهج - rec): ریز، سهف، تهناف.
رجا - مص ل (رهجا - reca): تکا کردن،
 نومیده واربوون.
رجا - مص ل (رهجاء - reca'): چاوه نۆرپوون، به ته مابوون.
رجاء - ا(رهجاء - reca'): ناوچه،
 دهقه ر.
رجاحت - مص. ع(رهجاهت -
 recahet): نه فزه لیبیه ت.
رجاف - ا. ع(رهجاف - recaf): دهنگی
 دههۆل.
رجال - ا. ع(ریجال - rical): پیوان.
رجالات - ا. ع(رهجالات - racalat):
 پیوان.
رجاله - ا. ع(رهججاله - reccale):
 پیاده، سپله، خویری.
رجب - ا. ع(رهجهب - receb): مانگی
 رهجهب.
رجحان - مص. ع(روجهان - ruchan):
 نه فزه لیبیه ت.
رجحان یافتن - مص. ل(روجهان یافتهن -
 ruchan yaften): تهنه وق په یداکردن.
رجز - ا. ع(رهجهز - recez): رهجهز،
 شیعیریکه له کاتی جه نگدا بو شانازی و
 خو هه لکیشان ده خوینری، یه کیکه له
 به حره کانی شیعیری عه ره بی که به
 دو باره کردنه وهی (مستفعلن) سی یان
 چوارجار دروست ده بی.
رجز - ا. مص(ریجز - ricz): گلاوی،
 پیسی، بتیه رستی.
رجزخواندن - مص(رهجهز خواندن -
 recez xanden): خویندنی شیعیر له
 کاتی جه نگدا بو خو هه لکیشان.
- رجز خوان** - ص. فا(رهجهز خان -
 recez xan): رهجهز خوین.
رجز خوانی - ا. مص(رهجهز خوانی -
 recez xanî): رهجهز خوینی، خو
 هه لکیشان.
رجس - ا. ع(ریجس - rics): گلاو،
 گوناح، کفر، هه ر کاریک که پیس و
 ناشیرین بی.
رجع - مص. ل. ع(رهجع - rec'):
 گه رانه وه.
رجعت - مص ل(رهجئهت - rec'et):
 گه رانه وه، هاتنه وه، گه رانه وهی پیاو بو لای
 ژنی ته لاقدراو، رابوون.
رجعت کردن - مص. ل(رهجئهت که ردهن -
 rec'et kerden): گه رانه وه، هاتنه وه.
رجفک - ا(رهجفکه - recxek):
 قرقینه، قرب.
رجک - ا(رهجهک - recek): قرب،
 قرقینه.
رجل - ا. ع(رهجول - recul): پیاو.
رجل - ا. ع(ریجل - ricl): پی، پا.
رجله - ا. ع(ریجله - ricle): جو ره
 رووه کیکه.
رجم - مص. م- ع(رهجم - recm):
 به ردباران کردن، جنیودان، ده رکردن،
 گومان کردن، نه فرهت کردن.
رجندگی - ا. مص(رهجهنده گی -
 recendegî): رهنگ کردن.
رجنده - ا. فا(رهجهنده - recende):
 رهنگه ر.
رجوع - مص ل- ع(روجوء - rucû'):
 گه رانه وه، هاتنه وه.
رجوع کردن - مص ل(روجوء که ردهن -

- رجل** - مص. ل. ع. (رههل - rehl): کۆچ کردن، سهفه رکردن.
- رحلت** - مص. ل. ع. (ریهلهت - rihlet): کۆچ کردن، سهفه رکردن.
- رحلت کردن** - مص. ل. ع. (ریهلهت که ردهن - rihlet kerden): کۆچ کردن.
- رحم** - مص. ل. ع. (رههم - rehm): دلسۆزی کردن، میهره بانی کردن، به خشین، عه فوکردن، میهره بانی، دلسۆزی، بهزه بی.
- رحم** - ا. ع. (رههیم - rehim): رهحمی ئافرهت، مندالدان، په یوه نندی خزمایه تی.
- رحمات** - مص. ا. (رهه مات - rehemat): بهزه بی هاتنه وه، رهحم پی کردن، به خشین.
- رحمانی** - ص. ن. (رههمانی - rehmani): خوابی، ره بانی.
- رحم آوردن** - مص. ل. (رههم ئاقسه ردهن - rehm averden): میهره بانی کردن، دلسۆزی کردن.
- رحم بند** - ا. م. (رههیم بهند - rehim bend): رهحم بهند، پشتینیکی تاییه تیبیه که رهحمی داکه وتووی ئافرهتی پییده به ستری.
- رحمت** - مص. ل. (رههمهت - rehmet): عه فوکردن، به خشین، دلسۆزی کردن.
- رحمت آمدن** - (رههمهت ئامه دهن - rehmet ameden): رهحمهت هاتن، باران بارین.
- رحوی** - ص. ن. ع. (رههقی - rehevî): دهستار ئاسایی، بزاقی بازنه بی، ئاش ئاسا.
- رحی** - ا. ع. (رها - reha): دهستار، ئاش.
- رحیب** - ص. ع. (رههیب - rehîb): بهرین، کراوه.
- rucû' kerden**: گه رانه وه، هاتنه وه، گه رانه وهی پیاو بۆ لای ژنی ته لاقدر او ی.
- رجولت** - ا. مص. (روجولهت - rucûlet): پیاو هتی.
- رجه** - ا. (رهجه - rece): ته ناف.
- رجیدن** - مص. م. (رهجیدهن - recîden): رهنگ کردن.
- رجیم** - ص. ع. (رهجیم - recîm): رهجمکراو، بهردبارانکراو، ده رکراو، ترۆکراو، مه لعون، نه فره تکراو.
- رچک** - ا. (رهچهک - reçek): قرقینه، قرق.
- رحائی** - ا. ع. (رههائی - reha'î): دهستار ئاسایی.
- رحاب** - ا. ع. (ریهاب - rihab): پانتایی، دهشتی سهوزه زاری بهرین.
- رحال** - ص. ع. (رههال - rehhal): گه ریپده، گه رۆل، گه رۆک.
- رحال** - ا. (ریهال - rihal): باران، شوینی داگرتنی بار، بارئه ناز، کاروانسه را.
- رحاله** - ص. ع. (رههاله - reh hale): گه ریپده، که سی که زۆر سهفه ریکا.
- رحب** - ص. ع. (رههب - reh b): بهرین، پان، کراوه، پان و پۆر.
- رحبات** - ا. ع. (رههبات - rehbat): مهیدان، ههوشی مال، ناوهندی سهرا، دهشتی بهرینی سهوزه لان.
- رحبه** - ا. ع. (رههبه - rehbe): مهیدان، ههوشی مال، ناوهندی سهرا، دهشتی بهرینی سهوزه لان.
- رحل** - ا. ع. (رههل - rehl): بار، مه نزل، ماوا، کورتانی و شتر، مانه وه له شوینی، ههوارخستن.

- رحیق** - ص. ع (ره‌هیخ - rehix): خالیسه، نایاب، بی‌غله‌لوغ‌ش، مه‌ی خالیس، شهرابی بی‌غش، باده‌ی نایاب، ناوی گول، هه‌لاله.
- رحیل** - مص. ع (ره‌هیل - rehîl): کۆچ کردن، کۆچ.
- رحیم** - ص. ع (ره‌هیم - rehîm): میهره‌بان، دلۆقان، به‌خشنده.
- رخ** (ره‌خ - rex): کون، درز، شوخت.
- رخ** (اروخ - rux): روو، رووم‌هت، کولمه، روخسار، لا، هه‌وساری ئه‌سپ.
- رخ** (اروخ - rux): زه‌لی هه‌سیر دروستکردن.
- رخ** - ا. ص (اروخ - rux): جه‌نگاوهر، پاله‌وان.
- رخ** (اروخ - rux): بورج، قه‌لا، قه‌لای یاری شه‌ترنج.
- رخ** (اروخ - rux): بالنده‌یه‌کی خه‌یالییه‌وه‌کو سیمورغ و عه‌نقا، ئه‌م بالنده‌یه‌له‌هه‌زارو به‌ک شه‌وه‌دا ناوی هاتوووه..
- رخا** - ا. مص (ره‌خا - rexa): خوشگوزهرانی.
- رخا** - ا. مص (اروخا - ruxa): خوشگوزهرانی.
- رخاء** - ا. مص (ره‌خاء - rexa'): خوشگوزهرانی.
- رخاء** - ا. مص (اروخاء - ruxa'): خوشگوزهرانی، خوشگوزهرانی و ده‌وله‌مه‌ندی و فراوانی نیعمه‌ت و بژیوی.
- رخاء** (اروخاء - ruxa'): نهرمه‌با.
- رخام** - ا. ع (اروخام - ruxam): به‌ردی مه‌رمه‌ر.
- رخاوت** - مص. ل (ره‌خاوت‌هت - rexavet): خاوبوونه‌وه، سست بوون، نهرمی، ئاسانی.
- رخبین** (اره‌خبین - rexbîn): که‌شک، خه‌سته.
- رخبینه** (اروخبینه - ruxbîne): سه‌مغی سنۆیه‌ر.
- رخت** (اره‌خت - rext): جلویه‌رگ، که‌لویه‌لی ناو مال، کالا، شتومه‌ک، باروبنه.
- رخت بریستان** - مص. ل (اره‌خت به‌ر به‌سته‌ن - rext ber besten): بارگه‌ی سه‌فه‌ر به‌ستن، ئاماده‌سازی سه‌فه‌ر، مردن.
- رخت بستن** - مص. ل (اره‌خت به‌سته‌ن - rext besten): کۆکردنه‌وه‌و به‌ستنی پیتداویستی سه‌فه‌ر، سه‌فه‌رکردن، خۆئاماده‌کردن بۆ سه‌فه‌ر.
- رخت پخت** - ا. مر (اره‌خت په‌خت - rext pext): پۆشاک، جلویه‌رگ، که‌لویه‌ل.
- رخت خواب** - ا. مر (اره‌خت خاب - rext xab): جیگه، نوین، که‌لویه‌لی نووستن، ته‌خته‌خه‌و.
- رخت شو** - ص. فا (اره‌خت شو - rextşû): جل شور.
- رخت شوخانه** - ا. مر (اره‌خت شوی خانه - rext şuy xane): جلشورک، شوینی جلشتن.
- رخت شویی** - ا. مص (اره‌خت شویی - rext şuyî): جلشوری، جلشورک، ئوتوخانه.
- رخت کن** - ا. مر (اره‌خت کهن - rext ken): شوینی جل داکه‌ندن و

- به‌داره‌وکردنی. **رخت و پخت** - ا. مر (رهخت و پهخت - rext û pext): که‌لوپهل، جلوپه‌رگ، پو‌شاک، لیباس.
- رخج** - ا (روخج - ruxc): ته‌پلئی سهر، ته‌وقه‌سهر.
- رخسار** - ا. مر (روخسار - ruxsar): روو، چاره، روخسار.
- رخساره** - ا. مر (روخساره - ruxsare): سیما، روو، چاره.
- رخش** - ا (رهخش - rexş): رووناکی، تیشک، تیپوژ، تریفه‌ی مانگ، تیشکی روژ، هه‌وره تیشقه، بلاچه، په‌لکه زیرینه.
- رخش** - ا (رهخش - rexş): ره‌نگی سورو سپی تیکه‌لاو.
- رخش** - ا (رهخش - rexş): نه‌سپ، نه‌سپی ره‌سهن.
- رخشا** - ص. فا (رهخشا - rexşa): دره‌خشان، تابان، دره‌وشاوه.
- رخشان** - ص. فا (رهخشان - rexşan): دره‌وشاوه، دره‌خشان، تابان، پرشنگدار.
- رخشندگی** - ا. مص (رهخشه‌نده‌گی - rexşendegî): رو‌شنی، رو‌ناکی.
- رخشنده** - ا. فا (رهخشه‌نده - rexşende): دره‌وشاوه، تابان.
- رخشیدن** - مص. ل (رهخشیده‌ن - rexşîden): پرشنگدان، دره‌وشانه‌وه.
- رخص** - ص. ع (رهخس - rexs): نه‌رم و ناسک.
- رخص** - مص. ل (روخس - ruxs): هه‌رزان بوون، هه‌رزانی.
- رخت** - مص. م (روخسه‌ت - ruxset): ئیزندان، مؤلّه‌تدان.
- رخت دادن** - مص. م (روخسه‌ت داده‌ن - ruxset daden): مؤلّه‌ت دان، ئیزندان.
- رخت یافتن** - مص. ل (روخسه‌ت یافته‌ن - ruxset yaften): روخسه‌ت وه‌رگرتن، مؤلّه‌ت وه‌رگرتن، ئیزن وه‌رگرتن.
- رخ فروز** - ص. فا (روخ فروروز - rux furûz): نه‌وه‌ی رووی خو‌ی بنوئینی.
- رخ گردانیدن** - مص. ل (روخ گه‌ردانیده‌ن - rux گردانیدن): روو وه‌رگرتن.
- رخمه** - ا. ع (ره‌خمه - rexme): سه‌رگه‌ر، سیسارکه که‌چه‌له.
- رخنه** - ا (ره‌خنه - rexne): کون، درز، شه‌ق، ده‌رکه‌ی بچووک، گه‌نده‌لی.
- رخنه** - ا (روخنه - ruxne): کاغه‌ز.
- رخنه‌جو** - ص. فا (ره‌خنه‌جو - rexne cû): گه‌نده‌لکار، که‌سپیک که درزی دروست بکات.
- رخنه افکندن** - مص. ل (ره‌خنه ئه‌فکه‌نده‌ن - rexne efkenden): گه‌نده‌لی کردن.
- رخو** - ص. ع (ره‌خف - rexv): خاو، سست.
- رخوت** - ا. مص. ع (ره‌خفته‌ت - rexvet): سستی، خاوی.
- رخیدن** - مص. ل (ره‌خیده‌ن - rexîden): هانکه هانک له‌به‌ر باری گران.
- رخیس** - ص. ع (ره‌خیس - rexîs): هه‌رزان، که‌م به‌ها.
- رخیم** - ص. ع (ره‌خیم - rexîm): ناوازی نه‌رم، نه‌رمه‌ ناواز.

- رد- ص.** (ره- red): پیشه‌وای نایینی زهرده‌شستی، گه‌وره، سه‌روه، قاره‌مان، دلیر، دلاوه‌ر.
- رد- مص.** م.ع (redd): ره‌تکرده‌وه، به‌ریه‌رچدانه‌وه.
- ردا- ا.ع.** (rida): جبه، عه‌با، بالاپوش.
- رداء- ا.ع.** (rida'): جبه، عه‌با، بالاپوش.
- ردائت- مص.** ل.ع (redde): ره‌دائت-خرابی.
- reda'et**: گه‌نده‌ل بوون، خرابوون، خرابی.
- رداس- ص.** ع. (reddas): پی‌اوی به‌رده‌اویش.
- ردخور- ص.** فا. (redxûr): بنجیر.
- ردزدن- مص.** م. (redzedden): شوین پی‌ه‌لگرتن، نیشانبرده‌ شوینی.
- ردشدن- مص.** ل. (redshûden): ره‌تسوون، تیپه‌ریسوون، ده‌رنه‌چوون له‌تاقیکردنه‌وه‌دا.
- ردع- مص.** م. (red'): به‌ره‌ه‌لستکردن، مهنه‌کردن.
- ردف- مص.** م.ع (redf): شوین که‌وتن، سواری‌وونی و‌لاخ له‌پشتی که‌سیتکه‌وه.
- ردف- ص.** ع. (ridf): په‌یره‌و، پاشکو، که‌سیتک له‌پشتی که‌سیتکی تره‌وه سواری و‌لاخ بی.
- ردگردن- مص.** م. (redkerden): ره‌تکردنی که‌سیتک له‌شوینیکه‌وه، تی‌په‌راندن، ره‌تکردن، نارده‌وه، به‌ریه‌رچدانه‌وه، ره‌تکردنه‌وه.
- ده‌رکردن، ده‌رنه‌چوون له‌تاقیکردنه‌وه‌دا.**
- ردم- مص.** م.ع (redm): کونبرکردن، پرکردنه‌وه، پینه‌کردن.
- ردن- ا.ع.** (rudn): بنق‌و‌ل و‌تیریش.
- ردنگت- ا.فر.** (ridengut): جوړه‌پالتویه‌کی پی‌اوانه‌یه.
- رده- ا.** (rede): ریز.
- رده- مص.** ل.ع (redde): له‌دین هه‌لگه‌رانه‌وه، له‌دین وه‌رگه‌ران.
- رده‌بندی- ا.مص.** (bendî red): چینبه‌ندی، ریزبه‌ندی، خانه‌به‌ندی.
- ردی- مص.** ل.ع (reda): له‌ناوچون، مه‌رگ.
- ردی- ص.** ع. (redî): مان‌دوو، له‌ناوچوو.
- ردی- ا.** (ridî): که‌وا، عه‌با، جبه، بالاپوش.
- ردیف- ص.** ع. (redîf): ره‌دیف، ریز، که‌سیتک که‌له‌پشت که‌سیتکی تره‌وه سواری و‌لاخ بی.
- ردائل- ا.ع.** (reza'il): خویرایه‌تی، توژی، ناکه‌س، ناجسن.
- ردالت- ا.مص.** (rezalet): خویریتی، ناکه‌سی، نامه‌ردی، سووکی.
- ردایل- ا.** (rezayîl): به‌دره‌وشتی، به‌دی، خویریتی، نامه‌ردی.
- ردل- ص.** ع. (rezl): ناکه‌س، ناجسن، خویری، سووک.
- ردیل- ص.** ع. (rezîl): خویری، ناکه‌س، نامه‌رد، سووک.
- رز- ا.** (rez): رز، باغی‌تری،

- بنه تری.
- رز-** (رهز- rez): رازیسانه.
- رز-** ا.فا (رهز- rez): ئاوه ئناوی بکهر دروستده کات وه کو: رنگرز = رهنگ کهر، خمچی.
- رز-** (رهز- rez): ژه هری کوشنده.
- رز-** ا.ع (روز- ruz): برنج.
- رز-** ا.فر (روز- ruz): گولی محهمه دی، گوله باخ، گولاسور، گولی گولاو.
- رزاز-** ص.ع (رهزاز- rezzaz): برنج کوت، برنج فروش.
- رزازی-** ا.مص (رهزاززی- rezzazî): برنج کوتی، برنج فروشی، دوکانی برنج فروشتن.
- رزاق-** ص.ع (رهزازغ- rezzax): رۆزیدهر.
- رزانت-** مص.ل.ع (رهزانهت- rezanet): بهویقاربوون، سهنگین بوون، سهنگینی، ویقارو هیمنی.
- رزایا-** ا.ع (رهزایا- rezaya): پیشهاتی ناخوش، رووداوی ناخوش، مسیبه تی گهوره.
- رزء-** ا.ع (روزء- ruz): پیشهاتی خراو، مسیبه تی گهوره.
- رزبان-** ص.ع (رهزبان- rezban): رهزهوان، رهزقان، رهزوان.
- رزبر-** ص.ا (رهزبور- rezbur): رهزبر، نامیتریکه بو بپینی رهز.
- رزبن-** ا.مص (رهزبون- rezbun): بنه تری.
- رزد-** د (رهزد- rezd): زۆر خـۆر، چاوچنۆک، رژد.
- رزداق-** ا.ع (روزداغ- ruzdax): گوند، دنی.
- رزق-** ا.ع (ریزغ- rizx): رزق، رۆزی، قووتی رۆژانه.
- رزک-** ا (رهزهک- rezek): جـۆره رووه کیچکه.
- رزم-** ا (رهزم- rezm): جهنگ، شهپر، نه بهرد.
- رزم آرا-** ص.فا (رهزم ئارا- rezmara): قارهمانی کارامه ی شهپر، فه مانده بیه که سه ریبه شتی شهپر بکات.
- رزم آراستن-** مص.ل (رهزم ئاراستهن- rezm arasten): سازدانی پیتداویستیه کانی شهپر.
- رزم آرایی-** ا.مص (رهزم ئارایی- rez arayî): کورده ی سازدانی پیتداویستیه کانی جهنگ.
- رزم آزما-** ص.فا (رهزم ئازما- rezm azma): جهنگ دیده، شاره زاله هونه ری شهپر دا.
- رزم آزمودن-** مص.ل (رهزم ئازمودهن- rezm azmuden): جهنگ کردن، شهپر کردن.
- رزم آزموده-** ص.مص (رهزم ئازموده- rezm azmude): شاره زاله جهنگدا.
- رزم آور-** ص.فا (رهزم ئاوه ر- rezm aver): جهنگاوه ر.
- رزم آوری-** ا.مص (رهزم ئاوه ری- rezm averî): جهنگاوه ری.
- رزم توز-** ص.فا (رهزم توز- rezm tûz): جهنگاوه ر، شهپر که ر.
- رزم تیزی-** ا.مص (رهزم تیزی- rezm tûzî): جهنگاوه ری.

- رزمجو** - ص.فا (رهزم جو - rezm cû):
جهنگاوهر.
- رزمجویی** - ا.مص (رهزم جویی - rezm cûyî):
جهنگاوهری.
- رزمخواه** - ص.فا (رهزمخواه - rezmxah):
جهنگاوهر، میرخاز، مهیدانخواز.
- رزمخواهی** - ا.مص (رهزمخواهی - rezmxahî):
میرخازی، جهنگاوهری، مهیدانخوازی.
- رزمدار** - ص.فا (رهزمدار - rezmdar):
جهنگاوهر.
- رزم دیده** - ص.مص (رهزم دیده - rezmdîde):
کارامه له شهردا، جهنگ دیده.
- رزم زن** - ص.فا (رهزم زن - ezm zen):
جهنگاوهر.
- رزمساز** - ص.فا (رهزم ساز - rezmsaz):
تامادهکاری پیداوستییهکانی شهر.
- رزمسازی** - ا.مص (رهزم سازی - rezmsazî):
تاماده سازی بو شهر.
- رزمسوز** - ص.فا (رهزم سوز - rezmsûz):
دژمن سوتین، قپرکه ری دژمن.
- رزمکار** - ص.فا (رهزمکار - rezmkar):
جهنگاوهر، شهرکه ر.
- رزمگاه** - ا.مر (رهزم گاه - rezmgah):
شهرکه، مهیدانی شهر.
- رزمناو** - ا.مر (رهزم ناو - rezmnav):
کهشتی جهنگی.
- رزمه** - ا.ع (ریزمه - rizme):
بوخچهی جلویهرگان، باره قوماش.
- رزمی** - ص.ن (رهزمی - rezmî):
حهربی، جهنگی.
- رزم یوز** - ص.فا (رهزم یوز - rezmyûz):
جهنگاوهر.
- رزم یوش** - ص.فا (رهزم یوش - rezmyûş):
جهنگاوهر.
- رزنناس** - ا.فر (ریزون نانس - rizunnans):
شهپولی دهنگ.
- رزنده** - ا.فا (رهزنده - rezende):
رهنگچی، رهنگریژ.
- رزوان** - ص.مر (رهزقان - rezvan):
رهزهوان، باخهوانی رهز.
- رزه** - ا.ع (رهزه - reze):
ریشه، قفل و نهلقهپریژ.
- رزی** - ا.مص (رهزی - rezî):
رهنگ کردن.
- رزیئه** - ا.ع (رهزیئه - rezî'e):
گهوره، پیشهاتی خراپ و ناخوش.
- رزیدن** - مص.م (رهزیدهن - rezîden):
رهنگ کردن، رهنگاندن.
- رزیستانس** - ا.فر (ریزیستانس - rizîstans):
مقاومهت، پایهداری، بهرگری.
- رزین** - ص.ع (رهزین - rezîn):
قورس، بهویقار.
- ریزین** - ا.فر (ریزین - rizîn):
که تیره.
- رزیه** - ا.ع (رهزیه - rezîye):
پیشهاتی ناخوش، مسیبهتی گهوره.
- رژد** - ص (رهژد - rejđ):
چاوچنوک.
- رژنراسیون** - ا.فر (ریژنراسیون - reznrasîon):

- resanden**: گه یاندن.
- رسانه** - ا(رهسانه - resane): که نالین راگه یاندن وهک: رادیو، تله فزیون، رژی نامه.
- رسانه** - ا(رهسانه - resane): نه فسوس، خه م، خه فته.
- رستپیراتور** - ا.فر(رستپیراتور - rispîratûr): نه فاخته.
- رستاخیز** - ا.مص(رهستاخیز - restaxîz): رابوون، راپه پینی گشتی، په سالان.
- رستاد** - ا(رهستاد - restad): مووچه، به ش.
- رستار** - ص(رهستار - restar): رزگار، نازاد، ره ها، ناسووده، رزگار بوو.
- رستاق** - ا.ع(رستاق - rustax): گوند، دی.
- رستاک** - ا(رهستاک - restak): لقی تازه، خه لئف.
- رستخیز** - ا.مص(رهسته خیز - restexîz): رابوون، راپه پینی گشتی، رژی حه شر، په سالان.
- رستگار** - ص(رهستگار - restgar): رزگار، نازاد.
- رستم** - ا(روسته م - rustem): بالا به رز، که ته و زه لام، به هه بکه ل، گه وره ترین پالنه وانی حیکاته کانی ئیرانه.
- رستن** - مص.ل(رهسته ن - resten): رزگار بوون، نه جات بوون، خه له سین.
- رستن** - مص.ل(روسته ن - rusten): رووان، سه وزبوون، چه که ره کردن.
- رستوران** - ا.فر(رستوران - ristûran): رستوران، خوار دنگه.
- rijînrasyun**: تازه بوونه وه، ریفورم، چاک بوونه وه، بووژانه وه.
- رژه** - ا(رهژه - reje): ریز، ره تبوونی ریزی سه ریا زان به به رده م پاشادا، یان به به رده م میریک یان فرمانده یه کی گه وره ی سوپادا، نمایشی سوپایی.
- رژیسور** - ا.فر(رژیسور - rijîsûr): ده ره هینه ری شانوی.
- رژیم** - ا.فر(رژیم - rijîm): شیوازی سیاست، رژیم، ریجیم، پاریز.
- رژیمان** - ا.فر(رژیمان - rijîman): گروپ، به تالیون.
- رس** - ا(روس - rus): گلّه سوور، گلّه نجان، گلّه جان.
- رس** - ص(روس - rus): زورخوور، چاوچنوک له خوار دندا.
- رس** - ا.ع(رهسس - ress): کونه پیر، کانزا.
- رس** - مص.ع(رهسس - ress): بیره لکه نندن، له خاک نان، شارنده وهی مردوو.
- رسا** - ص.فا(رهسا - resa): کارزانی، به رز، زور، تیثفام.
- رسائل** - ا.ع(رهسائل - resa'îl): نامه، نووسراو، کتیب، نامیلکه، په پیام.
- رساتیق** - ا.ع(رهساتیق - resatîx): گوندان، محال.
- رساله** - مص.ع(رساله ت - risalet): په پیام بردن، په پیامبری.
- رساله** - ا.ع(رساله - risale): نامه، کتیب، نامیلکه، په پیام.
- رسام** - ص.ع(رهسسام - ressam): وینه کیش، نه قاش، په بکه رساز.
- رساندن** - مص.م(رهساندن -

- رسته** - ا. (رهسته - reste): ریز، بازار، ریزه دوکان، هاوپیشه و کاران، تا قم و دهستهای هاوکارو هاو پیشه.
- رسته‌م** - ا. (روسته‌هم - rustehm): که‌تهو زه‌لام، بالابه‌رز، به‌هی‌ز، ناوی گه‌وره‌ترین پال‌هوانی حیکایه‌تانی ئیرانه (رؤسته‌م).
- رستی** - ا. مص (روستی - rustî): ئاسووده‌یی، دلیری، رزق و رۆزی، به‌ش.
- رسخ** - ا. ع. (ره‌سخ - resx): دۆنای دۆن، گوتیزانه‌وه‌ی روح له‌ به‌ده‌نی مرۆقه‌وه‌ بو به‌ده‌نی رووه‌ک یان شتی بی‌ گیان.
- رسد** - ا. (ره‌سه‌د - resed): ده‌سته، جوّخه، به‌ش، سوود.
- رسداق** - ا. ع. (روسداغ - rusdax): گوند، دئ.
- رسدبان** - ا. ص. (ره‌سه‌دبان - resedban): ئه‌من.
- رسغ** - ا. ع. (روسغ - rusx): مه‌چه‌ک.
- رسل** - ا. ع. (روسول - rusul): په‌یامبه‌ران.
- رسل** - ا. ع. (ره‌سه‌ل - resel): به‌شیک له شتیک، جماعت.
- رسلا** - ا. ع. (روسه‌لاء - rusela'): په‌یامبه‌ران.
- رسم** - مص. ع. (ره‌سم - resm): نووسین، ره‌سم کردنی شیوه‌یه‌ک یان خه‌تیک له‌سه‌ر کاغز.
- رسم** - ا. ع. (ره‌سم - resm): داب و نه‌ریت، نیشانه، وینه، نووسین.
- رسمان** - ا. (ریسمان - risman): ته‌ناف، په‌ت، کندر.
- رسن** - ا. ع. (ره‌سه‌ن - resen): ته‌ناف، به‌ن، په‌ت، کندر، هه‌وسار، رست.
- رسن باز** - ص. فا. (ره‌سه‌ن باز - resen baz): په‌ت باز.
- رسوا** - ص. (روسفا - rusva): بی‌ ئاپرو، به‌دناو، ناو‌زپاو.
- رسوایی** - ا. مص. (روسفایی - rusvayî): شه‌رمه‌زاری، بی‌ ئاپروویی، به‌دناوی، ناو‌زپاوی.
- رسوب** - مص. ع. (روسوب - rusûb): بن نانه‌وه، که‌وتن.
- رسوخ** - مص. ع. (روسوخ - rusûx): قایم بوون، بن داگوتان، به‌رده‌وام بوون، ره‌گاژویی.
- رسول** - ا. ع. (ره‌سول - resûl): په‌یامبه‌ر، قاسید، په‌یک، ته‌ته‌ر، پیغه‌مبه‌ر.
- رسید** - ا. (ره‌سید - resîd): وه‌سل، پسوله.
- رسیدن** - مص. ل. (ره‌سیده‌ن - resîden): هاتن، گه‌یشتن، نزیک بوونه‌وه‌و په‌یوه‌ست بوونی شتیک به شتیکه‌وه، پیگه‌یشتن.
- رسیس** - ص. ع. (ره‌سیس - resîs): جیگیر، پیایوی زیره‌ک و ئاقل، هه‌والیک که هیشتا دروستیبه‌که‌ی نه‌سه‌لمایی.
- رسیل** - ص. ع. (ره‌سیل - resîl): نیردراو، په‌یاماره‌ر، ئاوی خوش و سازگار، هاو ئاواز، هاو ئاهه‌نگ، هاو‌په‌وت.
- رش** - ا. (ره‌ش - reş): ئه‌ندازه‌یه‌که‌ که نزیکه‌ی نیومه‌تره.
- رش** - ا. (ره‌ش - reş): ته‌په، گرد، شوینی هه‌له‌ت و په‌له‌ت.
- رش** - ا. (ره‌ش - reş): دادپه‌روه‌ر، فریشته‌ی دادپه‌روه‌ری له‌ ئاینی

- زهردهشتیدا.
- رش** - ا (رهش - reş): رهخش، نِهسپه‌کهی روسته‌می زال.
- رش** - مص. ع (رهشش - reşş): ئاوپرژتین، ئاوپریشین، بارینی ورده باران.
- رش** - ا. ع (رهش - reş): ورده باران، بارانی کهم.
- رشاء** - ا. ع (ریشاء - rişā): کندر، پت، رست، گوریس
- رشاد** - مص. ع (رهشاد - reşad): له گومرایی ده‌رچوون، به‌پتی راستا رویشتن، سه‌رکه‌وتن.
- رشاد** - ا. ع (رهشاد - reşad): ته‌ره‌تیزه، که‌ره‌وز.
- رشادت** - ا. مص (رهشادهت - reşadet): رهشیدی، دلیری، دلاوهری، نازایه‌تی.
- رشاش** - ا. ع (رهشاش - reşaş): ئاویان فرمیسک یا خوین که بتکی یان بپرژئی.
- رشاقت** - مص. ع (رهشاغتهت - reşaxet): خوش قه‌دو بالا، به‌ژن و بالا به‌رزو باریک.
- رشت** - ا (رهشت - reşt): رزیو، داپزاو، گه‌ردو غویار، ته‌پ و توژ، خاک و خوژ.
- رشتاک** - ا. (رهشتاک - reştak): لقی تازه، نه‌مام، خه‌لف.
- رشتان** - مص. م (ریشته‌ن - rišten): رستان، رستنی خوری و لوکه‌و نه‌و شتانه به‌ته‌شی.
- رشته** - ا. مف (ریشته - rişte): ریسراو.
- رشته** - ا (ریشته - rişte): داو، ده‌زوو، پت.
- رشته** - ا (ریشته - rişte): هه‌ریشه.
- رشته** - ا (ریشته - rişte): جوژه نه‌خوشیبه‌که.
- رشته‌پرشته** - ا. مر (ریشته بریشه - rişte birişte): شه‌عربه.
- رشته‌فرنگی** - ا. مر (ریشته فه‌رهنگی - rişte ferengî): هه‌ریشه‌ی فه‌رهنگی، ماکه‌روئی.
- رشع** - مص. ع (رهشه - reşh): تکان، تکانی ئاو، چوژانی عاره‌ق له به‌ده‌ن.
- رشع** - ا. ع (رهشه - reşh): ئاره‌قه.
- رشحه** - ا. ع (رهشهه - reşhe): تکه، دلویه، ئاو یک له‌شتی بتکی.
- رشد** - مص. ع (روشدد - ruşd): گه‌شه‌کردن، چوونه سه‌ر ریگه‌ی راست، دوزینه‌وه‌ی ریگه‌ی راست و دروست.
- رشدد** - مص. ع (رهشه‌د - reşed): پایه‌داری له‌سه‌ر ریگه‌ی راست.
- رشف** - مص. ع (رهشف - reşf): فرکردن، فرلیدان.
- رشف** - ا. ع (رهشفه - reşf): نه‌و توژه ئاوه‌ی له‌بنی حه‌وز یان شویتنی دی ده‌مینتی.
- رشق** - مص. ع (رهشغ - reşx): تیرهاویشتن، شه‌ره‌تفه‌نگ و... ته‌ماشاکردنی توندوتیژی.
- رشق** - ا. ع (ریشغ - rişx): دهنگی قه‌له‌م له‌کاتی نووسیندا، خشه‌ی قه‌له‌م.
- رشک** - ا (رهشک - reşk): حه‌سودی، به‌غیلی.
- رشک** - ا (ریشک - rişk): رشک، هیلکه‌ی نه‌سپئی.

- رشکن** - ص (رهشکین - reşkin):
حهسود، به غیل.
- رشکناک** - ص (رهشکناک - reşknak):
حهسود، به غیل.
- رشکناک** - ص (ریشکناک - rişknak):
رشکن.
- رشکین** - ص (رهشکین - reşkîn):
حهسود، به غیل، غیره که ر.
- رشم** - مص. ع (رهشم - reşm):
نووسین، نه خشکردن، مؤرکردن.
- رشم** - ا. ع (رهشم - reşem):
جیی باران له سهر زهوی.
- رشمه** - ا (ریشمه - rişme):
رهشمه، ههوسار، رهسن، په تی باریک، رست.
- رشمیز** - ا (رهشمیز - reşmîz):
مؤریانه، مؤرانه، مؤریکه.
- رشن** - ا (رهشن - reşn):
دادوهر، دادپهروهه، فریشتهی دادپهروهه له تاینی زهدهشتیدا، ناوی رۆژی ههژدهیه می ههر مانگیکی هه تاویبه.
- رشن** - ا (رهشن - reşn):
گردد، تهپه، هه له ت.
- رشن** - مص. ع (رهشن - reşn):
چوونه میوانی بی بانگ کردن.
- رشن** - ا. ع (رهشن - reşen):
دهمی جۆبار، یان رووبار.
- رشوه** - ا. ع (رهشقه - reşve):
بهرتیل.
- رشوه خوار** - ص. فا (رهشقه خوار - reşve xar):
بهرتیل خۆر.
- رشید** - ص. ع (رهشید - reşîd):
که سیتیک که ریی راستی دۆزیبیتتهوه. دلیر، رهشید، نازاد.
- رشیق** - ص. ع (رهشیخ - reşîx):
بهژن و بالا ریک و باریک، خۆش ته نام.
- رشینه** - ا (رهشینه - reşîne):
سه مغی درهخت و دار.
- رصاد** - ص. ع (رهساد - resad):
پاسه وان، شهوگهر، حهس حهس.
- رصاص** - ا. ع (رهساس - resas):
قورقۆشم.
- رصانت** - مص. ع (رهسانته - resanet):
رهسانته، بتهوی، رهسه نایه تی، مه حکه م بوون، مکومی.
- رصد** - مص. ع (رهسه د - resed):
روانین و چاودیری، له هه شارگه نشتن و چاودیری.
- رصد** - ا. ع (رهسه د - resed):
روانگه، ریگه، بوسه، کهمین، چاودیر، نیگابان، پاسه وان.
- رصف** - مص. ع (رهسف - resf):
راخستنی ته خته بهرد به ته نیشته یه که وه، ره سیفکردن، شوسته کردن، هه لچینی چینه بهرد له خانوو به ره دا.
- رصف** - ا. ع (رهسفه - resef):
راخستنی بهرد، به ربه سستی ئاو.
- رصيد** - ص. ع (رهسید - resîd):
چاوبیرینه شتیک، تانجی ئاماده بو په لاماردانی نیچیر.
- رصین** - ص. ع (رهسین - resîn):
پیاوی میهره بان، مکوم، قایم، جیگیر.
- رضاء** - ا. مص. ع (ریزاء - riza):
دلخۆشی، خۆشی و شادی.
- رضاع** - مص. ع (ریزاء - riza):
شیرخوردنی منال له مه مکی دایک، شیردانی دایک به مندال.

- رضاعت** - مص.ع (ریزائت - riza'et): شیرده خوری
- رضایت** - مص.ع (ریزایهت - rizayet): دلخوشبوون، خوشی و شادی، قایل بوون، قادی بوون.
- رضح** - ا.ع (رهزه - rezh): به خششی کهم، پاژیککی کهم له شتیک.
- رضخ** - ا.ع (رهزخ - rezx): به خششی کهم، ههوالیک بژنهونو باوهر نه کهن.
- رضع** - مص.ع (رهزه - rez') : مژینی شیر له مه مکی دایک.
- رضفه** - ا.ع (رهزفه - rezfe): کهشکهژنو، کاسه زرانی، کهشگک.
- رضوان** - مص.ع (ریزقان - rizvan): دلخوش بوون، قایل بوون، به ههشت، دهرگاوان و پاسهوانی به ههشت، به ههشتهوان.
- رضی** - ص.ع (رهزی - rezî): پیماوی شادو دلخوش.
- رضیع** - ص.ع (رهزی - rezî'): منالی شیرده خوره، برای شیری، له گام.
- رتب** - ص.ع (رهتب - retb): تهرو تازه، تهردهم.
- رتب** - ا.ع (روتب - ruteb): خورمای تازه، خورمای تازه گه بیوو. روتاب.
- رتل** - ا.ع (رهتل - retl): پیوانه یه که به رانیه به ۸۴ میسقال.
- رتل** - ص.ع (رهتل - retl): لاوی باریک ئەندام، پیماوی پیری سست و لاواز، پیماوی گهوج.
- رتوبت** - مص.ع (روتوبهت - rutûbet): شیداریوون، تهربوون، تهپری، نمداری.
- رتوبت سنج** - ا.مر (روتوبهت سهنج - rutûbet seng): رتوبهت پیو.
- رتیب** - ص.ع (رهتیب - retîb): تهپ، تهرو تازه، نیان.
- رع** - ا.ع (ره - re): ههتاو، روژ، خور، تاژ، خواوهندی ههتاو له لای میسریبانی کون که ههندی له فییره ونه کان خویان به نهوهی ئەو دهزانی، له شیهوی شیر یا شاهیندا که ههتاوی به سهروهویه دروستیان ده کرد.
- رعا** - ا.ع (روئا - ru'a'): خه لکی رهش و رووت.
- رعات** - ا.ع (روئات - re'at): شوانان، شوانکاران.
- رعاد** - ص.ع (رهئاد - re'ad): پیماوی زوربلی، زور ویز، جوهره ماسیبه که، ههوره تریشقه.
- رعا** - ص.ع (رهئا - re'a'): رهش و رووت، عهوامی خه لکی.
- رعاف** - مص.ع (روئاف - ru'af): پژانی که پوو، بهربوونی خوتینی لوت.
- رعایا** - ا.ع (رهئایا - re'aya): رهعیهت.
- رعایت** - مص.ع (ریئایهت - ri'ayet): لهوه راندنی مهرومالات، به کاروباری خه لکیدا گه بیشتن، پاراستنی خه لک، لایهنگری، چاودیری کردنی حورمهت و مافی خه لکی.
- رعب** - مص.ع (روئب - ru'b): ترسان، توقین، زنوقچوون.
- رعد** - ا.ع (رهئد - re'd): ههوره تریشقه.
- رعداسا** - ص.مر (رهئدئاسا - re'd asa): ههوره تریشقه ئاسا، وهکو ههوره گوله.

زهلیلکردن، کاری پتچیه‌وانه، رهفتارکردن به پتچیه‌وانه‌ی حه‌زی به‌رانبهر، له خوئل وهردان.

رغیب - ص.ع (ره‌غیب - rexîb): زگ زل، ورگ زل، ورگن، زگن.

رغیبه - ص.ع (ره‌غیبه - rexîbe): عه‌تای زۆر، کاری باش و په‌سند، ههر شتیکی په‌سندو دلگیر.

رغید - ص.ع (ره‌غید - rexîd): ژبانی خوئش.

رغیف - ا.ع (ره‌غیف - rexîf): کولتیره، نان، گونکی هه‌ویر.

رف - ا (ره‌ف - ref): ره‌فسه، ره‌فک، ره‌فکه.

رف - ا.ع (ره‌فف - reff): ره‌فۆ، ره‌وگه، ران، میتگه‌ل، ده‌سته، پۆلی مه‌لان.

رفاء - ا.ع (ریفاء - rifa'): سازگاری، په‌یوه‌ندی، ریکه‌وتن.

رفاء - ص.ع (ره‌ففاء - reffa'): چنینه‌وه‌کار.

رفات - ا.ع (روفات - rufat): ئیسک و پروسک، وردوخاش.

رفاده - ا.ع (ریفاده - rifade): مه‌لحه‌م، سارعی.

رفارف - ا.ع (ره‌فاریف - refarif): فه‌رش و به‌ره، رایه‌خ، راخه‌ر، جلویه‌رگی ره‌نگاو ره‌نگ و جوان.

رفاق - ا.ع (ریفاق - rifax): هاو‌پتیان، هاوه‌لان، دۆستان.

رفاقت - مص.ع (ره‌فاغه‌ت - refaxet): هه‌فالینی، دۆستایه‌تی.

رفان - ص (ره‌فان - refan): شه‌فیج، که‌سی که شه‌فاعه‌ت بۆ که‌سیکی دی

رعد انداز - ص.فا (ره‌ئد ئه‌نداز - re'd endaz): تۆپچی.

رعه‌ - ا.ع (ره‌ئده - re'de): شه‌ژان و له‌رزین له‌ ترسا.

رعه‌شه - ا.ع (ره‌ئشه - re'se): په‌له، له‌ز، له‌رزه، له‌رزۆکی له‌ ئه‌نجامی پیری یان نه‌خۆشیدا.

رعنا - ص.ع (ره‌ئنا - re'na): ژنی خو‌په‌رست و خوئل و نه‌زان و خاو. له‌ فارسیدا به‌ مانای بالا‌به‌رزو جوان و خشکۆک دی.

رعوئت - مص.ع (روئونه‌ت - ru'ûnet): گه‌وج بوون، نه‌زانی، هه‌رزه‌و‌پتیی.

رعی - مص.ع (ره‌ئی - re'yî): له‌وه‌پاندن، پاراستن، سه‌ره‌په‌رشتی کردن.

رعیب - ص.ع (ره‌ئیب - re'îb): ترسناک، ترسینه‌ر، ترساو.

رعیت - ا.ع (ره‌ئییه‌ت - re'îyet): ره‌عبه‌ت.

رع - ا (روغ - rux): قرقینه، قه‌رپ.

رغائب - ا.ع (ره‌غائب - rexa'ib): شتی باش و په‌سند، به‌خشش و دیاری.

رغاده‌ت - مص.ع (ره‌غاده‌ت - rexadet): خوئشگوزه‌رانی.

رغام - ا.ع (ره‌غام - rexam): لم، چه‌و و لم، خوئل، ناخ.

رغبت - مص.ع (ره‌غبه‌ت - rex bet): ویستن، ئاره‌زوو کردن، ویست و ئاره‌زوو.

رغد - مص.ع (ره‌غده - rexed): خوئشگوزه‌رانی.

رغد - ص.ع (ره‌غده - rexed): ژبانی خوئش و تیروته‌سه‌ل.

رغم - مص.ع (ره‌غم - rexm): به‌زاندن،

- بکات، شفاعتکار. رفاه- مص.ع (رهفاه- refah): خوشگوزهراندن، دهوله‌مندی و دسترویی.
- رفاهت- مص.ع (رهفاهت- refahet): خوشی و ئاسوودیی، خوشگوزهراندن.
- رفاهیت- مص.ع (رهفاهییت- rufahîyet): خوشگوزهراندن.
- رفتار- ا.مص (رهفتار- reftar): رهوتار، کردار، رویشتن، هه‌لس‌وک‌ه‌وت، لفت.
- رفتگر- ا.ص (روفتگر- ruftger): کوچمه‌مال، که‌ناس.
- رهفتن- مص.ل (رهفته‌ن- reften): رویشتن، چوون.
- رونده- ا.فا (ره‌فه‌نده- revende): راگوزهر، رویشتوو، ریبوار.
- رفتن- مص.م (روفته‌ن- ruften): مالین.
- رفتو روب- ا.مص (روفتو روب- ruftû rûb): مالین، گسکدان، ناوی به‌شیتکه له شاره‌وانی بو‌پاک‌کردنه‌وه‌ی شه‌قام و کۆلانیان.
- رفتد- مص.ع (ره‌فد- refd): کۆمه‌ک کردن، یاری‌ده‌دان، به‌خشیش پیدان.
- رفراندوم- ا.فر (ریف‌راندوم- rifrandûm): ریف‌راندۆم، راپرسی ده‌باره‌ی ئه‌نجامدانی کارتیک.
- رفرم- ا.فر (ریف‌رۆم- riform): چاکسازی، ریفۆرم.
- رفری- ا. انگل (ریفیری- rifîrî): هه‌که‌م، داوهر، وه‌کو داوهری گه‌مه‌ی فوتبۆل و باسکه..
- رفض- مص.ع (ره‌فض- refz): ره‌تکردنه‌وه، ره‌فزکردن، دوورخستنه‌وه.
- رفع- مص.ع (ره‌فع- ref): به‌رزکردنه‌وه، لابردن.
- رفعت- مص.ع (ریف‌عهت- rif'et): به‌رزبوونه‌وه له رووی پله‌و پایه‌وه، پایه به‌رزبوونه‌وه.
- رفق- مص.ع (ریف‌غ- rîfx): نه‌رمی و میهره‌بانی، مه‌داراکردن.
- رفقاء- ا.ع (روفه‌غاء- rufexa'): هاو‌رپیان، هه‌والان، هه‌فالان
- رفقه- ا.ع (ریف‌غه- rifxe): هاو‌رپییه‌تی، هه‌فالینی.
- رفل- مص.ع (ره‌فل- refl): به‌ناز رویشتن.
- رفلیکس- ا.فر (ریفلیکس- rifliks): کاردانه‌وه، په‌رچه‌کردار، تیشکدانه‌وه.
- رفو- مص.ع (ره‌فو- refû): دورینه‌وه‌ی درای یان کونی جلویه‌رگ به‌جوژی که به ئاسانی دیار نه‌بی، چینه‌وه.
- رفوزه- ا.فر (ریفوزه- rifûze): راسب، ده‌رنه‌چوو له تاقیکردنه‌وه‌دا
- رفوشه- ا. (ره‌فوشه- refûşe): گالته، سوعبه‌ت، هه‌نه‌ک، شوخی، گوناح، یاخی بوون.
- رفوکاری- ا.مص (روفوکاری- rufûkarî): دورینه‌وه، چینه‌وه.
- رفوگر- ا.ص (روفوگره‌ر- rufûger): چینه‌وه‌کار.
- رفه- ا. (ره‌فه- refe): ره‌فه.
- رفیده- ا. (ره‌فیده- refîde): ده‌رخۆنه، پنه.
- رفیع- ص.ع (ره‌فیء- refî'): پایه‌به‌رز.

- رفیعه** - ص.ع (ره فیئه - refi'e): پایه بهرز (بومئ)، عهرزو حالیک که بدرئ به دادوهر.
- رفیق** - ص.ع (ره فیغ - refix): هاوری، دوست، هه قال.
- رفیه** - ص.ع (ره فیه - refih): خوشگوزهران، تهمه ل.
- رق** - مص.ع (ریغ - rix): بوونه کویله، کویلا به تی.
- رق** - ص.ا.ع (ریغ - rix): ناسک، پیستی ناسک که شتی له سه ر بنوسری، پیستی ناسک، په لکی درهخت.
- رقابت** - مص.ع (ره غابهت - rexabet): هه قرقی، رکه برکی، چاوپرینه شتیک، چاودیری کردن، چاوهروانی کردن.
- رقاد** - مص.ع (روغاد - ruxad): خه وتن، نووستن.
- رقاص** - ص.ع (ره غغاس - rexxas): سه ماکهر، ره قسکار، نه کته ر، پاندوئی سعات.
- رقاصه** - ص.ع (ره غغاسه - rexxase): سماگر، ره قسکار (بو تافرهت).
- رقاع** - ا.ع (ریغاء - rixa'): نامه، نووسراوی کورت، پینه ی جلویه رگ، ناوی خه تیکه له و شهش خه ته ی که (ابن مقله) دای هیانوان.
- رقاق** - ص.ع (روغاغ - ruxax): ناسک، تهنک، نانی تهنک، نانی تیری.
- رقباء** - ا.ع (روغه باء - ruxeba'): ره قیبان، خه نیمان، هه قرقان.
- رقبه** - ا.ع (ره غه به - rexebe): گهردن، مل، به نده و غولام، کویله
- رقبه** - ا.ع (ریغبه - rixbe): ترس،
- نیگابانی، هه قرقی.
- رقبی** - ا.ع (روغبا - ruxba): جوهره به خشینیتی مهر جداره، بو وینه: تو خانویه ک دده ی به یه کی به و مهرجه ی کامتان له پیشدا مردن خانوه که بو ته وی تر بی، بو یه ش (رقبی) ی پی ده لیتن هه ر یه کی که له و دووه چاوی له مردنی ته وی تره.
- رقت** - مص.ع (ریغفهت - rixxet): نه رمی و نیانی، به زه بی، میهره بانی، شهرم.
- رقت انگیز** - ص.فا (ریغفهت نه انگیز - rixxet engiz): هه ر شتی مایه ی سوژ و به زه بی بی.
- رقرق** - ص.ع (ره غراغ - rexrax): دره وشاوه، دره رخشان.
- رقشاء** - ص.ع (ره غشاء - rexsa'): رهش و سپی، بازگ.
- رقص** - مص.ع (ره غس - rexs): شایی کردن، هه لپه رکی، سه ما.
- رقص کنان** - ق.ص (ره غس کونان - rexs kunan): به دهم سه ماوه، هه لبه زودابه ز له خوشیدا.
- رقصیدن** - مص.ج (ره غسیدهن - rexsiden): ره قسین، هه لپه رین، سه ماکردن.
- رقتاء** - ص.ع (ره غتاء - rexta'): رهش و سپی، رهشی خال سپی، فیتنه و تاژاوه. له بواری جوانکاری شیعردا به شیعرئ ده گوتری که له هه ر وشه یه کیدا پیبتیک خالداربی و پیبتیک بی خال بی.
- رقعه** - ا.ع (روغئه - rux'e): نامه، نووسراو، پارچه کاغه زتیک که له سه ری بنوسری، پینه ی که لوپه ل.

- رقم** - ا.ع (رهغهم - rexem): نووسین، خهت، ژماره.
- رقم زدن** - ا.ع (رهغهم زدهدن - rexem zeden): نووسین، نیگار کیشان.
- رقمزن** - ص.فا (رهغهم زهن - rexem zen): نووسهر، نیگارکیش، شیوه‌کار.
- رقود** - مص.ع (روغود - ruxûd): خهوتن، نووسان.
- رقوم** - ا.ع (روغوم - ruxûm): ژماران، نووسین.
- رقیب** - ص.ع (رهغیب - rexîb): ره‌قیب، چاودیر، پاسه‌وان، هه‌فرک، ره‌قیب، خه‌نیم.
- رقیع** - ص.ع (ره‌غیع - rexî?) : که‌وده‌ن، حۆل، گه‌لحو، گه‌مژه، بی‌شهرم.
- رقیق** - ص.ع (ره‌غیق - rexîx): باریک، نهرم و ناسک، به‌نده.
- رقیقه** - ص.ع (ره‌غیقه - rexîxe): نهرم و ناسک، که‌نیز، قه‌ره‌واش، ژنی به پاره‌کردراو، که‌نیزه‌ک.
- رقیم** - ص.ع (ره‌غیم - rexîm): نووسراو، نووسین، نامه.
- رقیمه** - ا.ص.ع (ره‌غیمه - rexîme): نووسراو، نامه، ژنی داوین پاکی خواناس.
- رقیه** - ا.ع (روغیه - ruxye): نه‌فسون، دوعا، چاوه‌زار.
- رک** - ص (روک - ruk): بی‌په‌رده، ریک و راست، به‌راشکاو.
- رک** - ا (رهک - rek): قسه‌کردن به‌رقه‌وه، خوته‌و بوئه له رووی رقه‌وه.
- رک** - ا.ع (ره‌کک - rekk): نهرمه‌بارانی ورد.
- رکائب** - ا.ع (ره‌کائب - reka'ib): وشترسواری.
- رکائز** - ا.ع (ره‌کائیز - reka'iz): بنه‌په‌ته‌کان، بنه‌ماکان، گه‌نجی شاره.
- رکاب** - ا.ع (ریکاب - rikab): ناوزه‌نگی، زه‌نگو، رکیف، زنگی.
- رکاب** - ا.ع (ریکاب - rikab): وشترسواری.
- رکاب** - ا.ع (روککاب - rukkab): سواران.
- رکاب** - ص.ع (ره‌ککاب - rekkab): سوارچاک، وشترسوار.
- رکابدار** - ا.ص (ریکابدار - rikabdar): جلّه‌ودار، غولامی که ناوزه‌نگی نه‌سپ بکری تا ناغاکه‌ی سواری نه‌سپه‌که بی، که‌سیک که به‌پین یان به سواری به‌گه‌ل ناغای بکه‌وی و پیداو یستییه‌کانی بو هه‌لگری.
- رکاز** - ا.ع (ریکاز - rikaz): زیروزیوی له‌ناو کانزادا په‌نهان، گه‌نجی ژیر زه‌مین.
- رکاشه** - ا (روکاشه - rukase): سیخور، سیخچوله.
- رکاک** - ص.ع (ریکاک - rikak): سست، ناسفت، ناره‌وان، نارپیک.
- رکاکت** - مص.ع (ره‌کاکه‌ت - rekaket): سست بوون، بی‌ته‌قلی، که‌م ته‌قل بوون.
- رکانه‌ت** - مص.ع (ره‌کانه‌ت - rekanet): جینگیربوون، پایه‌داربوون، قایم بوون، به‌ویقاربوون، ویقارو سه‌نگینی و بته‌وی.
- رکب** - ا.جم.ع (ره‌کب - rekb): قافلّه‌ی سواران.
- رکب** - ا.ع (روکب - rukeb): زرانی، نه‌ژنۆ.

رگلمان - ا. فر (ریگلمان - regilman):
 ئه‌مر، فرمان، ده‌ستور، ریک‌خستن.
رگ نهادن - مص. ل (رهگ نیهادن -
 regnihaden): ملدان، ته‌سلیم بوون،
 مل که چ کردن.
رگو - ا. فر (ره‌گو - regû): جاو، کۆنه‌په‌رۆ.
رگه - ا. فر (ره‌گه - rege): ده‌مارئاسا،
 ده‌مار، ره‌گ و ره‌چه‌له‌ک، نه‌ژاد، وه‌ک:
 حه‌یوانی دوو ره‌گ.
رل - ا. فر (رول - rul): تۆمار، ده‌فته‌ر،
 لوله، کار، کاری ته‌کته‌ر له‌ شانۆنامه
 فیلمدا، سوکانی ئوتومبیل.
رله - ا. فر (ریله - rile): ته‌سپی تازه
 نه‌فه‌س، که له‌ هه‌ر مالتیکدا بۆ رییوار
 ئاماده‌ی بکه‌ن، مه‌نزل، قوئاغ، هه‌والی
 نوئ.
رم - ا. مص (ره‌م - rem): ره‌ویسه‌وه‌و
 هه‌لاتن له‌ ترسا، ناچارکردن.
رم کردن - مص. ل (ره‌م که‌رده‌ن -
 remkerden): ترساندن و ره‌واندنه‌وه،
 زیاتر بۆ گیانله‌به‌ران ده‌گوتری.
رم - ا. جم (ره‌م - rem): ره‌مه، گه‌له،
 ده‌سته، تاقم، گروپ.
رم - ا. ریم (rim): چلکی برین، کیم و
 زووخ.
رم - ا. روم (rum): ده‌وراوده‌وری دهم له
 ناوه‌وه، ناوی دهم.
رم - ا. فر (روم - rum): توکه‌به‌ر، موی
 به‌رگه‌ده.
رم - ا. فر (روم - rum): عه‌ره‌قی، که له
 دلۆپاندنی قامیشی شه‌کر یان شیله‌ی
 شه‌کر به‌ده‌ست بی، روم، عه‌ره‌ق.
رم - ا. ع (ریم - rimm): مۆخ، ئاومالکه،

له‌له‌گه‌چوون، له‌جی ده‌رچوون، وه‌رگه‌ران.
رگبند - ا. مر (ره‌گبه‌ند - regbend):
 قایشیک، یان له‌زگه، یان سارغیه‌ک
 له‌سه‌ر ده‌مار ببه‌ستری تا خوینی لی
 نه‌روات.
رگبی - ا. انگل (روگبی - rugbî):
 جوړه‌گه‌مه‌یه‌کی توپینه.
رگ جان - ا. مر (ره‌گی جان - regi can):
 شاده‌مار.
رگ زدن - م. ص. م (ره‌گ زه‌ده‌ن -
 regzedden): خوین گرتن له‌ ده‌مار.
رگزن - ا. ص (ره‌گ زهن - regzen):
 حه‌جامات کیشی، خوین به‌ردان، وه‌ستای
 خوین به‌ردان.
رگ شناس - ا. ص (ره‌گ شیناس -
 reg şinas): ده‌مارئاس، پسپۆر له
 ده‌مارئاسیدا.
ره‌گ شناسی - ا. مص (ره‌گ شیناسی -
 reg şinasî): ده‌مارئاسی، به‌له‌دی له
 ده‌مارئاسیدا.
رگل - ا. فر (ریگل - rigl): ده‌ستور،
 بنه‌ما، دیسپلین، ریباز، ریتورهم، عاده‌ی
 مانگانه‌ی ژنان.
رگلاتور - ا. فر (ریگلاتور - riglatûr):
 دینه‌مۆ.
رگلاژ - ا. فر (ریگلاژ - riglaj):
 ریک‌خستن، ریک‌خستنی جوړه‌وکاری به‌شه
 جوړاوجۆره‌کانی ئوتومبیل.
رگلت - ا. فر (ریگلیت - riglit): پارچه
 ئاسنی مه‌ودا جیاواز که له‌ چاپخانان بۆ
 ریک‌خستنی مه‌ودای نیوان دپیران
 به‌کارده‌بری.

- خاک، خاکی تهر. سلۆک، هه‌راسان و ترساو، ره‌قۆک.
- رم-مص.** ع(ره‌مم- remm): چاکردن، چاکه‌کردن، چاکردنه‌وه‌ی بیناو ته‌لاری خراب بوو.
- رم-مص.** ع(ره‌مم- remm): رزین، رزینی ئیسک.
- رماتیس-م.** ا.فر(روماتیس- rumatism): رۆماتیزم، باداری.
- رماح-ا.** ع(ریماه- rimah): رم، نیتزه، نیتزه‌ورمان.
- رماح-ص.** ع(ره‌ماه- remmah): رمساز، نیتزه‌ساز، نیتزه‌گهر.
- رماد-ا.** ع(ره‌ماد- remad): خۆله‌میش، خۆله‌که‌وه، ژیله‌مۆ.
- رمادی-ص.** ف-ع(ره‌مادی- ramadî): که‌وه‌یی، خۆله‌میشین.
- رمارم-ق.** (ره‌مارم- remarem): پۆل پۆل، ده‌سته‌ده‌سته، لیکدا لیکدا، په‌یتا په‌یتا.
- رمازه-ص.** ع(ره‌مازه- remmaze): ژنی داوین تهر، سوۆزانی، روسپی، له‌شکری بچ سهروبن که له کاتی هه‌ره‌که‌تدا وه‌ک بلتی شه‌پۆل بدات.
- رماس-ا.** (ره‌ماس- remas): جوۆره سه‌مغیکه.
- رماک-ا.** ع(ریماک- rimak): ماین، (بو کۆیه).
- رمال-ا.** ع(ریمال- rimal): لم، قوم.
- رمال-ص.** ع(ره‌مال- remmal): لم و چه‌وفرۆش، فالگه‌وه، فالچی.
- رمام-ص.** ع(رومام- rumam): کۆن و رزیو.
- رمان-ص.** فا(ره‌مان- reman): سل،
- سلۆک، هه‌راسان و ترساو، ره‌قۆک.
- رمان-ا.** ع(رومان- rumman): هه‌نار، دره‌ختی هه‌نار.
- رمان-ا.** فر(رۆمان- roman): رۆمان.
- رمانتیس-م.** ا.فر(رۆمانتیس- romantism): رۆمانتیزم، رتیچکه‌و رتیبازی نووسینی نووسه‌رانی رۆمانتیک، قوتابخانه‌یه‌کی ئه‌ده‌بی بوو که له سه‌ده‌ی ۱۹ له فه‌ره‌نسا هاته‌ ئاراوه‌و به‌رانبه‌ر به قوتابخانه‌ی کلاسیک وه‌ستایه‌وه.
- رمانتیک-ص.** فر(رۆمانتیک- romantîk): رۆمانتیک.
- رماندن-مص.** م(ره‌مانده‌ن- remanden): ترساندن، ره‌واندنه‌وه، راوانان.
- رماننده-ا.** فا(ره‌مانه‌نده‌- remanende): ره‌وینه‌ر، ترسینه‌ر.
- رمانیده-ا.** مف(ره‌مانیده‌- remanîde): ره‌وینه‌راو، راوینراو، ترسینه‌راو.
- رمانی-ص.** ن(رومانی- rummanî): هه‌ناری، هه‌ر شتی له شیوه‌و ره‌نگدا له ده‌نکه هه‌نار بچی.
- رمایت-مص.** ع(ریمایه‌ت- rimayet): توێردان، فریدان، تیرهاویشتن، ته‌قه‌کردن.
- رمبان-ص.** فا(رومبان- rumban): رمان، روخان، روخینه‌ر، رمینه‌ر له حالی رمان و داروخاندا.
- رمباندن-مص.** م(رومبانده‌ن- rumbanden): رماندن، رووخاندن.
- رمبیدن-مص.** ل(رومبیده‌ن- rumbîden): رووخان، رمان.
- رمبیده-ص.** مف(رومبیده‌- reman)

- رمبده** (rumbîde): داروخاو، دارماو، روخاو، رماو.
- رمث** - مص. ع (ره‌مس - rems): چاک‌کردنی شتیک، دهست پیداهیتان.
- رمح** - ا.ع (رومح - rumh): نیتزه، رم.
- رمد** - ا.ع (رهمه‌د - remed): چاو یه‌شه، گل‌کردنی چاو.
- رمز** - مص. ع (رهمز - remz): تاماژه‌کردن، تاماژه‌کردن به لیتو یان چاو یان برۆ، گه‌یاندنی بابه‌تیک به ئیشاره‌ی چاوو برۆ.
- رمز** - ا.ع (رهمز - remz): هیما، تاماژه، رازی شاراوه، نیشانه‌یه‌کی تایبه‌تی که شتیک یا بابه‌تیک لیتوه دهرک بکری، کلیلی تیگه‌یاندنی کارتیک یان بابه‌تیک نامه‌فهوم.
- رمژک** - ا (رهمژک - remjek): سه‌ره‌ولیتژی، سه‌ره‌و لیتژی خزو خلیسک، گوناح و خزین.
- رمس** - مص. ع (ره‌مس - rems): ناشتن، به‌خاک سپاردن، شاردنه‌وه، ته‌قه‌تکردن له زه‌ویدا.
- رمس** - ا.ع (ره‌مس - rems): قه‌بر، گۆر، چپه، گلی گۆر.
- رمش** - ا.مص (ره‌میش - remiş): ترس و هه‌لاتن، سلۆکی، ره‌فۆکی.
- رمش** - ا.ع (رهمشه‌ش - remeş): سوربوون و ئاو‌کردنی چاو، گل‌کردنی چاو.
- رمشاء** - ص.ع (رهمشاء - remşa): ژنی خو‌ش خوو، ژنی خو‌ش ته‌بیعه‌ت، دهشتی پرگیا، میترگ.
- رمص** - ا.ع (رهمص - remes): ریپۆقی چاو.
- رمضاء** - ا.ع (ره‌مضاء - remza): هه‌ره‌تی گه‌رما، کوشنگه‌ی گه‌رما.
- رمضان** - ا.ع (ره‌مه‌زان - remezan): مانگی ره‌مه‌زان، مانگی به‌رۆژوو بوونی موسلمانان.
- رمق** - ا.ع (رهمه‌غ - remex): دوا هه‌ناسه، خواردنی زۆرکه‌م، توانا.
- رمق** - ا.ع (رهمه‌غ - remex): رانه‌مه‌ر، رهمه، میگه‌ل.
- رمک** - ا.جم (رهمه‌ک - remek): ره‌وگه، رانه‌مه‌ر، گاگه‌ل، سوپاو له‌شکرو حه‌شامات.
- رمک** - ا.ع (رهمه‌ک - remek): ئه‌سپو ماینی تایبه‌ت بو زاوژی.
- رمکان** - ا (رومکان - rumkan): توکه‌به‌ر.
- رمکه** - ا.ع (رهمه‌که - remeke): ئه‌سپو ماینی تایبه‌ت بو زاوژی.
- رمکی** - ص (رهمه‌کی - remekî): سل، ره‌فۆک، حه‌یوانتیک که زوو بره‌ویتته‌وه‌و هه‌لیی، ره‌وه‌کیه‌تی.
- رمگا** - ا (رهمگا - remga): ماین، ماهین.
- رمل** - ا.ع (ره‌مل - reml): لم، قوم، چه‌و، فال.
- رمل** - ا.ع (ره‌مه‌ل - remel): نه‌رمه باران، بارانی که‌م، بارانی نم‌نم.
- رمله** - ا.ع (رهمله - remle): قومه‌لان، له‌لان، قوملاخ.
- رموک** - ص.ع (رهموک - remûk): ئارام‌گرتن، ئاکنجی بوون.
- رموز** - ا.ع (روموز - rumûz): هیمایان، ره‌مزان، رازو نه‌یتیان.

- رموک** - مص. ع (روموک - rumûk):
 تارام کردن، ناکنجی بوون له شوینتیک.
- رمه** - (ارمه - reme): گاهل، ران، گه له.
- رمه شدن** - مص (ارمه شـودهـن -
 remeşuden): گردبوونه وه، خرپوونه وه
 له شوینتیک.
- رمه** - ا.ع (ریمه - rimme): پت،
 په تک، ئیسکی رزیو، ئیسک و پروسک،
 مؤربانه.
- رمه بان** - ا.ص (ارمه بان - remeban):
 شوان، شوانکاره.
- رمه دار** - ص.فا (ارمه دار - remedar):
 خودان میگه ل، گه له دار
- رمه یار** - ا.ص (ارمه یار - remeyar):
 شوان.
- رمی** - مص. ع (ارمی - remî):
 توردان، تهقه کردن، تیره ندازی.
- رمیار** - ا.ص (ارمیار - remyar):
 شوان.
- رمیدن** - مص. ل (ارمیدن - remîden):
 ترسان و هه لاتن، ره وینه وه.
- رمنده** - ا.فا (ارمه نده - remende):
 هه لاتوو، ره ویه،
- رمیده** - ا.مف (ارمیده - remîde):
 ترسینراو، ره ویتراو.
- رمیز** - ص.ع (ارمیز - remîz):
 ره سه ن، ژیر، ئاقل، گه وره پیاوی ئاقلی سه نگی.
- رمیم** - ص.ع (ارمیم - remîm):
 رزیو، کۆن، ئیسکی رزیو.
- رنب** - (ارونب - runb):
 توکه بهر.
- رنتگن** - (ارونتگن - runtgin):
 تیشکی X.
- رنج** - (ارنج - renc): رنج، ئازار،
 زه حمهت و ره نجان، مه یهت.
- رنج آزما** - ص.فا (ارنج ئازما -
 renc azma): ره نجبه ر، ره نجکیش.
- رنج آزموده** - ص.م.ر (ارنج ئازموده -
 renc azmûde): ره نجـدیـده،
 مه یهت تکیش.
- رنج آور** - ص.فا (ارنج ئاقره -
 renc aver): مایه ی رنج، ره نجبه تین.
- رنجال** - (ارنجال - rencal):
 خوراک، خوارده مه نی.
- رنجاندن** - مص. م (ارنجاندهن -
 rencanden): ره نجاندن، ئازاردان.
- رنجاننده** - ا.فا (ارنجانه نده -
 rencanende): ئازارده ر، مایه ی
 ره نجان.
- رنجانیده** - ا.مف (ارنجانیده -
 rencanîde): ره نجیندراو، ئازاردراو.
- رنج باریک** - ا.م.ر (ارنجی باریک -
 renci barik): دهرده باریکه، سیل و
 دبق.
- رنجبر** - ص.فا (ارنجبه ر - rencber):
 ره نجبه ر، زه حمه تکیش، کریکار.
- رنج بردار** - ص.فا (ارنجبوردار -
 rencburdar): ره نجبه ر، که سه ی که
 زه حمهت بکیش و ره نج بدات.
- رنج بردن** - مص. ل (ارنج بوردهن -
 renc burden): خه فهت خواردن،
 زه حمه تکیشان، ره نجان.
- رنج برده** - ص.مف (ارنج بورده -
 renc burde): مه یهت تدیده،
 زه حمه تکیش.

- رنج دیدن** - مص. ل (رهنج دیده‌ن - renc dîden): رهنج دیدن، به مهینه‌ت و زه‌حمه‌ت گرفتار بوون.
- رنج دیده** - ص. مف (رهنج دیده - renc dîde): رهنج دیتوو.
- رنجش** - ا. مص (رهنجیش - renciş): زه‌حمه‌ت‌کیشان، ره‌نجدان.
- رنج کشیدن** - مص. ل (رهنج که‌شیده‌ن - renckeşîden): رهنج کی‌ششان، زه‌حمه‌ت‌کیشان.
- رنج کش** - ص. فا (رهنج که‌ش - renckeş): ره‌نجه‌ر، ره‌نجه‌ده‌ر، زه‌حمه‌ت‌کیش.
- رنج‌مند** - ص (ره‌نجه‌مند - rencmend): خودان رهنج، ره‌نجه‌ور، مه‌لول، نه‌خوش، ره‌نجه‌کیش.
- رنج‌ور** - ص (ره‌نجه‌ور - rencûr): زه‌حمه‌ت‌کیش، نه‌خوش، داماو، غه‌مگین، دلته‌نگ.
- رنج‌وردار** - ص. مر (ره‌نجه‌وردار - rencurdar): که‌سیک که له مال‌ه‌وه نه‌خوشی هه‌بی، خاوه‌ن نه‌خوش نه‌خوش دار.
- رنج‌ورگونه** - ص. مر (ره‌نجه‌ورگونه - rencûr gûne): نه‌خوش ناسا.
- رنجه** - ص (ره‌نجه - rencce): ره‌نجاو، دلش‌کاو، دل‌نیشاو، دلته‌نگ.
- رنجه داشتن** - مص. م (ره‌نجه داشتن - rence daşten): تازاردان، نه‌زیه‌تدان، زه‌حمه‌تدان.
- رنجه شدن** - مص. ل (ره‌نجه شوده‌ن - renceşuden): ره‌نجان، دلش‌کان.
- رنجه کردن** - مص. م (ره‌نجه که‌رده‌ن -
- رنج‌کییدن** - مص. ل (ره‌نجه‌کییده‌ن - rencêkîden): دلته‌نگ بوون، نه‌زیه‌ت خواردن، داماو بوون، ره‌نجه‌ین.
- رنج‌رند** - ص (رنج‌رند - rind): زیره‌ک، زرینگ، بیباک، خه‌مسارد، فی‌لباز، هوشیارو تی‌ش‌ین.
- رنج‌رند** - ا (ره‌نجد - rend): ورده‌دارو تازده‌داری پاش برین ره‌نده‌کردنی دار.
- رنج‌رند** - ا. ع (ره‌نجد - rend): داری مؤرد.
- رنج‌رنداسا** - ص. مر (رنج‌رنداسا - rindasa): وه‌کو رهندو مه‌ردان.
- رنج‌رندانه** - ق. ص (ره‌نجدانه - rendane): مه‌ردانه، زیره‌کانه.
- رنج‌رندسوز** - ص. فا (رنج‌رندسوز - rind sûz): دوژمنایه‌تی رهندان.
- رنج‌رندیش** - ا. مص (ره‌نجدیش - rendiş): رن‌ین.
- رنج‌رنده** - ا (ره‌نجده - rende): ره‌نده.
- رنج‌رندیده‌ن** - مص. م (ره‌نجدیده‌ن - rendîden): رن‌ین، له ره‌نده‌دان، تاشینی دار، یان شتی دی، تا سافو هه‌موار بی‌ی.
- رنج‌رندیش** - ا. مص (ره‌نجدیش - rendiş): ره‌نده‌کاری.
- رنج‌رندیده** - ا. مف (ره‌نجدیده - rendîde): ره‌نده‌کراو، تاشراو.
- رنسانس** - ا. فر (رنیسانس - rinisans): بوژانه‌وه، تازه‌کردنه‌وه، سه‌رده‌می تازه‌کردنه‌وه‌ی نه‌ده‌بیات و سنعه‌ت و زانسته‌کانی نه‌وروا که له ناخرو ئوخری سه‌دی ۱۵ و سه‌ره‌تاکانی سه‌ده‌ی ۱۶ دا هاته تاراوه‌و، بنه‌ماکه‌ی بریتی بوو، له

هه‌وینی رهنگی به‌دهن.
رنگرز - ا.ص (رهنگ رهز - reng rez):
 خمگهر، خمچی، وهرزی پاییزو خه‌زان.
رنگ رنگ - ص.مر (رهنگ رهنگ - reng reng):
 رهنگا و رهنگ، جوړاو جوړ.
رنگ رو - ا.م (رهنگی روو - rengi rû):
 رهنگی روو.
رنگریز - ا.ص (رهنگریز - reng rîz):
 رهنگچی، رهنگکار، خمگهر، نیگارکیش.
رنگ زردی - ا.مص (رهنگ زردی - reng zerdî):
 شه‌رمه‌زاری، نه‌خوشی.
رنگکار - ا.ص (رهنگکار - rengkar):
 نیگارکیش، بویه‌چی، بویه‌کار.
رنگ کار - ص (رهنگکار - rengkar):
 حیلہ‌کار، فریودهر، نیتره‌نگ باز.
رنگناک - ص (رهنگناک - reng nak):
 رهنگین.
رهنگو بو - ا.م (رهنگو بوو - rengû bû):
 رهنگو بوو، رهنه‌ق و ره‌واج، جوانی و شکو، فہرو عه‌زہ‌مہت.
رنگو رو - ا.م (رهنگو روو - rengû rû):
 رهنگو روو.
رنگو روغن - ا.مر (رهنگو روغن - rengû rûxen):
 بویه‌ی روئی.
رنگو وارنگ - ص.مر (رهنگو وارنگ - rengû vareng):
 رهنگا و رهنگ.
رنگی - ص.ن (رهنگی - rengî):
 رهنگین، خمگهر، بویه‌چی.
رنگین - ص.ن (رهنگین - rengîn):
 رهنگا و رهنگ، جوړاو جوړ.
رهنگینان - ا (رهنگینان - rengînan):
 جوړه رووه‌کیتکه.

بوژاندنه‌وه‌ی نه‌ده‌بیات و سنه‌ت و زانستین
 کون و لاسایی کردنه‌وه‌ی به‌ره‌میتن رابردوو
 و، له‌نه‌نجامدا رهنه‌ق‌یکی زور له
 سنه‌ت و نه‌ده‌بیاتدا په‌یدا بوو و
 هونه‌رمه‌ندان زور شاکاری عه‌نتیکه‌یان
 هینایه‌ناراوه‌و، داهیتنا.
رنگ - ا (رهنگ - reng):
 رهنگ.
رنگ - ا (رهنگ - reng):
 سوود، ره‌واج، هه‌رمیتن، رهنه‌ق، بازارگه‌رمی، فیل و ده‌هو.
رنگ - ا (رهنگ - reng):
 خه‌رقه‌ی ده‌رویشان، جلوپه‌رگی شرو رهنگا و رهنگی
 ده‌رویشان، جبه‌ی ده‌رویشان.
رنگ - ا.ص (رهنگ - reng):
 وشتری به‌هیتزو ره‌سهن که بو زاوژی رابگیری.
رنگ - ا (رهنگ - reng):
 بزنه‌کیوی.
رنگ - ا (رینگ - ring):
 ناهه‌نگی شادی هینی موسیقا، ناهه‌نگی تاییه‌تی
 هه‌لپه‌رکتی.
رنگارنگ - ص.مر (رهنگاررهنگ - rengareng):
 رهنگا و رهنگ، جوړاو جوړ.
رهنک آمیز - ص.فا (رهنک‌تامیز - reng amîz):
 شیوه‌کار، نیگارکیش.
رنگ آمیز - ص.فا (رهنک‌تامیز - reng amîz):
 حیلہ‌باز، حیلہ‌که‌ر، خاپینوک، نیتره‌نگ باز.
رنگ باختن - مص.ل (رهنگ‌باختن - reng baxten):
 رهنگ په‌رین، رهنگ په‌رین له ترسا، یان له نه‌خوشیدا.
رهنک پریده - ص.مر (رهنگ‌په‌ریده - reng perîde):
 رهنگ په‌ریو.
رنگدانه - ا.مر (رهنگدانه - rengdane):

- رنگینک** - ا(رهنگینهک - rengînek):
 حه‌لوای خورما.
رهنگین کمان - ا.مر(رهنگین کهمان - rengîn keman):
 په‌لکه زټیرینه، کۆلکه زټیرینه، زه‌رینه و سیمینه، ره‌نگین که‌وان، په‌لکه ره‌نگینه، که‌سک و سۆر.
رنود - ا(رونود - runûd):
 مه‌ردان، رهندان.
رنین - مص.ع(ره‌نین - renîn):
 ناله‌وزاری، گریانی خه‌ماوی، دنگ.
رنیوم - ا.فر(ره‌نیوم - renîwm):
 جۆره کازایه‌که.
رو - ا(روو - rû):
 روو، رووخ‌سار، چاره، له‌به‌ر ئه‌مه.
روا - ص(ره‌قا - reva):
 ره‌وا، شایسته، حه‌لال، ئاوی ره‌وان، ره‌وان.
رواء - ص.ع(ریشاء - riva'):
 گورس، کندر، که‌ژو، ئه‌و په‌ته‌ی که‌ باری له‌سه‌ر و‌لاخ پی‌ ده‌به‌ستن.
رواء - ص.ا.ع(ریشاء - riva'):
 پاراو، تیرو، ئاودار، ئاوی سازگار.
رواء - ا.ع(روقاء - ruva'):
 دیمه‌ن، سیما، ئابرو، چاره، ره‌زا شیرین.
رواء - ا.ع(ره‌شاء - reva'):
 ئاوی سازگار، پاراو‌که‌ر، تینویتی شکین.
روابط - ا.ع(ره‌قابییت - revabit):
 په‌یوه‌ندیان.
روابی - ا.ع(ره‌قابی - revabî):
 گردان، گرد، به‌رزایی، ته‌په.
روات - ا.ع(روقات - ruvat):
 وتیاران.
رواتب - ا.ع(ره‌قاتیب - revatib):
 رمین، مووچه، به‌رده‌وام، جیگیر، به‌رقه‌رار، مانگانه.
رواج - مص.ل.ع(ره‌قاج - revac):
 هه‌ره‌مپین، بره‌و، باو، ره‌ونه‌ق، ره‌وان (رۆیینی ئاو).
رواح - ا.ع(ره‌قاه - revah):
 هه‌وه‌لی، شه‌و، شه‌وه‌کی، هاتووچۆی شه‌وانه، شه‌وانه هاتووچۆ.
رواحل - ا.ع(ره‌قاهیل - revahil):
 بارگیر، و‌لاخی باربه‌ر.
رواد - ا(ره‌قادی - revad):
 می‌رگ، له‌وه‌رگه، پاوه‌ن، سه‌وه‌زار.
رواد - ا.ع(روقشاد - rûvvad):
 پیتشه‌نگان، پیتشه‌وه‌وان، سه‌ر قافلّه.
روادار - ص.فا(ره‌قادار - revadar):
 ره‌وادار، پی‌ ره‌وادیتن، به‌ حه‌لال زانینی شتی بو‌ که‌سیک، ره‌وا.
روادف - ا.ع(ره‌قادیف - revadif):
 پاشکۆ، که‌فه‌لان، سمت و که‌فه‌ل، پاشه‌لان، خه‌لکی پاشکه‌وتوو.
روادید - ا.مر(ره‌قادید - revadîd):
 قیزا، ئیمزاو ره‌زامه‌ندی، رازی بوون.
روارو - ا.مص(ره‌قاره‌و - revarew):
 هاتووچۆی زۆر، هاتووچۆ.
روازن - ا.ع(ره‌قازن - revazin):
 رۆزهنه، کلاو رۆژنه، ده‌لاقه.
رواس - ا(ریقاس - rivas):
 ریتواس.
رواسم - ا.ع(ره‌قاسیم - revasim):
 نیشانه، مۆر. شه‌قل.
رواسی - ا.ع(ره‌قاسی - revasî):
 جیگیران، شاخی به‌رز و مکوم.
رواشن - ا.ع(ره‌قاشین - revaşin):
 ده‌لاقه، کلاو رۆژنه، په‌نجه‌ره‌یه‌ک که رۆشنایی لیتوه بیتته ژووری.
رواصیر - ا(ره‌قاسیر - revasîr):
 مره‌با،

ترشیات.
روافض - ص.ا.ع (ره‌فافیز - revafiz):
 رافزیان، شیعه‌یان، گروپیک که له شه‌ردا
 فه‌مانده‌ی خو‌بان به جی بیتلن.
رواق - ا.ع (ریف‌اغ - rivax): دالان،
 سابات، راره‌وی سه‌رگیراو، ئاسمان
رواقی - ص.ن (ریف‌اغی - rivaxî):
 پیتره‌وی قوتایخانه‌ی ره‌واقییه‌کان.
 ره‌واقییه‌کان تاقمه فه‌یله‌سووفیکی کوئن
 سه‌ر به یه‌کیتک له دالانه‌کانی شاری
 ئه‌سینا بوون که زهنوونی فه‌یله‌سوفی
 یونانی له ده‌وروبه‌ری (سالی ۳۰۰ ی پیش
 زدا، شاگرده‌کانی خو‌ی له‌وینده‌ر رینوما‌یی
 ده‌کرد.
روال - ا.ع (رو‌قال - rûval): ئاوی
 ده‌می ولاخ، لیکاوی زاری ولاخان.
روال - ا.ع (ره‌قال - reval): شیواز،
 نه‌زم و ته‌رتیب.
روآمدن - مص.ل (روئامه‌ده‌ن -
 rû ameden): به‌رزبوونه‌وه، به‌پله‌وپایه
 گه‌بیشتن، گه‌شه‌کردن.
روان - ا.ع (ره‌قان - revan): گیان، روح،
 ره‌وان.
روان - ص.فا (ره‌قان - revan): ئاوی
 ره‌وان، که‌سپیک که بروات، چوست و
 چالاک، خپیرا، زوو، ره‌وان بوون،
 ده‌رسه‌که‌ی ره‌وانه، ئه‌زبه‌رکردن، ده‌رخ
 کردن، له‌به‌رکردن.
روان اسا - ص.فا (ره‌قان ئاسا -
 revan asa): ئارامی ده‌ری روح.
روان آمرز - ص.فا (ره‌قان ئامورز -
 revan amurz): غه‌فور، عه‌فوکار.
روان آمرزیده - ص.مف (ره‌قان ئامورزیده -

revan amurzîde): خوا لیخوشبوو،
 مه‌رحوم، شادره‌وان.
روانامه - ا.مر (ره‌قانامه - revaname):
 موافقه‌تنامه، سه‌ره‌وکی حکومت یان
 ده‌ولت له‌سه‌ر کاری کونسول.
روان بخش - ص.فا (ره‌قان به‌خش -
 revan bexş): روح به‌خش، جبرائیل.
روان بد - ا.م (ره‌قان بود -
 revan bûd): خودان روح،
روان پزیشک - ا.ص (ره‌قان پزیشک -
 revan pizîşk): دکتری ده‌رونی.
روان پزیشکی - ا.مص (ره‌قان پزیشکی -
 revan pizîşkî): پزیشک‌گه‌ری
 ده‌رونی.
روانخواه - ص.فا (ره‌قان خاه -
 revan xah): ده‌روره‌که‌ر، سوال‌که‌ر،
 گه‌دا.
روانداختن - مص.ل (روو ئه‌نداختن -
 rû endaxten): تکاو رجاو پارانه‌وه و
 داوا کردن.
روانداز - ا.مر (رووئه‌نداز - rûendaz):
 شتی که له‌خه‌وتندا به‌خویدا بده‌ی.
روان داشتن - مص.م (ره‌قان داشته‌ن -
 revan daşten): ناردن، جیبه‌جی
 کردنی حوکم، له‌به‌رکردن، ره‌وانکردن،
 ئه‌زبه‌رکردن.
روان ده‌رمانی - ا.مص (ره‌قان ده‌رمانی -
 revan dermanî): مالیج‌ه‌ی
 نه‌خوشیپین ده‌رونی.
رواندن - مص.م (ره‌قان دهن -
 revan den): به‌ری‌خستن، ناردن،
 بره‌و پیدان.
روان ریگ - ا.م (ره‌قان ریگ -

- وهرتیکه وتن.
روان ساختن - مص.م (ره‌شان ساخته‌ن -
 (revan saxten): ره‌وانه کردن، ناردن.
روان سالار - ا.ص (ره‌شان سالار -
 (revan salar): خودان روح.
روان شاد - ص.م (ره‌شان شاد -
 (revan şad): ره‌حمه‌تی، مه‌رحوم،
 شادپه‌وان.
روان شدن - مص.ل (ره‌شان شوده‌ن -
 (revan şuden): کسه‌وتنه‌پئی،
 له‌به‌ریبون، رویشتن.
روان شناس - ا.ص (ره‌شان شیناس -
 (revan şinas): ده‌رونناس، پسپوئی
 بواری سایکولوژی.
روان شناسی - ا.مص (ره‌شان شیناسی -
 (revan şinasî): ده‌رونناسی،
 سایکولوژی.
روانکاو - ا.ص (ره‌شانانکاو -
 (revan kaw): پسپوئ له‌شیکاری
 ده‌رونناسیدا.
روانکاو - ا.مص (ره‌شان کافى -
 (revan kavî): شیکاری ده‌روونی.
روانکاه - ص.فا (ره‌شان کاه -
 (revan kah): روح پروکین..
روان کردن - مص.م (ره‌شان که‌رده‌ن -
 (revan kerden): ناردن، به‌رتیکردن،
 ره‌وانه‌کردن، نه‌زیه‌رکردن، ره‌واج‌پیدان.
روان گیر - ص.فا (ره‌شان گیر -
 (revangîr): روح سین، گیانسین..
روانه - ص (ره‌شانان -
 (revane): وهرتیکه‌وتوو.
روانه‌شدن - مص.ل (ره‌شانان شوده‌ن -
 (revane şuden): رویشتن،
- وهرتیکه‌وتن.
روانه‌کردن - مص.ل (ره‌شانان که‌رده‌ن -
 (revane kerden): ناردن،
 ره‌وانه‌کردن، به‌رتیکردن.
رو آوردن - مص.ل (روئا‌شاه‌رده‌ن -
 (rû averden): روو تی کردن.
رواوه - ا (ره‌شاناه - (revave): ره‌بابه.
رواه - ا (ره‌شاناه - (revah): خواردنی
 زندانیان و یه‌خسیران..
رواهش - ا.ع (ره‌شاناهش - (revahiş):
 ده‌مار.
روایت - مص.ع (ریف‌ایه‌ت - (rivayet):
 گپ‌رانه‌وه‌ی قسه، هه‌وال، حیکایه‌ت.
روایح - ا.ع (ره‌شانایه - (revayih): بون،
 عه‌تر.
روایح - ا.ع (ره‌شانایه - (revayî): له‌به‌ر
 دلان، جوان، داهیتراو، شاکار.
روبارو - ق.ص (رووباروو - (rûbarû):
 رووبه‌روو، به‌رانبه‌ر.
روباز - ص.مر (رووباز - (rûbaz): روو
 نه‌پوشراو، رووکراوه.
روبان - ا.فر (رووبان - (rûban): نه‌واری
 ئاوریشمی، سارغی.
روباه - ا (روباه - (rûbah): رتیی،
 روئی، ریتی.
روباه ترکی - ا.مر (روباه توربه‌ک -
 (rûbah turbek): تری رتیبانه.
روباه ترکی - ا.مر (رووباه‌ی تورکی -
 (rûbahî turkî): سیخوپ.
روباه رز - ا.مر (روباه ره‌ز -
 (rûbah rez): تری کیتی.
روبر - ا.مر (رووبر - (rûbur): کل‌یشه،
 که‌ته‌لوگ، قوماش یان جل که‌له‌سه‌ر

- که ته‌لۆگ و نمونه برابیی.
- روبراه** - ص. مر (روو بیراه - rû birah):
 تاماده، حازر، ته‌یار، عازمی سه‌فه‌ر.
روبراه شدن - مص. ل (روو بیراه شوده‌ن -
 rûbirah şuden): تاماده‌بوون بۆ
 سه‌فه‌ر، حازریوون بۆ کار، جیبه‌جیی بوون،
 چاک هاتنی کار.
روبرتافتن - مص. ل (رووبه‌رتافتنه‌ن -
 rûber taften): روو وه‌رگتیران، پشت
 تیی کردن.
روبرگرداندن - مص. ل (روو به‌رگه‌رداندنه‌ن -
 rûber گردanden): روو وه‌رگتیران
 له که‌سیتک، یان شتیتک.
رووبرو - ق. ص (روو بیروو - rû birû):
 رووبه‌پروو، به‌رانبه‌ر.
رووبستن - مص. ل (رووبه‌ستنه‌ن -
 rûbesten): حیجاب کردن، روو پۆشین.
رووبل - ا (رووبل - rûbl): رووبل، پارهی
 باوی روسیبه.
رووبند - ا. مر (رووبه‌ند - rûbend):
 رووبه‌ند، روو پۆش، په‌چه.
رووبوسی - ا. مص (روو بووسی -
 rû bûsî): ماچ و موچ، یه‌کدی ماچ
 کردن، راموسانی.
رووبه - ا (رووبه‌ه - rûbeh): رییوی،
 ریتی.
رووبه‌هانه - ق. ص (رووبه‌هانه -
 rûbehane): رتیوبیانه.
رووبه‌ک - ا (رووبه‌ه‌ک - rûbehek):
 بیچوه رییوی.
رووبه‌مزاج - ص. مر (رووبه‌ه میزاج -
 rûbehmizac): رییوی ته‌بیعه‌ت، رییوی
 ئاسا، ترسنۆک، بیج جورئه‌ت.
- رووبیاسه** - ا. فر (رووبیاسه - rûbyase):
 تیره‌به‌کی رووه‌کانه.
رووبیان - ا (رووبیان - rûbyan): رووبیان،
 مه‌بگۆ، کولوی ده‌ریایی.
رووبییدن - مص. م (رووبییدن -
 rûbîden): مالین، گسکدان، خاوتین
 کردنه‌وه.
رووبنده - ا. فا (رووبه‌نده - rûbende):
 که‌سیتک که شوتینی بمالئ و پاک بکاته‌وه.
رووبیده - ا. مف (رووبیده - rûbîde):
 مال‌دراو، گسک‌دراو.
رووبیدیوم - ا. فر (رووبیدیوم -
 rûbîdyûm): جووره کانزایه‌که زۆر
 نه‌رم و زیوبنه‌وه، که‌م ده‌ست ده‌که‌وی.
رووپاس - ا (رووپاس - rûpas): تری
 رتیوبانه.
رووپاک - ا (رووپاک - rûpak): ده‌رسۆک،
 ده‌ستمال، ده‌سته‌سپ.
رووبنه‌هان کردن - مص. ل (رووبه‌نه‌هان
 کهرده‌ن - rûpenhan kerden):
 خوڤه‌رشارتن، خوڤه‌رنه‌خستن، دووره
 په‌رتیزی.
رووپوش - ص. فا (رووپوش - rûpûş):
 هه‌ر شتی که رووی شتی بیپۆشی، روپۆش،
 بالاپۆش، جبه، په‌رده، هه‌ر شتی که
 رواله‌ت و ناوه‌رۆکی یه‌کسان نه‌بی.
رووپوشه - ا (رووپوشه - rûpûşe):
 عه‌با، چارشیتو،
رووبیه - ا (رووبیبه - rûpîye): رووبی
 (پاره‌ی باوی هندستان و پاکستانه).
روتافتن - مص. ل (روتافتنه‌ن -
 rû taften): روو وه‌رگتیران، تووران،
 هه‌لائن.

- روتختی** - ا. مر (رووتهختی - rûtextî):
 چه‌رچه‌فی سهر تهختی نووستن.
روتینیوم - ا. فر (رووتینیوم - rûtinyum):
 جوړه کانونزایه‌کی زوړ سه‌خته.
روث - ا. ع (رهوس - rews): شیاکه، ریخ، تهرس.
روح - ا. (رووج - rûc): روژ، وه‌ختو زه‌مان، کات.
روچه - ا. (ره‌وچه - rewçe): به‌رسیله، جوړه تریبه‌که.
روح - ا. ع (ره‌وه - rewh): شنه‌ی خوڅ، بوئی خوڅ، میهره‌بانی، شادی.
روح - ا. ع (رووه - rûh): روح، گیان، ره‌وان، هه‌وینی ژیان.
روح افزا - ص. فا (رووه‌ئه‌فزا - rûh efza): روح په‌روه‌ر، شادی به‌خش، مایه‌ی به‌خته‌وه‌ری.
روحانی - ص. ن (رووهانی - rûhanî): روحانی، پیشه‌وای‌تاینی، زانای‌تاینی، خواناسو‌ئه‌هلی‌سؤفیاتی.
روحانیت - ا. ع (رووهانی‌یه‌ت - rûhanîyet): روحانیه‌ت، مه‌زه‌بو ریپازی‌ئه‌وانه‌ی که به‌ماددی بوونی روح قایل‌نین، ته‌قواو‌پاکی، خواناسی.
روحانیون - ا. ع (رووهانی‌یون - rûhanîyûn): زاناو‌داناو‌پیشه‌وایانی‌تاینی.
روح - ا. (رووخ - rûx): زهل، زه‌لیکی‌تایبه‌تیبیه‌حه‌سیری‌لی‌دروست‌ده‌کری.
روح چکاد - ص. مر (روح‌چه‌کاد - rûx çekad): سهر رووتواوه، ده‌غسه‌ر.
رود - ا. (روود - rûd): رووباری‌گه‌وره که برژیته‌ده‌ریاوه، شه‌ت.
رود - ا. (روود - rûd): ژتی‌کی‌که‌وانی‌هه‌لاجی، ساز، رودو‌سرود، سازو‌ئاواز.
رود - ا. (روود - rûd): مندال (کوپی‌یان‌کیژ) نه‌وه‌و نه‌تیره، زاروچه.
رود - ا. ص (روود - rûd): رووت.
م‌ریشکی‌ئاوه‌رووتکراو، مه‌ری‌که‌ول‌کراو.
روداد - ا. مر (رووداد - rûdad): رووداو.
رو دادن - مص. ل (روو‌داده‌ن - rûdaden): روو‌پچ‌دان.
روداشتن - مص. ل (روو‌داشته‌ن - rûdashten): پر روو‌بوون، به‌جوړه‌ت‌بوون، رووداری.
رودبار - ا. مر (روودبار - rûdbar): رووبار، شوپنچ‌که‌چهند‌جو‌بارو‌روبارتی‌کی‌پیدا‌پروات، روخانه، رووباری‌گه‌وره.
رودجامه - ا. مر (روودجامه - rûdcame): ساز، سازی‌ژیتدار.
رودچکاد - ص. مر (روودچه‌کاد - rûd çekad): سهر رووتواوه، ده‌غسه‌ر.
رودخانه - ا. مر (روودخانه - rûdxane): روخانه، ئاوه‌رووی‌رووبار، رووباری‌گه‌وره.
رودربایستی - ا. مص (رووده‌ربایستی - rûder biyistî): له‌روودامان، به‌ته‌قه‌که‌وتن، به‌شهرماکه‌وتن.
رودرو - ق. ص (روودر روو - rûder rû): رووبه‌روو.
دزن - ا. ص (روود‌زن - rûd zen): ساز‌ژهن.
رودساز - ص. فا (روود‌ساز - rûdsaz): ساز‌ژهن، وه‌ستای‌ساز.
رودست - ص. مر (رووده‌ست - rûdest): بالاده‌ست، بالاترو‌باشتر.

باریکه له پاش دوانزه گریوه دی و دریتیبه که ی نزیکه ی دوو مه تره.
روده کور - ا. مر (رووده ی کور - rûdey kûr): ریخو له کویره.
رودیوم - ا. مر (رودیوم - rûdyum): کانزایه کی سه خته.
روذق - ا (ره وزه غ - rewze`x): مریشکی ئاوه پروو تکر او، مه پری که ولتکراو.
روروک - (ره وروو قه ک - rew rûvek): ره وپه وه.
روز - ا (رووز - rûz): روژ، وه خست و زه مان، کات.
روزافزون - ص. مر (روزنه فزون - rûz efzûn): هه ر شتی روژ به روژ له تهره قی و باش بووندابی.
روزافکن - ا. ص (روز نه فکن - rûz efken): نوره تا، تای روژنا روژ.
روز امیدویم - ا. مر (رووزی ئومیدو بیم - rûz 'umîdû bîm): روژی په سلانئ، روژی قیامهت، روژی هه شر.
روزان - ا (روزان - rûzan): روژان.
روزانه - ق. ص (رووزانه - rûzane): روژانه، هه موو روژتیک، رزق و روژی.
روزبان - ص. مر (رووزبان - rûzban): ده رگاوان، په رده دار، پاسه وانی ده رگا، پاسه وانی باره گای میرو پاشایان.
روزباز خواست - ا. مر (رووی باز خواست - rûzi bazxast): روژی قیامهت، روژی زیندوو بوونه وه، روژی هه شر، روژی په سلانئ.
روزبرات - ا. مر (روزی بهرات - rûzi berat): روژی بهرات، روژی یازده یه می شه عبان.

رودست خوردهن - مص. ل (روده ست خوردهن - rûdest xûrden): فریوخواردن، ده ستخه رو بوون، ده ست به زاخاچوون، هه له خه له تان.
رودک - ا (رووده ک - rûdek): مندال.
رودک - ا (رووده ک - rûdek): جووره گیانله به رتیکی درنده یه، له پلنگ ده چی و به نه دازه ی سه گیتکه، که وله که ی بو جلویه رگ به کاردئ.
رودگان - ا (رووده گان - rûdegan): رووت، ئاوه پروو تکر او، که ول کراو، دره ختی گه لا پزاو.
رودگر - ا. ص (روودگر - rûdger): ژتی ساز، که سی که ژتی سازو که مانجان دروست بکات.
رودل - ا. مر (روودیل - rûdil): ئینته لا.
رودلاخ - ا. مر (روودلاخ - rûd lax): شوینتی رووباری زوری پیدا پروات.
رودن - ا (رووده ن - rûden): جووره گوئیکه.
رودنگ - ا (روو دهنگ - rûdeng): جووره گوئیکه.
روده - ا (رووده - rûde): ریخو له.
روده - ا. ص (رووده - rûde): رووت، ئاوه پروو تکر او، که ولتکراو، دره ختی رووتی گه لا پزاو.
روده دراز - ص. مر (رووده دراز - rûde draz): چیپه دریت، چه نه باز، چه نه چه قاوه، هه له وه، زو ریلئ.
روده شو - ا. مر (رووده شو - rûde şû): ئامیتری شو رندی گه ده، گه ده شو.
روده صائم - ا. مر (رووده ی صائم - rûdey sa'im): به شتی که له ریخو له

- روزبه** - ص. مر (روزبیه - rûzbih):
خوشبخت، به شانس، به ختته وهر.
- روزپسین** - ا. مر (رووزی پسین - rûzi pesîn):
روژی قیامت، روژی پهسلان.
- روزجزا** - ا. مر (رووزی جهزا - rûzi ceza):
روژی حشر، روژی قیامت، روژی پهسلان.
- روزجک** - ا. مر (رووزی جهک - rûzi cek):
روژی بهرات، روژی پازدهیه می شهعبان، جیره هی همیشهیی، نیوهی مانگی شاپانی شهوی جیژنی بهراتی، له خودای دهکهم تهله بهی به شکو چاو جوانم داتی.
- روزخسب** - ص. فا (رووز خسب - rûz xusb):
کسیتیک به روژ بخهوی، تهمل و سست له کاراندا.
- روزدرنگ** - ا. مر (رووزی دیرهنگ - rûzi direng):
روژی قیامت.
- روزستاخیز** - ا. مر (رووزی رهستاخیز - rûzi restaxîz):
روژی ناخیرهت.
- روزسیاه** - ا. مر (رووزی سیاه - rûzî siyah):
روژی رهش، روژی دژوارو پرمهینهت، روژی خهم و خهفت، روژی تازیه و پرسه.
- روزشمار** - ا. مر (رووزی شومار - rûzi şumar):
روژی حساب، روژی پهسلان.
- روزشمار** - ا. مر (رووز شومار - rûz şumar):
روژی شمیر.
- روزقیامت** - ا. مر (رووزی غیامت - rûzi xîyamet):
روژی حشر، روژی
- پاشین.
- روزگار** - ا. مر (رووزی کار - rûzi kar):
روژی کارو کوشش، روژی شهرو نه بهرد.
- روزکور** - ص. مر (رووزکور - rûz kûr):
روژکویر، کسیتیک که به روژ چای له بهر هه تاو هه لئه بهت و نه بیینی.
- روزگار** - ا. مر (رووزگار - rûzgar):
روژگار، دنیا، گیتی، وهخت و زه مان.
- روزگاربردن** - مص. ل (رووزگار بوردهن - rûzgar burden):
روژگار به سهر بردن، روژ قه تاندن، ژیان به پیکردن.
- روزگار یافتن** - مص. ل (رووزگار یافتن - rûzgar yaften):
دهرهفت دوزینه وه، دهرهفت به دهست هیتان، ههل هه لکه وتن.
- روزگانه** - ا. مر (روزگانه - rûz gane):
روژمز، کرای روژانه، جیره ی روژانه، نازووقه و خوراکي روژانه، روژانه.
- روزگرد** - ص. فا (رووز گهردهن - rûz gerd):
روژ، هه تاو، روژگهر، کسیتیک که به روژ بسوورپیتته وه.
- روزگردان** - ا. مر (رووز گهردهن - rûzgerdan):
گوله به روژته.
- روزگردک** - ا. مر (رووز گهردهک - rûz gerdek):
گوله به روژته.
- روزگون** - ص (رووز گون - rûz gûn):
روژ ناسا، سپی و رووناک وه کو روژ.
- روزمادر** - ا. مر (رووزی مادهر - rûzi mader):
روژی دایک، جهژن و ناههنگی سالانه ی روژی دایک.
- روزمیره** - ا. ص (رووز مهیره - rûz mere):
روژانه.
- روزمه** - ا. مر (رووز مهه - rûzmeh):
میژوو، حسابی روژو مانگو و سال.

روزه گشودن - مص.ل (رووزه گوشوده‌ن -
rûze guşûden): فتارکردن، رۆژوو
شکاندن.

روزی - ا (رووزی - rûzî): رۆزی، رزق،
توتیشو، جیره و خۆراکی رۆژانه.

روزیانه - ا (رووزیانه - rûzyane): رزق
و رۆزی، نازوقه و خواردن.

روزی ده - ص.ف.ا (رووزی ده -
rûzîdeh): رۆزیده، خوا.

روزی رسان - ص.ف.ا (رووزی ره‌سان -
rûzî resan): رزقده، یه‌کیکه له
سیفه‌ته‌کانی یه‌زدان.

روزی مند - ص (رووزی مند -
rûzî mend): خاوه‌ن رزق و رۆزی.

روزینه - ا (رووزینه - rûzîne): خۆراکی
رۆژانه، جیره‌ی رۆژانه، نازوقه‌ی رۆژانه.

روزینه‌دار - ا.ص (رووزینه‌دار -
rûzînedar): که‌سیک که جیره‌ی
رۆژانه‌ی وهریگری.

روژ - ا.ف.ر (روژ - rûj): سوراو.

روس - ا (رووس - rûs): قه‌ومی رووس.
روس انگرده - ا.مر (رووشه‌سه‌ئه‌نگورده -
rûview engurde): تری ریبانه.

روسپی - (رووسپی - rûspî): سۆزانی،
قه‌جبه، هه‌دیدی، ژنی به‌دکار، داوین ته‌ر.

روسپی باره - ص.مر (رووسپی باره -
rû spî bare): قه‌جبه‌باز.

روستا - ا (رووستا - rûsta): گوند، دئ،
ئاوایی.

روستازاده - ص.مر (رووستا زاده -
rûsta zade): دیهاتی زاده.

روستره - ا.ص (رووستو توره -
rû suture): خاوی ده‌موچاو سپین.

روزن - ا (ره‌وزن - rewzen): ده‌لاقه،
کلاو رۆژنه، په‌نجهره‌ی بچووک.

روزنامه‌چه - ا.مر (رووزنامه‌چه -
rûznameçe): ده‌فته‌ری که بازرگانان
دانوستانی رۆژانه‌ی خۆیانی تیدا
ده‌نوسن، نامه‌ی سه‌ریورده‌و ژینامه‌و کارو
روداوین رۆژانه، ده‌فته‌ری حیسابی
بازرگانان.

روزنامه - ا.مر (رووزنامه - rûzname):
رۆژنامه، نامه‌یه‌ک که رۆژانه یان هه‌فتانه
چاپ و بلاو بکرتیه‌وه‌و هه‌والو روداوین
رۆژانه بلاو بکاته‌وه، یه‌که‌مین رۆژنامه‌ی
خه‌تی له سالی ۱۵۶۳دا له قینیسیدا
ده‌رچوو، یه‌که‌مین رۆژنامه‌ی چاپی له قینینا
له سالی ۱۶۱۵دا ده‌رچوو.

روزنامه‌نگار - ا.ص (رووزنامه‌نیگار -
rûznamenigar): رۆژنامه‌نووس،
رۆژنامه‌وان، رۆژنامه‌فان.

روزن داران - ا.م.ر (ره‌وزن داران -
rewzen daran): می‌رووی یه‌ک
خانه‌یی.

روزنه - ا (ره‌وزنه - rewzene):
کلاو رۆژنه، ده‌لاقه.

روزه - ا (روزه - rûze): رۆژوو، رۆژوو له
سالی دووه‌می کۆچییه‌وه بوو به واجب
له‌سه‌ر موسلمانان، پیشتر له هه‌ر
مانگی‌کدا سێ رۆژ؛ رۆژانی ۱۳، ۱۴ و
۱۵ رۆژوو ده‌گیراو پیتی ده‌گوترا رۆژانی
سپی.

روزه‌خوار - ص.ف.ا (رووزه‌خوار -
rûze xar): رۆژوو نه‌گر، رۆژوو خۆر.

روزه‌دار - ص.ف.ا (رووزه‌دار - rûzedar):
به‌رۆژوو، رۆژوو وان.

- روسختج** - (رووسهختهج - rû sextec):
ئۆكسیدی مس كه له كۆنا وهكو ده‌رمانی
چاو به‌كار ده‌هات.
- روسخته** - (رووسهخته - rû sexte):
ئۆكسیدی مس.
- روسفید** - ص. مر (روو سیفید -
rûsifîd): سه‌رفراز، روو سوور، بی
گوناھ.
- روس فیل** - ص. فر (رووس فیل -
rûs fîl): لایه‌نگری رووس، هه‌واداری
رووس.
- روسم** - ا. ع (ره‌وسم - rewsem):
نیشانه، مۆر.
- روسياه** - ص. مر (رووسياه - rûsîyah):
روو ره‌ش، كه‌سێك كه ره‌نگی ره‌ش بی،
روو ره‌ش، گونا‌حكار، به‌دكرده‌وه، یاخی.
- روش** - ا. مص (ره‌فیش - reviş):
رۆببشتن، ره‌وت، بوار، راپه‌و، شه‌قام.
- روش** - (رووش - rûş): رۆشنایی.
- روشان** - ص (ره‌وشان - rewşan):
رۆشن، رووناك.
- روشن** - ص (ره‌وشه‌ن - rewşen):
دره‌خشان، رۆشن، پرشنگدار، تابان،
دره‌وشاوه.
- روشن** - ا. مص (ره‌فیشه‌ن - revişen):
رۆببشتن.
- روشنا** - (ره‌وشه‌نا - rewşena):
رۆشنایی، تیشك.
- روشناس** - ص. مر (رووشیناس -
rûşinas): ناسراو، ناودار، به‌ناوبانگ.
- روشنايي** - ا. مص (ره‌وشه‌نايي -
rewşenayî): رۆشنایی، رووناکی.
- روشن بین** - ص. فا (ره‌وشه‌ن بین -
rewşenbîn): دانا، زانا، هوشیار،
بینا.
- روشن بینی** - ا. مص (ره‌وشه‌ن بینی -
rewşen bînî): بینایی، زانایی،
رۆشنبیری.
- روشن چراخ** - ا. مر (ره‌وشه‌ن چیراخ -
rewşen çirax): چرای رۆشن،
نه‌وايه‌کی کۆنی مۆسیقایه.
- روشندان** - ا. مر (ره‌وشه‌ن دان -
rewşendan): چرادان، شوپینی دانانی
چرا، کلاورۆژنه.
- روشن دل** - ص. مر (ره‌وشه‌ن دیل -
rewşen dil): به‌ویژدان، دل‌و ده‌روون
پاک و رۆشن، زانا، هوشیار.
- روشن رای** - ص. مر (ره‌وشه‌ن رای -
rewşen ray): خودان بیروبوچوونی
روون و دیار.
- روشن روان** - ص. مر (ره‌وشه‌ن ره‌قان -
rewşen rewan): هوشیار، زانا، دل‌و
ده‌روون پاک و رۆشن.
- روشن ضمیر** - ص. مر (ره‌وشه‌ن زه‌میر -
rewşen zemîr): به‌ویژدان.
- روشن فکر** - ص. مر (ره‌وشه‌ن فیکر -
rewşen fikr): رۆشنفکر، رۆشنبیر،
زانا، به‌هۆش.
- روشن قیاس** - ص. مر (ره‌وشه‌ن غیاس -
rewşen xîyas): زیره‌ک، تیزفام.
- روشنگ** - (ره‌وشه‌نه‌ک - rewşenek):
ناوی ده‌رمانی‌کی گیاییه، سوککراوه‌ی
(رۆشن) له ناوه‌ بوژنان.
- روشنگر** - ص. فا (ره‌وشه‌نگه‌ر -
rewşenger): روونکه‌ره‌وه، مشتومال

دهر، لیکده ره وه، رافه کار، شرۆقه چی.
روشن نهاد - ص. مر (رهوشه نیهاد -
 rewşen nihad): پاک سـروشت،
 ته بیعت پاک و روناک.
روضه - ا.ع (رهوزه - rewze): باغ و
 گولستان، گولزار، میرگو و سه وزه زار،
 میرگوزار، به ههشت، گۆر، رهوزه نه و
 بایهت و شیعرانهش که له بۆنه ی
 تازیه باریدا له سه ره مینبه ره کانه وه
 ده خوتنریتته وه و بریتیه له همدو شوکرانه ی
 خواو درودو سلاوات له دیداری پیغه مبه رو
 ئیمامان و شه رح و شرۆقه ی هه ندی له
 رووداوه کانی که ره به لا..
روضه خوان - ص. فا (رهوزه خان -
 rewzexan): رهوزه خوان، نه وه ی له
 یادی شه هید بوونی ئیمام حسه یندا
 بایهت و شیعره کانی نه و بۆنه یه
 ده خوتنریتته وه.
روغ - مص.ع (رهوع - rew'): ترسان،
 دلهره اوکی، ترس، سه رسام بوون.
روعت - ا.مص (رهوئهت - rew'et):
 مایه ی ترس، مایه ی سه رسامی.
روغ - ا (روغ - rûx): قرقینه، قروپ.
روغان - مص.ع (رهغهغان - revexan):
 نه ملا و نه ولا کردن، حبله کردن، گزیکردن.
روغن - ا (رهوغه ن - rewxen): روغن،
 دون.
رغناس - ا (روغناس - ruxnas): تری
 کتیولکه.
روغندان - ا.مر (رهوغه نندان -
 rexendan): روندان، شتی که روغن و
 مه لحه می تی بکری.
روغن سوزی - ا.مص (رهوغه ن سوزی -
 rûgerdanden): رو و ده رگی پان،

rewxen suzi): روغن سوزی
 ئوتومبیل.
روغنکاری - ا.مص (رهوغه نکاری -
 rewxenkarî): چه ورکردنی مه کینه
 (هه ره مه کینه یه ک پیوستی به چه ورکردنی
 بی).
روغنگر - ا.ص (رهوغه نگر -
 rewxenger): روغنگر، که سیک که
 روغن له تووی رووه کان بگری.
روغن ماهی - ا.مر (رهوغه نی ماهی -
 rewxenî mahî): روغنی ماسی.
روغنی - ص.ن (رهوغه نی - rewxenî):
 روغن، نانیک که روغیان له هه ویره که ی
 کرد بی.
روغنین - ص.ن (رهوغه نین -
 rewxenîn): روغنی، نانی به روغن،
 نانه چه وره.
روف - ا (رووف - rûf): جوهره رووه کیکه.
روفتن - مص.م (روفتنه ن - rûften):
 مالین، گسکدان، مالین و خاوینکردنه وه ی
 ته پوتۆز و پوش و په لاشان.
روفـرشـی - ص.ن (رووفـرشـی -
 rûfersî): نه علی سه ره فه رش، جاران
 پارچه یه کی که تانیان به سه ره فه رش
 گرانبه هادا راده خست بو نه وه ی پی خوست
 نه بی، یان تیشکی هه تاو ره نگه که ی نه با.
روکار - ا.مر (رووکار - rûkar):
 رووکاری خانوو بنیا، رووی بنیا.
روکش - ص.فا (رووکشه ش - rûkeş):
 رووکشه ش، شتی بدری به سه ره شتیکی تردا،
 شتی که رواله تی جیابی له ناوه روکی.
روگرداندن - مص.ل (رووگه رداندنه ن -
 rûgerdanden): رو و ده رگی پان،

- دهستبه رداربون، وازهیتان.
رولت - ا.فر (رولیت - rolit): جۆزه قوماریکه، (رولیت)، تایه‌ی بچووکی ژیرمیتز یان کورسی، یان تهختی نووسان.
رولور - ا.فر (ریفول قیر - rivil vîr): ده‌مانچه، وهره‌ر.
روم - ا.روم (rûm): تووکسه‌به‌ر.
رومال - ا.رومال (rûmal): ده‌سته‌سپ، خاولی.
رومبا - ا.فر (رومبا - rûmba): جۆزه سه‌مایه‌که.
رومی - ص.ن (رومی - rûmî): خه‌لکی رۆم، رۆمی (خه‌لکی تورک).
رون - ا.ره‌شه‌ن (reven): تاقیکردنه‌وه، ئەزموون، ته‌جره‌به.
رون - ا.رون (rûn): هۆ، سه‌ۆنگه، بایس.
روناس - ا.روناس (rûnas): جۆزه رووه‌کیکه.
رونجو - ا.ره‌شه‌نجو (revencû): مؤربانه، مؤربکه.
روند - ا.ره‌شه‌ند (revend): ره‌وش، ره‌فتار، ته‌رز، ریچکه و شتیواز.
روند - ا.ع (ریفه‌ند - rivend): ره‌گی رتیواس.
رونق - ا.ع (ره‌ونه‌غ - rewnex): رۆشنایی، رووناک، چاکی، جوانی، ره‌واج، بره‌و، پیشقه‌چوونی کار.
رونما - ا.مر (روونه‌ما - rûnema): ئەو شت یان پاره‌یه‌ی که به دیتنی رووی بووک یان ساوا وه‌کو دیاریی دهری.
رونمودن - م.ص.ل (روونموده‌ن - rûnmûden): دهرکه‌هوتن، روو نیشان‌دان، روو تی کردن.
رونوشت - ا.مر (رونوشتیست - rûnivîst): کۆپی، له‌به‌ر گرتنه‌وه، له‌به‌ر نووسینه‌وه.
رونویس - ا.مر (رونویشتیسی - rûnivîs): کۆپی، له‌به‌ر نووسینه‌وه.
رونی - ص.ن (روونی - rûnî): خه‌لکی گوندی رونه‌ی سه‌ر به‌نیشاپور.
روهنی - روهینی (rûhinî): پۆلا.
روی - ا.روی (rûy): جۆزه‌کانزایه‌که.
روی - ا.روی (rûy): روو، له‌سه‌ر: (کتاب را رووی میز گذاشت).
روی - ا.ع (ره‌قی - revî): هه‌وری به باران، ئاوی شیرین و سازگار و تینویتی شکین، ساقی، ئاقل و ته‌ندروست.
رویا - ص.فا (روویا - rûya): شتی که بروی.
رویاری - ق.ص (رویاری - rûyarû): رووبه‌پروو، به‌ره‌وروو، به‌رانبه‌ر.
رویاندن - م.ص.م (روویاننده‌ن - rûyanden): روواندن، چاندن.
رویانده - ا.مف (روویاننده - rûyande): رویتراو، چیتراو.
رویاننده - ا.ف (رویانه‌نده - rûyanende): رویتنه‌ر، چیتنه‌ر.
رویانشناسی - ا.مص (روویان شیناسی - rûyan şinasî): پزناسی.
رویداد - ا.مر (روویداد - rûydad): رووداو، بویه‌ر، پیشهات.
روی دادن - م.ص.ل (رووی داده‌ن - rûy daden): روودان.
روی زرد - ص.م (روی زه‌رد - rûy zerd): روو زه‌رد، شه‌رمه‌زار،

- خجل، خه‌جائه تبار. **رویش** - ا.مص (رووییش - rûyiş):
کرده‌ی روان.
- رویگر** - ا.ص (رویگر - rûyger):
مسگره.
- روین** - ا (رویه‌ن - rûyen): **جـ**وره
رووه‌کیتکه.
- رویناس** - ا (رویناس - rûynas): **جـ**وره
رووه‌کیتکه.
- روینگ** - ا (رویه‌نگ - rûyeng): **جـ**وره
رووه‌کیتکه.
- روی نمودن** - مص.ل (رووی نومووده‌ن -
rûy numûden): **د**ه‌رکـه‌وتـن،
روونیشاندان، رووکردنه.
- روی نهادن** - مص.ل (رووی نیهادن -
rûy nihaden): رووتیکردن، رووکردنه
که‌سپک یان شتیک.
- رویه** - ا (روویه - rûye): روو، چاره،
شپوه، روخسار، رووی هه‌ر شتیک.
- رویه** - ا.ع (ره‌قییه - revîye):
ئه‌ندیشه، بیر، هزر.
- روی هم** - ق.م (رووی هم -
rûyi hem): به‌سه‌ریه‌که‌وه، به‌گشتی.
- روی هم رفته** - ق.م (رووی هم رفته -
rûyihem refte): به‌شپوه‌یه‌کی
گشتی، به‌سه‌ریه‌که‌وه.
- روییدن** - مص.ل (رووییدن -
rûyîden): سه‌وزیوون، چه‌که‌ره‌کردن،
رووان.
- رویین** - ص.ن (رویین - rûyîn): مکوم،
قایم، هه‌ر شتی له‌کانزای رویی
دروستکراپی.
- رویین تن** - ص.م (رویین تن -
rûyîn ten): له‌قه‌بی ئه‌سفهن‌دیاره،
که‌سی که‌له‌شی توکمه‌و قایم بی، گیان
پؤلا.
- رویین خم** - ا.م (رویین خم -
rûyîn xum): **د**ه‌هۆل، **جـ**وره
شه‌پیوریککی گوره‌و چه‌ما‌وه‌یه.
- رویین دژ** - ا.م (رویین دژ -
rûyîn dij): **ق**ه‌لای مه‌حکه‌م، **ق**ه‌لای
پؤلایین.
- ره** - ا (ره - reh): **ر**ینگه، **ک**ه‌رته،
ده‌فعه، **گ**ۆرانی و **ئا**واز.
- رها** - ص (رها - reha): **ئا**زاد، **ب**ی کۆت
و **زنجیر**، رها.
- رهاشدن** - مص.ل (رها شـوده‌ن -
reha şuden): **ئا**زادبوون، **ر**زگاربوون.
- رهاکردن** - مص.م (رها که‌رده‌ن -
reha kerden): **ر**زگارکردن،
ئازادکردن.
- رهان** - مص.ل (ریهان - rihan):
گره‌وکردن، مه‌رج کردن.
- رهاندن** - مص.ل (ره‌هاندن -
rehanden): **ئا**زادکردن، رهاکردن،
به‌ره‌لاکردن.
- رهانده** - ا.مف (ره‌هانده - rehande):
رهاکراو، **ئا**زادکراو.
- رهاننده** - ا.ف (ره‌هانه‌نده -
rehanende): **ر**زگارکه‌ر، نه‌جاتده‌ر.
- رهاو** - ا (ره‌هاث - rehav): نه‌وایه‌کی
کۆنی مؤسیقایه.
- رهاورد** - ا.م (ره‌ه‌ئا‌فهرده‌ - rehaverd):
ده‌ست و **د**یاری سه‌فه‌ر.
- رهاوی** - ا (ره‌هاقی - rehavî):
ئاوازیکی مؤسیقای تیرانییه.

- رهایش** - ا.مص (ره‌هایش - rehayiş):
رزگاری، ره‌هایی، نازادی.
- رهاین** - ا. (ره‌هاین - rehayin): بارمته.
- رهایی** - ا.مص (ره‌هایی - rehayî):
رزگاری، ره‌هایی.
- ره‌انجام** - ا.مص (ره‌ئه‌نجام - reh encam):
تسه‌بایی سه‌فه‌ر، له و لآخ و بنه‌وبارگه‌ی توتیشو، بارگه‌ی سه‌فه‌ر.
- ره‌بان** - ص.ع (ره‌هبان - rehbân):
ترساو، که‌سیتک له راده‌به‌ده‌ر له خوا بترسی.
- ره‌بان** - ص.ع (روه‌بان - ruhban):
دیرنشینان و خوابه‌رستانی فه‌له.
- ره‌بانیت** - مص.ع (ره‌هبانیه‌ت - rehbânîyet):
ره‌به‌نایه‌تی، گوشه‌نشینی و ته‌رکی دنباو چاوپوشی له له‌زه‌تین دنیا.
- ره‌بر** - ص.فا (ره‌هبر - rehber):
رئیبه‌ر، پیشه‌نگ، پیشه‌وا.
- ره‌بردن** - مص.ل (ره‌ه بوردن - reh burden):
رئی دؤزیننه‌وه، رئی په‌یداکردن، په‌ی بردن.
- ره‌بسیج** - ص.فا (ره‌ه به‌سیج - reh besîc):
سه‌فه‌رکه‌ر.
- ره‌به** - ا.ع (ره‌هبه - rehbe): ترس.
- ره‌پیمما** - ص.فا (ره‌ه په‌یما - rehpeyma):
رئیبه‌سوار، ره‌ونده، موسافیر، تیژره‌و.
- ره‌توشه** - ا.مص (ره‌ه توشه - rehtûşe):
توتیشوی سه‌فه‌ر.
- ره‌دار** - ا.ص (ره‌هدار - rehdar):
پاسه‌وانی ریگه‌وبان
- ره‌رو** - ا.مص (ره‌ره‌و - rehref):
راپه‌و، دالآن، سه‌رسه‌را.
- ره‌رو** - ص.فا (ره‌ره‌و - rehref):
ره‌ونده، موسافیر، رئیوار، مورید.
- ره‌زن** - ص.فا (ره‌ه‌زن - rehzen):
دز، ریگر.
- ره‌ط** - ا.ع (ره‌ه‌ت - reht):
قه‌بیله‌ی پیماو، ده‌سته‌یه‌ک پیماو که له ۳ که‌س به بانه‌وه بی.
- ره‌ق** - مص.ع (ره‌ه‌غ - rehêx):
سته‌مکردن، درؤکردن، نازاوه‌گیتی، نه‌قل سوکی.
- ره‌گذار** - ص.فا (ره‌ه گوزار - rehguzar):
ره‌ونده، رئیوار، راگوزار.
- ره‌گذر** - ا.مص (ره‌ه گوزهر - rehguzer):
رئی گوزهر، رئی تیپه‌ریبون.
- ره‌گو** - ص.فا (ره‌ه‌گو - rehgu):
بیژ، سترانبیژ.
- ره‌گیر** - ص.فا (ره‌ه‌گیر - rehgîr):
ریگر، چه‌ته، دز، گه‌شتیار.
- ره‌ن** - مص.ع (ره‌هن - rehn):
ره‌هن، بارمته.
- ره‌نامه** - ا.مص (ره‌ه‌نامه - rehname):
نه‌خشه‌ی ریگه‌وبان بو رینوتینی.
- ره‌نشین** - ص.فا (ره‌ه‌نشین - rehnişin):
ریگه‌نشین، سوالکه‌ری سه‌ر ریگه‌و بانان.
- ره‌نما** - ص.فا (ره‌ه‌نما - rehnama):
رینوتین، ریگه‌نوما.
- ره‌نمون** - ص.فا (ره‌ه‌نمون - rehnumûn):
رئی نوتین، رئی پیشانده‌ر، رئیبه‌ریکردن.
- ره‌نورد** - ص.فا (ره‌ه نه‌نورد - rehneverd):
په‌یک، قاسید، ته‌ته‌ر،

- تبیژرهو، ریوار، رهوند.
- رهو** - ا.ع (رههفت - reh v): بنه ما، ریچکه، رهوش، شیتواز.
- رهو** - مص. ع (رههفت - reh v): نه رمه ریوین، هیوربوونهوی ده ریا.
- رهو** - ا.ع (رههفت - reh v): شوینی بهرز، شوینی نرم.
- رهوار** - ص (رهه قار - reh var): ولاخی رههوان، خوشبهز.
- رهور** - ص (رهه قهر - reh ver): رههوان، خوشبهز.
- رهون** - ا.ع (روهون - ruh ûn): بارمته.
- رهی** - ص.ن (رههی - reh î): ریوار، رهونده، غولام، بنده و نوکهر.
- رهیاب** - ص.فا (رهه یاب - reh yab): ریگه دۆزه رهوه، دۆزه رهوهی ریگه و ریچکه به کی تازه.
- رهیدن** - مص.ل (رههیدن - reh îden): رزگار بوون، خه لستن.
- رهیده** - ا.مف (رههیده - reh îde): خه له سیوو، رزگار بوگ.
- رهیق** - ا.ع (رههیغ - reh î`x): شه راب، باده، مهی.
- رهین** - ص.ع (رههین - reh în): بارمته.
- رهینه** - ا.ص (رههینه - reh îne): بارمته،
- ری** - ا.ع (رهیی - rey): ته پرو تازه و پاراو، نیان.
- ریاء** - مص.ع (ریاء - rî ya`): ریا، دوورویی.
- ریاح** - ا.ع (ریاه - rî yah): با.
- ریاحین** - ا.ع (رهیاهین - rey ah în): ریحانه.
- ریاست** - مص.ع (ریاسهت - rî yaset): سهرکردایه تی، بوونه سه روک، سهروه ری کردن، سهروه ری، سهرداری، گه ورهیی، فهرمانچه وایی.
- ریاش** - ا.ع (ریاش - rî yaş): په ری.
- ریاض** - ا.ع (ریاز - rî yaz): باغان.
- ریاضت** - ا.مص (ریازت - rî yazet): گۆشه نشینی و عیباده تکردن، خو نه زیه تدان بو رامکردنی نه فس و په روه رده کردنی خود، به خیتوکردن و رامکردنی جوانوو.
- ریاضی** - ا.ع (ریازی - rî yazi): بیبرکاری.
- ریاع** - ص.ع (رهییاء - reya`): نه شوغماکردن، زۆربوون، فراوان بوون.
- ریاکار** - ص.فا (رییاکار - rî yakar): ریاکار، دووروو.
- ریال** - ا (رییال - rî yal): ریال، (جووره پاره به که).
- ریان** - ص.ع (رهییان - reyyan): ته پرو تازه، پاراو، تیرو.
- ریب** - مص.ع (رهیب - rey b): کهوتنه گومان، دوو دل بوون، دوو دلی، گومان.
- ریباس** - ا (ریباس - rî bas): ریواس.
- ریبال** - ا.ع (ریبال - rî bal): شیر، شیرینی درنده، گورگ.
- ریبت** - ا.مص (ریبت - rî bet): گومان، دوو دلی، تو مهت. نیگه رانی.
- ریتانج** - ا (ریتانج - rî tanc): سه مغی دارو درخت، که تیره.
- ریتم** - ا.فر (ریتم - rî tm): ریتم، تیقاع.
- رث** - مص.ع (رهیس - reys): خاوه خاو، درهنگ، خاوپه و.
- ریچار** - ا (ریچار - rî çar): مرهبا، قسهی

قوړو بی سهرویه، گوته‌ی نا مه‌فهوم.
ریچال - ا (ریچال - rîçal): مره‌با،
 بیتهوده‌ویژی، هه‌رزه‌ویژی، ریچال، هه‌رچی
 له شیر په‌یداده‌یی.
ریچال بافتن - مص. ل (ریچال بافتن -
 rîçal baften): فشه‌رستن، هه‌رزه
 بیژین، فیشال‌کردن.
ریح - ا (ریح - rîh): با، شنه، بۆن.
ریحان - ا (ریحان - reyhan): ریحانه.
ریحانه - ا.ع (ریحانه - reyhane):
 چه‌پکه ریحانه.
ریحانی - ص.ن (ریحانی - reyhanî):
 شه‌رابی پالیئوراو، باده‌ی ساف، جوړه
 خه‌تیکی ئیسلامیه‌ که (ابن بواب)
 دایه‌یتناوه.
ریخ - ا (ریخ - rîx): شیاکه، ریخ، گو،
 ته‌رس، پیسایی.
ریخبین - ا (ریخ بین - rîxbîn): لۆر،
 که‌شک، دۆی ترش، تو‌راغ.
ریخت - ا (ریخت - rîxt): شه‌کل و
 شه‌مایل، قیافه، ریخت، سه‌روسیما،
 ته‌حروودیدار.
ریختن - مص. م (ریختن - rîxten):
 رشتن، پرژان.
ریخت و پاش - ا.مص (ریخت و پاش -
 rîxtû paş): رژان و پژان، ته‌خشان و
 په‌خشان، زیتده‌مه‌سره‌ف.
ریخته‌گر - ا.ص (ریخته‌گر -
 rîxteger): قالب ریژی کانتزا.
ریخن - ص (ریخن - rîxin): ریخاوی.
ریدک - ا (ریدک - rîdek): کور،
 کورریژگه.
ریدن - مص. ل (ریدن - rîden): ریتن.

ریز - ص.ا (ریز - rîz): ورد، گه‌ردیله.
ریز - ا (ریز - rîz): دلۆیه، پیاله، په‌یمانه،
 ره‌حمه‌ت، نیعمه‌ت، ئاره‌زوو، هه‌واو
 هه‌وه‌س.
ریزابه - ا.مص (ریزابه - rîzabe): ریژاو.
ریزان - ص.فا (ریزان - rîzan): رژاو، له
 حالی رشتنا.
ریزیار - ص.فا.ا (ریزیار - rîzbar):
 بارانی ورد، بارانی توندو ورد، ریژنه.
ریزین - ا.ص (ریزین - rîzbîn):
 میکرۆسکۆب، زه‌ره‌بین.
ریزش - ا.مص (ریزش - rîziş): رژان،
 وه‌رین، دابارین.
ریزوفور - ا.فر (ریزوفور - rîzofor):
 جوړه دره‌ختیکه.
ریزه‌خوار - ص.فا (ریزه‌خوار - rîzexar):
 ورته‌کهنانی به‌رماوه‌ی سه‌ر سفره‌خوړ.
ریزه‌خوانی - ا.مص (ریزه‌خوانی -
 rîzexanî): نه‌رمه‌گ‌وړانی له بن
 لیوانه‌وه، قسه‌کردنی هیتواش و نه‌رم.
ریزه‌کار - ص.فا (ریزه‌کار - rîzekar):
 ورده‌کار، ناسک کار، هونه‌رمه‌ندی ده‌ست
 ره‌نگینی وردو وریاو ناسک کار.
ریزه‌کاری - ا.مص (ریزه‌کاری -
 rîzekarî): ورده‌کاری (له بواری
 هونه‌ریدا وه‌کو تابلۆ، په‌یکه‌ر، خه‌ت،
 سه‌ماو هه‌لپه‌رکی و...)
ریزیده‌ن - مص. م (ریزیده‌ن - rîzîden):
 رشتن، رژاندن.
ریژ - ا (ریژ - rîj): زیخ و چه‌و، هه‌رده و
 باسک.
ریژ - ا (ریژ - rîj): ئاره‌زوو، هه‌واو
 هه‌وه‌س، مراز.

ریس بز - ا. مر (ریش بوز - rîş buz): شنگ، جوړه رووه کیکه به عه ره بی ریشه بزن و کلکه نه سپی پی ده لپین.

ریش تراش - ص. فا (ریش تراش - rîş teraş): مه کینه ی ردین تاشین، که سیک که ردینی خو ی بتاشی.

ریش خند - ا. مص (ریش خند - rîş xend): پی رابواردن، دست به زاخا کردن، هه ل خه له تاندن.

ریشدار - ص. فا (ریشدار - rîşdar): ردین دار.

ریش سفید - ا. ص (ریش سفید - rîş sifîd): گه وره ی قه وم.

ریش کاو - ص (ریش کاو - rîşkaw): گه وچ، نه زان، نه حالی، ته ماعکار.

ریشو - ص (ریشو - rîşû): ریشن.

ریشور - ص (ریشور - rîşver): ریشن، ریشدار.

ریشه - ا (ریشه - rîşe): بینج، بنج، ره گ، ریشه، ریشو.

ریشه دار - ص (ریشه دار - rîşe dar): هه ر رووه کیک ره گ و ریشه ی هه بی، خه لکی نه سلزاده و نه جیم.

ریشه کن - ص. فا (ریشه کن - rîşe ken): هه لکه نی، له ره گه وه هه لکه نراو، له بنه وه هه لکیشراو.

ریشیدن - مص. ل (ریشیدن - rîşîden): بریندار بوون، رووشان.

ریشیده - ا. مف (ریشیده - rîşîde):

ریس - ا (ریس - rîs): ریس (ریسه که مان لی مه که وه به خوری)، ریسراو.

ریس - ا (ریس - rîs): کسه شکه ک، چیشتی گه نمه کوتا و به گوشته وه، هه ریه.

ریس - مص. ع (ریس - reys): لار و له نجه کردن، زال بوون.

ریستن - مص. ل (ریستن - rîsten): ریتن.

ریستن - مص. ل (ریستن - rîsten): گریان له (گریستن) هوه هاتووه.

ریسک - ا. فر (ریسک - rîsk): خه تهر، ملنان به کاریکه وه که خه تهر و نه نجام نادیار بی، مغامره، خه تهر بازی، جه ره زه بی.

ریسمان - ا. مر (ریسمان - rîsman): پهت، گوریس، کندر.

ریسه - ا (ریسه - rîse): ریز، داو، زاراو هیه کی سهر به رووه کناسییه، (قارچک و کارگو قه وزه و...) ریشال.

ریسه داران - ا. مر (ریسه داران - rîsedaran): رووه کین ریشالدار.

ریسیدن - مص. م (ریسیدن - rîsîden): رستن، ريسان.

ریسیده - ا. مف (ریسیده - rîsîde): ریسراو.

ریسنده - ا. فا (ریسنده - rîsende): برپس، ریسهر.

ریش - ا (ریش - rîş): ردین.

ریش - ا (ریش - rîş): زام، ریش، برین.

ریش - ا. ع (ریش - rîş): پهر.

ریش بابا - ا. م (ریش بابا - rîş baba): جوړه ترپیه که ده نکه که ی درپژو درشته.

برینداربوو، رووشاو.

ریشیدن - مص.م (ریشیدهن - rîşîden):
رشتن.

ریسار - ا (ریسار - rîsar): مرهبا،
ترشیات، ریچار، ریچال.

ریع - مص.ل.ع (رهیع - rey):
گه شه کردن، زۆربوون، هه لئاوسان، هه لاتن
(بو هه ویر) زیاد کردن (بو برنجی کولاو).

ریع - ا.ع (ریع - rî): ته په، شوینی بهرز،
گرد، دیر.

ریعان - (رهیه ئان - reye'an): هه وه ل و
هه رت، هه رته تی لاوی.

ریغ - ا (ریغ - rîx): بناری چیا، دهشت.

ریغ - ا (ریغ - rîx): کهرب و کینه، بوغز،
هه قه کی، رکابه ری، نه فرت، عه داوه ت،
دژمنایه تی.

ریغ - ا (ریغ - rîx): پیسایه.

ریغو - ص (ریغو - rîxû): ریخواوی،
ریخن

ریف - ا.ع (ریف - rîf): میرغوزار،
سه وزه زار، دهشتی پرتاو و گیا، زه مینی

نزیکه ئاوی به پیت و به ره که ت، ئاوه دانی.

ریق - مص.ع (رهیع - reyx): رزانی ئاو
یان خوین، سه راب، تراویلکه، نۆبه ره،
لیکاو ی زار، دوا هه ناسه.

ریکا - ا (ریکا - rîka): کور، مه حبوب،
مه عشوق، هه ر یه کیتک له کورانی جوان و
پۆشته و په رداخ، که له پیتش پاشایانه وه له
ریزی ده ستو پیته و نندو یاسا ولانه وه
ده رۆبیشتن، غولام.

ریکاشه - ا (ریکاشه - rîkaşe):
سیخور.

ریگ - ا (ریگ - rîg): زیخ و چه و و لم،

قوم.

ریگ پشته - ا.م (ریگ پشته -
rîg pşte): گردۆلکه لم، کۆمه له زیخ و
لم.

ریگ روان - ا.م (ریگی ره ئان -
rîgi revan): زیخ و لمی بزۆز، به دهم
باوه له بیاباندا ده روات و کۆمه له ده بی و
گرده لم پیتکدینی.

ریگ زاده - ا.م (ریگ زاده -
rîg zade): جوړه گیانداریکه له
قمتمۆک ده چی به عه ره بی سه قه نقور - ی
په ده گوتری.

ریگزار - ا.م (ریگزار - rîgzar): لمه لان،
زیخه لان.

ریگ ماهی - ا.م (ریگ ماهی -
rîg mahî): سه قه نقور.

ریل - ا (ریل - rîyl): ریل، ئه و جووته
ئاسنه هاوته ریبه ی که قیتاری به سه را
ده روات، سکه.

ریم - ا (ریم - rîm): چلک، کیم و زوخی
برین.

ریم - ا.ع (ریم - reym): گۆر، شاخی
نه بهرز، کۆتایی رۆژ تا هه وه لی تاریک
بوون.

ریم آهن - ا.م (ریم آهن -
rîm ahen): خاکه ی ئاسن، ئه و
پاشماوه یه ی ئاسن که له کورده دا ده مینیتته وه
یان به دهم چه کوشه وه ده وه ری.

ریم آهنگ - ا.م (ریم آهنگ -
rîm aheng): پاککه ره وه ی چلک و
کیم و زوخ.

ریمین - ص.ن (ریمین - rîmin): پیس،
چلکن، چلک کردوو.

رین - ص (رینهن - rîmen): دل رهش، کینه‌له‌زگ، فیل‌باز، حیل‌کار.

ریمه - ا (ریمه - rîme): ریپ‌وقی چاو.
ریمیا - ا (ریمیا - rîmiya): زانستی جادوو.

رین - ا.ع (رهین - reyn): ژه‌نگ، پیسی، چلک، کیم و زوخ.

رینگ - ا.ف (رینگ - rîng): مه‌یدانیکه چوارگوشه‌یه که دوو بوکسیاز بوکسینی تیدا ده‌کن، رینگ تابه‌ی ئوتومبیل.

ریو - ا. (ریف - rîv): فیل، حیل، نیره‌نگ.

ریواج - ا (ریف‌جاج - rîvac): ریواس.

ریواس - ا (ریف‌اس - rîvas): ریواس.

ریواس - ا (ریف‌اس - rîvas): ریوا، دوو روویی، فریو، نه‌فسوون.

ریون ایکس - ا.ف (رهیون ئیکس - reyun êks): تیشکی x.

ریونجو - ا (ریف‌ه‌نجو - rîvencû): مؤربانه، مؤربکه.

ریوند - ا (ریف‌ه‌ند - rîvend): جووره رووه‌کیکه که له تیره‌ی ریواسه و بو‌ده‌رمان به‌کاردیت.

ریوه - ا (ریف‌ه - rîve): گرد، ته‌په، مله‌ی کیتو.

ریوه - ا (ریف‌ه - rîve): حیل، فیل، ته‌فره و فریو.

ریوی - ص.ن (رییه‌فی - riye vî): سیلو و دیق، ده‌رده باریکه.

ریه - ا.ع (رییه - rîye): سی، جگه‌ری سپی، سپیه‌لاک، نه‌ندامی هه‌ناسه‌دان.

ز

- ز- حر (ز- Z):
 پیتی سیژده‌یه‌می ئەلفبای فارسییه‌و به
 (زا) ده‌خوینریتته‌وه‌و به‌ه‌سابی ئەبج‌ه‌د
 به‌رانبه‌ر به‌ژماره (۷)ه.
- زائد** - ا.ف.ع (زائید - ra'id): زۆر،
 زیاد، فره.
- زائده** - ا.ف.ع (زائیده - za'ide): زۆر،
 زیاد، زیاده.
- زائر** - ا.ف.ع (زائیر - za'ir): میوان،
 زیاره‌تکار، دیدنه‌نی کار.
- زائره** - ا.ف.ع (زائیره - za'ire): میوان،
 زیاره‌تکار، دیدنه‌نی کار (بۆمێ).
- زائیل** - ا.ف.ع (زائیل - za'il):
 دوورکه‌وتوو، لاجوو، نه‌ماو.
- زائله** - ا.ف.ع (زائيله - za'ile):
 (بۆمێ): ههر زینده‌وه‌ریک که له جیی
 خۆی دوورکه‌وتیه‌وه.
- زائو** - ص (زائو - zaû): ژنی زه‌یستان،
 ژنی تازه‌زاو.
- زاب** - ا (زاب - zab): زێ، سه‌هرچاوه،
 چۆمی گه‌وره، ئاکار.
- زابغر** - ا (زابغهر - zabxer): ئەوه‌یه
 که‌سیک ده‌می خۆی پر له با بکات و
 یه‌کیکی دی به‌ده‌ست لیتی بداو بایه‌که
 به‌ده‌نگه‌وه‌ه‌دریچێ.
- زابگر** - ا (زابگهر - zabger): پروانه
 «زابغهر».
- زابول** - ا (زابول - zabol): ناوی
 ئاهه‌نگیکی مۆسیقای ئیرانییه.
- زابولستانی** - ص.ن (زابولستانی -
 zabolistanî): خه‌لکی زابول.
- زابولی** - ص.ن (زابولی - zabolî):
 خه‌لکی زابول: (سیستان)..
- زابن** - ا.ص.ع (زابین - zabin):
 دۆزه‌خه‌وان، دژیوی سه‌رکیش، پاسه‌وان.
- زابوقه** - ا.ع (زابوغه - zabuxe):
 گۆشه‌یه‌کی مال، به‌شیک له مال، سوچی
 مال.
- زاپاس** - ا.رو (زاپاس - zapas):
 یه‌ده‌ک، سپێر.
- زاج** - ا.ص (زاج - zac): زه‌یستان، ژنی
 که تازه‌زابی و هه‌فته‌ی نه‌چووێ.

شوتینی له دایک بوون، زیدو بوم.
زاد بوم - ا.مر (زادبوم - zad bûm):
 وه‌ته‌ن، نیشتمان، شوتینی له دایک بوون.
زادخور - ص.مر (زاد خور - zad xûr):
 به‌سالآچوو، پیر، زۆره‌هان.
زاخوست - ص.مر (زادخوست -
 zad xûst): پیر، به‌سالآچوو، سالمه‌ند،
 زۆره‌هان
زادسرو - ا.مر (زاد سه‌رف - zad serv):
 سه‌رووی ئازاد، سه‌روو.
زادغهر - ا.ص (زادغهر - zadxer):
 حه‌رامزاده، زۆل، بیژو، پیژ.
زادگاه - ا.مر (زادگاه - zad gah):
 زاگه، زید، وه‌ته‌ن، نیشتمان، شوتینی له
 دایک بوون.
زادمرد - ص.مر (زادمه‌رد - zad merd):
 جوامپیر، به‌هیممه‌ت، پیاوی پیاوانه‌و
 مه‌ردانه.
زادن - مص. (زاده‌ن - zaden): زاین،
 منال بوون.
زادوبود - ا.مر (زادو بود - zadû bûd):
 سه‌رمایه‌و سامان، زاگه، زید.
زادو رود - ا.مر (زادو رود - zadû rûd):
 نه‌وه‌و نه‌تیره، مندالی کور و کچ، زاده‌کان،
 زارۆچه.
زادو ولد - ا.مر (زادو قسه‌له‌د -
 zadû veled): زادو وه‌له‌ند، زادو
 وه‌له‌د.
زاده - ص. مفف (زاده - zade):
 فه‌رزه‌ندان، بیچوی بنیاده‌م.
زار - پس - (زار - zar): پاشگه‌وه‌ ده‌لکین
 به‌هه‌ندی وشه‌وه‌و مانای زۆری و شوتینی
 فراوان ده‌دات وه‌ک: گول + زار = گولزار.

زاج - (زاج - zac): زاخ.
زاجر - ا.فا - ع (زاجیر - zacir):
 به‌ره‌ه‌لست، ده‌رکه‌ر، به‌ره‌ه‌لسته‌که‌ر.
زاج سبز - ا.مر (زاجی سه‌بز -
 zaci sebz): زاخی سه‌وز.
زاج سفید - ا.مر (زاجی سیفید -
 zaci sifid): زاخی سپی.
زاج سور - ا.مر (زاج سوور - zac sûr):
 ئاهه‌نگ و میوانداری خو‌ش‌خورتینی ژنی
 زه‌یستان.
زاج کبود - ا.مر (زاجی که‌بود -
 zaci kebûd): سولفاتی مس.
زاجل - ص.ع (زاجیل - zacil): پیاوی
 ناودار، پیاویک که‌ به‌ خو‌شی و شادی
 گۆرانی بلتی..
زاج - ا.ص (زاج - zaç): ژنی زه‌یستان.
زاحف - ا.فا - ع (زاهیف - zahif):
 خشاو، خشوک، خزین، که‌سی له‌سه‌ر نه‌ژنۆ
 بخزی، وشتری که‌ له‌ ماندویتی دا پین
 بخشینتی.
زاخیر - ص.فا - ع (زاخیر - zaxir):
 پرولتویریت، پیاوی به‌خشنده، پیاوی
 پیاوانه‌و پایه‌به‌رز.
زاد - ص.مف (زاد - zad): تازه له‌ دایک
 بوو.
زاد - (زاد - zad): سال و ته‌مه‌ن،
 پیریوون.
زاد - ا.ع (زاد - zad): تویشوو، خو‌راکی
 که‌م، تویشووی سه‌فه‌ر، که‌ره‌سته‌ی سه‌فه‌ر.
زاد به‌رزاد - ق (زاد به‌رزاد -
 zad berzad): پشتاو پشت، له
 بابه‌لبابه‌وه.
زادبود - ا.مر (زادبود - zad bûd): زیدو

- زار-** ص (زار- zar): له‌رولاواز، زه‌بوون، زه‌لیل، داماو، کزو لاواز، بیتچاره و بیتنه‌وا.
- زار-** ا (زار- zar): گریه و زاری، ناله نالی به‌سۆزو نازاره‌وه.
- زارازار-** ق (زارازار- zarazar): زه‌بوونی، بیتچاره‌یی و فه‌قییری، کزی و لاوازی.
- زاراغنگ-** ا. ص (زاراغنگ- zara xeng): زه‌وی ره‌قه‌ن، زه‌وی چه‌قن.
- زاران-** ص. فا (زاران- zaran): نالان، له‌حالی گریاندا.
- زارج-** ا (زارج- zaric): جـۆره رووه‌کیتکه.
- زارخورش-** ا. مر (زارخورش- zar xûriş): که‌م خۆر، درژخۆر، لاوازی ده‌ستی که‌مخۆری.
- زارزار-** ق (زارزار- zarzar): گریانی به‌کول له‌ناخی دله‌وه، گریانی به‌کول و به‌دل .
- زارع-** ا. فا (زارع- zari'): فه‌لاح، جووتیار، وهرزیر، کشتیار.
- زارغنگ-** ا. ص (زارغنگ- zar'xeng): زه‌وی چه‌قه‌ن، زه‌وی ره‌قه‌ن.
- زاروار-** ص (زاروار- zarvar): زه‌بوون، کزو لاواز، بیتچاره و هه‌ژار، بیتنه‌وا.
- زارونزار-** ص. مر (زارونزار- zarûnezar): له‌رولاواز، کـزـو بیتده‌سه‌لات، بیتچاره و فه‌قییر، بیتنه‌وا.
- زارووار-** ص (زارووار- zarûvar): زه‌بوونی و داماوی.
- زاره-** ا. مص (زاره- zare): گریه و نالین.
- زاره-** ص (زاره- zare): زه‌بون و زه‌لیل، بیتنه‌وا.
- زاری-** ا. مص (زاری- zarî): گریه و زاری، ناله‌نال، لالانه‌وه و پارانه‌وه.
- زاری-** ا. مص (زاری- zarî): زه‌بوونی، کزی، داماوی، بیتچاره‌یی.
- زاریانه-** ص. ن (زاریانه- zaryane): مایه و هۆی گریان و زاری.
- زاریدن-** مص. ل (زاریدن- zariden): گریان، نالین.
- زارنده-** ا. فا (زارنده- zarende): که‌ستی زاری بکات.
- زاستر-** ق (زاستر- zaster): ئه‌ولاتر، دوورت.
- زاغ-** ا (زاغ- zax): قه‌له‌باچکه، قشقه‌ره، قشقه‌له.
- زاغ-** ا (زاغ- zax): زاخ.
- زاغ-** ص (زاغ- zax): شین، که‌وه‌یی، چاوی شین.
- زاغیا-** ا. مر (زاغیا- zaxpa): لۆمه، گازانده، گله‌یی، سه‌رزه‌نشت، سه‌رکۆنه.
- زاغ پیسه-** ا. مر (زاغ پیسه- zaxpîse): قه‌له‌باچکه، قشقه‌له، قه‌له‌بازه‌له.
- زاغج-** ا (زاغج- zaxec): قه‌له‌باچکه.
- زاغ چشم-** ص. مر (زاغ چشم- zax çêşm): چاوشین، که‌سیتک که‌چاوانی شین بی.
- زاغچه-** ا (زاغچه- zaxçe): قه‌له‌باچکه، قشقه‌ره.
- زاغد-** ا (زاغد- zaxed): ئاغه‌ل، جیی داگردنی مه‌رو بزن له‌سه‌رمادا.

- زاغ دل** - ص. مر (زاغ دیل - zax dil): دل‌رەش، دل‌رەق، رقن.
- زاغەر** - (زاغەر - zaxer): زیقەتۆرە، چیکلدانە.
- زاغ رنگ** - ص. مر (زاغ رەنگ - zax reng): رەش، ھەر شتتێ رەش بێ وەکو پەری قەلەرەش.
- زاغ زبەن** - ص. مر (زاغ زەبان - zax zeban): زمان رەش، کەسێ کە تووک و نەفرەت بکاو دوعاکە ی بێتەدی، قەلەم، ئەسپێ کە زمانێ رەش بێ «نیشانە ی رەسەنییە».
- زاغ سار** - ص. مر (زاغسار - zax sar): سەر رەش، زالمی سەر سەخت، دل‌رەش، دل‌رەق، رقن.
- زاغک** - (زاغک - zaxek): قەلەباچکە ی بچووک.
- زاغ کمان** - ا. مر (زاغی کەمان - zaxi keman): گۆشە ی کەوان.
- زاغ نول** - ا. مر (زاغ نول - zax nûl): تەورزین، پاچەکوڵە، پاچ، قەزمە، قولنگ.
- زاغ و زیخ** - ا. مر (زاغ و زیخ - zaxû zîx): زاق و زیقی منالان.
- زاغوک** - (زاغوک - zaxûk): گوللە ی کەوان.
- زاغە** - (زاغە - zaxe): ئاغەل، شوپینی داگردنی مەر و مالات لە کاتی سەرمادا، گەر، پشتیر.
- زافە** - (زافە - zafe): گیایەکی کیتوییە لە سیر دەچیت، سیری کیتی، سیرک.
- زافە** - (زافە - zafe): ژبێک.
- زاکانی** - ص. ن (زاکانی - zakanî): خەلکی زاکان-ی نزیکی قەزوین.
- زاکون** - ا. رو (زاکون - zakûn): قانون، یاسا، ریتسا.
- زاکی** - ا. ف. ع (زاکی - zakî): پاک و چاک.
- زاگ** - (زاگ - zag): زاخ.
- زاگاب** - ا. مر (زاگاب - zagab): مەرەکەبی رەش.
- زال** - ص. (زال - zal): پیری پەککەوتە، پیری کە مووی سەر و پرۆو برژانگی سپی بووی، ناوی باوکی رۆستەمە، دنیا، زالم، چەنگ.
- زال تنی** - ا. مر (زال تەنی - zal tenî): کەسێک کە بەزگماک سەر و قژی سپی بێ و لەبەر روناکی چاوی ھەلنەبەت.
- زالزالک** - (زال زالک - zal zalek): گۆژ، بلج، گفیش، گوھیش.
- زالو** - (زالو - zalû): زەروو.
- زالوک** - (زالوک - zalûk): گوللە ی کەوان.
- زاماسکە** - (زاماسکە - zamaske): ھیلەم.
- زامل** - ص. ف. ع (زامل - zamil): پەپرەو، پاشکو، لۆقە.
- زاملە** - ا. ع (زاملە - zamile): حەبوانی بارکیش.
- زامهران** - (زامەهران - zamehren): جۆرە دەرماتیکی.
- زامیاد** - (زامیاد - zamyad): ناوی رۆژی بیست و ھەشتەمی ھەر مانگیکی ھەتاویە، لە ئایینی زەردەشتیدا ناوی فریشتە ی بەرپرسی زەویە.
- زان** - ا. ع (زان - zan): جۆرە درەختیکە لە تیرە ی بەروو.

- زانستر** - ق (زان سوتەر - zan suter): لهولاتر، دوورتر..
- زانو** - ا (زانو - zanû): ئەژنۆ، زرانی.
- زانوی** - ص.ن (زانوی - zanûyî): هەرشتیکی چهماوه له شیوهی ئەژنۆ، ئەژنۆیی، ئەژنۆ ئاسا.
- زانە** - ا (زانە - zane): جۆره کوله به که.
- زانی** - ا.فا (زانی - zanî): زیناکار، پیاوئ که گانی ههram بکات.
- زانیه** - ا.فا.ع (زانیه - zanîye): زیناکار، ژنئ که گانی ههram بدات.
- زاو** - ص (زاو - zav): بههیز، زهلام، بهدهسهلات، وهستا، وهستا له کارئ یا هونهریکدا.
- زاو** - ا (زاو - zav): درز، کون، دۆلی کیتو.
- زاوهر** - ا (زاوهر - zaver): هیز، توانا، زۆر.
- زاوهر** - ا.ص (زاوهر - zaver): خزمهتکار، نوکهر، غولام، پهروستار.
- زاورا** - ص (زاویرا - zavira): دهر به دهر، ئاواره، بئ مال و حال، بئ نهوا.
- زاوش** - ا (زاوش - zavuş): زیوس، یه کیکه له خواوهندانی یونانیانی کۆن.
- زاولانه** - ا (زاو لانه - zav lane): کۆت و زنجیر، که له پچه و پتوهند، گیسو، پرچ.
- زاوولی** - ص.ن (زاوولی - zavulî): خه لکی زابول، زابولی، ئاههنگیکی کۆنی مۆسیقای ئیرانییه.
- زاووق** - ا.ع (زاووق - zavûx): جیوه.
- زاوی** - ص.ن (زاوی - zavî): خه لکی زاوه.
- زاویه** - ا.ع (زاویه - zavîye): گوشه، قورنه، کونج، خانهقا، لانه و تاشیانه، مال.
- زاویه نشین** - ص.فا (زاویه نشین - zavîye nişîn): گوشه گیر، خه لوته نشین، کونجی عیبادهت.
- زاویه یاب** - ص.فا (زاویه یاب - zavîye yab): پانتۆمه تر.
- زاهد** - ا.فا (زاهد - zahid): خواناس، که سئ که دنیا بو قیامهت ته رک بکات و خهریکی تاعهت و خوا په رستی بئ.
- زاهدانه** - ص.ق (زاهدانه - zahidane): زاهدانه، خواناسانه، وه کو خواناسان.
- زاهر** - ا.فا (زاهر - zahir): پرشنگذار، دره خشان، رووه کیککی خو ش رهنگ و بۆیه، رووه کیکه جوانییه کی گه شی هه یه.
- زاهری** - ا.ص (زاهیری - zahirî): گیایه کی خو شرهنگ و بۆنه.
- زاهق** - ا.فا.ع (زاهق - zahix): بیتهوده، بهتال، له ناوچوو، وشک، ره وهنده.
- زاهل** - ا.فا.ع (زاهیل - zahil): ئاسوده، دلنیا، غافل.
- زاهی** - ا.فا (زاهی - zahî): دره وشاوه، پرشنگذار، پرتیشک.
- زایا** - ص.فا (زایا - zaya): مامان.
- زایاندن** - م.ص (زایاندن - zayanden): زایاندن، مامانی کردن.
- زایچه** - ا (زایچه - zayîçe): زایننامه (بیان ولاده) پیشبیری چاره نووسی منالی ساوا له لایه ن فالگره وه، پیشبینی چاره نووسی منالی ساوا.

- زایش** - ا.مص (زاییش - zayîş): زایین.
زایشگاه - ا.مص (زایشگاه - zayîşgah): زایینگه، نه خویشخانهی تاییهت به ژنی ئاوس.
زایمان - ا.مص (زایمان - zayman): زاوژی، زایین.
زاییدن - ا.مص (زاییدن - zayîden): زایین، منال بوون.
زاینده - ا.فا (زاینده - zayînde): ژنی که بزئی، زاو، حه یوانی زاو.
زاییده - ا.مص (زاییده - zayîde): له دایک بوو.
زیوس - ا. (زیوس - ziyus): زیوس، خواوهندی ئه قیل و عه دالهت.
زئولوژی - ا.فر (زیولوژی - zu'ulojî): زینده و رزانی، زینده و هر ناسی.
زئیر - ا.مص (زئیر - ze'îr): نه په ی شتیر.
زب - ص (زب - zeb): مفت، خویرایی، به لاش، سه هل و ئاسان.
زیاد - ا.ع (زهباد - zebad): ماده یه کی بوئخویشی ره شه له رۆن ده چیت که له هه ندی شوتنی هندو حه به شه دا له حه یوانیکی ده گرن که زهبادی پی ده لئین.
زیارج - ا.ع (زهباریج - zebaric): زه به رجهد.
زیال - ا.ع (زیبال - zibal): ئه وه ی میرو له به ده م هه لیگری و بیبات، شتی که م.
زیاله - ا.ع (زیوباله - zubale): ئاوی که م، شتی که م، زرو زبل.
زیاله دان - ا.مص (زیوباله دان - zubaledan): زبلدان، ته نه که ی خوئل.
- زیاله کش** - ص.فا (زیوباله کهش - zubalekes): زبلتیر، ئه وه ی زبلی مالان بو رشتن ده بات.
زبان - ا. (زهبان - zeban): زمان، زار (ئه و پارچه گوشته ی له ناو ده مدایه).
زبان آور - ص.مص (زهبان ئاوه ر - zeban aver): زمان تهر، قسه زان، به ده م و زمان، خویش قسه.
زبان باز - ص.فا (زهبان باز - zeban baz): زمان لووس، که سی به زمانی لووس که سیک فریو بدات.
زبان بازی - ا.مص (زهبان بازی - zeban bazî): زمان لووسی، ریپایی.
زبان بره - ا.مص (زهبان به ره - zeban bere): جوهره رووه کیکه.
زبان بریده - ص.مص (زهبان بوریده - zeban burîde): بی زمان، زمان براو، خاموش، بیده نگ، یه کیک قسه نه کات و هه میشه مات و بیده نگ بی.
زبان بستن - ا.مص (زهبان به ستنه - zeban besten): بیده نگ بوون.
زبان بکام کشیدن - ا.مص (زهبان بیکام که شیدن - zeban bikam keşîden): بیده نگ بوون، خاموش بوون، قسه نه کردن.
زبان بند - ا.مص (زهبان به ند - zeban bend): زمان به ست، شتی بدری به که سیک تا قسه نه کات و بیده نگ بی.
زبان ترکردن - ا.مص (زهبان تهر که رده ن - zeban ter kerden): قسه کردن.
زبان چرب - ص.مص (زهبان چه رب - zeban çerb): زمان لووس، دم تهر.
زبان حال - ا.مص (زهبانی هال - zebanî hal): زمان حال

zebani hal): زمانی دل.

زبان دادن - مص.ل(زهبانی دادهن - zebani daden): قه ولدان، به لئیدن، گفت.

زبان دار - ص.ف.ا(زهبان دار - zeban dar): به زمان، قسه زمان، که سنج بتوانی به چاکی مه به سستی خوی دهر پری.

زبان دان - ص.ف.ا(زهبان دان - zeban dan): زمان زان، که سنج که زمانانی بیگانه بزانی، دم ته پرو قسه زمان.

زبان دراز - ص.م.ر(زهبان دیراز - zeban diraz): زمان دریتژ، چیره دریتژ، چه نه باز.

زبان دراز - ا.م.ر(زهبانی دیراز - zebani diraz): زمانی دریتژ، چه نه بازی بی شهرم.

زبان درقفا - ا.م.ر(زهبان ده رغه فا - zeban derxefa): رووه کی که له تیهره هه لالان.

زبان درکشیدن - مص.ل(زهبان ده رکه شیدهن - zeban der keşîden): بیدهنگ بوون.

زبان دل - ا.م.ر(زهبانی دیل - zebani dil): زمانی حال، زمانی ناخ، قسه یهک که رهنگدانه وهی رازی دهروون بی.

زبان ران - ص.ف.ا(زهبان ران - zeban ran): قسه زمان، زوربلی، قسه سوارو رهوان.

زبان رانی - ا.م.ص(زهبان رانی - zeban ranî): قسه رهوانی، قسه زانی، زورویتری.

زبان ریختن - مص.ل(زهبان ریختهن - zeban rixten): زورویتری زورگوتن،

چه نه بازی کردن.

زبان زد - ص.م.ف(زهبان زهد - zeban zed): شتی بکه ویتسه سه رزاران، بنیشته خوشه ی سه ر زمان، داستانی سه رزاران.

زبان زدن - مص.ل(زهبان زدهن - zeban zeden): قسه کردن.

زبان زرگری - ا.م.ر(زهبانی زهرگری - zebani zergerî): زمانیکی ده سترده هندی که س قسه ی پی ده که ده سترده که ش نه مه یه که له وشه دا پاش هه ر پیتی (ز) یک زیاد ده که ن وهک: «ک زت زاب».

زبان سیدن - مص.م(زهبان سیتدهن - zeban siteden): قه ول وه رگرتن، بیدهنگ کردن.

زبان شناسی - ا.م.ص(زهبان شیناسی - zeban şinasî): زمانناسی، زمانه وان.

زبان کلک - ا.م.ر(زهبانی کیلک - zebani kilk): زمانی قه له م، نوکی قه له م.

زبان کوچک - ا.م.ر(زهبانی کوچهک - zebani kûçek): زمانه چکوله.

زبان گاو - ا.م.ر(زهبانی گاف - zebani gav): جو ره په یکانیک بووه له زمانی مانگا چووه، گیای زمانه مانگا، زوانه گا، زمانگا.

زبان گرفته - ص.م.ر(زهبان گیرفته - zeban girfte): که سنج که زمانی بگیر، زمانگر، زمان گران، لاله په ته.

زبان گز - ص.ف.ا(زهبان گهز - zeban gez): زمان گهز، تون، تیژ له

تام و چیتژدا.
زبان گشادن - مص. ل (زه بان گوشادهن -
 zeban guşaden): زمان بوونه وه،
 هه وه لئی قسه کردن، غه بیهت و ئیراد گرتن.
زبان گله - ا. مر (زه بانئ گولها -
 zebani gulha): زمانئ گولان،
 هه ندئ له ئه دیبو نووسه رانی ئه وروپایی
 بو هه ر گولئیک ره مزو چه مکئیکیان دانا وه و
 ئه مه یان ناو ناوه زمانئ گولان، جا ناردنی
 گولئیک بو که سئیک مانای خوئی هه بو وه،
 نیشانه و ره مزی هه ندئ له گولئه کان
 به مجوره بو وه: گولئ هه میشه به هار =
 ئومئیده واری، گولئه باخ = ئه شق و
 خوشه ویستی، گولئ شه بوئ = به خته وه ری،
 گولئ وه نه وشه = ناخوشی، گولئ میلاقه =
 شه و، لقی سه رو = مه رگ.
زبان گنجشک - ا. مر (زه بان گونجیشک -
 zeban guncişk): بناو، دارئکی بی
 به ره، به نا ف.
زبانگیر - ص. فا (زه بانگیر -
 zebangîr): جاسوس، هه والذز،
 تاقیق و قسه دهره پئنان له به خسیران و
 ده ستگیر کراوانی شه ر، زمانگر، لاله په ته.
زبانور - ص (زه بان قهر - zeban ver):
 قسه زان، قسه ره وان، به دهم و پل.
زبانه - ا (زه بانه - zebane): زمان ئاسا،
 زمانه، زمانه ی ته رازوو.
زبانهدار - ص. فا (زه بانهدار -
 zebane dar): زمانهدار، شوله دار،
 بلئسه دار.
زبانه زدن - مص. ل (زه بانه زه دهن -
 zebane zeden): زمانه کیشان،
 شوله کیشان، سووتان و بلئسه سه ندن.

زیانی - ص. ن (زه بانئ - zebanî):
 زاره کی (شفا هی) شتی به دهم بگوترئ.
زیانی - ا. ع (زه بانئ - zebanî): پیای
 یاخی، دۆزه خه وان، فریشته ی پاسه وانی
 دۆزه خ.
زید - ا. ع (زه بهد - zebed): کسه ف،
 که فی سه ر ئاو، که فی سه رشیر.
زیده - ا. ع (زوبده - zubde): کسه ره،
 رۆنی قال نه کرا.
زیر - ص (زیر - zibr): زیر، درشت، در.
زیر - ا. ص (زه بهر - zeber): بالا، سه ر.
زیر - ا (زه بهر - zeber): سه ر، (فتحه).
زیر - ا. ع (زوبور - zibur): کتیبان،
 پارچه ئاسنان، له وحی مه حفوز.
زیر - ا. ع (زیر - zibr): کتیب، نووسراو.
زیرپوش - ا. م (زه بهر پوش -
 zeber pûş): روئه ناز، لیقفه و
 چه رجه ف و... بالا پۆش، جبه، پیتخه ف.
زیر تنگ - ا. م (زه بهر تنگ -
 zeber teng): ته نگ، بن زگ،
 که مه ره بندی باره بهر.
زیرج - ا. ع (زیرج - zibrîc): ته نکه
 هه وری سورباو، زیروزیو، خشل و جه و اهیر.
زیرجد - ا. ع (زه بهرجه د - zeberved):
 یاقووت، یاقووتی زه رد.
زیرجدفام - ص. مر (زه بهرجه د فام -
 zebervedfam): وه کو یاقووت،
 سه وزی زه ردباو.
زیرجدگون - ص. مر (زه بهر جه دگون -
 zebervedgûn): وه کو یاقووت.
زیرجدنشان - ص. مر (زه بهرجه د نیشان -
 zeber ced nişan): نگینی یاقووت،
 تقیمی یاقووت.

- زیرجندنگار** - ص. مر (زه به رجه د نیگار -
zeber ced nigar): زه به ر ج ه د
نیشان، نقیصی زه به رجه د.
- زیرجندین** - ص. ن (زه به ر ج ه دین -
zebercedin): وه کو زه به رجه د، رازاوه
به زه به رجه د، به رنگی زه به رجه د.
- زیردج** - ا (زه به رده ج - zeber dec):
زه به رجه د، جوړه به ر دیکې به نرخه.
- زیردست** - ص. م (زه به ر ده ست -
zeber dest): به ده ست لات، زه به
به ده ست، زال، مه علان، لیها توو کارامه،
وه ستا.
- زیردست** - ا. م (زه به رده ست -
zeber dest): سه رووی مه جلیس.
- زیرزیر** - ص. م (زه به ر زیر - zeber zîr):
ژیروبان، ناوه ژوو، ده مه ونخون، ویران.
- زیرسو** - ا. م (زه به رسو - zeber sû):
لای سه روو، به شی سه ره وه.
- زیرقان** - ا. ص. ع (زیر قان -
zibirxan): ته نکه ردین، پیایوی ردین
ته نک، مانگ، دره وشاوه، بریقه دار.
- زیرمرد** - ص. م (زه به ر مه رد -
zeber merd): پیایوی به تواناو ناودارو
هه لیزارده.
- زیرنگر** - ص. م (زه به ر نیگر -
zeber niger): به رزه پروان، به هیمه ت.
- زیروزنگ** - ص. م (زیروزنگ -
zibrû zireng): چابک و زیره ک،
چوست و چالاک، گورج و گول.
- زیره** - ا. ع (زیره - zubre): سندان،
چه کوش، پارچه ی گه وره ی ناسن.
- زیره** - ص (زیره - zibre): زیره، زیره ی
هه ر شتییک.
- زیرین** - ص. ن (زه به رین - zeberin):
به رزی.
- زیزب** - ا. ع (زه به زب - zebzeb):
گیانله به ریکې کیوی گوشت خوړه له پیشله
ده چن، جوړه که شتییه که.
- زیزغر** - ا (زه ب غور - zebxûr): گوپ
پرکردن له هه وا.
- زیبل** - ا. ع (زیبل - zibl): ته رس،
قه رسه قول، ته رسه قول.
- زیبینه** - ا. ع (زیبینه - zibniye):
سه رکیش، یاخی، پاسه وان، دوزه خه وان.
- زیوخه** - ا (زه بوخه - zebûxe): له زه تی
گان، خوشی، له زه ت.
- زیوده** - ا (زه بوده - zebûde): بزگه نی.
- زیوده** - ق (زه بوده - zebûde):
بیدرنگ، ده ستبه چن، له نکاو.
- زیور** - ا. ع (زه بوور - zebûr): کتیب،
نووسراو.
- زیور** - ا. ع (زه بوور - zebûr): کتیب،
نووسراو، کتیبی داوود، له (پیغه مبه رو
پاشایانی تیره ی ئیسرائیل بوو).
- زیون** - ص (زه بوون - zebûn): زه بوون،
ژیر ده سته، گه وچ و نه زان، کربار.
- زیهر** - ا (زیبه ر - zibher): بیتزاری داک
و باب له مندال.
- زییب** - ا. ع (زه بیب - zebîb): میوژ،
هه نجیری وشک کراو.
- زییل** - ا. ع (زه بیل - zebîl): زه میله،
قه وشه ر، سه به ته، هه نبانه، زبل و زروزیل.
- زوج** - ا. ع (زوج - zûcc): په یکان، رم،
تیری کورت.
- زجاج** - ا. ع (زوج جاج - zucac):
شوشه.

- زجاج** - ا.ص.ع (زهجاج - zeccac): شووشه گهر، جامچی.
- زجاجه** - ا.ع (زواججه - zucace): شووشه، قاپی شووشه‌یی، پیاله‌ی بلور، په‌رداخی بلور، بوتل.
- زجاجی** - ا.ص (زواججی - zucacî): شووشه‌فروش، بلورفروش.
- زجاجی** - ص.ن.ع (زواججی - zucacî): شووشه‌یی، بلورین.
- زجر** - مص.ع (زهجر - zecr): گرتن، به‌رهه‌لست کردن، دهرکردن، فالگرتنه‌وه به جووری فین و نیشتنه‌وه‌ی ته‌یران.
- زجل** - مص.ع (زهجل - zecel): جووره شیعربککه، سوپو چه‌قه‌نه و گورانی گوتن.
- زجل** - ص.ع (زهجیل - zecil): پیایو به‌ناو و دهنگ، ناودار، به‌ناویانگ.
- زجه** - ا.ص (زهجه - zece): زه‌یستان.
- زحاف** - ا.ع (زه‌یاف - zihaf): گوران له یاسای ته‌فاعیلی عه‌رووز.
- زحافات** - ا.ع (زه‌یهافات - zihhafat): زحاف (کو).
- زحام** - مص.ع (زه‌یهام - ziham): قه‌ره‌بالغی کردن، پاله‌په‌ستوو جی به‌یه‌کتر ته‌نگ‌کردن.
- زحف** - مص.ع (زه‌هف - zehf): رو‌ییشتن به‌سنگه‌خشکی، پیش‌فقه‌چوونی سوپا به‌خاوی.
- زحل** - مص.ع (زه‌هل - zehl): ماندوو‌بوون.
- زحل** - ص.ع (زه‌هل - zuhel): پیایو که له کار دوورین و به‌کلا‌بووبیتته‌وه.
- زحل** - ا.ع (زه‌هل - zuhel): که‌یوان، به‌کیکه له هه‌ساره بزوزه‌کان و له
- گه‌وره‌بیدا له پاش موشته‌ری دیت و نزیکه‌ی ۷۰۰ چه‌نانه‌ی زه‌وییه.
- زحم** - مص.ع (زه‌هم - zehm): قه‌ره‌بالغی کردن، پاله‌په‌ستوو جی پی ته‌نگ کردن.
- زحمت** - مص.ع (زه‌مهت - zehmet): قه‌ره‌بالغی کردن، پالنان و جی پی ته‌نگ کردن، رهنج و زه‌مه‌ت‌کیشان.
- زحمت افزا** - ص.فا (زه‌مهت ته‌فزا - zehmet efza): زه‌مه‌وه‌ی رهنج و زه‌حه‌ته‌ی که‌سپیک زیاد بکات.
- زحمت دادن** - مص.م (زه‌مهت داده‌ن - zehmet دادن): زه‌حه‌تدان، نه‌زیه‌تدان.
- زحمتکش** - ص.فا (زه‌مه‌ت‌ککش - zehmekeş): زه‌حه‌ت‌کیش، ره‌نجبه‌ر.
- زحمت کشیدن** - مص.ل (زه‌مه‌ت‌ککشیده‌ن - zehmet keşiden): زه‌حه‌ت‌کیشان، ره‌نجدان.
- زحیر** - ا.ع (زه‌هییر - zehîr): ناله، زه‌حیری، دیزانتری، به‌له‌فییره.
- زخ** - ا.ع (زه‌خ - zex): بالوکه، برین، ناله.
- زخار** - ص.ع (زه‌خار - zexxar): پرو لیتو ریتر، پر تاوو به‌شه‌پول.
- زخارف** - ا.ع (زه‌خاریف - zexarif): زیرو زیو، نه‌خش و نیگاری جوان.
- زخاره** - ا.ع (زه‌خاره - zexare): لکی دره‌خت.
- زخرف** - ا.ع (زو‌خروف - zuxruf): زیروزیو، نه‌خش و نیگار، دروی به‌ری و جی، قسه‌ی بوش و به‌تال.
- زخم** - ا.ع (زه‌خم - zexm): زام، برین.
- زخم بندی** - ا.مص (زه‌خم به‌ندی -

- زخم خوردن** - مص. ل (زخم خوردن) - **zexm bendî**: برین پیچی.
- زخم خوردن** - مص. ل (زخم خوردن) - **zexm xûrden**: زامداربوون.
- زخمدار** - ص. مر (زخمدار) - **zexmdar**: بریندار، زامدار.
- زخم زبان** - ا. مر (زخمی زبانه) - **zexmi zeban**: زامی زمان، بریتیه له قسه‌ی ناخوش و ناشیرین که دلی که سیک بشکینتی و بیرنجینتی.
- زخم زدن** - مص. م (زخم زدن) - **zexm zeden**: بریندارکردن، زامدارکردن.
- زخم کاری** - ا. مر (زخمی کاری) - **zexmi karî**: زامی کاری، زامی کاریگر، برینی سهخت.
- زخم معده** - ا. مر (زخمی میئده) - **zexmi mi'de**: زامی گهده (قورچه).
- زخمناک** - ص (زخمناک) - **zexmnak**: بریندار، زامدار.
- زخمه** - ا (زخمه) - **zexme**: میزراب، (مضراب).
- زخمی** - ص. ن (زخمی) - **zexmî**: بریندار، زامدار.
- زد** - ا (زد) - **zed**: که تیره، سه‌مخ.
- زدایییدن** - مص. م (زدایییدن) - **zedayîden**: پاک‌کردنه‌وه، ره‌ونه‌قدان، مشتم‌ومالندان، جه‌لایی دان.
- زداینده** - ا. ف (زداینده) - **zedayende**: جه‌لایی کار، پاک‌وه‌که‌ر، ژه‌نگ لابه‌ر.
- زداییده** - ا. مف (زداییده) - **zedayîde**: پاک‌وه‌کراو، جه‌لاییکراو، مشتم‌ومالندراو.
- زدن** - مص. م (زده‌دن) - **zeden**: لییدن، دارکاری کردن.
- زننده** - ا. ف (زننده) - **zenende**: لیته‌ر.
- زده** - ا. مف (زده) - **zede**: لیندراو.
- زدوار** - ا (زده‌شار) - **zedvar**: مورفین، تلیاک، (بۆ ده‌رمان له پزیشک‌گه‌ریدا به‌کار دئی).
- زدویند** - ا. مص (زده‌وه به‌ند) - **zedû bend**: سه‌رو ساخت، که‌ین‌و به‌ین، ریکه‌وتنی ژیراوتیری دوو یان چه‌ند که‌سیک له‌سه‌ر کاری یان شتی.
- زدو خورد** - ا. مص (زده‌وه خورد) - **zedû xûrd**: کوته‌ک کاری، پیکدادان.
- زدودن** - م. ص (زدودن) - **zudûden**: پاک‌کردنه‌وه، مشتم‌ومالندان، لابرندی ژه‌نگی ئاوینه‌وه شیرو خه‌نجه‌ر.
- زر** - ا (زر) - **zer**: زتی، ئالتون، ته‌لا.
- زر** - ص (زر) - **zer**: پیر، پیانو، یان ژنی سه‌رسی.
- زراب** - ا. مر (زرتاب) - **zerab**: ئاوی زتی، زتیرو.
- زرابی** - ا. ع (زهرابی) - **zerabî**: گیایه‌ک زهر‌دبوویی و هیشتا سه‌وزی تیامابی.
- زرراج** - ا (زهرراج) - **zerac**: جه‌وره‌وه‌کیتکه بۆ ده‌رمانیش به‌کار دئی.
- زراد** - ا. ص. ع (زهراد) - **zerad**: زتی ساز، چه‌کساز.
- زرادخانه** - ا. مر (زهرادخانه) - **zeradxane**: جبه‌خانه، کارگه‌ی

- چه کسازى. **زراسنگ** - ا. مر (زهراسنگه-نگ - zeraseng): ئیکلیل، توژیکی زهرده ننگه، که له نیگارکیشیدا به کار ده بری. **زرع** - ا. ع (زوراء - zura'): جووتیاران. **زرع** - ص. ع (زهراء - zera'): کشتوکال کاران، جووتیاران. **زراعت** - ص. ع (زیرائهت - zira'et): جووتکاری، کشتوکال. **زراعی** - ص. ن (زیرائی - zira'î): کشتوکالی. **زراغن** - ا. ص (زهرآغه-ن - zeraxen): زهوی چه قهن، زهوی تتم. **زراغننگ** - ا. ص (زهرآغه-نگ - zeraxeng): زهوی ره قهن، زهوی تتم. **زراف** - ا (زهراف - zeraf): زهرافه. **زرافشان** - ص. ا (زهرئه فشان - zerafşan): که سى که زىر بیه شیتته وه. **زرافه** - ا. ع (زهرافه - zerafe): زهرافه. **زرافین** - ا. ع (زهرافین - zerafîn): نه لقه پیزی دهرگا. **زراق** - ص. ع (زهرآغ - zerax): دوو پروو، ریاکار، فیل باز. **زراقه** - ا. ع (زهرآغه - zeraxe): ترومپا، سرنج (شرینقه). **زراگین** - ص (زهرئاگین - zeragîn): زیرین، سهراپا زهرده وه کو زىر. **زراندود** - ص. م (زهرئه ندود - zer endûd): به ئاوی زىر سواخدراو، روکیشی زىر، زهرکesh. **زراندوز** - ص. ف (زهرئه ندوز - zerendûz): زىر کۆکه ره وه. **زراوشان** - ا (زهرآفه شان - zeraveşan):
- گولی شه و بۆ. **زراوند** - ا (زهرآفه-ند - zeravend): جووره رووه کیتکه. **زراه** - ا (زهرآه - zerah): زهریا، دهریا، به حر. **زریاف** - ص. م (زهریاف - zerbaf): زىر یاف، قوماشی رایهل زىر. **زریان** - ص (زهریان - zerbân): زور پیر، زورهان. **زریفت** - ص. م (زهریه فت - zerbefî): زىر یاف، قوماشی رایهل زىر، زىر تال. **زریبى** - ا. ع (زوربى - zurbî): پشتی، زهرده بى. **زریبن** - ا. ع (زهربین - zerbîn): سه رووی کیتوی. **زرتار** - ا. ص (زهرتار - zertar): زىر یاف، قوماشی رایهل زىر، زىر تال. **زرتک** - ا (زهرتک - zertek): ئاوی زه عفه ران، گیتهر. **زرجون** - ص (زهرجون - zercûn): زىرین، زىر ئاسا. **زرجون** - ا. ع (زهره جون - zerecûn): میو، داری میو، مهی، شه راب، ئامال سور. **زرچ** - ا (زهرچ - zerç): که و. **زرچوبه** - ا. م (زهرچوبه - zerçube): زهرده چه وه، زهرده چىو. **زرخريد** - ص. م (زهرخه رید - zerxerîd): زىر کر، زهرخى، به ندهی به پاره کردراو. **زرخیز** - ص. م (زهرخیز - zerxîz): زهوی به پیت و به ره کهت، کانزا یان زهویبه ک زىر لى به ده دست بى.

- زرد** - ص (زهرد - zerd): زهرد، له رنگه نه سلایه کانه، گهر تیکه لای رنگی شین بکری رنگی سه وزی لی دروست ده بی.
- زرد** - مص. ع (زهرد - zerd): گرتیدانی نه لقه ی زری.
- زرد** - ا. ع (زهرده - zered): زری، له نه لقه ی پولا دروستکراو.
- زرداب** - ا. م. مر (زهرداب - zerdab): زراو، سه فرا، زالی.
- زردالو** - ا. م. مر (زهردالو - zerdalû): زهرده لو، قه یسی، شیلانه.
- زردپاره** - ا. م. مر (زهردپاره - zerd pare): پارچه ی کی زهرده جاران جوله که بو خوجیا کردنه وه به سه ر شانیا نه وه ده بیان درو.
- زردپوست** - ص. م. مر (زهردپوست - zerd pûst): زهردپیست، نه ژادی زهرد.
- زردپی** - ا. م. مر (زهردپی - zerd pey): پیویکی زهرده که ماسولکه و نیسقان پیکه وه ده به ستی.
- زردچه ره** - ص. م. مر (زهرد چه ره - zerd çehre): رنگ زهرد، سیس و ژاکاو، نه خویش و رنگ زهرد.
- زردخار** - ا. م. مر (زهردخار - zerdxar): جوړه رووه کیکه.
- زردخو** - ا. م. مر (زهردخو - zerdxû): گولیککی زهردی بوخ خوشه.
- زردخ** - ص. م. مر (زهردروخ - zerd rûx): روو زهرد، شهرمه زار، رنگ زهرد.
- زردرو** - ص. م. مر (زهردرو - zerd rû): زهرد، شهرمه زار، خجل، رنگ زهرد.
- زردزخم** - ا. م. مر (زهردزخم - zerd zexm): زیبکه ی دم و چاو.
- زردشستی** - ص. ن. (زهردوشستی - zerdushstî): زهرده شتی، که سیتک که په پیره وی تایینی زهرده شت بکا.
- زردفام** - ص. م. مر (زهردفام - zerd fam): زهردباو، نامال زهرد، مه یله و زهرد.
- زردگوش** - ص. م. مر (زهردگوش - zerdgûsh): دوو روو، گهنده لکار، بیکاره و بهرله.
- زردگون** - ص. م. مر (زهردگون - zerdgûn): زهردباو، نامال زهرد.
- زردنبو** - ص (زهردنبو - zerdenbû): زهردو لاواز، رنگ و روو زهرد و لاواز.
- زردوز** - ا. ص (زهردووز - zerdûz): پارچه ی رابه ل زهرد، قه زازی.
- زرده** - ا (زهرده - zerde): زهردینسه ی هیکه.
- زرده** - ا. ص (زهرده - zerde): نه سپی زهرد.
- زرده شستی** - ص. ن. (زهرده شستی - zerd huştî): زهرده شتی، په پیره وانی تایینی زهرده شتی.
- زردی** - ا. م. ص (زهردی - zerdî): زهردووی، نه خوشی زهردووی.
- زرزار** - ص. ع (زهرزار - zerzar): زهین تیژ، هوشیار، زهین روون.
- زرزر** - ا (زیرزیر - zirzir): زهره زهر.
- زرزور** - ا. ع (زورزور - zurzur): ریشوله.
- زرزوره** - ا (زورزوره - zurzûre): جوړه جالجاله کیکه یه که.
- زرساوه** - ا. م. مر (زهرساقه - zersave): زیری خالیسه.
- زروشک** - ا (زیریشک - zirîşk): جوړه رووه کیکه بو دهرمان به کار دهری،

- زریسک.
- زرشکی** - ص.ن (زیریشکی - zirişkî): سووری تیر، سووری توخ.
- زرناس** - ص.فا (زهرشیناس - zerşinas): زرناس، سه‌راف.
- زرع** - مص.ع (زهرء - zer'): ناشتن، توودان.
- زرع** - ا.ع (زهرء - zer'): کشتوکال.
- زرغب** - ا (زهرغب - zerxeb): پیستی خوشه‌کراو، پیستی نه‌سپ-ی ده‌باغ کراو.
- زرغنج** - ا (زهرغونج - zexunc): جوژه رووه‌کیتکه بو درمان ده‌کار دیت.
- زرغون** - ص (زهرغون - zexûn): زرناسا.
- زرفشان** - ص.فا (زهرفه‌شان - zerfeşan): گولی شه‌وی.
- زرفین** - ا (زورفین - zurfîn): زنجیرو نه‌لقه‌ریز.
- زرق** - ص.ع (زهرغ - zrex): شریقه‌لیدان، دوو روویی، ریاکاری، مؤره‌کردن.
- زرق** - ص.ع (زهرغ - zrex): کویریسون، شین بوونه‌وه، فیل و ساخته‌کردن.
- زرقاء** - ص.ع (زهرغاء - zexa'): ژنی چاوشین، مه‌ی، شهراب، ناوی ژنیکی عه‌ره‌بی سه‌رده‌می جاهیلیه‌ته که به چاو تیژی به‌ناویانگ بووه ده‌لین له دووری سئ روزه ریوه سوارانی دیوه له چاو تیژیدا وه‌کو نمونه هینراوته‌وه.
- زرقه** - ا.ع (زورغه - zurxe): ناسمانی، ناوی، شین.
- زرک** - ا (زهره‌ک - zerek): کاغه‌زیک
- زهرده بو رازانه‌وه‌ی شت به‌کار دیت..
- زرک** - ا (زیریک - zirik): زریسک، داریکی کورته بالایه به‌ریکی رهش و سووری ترش ده‌گری به کالی و به کولیوی ده‌خوری.
- زرکار** - ا.ص (زهرکار - zerkar): زرنکار، زهرنگه‌ر، نالتونچی.
- زرکش** - ص.فا (زهرکش - zerkeş): زهرکش، به ناوی زرنسواخ دراو، زرنکفت.
- زرکوب** - ص.فا (زهرکوب - zerkûb): زهرنگه‌ر، زرنکار، ته‌لاکار.
- زرکوبیده** - ص.مف (زهرکوبیده - zerkûbîde): زهرک‌ه‌ش، له ناوی زرنگیراو.
- زرگر** - ا.ص (زهرگره‌ر - zerger): زهرنگه‌ر، زرننگه‌ری.
- زرگون** - ص (زهرگون - zergûn): زرناسا، زهرده وه‌کو زرن.
- زerman** - ا (زهرمان - zerman): پیر، به‌سالآچوو، عه‌مه‌لمه‌نده.
- زرنب** - ا (زهرنه‌ب - zerneb): جوژه رووه‌کیتکه بو درمان ده‌شیت.
- زرنباد** - ا (زورنباد - zurnbad): جوژه رووه‌کیتکه بو درمان به‌کار دئی، عه‌ره‌قی کافور.
- زرنج** - ا (زیرنج - zirinc): که‌تیره‌ی دره‌ختان.
- زرنشان** - ص.مف (زهرنیششان - zernişan): زهرنیششان، زرنیششان.
- زرنگ** - ص (زهره‌نگ - zereng): زیره‌ک، به‌هوش، هوشیار، وریاو چالاک، زیتله.
- زرنگ** - ا (زهره‌نگ - zereng): داری

- گه ز، دارگه ز. **زرنګ** - ا(زهره نګ - zereng): گه له نه سپ.
- زرنګار** - ص.فا(زهرینګار - zernigar): که سیک به ناوی زرنینګار کیشی بکات، شتی به ناوی زرن نووسرابین.
- زرنیخ** - ا(زهرنیخ - zernix): زهرنیخ.
- زرنیله** - ا(زهرنیله - zernîle): رتیواس.
- زرو** - ا(زهر - zerû): زالو، زهر.
- زروان** - ا(زهرقان - zervan): زهمان.
- زروق** - ا.مر(زهره رځ - zervere`x): کاغزی زهردی نالتونی.
- زروع** - ا.ع(زوروء - zurû): کشتوکال.
- زره** - ا(زیریه - zirih): جلی شهر، زری.
- زره بر** - ص.فا(زیریه بور - zirih bur): زری بر، تیریان شمشیری تیژ که زری بپری.
- زره پوش** - ص.مر(زیریه پوش - zirih pûş): زریپوش، تانک و ده بابیه گولله نه بپ.
- زره دار** - ص.مر(زیریه دار - zirihdar): زری پوش.
- زره گر** - ص.فا(زیریه گهر - zirihger): زری ساز، زری باف.
- زری** - ا.ص(زهری - zerî): زریپاف، پارچه ی رایه ل زرن، زرن تال.
- زری باف** - ص.فا(زهری باف - zerî baf): زریپاف، که سیک که پارچه ی زریپاف دروست بکات.
- زری دوز** - ص.فا(زهری دوز - zerî dûz): نالدوزی، زرن دوز، زریپاف.
- زرنیر** - ا(زهریر - zerîr): جوړه رووه کیکه له رهنګریتی و خمگه ریدا به کار دیت.
- زرنیر** - ص.ع(زهریر - zerîr): پیماوی ورباو به هوش و روح سووک.
- زرنیع** - ا.ع(زهریع - zeri`): کشتوکالی دیمی.
- زرنیعه** - ا.ع(زهریعه - zeri`e): زهوی داچینراو.
- زرنین** - ص.ن(زهرین - zerîn): زرنین، نالتونی، له زرن دروست کریاگ.
- زرنین ترنج** - ا.مر(زهرین تورنج - zerîn turenc): خور، هه تاو.
- زرنین فام** - ص.مر(زهرین فام - zerîn fam): نالتوونی، زهر دباو، نامال زهر د.
- زرنین کاسه** - ا.مر(زهرین کاسه - zerîn kase): کاسه ی زرنین، خور، هه تاو.
- زرنین کلاه** - ا.ص(زهرین کولاه - zerîn kulah): کلاو زرنین.
- زرنیون** - ص(زهریون - zeryun): زرنیوناسا.
- زرنستن** - مص.ل(زرنستن - zisten): زرنین.
- زرنش** - مر(زرنش - zeş): چ، (چ نه م و چ نه و).
- زرنشت** - ص(زرنشت - zîşt): ناقولوا، زرنشورت، ناشیرین، ناجور، ناحه ز، دزیتو، کریت.
- زرنشتار** - ص(زرنشتار - zîştar): بی نه ده ب، روودار، به دگوز.
- زرنش خو** - ص.مر(زرنش خو - zîşt xû): به دخوو، به دناکار.

- زشت رو** - ص. ممر (زیششت روو - (zišt rû): ده‌موچاو دزیو، سه‌روچاو ناشیرین.
- زشت سیرت** - ص. ممر (زیششت سیرت - (zišt sîret): به‌دکار، به‌دکرده‌وه، به‌دخوو، به‌دناکار.
- زشت صورت** - ص. ممر (زیششت سورهت - (zišt suret): ناحه‌ز، ناشیرین، ره‌زاقورس، ره‌زاگران.
- زشت کار** - ص. ممر (زیششتکار - (zišt kar): به‌دکرده‌وه، به‌دکار.
- زشت گو** - ص. فا (زیششت گو - (zištgû): به‌دزمان، خراپ ویتژ.
- زشت نام** - ص. ممر (زیششت نام - (zištnam): ریسوا، به‌دناو، ناوزراو، بی‌ئاپرو.
- زشت و زیبا** - ا. ممر (زیششت و زیبا - (zištû ziba): شیعرئ که نیو دپیری ستایش بی‌و نیوه‌که‌ی تری زهم بی‌.
- زشت یاد** - ا. ممر (زیششت یاد - (zišt yad): غه‌بیبه‌ت، یادکردنی خراپ، غه‌بیبه‌تکردنی که‌سیک له پاشمله.
- زعاف** - ص. ع (زوئاف - (zu'af): کوشنده، ژه‌هری کوشنده.
- زعامت** - مص. ع (زه‌ئامت - (zeamet): پیشه‌وایی کردن، فه‌رمانه‌وایی کردن، ریاسه‌ت.
- زعبل** - ص. ع (زه‌ئبل - (ze'bel): هه‌زیا، مارمیلکه، که‌سیک که ملی باریک و ورگی زل بی‌.
- زعرور** - ا. ع (زوئرور - (zu'rûr): گویش، گیفیشک.
- زعرور** - ص. ع (زوئرور - (zu'rûr):
- به‌دخوو، بی‌خیب، به‌د سروشت.
- زعفران** - ا. ع (زه‌ئفران - (ze'feran): زافهران، زه‌عفران.
- زعفرانلو** - ا. خ (زه‌ئفرانلو - (ze'feranlû): تیره‌یه‌کی کورده زیاتر له ناوچه‌ی قوچان ده‌ژین.
- زعم** - مص. ع (زه‌ئم - (ze'm): گومان کردن، به‌قسه‌ی فلان.
- زعماء** - ا. ع (زوئه‌ما - (zu'ema): سه‌ران.
- زعیم** - ص. ع (زه‌ئیم - (ze'im): سه‌روک، رتیه‌ر، پیشه‌وا، گه‌وره‌ی قه‌وم.
- زغار** - ا (زه‌غار - (zexar): له‌که، په‌له، په‌له‌یه‌ک له ئه‌نجامی رتوبه‌ت یان چه‌وری دروست بویی‌.
- زغار** - ا (زه‌غار - (zexar): جه‌خار، کول و کوئان، خهم، خه‌فه‌ت، مه‌ینه‌ت، که‌سه‌ر، دادو بیتداد.
- زغارچه** - ا (زه‌غارچه - (zexarçe): گیایه‌کی کیتیبه‌ وه‌کو سه‌وزه ده‌خوری‌.
- زغارکرم** - ا. ممر (زه‌غارکیرم - (zexar kirm): کرمه سووره.
- زغارو** - ا (زه‌غاروو - (zexarû): قه‌چپه‌خانه.
- زغاره** - ا (زه‌غاره - (zexare): نانی هه‌رزن.
- زغاک** - ا (زه‌غاک - (zexak): لکی میو.
- زغال** - ا (زوغال - (zuxal): زوخال، خه‌لوز، ره‌ژوو.
- زغال اخته** - ا. ممر (زوغال ئه‌خته - (zuxal exte): ده‌وه‌نیکه، به‌ریکی سووری توخی هه‌یه‌و، له زه‌یتوون بچوکتروه و مره‌بای لی‌ دروست ده‌کری‌.

- زغالدان** - ا.مر (زوغالدان - zuxaldan): عه‌ماری خه‌ل‌ووز، خه‌ل‌ووزدان.
- زغال سنگ** - ا.مر (زوغال سه‌نگ - zuxal seng): خه‌ل‌ووزی به‌ردین.
- زغاو** - ا.ص (زه‌غاو - zexaw): سو‌زانی، قه‌حبه.
- زغب** - ا.ع (زه‌غهب - zexeb): گه‌نده‌موو، تووکه حه‌رامه.
- زغبهر** - ا.ع (زه‌غبه‌ر - zexber): پرز، ریش‌و‌له‌ی پارچه.
- زغراش** - ا. (زه‌غراش - zexraş): کوت و کولکه‌ی پو‌ستین.
- زغره** - ا. (زه‌غره - zexere): په‌راو‌یزی ئه‌سته‌پی جل.
- زغریماش** - ا. (زه‌غریماش - zexrîmaş): کوت و کولکه‌ی پو‌ستین.
- زغگک** - ا. (زه‌غگه‌ک - zexegek): نزره، نزره، نزره.
- زغلول** - ا.ص (زوغلول - zuxlûl): تولف، مندال، گورج و گول.
- زغن** - ا. (زه‌غهن - zexen): جو‌وره بازیکه.
- زغنار** - ا. (زوغنار - zuxnar): جو‌وره رووه‌کیتکه له‌خمگه‌ریدا به‌کاردی.
- زغند** - ا. (زه‌غهند - zexend): نه‌په‌ی حه‌یوانتین درنده.
- زغنگ** - ا. (زه‌غهنگ - zexeng): نزره، نزره.
- زغوته** - ا. (زه‌غوته - zexute): گل‌و‌له‌ی ده‌وری ته‌شی.
- زغیر** - ا. (زه‌غیر - zexîr): تووی که‌تان.
- زف** - ا.ع (زیف - ziff): ورده‌په‌پی مریشک.
- زف** - مص.ع (زه‌فف - zeff): بووک ناردن بو‌مالی زاوا، بووک گو‌تیزانه‌وه.
- زفان** - مص.ع (زیفان - zifan): زه‌ماو‌هند، گواسته‌وه‌ی بووک.
- زفان** - ا. (زفان - zefan): زمان، زار.
- زفت** - ص. (زه‌فت - zeft): قه‌به، قه‌له‌وه، ئه‌ستور.
- زفت** - ص. (زوفت - zuft): تفت و توون، پیسکه، رژد، قرچوک.
- زفت** - ا. (زیفت - zift): قیر، قیرو زفت.
- زفر** - ا. (زه‌فر - zefer): دم، قه‌پوز، کاریره.
- زفرین** - ا. (زوفرین - zufrîn): ئه‌لقه‌ریزی ده‌رگا.
- زفو** - ا. (زوفو - zufû): زمانت به برین بچی).
- زفیر** - مص.ع (زه‌فیر - zefîr): هه‌ناسه‌دان، هه‌ناسه‌دانه‌وه.
- زقاق** - ا.ع (زوغاغ - zuxax): کوچه، کولانی ته‌نگه‌به‌ر.
- زقاق** - ا.ص.ع (زه‌غغاغ - zexxax): مه‌شکه‌ساز، مه‌شکه‌فروش.
- زقوم** - ا.ع (زه‌غغوم - zexxûm): جو‌وره رووه‌کیتکه، زه‌قنه‌بوت، زه‌قنه، زورتال.
- زک** - ا. (زه‌ک - zek): زاخ.
- زک** - ا. (زه‌ک - zek): خوته و بو‌له.
- زکاب** - ا.مر (زه‌کاب - zekab): مه‌ره‌که‌بی ره‌ش.
- زکات** - ا.ع (زه‌کات - zekat): زه‌کات.
- زکاره** - ص. (زه‌کاره - zekare): که‌لله ره‌ق، شه‌رفروش، سه‌رسه‌خت.

- زکاسه** - (زوکاسه - zukase): سیخوړ.
- زکام** - ا.ع (زوکام - zukam): هه لآمهت، په سڼو، په سڼو، په سڼو، تالامهت.
- زکان** - ص. فا (زهکان - zekan): پروانه (ژکیدن - jekîden): خوته و بۆله.
- زکش** - ص (زهکیش - zekîş): زبر و تورت.
- زکنج** - ا (زوکهنج - zukenc): کاسه ی سوالهت.
- زکند** - ا (زوکهنند - zukend): کاسه ی سوالهتی.
- زکور** - ص (زهکور - zekûr): سپله، پیسکه، دز، خوټیری.
- زکی** - ص.ع (زهکیی - zekî): پاک، بیگوناه، خواناس، چاکه کار.
- زکیدن** - مص.ل (زهکیدن - zekîden): خوته و بۆله، خوتاندن، بۆلاندن له بن لټوانه وه.
- زکیه** - ص.ع (زهکییه - zekîye): بیگوناه، پاک، چاکه کار، خواناس (بومی).
- زگال** - ا (زوگال - zugal): زوخال، ره ژوو، خه لټووز.
- زگالاب** - ا.مر (زوغالاب - zugalab): موره که بی رهش (بۆ نووسین).
- زگیل** - ا (زهگیل - zegîl): بالوکه.
- زل** - مص.ع (زهلل - zell): خزین، خزینی پی و که وتن، لادان له هه ق و راستی.
- زل** - ا.ع (زولل - zull): شوینی خزین، شوینی خز، خلیسک.
- زلابیه** - ا.ع (زهلابیه - zelabîye): زه لابییه، شیرنییه کی تاییه تییه.
- زلات** - ا.ع (زهلات - zellat): هه له، خه تا، خزین، نان و داوه تی زه ماوه ند.
- زلزل** - ا.ع (زهلازیل - zelazil): به لآو مسیبهت و تنگانه.
- زالال** - ص.ع (زولال - zulal): ساف و زولال، ناوی خوښ و زولال.
- زالایه** - ا.ع (زولالییه - zulalîye): ناوی چاو.
- زلت** - ا.ع (زهللهت - zellet): خه تا، هه له، خزین، داوهت و نانی زه ماوه ند.
- زلزال** - مص.ع (زیلزال - zilzal): له رزین، له رزینی زهوی، بوومه له رزه.
- زلزله** - مص.ع (زهلزله - zelzele): بوومه له رزه، زهوی له رزه.
- زلزله سنج** - ا.مر (زهلزله سهنج - zelzele senc): ریخته ر، بوومه له رزه پیو.
- زلف** - ا (زولف - zulf): که زی، پرچ، گیسو، زولف.
- زلفات** - ا.ع (زوله فات - zulefat): پله، پایه، نزیکی، هه وه لئی شه و.
- زلفکان** - ا (زولفه کان - zulfekan): زولف، گیسو، که زی، پرچ.
- زلفه** - ا.ع (زولفه - zulfe): پله و پایه، نزیکی، هه وه لئی شه و.
- زلفه** - ا.ع (زهله فه - zelefe): حه وزی پر ئاو، ته شت، کاسه ی گه وره.
- زلفین** - ا (زولفین - zulfîn): نه لقه ریزی ده رگا.
- زلق** - مص.ع (زهله غ - zelex): خلیسکان، سوړان، خزین، ده ستپه ر، خوړه حه تکرده به ده ست، ده ستگان.
- زلق** - ص.ع (زهلیغ - zelix): خز، خلیسک، پیایو تونده ته بیعهت، پیایو

- بهر له جیماع ئاوی بیتته وه.
- زلل** - مص.ع (زهلهل - zelel): خلیسکان، خزین و کهوتن، له ههق و راستی لادان، گوناھ.
- زلم** - ا.ع (زهلم - zelem): تییری قومار، جوړه تییریک بووه تیروپشکیان پین کردووه، تییری تیرو پشک.
- زلو** - (زهلو - zelû): زهروو، زالو.
- زلوییا** - (زهلووییا - zelûbiya): زهلووییا، جوړه شیرینییه که.
- زلول** - ص.ع (زهلول - zelûl): زولال، ئاوی زولال و سازگار.
- زله** - ا.ع (زهله - zelle): خزین، سوران، خهتا، ههله.
- زله** - (زهله - zelle): سیسره.
- زلیف** - (زهلیف - zelîf): ترس، کینه، توله.
- زلیفن** - (زهلیفهن - zelîfen): ترس، کینه، کهرب، ههپهشه، توله.
- زلیل** - ص.ع (زهلیل - zelîl): زولال، ئاوی ساف و سازگار.
- زهم** - (زهه - zem): سهرما، گوشتی ناودهم.
- زماجر** - ا.ع (زهماجیر - zemacir): بانگ و هاوار، دهنگی نهی، بلویر، قهچیه، سۆزانی.
- زمار** - مص.ع (زیمار - zimar): بانگکردنی و شترمر، دهنگی و شترمر.
- زمار** - ص.ع (زهمار - zemmar): زورپناژهن، نهی ژهن.
- زاروغ** - (زهزاروغ - zemmarûx): قارچک، کارگ.
- زماره** - ا.ع (زهماره - zemmare): نای، زورپنا.
- زمازم** - ا.ع (زهمازیم - zemazim): چیه، نهرمه گۆرانی، دوعا خویندن به ئهسپایی، قسه کردن له بن لیوانه وه.
- زمام** - ا.ع (زیمام - zimam): ههوساران، جلهو.
- زاممدار** - ا.ص (زیمامدار - zimamdar): پیتشه وای قهوم، کهسێ که جلهوی کاروباری ولاتی له دهستدابی.
- زمان** - (زهمان - zeman): وهخت، گاف، روژگار، ئهجهل و مهوگ.
- زمان** - ا.ع (زهمان - zeman): زهمان، روژگار.
- زمان خواستن** - مص.ل (زهمان خاستهن - zeman xasten): دهرفته خوازتن، مولهت خواستن.
- زمان دادن** - مص.م (زهمان دادهن - zeman daden): مولهت دان، وهخت پیدان.
- زمانه** - (زهمانه - zemane): زهمانه، روژگار.
- زمانه** - ا.ع (زهمانه - zemane): ئافهت، خهوش، نوقسانی.
- زمانه ساز** - ص.ا (زهمانه ساز - zemane saz): کهسێک خوئی له گهل ههوارزو نشیتوی روژگاردا بسازیتنی.
- زمترا** - (زهمه ترا - zemetra): ریشخهن، پیح رابواردن.
- زماج** - (زهمهج - zemec): زاخ، که تییره.
- زماج** - ا.ع (زوممهج - zummec): نهورهس.

- زمجره** - ا.ع (زمجره - zemcere): فریاد، هاوار، شمشال، ژنی سوزانی، نای.
- زمخت** - ص (زوموخت - zumuxt): تورت، توون، درشت، ناهه موار، دست نوقاو، پیسکه.
- زمخشری** - ص.ن (زهمه خشه ری - zemexşerî): خه لکی زهمه خشه ر (که ناوی گوندیکی خه وارزمه).
- زمخک** - ص (زوموختک - zumûxk): ناقولا، ناهه موار، توون، درشت، پیسکه، ره زیل.
- زمر** - مص.ع (زهمر - zembr): نهی لیدان، شمشال ژهنین، زورناژهنین.
- زمر** - ا.ع (زومهر - zumer): گرووپ، جماعت، دهسته، تاقم، ره شهک.
- زمرد** - ا.ع (زومورود - zumurûd): بهردیکی به نرخه.
- زمردفام** - ص (زومورودفام - zumurud fam): کهسک، سهوز، وهکورنگی زومورود.
- زمردنگار** - ا.مر (زومورودنیگار - zumurud nigar): شتی نقیمی زومورودی پیوه بی.
- زمرد گیا** - ا.مر (زومورد گیا - zumurad giya): شادانه، جووره گیایه که.
- زمردین** - ص.ن (زومورودین - zumurudîn): سوهوز رهنگ، زومورودی.
- زمره** - ا.ع (زومره - zumre): گرووپ، تاقم، دهسته، جماعت، ره شهک.
- زمزم** - ا.ع (زمزمه - zemzem): نهو ویردانهی که زهمه شتیان له کاتی خوشتن و نان خواردندا له ستایشی خوادا دهیخوتین.
- زمزم** - ا.ع (زمزمه - zemzem): ناوی زور، ناوی بیریکه له ته نیشتی کابه.
- زمزمه** - مص.ع (زمزمه - zemzeme): ورته ورت، ویردخوتیندن به نه سپایی، چپه کردن.
- زمستان** - ا.ع (زمیستان - zemistan): زمستان، زمسان.
- زمن** - ا.ع (زهمن - zemen): زهمن، دهوران، روژگار.
- زمن** - ص.ع (زهمین - zemin): نوقوسان، له جیداکه وتوو، زمینگیر.
- زمنج** - ا.ع (زمینج - zimunc): نه ورس، ته بیریکی گوشت خوړه له باز بچووکتره.
- زمو** - ا.ع (زومو - zumû): میچی له دارو گل دروستکریاگ، جووره گولیکه.
- زمودن** - مص.م (زهموده - zemûden): نه خش و نیگار کردن، زه ربافکرن.
- زموده** - ا.مف (زهموده - zemûde): نه خش و نیگارکراو، نه خشینراو.
- زمور** - ا.ع (زومور - zumûr): دهنگ.
- زمه** - ا.ع (زهمه - zeme): زاخ، شهب.
- زمهریر** - ا.ع (زمهه ریر - zemherîr): زور سه رما.
- زمی** - ا.ع (زهمی - zemî): زهوی.
- زمیاد** - ا.ع (زهمیاد - zemyad): ناوی روژی ۲۸ هه مانگیکی هه تاوی، ناوی فریشتهی زهوییه له تایینی زهمه شتیادا.
- زمیل** - ص.ع (زهمیل - zemîl): هاوری، هاوکار، هاوسه فهر، یارویاوه ری سه فهر، که سی له پشتی که سیکی ترهوه

- سواری و لاج بی.
- زمیل** - ص.ع (زومهیل - zumeyl):
لاواز، ترسنوک.
- زمین** - ا (زهمین - zemîn): زهوی،
زهمین.
- زمین** - ص.ع (زهمین - zemîn): زهمین
گیر، نوقوسان، له کارکه وتوو، که نفت.
- زمین بوس** - ص.فا (زهمین بوس -
zemîn bûs): که سیک بۆ ریزنان له
که سیک کی گه وره بکه و پسته سه ر زهوی و
ماچی بکات.
- زمین پیمما** - ص.فا (زهمین پیمما -
zemîn peyma): گه ریده، مه ساح،
زهوی پتو.
- زمین دار** - ص.فا (زهمین دار -
zemîndar): خودان زهوی، مه رزه وان.
- زمین سنبه** - ا.مر (زهمین سونبه -
zemîn sunbe): مله.
- زمین شناس** - ص.فا (زهمین شیناس -
zemîn şinas): پسپۆر له بواری زهوی
ناسیدا، زه ویشناس.
- زمین شناسی** - ا.مص (زهمین شیناسی -
zemîn şinasî): جیۆلۆجی، زهوی
ناسی.
- زمینگیر** - ص.مر (زهمینگیر -
zemîngîr): له جییدا که وتوو، په ک
که وتوو، زه مینگیر، که نفت.
- زمین لرزه** - ا.مر (زهمین له رزه -
zemîn lerze): بوومه له رزه.
- زمینه** - ا (زهمینه - zemîne): شتی که
نه خشه ی له سه ر بکیشری، نه خشه، بابه ت،
مه تن.
- زمینی** - ص.ن (زه مینی - zemîni):
- زهوینی، زه مینی.
- زن** - ا (زن - zen): ژن، جووتی پیاو.
- زنا** - مص.ع (زیناء - zina): گانی
حه رام، زینا.
- زنا محصنه** - ا.مر (زیناء موحصه نه -
zina' muhesene): زینا له گه ل ژنی
میتردارا.
- زنا بیر** - ا.ع (زنا بیر - zenabîr):
زه رگه ته، زه رده واله، زه رده زیره،
سیره مووزه.
- زناج** - ا (زونناج - zunnac): باسترمه.
- زنادقه** - ا.ع (زنادیغه - zenadixe):
زه ندیقان، خوانه ناسان.
- زنادیق** - ا.ع (زنادیغ - zenadîx):
خوانه ناسان، زه ندیقان.
- زونار** - ا.ع (زوننار - zunnar):
که مه ربه ندیکی تاییه تی مه سیحیانی ژیر
ده سه لاتی موسلمانانه بۆ ناسینه وه
ده بیه ستن.
- زونار بند** - ص.فا (زوننار به ند -
zunnar bend): که سیک که زوننار له
پشت بیه ستی.
- زنازاده** - ص.مر (زینا زاده -
zina zade): هه رامزاده، زۆل، بیژ،
بیژی.
- زنا شوهری** - ا.مص (زه ناشوهه ری -
zena şûherî): زه وجین، بوون به ژن و
میترد.
- زنا شووی** - ا.مص (زه ناشووی -
zena şuyî): زه وجین، میترد کردن و ژن
هیئان.
- زناکار** - ص.فا (زینا کار - zinakar):
زینا کار.

- زنانه** - ق.ص (زنانه - zenane): ژنانه، ژن ئاسا.
- زنباره** - ص (زنباره - zenbare): ژنباز، عاشقه ژن.
- زنبارگی** - ا.مص (زن باره گی - zenbaregî): ژنبازی.
- زنبه** - ا (زنبه - zenbe): گولئی زهمه ق.
- زنبیل** - ا (زنبیل - zenbîl): زهمیله، قه وشهر.
- زنبیل باف** - ص.فا (زنبیل باف - zenbîl baf): زهمیله ساز، قه وشهرچن.
- زنج** - ا (زنج - zinc): که تیره، سهمغی دارو دره ختان به تاییه تی دره ختی به ردار، جهوی، شیلهی دره ختان..
- زنج** - ا.مص (زنج - zenc): گریه، ناله.
- زنج** - ا.ع (زنج - zenc): زهنگی، تیره ردهش پیستان.
- زنج** - مص.ع (زنج - zenec): تینوو بوون.
- زنجاب** - ا.مر (زنجاب - zincab): جهوی، زیچکاو، سهمغی درهخت که هیشتا وشک نه بوو بیته وه.
- زنجار** - ا.ع (زنجار - zincar): ژهنگ.
- زنجبیل** - ا (زنجبیل - zencebîl): زهنجبیل.
- زنجبیل شامی** - ا.مر (زهنجبیلی شامی - zencebîli şamî): زهنجبیلی شامی.
- زنجرف** - ا (زهنجرف - zencerf): جیوه.
- زنجرو** - ا (زهنجیرو - zencirû): عه نزهروت، شیلهی داریکی درکاوییه بو دره مان ده شی.
- زنجره** - ا (زهنجره - zencere): سیسرک.
- زنانه** - ق.ص (زنانه - zenane): ژنانه، ژن ئاسا.
- زنباره** - ص (زنباره - zenbare): ژنباز، عاشقه ژن.
- زنبارگی** - ا.مص (زن باره گی - zenbaregî): ژنبازی.
- زنبه** - ا (زنبه - zenbe): دهسته به ره.
- زنبه** - ا.ع (زنبه - zenber): شیر.
- زنبور** - ص.ع (زنبور - znumur): حازر وه لام، چوست و چاپوک.
- زنبورک** - ا.ع (زنبورک - zunburuk): زهمبه له کی سه عات، سپرینگ، سپرینگی سه عات.
- زنبوری** - ا.ص (زنبه ری - zenberî): که شتی گه ووه، پیاوی زخور تی گران.
- زنبغل** - ا (زنبه غل - zenbexel): پروانه (زابگر - zabger).
- زنبق** - ا.ع (زنبه غ - zenbex): گولئی زهمه ق.
- زنبلغ** - ا (زنبه لوغ - zenbelux): پروانه (زابگر - zabger).
- زن بمزد** - ص.مر (زن بی موزد - zen bimuzd): پیاوی ده یوس، پیاوی به پاره ژنی خوی به گانیدا.
- زنبور** - ا.ع (زوبنور - zunbûr): زهرده زیره، زهرگه ته، زهرده واله، سپره مووزه.
- زنبور عسل** - ا.مر (زنبووری نه سل - zenbûrî esel): میتش ههنگ.
- زنبورک** - ا (زنبوره ک - zenbûrek): جوژه په یکانیک بووه، زهمبه له کی سه عات.
- زنبورکچی** - ا.ص (زنبوره کچی - zenbûrekçi): سه رباژی که به وشتر

- زنجفر** - ا.ع (زینجه‌فر - zincefr): جیبوه، جهوی.
- زنجه** - ا.مص (زه‌نجه - zence): گریبه و زاری، زه‌حیری، دیزانتری، ژانه سک.
- زنجییدن** - مص.ل (زه‌نجییدن - zencîden): گریان، نالین.
- زنجیر** - ا (زه‌نجیر - zencîr): زنجیر.
- زنجیریان** - ا.ص (زه‌نجیریان - zencîrban): زنجیره‌وان، زیندانه‌وانی ماموری کۆت و زنجیرکردنی تۆمه‌تبار و مه‌حکومان.
- زنجیرگر** - ص.فا (زه‌نجیرگر - zencîrger): زنجیرساز، که‌سیک که زنجیر دروست بکات.
- زنجیره** - ا (زه‌نجیره - zencîre): زنجیره.
- زنجیری** - ص.ن (زه‌نجیری - zencîrî): شیتی زنجیرکراو.
- زنچک** - ا.ص (زه‌نچه‌ک - zençek): سۆزانی، قه‌چپه.
- زنخ** - ا (زه‌نخ - zenex): چه‌نه، چه‌ناگه.
- زنخ زدن** - مص (زه‌نخ زده‌دن - zenex zeden): چه‌نه‌بازی، هه‌رزه‌ویژی، هه‌له‌وه‌ری.
- زنخدان** - ا.مر (زه‌نخدان - zenexdan): چه‌ناگه، ژیرچه‌ناگه.
- زند** - ا (زند - zend): به‌رده‌ستی، چه‌خماخ، سه‌ره‌بزوت.
- زند** - ا.ع (زند - zend): قۆل.
- زند** - ا (زند - zend): شهرح و شرۆقه، شهرح و شرۆقه‌ی کتیبی تایینی زه‌رده‌شتی، ته‌رجه‌مه‌ی په‌هله‌وی ئاویتستا که له زهمانی ساسانییه‌کاندا ئه‌نجام درا.
- زند** - ص (زند - zend): گه‌وره، مه‌زن، به‌هیتزو به‌توانا.
- زند** - ا (زند - zend): یه‌کیکه له تایفه کورده‌کانی ئیران ئاکنجی ده‌وره‌ی م‌ه‌لایر، نادرشا هه‌ندیکی ره‌ه‌نده‌ی خۆراسان کرد، پاش کوشتنی نادرشا، که‌ریم خانی گه‌راندنییه‌وه بۆ مه‌لایر.
- زندان** - ا (زیندان - zindan): به‌ندیخانه، چه‌پسخانه، زیندان.
- زندانبان** - ا (زیندانبان - zindanban): زیندانه‌وان، پاسه‌وانی چه‌پسخانه.
- زندان سکندر** - ا.مر (زیندانی سیکه‌نده‌ر - zindani sikender): زیندانی ئه‌سکه‌نده‌ر، له قه‌بیکه له کۆنا له شاری یه‌زد نراوه.
- زندانی** - ا.ص (زیندانی - zindanî): چه‌پس، به‌ندی، به‌نداو، چه‌پسکراو.
- زنداور** - ا.ص (زه‌نداقره‌ر - zendaver): چه‌لال، ره‌وا.
- زندبار** - ا.ص (زه‌ندبار - zendbar): چه‌یوانی بی و هی وه‌کو چیل و په‌زو...
- زندباف** - ا.ص (زه‌ندباف - zendbaf): پیشه‌وای زه‌رده‌شتی، بولبول، هوزار، بالنده‌ی خۆش ئاواز.
- زندخوان** - ص.فا (زه‌نده‌خان - zend xan): زه‌ندخوان، که‌سی کتیبی زه‌ند بخوینتی، پیشه‌وای زه‌رده‌شتی، بولبول، هوزار، هه‌ر بالنده‌یه‌کی خۆش ئاواز.
- زندقه** - ا.ع (زه‌نده‌غه - zendexe): زه‌ندیقی، بیتدینی، خوانه‌ناسی، به‌روالته ئیماندارو له ناخا بیتدین.
- زندگانی** - ا.مص (زینده‌گانی - zindeganî): ژیان، ته‌مه‌ن، بزئیوی.

- زندلاف** - ا.ص (زندلاف - zendlaf):
زندخوان، بولبول، پیشه‌وای زهرده‌شتی.
زندنیجی - ص.ل (زندنیجی - zendnîcî): سه‌روپیچ، شاشک، میزهر.
زندواست - ا.ص (زندواست - zendû 'ust): زهندو تاویستا.
زندواف - ا.ص (زندواف - zendvaf):
زندخوان، (پروانه زندیاف).
زن دوست - ص.م (زن دوست - zendûst): میخ باز، ژنباز.
زنده - ص (زنده - zinde): زیندوو،
زینه‌وهر، گیانله‌به‌ر.
زنده‌بگور - ص.م (زنده‌بگور - zinde bigûr):
چال، که‌سیک به ناچاری له کونجیکا
ناکنجی بی.
زنده‌پیل - ا.مر (زنده‌پیل - zindepîl):
فیله‌تن، فیلی گه‌وره.
زنده‌دل - ص.م (زنده‌دل - zindedil):
دل زیندوو، شاد، خوشحال، دل روون.
زندیق - ص.ع (زندیق - zindîx):
زندیق، بی‌دین، کافر، به‌روالته باوهردارو
له‌ناخا بی‌دین.
زندیک - ص (زندیک - zendîk): بی
دین، له کونا هه‌ر که‌سیک په‌یره‌وی تایینی
مانی کردبا به‌زندیق له قه‌له‌م ددرا،
هه‌روه‌ها مه‌زده‌ک و په‌یره‌وانی مه‌زده‌کیش
زندیق بوون.
زنگه - ا.ع (زنگه - zenexe): کوچه‌و
کولانی باریک و تهنک، رچه‌پیی به‌ینی
ریزه دارخورما.
زنگ - ا.ز (زنگ - zenek): ژنوکه، ژنی
- بچووک.
زنگ - ا.ز (زنگ - zeng): ژه‌نگ.
زنگ - ا.ز (زنگ - zeng): زه‌نگوله‌ی
ملی ئاژهلان، زه‌نگی ده‌رگای مالان.
زنگ - ا.ز (زنگ - zeng): ژه‌نگ،
نه‌خوشییه‌که تووشی رووه‌کان ده‌بی.
زنگار - ا.ز (زنگار - zengar): ئوکسیدی
مس، ژه‌نگ.
زنگار‌فام - ص (زنگار‌فام - zengar fam):
سه‌وز، سه‌وزباو.
زنگار‌گون - ص (زنگار‌گون - zengar gûn):
سه‌وز رهنک.
زنگار‌معدنی - ا.مر (زنگاری مه‌ئدنی - zengarî me'denî):
زاخی سه‌وز.
زنگاری - ص.ن (زنگاری - zengarî):
ژهنکن.
زنگال - ا.ز (زنگال - zengal): زه‌نگال،
به‌له‌ک پیچ، پوزه‌وانه.
زنگاهن - ا.م (زنگاهن - zengahen):
ئوکسیدی ئاسن، ژه‌نگ.
زنگدان - ا.مر (زنگدان - zengdan):
زه‌نگوله.
زنگ‌گندم - ا.م (زنگی گه‌ندوم - zengî gendûm):
نه‌خوشییه‌که تووشی گه‌نم ده‌بی.
زنگل - ا.ز (زنگول - zengul): زه‌نگوله.
زنگله - ا.ز (زنگوله - zengule):
زه‌نگوله.
زنگلیچه - ا.ز (زنگولیچه - zengulîçe):
زه‌نگوله.
زنگنه - ا.ز (زنگنه - zengene):
تایفه‌یه‌کی کورده له ئیران و له عیراق هه‌ن.

- زنگوله** - ا(زهنگوله - zengûle): زهنگوله، پاوانه‌ی مندال.
- زنگی** - ص.ن(زهنگی - zengi): رهش پیست.
- زنگیچه** - ا(زهنگیچه - zengiçe): تانبیشک، قونانسک.
- زنگی دارو** - ا.م(زهنگی دارو - zengi darû): جوړه رووه‌کیکه بو دره‌مان به‌کار ده‌برئ.
- زونج** - ا.ع(زونج - zunûc): رهش پیستان.
- زنودن** - مص.ل(زنووده‌ن - zenûden): نالین، گریان، هاوارکردن.
- زنویه** - ا.مص(زنوویه - zenûye): ناله، گریان، لوره‌ی سه‌گ، قوروسکه‌ی سه‌گ.
- زنوییدن** - مص.ل(زنوییده‌ن - zenûyîden): گریان، نالین، لوراندن، قروسکان.
- زینهار** - ا(زینهار - zinhar): زینهار، ده‌خیل که‌وتن، په‌نا، به‌لین و په‌یمان، په‌نابردنه به‌ر که‌سپیک.
- زینهار خوار** - ص.فا(زینهار خوار - zinhar xar): په‌یمان شکین.
- زینهار خوردن** - مص.ل(زینهار خوردن - zinhar xûden): په‌یمان شکان.
- زینهاردار** - ص.فا(زینهاردار - zinhardar): وه‌فادار، به‌ئه‌مه‌ک، که‌سپیک په‌نای هه‌بی یان په‌نادار بی.
- زینهاری** - ص(زینهاری - zinharî): خودان په‌یمان، که‌سپیک ته‌مان و په‌نابخوازی.
- زینیان** - ا(زینیان - zinyan): جوړه رووه‌کیکه بو دره‌مانیش ده‌شیت.
- زینینه** - ص.ن(زه‌نینه - zenîne): ژنانه، شتی که‌ شایسته و لایه‌قی ژن بی.
- زو** - ا(زهو - zew): دریا.
- زواند** - ا.ع(زه‌فائید - zeva'id): زیاده.
- زوابع** - ا.ع(زه‌فابیع - zevabi'): به‌لاو دژواربیان، گه‌رداو.
- زواده** - ا(زه‌فاده - zevade): زاد، زه‌واد، توتیشو، توتیشویه‌ره.
- زوار** - ا.ص(زه‌فار - zavar): خزمه‌تکار، که‌سپیک که‌ خزمه‌تی نه‌خوش یان زیندانیان بکات.
- زوار** - ص.ع(زه‌فثار - zevvar): زیاره‌تکار، که‌سپیک که‌ زیاره‌تی شوینه پیروژه‌کان بکات.
- زوار** - ا.ع(زو‌فثار - zuvvar): زیاره‌تکاران.
- زوار** - ا.ع(زیفار - zivar): بنزگ.
- زوارق** - ا.ع(زه‌فاریخ - zavarîx): به‌له‌م، قایخ.
- زوال** - مص.ع(زه‌فوال - zeval): نه‌مان.
- زوال پزیرفتن** - مص.ل(زه‌فال په‌زیروفته‌ن - zeval pezîruften): له‌نی‌وچوون، نه‌مان.
- زواله** - ا(زه‌فاله - zevale): گونکی هه‌ویر، گلا‌هه‌ک.
- زوامل** - ا.ع(زه‌فامیل - zevamil): حه‌یوانی باره‌به‌ر.
- زوان** - ا(زه‌فان - zevan): زمان.
- زوان** - ا(زیفان - zivan): زیوان، مرؤر.
- زوانه** - ا(زه‌فانه - zevane): زمانه.

زووتر، خیراتر، له‌زتر.
زودجنب - ص. فا (زود جنب -
 zûd cunb): به‌راپه‌ر.
زودخشم - ص. مر (زودخه‌شم -
 zûdxeşm): تونده‌ته‌بیعت.
زودخیز - ص. فا (زودخیز -
 zûdxîz): زوراب، که‌سی زو له‌خه‌و رابئ،
 خزمه‌تکار.
زودرس - ص. فا (زودره‌س -
 zûdres): میوه‌ی زو ره‌س، که‌سیک زو بگاته‌جئ.
زودرنج - ص. مر (زود رنج -
 zûdrenc): دلناسک، که‌سیک زو
 بره‌نجئ.
زودگزر - ص. فا (زودگوزهر -
 zûdguzer): تیرتپه‌ر.
زودیاب - ص. فا (زودیاب -
 zûd yab): تیرثام، زه‌ین روون، زووحالی.
زور - ا (زور - zûr): زور زولم، هیز،
 توانا، گوشار.
زور - ا (زه‌ور - zewr): ئاوئ که‌ به
 ده‌ستی موغئیک پاکو پیرو زکرا بئ.
زور - ا. ص (زه‌قهر - zavar): بالا.
زور - ا. ع (زور - zûr): درؤ، بوختان،
 شهریک په‌یدا کردن بو‌خوا.
زوراء - ا. ع (زه‌وراء - zewra): بیبری
 قول، که‌وان، قه‌ده‌ح، شاری به‌غدا.
زورآزما - ص. فا (زورآزما -
 zûr azima): زوره‌زمئ، پال‌ه‌وان،
 زورانبازی.
زورآور - ص. فا (زورآقهر - zûr aver):
 زورداری، به‌هیز، پال‌ه‌وان، زورداری له
 که‌سیک.

زواه - ا (زی‌شاه - zivah): خواردنی
 زبندانیان.
زویا - ا. ع (زه‌فایا - zevaya): گوشه،
 کونج.
زوبع - ا. ص. ع (زه‌وبه‌ء - zewbe):
 خوئیری، نرم، کول، شه‌یتان، نه‌هریمه‌ن.
زوبعه - ا. ع (زه‌وبه‌ئه - zewbe'e):
 گه‌رداو، باهؤز.
زوبین - ا (زوبین - zûbîn): کورته‌ نئزه.
زوتر - ق. ص (زوته‌ر - zûter): زووتر.
زوج - ا. ع (زه‌وج - zewc): جووت،
 میترد، شوو، هاسه‌ر.
زوجات - ا. ع (زه‌وجات - zewcat):
 ژنان، هاسه‌ری پیانو.
زوجه - ا. ع (زه‌وجه - zewce): ژن.
زوجین - ا. ع (زه‌وجه‌ین - zewceyîn):
 ژنو میترد، جووت.
زوخ - ا (زوخ - zûx): بالوکه.
زود - ق. ص (زود - zûd): زو، خیرا،
 له‌زوپه‌له.
زود آشنا - ص. مر (زود ئاشنا -
 zûd aşna): که‌سیک زو بیئ به
 دؤست و ئاشنای که‌سیک.
زودانداز - ا. ص (زود ئه‌نداز -
 zûd endaz): شی‌عرو قسه‌یه‌ک که
 خیراو بی دامن و رامن بگوتئ.
زودباور - ص. مر (زود باقهر -
 zûd baver): خو‌شباوهر، ساکارو زو
 باوهر.
زودپز - ص. مر (زود په‌ز - zûd pez):
 به‌کلئوک.
زودتر - ق. ص (زودته‌ر - zûdter):

- زور آوردن** - مص.م (زور ئاڤه ردهن - زور آوردن): زور آوردن، ته عه دا کردن.
- زورخانه** - ا.مر (زورخانه - zûrxane): زورخانه، شوینی تاییهت به جو ره کانی و هر زشی کون.
- زورفین** - ا (زورفین - zürfîn): ته لقه پیزی ده رگا.
- زورق** - ا.ع (زه وره غ - zewrex): به له م، قایخ.
- زورگریدن** - مص.م (زورگره ردهن - zûrkerden): هیئزه کارهینان، زورلمو ته عه دا کردن.
- زورگفتن** - مص.م (زورگوفتن - zûr guften): که سیک به ناهه ق ناچار بکری به قه بولکردنی کاریک.
- زورمند** - ص (زورمه ند - zûrmend): به هیئزه.
- زورنیم** - ا (زه قه رنیم - zever nim): پارچه یه که بو جوانی له پشتی یاخه ی جلی ده نین، زنجاف.
- زورین** - ص.ن (زه فه رین - zeverîn): به رزی.
- زوزه** - ا (زوزه - zûze): قروسکه ی سه گ، لوره ی سه گ.
- زوش** - ص.ع (زه وش - zewş): ناکه س به چه، به نده ی له گام، بی زاخ.
- زوش** - ص (زوش - zûş): توره، به دخوو، تونده ته بیعهت.
- زوغ** - ا (زوغ - zûx): رووبار، روخانه، جوگه، سه فرا.
- زوفا** - ا (زوفا - zûfa): جو ره رووه کیکه بو ده رمانیش به کاردی.
- زوفرا** - ا (زه وفه را - zewfera): جو ره رووه کیکه.
- زوفرین** - ا (زوفرین - zûfrîn): ته لقه پیزی.
- زولانه** - ا (زه ولانه - zewlane): کوت و زنجیر، پیته ند.
- زون** - ا.ع (زوون - zûn): بت، سه نه م.
- زون** - ا (زوون - zûn): به ش.
- زون** - ص.ع (زیقه ن - ziven): کورته بالا.
- زونج** - ا (زه قه نج - zevenc): باسترمه.
- زونک** - ص.ع (زه قه نک - zevenk): کوله بالا، که سیک به نازو ته که بور ری بکاو خوی به گوره بزانی.
- زونکل** - ص.ع (زه قه نکه ل - zevenkel): کورته بالا.
- زوهمند** - ص (زوهمه ند - zûhmend): دره ختی زه لامو گوره.
- زویج** - ا (زه فیج - zevîc): باسترمه.
- زه** - (زیه - zih): ئافه رین.
- زهزه** - (زیه زیه - zih zih): ئافه رین ئافه رین.
- زه** - ا (زیه - zih): ژیبی که وان، ژیبی ساز.
- زه** - ا (زیه - zih): چکانی ئاو له درزی شتی که وه.
- زه** - ا (زیه - zih): پز، منال.
- زهاب** - ا.مر (زیه اب - zihab): درزی باریک که ئاوی لی بی.
- زهاد** - ا.ع (زوهه ادا - zuhhad): خواناسان، خواپه رستان.
- زهادت** - مص.ع (زه هادهت - zehadet): خواپه رستی، گوئی نه دان به دنیا.

- زهار** - (زیهار - zihar): به رموسلدان.
- زهار** - ص.ع (زههار - zehhar): درهوشاوه، به بریق و باق.
- زهانیدن** - مص.م (زیهانیدن - zihanîden): گه وره کردنه وهی درزیک تا ئوی لیج بیج.
- زهتاب** - زیهتاب - ا.ص (زیهتاب - zihTAB): سیرمه ساز.
- زهده** - مص.ع (زوهده - zuhd): خواپه رستن، پشتکردنه دنیاو رووکردنه عیبادهت.
- زهدان** - ا.مر (زیهدان - zihdan): مندالان، پزدان.
- زهه** - (زهه - zehr): زههر.
- زهه** - ا.ع (زهه - zehr): شکوفه، پژو، چه کهره، گول.
- زهراء** - ص.ع (زههراء - zehra'): درهخشان، رووگهش، رووخوش، لهقه بی فاتیمه کیچی پیغهمبهره (د.خ).
- زهراب** - ا.مر (زههراب - zehrab): زههراو، ئاوئ زههراوی بیج، میز و پیشاو.
- زهرابه** - ا.مر (زههرابه - zehrabe): زههراو، توکسین.
- زهراگین** - ص (زههراگین - zehr agîn): زههراوی، ئاویتته به زههر.
- زهراآلود** - ص.مف (زههراآلود - zehr alûd): زههراوی، ئاویتته به زههر.
- زهرامیغ** - ص.مف (زههراامیغ - zehr amîx): زههراوی، ئاویتته به زههر، زههراامیغ.
- زهریاد** - ا.مر (زههریاد - zehr bad): دیفتری.
- زهچشم** - ا.مر (زههچشم - zehr çeşm): مؤزه.
- زهرخند** - ا.مر (زههرخند - zehr xend): ژارخن، پییکه نین بهرق و غه زه به وه.
- زهردارو** - ا.مر (زههردارو - zehr darû): مؤرفین، دهرمانی دژه ژار.
- زهرگیا** - ا.مر (زههرگییا - zehrgîya): گیای زههردار.
- زهرمههره** - ا.مر (زههرمههره - zehr muhre): بهرد دژی زههر.
- زهرناک** - ص (زههرناک - zehrnak): زههردار، زههراوی.
- زهروی** - ص.ن (زوه رهقی - zuhrevî): سوزنهک و سیفلیس، زوهههی خواوهندی نه شق.
- زههره** - ا.ع (زهههره - zehre): شکوفه، گول.
- زههره** - ا.ع (زوههره - zuhre): زوههره، ناهید، قینوس، نهستیره به کی گه پوک به ملیونان کیلومه تر له زهوییه وه دووره.
- زهه** - ا (زههه - zehre): زراو.
- زهزاد** - ا.مر (زههزاد - zihzad): مال و مندال، فهرزن و نه ولاد، نه وه.
- زهزدن** - مص.ل.ع (زههزدن - zihzeden): له په لوپوکه وتن به هوئی بیج توانایی و ماندوو بونه وه، خودزینه وه.
- زهش** - ا.مص (زههش - zihîş): زاین.
- زهشت** - ا (زههشت - zihîst): هه ناسه.
- زهفت** - ا.ع (زههفت - zeheft): گورج و گول، چوست و چالاک.
- زهک** - ا (زههک - zihék): ژهک، هه وهل شیری پاش زاینی چیل یان مه ری.

- زهكشی** - ا.مص (زیهكشی - zihkeşî):
وشكاندنی ئاوی گۆلاو.
- زهگیر** - ا.مر (زیهگیر - zihgîr):
ئهنگوستیلهیهکی تاییه ته له کۆنا له کاتی
تیرهنازیدا لهسهری قامکیان دهکرد تا ژێی
کهوانهکه ئازاری نهدا.
- زههم** - ا.ع (زههم - zuhm): بۆنی
ناخۆش، بۆدر، بۆنسارد.
- زههت** - ا.ع (زههت - zuhmet):
بۆنی گۆشتی چهوری گهنیو، بۆنی ناخۆش.
- زههجه** - ا. (زیههجه - zihence):
ریبازت، رهنج، سهختی، ئازار.
- زهو** - مص.ع (زههو - zehû): نازین،
گهشهکردن، درهوشانهوه، زولم، درۆ،
فهخرفرۆشی.
- زهو** - ا.ع (زههو - zehû): به رهنج و
روو، گیای تهرو تازه، شکۆفه ی گیا..
- زهوار** - ا. (زیهقار - zihvar): چوارچیتوه،
ههرشتی له ژێ بیچی.
- زهوزاد** - ا.مر (زیهوزاد - zihûzad):
زۆریبون، زاوژی، مال و منداڵ، زادوو لهده.
- زهوق** - مص.ع (زههوغ - zuhûx):
رهشین، نابوت بوون، له ناوچوون، به تال
بوون.
- زهوق** - ص.ع (زههوغ - zehûx): بیری
قوول، له ناوچوو، به تال بوو.
- زهومت** - ا.ع (زههووممهت -
zuhûmet): بۆنی گۆشتی چهوری
گهنیو، بۆن درن، بۆنی ناخۆش.
- زهی** - ص.ن (زیهی - zihî): ژێ، ژێدار،
ههر ئامیتریککی موسیقی ژێدار.
- زهی** - ص (زیهی - zihî): زایین،
ئاوهچۆری.
- زهی** - ا. (زیهی - zihî): ئافهرین، سحت
خۆش، دهست خۆش.
- زهیدن** - مص.ل (زیهیدهن - zihîden):
زایین، منالیبون، ئاوچۆران.
- زی** - ا. (زی - Zî): نزیك، لا، حهدهو
ئه اندازه.
- زی** - ا.ع (زیی - zî): جووری پۆشاک،
شێوه، شێوهی جل و بهرگ.
- زیات** - ا.ص.ع (زهییات - zeyyat):
رۆنفرۆش.
- زیاد** - ص (زییاد - ziyad): زۆر، فره.
- زیادات** - ا.ع (زییادات - ziyadat):
زیاده.
- زیاده** - مص.ع (زییاده - ziyade):
زۆریبون، فره بوون.
- زیادهروی** - ا.مص (زیادهرهقی -
ziyade revî): زیدهرویی، له ئه اندازه
دهرچوون.
- زیارت** - مص.ع (زییارت - ziyaret):
زیارت، سهردان.
- زیارتگاه** - ا.مر (زییارتگاه -
ziyaretgah): مهزار، مهزارگه،
مهرقهدی والی و پیاوچاکان.
- زیارت نامه** - ا.مر (زییارت نامه -
ziyaret name): ئه دوعیایانهی له
زیارتهی پیاوچاکاندا دهخوینری.
- زیاف** - ا.ع (زیاف - ziyaf): گونا، بی
ئه دهبی، ههتیوچه بی، ناکهس به چه.
- زیاف** - ص.ع (زهییاف - zeyyaf):
شیری درنده، لوتبه رزی، رۆیشتنی به نازو
غرور.
- زیان** - ا. (زییان - ziyān): زیان، زهره،
کهم و کهسر، نوقسانی.

- زیان** - ص. فا (زییان - ziyān): ژیان.
- زیان آور** - ص. فا (زییان ئاقره - ziyān aver): موزیر، زیانگه یه نهر.
- زیانکار** - ص. فا (زییانکار - ziyānkar): زهره رمه ند، خه ساره تمه ند.
- زیانگر** - ص. فا (زییان گهر - ziyānker): زهره رمه ند، خه ساره تمه ند.
- زیب** - ا (زیب - zîb): خشل، ئارایش.
- زیبا** - ص (زیبا - zîba): جوان، خشکوک.
- زیبارو** - ص. مر (زیبارو - zîbarû): خشکوک، قشت، قشتیله، جوان.
- زیبان** - ص. فا (زیبان - zîban): خشکوک، زتیا.
- زیبال** - ص (زیبال - zîbal): ئه سپو هیتستی خوشبه ز.
- زیبایی شناسی** - ا. مص (زیبایی شناسی - zîbayî şinasî): ئه ستاتیکا.
- زیبق** - ا. ع (زیبیه غ - zeybex): جیوه.
- زیبیدن** - مص. ل (زیبیده ن - zîbîden): شایسته بوون، لیها تن.
- زیبنده** - ا. فا (زیبهنده - zîbende): شایسته، جوان.
- زیپ** - ا. انگل (زیپ - zîp): زنجیری جلو به رگ.
- زیپیلن** - ا (زیپیلن - zîpilîn): بالۆن.
- زیت** - ا. ع (زهیت - zeyt): روڤن، زهیت.
- زیتون** - ا. ع (زهیتوون - zeytûn): داری زهیتوون، بهری داری زهیتوون.
- زیتون تلخ** - ا. مر (زهیتوونی تلخ - zeytûni telx): جووره دره ختیکه، سنجد.
- زیج** - ا (زیج - zîc): میستوودی ئه ستیره ناسی.
- زیج** - ص (زیج - zîc): چوست و چالاک، زیتله و روح سووک.
- زیجک** - ا (زیجه ک - zîcek): باسترمه، جووره خوار دنیکه.
- زیخ** - مص. ع (زهیخ - zeyx): سته م کردن، زولم کردن.
- زید** - مص. ع (زهید - zeyd): ناوه بو پیاوان، زیاد بوون.
- زیدیه** - ا. ع (زهیدیه - zeydîye): تیره به کی شیعهن که باوه ریان به ئیمامه تی زهیدی کوری زهینه ل عابدینه.
- زیر** - ا (زیر - zîr): بن، ژیر.
- زیر** - ا. ص (زیر - zîr): ذیل، دهنگی نرم و ناسک، دهنگی باریک.
- زیرا** - (زیرا - zîra): چونکه، له بهر ئه وهی.
- زیراب** - ا. مر (زیراب - zîrab): زتراب.
- زیرافکن** - ا. مر (زیرئه فکن - zîrefken): رایه خ، دۆشه ک، فهرش.
- زیرانداز** - ا. مر (زیرئه نداز - zîrendaz): رایه خ، دۆشه ک، فهرش.
- زیربا** - ا. مر (زیربا - zîrba): شو ربا یه ک که زیره ی تی کرابی.
- زیربار رفتن** - مص. ل (زیربار ره فته ن - zîrbar reften): چونه ژیربار، له ئه ستوگرتنی کارتیک به ناچاری.
- زیرپاکشیدن** - مص. م (زیرپاکه شیده ن - zîrpa keşîden): قسه لی دهره پینان به فروفیل.
- زیرپوش** - ا. مر (زیرپوش - zîrpûş): ژیرکراس، فانیله ی ژیره وه.

- زیرپیراهن** - ا. مر (زیرپیراهن - زیرپیراهن): ژیرکراس، فانیلوی ژیره وه.
- زیرتنگ** - ا. مر (زیرتنگ - زیرتنگ): (zîrteng): بن زگو و تنگه.
- زیرجامه** - ا. مر (زیر جامه - زیر جامه): (zîr came): جلی ژیره وه.
- زیرچاق** - ا. ص (زیرچاق - زیرچاق): (zîrçax): گوپرایه ل.
- زیردریایی** - ا. مر (زیر دریایی - زیر دریایی): (zîr deryayî): که شتی بچووکی جهنگی که هم له ژیر تاو و هم له سه ر تاو پروات (غه واسه).
- زیردست** - ص. مر (زیردست - زیردست): (zîrdest): زهلیل، ژیر چه پوکه، گوپرایه ل، ژیر دهست، که سیک له ژیر دهستی که سیکدا کار بکات.
- زیردهستی** - ا. مر (زیردهستی - زیردهستی): (zîr destî): قاپی به دهکی به ردهست.
- زیرزار** - ا. ص (زیرزار - زیرزار): (zîrzar): زیروهو، گریه و ناله ی به سوژ.
- زیرزبانی** - ا. مر (زیرزبانی - زیرزبانی): (zîr zebanî): چپه، دیاریبه که شهوی په رده زاوا دهیداته بووک تابیتته قسه.
- زیرزمین** - ا. مر (زیرزمین - زیرزمین): (zîr zemîn): ژیرزمین، ژیرخان، سه رداب.
- زیرزمینی** - ص. ن (زیرزمینی - زیرزمینی): (zîr zemînî): ژیرزمینی، هر شتی له ژیر زهوی دایج، نهیینی.
- زیرسازی** - ا. مص (زیرسازی - زیرسازی): (zîrsazî): هموارکردن و به ردریژکردنی جاده و په ستانه وهی بو قیرتاوکردن.
- زیرفون** - ا. (زیرفون - زیرفون): (zîrfûn): زهیزه فون، (جوړه دره ختیکه).
- زیرک** - ص (زیرک - زیرک): (zîrek): زیرهک، زرینگ، هوشیار، زانیار، ناقل، به تاوه ز.
- زیرکسار** - ص. مر (زیرکسار - زیرکسار): (zîrksar): زهین روشن، تیژفام، زرینگ، زیرهک.
- زیرکونیوم** - ا. فر (زیرکونیوم - زیرکونیوم): (zîrkunîyûm): جوړه کانزایه که، ستیل.
- زیرگاه** - ا. مر (زیرگاه - زیرگاه): (zîrgah): کورسی، تهخت، چوارپایه.
- زیرلب** - ا. مر (زیرلب - زیرلب): (zîr leb): چپه، قسه کردن له بن لیوانه وه.
- زیرنگین** - ا. مر (زیرنگین - زیرنگین): (zîrnigîn): شتی که له ژیر فرمانی که سیکدا.
- زیروا** - ا. مر (زیروا - زیروا): (zîrva): شوربایه ک که زیره ی تیدایج.
- زیروبالا** - ا. مر (زیروبالا - زیروبالا): (zîrû bala): قسه ی هله ق و مهلق، به رزو نرم.
- زیرورو** - ا. مر (زیرورو - زیرورو): (zîrû rû): ژیریوان، تیکه ل و پیکه لکردن.
- زیروزیر** - ا. مر (زیروزیر - زیروزیر): (zber zîrû): ویرانکردن.
- زیره** - ا. (زیره - زیره): (zîre): زیره، (رووه کیکه).
- زیره** - ا. (زیره - زیره): (zîre): به شی ژیره وهی شتی، ژیر، بن.
- زیرهبا** - ا. مر (زیرهبا - زیرهبا): (zîreba): شوربایه ک له زیره ی تی کرابی.
- زیرین** - ص. ن (زیرین - زیرین): (zîrîn): ژیرین، بنه وه.
- زیز** - ا. ع (زیز - زیر): (zîz): سیسرکه، جیکجیکه، زیکزیکه.

- زیرفون - ا.ع (زهیزه فون - zeyzefûn):
زهیزه فون، جوړه دره ختیکه.
- زیست - ا.مص (زیست - zîst): ژیان.
زیست سنجی - ا.مص (زیست سنجی - zîst sencî): لایه نیکه له ژبانناسی و زینده وهرزانی.
- زیست شناسی - ا.مص (زیست شناسی - zîst şînasî): بایولوژی، زینده وهرزانی.
- زیستن - ا.مص ل (زیستن - zîsten): ژیان.
- زیغ - ا (زیغ - zîx): حسیر، زیلو.
- زیغ - ا.مص ع (زه یغ - zeyx): هه لگه رانه وه له راستی، گومان و دوودلی، لادان له هق و راستی، که شکول.
- زیغال - ا (زیغال - zîxal): که شکول، بادهی شه رابخوری.
- زیغگر - ا.ص (زیغگر - zîrxger): حسیر ساز، حسیر چن.
- زیف - ا (زیف - zîf): کوناح، بی نه ده بی.
- زیف - ا.ع (زه یف - zeyf): پارهی قه لپ، زپرو زیوی غه شدار.
- زیف - ا.ع (زه یف - zeyf): پلهی نه رده وان، پشته وان، پاله وان.
- زیگ - ا (زیگ - zîg): زیتسه له و روح سووک، گورج و گول.
- زیگزاگ - ا.فر (زیگزاگ - zîgzag): زیگزاک.
- زیلو - ا (زیلو - zîlû): به ره، گلیم، په لاسی له ده زووی لوکه دروستکراو.
- زیلوچه - ا (زیلوچه - zîlûçe): گلیم، به روکه.
- زیماز - ا.فر (زیماز - zîmaz): نه نیمیکه
- له ناو خه میره ی بیرهدا.
زین - ا (زین - zîn): زین.
زین - ا.مص ع (زه یین - zeyîn): رازاندنه وه، چاکه کردن.
زین افزار - ا.مر (زین نه افزار - zîn efzar): زین و تاقم زین.
زینانه - ا (زینانه - zînane): کونجی.
زینب - ا.ع (زه یینه ب - zeyneb): ترسنوک، جوړه دره ختیکه، ناویکی ژتانه یه.
زین پوش - ا.مر (زین پوش - zînpûş): سه رزین، زین پوش، سه ر جلی زین.
زینت - ا.ع (زینت - zînet): خشل، شتی خورازاندنه وه.
زینک - ا.فر (زینک - zînk): زینگ.
زین کوده - ا.مر (زین کوده - zînkûde): قه لبوسی زین.
زین کوهه - ا.مر (زین کوهه - zîn kûhe): قه لبوز.
زین گر - ا.ص (زین گر - zînger): سه راج.
زین و برگ - ا.مر (زین و بهرگ - zîn û berg): زین و تاقم زین.
زینه - ا (زینه - zîne): پله، نه رده وان.
زینهار - ا (زینهار - zînhar): زینهار.
زینیان - ا (زینیان - zînyan): کونجی.
زیور - ا (زیقه ر - zîver): زینت و خشل و زپرو زیو.

ژ

ژاله - (ژاله - jale): سارد و وشک، شهونم، ئاونگ، تهرزه، باران.

ژاله - (ژاله - jale): لۆتکه.

ژامبون - ا.فر (ژامبون - jambûn): گوشتی سوپراکراوی بهراز (ران یان شان یان دهست).

ژاندارم - ا.فر (ژاندارم - jandarm): جه ندرمه، سهربازتیک که به پرسی پاراستنی زهبتو رهبتی ریگا و بانانی ده ریتی شار بی.

ژاندارمیری - ا.فر (ژاندارمیری - jandarmiri): کاروباری ریگا و بانانی ده ریتی شاران.

ژانویه - ا.فر (ژانویه - janvîye): کانونی دووهم.

ژانوفیزیک - ا.فر (ژانوفیزیک - jiyufîzîk): جیوفیزیک، زانستی جوگرافیای فیزیکی.

ژئولوژی - ا.فر (ژئولوژی - jiyulujî): جیولوجی، زهوی ناسی.

ژ- حر (ژ- j): پیتی چوارده به می ئه لغبای فارسییه، له حیسابی رسته دا شوینی نییه، لی له کاتی پیوستدا به (زا) هه ساو ده کړی و ده کاته ژماره (۷).

ژاژ - (ژاژ - jaz): جوړه روه کیکه، قسه ی پوچ، قسه ی قوړ.

ژاژخا - ص.فا (ژاژخا - Jajxa): هه رزه و پیژ، هه له وه پ.

ژاژخایی - ا.مص (ژاژخایی - Jajxayî): هه له وه پری، هه رزه گوئی.

ژاژوک - (ژاژوک - Jajuk): لۆبیا.

ژاژومک - (ژاژومک - jajûmek): لۆبیا.

ژاژه - (ژاژه - jaje): ژاوه ژاو، جاوه جاو، قسه ی بی سه روبه ر.

ژاژه ر - (ژاژه ر - jaxer): زیقه توره، چیکلدان، سیقه توره.

ژاکت - ا.فر (ژاکت - jakit): چاکه ت.

ژالاپ - ا.فر (ژالاپ - jalap): جوړه روه کیککی خو هه لئاسه.

ژتون - ا. فر (ژیتون - jitûn): پوله کیتکه له قومارا له جیاتی پاره داده نری.

ژخ - ا (ژهخ - jex): بانگو هاواری خه مین، تاوازی خه ماوی.

ژخار - ا (ژهخار - jexar): سهختی، قایی، فریادو هاواری سامناک.

ژد - ا (ژده - jed): سهمغی درهختان، که تیره.

ژدوار - ا (ژهدقار - jedvar): ریشهی گیاه که بۆ دهرمان دهشی.

ژرسه - ا. فر (ژیرسه - jirse): جهرسه، جوړه قوماشیکی ناسکه.

ژرف - ص (ژهرف - jerf): قوولی، قوول، دوور، دیرت.

ژرفا - ا (ژهرفا - jerfa): قوولی.

ژرف بین - ص. ف. (ژهرف بین - jerfbîn): تیربین، قوول بین، کهسیک له شت قوولبیتته ووه به قوولی بیبری لی بکاته ووه.

ژرف بینی - ا. مص (ژهرف بینی - jerfbînî): قوولبینی، قوولبونه ووه له شت.

ژرفاسنج - ا. مر (ژهرفاسهنج - jersasenc): قوولی پیو.

ژرف اندیش - ص. ف. (ژهرف ئەندیش - jerf endîfl): بیرکردنه ووهی قوول، تیفکرین، بیرقوول.

ژرفنا - ا (ژهرفنا - jernfa): قوولی، قولترین شونیی بنی دهریا بیان ئوقیانوس.

ژرف نگر - ص. ف. (ژهرف نیگر - jerf niger): قول بین، وردبین.

ژرف نیگری - ا. مص (ژهرف نیگری - jerf nigerî): وردبینی، قولبینی.

ژرف یاب - ص. ف. (ژهرف یاب - jerf yab): وردبین، ئهوهی که ئەندازهی قولی بگری.

ژرمانیوم - ا. فر (ژیرمانیوم - jirmaniyûm): جوړه کانزایه که.

ژرمن - ا. فر (ژیرمن - jirmen): جهرمه، ئهله مان، جهرمه نی نهژاد.

ژست - ا. فر (ژیست - jist): جوړی رهفتار و ههلس و کهوت، ئاکار.

ژغار - ا (ژهغار - jexar): سهختی و مهینهت، هاوار، نه عسرت، هاواری ترسناک، جه خار.

ژغار - ا (ژهغار - jexare): نانی هه رزن، سووراوی ژنان، ناوکی مانگا، فریادو هاوار.

ژخ ژخ - ا (ژهخ ژهخ - jex jex): چۆقه چۆقی ددان، خرهخری گوئیزیان بادهم که دهکرتنه کیسه ووه.

ژغند - ا (ژهغند - jexend): هاوار و نه ره ی گیانله بهرانی درنده کاتی که دهکونه داوه ووه.

ژف - ص (ژهف - jef): تهر، نمدار.

ژفک - ا (ژهفک - jefk): ریپوقی چاو.

ژفکاب - ا. مر (ژهف کاب - jefkab): زیچکاو، چلک و ناوی چاو، ریپوقاو.

ژفگن - ص (ژهفگن - jefgin): ریپوقای.

ژفیدن - مص. ل. (ژهفیدن - jefîden): تهرپوون.

ژفیده - ا. مف (ژهفیده - jefîde): تهرپوو.

ژک - ا (ژهک - jek): خوته و بۆله.

ژکاره - ص (ژهکاره - jekare): رغن،

ژتون - ا. فر (ژیتون - jitûn): پوله کیتکه له قومارا له جیاتی پاره داده نری.

ژخ - ا (ژهخ - jex): بانگو هاواری خه مین، تاوازی خه ماوی.

ژخار - ا (ژهخار - jexar): سهختی، قایی، فریادو هاواری سامناک.

ژد - ا (ژده - jed): سهمغی درهختان، که تیره.

ژدوار - ا (ژهدقار - jedvar): ریشهی گیاه که بۆ دهرمان دهشی.

ژرسه - ا. فر (ژیرسه - jirse): جهرسه، جوړه قوماشیکی ناسکه.

ژرف - ص (ژهرف - jerf): قوولی، قوول، دوور، دیرت.

ژرفا - ا (ژهرفا - jerfa): قوولی.

ژرف بین - ص. ف. (ژهرف بین - jerfbîn): تیربین، قوول بین، کهسیک له شت قوولبیتته ووه به قوولی بیبری لی بکاته ووه.

ژرف بینی - ا. مص (ژهرف بینی - jerfbînî): قوولبینی، قوولبونه ووه له شت.

ژرفاسنج - ا. مر (ژهرفاسهنج - jersasenc): قوولی پیو.

ژرف اندیش - ص. ف. (ژهرف ئەندیش - jerf endîfl): بیرکردنه ووهی قوول، تیفکرین، بیرقوول.

ژرفنا - ا (ژهرفنا - jernfa): قوولی، قولترین شونیی بنی دهریا بیان ئوقیانوس.

ژرف نگر - ص. ف. (ژهرف نیگر - jerf niger): قول بین، وردبین.

ژرف نیگری - ا. مص (ژهرف نیگری - jerf nigerî): وردبینی، قولبینی.

سهرسهخت، شهراڼی. **ژهکان** - ص.فا (ژهکان - jekan): کهسیک له داخا؛ یان له توره بییدا؛ له بن لپوانه وه خوته و بۆله بکات، خوته خوتکه ر. **ژکفر** - ص (ژهکفر - jekfer): به سه بر، به حه و سه لئه، هیمن و هیور، نارام. **ژکور** - ص (ژهکور - jekûr): رژد، سپله، دهست نوقاو، پیسکه، پوله کی، دز، ریگر. **ژکیدن** - مص.ل (ژهکیدن - jekîden): بۆلاندن، خوته خوتکردن. **ژکنده** - ا.فا (ژهکنده - jekende): خوته خوتکه ر، بۆله بۆل کهر. **ژگور** - ص (ژهگور - jegûr): دز، ریگر، سپله، پیسکه، ره زیل. **ژله** - ا (ژيله - jile): جوړه خوار دنیکه، (جه لی). **ژمول** - ا.فر (ژمول - jimûl): چه کهره. **ژن** - ا.فر (ژین - jin): جین. **ژنتیک** - ا.فر (ژینتیک - jinitîk): جینه تیک، جینناسی، (علم الوراثة). **ژند** - ص (ژهند - jend): کۆن، دراو، خه رقه. **ژند** - ا (ژهند - jend): چه خماخ. **ژنده** - ص.ا (ژهنده - jende): کۆنه، شرو دراو، خه رقه. **ژنده** - ص (ژهنده - jende): مه زن، گه و ره، زه لام، فیله تهن. **ژنده پوش** - ص.فا (ژهنده پوش - jendepûş): شریوش، سیپالپوش. **ژنراتور** - ا.فر (ژینراتور - jinrotûr): دینه مو، مه نجه لی بوخار، هو، زایه نهر. **ژنرال** - ا.فر (ژینیرال - jiniral): دوولقانه.

جه نه رال، نه فسه ری گه و ره له سوپادا وهک: سوپا سالار، سه رتیپ، سه ر له شکرو... **ژنرال یسیم** - ا.فر (ژینیرالیسیم - jinîralîsîm): فه رمانده بی گشتی. **ژنژیویت** - ا.فر (ژهنژیویت - jenzîvît): هه وکردنی پوک. **ژنکو** - ا.فر (ژهنکو - jenkû): جوړه دره ختیکی زه لامه. **ژنگ** - ا (ژهنگ - jeng): چرچ و لۆچ، چرچ و لۆچی پیستی به دن له پیریدا. **ژنگ** - ا (ژهنگ - jeng): ژهنگ، ژهنگار، چلکی سه ر ئاسن و کانزایان. **ژنگدان** - ا (ژهنگدان - jengdan): زهنگوله. **ژنگله** - ا (ژهنگوله - jengule): ولاخی دوو سم، زهنگوله. **ژنوتیپ** - ا.فر (ژینو تیپ - jino tîp): نیشانه یین بوماوه بی، خه سله تی هاو به شی نیتوان گیانله به رانی هاو شتوه و هاو جوړ. **ژنه** - ا (ژهنه - jene): نوکی ده رزی و سوژن، جزوی گیانله به رانی وه کو زه رده و الهه و میتشوله... **ژنی** - ا.فر (ژینی - jinî): به هره، هه لکه وتوی، توانا. **ژو** - ا (ژهو - jew): ده ریا. **ژوئن** - ا.فر (ژوئن - ju'en): مانگی حوزه بران (۶). **ژوئییه** - ا.فر (ژوئییه - juîyye): ته مووز (۷). **ژوپن** - ا.فر (ژوپون - jûpun): ته نووره ی کورت. **ژوپین** - ا (ژوپین - jûpîn): نی زه ی دوولقانه.

- ژوپیتر** - ا.خ (ژوپیتر - jûpîtir):
جۆبیتەر، گه‌وره‌ی خواوه‌ندان له‌لای
یونانیان و رۆمییانی کۆن.
- ژوت** - ا (ژوت - jût): جۆره‌ی روه‌کیکه.
- ژور** - ا.فر (ژور - jûr): رۆشنایی، رۆژ،
کلاورۆژنه.
- ژورنال** - ا.فر (ژورنال - jûrnal):
رۆژنامه، گۆنار.
- ژورنالیست** - ا.فر (ژورنالیست -
jûrnalîst): رۆژناما نووس،
رۆژنامه‌وان.
- ژورنالیسم** - ا.مر. فر (ژورنالیسم -
jûrnalîsm): رۆژناما نووسی،
رۆژنامه‌وانی.
- ژوژه** - ا (ژوژه - jûje): ژیشک، ژیشک.
- ژوکر** - ا.فر (ژوکی - jûkir): جۆکەر.
- ژول** - ا.ص (ژول - jûl): تیکه‌ل و پیکه‌ل،
په‌ریشان، لول، چرچ و لۆج.
- ژوله** - ا (ژوله - jûle): ته‌په‌رکه.
- ژولی** - ص (ژولی - jûlî): قه‌شه‌نگ،
خشکۆک، جوان.
- ژولیدهن** - مص. ل (ژولیدهن - jûlîden):
ئالۆز بوون، په‌ریشان بوون، تیکه‌ل و
پیکه‌ل بوون.
- ژولیده** - ص. مف (ژولیده - jûlîde):
شیتوا، په‌ریشان، ئالۆزاو.
- ژون** - ا (ژون - jûn): بت.
- ژوهییدن** - مص. ل (ژوهییدن -
jûhîden): دلۆپه‌کردن، تکان.
- ژوهیده** - ص. مف (ژوهیده - jûhîde):
دلۆپه‌کردو، ته‌په‌بوو، ئاو‌په‌شینه‌کراو.
- ژی** - ا (ژی - jî): گۆلاو، هه‌وز، شویتینی
ئاوی تیا به‌هستی.
- ژیان** - ص (ژیان - jîyan): توپه، تونده
ته‌بیعه‌ت، درنده.
- ژیپس** - ا.فر (ژیپس - jîps): به‌ردی
گه‌ج.
- ژییر** - ا (ژییر - jîr): هه‌وز، گۆلاو،
عه‌ماراو.
- ژیراسیون** - ا.فر (ژیراسیون -
jîrasyûn): جوله‌ی بازنه‌یی.
- ژییره** - ا (ژییره - jîre): زیره، ژیر، بن.
- ژیژ** - ا.ص (ژیژ - jîj): مردار، گلاو.
- ژیک** - ا (ژیک - jîk): تنۆک، تکه،
دلۆپه، دلۆپه‌ی باران.
- ژیکلور** - ا.فر (ژیکلور - jîklûr): لوله‌ی
کابریته.
- ژیگولو** - ا.فر (ژیگولو - jîgûlû): لاوی
که به‌رده‌وام له‌مه‌لهاو راباردندایی.
- ژیلت** - ا.فر (ژیلت - jîlit): جۆره‌ی جلیکه
له‌ژیره‌وه له‌به‌ر ده‌کری، فانیله‌ی ژیره‌وه.
- ژیمناستیک** - ا.فر (ژیمناستیک -
jîmnastîk): جومناستیک، جۆره
وه‌رزشیکه.
- ژیوه** - ا (ژیوه - jîve): جیوه.

س

س- حر (س- S):

پیتی پانزده می ئه لفبای فارسییه که به سین ده خوتیریتته وده به حه ساوی ئه بجه د به رانیه به ژماره (۶۰) شهسته.

سا- (سا- sa): سا، ئاسا، وهک: بزین ئاسا.

سا- ا (سا- sa): جوژه پارچه یه کی ناسکی گرانبه هایه.

سا- ا.مص (سا- sa): سوین، سه ری له ئاسمان ده سوئی.

سا- ا (سا- sa): باج.

سائب- ص.ع (سائیب- sa'ib): بهرلا، په له.

سائبه- ص.ع (سائیبه- sa'ibe): بهرلا، خوتیری، بهنده ی ئازادکراو.

سائح- ص.فا (سائیه- sa'ih): گهشتیار، جیهانگهر، گهرؤک، پیای بهرؤژوو مزگهوت نشین.

سائد- ص.ع (سائید- sa'id): سهروه ری قهوم، گهوره وده دم سپی.

سائر- ص.ع (سائیر- sa'ir): هه موو که سیک پروات، داستانی سه رزاری خه لکی، مه نشور.

سائره- ص.ع (سائیره- sa'ire): که سیک پروات.

سائس- ص.فا (سائیس- sa'is): سیاستوان، رام کهر، مه پتهر، په روه رده کهر، کارزان.

سائغ- ص.ع (سائیغ- sa'ix): رهوا، خویش و به له زهت، ئه وهی به ئاسانی قووت بدریت.

سائق- ص.فا (سائیغ- sa'ix): شوفیر، که سیک چاره وی لی بخوری.

سائقه- ص.فا (سائیغه- sa'ixe): شوفیر.

سائل- ا.فا (سائیل- sa'il): سوال کهر، ده روزه کهر، گه دا، خوازه لؤک.

سائم- ا.فا (سائیم- sa'im): حه یواناتی بکرتینه دهشت بؤ له وهر، ئه وهی چاره وی بله وهر پتینی.

- سائمه** - ا.فا (سائیمه - sa'ime): په زو گاهل و نه سپ و وشتر که له دهشت بله وهرپتن.
- سائی** - ا.فر (سائی - sa'î): جوړه مه میوونیکه.
- سائیگا** - ا.فر (سائیگا - sa'iga): گا کتوی، که له کتوی.
- سائی میری** - ا.فر (سائی میری - sa'î mîrî): جوړه مه میوونیکه.
- ساپا** - ا.ع (ساپات - sabat): دالان، راره وی سه پوشر او، سپیه.
- سایح** - ا.فا.ع (سایبیه - sabih): نه سپی تیرزه، مه له کهر، تیرزه.
- سایحات** - ا.ع (سایبها - sabihat): مه له وانان، که شتی، ستیران.
- سایحه** - ا.فا.ع (سایبیه - sabihe): مه له کهر.
- سایر** - ا.فر (سایبر - sabir): شمشیر، تیغ.
- سایرغان** - ا (سایرغان - sabur'xan): ناسنی رهق و وشک.
- سایری** - ص.ن (سایری - sabirî): جوړه پارچه یه کی ئاوریشمی ناسکه، جوړه خورمایه که، شارپک بووه له فارس.
- سایع** - ص.ع (سایع - sabi'): حه و ته م، حه و ته مین.
- سایق** - ا.فا (سایغ - sabix): پیشین، پیشکه و تنو.
- سایقا** - ق.ع (سایغهن - sabixen): پیشتر، له زه مانی پیشوودا.
- سایغه** - ا.فا (سایغه - sabixe): پیشینه.
- سایغه دار** - ص.فا.ع (سایغه دار - sabixedar): پیشینه دار، پیشینه (چاک یان خراب).
سایغه سالار - ص.مر (سایغه سالار - sabixe salar): سه رکاروان، سه رقافله، پیشره وی له شکر.
سایقین - ص.ع (سایقین - sabixîn): پیشینان.
سابل - ا.فر (سابل - sabil): جوړه کرمیکه دهریاییه که له چلکاودا دهژی.
سابله - ص.ع (سابله - sabile): ریواران، راگوزاران.
سابوتاژ - ا.فر (سابوتاژ - sabûtaj): خه راپکاری، کارشکتینی، خرابکردنی کار، یان نه وزاری کار به نانقه ست.
سابوته - ا.ص (سابوته - sabûte): پیرهژن، پیریزن.
سابوره - ص (سابوره - sabûre): حیز، قوندهر.
سابوری - ص.ن (سابوری - sabûrî): ناوی شارپک بووه له فارس.
سابوس - ا (سابوس - sabûs): جوړه گیایه که بو دهرمان ده شیت.
سابیدن - مص.م (سابیدن - sabîden): سووین، سایین.
سایبزهج - ا (سایبزهج - sabîzec): جوړه رووه کیکه.
سایبزهک - ا (سایبزهک - sabîzek): جوړه رووه کیکه.
سایبن - ا.فر (سایبن - sabîn): سه رووی کتوی.
ساپاژو - ا.فر (ساپاژو - sapajû): جوړه مه میوونیکه له دارستانه کانی نه مریکای باشووردا دهژی.

- ساتر** - ا.فا (ساتیر - satir): روپوش، سه‌رپوش، پنهان‌کننده.
- ساتراپ** - ا.ا (ساتراپ - satrap): والی، حاکم‌ران، پارتیزگار.
- ساتگن** - ا.ا (ساتگین - satgin): پیالّه و په‌رداخی گه‌وره که شه‌رابی پین بخونده‌وه.
- ساتگنی** - ا.ا (ساتگینی - satginî): سوراخی شه‌راب خوارده‌وه.
- ساتل** - ا.ا (ساتیل - satil): جوّره ده‌رمانیکه.
- ساتن** - ا.ا (ساتین - satin): قوماشیکه، نه‌تله‌س.
- ساتورن** - ا.ا (ساتورن - satûrn): که‌یوان، نه‌ستیره‌ی زوجه‌ل.
- ساتی** - ا.ا (ساتی - satî): ژنی وه‌فادار.
- ساج** - ا.ا (ساج - sac): ساج.
- ساج** - ا.ا (ساج - sac): دره‌ختیکه سه‌خت و قایم له دره‌ختی چنار ده‌چتی.
- ساج** - ا.ا (ساج - sac): مه‌لیک.
- ساج** - ا.ا (ساج - sac): جبه، عه‌با.
- ساجد** - ا.ا (ساجید - sacid): سو‌جده‌به‌ر.
- ساجر** - ا.ا (ساجیر - sacir): ته‌نوور داگیرسینه‌ر، که‌سیک ته‌نوور دابخات، لافاو.
- ساجگون** - ا.ا (ساجگون - sacgûn): ره‌ش، ره‌ش وه‌کو ساج.
- ساجور** - ا.ا (ساجور - sacûr): قریته، گه‌ردنبه‌نی سه‌گ.
- ساجی** - ا.ا (ساجی - saçî): نان ساجی.
- ساجی** - ا.ا (ساجی - sacî): شتیک له دار ساج دروست کرابی.
- ساجی** - ا.ا (ساجی - sacî): نارام، مه‌نگ، هیتدی.
- ساجمه** - ا.ا (ساجمه - saçme): ساجمه، گولله‌ی ساجمه‌زه‌ن، گولله‌ی تاپر.
- ساجی** - ا.ا (ساجی - saçî): سپی.
- ساحت** - ا.ا (ساحت - sahet): مه‌بدان، حه‌وشه، گوپده‌پان.
- ساحر** - ا.ا (ساحر - sahir): سیحرباز، جادوگر، نه‌فسونگر، جادوباز.
- ساحرائه** - ا.ا (ساحرائه - sahirane): ساحیرانه، جادوگرانه، وه‌کو ساحیران.
- ساحره** - ا.ا (ساحره - sahire): ژنی جادوگر.
- ساحل** - ا.ا (ساحیل - sahil): که‌نار، رۆخ، ره‌خی ده‌ریا، زه‌وی نزیک له ده‌ریاوه.
- ساخارین** - ا.ا (ساخارین - saxarîn): توژیکی زۆر سپی و شیرینه به‌ناسانی له شه‌رابدا ده‌توتیه‌وه.
- ساخت** - ا.ا (ساخت - saxt): دروست کردن.
- ساخت** - ا.ا (ساخت - saxt): چه‌کی جه‌نگ، قایش و قوروشی زین.
- ساختکاری** - ا.ا (ساختکاری - saxtkarî): دروست‌کردن و ناماده‌کردنی شتیک.
- ساختمان** - ا.ا (ساختمان - saxtman): دروست‌کردن، بینا‌کردن، عیما‌رته، جوّری بینا.
- ساختن** - ا.ا (ساختن - saxten): دروست‌کردن، بینا‌کردن.
- سازنده** - ا.ا (سازنده - sazende): دروست‌کننده.

- ساخته** - ا.مف (ساخته - saxe) : درووستکراو.
- سازش** - ا.مص (سازش - saziş) : سازگاری کردن، سولج کردن، پیکهاتن.
- ساخت و پاخت** - ا.مص (ساخت و پاخت - saxû paxt) : کهین و بهین، پیکهاتنی نهیننی بۆ کارپیک.
- ساخت و ساز** - ا.مص (ساخت و ساز - saxtûsaz) : ته یارو ناماده.
- ساخته کاچار** - ص.مر (ساخته کاچار - saxtekaçar) : ناماده و ته یار.
- ساختیان** - ا (ساختیان - saxtiyan) : سهختیان، پیستی له دباغدراو، سفره ی چه رمی نانکهر.
- ساخیر** - ا.فا (ساخیر - saxir) : گالتته پیکهر.
- ساخیره** - ا.فا.ع (ساخیره - saxire) : که شتیبه ک به هوئی بای گونجاو پروات.
- ساخط** - ص.فا.ع (ساخت - saxit) : توپه، په ست.
- ساخلو** - ا (ساخلو - saxlû) : ره بایه، بنکه، مه خفه ر.
- ساخن** - ا (ساختین - saxin) : ساروج.
- ساخن** - ص.ع (ساختین - saxin) : گهرم.
- ساد** - ص (ساد - sad) : ساده، بی نه خش و نیگار.
- ساد** - ا (ساد - sad) : دهشت، بیابان، سارا.
- ساد** - ا (ساد - sad) : به رازی کیوی، یه کانه.
- ساد** - ص.ع (ساده - sadd) : راست و درووست، راستگو.
- سادات** - ا.ع (سادات - sadat) :
- گه وره پیاوان، نه ولادی پیغه مبه ری ئیسلام.
- ساده اوران** - ا (ساده اوران - sadaveran) : که تیره ی هه ندی دره خته، که بۆ دهرمان به کار دهربری.
- سادس** - ص.ع (سادیس - sadis) : شه شه م.
- سادم** - ص.ع (سادییم - sadim) : خه مبارو په شیمان.
- سادن** - ص.ع (سادیین - sadin) : زه یه وان، دهرگاوان، مجیوری په رستگه.
- ساده** - ا.ع (ساده - sade) : گه وره و دهم سپی قه وم.
- ساده** - ص (ساده - sade) : ساده، بی رتوش، هه موار، یه کسان، ئاسان، بی غه ل و غه ش، کورپیک هیشتا مووی لی نه هاتیی، ساده دلی.
- ساده جگر** - ص.مر (ساده جیگر - sade ciger) : ساکار، نه قل سووک، بی فروقیل، بی کینه.
- ساده دل** - ص.مر (ساده دیل - sade dil) : راستگو، بی فروقیل، خوشباوه ر، دلپاک.
- ساده رخ** - ص.مر (ساده روخ - sade rux) : دهم رووت، کورپی که هیشتا مووی لیته هاتیی.
- ساده رو** - ص.مر (ساده رو - sade rû) : جوان، کورپی مو لیته هاتوو.
- ساده زنج** - ص.مر (ساده زنه خ - sade zenex) : لوسکه، کورپی موو لیته هاتوو، بی ردین.
- ساده ضمیر** - ص.مر (ساده زه میر - sade zemîr) : دل و دهر وون پاک و ساده، دلپاک.
- ساده طبع** - ص.مر (ساده ته بع - sade tabe) :

- 'sade teb): ساده‌دل، راستگو، راستگو، دلپاک.
- ساده‌عزار- ص. مر(ساده ئیزار- sade 'izar): جوان، مه‌حبوب، ماشوق.
- ساده‌لوح- ص. مر(ساده له‌وه- sade lewh): دلپاک، پاک ویزدان، گه‌وج، گیل.
- ساده‌نویسی- ا. مص(ساده نیقیسی- sade nivîsî): ناسان نووسی، ره‌وان نووسی و دوور له وشه‌ی قه‌به‌و قه‌له‌وی نامه‌فهوم.
- سادیسیم- ا. فر(سادیسیم- sadîsm): ماشوق تازاری، تازاردانی به‌رانیه‌ر له گانکردندا، نه‌خۆشی تازاردانی خه‌لکی.
- سازج- ا(سازج- sazeç): ساده، گیایه‌که له هیندستان زۆره، جاران بو دهرمان به‌کار ده‌هات.
- سار- (سار- sar): نامرازی لیکچوونه، له‌گه‌ل هه‌ندێ وشه‌دا مانای ناسا، هاوتاو ئه‌و شتانه ده‌گه‌یه‌نی.
- سار- (سار- sar): پاشگره‌و مانای زۆری و فراوانی و شوینی زۆری و فراوانی ده‌گه‌یه‌نی وه‌کو: کوه‌سار.
- سار- ا(سار- sar): سه‌ر، وه‌کو گاو‌سار: گاسه‌ر.
- سار- ا(سار- sar): بالنده‌یه‌کی بچووکه، له چۆله‌که گه‌وره‌تره، له ناخرو ئۆخری به‌ه‌ارا په‌یدا ده‌بێ و دژمنی تری و توو کولله‌یه.
- سار- ا(سار- sar): ره‌نج، تازار، مه‌ینه‌ت، خه‌م و په‌ژاره.
- سار- ا(سار- sar): عه‌بای ژنی هیندی، جلی ژنی هیندی.
- سارا- ص(سارا- sara): کاکله، جه‌وه‌هر، بی‌غله‌و غه‌ش.
- ساران- ا(ساران- saran): سه‌ران، سه‌ر.
- ساریان- ا. ص(ساریان- sarban): ساره‌وان، وشتره‌وان، شقانه‌ ده‌قه‌هان.
- سارج- ا(ساره‌ج- sareç): ریشۆله.
- سارخک- ا(سارخه‌ک- sarxek): می‌شووله، پیشکه.
- سارخکدار- ا. مر(سارخه‌کدار- sarxekdar): ناروه‌ند، داره‌ره‌ش، دره‌ختی می‌شووله‌دار.
- ساردین- ا. فر(ساردین- sardîn): ساردین، جوړه‌ ماسییه‌کی بچووکه، گوشتیکی خۆشی هه‌یه.
- سارسل- ا. فر(سارسیل- sarsil): بالنده‌یه‌که له سۆنه ده‌چیت.
- سارشک- ا(ساره‌شک- sareşk): پیشکه.
- سارغ- ا(ساروغ- sarux): بوخچه، پریاسکه.
- سارق- ص. فا(ساریخ- sarix): دز.
- سارقه- ص. فا(ساریغه- sarixe): دز (بوژن).
- سارک- ا(ساره‌ک- sarek): ریشۆله.
- سارکپت- ا. فر(سارکوپت- sarkupt): ئه‌سپیتی گولی.
- سارکوم- ا. فر(سارکوم- sarkûm): شیرپه‌نجه، سه‌ره‌تان.
- سارگاس- ا. فر(سارگاس- sargas): قه‌وزه‌ی ده‌ریایی، کفزی ده‌ریا.
- سارنگ- ا(ساره‌نگ- sareng): ریشۆله.

- سارو** - (سارو - sarû) : ریشوئه .
- ساروان** - ا.ص (سارشان - sarvan) : ساره وان، وشتره وان.
- ساروج** - (ساروج - sarûc) : چیمه نتو.
- ساروک** - (ساروک - sarûk) : ریشوئه .
- ساروی** - (سارقی - sarvî) : خه لکی سار.
- ساره** - (ساره - sare) : قوماشیکی ناسکه پانی یهک مه تره و دریتی ۶-۷ مه تره که ژنانی هیندی له خووهی ده پیتچن.
- ساری** - (ساری - sarî) : ریشوئه .
- ساری** - ا.فا (ساری - sarî) : نه خوشی درم، که سیک به شه و پروات.
- ساریخ** - (ساریخ - sarîx) : جوژه چه کیک سهره تاییه .
- ساریگ** - ا.فر (ساریگ - sarîg) : گیانله بهریکی گوشتخوژه به نه ندازهی پشیله یهک ده بی.
- ساریه** - ا.فا (سارییه - sariye) : نه خوشییه درمه کان، په تا.
- ساز** - (ساز - saz) : ههر نامیریکی موسیقا وه کو تار، سیتار، چه ننگ، عود، قیلون، زورنا، نای، شه پیوور، گیتار، ته پل، دایه ره، ده هول.
- ساز** - ا.ساز - (saz) : نامیر، نامیری کار، نامیری جه ننگ، که رهسته و تفاقی ژیان، چهک و ته قه مهنی و نازووقه و هموو پیداویستییه کانی جه ننگ، توتشوو پیداویستییه کانی سه فهر.
- سازآمدن** - مص.ل (سازنامه دهن - sazameden) : سازان، گونجان، رازی بوون.
- سازدادن** - مص.م (سازدادن - saz دادن) : ناماده کردن، سازاندن، ریکخستن، رازاندنه وه.
- ساززدن** - مص.م (ساز زده دن - saz zeden) : سازلیدان، ساز ژه نین.
- سازش** - ا.مص (سازیش - saziş) : سازش، ریک که وتن، هاوئا هه نگی، رازی بوون، ناشتی و ناشته وایی.
- سازش دادن** - مص.م (سازیش دادن - saziş دادن) : ناشتکردنه وه، هاوئا هه ننگ کردن.
- سازشکار** - ص.فا (سازیشکار - saziş kar) : نه وهی له گه ل یه کیکدا سازش بکاو ناشتی بکا، کهین و بهینکار.
- سازشکارانه** - ق.ص (سازیش کارانه - saziş karane) : سازشکارانه، وه کو سازشکاران.
- سازش کردن** - مص.ل (سازیش که رده دن - saziş kerdn) : ریک که وتن، سازش کردن، ناشتی کردن.
- سازشنامه** - ا.مر (سازیشنامه - saziş name) : ناشتی نامه، ریک که وتننامه.
- سازکردن** - مص.م (ساز که رده دن - saz kerdn) : سازکردن، ناماده کردن.
- سازگار** - ص.فا (سازگار - sazgar) : گونجاو، هاوئا هه ننگ، شیلگیر.
- سازگر** - ص فا (سازگر - sazger) : سازشکار.
- سازمان** - ا.مص (سازمان - sazman) : ریکخراو، ریکخستن.
- سازمند** - ص (سازمهند - saz mend) : ناماده و تیار، ریک و پیک.
- سازندگی** - ا.مص (سازنده گی - saz dâden) :

- که سیک شتیک دروست بکات. **سازندگی** (sazendegî): دروست کردن.
- سازنوروز** - ا.مر (سازنی نه‌وروز - sazi newrûz): نه‌وهی بو جه‌ژنی نه‌وروز ناماده بکری له خوراک و پوژشاک و شتی دیکه، ناوی نه‌واپه کی باریه ده.
- سازو** - ا (سازو - sazû): کندر، گوریس، پهت، حه‌بل، حه‌بلی که له لیفی خورما دروست ده کری.
- سازوار** - ص (سازفار - sazvar): نه‌هلی سازش، برای مه‌سله‌حهت، شایسته، هه‌ژ.
- سازواری** - ا.مص (سازواری - sazvariî): سازو ناماده، رازی.
- سازوباز** - ص.فا (سازوباز - sazû baz): په‌تباز.
- سازو برگ** - ا.مر (سازو به‌رگ - sazû berg): کهره‌سته و پیداویستییه کانی شهر، پیداویستی سه‌فه‌ر.
- سازور** - ص (سازفه‌ر - sazver): ناماده و ته‌یار، خودان سامان، خودان ساز.
- سازو ساخت** - ا.مر (سازوساخت - sazû saxt): کهره‌سته و تفاق.
- سازو سامان** - ا.مر (سازو سامان - sazû saman): ری و رسم، کهره‌سته و تفاق.
- سازونوا** - ا.مر (سازو نه‌قا - sazû neva): سازو تاواز.
- سازونه‌هاد** - ا.مر (سازونه‌هاد - sazû nehad): ری و رسم.
- سازیدن** - مص.م (سازیده‌ن - sazîden): دروست کردن، بینا کردن، ریک‌خستن، ناماده کردن.
- سازنده** - ا.فا (سازنده - sazende):
- ساس** - ا (ساس - sas): موزانه.
- ساسات** - ا (ساسات - sasat): ده‌رکه‌ی هه‌وا.
- ساسالیوس** - ا (ساسالیوس - sasaliyûs): گیایه که له رازیانه ده‌چی له کونا بو درمان به‌کاره‌اته‌که.
- ساسان** - ا.ص (ساسان - sasan): هه‌ژار، قه‌له‌نده‌ر، بیته‌وا، ده‌ستکورت.
- ساسانی** - ص.ن (ساسانی - sasanî): مالتباتی ساسانی، زنجیره پاشایه‌ک بیون پاش نه‌شکانییه‌کان له سالی ۲۲۶ - ۶۵۲ حوکمیان کردوو و نه‌رده‌شیر نه‌م بینه‌ماله‌یه‌ی دروست کردوو.
- ساستا** - ا.ص (ساستا - sasta): سته‌مکار، زالم، دل‌ره‌ق، نه‌هریمه‌ن.
- ساسر** - ا (ساسور - sasur): ته‌رکه، قامیش‌تیکی باریکه که قه‌له‌می لیدروسته‌ده کری بو نووسین.
- ساسر** - ا (ساسه‌ر - saser): ریشو‌له.
- ساسم** - ا (ساسیم - sasîm): ره‌شکه و شملی.
- ساسون** - ا (ساسون - sasûn): جو‌ره درومان‌تیکه.
- ساسی** - ا.ص (ساسی - sasî): هه‌ژار، قه‌له‌نده‌ر، گه‌دا، گه‌دایی، ده‌رزه‌که‌ر، سوالت‌که‌ر.
- ساطر** - ا.ص.ع (ساتیر - satir): قه‌ساب.
- ساطع** - ص.فا.ع (ساتی - sati): ئاشکرا، دره‌وشاوه، دره‌خشان، په‌راگه‌نده.
- ساطل** - ا.ص.ع (ساتیل - satil): گه‌رده‌لوول، گیتزه‌لوک، بابه‌لیسک.

- ساطل** - ا(ساتیل - satil): رووه کیکه جاران بۆنه خوژی جمگه کان به کار ده برا.
- ساتن** - ص.ع(ساتین - satin): دلرّهش، پیس، ناپاک.
- ساتور** - ص.ع(ساتور - satûr): ساتور، چه په چاخ.
- ساعت** - ا.ع(سائت - sa'et): سه عات، کات.
- ساعد** - ا.ع(سائید - sa'id): باسک، قۆل.
- ساعده** - ا.ع(سائیده - sa'ide): ئاوه رۆ، که نالی ئا و بچیتته سهر رووبار یان ده ریا.
- ساعور** - ا.ع(سائور - sa'ûr): ئاگر، تهنور، دکتورباشی، سه ره رۆکی خهسته خانه.
- ساعی** - ا.ف.ع(سائی - sa'î): پۆسته چی، قاسید، کۆششکار، والی، کۆکه ره وهی باجو خه راج.
- ساغر** - ا(ساغر - saxer): پیاله ی شه رابخوری.
- ساغرزدن** - مص.م(ساغر زه دهن - saxer zeden): خوار دنه وه به ساغر (باده).
- ساغری** - ا(ساغری - saxerî): پیستی ئه سپی له ده باغ دراو، که فه لی ئه سپو کهر، که فه لی ئه سپ.
- ساغری دوز** - ا.ص(ساغری دوز - saxerî dûz): پیلاوساز، که وشساز، که سیک پیلاو له چه رمی ساغری دروست بکات.
- سافر** - ا.ف.ع(سافیر - safir): سه فه رکار، نووسهر.
- سافل** - ص.ع(سافیل - safil): پابین، نشیو، خویری و هیچ و پوچ، سپله و پی نه زان، نرم.
- سافله** - ص.ع(سافیله - safile): کۆم، به شی کۆتایی شتیک، کۆتایی رووبار، کۆتایی نیزه.
- سافلین** - ا.ع(سافیلین - safilîn): هه فته مین چینی دۆزه خ، خویری بیان
- سافوت** - ا(سافوت - safût): فیکه، فیکه کیشان.
- سافیه** - ا.ص.ع(سافییه - safiye): گه رده لول، بابه لیسک، گیزه لۆک.
- ساق** - ا.ع(ساق - sax): لاق، قاج، به له ک.
- ساقب** - ص.ع(ساغیب - saxib): نزیک، دوور.
- ساق پیچ** - ا.مر(ساق پیچ - saxpîç): به له ک پیچ.
- ساق ترشک** - ا.مر(ساق تورشه ک - sax turşek): رووه کیکه، ترشۆکه.
- ساق دوش** - ا.مر(ساق دوش - sax dûş): برا زاوا.
- ساقط** - ص.ع(ساغیت - saxit): که وتگ، نرم، خویری، له گام، ناکه س به چه.
- ساقطه** - ص.ع(ساغیته - saxite): که م ئه قل، میوه یه ک بهر له گه بین بکه وی، وه رینی گه لای دار.
- ساقور** - ا.ع(ساغور - saxûr): گه رما، گه رمی، داغمه.
- ساقه** - ا.ع(ساغه - saxe): قه دی گیاو دره خت، پاشینه ی له شکر.
- ساقه اغوش** - ا.مر(ساغه ئاغوش -

- شکر به کاری دین. **ساکب** - ص.ع (ساکیب - sakib): رژاو، (ثاو یان فرمیتسک). **ساکت** - ص.ع (ساکیت - sakit): بیده‌نگ، خاموش، آرام. **ساکسوفون** - ا.فر (ساکسوفون - saksûfûn): تامپرتیکی موسیقاییه، سه‌کسیفون. **ساکن** - ص.ع (ساکین - sakin): بی‌جوله، بیده‌نگ، آرام، ناکنجی. **ساکی** - ا.فر (ساکی - sakî): عه‌ره‌قی برنج، ساکی. **ساکیز** - ا (ساکیز - sakîz): لباد. **ساک** - ا (ساک - sag): دره‌ختی ساج. **ساگو** - ا.فر (ساگو - sagû): نیشاسته‌یه‌که ده‌خوری و له‌کاکلی قه‌دی هه‌ندی دارخورمای هیندی به‌ناوی ساگو ده‌رده‌هینری. **سال** - ا (سال - sal): سال، ماوه‌ی سورانه‌وه‌ی زه‌وی به‌ده‌وری خوردا که ۱۲ مانگ ده‌خاپیت. **سالاد** - ا.فر (سالاد - salad): زه‌لاته. **سالادخوری** - ا.فر (سالاد خوری - salad xûrî): قاپی زه‌لاته، قاپی که زه‌لاته‌ی تی بکری و له‌سه‌ر سفره‌دابنری. **سالار** - ا.ص (سالار - salar): سه‌ردار، سه‌رۆک، گه‌وره‌و ده‌مسپی قه‌وم، پیشه‌نگ. **سالاریار** - ا.فر (سالاری بار - salari bar): ده‌ربار باشی، سه‌رۆکی ده‌ربار، به‌رپرسی ته‌شرفات. **سالار جنگ** - ا.ص (سالاری جه‌نگ - salari ceng): فه‌رمانده‌ی جه‌نگ، **ساقی** - ا.فا.ع (ساقی - saxî): ئه‌وه‌ی ئاو یان شه‌راب ده‌داته‌خه‌لکی، ساقی، ئه‌وه‌ی له‌مه‌جلیسدا شه‌راب و مه‌ی بگپری. **ساقیانه** - ق.ص (ساغیانه - saxîyane): ساقی ئاسا، وه‌کو ساقیان. **ساقی کوثر** - ا.مر (ساغی که‌وسه‌ر - saxî kewser): له‌قه‌بیتکی عه‌لی ئه‌میری موسلمانانه. **ساقی نامه** - ا.مر (ساغی نامه - saxî name): جو‌ره‌ شی‌عرتیکی مه‌سنه‌وییه‌ له‌ ستایشی مه‌ی و بادو بی دوامی ژبان و دونیا، به‌ناوبانگترین ساقی نامه، هی‌نیزامی و ساوجی و خواجه‌حافیزه. **ساقیه** - ا.ع (ساغییه - saxiye): جو‌گه‌له، ئاوهرۆ، ساقی. **ساک** - ا (ساک - sak): جو‌ره‌ خواردنیکه به‌برنج و گوشت و نوک و سپیناخ و به‌رسيله‌ لپده‌نری. **ساک** - ا.فر (ساک - sak): جانتا، کیسه، تووره‌که. **ساکاروز** - ا.فر (ساکاروز - sakarûz): قه‌ند، شه‌کری چه‌وه‌نه‌ر، شه‌کری قامیشی شه‌کر. **ساکارید** - ا.فر (ساکارید - sakarîd): هه‌ر ده‌رمانیک هه‌وتین و جه‌وه‌ره‌که‌ی شه‌کری. **ساکارین** - ا.فر (ساکارین - sakarîn): ساکارین، ئه‌وانه‌ی ریژیم ده‌که‌ن له‌بری

- فهرماندهی له شکر له شهردا.
سالارخوان - ا.ص (سالاری خان -
 salari xan): سفرهچی، سه‌رپه‌رشتی
 سفره‌خانه، سه‌روکی ئاشخانه.
سال آزمای - ص.فا (سال تازمای -
 sal azmay): دنیا‌دیده، به‌ته‌مه‌ن،
 که‌سیتک ساردی و گهرمی روژگاری دی بی.
سالاسال - ق (سالاسال - sala sal):
 ساله و سال، سالی یه‌کجار.
سالاماندر - ا.فر (سالاماندر -
 salamandr): سه‌مه‌نده،
 گیانله‌به‌ریکی وشکاوییه له مارمیلوک
 ده‌چی.
سالانه - ق.ص (سالانه - salane):
 سالانه، سالی یه‌کجار، کارتیک که سالی
 جارتیک نه‌نجام بدری.
سالب - ا.فا (سالیب - salib): پاک
 کردن و رووتکردنی شتیک، رفینه‌ر،
 زه‌وتکه‌ر.
سال بسال - ق (سال بیسال -
 sal bisal): سالی جارتیک، ساله و
 سال.
سالبه - ا.فا.ع (سالیبه - salibe):
 پروانه (سالب).
سالبه - ص.مر.ع (سالیبه - salibih):
 هاته سال، سالی خوش، سالی باش.
سال پیموده - ص.مر (سال په‌یوده -
 sal peymûde): پیر، به‌ته‌مه‌ن.
سال تحویل - ا.مر (سال - ته‌ه‌قیل -
 sal tehvîl): سه‌ره‌تای سالی تازه،
 سه‌ری سال.
سال خرد - ص.مر (سال خورد -
 sal xurd): منالی که‌متر له ۵ سال.
- سالخورد** - ص.مر (سالخورد - salxûrd):
 عه‌مه‌له‌نده.
سالخوردگی - ا.مص (سالخوردگی -
 salxûrdegî): پیری، که‌نفتی.
سالدات - ا.فر (سولدات - suldat):
 سه‌ریاز، سوپایی.
سالداری - ص.فا (سالداری - saldar):
 سالمه‌ند، سالدیده، پیر، عه‌مه‌له‌نده.
سالدیده - ص.مر (سالدیده - saldîde):
 پیر.
سالیسپاری - ا.فر (سالیسپاری -
 salsiparî): گیایه‌که.
سالغ - ص.ع (سالیغ - sali'x): مانگا
 یان مه‌ر که شیله‌ی ده‌رکردبی، گایان
 مه‌ری شه‌ش سال.
سالیف - ص.فا.ع (سالیف - salif):
 پیشین، رابردوو.
سالفه - ص.فا.ع (سالیفه - salife):
 پیشین، رابردوو، گهرده‌مل.
سالک - ا (ساله‌ک - salek):
 وشه‌که‌بیرو.
سالک - ص.فا.ع (سالیک - salik):
 ریتیواری، عارف، که‌سیتک به‌قسه‌ی
 رابه‌رو پیر به‌رتی خودادا پروات و
 قوناغه‌کانی عیباده‌ت بیری.
سالگرد - ا.مص (سالگرد - salgerd):
 سوپانه‌وه‌ی سال، ساله‌رگه‌ر.
سال گردش - ا.مص (سال گهردیش -
 sal gerdiş): سوپانه‌وه‌ی سال،
 ساله‌رگه‌ر.
سالگره - ا.مر (سال گیریه - salgiriş):
 گرتی سال، روژی ده‌ست پیکردنی سالی
 نوپی له‌ته‌مه‌نی هه‌ر که‌سیتک، جاران

سال و ماه - ا. مر (سال و ماه) -
salû mah: هه‌میشه، سال دوازده مانگه‌ی خوا.
سالیان - ا (سالیان - salyan): سالانی سال.
سالیانه - ق. ص (سالیانه - salyane): سالانه، سالی جاریک..
سالیسیلات - ا. فر (سالی سیلات - salîsîlat): جوړه خوښه‌کی دهرمانیبه.
سالیسین - ا. فر (سالیسین - salî sîn): جه‌وه‌هرو هه‌وینی دره‌ختی بی که بو لابرندی تی به‌کاردی.
سالینه - ص. ن (سالینه - salîne): سالانه.
سالیون - یو. ا (سالیون - salîyûn): تووی که‌ره‌وز.
سام - ا (سام - sam): ناوسان، وهره‌م، نه‌ستور بوون، ماسان.
سام - ص. ع (سام - sam): ژه‌ه‌ردار.
سام - ا. خ (سام - sam): له داستانی شانامه‌دا باوکی (زال) ه.
سام ابرص - ا. ع (سام‌ئه‌بره‌س - sam ebres): جوړه قوم‌مؤکیکه.
سامار - ا. فر (سامار - samar): جوړه میوه‌یه‌که.
ساماریوم - ا. فر (ساماریوم - samaryûm): توخمه ئاسنج‌او‌یکی بوړه له هندی کازادا به ریژه‌ی که‌م هه‌س.
ساماچه - ا (ساماچه - samakçe): سوخمه‌ی مه‌مک، مه‌مکدان.
سامان - ا (سامان - saman): که‌ره‌سته‌و تفاسی مال، پیداو‌یستییه‌کانی ژبان، که‌ره‌سته‌ی کاروبارو بنه‌ی سه‌فه‌ر..

په‌تیکیان دینا هه‌ر سالیک به‌سه‌ر ته‌مه‌نی که‌سیکدا ده‌رویی گرییه‌کیان له په‌ته‌که ده‌دا، به ژماره‌ی گرییه‌کاندا، ژماره‌ی سالی ته‌مه‌نی که‌سه‌که ده‌زانرا.
سال گشت - ص. مر (سال گشت - sal gešt): پیر، به‌ته‌مه‌ن، ئیختیار.
سالم - ص. ع (سالیم - salim): ساغله‌م، دروست، بی‌عه‌یب.
سالماه - ا. مر (سالماه - salmah): میژوو، سال و مانگ، جه‌ساوی سال و مانگ.
سالمند - ص (سال‌مه‌ند - sal mend): ئیختیار، پیر، به‌ته‌مه‌ن، به‌سالاچوو، ته‌مه‌ندار.
سالن - ا. فر (سالون - salon): سالون، هوئل..
سالنامه - ا. مر (سالنامه - salname): سالنامه، کتیبیک که‌کورت‌ه‌ی هه‌وال و ناماری سالیکی تیا تو‌ماریکری.
سالنما - ص. فا (سالنما - salnema): سال نوین، سالنامه، ته‌قویم.
سالو - ا (سالو - salû): قوم‌اشیکی سپی و ناسک بووه که‌سه‌رو پیچ‌و‌جلی ژنانه‌ی لی‌دروست ده‌کرا.
سالور - ا. خ (سالور - salûr): ناوی تایفه‌یه‌کی تورکمانی (ئوغوز) بووه.
سالوس - ص (سالووس - salûs): خاپینوک، حیل‌ه‌باز، ریا، عه‌وام خه‌له‌تینی، زمانلووس.
سالوک - ص (سالووک - salûk): سالوک، دزو ریگر، هه‌ژار، ده‌ستکورت.
سالوک وار - ق. ص (سالوک وار - salûk var): وکو سالوکان، ریگر ئاسا.

- سامان دادن** - مص.م (سامان داده‌ن - saman daden): ریک‌خستن، ریک و پیک کردن.
- سامان گرفتن** - مص.ل (سامان گرفته‌ن - saman griften): بوون به खाوهن مال و حال.
- سامانی** - ص.ن (سامانی - samanî): له بنه مال‌ه‌ی سامانیان.
- سامبا** - ا (سامبا - samba): جوړه سه‌مایه‌که، چه‌شنه ره‌قسینیکه.
- سامح** - ص.ع (سامیه - samih): سه‌خی، به‌خشنده، دلاوا..
- سامر** - ا.ف.ع (سامیر - samir): حیکایه‌ت بیتز، چیرۆک‌بیتز، مه‌جلیسی جه‌کایه‌ت بیتزان.
- سامری** - ص.ن.ع (سامیری - samirî): خه‌لکی سامیره، شاریکی فه‌له‌ستینییه، ناوی پیایوکی سیحربازی جوله‌که‌یه‌که له زه‌مانی جه‌زرتی موسادا کوّمه‌لکی له ئیسراییلیه‌کان گومر کرد. ده‌لین سامیری له په‌یره‌وانی موسا بوو، کاتی موسا چوو بو‌کیتی تور گویره‌که‌یه‌کی زرتی دروست کردو هینایه‌ده‌نگ و جوله‌و داوای له به‌نی ئیسراییل کرد بیپه‌رستان و کوّمه‌لکی پیتی خه‌له‌تان و به‌گه‌لی که‌وتن، که موسا گه‌رایه‌وه‌و گویره‌که‌یه‌کی شکاند، ئیدی خه‌لکه‌که له گومرایی رزگار بوون و په‌شیمان بوونه‌وه.
- سامریه** - ا (سامیرییه - samirîye): تیره‌په‌کن له به‌نی ئیسراییل، که له هندی ته‌حکامدا له هم‌مو یه‌هودییان جباوازن.
- سامع** - ا.ف.ع (سامی - sami): بیسه‌ر، گوهدار، گویدیر، گوپگر.
- سامعه** - ا.ف.ع (سامیئه - sami'e): هه‌ستی بیستن.
- سامک** - ص.ع (سامیک - samik): ترۆپک، دوند، لوتکه‌ی هه‌ر شتیک.
- سامندر** - ا (سامه‌نده‌ر - samender): سه‌مه‌نده‌ر، گیانله‌به‌ریکی وشکاوییه له مارمیلوک ده‌چی.
- سامه** - ا (سامه - same): په‌یمان، سوتند، به‌لین، په‌نا، په‌ناگه.
- سامه** - ص.ع (سامه - samme): ژه‌هدار.
- سامی** - ص.ع (سامی - sami): په‌رز، پایه‌به‌رز.
- سامی** - ص.ن (سامی - samî): به‌نی سام، په‌یره‌وان و نه‌وه‌و نه‌تیره‌ی سامی کوری نوح.
- سامیز** - ا (سامیز - samîz): برپه‌نگ، هه‌سان، به‌رده‌سان، ئارده‌زرتی خالیسه.
- سامیه** - ص.ع (سامیه - samiye): په‌رز، پایه‌به‌رز.
- سان** - ا (سان - san): داب و نه‌ریت و ری و ره‌سم، خووخده، ته‌رزو.
- سان** - (سان - san): پاشگری وشه‌یه‌و مانای، وه‌ک: ئاسا ده‌گه‌یه‌نی: آب سان = ئاو ئاسا، وه‌کو ئاو.
- سان** - (سان - san): پاشگره، ناوی شوپن دروست ده‌کات، سوککراوه‌ی (ستان) ه. وه‌ک: بیمارسان - نه‌خوشخانه.
- سان** - ا (سان - san): سوود، به‌ش.
- سان** - ا (سان - san): له زاراوه‌ی سوپاییدا ده‌کاته ته‌فتیش به‌وه‌ی سه‌ریازان به‌ریزو بی جوله‌ بوه‌ستن و فه‌رمانده به‌ به‌رده‌میاندا رت بی و بیان دینی.

- سان-** (سان- san): برپهن، ههستان.
- سانتر-** ا.فر(سانته- santer): سهنته، چهق، ناوهند.
- سانترال-** فر(سانترال- santral): سهنته، مهرکهزی، ئهسلتی.
- سانتی-** فر(سانتی- santi): ۱ لهسهه سهدی ههه شتتیک، یهک سهدی ههه شتتیک.
- سانتی گراد-** ا.مر.فر(سانتی گراد- santi grad): سهه پلهیی، ئامپیری ئهاندازهگیری پلهی گهرمییه.
- سانتی گرم-** ا.مر.فر(سانتی گرم- santi grem): یهک سههدهیهمی گرام.
- سانتیم-** ا.فر(سانتیم- santim): یهک سههدهمی (م).
- سانتیمانتال-** ص.فر(سانتیمانتال- santimantal): خوئنگهه، پرههست، تیژ ههست، میهرهبان و ههلهچوو.
- سانتی متر-** ا.مر.فر(سانتی میتر- santi mitr): سانتی مهتر، یهک سههدهمی مهتر.
- سانیح-** ص.ف.ع(سانیه- sanih): مرؤف یان چهیوان که لای راستی مرؤفهوه بی، رووداوی کتوپرچ باش و چ خراپ.
- سانحه-** ص.ف.ع(سانیهه- sanihe): روودا، پیشهات..
- ساندویج-** ا. انگل(ساندویج- sandvîç): سهندهویج، بابوله.
- سانسور-** ا.فر(سانسور- sansur): رهخنه، ئیرادگیری، تهفتیش و چاودیری فیلم و شانونامه و بابهتی رۆژنامه و ههه جوهره بلافوکتیک له لایهه حکومهتهوه بهر له بلاوبونهوهی، سانسور، چاودیری.
- ساو-** (ساف- sav): برپهنگ، ههستان.
- ساو-** (ساف- sav): باج و خهراجی که پاشایانی بههتیز له میرو پاشایانی بی هتیز یان شکست خواردوو یان دهسهند.
- ساو-** (ساف- sav): وهرده زتیر، زتیری خالیسه، زتیری شکاوو وردکراو.
- ساو آهن-** ا.مر(ساف ئاهه- sav ahen): ئارده ئاسنجاوی دهمی برپهنگ، ورده ئاسن.
- ساوجی-** ص.ن(ساقههجی- savecî): خهلهکی ساوه.
- ساوری-** (ساقههری- saverî): باج و سههرا، دیاری و پیشکههش له بری کارتیک بوئتی ئههجامدهههه.
- ساوه-** (ساقهه- save): ورده زتیر، زتیری خالیسه، خوئل..
- ساوی-** ص.ن(ساقی- savî): خهلهکی ساوه.
- ساویت-** ا.فر(ساقیت- savît): سوؤقیهت.
- ساویدن-** مص.م(ساقییدن- savîden): سوینهوه، ساودان.
- ساویز-** ص(ساقیز- savîz): خووش تهبیعهت، خووش رهفتار.
- ساویس-** (ساقیس- savîs): ههه شتتیک بهنرخ و گرانبهها، جلی لۆکهخن، جلی ناوهخنی لۆکهی بو کرابی.
- ساوین-** (ساقین- savîn): سهبهته.
- ساهر-** ص.ع(ساهییر- sahir): بیدار..
- ساهره-** ا.ص.ع(ساهییره- sahire): مانگ، ههیف، سههچاوهی رهوان.

- سَاهور** - ا.ع (سَاهور - sahûr):
بیداری، مانگه‌شه‌و، خه‌رمانه‌ی مانگ، مانگ، هه‌یث.
- سَاهی** - ا.فا (سَاهی - sahi): غافل، فه‌راموشکار، که‌سیک دلّی له شوینیکی دی بی.
- سایبان** - ا.مر (سایه‌بان - sayeban):
سابات، که‌پر، سه‌یوان، چه‌تر.
- سایر** - ص.ع (سایر - sayîr): که‌سیک پروات، ره‌وند، ریبوار.
- سایش** - ا.مص (سایش - sayîş): لیک سوین، له بره‌نگ دان.
- سایگاه** - ا.مر (سایه‌گاه - sayegah):
سابات، که‌پر، شوینی سیبهری هه‌بی.
- سایوان** - ا (سایه‌قان - sayevan):
که‌پر، سابات، شوینی سیبهردار.
- سایه** - ا (سایه - saye): سایک، سیبهر، نسّی، نَسار.
- سایه افکندن** - مص.م (سایه‌ئه‌فکه‌نده‌ن - saye efkenden): که‌سیک ساوپه‌نابیی بو که‌سیک، بایه‌خدان به که‌سیک.
- سایه افکن** - ص.فا (سایه‌ئه‌فکه‌ن - saye efken): خودان سیبهر، که‌سیک بیی به سیبهر و په‌نای که‌سیک، په‌نای لیتقه‌وماوان.
- سایه پرست** - ص.فا (سایه‌په‌رست - saye perest): سیبهر دۆست، که‌سیک هزی له سیبهر بی، ئیسراحت خواز، فاسقو فاجر.
- سایه پسند** - ص.فا (سایه‌په‌سهند - saye pesend): ئیسراحت‌خواز، سیبهر دۆست.
- سایه پوش** - ا.مر (سایه‌پوش - saye pûş): سایه‌بان، سابات، چه‌تر، که‌پر.
- سایه ترس** - ص.مر (سایه‌ته‌رس - saye ters): ترسنۆک، که‌سیک ته‌نانه‌ت له سیبهری خوئی بترسیت.
- سایه خشک** - ص.مر (سایه‌خوشک - saye xuşk): میوه‌یه‌ک له‌بهر سیبهر و شک کرایتته‌وه، ته‌مه‌ل، ته‌وه‌زل، شله شاری.
- سایه خفت** - ص.مر (سایه‌خوفت - saye xuft): خه‌وتووی به‌ر سیبهر.
- سایه خوش** - ا.ص (سایه‌خوش - saye xûş): خویش سیبهر، دره‌ختی پر لئو پۆپو سیبهردار، دره‌ختی ناروه‌ند.
- سایه‌دار** - ص.فا (سایه‌دار - sayedar): سیبهردار، ساوپه‌نای لیتقه‌وماوان، دره‌ختی پرسیبهر.
- سایه‌رس** - ص.مر (سایه‌ره‌س - sayeres): میوه‌یه‌ک له‌بهر سیبهر گه‌یبیی.
- سایه‌رست** - ص.مر (سایه‌روست - saye rust): گیایه‌ک له سیبهری دره‌ختاندا روا بی، به‌ناز په‌روه‌رده.
- سایه‌رو** - ص.فا (سایه‌ره‌و - saye rew): شه‌وره‌و، شه‌وبیداری، شه‌ونخونی.
- سایه روشن** - ا.مر (سایه‌ره‌وشه‌ن - saye rewşen): تاریک و روون.
- سایه‌زده** - ص.مف (سایه‌زه‌ده - saye zede): ده‌ست لیوه‌شاو، که‌سیک یان شتی سیبهر لیبی دابی.
- سایه‌شکن** - ص.فا (سایه‌شیکه‌ن - sayeshken):

سَامَت - مص.ع (سه نامت - seamet):
بیزار، دلته‌نگی، بی تاقهت بوون،
جاریسی.

سئانس - ا.فر (سیئانس - sî'ans):
کۆبوننه‌وه.

سؤر - ا.ع (سوئر - sù'r): به‌رماوه‌ی
خواردن و خواردنه‌وه.

سب - مص.م.ع (سه‌بب - sebb): جنیو،
دژوین، جنیودان، جمان.

سبائک - ا.ع (سه‌بائیک - saba'ik):
قالبه‌زیر، یان زیوو.

سباب - ص.ع (سه‌باب - sebbab):
جنیوفرۆش، دهم پیس.

سبابه - ص.ع (سه‌بابه - sebbabe):
جنیوفرۆش، دهم پیس، قامکی شاده،
قامکی جنیو، له زهمانی جاهیلییه‌تدا له
کاتی جنیوداندا عه‌ره‌ب نه‌و قامکه‌یان له
به‌رانبه‌ره‌که‌یان راده‌وه‌شان؛ بۆیه قامکی
جنیو - یشی پی ده‌گوتتری.

سبات - ا.ع (سوبات - subat): هه‌وه‌لی
خه‌و، خه‌وی سووک، رۆزگار، پیایوی
زیره‌ک و زیتهل.

سباج - ص.ع (سه‌باج - sabbac):
سه‌ده‌ف فرۆش، که‌سیتیک سه‌ده‌فی ورد یان
موروی ره‌ش بفرۆشی.

سباح - ص.ع (سه‌بهاه - sabbah):
مه‌له‌وان.

سباح - ا.ع (سوبهاه - subbah):
مه‌له‌وانان.

سباحت - مص.ع (سیبهاهت - sibahet):
مه‌له‌کردن، مه‌له‌وانی.

سباع - ا.ع (سیباء - siba'): درندان،
شیران.

saye şiken: سیبهر شکین، رووناکی
به‌خش، نه‌وه‌ی رووناکی بداو تاریکی و
سیبهر نه‌یه‌لی.

سایه‌فکن - ص.فا (سایه‌فکه‌ن -
saye fken): سیبهردار، خاوه‌ن سیبهر.

سایه‌گاه - ا.مر (سایه‌گاه - saye gah):
سیبهرگه، جیی سیبهر.

سایه‌گسترده‌ن - مص.م (سایه‌گوسته‌رده‌ن -
saye gusterden): پۆشین، په‌نه‌ان
کردن، په‌نادانی خه‌لکی.

سایه‌گستر - ص.فا (سایه‌گوسته‌ر -
saye guster): سیبهردار، ساوپه‌نای
لیقه‌وماوان.

سایه‌نشین - ص.فا (سایه‌نشین -
saye nişin): سیبهر نشین، که‌سیتیک
گه‌رمی و ساردی رۆزگاری نه‌چه‌شتبی.

سایه‌وار - ق.ص (سایه‌فار - saye var):
سیبهر ناسا، تاپۆناسا.

سایه‌ور - ص (سایه‌قهر - sayever):
سایه‌دار، سیبهردار، په‌نای لیقه‌وماوان.

ساییدن - مص.م (ساییدن -
sayiden): کوتان و نه‌رم کردن، لیک
سووین، له بره‌نگ دان، سه‌قل کردن،
تواندنه‌وه.

ساینده - ا.فا (ساینده - sayende):
نه‌وه‌ی شتتیک بسویتته‌وه، له هه‌سانده‌ر،
مشت و مالدهر.

ساییده - ا.مف (ساییده - sayide):
کوتراوو نه‌رم کراو، مشت مالدراو، له
بره‌نگ دراو، تواوه، له مشاردراو.

سؤال - مص.ع (سوئال - sûal):
داواکردن، سوأل کردن، ده‌رۆزه کردن،
پرسیارکردن.

- سباعی** - ا.ص.ع (سوبائی - suba'î):
 حهوت قوئی، حهوت سوچ، وشه‌ی حهوت
 پیتی.
- سباق** - مص.ل.ع (سیباغ - sibax):
 پیشبرکی کردن، تهراتین.
- سباق** - ص.ع (سه‌بیاغ - sebbax):
 نه‌وه‌ی هه‌میشه پیش بکه‌وی.
- سبک** - ص.ع (سه‌بیاک - sebak):
 زهرنگه‌ر، قالب‌پژ.
- سبال** - ا.ع (سیبال - sibal): سمیل.
- سبب** - ا.ع (سه‌به‌ب - sebeb): هو،
 سونگه، ده‌ستاویز، په‌یوه‌ندی خزمایه‌تی.
- سبب ساز** - ص.فا (سه‌به‌بساز -
 sebeb saz): دروستکهری هو، هو‌ساز.
- سبب سوزی** - ا.مص (سه‌به‌بسوزی -
 sebeb sûzi): نه‌هیشتنی هو.
- سبت** - مص.ع (سه‌بت - sebt):
 ئیسراحه‌تکردن، پالندانه‌وه، حه‌سانه‌وه.
- سبت** - ا.ع (سیبت - sibt): پیستی
 خوشه‌کراو، پیستی ده‌باغیکراو.
- سبت** - ا.ع (سویت - subt): جوژه
 گیایه‌که.
- سبج** - ا.ع (سه‌به‌ج - sebec): موروی
 ره‌ش، به‌ردتیکی ره‌شی بریقه‌داری ناسکه
 که له‌هندو سودان و شام ده‌ست ده‌که‌وی.
- سبجه** - ا.ع (سویجه - subce): جلی
 ره‌ش، گلیمی ره‌ش.
- سبج** - ا.ع (سویه‌ه - subeh):
 ده‌ستحیب، ته‌زیبج.
- سبحات** - ا.ع (سویوهات - subuhat):
 ته‌زیبجان.
- سبحان** - مص.ع (سویحان - subhan):
 خواوه‌ندی پاک و بیگه‌ردو بی‌خه‌وش له
- هه‌ر عه‌بیی.
- سبچه** - ا.ع (سویه‌ه - subhe): زیکرو
 دو‌عا، ته‌زیبج، ویرد.
- سبد** - ا.ع (سه‌به‌د - sebed): به‌رچنه،
 سه‌به‌ته‌ی له‌شول چنراو.
- سبده‌باف** - ا.ص (سه‌به‌د باف -
 sebed baf): سه‌به‌ته‌ساز، سه‌به‌ته‌چن،
 وه‌ستای دروستکردنی سه‌به‌ته‌و به‌رچنان.
- سبده‌چین** - ا.ص (سه‌به‌دچین -
 sebed çin): میوه‌یه‌ک له‌داری
 بکه‌نه‌وه‌و له‌به‌رچنه‌ی بکه‌ن.
- سبز** - ص (سه‌بز - sebz): سه‌وز،
 که‌سک.
- سبزآب** - ا.ص (سه‌بزآب - sebzab):
 ناوی سه‌وز، ناوی به‌هو‌ی قه‌وزه‌و گیای
 زهره‌بینییه‌وه سه‌وز بنویتی.
- سبزآخور** - ا.ص (سه‌بز آخور -
 sebz axûr): ئاسمان، ئاخو‌ری پرگیا،
 شو‌تینی که‌گیای زوربی.
- سبزارنگ** - ص.مر (سه‌بزاره‌نگ -
 sebz reng): سه‌وز ره‌نگ، ناوی
 ناوازیکی مؤسیقای کونی ئیرانییه.
- سبزاندرسبز** - ا.مر (سه‌بز نه‌نده‌رسه‌بز -
 sebz ender sebz): سه‌وزی سه‌وز،
 ناوی یه‌کیتکه‌له‌سی ناوازه‌که‌ی باره‌د.
- سبزایوان** - ا.مر (سه‌بز نه‌یشان -
 sebz eyvan): ئاسمان.
- سبزیباغ** - ا.مر (سه‌بز باغ - sebz bax):
 ئاسمان، به‌ه‌شت، له‌شی مرو‌ف.
- سبزه‌هار** - ا.مر (سه‌بز به‌هار -
 sebz behar): نه‌وایه‌کی مؤسیقای
 کونه، سه‌وزی به‌هار.
- سبزی‌پا** - ص.مر (سه‌بزپا - sebz pa): پی

- به‌شهر، به‌ووم، به‌دییوم، نامویاره‌ک.
سبزپری - ا.مر (سه‌بیز پیری - sebz perî): به‌هار، وه‌رزی به‌هار.
سبزپوش - ص.فا (سه‌بیزپوش - sebz pûş): نه‌وه‌ی جلی که‌سکی له‌به‌رکردیی، سه‌وزه‌گیا، دره‌ختی پیر گه‌لاوگول، سه‌وزپوش، که‌سکپوش.
سبزتشت - ا.مر (سه‌بیز ته‌شت - sebz teş): ناسمان.
سبزجا - ا.مر (سه‌بیزجا - sebzca): سه‌وزه‌زار، میترگو چه‌مه‌ن، جیتی سه‌وز.
سبزچشم - ص.مر (سه‌بیز چه‌شم - sebz çeşm): چاوشین.
سبزچهر - ص.مر (سه‌بیز چپهر - sebz çîhr): ره‌شتتاله، سه‌وزه، نه‌سمه‌ر.
سبزخط - ا.ص (سه‌بیز خه‌ت - sebz xet): لاوئ تازه خه‌تی دابی.
سبزخنگ - ا.ص (سه‌بیز خینگ - sebz xing): نه‌سپ، نه‌سپی توخ، فه‌له‌ک.
سبزخان - ا.مر (سه‌بیزخان - sebz xan): سه‌وزه‌زار، میترگو چه‌مه‌ن، ناسمان، سه‌وزه‌گیا.
سبزدانه - ا.مر (سه‌بیزدانه - sebz dane): فه‌ریک، فه‌ریکی گه‌نم یان هه‌ر دانه‌ویله‌یه‌کی تر.
سبزدرسبز - ا.مر (سه‌بیزددر سه‌بیز - sebzder sebz): سه‌وزی سه‌وز، ناوی ناوازیکی کوئی موسیقای ئیرانییه، ناوی نه‌وایه‌کی باریه‌ده.
سبزه - ا.مر (سه‌بیزده - sebz dih): ناسمان.
- سبزرنگ** - ص.مر (سه‌بیز ره‌نگ - sebz reng): که‌سک ره‌نگ، سه‌وز ره‌نگ.
سبیزاغ - ا.مر (سه‌بیزاغ - sebz zax): جیهان، دنیا، گیتی، ناسمان.
سبزشاخ - ا.مر (سه‌بیز شاخ - sebz şax): لقی ته‌رو تازه‌ی دره‌خت.
سبزشدن - مص.ل (سه‌بیز شوده‌ن - sebz şûden): سه‌وز بوون، روان، چه‌که‌ره‌کردن، روانی مووی سه‌رو ردین، ده‌رکه‌وتنی له‌نکاو.
سبزطاق - ا.مر (سه‌بیز تاغ - sebz tax): ناسمان.
سبزطاوس - ا.مر (سه‌بیز تاخوس - sebz tavûs): فه‌له‌ک، ناسمان.
سبزفام - ص.مر (سه‌بیزفام - sebz fam): که‌سک، نامال سه‌وز.
سبزفرش - ا.مر (سه‌بیز فرش - sebz ferş): ناسمان.
سبزقبا - ا.مر (سه‌بیز غه‌با - sebz xeba): قشقه‌له‌ی سه‌وز، خه‌نجه‌ریالا.
سبزقدم - ص.مر (سه‌بیز غه‌ده‌م - sebz xedem): پی به‌شهر، شومپا، نامویاره‌ک، به‌دیه‌خت.
سبزک - ا (سه‌بیزه‌ک - sebzek): سه‌وزه‌له، سوراحی که‌له شوشه‌ی سه‌وز دروستکراپی.
سبزک - ا (سه‌بیزه‌ک - sebzek): خه‌نجه‌ریاله، ته‌بیریکه.
سبزکالک - ص.مر (سه‌بیزکاله‌ک - sebz kalek): زرک، میوه‌ی سه‌وزوکال، میوه‌ی نه‌گه‌بیوو.

- نه‌عنا و تهرخون و...
سبزی پاک‌کن - ص.فا (سه‌بزی پاک‌کون - sebzî pak kûn): زم‌انلووس و ریاکار، که‌سپیک سه‌وزه‌واتی خواردن پاک بکات.
سبزی‌پلو - ا.مر (سه‌بزی پولو - sebzî pulû): پلاوی پر له سه‌وزه.
سبزی‌فروش - ا.ص (سه‌بزی فروش - sebzî furûş): سه‌وزه فروش.
سبزی‌کار - ا.ص (سه‌بزی‌کار - sebzîkar): نه‌وهی سه‌وزه‌واتی خواردن برویتنی.
سبزینه - ص.ن (سه‌بزینه - sebzîne): که‌سک، سه‌وزینه.
سبزینه - ا (سه‌بزینه - sebzîne): کلوروفیل.
سبط - ا.ع (سببت - sibt): نه‌وه، منالی منال، زیاتر بو فسه‌رزهن و نه‌وهی کچ ده‌گوتری.
سبع - ا.ص.ع (سه‌بوء - sebu'): گیانله‌به‌رانی درنده.
سبع - ا.ع (سوبء - sub'): حه‌وت یه‌ک.
سبع - ا.ع (سه‌بء - seb'): حه‌وت.
سبعون - ا.ع (سه‌بئون - seb'un): هه‌فتا.
سبعه - ا.ع (سه‌بئه - seb'e): هه‌فت.
سبعی - ص.ن (سه‌بئی - seb'i): ئیسماعیلییه.
سبعین - ا.ع (سه‌بئین - seb'in): هه‌فتا.
سبعیه - ا.ص (سه‌بئییه - seb'iye): حه‌وت ئیمامی (ئیسماعیلییه).
سبزکردن - مص.م (سه‌بز که‌رده‌ن - sebzkerden): رواندن، شینکردن، سه‌وزکردن.
سبزه‌کوشک - ا.مر (سه‌بزکوشک - sebzkuşk): ئاسمان.
سبزه‌گار - ص.فا (سه‌بزه‌گار - sebzgar): سه‌وزکه‌ر.
سبزه‌گرا - ا.مر (سه‌بزه‌گرا - sebzgera): خه‌نجه‌ریاله.
سبزه‌گنبد - ا.مر (سه‌بز گونبه‌د - sebz gunbed): ئاسمان.
سبزه‌گون - ص.مر (سه‌بزه‌گون - sebzgûn): سه‌وز رهنگ.
سبزه - ا (سه‌بزه - sebze): چیمه‌ن، می‌رغوزار، سه‌وزه‌گیای تازه.
سبزه - ا (سه‌بزه - sebze): جو‌ره کشمیش و می‌وژتیکی سه‌وز باوه.
سبزه - ص (سه‌بزه - sebze): گه‌نم ره‌نگ.
سبزه‌به‌هار - ا.مر (سه‌بزه‌ی به‌هار - sebzey behar): سه‌وزه‌گیای به‌هار.
سبزه‌در - ا.فر (سه‌بزه‌ده‌ر سه‌بزه - sebzeder sebze): سه‌وزه، سه‌وزه‌زار، تا چاو هه‌ته‌ر بکا هه‌ر سه‌وز.
سبزه‌ده‌ر - ق.ص (سه‌بزه‌ده‌ر سه‌بزه - sebze der sebze): سه‌وز له‌دوی سه‌وز.
سبزه‌زار - ا.مر (سه‌بزه‌زار - sebzazar): چه‌مه‌نزار، سه‌وزه‌زار.
سبزه‌ناک - ا.ص (سه‌بزه‌ناک - sebze nak): سه‌وزه‌زار.
سبزی - ا (سه‌بزی - sebzî): سه‌وزه‌جات، سه‌وزه‌ی خواردن وه‌ک که‌وه‌رو که‌ره‌وز و

- سبغانه** - (سه بغانه - sebxane): بیغانه.
- سبغه** - ا.غ (سه بغه - sebx): ره فاهیبیهت، دهسترۆیی، خوشگوزهرانی.
- سبق** - مص.ع (سه بسخ - sebx): پیشکته و تن، ههلهی زمان.
- سبق** - ا.ع (سه بهغ - sebox): پیشبرکتی، گرتیو.
- سبقهت** - ا.ع (سویغهت - subxet): گرهو و مه رج کردن.
- سبک** - ص (سه بوک - sebuk): سووک، گورج و گۆل، چوست و چالاک.
- سبک** - مص.ع (سه بک - sebk): شیتوازی نووسین، قالبسازی، کاتزای تواوه له قالب کردن، قالبپرتی.
- سبکاد** - (سه بکاد - sebkad): ترۆپیک، لوتکه، قولله، دوند.
- سبک اسلحه** - ص.مر (سه بوک ئه سه لهه - sebuk eslehe): تهو سه ره بازانهی چه کی سوکیان پیتییه.
- سبکبار** - ص.مر (سه بوکبار - sebuk bar): بارسووک و ئاسوده، خوشحال.
- سبکبال** - ص.مر (سه بوکبال - sebukbal): بالندهی بچووکی تیزفری به زۆری خوش تاواز.
- سبکپا** - ص.مر (سه بوکپا - sebukpa): تیزرهو، سووکپتی.
- سبک پر** - ص.مر (سه بوکپهر - sebuk per): بالندهی تیزفری، بالندهیهک خیرا بفری.
- سبک پوی** - ص.فا (سه بوک په فی - sebuk pevî): تیزرهو، لهش سووک، گورج و گۆل.
- سبک پی** - ص.مر (سه بوک په ی - sebuk pey): پی سووک، تیزرهو، گورج و گۆل.
- سبک خرد** - ص.مر (سه بوک خیره دد - sebuk xired): ئه قل سووک، بی ئه قل، بی ئاوه ز.
- سبک خیز** - ص.فا (سه بوک خیز - sebuk xîz): گورج و گۆل، چاپوک، چست و چالاک، به پراپهر، روح سووک، تیزرهو.
- سبک داشت** - مص (سه بوک داشت - sebuk dašt): سووک ژماردن، سووک حیساب کردن.
- سبک دست** - ص.مر (سه بوک دهست - sebuk dest): ته ره دهست، دهست وه شین، که سیک له کاری ده ستیدا گورج و گۆل بی.
- سبک دل** - ص.مر (سه بوک دیل - sebuk dil): شادمان، خوشحال، به که یف و به دهماغ، بی خه م.
- سبک دوش** - ص.مر (سه بوک دوش - sebuk dûş): بارسووک، که سیک باریکی به شانوه نه بی.
- سبک رای** - ص.مر (سه بوک رای - sebuk ray): گهوج، ئه قل سووک، بی ئاوه ز.
- سبک رفتار** - ص.مر (سه بوک رهفتار - sebuk reftar): تیزرهو.
- سبک رکاب** - ص.مر (سه بوک ریکاب - sebuk rikab): سواری گورج و گۆل و خیرا.
- سبک رو** - ص.فا (سه بوک رهو - sebuk rew): پی سووک، خیرا،

- تیزره، له زگین.
- سبک رو** - ص. مر (سه بوک رو - sebuk rû): روودار، بی شه رم.
- سبک روح** - ص. مر (سه بوک روح - sebuk rûh): روووح سووک، خوشحال، به که یف، دهم به پیکه نین.
- سبکسار** - ص. مر (سه بوکسار - sebuk sar): بی ئه قل، سه سه ری، جرین.
- سبک سایه** - ص. مر (سه بوک سایه - sebuk saye): ره وته نی و که م ده وام.
- سبکسر** - ص. مر (سه بوک سه ر - sebuk ser): جرین، سه سه ری (سطحی)، بی ئه قل، خو تیری، هیچ و پوچ.
- سبک سنگ** - ص. مر (سه بوک سه نگ - sebuk seng): سووک، کم.
- سبک سنگین کردن** - مص. م (سه بوک سه نگین که رده ن - sebuk sengin kerdén): هه لسه نگانندن.
- سبک سیر** - ص. مر (سه بوک سه یر - sebuk seyr): سووک ره، تیزره و.
- سبک عقل** - ص. مر (سه بوک ئه غل - sebuk exl): بی ئه قل، بی ئاوه ز.
- سبک عنان** - ص. مر (سه بوک ئینان - sebuk inan): سواری خیرا، تیزره و، رام، ده سته مؤ.
- سبک گام** - ص. مر (سه بوک گام - sebuk gam): تیزره و.
- سبک مایه** - ص. مر (سه بوک مایه - sebuk maye): بی قه در.
- سبک مغز** - ص. مر (سه بوک مه غز - sebuk mex): بی ئه قل، بی ئاوه ز، گیل، گه لحو، که وده ن.
- سبکی** - ا. مص (سه بوکی - sebukî): سووک بوون، سووکی.
- سبک یاب** - ص. فا (سه بوک یاب - sebuk yab): زه ین روون، تیزرفام، زه بندا ر.
- سبیل** - ا. ع (سه به ل - sebel): چاویه شه، باران، گولی گهنم و جو و.. جلی دریزی ده لب، جنیو.
- سبیل** - ا. ع (سو بول - subul): ریگیان.
- سبیلت** - ا. ع (سه به له ت - sebelet): سمیل.
- سبیلت** - ا (سی بیلت - sibilt): چریش، که تیره، غه ره و هیل م.
- سببج** - ا (سی به نج - sibenc): هه و جا ر، مژان، داری له ئاموردا.
- سبو** - ا (سه بو - sebû): گوزه، گوزه ی ده سکا دار که ئا و یان شه رابی تی بکه ن.
- سبوچه** - ا (سه بوچه - sebûçe): گوزه له، گوزه ی بچوک.
- سبوح** - ص. ع (سه ببوه - sebbuh): سیفه تیکی خوایه.
- سبوره** - ص (سه بوره - sebûre): حیز، نیره موک، لوسکه.
- سبوس** - ا (سه بوس - sebûs): که په ک، سوس.
- سبوسه** - ا (سه بوسه - sebûse): ئارده مشار، که په ک، سوس، قریژی سه ر.
- سبوکش** - ص. فا (سه بوکش - sebûkeş): که سیک گوزه یه شه راب بخواته وه، شه رابخور.
- سبه** - ا. ع (سو به - subbe): که سیک که خه لکی زوری جنیو بده نی، عار.

سپاس داشتن - مص. ل. (سپاس داشتن -
sipas dašten): مہمنون ہون،
 شوکرانہ بڑھری۔
سپاس گزاردن - مص. ل. (سپاس
 گزاردن - **sipas guzarden**):
 سوپاس کردن۔
سپاسہ - ا. (سپاسہ - **sipase**):
 سوپاس، شوکرانہ۔
سپاسی - ص. (سپاسی - **sipasî**):
 گہدا، دہرؤزہ کەر، پارسہک۔
سپاناخ - ا. (سپاناخ - **sipanax**):
 سپیناخ۔
سپانلو - ا. (سپانلو - **sipanlû**): ناوی
 تیرہبہ کی عیلتی قاجارہ۔
سپاہ - ا. جم. (سپاہ - **sipah**): قوشہن،
 لہشکر، سوپا۔
سپاہان - ا. (سپاہان - **sipahan**):
 ٹہسفہہان۔
سپاہانی - ص. ن. (سپاہانی -
sipahanî): ٹہسفہہانی۔
سپاہبد - ا. ص. (سپاہبد -
sipahbed): سالاری سوپا، فرماندہی
 سوپا، سہرداری سوپا۔
سپاہدار - ا. ص. (سپاہدار -
sipahdar): فرماندہی سوپا،
 سوپادار، خودان و بہرپرسی سوپا۔
سپاہسالار - ا. ص. (سپاہسالار -
sipah salar): سوپاسالار، گہورہی
 سوپا، فرماندہی سوپا۔
سپاہی - ا. ص. (سپاہی - **sipahî**):
 عہسکہری، سہریازی، سوپایی۔
سپتامبر - ا. فر. (سپتامبر -
siptamber): مانگی ٹہیلوول،

سبہ - ا. ع. (سببہ - **sibbe**): پہنجہی
 شادہ۔
سبہ - ا. ع. (سببہ - **sebbe**): سمت و
 کہفہل، ساردی یان گہرمی کہ چند رۆژی
 بخایہنی، رۆژگار۔
سبیس - ا. (سبیس - **sibîs**): رووہ کیکہ۔
سبیکہ - ا. ع. (سبیکہ - **sebîke**):
 قالبہ زتیر یان زیو۔
سبیل - ا. (سبیل - **sibîl**): سمیل،
 سمبیل۔
سبیل - ا. ع. (سبیل - **sebîl**): رینگہ،
 رینگہی دیارو ٹاشکرا۔
سبیلو - ص. (سبیلو - **sibîlû**): سمیل
 بابر۔
سبیلی - ا. (سبیلی - **sibîlî**):
 گیانلہ بہریتکہ۔
سبیش - ا. (سبیش - **sibyûş**):
 رووہ کیکہ جاران بۆ دہرمان بہ کار دہہات۔
سپار - ا. (سپار - **supar**): گاسن،
 قورہمہ۔
سپاردن - مص. م. (سپاردن -
siparden): سپاردن۔
سپارش - ا. مص. (سپارش - **sipariş**):
 راسپاردن۔
سپاروک - ا. (سپاروک - **separûk**):
 کۆتر۔
سپاری - ا. (سپاری - **siparî**): قہدی
 گہنم یان جۆ، گولہ گہنم یان جۆ۔
سپاس - ا. (سپاس - **sipas**): سوپاس۔
سپاس پذیرفتن - مص. ل. (سپاس
 پذیرفتن - **sipas peziru ften**):
 شوکرانہ کردن، منہ تباربوون، مہمنون بوون،
 سوپاس کردن۔

- سپیتته مبهه ر. ناژه لان دهیخون.
- سپر** - ا (سیپه ر - siper): سپه ر، قه لغان، مه تهریز، مه تال.
- سپر انداختن** - مص. ل (سیپه رنه نداخته ن - siper endaxten): سپه ر فریدان، شکان و ته سلیم بوون، هه لاتن له بهر دژمن.
- سپردن** - مص. م (سیپه ورده ن - sipurden): راسپاردن، سپاردن.
- سپردن** - مص. م (سیپه ورده ن - siperden): ته ی کردن، ریگه برین، پایه مال کردن.
- سپرز** - ا (سیپورز - sipurz): زراو، زالی.
- سپرساز** - ص. فا (سیپه رساز - siper saz): قه لغان ساز، که سیک سپیری ترومبیلان دروست بکات.
- سپرغم** - ا (سیپه ر غم - siper xem): ریخانه.
- سپرک** - ا (سیپه ره ک - siperek): قه لغانوکه.
- سپرلوس** - ا (سیپه رلوس - siperlûs): کوشک، کوشکی پاشایه تی، سه رای پاشایان، ده ربار.
- سپرهم** - ا (سیپه ره م - siperhem): ریخانه.
- سپری** - ص (سیپه ری - siperî): ته واو، به کو تا گه ییوو.
- سپریدن** - مص. م (سیپه ریده ن - siperîden): ته واو کردن، به نه انجام گه یانندن، جوژی خیتوه تی سی لا.
- سپریس** - ا (سیپریس - siprîs): گیایه که
- تاژه لان دهیخون.
- سپری شدن** - مص. ل (سیپه ری شوده ن - siperî şuden): ته واو بوون، کو تایی هاتن، به سه رچوون.
- سپریخ** - ا. ص (سوپه ریخ - superîx): هی شسوی تری، هی شسوی چروپر، بو له به رسيله.
- سپری کردن** - مص. م (سیپه ری که رده ن - siperî kerdn): ته واو کردن، کو تایی پی هیتان، به نه انجام گه یانندن.
- سپزک** - ص (سیپه زک - sipezk): دوو زمان، غه یبه تچی.
- سپس** - ق (سیپه س - sipes): پاشان، دوا یی، دوا ی نه مه.
- سپسایگی** - ا (سیپه سایه گی - sipesayegî): گه رانه وه، پاشه کشی.
- سپست** - ا (سیپه یست - sipist): گیایه که.
- سپست** - ص (سوپوست - supust): بوگه ن.
- سپستان** - ا (سیپه یستان - sipstan): دره ختیکه.
- سپس رو** - ص. فا (سیپه س ره و - sipes rew): په پره و، پاشره و، یه کیک له دوا ی که سیکه وه پروات.
- سپل** - ا (سه پهل - sepel): سمی وشتر، سمی فیل.
- سپلشت** - ا. مر (سیپه له شت - sipeleşt): رووداوی خراب، پیشهاتی خراب.
- سپنتامینو** - ا. مر (سیپه نتامه ینو - sipantameynû): هی ززی زیادو چاکی و نه قل، هی ززی چا که.
- سپنج** - ا. ص (سیپه نج - sipenc): مالی

کاتی، که پری سهر مه زراو بیستانان.
سپنج - (سیپه‌نج - sipenc): مژان.
سپند - (سیپه‌ند - sipend): جوړه رووه کیکه.
سپندار - (سیپه‌ندار - sipendar): ناوی فریشته‌یه که له نایینی زرده‌شتیدا، مانگی دوازه‌یه می سالی هه تاوی.
سپنداسا - (سیپه‌نداسا - sipend asa): گورج و گول، چوست و چالاک.
سپندان - (سیپه‌ندان - sipendan): خه رده‌ل.
سپندوز - (سیپه‌ندوز - sipendûz): کوماج، نه‌ستونده‌کی چادر، پشت بان.
سپندین - (سیپه‌ندین - sipendîn): خه رده‌ل، خه رته‌له.
سپوختن - (م.مص.م. سیپوخته‌ن - sipuxten): تی ناخن.
سپور - (سوپور - supûr): کوچه مال، که ناس.
سپوزکار - (سیپوزکار - sipûzkar): سست و خاو و خلیچک.
سپوزیدن - (م.مص.م. سیپوزیده‌ن - sipuzîden): تی ناخن، ته پانندن.
سپوس - (سوپوس - supûs): که پک، سوس.
سپوسه - (سوپوسه - supûse): که پک، سوس.
سپه - (سیپه‌ه - sipeh): سوپا.
سپه‌ارا - (سیپه‌ه‌آرا - sipeh ara): فهرمانده‌ی سوپا، ریک‌خه‌ری سوپا.

سپه‌بد - (سیپه‌ه‌بود - sipeh bud): سهردارو فهرمانده‌ی سوپا، سوپا سالار.
سپه‌بدان - (سیپه‌ه‌بودان - sipeh budan): سوپا سالار، ناوی تاهه‌نگیکی کونی موسیقای ئیرانییه.
سپه‌په‌هلوان - (سیپه‌ه‌په‌هلوان - sipeh pehlevan): ص.مر. (سیپه‌ه‌په‌هلوان - sipeh pehlevan): سوپا سالار.
سپهدار - (سیپه‌هدار - sipehdar): سهردار، فهرمانده‌ی سوپا.
سپهر - (سیپهر - sipihr): ناسمان، فه‌له‌ک.
سپهرار - (سیپهرار - sipihrar): حه و ته‌به‌قی ناسمان.
سپهران سپهر - (مر.سیپهران سیپهر - sipihran sipihr): فه‌له‌کی نۆیه‌م، ناسمانی نۆیه‌م.
سپهرشناس - (مر.سیپهرشناس - sipihr şinas): نه‌ستیره‌ناس، ره‌به‌ن (کاهین)، غه‌بیزان.
سپه‌سالار - (سیپه‌ه‌سالار - sipeh salar): سهردارو فهرمانده‌ی سوپا.
سپه‌شکن - (سیپه‌ه‌شکن - sipeh şiken): له‌شکرشکین، له‌شکرشکین.
سپه‌کش - (سیپه‌ه‌کش - sipeh keş): له‌شکرکیش، فهرمانده‌ی سوپا که سوپا بۆ شه‌ر بیات.
سپی - (سه‌پی - sepî): سپی، چه‌رمو، چه‌رمگ.
سپیتاک - (سه‌پیتاک - sepîtak): سپیاو، جوړه بۆیه‌یه‌که.

- سپیتاک** - (سه پیتاک - sepîtak):
 جوړه رووه کیکه.
- سپیتمه** - ا.ص (سپیتمه - sipîteme):
 مه یله و سپی، له نه ژادی سپی پیستان، ناوی خانه واده یی زرده شته.
- سپیح** - (سه پیج - sepîc): جلی رهش، گلیمی رهش، جوړه شاشکیکه.
- سپیجه** - (سه پیجه - sepîce): پرگ، برش، که پرو، که ره کیفه، پرگ هه له پینان.
- سپید** - ص (سه پید - sepîd): سپی، چه رمگ، چه رموو.
- سپیداب** - (سه پیداب - sepîdab): سپیاو.
- سپیداج** - (سه پیداج - sepîdac): سپیاو.
- سپیدار** - (سه پیدار - sepîdar): سپیدار، نه سفیندار، چنار.
- سپیدبا** - ا.مص (سه پیدبا - sepîdba): شوړبا.
- سپیدپا** - ص.مر (سه پیدپا - sepîpa): پی سپی، خوښ قه دهم، پی به خیر.
- سپیدتاک** - (سه پیدتاک - sepîd tak): رووه کیکه.
- سپیدجامه** - ص.مر (سه پید جامه - sepîd came): کراس سپی، که سیتک جلی سپی له بهر بکات.
- سپید چرده** - ص.مر (سه پید چرده - sepîd çerde): ده مورچاو سپی، چه رمله، سپیروو.
- سپید چشم** - ص.مر (سه پید چشم - sepîd çşm): بی شهرم، چاو قایم، بیعار، روودار.
- سپیدخار** - ا.مر (سه پیدخار - sepîdxar): در کیکه، در که سپی.
- سپید دست** - ص.مر (سه پید دست - sepîd dest): سه خاوه تمه ندو جوامیرو دلاوا.
- سپیدرخ** - ص.مر (سه پیدروخ - sepîd rux): سپیلکه، سه ربه رز، روو سپی، روو سوور، پیاوی چاکه کار.
- سپیدرو** - ص.مر (سه پیدرو - sepîd rû): سه ربه رز، روو سوور.
- سپیدسار** - ص.مر (سه پیدسار - sepîd sar): سه رسپی، پیر.
- سپیدفام** - ص.مر (سه پیدفام - sepîd fam): سپیاو.
- سپیدکار** - ص.مر (سه پیدکار - sepîdkar): مسگر، قازانپاکه ر، پیاوچاک، چاکه کار، بی شهرم، ریباکار.
- سپیدکاسه** - ص.مر (سه پیدکاسه - sepîd kase): جوامیر، به خشنده، سه خاوه تمه ند.
- سپیدگر** - ا.ص (سه پیدگر - sepîdger): قازان پاکه ر، روودار، چاو قایم.
- سپیدمو** - ص.مر (سه پیدموو - sepîd mû): سه رسپی، پیر، سه رچه رموو.
- سپیدمهره** - ا.مر (سه پید موهره - sepîd muhre): سه ده ف، سه ده فی، وردو بچووک.
- سپیدنامه** - ص.مر (سه پیدنامه - sepîd name): سپی نامه، که سیک خواناس و به باوه پرو دروستکاری و نامه ی نه عمالی سپی بی.

- سپیدوا** - ا. مر (سه پیدفا - sepîdva): شۆریا.
- سپیده** - ا (سه پیده - sepîde): سپینهی هیلکه، چهرمینهی خای.
- سپیده** - ا (سه پیده - sepîde): سپییاو.
- سپیده** - ا (سه پیده - sepîde): سپیده، بهر به بیان.
- سپیده دم** - ا. مر (سه پیده دم - sepîde dem): سپیده، به بیان، شه فقه، کازیوه.
- سپیده دمان** - ق (سه پیده دمان - sepîde deman): به یانی سه حهری، سپیدهی به بیان، کازیوه.
- سپیرک** - ا (سه پیرهک - sepîrek): سپیرهک.
- سپیل** - ا (سه پیل - sepîl): فیکه.
- سپیش** - ا (سپیش - sipyûş): رووه کیکه.
- ستا** - ا. مص (سیتا - sita): ستایش.
- ستا** - ا. مر (سیتا - sita): سیتار، ناوی ناوازیکی مؤسیقییه.
- سیتا** - ا. مر (سیتا - sita): جوره چادریکی سی لاییه.
- ستا** - ا. مر (سیتا - sita): سی دانه، سی جامی شهراب که به یانیان ده یخونه وه.
- ستا** - ا (سه تا - seta): ناویستا، ناویستا.
- ستائر** - ا. ع (سه تائیر - seta'îr): پهرده.
- ستاخ** - ا (سیتاخ - sitax): لقی درهخت، چل.
- ستاد** - ا (سیتاد - sitad): هه لوهسته، وهستان، مه لبه ندی فرماندهی سوپا.
- ستادن** - مص. ل (سیتادهن - sitaden): وهستان، بهر باپون، ههستان.
- ستادن** - مص. ل (سیتادهن - sitaden): سه نندن، وهرگرتن.
- ستاده** - ا. مف (سیتاده - sitade): سه نندراو، وهرگیراو.
- ستار** - ا. مر (سیتار - sitar): سی تار.
- ستار** - ا (سیتار - sitar): نه ستیره.
- ستار** - ا. ع (سیتار - sitar): پهرده.
- ستار** - ص. ع (سه تتار - settar): پۆشهر، عه بیپۆش، به کیکه له سیفه ته کانی یهزدان.
- ستاره** - ا. ع (سیتاره - sitare): پهرده، شتی که شتیکی پی بپۆشری.
- ستاره** - ا (سیتاره - sitare): نه ستیره، هه ساره، بهخت و تالچ و یه غبال.
- ستاره** - ا. مر (سیتاره - sitare): سی تار.
- ستاره بار** - ص. فا (سیتاره بار - sitare bar): نه ستیره باران، گریان، رژیانی فرمیسک.
- ستاره پرست** - ص. فا (سیتاره پهرهست - sitare perest): نه ستیره پهرست.
- ستاره پیشانی** - ص. مر (سیتاره پیشانی - sitare pîşanî): تالحدار، نیوچه وان سپی.
- ستاره چشم** - ص. مر (سیتاره چهشم - sitare çeşm): چاوگهش وه کو نه ستیره.
- ستاره دان** - ص. فا (سیتاره دان - sitaredan): نه ستیره ناس، نه ستیره وان.
- ستاره دریایی** - ا. مر (سیتاره ی دریا یی - sitarey deryayî): گیانله بهریکی دریا ییه.

- ستاره سوخته** - ص.مر (سیتاره سوخته - sitare sũxte): بی بهخت، بی شانس.
- ستاره شمر** - ا.ص (سیتاره شومه ر - sitare şumer): نه ستیره ناس، نه ستیره وان، نه ستیره ژمیر.
- ستاره شمر دن** - مص.م (سیتاره شومه رده ن - sitare şumerden): شه و بیداری، شه و نخونی، نه ستیره ژماردن.
- ستاره شناس** - ا.ص (سیتاره شیناس - sitare şinas): نه ستیره ناس.
- ستازن** - ا.ص (سیتازن - sitazen): سیتارژن.
- ستاغ** - ص (سیتاغ - sitax): جوانوو، جوانو نه سپ، جوانوو ماین، قسر، نه زؤک.
- ستافند** - ا (سیتافند - sitafend): هه یوان، باله خانه، کۆله که.
- ستاگ** - ا (سیتاک - sitak): لقی تازه، لقی تازه میو.
- ستاگوی** - ص.فا (ستیاگوی - sitagûy): ستایشکار، منه تبار، سه ناگو، سوپاسگو.
- ستام** - ا (سیتام - sitam): لغاو، سهر که لله.
- ستان** - پس (سیتان - sitan): پاشگری شوینه که له کۆتایی وشه وه دیت و مانای چری و پری و زۆری و .. ده گه یه نی وهک: کورد + ستان = کوردستان.
- ستان** - ص (سیتان - sitan): راکشان له سهر گازی پشت.
- ستان** - ا (سیتان - sitan): ئاستانه، ده رگا، ده رکه، به رده رکی مال، قه ده مه.
- ستاندن** - مص.م (سیتاندن - sitanden): سه ندن، وه رگرتن.
- ستاننده** - ا.فا (سیتاننده - sitanende): که سیک شتیک له که سیک به نه نی، ستینه ر.
- ستانده** - ا.مف (سیتانده - sitande): سه ندر او، وه رگیر او.
- ستانه** - ا (سه تانه - setane): ئاستانه، ده رکه، ده رگا، ده روازه.
- ستاوند** - ا (سوتا فنه ند - sutavend): هه یوان، باله خانه، باله خانه به که به رده می به تال بی و نه ستون در ابی ته به ر ئاسمانه که ی تا نه که وی.
- ستاوه** - ا (سیتا فه - sitave): حیل، فیل، ته له که.
- ستاویز** - ا (سه تا فیز - setavîz): هه یوان، باله خانه، کۆله که، نه ستون.
- ستایش** - ا.مص (سیتایش - sitayîş): مه دح و ستایش.
- ستایش آمیز** - ص.مف (سیتایش ئامیز - sitayîş amîz): ئاوپته به ستایش و مه حت.
- ستایش کردن** - مص.م (سیتایش که رده ن - sitayîş kerdn): مه حت کردن، ستایش کردن.
- ستایش کنان** - ق.ص (سیتایش کونان - sitayîş kuran): ستایش که ر.
- ستایشگاه** - ا.مر (سیتایشگاه - sitayîşgah): جیگه ی ستایش، نه و شوینه ی قه سیده که شاعیر له غه زه له وه بچپته سهر ستایش.
- ستایشگر** - ص.فا (سیتایش گهر - sitayîşger): ستایشکار.
- ستاییدن** - مص.م (سیتاییدن - sitayîden): مه حت کردن، ستایش کردن.

- ستاییده** - ا.مف (سیتاییده - sitayîde): ستایش کراو، مه حتکراو.
- ستبر** - ص (سیتبر - sitebr): نه ستور، درشت، قایم، قهلهو.
- ستبرا** - ا.مص (سیتبرا - sitebra): نه ستوری، درشتی، قهلهوی، قایمی.
- ستبرق** - ا (سیتبرهغ - sitebrex): جوژه دره ختیکه، قوماشی ئاوریشمی سورمه دار.
- ستخر** - ا (سیتخر - sitexr): حهوزو ئاو، نه ستیبرک.
- ستخوان** - ا (سوتوخان - sutuxan): ئیسقان، سوقان.
- ستخیز** - ا.مص (سه تخیز - setxîz): رابوون، ژبانوه، راپه رین، قهژین.
- ستدن** - مص.م (سیتدهن - siteden): سه ندن، وه رگرتن.
- ستده** - ا.مف (سیتدهه - sitede): سه ندراو، وه رگیراو.
- ستر** - ا (سه تر - seter): قاتر، هیستر.
- ستر** - مص.ع (سه تر - setr): پوشین، په نهان کردن، قه شاردن.
- ستر** - ا.ع (سیتتر - sitr): په رده.
- ستر** - ا.ع (سوتهر - suter): جلویه رگ، ستره و پانتول.
- ستراء** - ا.ع (سوتهراء - sutera): پوشته، خواناس، داوینپاک.
- سترب** - ا (سیترب - sitreb): والی، حاکم، پاریزگار.
- سترب** - ص (سیترب - siterb): نه ستور، گه وره، قایم..
- ستردن** - مص.م (سوتوردهن - suturden): سیرین، تاشین، پاک کردنه وه.
- سترگ** - ص (سوتورگ - suturg): گه وره، قه به، زه لام، توکمه، تووره، شه پرکه ر.
- سترلاب** - ا (سوتورلاب - suturlab): ئوسترلاب.
- سترنگ** - ا (سه ترهنگ - setreng): رووه کیکه.
- سترون** - ص (سه ترهفن - seterven): هیستر ئاسا، نه زوک وه کو هیستر، نه زوک، ژنی مندالی نه بی.
- سترون کردن** - مص.م (سه ترهفن که ردهن - seterven kerdn): نه زوک کردن.
- ستره** - ا (سوتوره - suture): ئوسته ره، مووس، گوژان.
- ستره** - ا.ع (سوتره - sutre): جلویه رگ، پوژاک.
- ستره** - ا.ع (سه تره - setre): قه مسه لهی پیاوانه، ستره، چاکهت، نیوکوت.
- ستل** - ا.ع (سه تهل - setel): هه لو، سه رگه ر.
- ستل** - مص.ع (سه تل - setl): ده رچوونی بهک له دوا ی بهک.
- ستل** - ا (سه تهل - setel): کوتهک، نه شکه نهجه.
- ستم** - ا (سیتهم - sitem): جهور، زولم، ستم، چه وسانه وه.
- ستم آباد** - ا.مر (سیتهم ئاباد - sitem abad): هه ر شوینن زولم و زوری تیا بی، ستمئاوا، دنیا.
- ستم امیز** - ص (سیتهم ئامیز - sitem amîz): زاللم، دلیرهق، نامیهره بان، زولم ئامیز.

- ستم اندیش - ص.فا (سیتهم ئه ندیش - sitemendîş): مه ردوم ئازار، سته مکار، زالم.
- ستم پرور - ص.فا (سیتهم په رقه ر - sitem perver): زولم په روه ر، زالم، سته مکار.
- ستم دیده - ص.مف (سیتهم دیده - sitem dîde): مه زلوم، سته مدیده، زولم لیکراو.
- ستم شکن - ص.فا (سیتهم شیکه ن - sitem şiken): زولم شکین، که سیک به ره لهستی زولم و زور بکات.
- ستمکار - ص.فا (سیتهمکار - sitemkar): زالم، زوردار.
- ستمکاری - ا.مص (سیتهمکاری - sitemkarî): زولم و زورداری.
- ستمکاره - ص.فا (سیتهمکاره - sitemkare): زالم، زوردار.
- ستم کردن - مص.م (سیتهم که رده ن - sitem kerden): زولم ک کردن، زور کردن، جه و جه فاکردن.
- ستم کشیدن - مص.ل (سیتهم که شیده ن - sitem keşîden): زولم کیشان، ته حمل کردن زولم و زور.
- ستم کشیده - ص.مف (سیتهم که شیده - sitem keşîde): زولم لیکراو، غه در لیکراو، سته مکیش.
- ستم کیش - ص.مر (سیتهم کیش - sitem kîş): زوردار، غه ددار.
- ستمگر - ص.فا (سیتهمگر - sitemger): سته مکار.
- ستم گستر - ص.فا (سیتهم گوسته ر - sitem guster): زولم په روه ر، که سیک ره و اج به جه و جه فادات.
- ستنیه - ص (سیتهم نیه - sitenbe): ناقولا، ناهه موار، زلو ناشیرین، ئه ستور، توکمه.
- ستنج - ا (سیتهم نج - sitenc): پاشه که وت.
- ستو - ا (سیتو - sitû): سی تار، زیروزبوی قه لپ، قالبه مسی زه رگفت.
- ستوار - ص (سوتقار - sutvar): پایه دار، راست و دروست، ئه مین، ئه فسه ربار.
- ستوان - ص (سوتقان - sutvan): پله یه که له پله کانی ئه فسه ری، راست و دروست، ئه مین.
- ستودان - ا.مر (سوتودان - sutûdan): ده خمه، بۆدر، قولکه ی ژئیرزه مینی، گۆر، قه وور.
- ستودن - مص.م (سوتوده ن - sutûden): ستایش کردن، مه حتکردن.
- ستوده - ا.مص (سوتوده - sutûde): ستایش کراو، مه حتکراو.
- ستاینده - ا.فا (سیتایه نده - sitayende): ستایشکه ر، مه حتکه ر.
- ستور - ا (سوتوور - sutûr): چاره وئی، ولاخی به رزه ی باربه ر، ئه سپ و هیستر...
- ستور - ا.ع (سوتوور - sutûr): په رده.
- ستوربان - ا.ص (سوتوربان - sutûrban): میر ناخوړ، سه روکی ته ویله.
- ستوردان - ا.مر (سوتوردان - sutûradn): ته ویله.
- ستوروار - ق.ص (سوتورقار - sutûr var): وه کو ولاخان، ولاخ ئاسا.

- ستوروان** - ا.ص (سوتورشان -
 (sutûr van): میرئاخوږ، سه‌روکی
 ته‌ویله.
- ستوق** - ا.ع (سوتتوغ -
 (suttûx): دراوی
 قه‌لپ.
- ستون** - ا (سوتون -
 (sutûn): نه‌ستون،
 کوله‌که، پایه، دیره‌گ، ده‌سته
 سه‌ربازیک به ریزو به‌یه‌ک
 خت برؤن.
- ستون پنجم** - ا.مر (سوتوونی
 په‌نجه‌م -
 (sutûn pencem): گروپیک
 که له ناوه‌وی ولاتدا
 به نه‌ینی و ژیراوتیر
 به قازانجی ولاتیکی
 دی کار بکه‌ن و زه‌مین
 به بؤ سه‌رکه‌وتنی
 خوش بکه‌ن. ئەم
 زاراو‌یه له سه‌رده‌می
 جه‌نگه ناوخوییه‌کانی
 ئەسپانیادا پیدا بوو
 (۱۹۳۹)، کاتیک
 که چوار ستون له
 لایه‌نگرانی جه‌نه‌رال
 فرانکو به‌ره‌و مه‌درید
 پیشره‌وی ده‌کرد
 فه‌رمانده‌که‌یان گوتی
 جگه له‌م چوار ستون
 به‌ره‌و پایته‌خت ده‌رؤن،
 ستوونی پی‌نجه‌میش
 له ناو مه‌دریدا به
 قازانجی ئیمه کار
 ده‌کات، ئیدی له‌و
 رؤژه‌وه ئەم زاراو‌یه
 له ناو سیاسه‌تدا جیی
 خوی کرده‌وه به کار
 هات.
- ستون فقرات** - ا.مر (سوتوونی
 فیغه‌رات -
 (sutûni fixerat): مؤرغه‌ی
 پشت، برپه‌ی پشت.
- ستونه** - ا (سوتونه -
 (sutûne): نه‌ستون،
 نه‌ستون ئاسا، هیرش
 و په‌لامار یان هه‌لاتن
 به خه‌تی ستون ئاسا.
- ستوه** - ص (سوتوه -
 (sutûh): ماندوو،
 شه‌کەت، دلته‌نگی،
 بی‌تاقه‌تی.
- ستوهانیدن** - مص.م (سوتوهانیدن -
 (sutûhanîden): ماندوون
 کردن، ته‌نگه‌تاو
 کردن.
- ستوهیدن** - مص.ل (سوتوهیدن -
 (sutûhîden): په‌ریشان
 بوون، ماندوو بوون،
 بیزاربوون.
- سته** - ا (سیتته -
 (site): میوه‌یه‌ک که
 ناوکی یان چه‌ند ناوکی
 کی هه‌بی وه‌کو خورماو
 تری.
- سته** - ا (سه‌ته -
 (sete): هه‌نگور، تری،
 میوه‌و خوراکی شه‌ومه‌نه،
 شه‌و به‌ساره.
- سته** - ا.ع (سیتته -
 (sitte): شه‌ش.
- سته** - ص (سوتوه -
 (sutuh): ماندوو،
 شه‌کەت.
- سته** - ا.مص (سیتیته -
 (sitih): لاساری،
 شه‌رانی، عینادی.
- سته‌ه** - مص.ع (سه‌ته‌ه -
 (setha'): ژنی سمت
 گه‌وره، ژنی که رانه‌کانی
 نه‌ستور بن.
- ستوه‌م** - ص (سیتته‌هم -
 (sitehm): سه‌خت،
 توند.
- ستهیدن** - مص.م (سیتتهیدن -
 (sitihîden): سه‌رپیچی
 کردن، سه‌رکیشی
 کردن، عینادی کردن.
- ستی** - ا (سه‌تی -
 (setî): پولا، ئاسن،
 سه‌ری نیژه.
- ستی** - ا (سه‌تی -
 (setî): خانم، ژنی
 هیندوک که خوی له‌گه‌ل
 جه‌سته‌ی میرده‌که‌یدا
 بخاته ئاگره‌وه.
- ستی** - ا.ع (سیتتی -
 (sittî): خانم،
 خاتون، نه‌زبه‌نی
 (بوژن).
- ستیخ** - ا.ص (سیتیخ -
 (sitîx): راست و
 به‌رز، راست راوه‌ستاو
 وه‌کو ستون، لوتکه‌ی
 چیا.

شهرکردن، سه‌رکیشی، سه‌رپیچی، عینادی.

ستیهیدن - مص.م (سیتی‌هیدن - sitîhîden): سه‌رکیشی کردن، سه‌رپیچی کردن، لاساری کردن. **ستیهنده** - ا.فا (سیتی‌هه‌نده - sitîhênde): شهرانی، سه‌ر سه‌خت و عیناد، یاخی.

سج - ا (سه‌ج - sec): روو، روخسار، دیمه‌ن، دیم.

سجاحت - مص.ع (سه‌ج‌اهت - secahet): دریتزو لاواز، ناسان و نهرم.

سجاد - ص.ع (سه‌ج‌جاد - seccad): سوجده‌به‌ر، کپ‌نوش به‌ر، له‌قه‌بی زه‌ینه‌ل عابدینی علی کوری نیمام حوسه‌ینه.

سجاده - ا.ع (سه‌ج‌جاده - seccade): به‌رمال، نمازلیغ، دوو‌گرد.

سجاف - ا.ع (سی‌ج‌اف - sicaf): سورمه‌چن، درزی نیوان دوو پهرده، پهرده‌ی ده‌رگا، په‌راویتر.

سجال - مص.ع (سی‌ج‌ال - sical): فه‌خرکردن به‌سه‌ریه‌کدا.

سجال - ا.ع (سی‌ج‌ال - sical): دۆلکه‌ی گه‌وره، مه‌مکی زل، پیاوی به‌خشنده.

سجام - ا (سه‌جام - secam): سه‌رما، سه‌رمای تووش.

سجان - ا.ص (سه‌ج‌جان - seccan): زیندانه‌وان.

سجانیدن - مص.م (سه‌جانیدن - secanîden): سارد‌کردنه‌وی شتی گهرم.

سجایا - ا.ع (سه‌ج‌ایا - secaya): ته‌بیعه‌تان، خووخده.

ستیر - ا (سیتی‌ر - sitîr): چوار میسقال و نیو.

ستیر - ص.ع (سه‌تیر - setîr): پوشته، پاک، داوین پاک، خواناس.

ستیره - ص.ع (سه‌تیره - setîre): ئافره‌تی پوشته، داوین پاک.

ستیز - ا.مص (سیتی‌ز - sitîz): ناکۆکی و جه‌نگ و جیدال.

ستیزکار - ص.فا (سیتی‌زکار - sitîzkar): سه‌رکیش، شه‌رکه‌ر، ناکۆک، نه‌گونجاو.

ستیزگر - ص.فا (سیتی‌زگر - sitîzger): یاخی، سه‌رکیش، شه‌رانی.

ستیزه - ا.مص (سیتی‌زه - sitîze): شه‌رو جه‌نگ و جیدال.

ستیزه‌جو - ص.فا (سیتی‌زه‌جو - sitîze cû): سه‌رکیش، شه‌رکه‌ر.

ستیزه‌خو - ص.مر (سیتی‌زه‌خو - sitîzexû): سه‌رکیش و نه‌گونجاو.

ستیزیدن - مص.م (سیتی‌زیدن - sitîzîden): شه‌رکردن.

ستیزنده - ا.فا (سیتی‌زنده - sitîzende): شه‌رکه‌ر، شه‌رانی، ناسازگار، نه‌گونجاو، ناکۆک.

ستیخ - ا.ص (سیتی‌خ - sitîx): لوتکه‌ی چیا، راست و به‌رز، راست و ه‌کوئه‌ستون و رم.

ستیم - ا (سیتی‌م - sitîm): زوخوا، کیم و زوخی برین.

ستین - ا.ع (سیتی‌تین - sittîn): شه‌ست (۶۰).

ستیهش - ا.مص (سیتی‌هش - sitîhş):

- سجد** - ا.ع (سه جده - seced): سه رمای سه خت.
- سجده** - مص.ع (سه جده - secde): سوجه بردن.
- سجده گاه** - ا.مر (سه جده گاه - secdegah): مزگهوت، جیبی سوجه بردن.
- سجده گزار** - ص.فا (سه جده گزار - secdeguzar): که سیک که سوجه به ری.
- سجزی** - ص.ن (سیجزی - sicZî): سیستانی.
- سجع** - مص.م.ع (سه ج - sec'): گماندنی کوتر، قسه ی سه روادار.
- سجع** - ا.ع (سه ج - sec'): قسه ی سه روادار.
- سجل** - ا.ع (سه جل - secl): پیای به خشنده، دلاوا، جوامیر، دولک یه ک ناوی تیا بی.
- سجل** - ا.ع (سیجیل - sicil): تو مار، حو کم و فتوای قازی، تو ماری نه حوالی که سایه تی.
- سجلات** - ا.ع (سیجیلات - sicilat): تو ماران.
- سجلاط** - ا.ع (سیجیلات - sicillat): گولی یاسه مین، جلی که تانی نه خش و نیگار دار.
- سجن** - ا.ع (سه جن - secen): سه رمای تووش.
- سجن** - ا.ع (سیجن - sicn): زیندان، به ندیخانه، چه پس خانه.
- سجنا** - ا.ع (سوجه ناء - sucena'): زیندانیان، به ندرکراوان.
- سجنجل** - ا.ع (سه جه نجل - secencel): ناوینه، پارچه زتیرو زیوی تو اوه.
- سجود** - مص.ع (سوجود - sucûd): سوجه بردن، کپنوش.
- سجون** - ا.ع (سوجون - sucûn): زیندانان، به ندیخانه کان.
- سجیات** - ص.ع (سه جییات - secîyat): خوو خه سلته، تبع و ته بیعه ت.
- سجیل** - ا.ع (سه جیل - secîl): به ش.
- سجیل** - ا.ع (سیجیل - sicîl): گلا هک.
- سجین** - ا.ص (سه جین - secîn): چه پسکراو، زیندانی، به ندی.
- سجین** - ا.ص.ع (سیججین - siccîn): ناوی شوپنیکی دوزه خه، هه می شه، سه خت، پایه دار.
- سجیه** - ا.ع (سه جیه - secîye): خوو، ته بیعه ت، خه سلته.
- سچک** - ا.ع (سه چوک - seçuk): نزره.
- سحائب** - ا.ع (سه هائیب - seha'ib): هه وران.
- سحاب** - ا.ع (سه هاب - sehab): هه ور.
- سحابه** - ا.ع (سه هابه - sehabe): په لئه هه وریک، گه واله.
- سحار** - ص.ع (سه ههار - sehhar): سیحر یاز، جادو گهر.
- سحب** - ا.ع (سه هوب - suhub): هه وران.
- سحر** - مص.ع (سیهر - sihr): جادو کردن، نه فسوون.
- سحر** - ا.ع (سه ههر - seher): سه حهر، به ره به یان، سپیده، کازیوه.

- سحر آمیز- ص.مف(سیهر نامیز- sihr amîz): سیحر نامیز.
- سحرخیز- ص.فا(سهه ر خیز- seher xîz): که سیک سهه ری له خه و هه ستی.
- سحرگاه- ا.مر(سهه رگاه- shehrgah): سپیده، به بیان، به ره به بیان، شه فق، کازبوه.
- سحرگاهان- ق(سهه رگاهان- seher gahan): سپیده ده مان، کاتی به ره به بیان، شه فق.
- سحره- ا.ع(سهه ره- sehere): سیحر بازان، جادو کاران.
- سحق- مص.ع(سهه هغ- seh x): پلیشانه وه، هه نجن هه نجن کردن، وردو خاش کردن.
- سحنه- ا.ع(سهه هنه- sehne): شیوه، ره نگو و پروو، سیما.
- سحور- ا.ع(سهه هور- sehûr): خواردنی پارشیو.
- سحیق- ص.ع(سهه هیغ- sehîx): قول، پی شیلاکراو، پلیشاوه.
- سغ- ص(سوخ- sux): چاک، موباره ک.
- سغ- ا(سهه خ- sex): پیس، چلک.
- سغاء- مص.ع(سهه خاء- sexa'): سهه خی بوون، به خشنده بوون، دلاوایی، جوامیری.
- سغار- ا(سهه خار- sexar): گیایه که له کونا بو ده رمان به کار ده هات.
- سخافت- مص.ع(سهه خافه ت- sexafet): بی نه قلی، نه قل سووکی، سوکو سه لیمی، بی نه قل بوون.
- سخاله- ا.ع(سوخاله- suxale): ناره
- کانزایان.
- سختاوت- مص.ع(سهه خافه ت- sexavet): به خشنده بوون، سهه خاوه ت، دلاوایی، جوامیری.
- سخت- ص(سهه خت- sext): سهه خت، دژوار، زه حمه ت، ئاسته نگ.
- سختانه- ا(سهه ختانه- sextane): قسه ی ره ق و ناخوش به که سیک بگوتری.
- سخت بازو- ص.مر(سهه خت بازو- sext bazû): به هیز، به توانا، نه وه ی بازوی به هیزی.
- سخت بنیاد- ص.مر(سهه خت بونیاد- sext bunyad): بینای مکوم و پایه دار.
- سخت پا- ص.مر(سهه خت پا- sext pa): جیگیر، به رقه رار، پایه دار.
- سخت پیشانی- ص.مر(سهه خت پیشانی- sext pîşanî): سهه ر سهه خت، دلیر، بیباک.
- سخت جان- ص.مر(سهه خت جان- sext can): گیان سهه خت، که سیک به زه حمه ت گیانیدا، که سیک به رگه ی دژواری و به لاو ناخوشی بگری، رژدو قرچوک و ره زیل و پیسکه.
- سخت دل- ص.مر(سهه خت دیل- sext dil): دل ره ق، بی ره حم، نا میهره بان.
- سخت رو- ص.مر(سهه خت روو- sext rû): روو سهه خت، بی شهرم، مؤن.
- سخت سر- ص.مر(سهه خت سهه ر- sext ser): سهه ر سهه خت، گیان سهه خت، که لله ره ق.
- سخت شامه- ا.مر(سهه خت شامه-

- خزین.
- سخت کامه** - ا. مر (سهخت کامه - sext same): په رده‌ی دهره‌کی مه‌ژگ.
- سخت کامه** (sext kame): به‌شی پی‌شسه‌وه‌ی مه‌لاشک که له دوو ئیسقان پیک هاتووه.
- سخت کمان** - ص. مر (سهخت که‌مان - sext keman): تیره‌ندازی کارامه‌و به‌هیز.
- سخت کوش** - ص. فا (سهخت کوش - sext kûş): کوشا، که‌سپیک زور کوشش بکات.
- سخت گرفتن** - مص. م (سهخت گیربفته‌ن - sext girigten): توندگـرتن، گوشارکردن.
- سخت گیر** - ص. فا (سهخت‌گیر - sextgîr): بیانووگر، هسه‌سود، که‌سپیک په‌کیتک بخاته ژیر گوشارو ته‌نگه‌تاوی بکات.
- سختان** - مص. م (سهختنه‌ن - sexten): هه‌لسه‌نگاندن.
- سختو** - ا (سوختو - suxtû): کیری پی‌او، گیپه.
- سختیان** - ا. ع (سهختیان - sextîyan): سهختیان، پیستی له ده‌باغی دراو، سفره‌ی چه‌رم.
- سختی کشیدن** - مص. ل (سهختی که‌شیدنه‌ن - sextî keşîden): زه‌حمه‌تکیشان، ره‌نجدان، ته‌حمول کردنی هه‌ژاری و ده‌ستکورتی.
- سخره** - ص. ع (سخره - suxre): بیگار، زه‌لیل و دام‌او و ژیرده‌ست.
- سخریه** - ا. ع (سوخرییه - suxrîye): ریشخه‌ن، ته‌وس.
- سخش** - ص (سه‌خش - sexş): که‌وتن،
- سخن** - مص. ل. ع (سه‌خه‌ت - sexet): تورپه‌وون، رق هه‌لگرتن له که‌سپیک.
- سخط** - ا. ع (سوخت - suxut): غه‌زه‌ب، تورپه‌بی.
- سخن** - ا (سوخته‌ن - suxen): قسه، په‌یقین، ئاخاوتن.
- سخن آرا** - ص. فا (سوخته‌ن ئارا - suxen ara): که‌سپیک باش بنوسیت، که‌سپیک باش قسه بکات.
- سخن پرداز** - ص. فا (سوخته‌ن په‌رداز - suxen perdez): قسه‌زان، زمان ته‌ر.
- سخن پرور** - ص. فا (سوخته‌ن په‌رفره‌ر - suxen perver): قسه‌زان.
- سخن چین** - ص. فا (سوخته‌ن چین - suxen çîn): دوو زمان.
- سخن دان** - ص. فا (سوخته‌ن دان - suxendan): قسه‌زان.
- سخن راندن** - مص. ل (سوخته‌ن راندنه‌ن - suxen randen): قسه‌کردن، نوتقدان.
- سخنران** - ص. فا (سوخته‌ن ران - suxenran): وته‌بیژ، په‌یقگو.
- سخنرانی** - ا. مص (سوخته‌ن رانی - suxanranî): وته‌دان بو‌خه‌لکی.
- سخن سنج** - ص. فا (سوخته‌ن سه‌نج - suxen senc): ئه‌دیب، شاعیر، قسه‌ناس.
- سخن شناس** - ص. فا (سوخته‌ن شیناس - suxen şinas): که‌سپیک شیعری چاک و خراب لیکدی جیا بکاته‌وه.
- سخن شنو** - ص. فا (سوخته‌ن شینه‌و - suxen şinew): گو‌تپرایه‌ل.

- سخن کوتاه** - (سوخه ن کوتاه - (sexên kutah): به کورتی، خولاسه، به لئی.
- سخن گزار** - ص.فا (سوخه ن گزار - (sexên guzar): قسه گو، قسه ویژ.
- سخن گستر** - ص.فا (سوخه ن گوسته ر - (sexên guster): که سیک بابه تیک تاوتوی بکاو لیک بداته وه.
- سخن گفتن** - مص.ل (سوخه ن گوفته ن - (sexên guften): قسه کردن.
- سخنگو** - ص.فا (سوخه نگو - (sexengû): قسه بیژ.
- سخن ناشنو** - ص.مر (سوخه ن ناشینه و - (sexên naşînew): قسه نه ژنه و، نه ژنه ف.
- سخن نیوش** - ص.فا (سوخه ن نیوش - (sexên nîyûş): قسه ژنه و، گوپراپه ل، ئاماده بو فیربوون و په ند وه رگرتن.
- سخنور** - ص (سوخه نقه ر - (sexên ver): ئه دیب، شاعیر، به دهم و زمان.
- سخوان** - ا (سوخان - (suxan): ئیسقان، سوقان.
- سخون** - ا (سوخون - (suxûn): قسه، په یف.
- سخونت** - مص.ع (سوخونه ت - (suxunet): گهرم بوون، تالیته اتن، گهرمی.
- سخی** - ص.ع (سه خیی - (sexî): به خشنده، دلاوا، جوامیر.
- سخیف** - ص.ع (سه خیف - (sexîf): ئه قل سوک، سوک، لاواز، کم.
- سخین** - ص.ع (سه خین - (sexîn): گهرم، تالیه اتگ.
- سخینوس** - ا (سه خینوس - (sexînûs): رووه کیکه.
- سخیه** - ص.ع (سه خیه - (sexîye): ژنی سه خی، دلاوا، به رچاو تیر، به خشنده.
- سد** - ا (سه د - (sed): ژماره (۱۰۰).
- سد** - مص.ع (سه دد - (sedd): گرتن، به ستن، داخستن.
- سد** - ا.ع (سه دد - (sedd): له مپهر، به ربه ستی ئاو، به ستاو، به نداو.
- سداب** - ا (سوداب - (sudab): جوړه رووه کیکه.
- سداد** - مص.ع (سه داد - (sedad): راست و دروست بوون، راستی و دروستی له کردار و گوفتار.
- سداسی** - ص.ع (سوداسی - (sudasî): وشه ی شه ش پیتی، ئه وه ی له شه ش به ش پیک بی.
- سدانت** - مص.ع (سه دانه ت - (sedanet): زه یه وانی کردن، مجبوری کردن.
- سدپا** - ا.مر (سه دپا - (sedpa): هه زار بی.
- سدد** - مص.ع (سه دده د - (seded): راستی و دروست بوون له کار و گو تارا.
- سدد** - ا.ع (سوده د - (suded): ده رگا.
- سدر** - ا.ع (سیدر - (sidr): دره ختی کونار.
- سدره** - ا.ع (سیدره - (sidre): دار کونار.
- سدره** - ا (سیدره - (sidre): فانیله ی سپی ژیره وه.
- سدس** - ا.ع (سودس - (suds): شه ش یه ک.
- سدکیس** - ا (سه دکیس - (sedkîs): زه رینه و سیمینه، په لکه زتیرینه، رهنگین

- که وان.
سدگان - ا.مر (سه دگان - sedgan):
 سه دان.
سدگاه - ا.مر (سه دگاه - sedgah):
 ده رگا.
سدل - ا.ع (سیدل - sidl): گهردن به ند،
 ملوانکه، خه ناوکه، رستی جه واهیر که
 ژنان له ملی ده کن.
سدل - ا.ع (سودل - sudl): په رده.
سدن - ا.ع (سه دن - seden): په رده.
سدنه - ا.ع (سه دهنه - sedene):
 په رده دار، ده رگا وان، مجبوری په رستگه،
 خزمه تچی کابه، زیوان.
سدوس - ا.ع (سه دوس - sedûs):
 ته یله سان.
سدوم - ا.ص.ع (سه دوم - sedûm):
 نیره وشتی حاویج، ناوی شاره که ی
 قهومی لووته، حاکمی زالم، کونه شاری
 فه له ستین که له که ناری ده ریای مردوو ۳
 هزار سال بهر له زابین رو نرابوو، خه لکی
 نهو شاره به گنده لی نه خلاق ناسرابوون،
 نهو شاره له سالی ۱۹۰۰ ی پیش زابیندا
 له نه نجامی بوومه له رزه غرقی ده ریا بوو.
سده - ا.ع (سه ده - sede): سه د سال،
 قه پرن.
سده - ا.ع (سودده - sudde): ده رگا،
 کورسی گه وره ی مینبه رئاسا بو دانیشن.
سدید - ص.ع (سه دید - sedîd): راست
 و دروست، بته وو قایم، مکوم.
سدیس - ا.ع (سه دیس - sedîs): شهش
 یه ک: ۱ له سه ر ۶.
سذاب - ا.ع (سه زاب - sezab): جو ره
 رووه کیکه.
- سر** - ا.ع (سه ر - ser): سه ر، سه ره تا،
 گه وره (سه ران).
سر - ا.ع (سور - sur): گیوه، کلاش،
 کلاشی بن چه رم.
سر - ا.ع (سور - sur): شه رابی که له برنج
 دروست کرابی.
سر - ا.ع (سیر - sir): سپ، نهی نی، راز.
سر - ا.ع (سور - sur): خه تی ناو له پ
 یان نیوچه وان.
سرا - ا.ع (سه را - sera): سه را، شوین،
 مال، مالی گه وره.
سراء - ا.ع (سه راء - sera'): خو شی،
 شادی.
سرائر - ا.ع (سه رائیر - sera'ir): راز،
 نهی نی، باتین، نه وه ی وه شاردری.
سراب - ا.ص (سه راب - serab): باخ و
 زه مینن که نزکی ناوو سه رچاوه بی.
سراب - ا.ع (سه راب - serab): سه راب،
 تراویلکه.
سرابالا - ص (سه رابالا - serabala):
 سه ر به ره و ژوور، هه وراز.
سرابستان - ا.مر (سه رابوستان -
 serabustan): باغ و باخچه ی ماله وه،
 مالی گه وره که دارو درهخت و گول و باغی
 هه بی.
سرابیل - ا.ع (سه رابیل - serabîl):
 کراس، جلویه رگ، پو شاک.
سراپا - ا.مر (سه راپا - serapa):
 سه راپا، سه رتاپی، قه دو بالآ.
سراپرده - ا.مر (سه راپه رده -
 seraperde): سه راپه رده، باره گ،
 خیه تی گه وره.
سراج - ا.ع (سیراج - sirac): چرا.

- سراج** - ا.ص.ع (سهر اراج - serac): سهر اراج، زین درو، زینساز، زین فروش. سراج - ا.ع (سیراجهت - siracet): سهر اراجی، زیندرویی، زینسازی. **سراچه** - ا.ع (سهر اچه - serace): سهرای بچووک، مائی بچووک، نه ندهرون، خه لوه تخانه. **سرا حین** - ا.ع (سهر اهین - serahîn): گورگان. **سراخر** - ا.ص (سهر تاخور - seraxur): سهر تاخور، باشتترین نه سپی ناو ته ویله ی نه سپان. **سرادار** - ا.ص (سهر ادار - seradar): ده رگاوان، پاسه وانی سهر ا. **سرادق** - ا.ع (سور ادیخ - suradix): خیتوت، سهر اپرده. **سرار** - ا.ع (سیرار - sirar): چرچ و لوچ و خه تی نیوچه وان و له پی ده ست. **سرار** - ا.ع (سهر ار - serar): ره چه له کی خالیسه و هه لبرژارده، شهوی کوتایی هه یث. **سراروی** - ا. (سهر اروی - serarûy): ده ماری بازوو. **سرای** - ا.ع (سهر اری - serarîy): که نیزه ک، که نیزه کیک له ماله وه رابگیرئ و خاوه نه که ی له گه لیا بخره وی. **سرازیر** - ص (سهر ازیر - serazîr): سهره وژتیر، نشیوی. **سرازیر شدن** - مص.ل (سهر ازیر شوده ن - serazîr şuden): نشیو بوونه وه، سهره وژتیر بوون، قه لپ بوونه وه، ناوه ژوو بوونه وه، گلور بوونه وه. **سرازیر کردن** - مص.م (سهر ازیر که رده ن - serazîr kerden): سهر رنگون کردن، ژتیر و بان کردن. **سراسر** - ق (سهر اسهر - seraser): سهر اناسهر، سهر تاسهر، هه موو. **سراسیمه** - ص.مر (سهر تاسیمه - serasîme): سهر سام، سهر گهر دان، نیگه ران، په رتیشان، په رت هه واس. **سراشیب** - ص.مر (سهر اشیب - seraşîb): سهره وژتیر، نشیو، رتیه ک به ره و نشیوی پروات. **سراغ** - ا (سور اغ - surax): سور اغ کردن، تاقیب کردن، نیشانه. **سراغاز** - ا.مر (سهر تاغاز - seraxaz): سهره تا، ده ستپیک، دیباچه، پیشه کی. **سراغچ** - ا (سهر اغوچ - seraxuç): گیسو پوش. **سراغوش** - ا.مر (سهر اغوش - seraxûş): گیسو پوش، که زی پوش. **سرافراز** - ص.فا (سهر ره فراز - serefraz): سهر فراز، سهر به رز. **سرافسار** - ا.مر (سهر ره فسار - serefsar): هه وسار، ره شمه. **سرافشان** - ص.فا (سهر ره فشان - serefşan): مه ست، خوپیه سند، له خوبایی، فرناخ. **سرافکن** - ا.ص (سهر ره فکه ن - serefken): مه به ست له شمشیری پرنده و سهر په رینه. **سرافکنده** - ص.مر (سهر ره فکه نده - serefkende): سهر شور، شهر مه زار. **سرافکندی** - ا.مص (سهر ره فکه نده گی - serefkendegî): شهر مه زاری، سهر شور.

- سرافیل** - ا (سیرافیل - sirafîl) :
 ئیسرافیل.
- سرافین** - ا. فر (سیرافین - sirafîn) :
 ئیسرافیل.
- سراق** - ا. ع (سوراغ - surax) : دزان.
سراکوفت - ا. مص (سهراکوفت - serakûft) : سهرزهنشت کردن، سهرزهنشت کردن.
- سراگوش** - ا. مر (سهراگوش - seragûş) :
 گیسویوش.
- سراگون** - ص. مر (سهراگون - seragûn) :
 سهرنگون، ژتیروبان، ئاوهژوو، دهههونخون.
- سرامد** - ص. مر (سهرامد - seramed) :
 سهرامد، پیشه‌نگ و پیشرهو، هه‌لبژاردهو بالاتر له خه‌لکی.
- سرامدن** - مص. ل (سهرامد - serameden) :
 به‌سه‌رچوون، ته‌واو بوون، به‌کوژتاهاتن.
- سرامیک** - ص. فر (سیرامیک - siramîk) :
 گوژه‌گه‌ری.
- سرانجام** - ق (سه‌رئه‌نجام - serencam) :
 ئه‌نجام، کوژتایی، ئاقیبه‌ت، دوایی، بنه‌تا.
- سرانداز** - ا. مر (سه‌رئه‌نداز - serendaz) :
 سه‌ریوش، دیره‌ک، شاتیر، کاربته.
- سرانداز** - ص. فا (سه‌رئه‌نداز - serendaz) :
 بی‌په‌روا، دلیر، بی‌بیاک، که‌سیک سهری خوژی له پیناوی شتیکدا بدا.
- سراندن** - مص. م (سه‌ورئه‌نده‌ن - surenden) :
 سوراندن، جولاندن.
- سرانگشت** - ا. مر (سه‌ری ئه‌نگوشت - seri engûşt) :
 قامک.
- سرانگشتی** - ا. مر (سه‌رئه‌نگوشتی - ser enguşti) :
 قامک وه‌کو موس‌تیله‌ی درومان، جوژه خوژاکیکه.
- سرانه** - ق (سه‌رانه - serane) :
 سهرانهو باجو خه‌راج، یه‌ک یه‌ک.
- سراوازه** - ا. مر (سه‌رئا‌فازه - seravaze) :
 ده‌ستپیکو سهره‌تای ئاواز.
- سراوردن** - مص. م (سه‌رئا‌فهرده‌ن - seraverden) :
 ته‌واوکردن.
- سراویل** - ا. ع (سه‌راقیل - seravil) :
 پانتول، شه‌روال.
- سراهنگ** - ا. ص (سه‌رئا‌هه‌نگ - seraheng) :
 سه‌ر قافلّه، پیشه‌نگ، پیشه‌ه‌وا، پیشره‌وی له‌شکر.
- سرایان** - ص. فا (سه‌رایان - serayan) :
 گوژانی بیژ، شاعیر، موتریب.
- سرای بان** - ا. ص (سه‌رای بان - seray ban) :
 ده‌رگاوان، سه‌راوان، پاسه‌وانی سه‌را.
- سرایت** - مص. ع (سیرایه‌ت - sirayet) :
 سیرایه‌ت کردن، ته‌شنه‌کردن، به‌شه‌و رو‌بین.
- سرایچه** - ا (سه‌رایچه - serayçe) :
 سه‌رای بچوک، مالی بچوک.
- سرایدار** - ا. ص (سه‌رایدار - seraydar) :
 پاسه‌وانی سه‌را، ده‌رگاوان.
- سرایش** - ا. مص (سه‌راییش - serayîş) :
 سه‌رودگوژتن، گوژانی گوژتن، شیعر خوژندن.
- سراییدن** - مص. م (سه‌راییدنه‌ن - serayîden) :
 شیعر گوژتن، گوژانی گوژتن.

- سهریه سهر بوون، یه کسان بوون.
سرپند - ص. مر (سهر بوله ند -
 serbulend): سهر فرآز، سهر بهرز،
 سهر پند.
سرپند کردن - مص. م (سهر بوله ند که رده ن -
 serbulend kerden): سهر بهرز کردن،
 خو نواندن، شانازی کردن.
سرمهر - ص. مر (سهر بیموهر -
 serbimuhr): سهر مۆر، نه کراوه،
 دهست لیتنه دراو.
سرپند - ا. مر (سهر به ند - serbend):
 سهر پیچی ژنان، شاشک، میزهر.
سرپها - ا. مر (سهر به ها - serbeha):
 خوین به ها، پاره یه ک بو خو کورینه وه بدری،
 خوین بایی.
سرپهوا - ص. مر (سهر به هه فا -
 serbihava): بی موالات، نه وهی له
 دووی هه او هه وه سی خو ی بی.
سرپهله - ا. مر (سهر به یله - serbîle):
 نیتزه ی پان، تیری دوولقه.
سرپینه - ا. مر (سهر به یینه - serbîne):
 ساردی حه مام.
سرپا - ص (سهر پا - serpa): وه ستاو،
 وسیاگ، که سیک له سهر پیی خو ی وه ستایی.
سرپاس - ا. ص (سهر پاس - serpas):
 فه رمانده، سهر دهسته ی پاسه وان.
سرپاس - ا. مر (سهر پاس - serpas):
 کلا وخود، سوپهر.
سرپاسبان - ا. ص (سهر پاس بان -
 serpasban): گـروبانی نه من،
 سهر پاسه وان.
سرپاش - ا. ص (سهر پاش - serpaş):
 سهر پان که ره وه، گورز، گورزی گران.
- سرپایان** - ا. مر (سهر پایان - serpayan):
 کلا وخود، شاشک، میزهر، عه مامه.
سرپایی - ص (سهر پاییی - serpayî):
 که سیک به پیوه کار بکات و نه توانی
 دانیشیت وه کو پیشخرمهت و شاگرد.
سرپایی - ص (سهر ی پاییی - seri payî):
 قه حپه، سوژانی، کارتیک به پیوه نه نجام
 بدری، گانی به پیوه بکری.
سرپایی - ا. مر (سهر پاییی - serpayî):
 نه عمل که له ماله وه له پی بکری.
سرپایین - ص. مر (سهر پایین -
 serpayîn): سهره و لیژی، نشیوی.
سرپر - ا. ص (سهر پرور - serpur):
 سهر پر، تا پرو ساچمه زهن.
سرپرست - ا. ص (سهر پر ره ست -
 serperest): سهر پر ره شتیار، پاسه وان،
 گهره ی خیزان، سهر وک.
سرپنجه - ا. مر (سهر په نجه - serpence):
 سهر ی قامکان، قامکین دهست، مه به ست
 له به هیزو توانایه.
سرپوش - ا. مر (سهر پوش - serpûş):
 پوشین، سهر پوش، سهر پوشی ژنان.
سرپوش - ص. فا (سهر پوش - sirpûş):
 سرپوش، رازدار، رازگر، نهینی پاریز.
سرپوشنه - ا. مر (سهر پوشنه -
 serpûşne): سهر پوش.
سرپوشه - ا. مر (سهر پوشه - serpûşe):
 سهر پوش.
سرپوشیده - ص. مر (سهر پوشیده -
 serpûşîde): ژنی عه بابه سهر، دالان و
 راره وی سهر پوشراو.
سرپیچ - ا. مر (سهر پیچ - serpîç):
 سهر پیچ، شاشک، میزهر، عه مامه.

- سرپیچ** - ا.مر (سه‌رپیچ - serpiç) :
 نام‌رازی که فتیله‌ی چرای پی به‌رزو نزم ده‌کری.
- سرپیچی** - ا.مص (سه‌رپیچی - serpiçi) :
 سه‌رپیچی کردن، یاخی بوون.
- سرپیچیدن** - مص.ل (سه‌رپیچیده‌ن - serpiçiden) :
 سه‌رپیچی کردن.
- سرتابیدن** - مص.ل (سه‌رتابیده‌ن - sertabiden) :
 سه‌رپیچی کردن.
- سرتاپا** - ق (سه‌رتاپا - sertapa) :
 سه‌رپا، له ته‌پلی سه‌روهه تا بنی پی.
- سرتاسر** - ق (سه‌رتاسه‌ر - sertaser) :
 سه‌رانسه‌ر، هه‌موو، گشت، ته‌ف.
- سرتافتن** - مص.ل (سه‌رتافتنه‌ن - sertaften) :
 سه‌رپیچی کردن.
- سرتخته** - ا.مر (سه‌رتخته - sertexte) :
 پارچه ئاسن یان پۆلایه‌کی کون کونه، زه‌رنه‌گر داوی زیری لیوه‌را ده‌کی‌شیتا تا باریک و لوس بی.
- سرتراش** - ا.ص (سه‌رتراش - serteraş) :
 سه‌رتاش، ده‌لاک، به‌ریه‌ر.
- سرتیپ** - ا.ص (سه‌رتیپ - sertîp) :
 فه‌رمانده‌ی تیپ.
- سرج** - ا.ع (سه‌رج - serc) :
 سه‌رج، زین.
- سروج** - ا.ع (سورج - suruc) :
 چرایان.
- سرجنبان** - ص.فا (سه‌رجونبان - sercunban) :
 سه‌ر گه‌وره، سه‌رده‌سته، پیای ده‌ستری، ناسراو و ناودار.
- سرجوخه** - ا.ص (سه‌رجوخه - sercûxe) :
 سه‌رجوخه، سه‌رده‌سته، سه‌ربازی پله‌دار.
- سرجوش** - ا.ص (سه‌رجوش - sercûş) :
 خولاسه و هه‌لبژارده، سه‌ره‌ری خۆراک.
- سرجین** - ا.ع (سیرجین - sirçîn) :
 ته‌رسه‌قول، قه‌رسه‌قول.
- سرچشمه** - ا.مر (سه‌رچه‌شمه - serçeşme) :
 سه‌رچاوه، کانی.
- سرچکاد** - ا.مر (سه‌رچه‌کاد - serçekad) :
 پی‌شیشی سه‌ر، سه‌رووی ته‌ویل.
- سرچنگ** - ا.مر (سه‌رچه‌نگ - serçeng) :
 سه‌ری په‌نجه، شه‌قازلله، شه‌پازلله.
- سرچه** - ا (سه‌رچه - serçe) :
 باده.
- سرچین** - ا.ص (سه‌رچین - serçîn) :
 یان شتیکی دی که به‌ده‌ست چنرابی، میوه‌ی باش و هه‌لبژارده.
- سرحال** - ص.مر (سه‌رهال - serhal) :
 خۆش‌حال، ته‌ندروست، به‌ده‌ماغ.
- سرحال** - ا.ع (سیرحال - sirhal) :
 گورگ.
- سرحان** - ا.ع (سیرهان - sirhan) :
 گورگ، شیر.
- سرحد** - ا.مر (سه‌ره‌ده - serhed) :
 سنوور، مه‌رز، حدوود، ئاقار، تخووب.
- سرحد دار** - ا.ص (سه‌ره‌ده‌دار - serhed-dar) :
 پاسه‌وانی سنوور.
- سرحلقه** - ا.ص (سه‌ره‌له‌غه - serhelxe) :
 سه‌رده‌سته.
- سرخ** - ص (سورخ - surx) :
 سوور، قرمز، سویر.
- سرخاب** - ا.مر (سورخاب - surxab) :
 سووراو.
- سرخارنگ** - ص.مر (سورخارنگ - surxareng) :
 ئامال سوور، قرمز، سووراو.
- سرخاره** - ا.مر (سه‌رخاره - serxare) :

- ته‌وقه، ته‌وقه‌ی قژی ژنان، شانه.
سرخ باد - ا. مر (سورخ باد - surx bad):
 نه‌خۆشییبه‌که.
سرخ بال - ا. مر (سورخ بال - surx bal):
 سویتسک.
سرخ بت - ا. مر (سورخ بوت - surx but):
 بتی سوور، ناوی بتیک بووه.
سرخ بید - ا. مر (سورخ بید - surx bîd):
 سوورهبی، شوپه‌بی، شه‌نگه‌بی.
سرخ پوست - ا. ص (سورخ پوست - surx pûst):
 سوورپستان، نه‌ژادی سوور.
سرخجه - ا (سورخجه - surxice):
 سیرۆژه.
سرخدار - ا. مر (سورخدار - surxdar):
 سوورهدار.
سرخ‌رگ - ا. مر (سورخ‌رگ - surx reg):
 شاده‌مار، خوتنبه‌ر.
سرخ‌رو - ص. مر (سورخ‌رو - surx rû):
 ره‌نگ و روو سوور، خۆشحال، دل‌خۆش.
سرخس - ا. (سه‌ره‌خس - serexs):
 رووه‌کیتکه.
سرخ‌فام - ص. مر (سورخ‌فام - surx fam):
 سوور، قرمز.
سرخک - ا (سورخک - surxek):
 گیابه‌که، سیرۆژه، سوورپته، سرپچه.
سرخگون - ص (سورخ‌گون - surxgûn):
 سوور، قرمز.
سرخ‌نای - ا. مر (سورخ‌نای - surx nay):
 سوورپنچک، سوورپنچکه، سوورانچک.
سرخود - ص. مر (سه‌رخود - serxûd):
 نازادو ره‌ها، خۆسه‌ر.
سرخوردن - مص. ل (سور خوردن - surcûrden):
 خوزین، نوچدان، سه‌ره‌نگری بوون.
سرخوردن - مص. ل (سه‌رخوردن - serxûrden):
 له‌کاریک بیزاربوون و وازه‌یتنان لیتی.
سرخوش - ص. مر (سه‌رخوش - serxûş):
 سه‌رخۆش، مه‌ست، که‌یف‌خۆش، خۆشحال.
سرخ‌ولیک - ا. (سورخ‌فه‌لیک - surx velîk):
 دره‌ختیکه، دار گۆپژی کیتی.
سرخه - ا (سورخه - surxe):
 سوره، جۆره کۆتریکی قرمزه.
سرخه - ا (سورخه - surxe):
 کرمه سووره.
سرخه‌دار - ا. مر (سورخه‌دار - surxedar):
 سوورهدار، دره‌ختیکه.
سرخیل - ص. مر (سه‌رخیل - serxîl):
 سه‌رخیل، سه‌رکرده، سه‌رۆک.
سرخیبوس - ا (سه‌رخیبوس - serxîyus):
 جۆره گیابه‌که، شاته‌په.
سرد - ص (سه‌رد - serd):
 سارد، ته‌زی، سار.
سرداب - ا. مر (سه‌رداب - serdab):
 ژتیرزه‌مین، ژتیرخان.
سردادن - مص. ل (سه‌رداده‌ن - serdaden):
 نازادکردن، به‌په‌لاکردن، ویتل کردن.
سردادن - مص. ل (سه‌رداده‌ن - serdaden):
 سه‌ردانان، سه‌ردانان له‌پیناوی که‌سیتک یان شتیکدا.

- ویتال و ری هله بوو، ئالۆزکاو.
سردرهاوا - ص. مر (سهردهر ههڤا -
 serder heva): هه وه سباز، خه یال
 پلاو، فرناخ.
سردست - ا. مر (سهردهست - serdest):
 په نجه، قامکین دهست.
سردسته - ا. ص (سهردهسته -
 serdeste): سهردهسته، بهرپرسی
 دهسته یهک.
سردستی - ص. ن (سهردهستی -
 serdestî): کاریک خیراو به دهست و برد
 نه نجام بدری، دهست و برد.
سردسیر - ا. ص (سهردسیر - serdsîr):
 زۆزان، کویتستان، شوینی سارد،
 هاوینه هه وار.
سردفتەر - ا. ص (سهردهفتهر -
 serdefter): سهر دهفتهر.
سردم - ا. مر (سهردهم - serdem):
 قاوه خانه، خانه قا، ته کیه، باره گا.
سردمدار - ا. ص (سهردهمدار -
 serdemdar): خودان خانه قا.
سردماغ - ص. مر (سهردیماغ -
 serdimax): به که یفو به دهماغ.
سردمزاج - ص. مر (سهرد میزاج -
 serd mizac): سارد مگیز، مجیز سارد.
سردواندن - مص. م (سهردهڤانیدهن -
 serdevaniden): دهستی دهستی
 پیکردن.
سردور - ص. مر (سهردهور - serdewr):
 سه رکدهی جاسووسان.
سردوشی - ا. مر (سهردوشی - serdûşî):
 پاگون، نیشانه یه که به سهر شانی جلی
 سوپایییانه وه ده دوری بو دیار بکردنی
- سردادن** - مص. ل (سوردادهن -
 surdaden): سوراندن، جولاندن.
سردار - ا. ص (سهردار - serdar):
 فه ماندهی سوپا، سه رۆک و گه وهی قه وم.
سرداری - ا (سهرداری - serdarî): جۆره
 جلیکی دریتی پیاوانه بووه.
سرداور - ا. ص (سهرداقهر - serdaver):
 داوهر، حه که م.
سردبیان - ص. مر (سهردیه بیان -
 serdbeyan): قسه ساردو بی تام.
سردبیر - ا. ص (سهردهبیر - serdebîr):
 سه رنووسه ری رۆژنامه و گۆقاران.
سردخانه - ا. مر (سهردخانه -
 serdxane): شوینی سارد بو هه لگرتنی
 خواردن.
سردر - ا. مر (سهردهر - serder):
 سه رده ری.
سردرآوردن - مص. ل (سهردهر ئاقه ردهن -
 serder averden): سهر ده ره پینان.
سردرآوردن - مص. ل (سهردهر ئاقه ردهن -
 serder averden): سه رده کردن له
 کاریک.
سردرپیش - ص. مر (سهردهرپیش -
 serder pîş): شه رمه زار، خه جاله ت،
 سه رشۆر.
سردرختی - ا. مر (سهردیره ختی -
 serdirextî): ههر میوه یه که له دره خت
 بی.
سردرد - ا. مر (سهردهرد - serderd):
 سه ریه شه، ژانه سه ر.
سردرگم - ص. مر (سهردهرگوم -
 serdergum): گومرا، سه رگه ردان،

پلہ کانیان۔
سردہ - ا (سہردیہ - serdih): ساقی،
 سہر دہستہ می خوران۔
سردین - ا. فر (سہردین - serdîn):
 ساردین۔
سرر - ا. ع (سورور - surur): تہختی
 نووستان، جیگہی نووستان۔
سرر - ا. ع (سورہر - surer): ناوک۔
سراست - ص. مر (سہراست - serrast):
 سہر راست، راست و راست، بی پیچ و
 پہنا، بی کہم و کوری۔
سراھی - ا. مر (سہراھی - serrahî):
 پارہیک ریوار و ہکو سہدہقہ یان بہخشیش
 بہ کہسیکی بدات۔
سراھی - ص. ن (سہراھی - serrahî):
 ساوایہک لہسہر ری دابنری تا خہلکی
 بیہنو ہلگرنہوہ۔
سررسید - ا. مر (سہرہسید -
 serresîd): ژوان۔
سررسیدن - مص. ل (سہرہسیدن -
 serresîden): لہپراگہیشتن۔
سرریشٹہ - ا. مر (سہریشٹہ - serrişte):
 سہرہداو، دہفتہری حیساب۔
سرریشٹہ دار - ص. فا (سہریشٹہ دار -
 serriştedar): ژمیریار، حیسابداری،
 کہسیک سہری کاریکی بہدہستہوہ بی۔
سررفتن - مص. ل (سہرہفتن -
 serreften): تہواو بوون، تہواو بوونی
 ماوہ۔
سرریز - ا. مر (سہرریز - serrîz): سہر
 ریژ، لیوریژ۔
سرز - ا (سہرہز - serez): مالہی
 بہنایی۔

سرزدای - ص. فا (سہرزیدای - serzi-
 day): کیرد یان خہنجرہری تیژو برندہ۔
سرزدن - مص. ل (سہرزدہن -
 serzeden): سہرہلدان، ہہلاتنی
 ہہتاو، چہکہرہکردنی گیا۔
سرزدن - مص. م (سہرزدہن -
 serzeden): سہردان، سہردانی
 کہسیک۔
سرزدہ - ق. ص (سہرزدہ - serzede):
 کہسیک لہ پرو بی ناگادار کردنہوہوہ بی
 شہرمانہ بیچیتہ شوینی۔
سرزدہ - ص. مف (سہرزدہ - serzede):
 سہر کوتکراو۔
سرزمین - ا. مر (سہرزمین - serzemîn):
 ولات و مہملہکہت۔
سرزن - ص. فا (سہرزن - serzen):
 سہرکیش، نا فرمان، یاخی۔
سرزندہ - ص. م (سہرزیندہ -
 serzinde): ناودار، دہسپو، شادمان،
 خوشحال، بہکہیف، بہدہماغ۔
سرزنش - ا. مص (سہرزنیش -
 serzeniş): سہرکونہ کردن، لومہ کردن،
 گازاندہ کردن۔
سرزیر - ص (سہرزیر - serzîr):
 سہرہولیتژ، سہرہونشپوی۔
سرس - ا (سیریس - sirîs): جوڑہ
 درہختیکہ۔
سرسالار - ا. ص (سہرسالار - sersalar):
 سہر دہستہ، سہریالا۔
سرسام - ا. مر (سہرسام - sersam):
 حہواس پەرشان۔
سرسام آور - ص. فا (سہرسام ئاقرہ -
 sersam aver): مایہی حہواس

په‌ریشانی، مایه‌ی سه‌ریه‌شه.
سرسبز - ص. مر (سه‌رسه‌بز - sersebız):
 ته‌رو تازه، کامه‌ران، شاد.
سرسبک - ص. مر (سه‌رسه‌بوک - sersebuk):
 شی‌توکه، هاروژاو، مه‌غرور، فرناخ.
سرسپردن - مص. ل (سه‌رسیپورده‌ن - sersipurden):
 ته‌سلیم بوون، هاتنه‌ره‌دا، ملکه‌چ بوون، گو‌پ‌رایه‌لی.
سرسستون - ا. مر (سه‌رسوتوون - sersutûm):
 په‌یکه‌ریک له‌سه‌ری‌ئستون و پایه‌داب‌تری.
سرسخت - ص. مر (سه‌رسه‌خت - sersext):
 سه‌رسه‌خت، به‌تاقه‌ت، عیناد.
سرسرا - ا. مر (سه‌رسه‌را - sersera):
 سه‌رسه‌را، ده‌روازه‌ی سه‌رپوش‌راو.
سرسره - ا (سور سور - sursure):
 سه‌ره‌ول‌یژی، جیتی خزین و خلیسکان.
سرسری - ص. ن (سه‌رسه‌ری - sersefî):
 سه‌رغه‌سه‌رغه، قسه‌ی قورو بی‌هوده.
سرسلسله - ص. مر (سه‌رسیلسیله - sersilsile):
 سه‌ره‌وک و پی‌شسه‌واو گه‌وره‌ی گروپ‌یک‌ئی‌ئایینی، دامه‌زری‌نه‌ری مال‌بات‌تیک.
سرساخ - ا. مر (سه‌رشاخ - serşax):
 سه‌ری لقی دره‌خت، لقی باریک و ناسکی دره‌خت.
سرساخ - ا. مر (سه‌رشاخ - serşax):
 شه‌ره‌قوچی دوو به‌ران، تیک قزقرانی دوو زوران‌باز.
سرسار - ص (سه‌رشار - serşar):
 لی‌ورپ‌ژ، سه‌رپ‌ژ، لی‌وان لی‌و، پری‌پری،

مه‌ن‌ته‌سیل.
سرسشت - ا (سیریش‌ت - sirişt):
 فیت‌ره‌ت، سرووشت.
سرسشتن - مص. م (سیریش‌ته‌ن - sirišten):
 شی‌لان، هه‌ل‌شی‌لان، خه‌لق‌کردن.
سرسشک - ا (سیریش‌ک - sirişk):
 فرمی‌سک، هی‌سیر، روندک، عه‌سر.
سرسشکسته - ص. مر (سه‌رشیک‌سته - serşikiste):
 سه‌رشکاو، سه‌رشو‌پ، شه‌رمه‌زار.
سرسشکستی - ا. مص (سه‌رشیکه‌سته‌گی - serşikestegî):
 شه‌رمه‌زاری، سه‌رشو‌ری.
سرسشکن - ص. فا (سه‌رشیکه‌ن - serşiken):
 شتی‌ سه‌ر بشک‌یتنی، سه‌رشک‌یتن.
سرسشکن - ا. مر (سه‌رشیکه‌ن - serşiken):
 چو‌نی‌ه‌تی دابه‌ش‌کردنی شتی‌ک به‌سه‌ر تاقم‌یک‌دا.
سرسشکوان - ا (سیریش‌کش‌قان - sirişkvan):
 شه‌وی بوک‌یتنیدا له‌به‌رده‌م بوک هه‌لو‌اسری.
سرسشماری - ا. مص (سه‌رشوماری - serşumarî):
 سه‌رژمی‌ری.
سرسشناس - ص. مر (سه‌رشیناس - serşinas):
 به‌نامی، ناسراو.
سرسشوی - ص. فا (سه‌رشوی - serşûy):
 گله‌سه‌ر، به‌کی‌ک سه‌ری که‌سی‌کی دی بشوات.
سرسشیب - ص. مر (سه‌رشیب - serşîb):
 نشی‌وی.

- سرشیر** - ا.م (سهرشیر - serşîr): سهرتوتیژ، قه‌یماغ.
- سرطان** - ا.ع (سهره‌تان - seretan): قرژال، قرژانگ.
- سرطان** - ا.ع (سهره‌تان - seretan): شیرپه‌نجه، سهره‌تان، قرژاله.
- سرطویله** - ا.مر (سهرته‌قیله - sertevîle): باشترین ئه‌سپی ناو ته‌ویله.
- سرعت** - مص.ع (سورئه‌ت - sur'et): توندپوین، خیرا رویشتن، بله‌ز روین.
- سرغج** - ا (سهرغیج - serxiç): کاسه‌ی دارین.
- سرغزل** - ا.مر (سهرغه‌زل - serxezel): باشترین غه‌زله‌ی ناو دیوان، هه‌لبژارده‌ی غه‌زله‌لان.
- سرغلیان** - ا.مر (سهرغه‌لیان - serxelyan): سهری قلیان، سهری نیژگه‌له.
- سرغو** - ا (سهرغوو - serxû): جوژه سهرانه‌یه‌ک بووه له‌سهرده‌می ئاق قوینلودا له‌خه‌لکی وهرده‌گیرا.
- سرغوغا** - ا.ص (سهرغه‌ووغا - serxewxa): پیشه‌نگی له‌شکر، سهری فیتنه، سهری ئاژاوه.
- سرغین** - ا (سهرغین - serxîn): زورنا، ئامپریکی شه‌پوور ئاسایه له‌کاتی جه‌نگدا لیده‌درا، که‌رنا.
- سرف** - ا. (سورف - surf): کوکه.
- سرف** - مص.ع (سهره‌ف - serref): فه‌راموشکردن، هه‌له‌کردن، زیده‌پووی.
- سرف** - ا.ف (سیرف - sirf): به‌نی به‌پاره‌کردراو، زی‌خری، به‌نده، غولام،
- نۆکه‌ر.
- سرفراز** - ص.فا (سهره‌راز - serferaz): سهرفراز، سهریه‌رز، سهریلند.
- سرفرود آوردن** - مص.ل (سهرفرود ئاڤه‌رده‌ن - serfrûd averden): سهردانه‌واندن، کپنۆش بردن، ته‌سلیم بوون، مل‌که‌چکردن.
- سرفه** - ا (سورفه - surfe): کوکه.
- سرفه‌خروسک** - ا.مر (سورفه‌خوروسه‌ک - surfexurusek): کوکه ره‌شه.
- سرفیدن** - مص.ل (سورفیده‌ن - surfîden): کوکین، کوخین، قوین.
- سرقافله** - ص.مر (سهرغافیه - serxafile): سهرقافله، سهرکاروان، سهرپه‌رشتیاری کاروان.
- سرت** - مص.ع (سهریغه‌ت - serixet): دزین، دزی کردن.
- سرقصیده** - ا.مر (سهرغه‌سیده - serxesîde): سهرقه‌سیده، شاقه‌سیده‌ی ناو دیوانی شاعیریکی.
- سرقفلی** - ا.مر (سهرغیفلی - serxiflî): سهرقفلانه.
- سرک** - ا (سهره‌ک - serek): سهری بچوک.
- سرک** - ا (سهره‌ک - serek): سهریار، سهردانه‌وه، سهرباقی.
- سرکا** - ا (سیرکا - sirka): سرکه.
- سرکار** - ا.ص (سهرکار - serkar): سهرکار، به‌پرسی کار.
- سرکج** - ص.مر (سهرکه‌ج - serkec): سهرکه‌ج، گۆچان، که‌مه‌ی گۆچان.
- سرگردن** - مص.ل (سهرکه‌رده‌ن - serkerden): ده‌ست پی‌کردن،

- ده‌ستپی‌کردنی قسه و نه‌فسانه یان گریان و نالین.
- سرکردن** - مص.ل (سه‌رکه‌ردن - serkerden): به‌سه‌ربردن، هاوژینی و به‌سه‌ربردنی ژیان له‌گه‌ل که‌سیتکدا.
- سرکرده** - ا.ص (سه‌رکه‌رده - serkerde): سه‌ر ده‌سته، فه‌رمانده، سه‌ره‌ک خیل، سه‌رکرده.
- سرکش** - ص.فا (سه‌رکه‌ش - serkeş): سه‌رکیش، یاخی.
- سرکشی** - ا.مص (سه‌رکه‌شی - serkeşî): سه‌رکیشی، یاخی‌گه‌رتیتی.
- سرکشی** - ا.مص (سه‌رکه‌شی - serkeşî): سه‌رکیشان، چاودیری، سه‌ردان به‌مه‌به‌ستی ته‌فتیش.
- سرکشیدن** - مص.ل (سه‌رکه‌شیدن - serkeşîden): سه‌ردان.
- سرکشیدن** - مص.ل (سه‌رکه‌شیدن - serkeşîden): خواردنه‌وه‌ی شتیک به‌په‌رداخ یان پیاله.
- سرکلافه** - ا.مر (سه‌رکه‌لافه - serkelafe): سه‌رکلافه، سه‌رده‌او.
- سرکلاتر** - ا.ص (سه‌رکه‌لانت‌هر - serkelanter): سه‌رۆکی پۆلیس.
- سرکن** - ص (سه‌رکون - serkun): سه‌ردار، سه‌رکرده.
- سرکن‌گین** - ا.مر (سیرکه‌نگه‌بین - sirkengebîn): جوژه شه‌ریه‌تیکه.
- سرکوب** - ص.فا (سه‌رکوب - serkûb): سه‌رکوت کردن.
- سرکوبه** - ا.مر (سه‌رکوبه - serkûbe): گورز، گورزی گران، تانه، سه‌رزه‌نشت.
- سرکوفت** - ا.مص (سه‌رکوفت - serkûft): سه‌رکوت کردن.
- سرکوفته** - ص.مف (سه‌رکوفته - serkûfte): سه‌رپانه‌وه‌کراو.
- سرکه** - ا (سیرکه - sirke): سرکه.
- سرکه‌با** - ا.مر (سیرکه‌با - sirkeba): شله‌ساوار به‌سرکه.
- سرکه‌فروختن** - مص.م (سیرکه‌فروختن - sirkefurûxten): سه‌رکه‌فروختن، روو‌گرژ کردن.
- سرگز** - ا.مر (سه‌ری گوزه‌ر - seri guzer): سه‌ری کوچه، سه‌ری کۆلان، گوزه‌ر.
- سرگذشت** - ا.مر (سه‌رگوزه‌شت - serguzeşt): سه‌رگوزه‌شته.
- سرگر** - ا.ص (سورگره - surger): گیوه‌درو، گیوه‌فروش، کلاش‌ساز.
- سرگران** - ص.مر (سه‌رگه‌ران - sergeran): توره، مه‌غرور، مه‌ست، خو‌یه‌سند.
- سرگرای** - ص.فا (سه‌رگه‌رای - sergeray): سه‌رپیچی کار، سه‌رکیش، یاخی، به‌گو‌تینه‌کهر.
- سرگرد** - ا.ص (سه‌رگورد - sergurd): نه‌فسه‌ر، پله‌یه‌کی نه‌فسه‌ریبه.
- سرگردا** - ا.مر (سه‌رگه‌ردا - sergerda): سه‌ره‌خولج، سه‌ره‌گیژکی.
- سرگردان** - ص.مر (سه‌رگه‌ردان - sergerdan): سه‌ره‌ده‌ر، ئاواره، مشه‌خت.
- سرگرفتن** - مص.ل (سه‌رگیریفته‌ن - serkûft): سه‌رکوت کردن.

سهره گیتزکی، سهره خولتی.
سرگیس - ا (سهرگیس - sergîs): په لکه
 ره نگینه، که سکو سوژ، پرچی ئایشه و
 فاتمه، ره نگین که وان، زهر دینه و سمینه.
سرگین - ا (سیرگین - sirgîn): ته رس،
 قهر سه قول.
سرگین گردان - ا. مر (سیرگین گهردان -
 sirgîn gerdan): گوخلکینه.
سرلاب - ا (سورلاب - surlab):
 ئوستورلاب.
سرلاد - ا. مر (سهرلاد - serlad): مؤره ی
 سهر دیوار.
سرلشکر - ا. ص (سهرله شکر -
 serleşkir): سهر له شکر، فه رمانده ی
 سوپا.
سرلوح - ا. مر (سهرله وهه - serlewh):
 عینوان، تایتل، ناوی کتیب،
 سهر ناف.
سرم - ا (سهرم - serm): کنگر.
سرم - ا (سیره م - sirem): سیره م،
 چه رم.
سرما - ا (سهرما - serma): سهرما.
سرما خوردگی - ا. مر (سهرما خوردگی -
 serma xurdegî): نه خووشی له
 ئه نجامی سهرما بووندا.
سرما ده رمانی - ا. مر (سهرما ده رمانی -
 serma dermanî): مالیجه ی هه ندی
 نه خووشی یان له ریگه ی سهرما وه.
سرما زده - ص. مف (سهرما زده -
 sermazede): گیا یان دره خت یان
 میوه که سهرما زده داری کردیی، به شهر که
 له سهرما وه تووشی نه خووشی بوویی،
 سهرما بردگ، سهرما برده له.

sergiriften: سهر گرتن، ده ست
 پیکردن، پیکدا هه لساخان..
سرگرفته - ص. مف (سهرگیرفته -
 sergirifte): ده ست پیکراو، شتیک
 سهره که ی لایرایی.
سرگرم - ص. مر (سهرگرم - sergerm):
 سهرقال، پژگال، مژول، سهرخوش و مه ست.
سرگروه - ا. ص (سهرگروه -
 sergurûh): سهر دهسته، ده مسپی،
 سهروک و گه وره ی قه وم.
سرگره - ا. مر (سهرگیره - sergirih):
 سهرگری، گری.
سرگزیت - ا. مر (سهرگه زیت - sergezît):
 سهرانه، جه زایه که که له کونا موسلمانان
 له ناموسلمانیان وهرده گرت.
سرگوزین - ا. ص (سهرگوزین -
 serguzîn): سهریژیر، ئه و مه رو مانگا
 یان ئه سپه ی که جاران بو پاشا یان حاکم له
 میگه ل جیاده کرانه وه.
سرگشاده - ص. مر (سهرگوشاده -
 serguşade): سهرکراوه، شتیک سهری
 نه نرابیتته وه.
سرگشته - ص. مر (سهرگه شته -
 sergeşte): ئاواره، دهریه دهر،
 سهرگهردان، وهیلان، مشه خت.
سرگم - ص. مر (سهرگوم - sergum):
 سهرگهردان، هه یران، که سیک رتی گوم
 کردیی و ئاواره بی.
سرگو - ا. فر (سورگو - surgû): زورات،
 گه نه شامی.
سرگوشی - ا. مر (سهرگوشی - sergûşî):
 چپه، پسته پست.
سرگیجه - ا. مر (سهرگیجه - sergîce):

- سرامک** - ا.مر (سهرمامهک - sermamek): چاوشارکئی، گهمهیهکی مندالانه، وهستای گهمهکه سهرمامهکی پین دهگوتری.
- سرمایه** - ا.مر (سهرمایه - sermaye): سهرمایه، دهست مایه.
- سرمایه‌دار** - ا.ص (سهرمایه‌دار - sermayedar): پاره‌دار، خُودان سهرمایه، زهنگین، دهوله‌مه‌ند.
- سرمج** - ا. (سهرمه‌ج - sermec): رووه‌کیتکه.
- سرمد** - ص.ع (سهرمه‌د - sermed): ههمیشه، نه‌به‌د، به‌رده‌وام، نه‌وه‌ی سهره‌تاو نه‌نجامی نه‌بی.
- سرم دست** - ص.مر (سیرمه‌دهست - sirem dest): سیرمه‌دهست، که‌سیخ‌له زور کارکردندا دهستی وه‌کو سیرمه‌رهق بووبی.
- سرمست** - ص.مر (سهرمه‌ست - sermest): مه‌ست، سه‌رخ‌وش، مه‌غرور، فیناخ.
- سرمستی** - ا.مص (سهرمه‌ستی - sermestî): سه‌رخ‌وش، خو‌په‌سه‌ندی و لوتبه‌رزی.
- سرمشق** - ا.مر (سهرمه‌شخ - sermesx): سهرمه‌شق، نمونه‌و دهستوری کار.
- سرمق** - ا.ع (سهرمه‌غ - sermex): رووه‌کیتکه.
- سرمقاله** - ا.مر (سهرمه‌غاله - sermexale): سه‌رووتار، یه‌که‌م گوتاری رۆژنامه یان گوڤار.
- سرمک** - ا. (سهرمه‌ک - sermek): رووه‌کیتکه له بابته‌تی سپیناخ، سپیناخی کیتیوی.
- سرممنزل** - ا.مر (سهرمه‌نزیل - sermenzil): مه‌نزل، کاروانسه‌را، قوناغ.
- سرموزه** - ا.مر (سهرموزه - sermûze): جوړه پیتلاویکه له ماله‌وه له پین ده‌کری.
- سرمه** - ا. (سهرمه - serme): سپیناخی کیتیوی.
- سرمه** - ا. (سورمه - surme): سورمه، کل.
- سرمه‌دان** - ا.مر (سورمه‌دان - surmedan): کلدان، قاولغی سورمه، سورمه‌دان.
- سرمه‌کش** - ص.فا (سورمه‌کش - surmekeş): که‌سیک کل له چا بکات، کلچیتو، کل چیتوک.
- سرمهندس** - ا.ص (سهر موهه‌ندیس - sermuhendis): سهر نه‌ندازبار، به‌پررسی کومه‌له نه‌ندازبارتیک.
- سرنه** - ا. (سورنا - surna): زورنا، زورنا له‌گه‌ل ده‌هولدا لیده‌دری.
- سرنه‌چی** - ا.ص (سورناچی - surnaçi): زورناژهن.
- سرنامه** - ا.مر (سهرنامه - sername): پی‌شسه‌کی کتیب، عینوانی نامه‌و نووسراوان.
- سرنه‌وی** - ا.ص (سهرناقی - sernavî): سهر ده‌سته‌ی ده‌ریایی.
- سرنج** - ا. (سورونج - surunc): نؤکسیدی قورقوشم.
- سرنه‌د** - ا. (سهره‌ند - serend): سهره‌ن، بیژنگی کون گه‌وره بو‌بیژانی چه‌وولم.
- سرنه‌کردن** - مص.ل (سهره‌ند که‌رده‌ن - serendekerdan):

- نافه، رمانی. **سرورد** - ا (سیرفال - sirval): پانتول، بیجامه.
- سروان** - ا. ص (سهرقان - servan): پیشه‌وای سهرۆک و سهرور، پله‌یه‌کی ته‌فسه‌رییه.
- سرویر** - ا. مر (سهرویه‌ر - serûber): شپوه و قه‌یافه، وه‌زعی جلو به‌رگ.
- سرویند** - ا (سهرویه‌ند - serûbend): سهرویه‌ند، رۆژو زه‌مان، دهم و کات، سهرده‌م.
- سروته** - ا. مر (سهروته‌ه - serûteh): سهروبن، هه‌وه‌ل و کۆتایی شتییک، سهره‌تاو بنه‌تا.
- سروج** - ا. ع (سوروج - surûc): زین، زینان.
- سروچمان** - ص. مر (سهرقی چه‌مان - servi çeman): مه‌به‌ست له ماشوقه‌ی جوان و به‌ژن و بالاریک و خۆشه‌فتاره.
- سرود** - ا (سورود - surûd): گۆرانی، ستران، سرود.
- سرودسرا** - ص. فا (سورودسه‌را - surûd sera): سرودبیت.
- سرودگویی** - ص. فا (سورودگویی - surûd gûy): سرودبیت، گۆرانی بیت.
- سرودن** - م. ص (سورودن - surûden): شیعر وتن، گۆرانی وتن، شاعیر.
- سروده** - ا. مف (سوروده - surûde): سرود یان شیعریک که که سیک گوتبیتی.
- سرور** - ص (سهرقه‌ر - server): سهرور، پیشه‌وای سهرۆک، گه‌وره و ده‌مراستی قه‌وم.
- serend kerdem**: سه‌ره‌نکردن، بیتانی چه‌وولم.
- سرنډ** - ا (سیریند - sirind): پاشقول.
- سرنیشین** - ا. ص (سهرنیشین - sernişîn): سهرنیشین، نه‌فه‌ر، موسافیر.
- سرنه‌فر** - ا. ص (سهر نه‌فه‌ر - sernefer): سهر ده‌سته، به‌رپرسی چه‌ند نه‌فه‌ریک.
- سرنگ** - ا. فر (سیرینگ - siring): سرنج، شریقه.
- سرنگون** - ص. مر (سهرنیگون - sernigûn): سهرنیگون، ژیره بان، ده‌مه‌ونخون.
- سرنگونسار** - ص. مر (سهرنیگونسار - sernigûnsar): ده‌مه‌ونخون.
- سرنگهدار** - ص. فا (سیرنیگه‌دار - sirnigehdar): رازدار، سهرقایم، نه‌یتی پاریز.
- سرنوشت** - ا. مر (سهرنه‌قیشت - sernevîst): چاره‌نووس، قه‌ده‌ر، یازی، سهرنوشت.
- سرنیزه** - ا. مر (سهرنیزه - sernize): سهره‌نیزه.
- سرو** - ا (سهرق - serv): داری سهرو.
- سرو** - ا (سوروو - surû): شاخی گاو به‌ران و...
- سروا** - ا (سهرقا - serva): قسه، ته‌فسانه، شیعر، هۆزان.
- سرواد** - ا (سهرقاد - servad): نه‌زم، شیعر، هۆزان.
- سرواده** - ا (سهرقاده - servade): قافیه‌ی شیعر، سهروا.
- سروازدن** - م. ص. ل (سهرقازده‌دن - servazeden): سهرپیتچی کردن،

- سروری** - ا.مص (سهرقه‌ری - serverî) : سهره‌ری، گه‌وره‌یی، حوکمران.
- سرور** - مص.ع (سورور - surûr) : خوشحال بوون، شادبوون.
- سروسامان** - ا.مر (سهروسامان - serû saman) : تفاسقی مال، پیداو بستییه‌کانی ژیان.
- سروستان** - ا.مر (سهرقیستان - servistan) : شوینتی داری سهروی زۆربتی، ناوی یه‌کیکه له سی ناوازه‌که‌ی باربه‌د.
- سروستاه** - ا. (سهروستاه - serûsitah) : ناوی ناوازیکی موسیقای کۆنی ئیرانییه.
- سروسیر** - ا.مر (سهروسیر - serûsir) : سهروسر، په‌یوه‌ندی نه‌یتی.
- سروسهی** - ا.مر (سهرقی سه‌هی - servi sehî) : سهروی راست، مه‌به‌ست له ماشوقه‌ی به‌ژن و بالا ریکه.
- سروش** - ا. (سوروش - surûş) : فریشته، جبرائیل.
- سروصدا** - ا.مر (سهروسه‌دا - serûseda) : هات و هاوار، دادو فریاد، هه‌راو هه‌نگامه.
- سروصورت** - ا.مر (سهرو سوره‌ت - serû sûret) : شیوه‌و قه‌یافه.
- سروقت** - ا.مر (سهری قه‌غت - servext) : له وه‌ختدا.
- سروق‌د** - ص.مر (سهروغه‌دد - serûxedd) : سهرو، سهرو به‌ژن.
- سروکار** - ا.مر (سهروکار - serûkar) : مامه‌له‌و سه‌ودا.
- سروکله‌زدن** - مص.م (سهروکله‌له زه‌ده‌ن - serûkele zeden) : مشت و مری، گینگه‌شه، باس و گفتوگو بۆ سه‌لمانندی بابه‌تیک.
- سروکوهی** - ا.مر (سهرقی کوهی - servi kûhî) : عه‌ره‌ر.
- سروکیسه‌کردن** - مص.م (سهروکیسه‌که‌رده‌ن - serûkisen kerdên) : کیسه‌کیشی له گه‌رماودا، پاره‌کیشانه‌وه له که‌سیتک به‌ فیتل و زمانلووسی.
- سروگاه** - ا.مر (سوروگاه - surûgah) : شوینتی شاخی گیانله‌به‌ری شاخدار.
- سروم** - ا.فر (سیروم - sirûm) : ناوی خوین، خویناو.
- سرون** - ا. (سورون - surûn) : شاخ، شاخی گیانله‌به‌ران.
- سرون** - ا. (سورون - surûn) : سمت و که‌فهل.
- سرون‌ناز** - ا.مر (سهرقی ناز - servi naz) : جوّره سه‌روه‌کی خوشنمایه.
- سرویس** - ا.فر (سیرقیس - sirvîs) : نوکهری، خزمه‌تکاری، خزمه‌ت، نووسینگه، ده‌رزه‌نیک قاپ، تاقمی چای خو‌ری.
- سرویسه** - ا. (سهرقیسه - servise) : کۆلکه زپینه، زه‌رینه‌و سیمینه، ره‌نگین که‌مان.
- سروین** - ص.ن (سهرقین - servîn) : سه‌روئاسا.
- سره** - ص (سهره - sereh) : خالیسه، هه‌لبژارده، په‌سه‌ند، باش، بی عه‌یب.
- سره** - ا.ع (سوره - sure) : ناوک.
- سرھال** - ص (سه‌ره‌ال - serhal) :

- سه‌رگه‌ردان، په‌ریشان، ئاواره، ویتل.
سرهم بندی - ا. مص (سه‌ریه‌م به‌ندی - serihem bendî): چرتشله‌مه، به‌ریتکردن، جه‌له‌بی.
سره‌مرد - ص. مر. سه‌ره‌مه‌رد - seremerd): سه‌ره‌پیاو، پیاوی هه‌لبژارده، جوامیر، بی‌ریا.
سره‌نگ - ا. ص (سه‌ره‌نگ - serheng): سه‌ره‌نگ، پایه‌یه‌کی ئه‌فسه‌رییه.
سری - ص. ن (سه‌ری - serî): گه‌ورده‌یی، سه‌روه‌ری.
سریال - ص. فر (سیریال - siryal): زنجیره، به‌ش به‌ش، چیرۆکیک که به زنجیره‌بلاو‌بیتته‌وه، گه‌وگه‌و.
سریان - مص. ع (سه‌ریان - sereyan): به‌شه‌ورۆیین، سیرایه‌ت کردن.
سریان‌ی - ص. ن (سوریانی - suryanî): قه‌ومیتیکی سامی نه‌ژادن که له‌باکووری دۆلی دوو رویارو سوریادا ئاکنجی بوون به زمانی سریان‌ی که له‌هجه‌یه‌کی ئارامیییه قسه‌یان ده‌کردو به‌ره‌مه‌یتیکی زۆر به‌م زمانه به‌ر له‌په‌یدا‌بوونی دینی مه‌سیح و پاشتریش ماوه‌ته‌وه له‌وانه ته‌رجه‌مه‌وه شوو‌قه‌ی ته‌ورات و ئینجیل، مانی - ش‌کتیبه‌کانی خۆی به‌ زمانی سریان‌ی نووسیوه، هیشتاش له‌هجه‌ی سریان‌ی له‌هه‌ندی ولاتی عه‌ره‌بیدا هه‌یه، ئاشووری و کلدانییه‌کانی عی‌راق و سواریا و تورکیا و ئیران به‌م له‌هجه‌یه قسه ده‌که‌ن.
سریچه - ا (سه‌ریچه - serîçe): کلک هه‌لته‌کینه.
سریدن - مص. ل (سوریده‌ن - surîden):
- خزین، خلیسکان.
سریر - ا. ع (سه‌ریر - serîr): ته‌خت، ته‌ختی پاشایی.
سریه - ا. ع (سه‌ریه - serîre): سپ، راز، نه‌یتی، نییه‌ت و نیاز، ناخ، ئه‌وه‌ی په‌نه‌هان بکری.
سریش - ا (سیریش - sirîş): چریش، که‌تیره.
سریشم - ا (سیریشوم - sirîşum): هیلم و که‌تیره و چه‌سپ و سیکۆتین.
سریع - ص. ع (سه‌ری - serî): به‌هه‌شتاو، خیرا، به‌له‌ز، گورج و گۆل.
سریغ - ا (سه‌ریغ - serîx): هی‌ش‌شووه تری.
سرین - ا (سورین - surîn): سمت و ران.
سرین - ص. ن (سه‌رین - serîn): سه‌رینگا، سه‌رین، بالیف، سه‌نیا.
سرینگاه - ا. مر (سورینگاه - suringah): ران و که‌فه‌ل.
سرینگاه - ا. مر (سه‌رینگاه - serîngah): سه‌رین، بالیف، سه‌نیا.
سریه - ص. ع (سورییه - surîye): که‌نیزه‌کیک له‌ماله‌وه رابگیرئ و خاوه‌نه‌که‌ی له‌گه‌لیدا بخه‌وی.
سریه - ا. ع (سه‌رییه - serîye): ده‌سته‌یه‌کی سوپایی.
سزا - ا (سیزا - sîza): سزا، پادا‌شت.
سزار - ا. فر (سیزار - sîzar): تزار، قه‌یسه‌ر، پاشا، قه‌رال.
سزارین - ا. فر (سیزارین - sîzarîn): قه‌یسه‌ری، تزاری، نشته‌رگه‌ری قه‌یسه‌ری که‌ ژنیتیک به‌ مندا‌له‌وه ده‌جه‌ری و رگی له‌سه‌رووی ره‌حمیییه‌وه هه‌لته‌ددرنو

سظاره - ا.ع (سه تتاره - setare): راسته.
سطح - ا.ع (سه ته - seth): سه ریان.
سطر - ا.ع (سه تر - setr): دیر.
سطلاب - ا (سوتورلاب - suturlab): ئوستورلاب.
سطل - ا.ع (سه تل - setl): سه تل، په قره نج.
سپوت - مص.ع (سه تفته - setvet): هیرشکردن و سه رکه وتن، وبقار، هه بیه ت.
سطوح - ا.ع (سوتوه - sutuh): سه ریان.
سطور - ا.ع (سوتور - sutûr): دیران.
سطول - ا.ع (سوتول - sutûl): سه تلان.
سطیح - ص.ع (سه تیھ - setîh): درپژیو، پان بو، ئه وهی به هوی لاوازی یان نه خوشبیه وه به خاوی له جی هه ستی.
سعات - ا.ع (سوئات - su'at): پزسته به ران.
سعادت - مص.ع (سه ئاده ت - se'adet): به خته وه ربوون.
سعادت مند - ص.مر (سه ئاده ت مه ند - se'adet mend): به خته وه ر، کامه ران، شادمان.
سعار - ا.ع (سوئار - su'ar): گهرما، گهرمی ناگر، شیده تی توینیتی.
سعال - ا.ع (سوئال - su'al): وشکه کۆکه.
سعایت - مص.ع (سیئایه ت - si'ayet): دووزمانی، به دگویی.
سعت - مص.ع (سیئه ت - si'et): ویسعته، فراوانی، ده وله مه ندی.
سعتر - ا.ع (سه تتر - se'ter): زه عته ر، گیایه که ده خوری.

مناله که ی لی دهر دین و پاشان دهید و ورنه وه، ده لین جول سیزاری قه یسه ری روم به م شیویه له دایک بووه و ناوی ئه م نه شته رگه ربیه له ناوی ئه وه وه وهرگیراوه.
سزاوار - ص (سیزاقار - sizavar): شایسته، لایه ق، هه ژ، شایان.
سزیدن - مص.ل (سه زیده ن - sezîden): شایسته بوون.
سس - ا (سیس - sis): گیاه له.
سس - ا.فر (سوس - sus): ساس.
سسالی - ا (سیسالی - sisalî): گیایه که.
سسالیوس - ا (سیسالیوس - sisalîyus): گیایه که.
سسست - ص (سوست - sust): سست، لاواز، نهرم.
سسست اندام - ص.مر (سوست نه ندام - sust endam): لاواز، بی هیز، خاوو خلیچک.
سسست بنیاد - ص.مر (سوست بونیاد - sust bunyad): بناغه لاواز.
سسست پیمان - ص.مر (سوست په یمان - sust peyman): په یمان شکین، بی به لین.
سسست رای - ص.مر (سوست رای - sust ray): نه قل سووک.
سسست رگ - ص.مر (سوست ره گ - sust rag): ته مه ل، خاو، لاواز، بی توانا.
سسست ریش - ص.مر (سوست ریش - sust rîş): پیای ری دین درپژ، گه وج، ساویله که.

- سعتری** - ص.ع (سه‌تتری - se'terî):
پیماوی به‌خشنده، دلیر، نازا، ژنی به
نالوش، ژنی له‌گه‌ل ژنیکی دیدا پان
پانوکئی بکات یان کیری لاستیک به‌کار
بینی.
- سعد** - ص.ع (سه‌ئد - se'd): مویاره‌ک.
سعد - ا.ع (سوئد - su'd): رووه‌کپکه
ده‌خوری.
- سعداء** - ص.ع (سوئده‌اء - su'eda):
شادمانان.
- سعدان** - ا.ع (سه‌ئدان - se'dan):
وشت‌الوک.
- سعر** - ا.ع (سیئر - si'ir): نرخ، به‌ها،
بایی.
- سعر** - ا.ع (سوعور - su'ur): بلئسه‌ی
ئاگر، ئاگری روناک.
- سعر** - ا.ع (سوعر - su'r): هالاوی ئاگر،
شیتیتی.
- سعف** - ا.ع (سه‌ئف - se'ef): گه‌لای
دار خورما، جیازی بوک، تفاقی ناو مال.
- سعف** - ا.ع (سه‌ئف - se'ef): گه‌لای
دارخورما.
- سعفس** - ا.ع (سه‌ئفس - se'fes):
یه‌کپکه له‌پیکهاته‌کانی رسته‌کانی
(ابجد) که برتیبیه له: س، ع، ف، ص.
- سعفه** - ا.ع (سه‌ئفه - se'fe): نه‌خوشی
پیسته، که‌چه‌لی.
- سعود** - مص.ل.ع (سوئود - su'ûd):
به‌خته‌وه‌ریبون، مویاره‌ک بوون.
- سعود** - ا.ع (سوئود - su'ûd):
به‌خته‌وه‌ری.
- سعوط** - ا.ع (سه‌ئوت - se'ut): مایه‌ی
پژمین، دهرمانی له‌که‌پوو بکری.
- سعه** - مص.ع (سیئه - si'e): سینگ
فراوانی، ده‌ست و دل کراوه‌و تیر، لیبرال.
- سعی** - مص.ع (سه‌ئی - se'î): کوشش
کردن، کارکردن.
- سعید** - ص.ع (سه‌ئید - se'id):
به‌خته‌وه‌ر، شاد.
- سعیر** - ا.ع (سه‌ئیر - se'îr): ئاگری
روناک، بلئسه‌ی ئاگر.
- سغ** - ا.ع (سه‌غ - sex): کون.
- سغانه** - ا.ع (سه‌غانه - sexane): ژیرخان،
ژیر زهمین.
- سغب** - مص.ع (سه‌غه‌ب - sexeb):
برسی بوون.
- سغبه** - ص.ع (سوغبه - suxbe):
فریوخواردوو، تهره‌دراو، گه‌پچار.
- سغد** - ا.ع (سوغد - sexd): چالیک
بارانای تیدا کو بووبیتته‌وه.
- سغد** - ا.ع (سه‌غد - sexd): نهرمه
بارانی ورد.
- سغدو** - ا.ع (سوغدو - suxdû): گیپه.
- سغور** - ا.ع (سوغور - suxur): سیخوپ.
- سغراق** - ا.ت (سه‌غراق - sexrax):
گوزه‌ی شه‌راب.
- سغری** - ا.ع (سه‌غری - sexrî): که‌فه‌لی
ئه‌سپ و ولاخانی دی.
- سفائن** - ا.ع (سه‌فائین - sefa'in):
که‌شتییان.
- سفاح** - مص.ع (سیفاه - sifah):
زیناکردن، خوین رشتن.
- سفاح** - ص.ع (سه‌ففاه - seffah):
خوین ریژ، به‌خشنده، قسه‌زان.
- سفاد** - مص.ع (سیفاد - sifad):
جووتبونی گیانله‌به‌ران.

- سفار** - مص.ع (سیفار - sifar):
سه‌فهر کردن.
- سفارت** - مص.ع (سیفارهت - sifaret):
ناو بیژی کردن، وه‌زیفه‌ی سه‌فیری، بالیوژی.
- سفارتخانه** - ا.مر (سه‌فاره‌تخانه - sefa-retxane):
بالیوژخانه، سه‌فاره‌تخانه، باره‌گای سه‌فیرو ژئردده‌سته‌کانی.
- سفارج** - ا.ع (سه‌فاریج - sefaric):
سه‌فهرجه‌ل، به‌هی، داری به‌هی.
- سفارش** - ا.مص (سیفاریش - sifariş):
ده‌ستووردان، فه‌رمان ده‌رکردن، سپاردن، راسپاردن.
- سفاری** - ا (سیفاری - sifarî):
قه‌دی گه‌نم که گولی پی‌توه‌بی، لاسکی گه‌نم که گولی پی‌توه‌بی.
- سفاک** - ص.ع (سه‌سفاک - seffak):
خوتین ریژ.
- سفال** - ا (سوفال - sufal):
سواله‌ت.
- سفال** - مص.ع (سه‌فال - sefal):
قه‌دربوون، ره‌زیل بوون، سه‌فیل بوون.
- سفال پاره** - ا.مر (سوفال پاره - sufal pare):
له‌ته سواله‌ت، سواله‌ته شکاو.
- سفالته** - مص.ع (سه‌فاله‌ت - sefalet):
بی‌قه‌دربوون، ره‌زیل و سه‌فیل بوون.
- سفالگر** - ا.ص (سوفالگر - sufalger):
گۆزه‌گه‌ر، سواله‌تساز.
- سفال** - ا (سوفال - sufale):
قه‌دری، بی‌نرخی.
- سفال** - ا.ع (سوفال - sufale):
پایینی شتیک، خه‌لت و خه‌وشی بن.
- سفالین** - ص.ن (سوفالین - sufalîn):
کاسه و گۆزه‌ی سواله‌ت.
- سفان** - ا.ص.ع (سه‌سفان - seffan):
که‌شتیوان، که‌شتیساز.
- سفاه** - ا.ع (سیفاه - sifah):
سپله، به‌دخوو، بی‌ئه‌قل، نه‌زان.
- سفاه** - ص.ع (سه‌فاه - sefah):
نهرانی کردن، به‌دخویی کردن، بی‌ئه‌قلی کردن.
- سفاهت** - مص.ع (سه‌فاهت - sefahet):
بی‌ئه‌قلی کردن.
- سفاهن** - ا (سه‌فاهن - sefahen):
شانه، شانه‌ی زولف.
- سفت** - ص (سیفت - sift):
ره‌ق، سفت، توند، مکوم، سه‌خت.
- سفت** - ا (سوفت - suft):
شان، شان و شه‌پیلک.
- سفت** - ا (سوفت - suft):
کون، کونی، کونی بچووک وه‌ک کونی ده‌رزی.
- سفتجه** - ا.ع (سوفتجه - suftce):
سفتاح، چه‌ک.
- سفت کار** - ا.ص (سیفت کار - sift kar):
به‌نایه‌ک کاری که‌ریوچکاری بی.
- سفتگر** - ا.ص (سوفتگر - suftger):
که‌سیک که‌ مرواری و له‌عل و مهرجان و ئه‌و شتانه کون بکات.
- سفتن** - مص.م (سوفته‌ن - suften):
کون کردن، سمین.
- سفته** - ا.مف (سوفته - sufte):
کون کراو، (پتر بۆ مرواری و مت و مورو ده‌گوتری).
- سفته** - ا (سه‌فته - sefte):
چه‌ک، چه‌واله.
- سفته** - ا (سوفته - sufte):
تیر، نیزه، هه‌ر شتی که‌ سه‌ری تیژ بی‌ت.
- سفته** - ا (سوفته - sufte):
دیاری،

- سه وقات.
- سفته گوش** - ص. مر (سوفته گوش - sufte gûş): گوی سمر او، غولامی نه لقه له گوی، گوپرایه ل.
- سفچ** - ا. ص (سه فچ - sefç): زرک، کاله کی نه گه بیوو.
- سفچه** - ا. ص (سه فچه - sefçe): زرک، کاله کی نه گه بیوو.
- سفر** - ا. ع (سه فهر - sefer): سه فهر، چوون له شاریکه وه بو شاریکی دی.
- سفر** - ا. ع (سیفر - sifr): کتیب، کتیبی گه وره، ههر به شیک له پینج به شه که ی ته ورات.
- سفره** - ا. ع (سوفه راء - sufera): سه فیران، بالیوزان.
- سفرجل** - ا. ع (سه فهرجل - sefercel): به هی، دره ختی به هی.
- سفرود** - ا. ع (سه فرود - sefrûd): کورکور، قه تی.
- سفره** - ا. ع (سوفره - sufre): خوان، توپشوو، توپشه به رهی ریبوار، سفردی نانخواردن، خوانچه.
- سفره خانه** - ا. مر (سوفره خانه - sufrexane): ژووری نان خواردن.
- سفره ماهی** - ا. مر (سوفره ماهی - sufremahî): ماسیبه پانکوله.
- سفسار** - ا. ص (سیفسار - sifsar): ده لال.
- سفساف** - ا. ص. ع (سه فساف - sefsaf): قسه ی بیتهوده و بی مانا.
- سفسطه** - ا. ع (سه فسه ته - sefsete): ئینکارکردنی شته به رچاوه کان، هه له وپژی، به هه له بردنی خه نیم.
- سفسطی** - ص. ع (سه فسه تی - sefsetî): سه فسه ته باز، هه له وپژی.
- سفسیر** - ا. ع (سیفسیر - sifsîr): ده لال، میانچی نیوان کریارو فروشیار.
- سفت** - ا. ع (سه فته - sefet): جانتا به ک ل شول دروست کرابی، سه به ته، زه میله، سه ندو قوکه.
- سفک** - مص. ع (سه فک - sefk): رشتن، خوین رشتن.
- سفل** - مص. ع (سه فل - sefl): که م قه دریون، نرمی، سپله یی.
- سفله** - ص. ع (سیفله - sifle): سپله، خوپری، بی قه درو قیমে ت.
- سفله** - ا. ع (سه فله - sefele): خوپری، بی قه درو قیمه تان، سپله و ناکه س به چه.
- سفلی** - ص. ع (سوفلا - sufla): پایین تر، نرمتر.
- سفلی** - ص. ع (سوفلی - suflî): پایین، نرمی.
- سفلیس** - ا. (سیفلیس - siflîs): سیفلیس.
- سفلیه** - ص. ع (سوفلیه - suflîye): پایین.
- سفن** - ا. ع (سوفون - sufun): که شتی بیان.
- سفن** - ا. ع (سه فن - sefen): ته شوئی، بر به نگ، پیستی قائم وه کو پیستی نه هه نگ.
- سفون** - ا. ع (سه فون - sefûn): ده رمانی وشکی کوتراو.
- سقول** - مص. ع (سوفول - sufûl): بی قه دریون، سوک بوون.
- سفه** - مص. ع (سه فه ه - sefeh): بی نه ده بی، بی نه قلیکردن.

سفیدگر - ا.ص (سه فیدگره - sefidger): مسگره.
سفیدمو - ص.مر (سه فیدموو - sefidmû): که سیک که موی سهری سپی بی.
سفیدمهره - ا.مر (سه فید موهره - sefid muhre): جوره سه ده فیکه که بوقی لی دروست ده کوری، سه ده فی پچووک.
سفیدنامه - ص.مر (سه فید نامه - sefid name): که سیک نامه ی نه عمالی پاک بی، خواناس و دروستکار.
سفیده - ا (سه فیده - sefide): سپینه هیلکه، چه رمینه.
سفیده - ا (سه فیده - sefide): سپیده، به ره به یان، کازیوه.
سفیده دم - ا.مر (سه فیده دم - sefide dem): به ره به یان، کازیوه، سپیده، سه حهری.
سفیده دمان - ق (سه فیده دمان - sefide deman): سپیده، به ره به یان، کازیوه.
سفیر - ا.ص (سه فیر - sefir): بالیوز، سه فیر، ناویژوان، ناشتکه ره وهی دوولایه ن.
سفیل - ص.ع (سه فیل - sefil): زه بوون، زه لیل، سه فیل.
سفین - ا.ع (سه فین - sefin): پواز.
سفینه - ا.ع (سه فینه - sefine): که شتی، کومه له شیعو په خشان.
سفینه - ا.ع (سه فینه - sefine): کۆ نه سستیره به که له شیوه ی که شتیدا.
سفینه فضائی - ا.مر (سه فینه ی فه زائی -

سفهاء - ا.ع (سوفه هاء - srfeha'): بی نه قلان، بی نه ده بان.
سفید - ص (سه فید - sefid): سپی وه کو به فرو شیرو...، چه رموو.
سفیداب - ا.مر (سه فیداب - sefidab): سپیوی ده مو چاوی ژنان.
سفیدار - ا (سه فیدار - sefidar): سپیدار.
سفید بخت - ص.مر (سه فید به خت - sefid bext): به خت سپی، خوش به خت، به خت باش.
سفید پلت - ا (سه فید په له ت - sefid pelet): سپیدار.
سفید پوست - ص.مر (سه فید پوست - sefid pûst): سپی پیست، سپی نه ژاد.
سفید تاک - ا.مر (سه فید تاک - sefid tak): نه سپون.
سفید خار - ا.مر (سه فید خار - sefid xar): بنجی گه وره ی درک.
سفیدرو - ص.مر (سه فیدروو - sefid rû): ده مو چاوسپی.
سفیدک - ا (سه فیده ک - sefidek): نه خوشی زه رعاع و بیستانه.
سفیدکار - ص.مر (سه فیدکار - sefidkar): سپی کاری دیوار، مسگره، قازان پاکه، که سیک شتیک سپی بکاته وه، خه لکی چاکه کارو دروستکار.
سفیدکاری - (سه فیدکاری - sefidkarî): گه چکاری و سپی کاری.
سفیدکاسه - ص.مر (سه فید کاسه - sefid kase): مه به ست له خه لکی چاوتیرو نانبدو میوان په روه ره.

- کاسه و گۆزه‌ی لوله‌دار.
- سقرلات** - ا. (سه‌غیرلات - sexir lat):
جۆره قوماشیکی گرانبای خوری یان
ئاوریشمه به ره‌نگی سوور یان شین.
- سقز** - ا. ت. (سه‌غغیز - sexxiz):
بنیشت، سه‌قز، سه‌مغی دره‌خت، جاجگ.
- سقط** - ا. ص. (سه‌غه‌ت - sexet):
مه‌یوان، سه‌قه‌ت، ریسوایی، له‌که‌لک
که‌وتوو سه‌هه‌وو هه‌له‌له نووسین و
قسه‌کردندا.
- سقط** - ا. ع. (سیغت - sixt):
مه‌نالی به
نه‌کامی له‌بار بچی.
- سقط فروش** - ا. ص. (سه‌غه‌ت فروش -
sexet furûş):
ورده‌واله فروش،
ورده‌فروش.
- سقط کاری** - ا. مص. (سه‌غه‌ت کاری -
sexetkarî):
به‌کاربردنی به‌ردو خشت
له‌بینادا.
- سقطه** - ا. ع. (سه‌غه‌ته - sexte):
هه‌له،
خزین.
- سقطی** - ا. ص. (سه‌غه‌تی - sexetî):
ورده‌واله‌فروش.
- سقف** - ا. ع. (سه‌غف - sexf):
سه‌قف،
میچ، ئاسمانه.
- سقلاب** - ا. خ. (سه‌غلاب - sexlab):
ناوی تایفه‌یه‌که که له‌که‌ناره‌کانی رووباری
دانوب ئاکنجی بوون پاشان به‌ولاتانی
ئه‌وروپادا بلا‌وبونه‌وه و ئیستا ئه‌سلاقیان
پیی ده‌لین.
- سقلاب** - ا. (سه‌غلاب - sexlab):
سه‌گلاو، سه‌گی ئاوی.
- سقلاطون** - ا. (سه‌غلاتون - sexlatûn):
جۆره قوماشیکی گران به‌های خوری یان
- sefîney feza'î**:
ئاسمانی.
- سفیہ** - ص. ع. (سه‌فیہ - sefîh):
نه‌زان،
بی‌ئه‌قل، به‌دخوو، خویری.
- سفیہه** - ص. ع. (سه‌فیہه - sefihe):
ژنی
بی‌ئاوه‌ز.
- سقاء** - ا. ع. (سیغاء - sixa'):
قه‌راهی
ئاو یان شیر، مه‌شکه‌ی ئاو یان شیر.
- سقاء** - ص. ع. (سه‌غغاء - sexxa'):
سه‌قا، که‌سیک ئاو بۆ مالان به‌ری.
- سقات** - ا. ع. (سوغات - suxat):
ساقیان.
- سقاخانه** - ا. مر. (سه‌غاخانه -
sexaxane):
خیراو، کوپه‌ی گه‌وره یان
سه‌رچاوه‌یه‌که له‌شوینی دابنری یان
چابکری تا‌خه‌لکی ئاوی لی بخۆنه‌وه.
- سقاط** - ا. ع. (سبغات - sexat):
سه‌هه‌وو
هه‌له‌له نووسیندا، مالی مه‌ل، میوه‌یه‌که
به‌ر له‌گه‌یین له‌دار بکه‌وی.
- سقاط** - ص. ع. (سه‌غغات - sexxat):
شمشیری تیژو پرنده.
- سقاقلوس** - ا. (سه‌قاقولوس -
sexaxulûs):
گانگرین.
- سقام** - ا. ع. (سیغام - sixam):
نه‌خۆشی.
- سقام** - مص. ع. (سه‌غام - sexam):
نه‌خۆشکه‌وتن.
- سقامت** - مص. ع. (سه‌غامه‌ت -
sexamet):
نه‌خۆش که‌وتن، نه‌ساغی.
- سقایت** - ا. ع. (سیغایه‌ت - sixayet):
ئاودان به‌خه‌لکی.
- سقر** - ا. ع. (سه‌غهر - sexer):
دۆزه‌خ.
- سقراق** - ا. ت. (سه‌غراغ - sexrax):

- تاوریسمی سوور یان شینه. **سقلاب** - ا.خ.ع (سه غلب - sexleb): سه گی ئاوی.
- سقلمه** - ا (سوغولمه - suxulme): سوغورمه.
- سقم** - مص.ع (سوغم - suxm): نه خوش که وتن.
- سقم** - ا.ع (سه غم - sexem): نه خوشی، نه ساغی.
- سقمونیا** - ا (سه غمونیا - sexmunya): جوړه لا ولاویکه.
- سقنقور** - ا.ع (سه غه نغور - sexenxûr): جوړه قوم قوممه یه کی وشکاوییه، زیاتر له که ناری نیلدا دهژی.
- سقوردیون** - ا (سه غوردیون - sexûrdîyûn): سیری کیوی، جوړه رووه کیکی خورسکه.
- سقوط** - مص.ع (سوغووت - suxût): که وتن.
- سقوف** - ا.ع (سوغووف - suxûf): میچ، ئاسمانه.
- سقی** - مص.ع (سه غی - sexî): ئاودان به که سیک، دانی ئاوی خواردنه وه به که سیک.
- سقیط** - ص.ع (سه غیت - sexît): به فر یان ته رزه، بی ئه قل.
- سقیف** - ا.ع (سه غیف - sexîf): سه قف، ئاسمانه، میچ.
- سقیفه** - ا.ع (سه غیفه - sexîfe): سابات، که پر.
- سقیم** - ص.ع (سه غیم - sexîm): نه خوش، نه ساغ.
- سک** - ا (سوک - suk): نه قیزه، جوړه،
- ته کان.
- سک** - ا.ع (سوکک - sukk): کونی دوویشک، هه تیوچه یی، هیلانیه جالجالوکه، جوړه.
- سکاچه** - ا (سوکاچه - sukace): میرده زمه.
- سکار** - ا (سیکار - sikar): زوخال، ره ژوو، خه لوزی داگیرساو.
- سکار** - ا.ص.ع (سه ککار - sekkar): شه رابساو، شه راو فروش.
- سکاراهنج** - ا.مر (سوکار ئاهه ننج - sukar ahenc): جوړه مه قاشیکه بو دهرهیتانی گوشت یا نان له ته نور.
- سکارو** - ا (سوکارو - sukarû): نان یان گوشت که له سه ر ئاگر بیبرژین.
- سکاری** - ا.ع (سوکارا - sukara): سه رخوشان.
- سکاسه** - ا (سوکاسه - sukase): سوچه ر، سیخور.
- سکاف** - ا.ص (سه ککاف - sekkaf): پینه دوز.
- سکافه** - ا (سوکافه - sukafe): ئامیتریکه به دهسته وهی ده گرن و سازی پی لیده دهن.
- سکاک** - ا.ع (سیکاک - sikak): ریز، سه ف.
- سکاک** - ا.ص.ع (سه ککاک - sekkak): ئاسنگه ر، یه کیکی کتیردو چه قو دروست بکاو بیفروشی، که سیک سه لیددا.
- سکاکین** - ا.ع (سه کاکین - sekakîn): چه قو و کتیردان.
- سکان** - ا.ع (سوککان - sukkan): سوکان، ستیرن.

- سکان** - ا.ع (سسوککان - sukkan):
دانیشتووان.
- سکان** - ا.ص.ع (سهکان - sekkan):
کیرد و چه قوساز.
- سکاهن** - ا.مر (سیکاهن - sikahen):
سرکه‌ی ئاسن، رهنگیکه له سرکه و ئاسن دروستده‌کری چه‌رم یان قوماشی پی رهنگ ده‌کری.
- سکب** - مص.ع (سه‌کب - sekb):
رشتن.
- سکب** - ص.ع (سه‌کب - sekb):
گورج و گۆل، روح سووک، زیتهل، ئه‌سپی ره‌سه‌نی خوشبه‌ز.
- سکب** - ا.ع (سه‌کب - sekeb):
مس، قورقوشم.
- سکبا** - ا.مر (سیکبا - sikba):
شله‌ساوهر که سرکه‌ی تی کرایی.
- سکباج** - ا.ع (سیکباج - sikbac):
شله‌ساواری به ترشی.
- سکبینه** - ا.ع (سه‌کبینه - sekbîne):
رووه‌کپکه.
- سکته** - ا.ع (سه‌کته - sekte):
تیکچوونی له‌نکاوی ده‌مارتکی گرینگی به‌دهن که بیته مایه‌ی خه‌ته‌ر له‌سه‌ر ژیان یان بیته هوی مه‌رگ.
- سکج** - ا.ع (سه‌کیج - sekic):
میوژه ره‌شکه.
- سکر** - مص.ع (سسوکر - sukr):
مه‌ستبوون، سه‌رخوش بوون.
- سکر** - ا.ع (سیکر - sikr):
به‌ریه‌ست، به‌نداو.
- سکر** - ا.ع (سوکه‌ر - sukker):
شه‌کر.
- سکرات** - ا.ع (سه‌که‌رات - sekerat):
بیته‌وشی ده‌می گیانه‌لا.
- سکران** - مص.ع (سه‌کران - sekran):
مه‌ستبوون، سه‌رخوشبوون.
- سکرت** - ا.ع (سه‌کره‌ت - sekret):
مه‌ستی، گومراهی، سه‌ختی مه‌رگ، بیته‌وشی ده‌می مردن.
- سکرت** - ص.فر (سیکرت - sikrit):
په‌نه‌ان، شاراوه، نه‌پینی.
- سکرجه** - ا.ع (سوکروجه - sukruce):
قاپی بچووک پی خۆری تی بکری و له‌سه‌ر سفره‌دابنری.
- سکرفیدن** - مص.ل (سه‌که‌ر فیده‌ن - seker fîden):
ئه‌سپ، نوچدان، سه‌ره‌سمدانی
- سکره** - ا.ع (سوکره - sukre):
کاسه‌ی گلی.
- سکز** - ا.ع (سه‌کیز - sekiz):
سه‌مغی دره‌خت.
- سکزی** - ص.ن (سه‌کزی - sekzi):
خه‌لکی سیستان.
- سکس** - ا.ع (سیکس - siks):
ره‌گه‌ز، جوهر، کوئه‌له‌ه‌لکه‌تیک له‌یه‌ک ره‌گه‌ز بن، سیکس.
- سکسی** - ا.ع (سیکسی - siksî):
سیکسی.
- سکستن** - مص.م (سوکیسته‌ن - sukisten):
هه‌لکه‌ندن، پچیران، جیابوونه‌وه.
- سکسک** - ا.ص (سوکسوک - suk suk):
زه‌وی ناهه‌موار، ئه‌سپ خراپ پروات و سوار ته‌کان بدات.
- سکسکه** - ا.ع (سیکسیکه - siksike):
نزگره، نزره.
- سکک** - ا.ع (سیکه‌ک - sikek):
سکه.

- سکن** - مص.ع (سه کهن - seken):
 تاکنجی بوون، چیگرتن له ماله وه.
سکن - ا.ع (سه کهن - seken):
 تارامی، ره حمهت و میهره بانی و بهر کهت، تاگر،
 نه وهی له گه لئی رابیئی.
سکنا - ا.ع (سه کینات - sekinat):
 تارامی.
سکنج - ص (سو کونج - sukunc):
 دهم بوگهن، سئ لیج.
سکنج - ا (سیکونج - sikunc):
 کۆکه.
سکنجبین - ا.مر (سیکه نجبه بین - sikencebîn):
 شه ریه تیکه له سرکه و هه نگوبن و شه کر دروست ده کری.
سکنجیدن - مص.م (سیکونجیده - sikuncîden):
 کۆکین، قۆزین، تاشین، گه زین.
سکندری - ص.ن (سیکه ندهری - sikenderî):
 خلیه سکانی، نه سه کهندهری.
سکندری - ا (سیکه ندهری - sikenderî):
 ساتمه دان، هه لتوتان، نوچدان، ره تبردن.
سکنگور - ا.مر (سیکه نگور - sikengûr):
 سرکه ی تری.
سکنه - ا.ع (سه کینه - sekine):
 تارامی.
سکنی - ا.ع (سو کنا - sukna):
 مال، شوینی دانیشتن، نیشته جی بوون له شوینی.
سکو - ا (سه ککو - sekkû):
 سه کۆ.
سکوا - ا.مر (سیکفا - sikva):
 شله ساواری به سرکه.
سکوبا - ا (سو کوبا - sukuba):
 قه شه.
- سکوت** - مص.ع (سو کوت - sukut):
 بیده نگ بوون، خامۆش بوون، تارام بوون،
 خامۆشی.
سکوره - ا (سو کوره - sukûre):
 کاسه یان پیاله ی سوالهت.
سکون - مص.ع (سو کون - sukûn):
 تارام گرتن، وه ستان.
سکونت - مص.ع (سو کونته - sukûnet):
 نیشته جی بوون، هه ژار بوون.
سکوهنج - ا (سو کوهنج - sukûhenc):
 پیکوله، پیکول، پیکورت.
سکوینه - ا (سه کفینه - sekvîne):
 جوژه رووه کیکه.
سکه - ا.ع (سکه - sikke):
 گاسن، تامپیری پاره دروست کردن، تامپیری
 سکه لیدان، ریگه ی راست و هه موار.
سکه زن - ا.ص (سیکه زهن - sikke zen):
 که سیک سکه لی بدات، پاره دروستکه ر.
سکیر - ص.ع (سیکییر - sikkir):
 مه ست، هه همیشه مه ست.
سکیزه - ا (سیکیزه - sikize):
 جووته وه شاندن، هه لتیزاندنی و لآخ.
سکیزیدن - مص.ل (سیکیزیده - sikîzîden):
 جووته وه شانندن، هه لتیزاندن.
سکیزنده - ا.فا (سیکیزنده - sikîzende):
 جووته وه شین.
سکیزان - ص.فا (سیکیزان - sikizan):
 جووته وه شینی هه لتیزینه ر.
سکین - ا.ع (سیکیکین - sikkîn):
 چه قۆ، کیرد.

- سکینه** - ا.ع (سه کینه - sekîne):
هیمنی، نارامی، ویقار، هه بیه تداری.
- سکینه** - ا.ع (سیک کینه - sikkîne):
چه قو، کیترد.
- سگ** - ا (سه گ - seg): سه گ.
- سگ آبی** - ا.م (سه گی ثابی - segî abî): سه گلاوی، سه گی ناوی.
- سگال** - ا (سیگال - sigal): هزر، بیر،
ئه ندیشه، فیکر.
- سگالش** - ا (سیگالیش - sigalîş):
ئه ندیشه، فیکر، هزر، بیر، ئه ندیشه ی
به د، بیر خراب.
- سگالشگر** - ص.فا (سیگالیشگر - sigalîşger):
شیره ت خواز، راوئژخواز،
راوئژکهر، رایزه ن.
- سگاله** - ا (سه گاله - segale): گوی
سه گ.
- سگالیدن** - مص.ل (سیگالیدن - sigalîden):
بیرکردنه وه، تی فکرین.
- سگالنده** - ا.فا (سیگالینده - sigalînde):
چاره خواز، بیرکهر وه،
ته گبیرکهر.
- سگالیده** - ا.مف (سیگالییده - sigalîde):
چاره بوکراو، بیرلیکراو.
- سگ انگور** - ا.م (سه گ ئه نگور - seg engûr):
جوژه رووه کیکه.
- سگبان** - ا.ص (سه گبان - segban):
سه گه وان.
- سگ پستان** - ا.م (سه گ پستان - segpistan):
تری کتوبله.
- سگ توله** - ا.م (سه گ توله - seg tûle):
توله سه گ، توله سه گ،
بیتچووی سه گ، گوجیله سه گ.
- سگ جان** - ص.م (سه گ جان - seg can):
گیان سهخت.
- سگ جگر** - ص.م (سه گ جه گهر - seg ceger):
دلره ق، بی ره حم،
موزیر.
- سگدان** - ا.م (سه گدان - segdan):
کولانه سه گ، شوینی پیسو پوخل.
- سگ دست** - ا.م (سه گ دست - seg dest):
چاره وی که له رویشتنا
ئه ژنوی ویک ده که ون، ئامپیریکی
ترومیتله.
- سگدل** - ص.م (سه گ دیل - segdil):
دلره ق، موزیر، در.
- سگ دو** - ص.م (سه گده وه - segdew):
هه ول و کووششی بی هوده، هه لپه وه
نه وه ستانی بی فایده.
- سگور** - ا (سوگور - sugur): سیخور،
سوچهر.
- سگرمه** - ا (سیگرمه - sigirme):
چرچو لوجی نیو چه وان.
- سگرو** - ص.م (سه گرو - segrû):
موزیر، که سیک غه ریب نازار بدات،
خه لک نازار بدات.
- سگ زیان** - ا.م (سه گ زه بان - seg zeban):
زمانه سه گ، جوژه
گیایه که.
- سگزن** - ا.م (سه گ زه ن - seg zen):
جوژه تیریکی باریکو نوک تیژ بووه.
- سگزی** - ص.ن (سه گزی - segzî):
سیستانی، زمانی سیستانی.
- سگسار** - ص.م (سه گسار - seg sar):
سه گسار، جوژه مه میونیکه، جوینه وهک
سه گ، سه گ ئاسا، ته ماعکار.

- سگسارانہ** - ق.ص (سہ گسارانہ - seg sarane): وہ کو سہ گساران، سہ گسارانہ.
- سگک** - ا (سہ گہک - segek): سہ گی بچووک، سنجاق، نیرومی.
- سگ کن** - ا.مر (سہ ک کن - seg ken): جوڑہ رووہ کیکہ.
- سگلاب** - ا (سہ گلاب - seglab): سہ گاشی، سہ گی ٹاوی، سہ گلاوی، سہ گلاو.
- سگلاس** - ا.مر (سہ گ لاس - seg las): دپلہ سہ گ، کہ سیک وکو دپلہ سہ گ خوئی بنوینتی.
- سگ ماہی** - ا.مر (سہ گ ماہی - seg mahî): سہ گ ماسی، جوڑہ ماسیبہ کہ.
- سگ مگس** - ا.مر (سہ گ مہ گہس - seg meges): میتشہ سہ گانہ.
- سگ منش** - ص.مر (سہ گ مہ نیش - seg meniş): بہ دخوو، بی ٹہ دہب، ہلہ پاس، سہ گ رہسہن.
- سگنگور** - ا.مر (سہ گہ نگور - segengûr): جوڑہ رووہ کیکہ.
- سل** - ا (سہ ل - sel): پردی دارین، بہ لہم و کہ شتی.
- سل** - ا (سہ ل - sel): جوڑہ درہ ختیکہ.
- سل** - ا.ع (سیل - sill): سیل، دہردہ باریکہ.
- سل** - مص.ع (سہ ل - sell): دہرہیتان، دہرہیتانی شمشیر لہ کیلان.
- سل** - ا.فر (سؤل - sol): پینجہم نۆتہی مؤسیقا، سؤل.
- سلاٹق** - ا.ع (سہ لائیغ - sela'ix): سہ لیقہ، زہوق.
- سلاب** - ا.ع (سیلاب - silab): جلی رہش، جلی ماتہم، جلکی تازیہ باری.
- سلاب** - ا.ع (سوللاب - sullab): جہ مسہری سارد.
- سلاب** - ص.ع (سہ للاب - sellab): ریگر، رفینہر، جہردہ.
- سلاہ** - ص.ع (سہ للابہ - sellabe): پیست کن، روو تکہ رہوہ.
- سلاح** - ا.ع (سیلاہ - silah): چہک، سیلاح.
- سلاحدار** - ص.فا (سیلاہدار - silahdar): چہ کدار، .
- سلاحشور** - ص.مر (سیلاہشور - silahşûr): جہنگاوہری دلپرو چہ کدار.
- سلاحف** - ا.ع (سہ لاهیف - selahif): کیسہ ل، کیسہ لان، کیسووان.
- سلاخ** - ص.ع (سہ للاخ - sellax): کہولکەر، قہ ساو.
- سلاخ خانہ** - ا.مر (سہ للاخ خانہ - sellax xane): قہ ساو خانہ.
- سلاست** - مص.ع (سہ لاسہت - selaset): نہرم و نیانی، رہوانی زمان و نووسین.
- سلاسل** - ا.ع (سہ لاسیل - selasil): زنجیران.
- سلاسل** - ا.ع (سولاسیل - sulasil): ٹاوی زولال، ٹاوی شیرین و خوش.
- سلاطین** - ا.ع (سہ لاتین - selatîn): پاشایان، سولتتانان، فہرمانپرہویان، خونداران.
- سلاف** - ا.ع (سوللاف - sullaf): پیشینان.
- سلاف** - ا.ع (سولاف - sulaf): ٹاوی

- ترئ، شراب. **سلافه** - ا.ع (سولافه - sulafe): ئاوی چکاوهی ترئ بهر له گویشینی، شراب.
- سلاک** - ا (سه لاک - selak): شوشه‌ی زپرو زیو.
- سلال** - ا.ع (سیلال - silal): زهمیله، قه‌وشهر، سه‌وته.
- سلال** - ا.ع (سولال - sulal): نه‌خوشی سیل.
- سلال** - ا.ص (سه للال - sellal): زهمیله‌فرۆش، زهمیله‌چن.
- سلاله** - ا.ع (سولاله - sulale): خانه‌دان، مالبات، نه‌وه، منال، خۆلاسه.
- سلام** - مص.ع (سه لام - selam): بیته‌ی بوون، پاک‌ی، سه‌لام، ئاشتی، درود، ملدان.
- سلامانه** - ا.ع (سه لامانه - selamane): دیارییه‌ک بووه له کونا به‌پاشاو حوکمرانان دراوه.
- سلامت** - مص.ل.ع (سه لامه‌ت - selamet): رزگاربوون، سه‌لامه‌تی.
- سلامی** - ا.ع (سولاما - sulama): ههر ئییسقانیکی ناو‌بو‌ش وه‌کو ئییسقانی قامکان.
- سلامی** - ا (سه لامی - selamî): دیاری و سه‌رانه‌یه‌ک بووه که جاران ره‌عیه‌ت له کاتی دیداری خان و خاوه‌ن مولک‌دا پیتیان داوه.
- سلانه سلانه** - ق.ع (سه لانه سه لانه - sellane sellane): سالانه سالانه، هیدی هیدی، هیتواش هیتواش.
- سلب** - مص.ع (سه لب - selb): رفاندن، رووت کردنه‌وه، پاک‌کردنی تویکتلی دار.
- سلب** - مص.ع (سه له‌ب - seleb): له‌به‌رکردنی جلی تازه‌باری.
- سلب** - ص.ع (سه له‌ب - seleb): رفینراو روت‌ه‌وه‌کراو، رفینراو یان به‌زۆر سه‌نراو.
- سلب** - ا.ع (سه له‌ب - seleb): کندر، چه‌بل.
- سلب** - ا.ع (سولوب - sulub): جلی ره‌ش، جلی تازه‌باری.
- سلجم** - ا.ع (سه لجه‌م - selcem): شیلیم.
- سلحشور** - ص.ع (سه لسه‌هشور - silehşûr): جه‌نگاوه‌ری دلپرو چه‌کدار.
- سلحفات** - ا.ع (سوله‌هفات - sulehfat): کیسه‌ل، کیتسوو.
- سلخ** - مص.ع (سه لخ - selx): پیتست گورون، که‌ول کردن.
- سلخ** - ا.ع (سه لخ - selx): کوتایی مانگی قه‌مه‌ری، کوتایی مانگی عاره‌بی.
- سلدانییون** - ا (سه لدانییون - seldaniyûn): دارپکه له (بی) ده‌چیت.
- سلس** - مص.ع (سه له‌س - seles): میزه‌چۆرکی، رام بوون، نه‌رم بوون، گو‌تپرایه‌لی.
- سلس** - ص.ع (سه لیس - selis): نه‌رم و ئاسان، ره‌وان، رام، گو‌تپرایه‌ل، ناراسته‌کراو.
- سلسال** - ا.ص (سه لسال - selsal): ئاوی زولال و رۆییوو، مه‌ی خۆش و به‌له‌زه‌ت.
- سلسبیل** - ا.ص.ع (سه لسه‌بیل - selsebîl): ناوی سه‌رچاوه‌یه‌که له به‌هه‌شت، نه‌رم، ئاوی سازگارو ره‌وان، شه‌رابی خۆش.

- سلسل** - ا.ص.ع (سه لسهل - selsel):
 ناوی زولالو رهوان، مهی سافو رهوان.
- سلسله** - ا.ع (سیلسیله - silsile):
 زنجیره، پاشایانج که له یهک مالبات و بنه مالنه بن.
- سلسله جنباندن** - مص.م (سیلسیله جه نباندن - silsile cenbanden):
 زنجیربادان، جولاندنی کومه لیک بو کاریک.
- سلطان** - ا.ع (سولتان - sultan):
 سولتان، پاشا، فرمانروا، خوندکار.
- سلطنت** - مص.ع (سه لته نه ت - seltenet):
 پاشایی کردن، فرمانروایی، دهسه لات پیدا کردن.
- سلطه** - ا.مص (سولته - sulte):
 دهسه لات، فرمانروایی.
- سلعه** - ا.ع (سه له نه - sele'e):
 شهر، شکانی.
- سلعه** - ا.ع (سه لعه - sel'e):
 کویره دومه ل.
- سلعه** - ا.ع (سیلئه - sil'e):
 کالای بازرگانی، که لویه لی بازرگانی.
- سلف** - ا.ص.ع (سه له ف - selef):
 پیشینان.
- سلف** - ا.ع (سیلف - silf):
 ناوه لزاوا، دوو پیانو، دوو خوشکیان خواستبی ده که نه ناوه لزاوا.
- سلف** - ا.انگل (سیلف - silf):
 سلفی، سلفی، سوییچ.
- سلق** - ا.ع (سیلخ - silx):
 چه و ندهر.
- سلک** - ا.ع (سیلک - silk):
 پت، تهل، داو.
- سلک** - ا.ع (سه لک - selk):
 مه رزیب.
- سلکک** - ا.ع (سیلکک - silkek):
 ناوه رو.
- سلم** - ا.ع (سیلم - silm):
 ناشتی.
- سلم** - ا.ع (سه له م - selem):
 پیش فروش، مل دان و ته سلیم بوون.
- سلم** - ا.ع (سولله م - sullem):
 نهردهوان، پاچینه، په یژه، قالدومه.
- سلم** - ا.ع (سیله م - silem):
 سه بووره.
- سلم** - ا.ع (سه له م - selm):
 قاره مانیکی داستانه کانی شانامه یه.
- سلمانی** - ا.ص (سه لمانی - selmanî):
 ده لاک، به ربه ر، سه رتاش.
- سلمک** - ا.ع (سه له مک - selmek):
 تاهه نگیکی کونی مؤسیقای ئیرانییه.
- سلمه** - ا.ع (سه له - selme):
 سپیناخی رومی.
- سلمی** - ا.ع (سه لما - selma):
 ناوی ژنانه، ناوی تیره یه کی عه ره به.
- سلمی** - ص.ع (سولما - sulma):
 وهی تر.
- سلنج** - ص (سیلونج - silnuc):
 سنی لچ.
- سلو** - ا.فر (سولو - solo):
 که سیک به ته نی تاهه نگ و ناواژیک لییدا.
- سلوان** - مص.ع (سولشان - sulvan):
 فه راموش کردن، له یاد بردنی کاریک یان که سیک، سه رقال بوون و بی خه می.
- سلوان** - ا.ع (سولشان - sulvan):
 چاوه زار، دهرمانیک که خواردنی خه م و په ژاره بره و یتیتته وه.
- سلوت** - ا.مص.ع (سه لقه ت - selvet):
 بی خه می، شادی، خوشگوزهرانی، تاسووده بی.

- سلفان** - ا.فر (سیلوفان - silofan): سلوفین.
- سلوک** - مص.ع (سولووک - suluk): رهفتار، هه‌لسوکه‌وت، سازش، گرتنه‌به‌ری ریگه‌یه‌ک.
- سلول** - ا.فر (سیلولول - sillûl): خانه.
- سلولوز** - ا.فر (سیلولووز - sillûloz): سیلیلووز.
- سلوی** - ا.ع (سه‌لثا - selva): سوکنایی، مایه‌ی ته‌سه‌لا، دلنه‌وایی.
- سلوی** - ا.ع (سه‌لثا - selva): هه‌و‌پ‌رده.
- سله** - ا (سولله - sulle): توئیژیکی ناسکی قوره‌سووره که پاش باران به‌سه‌ر زه‌وییه‌وه ده‌مینیی و نایه‌لئی رووه‌ک پروئی و ده‌بئی لادری.
- سله** - ا.ع (سه‌لله - selle): سه‌به‌ته، زه‌میله، قه‌وشه‌ر.
- سلهب** - ص.ع (سه‌له‌ب - selheb): دریژ، بالا‌به‌رز.
- سلیب** - ص.ع (سه‌لیب - selîb): ژن یان وشتری بیچو له‌بارچوو، مال رفیتراو.
- سلیج** - ص.ع (سه‌لیج - selîc): خو‌راکی خو‌ش و به‌له‌زه‌ت و نه‌رمه قوت.
- سلیح** - ا (سیلیه - silîh): ئامییری جه‌نگ.
- سلیخه** - ا.ع (سه‌لیخه - selîxe): فه‌رزن، توئیکتلی داری بی‌نخو‌ش وه‌کو دارچین.
- سلیس** - ص (سه‌لیس - selîs): ره‌وان، بی‌گری.
- سلیط** - ص.ع (سه‌لیت - selît): زمان دریژ، تیژزمان، توندوتیژ، قسه‌زان.
- سلیطه** - ص.ع (سه‌لیته - selîte): ژنی
- زماندریژ، ژنی ده‌م پیس، ژنی به‌د زمان، بی‌حه‌یا، قرمیچه.
- سلیقه** - ا.ع (سه‌لیغه - selixe): سروشت، ته‌بیعه‌ت، زه‌وق، سه‌لیقه.
- سلیل** - ا.ع (سه‌لیل - selîl): هه‌لکیشراو، شمشیری هه‌لکیشراو، ئاوه‌روئی ئاو، منال، شه‌رابی نایاب، موخ، کوپه‌وانه‌ی وشت.
- سليله** - ا.ع (سه‌لیله - selîle): کیژ، کچ، دۆت، که‌نشک.
- سلیم** - ص.ع (سه‌لیم - selîm): دروست، بی‌که‌م و کوری.
- سلیمانی** - ص.ن (سوله‌یمانی - suleymanî): ده‌گه‌ریتنه‌وه بو سلیمان - ی پاشای ده‌سه‌لاتداری تیره‌ی ئیسرائیل (۹۷۰ - ۹۳۵ پ.ز) که پایه‌ی په‌یام‌به‌ری هه‌بووه و دلین خوا بای خستوتنه خزمه‌تی و له زمانی حه‌یوانات تیده‌گه‌بی، ئه‌نگوستیله‌یه‌کی هه‌بووه ناوی خوی له‌سه‌ر نه‌خش بووه و به‌ هوئی ئه‌وه‌وه فه‌رمان‌ده‌وایی په‌ری و درنده‌و ته‌یرانی کردوو.
- سلیمانی** - ا.ع (سوله‌یمانی - suleymanî): جو‌ره ژه‌هریکه له جیوه ده‌گیری‌ت.
- سم** - ا (سوم - sum): سم.
- سم** - ا.ع (سوم - sum): که‌ندر، ناغه‌ل.
- سم** - ا.ع (سه‌مم - semm): ژه‌هر.
- سم** - ا.ع (سومم - summ): کون، کونی ده‌رزی، کونی پیستی به‌ده‌ن.
- سما** - ا.ع (سه‌ما - sema): ئاسمان، سایبته، میچ.
- سمات** - ا.ع (سیمات - simat): نیشانان، سیما، ئه‌دگاران.

- سمات** - ا.ع (سومات - sumat): پایه به رزان.
- سماجت** - مص.ع (سه ماجهت - semacet): بی شه رمی، لاساری، ناشیرینی، ناشیرین بوون.
- سماچه** - ا (سه ماچه - semaçe): سوخمه، مه مکلف.
- سماحت** - مص.ل.ع (سه ماههت - semahet): جوامیروون، به خشندهیی، دلا وایی.
- سماخ** - ا.ع (سیماخ - simax): کونی گوئی.
- سماخچه** - ا (سه ماخچه - semaxçe): سوخمه، مه مکدان.
- سمار** - ا.ع (سه مار - semar): جوره زه لیکه سه سیری لیدروست ده کری، جه گهن، نه یجه.
- سمار** - ا.ع (سومار - summar): کوری نه فسانه بیژان، حیکایهت بیژ.
- سماروغ** - ا (سه ماروغ - semarûx): قارچک، خارچک، کارگ، قارچکیتک که له شوینی تهروشیدار بروی.
- سماروک** - ا (سه ماروک - semarûk): کوتر.
- سماری** - ا (سوماری - sumarî): که شتی، به له م، قایغ، گه میه.
- سماریس** - ا (سه ماریس - semarîs): سه ردین، جوره ماسییه کی وردی به له زه ته.
- سماسره** - ا.ع (سه ماسیره - semasire): ده لال، ده لالان.
- سماط** - ا.ع (سیمات - simat): رایه خ، سفره، خوان، ریز، سه ف.
- سماع** - مص.ع (سه ماء - sema'): بیستن، گورانی، شایی و گورانی و هه لپه رکئی.
- سماع** - ص.ع (سه ماء - semma'): جاسوس، گوئی رایه ل، گوئی دیر.
- سماعه** - ص.ع (سه مائه - semma'e): سه ماعه، سه ماعه ی گوئی، بیسته ک.
- سماق** - ا.ع (سوماق - summax): سوماق، ترش.
- سماک** - ا (سوماک - summak): ترش، سماق.
- سماک** - ا.ع (سیماک - simak): ماسیبیان.
- سماک** - ا.ص.ع (سه ماک - mmak se): ماسی فروش.
- سماک** - ا.ع (سیماک - simak): هه رچییه ک شتیکی پی هه لگرن و به رزی بکه نه وه، ناوی دوو نه سستیره یه.
- سماکار** - ا.ص (سه ماکار - semakar): بژی، خزمه تچی مه یخانه، مه بیگیر.
- سماکچه** - ا (سه ماکچه - semakçe): سوخمه، مه مکلف، سوخمه ی مه مک.
- سمال** - ص.ع (سه مال - semmal): چاوله میلدهر، چاو کوئی رکه ر.
- سمان** - ا (سه مان - seman): ئاسمان.
- سمان** - ا (سه مان - seman): سه قف، میچ، ئاسمانه، ساپیتک.
- سمان** - ص.ع (سیمان - siman): قه له وان.
- سمان** - ا.ص (سه مان - semman): روژن فروش.
- سمانه** - ا (سه مانه - semane): ئاسمانه، ساپیتک، میچ، بن میچ، سه قف.

- سمانه** - ا.ع (سه مانه - semane):
هه و پێرده.
- سمانی** - ا.ع (سومانان - sumana):
هه و پێرده.
- سماوات** - ا.ع (سه مافات - semavat):
ئاسمانان.
- سماور** - ا.ع (سه مائه - semaver):
سه ماوهر.
- سماوه** - ا.ع (سه مائه - semave):
قاو، دالانی مال، په رده یه ک له بن
میچه وه هه لئو سرابی.
- سماوی** - ص.ن.ع (سه مائی - semavî):
ئاسمانی.
- سمباده** - ا.ع (سومباده - sumbade):
سمارته، سماته، بهردیکی رهشی زبرو زۆر
سه خته، قاقه زیکی زیرکراوه ئاسن و داری
پێ لوس ده که ن.
- سیمبول** - ا.فر (سیمبول - simbûl):
رهزم، نمونه، نیشانه، ئاماژه، هیتما.
- سیمبولیست** - ص.فر (سیمبولیست -
simbûlîst): سیمبولیست، رهزمی،
په پیرهوی قوتابخانهی رهزمی، هیتما گه رایبی.
- سیمبولیسم** - ا.فر (سیمبولیسم -
simbûlîsm): سیمبولیزم، قوتابخانهی
رهزمییهت.
- سمبه** - ا.ع (سومبه - sumbe):
بۆ کون کردنی تهخته و.
- سیمپاتی** - ا.فر (سیمپاتی - simpatî):
هاوسۆزی، په یوه ندی مانه وی، هاودهردی.
- سیمپاتیک** - ص.فر (سیمپاتیک -
simpatîk): سیمپاتیک.
- سیمپاش** - ا.ع (سه میاش - simpaş):
ژارپێتین، ژار رشیتین، ژههرپاش.
- سمت** - ا.ع (سیمهت - simet):
عه لامهت، نیشانه، شوپین داغمه، عینوان.
- سمت** - ا.ع (سه مت - semt):
ریگه، لا.
- سمج** - ا.ع (سومج - sumc):
زیندانی ژیر
زه مینی، ئاغه لئ مه ر له کیو یان
ژیره میندا، ریگهی ژیر زه مینی.
- سمج** - ص.ع (سه میج - semic):
ناشیرین، ناپه سند، دزیو، کریت، بی
شهرم.
- سمجه** - ا.ع (سومجه - sumce):
زه مین، سهرداب.
- سمح** - مص.ع (سه مه - semh):
جوامپیر
بوون، به خشنده بوون.
- سمح** - ص.ع (سه مه - semh):
جوامپیر،
به خشنده، دهستکراوه دل تیر، دلاوا.
- سمدار** - ا.ع (سومدار - sumdar):
سمدار، ههر گیانله بهر تیک سمی هه بی
وه کو ته سپ.
- سمدار** - ا.ع (سه مدار - semdar):
ژههردار، ژاردار، ههر گیانله بهر تیک
ژارداری و کو مار.
- سمر** - ا.ع (سه مهر - semer):
تاریکی
شه و، نه و حیکایهت و نهفسانانهی له کوژی
شه ودا ده گپێ درینه وه، روژگار.
- سمراء** - ص.ع (سه مرآء - semra):
ژنی نه سمهر، ژنی گه نم رنگ، سه وزه.
- سمرت** - مص.ع (سومرهت - sumret):
گه نم رنگی.
- سمروت** - ص.ع (سومروت - sumrût):
دریژ.
- سمسار** - ا.ع (سیمسار - simsar):
دوکانداری که تفاقی ناو مال بکری و
بفرۆشی، ده لال.

- سمسم** - ا.ع (سیمسیم - simsim): کونجی.
- سمسم** - ا.ع (سومسوم - sumsum): پیای سوکه‌له‌ی گورج، میرووله‌ی سوور، میرووله‌ی بچووک.
- سمسم** - ا.ع (سه‌مسهم - semsem): گورگ، رتیوی.
- سمسمانی** - ا.ص.ع (سومسومانی - sumsumanî): ههر شتیکی ناسک و جوان، پیای سوکه‌له‌ی گورج و گول.
- سمط** - ا.ع (سیمت - simt): مله‌رواری یان موروو، ملوانکه، گهردن به‌ند، خه‌ناوکه.
- سمط** - ا.ع (سومت - sumt): جلی خوری.
- سمط** - ا.ع (سوموت - sumut): سفره، خوان، ریز.
- سمع** - ا.ع (سه‌مء - sem'): گوئی، هه‌ستی ژنه‌وتن.
- سمعاء** - ص.ع (سومه‌ئا - sume'a): بیسه‌ران.
- سمعک** - ا.ع (سه‌معک - sem'ek): سامه‌عه‌ی گوئیچکه، ئامی‌ریکه ئه‌وانه‌ی گوئیان گرانه به‌کاری دپن، بیسته‌ک.
- سمعه** - ا.ع (سه‌مه - sem'e): یه‌کجار ژنه‌وتن.
- سمعه** - ا.ع (سومه - sum'e): ناوبانگی باش.
- سمفونی** - ا.فر (سیمفونی - simfonî): سه‌مفونیا، ئاهه‌نگیک بو‌ئورکسته‌ر دابنری و چند نه‌واژهنیک پیکه‌وه بیژهن.
- سمک** - ا.ع (سه‌مک - semek): ماسی.
- سمل** - مص.ع (سه‌مل - seml): ده‌ره‌نیانی چای که‌سیک، پاک‌کردنه‌وه‌ی چه‌وز له‌ قورو سییان، چاک‌کردنی به‌ینی خه‌لکی.
- سمل** - ا.ص.ع (سه‌میل - semil): جلکین کۆن و دراو.
- سملان** - ا.ع (سوملان - sumlan): پاشماوه‌ی ئاو یان شهرب.
- سمن** - ا.ع (سه‌مه‌ن - semen): گولی یاسه‌مین.
- سمن** - مص.ع (سیمه‌ن - simen): قه‌له‌و بوون.
- سمن** - ا.ع (سه‌من - semn): روئن.
- سمن بر** - ص.مر (سه‌مه‌ن به‌ر - semen ber): که‌سیک له‌شپکی جوان و سپی و بوئن خوشی هه‌بی.
- سمنت** - ا.انگل (سیمینت - simint): چیمه‌نتو.
- سمنجونی** - ص.ع (سه‌مه‌نجونی - semen cûnî): ره‌نگی ئاسمانی، وه‌کو ئاسمان.
- سمند** - ا.ع (سه‌مه‌ند - semend): ئه‌سپی زه‌رد.
- سمندر** - ا.ع (سه‌مه‌نده‌ر - semender): سه‌مه‌نده‌ر، جوژه قومومه‌یه‌کی وشکاوبیه.
- سمندور** - ا.ع (سه‌مه‌ندور - semendûr): سه‌مه‌نده‌ر.
- سمنزار** - ا.مر (سه‌مه‌نزار - semenzar): یاسه‌مین زار، جییبه‌ گولی یاسه‌مینی زور بی.
- سمن ساق** - ص.مر (سه‌مه‌ن ساغ - semen sax): ئه‌وه‌ی پاوپوزی وه‌کو گولی یاسه‌مین سفت و سپی و ناسک بی.

- سمنو** - (سه‌مه‌نو - semenû) :
سه‌مه‌نی.
- سمو** - (سه‌مو - semû) : گیایه‌کی
خوړسکه به کالی و کولاوی ده‌خوری.
- سمو** - مص. ا. ع. (سوموٹ - sumûv) :
به‌رزبون، به‌رزی.
- سموت** - (سه‌موت - semût) :
ته‌رکبه‌ند، ته‌رخبه‌ند، به‌شی دو‌اوه‌ی زین
که هه‌گه‌ی له‌سه‌ر داده‌به‌ستن.
- سمور** - (سه‌مور - semûr) : سموره،
سقوره.
- سمور آبی** - ا. مر. (سه‌موری ثابی -
semûri abî) : سه‌گاشی، سه‌گلاوی.
- سموم** - ا. ع. (سوموم - sumûm) :
ژه‌هران.
- سمه** - (سیمه - sime) : نام‌پرتکی
ده‌ستییه له‌گسک ده‌چیت..
- سمی** - ص. ع. (سه‌مییه - semîye) :
به‌رز، به‌رزی.
- سمی** - ص. ع. (سه‌می - semî) : هاوناو،
هاوتا.
- سمیر** - ا. ص. ع. (سه‌میر - semîr) :
روژگار، حیکاتخوانی شه‌وکوړ.
- سمیرا** - (سومه‌یرا - sumeyra) :
گیایه‌که له‌واری پزیشک‌گه‌ریدا به‌کار
ده‌بری.
- سمیرا** - ص. ع. (سومه‌یرا -
sumeyra) : ژنی گه‌نم ره‌نگ، ثافره‌تی
ئه‌سمه‌ر.
- سمیع** - ص. ع. (سه‌میع - semi) :
یه‌کیتکه له‌خه‌سله‌ته‌کانی یه‌زدان، شه‌نه‌واو
گویدتیر.
- سمیل** - ص. ع. (سه‌میل - semîl) :
- جلکی کۆن و دراو.
- سمین** - ص. ع. (سه‌مین - semîn) :
قه‌له‌و.
- سیمینار** - ا. انگل (سیمینار - simînar) :
سیمینار.
- سن** - (سه‌ن - sen) : سنون، سن.
- سن** - ا. ع. (سین - sinn) : ددان، ددانه،
ددانه‌ی شانه‌یان هه‌ره.
- سنا** - ا. ع. (سه‌نا - sena) : جوړه
رووه‌کیتکه.
- سنا** - ا. فر. (سینا - sina) : ئه‌نجوومه‌نی
پیران.
- سنا** - ا. ع. (سه‌نا - sena) : روشنایی،
روناهی، تیشک، پرشنگ، به‌رزی.
- سنابک** - ا. ع. (سه‌نابیک - senabik) :
سمی و لآخ، قه‌راخی سمی و لآخ، زه‌وی
ره‌قهن و بیتفایده.
- سنابل** - ا. ع. (سه‌نابیل - senabil) :
گوله‌گه‌نم، گوله‌جو.
- سنات** - ا. فر. (سونات - sunat) : سوناته،
پارچه مؤسیقی‌یه‌که له‌سی یان چوار به‌ندی
جیاواز.
- سناتور** - ا. فر. (سیناتور - sinatûr) :
نویسنه‌ر له‌ئه‌نجوومه‌نی پیران، ئه‌ندامی
ئه‌نجوومه‌نی پیران.
- سناد** - ا. ص. ع. (سیناد - sinad) :
وشتیری میچکه‌ی زه‌به‌لاح، هه‌ر
گیانله‌به‌رتکی زه‌به‌لاح وه‌ک فیل و
که‌رکه‌ده‌ن.
- سناد** - ا. ع. (سیناد - sinad) : له‌زانستی
عه‌روزدا یه‌کیتکه له‌عه‌بیه‌کانی قافیه.
- سنادین** - ا. ع. (سه‌نادین - senadîn) :
سندانان.

سنبادن - مص.م (سونباده‌ن - sunbaden): سمن، کون کردن، هه‌لکۆلین.

سنبک - ا (سونبه‌ک - sunbek): که‌شتی بچوک.

سنبک - ا.ع (سونبوک - sunbuk): زه‌وی ره‌قه‌ن و بیتفایده، سمی هپستر.

سنبل - ا.ص.ع (سه‌نبه‌ل - senbel): کاری سه‌ریپی.

سنبل کردن - مص (سه‌نبه‌ل که‌رده‌ن - senbel kerden): کاریک جه‌له‌بی نه‌نجام بدری.

سنبل - ا.ع (سونبول - sunbul): گوئه گهنم یان گوئه‌جو.

سنبل - ا (سونبول - sunbul): جوژه گوئیکه.

سنبل ختایی - ا.مر (سونبولی خه‌تایی - sunbuli xetayî): گیایه‌کی بۆن خوشه‌ عه‌تری لی دروست ده‌کری.

سنبل رومی - ا.مر (سونبولی رومی - sunbuli rûmî): گوئیکی خو‌پسکی بۆن‌خوشه، گوئی نهردین.

سنبله - ا.ع (سونبه‌له - sunbule): یه‌ک گوئه گهنم یان گوئه‌جو.

سنبوت - ا (سه‌نبوت - senbût): هه‌یکه‌ل، رواله‌ت.

سنبوسه - ا (سه‌نبوسه - senbûse): هه‌ر شتیکی سینگوشه، له‌چکی ئافره‌تان، کفته.

سنبوغ - ا.ع (سونبوغ - sunbûx): به‌له‌م، قایخ.

سنبه - ا (سونبه - sunbe): کونکه‌ره.

سنبیدن - مص.ل.ع (سونبیدنه‌ن -

سنار - ا (سینار - sinar): به‌نده‌ر، شوینی ته‌نک له‌ ده‌ریادا که‌ که‌شتی تیا له‌ گل بنیشی، عاشق و گپروده.

سناریست - ص.فر (سیناریست - sinarîst): سیناریونوس، نووسه‌ری نمایشنامه‌ یۆ فیلمی سینهما.

سناریو - ا.فر (سیناریۆ - sinaryo): سیناریۆ، نمایشنامه‌ی تایبه‌ت به‌ فیلمی سینهما.

سناسن - ا.ع (سه‌ناسین - senasin): سه‌ری په‌راسو، سه‌ری په‌ره‌ی چه‌رخ‌ی ئاو.

سنام - ا.ع (سه‌نام - senam): کوپه‌وانه‌ی وشتر، کوپاره، لوور، گه‌وره‌ی قه‌وم، دوگه‌ وشتر، کوپانه.

سنان - ا.ع (سینان - sinan): سه‌ره‌نیزه، کورته‌پم.

سنانیر - ا.ع (سه‌نانیر - senanîr): کلینچک، گه‌وره، گه‌رده‌مل.

سناو - ا (سه‌ناو - senaw): ورده‌ کانه‌زای له‌ ده‌می بره‌نگ و مشار رژاو.

سنب - ا (سونب - sunb): گه‌ور، پشتیر، ئاغه‌ل، شوینی له‌ په‌نا شاخان یان له‌ ژیر زه‌وی بۆ جی‌کردنه‌وه‌ی په‌زان دروست بکری.

سنب - ا (سونب - sunb): کونکردن، هه‌لکۆلین، کون و که‌له‌به‌ر، سمن.

سنبات - ا (سونبات - sunbat): رواله‌ت، هه‌یکه‌ل، هه‌ر شتی رواله‌تی فریوده‌ری هه‌بی.

سنباده - ا (سونباده - sunbade): سمارته، سماته.

سنبازج - ا.ع (سونبازه‌ج - sunbazec): سمارته.

سنجر - ا.ص (سه نجه - sencer):
 بالنده‌ی راو، حال لیتهاگ.
سنجسبویه - ا.مر (سه نجیسبویه - sencisbûye):
 به‌ری دره‌ختیکه.
سنجش - ا.مص (سه نجیش - senciş):
 هه‌لسه‌نگاندن، ئەندازه‌گرتن، پیوانه‌کردن.
سنجق - ا. (سه نجه‌غ - sencex):
 ئالا، به‌یداخ، لیوا.
سنجه - ا. (سه نجه - sence):
 به‌ردی ته‌رازوو.
سنجیدن - مص.م (سه نجیده‌ن - sencîden):
 ئەندازه‌گرتن، به‌راورد کردن.
سنخ - ا.ع (سینخ - sinx):
 بنه‌وان، ئەسل.
سند - ا.ص (سیند - sind):
 زۆل، حه‌رامزاده، بیژو، منالیک له‌سه‌ر ریگه
 هه‌لگیریتته‌وه، که‌سیتک دایک و باوکی دیار
 نه‌بی.
سند - ا.ع (سه‌نه‌د - sened):
 سه‌نه‌د، قه‌واله، به‌لگه‌نامه، نووسراو.
سنداره - ا.ص (سینداره - sindare):
 به‌لگه‌نامه، نووسراوی باوه‌رپیکراو،
 قه‌واله.
سندان - ا. (سیندان - sindan):
 سندان.
سندان - ا.ص.ع (سیندان - sindan):
 زه‌لامی توکمه‌ی به‌هیتز، گورگی به‌هیتز.
سندانه - ا.ع (سیندانه - sindane):
 ماکه‌ر.
سندر - ا. (سه‌نده‌ر - sender):
 سه‌نده‌روس، سه‌روی کیتیوی.
سندروس - ا. (سه‌نده‌روس - senderûs):
 سه‌نده‌روس، سه‌رووی کیتیوی.

sunbîden: کون کردن، هه‌لکۆلین.
سنبنده - ا.فا (سونبه‌نده - sunbende):
 کونکه‌ر.
سنبیده - ا.مف (سونبیده - sunbîde):
 کونکراو، هه‌لکۆلراو، سمراو.
سنت - ا.ع (سوننه‌ت - sunnet):
 ته‌ریقه‌ت، شه‌ریعه‌ت، ریچکه، سروشت
 ته‌بیعه‌ت، کردارو گوتارو قه‌راری
 پیغه‌مبه‌ری ئیسلام.
سنتورزن - ا.ص (سه‌نتورزن - sentûzen):
 سه‌نتورزن.
سنج - ا. (سه‌نج - senc):
 سه‌نج، ئامیتریکی موسیقاییه.
سنج - ا.مص (سه‌نج - senc):
 ئەندازه‌گرتن، هه‌لسه‌نگاندن، به‌راورد کردن.
سنجاب - ا.ع (سه‌نجااب - sencab):
 سمۆره، سفۆره.
سنجاخ - ا. (سه‌نجاغ - sencax):
 سنجاخ، ته‌وقه.
سنجاخ - ا. (سه‌نجاغ - sencax):
 ئالا، به‌یراخ، به‌یداخ، لیوا، ویلایه‌ت.
سنجاغک - ا. (سه‌نجاغ‌ه‌ک - sencaxek):
 پوشکه به‌قنگه، پوش به
 قونه، زه‌ل به‌قونه.
سنجاغک - ا. (سه‌نجاغ‌ه‌ک - sencaxek):
 سنجاغ.
سنجد - ا. (سینجه‌د - sined):
 دره‌ختیکی کورتی درکاوییه.
سنجدتلخ - ا.مر (سینجه‌دی ته‌لخ - sinedi telx):
 زه‌یتتونه‌تال، دره‌ختیکه.
سنجدرگان - ا.مر (سینجه‌دی گورگان - sinedi gurgan):
 عه‌ناب، شیلانه.

- سندری** - ا.ص (سهندهری - senderî):
 قایم و درپژ، شیری بیسه، پیتوانه‌ی گوره.
سندس - ا.ع (سوندوس - sundus):
 قوماشی ئاوریشمی زیرچن، ئاوریشمی
 ناسکی گرانبه‌ها.
سندل - ا.هن (سهندهل - sendel):
 دره‌ختیکه.
سندل - ا.سهندهل (sendel):
 قایقاپ،
 جوړه پیتلاویکی چه‌رمه له شپوهی نه‌عل.
سندلی - ا.سهندهلی (sendelî):
 کورسی.
سندیان - ا.سیندیان (sindiyan):
 داربه‌روو.
سندیکا - ا.فر (سیندیکا - sindîka):
 سهندیکا، جقات، کومه‌له، یه‌کیتی.
سنر - ا.ع (سهنر - sener):
 به‌دخوویی.
سنز - ا.سونیز (suniz):
 ره‌شکه.
سنسکریت - ا.سهنسکریت (senskrît):
 زمانی کونی هیندووانه.
سنسن - ا.ع (سینسین - sinsin):
 سهری
 په‌راسو، په‌ره‌ی چه‌رخ‌ی ئاو.
سنف - ا.ع (سینف - sinf):
 توپکلی
 لویا، جماعت، گروپیک له خه‌لکی.
سنقر - ا.ت (سونخور - sunxur):
 جوړه
 بازیک‌ی جوانی به‌هیزی تیژفره، شنقار.
سنکپ - ا.فر (سینکوپ - sinkup):
 وه‌ستانی له‌نکاو‌ی دل، له‌خوچوون.
سنکسار - ا.ع (سینکیسار - sinkisar):
 ژیننامه‌ی پیاوانی خوا که له په‌رستگه‌یین
 مه‌سیحیان بو‌خه‌لکی ده‌خوینریتنه‌وه.
سنگ - ا.سهنگ (seng):
 به‌رد، که‌فر.
سنگ - ا.سهنگ (seng):
 سهنگی
 تهراروو.
- سنگ** - ا.سهنگ (seng):
 به‌ردی
 گورچیله.
سنگ - ا.سهنگ (seng):
 وه‌زن،
 کیش، سهنگ، قورسی.
سنگاب - ا.مر (سهنگاب - sengab):
 کوپه‌ی ئاو، به‌ردیکه وه‌کو کویه دروست
 ده‌کری له مزگه‌وت و خانه‌قایان داده‌نری بو
 ئاو خواردنه‌وه.
سنگ آتش - ا.مر (سهنگی ئات‌ش -
 sengi ateş):
 به‌رده‌نه‌ستی، به‌رده‌ستی.
سنگ آسمانی - ا.مر (سهنگی ئاسمانی -
 sengî asmanî):
 به‌ردی له ئاسمان
 به‌ربیتنه‌وه.
سنگ آسیا - ا.مر (سهنگی ئاسیا -
 sengi asya):
 به‌رداش، به‌ردی ئاسیاو.
سنگانه - ا.سهنگانه (sengane):
 چوله‌که، ههر ته‌یریک‌ی بچووک‌ی چوله‌که
 ئاسا.
سنگ آهک - ا.مر (سهنگی ئاهک -
 sengiahek):
 قسل، به‌ردی گه‌چ.
سنگ پا - ا.مر (سهنگی پا - sengipa):
 به‌رده‌پی.
سنگ پشت - ا.مر (سهنگ پشت -
 sengpuş):
 کیسه‌ل، کیسوو.
سنگتراش - ا.ص (سهنگ‌تراش -
 sengteras):
 به‌ردتاش.
سنگ جهنم - ا.مر (سهنگی جهه‌نه‌م -
 sengi cehenem):
 به‌ردی جهه‌نه‌م.
سنگ چاپ - ا.مر (سهنگی چاپ -
 sengi çap):
 به‌ردیکه له پرۆسه‌ی
 چاپ‌کردنی ده‌فته‌رو کتیباندا به‌کار

- هیتر او ه. **سنگچه** - ا (سه‌نگچه - sengçe):
ته‌رزه، ته‌گر.
- سنگچین** - ا.ص (سه‌نگچین - sengçîn):
به‌ر دچن، دیوارتیک به‌چینه‌به‌رد دروستکرایت.
- سنگخوار** - ا.مر (سه‌نگخار - sengxar):
کوړکوړ، قه‌تی.
- سنگدان** - ا.مر (سه‌نگدان - sengdan):
زیقه‌توره، چیکلدانه، سیقه‌توره.
- سنگدل** - ص.مر (سه‌نگدیل - sengdil):
دل‌ره‌ق، بی‌به‌زیبی، ژوردار.
- سنگدوله** - ا.مر (سه‌نگدوله - sengdûle):
گه‌رده‌لول، گیت‌هلوک، بابه‌لیسک.
- سنگر** - ا (سه‌نگر - senger):
سه‌نگر، په‌نا، سه‌شارگه، مه‌ته‌ریز، چه‌په‌ر، خه‌ل.
- سنگر** - ا (سه‌نگور - sengur):
سیخور، سوچه‌ر.
- سنگریزه** - ا.مر (سه‌نگریزه - sengrîze):
چه‌و و لم.
- سنگ زر** - ا.مر (سه‌نگی زهر - sengi zer):
به‌ردی مه‌حه‌ک، مه‌حه‌ک.
- سنگزن** - ا.ص (سه‌نگزن - sengzen):
سه‌نگه‌لا، ته‌رازووی سه‌نگه‌لا، ته‌رازووی تایه‌کی سوکتربیت.
- سنگ سا** - ا.مر (سه‌نگی سا - sengi sa):
به‌رده‌سان، هه‌ستان.
- سنگسار** - ا.مر (سه‌نگسار - sengsar):
به‌ردیاران.
- سنگ سبویه** - ا.مر (سه‌نگی سه‌بویه - sengi sebûye):
به‌ریتکی ره‌قی
- دره‌ختیکه.
- سنگستان** - ا (سه‌نگیستان - sengistan):
شوتینی به‌رده‌لان، به‌ردلاخ.
- سنگ سلیمانی** - ا.مر (سه‌نگی سلیمانی - sengi slîmanî):
جوره‌به‌ردتکی گرانبه‌هایه له سلیمانی هه‌به، عه‌قیق.
- سنگ سماک** - ا.مر (سه‌نگی سوماک - sengi sumak):
به‌باشی مشت و مال‌ده‌دری.
- سنگ شجری** - ا.مر (سه‌نگی شه‌جهری - sengi şecery):
مه‌رجان.
- سنگ صبور** - ا.مر (سه‌نگی سه‌بور - sengi sebûr):
قایم و گه‌وره‌و جیتگیر، به‌به‌ردتکی نه‌فسانه‌یی ده‌گوترا که خه‌لکی ده‌ردی دل‌ی خویان بو‌ده‌گیت‌پرایه‌وه.
- سنگ صفرا** - ا.مر (سه‌نگی سه‌فرا - sengi sefra):
به‌ردی زراو.
- سنگفرش** - ا.ص (سه‌نگفرش - sengferş):
به‌رد ریژ.
- سنگک** - ا (سه‌نگه‌ک - sengek):
به‌ردی بچوک، ته‌رزه، ته‌رزه، ته‌گر.
- سنگک** - ا (سه‌نگه‌ک - sengek):
سه‌نگه‌ک، نانیت که له سه‌رچه‌و بی‌ریت.
- سنگلاخ** - ا.مر (سه‌نگلاخ - senglax):
به‌رده‌لان، زه‌وی پر به‌ردو ره‌قنه‌ن، به‌ردلاخ.
- سنگله** - ا (سه‌نگوله - sengule):
نانی هه‌رزن.
- سنگ محک** - ا.مر (سه‌نگی میه‌ه‌ک - sengi mihek):
سه‌نگی مه‌حه‌ک.

- سنگناک** - ص (سهنگناک) -
 seng nak): شوتنی پر بهرد، بهرده لان.
سنگ نوشته - ا. مر (سهنگ نیقیشته -
 seng nivište): وینهی هه لکه نراو له
 بهرد.
سنگواره - ا (سهنگواره - sengvare):
 شوتنه وار و پاشماوهی گیانله بهران و
 رووه کان.
سنگها آذرین - ا. مر (سهنگهای تازه رین -
 senghay azerîn): بهردین گپکانی.
سنگ هرکاره - ا. مر (سهنگی هرکاره -
 sengi herkare): جوژه بهردیکه به
 ئاسانی ده تاشری و شیوه وهرده گری.
سنگی - ص. ن (سهنگی - sengî):
 بهردین، دروستکراو له بهرد، گران.
سنگین - ص. ن (سهنگین - sengîn):
 سهنگین، گران، قورس، بهردین، که قرین،
 له بهرد دروستکراو.
سنگین اسلحه - ص. مر (سهنگین
 ئه سلیهه - sengîn eslihe): ئه و
 سهربازانهی چه کی قورسیان پییه.
سنگین دل - ص. مر (سهنگین دیل -
 sengîn dil): دلرّه ق.
سنمار - ا. ع (سینیمار - sinimmar):
 مانگ، دز، که سییک شه و نه خه وی.
سنن - ا. ع (سونهن - sunen): ری و
 ره سم، ته ریه، ریچکه و ریباز، سوننه ت.
سنوات - ا. ع (سه نه قات - senevat):
 سالان.
سنوح - م. ص. ع (سونوه - sunûh):
 روودانی کاریک، سه ره ه لدان،
 ئاشکرا بوون، په یدا بوون.
سنوخ - ا. ع (سونوخ - sunûx): بنج و
- بناوان، بن و بناغه، ئه سل، هیم.
سنور - ا. ع (سیننه ور - sinnewr):
 پیشیله، کلینچکه، گه رده مل، مه یته ر.
سنوط - ا. ص. ع (سه نووت - senût):
 پیایوی بی ردین، یان ته نها چه ناگهی مووی
 هه بی.
سنون - ا. ع (سونون - sunûn): سالان.
سنوی - ص. ن (سه نه قی - senevî):
 سالانه.
سنه - ا (سه نه - sene): تووک، نه فرین،
 دو عای خراپ.
سنه - ا. ع (سه نه - sene): سال، دوا زده
 مانگ.
سنه - ا. ع (سینه - sine): هه وه لئی خه و،
 وه نه وز.
سنی - ا (سینی - sinî): ئاسن، ژهنگی
 ئاسن.
سنی - ص. ن. ع (سوننی - sunnî): سه ر
 به مه زه بی سوننه.
سنی - ص. ع (سه نه ننی - sennî):
 پایه بهرز، بلتند.
سنید - ا. ص (سه نید - senîd): زر کور.
سنیز - ا (سونیز - sunîz): جوژه
 گیایه که، ره شکه که ده کری به نانه وه.
سنین - ا. ع (سینین - sinîn): سالان.
سنیه - ص. ع (سه نییه - senîye): بهرز،
 پایه بهرز.
سنیه - ص. ن. ع (سونییه - sunnîye):
 خه لکانی سوننی مه زه ب.
سو - ا (سوو - sû): لا، که نار.
سو - ا (سوو - sû): تروسکه، روشنایی،
 روناکی، روناھی.
سو - ا (سوو - sû): سود، قازانج،

- به رژه و هندی.
- سو-** ا.ت (سوو-sû): ناو، ناوی رووبار.
- سواء-** ا.ع (سه‌شاء-seva'): یه‌کسان، به‌رانبه‌ر، جگه له.
- سوائب-** ع (سه‌فائیب-seva'ib): ره‌ها، به‌ره‌لا، ره‌وان.
- سوائم-** ع (سه‌فائیم-seva'im): گاه‌لو می‌گه‌لی په‌زان له حالی له‌وه‌رانداندا.
- سوابح-** ا.ع (سوابیح-sevabih): که‌شتی، نه‌ستیران، مه‌له‌وانان.
- سوابق-** ا.ع (سه‌فابیح-sevabix): پیشین، پیشینه.
- سوابیط-** ا.ع (سه‌فابیط-sevabît): دالان، سابات، راره‌وی سه‌رپوشراو.
- سواحل-** ا.ع (سه‌فاهیل-sevahil): ره‌خی ده‌ریا، که‌نار، قه‌راخ.
- سواد-** ا.ع (سه‌فاد-sevad): ره‌شایی، تارمایی، تاپۆ.
- سوار-** ا.ص (سه‌فار-sevar): سوار، سواره.
- سوار-** ا.ع (سیفار-sivar): بازنگ، ده‌ستبه‌ن، موچه‌وانه.
- سواران آب-** ا.مر (سه‌فاران‌ی‌تاب-sevarani ab): بارانی سه‌ر به‌کلاوه، کلاوسه‌ره، بلقی سه‌ر ناو.
- سوارخوبی-** ا.مص (سه‌فارخوبی-sevarxûbî): سوارچاکی، هونه‌رنامایی به‌سه‌ر نه‌سپه‌وه.
- سوارشدن-** مص.ل (سه‌فار شوده‌ن-sevar şuden): سواربوون.
- سوارک-** ا.ع (سه‌فاره‌ک-sevarek): سوارچی چکوئه، بارانی سه‌ر به‌کلاوه، کلاوسه‌ره.
- سوارکار-** ص.مر (سه‌فارکار-sevarkar): سوارچاک، سوارچاکی.
- سوارکاری-** ا.مص (سه‌فارکاری-sevarkarî): سوارچاکی.
- سوارکردن-** مص.م (سه‌فارکه‌رده‌ن-sevarkerden): سوارکردن، دانانی نگین له‌سه‌ر نه‌نگوستیله.
- سوارنظام-** ا.مر (سه‌فار نیزام-sevar nizam): سه‌ریازی سواره.
- سواره-** ا.ص (سه‌فاره-sevare): سواره.
- سواری-** ا.مص (سه‌فاری-sevarî): سواری، نه‌سپ سواری.
- سواری-** ص (سه‌فاری-sevarî): ولاخی سواری، تایبه‌ت به‌ سواربوون، پیچه‌وانه‌ی ولاخی باری.
- سواعد-** ا.ع (سه‌فائید-seva'id): باسکان، قول.
- سواقط-** ع (سه‌فاغیت-sevaxit): گه‌لای رژاوی دار، بی‌ نه‌قل، که‌وتوو، خویری، میوه‌یه‌ک به‌کالی له دار بوهری.
- سواقی-** ا.ع (سه‌فاغی-sevaxî): جوگه، جوگه‌لان، جوئیباران.
- سواک-** ا.ع (سیفاک-sivak): سیواک.
- سوالب-** ا.ع (سه‌فالیب-sevalib): نیگه‌تیف.
- سوالف-** ا.ع (سه‌فالیف-sevalif): پیشینان.
- سوام-** ا.ص (سه‌فام-sevam): میگه‌له‌مه‌ر یان گاه‌ل له حالی له‌وه‌ریندا.
- سوانح-** ا.ع (سه‌فانیح-sevanih): پیشه‌اتان، رووداوان، قه‌وماوان، مرؤف

- یان حه یوان که له دهستی راسته وه بی.
- سویا** - ص.ع (سه قایا - sevaya):
یه کسان، به رانبه ری، چوونیه کی.
- سوء** - ا.ع (سوء - su³): به دی، خه راپی،
گه نده لی.
- سویلمه** - ا.فر (سویلیمه - sublime):
دهرمانیتکه.
- سوپ** - ا.فر (سوپ - sùp): شو ریا،
سوپ، گوشتا و.
- سویاپ** - ا.فر (سویاپ - sùpap):
دهر بیچه.
- سوپر** - ا.فر (سوپیر - sùpir): بالا،
سوپه ر.
- سوپرانو** - ا.فر (سوپرانو - soprano):
دهنگی نرم و ناسکی ژتانه له توپرادا.
- سوپرمارکت** - ا.مر. انگل (سوپیر
مارکیت - sùpir markit): سوپه ر
بازار، بازاری گه وره ی فره شت.
- سوت** - ا. (سوت - sùt): فیکه.
- سوتام** - ص (سوتام - sùtam): که م،
هه نده ک، بچووک، نوقستان.
- سوتک** - ا. (سوتک - sùtek): فیکه نه،
فیکه.
- سوت و کور** - ص.مر.ع (سوت و کور -
sùtù kùr): بی ره ونه ق، بی رونا هی،
خاموش و بیده نگ.
- سوج** - ا.مص (سوج - sùc): گه رمی،
تی، تا.
- سوجش** - ا.مص (سوجیش - sùciş):
سوتان.
- سوجه** - ا. (سوجه - sùçe): نافه ک،
گرۆله.
- سوخ** - ا. (سوخ - sùx): پیاز.
- سوخاری** - ا. (سوخاری - sùxarî): جزره
پسکیتیکه.
- سوخت** - ا. (سوخت - sùxt): سوته مه نی.
- سوخت آما** - ا.مر (سوخت ئاما -
sùxt ama): ئامپیریکی ترومبیله،
کاربۆراتۆر.
- سوخت پاش** - ا.مر (سوخت پاش -
sùxtpaş): دیلکۆ.
- سوختگی** - ا.مص (سوخته گی -
sùxtegî): سوتاوی.
- سوختن** - مص.ل (سوخته ن - sùxten):
سوتان، گرگرتن.
- سوخت و ساز** - ا.مص (سوخت و ساز -
sùxtù saz): ئه و گۆرانکار بیه
کیمیاییانه ی که به سه ر خۆراک دا دیت له
ناو به دهنی گیانداراندا.
- سوخته** - ا. (سوخته - sùxte): ته نیکی
ره شه که له کیشانی تلیاکدا له ناو وافوردا
ده مینجی و پاشان ده یکهن به شیره.
- سوخته** - ا. (سوخته - sùxte): ناوی
یه کیک له گه نجه کانی خوسره و په رو بزه.
- سوخته جان** - ص.مر (سوخته جان -
sùxte can): مه به ست له ئاشقی
دلسوتا وه.
- سوخته خرمن** - ص.مر (سوخته خه رمه ن -
sùxte xermen): مه به ست له
که سیکه هه رچی هه بی له دهستی بدا،
بینه وا، به دبه خت.
- سوخته دل** - ص.مر (سوخته دیل -
sùxte dil): خه مناک، دلسوتا و،
موسیبه ت دیده.
- سود** - ا. (سود - sùd): قازانج.
- سود** - ص.ع (سود - sùd): ره شان،

- رهش. **سودا** - ا. (سه ودا - sewda): سه وداو مامه له.
- سودا** - ا. فر (سودا - soda): سوّده، ساردی غازدار.
- سوداء** - ص. ع (سوداء - 'sewda): رهش (بۆمی).
- سوداء** - ا. ع (سه ودا - 'sewda): نه خوښی ماخولان، عه شق و شهیدایی و شیتی.
- سوداپرست** - ص. فا (سه ودا پرهست - sewda perest): گوټر ایه لئی هه و او هه وه سی خوئی بی.
- سودازده** - ص. مر (سه ودا زده - sewda zede): عاشق، شهیداو شیت، مالیخولیایی.
- سودا کده** - ا. مر (سه ودا کده - sewda kede): شوټینی سه وداو مامه له.
- سوداگر** - ص. فا (سه ودا گر - sewdager): کاسبکار، بازرگان، مامه له چی.
- سودان** - ص. فا (سوودان - sùdan): رهشان، رهش.
- سوداناک** - ص (سه ودا ناک - sewdanak): پر هه و او هه وه س.
- سودانیه** - ا. ع (سودانییه - sùdanîye): جوړه چۆله که یه که.
- سوداور** - ص. فا (سودا اقره - sùdaver): سه ودا گر، مایه ی سودو قازانج، سوود به خش.
- سوداوی** - ص. ن (سه ودا فی - sewdavi): ره شبینی، نه خوښی
- ماخولان.
- سودپرست** - ص. فا (سود پرهست - sùdperest): سوود قازانجی خوئی هه ر کاریک بکات..
- سودجو** - ص. فا (سود جو - sùd cù): سوودخواز، که سیک عه ودائی سودو قازانج بی.
- سودمند** - ص (سود مه ند - sùdmend): نه وه ی به سود بی، شتی سودو قازانج به که سیک بگه یه نی، به سوود، سوود به خش.
- سودن** - مص. م (سودهن - sùden): سوین، سمین، کونکردن، سایین.
- سوده** - ا. مف (سوده - sùde): سوټنراو.
- سودیوم** - ا. فر (سودیوم - sodyûm): سوټیوم، کانزای قه لایی.
- سوزق** - ا. ع (سه و زه غ - sewzex): شاهین، باز.
- سور** - ا (سور - sùr): میوانی، به زم، ئاهه نگ، ئاهه نگی زه ما و هند، جه ژن، سور (چوار شه مه سووره).
- سور** - ص (سوور - sùr): نه سپ بیان هیستر بیان کهر که خه تیکی رهش له پشتیدا هه بی، رهنگی سوور.
- سور** - ا. ع (سور - sùr): شوره ی دهوری شار.
- سور** - ا. ع (سوټهر - sùver): هه ر یه کیک له (۱۱۴) سوورته که ی قورئان.
- سور** - ا (سور - sùr): دره ختیکی زه لامی هه همیشه سه و زه.
- سور** - ص. فر (سیقه ر - siver): سهخت، سهختگیر، جدی.
- سوراخ** - ا (سوراخ - sùrax): کلاور و ژنه، کون، ده لاقه.

سورنا - ا. (سورنا - sûrna): زورنا.
سورنجان - ا. (سورهنجان - sûrencan):
 جوړه گیایه که.

سوره - ا. ع. (سوره - sûre): سورهت، هر
 سورهتیک له (۱۱۴) سورهته که ی قورئان.
سوری - ص. (سوری - sûrî): نهوهی به بی
 ده عوهت خوی بگه په نیته شوینی به زم و نان
 خواردن.

سوری - ص. ن. (سوری - sûrî): خه لکی
 سوریا.

سوری - ص. (سوری - sûrî): رهنگی
 سوور.

سوز - ا. مص. (سوز - sûz): سوتان.
سوزا - ص. فا. (سوزا - sûza): له حالی
 سوتاندا.

سوزاک - ا. (سوزاک - sûzak):
 سوزنهک، نه خوشیبه کی درمه به هوی
 گانکرده وه سیرایهت دهکات.

سوزان - ص. فا. (سوزان - sûzan):
 سوتان.

سوزاندن - مص. م. (سوزاندن -
 sûzanden): سوتاندن.

سوزآور - ص. فا. (سوزآور -
 sûzaver): شتی بیته مایه ی سوتان.

سوزش - ا. مص. (سوزش - sûzş): سوتان
سوزمانی - ا. (سوزمانی - sûzmanî):
 کیوهلی، کچی به ئالوش.

سوزن - ا. (سوزن - sûzen): دهرزی.
سوزناک - ص. (سوزناک - sûznak):
 به سوز، ئاهونالینی که کار له دل و دهر وون
 بکات و دل بسوتینی، سوتانه وه.

سوزنیان - ا. ص. (سوزنیان -

سورت - ا. مص. ع. (سورهت - sewret):
 توندو تیژی، هرهت، جهنگه.

سورتمه - ا. ت. (سورتمه - sûrtme):
 عه ره بانه به کی بی پیچه که یه له ناوچه
 جه مسه ریبه کانداه له ئه سپ یان سهگ
 ده به ستری.

سورچران - ص. فا. (سورچهران -
 sûrçeran): نهوهی له هر شوینی به زم
 و میوانی هه بی به بی داوه تکردن له وی
 حازرین. که سیک خوی خوی ده عوهت
 بکات.

سورچی - ا. ص. ت. (سورچی - sûrçî):
 گالیسکه چی.

سورریالیست - ص. فر. (سورریالیست -
 sûrryalîst): سورریالیست، لایهنگری
 قوتابخانه ی سورریالیسم.

سورریالیسم - ا. فر. (سورریالیسم -
 sûrriyalîsm): راپه رینیکی نه ده بی
 بوو که له سالی ۱۹۲۴د له فه ره نساه
 سه ری هه لدا ئامانجی ئه م قوتابخانه یه
 دهر پینی هه ست و نیشاندانی خه یالات و
 نه ندیشه بین ئازادی بی قه ییدو شهرت بوو،
 په یروانی ئه م قوتابخانه یه باوه ریان و ابوو
 که نو سه رو شاعیر به دهر له هر کو تیکی
 نه خلاقی و زهینی و یاسایه کی نه ده بی و
 هونه ری نه وه ی به خه یال و بیرباندادی
 بیخه نه سه ر کاغه زو دهری بپرن.

سورسات - ا. (سورسات - sûrsat):
 ئازووقه وه پیداویستی که له کاتی
 حه ره که تدا بو له شکر فه راهم بکری.

سورن - ا. ت. (سورن - sûren): هپرش و
 په لامار، هه راو هه نگامه ی له شکر له کاتی
 هپرشکردنه سه ر له شکر.

خوری و قوماشی خوری ددهاو زایه‌ی ده‌کات.

سوس - ا.ع (سوس - sūs): ئه‌سل، سروشت، ته‌بیعت.

سوس - ا.ع (سوس - sūs): گیایه‌که، به‌له‌ک.

سوس - ا.ع (سوس - sūs): جوّره قومومه‌یه‌که.

سوسک - ا.ع (سوسک - sūs-k): قالوچه.

سوسمار - ا.ع (سوسمار - sūs-mar): قومومه‌یه‌که، مارمیلکه.

سوسن - ا.ع (سوسن - sūs-en): گولی سوسن.

سوسنبر - ا.ع (سوسنبر - sūs-en-ber): رووه‌کیتکه، سوسه‌مبهر، گیایه‌کی بوئخوشی گه‌لا پانکه‌له‌ی ددانه‌داره.

سوسو - ا.ع (سوسو - sūs-û): روناکی که‌م که‌له شه‌وا له دووره‌وه دیاربی، روناکی که‌م، تروسکه.

سوسه - ا.ع (سوسه - sūs-e): مؤزیکه، مؤزیانه.

سوسه - ا.ع (سوسه - sūs-e): نیتره‌نگ، فیئل، ریاو درۆ.

سوسیالیست - ص.فر (سوسیالیست - sūs-i-yal-ist): لایه‌نگری ریبازی سوسیالیزم.

سوسیالیسم - ا.فر (سوسیالیسم - sūs-i-yal-izm): سوسیالیزم.

سوسیته - ا.فر (سوسیته - sūs-ite): کۆمه‌له، ده‌سته‌یه‌ک، ئه‌نجوومه‌ن، گروپ.

سوسیس - ا.فر (سوسیس - sūs-is): سوسیس، جوّره باسترمه‌یه‌که.

sûzenban: مه‌قه‌سچی، ئه‌وه‌ی له هیلتی سکه‌ی شه‌مه‌نده‌فهردا له ویستگه یان دوریان ده‌وستی و ریگه‌کان لیک ده‌دا یان داده‌پری.

سوزن پر - ص.مر (سوزن پر - sûzn-per): جوجه‌له که تازه په‌ری ده‌ره‌یتنا‌بی و په‌ره‌کانی وه‌کو ده‌رزی راست راوه‌ستایی.

سوزن زدن - مص.م (سوزن زده‌دن - sûzen zeden): شرینقه‌لیدان، ده‌رزی و دورمان.

سوزنک - ا.مص (سوزنه‌ک - sûzenek): سوزنه‌ک.

سوزن کاری - ا.مص (سوزنه‌کاری - sûzen-karî): ده‌رزی کاری، درومان، نه‌خش و نیگارکردن، به داوو ده‌رزی.

سوزنگر - ا.ص (سوزنه‌نگر - sûzenger): ده‌رزی سـاز، ده‌رزی فرۆش.

سوزنی - ا.ع (سوزنه‌نی - sûzen-î): ژتیرکراسی ژنان.

سوزه - ا.ع (سوزه - sûze): گرۆل، نافه‌ک.

سوزیان - ا.مر (سوزییان - sûz-i-yan): سودوزبان، مال و سه‌رمایه، رازو نه‌پینی.

سوزیدن - مص. (سوزیده‌ن - sûz-iden): سوتان.

سوژا - ا.فر (سوژا - sû-ja): گاگۆز، جوّره رووه‌کیتکه.

سوژه - ا.ع (سوژه - sû-je): نافه‌ک، گرۆل.

سوژه - ا.فر (سوژه - sû-je): ناوه‌پۆک، کاکل، کرۆک، بابته، ئه‌و شته‌ی بخریتته به‌ر باس و تاقیکردنه‌وه.

سوس - ا.ع (سوس - sūs): کرمیتکه له

یژنان هاته کایه وه... سوفیستاییه کان له باسی مهسه له فهلسه فی و ته خلاقیی و سیاسییه کاندایه نایان وه بهر جه دهل و بهه له بردنی بهرانبهرو سه فسه ته ده برد.

سوفورا - ا.فر (سوفورا - sũfũra): جوره رووه کپکه بۆ جوانی ده چینی.

سوفیست - ص.فر (سوفیست - sofĩst): سوفیستی.

سوفیکس - (سوفیکس - sũfĩks): پاشگر، وشه یه که یان پارچه وشه یه که ده چیتسه سه ر وشه یه کی ترو ماناکه ی ده گوری.

سوق - مص.ع (سه و غ - sewx): لیخورین، گپرانه وه ی قسه.

سوق - ا.ع (سوغ - sũx): بازار.

سوقه - ا.ع (سوغه - sũxe): ره عیبت، ره شه خه لک، عه وامی خه لک، بازار ی.

سوک - ا (سوک - sũk): تازیه، پرسه، خه م، خه فته.

سوک - ا (سوک - sũk): لا، گوشه.

سوک - ا (سوک - sũk): داسو، داسوی گوله گهنم، یان گوله جۆ.

سوک ریش - ص.مر (سوک ریش - saũk rĩş): که سیک چه ند تاله موویه کی داسو ناسا به چه ناگه یه وه بی.

سوکمیسیون - ا.مرفر (سوکمیسیون - sũkommisĩyun): کۆمیسیونی لاهه کی.

سوک - ا (سوک - sũg): ماتم، پرسه، تازیه، به لاهه مسیبهت.

سوگدار - ص.فا (سوگدار - sũgdar): تازیه بار، که سیک له پرسه دا بی.

سوگلی - ص (سه و گولی - sewgulĩ):

سوسیولوژی - ا.فر (سوسیولوژی - sũsyũlũjĩ): کۆمه لناسی، سوسیولوژی، جقاتناسی.

سوش - ا.فر (سوش - sũş): ریشه، نه سل، ره گ، بنج و بناوان.

سوشیانت - ا.خ (سوشیانت - sũşĩyant): له تایینی زه رده شتیدا ناوی نه و سنی قۆناغه ی بهر له په سلانه، هه ر قۆناغیک به هه زار سال دوا ی قۆناغی پیش خوی دی، دوا ی دوا قۆناغ ئیدی قیامه ت راده بی.

سوط - ا.ع (سه و ت - sewt): قامچی، شه لاق.

سوغات - ا (سه و غات - sewxat): دیاری.

سوغان - مص.ع (سه و غان - sevexan): غاردانی نه سپ یان وشتر له دوی یه ک، راهتانی نه سپ له سه ر غاردان بۆ به شداریکردن له پیشبرکیدا.

سوغه - ا (سه و غه - sewxe): نه وه ی جارار سوپاییان وه کو جیره و مانگانه به نووسه ران و کارمه ندانی دیوانیان ده دا.

سوف - ا (سوف - sũf): جوره ماسییه که له ده ریای خه زه ردا راو ده کری.

سوفار - ا (سوفار - sũfar): کاسه و گۆزه ی سواله ت.

سوفار - ا (سوفار - sũfar): کون، کونی ده رزی.

سوفچه - ا (سوفچه - sũfçe): ورده و خاکه رۆی هه ر شتیک.

سوفسطائی - ا.ص.ع (سوفیستائی - sũfista'ĩ): قوتا بخانه یه کی فهلسه فییه که له سه ده ی پینجه می بهر له زایین له

- ژنی هه‌لێژاردهو عه‌زیز، ده‌سکه‌گۆل.
- سوگنامه** - ا.مر(سه‌وگنامه - sewgname): تازیه‌نامه، پرسه‌نامه.
- سوگند** - ا(سه‌وگه‌ند - sewgend): سویتند..
- سوگوار** - ص(سوگشار - sūgvar): تازیه‌بار.
- سوگیانه** - ا(سوگیانه - sūgyane): جلی ماته‌م، جلی تازیه‌باری.
- سول** - ص(سول - sūl): ئه‌سپ، هیتسترو که‌ریک که‌خه‌تیکی ره‌ش له‌ یالییه‌وه به‌سه‌ر پشتیا هاتبێ تا کلکی.
- سولفات** - ا.فر(سولفات - sūlfat): سولفات.
- سولفور** - ا.فر(سولفور - sūlfūr): سولفور، تیکه‌لکردنی کانزاو گۆگرد.
- سولفیت** - ا.فر(سولفیت - sūlfīt): سولفیت، خویی ئه‌سیدی سولفور.
- سوله** - ا(سوله - sūle): کون، هه‌ر کونیک.
- سوم** - ص.ن(سیقوم - sīvum): سییه‌م.
- سوم** - مص.ع(سه‌وم - sewm): سه‌وداو مامه‌له‌..
- سومه** - ا.ع(سومه - sūme): عه‌لامه‌ت، نیشانه، زناک.
- سون** - ا(سون - sūn): لا، که‌نار.
- سونات** - ا.فر(سونات - sūnat): سونات.
- سوند** - ا.فر(سوند - sond): لوله، سونده.
- سونش** - ا(سونیش - sūniş): به‌راده، ورده‌کانزا که‌له‌ کاتی پره‌نگ لیداندا برژیتته سه‌ر زه‌وی.
- سوهان** - ا(سوهان - sūhan): بره‌نگ، مره‌ند، مه‌وره، ئامرازی ئاسن رنن.
- سوهان** - ا(سوهان - sūhan): جوژه شیرینییه‌که.
- سوهان پز** - ا.ص(سوهان پز - sūhan pez): شیرینی ساز، سوهان ساز.
- سوهانکار** - ا.ص(سوهانکار - sūhankar): به‌راد، که‌سیک پیشه‌ی سوین و رنننی کانزایانه.
- سوی** - ص.ع(سه‌قی - sevî): هه‌موار، یه‌کسان، به‌رانبه‌ر.
- سویا** - ا.فر(سویا - soya): گیایه‌که.
- سویت** - ا.فر(سویت - suîyt): زنجیره، به‌ره‌به‌ره، یه‌ک له‌ دوا‌ی یه‌ک.
- سویت** - ا(سویت - sūvît): ولاتی سوقیه‌ت.
- سوچ** - ا.انگل(سوچ - swîç): سوچ، کلیل.
- سویداء** - ا.ص.ع(سووقه‌یدا - sūveyda): خالی ره‌شی دل، ناخی دل، کانگای دل.
- سویق** - ا.ع(سه‌قیغ - sevîx): شه‌راب، ئارد، ئاردی جو‌یان گه‌نم.
- سوین** - ا(سه‌قین - sevîm): کاسه، گۆزه، چاله‌وتین، چالوتنه‌ک.
- سویه** - ا(سه‌قییه - sevîye): به‌رانبه‌ر، یه‌کسان.
- سه** - ا(سی - si): ژماره «۳».
- سها** - ا.ع(سوها - suha): ئه‌ستیره‌یه‌کی وردی که‌م رووناهییه‌ له‌ناو حه‌وته‌وانه‌ی بچوو‌کدا.

سه‌رود - ا. مر(سی رود - sirûd): سی تار.

سه‌رودی - ص.ن(سوه‌ره‌ق‌ه‌ردی - suhre verdî): خه‌لکی سوه‌ره‌وه‌رد که شاریکی بچووک بووه له نژیکی زنجان. شوره‌تی شه‌هابه‌دین نه‌بو حه‌فس عومه‌ری سوره‌وه‌ردی عارف و سؤفی ناودارو پیشه‌وای فیرقه‌ی سوه‌ره‌وه‌ردیه‌یه.

سه‌رودیه - ا(سوه‌ره‌ق‌ه‌ردیه - suhreverdîye): فیرقه‌یه‌کی سؤفی سه‌ر به شه‌هابه‌دینه له ئاخرو ئۆخری سه‌ده‌ی شه‌شه‌می کۆچیدا پیکها تووه.

سه‌ره - ا(سیهره - sihre): بالنده‌یه‌کی بچووک ده‌نگ خۆشه له بولبل ده‌چی.

سه‌ستن - مص.ل(سه‌هیسته‌ن - sehisten): ترسان، ره‌وینه‌وه، سلکردنه‌وه، ده‌رکه‌وتن.

سه‌سنبل - ا.مر(سی سونبول - sisunbul): سوسه‌مه‌ر.

سه‌شش - ا.مر(سی شش - sişîş): سی شه‌ش، سی زار هه‌رسیکی له‌سه‌ر شه‌ش بوه‌ستیتنه‌وه، له کۆنا یاری نهرده به سی زار کراوه.

سه‌شنبه - ا.مر(سی شه‌نبی - sişenbi): سی شه‌مه.

سه‌طلاق - ا.مر(سی ته‌لاغ - sitelax): سی ته‌لاقه، هه‌ر پیاویکی سی ته‌لاق بخوات ئیتر بۆی نییه ژنه‌که‌ی بییتنه‌وه مه‌گه‌ر به ماره به جاش (واته پیاویکی دی بیخوای و ته‌لاقی بداته‌وه تا پیاوی به‌که‌م ماره‌ی بکاته‌وه).

سه‌فرزند - ا.مر(سی فه‌رزنده - siferzend): سیانه‌ی بی گیان،

سهاد - ا.ع(سوهاد - suhad): بیداری، که‌م خه‌وی، شه‌ونخوونی.

سهار - ا.ع(سوهار - suhar): بیداری، شه‌ونخوونی.

سهار - ص.ع(سه‌ههار - sehhar): شه‌وبیدار، شه‌ونخوون.

سه‌ارکان - ا.مر(سی ئه‌رکان - sierkan): سیبانه، بی گیان، رووه‌ک و گیاندار.

سهاله - ا(سوهاله - suhale): به‌راوه، خاکه‌رۆی ئاسن له کاتی رنن و تاشینیدا.

سهام - ا.ع(سیهام - siham): تیران.

سه‌بهد - ا.مر(سی بوئد - sibud): سی ره‌هه‌ند، درێژی و پانی و قوولی.

سه‌پایه - ا.ص(سی پایه - sipaye): سیپا، سیپایه.

سه‌پخت - ص.مر(سی پوخت - sipuxt): سیبجار کولتیراو، شه‌رابی به‌زه‌بری کولان ۲ له‌سه‌ر ۳ی به‌هه‌لم رۆی بی و به‌ک سیبیه‌می مابیتنه‌وه.

سه‌تار - ا.مر(سی تار - sitar): سیتار، ئامیتریکی موسیقایه.

سه‌تو - ا.مر(سی تو - sitû): سیتار.

سه‌تو - ص(سی تو - sitû): پارهی قه‌لپ.

سه‌خوان - ص.فا(سی خان - sixan): مه‌سیحیه‌ک باوه‌ری به‌سیانه‌ی (باب، کور، روحی پیرۆز) هه‌بی.

سه‌دوری - ا.مر(سی دوری - sidûrî): سی دووری: درێژی، پانی، قوولی.

سه‌ر - ا.ص(سوه‌ر - suhr): سوور، مانگای سوور.

سه‌ر - مص.ع(سه‌هه‌ر - seher): بیداری، شه‌ونه‌خه‌وتن.

- رووهک و گیانله بهر. **سهکنج** - ا.مر(سی کونج - sikunc):
 سی کونج، سی قورنه، سی سوچ، سی
 گوشه.
- سهکوهک** - ا.مر(سی کوههک -
 sikûhek): په یکول، پیکول، پیکوله.
- سهگان** - ق.ص(سی گان - sigan): سی
 جار، سی قولی، سی چندان، سی جور،
 سی بهش.
- سهگانه** - ا.مر(سی گانه - sigane):
 سی جام شهرب که به بیان بیخونه وه.
- سهگاه** - ا.مر(سی گاه - sigah):
 سیگا، ناوی مه قامیکه.
- سهگل** - ا.مر(سی گول - sigul):
 توترک.
- سهگوش** - ا.ص(سی گوش - sigûş):
 سی گوشه، سی سوچ.
- سهگوهر** - ا.مر(سی گه وههر -
 sigewher): سییانه ی بی گیان،
 رووهک و گیاندار.
- سهل** - ص.ع(سه هل - sehl): ئاسان،
 نه رم، زهوی نه رم و هه موار، دهشت و
 تهختایی.
- سهل انگار** - ص.فا(سه هل ئینگار -
 sehl ingar): بی مویالات، گوینه دهر.
- سهلایی** - ص(سی لایی - silayî): سی
 لایی، سی توی.
- سهلب** - ص.مر(سی لهب - sileb): سی
 لچ، سی لیبو.
- سهل ممتنع** - ص.مر-ع(سه هلی
 مومتنه نی - sehli mumteni):
 شیعی باش که به بیستن ئاسان بی و به
 نووسین گران بی.
- سهم** - ا(سه هم - sehm): ترس، بیم.
- سهم** - ا.ع(سه هم - sehm): تیر، تیری
 به که وان به او تیری، بهش.
- سهم** - ا.ع(سه هم - sehm): برج،
 مزنگه.
- سهمگن** - ص(سه همگین - sehmgin):
 ترسناک، مایه ی ترس.
- سهمگین** - ص(سه همگین -
 sehmgin): ترسدار، ترسناک، مایه ی
 ترس.
- سهمناک** - ص(سه همناک -
 sehmnaK): مایه ی ترس، ترسدار،
 ترسناک.
- سهمیدن** - مص.ل(سه همیدهن -
 sehmîden): ترسان.
- سهو** - مص.ع(سه هف - sehv):
 سهو کرن، فه راموش کردن، غفلت
 کردن، له بیرچوون، به هه له داچوون.
- سهول** - ا.ع(سه هول - suhûl): دهشت و
 تهختانی هه موار.
- سهول** - ا.ع(سه هول - sehûl): دهرمانی
 عه مهل، دهرمانی ره وانی.
- سهولت** - مص.ع(سه هولت -
 suhûlet): ئاسان بوون، نه رم بوون،
 ئاسانی، نه رمی.
- سهی** - ص(سه هی - sehî): راست
 راوه ستاو، راست رواو، هه لکشاو.
- سهی** - ا.ع(سه ها - suha):
 نه ستیره یه کی وردی که م رونا هییه له ناو
 حه و ته وانه ی بچوو کدا.
- سهیک** - ا.مر(سی یهک - siyek): له
 نه ردیندا سی زار که هه رسپکیان له سه ر
 یهک بگیری سینه وه.

- سه‌یکی** - ا.مر (سییه‌کی - siyekî):
شهرابی سی کول، شهرابی له ئه‌نجامی سی جار کولاندا دوو له‌سه‌ر سی بووبی به هه‌لم و سییه‌کی مابیتته‌وه.
- سهیل** - ا.ع (سوهیل - suheyî):
ئه‌ستیره‌ی سوهیل.
- سهیم** - ص.ع (سه‌هیم - sehîm):
به‌شدار، که‌سێک له‌گه‌ل یه‌کیکی ترا به‌شدار بی له‌شتیکدا.
- سی** - ا (سیه - sîh): ژماره (۳۰).
سیاتوسکا - ا (سیاتوسکا - siyatûska): ده‌وه‌نیکه.
- سیاتیک** - ص.فر (سیاتیک - siyatîk): سیاتیک، که‌مه‌رئیشه.
- سیاح** - ص.ع (سه‌ییا - seyah):
سه‌ییا، جیهانگه‌ر، گه‌ریده، گه‌شتیار.
- سیاحت** - مص.ع (سیاهه‌ت - siyahet):
گه‌ران به‌شارو ولاتاندا، گه‌شت کردن، گه‌ریده‌بی.
- سیادت** - مص.ع (سیاده‌ت - siyadet):
سه‌روه‌ری و شکۆبه‌ده‌ست هینان.
- سیار** - سیار - سیار (siyar): که‌شکه‌وا.
- سیار** - ص.ع (سه‌ییار - seyyar):
گه‌رۆک، گه‌رۆل، گه‌ریده.
- سیاره** - ا.ص.ع (سه‌ییاره - seyyare):
کاروان، قافلّه، هه‌ر ئه‌ستیره‌یه‌ک به‌ده‌وری رۆژا بسوریتته‌وه.
- سیاس** - ص (سه‌ییا - seyyas):
سیاسه‌توان.
- سیاست** - مص.ع (سیاسه‌ت - siyaset):
به‌ریوه‌بردنی کاروباری ولات، پوله‌تیک.
- سیاست کردن** - مص.م (سیاسه‌ت که‌رده‌ن - siyaset kerdên):
سزادان، ته‌می کردن.
- سیاستگاه** - ا.مر (سیاسه‌تگا - siyasetga):
تاوانباران و مه‌حکه‌مه‌کردنیان.
- سیاستمدار** - ص.مر (سیاسه‌تمه‌دار - siyasetmedar):
سیاسه‌توان، دیپلۆمات، که‌سێک له‌کارین سیاسی و کاروباری ولاتدا زاناو لی‌هاتوو و کارامه‌بی.
- سیاست مدن** - ا.مر (سیاسه‌تی مودون - siyaseti mudun):
به‌ریوه‌بردنی کاروبارو فه‌راهه‌مکردنی خو‌شگوزهرانی و ئاسایش بو‌خه‌لکی که‌له‌ شارێکا یان له‌ولاتیکا ده‌ژین.
- سیاسر** - ا.ص (سیاسه‌ر - siyaser):
سه‌ره‌ش (بو‌ژنی نه‌گه‌ت)، نه‌هه‌نگ، جو‌ره‌ ماسییه‌که، قه‌له‌م.
- سیاسی** - ص.ن (سیاسی - siyasî):
سیاسه‌توان، که‌سێک سیاسه‌ت بکا به‌پیشه‌ی خو‌ی.
- سیاط** - ا.ع (سییات - siyat):
قامچیان، شه‌لاقان.
- سیاف** - ص.ع (سه‌ییا - seyyaf):
میرغه‌زه‌ب، شمشیرباز، که‌سێک به‌شمشیر شه‌ر بکات.
- سیاق** - مص.ع (سییاغ - siyax):
ره‌وش، شیبواز، شیبوازی قسه، لی‌خو‌رینی ولاخان.
- سیاقت** - مص.ع (سییاغه‌ت - siyaxet):
لی‌خو‌رینی چوارپییان، چۆنیه‌تی قسه‌کردن.
- سیاکوتی** - ا (سیاکوتی - siyakûtî):
ده‌وه‌نیکه له‌تیره‌ی گوله‌باخه.

سیال - ص.ع (سه بیال - seyyal): ئاوی رهوان.
 سیالغ - ا (سیاله خ - siyalex): پیکول، پیکوله، په پیکول.
 سیاله - ص.ع (سه بیاله - seyyale): رهوان، ئاوی رهوان، له حالی رویشیتندا.
 سیان - ا (سه یان - seyan): جوره لاولایتکه.
 سیانور - ا.فر (سیانور - siyanûr): سیانور، جوره ژههرتیکه.
 سیانوز - ا.فر (سیانوز - siyanûz): شین بوونه وهی پیستی به دهن.
 سیانوزن - ا.فر (سییا نوزن - siyanûjin): گازیته.
 سیاه - ص (سیاه - siyah): رهش، زهنگی.
 سیاهاب - ا.مر (سییاهاب - siyahab): سییانوا، مه ره که بی رهش بو نووسین.
 سیاه آل - ا.مر (سییاه آل - siyah al): ده رختیکه.
 سیاه بخت - ص.مر (سییاه بهخت - siyah bext): بهخت رهش، بی تالغ.
 سیاه پستان - ص.مر (سییاه پوستان - siyah pustan): مه بهست له ژنیتکه که منالی خووی باش په روه رده نه کا، ژنیتک مه مک به ههر منالی بدات بمری.
 سیاه پوست - ص.مر (سییاه پوست - siyah pust): رهش پیست.
 سیاه پوش - ص.فا (سییاه پوش - siyah pûş): رهشپوش، حس حس، که سیک جلی تازه ی له بهری.
 سیاه پوشک - ا.مر (سییاه پوشهک - siyah pûšek): جوره درکیتی خوړسکه.
 سیاه تخمه - ا.مر (سییاه توخمه - siyah tûme): رهشکه.
 سیاه تلو - ا.مر (سییاه تلوو - siyah telû): دره ختیکه، قه ره تیکان.
 سیاه تووسه - ا.مر (سییاه توسه - siyah tûse): ده وه نیکه.
 سیاه چادر - ا.مر (سییاه چادور - siyah çadur): ره شمال.
 سیاه چال - ا.مر (سییاه چال - siyah çal): زندانی تهنگ و تاریک ژیر زه مینی.
 سیاه چرده - ص.مر (سییاه چرده - siyah çerde): گهنم رنگ، نه سمه ر.
 سیاه چشم - ص.مر (سییاه چشم - siyah çêşm): چاو رهش.
 سیاه خانه - ا.مر (سییاه خانه - siyah xane): ره شمال، مالی شوم و نه حس، زیندان و چه پسخانه.
 سیاه دارو - ا.مر (سییاه دارو - siyahdarû): رووه کیکه، نه سپون.
 سیاه دانه - ا.مر (سییاه دانه - siyah dane): رهشکه و شملی.
 سیاه درخت - ا.ص (سییاه دیرهخت - siyah dirext): دره خستی به ردار، دره ختی میوه دار.
 سیاه درخت - ا.مر (سییاه دیرهخت - siyah dirext): جوره داریکه.
 سیاه درون - ص.مر (سییاه درون - siyah derûn): ده روون رهش، به دنیهاد، بهد سروشت، به دنه ندیش.
 سیاه دست - ص.مر (سییاه دست - siyah dest): دهست رهش، به غیل، رژد،

سیال - ص.ع (سه بیال - seyyal): ئاوی رهوان.
 سیالغ - ا (سیاله خ - siyalex): پیکول، پیکوله، په پیکول.
 سیاله - ص.ع (سه بیاله - seyyale): رهوان، ئاوی رهوان، له حالی رویشیتندا.
 سیان - ا (سه یان - seyan): جوره لاولایتکه.
 سیانور - ا.فر (سیانور - siyanûr): سیانور، جوره ژههرتیکه.
 سیانوز - ا.فر (سیانوز - siyanûz): شین بوونه وهی پیستی به دهن.
 سیانوزن - ا.فر (سییا نوزن - siyanûjin): گازیته.
 سیاه - ص (سیاه - siyah): رهش، زهنگی.
 سیاهاب - ا.مر (سییاهاب - siyahab): سییانوا، مه ره که بی رهش بو نووسین.
 سیاه آل - ا.مر (سییاه آل - siyah al): ده رختیکه.
 سیاه بخت - ص.مر (سییاه بهخت - siyah bext): بهخت رهش، بی تالغ.
 سیاه پستان - ص.مر (سییاه پوستان - siyah pustan): مه بهست له ژنیتکه که منالی خووی باش په روه رده نه کا، ژنیتک مه مک به ههر منالی بدات بمری.
 سیاه پوست - ص.مر (سییاه پوست - siyah pust): رهش پیست.
 سیاه پوش - ص.فا (سییاه پوش - siyah pûş): رهشپوش، حس حس، که سیک جلی تازه ی له بهری.
 سیاه پوشک - ا.مر (سییاه پوشهک - siyah pûšek): جوره درکیتی خوړسکه.

قرچوک، رهزیل، پیسکه، شوم و نه‌حس.
سیاه دل - ص.مر(سییاه دیل -
 (siyah dil): دل‌رەش، بەدگومان..
سیاهرگ - ا.مر(سییاهرگ -
 (siyah reg): دەمار، ئەو دەمارەى خوتین
 بۆ دل دەباتەو.
سیاهرو - ص.مر(سییاه روو -
 (siyahrû): روو رەش، ریسوا،
 شەرمەزار، کەسێک دەمووچاوی رەش بێ.
سیاهروز - ص.مر(سییاه روز -
 (siyah rûz): رۆژی رەش، بەخت رەش،
 نەگبەت، بێ تالەح.
سیاهزەخم - ا.مر(سییاه زەخم -
 (siyah zexm): رەشەزام، نەخۆشییەکە
 زیاتر تووشی پەز دەبێ.
سیاهسار - ص.مر(سییاه سار -
 (siyah sar): سەر رەش، مەبەست لە
 ژنی بێچارەو بێنەواپە، قەلەم، جۆرە
 ماسییەکە، نەهەنگ.
سیاهسر - ص.مر(سییاه سەر -
 (siyahser): سەر رەش، نەهەنگ، جۆرە
 ماسییەکە، قەلەم کە سەری لە مەرەکەب
 دەنرێ.
سیاهسورفە - ا.مر(سییاه سورفە -
 (siyah surfe): کۆکەرەشە.
سیاهفام - ص.مر(سییاه فام -
 (siyah fam): رەش.
سیاهقلم - ا.ص(سییاه قەلەم -
 (siyah qelem): وێنەیک بە قەلەمی
 رەساس یان مەرەکەبی رەش کیشراوە.
سیاهک - ا(سییاهک - (siyhek):
 کوپرووی گەنم، کوپرەک.
سیاهکار - ص.مر(سییاهکار -

(siyahkar): بەدکار، گوناحکار، داوین
 پیس، زالم، سته‌مکار.
سیاه کاسه - ص.مر(سییاه کاسه -
 (siyahkase): پیسکه، رهزیل،
 چرووک، رژد، قرچوک.
سیاه گلیم - ص.مر(سییاه گلیم -
 (siyah gilîm): بەخت رەش، نەگبەت،
 بێ یەغبال، بێ تالەح.
سیاه گوش - ا.مر(سییاه گوش -
 (siyah gûş): گیانلەبەرێکی درنده‌پە لە
 بابەتی چەقەل، ئەمە بە زۆری دواى شێر
 دەکەوێ تا لە بەرماوەی ئەو بخوات.
سیاهگون - ص.مر(سییاه گون -
 (siyah gûn): رەش.
سیاهمست - ص.مر(سییاه مەست -
 (siyahmest): بەد مەست، مەستی
 مەست.
سیاهنامه - ا.ص(سییاه نامە -
 (siyahname): یاخی، بەدکار، داوین
 پیس، گوناحکار، کەسێک دەفتەری
 کردووەی رەش بێ.
سیاهه - ا(سییاهه - (siyahe): لیست،
 لیستە، قائمە.
سیاهی - ا.مص(سییاهی - (siyahî):
 رەشی، تاریکی.
سیئی - ص.ع(سەییئ - (seyyî):
 خراب، بەد، ناشیرین، ناپەسەند.
سیب - ا(سیب - (sîb): سیو، سیف.
سیبا - ا(سیبا - (sîba): سیپە، دیوار،
 شورە بۆ پیش‌گرتن لە هێرشى دوزمن.
سیب زمینی - ا.مر(سیب زەمینی -
 (sîbzemînî): پەتاتە، یارەلماسی،
 سیف زەمینه.

سیچیدن - مص.م (سیچیده‌ن -
sîçîden): ته یارکردن، ناماده کردن و
ریکخستن.

سیخ - (سیخ - sîx): شیش، ههر
شتیکی راست و نوک تیز، شیشی که باب
و گوشت برژاندن.

سیخ پر - ص.مر (سیخ پر - sîxper):
جووجه‌له یهک تازه پهری دهر دکردبی و
په‌ره‌کانی وه‌کو شیش راست و ره‌پ
وه‌ستابن.

سیخک - (سیخک - sîxek):
شیشوکه، شیشی بچوک، نه‌قیزه.

سیخگاه - ا.مر (سیخگاه - sîxgah):
جیی نه‌قیزه له به‌ده‌نی و لاخدا.

سیخول - (سیخول - sîxûl): سیخور،
سوچهر.

سیخ‌ها - ا.خ (سیخها - sîxha):
سیخه، سیک، تیره‌یه‌کی مه‌زه‌بییه
له‌هیندوستان.

سید - ص.ع (سه‌یید - seyyid)
سه‌روه‌ر، گه‌وره‌ی قه‌وم، نه‌ولادی
پیغهمبر، کاک.

سیده - ص.ع (سه‌ییده - seyîde):
خاتون، خانم، بانو.

سیر - ص (سیر - sîr): کیشانه‌یه‌که
به‌ران‌به‌ر به ۱۶ میسقال.

سیر - (سیر - sîr): سیر، گیایه‌که
گه‌لایه‌کی باریکی هه‌یه و به کالی و
کولای ده‌خوری.

سیر - ص.ع (سه‌یر - seyr): گه‌شت و
گه‌ران.

سیر - ا.ع (سییه‌ر - siyer): سپردت،
سونه‌تان، مه‌زه‌بان، ریچکه و ره‌وتان.

سیب زمینی ترشی - ا.مر (سیب زه‌مینی
ترشی - sîbzemînî turşî): سیوی بن
عه‌رد (بو ترشیات).

سیبل - ا.فر (سیبل - sîbl): نیشانه،
هه‌ده‌ف، نامانج.

سیبه - (سیبه - sîbe): سیپه، دیوار،
شوره بو پیش‌گرتن له هیرشی دوژمن.

سیبیا - (سیبیا - sîbiya): جوژه
ماسیبه‌که له قرژانگ ده‌چیت.

سی پاره - ا.مر (سیپاره - sîpare): سی
جزمه‌ی قورئان که ههر جزمیکی به‌جیا
به‌رگ کرابن.

سیترات - ا.فر (سیترات - sîtrat):
ئه‌سیدی سیتریک.

سیترون - ا.فر (سیترون - sîtrûn): لیمو
ترش.

سیتریک - ص.فر (سیتریک - sîtrîk):
ئاوی لیموی ترش.

سیتترین - ا.فر (سیتترین - sîtrîn):
لیمویی.

سیج - (سیج - sîc): میوژ.

سیج - (سیج - sîc): رهنج، مه‌شه‌قه‌ت،
مه‌ینه‌ت.

سیجان - ا.ع (سیجان - sîcan):
ته‌بله‌سان، جبه.

سیجمند - ص (سیجمه‌ند - sîcmend):
مه‌ینه‌تبار.

سیچ - (سیچ - sîç): به‌سیچ، خرگردنه‌وه
و ریچخستن.

سیچغه - (سیچغه - sîçexne):
باشوکه.

سیچقانتیل - ا.مر (سیچقان‌تیل -
sîçqan 'îl): سالی مشک.

تیران به‌ریا ده‌کری، خه‌لکی ده‌چنه ده‌ریی
شارانو له ده‌شتو دهر و سه‌وزه‌زاراندا نه‌و
رۆژه به‌خۆشی و به‌هموو جوړه و ازبیه‌ک
ده‌به‌نه سه‌رو گوايه شوومی و نه‌حسی رۆژی
سیتده و ده‌ده‌دنه‌ین و کیژانی عازهب گیایان
گریده‌ده‌ن به‌و نیازه‌ی که به‌ختیایان
بکریته‌وه و له سالی نویدا شوو بکه‌ن.

سیس - ا.ص (سیس - sîs): نه‌سپی
تیزه‌رو، نه‌سپی به‌راپه‌ر.

سیسارون - ا (سیسارون - sîsarûn):
لاسکی رووه‌کی سیادانه (ره‌شکه).

سیسالنگ - ا (سیساله‌نگ -
sîsaleng): کلک هه‌لته‌کینه، کلک
ته‌قینه، به‌رگایله‌ک.

سیسالیوس - ا (سیسالیوس -
sîsalîyûs): گیایه‌که له رازیانه ده‌چی.

سیسه‌بان - ا (سیسه‌بان - sîseban):
دره‌ختیکه.

سیستم - ا.فر (سیستیم - sîstim):
سیستم، رژیم، شیواز.

سیستن - م.ص.ل (سیستنه‌ن - sîsten):
هه‌لبه‌زو دابه‌زکرن، ته‌کان دان.

سیسرک - ا (سیسه‌رک - sîserk):
نه‌سپیتی گه‌نم. جیک جیکه.

سیسرو - ا (سیسه‌رو - sîserû): نه‌سپیتی
گه‌نم.

سیسمانی - ا (سیسمانی - sîsmanî):
جلویه‌رگ و هه‌موو پیتداویستییه‌کی منال که
دایکو باوکی بوکی به‌بۆنه‌ی له‌دایک
بوونی یه‌که‌م منالییه‌وه بۆی ده‌نیرن.

سیسنبر - ا (سیسه‌نبر - sîsenber):
سوسه‌مبه‌ر.

سپید - ا (سیسه‌د - sîsed): ژماره (۳۰۰).

سیراب - ص.مر (سیراب - sîrab):
تیرناو، پاراو، پرتاو، ئاودار، ته‌رو پاراو.
سیرابی - ا (سیرابی - sîrabî): خۆراکی
ئاودار، گوشتاو.

سیران - ا.ع (سیران - sîran): شوره‌ی
ده‌وری شار.

سیرت - ا.ع (سیره‌ت - sîret): سوننه‌ت،
ریچکه و ریتاز، مه‌زه‌ب، خولق و خوو.

سیرج - ا.ع (سیره‌ج - sîrec): رۆنی
کونجی.

سیرسور - ا.مر (سیر سور - sîrsûr):
جه‌ژنی سیر، جه‌ژنیکه له تیرانی کۆندا له
رۆژی چواره‌می ده‌ی مانگدا ده‌گیرو
گوشتیان به‌سیره‌وه ده‌خوارد.

سیرسیرک - ا (سیرسیره‌ک - sîrsîrek):
زیک زیکه.

سیرک - ا (سیره‌ک - sîrek): گیایه‌که
بۆنی سیر ده‌دا.

سیرک - ا.فر (سیرک - sîrk): سیرک.
سیرم - ا (سیره‌م - sîrem): سیرمه.

سیرمان - ا (سیرمان - sîrman): یاقوتی
سوور، حه‌ریری نه‌خشدار.

سیرنگ - ا (سیره‌نگ - sîreng):
سیمورخ، عه‌نقا، ته‌یرتکی نه‌فسانه‌ییه.

سیره - ا (سه‌یره - seyre): مه‌لیکی
بچووکی چۆله‌که ناسایه.

سیرز - ص (سیرز - sîz): خیرا، چالاک،
توند، تیز.

سیرزده - ا (سیرزده - sîzde): سیازده
(۱۳).

سیرزده‌بدر - ا.مر (سیرزده‌بیده‌ر -
sîzde bider): سیازده‌به‌ده‌ر، دابو
نه‌ریتیکه له رۆژی سیرزده‌ی فه‌روه‌ر دیندا له

- سیطره** - مص.ع (سه یته ره - seytere): زال بوون، کۆنترۆل کردن.
- سیخ** - ص (سیخ - sîx): جوان، چاک.
- سیف** - ا.ع (سه یف - seyif): شیر، شمشیر.
- سیف** - ا.ع (سه یف - seyif): جۆره ماسیبه کی ده ریاییه.
- سیفلیس** - ا.فر (سیفلیس - sîflîs): سیفلیس.
- سیفور** - ا (سه یفور - seyfûr): قوماشیکی ئاوریشمی ناسکه، نه تله س.
- سیفون** - ا.فر (سیفون - sîfûn): سیفون، لوله یه کی چه ماوه یه، گه لی.
- سیفه** - ا (سه یفه - seyfe): ئه وزاریکی ئاسنینه له کێرد ده چیت سه حافان قه راخی کتیبانی پت ده برن.
- سیفه** - ا.ع (سیفه - sîfe): دووری، ماوه ی نیتوان دوو شت یان دوو شویتن.
- سیکاس** - ا.فر (سیکاس - sîkas): دره ختیکی همیشه سه وزه.
- سیکل** - ا.فر (سیکل - sîkl): سورانه وه.
- سیکلامن** - ا.فر (سیکلامن - sîklamin): گولتیکه، په نجه ی مر به م.
- سیکی** - ا (سیکی - sîkî): جۆره شه رابیکه.
- سیگار** - ا.فر (سیگار - sîgar): جگه ره، سیگار.
- سیل** - ا.ع (سه یل - seyl): سیلاو، لافاو، لیشاو.
- سیلاب** - ا.مر (سه یلاب - seylab): لافاو، سیلاو، لیشاو.
- سیلاب کند** - ا.مر (سه یلاب کند - seylab kend): ئاودر، که ندر.
- سیلابگیر** - ا.ص (سه یلابگیر - seylab gîr): ئاوی لافاوی تیا کۆبیتته وه.
- سیلاخوری** - ص.ن (سیلاخوری - sîlaxûrî): خه لکی سیلاخور (گوندیکی ده قه ری لورستانه).
- سیلان** - مص.ع (سه یه لان - seylan): له بهر رویشتن (ئاو یان خوین).
- سیلاننه** - ا (سیلاننه - sîlane): عه ناب، شیلاننه.
- سی لحن بارید** - ا.مر (سی له هنی باریده - sîhlehni barbed): موسیقیقایه که باریده داینابوو و بۆ خوسره وی په رویزی لی دده ا.
- سیل خیز** - ص.مر (سه یل خیز - seyl xîz): شوینتی لافاوی زۆریتی.
- سیلک** - ا. انگل (سیلک - sîlk): ئاوریشم، حه ریر.
- سیلکس** - ا.فر (سیلکس - sîlks): به رده نه ستی، به رده ستی.
- سیلگاه** - ا.مر (سه یلگاه - seylgah): شوینتی لافاوی لی هه ستی.
- سیل گیر** - ا.ص (سه یل گیر - seylgîr): سیلاوگر، شوینتی چال که لافاوی تیا کۆبیتته وه.
- سیلندر** - ا.فر (سیله ندر - sîlendr): سلینده ر.
- سیلو** - ا.فر (سیلو - sîlû): سایلۆ، عه مار بۆ گه نم و دانه ویتله.
- سیلورین** - ا.فر (سیلورین - sîlûrîn): قوئاغی دووهم له قوئاغی یه که می زه وی ناسی.
- سیله** - ا (سیله - sîle): گه له، میتگه ل.

سیلی - ا(سیلی - sîlî): زله، شه قازله، ته وقات.

سیلیس - ا.فر(سیلیس - sîlîs): تۆكسیدی سیلیس.

سیلیکات - ا.فر(سیلیکات - sîlîkat): سیلیکات، خوئی ئه سیدی سیلیکات.

سیلیکوز - ا.فر(سیلیکوز - sîlîkûz): نه خوئی سییه کانه، چار نه کری ده بی به سبل.

سیم - ا(سیم - sîm): زیو.

سیم - ا(سیم - sîm): تهل.

سیم - ا(سیم - sîm): ماسیه که.

سیم - ا(سیم - sîm): چلک و زوخاو، کیم و زوخ.

سیما - ا(سیما - sîma): سیما، روو، چاره، نیوچه وان، شه کل و شیوه.

سیما - ا.ع(سییه ما - sîyema): به تاییه تی.

سیماب - ا(سیماب - sîmab): جیوه.

سیماب آتشین - ا.مر(سیمابی تاته شین - sîmabi ateşin): مه به ست له خۆره.

سیماب گون - (sîmab gûn): زیو ئاسا، به رنگی زیو.

سیم آگین - ص(سیم آگین - sîmagîn): پر له زیو، سپی وه کو زیو.

سیمان - ا.فر(سیمان - sîman): چیمه نتۆ.

سیم اندام - ص.مر(سیم نه ندام - sîmendam): له ش سپی.

سیم اندود - ص.مف(سیم نه ندود - sîm endûd): زیو کفت.

سیمانکار - ا.ص(سیمانکار - sîmsax): پاوپوزی سپی وه کو زیو.

sîmankar: چیمه نتۆکار.

سیماهنگ - ا(سیماهنگ - sîmaheng): رووه کیکه به ره که ی زهردوو له زهیتون درشت تره و شیله که ی بو ره وانی باشه.

سیمبان - ا.ص(سیمبان - sîmban): پاسه وانی ته لی کاره با یان ته له فۆن، ته له وان.

سیمبر - ص.مر(سیمبر - sîmber): زیوتهن، که سیک له شی وه کو زیو سپی بی.

سیمتن - ص.مر(سیمتن - sîmten): زیوبن، که سیک به دهنی وه کو زیو سپی بی.

سیمورغ - ا(سیمورغ - sîmurx): سیمورغ، عه نقا، بالنده یه کی ئه فسانه ییه ده لئین زۆر گه و ره بووه له کیوی قاف هیلانیه ی هه بووه، ههروه ها ده لئین ناوی حه کیمیک بووه که له کیوی ئه لبورزدا خه ریکی عیبادت و خواناسی بووه. له داستانی شانامه دا ناوی بالنده یه ک بووه که زالی کوری سامی له کیوی ئه لبورز هه لگرتوووه پهروه رده ی کوردوووه پاش ماوه یه ک که سام چۆته سؤراغی کوره که ی، سیمورغ زالی داوه ته وه سام و په ریکی خۆی داوه تی تا هه ر کاتئ پیویستی به کۆمه ک بی، ئه و په ره بخاته ئاگره وه، سیمورغ له شه ری رۆسته م و ئه سفه ندیاردا له سه ر داوای زال چوووه ته یارمه تی رۆسته م و به ته گیری ئه و ئه سفه ندیار به دهستی رۆسته م کوژرا.

سیم ساق - ص.مر(سیم ساغ - sîmsax): پاوپوزی سپی وه کو زیو.

سیم - ا(سیم - sîm): زیو.

سیم - ا(سیم - sîm): تهل.

سیم - ا(سیم - sîm): ماسیه که.

سیم - ا(سیم - sîm): چلک و زوخاو، کیم و زوخ.

سیما - ا(سیما - sîma): سیما، روو، چاره، نیوچه وان، شه کل و شیوه.

سیما - ا.ع(سییه ما - sîyema): به تاییه تی.

سیماب - ا(سیماب - sîmab): جیوه.

سیماب آتشین - ا.مر(سیمابی تاته شین - sîmabi ateşin): مه به ست له خۆره.

سیماب گون - (sîmab gûn): زیو ئاسا، به رنگی زیو.

سیم آگین - ص(سیم آگین - sîmagîn): پر له زیو، سپی وه کو زیو.

سیمان - ا.فر(سیمان - sîman): چیمه نتۆ.

سیم اندام - ص.مر(سیم نه ندام - sîmendam): له ش سپی.

سیم اندود - ص.مف(سیم نه ندود - sîm endûd): زیو کفت.

سیمانکار - ا.ص(سیمانکار - sîmsax): پاوپوزی سپی وه کو زیو.

سیمک - (سیمهک - sîmek): قولابی
 ئاوریشم چنبن.
سیمکش - ا.ص (سیمکه‌ش - sîmkeş):
 ته‌له‌فۆن راکیشیج.
سیمکش - ا.مر (سیمکه‌ش - sîmkeş):
 ئامپیرتیکه زهرنگه‌ران ته‌لا و زیوی پی
 باده‌دهن.
سیم کشیدن - مص. م (سیمکه‌شیدهن - sîmkeşîden):
 ته‌له‌فۆن راکیشان، دانانی
 ته‌له‌فۆن.
سیم کشیدن - مص. ل (سیم که‌شیدهن - sîmkeşîden):
 ئاوسان، چلک کردنی
 زام.
سیمگر - ا.ص (سیمگه‌ر - sîmger):
 زیوگه‌ر.
سیمگون - ص (سیمگون - sîmgûn):
 زیو ئاسا، وه‌کو زیو.
سیمه‌سار - ص (سیمه‌سار - sîmesar):
 سه‌راسیمه، سه‌رگه‌ردان.
سیمیا - ا (سیمیا - sîmya):
 زانستی نه‌یینی حه‌رفان، ته‌لیسم و جادوو، چاو
 به‌سته‌کی.
سیمیا - ا.ع (سیمیا - sîmya):
 شادی، جوانی و ته‌رو بیری.
سیمین - ص.ن (سیمین - sîmîn):
 زیوین.
سیمین بدن - ص.مر (سیمین به‌دهن - sîmîn beden):
 به‌دهن زیوین.
سیمین ساق - ص.مر (سیمین ساغ - sîmîn sax):
 پاوپوز زیوین.
سیمین عذار - ص.مجر (سیمین ئیزار - sîmîn 'izar):
 سیماسپی و جوان.
سیمین غیغب - ص.مرم (سیمین غه‌غه‌ب - sîni rama):
 فیلمیک که له‌سه‌ر

sîmîn xebxeb: غه‌غه‌ب زیوین.
سینجر - ا (سه‌یه‌نجور - seyencur):
 سکل، پشکو، پشکوئی ئاگر، پزیسک،
 بلیسه، په‌رهنگ، ئه‌سکول.
سینرر - ا.فر (سینیره‌ر - sînirer):
 رووه‌کیکه بو جوانی ده‌رویتیری.
سینما - ا.فر (سینه‌ما - sînema):
 سینه‌ما.
سینماتیک - ا.فر (سینیماتیک - sînimatîk):
 بزاقناسی.
سینماسکوب - ا.فر (سینیماسکوب - sînimaskop):
 سینه‌ما سکوپ.
سینوزیت - ا.فر (سینوزیت - sînûzît):
 هه‌وکردنی ناوه‌وه‌ی لووت.
سینوس - ا.فر (سینوس - sînûs):
 چالی به‌تال، چالی بو‌ش وه‌کو چالی ئیسقانی
 که‌پو.
سینوسفال - ا.فر (سینوسفال - sînûsfal):
 سه‌گسار.
سینه - ا (سینه - sîne):
 سینگ، رکه‌ی سینگ.
سینه‌بند - ا.مر (سینه‌به‌ند - sînebend):
 مه‌مکدان، سوخمه.
سینه‌پهلو - ا.مر (سینه‌په‌هلو - sîne pehlû):
 نه‌خوشی سینگ، سیل،
 ده‌رده‌باریکه.
سینه‌چاک - ص.مر (سینه‌چاک - sîne çak):
 تازیه‌بار، عاشقی
 دل‌سوتاو، ره‌نج‌دیده.
سینه‌درد - ا.مر (سینه‌ده‌رد - sîne derd):
 دل‌یه‌شه.
سینه‌راما - ا.فر (سینیراما - sîni rama):
 فیلمیک که له‌سه‌ر

سیه‌سار - ص. مر (سییه‌ه سار -
 (siyeh sar): نه‌ه‌نگ، سه‌ر ره‌ش، بو
 ژنی بیته‌وا ده‌گوتری، ماسییه‌که.
سیه‌فام - ص. مر (سییه‌ه فام -
 (siyeh fam) ره‌ش.
سیهک - ا (سییه‌ه‌ک - (siyeh ek):
 زیوان، مرۆر.
سیه‌کار - ص. مر (سییه‌ه‌کار -
 (siyeh kar): به‌دکرده‌وه، داوین پیس،
 گونا‌ه‌کار، زالم، سته‌م‌کار، به‌دکار.
سیه‌گلیم - ص. مر (سییه‌ه گلیم -
 (siyeh gilîm): به‌خت ره‌ش، نه‌گبه‌ت،
 بی‌تال‌ح، بی‌یه‌غبال.
سیه‌نامه - ا. ص (سییه‌ه نامه -
 (siyeh name): یاخی، به‌دکار، داوین
 پیس، گونا‌ه‌کار، که‌سیک نامه‌ی کرده‌وه‌ی
 ره‌ش بی.
سیهه - ا. ص (سییه‌هه - (siyehe):
 سوژانی، ژنی به‌دکار، قه‌حیه.
سی یک - ا. مر (سییه‌ه‌ک - (sîyek):
 ۱ له‌سه‌ر ۳۰، سییه‌م، سی یه‌ک، یه‌ک
 به‌ش له‌سی به‌ش.

په‌رده‌ی روچال به‌سی پروجیکتور له‌سی
 لاوه‌ه‌کس بکریته‌وه‌و به‌رجه‌سته بکری.
سینه‌ریش - ص. مر (سینه‌ریش -
 (sînerîş): دل‌برین له‌خه‌م و خه‌فه‌تا.
سینه‌زن - ص. فا (سینه‌زن - (sîne zen):
 سینه‌کوت، که‌سیک له‌روژانی عه‌زاداریدا
 له‌گه‌ل ده‌سته‌ی سینگ کوتانا سینگ
 بکوتی.
سینه‌سوز - ص. فا (سینه‌سوز -
 (sîne sûz): دل‌سوت، خه‌م و خه‌فه‌تی
 زۆر که‌دل‌تازار بدات.
سینه‌کردن - مص. م (سینه‌که‌رده‌ن -
 (sîne kerden): وه‌پیشدان.
سینه‌کردن - مص. ل (سینه‌که‌رده‌ن -
 (sîne kerden): تیغ کردن.
سینه‌کش - ا. مر (سینه‌که‌ش -
 (sîne keş): بناری کیو، شوینی پان‌و
 هه‌مواری هه‌تا‌وگیر.
سینی - ا (سینی - (sînî): سینی،
 که‌شه‌فه.
سیو - ا (سیو - (sîw): سیو، سیف.
سیورسات - ا. ت (سیورسات -
 (suyûrsat): تازووقه‌له‌کاتی
 هه‌ره‌که‌تدا بو‌له‌شکر فه‌راهه‌م بکری.
سیورغ‌سال - ا. ت (سیورغ‌سال -
 (suyûrxsal): تیول، پارچه‌زه‌وی یان
 ده‌رامه‌تی‌ه‌و پارچه‌زه‌وییه‌له‌جیاتی
 مووچه‌له‌لایه‌ن پاشاوه‌به‌که‌سیک بدری.
سیوف - ا. ع (سیوف - (suyûf):
 شمشیران.
سیویل - ص. فر (سیقیل - (sîvîl):
 مه‌ده‌نی، سیقیل.
سیه - ص (سییه‌ه - (siyeh): ره‌ش.